

تصوير ابو عبد الرحمن الكردي

الصبح الموزع
في تهذيب تفسير

ابن البارك

لإمام الصادق عليه السلام من حملة ابن الأخر

بـ هـ كـ وردي

كتاب من العلام

باب شرارة الشفاعة بكتاب مسلم خطيبي

ومن مقدمة

على حامبي محمد بن جعفر

بـ هـ كـ وردي

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ناسنامه تفسیر

- ناوی تفسیر: تفسیر ابن‌الکثیر به‌کوردی
- وهرگیپانی: علی حاجی عبدالله پریسی
- نوره‌ی چاپ: یه‌کم ۲۰۱۲
- شوینی چاپ: تاران
- هله‌چنی و دیزاین: ابراهیم معروف

بلازوکار:

ناوه‌ندی روشنبیر بۆ چاپ و بلازوکردنه وه
سلیمانی

﴿ وَقَالَ الَّذِينَ لَا يُرْجِعُونَ لِفَتَأَنَا لَوْلَا أُنْزَلَ عَلَيْنَا الْمَلَكِيَّةُ أَوْ نَرَى رَبِّنَا لَقَدْ أَسْتَكْبَرْنَا فِي أَنْفُسِنَا وَعَنْهُ عَنْتَ كَيْرًا ﴾ ۚ **وَيَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَكِيَّةَ لَا بُشَرَى يَوْمَئِذٍ لِلْمُغْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حِجْرًا مَحْجُورًا ۚ ۲۲** وَقَدْ مَنَّا إِلَىٰ مَا عَيْلَوْنَ
وَنَعْمَلُ فِي جَهَنَّمَ هَكَمَ مَنْثُورًا ۚ ۲۳ أَسْخَنَ الْجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقْرَأً وَأَحْسَنُ مَيْلًا ۚ ۲۴
بَاسٍ لَاسَارِي وَرِكْيٌ خَوَانِه نَاسٌ

خوای که ورده باسی لاساری و نایکی خوانه ناسان ده کات و ده فرموده است: **﴿ وَقَالَ الَّذِينَ لَا يُرْجِعُونَ لِفَتَأَنَا لَوْلَا أُنْزَلَ عَلَيْنَا الْمَلَكِيَّةُ ﴾** واته: نهانهی به هیوای گهیشتنه به دیداری نیمه نین ده لین: بچی فریشته کان نایمه لای نیمه ش ودک چونه ته لای پیغامبران، ودک خوای که ورده له نایه تیکی تردا فرموده است: **﴿ قَالُوا لَنْ تُؤْمِنَ حَقَّنَ تُوقَنَ مِثْلَ مَا أُوْقِ رُسُلُ اللَّهِ ۚ ﴾**^۱ واته: ده لین نیمه هرگیز باوه پناهه تین هم تا وینه نهودهی به پیغامبرانی خوا دراوه به نیمه ش نهربت. له وانه شه مهستیان نهوده بیت لیره دا که نه لین: **﴿ لَوْلَا أُنْزَلَ عَلَيْنَا الْمَلَكِيَّةُ ﴾** که فریشته کان به چاوی خۆمان ببینین، پیمان بلین که محمد ﷺ پیغامبری خودایه ودک ده لین: **﴿ أَوْ تَأْقِ بِاللَّهِ وَالْمَلَكِيَّةَ قَيْلًا ۚ ﴾**^۲ واته: یان خواو فریشته کان بینی پووبه بود (بیان بینین). واته: یان خودا خوی و چند فریشته یک بینه و پووبه بودی یه کمان بکره وه، بچیه گوتوبیانه: **﴿ أَوْ نَرَى رَبِّنَا ۚ ﴾** واته: یان خوای خۆمان بابینین؟ خوای که ورده فرموده است: **﴿ لَقَدْ أَسْتَكْبَرْنَا فِي أَنْفُسِنَا وَعَنْتَ عَنْتَ كَيْرًا ۚ ﴾** واته: به پاستی نهانه لدروونی خۆیاندا خۆیان به گهوره ده زانی وه سرکه شیکی گهوره یان کرد. یانی نهونه ده له خۆیان گهداون هر باس ناکریت. بچیه ده فرموده است: **﴿ وَلَوْ أَنَّا تَرَلَنَا إِلَيْنُ الْمَلَكِيَّةَ وَكَلَمْهُمُ الْتُوْقَنَ وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبْلًا مَا كَانُوا لِيَرْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَنْكَأَهُ اللَّهُ وَلَكِنَّ أَكْنَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ۚ ﴾**^۳ واته: وه بیگومان نه گهر نیمه فریشته مان بز لای نه (بیناوه) انه بنارداوه مردووه کان قسیان له گهن بکردنایه و هاموو شتیکمان بز کوبکردنایه وه پووبه بود به پیش چاویانه وه (یان کومەل کومەل) بپوایان نه ده هینا، مه گهر خوا بیدوهی، به لام نزدیه یان نازان و بیناگان. پاشان خودای مانن ده فرموده است: **﴿ يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَكِيَّةَ لَا بُشَرَى يَوْمَئِذٍ لِلْمُغْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حِجْرًا مَحْجُورًا ۚ** نهانه له پوزیکدا چاویان به فریشته کان ناکه ویت که باش و

^۱ الانعام (۱۲۴).^۲ الاسراء (۹۲).^۳ الانعام (۱۱۱).

خیر بیت بیان، به لکو له و پژوهه داکه فریشته کان ده بین هیچ مژده یه کیان پی نادریت، نه م کاره ساته کاتیک پووده دات که ناو که سانه و ان له کیان داندا و خه ریکه کیانیان ده ده چیت له کانه دا فریشته کان پیتیان ده لین: بپن ون بنو مژده بیت نیوہ ده چنه ناو ناگر له گهله تو رهی خودادا نه و خودایی که به سر هممو شتیکدا زاله. فریشته کان له کاتی ده رچوونی کیانی خوانه ناساندا نه لین: نهی کیانی پیس بزگن! برق دمه ده له و لاشه پیسه، ده رچو برق برق ناو ناگره تاودراوه که که پرله ناوی کول و سیبیری چره دوکهان به سرتانه وه، نکولی ده کهن و نایانه وی بینه ده و به ناو لاشه دا بلاوه ده کهن، فریشته کانیش لیبان ده دهن و ده کیشن به پشت و ده مو چاویاندا وک خواه کوره فرمویه تی: **﴿وَأَتَرَى إِذْ يَتَوَفَّ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُلْكَةُ يَصْرِيُّونَ وَجْهَهُمْ وَأَذْبَرُهُمْ﴾**^۱، واته: وه نه گر ده تبینی کاتی فریشته کان کیانی بیباوه ران ده کیشن له ده مو چاوو پاشیان ده دهن. وه فرمویه تی: **﴿وَأَتَرَى إِذْ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَتِ الْكُوَّتِ وَالْمَلَكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ﴾** نه گر نه بینی کاتیک ستمکاران له سرمه رگان و فریشته کان ده ستیان برق دریز ده کهن، واته لیبان ده دهن **﴿أَخْرِجُوا أَنفُسَكُمْ الْيَوْمَ تُغْرُرُكُ عَذَابُ الْهُوَنِ يَمَا كُنْتُمْ تَفْعُلُونَ عَلَى اللَّهِ عِزْ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ مَا يَتَّمِّمُ** شستگردنون^۲، واته: (پیبان بلی) خوتان ده ریاز بکن (له ناپه حه تی کیان کیشانه) نه میز پاداشتی پیساوکر ده دریته وه به هزی نهودی که قسمی ناپاستان هله بست به ده خواه و خوتان به گوره ده زانی له به رامبه رنایه ته کانی خواهدا. هر له بر نهودیه خودای مهزن لیره دا و له نایه ته دا فرمویه تی: **﴿يَوْمَ يَرَوُنَ الْمُلْكَةَ لَا بُشَرَى يَوْمَئِذٍ لِلْمُحْرِمِينَ﴾** پیشک که فریشته کان ده بین، هیچ مژده یه کیان پیشیه برق ستمکاران، نه م زیانه به پیچه وانهی زیانی خاوهن باوه رانه ویه که له کاتی کیان ده رچوونیاندا فریشته کان مژده یه زیانیکی خوش و چاکیان ده ده نه که به ده ست هینانی زیانیکی پر به خته وری و کامه رانیه، که هر گیز ناپیته وه، وک خودای مهزن ده فرمومیت: **﴿هُنَّا الَّذِينَ قَاتَلُوا رِبِّنَا اللَّهَ ثُمَّ أَسْتَقْمَوْا تَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمُلْكَةُ أَلَا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَابْتَرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُشِّطَتْ** **﴿ثُوعَدُوكُنَّا مَنْ أَولَى أَوْكُنْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا شَتَّهِي أَنفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَعُونَ﴾**^۳ **﴿نَزَّلَكُنَّا مَنْ عَفَوْرَ رَجَعِمْ﴾**^۴، واته: به پاستی نهوانهی و تیان خوا په روهر دگارمانه و له

^۱ الانفال (۵۰).^۲ الانعام (۹۶).^۳ فصلت (۳۲-۳۰).

پاشان راست (له سه نایین) به ردہ وام بعون فریشته کان پُول پُول دینه لیان (کاتی مردن یا زیندو بیوونه و) (پیشان دلین) مهتر سن و خفه مخکن و مژده بیت لیتان نه و به هشتادی که به لیتنان پی درابیو. نیمه له ڈیانی دنیاو پیڈی دوابیدا دُستی نیوین وه له و (به هشتادا) هرچی حذری لئن بکی بیتان ناما دیه وه هرچی داوا بکن له ویدا له خزمتتان دایه پیز لیتان و میوانداریه له لاین خوای لیبوردہ میهره بانه وه. وه له فرموده سه حیدا هاتوروه له به رانی کوبی عازیب وه (البراء بن عازب) که فریشته کان نه لین به گیانی خاوهن باوه پ نهی گیانی پاک له لاشه پاکدا، تز ناواره دانت کرد و هر توه، نهی گیانه که بیڑه دهره وه بی شوینی حسانه وه و بخته وه ری و بی لای

پروره دگاریک که توپه نیبیه^۱. هندیکیتر و توانیه: به لکو مه بست بهم نایه ته: ﴿يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ﴾ واته: له پیڈی قیامه تدا، نه مه قسے موجاهیدو زه حاکو که سانی تریشه، هیچ جیاوازیک نیه له نیوان نه مه قسے مه داو نه وہیشی له پیشنه وه باسمان کر، چونکه فریشته کان له و دو پیڑه دا واته له کاتی مردن و پیڈی قیامه تیشدا خقیان پیشانی خاوهن باوه پان و خوانه ناسان دهدن، مژده نه دهنه خاوهن باوه پان به دلخواهی و په زامندی خودا لیبان و هوالیش دهدنه خوانه ناسان به پهنج پیڈ بوند و هنasse سار دیان چونکه له پیڑه دا هیچ مژده بیک نیه بی توان بیاران، ﴿وَيَقُولُونَ حِجْرًا مَحْجُورًا﴾ واته: پیشان نه لین: مژده له نیوه حرامه و نه میڈ پیڈ کاری بیوونتان نیه، نه سلی (الحجر) واته: پی پیشنه دان. وه ک نه وہی که نه وتری: دادوهر حیجری خستو وہ تسره فلانه کس، کاتیک که نهیلیت به سامانه که مامه الله بکات، نیتر نه و کسے موغلیس بیویت - واته تیکشکاره له کاسپیا - یان سه فیه واته: مال و سامان له دهستیدا ناوه سنت و به فیروزی ده دات، یان منداله یان هر شتیکی تر و هک نه مان، به همان شیوه شوینیک لای که عبده ناویر او راه به (الحجر)، له بر نه وہی ناییت نه و که سانه ته وافی تیدا ده کن، له ویوه دهست بکن به ته اف کردن، به لکو دهیت له پیشنه دهست به ته اف کردن بکن، وه هر لبه ره نه مهیه که به عاقل ده گوتربت حیجر چونکه خاوه نه که ده گیت توه له شتنه که خرابن و ناییت بکریت، مه بست لیره دا نه وہیه که نه و زه میره (الضمیر) لهم نایه ته دا که ده فرمومیت:

﴿وَيَقُولُونَ حِجْرًا مَحْجُورًا﴾ بی فریشته کان ده گه پیت توه، واته فریشته کان دلین: مژده له نیوه حرامه.... نه مه قسے موجاهیدو عیکریمه و حمسه و زه حاکو قه تاده و عوتیه عه وفی و عه تای خزر اسانی و خوصه یفو که سانی تریشه، نیبنو جه ریرش هر نه م پایه هه لبڑار دووه.^۲ نیبنو جه ریرش

^۱ مسلم (۲۲۰۴/۴).

^۲ الطبری (۱۹/۲۵۶)، الدر المتنور (۴/۲۶).

دیگریتنه و له نینبو جوره بجهوه که دهلى: نهمه قسسه موشريکه کانه.^۱ **(بِيَوْمٍ يَرَقُونَ الْمَلَائِكَةَ)** وات: خو ده پاريزن له فريشتنه کان. له بدر نهوه کاتتيك عره به کان کاره ساتيکيان توش ببوايه يان توشي ناره حه تيهک بهاتنایده يان گوت: **(جَنَرُكَ تَحْجُورًا)** نهه وتهيه هرجنهه قسسه له سره، به لام به نيسبهه تى ده که قهوه ماناکهه دوروه لتهيه و تا يگریتنه و. راي جمهوريش به پتچوانهه نه و پاهه يه. خوداي مازن ده فه رموويت: **(وَقَيْمَنَّا إِنَّ مَا عَيْلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلَنَّهُ هَبَكَةً مَنْثُرًا)** وات: هاتين هر کرده و هيکيان کرديبوو هه موويمان و هکو توزى په رش و بللو لى کرد. يانه: هر کاريکيان کردووه له دنیادا له پرئي قيامه تدا کاتتيك که خواي گوره موحاسبهه عهده کانه ده کات که چيان کردووه له چاكه و له خراپه، ده رده که ويت که نه و موشريکانه هېچ سوودو به هره يهک و هرناگيريت، کارو له دنيا کردوويانه و وايان زانيه که ده بيتته هېز پىزكاريووشيان له قيامه تدا، له بدر نهوه نه و کارانهه نهوانه کردوويانه پاك و بق خوا نه بيت و شرع پياري له سره نه دات نه و کاره به تاله و و هرناگيريت، کارو فه رمانى خوانه ناسانيش لهوه زياتر نيه، هېچ کرداريکيان لى و هرناگيريت لهو پىژه دا، بويه خوداي مازن فه رموويه تى: **(وَقَيْمَنَّا إِنَّ مَا عَيْلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلَنَّهُ هَبَكَةً مَنْثُرًا)** سوفيانى سهورى دهلى: له نه بول نيسحاقه وله حاريسه وه نهويش له عالي يهوه (په زاي خوا لى بيت) له ماناي نهه نايته دا **(هَبَكَةً مَنْثُرًا)** دهلى: و هک نه و پىشناهه و تيشكى خورهه که له کلاپه بشنه و ده چيته خواره وه، هر بهم شتيءه يه به جذریکي تر له عهليوه پيوایت کراوه، هر وک نهه له نینبو عهباس و مواجهيدو عيکريمه و سعيدي کويچ جوبه يبو سهدي و زحاحاكو کسانى تريشه وه پيوایت کراوه.^۲ هر بهو شتيءه يه حسنه بسىريش دهلى: نه و تيشكى پووناکي يه که له کلاپه بشنه يه کيکوه ده چيته خواره وه، خو نهگار چوو بىگريت بقى ناگيريت,^۳ نه بولنه جوهه ص له نه بول نيسحاقه وه نهويش له عهليوه دهلى: **(هَبَكَةً مَنْثُرًا)** وات: توزى با بردهه چوارپين - مهپو ملات - هر بهم شتيءه يه له نينبو عهباس و زه ححاحاكو عبد الرحمنى کويچ زه يدي کويچ نه سله مهه وه پيوایت کراوه، قفتاده له م نايته دا **(هَبَكَةً مَنْثُرًا)** دهلى: نايا که لاي وشكى دره خفت بىنيووه که با ده بيات؟ **(هَبَكَةً مَنْثُرًا)** نه و که لاي.^۴ له يه علای کويچ عوبه يده وه دهلى: **(هَبَكَةً)** نه و توزه يه که با ده بيات، نه نجامى نهه هه مه مو

^۱ الطبرى (۱۹/۲۵۴).^۲ الطبرى (۱۹/۲۵۷).^۳ الطبرى (۱۹/۲۵۷).^۴ الطبرى (۱۹/۲۵۸).

قسیه نو و ده گایه نیت که کرداری خوانه ناس و هک شتیکی بی نزخ و بی بایه خ وایه که خاوه نه کای میه سودیکی لئ و هرناگرت و خوای گاوره فرمومیه تی: ﴿مَنْلُ الظِّرْبِ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْنَاهُمْ
كَرِمًا وَأَشْتَدَتْ بِهِ الْيَمْهُ﴾، واته: نهانه بی بیروا بیون به پهروه ردکاریان نمودنی کرد و کانیان و هک خوله میشیک وایه به توندی با لیه هلکردیت. وه فرمومیه تی: ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يُطْلُو
صَدَقَتِكُمْ بِالْمَنِ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمَ الْآخِرِ فَمَنْلُهُ كَشِلٌ صَفْوَانٌ
عَيْنَهُ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَأَبْلَى فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَنِعٍ وَمَمَّا كَسَبُوا﴾، واته: نهانه بی
پروانه هیناوه خیلو به خشینه کانتان پوچه لمه کنه وه به منه نان و نازاردان و دل نیشان و هک نه و
که سهی مال و سامانی خوی بهخت ده کات بز پوپامایی خه لک وه باوه پی نیه به خواو به پذئی دوابی،
جا و پنهی نه و ناپاکه و هک بردنیکی لوس وایه که کلینکی کامی به سره وه بیت نینجا بارانیکی لیزمهی
لئ برات وه بردکه بینیتیه وه به بیوتی، ناتوانن میع له وهی که کردوریانه دهست بخن. وه
فرمومیه تی: ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْنَاهُمْ كَرِيمٌ بِقِيمَتِهِ يَحْسَبُهُ الْفَلَمَانُ مَأْهَى حَقَّهُ إِذَا جَاءَهُمْ لَوْ يَعْلَمُ
شَيْئًا﴾. واته: وه نهانه که بیباوهین کرد وه (چاکه) کانیان و هک سراپیک وایه (سراب تیشکیکه
کاتی نقد که رما له بیبااندا و هک ثاو دیتھ پیش چاو) له بیباانیکدا (بریسکه برات وه) (که سینکی) نقد
تینوو به ثاو ده زانی (له دوروه وه) (به پهله ده پوات بزی) کاتیک ده کاته لای میع بدی ناکات.

شوین و جیگکی خه لکی به هشت

خدای مهند ده فرمومیت: ﴿أَصْحَبُ الْجَنَّةَ يُوَمِّدُهُ خَيْرٌ مُسْتَقْرًا وَأَخْسَنُ مَقْيَلًا﴾ واته: له پذئی
قیامه تدا جی و شوینی پشودانی به هشتیکان چاکترین شوینه. وه خودای مهند ده فرمومیت: ﴿لَا
يَسْتَوِي أَحَصَبُ الْأَثَارِ وَأَحَصَبُ الْجَنَّةَ أَصْحَبُ الْجَنَّةَ هُمُ الْفَائِرُونَ﴾، واته: دوزه خیان و به هشتیان
و هک یک نین به هشتیان پذگارو سرکه بتوون. چونکه خه لکی به هشت برد و پله به رزه کان و کوشکه
ثارامه کان ده پقون، وه له شوینیکی نقد خوش و جوان و پازاده دان ﴿خَلَدِينَ فِيهَا حَسْنَتٌ مُسْتَقْرَأً

^۱ ابراهیم (۱۸).

^۲ البقرة (۳۶۴).

^۳ نور (۳۹).

^۴ الحشر (۲۰).

وَمَقَاماً۝، وَاتَّهُ بِيَرَانَهُو تَبِيَّدا دَهْمِتَنَهُو چَنْ جِيَگَهُو شُونَنْ مَانَهُهِيَهُکِی جَوَانَو خَوشَهُ.
خَلَکِی نَاوَ نَاگِرِیش بَهْرَهُو قَوَلَیَی نَاوَ نَاگِرَ دَهْپَنَو هَدَهُهَنَسَهِی سَارَدَه لَدَه کِیشَنَو هَمَوَو جَوَهَهُ کَه
جَهْرِیزَهُو نَازَارَو سَرَایَهُک دَهْچِیشَنَهُ لِإِنَّهَا سَاءَتْ مُسَقَّرًا وَمَقَاماً۝،^۱ وَاتَّهُ بِهَنَیَهُ نَهُو كَرَدَهُهَهُ کَه
لَتِیانَ وَهَرَگِیرَاهُهُ، نَهُو شُونَتَنَهُیانَ وَهَرَگِتَوَهُو بَدَیشَتَوَنَهُ بَدَیَ، بَهَ بَنَچَهَوَانَهِی خَلَکِی نَاوَ نَاگِرَ کَه مَیَعَ
کَرَدَارِیکِی وَایَانَ نَیَه بَهْرَهُو بَهَهَشَتْ بَیَانَبَاتَ، وَهَ بَنَگَارِیانَ بَکَاتَ لَهَ نَاگِرَ، خَوَایَ کَهْرَهُهُ بَاسِی زَیَانَهِ
بَهَخَتَهُهُرَانَ دَهْکَاتَ بَقَ نَهُوهِی چَاکَتَرَ لَهَ زَیَانَی بَدَهَهَخَتَانَ نَاکَادَارَ بَینَ کَه چَنَدَهُ زَیَانَیانَ خَرابَهُ،
سَهَعِیدَی کَوَپَی جَوَبَهِر دَهَلَی: خَوَایَ کَهْرَهُهُ کَه لَه لَیَپَرَسِینَهُو دَهَبَیتَهُهُ لَه نَیَوَه بَرَدَهَا خَلَکِی بَهَهَشَتْ
دَهْچِینَ بَقَ پَشَوَودَانَ لَهَ نَاوَ بَهَهَشَتَداخَ خَلَکِی نَاوَ نَاگِرِیشَ بَقَ نَاوَ نَاگِرَ، خَوَایَ کَهْرَهُهُ فَهَرَمَوَیهِتَی:
﴿أَصَحَّنُ الْجَنَّةَ بَوْهَمَيْهِ خَيْرٌ مُسْتَقَرٌ وَأَخْسَنُ مَقِيلًا﴾ عِیکَرِیمَه دَهَلَی: منَ نَهُو کَاتَه دَهْزَانَمَ کَه خَلَکِی
بَهَهَشَتْ دَهْچِنَه بَهَهَشَتْ وَخَلَکِی نَاگِرَ دَهْچِنَه نَاوَ نَاگِرَ، نَهُو کَاتَهِیه کَه لَه دَنِیادَا خَوَدَ نَزَدَ بَهَرَزَ
دَهَبَیتَهُهُ خَلَکِی دَهَگَرَتَنَهُهُ بَقَمَالَهُهُیانَ بَقَ پَشَوَودَانَ، جَهَهَنَهِیکَانَ دَهْپَنَ بَقَ نَاوَ نَاگِرَو
بَهَهَشَتَیه کَانِیشَ رَهَوانَه دَهَکَرَنَ بَقَ بَهَهَشَتْ لَهَوَی دَهَهَسِینَهُهُو جَگَارِی نَهَهَنَگِیانَ پَیَ دَهَرَیتَو
هَمَوَو تَبَرَ دَهَخَنَ، وَهَکَ خَوَایَ کَهْرَهُهُ لَهَمَ نَایَتَهَ دَهَرَمَوَیهِتَی: ﴿أَصَحَّنُ الْجَنَّةَ بَوْهَمَيْهِ خَيْرٌ
مُسْتَقَرٌ وَأَخْسَنُ مَقِيلًا﴾.

﴿وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَاءُ بِالْفَتْنَمِ فَزِلَ الْكَلْمَكَهُ تَنْزِيلًا﴾ (۱) الْمَلَكُ بَوْهَمَيْهِ الْعَقَلِيَّتَعْنَى وَكَانَ بَوْمَاعَلَى الْكَلْمَكَهُ
عَسِيرًا (۲) وَيَوْمَ يَعْضُّ الظَّالِمُونَ عَلَى يَدَيْهِ يَكْثُولُ يَنَاتِئَنِي أَتَحَدَثُ مَعَ الرَّسُولِ سَلِيلًا (۳) يَنَاتِئَنِي لَمْ أَعْنَدْ
فَلَادَأَخَلِيلًا (۴) لَقَدْ أَصَلَى عَنِ الْدَّكَرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَهُ وَكَانَ الشَّيْطَنُ لِلْإِنْسَنِ خَذُولًا (۵)
نَارَه حَدَتِیه کَانِی رُوزَی قِيَامَهَتَو نَاهَهَهَفَکَارَ خَوْزَگَه دَهَخَوازِیتَ کَه بَهْ بَنَیَهِمَهَرَدا (۶)

برُویشتَایه

خُودَی مَذَنَ دَهَهَرَمَوَیتَ: ﴿وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَاءُ بِالْفَتْنَمِ فَزِلَ الْكَلْمَكَهُ تَنْزِيلًا﴾ خَوَایَ کَهْرَهُهُ بَاسِی
کَارَهَسَاتَو نَارَه حَدَتِیه کَانِی بَنَیَهِ قِيَامَهَتَ دَهْکَاتَ کَه چَنَدَهَهُ بَهَسَرَهَاتِی کَهْرَهُهُو گَرَنَگَه بَوَودَه دَهَاتَ
تَبِيَّدا لَهَوانَه: نَاسَمَانَه کَانَ پَارَچَه پَارَچَه دَهَبَنَو وَهَکَ کَوَمَله هَوَرِیکِی بَعَونَ بَهَرَچَو دَهَکَرَیتَو
فَرِیشَتَه کَانِیشَ بَهْرَهُو سَهَرَ زَهَمِینَ بَهْ کَوَمَله دَبَنَو دَهَوَرِی نَهُو خَلَکِی دَهَدَنَ لَه مَحَشَّرَدا - لَه

^۱ الفرقان (۷۶).^۲ الفرقان (۶۶).

کلیده پانی قیامه تدا - پاشان خوای گوره دیت و موحاسه بهیان تهوا و ده بیت، مجاهید ده لیت:

هاروه کو خوای گوره فرموده تی: ﴿ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلْلٍ مِّنَ الْفَسَادِ وَالْمُلْتَكَةَ وَقُصُوَّ الْأَمْرِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴾^۱ واته: نایا نهوانه چاوه بوان خوابان بق بیت له ناو چهند پارچه هه وریکی سپیدا هاروهها فریشته کان (یان بق بیت) وه کاره که کوتایی پی بیت، وه هامو کاریک هار بق لای خوا ده گپریتته وه^۲. خودای مازن ده فرموموت: ﴿ الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِرَبِّنَنَ ﴾ واته: لهو پرژه دا فرمانه وایه تی تنهها بق خوای میهره بانه. وه ک نهانه ته که ده فرموموت: ﴿ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْفَهَارِ ﴾^۳، واته: (خوا ده فرموموت): نه مرد پادشاهی تی و ده سه لات بق کتبه (وه لام نادریت وه)، (خوی ده فرموموت) هر بق خوای تاکو تنهایه که به سر هامو شتیکدا زاله. له فرموموده سه حیحدا هاتووه: (خوای گوره به دهستی راستی ناسمانه کانی ده پیچیت وه و به دهسته که ای تری زه مینیش ده گری)، پاشان ده فرموموت: (من فرمانه وام، من به سر هامو شتیکدا زاله، فرمانه واکانی سه زه مین له کوین؟ نه وانه خوبیان به زال ده زانن له کوین؟ نه وانه خوبیان به زل ده زانن له کوین؟)^۴، ﴿ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكُفَّارِ عَسِيرًا ﴾ واته: بق نهانس نه و پرژه نزد گران و سخته، چونکه پرژه داده روهی و موحاسه به و هه لاویرانه وه ک خوای گوره فرمومویه تی: ﴿ فَذَلِكَ يَوْمُرُبُّ عَسِيرٌ ﴾^۵، عَلَى الْكُفَّارِ عَسِيرٌ واته: نه و پرژه پرژه کی سخته و گرانه، له سر کافران سوکو ناسان نیه. نمه حال و گوزه رانی خلکی بیدینه، به لام خاوه نباوه و خودای مازن ده فرموموت: ﴿ لَا يَعْزُزُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ ﴾^۶ واته: غه مباریان ناکات ترسه هره گوره که (له قیامه تدا). پاشان خودای مازن ده فرموموت: ﴿ وَيَوْمَ يَعْلَمُ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَكُوْنُ يَنْبَيْتِي الْخَنْثُ مَعَ الْرَّسُولِ سَيِّلًا ﴾^۷ خوای گوره باسی سته مکاران ده کات که چنده په شیمان و په نجهی خوبیان ده گهزن که بوجی شوین پیگای پیغامبر نه که وتن و پیگای تریان گرت بهر، لهو پیگه پاسته برونهی خودا

^۱ البقرة (۲۱۰).^۲ الطبری (۲۶۰/۱۹).^۳ غافر (۱۶).^۴ فتح الباری (۱۱/۳۷۹)، مسلم (۲۱۴۸/۴).^۵ المدثر (۹/۱۰-۹).^۶ الانبیاء (۱۰/۳).

لایاند، له پڙڻی قیامه تدا په شیمان بډلام په شیمانی هیچ سودیکی نهی بڙیان، په مجھی خى
ده گه زيت و له داخو خفه تا همناسه هله ڈه کي شيت، هیچ جيمازی يهك نهیه لهوهدا ئام ئا یهه له سه ر
عوچبه کوپی نبو موعيت (عقبة بن أبي معيط) هاتبیته خوار یان له سه ر هر کاستیکی تر له و
به دې ختانه، ئا یهه کشتنگیره و هاموو ستہ مکاریک ده گریته وه، خواي گوره فرمومويتی: «**يَوْمَ**
تُقْبَطُ وُجُوهُهُمْ فِي الْأَنَارِ يَقُولُونَ يَا يَائِنَا أَطْعَنَا اللَّهُ وَأَطْعَنَا الرَّسُولُ لَهُمْ»، واته: پڙڻي که ده مو چاویان له
ئا گري دوزه خدا ئام ديوو نهوديو ده گریت ده لئين: خرزگه کويپا یهلى خواو کويپا یهلى پېغې بې رمان
بکردابه. هاموو ناهه قي کاريک له و پڙڻه دا زئر په شیمانه و له داخو خفه تا په مجھی خى ده بات به
ده ماو - ده یگه زئي - ئالى: «**يَنَوْلُنَى لَيْتَنِى لَرْ أَنْجَذَ فُلَانًا خَلِيلًا**» ئا تياچوون بز من خرزگه فلانه
که سه نه کرديبا به هاوهه لى خوم. واته: خرزگه نه او که سه ي که مني له پېنى پاست لادا بهرهو پېنى
پوپوچ بردمى و به دې ختنی کردم هر دوست و هاوهه لئم نه بروایه، ئامه يش هر یا کسانه بهوهی ئومه يهی
کوپي خله فو نوبه يي کوپي خله فی براي و که سانی تريش «**أَقْذَدَ أَضَلَّنِي عَنِ الْأَذْكَرِ**» واته: به
پاستي نهوله قورئان مني لادا «**بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي**» دواي نهوهی که قورئان پېتكه يشت. خواي گوره بش
ده فرمومويت: «**هُوَ كَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَنِ حَذِلُّا**» واته: شهيتان به رده وام خلکي دورو ده خاتوه و
له قورئان و به ره لای ده کاو، له شتني پوپوچدا به کاري ده هينتیت و له بر چاوي شيریني ده کات.

وَكَفَرَ مَرْتَلُكَ هَادِيَا وَنَصِراً ۖ

پیغامبر (صلی الله علیہ وسلم) نارمزایی خوی دارد و بریت لهو که سانه‌ی که در آیه‌تی دمکن

خودای مهمن ده فه رمومیت: ﴿وَقَالَ الرَّسُولُ يَرَبَّ إِنَّ قَوْيَ اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْءَانَ مَهْجُورًا﴾ خوا
گهوره باسی بهنده و پیغامبری خوی محمد (صَلَّیَ اللَّهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖۤہٖۤرَبِّہِۤ) دهکات که دهلى: نهی پهروه ردکارم گله کام
شوینی نه م قورئانه نه که وتن و کوئیان بز نه گرت، چونکه موشريکه کان کوئیان بز قورئان نه ده گرت و
دهستيان ده کرده قاله قال هتا نه بيسن و ده خواه گهوره فه رمومیه تی: ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا سَمْعُوا
هَذَا الْقُرْءَانَ وَالْفَرْأَفِيدَ﴾، واته: وه بیباوه پان (به یه کتریان) دهوت گوی مهکن بز نه م قورئانه و شتی
پهبوچی تیکلن بکهن. خوانه ناسان ده مانگون گوی بز نه م قورئانه مهکن و خوتان سره قال بکهن و

الحزاب (٦٦).

فصلت (۲۶).

قسیه تر بکن بق نووه‌ی لیی حالت نهبن، نه مهش نیشانه‌ی نووه‌یه که نه یانده ویست ببروای پی بهین و لیی دوورده که وتنه و پیشیان تیده کرد و شوینی نه دکه و تن و فرمانه کانیان به جی نه دهه‌ینا له جیاتی نووه‌دا خزیان خردیک دمکرد به شیعو کفرانی وتن و قسیه بی هوده و پروپوچ و هر شتیکی تر بق نووه‌یه که گری له قوریان نهگن، داواکارین له خودای گوره و خاوهن به هره و که توانای به سر هه مه مه شتیکدا ههیه، لاماندا له شستانه‌ی ده بیته هزی توبه ببون و پهنجانی خزی به کارمان بینتیت له و شستانه‌ی که خزی لیی پازیو له خویندنی قوریان و تیکه‌یشتن لیی و به جینیتانی فرمانه کانی له شو پیژدای بیچوچان بهو شیوه‌یه که خزی پیی خزش و چاکه، چونکه هر خزی خاوهن پیزنو به خشنده‌یه.

پاشان خودای مهند ده فرمومویت: «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا لِّأَنَّ الْمُجْرِمِينَ» واته: بق هه مه مه پیغمه‌ریک له پیشمه‌وه دوژمنیکمان له تاوانباران دانه‌وه وه ک چون توش دوزمنت بق پهیدا بورو له ناو هززه که تداو پشتیان کرد ووه ته قوریان، خوای گوره نه و نه یارانه کرد ووه ته دوزمنی پیغمه‌ران و خه لکی بانگ دهکن و هانه‌هانه‌ی دده‌من بق گومراپی و نه و خوانه‌ناسیه‌ی خزیان له سری به رده وامن. وه ک خوای گوره فرمومویه‌تی: «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا لِشَيْطَانِ أَلِلَّهِنَّ وَالْجِنَّ»^۱، واته: هر بهو شیوه‌یه بق هه مه مه پیغمه‌ریک دوژمنیکمان داناهو له شهیتانه کانی مردو جنتزکه. بقیه خوای گوره لیوره دا فرمومویت: «وَكَفَنْ بِرَيْلَكَ هَادِيًّا وَنَصِيرًا» واته: خوای تو به سه که پی نیشانده رو یارمه‌تی ده بیت، بق نه که سانه‌ی که شوینی پیغمه‌بر که وتوون و باوه‌پیان به قوریان بورو و شوینی که وتوون و به پاستیان زانیووه، خودا یارمه‌تی ده رو پی نیشانده ریانه له دنیاو له پیژنی دواییدا، بقیه خوای گوره فرمومویه‌تی: «هَادِيًّا وَنَصِيرًا» چونکه موشریکه کان ده ببونه له پهدر له پیی خه لکیدا که شوینی قوریان بکون بق نووه‌ی خه لکی پیچ پاست نه گرن به رو پیشانی خزیان سرخان به سر پیشانی قوریاندا بقیه خوای گوره فرمومویه‌تی: «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا لِمَنَ الْمُجْرِمِينَ».

«وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُلْمَةً وَجُودَةً كَذَلِكَ لَيَتَّبَعَ إِلَيْهِ فَوَادِكَ وَرَنَانَةُ تَرِيلَا ﴿۲﴾ وَلَا يَأْتُونَكَ يَمْتَلِئُ إِلَّا جِنْشَنَكَ يَالْعَقَ وَأَحْسَنَ قَسِيرًا ﴿۳﴾ الَّذِينَ يَحْشُرُونَ عَلَى وُجُوهِهِمْ إِنَّ جَهَنَّمَ أُولَئِكَ شَرُّ مَكَانًا وَأَضَلُّ سَيِّلًا ﴿۴﴾

حیکمتهٔ دایهزاندنی قورئان به جیاجیا و هلام دانه‌وی خوانه‌نasan و پون کردنه‌وی
چاره‌نوسی خراپیان

خوای گوره باسی خوانه‌nasan ده‌کات که چنده پهخته ده‌گن و لساری و قسی بیپی و بینجی
ده‌کن و نلئین: ﴿وَقَالَ اللَّيْنَ كَفَرُوا تَوْلًا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمِلَةً وَجُمِلَةً﴾^۱، واته: وه نهوانه‌ی بیباوه‌پ بون
ده‌یانگوت بیچی (موحه‌مد صلی الله علیہ وسلم) هممو قورئانی به یدک جار بق دانه‌به زنیراوه. یانی خزگه نه‌م
كورئانه یدک جار بهاتایه بق موحه‌مد صلی الله علیہ وسلم وک کتبیه پیشوروه کانی تر که به جاریک همموی
هاتووه‌ت خواره‌وه وک تهورات و نینجیل و زهبووو کتبیه کانی تری خودا، خوای گوره وه‌لامیان
ده‌داده‌وه که نه‌م قورئانه له ماوهی بیست و سی سالدا به پیش پواداوو به سرهاته کان هاتووه‌ت
خواره‌وه، به پیش پیویست بون و جیگیرکردنی نه‌و فهرمان و ثرکانه‌ی خودا بپیاری ده‌دات بق خاون
باوه‌ران، تا دلیان تهوا و دابمه‌زدیت و نارامی پویی تی بکات، وه له نایه‌تیکی تردا فرمومویه‌تی:
﴿وَقُرْءَانًا فَرَقْتُهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ نَزِيلًا﴾^۲، واته قورئانیکه به جیاجیا په‌وانه‌مان کردووه
ههتا به نه‌رمی بق خله‌کی بخوینته‌وه و به پیش پیویست ناردوومنه، بیچیه خوای گوره فرمومویه‌تی:
﴿كَذَلِكَ لَتُبَيِّنَتِ يَهُوَ فُؤَادُكَ وَرَتْلَنَاهُ تَرْتِيلًا﴾^۳، واته: ئا بهو جزره (دامانه‌ی زاندووه) بق نه‌وهی دلی تو
نه‌ی موحه‌مد صلی الله علیہ وسلم بهو قورئانه دامه‌زداوه به میز بکین وه (بهو بونه‌یوه) نایه‌تانی خۆم بق
ناردوون سات دوای سات. قه‌تاده ده‌لی: یانی چاک بونمان کردووه‌ته‌وه، عبدالرحمن ی کوبی زیدی
کوبی نه‌سله ده‌لی: چاک ماناكه‌مان ته‌فسیر کردووه. خودای مه‌زن ده‌فرمومیت: ﴿وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَكِيلٍ
إِلَّا جِئْتَكَ بِالْحَقِّ وَلَحْسَنَ تَقْسِيرًا﴾^۴ واته: هیچ قسیه‌یک نالین که نه‌یاری هدقی پیش بکن مه‌گین نیمه
وه‌لامان داونه‌ته‌وه به نعرونه‌یه‌کی پرمانتارو بون و ناشکراو په‌وانتر لهو قسانه‌ی نه‌وان، نه‌بو
عه‌بدپه‌همانی نه‌سائی پیوایه‌تی کردووه له نیبنو عه‌باسوه ده‌لی: قورئان په‌وانه کرایه ناسمانی دنیا
به تیکرپایی له شه‌وهی قه‌دردا پاشان دوای نه‌وه له ماوهی بیست و سی سالدا هاته خواره‌وه.^۵ خوای
گوره فرمومیه‌تی: ﴿وَقُرْءَانًا فَرَقْتُهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ نَزِيلًا﴾^۶، واته: وه قورئانمان به‌ش
بهش بیوت ناردووه بق نه‌وهی بیخوینته‌وه به سر خله‌کیدا به له‌سرخویی و هیواشی وه نه‌م

^۱ الاسراء (۱۰۶).^۲ الطبری (۲۶۶/۱۹).^۳ النسائي في الكبير (۴۲۱/۱۶).^۴ الاسراء (۱۰۶).

(قۇرئان) مان بە شىۋىيە دابەزاند. پاشان خواى خاوهن دەسىلات باسى حالى خراپى خوانەناسان دەكەت لە پىتى قيامەتداو كۆكىدەنەوە راپىچىرىنىان بىز ناو ئاگىرى جەھەنەم، بە شىۋىيەكى تقد خراپ و ناشىرين و پىسواكەر، وەك خواى گەورە دەفرمۇويت: ﴿الَّذِينَ يُحشِّرونَ عَلَىٰ وُجُوبِهِمْ إِنَّكُمْ أُولَئِكَ مَنْ كَانُوا أَعْصَلُ سَبِيلًا﴾، واتە: نەو كەسانەي بەسر پوخسارياندا دەبرىت بىز دۈزەخ نەوانە خراپتىرىن جىتكىيان بىز ھېيە و پىتكاشيان ون كىدووە. لە فەرمۇدەي سەھىخدا هاتووە لە نەنسەوە كە پىاۋىتكى گوتى: نەي پىتىغەمبەرى خوا (﴿وَلَقَدْ أَنْهَىٰ مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلَنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَرُونَكَ وَزَيْرَا﴾) فەرمۇي: (نەو كەسەي كە لەسرەرەر دەردوو پۇودا را دەكىشىت - حاشر دەكىشىت -؟ پىتىغەمبەر (﴿وَقَمْ نُوحُ لَمَّا كَذَّبُوا الرَّسُولَ أَنْفَقُتُهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ مَأْيَةً كَذَّبُوا إِيمَانَنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا﴾) وَقَمْ نُوحُ لَمَّا كَذَّبُوا الرَّسُولَ أَنْفَقُتُهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ مَأْيَةً وَأَعْنَدْنَا لِظَّالِمِيهِنَّ عَذَابًا أَلِيمًا﴾) وَعَادُوا فَمَرَدُوا وَأَضَبَّ الْرَّتَيْنَ وَقَرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا (﴿وَكَلَّا لَنَا مِنْ إِنْتَلَى وَكَلَّا لَتَبَرَّأَنَّتْنِي﴾) وَلَقَدْ أَنْوَى عَلَى الْقَرْبَىٰ أَلَّا يَأْمُرَتْ مَطَرَ السَّوْءَ أَفَكَمْ يَكُوُنُوا يَرْزُونَهَا بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ شُورًا (﴿وَلَقَدْ أَنْهَىٰ مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلَنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَرُونَكَ وَزَيْرَا﴾)

ترس و بەرھىنانى بىتپەرسانى قۇرغىش

خواى گەورە ھەپەشە دەكەت لە كەسانەي كە بپوايان نەھىتىناوه بە پىتىغەمبەر كەي كە محمدە (ﷺ) كە بىتىن لە بىتپەرسەكانى قوغەيش و نەوانەي دەلەتى دەكەن، ئاگاداريان دەكەتەرە دەيان ترسىتىت لە سزاى بە ڈان و جەزىدەبەي سەختى خۆى كە ھىتىنى بەسر نەو كەلەنەي پىتشۇودا كە بپوايان بە پىتىغەمبەرە كان نەدەكرد لە پىتىغەمبەر موساوه دەست پىتىدەكەت و دەفرمۇويت: ﴿وَلَقَدْ أَنْهَىٰ مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلَنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَرُونَكَ وَزَيْرَا﴾ واتە: بەراسلىنى كىتىنى دا بە موساوه مارونى بىراشى كرده پىشىيان و يارمەتىدەرلە لايىنكىرى، بەلام فىرعەون و لەشكەر كەي بپوايان پىزى نەدەكرد. خواى گەورە دەفرمۇويت: ﴿فَلَمَّا أَذْهَبَ إِلَى الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ كَذَّبُوا إِيمَانَنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا﴾، واتە: نېنجا و تمان ھەر دووكەن بېلەن بىز سەر نەو كەلەي باوەرپىان بە نايەتەكانى ئىتمە نىيە و بە درىزى دەزانن

نه اوسا له نامان بدن به له نابردنتیکی تند خراپ. خوای گوره له ثایه‌تیکی تردا فرموده‌یتی: «دَمْرَ
أَلَّهُ عَلَيْهِ وَلِكُنْدِنْ أَشْلَهَا»^۱، واته: خوای گوره پهرت و بلاؤی کردن هر خوانه‌ناستیکیش ثاو بیت
همان شت چاوه‌روانی دهکات و ثاوای به‌سردیت، ومه هوزنی نوح که بپوایان به پیغامبر نوح نکرد
توشی نهو به‌لایه بون و هممو خنکان نهوانه نهبتت که له ناو که‌شتیبه‌که‌دا بون، و هر که‌سیک
بپوایی به پیغامبریک نهبتت ومه نهوه وایه که بپوایی به هممو پیغامبره‌کان نهبویتی، چونکه هیچ
جیاوارزیک له نیوان پیغامبریک و پیغامبریکی تردا نیه، خز نه‌گهر واش دابنیت که خودای مه‌زن
هممو پیغامبرانی رهوانه بکردایه هر بپوایان پی نه‌ده‌کردن و به دریان ده‌خستنوه، بپیه
فرموده‌یتی: «وَقَوْمَ نُوحَ لَمَّا كَلَّبُوا الرُّسُلَ»^۲، واته: گهلى نوحیش کاتی پیغامبرانیان به درز زانی.
گهلى نوح جگه له نوح پیغامبر سلامی خوای لی بیت- هیچ پیغامبریکی تریان بق نه‌هاتووه، که
تق سه‌دو په‌نجا سالان له ناویاندا ژیاو بانگی ده‌کردن بق سه‌ر پیگه‌ی خوداو ده‌ترساندن له سزاو توله‌ی
خودا، ومه خودای مه‌زن له ثایه‌تیکی تردا فرموده‌یتی ذماره‌یه‌کی کم نهبتت بپوایان پی نه‌هینا
«وَمَا أَمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ»^۳، واته: وه خلکتیکی کم نهبتت بپوایان نه‌هینا له‌گه‌لیدا. بپیه نوچی ناو
ثاوی کردن هیچیان ده‌رنچوون و هممو له ناو چوون، له سه‌ر زه‌میندا تمها که‌سیک له نهوهی ناده‌م
نه‌ما جگه له‌وانه‌ی له ناو که‌میه‌که‌دا مابیونه وه و پیکاریان بوب، وه «أَغْرَقْتُهُمْ وَجَعَلْتُهُمْ لِلَّاثَانِ مَأْيَةً
وَأَعْنَدْنَا لِظَّالِمِيهِ عَذَابًا أَلِيمًا»^۴ واته: نوچی ناو نامان کردن و کردمانه په‌ندو نامزگاری بق نهوهی
خلکی ده‌رسی لی وه‌رگن ومه خوای گوره فرموده‌یتی: «فَإِنَّا لَمَّا طَافَ الْمَاءُ حَمَنَكُرَ فِي الْجَارِيَةِ»^۵
لنجعله‌ها لکر نه‌کر و نه‌یه‌ا اذن واعیه^۶، واته: به پاستی نیمه: کاتیک که ناو (ی توفان) سه‌رکوت
(باپیره‌کانی) نیوه‌مان هملکرت له که‌شتیدا (نهی بی‌پوایانی مه‌ککه)، تا نهم کرده‌وهی بکهینه
بپرمهینه‌وهی بق نیوه و له گوئی بکری کوینگریکی تیگه‌یشتو. واته: له شیوه‌ی نهم که‌شتیبه‌مان
نه‌شته‌وهی که له سه‌ری هاتوچن بکن له ناو ده‌ریا پان و به‌رینه‌کاندا بق نهوهی شوکری نهو به‌هرانه‌ی
خودا بکن که نه‌جاتی داون له نقوم بون و کردوونی به نهوهی نهوانه‌ی که بپوایان به نوح پیغامبر
کردو به پاستیان زانی، پاشان خودای مه‌زن ده‌فرموده‌یتی: «وَعَادًا وَثَمُودًا وَاصْحَابَ الْرَّئْسِ وَقَرْوَانًا بَنَ

^۱ محمد (۱۰).^۲ هود (۴۰).^۳ الحقة (۱۱-۱۲).

ذلک کثیر^۱) واته: عادو سهودو خاوهن چاله کانیش قپوون و خه لکیکی تری تدیش له نیوانه دا هار بهو شیوه یه له ناوجوون، خودای گوره ده فرمومیت: «عَادَا وَشَوْدَا وَأَصَبَ الرَّئِسَ» له پیشه وه به سرهاته کانیان باس کرا له سوره تی (الاعراف) و چهند سوره تی تردا پیویست ناکات لیزه دا دووباره بکریته وه، به لام «وَأَصَبَ الرَّئِسَ» واته: خاوهن چاله کان - بیره کان - نیبنو جوره بیج له نیبنو عه باسه وه ده گلپریته وه که فرمومیتی: خاوهن چاله کان خه لکی دیه کبوون له دیهاته کاتی سه موده^۲ - سوفیانی سوری ده لی: له نهبو به کره وه، نهویش له عیکریمه وه ده لی: «الرَّئِسُ» چالیک - بیریک - بورو که پیغامبره کیان خسته وه ناری واته: له ناویا دایان پوشیوه.^۳ «فَرَوَنًا يَنْ ذَلِكَ كَثِيرًا» واته: تدیکیش له بدره و چینی تریش له نیوان عادو سهودا هار بهو شیوه یه له ناوجوون، بقیه خوای گوره فرمومیتی: «وَكَلَّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَلَ» واته: نموده همان بق هموویان هینناوه ته وه بدگای ته اوامان بق بون کرد وونه ته وه، و هک قه تاده ده لی: هیج برویانوویه کمان بق نه هیشتونه ته وه.^۴ «وَكَلَّا تَبَرَّنَا تَنِيرًا» واته: و هموویان امان له ناو برد به له ناو بردنیکی خراب، یانی هموویان ونجون بحر کردن، و هک نهم ثایه ته که ده فرمومیت: «وَكَمْ أَهْلَكَنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ»^۵ واته: و ه نقد (گال و میله لت) مان له ناو برد له چه رخه کانی پاش نوح. (القرن) بربیه له کومه لیک خه لکی، و هک خوای گوره ده فرمومیت: «فَرَأَنَا مِنْ بَعْدِهِ فَرَنَا مُأْخِرِينَ»^۶ واته: پاشان له دوای نهوان به دیمان هیننا گال و نهوه یه کی تر. هندی قه پنیان (القرن) به سه دو بیست سال داناوه، هندیکی تر قه پنیان به سه د سال و هندیکیش به هه شتا سال و هندیکی تریش به چل سال، به لام دیاتر نهوه که قه پن - چه رخ - نه و خلکه هاچه رخه ن له زه مانیکدا له گال یه کتری ده زین. کاتیک که پیشتن بدهیه کی تر به دوایندا دیت و جیبان ده گرن وه، نهوانه ده بنه چه رخیکی تر. و هک له فرمومده سه حیدا هاتوره: (جاکتین چه رخه کان چه رخی منه، پاشان نهوانه کی له دوای نهوان

^۱ الطبری (۲۶۹/۱۹).^۲ البغوي (۳۶۹/۳)، القرطبي (۳۲/۱۲).^۳ الطبری (۲۷۲/۱۹).^۴ الاسراء (۱۷).^۵ مؤمنون (۳۱).

لین و پاشان نه وانه ش دوای نه وانه دین^۱، خوای گوره دده رمرویت: ﴿وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُرْسَلِينَ آياتٍ مُّنْظَرٍ
مَطَرَّ أَسْتَوْجَهٖ﴾ واته: سویند به خوا نه وانه پابوردن بهو شارانه که نه و بارانه خراپه به سریاندا باری
واته: هنوزی لوت (لوط) که پیشی ده لین سدهوم که قرکاران و زدویه که یان به سردا هلهک پتندایه و به
کمزله قوبی و هک برد به رد باران کران، و هک خوای گوره فرموده تی: ﴿وَمَطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًّا فَسَاءَ مَطَرُ
الْمَذَرِّينَ﴾^۲، واته: وه بارانیکمان (له برد) به سریاندا باراند نینجا نای چ خراب ببو بارانی
ترستنراوه کان. وه فرموده تی: ﴿وَلَئِنْ كُلَّمْنَاهُنَّ عَلَيْهِمْ مُّضِيَّنٌ^۳ وَيَأْتِيَنَّ أَفَلَا يَقُولُونَ﴾^۴، واته: به
پاستی نیوه (قوه پیشه کان) ده پقن به سر (شوینه کان) یاندا به بیانیاندا (به پقنه) و به شهودا نایا نیتر
ثیر نابن؟ وه فرموده تی: ﴿وَلَئِنْهَا لِيُسَبِّلَ مُقِيمٍ﴾^۵، واته: وه بینکومان نه و (شاره ویران کراوه) له سر
پیگای سره کی (کاروانه کان) دایه. وه فرموده تی: ﴿وَلَئِنْهَا لِيُمَارِ مُمِيزٍ﴾^۶، واته: جا به پاستی نه
دووانه له سر پیگای کی ناشکران. بزیه لیرهدا دده رمرویت ﴿أَفَكُلَّمْ يَكُرُؤْنَا يَرَوْنَهَا﴾ واته: ناخن
نه وهیان به چاوی خویان نه دیوه؟ چیان به سردا هاترمه و چون تووشی نه و سزا سهخت و گرانه بون
به هنری نه و خوانه ناسی و بپوانه هیننانیانه و به پتفه مبارکه کیان و دژایه تی کردی خواو پتفه مبارکه کی،
پهندو ناموزگاری له و کاره سات و هرنگن ﴿بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا﴾ به لام نه وانه چونکه بپوایان
به زیندوبیونه و نیه له پدقی قیامه تدا بزیه پهندی لی و هرنگن.

﴿وَإِذَا رَأَكُنَّ إِنْ يَنْخَذُونَكَ إِلَّا هُرَزَا أَهَذَا الَّذِي بَعَثَكَ اللَّهُ رَسُولًا^۷ إِنْ كَادَ لَيَغْنِنَا عَنْ مَا لَهُمْ نَعْ
لَوْلَا أَنْ صَبَرُوكُمْ عَلَيْهَا وَسُوفَ يَعْلَمُونَ حِيلَتْ يَرْوَنَ الْمَذَابَ مَنْ أَضْلَلَ سَيِّلًا^۸ أَرَوَيْتَ مَنْ أَنْجَدَ
إِلَّهُمَّ هَوَنَهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا^۹ أَلَمْ تَحْسَبَ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقُلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا
كَالْأَنْعَمِ بَلْ هُمْ أَصْلَ سَيِّلًا^{۱۰}﴾^{۱۱}

^۱ فتح الباری (۳۰۶/۵)، مسلم (۱۹۶۳/۴).^۲ الشعراه (۱۷۳).^۳ الصافات (۱۲۸-۱۲۷).^۴ الحجر (۷۶).^۵ الحجر (۷۹).

کالله کردنی خوانه ناسان به پیغمبر (صلی الله علیہ و آله و سلم)

خوای گوره باسی خوانه ناسان ده کات که کاتیک چاویان به پیغمبر (صلی الله علیہ و آله و سلم) بکوتایه، ده یانکرده کالله جاری، و هک خوای گوره له نایه تیکی تردا فرموده است: ﴿وَإِذَا رَأَكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْخَذُونَكَ إِلَّا هُزُراً﴾^۱، و اته: و ه کاتی (محمد (صلی الله علیہ و آله و سلم)) ده بینین نوانه بیباوه پیوون جگه له کالله تو لاقرتی کردن به تو میچی تر ناکن. مهستیان تیروتوانج لیدان و به کم سهیر کردنی بووه، لیزه داده فرمودت: ﴿وَإِذَا رَأَوكَ إِنْ يَنْخَذُونَكَ إِلَّا هُزُراً أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا﴾، و اته: و ه نهی موحده (صلی الله علیہ و آله و سلم) کاتیک تو بینن بهس کالله ت پی ده کن و ده لین نا نهمه به خوا ناردویه است به پیغمبر؟! خوای گوره یش دلخوشی پیغمبر ده اته او (صلی الله علیہ و آله و سلم) ده فرمودت: ﴿وَلَقَدْ أَسْتَهْزَى بِرُسُلِ مَنْ قَبْلَكَ﴾، و اته: کالله جاریش به پیغمبر ده اته او (صلی الله علیہ و آله و سلم) ده فرمودت: ﴿إِنْ كَادَ لَيُخْلِلُنَا عَنِ الْهَدِيَّةِ لَوْلَا أَنْ صَدَّرَنَا عَلَيْهَا﴾ ده یانگوت خریک بوو له عیباده تی بتکانغان هلمان کتپتیه او نهگر خوگری و لیپران و جریه زهی خومان نه بوایه که هر کلیمان نهداو برد و دام بووین له سر بتپه رستی، خوای گوره ش هره شهیان لی ده کات که بهو نیوانه توله یان لی ده کات و خوی ده زانی چیان به سر دینی ﴿وَسَرَكَ يَعْلَمُونَ حِيلَكَ يَرْوَنَ الْعَذَابَ﴾ و اته: له داهاتو ده زانی کاتیک سزای خوا خوی نه بیت، و ه ده فرمودت: ﴿أَرَيْتَ مَنْ أَنْفَذَ إِلَهَهُ، هَوَنَهُ﴾ و اته: تو ناو کسنهت نه دی که هرجی ثاره زوو بکات و دلی پیش خوش بیت نه و ده کات و ده یکاته نایین و پیچکه هی خوی، و هک خودای گوره له نایه تیکی تردا فرموده است: ﴿أَفَمَنْ زُنِي لَهُ مُؤْمِنُه عَلَيْهِ فَرَاهَ حَسَّاً فَإِنَّ اللَّهَ يُضْلِلُ مَنْ يَشَاءُ وَهُدِيَ مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَنْهَبْ نَفْسَكَ عَلَيْهِ حَسَرَتَ﴾^۲، و اته: دهی نایا کسیک کرده و هی خراپی خوی بز جوان کراوه و جوانی ده بینیت (وهک

^۱ الانبیاء (۳۶).^۲ الرعد (۳۲).^۳ القاطر (۸).

که سیکی پیوه‌ری چاک و خراپه‌ی بربیتی بیت له نایین) وه به پاستی خوا هر که سیکی بوی گومپای ده کات، وه هر که سیکی بوی پیتموونی ده کات دهی کواته به خفهٔ خواردن له بدر (نیمان نه هینانی) نهوان خزت مهفوتبته. بزیه لیره‌شدا فرموده‌یتی: **﴿أَفَإِنَّ تَكُونُ عَلَيْهِ وَصَكِيلًا﴾** واته: نایا بز نه مدش هر تو زامنیانی؟ نیبنو عهباس ده‌لی: له زهمانی نه فامیدا (جاھیلیه‌تدا) پیاری وا هبوو ماوه‌یه کی نقد بردیکی سپهی ده‌پرسست، نه‌گهر به ردیکی جوانتر له وهی بدیبايه - به چاکتر بزانیايه - نهو به رده‌ی ده‌پرسست و وازی له به رده پیشووه که ده‌هینتا.^۱ پاشان خوای گوره فرموده‌یتی: **﴿فَإِنْ تَخْسِبَ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقُلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَآلاَّنْتَمْ بَلْ هُمْ أَصْلُ مَكِيلَاتِ﴾** واته: تو واده‌زانی نهوانه زوریه‌یان ده‌بیستن و ده‌فامن و تیده‌گهن، نه خیر نهوانه له ناژه‌لیک که به‌رده‌ایه و بهو کیوانه‌وهی ویلنن، چونکه نهو ناژه‌لانه به پیتی نهو به‌رنامه‌یه بزیان دارپیزداوه هلسوکه‌وت ده‌کهن، به‌لام نه‌مانه بز عیباده‌تی خودای گهوره دروستکارون که تنهایه و هاوه‌لی نیه، که‌چی ده‌یون غمیری خودا ده‌پرستن و ده‌یکه شهريکی خودا، پاش هینانه‌وهی نهو هموو به‌لکه‌یه بزیان و په‌وانه کردنی پیغمه‌ران بزیان (سده‌لامی خریان لی بیت).

﴿أَلَمْ تَرَ إِنَّ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظَّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلَنَا الْشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ۚ ۖ ثُمَّ قَبَضَنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ۖ ۗ وَهُوَ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَيْنَ لِيَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَانًا وَجَعَلَ الْهَارَ شُورًا ۖ ۷۵﴾ چهند به‌لکه له‌سر بونی خودا و ده‌سه‌لاتی فراوانی

لیره‌دا خوای گهوره دیته سر باس و پونکردن‌وهی نهوان نیشانانه‌ی که به‌لکه‌ن له‌سر بونی خریی و توانا و ده‌سه‌لاتی له ودیه‌ینانی نهو هموو شتله‌ه له گیانله‌بهرو بینگیان و له یهک جیاوانو دز به‌یه‌که، خوای گهوره فرموده‌یتی: **﴿أَلَمْ تَرَ إِنَّ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَ الظَّلَّ﴾**، واته: نایا نابینی په‌رده‌رده‌گارت چون سیبه‌ری دریزکردن‌توه. نیبنو عهباس و نیبنو عومه‌رو نه‌بولعلایه و نه‌بو مالیک و مه‌سروق و موجاهید و سه‌عیدی کوبی جوبه‌یرو نه‌خه‌عنی و زه‌ماکو حسنه‌ن و قهاده و سویی و که‌سانی تریش گوتیانه: **﴿هَمَدَ الظَّلَّ﴾** مه‌بست پیتی نهو ماوه‌یه که له سپیده‌ی باره‌به‌یانه‌وه ده‌بست پیتده‌کات هتا خوره‌لدت. **﴿وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ۖ﴾** واته: نه‌گهر خودا مهیلی لی بروایه له جبی خری نه‌ده‌جولا به‌رده‌وام هر شهوده بیوو یان هر پیذ ده‌بیوو. وهک خوای گهوره فرموده‌یتی: **﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ**

^۱ الدر المنشور (۶/۲۶۰).

^۲ الطبری (۱۹/۲۷۵)، القرطبي (۱۳/۳۷).

عَلَيْكُمْ أَيْلَ سَرَمَدًا إِلَى يَوْمَ الْقِيَمَةِ[ۚ]، وَاتَّه: (نَبِيُّ مُوسَى مُحَمَّد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)) بَلَى هَوَالَمْ بَدَهْنِي نَهْكَرْ خَوْدَا شَهْوَتَانْ بَوْ دَرِيَّ بَكَاتَوهْ (هَوْ شَهْ وَبَيْت) تَا بَقْشِي قِيَامَتْ. وَهَفَرْمُووْيِهْتِي: «فَقُلْ أَرْهَمْ يَسْتَرْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ أَنَّهَارَ سَرَمَدًا إِلَى يَوْمَ الْقِيَمَةِ[ۚ]»، وَاتَّه بَلَى: نَهْوَهْ چَوْنَهْ نَهْكَرْ خَوا بَپِيَارِي نَهْوَهَدَاتْ كَهْتا بَقْشِي قِيَامَتْ هَهْ رَبِّ بَيْتْ وَشَهْ وَنَهِيَتْ بَهْ دَوَادِيَا؟! پَاشَانْ خَوَيْ گَوْرَهْ دَهْ فَرْمُووْيِتْ: «هُشَّرْ جَعَلَنَا أَلَشْمَسْ عَلَيْنَوْ دَلِيلًا[ۖ]» وَاتَّه: خَوْرِيشَمَانْ كَرْدَوَهَتْهْ نِيشَانَهْ بَقْشِي، وَاتَّه نَهْكَرْ خَوْرْ هَلَّهْ هَاتَاهِيَهْ بَهْ سَرْ شَهْوَدَا نَهْدَرَزَانِرَا شَهْوَهْ چَيْهْ وَبَقْشِي چَيْهْ، چَونَكَهْ هَمُورُو شَتِيكَهْ بَهْ دَرِيَّ خَوَيْ دَهْ نَاسِرِيَتْ وَچَاكَرْ دَهْرَدَهْ كَهْوَيْتْ، قَهْتَادَهْ وَسَوْدَيْ دَهْ لَيْنِ: نِيشَانَهِيَهْ كَهْ بَهْ دَوَى شَهْوَدَا دَيْتْ وَشَوْيَنِيَهْ دَهْ كَهْوَيْتْ هَهْ تَا هَمُورُو دَاكِيرْ دَهْ كَاتْ[ۖ]. پَاشَانْ خَوَيْ گَوْرَهْ دَهْ فَرْمُووْيِتْ: «هُشَّرْ قَبْضَتَهْ إِلَيْنَا فَقَضَنَا يَسِيرًا[ۖ]» وَاتَّه: پَاشَانْ ثَوْ سَيِّهَرَهْ هَيْدَيْ هَيْدَيْ وَلَهْ سَرْخَقْ بَهْرَهْ وَخَوْمَانْ دَهْ بَيْنَهَوَهْ وَكَمَهْ كَمَهْ نَاهِيَلِينْ، سَوْرَيْ دَهْ لَيْنِ: (قَبِضَا خَفِيًّا) وَاتَّه: نَزَدْ بَهْ هَيْوَاشِي هَهْتَا وَأَيْ لَيْ دَيْتْ هَيْجَ سَيِّهَرِي نَامِنْتَيْتْ هَهْ كَرْلَهْ ثَيْرَ بَانْ وَدارُو دَرْهَخَنْدَا، هَمُورُو خَوْرْ دَهْ يَكِيرِيَهَوَهْ لَيْ دَهْ دَاتْ، ثَيْبَوَيْيِي كَوبِي مُوسَا دَهْ لَيْ: (فَقَضَنَا يَسِيرًا[ۖ]) وَاتَّه: كَمَهْ كَمَهْ: خَوَيْ گَوْرَهْ دَهْ فَرْمُووْيِتْ: «وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ أَيْلَلَ لِيَاسَا[ۖ]» وَاتَّه: هَوْ خَوْدَاهِيَهْ كَهْ شَهْوَيْ وَلَيْكَرْدَوَهْ دَنِيَايِي دَابِرْشِيَوَهْ لَهْ خَوَيْ بَنِچَاوَهْ، وَهَكَهْ خَوَيْ گَوْرَهْ لَهْ نَاهِيَتِيَكِي تَرَدا فَرْمُووْيِهْتِي: «وَأَيْلَلَ إِذَا يَقْتَلُ[ۖ]»، وَاتَّه: سَوْيَنْدَ بَهْ شَهْوَهْ كَاتِيكَهْ هَمُوشَتْ دَادَهْ بَقْشِيَتْ وَهَفَرْمُووْيِهْتِي: «وَالنَّمَاءُ سُبَّاتَا[ۖ]» وَاتَّه: خَهْوَشِي كَرْدَوَهَتْهْ هَقْيَى نَهْ جَوْلَانْ وَحَسَانَهَوَهِيَ لَاشَهْ چَونَكَهْ نَهْ دَمَاهَكَانِي لَهْشَ مَانَدُوو دَهْ بَنْ بَهْ هَقْيَى جَمْ وَجَلْلَوْ گَهْرَانَهَوَهْ لَهْ بَقْشِيَهْ بَقْشِيَهْ بَهْ دَهْسَتْ هَيْتَانْ، كَاتِيكَهْ كَهْ شَهْوَهْ دَادِيَتْ لَاشَهْ لَهْ بَنْزَانْ دَهْ كَهْوَيْتْ وَثَارَمْ دَهْ گَرِيَتْ وَدَهْ حَسِيَتِهْ كَهْ، ثَوْ خَهْوَهِيَ بَهْ سَرْ دَادِيَتْ كَهْ دَهْبَيْتِهِ مَايَهِيَ حَسَانَهَوَهِيَ لَاشَهْ وَدَهْرَوَنْ بَيْكَاهَهْ «وَجَعَلَ الْأَنَهَارَ شُورَا[ۖ]» وَاتَّه: بَقْشِيَشِي وَلَيْكَرْدَوَهْ كَهْ خَلَكِي هَارِيَهَهَهْ وَبَهْ لَايْهَكَادَا دَهْچَنْ وَبَهْ شَوْيَنْ بَقْشِي خَوْيَانَدَا دَهْ گَرِيَنْ بَهْ دَهْسَتِيَهْ بَيْنَنْ، وَهَكَهْ خَوَيْ گَوْرَهْ فَرْمُووْيِهْتِي: «وَمَنْ رَحْمَةٌ، جَعَلَ لَكُمْ أَيْلَلَ وَأَنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلَتَبْغُوا مِنْ فَضْلِهِ[ۖ]»، وَهَكَهْ خَوَيْ گَوْرَهْ فَرْمُووْيِهْتِي:

القصص (٧١).

القصص (٧٢).

الدر المنشور (٢٦٢/٦).

الدر المنشور (٢٦٢/٦).

الليل (١).

وَلَعْلَكُمْ تَشَكُّرُونَ^۱، وَاتَّهُ لَهُ بِزَهْمِيِّ نَهُو (خواهی) که شهو و پذیری بُق دروست کردون بُق نهود نارام بکن له (شهو) داو بُق نهودی بگپین به دوای پذیری و بهره‌ی خوادا (له پژد) وه بُق نهودی سوپاسی خوا بکن (له سار نه و نیعمه‌تانه‌ی).

﴿وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشَّرًا بِنَتَ يَدَنِ رَحْمَتِهِ، وَأَنْزَلَنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ۝ لَتُنْخَعِلَّ بِهِ بَلَدَةً مَيْتَانًا وَشَقِيقَةً، مَمَّا خَلَقْنَا أَنْفَنَا وَأَنْثَانِيَّ كَثِيرًا^۲ ۝ وَلَقَدْ صَرَفْنَاهُ بِنَهْمٍ لِيَذْكُرُوا فَاجِئَ أَكْثَرَ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا^۳ ۝﴾

هروده‌ها نه مدیش هر له تواناو ده سه‌لاتی خوای گوردیه که باکانی ناردووه وهک مزگنیه‌ک. واته: به دوای بادا هور دیت، بایش چند جذری ههیه و به نور شیوه رام هینداوه، نمونه له و بایان: بای وا ههیه هور ده جولینتیت یان هور هله‌گرتیت و ده بیات، بای واش ههیه له گلن هور دایه و مزگنی دهره، هی واش ههیه له پیش هور دا دیت زه مین پاک ده کاته‌وه، هی واش ههیه هوره کان ده پیتیتیت تا بارانی لئی بباریت، بُقیه خوای گورد فرمومویه‌تی: ﴿وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشَّرًا بِنَتَ يَدَنِ رَحْمَتِهِ، وَأَنْزَلَنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا^۴﴾، واته: وه نه و خوا زاتیکه باکان ده نیریت به مژده‌دهر پیش په‌رحمتی خوی، وه له ناسمانه‌وه باراندوومنه ثاویکی پاک‌وهکار. یانی نه و بایه وهک کره‌سه‌یه‌ک - ظالیه‌تیک - وایه شتی پی پاک ده کریتیوه وهک گسلکو وزه‌ی گرمی و هاوشه‌یوه نه مانه، نه بو سه عید ده‌لی: گوتوبیانه: ثهی پیغمه‌بری خوا (عَلَيْهِ السَّلَامُ وَبَرَّكَاتُهُ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ) ثایا دهست نویشکرین له بیری بو زاعمه (بضاعه)? بیریکه لایکی بُق‌گن و سه‌گی تو پیبوی تیدایه. فرموموی: (ثاوا پاک‌که‌ره‌وه و هیچ شتیک پیسی ناکات) شافیعی و نه محمد پیوایه‌تیان کردوه و نه بو داودو ترمزی به سه‌حیجان دانداوه و نه سانیش ده‌لی: فرموده‌یه‌کی حه‌سنه^۵. خوای گورد فرمومویه‌تی: ﴿لَتُنْخَعِلَّ بِهِ بَلَدَةً مَيْتَانًا^۶﴾، واته: تا زه‌وی مردووی پی بیوژنیتیوه. یانی زه‌مینتک که ماوه‌یه‌کی نزد چاوه‌پوانی بارانی کردوه زیندوو که‌ینه‌وه، که وشكو بی کیان بوروه و هیچ شتیکی تیانه‌پواوه، کاتیک کیانی تیبیه‌اتوه و نرم بوروه، ده‌زیته‌وه و هه مو جزره گولیکی هه‌مه‌رنگی تیایدا ده پویت، وهک خوای گورد له نایه‌تیکی تردا فرمومویه‌تی: ﴿فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ أَهْزَزَتْ وَرَبَّتْ^۷﴾، واته: جا کاتیک بارانمان به‌سه‌ردا باراند زه‌وی

¹ القصص (۷۲).

² مسند الشافعی (۱)، احمد (۲۱)، احمد (۳۱/۳)، ابو داود (۱)، ابو داود (۵۲/۳)، تحفة الاحوزی (۱/۲۰۲)، النساني (۱/۱۷۴)، فرموده‌یه‌کی باشه (حسن).

³ الح (۵).

(پروه کی لئے دھوپیت) و دھجوئی زہوی کیف دھکات (بهرز دھبیت). وہ دھفہ رمومیت: ﴿وَشُقْيَةٌ، مِّنَ الْحَقْنَآ اَنْفَسًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا﴾ واته: بق نوہدی کہ ہممو گیانہ وہ ریک تیر ناؤ بکہین له ٹاڑھل و مالات و نہو مردمہ کے پتویستیان به ناؤ مہیہ بق خواردن وہ و کشتوكال و بروبوومیان، وہ خواہ کورہ فہرمومویتی: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَذَّلِّلُ الْفَيْنَ مِنْ بَعْدِ مَا فَنَطَوْا﴾، واته: وہ خوا نہو زاته یہ کہ باران دھبارینی لہ پاش نوہدی کہ خلکی ناخومند بعون. وہ فہرمومویتی: ﴿فَانْظُرْ إِلَىٰ مَا تَرَىٰ رَحْمَتُ اللَّهِ كَيْفَ يُبَيِّنِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتَهَا﴾، واته: نینجا سہیری ناسہ واری (پہیدابون بہ) بارانی خوا بکہ (وہ کشتوكال و گنوگیا و درہ خست) چون زہوی زیندو دھکات وہ دوای مردن و وشك بعونی. پاشان خواہ کورہ دھفہ رمومیت: ﴿وَلَقَدْ صَرَفْتُهُ بَيْنَهُمْ لِيَذْكُرُوا﴾ واته: سویند بہ خوا بہ راستی نیتمہ بہ چند جزر نہم نیشانه مان گپی لہ نیوانیاندا تا بیں بکنهوہ. یانی بارانمان لم زہمیندا باراندو لوی تردا نہمانباراند، وہ ہورمان نارد دھریتیشت بہ سار زہویہ کداو تیدہ پری لئی دھچوہ سر زہویہ کی ترو بارانیکی باشی لئی دھباری و تیر نائی دھکرد، کچی نوہدی لہ دوایہ و برو تهنا دلپیتکی لہ باران بہر نہدہ کوہت، ہممو کاریتکی خودای گورہ پرہ لہ نیشانه مہنزو لہ کارزانی تیرو تہاو، نینبو عہباس و نینبو مہسعود (پہزادی خوایان لئی بیت) دھلین: هیچ سالیک بارانی لہ سالیکی تر زیارت لئی ناباریت، بہ لام خواہ گورہ نہو بارانه دھگپتیت بق هر شوینتیکی مہیلی لئی بیت، پاشان نہم نایہتہی خویند: ﴿وَلَقَدْ صَرَفْتُهُ بَيْنَهُمْ لِيَذْكُرُوا فَإِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ إِلَّا كُفُورٌ﴾، واته: هتا پہندو نامؤڑگاری وہ ریگن لہوہ کے خودا نہو زہمینہ وشك و مردووہ کی زیندوو کرده وہ هر بہو جزرہ ش دھتوانیت مردووہ کان زیندوو بکات وہ و نیسکه پڑاوه کان و لاشهیان کیان تی بکات وہ، یان پہندو نامؤڑگاری وہ ریگن و برازن کے گرتنه وہی باران نیتیان ھوکارہ کی تاوان و خراپہ کاری خویانه، تا واز بینن لہ گوناہو تاوان، ﴿فَأَنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ إِلَّا كُفُورٌ﴾ واته: بہ لام نوی نہم خلکه جکہ لہ سپلہی میچیان ناویت، هر فتین سہرپیچی فہرمانی خوا بکہن، عیکریمہ دھلی: دھلین: بارانمان بق باری بہ مئی فلانہ شتو فلانہ شتوه.^۱ وہک لہو فہرمودہ یہدا کہ ہاتووہ لہ سہجیحی موسیلمدا لہ پیغامبری خواوه (علیہ السلام) کے پڑتک فہرمومی بہ ہارہ لہ کانی لہو شوہدا کہ باران لئی دابون: (تایا

^۱ شوری (۲۸).^۲ الرؤم (۵۰).^۳ الطبری (۲۸۰/۱۹).^۴ الطبری (۲۸۰/۱۹).

دہزانن پهروه دگارتان چی فرموده؟) گویان: خواو پیغمبر کی دہزانن، فرمودی: (فرمودیه: هندی له بهند کام بیانی هلهستن بپوایان به من هیه و هندیکیان بپوای به من نیه، نهو کسی دلی: بارانغان بز باری به هی فلانه شتو فلانه شتهو، نهه نهو کسے بپوای به من نیه، بپوای به نهستیره کان هیه).^۱

﴿وَلَوْ شِئْنَا لَعَنَّا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَّذِيرًا ﴿١﴾ فَلَا تُطِعُ الْكَافِرِينَ وَمَنْهُمْ بِهِ جَهَادًا كَيْرًا ﴿٢﴾ * وَهُوَ الَّذِي مَرَّ بِالْبَحْرِينِ هَذَا عَذْبٌ فَرَاتٌ وَهَذَا مَلْحٌ لَجَاجٌ وَجَعَلَ يَنْهَمَا بَرْزَقًا وَيَجْرِي مَحْجُورًا ﴿٣﴾ وَهُوَ الَّذِي
خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ شَرْكًا فَجَعَلَهُ نَسْبًا وَصَهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَرِيرًا ﴿٤﴾﴾

گشتگیری پهیامی پیغمبهرو مانده وی تادونیادونیایه وباسی به هر کانی خواه سدر مرؤوه

خوای گوره ده فرمودیت: «وَلَوْ شِئْنَا لَعَنَّا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَّذِيرًا» واته: نه کار مهیلان لی بواهی بز همو دینهاتیک پاسپارده یه کمان ده نارد بیانترسیتیت و بانگیان بکات بز لای خودای مدن، به لام به تاییه تی تو مان رهوانه کرد نهی محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) بز همو خلکی سه زمین، فرمانان پی کردی که قورناییان پی بکیه نی (لأنذرکم بده و مَنْ لَمْ يَعْمَلْ)، واته: هتا بهو قورناییان ناکاداریان بکام و نهوانه شی که پیشان ده کات ناکادار بکام. «وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَخْرَابِ فَالثَّارُ مَوْعِدُهُ»، واته: وه هر کس باوه پی پی نه بیت لهو کرم لهو تاقمانه (نهوانه کی بیوونه له سدر زایه تی نیسلام) نهوه ناگر جنگیایه تی. وه ده فرمودیت: «وَلَنِذِرْ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا»، واته: هروه ها بز نهوه دانیشتوانی مه که و ده ورویه ری ناکادار کهیت وه و بیانترسیتی. وه ده فرمودیت: «فَلْ يَكَاثِرَ أَنَّاسٌ إِلَيْ رَسُولِ اللَّوَّلِ إِنَّكُمْ جَيِعَانًا»، واته: بلی: نهی خلکینه به راستی من پیغمبهری خوام بز همه مووتان. وه له هردوو سه حیجه کهدا هاتروه پیغمبهر (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودیه: (رهوانه کراون بز سه سووریش و پهشیش) وه دیسان له هردوو سه حیجه کهدا هاتروه فرمودیه: (پیغمبهران سه لامی خوایان لی بیت - رهوانه کراون بز سه هوزه کانی خزیان به تاییه تی، من رهوان کراون بز گشت خلکی).^۲ تویه

^۱ مسلم (۸۲/۱).

^۲ الانعام (۱۹).

^۳ هود (۱۷).

^۴ الانعام (۹۶).

^۵ الاعراف (۱۰۸).

^۶ مسلم (۱/۲۷۰)، فتح الباری (۱/۶۲۴).

خوای گوره فرموده است: «فَلَا تُطِعُ الْكَافِرِينَ وَجَهَنَّمُ يَدِي، جَهَادًا كَيْرَكَ»^۱ واته: که واته تو
به گوئی بیباوه پان مکه به نام قورئانه جیهادیکی گوره بیان له گلهدا بکه، نیبنو عه باس ده لئی: یانی:
به قورئان (جبهادیان بکن). «جَهَادًا كَيْرَكَ» واته: به هممو توانایه کوه بچو به گزیاندا، وهک
نه نایته ده فرمومیت: «إِنَّهَا الْقِيَّةُ جَهَدُ الْكُفَّارَ وَالْمُنْتَقِبِينَ وَأَغْلَظَ عَلَيْهِمْ»^۲ واته: نهی
پیغمبر (علیه السلام) بجهنگ له گله بیباوه پان و دوییوواندا وه توندوتیز به له گله لیاندا. پاشان خوای گوره
ده فرمومیت: «وَهُوَ الَّذِي مَرَّ بِالْبَحْرِينَ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مَلْحٌ لَّاجٌ»^۳ واته: نهی که دوو
نایی دروست کردوه، شیرین و سویر - شور - نایه شیرینه که وهک: نایی پووبارو کانی و بیر که
ناییکی سازگارو شیرین و خوش، نهمه قسی نیبنو جوره بیجه و نیبنو جه ریزیش هدر وای و توروه، نهی
مانایه مانایه کی پاسته، چونکه هیچ دهرباییکی ماتو و هستاو نیه له دنیادا نایه کی شیرین و سازگارو
خوش بیت، خوای گوره بزیه باسی نهی دوو نایه کردوه تا بهنده کانی شوکری بکن له سهر
به هره کانی، چونکه نایی شیرین نهی نایه بیه که دهپوات وهک پووبارو کانی و بیر له نای زهی دیته
دهرهوه و دابهشی کردوه له نیوان خلکیدا له هممو سه زه میندا به پیش پیویست بۆ خویان و
کیانه و رو نایادانی کشتوكال، «وَهَذَا مَلْحٌ لَّاجٌ»^۴ واته: ناییکی تریان که تال و سویر - شور - ولینجه
که بۆ خواردنوه ناشیت وهک نهی دهربایانه که له هممو دنیادا هیه له پیژمه لات و پیژه ادادا، وهک
دهربایی موحیت (بحر المحيط) و دهربایی یه من و دهربایی قله زه و دهربایی به سره و دهربایی فارس و
دهربایی چین و هیندو دهربایی پرم و دهربایی خازه رو چهندنهها دهربایی تر له شیوه و وینانه که
وهستاون و ناجولین، به لام له زستاندا و له کاتی په شه بادا شه پېل ده دهن و بەرز ده بته وه، هندئ له و
دهربایانه بەرز ده بته وه داده بەزن - مەدو چەزیان - هەیه، له سهره تائی هممو مانگیکدا بەرز
ده بیننه وه هەلادە چن، به لام له کاتیکدا مانگ بەره و کزى و کەمبۇونە و پیشست نایه که دەگە پریته وه
شوییه پیشیوه کی خزی، کاتیک مانگ دهستی کرده وه به هەلھاتن له یەکەم پیژده وه تا چوارده پیژ
نایی نهی دهربایی بەرز ده بیته وه، پاشان دوای نهوه کەمە کەمە داده بەزیت هەتا دەچیتە وه دەخى
جارانی، نامەش هممو دەسەلات و توانای خوای گوره ده دە خات که بهو شیوه یه دهربایانی پام
هینتاوه. نهی هممو دهربایا ماتو و هستاوه که خوا دروستی کردوه سویرو خوییاویه بۆ نهوهی همما
به هۆی نهی دهربایانه وه بۆگەن نه بیت و ژیان تیک نه چیت و زەمین پیس نه بیت و هەرچی تیدایه له

^۱ الطبری (۱۹/۲۸۱).^۲ التحریر (۶).

گیانه و هر بمریت، به لام که ناوی دهرباکان سویر بتو هواکش پاک و چاک و مردووه کشی پاک و خاوینه و حلاله و دخوریت، بزیه پیغمه بری خواه (جبل) که پرسیاری لئے کرا له ناوی دهربا نایا دهست نویشی لئے بگین؟ فرمومی: (ناوه کهی پاک کاره و یه و مردووه کشی حلاله) واته: خواردنی مرداره و بیووه کانی حلاله. نیمامی مالیک و شافعی و زانیانی فرموده پیوایه تیان کردوده به سنه دی حده سنه^۱. (وَجَلَ يَنْهَا بَرْزَخًا وَجَبْرًا تَحْجُرًا) واته: له نیوان ناوی شیرین و سویردا لمپری ندند نهستوری داناوه (برزخا) واته: برگر - لمپر - له وشكایی زهمن، (وَجَبْرًا تَحْجُرًا) پیکریک که پیکه نادات نه و دوو ناوه به یه کتری بگن. وہ خوای گوره له نایه تی تردا فرمومویه تی: (مَرْجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْقَيَانِ) ^۲ (يَنْهَا بَرْزَخٌ لَا يَتَبَيَّنُ) ^۳ (فَأَيْمَانُ الْأَوَّرِ تِكْدِيَانِ) ^۴، واته: دوو دهربای به پهلا کردوده که ده گن به یه ک، له نیوانیان به ریهستیک همیه تا دهست دریزی بز یه ک نه کن (تیکل نبن) جا به کام نیعمه تانهی په روهردگاریان باوه پ ناکن. وہ فرمومویه تی: (أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خَلَانَهَا أَنْهَرًا وَجَعَلَ مَارَسِيًّا وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِرًا أَوْلَهُ مَعَ اللَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَتَمَوَّنُ) ^۵، واته: نایا زایتک که زهی کردوده ته جنگای نارامی و نیشت جیبوون و له ناو (زمی) پیدا چهند بوبیاری به دیهیتاوه و چهند چیای گوره بز زهی داناوه و له نیوان دوو ناودا (شیرین و سویت) به ریهستی داناوه (بز نهوهی تیکل نبن) نایا هیچ په رستراویکی تر همیه له گهان خدادا؟ نه خیر نیه، به لام نزدیهیان نازانن. پاشان خوای گوره ده فرمومویت: (وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَوْبِشِرًا) هر خودا خزیه تی که ناویکی لواز مردی فی دروست کرد پاشان پیکوبیکی کردو به زن و بالایه کی چاکی دایه و به مهیلی خزی کردیه نیترو می. (فَجَعَلَهُ سَبَّاً وَصَهْرَرًا) واته: نینجا نه و ناویکردوده ته هزی په چلهک و خزم، یانی: له یه کم جاره وه کوبی دایک و باوکی و پاشان به ژن هیننان لعن او یه کتربیاد بیون به خزم و کاس و کاری یه کتر، هممو نه مانه گشتی له و ناوه لوازه و هدی هینتاوه، بزیه خوای گوره فرمومویه تی: (هُوَ كَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا) ^۶ واته: وہ په روهردگارت همیشه به ده سه لات و توانایه.

¹ المولى (٢٢)، مسند الشافعى (٢٣)، أحمد (٢٣٦١/٢)، أبو داود (٤١/٦٤)، تحفة الاحونى (٢٢٤/١)، النسائي (١/٥٠).

این ماجہ (۱۳۶/۱)، فرمودہ یہ کی سہ حیجہ۔

الرحمن (١٩-٢١).^٢

٢ النمل (٦١).

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُوْنِ اللَّهِ مَا لَا يَنْعَمُهُمْ وَلَا يَضْرُبُهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴾٦٠﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا
مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴾٦١﴾ قُلْ مَا أَنْتُ كُمْ مَلِيئَةٌ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَعَذَّذَ إِلَى رَبِّهِ سَبِيلًا ﴾٦٢﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى
الْعَيْنِ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَقَيْتَ مُحَمَّدَهُ وَكَفَى بِهِ بَنُوبَ عِبَادَوْهُ حَمِيرًا ﴾٦٣﴾ الَّذِي حَلَقَ أَسْمَوَتَ وَالْأَرْضَ وَمَا
يَنْهَمَا فِي سَيَّةٍ أَيَّامٍ ثُمَّ أَسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ الْرَّحْمَنُ قَسَّلْ بِهِ حَمِيرًا ﴾٦٤﴾ وَلَا قِيلَ لَهُمْ أَسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ
فَلَوْلَا مَا أَرْتَهُنَّ أَنْتَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَرَادَهُمْ نُورًا ﴾٦٥﴾

بی عهقلى و نه زانی بتپه رستان

خوای گوره فرموده ای: «﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُوْنِ اللَّهِ مَا لَا يَنْعَمُهُمْ وَلَا يَضْرُبُهُمْ﴾ خوای گوره باسی
بی عهقلى و نه زانی بتپه رستان دهکات که عیباده‌تی غهیزی خودا دهکن و هک نه و بتنانی که قازانچیان
پی ناگیه منو ناتوانن توشی زیانیشیان بکن، بهبی نهوهی هیچ شنتیکیان به دهسته و بیت بیکنه
به لکه و لهسری برقن، و دژایه‌تی خوا پیغه‌مبه‌ره‌کی (﴿كَلِيل﴾) و مسلمانان دهکن له بهر خاتری نهوان،
بزیه خوای گوره فرموده ای: «﴿وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ ظَهِيرًا﴾ واته: بیناوه‌پان بهرد وام دنی
په روهدگاریان پشتیوانی یهکترن، یانی بعونته دوست و پشتیوانی نه وانه‌ی خودان و لهسر پیش
شهیتان بهرامبر کزم‌لی خودا کارد هکن، بیکومان کزم‌لی خودا هه میشه زال و سرکه وتوون، و هک
خودای گوره فرموده ای: «﴿وَلَخَذُوا مِنْ دُوْنِ اللَّهِ إِلَهَةً أَعْلَمُهُمْ يُنَصَّرُونَ ﴾٦٦﴾ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ
وَهُمْ كُمْ جَنْدٌ خَضُورٌ﴾^۱، واته: نه و شتنانی که نهوان دهیانه‌رست هیچ سوودیکیان پی ناگیه منو
زیانیشیان لی نادهن، نه و نه فامانه نامادهن له خزمت نه و بتنانه‌دا گیانی خویان بیه‌خشن، به لام
پاشه برقو سرکه وتن بخوا پیغه‌مبه‌ره‌کی (﴿كَلِيل﴾) و خاوهن باوه‌پان له دنیاو قیامه‌تدا. موجاهید
دهلی: «﴿وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ ظَهِيرًا﴾ واته: کافران پشتیوانی شهیتان دهکن و دهبنه هاوهکاری و
لهسر گوناهو خاوه‌کاری بهرد وامن.

پیغه‌مبه‌ر (﴿كَلِيل﴾) مزگینیده رو ترسیمه‌ره

پاشان خوای گوره فرموده ای به پیغه‌مبه‌ره‌کی (﴿كَلِيل﴾) «﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا﴾ واته:
تؤمان تهنا بز نهوه ناردووه که مژده بدھی به خاوهن باوه‌پان و خوانه‌ناسانیش بترسیتیت مزگینی
بدھی بعو کهسانه‌ی که کوتیرایه‌لی فرمانه‌کانی خوا دهکن به بهشت و نه و کهسانه‌ش بترسیتی که
دژایه‌تی فرمانه‌کانی خوا دهکن به سزاکی توند که تووشیان دیت. و خوای گوره ده فرموده ای:

﴿قُلْ مَا أَنْتُ كُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ﴾ واته بلى: من هيج پاداشتیکم ناوی له نیووه له سر نهم بانگه واژه و نهم ناگادرکردن و هتان، تنهها له بدر په زامه ندی و خاتری خوا نام کاره ده کم ﴿لَمْ شَأْ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمُ﴾، واته: بق نهو که سانه‌ی که بیان ویت به پنی پاستدا بیرون له نیووه. ﴿إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَخَذِّلَ إِلَى رَبِّهِ سَيِّلًا﴾ واته: کن ناره زنوی لیبیه با بدروه و په روهردگاری ختنی نهو پنگه و بر نامه‌یه بگریته به رو نه وهی که من بقی هاترورم بیکاته بر نامه‌ی زیان و له سه‌ی بپوات و به روهرد وام بیت له سه‌ی. خواهی گهوره فرمان دهکات به پیغمه‌یه را ﴿كَلَّا﴾ که هدر خو نهدست خودا بدده و باسی هدنیک له سیفه‌تکانی خودا خوی

پاشان خودای گهوره ده فرمومیت: «وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ لَا يَمُوتُ» واته: خوت بده دهسته خوداو پشت هر به نهو بیهسته له هاممو کاروباریتکدا، نهو خوابی که هر زیندووه و نامریت «هُوَ الْأَوَّلُ وَالآخِرُ وَالظَّهَرُ وَالبَاطِنُ وَهُوَ يَكُلُ شَيْءًا وَلَا يُؤْمَنُ»، واته: نهوده دوايش نهوده له بدر چاوه و نادیاره و له هاممو شت ناگادره و په روهردگارو کاریبه دهستو فرماننده وای هاممو شت، بیکرده دوست و پشتیوان و جیئی هانای خوت، چونکه هر نهو پشتیوان و جیئی هانایه، هر نهو بیتو بسهو باشترین یارمه تیده رو لایه نگیره، وله فرمومیه ته: «هَبَّا إِلَيْهَا الرَّسُولُ يَقُولُ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنَّ رَبَّكَ لَغَفِيرٌ فَمَا بَلَّغَتْ رِسَالَتُهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنْ أَنَّاسٍ»، واته: نهی پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) پایگیهنه (به خالک) نهوده هیزاروته خواره وه بوت له لاین په روهردگارت وه، وه نهگار وانه کهی نهوده پاسپیزیه کهی خوات پانه گیاندوروه به جیت نهینداوه وه خوا تو ده پاریزیت له خملکی (که بتکرعن). «وَسَيَّعَ

سُبْحَانَهُ وَبِحَمْدِهِ سُوْبَاسِي نَهْ وَخُودَايِه بَكَهُ وَشُوكَانَه بَزَّيِه بَهُ وَتَسْبِيحاَتِي بَكَهُ، بَزَّيِه بَيْتَقَه مَبَرِي خَواه (عَلَيْهِ السَّلَامُ)

دَهْ بَفَهْ رَمُوْ: (سَبْحَانَ اللَّهِ رَبِّنَا وَبِحَمْدِكَ)، بَيْتَكَه دَهْ بَزَّوْ نَهْ هَيْ خَوَاه خَرْشَنْدَه وَيِسْتَ بَهْ سُوْبَاسِ وَ

سَتَایِشَه وَهُ، خُودَاش دَهْ بَفَهْ رَمُوْتَه: ﴿ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَعْلَمُ بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلَنَا ﴾، وَاتَّه: هَرْ نَهْ وَخُوايِه وَ

تَنَهَا بِرَوَامَانَ بَهْ نَهْ هَيِه وَعِيَادَه تَى بَقْ دَهْ كَهِينَ وَخَوْمَانَ دَهْ دَهْ كَهِينَ دَهْ سَتَيِه، وَهَكَ لَهْ نَايِه تَيِّكَه تَرَداَه

التكوين (٢٨).

الحادي (٣).

٦٧ المائدة

فتح الباري (٢/٣٢٨).

الملك (٢٩).

فَهُرْمُوْيِهٖ تِي: ﴿هَرَبَ الْشَّرِيقَ وَالْمَغْرِبَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّحْذَهُ وَكِيلًا﴾، وَاتَّه: ثُوْ پَهْرُوْرَدَکَار وَدَرُوْسْتَکَارِی پَرَذَهَ لَات وَپَرَذَنَاوَایه مَیِع پَهْرَسْتَراوَیکِی بَه پَاسْتَی نَیِه تَهْنَهَا ثُوْ نَیِتَ کَوَابِیو بَیِکَه بَه بَرِیکَارِی خَوت. پَاشَان دَه فَهُرْمُوْيِهٖ تِي: ﴿وَكَفَى بِهِ يَنْثُوبُ عِسَادَوَه حَبِيرًا﴾ هَر ثُوْ بَه سَه بَزْ نَاگَادَار بَوُون لَهْ گُونَاهِی بَهْنَدَه کَانِی، بَهْ هَمَمو زَانِیارِیهِی کَه هِیچِی لَیْ وَن نَایِتَ ﴿الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ﴾ وَاتَّه: ثُوْ خَودَایِکَه هَر زَینَدوْوَه وَنَامِرِیت نَاسِمَانَه کَان وَزَهْمِنِیشِی وَهَدِی هِیتاَوَه وَپَهْرُوْرَدَکَارِو فَهُرْمَانَپَهْ واشِیهِتِی وَبَهْنَیزو تَوَانَو دَه سَه لَاتِي خَوتِی ثُوْ حَوَوْت نَاسِمَانَه بَهْ بَهْرَنِی وَفَرَاوَانِیه وَهْ هَرْوَهَهَا ثَوْزَه وَبِهْ بَهْوَهَتْ چِین وَبَارِسْتَایِه وَچُوْوَهَتْ خَوارَه وَهْ دَرُوْسْتَی کَرْدَوَهه ﴿فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ أَسْتَوْيَ عَلَى الْعَرْشِ﴾ وَاتَّه: لَه شَهْش پَرَذَدَاو پَاشَان لَه سَهْر تَهْخَتِی فَهُرْمَانَپَهْ واَی خَوتِی دَامَه زَداَوَه وَبَه کَارَه کَانِیادَا پَادَهَکَات وَهَمَمو شَتِّیک تَهَاو دَه کَات وَدَهِیرِیتَهَو. وَه دَه فَهُرْمُوْيِهٖ تِي: ﴿ثُمَّ أَسْتَوْيَ عَلَى الْعَرْشِ الْرَّحْمَنُ فَسَلَّمَ يَهِيءَ حَبِيرًا﴾ وَاتَّه: هَمَول بَدَه لَهُو کَه سَهْوَه کَه زَند زَانِیه لَیِّیه وَشَوِیِّنِی بَکَوَه وَچَاوِی لَیْ بَکَه، بَوُون وَنَاشِکَرِیه کَه مَیِع کَسِیْک نَوْهَنَدَه پَیْغَمَبَر ﴿صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ﴾ زَانَاتَرُو نَاگَادَارِتَر نَیِه بَه نَاسِینِی خَودَا کَه بَهْنَدَه پَیْغَمَبَرِی خَوِیهِتِی وَه کَوَوَه وَبَهْنَیزَتِرِین نَوْهَهِی ئَادَهَه لَه دَنِیَاوَه بَقَی پَرَذَنِی قِيَامَه تَداَو لَه خَزِیه وَه بَه نَارَه نَبُوَی خَوتِی قَسَه نَاكَات بَه لَکُو نِیکَابَه وَلَه لَایِن خَواَوَه پَاسْتَه، ثُوْ پَیْشَوَایِکِی زَند بَه تَوَانِیه کَه هَارِچِی نَاكَوكِیه کَو دَوَوبِرَه کَیِکَه بَیِّن لَه هَر شَتِّیکَدَا، دَه بَیِتَ خَلَکِی بَزْ لَای ثُوْ بَکَه پَیْتَه وَه کِیشَه کَانِیان لَای ثُوْ چَارَه سَهْر بَکَن، هَر شَتِّیک پَیِکِی کَرْدَارُو گَفتَارِی ثُوْ بَوُو رَاسْتَه وَه رَچِیش دَنِی بَوُو کَارِی پَیِّنَاكِرِیت وَه رَنَاكِرِیت با هَر کَه سَیِّکَرِیتِی يَان گَرِبَتِیتِی، خَوَای شَتِّیکَدَا ثُوْ بَیِکِرِه وَه بَزْ لَای خَواو پَیْغَمَبَر ﴿صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ﴾ وَه فَهُرْمُوْيِهٖ تِي: ﴿وَمَا أَخْلَقْنَا فِيهِ مِنْ شَيْءٍ وَ شَتِّیکَدَا ثُوْ بَیِکِرِه وَه بَزْ لَای خَواو پَیْغَمَبَر ﴿صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ﴾ وَه فَهُرْمُوْيِهٖ تِي: ﴿فَحَمِّلْهُمْ إِلَى اللَّهِ﴾، وَاتَّه: جَا ثَهْگَر دَوَوبِرَه کِیتَان هَبَوُ دَه کَه پَتَهَو. وَه فَهُرْمُوْيِهٖ تِي: ﴿وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا﴾، وَاتَّه: قَسَه کَانِی پَهْرُوْرَدَکَارَت

^۱ المعلم (۹).^۲ النساء (۵۹).^۳ شورى (۱۰).^۴ الانعام (۱۱۵).

له‌هـ وال داندا پـاسته و دادهـ روهـرانـهـ يـهـ لـهـ فـرمـانـدانـ وـ پـيـهـ دـانـدـا، بـيـهـ فـرمـوـيـهـ تـيـ: «فـتـلـ يـهـ خـيـرـاـ» وـاتـهـ: سـاـ توـ لـهـ وـانـهـ شـ بـيـسـهـ كـ زـقـ زـانـهـ شـارـهـ زـانـ.

بـاسـی خـراـپـیـ بـتـ پـهـرـستانـ

پـاشـانـ خـواـیـ گـورـهـ بـهـ رـچـیـ موـشـرـیـکـهـ کـانـ دـهـ دـاتـهـ وـهـ کـرـنـوـشـ بـقـ غـیرـیـ خـواـ دـهـ بـهـنـ لـهـ بـتـ وـ

ئـهـ وـ شـتـانـهـ کـ عـبـادـهـ تـيـ بـقـ دـهـ کـهـ: «وـلـذـاـ قـيـلـ لـهـمـ أـسـجـدـوـاـ لـلـرـحـمـنـ قـالـوـاـ وـماـ أـرـجـعـنـ» وـاتـهـ: وـهـ کـاتـیـكـ

بـهـ وـانـ بـوتـرـیـتـ سـوـزـهـ بـیـهـنـ بـقـ خـواـیـ مـیـهـرـهـ بـانـ دـهـ لـتـینـ پـهـ حـمـانـ کـتـیـهـ؟ يـانـیـ: نـیـمـ پـهـ حـمـانـ وـ پـهـ حـیـمـ

نـانـاسـینـ وـ نـازـانـینـ کـتـیـهـ وـ چـیـهـ. بـپـایـانـ نـهـبـوـ بـهـوـ کـ خـودـاـ بـهـ پـهـ حـمـانـ نـاؤـدـهـ بـرـیـتـ. وـهـ لـهـ بـقـنـیـ

حـودـهـ بـیـهـ دـاـ نـیـنـکـارـیـانـ کـرـدـ کـاتـیـ کـ پـیـغـمـبـرـ (صـ) فـرمـوـیـ بـهـ نـوـسـهـرـهـ کـهـ (بـنـوـسـهـ بـسـمـ اللـهـ الرـحـمـنـ

الـرـحـیـمـ) گـوتـیـانـ: نـیـمـ پـهـ حـمـانـ وـ پـهـ حـیـمـ نـازـانـینـ، بـهـ لـکـوـ بـنـوـسـهـ وـهـ چـنـ دـهـ نـوـسـیـ: بـسـمـ اللـهـمـ. ۱

بـیـهـ خـواـیـ گـورـهـ نـهـمـ نـایـهـتـهـ نـارـدـ: «قـلـ اـدـعـواـ اللـهـ أـوـ اـدـعـواـ الـرـحـمـنـ أـيـمـاـ مـاـ تـدـعـواـ فـلـهـ أـلـاـسـمـةـ الـمـسـنـىـ» ۲،

واتـهـ: بـلـنـزاـوـ هـاوـارـ لـهـ خـواـ بـکـنـ يـانـ هـاوـارـ لـهـ پـهـ حـمـانـ بـکـنـ (یـهـ کـسانـهـ) بـهـ هـرـ کـامـیـانـ نـزاـوـ هـاوـارـ

بـکـنـ چـونـکـهـ هـرـ بـقـ خـواـیـ هـمـوـ نـاوـهـ هـرـهـ جـوانـهـ کـانـ. وـاتـهـ: نـهـ خـودـاـیـهـ پـهـ حـمـانـیـشـهـ، لـهـ نـایـهـتـهـ شـداـ

فـرمـوـيـتـیـ: «وـلـذـاـ قـيـلـ لـهـمـ أـسـجـدـوـاـ لـلـرـحـمـنـ قـالـوـاـ وـماـ أـرـجـعـنـ» وـاتـهـ: نـیـمـ نـازـانـینـ پـهـ حـمـانـ چـیـهـ وـ دـانـیـ

پـیـدـاـ نـانـیـنـ. «أـسـجـدـ لـمـاـ تـأـمـرـنـاـ» وـاتـهـ: توـ دـهـ تـوـیـتـ نـهـوـهـ توـ فـرـمـانـ پـیـدـهـ کـهـ بـینـاسـینـ، نـیـمـ

سـوـزـهـیـ بـقـ بـرـیـنـ: «وـرـأـهـمـ قـوـرـکـ» وـاتـهـ: بـهـ لـکـوـ زـیـاتـرـ دـوـرـ دـهـ کـوـنـوـهـ وـ تـرـهـ دـهـ بـنـ، بـهـ لـامـ نـهـ وـ

کـسانـهـ خـاوـهـنـ باـهـنـ خـودـایـ مـهـنـ دـهـ پـهـ رـسـنـ لـهـ پـهـ حـمـانـ وـ پـهـ حـیـمـ وـ هـاوـهـلـ بـقـ دـانـانـینـ وـ کـرـنـوـشـیـ بـقـ

دـهـ بـهـنـ، زـانـیـانـ کـرـکـنـ لـهـ سـهـرـ نـهـوـهـ کـهـ نـهـمـ سـوـزـهـیـ لـهـ سـوـرـهـتـیـ فـوـقـانـداـ پـهـ وـایـهـ بـقـ نـهـ وـ کـسـهـیـ

دـهـ یـخـوـرـیـتـیـتـ یـانـ گـوـیـ لـیـ بـیـتـ سـوـزـهـ بـهـ رـیـتـ، لـهـ شـوـیـتـهـ دـاـ (وـالـلـهـ سـبـحـانـهـ وـتـعـالـیـ اـعـلـمـ).

﴿نَبَرَّكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُّجَاتٍ وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَجَعَلَ كَلْمَانًا مُبِيرًا ۖ وَقَوْرَةً كَلْمَانًا مُبِيرًا ۖ وَأَنَّهَا رَأَتَ حَلْفَةً لَمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ۖ﴾ ۳

بـاسـی تـواـنـاـوـهـ زـنـیـ خـودـاـ

خـواـیـ گـورـهـ بـاسـیـ گـورـهـیـ وـ پـاـکـیـ وـ بـیـقـعـیـیـ وـ دـهـ سـهـ لـاتـیـ خـوـیـ دـهـ کـاتـ لـهـ سـهـرـ جـوانـکـارـیـ نـهـ وـ

بـیـوـنـوـهـ رـاـزوـهـیـ لـهـ نـاسـمـانـدا~ بـهـوـ هـمـوـ نـهـسـتـیـهـ گـورـهـ وـ هـمـهـ جـزـرـانـهـ، نـهـمـ قـسـهـیـ مـوـجـاهـیدـوـ نـهـ بـوـ

^۱ اـحمدـ (۲۶۸/۳) فـرمـوـدـهـ بـهـ کـ سـهـ حـیـحـهـ.

^۲ الاسـراءـ (۱۱۰).

صالح و حسن و قهقده‌یه.^۱ و هک خوای گوره فرموده‌یتی: «وَلَقَدْ زَيَّنَ اللَّهُمَّ أَذْنِي بِعَصْبِيَحٍ»،^۲ و اته: سویند بیت بیکومان ناسماقی دنیامان پازاندووه‌تله به چرای نذر (هستیره). بزیه لیره‌دا فرموده‌یتی: «ثَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا»^۳ و اته: نه و خوره پووناکه و هک چرا وایه لهم برونه‌هره‌دا، و هک خودای گوره فرموده‌یتی: «وَجَعَلَنَا سِرَاجًا وَهَاجَاجًا»،^۴ و اته: چرای پرشنگدار «وَكَمَرًا مُثِيرًا»^۵ و اته: نه و مانگه‌کی که پووناک بروه‌ته وه و تریفه‌ی دی به پووناکی تربو به شیوه‌یه‌کی تر که له تیشکی خود ناجیت و هک خودا فرموده‌یتی: «هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاهَ وَالْقَمَرَ نُورًا»،^۶ و اته: خوا زاتیکه که ختری گیپاوه به تیشک مانگیشی گیپاوه به پووناکی. خوای گوره باسی نوح دهکات که گوتی به هرزه‌که‌ی: «أَلْرَزَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبَعَ سَمَوَاتٍ طَبَاقًا»^۷ وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا»،^۸ و اته: نایا نابین که خوا چقن حهوت ناسماقی دروست کردوه نهوم لهسر نهوم، و همانگی گیپاوه لهناویاندا به پووناک و پیشیشی گیپاوه به چرا. پاشان خوای گوره فرموده‌یتی: «وَهُوَ بِلِقَائِ النَّبَّاتِ وَالنَّهَارِ خَلَفَةٌ»^۹ و اته: هر خوایه که شه و به دوای پیژداو پیژد به دوای شهودا دینی، به دوای یه‌کداو له یه‌ک ناترازین، که نه و پیشست نه‌وی تر به دوایدا دیت به برده‌هامی، و هک فرموده‌یتی: «هَشَّى الْيَلَّاتِ الْنَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَيْثِيَا»،^{۱۰} و اته: پیژده به شه و داده پیشیت، پیشیش شوینی شه و دهکویت و به دوایدا دهپوات، وه فرموده‌یتی: «لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تَدْرِكَ الْقَمَرَ»،^{۱۱} و اته: خود بزی نیه بکات به مانگ. پاشان ده فرموده‌یتی: «لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْكُرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا»^{۱۲} و اته: بز کسیک بیه‌ویت بیه بکاتوه یان سوپاسی خودا بکات، له و شه و پیژده‌دا که به دوای یه‌کتردا دین، و هختی عیباده‌تیش دیاری دهکن بز بهنده‌کانی خودا، نه و کسی که به پیژد کاریکی بز نه‌کرا به شه و پنی هستیت و نه و کساهش به شه و بزی نه‌کرا به پیژد بیکات، له

^۱ الطبری (۱۹/۲۸۹)، البغوي (۳۷۴/۳).^۲ الملك (۵).^۳ النبا (۱۲).^۴ بیونس (۵).^۵ نوح (۵).^۶ الاعراف (۵۴).^۷ پس (۴۰).

فَرِمُوده‌ی سه‌حیچدا هاتووه: (خوای گوره به شه و دهستی دریزد دهکات بز نهوهی له تاوانباری پهذ خوش بیت و به پهذ دهستی دریزد دهکات بز نهوهی له تاوانباری یشه خوش بیت)،^۱ موجاهیدو قفتاده ده لین: (خُلْقَةٌ) واته: شه و پهذیش به پهشنایه کهای.^۲

﴿وَعِكَادُ الرَّجُنِينَ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هُنَّا وَلَا يَخْطَبُهُمُ الْجَنَّهُوْنُ فَالْأُولُو سَلَمًا ﴾^۳ وَالَّذِينَ يَسْتَوْكِنُ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقَيْنَمًا^۴ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمِ إِنَّكَ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا^۵ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقْرَأً وَمَقَامًا^۶ وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا مِمْْرَأَهُمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ فَوَامًا^۷﴾

له سیفه‌ته کانی عه‌بله پاسته کانی خوای په‌حمان

نهمه سیفه‌ته به‌نده خاوره‌نباهه‌په کانی خودایه: (وَعِكَادُ الرَّجُنِينَ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هُنَّا)^۸ واته: ده‌پون به پیوه به ثارامی و زدر له‌سرخو به بی نهوهی فیزیکان و خویان به زل بزانن. وهک خوای گوره له نایه‌تیکی تردا فرمومیه‌تی: (وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا)^۹، واته: به لوت به‌رنی به‌پیوه بدرز نیه و منهت ناکهن به‌سریدا، مه‌بست نهوه نیه وهک نه‌خوش پهنده‌کهن و پیا بازیده‌کهن! نا! به‌لکو به‌پیزترین نهوهی نادهم محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) و‌ختن ده‌پیشست وهک نهوهی له به‌راییه‌که وه بیته خواره‌وهه و زه‌مین بزی بپیچریت‌توه وابوو، به‌لکو مه‌بست به (هون): ثارامی و له‌سرخویه، وهک پیغه‌مبهی خوا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمومیه‌تی: (وَهَذِنَ هَاتِنَ بَزْ نویزَ بَهْ بَهْ مَهْبِنَ بَزْ نویزَ، بَهْ لَهْ سَرْخَوَیِنَ بَیْنَ بَزْ نویزَ، نهوهی فربای که‌وتن بیکان و نهوهیش له دهستانان چوو - فربای نهکه‌وتن - دوابی ته‌وابی بکن).^{۱۰} خوای گوره ده‌فرمومیت: (وَلَا يَخْطَبُهُمُ الْجَنَّهُوْنُ فَالْأُولُو سَلَمًا)^{۱۱} واته: هر کاتیک نه‌مامان قسه‌ی نابه‌جی‌بیان به‌رامبهر کردن و‌لامیان ناده‌نهوه، به‌لکو لتبورده و دلن فراوانن، جکه له قسه‌ی چاک هیچ شتیکی تر نالین، وهک پیغه‌مبهی خوا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمومیه‌تی: (هَمْ تَاهَ زَانَانَ زَيَاتَرَوْ توْنَدَرَ قَسَهَی بَهْ رَامَبَرَ بَکَنَ نَهَوَ لَهْ سَرْخَوَتَرَه) وهک خوای گوره فرمومیه‌تی: (وَلَا سَكِّمُوا اللَّغْوَ^{۱۲}

^۱ مسلم (۲۱۱۲/۴).

^۲ الطبری (۲۹۰، ۲۹۱/۱۹).

^۳ الاسراء (۳۷).

^۴ فتح الباری (۴۵۲/۲).

أَعْرَضُوا عَنْهُ^۱، وَاتَّهُ: وَ كَاتِئَ قَسَهِ نَابِهِ سَنْدُو هِيج وَ پُوج بِبِيِسْتَنْ پَشْتَنْ تَيِّدَهَكَنْ. نِيَامَى نَهْ حَمَدْ پِيوَايَهَتِي كَرْدَوَهَ لَهْ نَوْعَمَانِي كُوبِي مُوقَرَنِي مُوزْمَنِيَهَوْ (نعمان بن مقرن المزنبي) دَهْلَى پِيَغْمَبَرِي خَوا^۲ فَرَمَوَى: (پِياوِيَكْ قَسَهِي وَتْ بِهِ پِياوِيَكْ لَهْ لَائِي نَهْ دَهَا، گَوتِي: نَهْ پِياوَهِي كَهْ قَسَهِي پَيِّنِي وَتِرا دَهِيَتْ: (علِيكَ السَّلَامْ) پِيَغْمَبَرِي خَوا^۳ فَرَمَوَى: بِيَكُومَانْ فَريِشَتَهِيَكْ لَهْ نَيِّوانْ هَرْدُوكَتَانَدا هَمُو بِهِرْگَى لَهْ تَزْ دَهِوتْ، هَرْ كَاتِيَكْ نَهْ وَقَسَهِ بِهِ تَزْ دَهِوتْ، فَريِشَتَهِيَكْ لَهْ پَيِّنِي نَهِوتْ: نَابَهَ لَكَرْخَتْ، وَ خَرْتْ شَايِستَهَتِرِي بِهِوْقَسَهِيَهِ، وَ كَاتِئَ تَوْبَيَتْ دَهِوتْ: - عَلِيكَ السَّلَامْ - فَريِشَتَهِكْ نَهِيَوتْ: نَا بِهِلْكَو خَرْتْ بَاي وَهْ تَزْ شَايِستَهَتِرِي بِهِوْ (واتَهُ: تَزْ شَايِستَهَتِرِي بِهِوْ سَلَوَهْ وَ پَيِّزَهْ كَهْ لَهْ وَ پِياوَهِي دَهَكَهِي كَاتِيَكْ كَهْ قَسَهِتْ بِهِنْ دَهِيلَتْ. نَهْ فَرَمَوَدَهِي سَهَنَدَهَ كَانِي حَمَسَهَهِ، بِهِلامْ زَانِيَانِي تَرِي فَرَمَوَدَهِ پِيوَايَهَتِيانْ نَهْ كَرْدَوَهَ.) پَاشَانْ خَواي گَورَهْ باسِي نَهْ دَهَكَاتْ كَهْ (بِهِنَهْ رَاستَهَ كَانِي خَوا) شَاهُودَهَ كَانِيَانْ چَاكْتَرِينْ شَهُوهَ وَهَكْ نَهْ فَرَمَوَى: ﴿وَالَّذِينَ يَسْتَوْكِنُ لَرَبِّهِنَّ سُجَّدًا وَقَيْنَكَا﴾ وَاتَّهُ: نَهْ وَ كَهَسانَهْ، شَهُوهْ تَا بِهِيَانْ سَوْزَدَهْ دَهَبَنْ بَقْ خَواوْ وَهَسْتَاونْ بِهِ پِيوَهْ وَ عَيَادَهَتِي خَودَا دَهَكَنْ وَ فَرَمَانَهَ كَانِي بِهِجي دَهَهِيَنْ وَ شَهَوْنَيِّزَ دَهَكَنْ، وَهَكْ خَواي گَورَهْ لَهْ ئَايَهَتِيَكِي تَرِدا فَرَمَوَيَهِتِي: ﴿كَثُرًا قَلِيلًا مِنَ أَيْلَلِ مَا يَهْجَمُونَ ﴾^۴ وَ ﴿وَلَا أَسْخَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾^۵ وَاتَّهُ: نَهْ وَانَهْ كَهَمِيَكْ لَهْ شَهُودَا دَهَخَهْ وَتِنْ (نَيِّترَهَرْ شَهَوْنَيِّزَانْ دَهَكَرَدْ) وَهَ لَهْ بَهَرَهَ بِيَانَدا دَاوَايِ لَيَخْشَبُونَيَانْ دَهَكَرَدْ. وَهَ فَرَمَوَيَهِتِي: ﴿أَتَنْ هُوَ قَلِيلٌ إِنَّمَا أَيْلَلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَرِبَّهُ رَحْمَةٌ رَّبِّهِ﴾^۶ وَاتَّهُ: (هاوِيهَشْ دَانَهَرَانْ چَاكْتَرِنْ) يَا كَهَسِيَكْ مَلَكَهَجْ وَ پِهِرَسْتَكارَهْ (بَقْ خَوا) وَ كَاتَهَ كَانِي شَهُوهْ بِهِ سَوْزَدَهْ بِرَدَنْ وَ پَاوَهَسْتَانْ (لَهْ شَهَوْنَيِّزَدا) بِهِسَرْ نَهْ بَاتْ وَ لَهْ (سَزَايِ) دَوايَرَهَ دَهَتَرسِيتَهَ وَ بِهِ هَيَوَاهِ بَهَزَهِي پِهِرَهَدَهَ كَارِيهَتِي؟ هَرْ بَقِيهَهَ خَواي گَورَهْ لَيَرِهَهَا فَرَمَوَيَهِتِي: ﴿وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبِّنَا أَصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّكَ عَذَابَهَا كَانَ عَرَاماً﴾ وَاتَّهُ: نَهْ وَانَهْ كَهَدَهَلَنَنْ نَهِيَ خَودَاهِهِ لَامَانِبَدَهْ لَهْ سَزَايِ جَهَهَنَمْ، چَونَكَهَسَزَايِ جَهَهَنَمْ بَهَرَهَوَاهِهِ وَ دَوَابِيَ نَاهِيَتِ، بَقِيهَهَ حَمَسَهَهِ بِهِسَرِي لَهْ ئَايَهَتِهَدا ﴿إِنَّكَ عَذَابَهَا كَانَ عَرَاماً﴾ نَهْ فَرَمَوَى: هَرْ شَتِيكْ تَوْشِي نَهْوَهِي نَادِهَمْ بَيِّتَهَ لَهْ دَنِيَا دَهَپَواوْ نَامِيَنَتِ نَهْوَهِ پَيِّنِي نَاكَوْتَرِتَ غَرامْ بِهِلامْ نَهِوَهِ

^۱ القصص (۵۵).^۲ أحمد (۴۴۵/۵)، نَهْ فَرَمَوَدَهِي بِپِياوَهِ كَانِي جَيِّنِي مَعْنَاهَنَ.^۳ الذاريات (۱۷-۱۸).^۴ الزمر (۹).

غیرامه‌ی که هر بردۀ وامه و لاتاچیت نوه‌یه که ههتا نه رزو ئاسمان بعینیت دهمیت.^۱ سوله‌یمانی تهیمیش (سلیمان التیمی) هدر وای گوتوره.^۲ وه فرمودیت: ﴿إِنَّهَا سَأَمْتُ مُسْتَقْرًا وَمُقَاماً﴾ واته: به‌پاستی جیگا و شوینیکی نقد خراب و ناخوشه. خودای گاورد ده فرمودیت: ﴿وَالَّذِينَ إِذَا أَفْقَرُوا لَهُمْ يَقْتَرُوا﴾ واته: نه و که‌سانه‌ی که له کاتی مال به‌خشیندا زور دهست بلاو نین و زیاد له پیتویست خرج ناکن و ندیش چاچنیک نین که سامان له مال و مندالیان بگیپنه و پیویستان دهنده‌کن. به‌لکو به پیکوبنیکی مامنه‌له له‌گلیان ده‌کن، چاکترین کاریش نه و کاره‌یه له و ناوه‌ندده‌دا بیت. واته: نه زور دهست بلاو نه زور دهست توچاو، ﴿وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَاماً﴾ واته: به‌لکو مامناوه‌ندیه له و نیوانه‌دا. وه خوای گاورد فرمودیه‌تی: ﴿وَلَا يَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنْقِكَ وَلَا يُسْطِحْكَ أَلَّا يَبْسُطَ﴾^۳. واته: وه دهست مه که کوت به گردند او کراوه و بردۀ‌لاشی مه که به ته‌وای. ﴿وَالَّذِينَ لَا يَتَعُونُ مَعَ اللَّهِ إِلَّا هُنَّا مَاخَرَ وَلَا يَقْتَلُونَ النَّفْسَ أَلَّقَ حَرَمَ اللَّهُ أَلَا يَالْعَيْ وَلَا يَرْثُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ﴾^۴ ﴿إِلَّا مَنْ تَابَ وَمَاءَمَ وَعَمِلَ ذَلِكَ يَلْقَ أَشَاماً﴾^۵ ﴿يُضْعَفَ لَهُ الْمَذَاجِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَخْلُدٌ فِيهِ شَهَادَةً﴾^۶ ﴿إِلَّا مَنْ تَابَ وَمَاءَمَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَلِحًا فَإِذَا لَمْ يَكُنْ يَبْدُلُ اللَّهُ سِيَّاتِهِمْ حَسَنَتِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا تَرْحِيمًا﴾^۷ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَلِحًا فَإِنَّهُ يَنْوِي إِلَى اللَّهِ مَتَابًا^۸

له سینه‌تله کانی عه‌بده راسته کانی ره‌حمان دوورکه وتنه‌وه له شیک و کوشتن و به‌دروشتی -

داوینیپیس-

نیمامی نه حمده پیوایتی کردوده له عه‌بدولا کوبی مه‌سعوده‌وه ده‌لی: پرسیار کرا له پیتفه‌مبه‌ری خوا^۹ کام گوناه که‌وره‌تره؟ فرمودی: (هاوه بز خوا بپیاریده که نه و دروستی کردودی) ده‌لی: باشان کامه؟ فرمودی: (داوینیپیسی -زینا- کردن له‌گل ئىن دراوستیکه‌تدا) عه‌بدولا. ده‌لی: بز پشتگیری نه م فرموده‌یه خوای گوره نه م ثایه‌ته‌ی نارد: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَتَعُونُ مَعَ اللَّهِ إِلَّا هُنَّا مَاخَرَ وَلَا يَقْتَلُونَ النَّفْسَ أَلَّقَ حَرَمَ اللَّهُ أَلَا يَالْعَيْ وَلَا يَرْثُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ﴾ واته: وه که‌سانینک که لـگـل خـواـدا هـیـعـ پـهـرـسـتـاـوـیـکـیـ تـرـنـاـپـهـرـسـتـنـ وـ هـیـعـ کـهـسـیـکـ نـاـکـوـنـ کـهـ خـواـ کـوشـتـنـ نـهـوـ تـاوـانـانـ بـکـاتـ توـشـیـ کـرـدـبـیـتـ بـهـقـوـ پـهـواـ نـهـبـیـتـ وـ هـیـزـنـاـوـ دـاوـینـیـپـیـسـیـ نـاـکـنـ وـ هـهـرـ کـهـسـ نـهـوـ تـاوـانـانـ بـکـاتـ توـشـیـ

^۱ الطبری (۲۹۷/۱۹).

^۲ عبد الرزاق (۷۲/۲).

^۳ الاسراء (۲۹).

تلله‌کهی دیت،^۱ هر بهم شیوه‌یه نه سانیش نهم حدیسه‌ی پیوایت کردوده. بوخاری و مولیمیش پیوایته‌یانکردوده.^۲ له سعیدی کوبی جوبه‌یه و که بیستویه‌یه له نیبنو عباسو فرمومویه‌یه: هندی کهس له موشریکه کان پیاری نزدیان کوشتبه و هردها داوینپیسی نزدیان کردیبو، پاش نهوانه هاتن بق لای پینه‌مبه‌ر(^۳) و تیان: نهودی تو نیلیتیت و بانگی خالکی بق دهکه‌یت زور چاکه، پیمان بلی ظاخ نهودی کردیومنه که فاره‌تی هه به؟ نهم نایته هاته خواره‌هه: «وَالَّذِينَ لَا يَذْعُرُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَيْهَا إِلَّا حَرَّ» نهم نایته ش هاته خواره‌هه: «فَلَمْ يَكُنْ بِإِيمَانِ الَّذِينَ أَشْرَكُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا يَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الظُّنُوبَ جَمِيعًا»^۴، واته: بیژه: نهی بهنده کانی من نهی نهوانه‌ی که به لادان له نهندازه ناهه قیان له خویان کردوده، نایبیت نیوه له بهزمه‌ی خودا ناثومید بن، چونکه خوا له هممو گوناهی چاپیوشی دهکات، خودا لیبورده و دلوقانه، وه دهه‌رمویت: «وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَأْتِيَ أَثَاماً»^۵ پیوایت کراوه له عبدولای کوبی عهمره‌هه دهلى: «أَثَاماً»^۶ شیویکه لهناو جهه‌نامدا. عیکریمه دهلى: «بِيَأْنَقَ شیویکه لهناو جهه‌نامدا داوینپیسانی تیدا جهزده به دهدریت. هربه‌وشنیوه‌یه ش پیوایت آشاماً^۷ شیویکه لهناو جهه‌نامدا داوینپیسانی تیدا جهزده به دهدریت. هربه‌وشنیوه‌یه ش پیوایت کراوه له سعیدی کوبی جوبه‌یرو موجاهیده‌هه.^۸ سودی دهلى: «بِيَأْنَقَ أَثَاماً»^۹ سزا توانی خزی و درده‌گریت، نهم تهفسیره دیارو نزیکتره له نایته‌کهوه. وهک چون نایته کانی دواوه بونینان کردوده‌تله‌هه که دهه‌رمویت: «يُضَعِّفُ لَهُ الْمَذَاجُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ»^{۱۰} واته: له پذئی قیامه‌تدا سزا بق چهند باره دهبیته‌هه و بهیزتر دهکریت، «وَخَلَدَ فِيهِ مُهَكَّنًا»^{۱۱} واته: هر دهه‌منیتیه‌هه له سزا باده به سوک و پیسوایی. پاشان خواه گوره دهه‌رمویت: «مَنْ تَابَ وَعَمَّرَ وَعَمِلَ عَكْمَلًا صَلِيلًا»^{۱۲} واته ک بیچکه له کهستک تهوبه‌ی کردبیت و باوه‌پی هیناییت کارو کردده‌هی چاکیشی کردبیت. «إِلَّا مَنْ تَابَ»^{۱۳} واته: مهکین کهستک له نینایادا گپایته‌هه بق لای خوا پهشیمان بوبیته‌هه له و گوناهانه‌ی که کردوده‌یه، بیگمان خواه گوره لیبورده‌یه و لیئی خوش دهبیت، نهم نایته بهلکه‌یه له سار دروستی

^۱ احمد (۲۸۰/۱).^۲ النسائي في الكبرى (۶/۴۲۰)، فرموده‌یه کی س صحیحه.^۳ فتح الباري (۱۲/۱۱۶)، مسلم (۱/۹۰، ۹۱).^۴ الزمر (۵۲).^۵ الطبری (۱۹/۳۰۸).^۶ الطبری (۱۹/۳۰۸).

توبه‌ی پیاوکو^۱، و همیز دژایتیک نیه له نیتوان نام نایاته و نو نایاته‌ی سوده‌تی (نیساد) دا که خوای گواره فرموده‌ی توبه‌ی تیک: «وَمَن يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَرَأَهُمْ جَهَنَّمُ حَكِيلًا فِيهَا وَعَذَابُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَ اللَّهُ عَذَابًا عَظِيمًا»^۲، واته: وه هار که‌ستک نیمانداریک به ده‌س نه‌نقس بکوئیت نه‌وه توله‌ی نه‌وه کسه نوزه‌خه به همیشه‌یی تیایدا ده‌بیت و خوا خه‌شمی لئ کرتوره نفرینی لئ کردوده و سزایه‌کی گواره‌ی بق ناماده کردوده. نام نایاته هرچه‌نده له مادینه هاتوروه خواره‌وه به‌لام په‌هایه و (مطلقه) نه‌وه که‌سانه ده‌گریته‌وه که په‌شیمان نابنه‌وه -توبه‌ی ناکن- چونکه نام نایاته لیبوردنی به‌ستوروه به په‌شیمان بونه‌وه‌وه له دنیادا، پاشان خوای گواره له نایاته‌یک تردا فرموده‌ی توبه: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْفَرُ أَنْ يُشَرِّكَ بِهِ وَيَقْفَرُ مَا دُونَكَ ذَلِيلٌ لِمَن يَشَاءُ»^۳، واته: به پاستی خوا خزش نابیت له‌وه که هاوه‌لی بق دابنیت به‌لام جگه له و هارچی بیت لئی خوش ده‌بیت له هار که‌ستک که (خوا) بیه‌ویت. وه له فرموده‌ی سه‌حیدا هاتوروه که پیغمه‌بری خوا^۴ په‌شیمان بونه‌وه‌ی -توبه‌ی- پیاوکو^۵ به لاه دروست بروه، وهک به‌سرهاتی نه‌وه کسه‌ی که پیغمه‌بر (پیغمه‌بر) باسی کردوده که سه‌د پیاوی کوشتووه پاشان گه‌پاوه‌ته‌وه بق لای خوا - توبه‌ی کردوده - خودایش توبه‌که‌ی لئ قه‌بول کردوده وه چه‌ند فرموده‌ی تریش لهم باره‌یه وه هاتوروه. «فَأُنْتَلَكَ يَبْدِلُ اللَّهُ سَيَّاتِهِمْ حَسَنَتِي وَكَانَ اللَّهُ عَزُوقُ رَّحِيمًا»^۶، واته: نا نوانه خوا خرابه و توانه کانیان ده‌گریت به چاکه وه خوا همیشه لیبوردنی به بزه‌بیه. نیمامی نه‌حمد پیاوایه‌ی توبه‌ه کردوده له نبو زه‌په‌وه په‌زای خوا لیبیت، ده‌لی: پیغمه‌بری خوا^۷ فرمودی: (من ناکاراری دوایین کاسم له ناو ناگر دیته ده، وه دواین که‌سیش له خلکی به‌مهشت که ده‌چیت به‌مهشت، پیاویک ده‌هیتریت ده‌فرمودیت: گوناهه گواره کانی بسپنوه پرسیاری له گوناهه بچوکه کان لئ بکن، ده‌لی: پیی نه‌لین: فلانه پلذه نه‌وهت کرد نه‌وهت کرد وه فلانه پلذیش نه‌وهت کرد نه‌وهت کرد نه‌وهت کرد، پیاووه‌که‌ش نه‌لین: به‌لین ناتوانم نکولی له همیز شتیک له وانه بکم، پیی ده‌گریتیت: بینگومان بق هار توانیتک له و توانانه چاکه‌یه‌کت بق هیه، پیاووه‌که نه‌لین: نه‌ی په‌روه‌ردگارم هندی شتم کردوده لیره‌دا چاوم پیی ناکه‌وی) نبو زه‌ره‌ده‌لی: پیغمه‌بری خوا^۸ پیکه‌نی هم‌تا دانی پیزدزی ده‌رکه‌وت.^۹ مولیمیش به ته‌نها پیاوایه‌تی کردوده.^{۱۰} نیبنو نه‌بی حاتم

^۱ النساء (۹۲).^۲ النساء (۱۱۶).^۳ احمد (۱۷۰/۵).^۴ مسلم (۱۷۷/۱).

پیاوایتی کردوده له نه بُو جاپیره وه که گوینی له مهکمول بُو و قسّه دهکرد دهلى: پیاوایتکی گهوره و به تهمن که برزکانی کتبوبو به سر چاودا هات و گوتی: نهی پیغمه بری خوا(عَلَيْهِ السَّلَامُ) پیاوایتکی ناپاک و به دکار که هیچ تاوان و خراپه یه که نه ماوه که دهستی بُق نه بردبیت، خُن نه گهر تاوانه کانی دابهش بکریت بسرا خه لکنی هممو ناسمانه کان و زهمیندا به شیمان دهکات نایا په شیمان بُونه وه - تهوبه‌ی - بُق
مهیه؟ (واته: تهوبه‌ی لئے قبول دهکریت؟) پیغمه بری خوا(عَلَيْهِ السَّلَامُ) پیی فرمومو: (نایا موسلمان بُو ویت - واتا موسلمان بُونی خُوت ڦاگه یاندوروه -؟) پیاوه‌که وتنی: به نسبیت منه وه (أشهد أن لا إله إلا الله
وَهُدَى لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ) پیغamber(عَلَيْهِ السَّلَامُ) فرموموی: (بِينَكُمْ مَنْ خَدَّهُ اللَّهُ وَاللَّهُ
لَهُ تَقْوَى، مَادَمَ تَقْوَى نَوْاِيَتُهُ، خَرَابَهُ كَانَ يُشَتَّتَ دَهْكَرِيَّ بَهْ چاکه) گوتی: نهی پیغمه بری خوا(عَلَيْهِ السَّلَامُ) ناپاکی و
به دکاریه کانیشم؟ فرموموی: (ناپاکی و به دکاریه کانیشتم) پیاکه وه پُویشت و هر (لا إله إلا الله وَالله
أَكْبَرُ) دهکرد (يَهُلُّ وَيُكْبَرُ)،^۱ پاشان خوای گهوره باسی په حممتی بینپایانی خُری دهکات بُق
بهنده کانی، نهوانه‌ی که په شیمان ده بنه وه له گوناه و له دنیادا با هر تاوانیکیان کردبیت، گهوره یان
بچوک، نقد بیت یان که م. خودای مهمن ده فرمومویت: «وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَنْوِبُ إِلَى اللَّهِ
مَتَّابًا»^۲ واته: هر که سیک به پاستی په شیمان بیته وه و ناکاری چاک بکات خودا تهوبه‌ی لئے قبول
دهکات و ده گه پیته وه بُق لای خوا به که پانه وه یکی تهوار، و هک خوای گهوره له نایه تیکی تردا
فرمومویتی: «وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ فَسَهَّلَ اللَّهُ يَعِدُهُ عَفْوًا رَحْمَةً»^۳، واته: وه
هر کس کرده وه یکی خراپ بکات یان ستم له خُری بکات پاشان داوای لیخوش بُون له خوا بکات
ده بینیت خوا لیببورده میهره بانه. وه فرمومویتی: «أَتَرْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبِلُ التَّوْبَةَ عَنِ عِبَادِهِ»^۴،
واته: نایا نهیانزانیووه که بینکومان هر خوا تهوبه و په شیمانی له بهنده کانی و هر ده گریت. وه
فرمومویتی: «فَلْ يَعْبَدِي الَّذِينَ آشَرُوا عَلَى أَنفُسِهِمْ لَا تَنْسَطِرُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ»^۵، واته: (نهی موحده
عَلَيْهِ السَّلَامُ) بلی: نهی بهنده کانم نهی نهوانه‌ی که خُوتان نقد گوناهمبار کردوده ناخومنید مهبن له میهره بانی و
به زهی خودا (واته: بُق نه و که سانه‌ی که تهوبه ده کن).

^۱ الدر المنشور (۲۸۱/۶).^۲ النساء (۱۱۰).^۳ التوبه (۱۰۴).^۴ الزمر (۵۳).

﴿وَالَّذِينَ لَا يَشْهُدُونَ الْأَزْوَارَ وَإِذَا مَرْأُوا بِاللَّغْوِ مَرْأُوا كَرَامًا ﴾^{۲۷} وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِإِيمَانِهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صَنَاعَةً عَمِيَّانَا ﴾^{۲۸} وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَنْزَلِنَا وَذَرْ لَنَا قُرْبَةً أَعْيُنْ

﴿وَاجْعَلْنَا لِلنَّبِيِّنَ إِمَاماً ﴾^{۲۹}

وَهَهْنَدِيَّكِيرْ لَهُ سِيفَهَتَهُ كَانَى بِهَنْدَهُ رَاسْتَهُ كَانَى رَهْ حَمَان

نَهْ مَهْ يَشْ يَكِيَّ تَرَهْ لَهُ سِيفَتَهُ چَاكَهُ كَانَى بِهَنْدَهُ كَانَى رَهْ حَمَانَ كَهْ رَگِيزْ شَاهِيَّتَى درَقْ نَادَهَنْ وَهَنْ

قسَهِ نَاشِيرِينْ وَخَرَابَ وَدُورَ لَهُ دِينَ وَپَرَبِّوْجَ بَهْ دَهْ مِيَانَدا نَايَتَ، عَهْ مَرَى كَوبِي قَهِيسْ دَهْ لَى: ﴿لَا يَشْهُدُونَ الْأَزْوَارَ﴾ وَاتَهْ: لَهُ شَويَّتَنِي قَسَهِ نَاشِيرِينْ وَخَرَابَيِّ تَيَدا بَكْرِتَ دَانَانِيشَنْ، دِيَسانْ ئَهْ وَهَشِي وَتَوَوَهْ: مَبَهَّسْتَ بَهْ نَايَتَهَ دَهْ فَرَمَوَوِيتَ: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَشْهُدُونَ الْأَزْوَارَ﴾ ﴿الْأَزْوَارَ﴾ وَاتَهْ: درَقْ هَلْبَسْتَنْ بَقْ خَلَكِي بَهْ نَارَهَ زَوَوْ - بَهْ عَمَدَى - وَهَكَ لَهُ هَرَدوُ سَهْ حِيَّهَ كَهَدَا هَاتَوَهَ لَهُ بَهْ بَهْ كَرَهَوَهْ دَهْ لَى: پَيْغَمَبَرِي خَوا(عليه السلام) فَرَمَوَوِيتَ: (ثَيَا هَهْ وَالتَّانَ بَدَهَمَى دَهْ رِيَارَهَى كَهَوَهَ تَرِينَ تَاولَانِي نَاوَ تَاوَانَهَ مَزَنَتَهَ كَانَ؟) سَيِّ جَارَهَمَى فَرَمَوَوِيتَ، گُوتَمانَ: بَهْ لَى ئَهْ پَيْغَمَبَرِي خَوا(عليه السلام)! فَرَمَوَوِيتَ: (بَابِزَانِ قَسَهِ درَقْ هَلْبَسْتَنْ وَشَاهِيَّتِيَانِي درَقِيَهَ) بَهْ رَهَوَامَ دَهْ يَكُوتَهَ وَهَتَالَهَ (لَهَ دَلَى حَمَانَدا) گُوتَمانَ: خَرَزَكَهَ بَيَّدَهَنَگَ دَهْ بَوَوْ! لَهُ نَايَتَهَ كَهَوَهَ وَادَهَ رَهَدَهَ كَهَوَيَتَ كَهَ مَبَهَّسْتَ بَهْ ﴿لَا يَشْهُدُونَ الْأَزْوَارَ وَإِذَا مَرْأُوا

بِاللَّغْوِ﴾ وَاتَهْ: ئَامَادَهَيِ شَاهِيَّتَى درَقْ نَابَنْ، خَفْ نَهَگَرْ جَارَى بَيَّ بَكَهَوَيَ بَهْ وَيَدا بَهْ قَنَ خَرَيَانِي لَى لَادَهَنْ وَخَرَيَانِ دَهْ بَارِيزَنْ، بَؤَيَهِ خَوَى كَهَوَهَ فَرَمَوَوِيتَ: ﴿مَرْأُوا كَرَامَاً﴾ وَاتَهْ: تَيَيَّهَرَ دَهَ كَنَ بَهْ بَيَّزَهَوَهْ دِيَسانْ خَوَى كَهَوَهَ باَسِي سِيفَتَى عَبَدَهَ رَاسْتَهُ كَانَى رَهْ حَمَانَ دَهَ كَاتَ وَدَهْ فَرَمَوَوِيتَ: ﴿وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِإِيمَانِهِمْ لَرَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صَنَاعَةً عَمِيَّانَا﴾، وَاتَهْ: وَهَ كَهَسَانِيَّتَنْ كَاتِيكَهَ نَامَزَّكَارِي بَكَرِينَ بَهْ نَايَتَهَ كَانَى پَهْ رَهَدَگَارِيَانَ نَاكَونَ بَهْ سَرِيَانَدا بَهْ كَبِيَ وَ كَوبِيَ، وَهَ لَهُ نَايَتَيَّكَى تَرِدا خَودَى مَزَنْ هَرَ باَسِي عَبَدَهَ رَاسْتَهُ كَانَى خَودَى دَهَ كَاتَ وَدَهْ فَرَمَوَوِيتَ: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُ اللَّهُ وَجَلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا نُذِّلَتْ عَلَيْهِمْ أَيْمَنُهُمْ رَأَيْمَنُهُمْ وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾^۱، وَاتَهْ: خَاوَنَ باَوَهَانَ ئَهْ وَانَهَنَ هَرَ كَهَ نَاوَى خَوا بَرا دَلَيَانَ تَرسَى لَى دَهْ نِيشَتَوَ كَاتِيكَهَ قَورَيَانَيانَ بَهْ سَرِدا دَهْ خَوَيَنَرِيتَ بَهْ بَهَيَانَ زَيَاتَرَ دَهْ بَيَّتَ وَهَرَ خَرَيَانَ بَهْ خَوا دَهْ سَيَّنَ، بَهْ پَيَّجَهَ وَانَهَى خَوانَ نَاسَهَوَهَ كَهَ وَهَخَنَ گُويَانَ لَهُ قَورَيَانَ بَوَوْ

^۱ فتح الباري (۳۰۹/۵)، مسلم (۹۱/۱).

^۲ الانفال (۲).

میع کاریان لئن ناکات و نایانگریت به لکو هر له سه رخراپی و لاساری و خوانه ناسی و گومراپی خویان بردہ وامن، وہ خوای گورہ دھرمومویت: ﴿وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةً فَيَنْهَمُ مَنْ يَقُولُ آيَاتُكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ
إِيمَانًا فَإِمَّا الَّذِينَ مَأْسَأُوا فَرَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُرُمَ يَسْتَبِّشُونَ ﴾ۚ وَإِمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ
إِيمَانًا إِلَى رِجْسِهِمْ﴾^۱ واته: وہ کاتیک که سورہ تیک بنیزدروتہ خواره وہ (له قوریان)،
(دو پیوه کان) ہی وايان ھیه دھلی: کام له نیوہ بہم (سورہ تہ) باوہ پی زیادی کرد؟ جا نہ وانہی کہ
باوہ پیان ھیناوه نہوہ نیمانیان زیاد دھکات (و بہ ھیزتر دھبیت) وہ نہوان مژده بہ خشن و خوشحال،
بہ لام نہوانہی له نیتو دلیاندا نہ خوشی (ناپاکی) ھیه نہوہ نہو سورہ تہ پیسی و ناپاکی تریان بق زیاد
دھکات سه رہ رای پیسی و ناپاکی خویان. واته: نہوانہی کہ ناو دلیان نہ خوشہ، زیاتر دھست دھدھنے
خوانه ناسی. لیرہدا خوای گورہ دھرمومویت: ﴿لَمْ يَجِدُوا عَلَيْهَا صَنَاعَةً وَعُمَيَانًا﴾ واته: بہ پیچہ وانہی
خوانه ناسہ وہ کاتی گوئیان له قوریان بوو کاریان تیناکات، له سه رہ بیدینی خویان بردہ وامن وہ
نہوہی کہ پو کوئین میع نابیسن و نابین، خوای گورہ دھرمومویت: ﴿وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبُّنَا هُبَّ لَنَا
مِنْ آزْرِنَا وَذِرَّلَنَا قُرَّةً أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُنْقَبِينَ إِمَامًا﴾ واته: نہوانہی کہ داوا دھکن له خوای
گورہ کہ له پشت و پھچلکی نہوان و ھاو سه رہ کانیان مندا لانیتکی وا پہ بیدا بین کہ گوپرایہ لی فرمانی
نہو بکن و تنهما نہو بپہرستن و شہریکی بق دانہ نین، نیبینو عہ باس دھلی: مہبے ستیان نہوہی له
کسانہ بن کہ پہپڑوی فرمان کانی خوا دھکن، وہ بینے مایہی چاپر بشنی بوقیان له دنیاو له
قیامہ تدا^۲، نیمامی نہ سوہد دانیشتبوروین، پیاویک بہ لایدا تپیہ پی و گوتی: خوشہ ختنی بق نہو چاوهی
میقدادی کوپی نہ سوہد دانیشتبوروین، پیاویک بہ لایدا تپیہ پی و گوتی: خوشہ ختنی بق نہو چاوهی
کہ پیغہ مبہری خوای (طَلَّلٌ) بینی، حمزمان دھکرد نہوہی تو چاوت پینی کو تو وہو بینیوته نیمه ش
چاومان پینی بکھوتایه و لھوی بسویتایه، میقداد تو په بوو، منیش سه رم سورما چونکه نہو پیاوه غیری
قسہی چاک ھیچی تری نہ گوت، پاشان میقداد بووی کرده پیاوه کو و گوتی: چی وا دھکات له پیاوه که
نوات بخرازیت که ٹاما دھی شتیک بیت کہ خوا پیشانی نہ داوه، لکاتیکدا نازانی نہ گکر ٹاما دھ بیوایه
چون دھ بوو لھو کاته دا، سویتند بہ خوا نزد هوزل کاتی پیغہ مبہر (طَلَّلٌ) دا مہ بوون و بیوایان پی نہ کردو
شویتی نہ کھوتن. خوای گورہ بہ دھم و چاودا را یکیشان بہ ناو جھه نہ مدا، بقچی سورپاسی خوای
گورہ ناکن له سکی دایکتان ھینانیه دنیاوه، غیری خودا کھسی ترتان نہ دھ ناسی و بپواتان بھو

^۱ التوبہ (۱۲۵-۱۲۶).^۲ الطبری (۳۱۸/۱۹).

پیامه بیو که بوتان هات له لاین پیغمبره که تانه وده له و به لایه پذگارتن بیو که خله کی تدر تووشیان هات؟ خوای گوره پیغمبری (علیهم السلام) پهوانه کرد له کاتیکدا که هیچ پیغمبریک تووشی نه و ناره همه تی نه بیو، لهو چهارخی نه فاما بیدا که چاکترین ثابن له لای نهوانه عبادتی نه و بتانه بیوه که په رستوویانه، و هختی پیغمبر (علیهم السلام) هات و قورئانی هیتنا مهق و ناهمه قی به وقورئانه لیک جیاکرده وه، باوک و کوپیشی له یه کتری جیاکرده وه، پیاوی وا هه بیو باوک و کوپ یان برای خوانه ناسی هه بیو، خوای گوره قفلی دلی نه وی کردووه توه و شاره زای کردووه بیوای هیتاوه، دهیزانی نه گر پیش بیوای هیتاوه بمردایه له ناو ناگردا ده بیو، خز نه گر بیزنانیه خوش ویسته کی له ناو ناگردا یه نه ده بیوه مایه ی چاپیشی، بیویه خوای گوره فرموده تی: ﴿وَالَّذِينَ يَعْلُمُونَ رَبَّنَا هَبَّ لَنَا مِنْ أَرْضِنَا وَذُرَّ لَنَا فَرَّةً أَعْيُنٌ﴾ نه فرموده یه سنه ده کانی پاستن، به لام زانایانی تری فرموده نه یان هیتاوه.^۱

وَاجْعَكْنَا لِلْمُفَيْنِ إِمَامًا^۲ واته: بمانکه به پیشه وای خوپاریزان، نیینو عهباس و حسنه و سودی و قهتاده و په بیعنی کوبی نه نه سنه دلین: بمانکه به پیشه وایه که خله کی شوینمان بکه ویت له چاکه دا.^۳ نهوانه شاره زاو پی نیشانده رن و بانگخوازن بز سر چاکه پیشان خوش عبادتی خویان بیهستن به عبادتی مال و منوال و کس و کاریانه وه نه و خیرو چاکه یانه سوده کی بکاته کسانی تربیش، له بدر نه وی زیاتر تووش خیرو پاداشت بین، بیوی له سه حیحی مولسیمدا هاتووه له نه بیو هوره یره وه - په زای خوای لئ بیت - ده لی: پیغمبری خواه (علیهم السلام) فرموده تی: (وهختی نه ویه ناده م - منالی ناده م - مرد کداری ده و هستیت له سی شتدنا نه بیت: منالیکی چاک که دوعای بز بکات یان زانست سودی لئ و هرگیریت دوای خزی یان خیریکی به رده وام و نه براوه - صدقه جاریه -^۴.

﴿أُولَئِكَ يَجْزِئُونَ الْفُرْقَةَ بِمَا كَسَبُوا وَلَا يُؤْثِرُونَ فِيهَا حَمَّةً وَسَلَمًا^۵ خَلَلُوا كَفِيرَكَ فِيهَا حَسْنَتٌ مُسْتَقَرَّا وَمُقَامًا^۶ قُلْ مَا يَعْبُدُونَ يَكُونُونَ فِي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبُتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لَرَآءًا^۷﴾ پاداشتی عه بده راسته کانی ره حمان و هر رفعه له خله کی مه که و هختی خوای گوره باسی سیفاتی عه بدھ خاوه نباوه په کانی کرد که چند سیفه تی جوان و شیرینیان هیه له قسے و هلسکه وتو و کردارو په فتاریاندا پاشان نه فرمودی: ﴿أُولَئِكَ يَجْزِئُونَ الْفُرْقَةَ^۸﴾ واته: نهوانه نه م خوپه و شته جوانانه یان هیه له پذیی قیامه تدا وان له ناو هزده کانی

^۱ احمد (۲/۶).^۲ الطبری (۳۱۹/۱۹).^۳ مسلم (۱۲۰۵/۲).

بەمەشتدا **﴿الْفَرْقَةُ﴾** وات: بەمەشت، ئەبو جەعفرى باقرو سەعیدى كورپى جوبىيەر زەھاڭاك و سودى دەلتىن: بەمەشت ناويراوه بە مۆدە (الغرفة) لەپەر بەزىزىھەكى **﴿هِيَّا صَبَرُوا﴾** وات: بەمۇئى ئەو خۇپاڭىرانەوە كە كەرنگىرىن بە فەرمانانەوە كە خواى كەورە داواى لىنى كىرىن، **﴿وَلَقَوْتُكَ فِيهَا تَحْيَةً وَسَلَامًا﴾** وات: لە ناو بەمەشتدا بە سلاو پېز لېتىرىتتەنەوە پېشوازىيان لىنى دەكىرىت قەدىرىتىكى نەدىيان لىنى دەگىرىت، فريشىتەكان لە ھەممۇر دەركاڭانەوە دەچنە لايەن و پېيان ئەلتىن: سلاۋاتان لىنى بىت بە مۇئى ئەو خۇپاڭىرانەتەنەوە، پېزۇزان بىت ئەم شويىتە چاڭ و پېر بەختتەوەر يە، **﴿خَلَدِينَ فِيهَا﴾** وات: تا ھەتايدى تېيدا دەمېتتەنەوە و لىئى دەرناچىن و ناگۆبىزىتتەنەوە نامىن و لەنانو ناجىن، خۇشيان نایانەوى پېۋەنە دەرەوە لىتى. وەك خواى كەورە فەرمۇيەتى: **﴿وَأَمَّا الَّذِينَ سَعَدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَلَدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ الْأَمْمَاتُ وَلَا أَرْضُ﴾**، وات: بەلام ئوانەى كە بەختتەور كراون ئادەلە لە بەمەشت دان بە ھەميشىلى دەمېتتەنەوە تىايىدا تا ئاسمان و زەھى بېتتىت. وە لىرەدا خواى كەورە دەفەرمۇيەت: **﴿حَسْنَتْ مُتَقَرَّ وَمَقَاماً﴾** وات: جىو شويىتىكى نەدى خۇش و پاڭو دەلىپەتتە، پاشان خواى كەورە دەفەرمۇيەت: **﴿فَلَمَّا يَعْبُرُ يَكْرَنَ رَقَنَ لَوْلَا دُعَاؤْكُمْ﴾** وات: خودا مىع باكى نېبە ليتانا و ليتانا ناپرسىتتە، نەگەر نېبەرسىن و دۇعا و نزاتان نېبىت، چونكە خەلکى بىن نەوە دروست كەدوووه بېپەرسىن و شەرىكى بىن بېپار نەدەن و بەيانيان و ئىتىواران هەر باسى پەسەنى و پاڭى و بىن عەيىي ئەو بىكەن، **﴿فَقَدْ كَذَّبُشُ﴾** وات: بەيىكمان نەي خوانەناسەكان ئىتىوھ ئىسلام بەدرق ئەزانن، **﴿فَسَوْفَ يَكُونُ لِرَبَّاً﴾** وات: بەم زۇوانە بەمۇئى ئەو بىن دېننەتەنەوە توشى سزاو تۆلەتى سەخت و قېپۇن دەبن لە دىنباو لە قىامەتدا، لە سزايانەى كە خوا تووشى خوانەناسانى قوبەيشى كرد جەنگى بەدر بۇو كە نەزىتكە قوبەيشىكەن كۈژىدان و دەست بەسەر كەران، وەك عەبدوللەي كورپى مەسعۇدو ئوبىمى كورپى كەعبو موحەممەدى كورپى كەعبى قورەزى و موجاھىيدو زەھاڭاك و قەتادە و سەدى و كەسانى تىرىش وتۇويانە و ئىتەش و ماناييان لىتى داوهەتتە.

حەسەنى بىسىرى دەلى: **﴿فَسَوْفَ يَكُونُ لِرَبَّاً﴾** وات: توشى سزا دەبن لە پۇئى قىامەتدا بە

^۱ مود (۱۰۸).^۲ الطبرى (۱۹/ ۳۲۴)، وعبدالزالق (۷۲/ ۳).

بهرده وامی.^۱ هیچ جیاوازیک له نیتوان نه م دوو قسے بهدا نیه، کزتایی تفسیری سوره‌تی (الفرقان) سوپاس و ستایش بخواهی گوره.

تەفسیری سوره‌تی (الشعراء) لە مەکە ھاتووه‌اه خوارهوه

لە تەفسیری (مالک) دا که بیوایه‌ت کراوه لیئیه‌وه ناویراوه بە سوره‌تی جامیعه (الجامعة)

لِسْتَرُ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

»لَسْتَرُ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ^۱ لَمَّا كَبَحَ عَنْكَ نَسَكَ أَلَا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ^۲ إِنْ شَاءَ نَزَّلَ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَا يَرَى فَلَمَّا أَعْنَثْتُهُمْ لَمَّا خَلَقْتُهُمْ^۳ وَمَا يَأْتُهُمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الْرَّحْمَنِ مَعَدْثُلًا لَا كَانُوا عَنْهُ مَغْرِبِينَ^۴ فَقَدْ كَذَبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَتُوا مَا كَانُوا يَهْدِي بِسَنَةِ زِمْرَهُونَ^۵ أَوْلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتَنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ رُنْجٍ كَيْفَ^۶ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُمْنِنِينَ^۷ وَلَمَّا رَأَيْكَ لَهُوَ الرَّحِيمُ الرَّحِيمُ^۸«

قرئان و گوئی پیشنهادی خوانه ناس پیشی و خودا مهیلی لتبیوایه ملى پی کەچ دەکردن و بیوایان دەھیناله پیشنهاده قسمان له سەر نەم پیشنهاده - مل، س، م - کرد لە سوره‌تی (البقرة)، پیویست ناکات لیزەدا جاریتکی تر باسی بکەینه‌وه، «**لَمَّا كَبَحَ عَنْكَ نَسَكَ أَلَا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ**» واته: ئەمە ئايەتە کانی قورئانە کە دیارو پۇن، واته: زىز و اتاكانى ناشکراو پۇنۇن و مەق و نامەق و گومپاپى و له شارەزايى جيادە کاتاوه، خواي گوره دەفرمۇويت بە پېغەمبەر(ص): «**لَمَّا كَبَحَ عَنْكَ نَسَكَ**» واته: له وانەيە خۆت له ناو بەرى کە نەوەندە ھول نەدەی و خەفت دەخزى و دلگران دەبیت، «**أَلَا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ**» واته: له بەر نەوەی نەوانە بپوا ناھىتن، ئەمە خۆتى دل دانەوەيەكى پېغەمبەرى خوايە (ص) بق نەوەی زىز ناپەھەت نەبىت له وەی کە ئەو خوانەناسانە بپوا ناھىتن وەك له چەند ئايەتى تردا فەرمۇويتى: «**لَنَدْهَبَ نَسَكَ عَنَّهُمْ حَسَرَتْ**»،^۲ واته: دەی بە خەفت خوارىن له بەر (ئىمان نەھینانى) نەوان خۆت مەفەوتىن، وە فەرمۇويتى: «**فَلَمَّا كَبَحَ عَنْكَ نَسَكَ عَلَى إِعْثَارِهِمْ إِنْ لَرْ يُؤْمِنُوا بِهِنَّا الْعَدِيدُ أَسْفًا**»،^۳ واته: جا له وانەيە خۆت له ناو بەرى له بەر کرده وەی نەوان نەگەر ئىمان نەھىتن بەم قورئانە له داخو خەفتدا (بىرىت). موجاهيدو عىكريمەو قەتادەو عەتىيەو زەھاكو حەسەن و كەسانى تىريش گۇتۇريانە: «**لَمَّا**

^۱ الدر المنشور (۲۸۷/۶).

^۲ الفاطر (۸).

^۳ الكھف (۱).

^١ الطبرى (١٩/٣٣٠)، الدر المنشور (٦/٣٦٠).

پونس (۹۹) ۲

۲۱۸ (مود)

یوسف (۱۰۳)

پس (۳۰)

المؤمنون (٤)

— 1 —

مهقه نهینتا که بزیان هات، بهو زیانه هوالی نه باور نهکردنیان و کالنه و لاقرتیان پیده کاتو ده بزانن، وه ک خوای گورد له ظایه تیکی تودا فه رمومیه تی: «وَسَيَعْلُمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنَقَّبٍ يَتَقَلَّبُونَ»^۱، واته: وه نهوانهی ستمیان کردودا ده بزانن که چون گپانه وه یک ده گپتنو و (بوقلای خوا دوای مردن). پاشان خوای گورد بایسی مه زنی ده سه لاتی خوی ده کات که چنده خاونه تو انا و هینزو ده سه لاته، وه نهوانهی چنده نه ترسانه دزایه تی پیغه مبه ره کای ده کن و بپوا به کتبیه کای ناکهن، نه و خواهی که زاله به سر هه ممو شتیکداو زهوي دروست کردوده و له هه ممو جقد دروستکراوه کانیدا نتیرو میتی وهدی هیناوه له کشتوكال و به رهه مه کان و گشت گیانه وره کاندا، سوفیانی سهوری له پیاریکوه نه گتیپته وه و نه ویش له شه عبیه وه کده لی: خلکی له پووه کی ناو زه مینه وه سه رچاوهی گرتووه و هر که سینکیش چووه ناو به هشت نه وه به پیزه، نه و کسنه ش چووه ناو ناگر سووک و پیسوایه. «وَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَثْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ رُّوعٍ كَيْفَ هُوَ» واته: ئایا سهیری زهوي ناکهن چندمان پوواندووه تیایدا له هه ممو جوتیکی چاکی به که لک. خوای گورد ده فه رمومیت: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيْهَ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ»^۲ واته: له مه وه نیشانهی تو انا خوا ده ردده که ویت به سر هه ممو شتیکدا، که زه مینی پا خستوه و ناسمانی بهو بهزیه پا گرتووه و کچی ندیهی خلکی هر بپوا ناهین، به لکو به پیچه وانه وه حاشا ده کن و شوین پیغه مبه ره کانی و کتبیه کانی ناکون که بقی ناردوون و دزایه تی فه رمانه کانی ده کن و سنوده کانی خودا ده بزین، «وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ»^۳ واته: هر په روهد کارت ده سه لات ده دات به هه ممو شتیک و به زنی ده کات وه و هر نه ویشه زاله و سه رده که وی به سریدا، واته: هه ممو ده سه لاتی هر بوقلایه، «الْأَرْجُمُ»^۴ واته: به خشنده و دلوقانه به رامبه ره دروستکراوه کانی په ناکات له وانه که لیی یاخی ده بن و به لکو مؤله تیان ده دات و توله لیسه ندینیان دوا ده خات، پاشان زند به توندی جره بزهیان ده دات، نه بول عالیه و قفتاده و په بیعی کورپی نه نه س و نیبنو نیسحاق ده لین: «الْعَزِيزُ»^۵ واته: خاوهن ده سه لات له توله سه ندن و زال به سر نهوانهی دزایه تی فه رمانه کانی ده کن و غیری نه و ده په رستن. سه عبیدی کورپی جوبهیر ده لی: «الْأَرْجُمُ»^۶ واته: دلوقانه له گلن نه و که سانهی ده گپتنو وه بوقلای و ته ویه ده کن.

^۱ الشعراه (۲۲۷).^۲ الدر المنشور (۲۸۹/۶).^۳ الطبری (۲۲) / ۳۰۴ / ۳ / ۲۶۰ / ۰۵ / ۱۱۱.

﴿وَلَذِنَادِي رَّبِّكَ مُوعِّدٌ أَنْ أَنْتَ الْقَوْمُ الظَّالِمِينَ ﴾١٠ ﴿قَوْمٌ فِرَغُونَ لَا يَنْقُونَ ﴾١١ ﴿قَالَ رَبٌّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونَ ﴾١٢
 ﴿وَعَصِيبُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَى هَنْدُونَ ﴾١٣ ﴿وَلَمْ عَلَّ ذَلِكُ فَلَحَافٌ أَنْ يَقْتَلُونَ ﴾١٤ ﴿قَالَ
 كَلَّا فَإِذْهَا بِعَائِنَتَا إِنَّا مَعْكُمْ مُسْتَعِمُونَ ﴾١٥ ﴿فَأَتَيْنَا فِرْعَوْنَ قَوْلًا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾١٦ ﴿أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا
 بَقِيَ إِشْرَقَبَلَ ﴾١٧ ﴿قَالَ أَلَّا تَرِبِّكَ فِسَاوِلِدًا وَلَيَقْتَ فِيَنَامِ عُمْرِكَ سِينِينَ ﴾١٨ وَغَلَتَ فَعَلَتَفَ الَّتِي فَعَلَتَ وَأَنَّ
 مِنَ الْكُفَّارِ ﴾١٩ ﴿قَالَ فَعَلَنَاهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴾٢٠ ﴿فَقَرَرَتْ مِنْكُمْ لَمَّا خَفَشَكُمْ فَوْهَبَ لِي رَبِّي شَكْمَا وَجَعَلَنِي
 مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴾٢١ ﴿وَفِلَكَ نَسْمَةٌ تَمْهِي عَلَى أَنْ عَبَدَ بَقِيَ إِشْرَقَبَلَ ﴾٢٢﴾

له نیوان موساو و فیرعه و ندا

خوای که ورده باسی بهنده و پیتفه‌مبهرو هلبزاردهی خزی موسا (سلامی خوای لی بیت) ده کات
 کاتتیک که له لای پاستی کیتوی توردهوه بانگی کرد و قسهی له گهذا کردو هلبزاردو پای سپارد بپوات
 بق لای فیرعهون و دارودهسته‌کهی، بقیه خوای گهوره فرمومویه‌تی: ﴿وَلَذِنَادِي رَّبِّكَ مُوعِدٌ أَنْ أَنْتَ الْقَوْمُ
 الظَّالِمِينَ ﴾١٠ ﴿قَوْمٌ فِرَغُونَ لَا يَنْقُونَ ﴾١١ ﴿قَالَ رَبٌّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونَ ﴾١٢ وَعَصِيبُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ
 لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَى هَنْدُونَ ﴾١٣ وَلَمْ عَلَّ ذَلِكُ فَلَحَافٌ أَنْ يَقْتَلُونَ ﴾١٤، وَاتَّه: ئو کاته‌ی پهروه ردگارت بانگی
 موسای کرد که برق برق لای نهو گله ستهمکاره، که گله‌کهی فیرعهونه نایاشهون ناترسن (بی فرمانی
 خوا دهکن)، موسا وتنی نهی پهروه ردگارم! به پاستی من ده ترسم ببرام پئی نهکن وه دلم تهنج
 ببیت و ده ترسم به چاکی قسم بق نهکری و زمام بر نه بیت، کواته خواهه جوبره‌شیل بنیتهه برق لای
 هاروون و بیکه به پیتفه‌مبهرو برق نهوده یارمه‌تیم بداد، وه گهی فیرعهون توله‌ی تاوانیکیان له سرمه
 بقیه ده ترسم که بمکونش. نه مانه چهند کوکسپ و ته‌گهه‌ریدک بیون له پئی موسادا ده پاریه‌وه له خوا
 لای بیات له پیتیداو بقی ناسان بکات. وه ک خوای گهوره له سوره‌تی (طه) فرمومویه‌تی: ﴿قَالَ رَبٌّ
 أَشْجَعَ لِي صَدْرِي ﴾٢٥ وَسَرَرَ لِي أَمْرِي ﴾٢٦ وَاحْمَلَ عَقْدَهُ مِنْ لِسَانِي ﴾٢٧ يَقْهَمُهَا قُولِي ﴾٢٨ وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِ
 هَنْدُونَ أَخِي ﴾٢٩ أَشَدَّ بِهِ أَزْرِي ﴾٣٠ وَأَشَرِكْهُ فِي أَمْرِي ﴾٣١ كَتْسِعَكَ كَبِيرًا ﴾٣٢ وَنَذِرَكَ كَبِيرًا ﴾٣٣ إِنَّكَ كُنْتَ إِنَّا
 بَصِيرًا ﴾٣٤ قَالَ قَدْ أُوتِنَ سُوْلَكَ يَمْوَسَيَ ﴾٣٥، ﴿وَلَمْ عَلَّ ذَلِكُ فَلَحَافٌ أَنْ يَقْتَلُونَ ﴾٣٦ موسا وتنی: ده ترسم
 بمکونش چونکه من قبیتیهکم (القبطی) لهوان کوشتووه، هر نهوهش بیوه هوی نهوهی له میسر پای
 کردو ده رچوو، خوای گهوره ش فرمومویه‌تی: ﴿قَالَ كَلَّا فَإِذْهَا بِعَائِنَتَا إِنَّا مَعْكُمْ مُسْتَعِمُونَ ﴾٣٧ خوای

گوره فرموده بِ موسا: نه خیر، له هیچ شتیک لهوانه مفترسه که واته هردووکتان به موعجبیزه کانمانه و پرین نیمه له‌گه لantan نه بیستین، وَه ک فرمومویه‌تی: ﴿فَلَا يَصُلُونَ إِلَيْكُمَا بِغَايَتِنَا أَشَدَّا
وَمَنْ أَتَبَعَكُمَا أَفْلَقُلُونَ﴾^۱ وَه: نه سا به هری نایه‌ته کانی نیمه و دهستیان به نیوه ناکات تنهها نیوه (موساو هارون) وَه هر کس شویننان ده‌که‌وی سه‌رکه و تووده‌بیت. نه نایه‌ته که خواه گوره ده فرموموت: ﴿فَأَذْهَبَا بِغَايَتِنَا إِلَيْكُمْ مُشَيْعُونَ﴾ وَه ک نه نایه‌ته وايه که ده فرموموت: ﴿هَلَّا
مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَارِدِي﴾^۲ وَه: من له‌گه لantan ده‌تانپاریزمو نه بیستم و چاوم لیتانه و پشتکیریتان لی ده‌که و سه‌رتان ده‌خه، ﴿فَأَتَيْنَا فِرْعَوْنَ قَوْلًا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ وَه: ده سا هردووکتان پرینه لای فیرعون و هردووکتان بلین به باستی نیمه پیغمبه‌ری په‌روه‌ردگاری جیهانیانین. نه نایه‌ته وَه ک نه نایه‌ته وايه که خواه گوره فرمومویه‌تی: ﴿إِنَّا رَسُولًا رَّبِّكَ﴾^۳ وَه: هریه‌کی له نیمه پاسپیتاوی په‌روه‌ردگاری تزین، ﴿أَتَيْلَ مَعَنَا بَيْنَ إِلْشَرْبِيلَ﴾ موسا وَه: نه وی نیسرانیل نازاد بکه و دهست به‌سربیان مه‌که، نه ونده چه‌ریزه‌یان مده و مهیان چه‌وستینه و، چونکه نهوانه له به‌نده خاوه‌نباوه پو پاکه کانی خودان که تر سزا توندیان ده‌دهی و سوکایه‌تیان پی ده‌که‌ی، کاتیک که موسا نه قسانه‌ی کرد، فیرعون نه قسانه‌ی موسای نزد به لاوه گران بیو، سیریکی موسای کرد و به چاریکی بین پیزده و گوتی: ﴿قَالَ أَلَّا تَرِبِّكَ فِي نَارٍ وَلَدِيَا﴾ وَه: نایا تر نه و که سه نیت که به‌خیتمان کردی له مالی خومنادو له‌سر جیئی خومن و به خوارکی خومن گوره‌مان کردی و له و ماوه‌یدا نه و هم‌مو چاکه‌مان له‌گه‌ل کردی، ﴿وَلَيَشَتَّ فِي سَاءِمِنْ عُمُرِكَ سِينِنَ﴾ وَه: و تر چه‌ند سالیک له تم‌هنت له‌ناو نیمه‌دا نه‌مایته و. پاش نه هم‌مو پیاوه‌تیه، پاداشتی چاکه کانمان بهم شیوه‌یه ده‌دهیته و ﴿فَعَلَتَ
فَعَلَتَ أَلَّى فَعَلَتَ﴾ وَه: وه نه و کرده و خراپه شت کرد که کردت، که پیاویکیشت لی کوشتن، چاکه کانی نیمت هیچ له‌بر چاو نیه و حاشای لی ده‌که‌ی، بزیه وَه: ﴿وَأَنَّ مِنْ أَلْكَفِيرِنَ﴾ وَه:
تر له و که‌سانه‌ی که سوپاس گوزار نین - سپلن - نه مه قسی نیبنو عه‌باس و عبد الرحمن‌ی کوپی

^۱ القصص (۲۵).^۲ طه (۴۶).^۳ طه (۴۷).

زهیدی کویی نه سلله مه و نبینو جوره بیریش هر وای گوتوره.^۱ **﴿فَقَالَ فَعْلَتْهَا إِذَا﴾** واته: نه و وخته من نهودم کرد **﴿وَأَنَا مِنَ الظَّالَمِينَ﴾** واته: گومرا بوم هیشا نیگام بق نه هاتبوو، خواي گهوره پینی لى گیتم په ياسی خۆی پیدامو گردوومى به پیغەمبەر **﴿فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَئَنَّا خَيْثَكُمْ فَوَهَبْتَ لِي رَبِّ حَكْمًا وَحَلَّفْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ﴾**، واته: نینجا رام کردو ھەلھاتم له ئىبوه کاتىك ترسام ليتىان نهوسا په روهىدگارم حىكمەتى پیغەمبەر ایتى، پىن بەخشىم من خسته پىنى پیغەمبەرانەوە. واته: يانى نهۇ ۋىيانەم پەيشىت و ۋىيانىتكى ترم دەست پېتکىردوو، خواي گهوره منى پاسپاردوو بق لاي تىق، ئەگەر فەرمانى خودا بە جىي بىنلى پىزگارت بۇوە، خۆ ئەگەر لە فەرمانى دەرچى لەناو دەچى، پاشان موسا فەرمۇوى: وەك خواي گهوره فەرمۇويەتى: **﴿وَنَّا لَكَ نِصْمَةٌ نَّمَّا عَلَىَ أَنْ عَبَدَتْ بَنَى إِسْرَائِيلَ﴾** واته: لە باشى نهۇ چاکەى كە تۆ لەگەن من کردووتو و منت بەخىتو گردوو، نهۇ ھەمو خرابىيە لەگەن بەنى ئىسرائىل دەبىكى و گردوون بە پەنجبەرى خۆت ھەرچى كارى گران ھەيە بە نهوانى دەكەي، واته نهودى تۆ گردووته لەگەن بەنى ئىسرائىل لە چاوشۇ چاکەى لەگەن منت گردوو، ھەرباس ناكىرىت و چاکە و پياوهتى نىيە.

﴿قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَنَمِينَ﴾ ^(۲۲) **﴿قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا يَنْهَا إِنْ كُنْتُ مُوْقِنِي﴾** ^(۲۳) **﴿قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَعْمُونَ﴾** ^(۲۴) **﴿قَالَ رَبِّكُمْ وَرَبِّكُمُ الْأَوَّلِينَ﴾** ^(۲۵) **﴿قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُتْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمْجُونٌ﴾** ^(۲۶)

﴿قَالَ رَبُّ الْشَّرِيقِ وَالْمَعْرِقِ وَمَا يَنْهَا إِنْ كُنْتُ تَعْقُلُونَ﴾ ^(۲۷)

خواي گهوره باسى بىتىنى فيرۇعەونو ياخېبۈونو لە نەندازە دەرچۈونو حاشاڭىدى دەكەت لە بۇونى خودا وەك خواي گهوره فەرمۇويەتى: **﴿قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَنَمِينَ﴾** واته: فيرۇعەون واتى: پەروەردگارى جىهانىيان كىتىيە؟ چونكە نهۇ دەيگۈت بە گەلەكەي وەك خوا دە فەرمۇويتى: **﴿مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي﴾**^۲، واته: وا نازانم جىگە لە من خودايەكتان ھېيت، **﴿فَأَسْتَخَفَ قَوْمَهُ﴾**، واته: گەلەكەي خەلەتانا دو سەرى لىشىواندىن نهوانىش شوئىنى كەوتىن و بېۋايان بە وەدېھىنەرە جىهان نابۇ حاشايان لى دەكىردو وايان دەزانى غەيرى فيرۇعەون مېچ پەروەردگارىنىكى تىريان نىيە، كاتىكى كە موسا فەرمۇوى بە فيرۇعەون: من پاسپىزلارم لە لايەن پەروەردگارى جىهانەو، فيرۇعەون واتى: نهۇ كەسە كىتىيە كە تۆ بە پەروەردگارى جىهانى دەزانى جىگە لە من؟ زانايانى پېشىنە و

^۱ الطبرى (۲۴۰/۱۹).

^۲ القصص (۲۸).

^۳ زخرف (۵۴).

پروردگاری پرورش‌لات و پرورش‌ایه و نهادی له نتیوانیاندایه نهگه رنیوه بیربکه نهاده و زیر بن. یانی: نهاده خودایه که خوده لاتی کردوده به خوده لات و نهستیره کانی لیوه هدایت و خودریا ویش کردوده به خودریا که نهستیره کانی تیدا ناوا ده بیت، چ نهستیره که پزک بان و هستاو، لهگهان نهاده وردہ کاری و پریختنی که رایه‌ناوه و دیاری کردوده. نهگه رنه و کسی سوته فیرعون - و ده زانی که پروردگارو خواه نیوه‌یه و پاست دهکات، با پیچه‌وانه و خوده لات بکات به خودریا و خودریا ویش بکات به خوده لات، و هک خواه خاوهن ده سلات له باره‌ی نهاده کسی که مشتملی له گهان نیبراهیم (سلامی خواه لی بیت) کردوده فرموده‌یه: ﴿أَلَّمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ
أَنَّهَا تَهْوِيَةُ الْمَلَكِ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُغْنِيَ وَيُمْبَثِتُ قَالَ أَنَا أُغْنِيَ وَأَمْبَثُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يُأْتِيُ بِالشَّمَسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأَتَيْتَهَا مِنَ الْمَقْرِبِ فَبَهْتَ الَّذِي كَفَرَ﴾^۱، واته: نایا نایو پیک ناده بیته و به لای نهاده (نموده) که دهمه قالیش کرد له گهان نیبراهیم (پیغمبر ادا (علیه السلام)) ده رهق به پروردگاری له بر نهادی خوا پادشاهی دابویه کاتی که نیبراهیم (له وہلامی نه مرویدا) وته: پروردگاری من نهاده زانی ده داو زیان دهستینی (نموده) وته: منیش زیان ده دهه و زیان دهستینی (دوو زیندان کراوی هینا یه کیکیانی نازاد کرد نهادی کوشت) نیبراهیم وته: بینگومان خوا خود ره خوده لاتوه همل دینی ده (نهگه ره توانیت) تزل له پرورش‌ایه و همل بینه نهنجا ده مکوت بورو نهاده بیپروا. بزیه کاتیک که فیرعون تیکشکاو سرنه که و هویه بیکه کی به دهستوه نه ما، په نای بوده بهر ده سه لات و هیزو توانی خزی، وای ده زانی به کارهینانی هیز بسوردتو چاکترين پنگایه بز نهادی موسا ناچار بکات واز بینی.

﴿فَالَّمَنْ أَنْحَدَتَ إِلَهًا غَيْرِي لِأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ ۖ ۲۱﴾ **قالَ أُولَوْ جِئْنَكَ بِشَقِّ وَمُؤْنَسِنَ ۲۲** **فَالَّمَنْ فَأَتَ بِهِ**
إِنْ كَسْتَ مِنْ الْصَّدِيقِنَ ۖ ۲۳ **فَالَّقَنْ عَصَاهُ فَلَمَّا هِيَ تُبَاهٌ شَيْنَ ۖ ۲۴** **وَعَزَّ بَدَهُ فَإِذَا هِيَ يَسْنَاهُ لِلنَّظَرِينَ ۖ ۲۵**
فَالَّمَنْ حَوَلَهُ إِنْ هَذَا لَسَعْرُ عَلِيهِ ۖ ۲۶ **بُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسُخْرِيَّهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ۖ ۲۷**
فَالَّمَنْ أَنْجَهُ وَأَهَأَ وَأَعْتَنَ فِي الْمَدَائِنِ حَشِيشِينَ ۖ ۲۸ **بِأَلْوَافَ بِكَلِّ سَحَارِ عَلِيهِ ۖ ۲۹**

کاتیک موسا به لکه‌ی ته اویه هینایه و بز فیرعون بزی بعون کردده که نهاده خودا نیه، خواه که وردہ خاوهنی توانایه کی بی هاوتایه، فیرعون دهستی دایه به کارهینانی هیز بز نهادی موسا ناچار بکات چوک دابدات و واز بینیت، چونکه هاته سر نهاده بپوایه چکه له زند هیچ شتیکی تر سودی نیه

له گهان موسادا، خوای گاهوره نه فرمویت: «فَأَلْأَيْنِ أَخْذَتِ إِلَهًا غَيْرِيْ لِأَجْعَلَنَّكَ مِنَ السَّجُونِيْنَ» وات: نه گهان خوداییه کی تر بپرستن له بهندیخانه توتد ده کم، بؤیه موسا گوتی: «فَأَلْأَيْنِ
جَسْنِكَ بِشَقِّيْوْ مُثْبِنِيْنَ» وات: نه گهان به لکه یاه کی تهواوو ناشکرام بق هینتای هدر وازم لی ناهینی و بهند
ده کمی، «فَأَلْقَنِ عَصَاهَ فَلَذَا هِيَ ثَعَبَانِ مُثْبِنِيْنَ» وات: کاتیک که موسا کوچانه کی فپی دا بورو به نه زیبیه ایک
هر به ناشکرا هدموو کسیک ده بیینی و نقد ترسناک بورو ده مینکی پان و چواریه لیکی گاهوره و
مهیک لیکی نلی هم بورو، «فَوَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بِعَصَاهَ لِلْنَّظَرِيْنَ» وات: دهستی له باخه لکانی ده رهیتنا بز
نه وانی سهیریان ده کرد، دهستی وهک مانگ تریفه ده هاتو ده دره و شایوه، فیرعون گردج و به
پهله دهستی دایه قسمی خراپ و لاساری و به دری ده خسته وه و وتنی: به داروده ستکه کی خزی - که
دهوریان دابورو: «فَأَلَّا لِلْمَلَأِ حَوَلَهُ إِنَّ هَذَا لَسَحْرٌ عَلِيِّيْنَ» وات: فیرعون وتنی: بهو خلکی لهو ناوه دا
کریبوویونه وه به راستی نهم موسایه جادوگریکی نقد لیزان و به توانایه، فیرعون هولی دهدا نه و
خلکه قهنانعهت پی بکات که موسا جادوگره، نه وهی دهیکات و چاویان پیکی ده کویت موعجزه نیه،
هلی دهنان که دژایتی بکن و بپوای پی نه کن و دهیکوت وهک خوا فرمومویه تی: «فُرِيدُ آنْ يُخْرِجُكُمْ
مِنْ أَرْضِكُمْ يُسْخِرُوْهُ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ» فیرعون تی: نه موسا بزانن موسا دهیوئی دلی خلکی بق لای
خزی راکتیشی به هزی نه و جادوگره یدوه، ههتا دوست و لایه نگرو پشتیوان بق خزی زیاد بکات و دهوله تی
نیویه له ناویه ریت و داگیری بکات. سا بزانم نیویه چی ده لین و چون مامه لهی له گهان بکم؟ «فَأَلَوْا أَرْجُهَهُ
وَأَخْأَهُ وَأَقْعَثُتِ فِي الْمَدِيْنَ حَرْثِيْنَ» ۲۷ یا تُوك بیکل سخاہ علییر وات: موساو برآکه کی لیو پاگه ههنا
کشت جادوگری ولاته کهت بق کل ده کنه وه و ده بیینیه لات، لهو جادوگریانه که نقد شاره زاو به
توانان، وهک چون موسا جادووی کرد نه وانیش بیکن، نه و کاته نت زال ده بی و سه رک وتن هدر بق تو
ده بیت خلکیش پشتیوانی له نت ده کن، فیرعون داواکه کی قهبول کردن و نهم شتشش له خواوه بورو که
نه داوایه یان له فیرعون کردو فیرعونیش قهبولی کرد، بق نه وهی خلکیکی نقد له شوینیکدا کو
بکریته وه، ههتا گهوره بی و توانا ده سه لاتی خودا به ناشکرا ده زک ویت بؤیان له پریشیک وادا.

«فَجَعَلَ السَّحْرَةَ لِيَمْتَأْتِيَ يَوْمًا مَعْلُومً» ۲۸ وَقَيْلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُ مُجْتَمِعُونَ ۲۹ الْعَلَمَانَا نَتَعَّثُ أَسْسَهَرَةً إِنْ كَافُوا مُمْ
الْغَنَلِيْنَ ۳۰ فَلَمَّا جَاءَهُ السَّهَرَةُ قَالُوا لِفَرْعَوْنَ أَيْنَ لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا مَعْنَى الْغَنَلِيْنَ ۳۱ قَالَ نَعَمْ وَلَئِنْكُمْ إِذَا لَيْنَ
الْمُقْرَبِيْنَ ۳۲ قَالَ لَهُمْ مُوَسَّعَ الْقُرْبَ مَا أَنْتُ مُمْلَقُونَ ۳۳ فَأَلْقَوْا جَاهَلَمْ وَعَصِيَّهُمْ وَقَالُوا يَعْزُّوْ فَرْعَوْنَ إِنَّا لَنَعْنَ

الْفَلَّابُونَ ﴿٤٤﴾ فَالْقَنِ مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلَفَّ مَا يَأْفِكُونَ ﴿٤٥﴾ فَالْقَنِ أَسْحَرَةُ سَبَّاحِينَ ﴿٤٦﴾ قَالُوا مَا أَمَّا بِرَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَزُونَ ﴿٤٨﴾

له نیوان موساو (سلامی خوای لی بیت) جادوگره کاندا

خوای گوره دهه رمویت: «فَجُمِعَ السَّحَرُرُ لِيَقَاتِلَ يَوْمَ مَعْلُومٍ ﴿٢٣﴾ وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ جُنُّتُمُونَ؟»،
واته: نینجا نهاد جادوگره کانه کاره باشند و پیشنه دیاری کراودا، و به خلاکیش و ترا نیوه ش
کردنه بنده؟ خوای گوره باسی نهاد پوچه پوچونه و هی موساو قیبته کان دهکات کاتیک که
کربونه و له پیشکدا بق نهاده به چاوی خزیان موسا ببینن که نینکه شکیت و جادوگره کانی
فیرعهون سرده کون و هک خوای گوره له سوره تی نه عراف و تاما و نه سوپه تهدا باسی کردوه،
چونکه فیرعهون و قیبته کان دهیانویست پوچونکی خودا به دم بکوئتنه و خوایش ناهیلت نوری
خوی بکوئتنه و نهاد نورو پهیامه ای خوی دهگه یه نیت و ته اوی دهکات با خوانه ناسانیش نزد پیمان
ناخوش بیت و له خدم و خهه تیشدادر بمن، نه مهیش سونه ت و باوی خودایه هر کاتیک کوفرو نیمان
پوچه پوچی یه کتری و هستابن، باوه سرکه و تووه به سر کوفرو بیباوه پیدا، «بَلْ تَقْرِفُ إِلَّيْهِ عَلَىَّ

الْبَطْلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا نَصَمُونَ؟»، واته: (واز لهه بیتنه) به لکه حق دهکیشین
به سر بهتال و ناخه قدما به هیمه وه (بهتال) میشکی ده پیشنه و نینکه شکی نینجا دهست به جنی بهتال
دهه وتی و له نهاد ده چیت، هاوار (سزای بهتین) بق نیوه له بهر نهاده هی دهیلین و پهوای ده دهن بق خوا
(له هاووسرو مندال). «وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَطْلُ إِنَّ الْبَطْلَ كَانَ زَهُوقًا»، واته: وه بلی نایینی
پاست هات وه نایینی نامه و بهتال نه ماو پیشنه به راستی بهتال هه میشه له ناخوچووه. بقیه کاتیک که
جادوگره کان هاتن، که له هممو ناوجه کانی ولا توه هینزابونه و کرکرابونه وه، له زه مانه دا
جادوگره کی نزد باو بیو جادوگره بی لیزان و نزد به توانا هبیو که له زماره نده هاتن، هر خوا ده زانی
به زماره یان، خه لکتکی نزد هاتن و له پیشنه دا کربونه وه، دهیانگوت نه گهار نهاد جادوگره کانه سرکه وتن
نیمه ش شوین نه جادوگره کانه ده کوین و هک خوای گوره دهه رمویه تی: «لَعَلَّنَا نَنْجِعُ أَسْحَرَةَ إِنْ كَانُوا مُمْ

الْفَلَّابِينَ؟»، نهیان و ت شوینی هه ده کوین نیتر که یعنی خویه تی جادوگره کان له سر هه قن یان
موساو، سروشتی نزد هسته هر وايه نزدیه یان له سر نایینی کاریه دهستن، «فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةَ» واته:

۱. الانبیاء (۱۸).

۲. الاسراء (۸۱).

کاتیک که جادوگره کان هاتن بق مه جلیسی فیرعون، که شوینیتکی چاکیان بق پازاندبووه هارچی دارددهسته و خزمه تکارو کاریهدهسته و وزیر هببو له دهربویه ری کوبونه وره، له شکریتکی نندی ولاط که بیشی لئی ببو، جادوگره کان هستان و له بردهم فیرعوندا داوای پاداشت و نزیک بونه وهی خویان کرد له فیرعون نه گهر سه رکه وتن و بردیانه وه له موسا **﴿فَأَلْوَا لِفَرْعَوْنَ إِنَّ لَهَا لَأْجَراً إِنْ كَانَ مُنْعِنٌ﴾** واته: وتبیان به فیرعون: نایا به پاستی پاداشتعان همه نه گهر نیمه زالتو سه رکه وتنو بین. **﴿فَأَلْتَهُمْ وَلَأَكُمْ إِذَا لَيْنَ الْمُقْرَبُونَ﴾** فیرعون وته: به لئی پاداشتی چاکرتان دهدهمه وه و ده تانکه مه نزیکتین کس و له لای خرم ده مینه وه و له کهان خرم داده نیشن، نه موسا که بانه وه بق بروبه پویوبونه وهی موسا (سلامی خواه لئی بیت) وه له نایه تی تردا خواه گورده فرموده تی: **﴿فَقَالُوا يَمْوِنُونَ إِنَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِنَّا أَنْ تَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَنْتَ﴾**^(۱۵) **﴿قَالَ بَلْ أَنَّقَا﴾**^(۱۶) واته: (ساحیره کان) وتبیان: نهی موسا یا تو (جادووه که) فریشه یان نیمه له سه ره تاوه فریش دهدهین، (موسا) فرموده: نه خیر نیوه (له پیشنهاد) فریش دهنه لیره دا به کورتی هینناویه تی **﴿فَأَلْقَوْا مَا أَنْتَ مُلْقِنَ﴾**^(۱۷) **﴿فَأَلْقَوْا حِجَامَمْ وَعَصِيَّهُمْ وَقَالُوا يَعْزَزُ فَرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْفَلَّاحُونَ﴾** واته: بیهاویشن نه وهی نیوه هاویزده ریان، نه وانیش گوریس و حدبلو داردهسته کانیان فریدار وتبیان: سویتد به گوردهی فیرعون به پاستی هدر نیمه زالتو سه رکه وتنوین. نهمه وهک نه وهی که هرزه و نه زان که خه لکی بیثاوه ز کاتی شتیک ده کهن نه لئین: نهم کاره ده کهین له باشی فلانه شت که پیمان بدربت، خواه گورده له سوردتی (الاعراف) دا باسی ده کات که نه جادوگره رانه له بر چاوی نه و خه لکه هندی جادوویان کرد ترسیان و مه رهیتان، وهک فرموده تی: **﴿فَسَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَأَسْرَهُبُوْهُمْ وَجَاهَهُوْ بِسُخْرِيَّ عَظِيمٍ﴾** واته: چاویه ستیان له خه لک کردو ترسیکی گوره یان خسته دلیانه وه و جادوویه کی گوره یان نواند. وه له سوردتی (ط) یشدا فرموده تی: **﴿فَهَلَذَا جَحَّامُ وَعَصِيَّهُمْ يُخْلِلُ إِلَيْهِ مِنْ سُخْرِهِمْ إِنَّهَا تَسْعَ﴾**^(۱۸) **﴿فَأَنْجَسَ فِي نَهْيِهِ خِفَةً مُؤْسِي﴾**^(۱۹) **﴿فَلَمَّا لَا تَخْفَ إِنَّكَ أَنَّ الْأَغْلَى﴾**^(۲۰) **﴿وَأَلَّى مَا فِي بَيْنِكَ لَنَقْفَ مَا صَعَوْا إِنَّمَا صَعَوْا كَيْدَ سَحِيرٍ وَلَا يُفْلِحُ أَسَاحِرُ حَيْثُ أَنَّ﴾**^(۲۱) واته: (نه وانیش فریپیاندا) جا له ناکاودا گوریس و داردهسته کانیان وا هاته پیش چاوی (موسا) به هری جادووه که یانه وه که به پاستی ده جولیتین و ده پقنز جا موسا له دلی خویدا که من

^۱ طه (۶۵).^۲ الاعراف (۱۱۶).^۳ طه (۶۹-۶۶).

ترسا، وتمان پیی: مفترسه و بیباک به، بیگمان هر تو سه رکه و تو ده بی، نهودی له دهستی پاستدایه (که گچانه کهنه) فپنی بده هرچن (جانویه) نهوان کردیویانه قوتی دهدات و هلی دلوشی بیگمان نهودی نهوانه کردیویانه تنها فروفتیلی جادو بازانه و جادویازیش سه رکه و تو نابن له هر کویه هاتبیت (هرچی بکات). وه لیزه بیشدا فرمومویتی: ﴿فَالْقَوْمَ مُؤْمِنَةً عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلَقَّ
مَا يَأْوِكُونَ﴾ واته: موسا (سلامی خواه لی بیت) گچانه کهنه خواری فپنی داو به زویی و له پر هم مو جادوی جادوگه رانی هدوشی و هیچی نه هیشتنه وه، بقویه خواری گوره ده فرمومویت: ﴿فَوَقَعَ الْحَقُّ
وَبَطَّلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ^{۱۶۰} ﴿فَعَلَبُوا هُنَالِكَ وَأَنْقَلَبُوا صَغِيرِينَ﴾ ^{۱۶۱} ﴿وَأَنْقَلَقَ السَّحْرَةُ سَجِيدِينَ﴾ ^{۱۶۲} ﴿فَأَلَوْا إِمَانَ
بِرِّ الْعَالَمِينَ﴾ ^{۱۶۳} رَبِّ مُؤْمِنَةَ وَهَذُرُونَ﴾ واته: نیتر پاستی ده رکه و تو پوون بیویوه نهوانیش هرچن (سین) یان کردیبوو پوچلن بیویوه هر لوهیدا (فیرعهون و شوینکه و توانی) ثیترخران و دیپان و به پرسوایی گهربانه وه جادوگه ران هموویان سوژده یان برد (بز پهروه ردگاریان)، (ساحیره کان) وتبیان: نیمه بروامان هیتنا به پهروه ردگاری جیهانیان، که پهروه ردگاری موسا و هارونه. ثم کاره ساته بوداونیکی نقد گرنگو گوره بیو، بلهکیه کی نهودنده گوره و بهمیز بیو میع بپویانیویکی نه هیشتنه وه نه بز فیرعهون و داروده استه که وه، نه بز جادوگه ره کان. چونکه ثم جادوگه رانه که فیرعهون داولی یارمهتی و سه رکه وتنی لیده کردن بز زال بیون به سه موسادا درپاندیان، به لی درپاندیان و مليان که چکرد و بپوایان هیتنا به موسا و له کاته چاره نووس سازه دا سوژده یان برد بز پهروه ردگاری جیهان، وه خودای مهزن لیزه دا ده فرمومویت: ﴿فَالْقَوْمَ أَسَحَّرُهُ سَجِيدِينَ﴾ ^{۱۶۴} ﴿فَأَلَوْا إِمَانَ
بِرِّ الْعَالَمِينَ﴾ ^{۱۶۵} رَبِّ مُؤْمِنَةَ وَهَذُرُونَ﴾ واته: جادوگه ره کان هموویان سوژده یان برد بز خوا و وتبیان: نهوا بآوه مان هیتنا به پهروه ردگاری جیهانیان، ثم خودایه که موسا و هارونی پهوانه کرد بهو راستیه و معجبزه خواری پیندان، به لی فیرعهون شکستی هیانا، شکستیکی وا که له جیهاندا هیع که س چاری پنی نهکه وتبیت، ثم فیرعهونه بیاویکی نقد پیس و خراب بیو له عننتی خوار فریشته کان و هممو خملکی لی بیت، وازی نه ده هیانا دایه ملھوپی و لاساری و قسای پر پیوچ و هه په شه کردن و تزله کرته وه له جادوگه رانه که بپوایان هیانا به خوار دیگوت: ﴿هَلَّا نَهُوكُمُ الَّذِي عَلَمَكُمُ الْسَّحْرَ﴾، واته: بیگمان موسا گوره تانه که فیری جادوی کردیون. واته: هر موسا گوره تانه و ثم فیری

^۱ الاعراف (۱۱۸-۱۲۲).^۲ طه (۷۱).

جادوی کردیون. وہ لہ ثایہ تیکی تردا خوای گورہ فرمومیتی: ﴿لَهُنَّ هَذَا لَمَكْرُوهٌ فِي الْمَدِينَةِ لَتُغْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ﴾^۱. واتہ: بہ راستی نہ مہ فیل و پیلانیکہ (نیوہ و موسا) نہ خشہتان بز کیشاوہ لم شارہدا تا دانیشتواتھ کے لی دہریکن جا لہ دواییدا دہزانن (چیتان لی دہکم).

﴿قَالَ إِمَانْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَذَّنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكِبِيرٌ الَّذِي عَلِمْتُمُ الْأَيْمَرَ فَلَسْوَقَ تَعْلَمُونَ لَا قَوْلَمَنْ أَتَيْتُكُمْ وَإِنْجُلْكُرْ مِنْ خَلَفِ وَلَا صِلْبِكُمْ أَجْعَبَتِنَ﴾^۲ ﴿فَأَلْوَلَا صَبَرْ لِيَا إِلَى رَبَّنَا مُنْقَلِبُونَ﴾^۳ ﴿إِنَّا نَلْمَعَ أَنْ يَغْرِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَيْنَا أَنْ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ﴾^۴

لہ نیوہون فیرعہون و جادوگہ رہکاندا

فیرعہون ہپڑھی لہ جادوگہ رہکان دہکرد بہلام میج سوودیکی نہ بہو، دہیکوت دہتانکوڈم و دہست و قاچتان دہبیم و ہلتان دہواسم، نہوان ہر گویشیان بز نہگرت و باوہپیان نیاتر پتہ و دہ بہو بہ خوای گاوردہ، چونکہ نہوان چاک دہیانزانی لہ خوانہ ناسی پذگاریان بہو، ہدقیان بہ تہ واوی بز دہ رکاوتووہ بہ ھوئی شہو شارہ زایوہ کہ بوبیان و گله گیان لئی بینناکا بہو، نہیانزانی ٹوہی کہ موسا ہیتاویتی لہ لاین خوداوه لہ تووانی مرقدا نیہ، بدلکو بہ یارمہتی و پشتگیری خودا گورہ، بہو کارہ ہلدہست، خوای گورہ کردیویتی بہ بدلکو نیشانہ لسمر راستی شہو پہیامہ کہ بڑی ہاتووہ لہ لاین پہروہ ردگاریوہ. بیویہ کاتی فیرعہون پتی گوتن: ﴿قَالَ إِمَانْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَذَّنَ لَكُمْ﴾ واتہ: پیش ٹوہی من پنکاتان بدهم، نیوہ بپوatan بہ موسا ہینا؟! دہ بہو لہ پیشدا بپیارو فرمانتان لہ من وہ بگرتایہ، گر نیزنم بدانایہ بتانکردا یہ و نیز نیشم نہ دانایہ نہتان کردایہ، چونکہ من خاونہنی دہ سہلاتو و بپیارم نہ ک نیوہ! ﴿لَكِبِيرٌ الَّذِي عَلِمْتُمُ الْأَيْمَرَ﴾ واتہ: فیرعہون وتنی: بوجوں و ناشکرایہ کہ موسا گورہ تانہو نہو فیری نہو جادووہ کردیون، نہ مہ قسہ بیکی پہ پوچ ببو بز فیرعہون ہمو کھستک لہوانہ دہیانی کہ درز دہ کاتو خوی ہلدہنی، چونکہ نہو جادوگہ رانہ ہرگیز لہ گلن موسادا یہ کیان چاپی نہ کو وتبو پوڈی بر لوه، کو واتہ چلن موسا گورہ کے یانہ و فیری جادووی کردیون؟ میج پیاویکی ٹیرقسے ای و ناکات، پاشان فیرعہون ھیچی بز نہ ما یوہ دہستی دایہ ہپڑھو گوپڑھے گوتی: ﴿فَلَسْوَقَ تَعْلَمُونَ﴾ واتہ: جا بیکومان لہ مہ ودوا دہزانن چیتان لی دہکم.

دہست و قاچتان بہ راست و چہپ دہبیم و بہ دارا ہلتان دہبسم، نہوانیش گوتیان: ﴿فَأَلْوَلَا صَبَرَ﴾ واتہ: ہرجی دہکیت بیکہ نیمہ میج کویمان لئی نیہ ﴿إِنَّا إِلَى رَبَّنَا مُنْقَلِبُونَ﴾ واتہ: نیمہ ہرجیمان لی

به سر بیت خودا ناگای لیمانه بُو لای نه و ده گه پینه وه و چاکه‌ی چاکه کاران به فیز نادات و بهو زنوانه پاداشتی ته او مان ده داتوه له سره نه و خراپه‌یه تز ده یکه‌ی به رانبه رمان. بزیه گوتیانه: «لَيْلَةً نَّظَمْتُ أَنْ يَقْبَرُ لَنَا رِئَسًا خَطَبَنَا» واته: نیمه به تماین و نومید ده کهین خودا له و تاوانانه مان ده بوریت که کدوو مانه و لوه جادووهش که تز به تزد پیت کریمین «أَنْ كَانَ أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ» واته: نیمه له پیش گده که مان که قیسته کاذن، هه لمان داو برو امان هتنا به خودای مهزن، باشان فرعون هر هه مهوبیانی کوشت.

﴿وَأَوْجَنَا إِلَى مُوَقَّعِ أَسْرِ يَمَادِي إِلَكُمْ شَبَّاعُونَ ﴾٥٣﴿ فَأَرْسَلَ فَرْعَوْنُ فِي الْمَلَائِكَةِ حَشِيرَةَ إِنَّ هَذَلِإِ لَشَرِّ ذَمَّةٍ ﴾٥٤﴿ وَأَتَاهُمْ لَنَا لَفَاطِرُونَ ﴾٥٥﴿ وَلَنَا بَيْعَ حَلَدُونَ ﴾٥٦﴿ فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ وَعَيْدُونَ ﴾٥٧﴿ وَنَزَرُ وَمَقَابُ كَبِيرٍ قَلْبُونَ ﴾٥٨﴿ كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَقِيَ إِسْرَئِيلَ ﴾٥٩﴾

دەرچۈونى رۇلەكانى ئىسرايىل - بەنى ئىسرايىل - لە مىسر

خواه گوشه ده فرموده: «لَوْجِنَّا إِلَى مُوْعَقٍ أَنْ أَسِرِ بِعِيَادَتِ لِكُوكَ مُتَبَعُونَ»، واته: وه حیمان نارد بلو موسا که به شه و بهنده باوه پداره کانم بیه و میسر به جی بیتلن، بینکومان فیرعهون و کومله کهی دواتان ده کون. ماوهیه کی نزد موسا (سلامی خواه لی بیت) له ولاطی میصردا مایه وه، نزد به لکه و نیشانه پیشانی فیرعهون و داروده ستکه کی دا، که چې نهوان زیاتر ملهوپیان ده نواندو دژایه تی موسایان ده کرد، غمیری جربیده و له ناویدن هیچ شتیکی تر شایه نیان نه بیو، بیه خواه گوشه ده فرمانی دا به موسا که به شه و بهنی نیسرائیلیه کان له میسر و ده رخاو پووه و نهو شوینه و هر پیکه کون که فرمانیان پیکاره، موسایش (سلامی خواه لی بیت) فرمانی خودای به جینیتیا و دوای نه وهی که زنیبو زیویکی نزدیان له هنوزی فیرعهون خواست. وه که هندی له زانایانی ته فسیر باسیان لیتوه کرد ووه له و هختنکدا که مانگ هملهات له شهودا و هری که وتن، موجاهید ده لی: له شهوده دا مانگ کبریا. والله اعلم. له کاته دا موسا هه والی کپری یوسفی پرسی، پیره زنکی بهنی نیسرائیلی شوینه کهی پیشانی موسا داو تابلزکیشی له گهل هه لکرتن، گوتراویشه: موسا خوی تابلزکه هه لکرتوره (سلامی خواه لی بیت) یوسف (سلامی خواه لی بیت) وه سیه تی کرد بیو کاتیک که بهنی نیسرائیلی یه کان له میصر ده رچونون له گهل خویان هه لی بگن و بیه، کاتیک فیرعهون و شوینکه تووانی بهیانی هه لسان هیچ که سیک له یانه که باندا نه مابیو دهنگی لیتوه بیت، فیرعهون نزد توریه بیو، نهوده نهه توریه بیو له بهنی

الطبرى (٣٥٤/١٩).

الطرى (٣٥٤/١٩).

نیسراپنیلیه کان توقره‌ی نده‌گرت، چونکه خواه گوشه بپیاری دابرو که له‌ناوی بیات، ﴿فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنَ فِي الْمَلَائِكَةِ حَشِّيرَنَ﴾ واته: فیرعون پیاوه کانی خوی نارد، واته: پیاوه کوش قهقهی وه شیته کانی خوی نارد به شاره کاندا چارپیان دا گوتیان: بهنی نیسراپنیلیه کان ژماره‌یه کی که من ﴿إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشَرِذَمَةٌ فَلِلَّهُ الْحُكْمُ﴾ هموو کاتیک که هه‌والی خرابی نه وانعن پی ده‌گات و توره‌مان ده‌کهن، به‌لام نیمه هه‌میشه دریابین و ناگامان له خه‌مانه و مزله‌تیان ناده‌هین و هه‌موویان ده‌کوشین و هه‌موو مال و سامانیان به تالانی ده‌بهین بد خومان ﴿وَرَأَتُهُمْ لَنَا لَغَاظُونَ﴾ وَلَنَا لَجَيْعُ حَذَرُونَ^{۶۰} واته: وه به پاستی نه‌وانه پقی نیمه هه‌ل ده‌ستین، بین‌کومان نیمه کزمه‌یکین بیدارین و ناگادرین به پیلانه کانیان. فیرعون خوی و له‌شره‌که پیشی پاداشتی خویان و هرگرت، وه ک خواه گوشه فرمومویه‌تی: ﴿فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ وَعَيْنَنَ﴾ وَكَثُرَ وَمَفَارِ كَبِيرَ^{۶۱} واته: له هه‌موو خوشیه‌ی که تییدا بون: له باع و باغات و کانیاوی سازکارو که‌نجینه‌ی ندو شوینی خوش، ده‌رمان کردن و بهره‌و جه‌هنهم به‌پی کوتون، هه‌موو نه‌و شتانه‌یان به‌جهی هیشت له دنیاد، ﴿كَذَلِكَ وَأَوْرَثَهَا بَنَى إِنْتَكَبِيلَ﴾ واته: نا بهو جدله نه‌وه کانی یه‌عقوبیان له جینکایان دانا. وه ک خواه که‌وره له نایه‌تیکی تردا فرمومویه‌تی: ﴿وَرَأَزَّنَا الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ كَانُوا يُسْتَعْصِمُونَ مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبَهَا أَلْقَى بَشَرَكَنَا فِيهَا﴾^{۶۲} واته: نیتر (له جینگای که‌لی فیرعون) نه‌و کله‌مان نیشته‌جی کرد که هه‌میشه ده‌چه‌وستیرانه‌وه له پیژه‌لات و پیژه‌نواهی نه‌و لاته‌دا که پیت و بهره‌که‌تمان تیختسبو. وه فرمومویه‌تی: ﴿وَرِيدُ أَنْ تَمَّ عَلَى الَّذِينَ أَسْتَعْصَمُوا فِي الْأَرْضِ وَبَعْلَهُمْ أَهْمَةٌ وَبَعْلَهُمْ الْأَوْرَثِينَ﴾^{۶۳}. واته: وه نیمه ده‌مانه‌وی (به چاکه‌ی خزمان) منهت بکین به‌سر نه‌وانه‌ی که لا ازو ریزدهست کربابون له لاتی (میص)‌دا وه بیان که‌ینه پیشوا و بیان که‌ینه میرات بدر (ی کله‌پوری فیرعون و شوینکه و توروانی).

﴿فَأَتَبْعَثُمْ شَرِقِينَ﴾^{۶۴} فَلَمَّا تَرَأَ الْجَمَاعَنْ قَالَ أَصْحَبُهُ مُوسَى إِنَّا لَمُذْرُكُونَ^{۶۵} قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعَنِيَ رَبِّ سَيِّدِنَا^{۶۶} فَأَرْجِعْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَضْرِبَ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَأَنْفَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالْطَّورَ الْمَظِيرَ وَأَنْزَلْنَا نَمَ الْآخِرِينَ^{۶۷} وَأَجْبَنَا مُوسَى وَمَعْهُ أَجْمَعِينَ^{۶۸} ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخِرِينَ^{۶۹} إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيْهٗ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ شَوْمِينَ^{۷۰} وَلَنَ رَيْكَ هُوَ الْعَرِيزُ الْأَرْجِيمُ^{۷۱}

^۱ الاعراف (۱۳۷).^۲ القصص (۵).

پاونانی نه ومه نیسراپیل و خنکانی فیرعدهون و هوزه کهی
 هندی له زانایانی ته فسیر باسیان کردوه که فیرعدهون به کزمه لیکی نقد له داروده ستکهی که
 بربیتی بعون له هممو کاربده ستانی نه و کاتهی ولاته میصر که پاویزکاری فیرعدهون بعون له کاروبیاری
 ولاتد. له سرکرده و وزیرو پیاماقولان و له شکرو سر له شکره کانی (فَأَبْيُوهُمْ شَرِيقِينَ) واته:
 شوتیان کوتن له بمره به یاندا کاتیک خور گزنگ نه داو له کل دیته دهن، (فَلَمَّا تَرَدَ الْجَمَاعَنَ) واته:
 کاتیک که هردو کرمه لکه یه کتریان چاوبیکه ووت، ثاله و کاته دا هاوه له کانی موسا و تیان: (فَلَمَّا أَصْبَحَ
 مُوْسَى إِنَّا لَمُذْرُكُونَ) توش بعونین و له دهستیان ده رنچین، چونکه موساو نه ومه نیسراشیل چو بونه
 که ناری ده ریاکه که ده ریای قولنوم (بحر القلزم) بیو، بمرده میان ده ریاکه بیو، فیرعدهون و
 له شکره کهیشی به دوايانه و بعون پیتیان گهیشن بزیه گوتیان: (إِنَّا لَمُذْرُكُونَ) واته: بزگار بعونمان
 نور نهسته، موساش وه لامی دانه وه (فَلَمَّا كَلَّ أَنَّ مَعِيَ رَبِّ سَيَّهَيْنِ) واته: فهرموموی: شست و انبیه
 نه ومه نیویه لیکی ده ترسن تووشستان نایه، به پاستی خودای مه زن فهرمانی به من داوه که نیویه به ره و
 نیزه بیتم، خودایش به لینی خوی ده باته سه رو لیکی پاشگاه نایبیته وه. هارون له پیش خه لکه کوه بیو
 یوشه عی کپری نونیشی له گهان بیو که یه کیک بیو له خاوهن باوه په کانی ثال فیرعدهون، موسایش
 (سلامی خوای لی بیت) له دوای خه لکه کوه بیو، هندی له زانایانی ته فسیر باسیان کردوه که
 هممو نه او خه لکه و هستان و نه یانده زانی چی بکنه، یوشه عی کپری نون و تی: به موسا (سلامی خوای
 لی بیت) نهی پیغامبری خوا په روه ردگارت فهرمانی پی کردوه که بمره و نیزه بیت؟ گوتی: به لئن،
 فیرعدهون و له شکره کهی هر نزیک ده بونه وه نور که میان مابیو پیتیان بگنه، (فَأَوْجَحْنَا إِلَى مُوْسَى أَنْ
 أَضْرِبَ يَصَاكَ الْبَحْرَ) واته: نیگامانکرد بتو موسا: که به داره کهت بکیشه به نه و ده ریایه دا، ثا له و
 کاته دا خوای گهوره فهرمانی دا به موسا (سلامی خوای لی بیت) دارد هستکهی بکشینی به
 ده ریاکه دا، موساش عه ساکه کیشا به ده ریاکه دا، فهرموموی: به نیزه خودا لهت ببه، خوای گهوره
 فهرمومویه تی: (فَأَنْلَقَ نَحَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالظَّوْرِ الْعَظِيمِ) واته: ده ریاکه قلیشاو هر لایه کی وه ک کیویکی
 گهوره بمرذ بوروه وه، نیبنو ماسعودو نیبنو عباس و موحهمه دی کپری که عبو زه ححاک و قه تاده و
 کهسانی تریش گوتیانه: (كَالظَّوْرِ الْعَظِيمِ) واته: چیای گهوره.^۱ عه تای خوزاسانی ده لئن: (كَالظَّوْرِ

﴿الْعَظِيمُ﴾ واته: وک پیکایک له نیوان دوو چیادا، نیبنو عهباس دهلى: دهرباکه دوازده پیکای لى پهیدا بیو هر هوزیک پیکایکی خزی ههبوو^۱ سودی نه مهیشی بز زیاد کردیو دهلى: پیکاکان دهلاقهيان تیدابیوو له و دهلاقانه و سهیری یه کتریان دهکرد، ئاوه که وک دیوار به دهوریاندا وستابیوو، خوای گوره بایه کی هملکرد دای بنهانو بنی دهرباکه داووشکی کردە وه وک سه زهمن! خوای گوره له ئایه تیکی تردا فرمومویه تی: ﴿فَاضْرِبْ لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْجَرَى يَسَا لَا تَنْفَدُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى﴾،^۲ واته: پیکای وشکیان بز بگه بهرو میع نیگرانی و ترسینکت نه بیت، خوای گوره لیزه دا لم به سرهاته دا فرمومویه تی: ﴿وَأَذْلَلْنَا مَنْ أَكْرَبَنَا﴾ واته: ئا لیزه دا نیبنو عهباس و عهتای خوداسانی و قفتاده و سودی دهلىن: واته: فیرعون و لشکره که یمان هینایه پان دهرباکه و لیکمان نزیک کردنه وه.^۳ ﴿وَأَجْبَثْنَا مُؤْمِنَ وَمَنْ مَعَهُ أَجْبَثْنَاهُ أَجْبَثْنَاهُ أَكْرَبَنَا﴾ واته: موسا و نوهی نیسرانیلماں بذکار کرد، نهوانی شوینی نایینی موسا بکه وتبیون، هیچ که سیک لهوانه نه خنکا، فیرعون و لشکره کهی همو خنکان تنهها یه که سیان لى ده رنه چوو. پاشان خوای گوره فرمومویه تی: ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيْهُ وَمَا كَانَ أَكْرَهُمُ مُؤْمِنِينَ﴾ واته: له و پووداوه دا که باسمان کرد که پر بیو له شتی گرنگو سرسوپهینه رو پارمه تی و پشتیوانی خاوهن باوه پان، هاموی نیشانه و بله کهی بهینن له کارزانی و تواناو دهسه لات و دلوقانی خودای مه زن به لام زوربه یان باوه پیان نه هینتا.

﴿وَأَنْلَى عَلَيْهِمْ بَنَاءً إِبْرَاهِيمَ﴾^۴ إِذْ قَالَ لَأَيْمَهُ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ^۵ ﴿فَأَلْوَأْنَبِدُ أَشْنَامَهَا فَنَظَرَ لِمَا عَذَّبَكُنَّ﴾^۶ ﴿فَالَّهُ أَعَلَّ مِنْ أَنْتُمْ مَا كُنْتُ تَعْبُدُونَ﴾^۷ أَنْتُمْ وَمَا أَبْرَأْتُكُمُ الْأَقْدَمُونَ^۸ ﴿فَأَنَّهُمْ عَدُوُّ لِإِلَّا رَبِّ الْمَلَائِكَةِ﴾^۹ ناموزگاری نیبراهیم خه لیلی خودا بز هوزده کهی، که واژ نه بتپه رسنی بینن خوای گوره ده فرموموت: ﴿وَأَنْلَى عَلَيْهِمْ بَنَاءً إِبْرَاهِيمَ﴾ نهمه باسی بهندو خه لیل و پیغمه بری خودا نیبراهیمه پیشوای یه کتابه رستان (سلامی خوای لى بیت) خوای گوره فرمانی داوه به پیغمه بره کهی موحده^{۱۰} که به سرهاتی نیبراهیم بگیرننده وه بز نومه ته کهی بز نوهی چاوی

^۱ الدر المنشور (۶/۲۹۹).^۲ الطبری (۱۹/۳۵۷).^۳ طه (۷۷).^۴ الطبری (۱۹/۳۵۹).

لَى بَكْنَ لَه دَلْسُرْزِی وَ پَشْتَ بَه خَوَا بَه سَنْدَنَا وَ هَمْ بَه نَدَایِتَنِی ئَهْ وَ بَكْنَ وَ شَهْرِیکَ بَقْ دَانَه نَنْنَینَ دَوْدَرْ
بَنْ وَ نَزِیکَ بَتْ وَ بَتْپَه رَسْتَانَ نَهْبَنْهَوَه، خَوَايَ گَورَه هَمْ لَه پَیْشَهَوَه شَیْرَاهِیمِی شَارَهَزا کَرْدِبَوَه، وَاتَه:
هَمْ لَه مَنْدَالِیهَوَه وَهَکْ لَاوِیکَ کَه خَزَی نَاسِیوَه بَه رَبِّه رَه کَانِی هَزَزَه کَهی کَرْدِوَه لَه سَهْ بَتْپَه رَسْتَنَ وَ
داَوَی لَى کَرْدِوَنَ کَه مَیْعَ شَتِّیکَ نَهْکَه شَهْرِیکَ خَوَاوَنَهَی پَه رَسْتَنَ لَه گَانِدَا ﴿إِذْ قَالَ لِأَيْهِ وَقَوْمِهِ، مَا
تَعْبُدُونَ﴾ وَاتَه: گَوتَی بَه بَابَوَ کَه سَوَ کَارِی خَزَی ئَهْ بَتَانَه چَیَه نَیَوَه خَرِیکَنَ دَهْيَانَپَه رَسْتَنَ وَازِیانَ
لَى نَاهِینَنَ ﴿فَأَلَوْ تَعْبُدُ أَصَنَامًا فَنَظَلَ مَا عَنِكُفِينَ﴾ وَاتَه: نَیَمَه بَتَانَیکَ دَهْپَه رَسْتَنَ وَهَانَاشِیانَ بَقْ دَهْبَینَ
بَه رَدَه وَامَه هَرِیکَ دَهْبَینَ وَهَرِگِیزَ وَازِیانَ لَى نَاهِینَنَ؟ ﴿فَقَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَأْعُونَ﴾ ^(۷۶) اَنَّ
يَسْمَعُونَکُمْ اَوْ يَصْرُونَ ^(۷۷) ﴿فَأَلَوْ أَلَمْ وَجَدْنَا إِبَاهَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ﴾ وَاتَه: شَیْرَاهِیمَ وَتَیَ نَایَا ئَهْوَانَه کَوْتِیانَ لَیَتَانَه
کَاتِنَه هَاوَرَ وَ نَزِیانَنَ لَى دَهْکَنَ، نَایَا ئَهْوَانَ سَوَودَ بَانَ زَیَاتَانَ پَیَ دَمَگِیهَنَ، وَتَیَانَ نَهْخِیرَ بَه لَکُو نَیَمَه
بَاوِیا پَیِرَانَمَانَ دَیَوَه ئَا بَه شَیَوَهِی نَیَمَه بَانَ کَرْدِوَه. يَانِی دَانَ دَهْنَنَ بَه وَهَدَا کَه بَتَه کَانِیانَ مَیْعَ شَتِّیکَ
لَه وَانَه نَاتَوانَنَ بَکَنَ، بَه لَکُو ئَهْوَانَ شَوَینَ بَابَوَ بَاپِیرَانَیانَ کَه وَقَوَنَ، ئَهْوَانَه چِیانَ کَرْدِوَه ئَهْمَانِیشَ
هَرِوا دَهْکَنَ، بَیَادِ پَچَهِی ئَهْوَانَ دَهْگِنَ وَلَیَیَ لَانَادَهَنَ، ﴿فَقَالَ أَفَرَمَيْشَرْ مَا كُنْتَ تَعْبُدُونَ﴾ ^(۷۸) اَنَّسَدَرَ
وَأَبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ^(۷۹) وَاتَه: وَتَیَ نَایَا نَیَوَه دَهْزَانَنَ جَیَ دَهْپَه رَسْتَنَ، نَیَوَه وَبَاوَوَ بَاپِیرَه پَیِشَوَه کَانتَانَ.
ئَا لَه وَ کَاتَه دَهْ شَیْرَاهِیمَ پَیِتَیَانَ نَیَنَیَعَ: ﴿فَإِنَّهُمْ عَدُوٌ لِّلَّهِ وَالرَّبِّ الْعَالَمِيْنَ﴾ وَاتَه: جَا بَه رَاستَی هَمْموَ ئَهْوَانَه
دَوْمَنَی منَنَ جَکَه لَه پَه رَوَه رَدَگَارِی جِیهَانَیانَ. يَانِی ئَهْگَرَ ئَهْ بَتَانَه شَتِّیکَ کَه کَارَ لَه کَه سَبَکَنَ وَ
تَوْشِی زَیَانِی بَکَنَ، دَهَی بَا مَنْ تَوْشِی زَیَانَ وَکِیوْگَرْفَتَ بَکَنَ، چَونَکَه مَنْ دَوْمَنَی ئَا بَتَانَه وَ بَه
هِیچِیشِیانَ نَازَانَوَ پَیِزِیشِیانَ لَى نَاگَرَمَ، ئَهْمَ نَایَهَتَه وَهَکْ ئَهْمَ نَایَهَتَه وَایَهَ کَه نَوْحَ پَیِغَمَبَرَ (سَلَامِی)
خَوَا لَى بَیَتَ) فَهَرَمَوَی: ﴿فَأَجْمَعُوا أَنْزَلْنَ وَشَرَكَاهُكُمْ﴾ ^(۸۰) وَاتَه: نَیَوَه شَکَارَوَ بَرِیارِی خَزَقَانَ کَوْکَهَنَهَوَه
لَه کَلَه هَاوِیَهَ کَانتَانَدا. وَهَمَودَ پَیِغَمَبَرِیشَ (سَلَامِی خَوَا لَى بَیَتَ) فَهَرَمَوَیهَتَی: ﴿مِنْ دُونِكُمْ
نَیَکِدُوْفِی جِیَعَا ئَمَّا لَا تُؤْتَمِرُونَ﴾ ^(۸۱) اِنِی تَوَکَلْتَ عَلَیَ اللَّهِ رَبِّی وَرَبِّکُمْ مَا مِنْ دَائِبَةٍ إِلَّا هُوَ مَاجِدٌ بِنَاصِيَهَا إِنَّ رَبِّی
عَلَی صَرَطِ مُسْتَقِیمٍ ^(۸۲) وَاتَه: جَکَه لَه خَوَا جَا هَمْمَوَتَانَ پِیلاَمَ لَى بَکَتَنَ لَه پَاشَانَ مَوْلَه تَیَشَمَ مَدَهَنَ (وَ
لَیَمَ مَوْهَسَتَنَ) بَه رَاستَی مَنْ پَشَتمَ بَه خَوَا بَه سَتَوَه کَه پَه رَوَه رَدَگَارِی مَنَوَه وَپَه رَوَه رَدَگَارِی نَیَوَه يَشَه مَیْعَ

^۱ یونس (۷۱).^۲ هَمَودَ (۵۶-۵۵).

گیانه بزرگ نبی مکار خوا دمه لاداره به سه ریاندا به پاستی په گوردگارم له سه ریزگه به کی پاست. هر بهم شیوه یهش نیبراهیم (سلامی خواه لی بیت) دوروه په ریزی خوی ده درپی و تابه رای کرد لهو بتانه و فرمودی: «وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَحْأْفُرْتُ أَنْكُمْ أَثْرَكُتُمْ بِاللَّهِ»^۱، واته: وه من چون ده ترسم لهو بتانه که چی نیو کرد ووتانه به هاویهش بخوا که نیو ناترسن که بینگومان بتانیکتان کردتوه هاویهش بخوا. خواه گورهش ده بیارهی نیبراهیم (سلامی خواه لی بیت)

فرمودیه: «قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُشْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِنْرِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرُّهُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُولَنَ اللَّهُ كَفُرُنَا بِكُنْ وَلَيَسْنَا وَيَنْعِمُ الْعَدُوُّ وَالْعَضْنَاءُ أَبْدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ»^۲، واته: به پاستی بخ نیو ههی سه رمه شقیکی جوان و چاک له نیبراهیم و نوانهی له گلیدا بون که به کله کهی خویانیان وت به پاستی نیمه بیزارو بیرین له نیو و لهو شتانهش که ده بانپه رستن له جیاتی خو، نیمه باوه رمان نیه به (ئایینی) نیو، و له نیوان نیمه و نیو دا دوزمنایه تو و کینه بخ همیشه پهیدا بمو تا کاتیک که بپوا به خواه تنها ده هیتن. وه فرمودیه: «وَلَذِنَّ قَالَ إِنَّهُمْ لَأَيُّهُ وَقَوْمُهُ إِنَّهُ بُرُّهُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ»^۳، «إِلَّا الَّذِي فَطَرَ فِيْنَهُ سَيِّدِنَنَ»^۴، وَجَعَلَهَا كَلْمَةً بَاقِيَةً فِي عَيْنِهِ، لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ»، واته: وه کاتیک نیبراهیم به باوکی و کله کهی وت بینگومان من به ریم لهوی نیو ده بیه رستن، جکه لهو زاته که دروستی کردوم چونکه هر نویش پیتمونیم ده کات، نهو (یه کتابه رستیه) له ناو نهوه کانیدا به جی هیشت تا بگه پینه وه (سری). واته: کارتکی واکه کرد که نام وتهی (لا اله الا الله) له پاش خوی بخ نهوه کانی هر بمیتنه وه، به لکو بگه پینه وه.

«الَّذِي خَلَقَنِ فَهُوَ يَهْدِيْنِ»^۵، «وَالَّذِي هُوَ يَطْعَمُنِ وَيَسْقِيْنِ»^۶، «وَلَذِنَ مَرْضَتْ فَهُوَ يَشْفِيْنِ»^۷، «وَالَّذِي

بُيَسِّيْنِ شَدَّ بَحْرِيْنِ»^۸، «وَالَّذِي أَطْسَعَ أَنْ يَقْفَرَ لِيْ خَطِيْعَيْنِ يَوْمَ الْآزِيْنِ»^۹،

نیبراهیم (سلامی خواه لی بیت) باس پیژلینانی خودای هدن و به سوزی ده کات به رامبه رخوی

خواه گوره ده فرمودیت: «الَّذِي خَلَقَنِ فَهُوَ يَهْدِيْنِ»^{۱۰}، «وَالَّذِي هُوَ يَطْعَمُنِ وَيَسْقِيْنِ»^{۱۱}، واته: من

که سیک ناپرستم که نام شتانه نه تواني بکات «الَّذِي خَلَقَنِ فَهُوَ يَهْدِيْنِ»^{۱۲} خواه گوره ناو و ده بیهنه رهیه که گشت شتیکی بپیار داوه و ته اوی کردومه، مهیلی خویه تی کی شاره زا ده کات و کیش

^۱ الانعام (۸۱).

^۲ المحتenna (۴).

^۳ زخرف (۲۸-۲۶).

کومپا ده کات، همه مو شتیک به پیش فرمانی نه و ده پوات، ﴿وَالَّذِي هُوَ يَطْعَمُنِي وَيَسْقِينِي﴾ وه هدر نه پیش دروستی کردیوم و بژیوی داوم که نه و همه مو هؤکارو شتنهای پام و موسه خر کردیوه له ناسمان و زه میندا هموی ناردیوه و بارانی باراندووه و زه مینی پی زیندیوه کردیوه ته وه، له همه مو جقهه به روپیوم و میوه جاتیکی تیا پوواندووه بز نه وهی به نده کانی پیش بژین، وه ناوی پاک و سازگارو نو لالی باراندووه بز نه وهی همه مو خله کلو کیانه وره کان لیتی بخونه وه و سودی لی و هر گن ﴿وَإِذَا مَرَضْتُ فَهُوَ يَشْفِيْنِ﴾ واته: کاتی نه خوش کادتم نه و شیقام ده دات، نه خوشک وتنی ناوه ته سه رخی، هرچه نده بپیارو فرمانی خودایه و خودا خری به نده کانی نه خوش ده خات، به لام نه و شه رمی کردیوه و نه خوشیکهی داوه ته سه رخی، وه ک خوای گوره فرمانی داوه به نویزخوبین کاتی که نویز ده کات بینی: ﴿أَهَدِنَا أَلْيَرَطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ میرط الین انتست علیهم غیر المقصوب علیهم ولا الصالیم به هر دان و نیشانداني داوه ته لای خودای گوره و توپه بی (الغضب) فاعیله کهی نه هیناوه وه ک نده بیکلو لا پیش و کومپابونیشی خستوته سه ره بده کانی، وه ک جنرکه و توبیانه: ﴿وَأَنَا لَا نَدْرِي أَشَرُّ أُرْبَدٍ يَمَنَ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ يَرْهُمَ رَبِّنَا﴾^۱ واته: وه به پاستی نازانین ٹایا خرابی ویستراوه بز نه وانهی که له سه ره وین یان په ره دگاریان پیشمنونی ویستروه بقیان. هر به و شیوه یهش نیبراهیم فرمودیه تی: ﴿وَإِذَا مَرَضْتُ فَهُوَ يَشْفِيْنِ﴾ واته: هر کاتی که تووشی نه خوشی بروم، هیچ که سیک ناتوانی چاکم بکات وه خودا نه بیت، که مهیلی لی بیت هؤکاریک ده نیزیت ﴿وَالَّذِي يُمْسِيْنِ ثُمَّ يُحْسِنِ﴾ واته: هر نه پیش ده مرینی و زیندیوهش ده کات وه هیچ که سیک ناتوانی نه و نه بیت، ده بیهینی و ده شباهه وه. ﴿وَالَّذِي أَطْمَعَ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الْآزِفَةِ﴾ واته: هیچ که سیک توانای لیبورده بی توانی نیه غهیبی نه و نه بیت له دنیا و قیامه تدا. کتیه له تاوان ببیوریت جگه له خودا؟ هرچی مهیلی لی بیت ده بیکات.

﴿رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحِقْنِي بِالصَّلَوةِ﴾ ^(۲۳) وَاجْعَلْ لِي إِسَانَ صِدْقَ فِي الْآخِرَةِ ^(۲۴) وَاجْعَلْنِي مِنَ وَلَدَه ^(۲۵) جَنَّةَ الْعَبِيرِ ^(۲۶) وَأَغْفِرْ لِأَنِّي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الظَّالِمِينَ ^(۲۷) وَلَا تُغْنِنِي يَوْمَ يَبْعَثُونَ ^(۲۸) يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنْوَنَ ^(۲۹)

﴿لَا مَنْ أَنَّ اللَّهَ يُقْلِبْ سَلِيمً﴾ ^(۳۰)

پارانهومی نیراهیمی خه لیل بخوی و باوکی

خوای گورده ده فرمودیت: «رَبِّ هَبْ لِ حُكْمًا وَالْحَقْنِي يَا أَصْنَلِحِينَ»^۱ نهمه داوایه کی نیراهیمی خه لیل بخوی له خودای مازن که کارزانی پی به خشیت، نینبو عهباس گوتی: یانی: زانیاری.^۲ «وَالْحَقْنِي يَا أَصْنَلِحِينَ»^۳ واته: همیشه له گلن پیاو چاکاندا به له دنیاو له پذئی قیامه تدا، و هک پیغمه بر (عَلَيْهِ) له کاتی گیانداندا فرموموی: (نهی خودایه بمگهیده به په فیقی نعلاء) سی جار نم وتهی فرمومو.^۴ «وَاجْعَلْ لِي إِسَانَ صِدْقَ فِي الْآخِرَةِ»^۵ واته: وام لئی بکه له پاش خقام ناوم به چاکه ببریت و خلکی له خیرو بیزدا چارم لتبکن، و هک خوای گورده له نایه تیکی تردا فرمومویه تی: «وَرَزَّكَنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرَةِ سَلَمٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ»^۶ کذاکه بمنزی المحسینین^۷، واته: و ه باسکردن به چاکهی نیراهیمان له ناو گه لانی داهاتو دا هیشتوده، درودو سلام له سدر نیراهیم، نا بهو شیوه پاداشتی چاکه کاران دهدهیدنه وه. «وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَقَةِ جَنَّةِ الْتَّمَيِّمِ»^۸ واته: به مردمه ندم بکه بهوهی که له دنیادا به چاکی ناوم ببریت و له پذئی دوایشا لهو کسانه به که ده بهن خاوهنه به هشتنی پر له خوشی و شادی. پاشان نیراهیمی خه لیل داوای لیبوردن بز باوکی دهکات و هک خوای گورده فرمومویه تی: «وَأَغْفِرْ لِأَيَّتِ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الظَّالِمِينَ»^۹ واته: له باوکم خوش ببه که پنگهی ون کردبوو، نم نایه ته و هک نه و نایه ته وايه که خوای گورده فرمومویه تی: «رَبِّنَا أَغْفِرْ لِي وَلِزَلَدِي»^{۱۰} واته: نهی په رودگارمان له من و باوکم و دایکم بیبوره و خوش ببه. نهمه نه داوایه بخوی که نیراهیم لئی په شیمان بخوه وه. و هک خوای گورده فرمومویه تی: «وَمَا كَاتَ أَسْتَغْفِرُ إِبْرَاهِيمَ لِأَيْهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِبَّاهَ فَلَمَّا نَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوُّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّلُ حَلَيلٍ»^{۱۱} واته: و ه داوای لیخوشبوونی نیراهیم بز باوکی تنهها له بهر واده و به لینتیک بخوی که باوکی دابوو (که داوای لیبوردنی بز بکات) جا کاتیک بزی پوون بخوه وه که بینگومان باوکی دوژمنی خواهی، ختر لئی بمری کرد به راستی نیراهیم زند له خوا ترس و له سه رخچ بخو. خوای گورده پنگهی به نیراهیم نهدا که داوای لیخوش بخون بکات بز باوکی کاتی که ده رکه و ت باوکی نیراهیم دوژمنی خواهی، نیراهیمیش په شیمان

^۱ البغوي (۳۹۰/۳).^۲ فتح الباري (۷۴۲/۷).^۳ الصافات (۱۱۰-۱۰۸).^۴ ابراهیم (۴۱).^۵ التوبه (۱۱۴).

بُوْبِيْه وَ وَازِي هَيْتَنَا لَهْ پَارَانَه وَ بَزْ باوکی، خوای گورهش فَهَرْمُوْبِيْه تَى: «قَدْ كَاتَتْ لَكُمْ أَشْوَةُ حَسَنَةٍ فِي إِنْرَهِيدَ وَ الَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بِرَهْ كَوْنُوا مِنْكُمْ وَ مِنَّا نَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُنْ وَ بِلَدَا يَيْتَنَا وَ بِيَنْكُمْ الْعَدَدُ وَ الْبَصْسَاءُ أَبْدَا حَقَّنْ قَوْمُوا يَا اللَّهَ وَحْدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِنْرَهِمْ لَأَيْدِي لَأَسْتَغْفَرَنَ لَكَ وَمَا أَمْلَكَ لَكَ مِنْ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ»^۱، وَاتَه: بَهْ رَاسْتَيْ بَزْ نَيْوَه هَيْه سَهْرَمَه شَقِيْكَى جَوانْ وَ پَاكْ لَهْ نَيْبَرَاهِيمْ وَ نَهْوَانَهِي لَهْ كَلِيدَا بُونَ كَهْ بَهْ كَلِيدَا کَهْ خَزِيَانَيَانْ وَتْ بَهْ رَاسْتَيْ نَيْمَه بَيْزَارْ بَهْرِينْ لَهْ نَيْوَه وَهْ لَوْ شَتَانَهِشْ كَهْ دَهْيَانَهِرِستَنْ لَهْ جِيَاتِي خَوا، نَيْمَه بَاوَهِرَمانْ نَيْه بَهْ (ئَايِنِي) نَيْوَه دَوْثَمَنَاهِيَه تَى وَ كِينَه پَهْيَادَبُورْ لَهْ نَيْوانْ نَيْمَه وَ نَيْوَه دَا بَزْ هَمِيشَه تَا کَاتِتَكْ كَه بَبُوا بَهْ خَواي تَهْنَاهْ دَهْهِيَنْ جَكَه لَوْ قَسَهِيَه نَيْبَرَاهِيمْ كَه بَهْ باوکی وَتْ بَيْكَوْمَانْ دَاوَى لَيْخَوْشِبُونَتْ بَزْ دَهْکَمْ وَهْ مَنْ هِيَچْ بَهْ دَهْسَتْ نَيْه لَهْ بَهْ رَامَبَهْ خَوادا بَزْ تَوْ. «وَلَا تَعْزِيزِ يَوْمَ يَعْصُونَ»^۲ وَاتَه: لَهْ بَيْنَهِي قِيَامَه تَدا خَهْ جَالَهِمْ مَهْكَهْ کَاتَنَهْ كَهْ هَمِمو خَلَكَهْ لَهْ نَهْوَهْلَوَهْ هَمَتَ دَوَانِنْ كَهْ سَزِنَدوْ دَهْ کَيْتَهَوَهْ، بُوكَهِيَرِي پَيْوَايَه تَى کَرِدوْه لَهْ نَهْبُو هَورَهِيرَه وَهْ لَهْ تَفَسِيرِي نَهْ ئَايَهَهِ دَا نَهْوَيِشْ لَهْ پَيْغَمَبَرَهَوَهْ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَهَرْمُوْبِيْه: (نَيْبَرَاهِيمْ باوکی خَزَى لَهْ بَيْنَهِي قِيَامَه تَدا چَاوْ پَيْنَكَه وَتْ تَوْزَعِيْه مَهْيَنَه تَى بَهْ سَرِيرَا بَارِبِيُو، رَهْشَاهِي وَ دُوكَلَهْ دَاپَلَشِبِيُو).^۳ وَهْ لَهْ پَيْوَايَه تَيْكَى تَرْهَهَرْ لَهْ نَهْبُو هَورَهِيرَه وَهْ کَهْ پَيْغَمَبَرَهَوَهْ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَهَرْمُوْبِيْه: (نَيْبَرَاهِيمْ دَهْکَاتْ بَهْ باوکی وَ نَهْلَيْتْ: نَهْيِ پَهْرَوَه دَكَارَمْ: خَوْتْ بَهْلَيْتَتْ دَامَى کَه لَهْ بَيْنَهِي زَيْنَدوْبِيُونَه وَهَدَا پَيْسَوَامْ نَاكَهِي، خَواي گورهش دَهْ فَهَرْمُوْبِيْه: مَنْ بَهْهَشْتَمْ حَهْرَامْ کَرِدوْه لَهْ سَهْرَ خَوانَه نَاسَانْ).^۴ وَهْ لَهْ فَهَرْمُوْدَانَهِي کَه بَاسِي پَيْغَمَبَرَهَهَرَانْ دَهْکَاتْ (سَلامِي خَوايانْ لَى بَيْتَ) نَهْبُو هَورَهِيرَه پَيْوَايَه تَى کَرِدوْه لَهْ پَيْغَمَبَرَهَوَهْ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَهَرْمُوْبِيْه لَهْ بَيْنَهِي قِيَامَه تَدا کَيْشَتْ بَهْ نَازَهَرِي باوکی کَه تَزَزَوْ دُوكَلَهْ دَهْمَ وَ چَاوِي دَاگَرْتَبِيُو، نَيْبَرَاهِيمْ پَيْنَيْ گَوْتْ: پَيْنَ نَهْ گَوْتَى لَهْ فَهَرْمَانِي منْ دَهْرَمَه چَقَ، باوکی نَهْلَيْتْ: نَهْمَرَقْ بَهْ قَسَتْ دَهْکَمْ، نَيْبَرَاهِيمْ پَيْنَيْ گَوْتْ: نَهْيِ خَودَاهِيَه تَوْ بَهْلَيْتَ پَيْدَامْ کَه پَيْسَوَامْ نَهْ کَهْيَتْ لَهْ بَيْنَهِي زَيْنَدوْبِيُونَه وَهَدَا، چَ پَيْسَوَابِيَهَهَكْ لَهْوَه پَيْسَوَاتَرَه کَه باوکِمْ دَوَورَه لَهْ بَهْزَهِيَيْ تَزَوهَه، خَواي گورهش دَهْ فَهَرْمُوْبِيْه: مَنْ بَهْهَشْتَمْ حَهْرَامْ کَرِدوْه لَهْ سَهْرَ خَوانَه نَاسَانْ، پَاشَانْ نَهْوَتَرِيتْ: نَهْيِ نَيْبَرَاهِيمْ سَهِيرِيَيْ ژَيْبَاتْ بَكَه، سَهِيرِيَيْ کَرَدْ

^۱ المُعْتَنَه (۴).^۲ فَتْحُ الْبَارِي (۳۵۸/۸).^۳ فَتْحُ الْبَارِي (۳۵۷/۸).

که متیاریتکی خوینایی چاو پیکاروت به چوارپه لی هملکیرابوو فریئ نه درایه ناو ناگی.^۱ نه فرموده به نه سانیش پیوایته کرد وله (السنن الکبری) و له بهشی ته فسیره کهیدا،^۲ خوای گهوره ده فرمومویت: **﴿لَيَقْعُدُ مَالٌ وَلَا بَنْوَ﴾** واته: پندتی که مالو سامان ناگهنه فربای همیع که سینکو له سزای خودا پذگاری ناگهنه، با به نهندازهی نیوان زه مین زنپیشی هه بیت له بارتقایدا بیدات، **﴿وَلَا بَنْوَ﴾** واته: با هدرچی له سه رزه میندا ههیه هه موری بیدات به مالو مندان همیع سویکی پی ناگهنه بیت له و پژوهدا تنهها باوه پیوون به خوداو په رستنی نه بیت به دلی پاکو دوروکه وتنوه له بتپرسنی و له نه و که سانهی بت په رستن، **﴿إِلَّا مَنْ أَقَى اللَّهِ بِقْلَبِ سَلَمٍ﴾** واته: هم گین که سینک بیته خزمتی خوا دلی پاک بیت له شیرکو بتپرسنی. نیبنو سیرین ده لی: دلی پاک نه وهیه: که بزانی خودا ههقه و پژوهی قیامهت دیت و گومانی بتدا نیه و نه وهش له ناو گوپدایه خودا زیندووی ده کاتوه،^۳ سه عیدی کوبی موسه بیب ده لی: دلی پاک نه و دلهیه که ساغه،^۴ بربیته له دلی خاوهن باوه، چونکه دلی خوانه ناس و دوروپو نه خوزش، خوای گهوره فرمومویتی: **﴿فِي قُلُوبِهِمْ مَرْضٌ﴾** نه بیو عوسمانی نه یسابوری ده لی: نه و دلهیه که پاکو دوروه له بیدعه و دامه زراوه له سه ره په پیره وی کردنی سونه.

﴿وَأَزْلَفَتِ الْجَنَّةَ لِلْمُنَفِّعِينَ ۖ ۷۰ وَبَرَزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَافِرِينَ ۷۱ وَقَلَّ مَمْأَنٌ مَا كَثُرَ تَعْذِيْدُونَ ۷۲ مِنْ دُنُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُكُمْ أَوْ يَنْصِرُونَ ۷۳ فَكُنْكُبُرُ افْهَمُ وَالْعَادُونَ ۷۴ وَجَنُودُ الْمُلِيسِ أَجْمَعُونَ ۷۵ فَالْأُوَاهُمْ فِيهَا يَخْتَصِّمُونَ ۷۶ تَالَّهُ إِنْ كَثَّ لَفِي ضَلَالٍ ثُبِّينَ ۷۷ إِذْ شُوِّيْكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۷۸ وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الظَّمْرُونَ ۷۹ مَا لَنَا مِنْ شَفِيعِنَ ۸۰ وَلَا صَابِقِ حَسِيمٍ ۸۱ فَلَوْ أَنَّ لَنَا كُرَّةً فَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۸۲ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذَّةٌ وَمَا كَانَ أَكْذُرُهُمْ ۸۳ مُؤْمِنِينَ ۸۴ وَلَنَ رَبِّكَ طُوْلُ الْمَرِيزُ الرَّحِيمُ ۸۵﴾

^۱ فتح الباری (۴۴۵/۶). مه بست نه وهیه وهک له حدیسی تردا هاتووه — باوه کی نیبراهمیم مه سخده کریت و نه کریت که متیاریتکی نیز و نه خریت جهه نتم (النهاية في غريب الحديث والاش) — وهر گنیپ.

^۲ النسائي في الکبری (۴۲۲/۱)، فرموده بهیه کی سه حیجه.

^۳ الطبری (۱۹/۳۶۶).

^۴ الطبری (۳۹۰/۳).

خوباریزان و گومرايان له روزی قيامه تداو كيشمي نيوان گومرايان و داخ و خمههت خوارديان له نيوان خوباندا

خواه گویه ده فرموده است: «وَأَرْلَفَتِ الْجَنَّةَ لِلْمُتَقِّنِ» واته: بهمه شت به جوانی و پازاده بی نزد خراوهه توه له خواترسان، ئو که سانهی که هولیان بق داوه و کاری نقدیان بق کردوه له دنیادا
﴿وَبَرَزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ﴾ واته: جهه نام ده هینزیت و ئاماوه ده کریت بق گومپایان. ملیک لیتی دیته
دهرهوه هناسه یک ده دات له ترسی ئو هناسه یه کیان دیته قورقوپاگه، ده وتریت بهو خله کی ناو
ناگر: «وَقَلَ لَمَّا أَنَّ مَا كُنْتُ تَعْبُدُونَ ﴿١﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ هُنَّ يَنْهَا وَأُوْيَنْصَرُونَ» واته: کوان ئو شتانهی نیوه
ده تانپه رستن غیری خودا له بت یان هرشتیکیت، ئه میز هیج قازانچیکتان پی ناگه یعن، ناشتوان
به رگری له خزیان بکهن، نیوه و ئوانیش ئه میز ده بنه سووته منی جهه نامو له ناویدا ده میتنه وه
هه رگیز لیتی ده رناچن، «فَكَبَكُوا فِيهَا هُنَّ وَالْغَاوِينَ» موجاهید دملی: ئوانیش گومپاکانیش فری ده درین
به سر یه کدا له ناو جهه ناما. هندیکی تر ده لین: «فَكَبَكُوا فِيهَا» کافه که -ك- دووباره یه وهک
(صرص) واته ک به سر یه کدا ده خریته ناو جهه نام له خزیان و سروکه کانیان ئوانهی که بانگیان
ده کردن بق بت په رستی و هاوه ل دانان بق خوا، «وَجَنَدَ إِلَيْسَ أَجْمَعُونَ» واته: سهربازانی شهیتانيش
هموو ده چنه ناو جهه نام هیج کسیکیان پذگاری نابیت. «فَأَلْوَأَ وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِّمُونَ ﴿٢﴾ تَالَّوْ إِنْ كُنَّا
لَنَّى ضَلَالِ مُبِينٍ ﴿٣﴾ إِذْ سُوِّيَّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ» واته: وەختی له ناو جهه ناما ده کونه کیشه له گەل
یه کتر، سویند دەخلىن و دەلین نیمه به ناشکرا گومپا بوبین که نیوه مان له گەل خودا وهک بیک دادهنه،
ئه دی نیمه له دنیادا شوین نیوه کووتین، ئایا ده توانن کەمی لەم جهريه زەمان له سر لابن؟ پاشان
بېرده که نووه سەرزە ناشتی خزیان دەکەن و دەلین: «تَالَّوْ إِنْ كُنَّا لَفَى ضَلَالِ مُبِينٍ ﴿٤﴾ إِذْ سُوِّيَّكُمْ بِرَبِّ
الْعَالَمِينَ» واته: به پاستی نیمه سەرلیشیتو او بوبین که وهک کار بق خودا بکەین کارمان بق نیوه ده کردو
نیوه مان دەپەرسەت له گەل خودا گووهدادا. «وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ» واته: هەرئەو تاوانبارانه
نیمه یان باڭ کردو له پى لایان داین. «فَمَا لَنَا مِنْ شَفِيعَنَ ﴿٥﴾ لَا صَدِيقٌ حَمِّى، واته: وە هیج تکاكاراڭ
بۇ نیمه نیه، وە هیج ماپیتیکی دلسوزمان نیه. وهک خواه گووره له ئایه تیکی تردا فەرمۇھىپەتى

نوانه نه لین: ﴿فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَةٍ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ تُرْدَ فَتَعْلَمَ عَيْرَ الَّذِي كَانَ تَعْلَمُ﴾، وات: ناخو تکاکاریک همه تکامان بق بکات یان بمانگیپنه و بق دنیا هم تا نه کارهی که کردومانه، نه یکه ینه و هر خاریکی خواپه رستی بین، وه لیره شدا نه لین و هک خوای گوره فرموده تی نه لین: ﴿فَلَوْ أَنَّكُمْ كَرَّةَ فَنَكُونُ مِنَ الظَّمَانِ﴾ نا له ویدا ناوته خوانن که بگه پانایه وه بق زیانی دنیا و هم تا په روهردگاری خزیان په رستایه و هک خزیان ده لین خوای گوره چاکیان ده ناسیت و ده نانی نه گر بپونه و سه ر زیانی دنیاش درق ده کن دهست ده کنه و به خراپه و خوانه ناسی. خوای گوره باسی کیشمکشی خلکی ناو ناگر ده کات له سوره تی (ص) دا پاشان ده فرمودت: ﴿إِنَّ ذَلِكَ لَحُقُّ تَحَاجُّ أَهْلُ الْأَرَضِ﴾، وات: بینگومان نه وه (که باسکرا) ناژاوه و شه په قسے دوزه خیانه پاسته و (دینه دی). پاشان خوای گوره لیره دا فرموده تی: ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيْهُ وَمَا كَانَ أَكْرَمُهُمْ شَوَّهِينَ﴾ وات: نه به لکای که نیبراهیم بقی میتنانه وه پی سه لماندن که خوا شدريکی نیه و تاکو تنهایه نیشانه یکی بونون و ناشگرایه که غمیری خودا هیچ خودایه کی تر نیه هر نه خواهند ده سلاطه و دلوثانه برامبهر بهنده کانی خوی به لام زندیه یان باوه رپدار نه بونون. وه خوی فرموده تی: ﴿وَلَدَ رَبِّكَ هُوَ الْعَزِيزُ الْتَّجِيدُ﴾ وات: به پاسته هر په روهردگارتان زال و میهربانه.

﴿كَذَّبَتْ قَوْمٌ نُوحُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠﴾ إِذَا قَالَ لَهُمْ أَخْوَهُنْ يُنْجِعُ الْأَنْفَاقَونَ ﴿١١﴾ إِنَّ لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢﴾ فَأَنْتُمُوا اللَّهُ وَأَطْبِعُونُ وَمَا أَشْكِلُكُمْ مَلِيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنَّ أَجْرَى إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣﴾ فَأَنْتُمُوا اللَّهُ وَأَطْبِعُونُ ﴿١٤﴾﴾
باس نوح (سه لامی خوای لی بیت) هه لسانی به ناموزگاری هوزه که وه لامانه و بیان بوی
نه همه هه والیکه خوای گوره له نوح پیغمه برهه ده یکتیرته وه بزمان که یه کم په رسول بورو که
رهوانه کراوه بق سه ر خلکی سه زه مین پاش نه وهی خلک دهستیان دایه بتپه رستی و هاوه لیان بق
خودا داده نا، خوای گوره نازدی و داوای لی کردن که واز لهو بتپه رستیه بینن و ترساندنی له وهی که
نه گر وازن همین تووشی به لای گوره ده بن، هوزه که بروایان پی نه کردو له سه ر بتپه رستی خزیان
نه برد وام بون، نه بتنانه یان کرد بورو شه ریکی خوداو له گله خودا ده بیشه رستن، خودای مهن ز بپدا
نه کردنیان به نوح وا حیساب ده کات و هک نه وهی بروایان به پیغمه برهه کانی تریش نه برویت، بزیه
لیره دا فرموده تی: ﴿كَذَّبَتْ قَوْمٌ نُوحُ الْمُرْسَلِينَ﴾ وات: گئی نوح پیغمه برهانیان به درقزن دانا، ﴿إِذَا قَالَ

۱ الاعراف (۵۲).

۲ ص (۶۴).

لَمْ أَنْوَهْ رُوحُ الْأَلَّا تَنْقُونَ ﴿٤﴾ وَاتَّه: نوح پیغمه بر (سلامی خواه لی بیت) فرموده به همراه کهی: نایا
له خوا ناترسن؟ که غیری نه و ده پرسن، **فَإِنَّكُمْ رَسُولُ أَمِينٍ** ﴿١٧﴾ **فَأَنْقُوا اللَّهَ وَأَطْبِعُونَ** ﴿٥﴾ وَاتَّه: بینکومان
من پیغمه بر یکی ثامینم بز نیته، که واته له خوا بترسن و گویند ای من بکن. یعنی من پیغمه بر یکم
له لاین خوداوه پهوانه کراوم بز نیته نهودی خودا پیشیدا ناردووم به ته واوی پیتان ده گه یه نه و نه
زیادی ده خدمه سه رو نه که میشی ده که مه و، بپواتان پیتم هم بیت که ناپاکیتان ده رهق ناکم، **وَمَا**
أَنْتُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَغْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾ **فَأَنْقُوا اللَّهَ وَأَطْبِعُونَ** ﴿٥﴾ وَاتَّه: داوای میع
پاداشتیکتان لی ناکم بر امبهر به نهم ثامنگاریهی که ده تانکم، به لکو داوای پاداشتی خرم له
خواه گوره ده کم، پاداشتی خرم هله گرم بز لای خودا. نه و خواهی که پاستی و دروستی منی بز
باس کردون و پوونی کرد و همه توه بپوتان، که جیئی متمانهی نهوم له هینانی نه و پهیامدا بز نیته،
که واته له خوا بترسن و گویند ای من بکن.

فَقَالُوا أَتُؤْمِنُ لَكَ وَأَتَبْعَكَ الْأَرْذُلُونَ ﴿١١﴾ **قَالَ وَمَا عَلِمْتُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ** ﴿١٢﴾ **إِنْ حَسَابُهُمْ إِلَّا عَلَى رَبِّهِمْ** ﴿١٣﴾
تَشَعُّرُونَ ﴿١٤﴾ **وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ** ﴿١٥﴾ **إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ** ﴿١٦﴾

خواه گوره ده فرمودیت: **فَقَالُوا أَتُؤْمِنُ لَكَ وَأَتَبْعَكَ الْأَرْذُلُونَ** ﴿١١﴾ وَاتَّه: گوتیان: نیمه بروات پی
ناکهین و شوینت ناکهونین که له گلن نه و هژارو لاتو لوتهدا و هک یهک سهیر بکریین و حیسابمان بز
بکریت، چونکه نه و که سانه بپوایان به تز هیناوه و شوینتی تز که و تون، هژارو نهدارو پووته و پووته
فَقَالَ وَمَا عَلِمْتُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾ وَاتَّه: فرمودی: من چی بلیم و ده سه لاتم چیه که نه وانه شوینتی من
که و تون؟ نه وانه هرچیه بون و هر کارنگیان کرد بیت، پیویست ناکات و له سر من واجب نیه بگه پیم به
شوینیانداو بنام چ کاره بون، نهودی له سر منه که بپوام پی ده کهن و به پاستم ده زان منیش و هریان
بکرم، نهودشی من لیتی تی ناگه و نایزانم له باره یانه و ده گتیمه و بزلای خوا خزی، **إِنْ حَسَابُهُمْ إِلَّا عَلَى**
رَبِّهِمْ لَوْ تَشَعُّرُونَ ﴿١٣﴾ وَاتَّه: پرسینه وهیان تهنا له سر پهروه ردگارمه نه گر نیته ههست بکن. **وَمَا أَنَا بِطَارِدِ**
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَهک نهودی که داوایان له نوح پیغمه بر (سلامی خواه لی بیت) کرد بیت که نه و هزارانه
ده رکات و دووریان خاتمه له خزی، له پاشان نه وان شوینتی ده کهون، نوحیش (سلامی خواه لی بیت)
داوکهی قبول نه کردن گوتی: **وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ** ﴿١٤﴾ وَاتَّه: وه من ده رکهی باوه پداران نیم. **إِنْ أَنَا**
إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١٦﴾ وَاتَّه: من تهنا هر ترسینه ریکم و پوونکه رهوم. هر کاسیک به گوئی کردمو شوینم

کاوت و بیوای پی کردم نده له منه و منیش له ثروم، نیتر نه و کاسه پیاو ماقول و خاوهن ده سله لاته يان
مه زارو نهدارو بروته و په تهيه، مهیج جیاوازیه کی نیه له لای من.

﴿فَالْأُولَئِنَّ لَرَتَنَّهُ يَسْنُحُ لَتَكُونَ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴾ ۱۱۵ ﴿قَالَ رَبِّ إِنَّ فَرَىٰ كَذَّبُونَ ﴾ ۱۱۶ ﴿فَأَفْعَلَهُ يَسْنِي وَلَنَهُمْ فَتَّاهُ
وَيَسْنِي وَمَنْ مَعَنِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴾ ۱۱۷ ﴿فَأَبْغَيْتَهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفَلَكِ الشَّهُورُونَ ﴾ ۱۱۸ ﴿ثُمَّ أَغْرَقَنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ ﴾ ۱۱۹
فِي ذَلِكَ لَأَيَّهُ وَمَا كَانَ أَكْرَهَ مُؤْمِنِينَ ﴾ ۱۲۰ ﴿وَلَئِنْ رَأَيْكَ لَهُمُ الْغَرِيْزُ الْأَرْسِيدُ ﴾ ۱۲۱﴾

هه ده شه کردني هوزه که ه نوح و نزای نوح نیسان و له ناوجوونیان

ماوهیه کی نقد نوح (سلامی خواه لی بیت) له ناویاندا مابووه و به شهو به پژد به نهیتی و به
ناشکرا باانگی ده کردن بق سه رپتی راست، هه تا نه و هولی بادیه له گلیان و خزی ماندو بکرایه
له گلیان، نهوان زیاتر برد و ام ده بون له خوانه ناسی و دزایه تی کردنی خویان به رامبهر به نوح
(سلامی خواه لی بیت)، له دواییدا هه ره شهیان لی کرد و وتبان: «لَيْلَنَ لَرَتَنَّهُ يَسْنُحُ لَتَكُونَ مِنَ
الْمَرْجُومِينَ» واته: شه گر کتل نهده و واzman لی نههیتی برد بارانت ده گکین، ثا لهو کاته دا نوح
دوعای لیکردن و خوداش دوعاکه قبول کرد و هک خواه گوره ده فرموده است: «قَالَ رَبِّ إِنَّ فَرَىٰ كَذَّبُونَ
فَأَفْعَلَهُ يَسْنِي وَلَنَهُمْ فَتَّاهُ وَيَسْنِي وَمَنْ مَعَنِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ»، واته: نوح وتبی: نهی په روه ردگارم بیتکومان
گله کم بپوایان پی نه کردم، کاوته له نیوان من و نهواندا حکم بده به حوكدانیکی یه کجاري و من و
نه باوه پدارانه له گلمنان پزگار بکه. و هک خواه گوره له نایه تیکی تردا فرموده است: «فَدَعَا رَبَّهُ
أَنِّي مَغْلُوبٌ فَأَنْصِرْ ﴾ ۱۲۲ ﴿فَنَفَخْنَاهَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ إِلَّا مَوْتِنِيْرُ ﴾ ۱۲۳ وَجَعَلْنَا الْأَرْضَ عِيْوَنًا فَالْنَّفْعُ الْمَأْمَدُ عَلَىٰ أُنْثِيْرٍ قَدْ فَطَرَ
وَحَلَّنَهُ عَلَىٰ ذَاتِ الْوَرْجَ وَدَسِرَ ﴾ ۱۲۴ ﴿تَبَرِّيْ يَأْعِيْنَا جَزَاهَ لَيْنَ كَانَ كُفَّرَهُ ﴾ ۱۲۵، واته: جا (نوح) هاواری کرده
په روه ردگاری و (وتی) به راستی من شکستم خواردووه (پی ده سله لاتم) دهی تر یارمه تیم بده، نیمهش
هموو ده رگای ناسمانمان کرده و به ناوی بارانی لیزمه، وه کانیاوی نورمان له زه ویدا هه لقولاند جا
ناوی ناسمان و زهی به یه که یشن بهو نهندازه که بپیاری له سه درابوو، وه نوچمان (له گل
شوینکه و تیوانی) هه لگرت له سه ره که شتیک که به چهند پارچه تخته و بزمار (دروست کرابوو). وه
لیره شدا خواه گوره فرموده است: «فَأَبْغَيْتَهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفَلَكِ الشَّهُورُونَ ﴾ ۱۲۶ ﴿ثُمَّ أَغْرَقَنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ ﴾ ۱۲۷
واته: نوح و نهوانه له گلی بون له گمه په کهدا پزگارمان کرد و نهوانه که مانه وه و نههانه ناوی

خنکان «المشحونون» و اته پر له خواردن و پیویستی و له هر گیانه و ریکیش جو وته کی تیدابو و مه مو پذگاریان بتو نه وانه شی که خوانه ناس بودن و سرپیچی فرمانی خودایان کرد هم و خنکان. نه م دوو نایه تهی دواوه وه لبه رهه دوباره ن پیویست ناکات له سه ری بپرین «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيْهُ وَمَا كَانَ آكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ» (۱۱) وَلَدَ رَبِّكَ لَهُ الْعَزِيزُ الْرَّحِيمُ (۱۲).

﴿كَذَبَ عَادُ الْمُرْسَلِينَ (۱۳) إِذَا قَالَ لَهُمْ أَغْوِهِمْ هُوَ أَلَا نَنْقُونَ (۱۴) إِنِّي لَكُوْرَسْوُلُ أَمِينٌ (۱۵) فَأَنْقُوا أَلَّهَ وَأَطْبِعُونَ (۱۶) وَمَا أَشْكُلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنَّ أَجْرَى إِلَّا عَلَى رَبِّ الْمُلْكِيْنَ (۱۷) أَبْتَنُونَ يُكْلِّ رِبْعَ مَائِيْهَةَ نَبْتَنُونَ (۱۸) وَتَسْجُدُونَ مَسَاجِيْنَ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ (۱۹) وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَارِيْنَ (۲۰) فَأَنْقُوا أَلَّهَ وَأَطْبِعُونَ (۲۱) وَأَنْقُوا الَّذِيْنَ أَمْدَحْتُمْ بِمَا نَعْلَمُونَ (۲۲) أَمْدَحْتُمْ بِأَنْقُلُمْ وَبَنِينَ (۲۳) وَحَدَّتُ وَعِيُونَ (۲۴) إِنِّي أَخَافُ عَيْنَكُمْ عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيْمٍ (۲۵)﴾

شاموزگاری هود (سه لامی خواه لی بیت) بُهْرُوزْکَهی - هُرُزی عاد -

خواه گوره دهه رمومیت: ﴿كَذَبَ عَادُ الْمُرْسَلِينَ (۱۳) إِذَا قَالَ لَهُمْ أَغْوِهِمْ هُوَ أَلَا نَنْقُونَ (۱۴) إِنِّي لَكُوْرَسْوُلُ أَمِينٌ (۱۵) فَأَنْقُوا أَلَّهَ وَأَطْبِعُونَ (۱۶) وَمَا أَشْكُلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنَّ أَجْرَى إِلَّا عَلَى رَبِّ الْمُلْكِيْنَ (۱۷)﴾ واته: که ل عاد پیغامبرانیان به درق دانا، کاتن (هد)ی برایان پیش وتن: نایا خوتان ناپاریزن له سزای خودا، بیکومان من پیغامبریتکی نه مینم بق نیو، که واته له خوا بترسن و گوییا به لی من بکن، وه من میع کریمه که نیو له بارهی عه بدو پیغامبری خویی وه هود (سه لامی خواه لی بیت) بیمان ده گیکیتیه وه که بانگی هر زده کهی خوی کرد، هر زی عاد که له ثنا حتفا زیانیان به سه ده برد، الا حقاف: بربیتیه له و چیا لماویانه که له نزیک ناوچه هزره مه وتن له ته نیشت ولا تی یه هندا، پاش سه رده می نوح (سه لامی خواه لی بیت) هاتعون، وه ک خودای گاوره له سوره تی (الاعراف) دا فرمومیتی: ﴿وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلْتُمْ خُلْقَاهُمْ مِنْ بَعْدِ قَوْمٍ نُوحَ وَزَادُكُمْ فِي الْخَلْقِ بَصَطْلَهُ﴾، واته: بیر له و کاته بکه نهوده که خودا له پاش هفونی نوح نیو هی له جیتی شوان دامه زاند و به زن و بالایه کی چاکیشی پیدان، چونکه نه وانه زندر به میزو به توانا بودن و به زن و بالایه کی به زنو شه ستوریان هبجو، خاره نی سامانیتکی نندو بزیویه کی چالکو باخ و باغات و جزیباریتکی زند بعدن.

کشتوکالت بر بیوومیکی باشیان هببو، له کهان و چه کی نزد، که چن له کهان نه هممو خنیوپیته خودا پژاندبوی به سه ریاندا بتیان ده په رستو ده یانکرده شهربیکی خوا، خوا گهوره بش (هد)ی بز ناردن که پیاویک بیو له خزیان به پیغامبر ایهتی که ترسیان و هبر بینی له سزای خوا و مزگتیشیان بداتی به پاداشتی خوا، هودیش داوای لیکردن که تنهها عهبدایهتی خودا بکن و نه یترساندن له توپه بیون و جهیزه خودا، نه گرله فهرمانی ده ریچن و غیری خودا په رستن و نهوهی پی کوتون: که نوح به هوزه کمی گوت، ههتا ده گاته نه م نایهتی که خودای مهزن فرمومیهتی: «آتَيْتُنَّ إِنْكَلِيلَ

ریح مایه نَقَثُونَ» واته: نیوه له هممو شوینیکی به زدا خانوپیکی گهوره و بلند دروست ده کن، بز نهوهی کالته و گپی تیدا بکن، بهین نهوهی هیچ پیویستیه کتان پی که بیت و سوودیکی لی و هرگن، تنهها بز ده رخستنی هیزو توانایانه. بزیه هود پیغامبر (سلامی خوا لی بیت) ناپه زای خوی ده ریپی به رامبار نه و کارهیان، چونکه کات به فیضدان و خومنادو کردن و سرقالیه ک نه بیت، هیچتکی تر نببو، نه خیری دنیایان دهست ده کوت نه خیری قیامه، بزیه پی کوتون و هک خودای مازن فرمومیهتی: «وَتَسْجُدُونَ مَصْكَنَ لَعَلَّكُمْ تَخَلَّدُونَ» شوینی قایم دروست ده کن به میوای نهوهی هرنهن! موجاهید ده لی: «مَصْكَنَ» واته: قهلا قایم و کوشکی نقد بتھو و چاک. «تَخَلَّدُونَ» واته: بز نهوهی تا هه تایه تیایدا بیننده و ه لی ده رنچن، هرگیز بزتان ناجیت سهرو له دهستان ده چن، و هک چون له دهستی نهوانی پیش نیوه چوو. «وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَرِينَ»، واته: و ه کاتیک دهست بوهشیتن ستہ مکارانه دهست ده ووهشیتن. یانی: به کومه لیکی نزدارو به هیزو ملھوپ ناویان دهبات و پاشان پیکیان ده لی: و هک خوا گهوره فرمومیهتی: «فَأَنَّقُوا اللَّهَ وَأَطْمِعُونَ» واته: عهبدایهتی په رودگارتان بکن و گوئیا یه لی پیغامبره که شی بکن. پاشان دیته سهرو نه و به هرانهی که خودا پی کی بخشیون و فیرى کردوون «وَأَنَّقُوا الَّذِي أَنْذَكَ بِمَا تَعْلَمُونَ» ^(۱۳۲) ^(۱۳۳) وَجَنَّتْ وَجَنَّتْ، واته: و ه سزای نه خودایه خوتان بیاریزین که خوتان ده زان چی پی به خشیون، و عیون، واته: و ه لی مالات و مندال لی باخ و کانیاوی نتدی پیداون. پاشان خوا گهوره ده فرمومیت: «إِنَّ أَخَافُ

ظَّلَّمَكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ» واته: من له سزای نه و پژوه گهوره به ده ترسم توشتان دیت، نه گر بپام پی نه کن و دزایه تیم بکن، هود (سلامی خوا لی بیت) به هممو شیوه یک هولیدا له که لیان به مزگتی پیدان به بهه شت و نازونیعمه ته کانی و به ترساندنیان له ناگری به کلپهی جهه نه. به لام هیچ کاری تینه کردن.

﴿قَالُوا سَوَّاهُ عَلَيْنَا أَوْعَظَتَ أَمْ لَرْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴾١٧٨ إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴾١٧٩ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ
فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكُوهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْرَهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴾١٨٠ وَإِنْ رَبَّكَ لَمَوْ أَعْزَزُ الرَّحْمَمُ ﴾١٨١
وَلَامْ دَانَهُ وَهِيَ هُوَزِي هُودُ سَرَادَانِيَان

خوای گوره باسی و لام دانه و هی هود ده کات پاش نه و هی پیتفه مبهر هود (سلامی خوای لی
بیت) ترسی و بهر هینان و ناکاداری کردنه و هو به ته اوی پاستی بق پون کردنه و هه «قَالُوا سَوَّاهُ عَلَيْنَا
أَوْعَظَتَ أَمْ لَرْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ»^۱ واته: به لامنه و یه کسانه نامزدگاریمان بکهی یان نهیکه،
نیمه پهشیمان نایینه و هه لوهی که دهیکه بین و پیوهی خه ریکن «وَمَا نَحْنُ بِسَارِكَهِ مَالَهِنَا عَنْ قَوْلِكَ
وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ»^۲، واته: بچیه نیمه ش واز له په رستاوه کانمان ناهینین له بهرقسهی تروه
نیمه باوه پت پی ناکهین. هر و هاش ببو، خوای گوره فرموده تی: «إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَّاهُ عَلَيْهِمْ
أَنَّدَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ»^۳، واته: به پاستی نهوانه که بچیوا بون بق نهوان چوونیه که
بیانترسیتیت یان نهیانترسیتیت. وه فرموده تی: «إِنَّ الَّذِينَ حَفَّتْ عَلَيْهِمْ كَلَمَتُ رَبِّكَ لَا
يُؤْمِنُونَ»^۴، واته: به پاستی نهوانه ده چووه و چه سپاره بیان بپاری په روهدگارت ببوا ناهینن. وه
گوتیوانه و هک خوای گوره ده فرمودیت: «إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ»^۵ هندی نه نایه تیان
خویندده ته وه: «إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ»^۶ (خی) یه که یان فتحه داره تی و لامه که یان ساکن کردوه.
نیبنو مسعودو عهوفی به عبدالله ی کوپی عه باس و عه لقه مه و موجاهیدیشه وه ده لین: مهستیان
نه وه ببوه، نه وهی تز بزت هیناونین نه و هود هه مه و قسی پر پوچی پیشینانه.^۷ و هک موشیکه کانی
قویهیش به پیتفه مبهریان (علیهم السلام) گوت: «وَقَالُوا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ أَكَتَبَهَا فَهِيَ ثُلَّ عَلَيْهِ
بُشَّرَةً وَأَصْلَالًا»^۸، واته: وه (بی بروایان) دهیان و ت (نه قورئانه) بسرهات و داستانی
پیشووه کانه (موحده) داوه کردوه بقی بنووسته وه نینجا ده خویندریت وه بسره ریدا به

^۱ هود (۵۲).^۲ البقرة (۲۱).^۳ یونس (۹۶).^۴ الطبری (۳۷۸/۱۹).^۵ الفرقان (۵).

بیناییان و نیواراندا. و فرموده است: «وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ أَفْرَيْتُهُ وَأَعْنَطْتُهُ عَلَيْهِ قَوْمًا حَرَوْنَاتٍ فَقَدْ جَاءَهُ طُلْمَانًا وَزُورَدًا ① وَقَالُوا أَسْنَطْيَرُ الْأَوَّلِينَ ۝»^۱، واته: نهانه که بیپروا بعون ده یانگوت بینگومان نهم (قرآن) میع نیه جگه له درویه کی گورد که موحده (علی) بهسته وه کسانی تر بتو نه و (هله است) یارمه تیان داوه، به راستی نهانه ستم و بوختانیکی گوره یان کردوه، وه (بیپروا یان) دهیان وت (نهم قرآن) به سرهات و داستانی پیششوه کانه. وه فرموده است: «وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَسْنَطْيَرُ الْأَوَّلِينَ ۝»^۲، واته: وه کانی بهوانه بوتریت نایا پهروه ردگارتان چی ناریزته خواره وه ده لین حیکایتی پیوپوچی پیششوه کان. وه هندیکی تر نهم نایتیان بهم شیوه خویندته وه: «لَهُنَّ هَذَا إِلَّا مُلْقُ الْأَوَّلِينَ ۝» به زمه (ضم) (خ) یه که واته: مه بهستیان نه و پریزه وهیه زینه - باوه یان پینی همه که له باب و بایپریه پیشینه کانیانه وه بزیان به جن ماوه «وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ۝» یانی نه لین: نیمه شوینکه و تنوی نهانین و پنگای نهوان ده گرینه به رو وه ک نهوان ده زین و ده شمرین، نه زیندو بیونه وه همه و نه پوزنی قیامت، بزیه گوتیانه: «فَكَذَّبُوا فَأَهْلَكُوكُنْهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَدْرِي وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۝» واته: هر بیوایان به هود پیغامبر (سلامی خواب لی بیت) نه کرد و بهرد وام بعون له سه بیدینی و دزایه تیکردن و لاساری خویان، خودای گوره ش قبی کردن و هزی قرکدن کیشی نهود بیو که گلیکی نزد بیدین و ستہ مکارو ملهوپ بعون، وه ک نزد شویندله قورنائدا باسیان هاتووه که خودا بایه کی نزدی بهرد وامی بتو ناردن که نزد سارد، به و بایه بیو همومی لهناوردن، شاینه نه و بایه بیو چونکه نهوان نزد ملهوپ ستہ مکار بیون، وه ک خواب کوره فرموده است: «أَلَمْ تَرَكِيفَ قَلْبَ رَبِّكَ يَمَادِ ② إِنَّمَا ذَاتَ الْمَوَادِ ۝»^۳، واته: نایا نایین که پهروه ردگاری تو چیکرد به کلی عادی (ی)، نیزه م؟ خواهنه پایه (و ده سه لات). نهمه عادی یه کم بیون وه ک خواب کوره فرموده است: «وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَئِنَ ۝»^۴، واته: وه بینگومان هر نه و خوا کلی عادی یه کمی له ناو برد. که له بهنی نیزه می کوبی سامي کوبی نوح بیون، «ذاتَ الْمَوَادِ ۝» واته: نیشت جی خانروی دهواری به چله و همسون کوله که دروست کرابیون نهوده و ده زانی نیزه م شار بیو به هله دا چروه و

^۱ الفرقان (۴-۵).^۲ النحل (۲۴).^۳ الفجر (۶-۷).^۴ النجم (۵۰).

له چیز که نیسانیلیه کانه وه ری گرتوره، له قسے که عب و و هه به وه گواستو بیانه توره که میج
بنه ما یکی پاستی نیه بیوه خواه گورد فرموده تی: ﴿أَلَّا لَمْ يُخْلِقْ شَلَهَا فِي الْأَلْنَدِ﴾^۱، واته: وینه
نهم هوزه وهدی نه هاتوره له هیزو توندو نیزی و ملھو بیدا له و لاتانه دا، خو نه گهر مه بست به وه
شاریک بوایه ده گوترا: له وینه نه شاره دروست نه ده کرا، خواه گورد فرموده تی: ﴿فَأَمَّا عَادٌ﴾
﴿فَأَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَنَا قُوَّةً أَوْنَرْ بَرَوْا أَكَ اللَّهُ أَلَّا خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَثُرُوا إِنَّا يَنِيتُنَا بِمَحْدُودِنَ﴾^۲، واته: نه نجا (گهی) عاد به ناره وا خویان به گورد زانی له زه ویدا وه
و تیان کی له نیمه به میزتره؟ نایا نه یازنانی بوبو بیکومان نه خواهی که نهوانی دروست کرد و نه
له نهوان به میزتره وه نهوان دانیان نه دهنا به به لکه کانی نیمه دا. وه فرموده تی: ﴿فَأَمَّا عَادٌ﴾
﴿فَأَفْلَكُوا بِرِيحٍ سَرَّصَرٍ عَائِسَةٍ ﴿١﴾ سَعَرَمَا عَلَيْهِمْ سَبَعَ يَالَّا وَثَنَيَّةَ أَيَّامٍ حُسْنَمَا﴾^۳، واته: وه (گهی)
عادیش له ناویران به با یکی سه خنی ساردي به نیمی به گرمه، (خوا) زالی کرد به سه ریاندا حوت
شدو هشت پیذ بیت و چان (له ناوی بدن). واته: ماوهی حوت شدو هشت پیذ برده وام ناریه
سه ریان «فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا مَرْعَنَ كَانُهُمْ أَعْجَابُ تَغْلِي خَاوِيَّةٍ» له و کات دا لاشهیان له ناوه دا که و تبتو
ده تگوت کوتره دار خورمای ناو نژان، سه ریان پیوه نه مابوو، چونکه نه و بایه که ده هات و ده دیدا له
هر پیاویک له وانه، هه لی ده گرت و ده یکرد به هه وادا و به سه ردا ده یکیشا به زه ویدا سه ری پان
ده بوبه وه ده ماغی ده رده هینتا، وه کوتره دار خورمای پذانی لی ده هات، نه وانه خزیان
خراند بوبه ناو نه شکه و کونه برده کانی ناو چیا کان و چالیشیان له ناو زه میندا لیدابوو به لام بن
سوود بوبه نه سزای خوا پذکاری نه کردن! ﴿لَوْلَ أَجْلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَهُ لَا يُؤْخَرُ﴾^۴، واته: بیکومان کاتی سزای
خوا دیت دوا نا که ویت. بیوه خواه گورد فرموده تی: ﴿فَكَذَبُوهُ فَأَهْلَكُنَّهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيَّةٌ وَمَا كَانَ
أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ﴾^۵، ﴿لَوْلَ رَبَّكَ لَهُ الْعَزِيزُ الْتَّرْجِيمُ﴾.

﴿كَذَبَ ثُمُودُ الْمُرْسَلِينَ﴾^۶، ﴿إِذْ قَالَ لَهُمْ صَلَحٌ أَلَا نَنْقُونَ﴾^۷، ﴿إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ﴾^۸، ﴿فَأَنْقُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُونِ﴾^۹، ﴿وَمَا أَشْتَكُمُّ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرٍ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾^{۱۰}.

^۱ الفجر (۸).^۲ فصلت (۱۵).^۳ الحاقة (۶-۷).^۴ نوح (۴).

باسی سالح پیغمه‌بهر (سلامانی خوای لی بیت) و هزه‌که‌ی - سه‌مود -

خوای گوره باسی بهندو پیغمه‌بهری خری سالح ده‌کات (سلامانی خوای لی بیت) که پهانه‌ی کردوه بز سر هزه‌که‌ی، هزنه سه‌مود، که عره‌ب بون له شاری حیر نیشته‌جنی بون، که که وتبوره نیوان شیوی قیرا و ولاتی شامه‌وه، که شوینه‌که‌یان نزد دیارو بهناو بانگه، له پیشنه‌وه له سوره‌تی (الاعراف)دا باسی نه و فه‌مودانه‌مان کرد که پیوایت کراوه له پیغمه‌بهره‌وه (﴿لَّهُ﴾) که تپه‌پی بهویدا کاتی ویستی غهزای شام بکات، گهیشه‌ته ببوکو پاشان گه‌پایه‌وه بز مهدینه، بز خوناماده‌کردن بز ناو غزایه.^۱ نه هزنه سه‌موده دوای هزنه عادو پیش نیبراهیمی خه‌لیل هاتون، پیغمه‌بهره‌که‌یان - سالح - (سلامانی خوای لی بیت) بانگی کردن بز لای خوداو داوای لیکردن که ته‌نها خودا پیه‌ستن و شهربکی بز دانه‌نین و هک خوای گوره فرمومه‌تی: ﴿كَذَّبَ ثُمُودُ الْمُرْسَلِينَ إِذَا قَالَ هُمْ أَخْرُوهُمْ صَلَحٌ لَا تَنْقُونُ﴾^{۱۵۱} ﴿إِنِّي لِكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ﴾^{۱۵۲} ﴿فَأَنْقُوا اللَّهَ وَأَطْبِعُونِ﴾^{۱۵۳} ﴿وَمَا أَنْكَلْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَبْيَقٍ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾^{۱۵۴} بهلام نهوان بپوایان نه‌هینا و دزایه‌تیان کرد، پیغمه‌بهر سالحی برashیان (سلامانی خوای لی بیت) پتی وتن: من هیچ پاداشتیکم له نیوه ناوی، پاداشتی خرم له خودای مه‌زن داوا ده‌کم، پاشان باسی نه و به‌هرانه‌ی خوای بز کردوهون که پتی به‌خشیون.

﴿أَتَرَكُونَ فِي مَا هَنَئْنَا إِمِينِ﴾^{۱۵۵} ﴿فِي جَنَّتٍ وَعَيْوَنِ﴾^{۱۵۶} ﴿وَرَزْعَعَ وَنَخْلٍ طَلْمَهَا حَصِيمٌ﴾^{۱۵۷} وَتَحْتُونَ مِنَ الْجِبَالِ مُبُوتًا فَرَهِينَ^{۱۵۸} ﴿فَأَنْقُوا اللَّهَ وَأَطْبِعُونِ﴾^{۱۵۹} ﴿وَلَا تُطِيعُوا أَئِرَّ الْمُشْرِفِينَ﴾^{۱۶۰} ﴿الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ﴾^{۱۶۱} ﴿وَلَا يُصْلِحُونَ﴾^{۱۶۲}

وهبیر خسته‌وهی نه و زیانه‌ی که تیشدان و به‌هره‌کانی خودا به‌سره‌ریانه‌وه پیغمه‌بهر سالح (سلامانی خوای لی بیت) نامزگاریان ده‌کات و ده‌یانترستینت له توره‌بونی خودا که تووشی به‌لایان بکات و نه هممو به‌هره‌ی خودایان و هبیر دینیتیه‌وه که پتی به‌خشیون له هممو خوراکیکی چاک و پرسوود، دلنياشی کردوهون له ترس و باغاتیشی پیداون له‌گه‌لن کانیاوی سازگارو شیریندا که به ناویاندا ده‌پروات، هممو جزره کشتوكال و به‌رووبوومیک سه‌وز ده‌کات بزیان، و هک خوای گوره فرمومه‌تی: ﴿أَتَرَكُونَ فِي مَا هَنَئْنَا إِمِينِ﴾^{۱۶۳} ﴿فِي جَنَّتٍ وَعَيْوَنِ﴾، واته: واده‌زان و ازتان لیده‌هینتریت له دنیادا به هیمنی ده‌زین، له ناو باخات و کانیاوی نزددا. بزیه خوای گوره فرمومه‌تی: ﴿وَنَغْلِ طَلْمَهَا حَصِيمٌ﴾ واته: و له ناو کشتوكالی نزد و دارخوره‌ای میوه گهیبودا. عهوفی ده‌لئی: له

^۱ فتح الباری (۷۲۱/۷).

نبینو عباسوه **﴿هَضِيمٌ﴾** واته: نرم و پیگیشتوو.^۱ علی کوپی نبو تله دهلى: له نبینو عباسوه **﴿وَنَحْلِ طَلْمَهَا هَضِيمٌ﴾** واته: خاره شکوفه و نرم و نزل. نیسماعیلی کوپی نبو خالید دهلى: له عمری کوپی نبو عمه رهه که چاری به هاوه لانی پیغامبر که وتووه **(علیه السلام)** له نبینو عباسوه لته فسیری نهم نایه تهدا **﴿وَنَحْلِ طَلْمَهَا هَضِيمٌ﴾** دهلى: وختنی که تبو نرمه، نبینو نبی حاته میش پیوایه تی کرد ووه پاشان دهلى: له نبو سالحیشه و بهم شیوه یه پیوایه کراوه. **﴿وَنَجْتُونَ مِنْ الْجَيْلِ بُيُوتًا فَرِيهَنَ﴾**, واته: وه له چیا کاندا خانو ده تاشن زند به لیزانانه. نبینو عباس و که سانی تریش ده لین: **﴿فَرِيهَنَ﴾** یانی: لیزانن - و هستان -^۲, وه هر له پیوایه تکی تر له نبینو عباسوه واته: به کهيف و خوشیه وه. موجاهیدو که سانی تریش همان پایان هلبزاردووه.^۳ هیچ دژایه تک له نیوان نه قسانه دانه، چونکه نهوانه نه و ملانه یان له کیوه کان ده تاشن بز کهيف و خوشی و هیچ پیویستیه کیان پیتی نبوو که تییدا دانیشن و به کاری بینن، به لکو هروده پیشه یه ک حوزیان لیئی ده کرد و زند لیزان و و هستا بعون له و برد تاشینه دا، و هک دیارو ناشکرایه بزکه سیک چاوی به شوینه واره کانیان که و تبیت. بزیه و هک خودای مه زن ده فرمومیت پیتی و تونون: **﴿فَأَنْقُوا اللَّهَ وَأَطْبِعُونَ﴾** واته: پو بکنه نه و شته که سودی بز دنیا و قیامه تنان ههیه، تهنا خودا بپه رستن که دروستی کردوند بذنی داون همیشه خودا بناسن و به پاکی و بیتعییی نهودا هله دهن به به یانیان و نیواران **﴿وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ السُّرِفِينَ﴾**^۴ **﴿الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ﴾**, واته: وه گویی پایه ای زیاده په وان مدهکن، نهوانه خرابه کاری ده کن له زه ویدا وه کرده وهی چاک ناکن. یانی: سره لک و کاری بدسته کانیان، نهوانه که با نگیان ده کن بز خوانه ناسی و شهریک دانان بز خودا و دژایه تی ههق. **﴿قَالُوا إِنَّا أَنَا مِنَ الْمُسَحَّرِينَ﴾**^۵ **﴿مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِنْ لَدُنِنَا فَأَنْتَ بِكَايَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الْأَصْدِيقِينَ﴾**^۶ **﴿فَأَلَّا** هنزو، ناقه **لَمَّا شَرِبَ وَلَكَمْ شَرِبَ يَوْمَ مَلْوُومٍ﴾^۷ **﴿وَلَا تَسْوُهَا إِشْرُو فَيَأْخُذُكُمْ عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيمٍ﴾**^۸ **﴿فَعَرُوهَا فَأَصْبَحُوا نَدِيمِينَ﴾**^۹ **﴿فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيَّةٌ وَمَا كَانُ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ﴾**^{۱۰} **﴿وَلَئِنْ رَبَّكَ لَهُمْ****

الْعَرِيزُ الرَّاجِمُ **(۱۱)**

^۱ الطبری (۲۸۰/۱۹).^۲ الطبری (۲۸۲/۱۹).^۳ الطبری (۲۸۲/۱۹).

وہ لام دانه وہی ہوڑی سہ مودود داوا کردنی نیشانہ (معجزہ) و دابہ زینی سزا بُویان

خواي گوره باسي هجزي سهموود دهکات که وهامي پيتفه مبهار سالح (سلامي خواي لى بيت)

ددهنه وہ کاتک کے یانگیاں دھکات کے عبادتی پر بورڈگاریاں پکن کجھی نہ لئن: **فَالْوَلَا إِنَّمَا أَنَّ**

من المسحرين * واته: تو تهنا بهكتك له جادولتكراون. مواجهيدو قهتاده دهلىن: ماههستان ثاوهيه

که حادیو، له کادوه، باشان دهند: «ما آنت الْأَنْتَ مُثْنَا» وات: ته تنها مرد فتنک، ووه ک نئمه.

بادی، حفظ شکا بسته ته نیمه نایابت؟ و مک له نایه تک تیدا دهاتن: «أَعُلَّهُ اللَّهُ عَلَيْهِ مِنْ أَنْتَ أَمْ

وَكَانَ الْأَنْجَانُ مَاتِهِ حَدَّ ابْنَاءِ هُودٍ نَتَمُدَا فِي هَذِهِ مَافِي خَدِّهِ

$\text{E}(\text{S}_1) = 0.51 \cdot 1.05 + 0.49 \cdot 0.95 = 0.51 \cdot 1.05 + 0.49 \cdot 0.95$

فَلَا يَأْكُلُ الْمَوْتَىٰ كَمَا يَأْكُلُ النَّاسُ إِنَّهُ عَلَىٰ هُنَافِرٍ

باشان، اطان، هائے سو، نو و نیشانه وک. له دوا مکون بیان بچه، بند، بی ندو، بی بذان، داسته له

لای خوداوه رهوانه کراوه، هموو کربونه وه و داوایان لیکرده که هدر نیستا و شتریکی ناؤس لهم بهارده

دريسيت، -ئيشاره تيان كرده لاي بىرىدىك كە لە لاياندا بۇو- وە گوتىيان لە شىتوھىەو لە جۆرە

بیت، ئا لە كاتەدا پېتىھەم بىر سالح (سەلامى خوايلى بىت) پەيمانى لى وەركىتن، ئەگەر ئەوهى ئەوان

دایاکهیان، قهیان، بکات، خوپلش، نه، بورده، قلیشاند که نیشا، هتیان، نه، کد، وشتیک، ناووس، نه،

شیوه‌یه و بهو جقهه که داوایان کردبوو هاته دهرهوه لئي. هندیکیان بپوایان میتناو زرقیه‌شیان بپوایان

نه هستن، سالیح پیغمبر (سلامی خوای لی بیت) و هک خوای که ورده دهه رمومیت گوتی: «فال هذنه»

ناقه هما شرب و لکن شرب بور معلوم) و اته: نمه و شتریکی مشتبه، رذذک ناوه کهی تیوه بز نه وه و

دَوْلَتِكُشْ يَهُ خَاتَانَهُ وَيَتَانَنَهُ لَهُ دَوْذِيْ نَهُمْ وَشِتَرَهَا بَعْنَهُ سَهَرَنَهُ وَنَاهَهُ وَلَا تَسْبُهَا سَهَهُ فَأَخْذُكُمْ

عنایت یعنی عَظِیْمَ وَاتِّهٗ تسانیده و مُشَوِّعٌ لِتکرین کو خواهش بخواهان دوکات نهگردند نیاز نیو

وشتله بگهینه. وشتله که ماوهیک له نتیوانیاندا مایهوه و کیاو گهلا داری دهخواردو دهچووه سهه

الطباطبائي (١٩/٣٨٤، ٣٨٥)

القمر (٢٥-٢٦)^٢

تپیه‌پی و نگه‌بمانی هات و دایان لهمی و شتره‌کو و کوشتبان و هک خواهی گوره ده فرمودیت:

﴿فَقَرُوهَا فَأَصْبَحُوا نَذِيرِينَ﴾، واته: که چی سهربان بپی و یه کسر پهشیمان بیونه وه. پاشان خواهی

گوره ده فرمودیت: ﴿فَلَمَّا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ﴾، واته: نینجا

سزای توله نهوانی گرت به پاستی لمدها نیشانه‌یه کی گوره ههیه به لام نزدیه‌یان باوه‌ردار نه بیون.

نه و زه‌مینه‌ی که له سری بیون له رزه‌یه کی نزد توندی کرد له گلن دهنگیکی به میزو گوره‌دا دالی

بچرین و هم‌مویان له شوینی خویاندا که وتن، به شیوه‌یه ک خودا له ناوی بردن که هرگیز به خیال‌یاندا

نه دههات ﴿وَلَدَ رَبِّكَ لَهُوَ الْمَبِيزُ الرَّحِيمُ﴾، په روه‌رگاری تو نزد به دسته‌لات و به خشنده و به سوزه.

﴿لَكَذَبَتْ قَوْمٌ لُّوطُ الرَّسُولَيْنَ﴾، اذ قال مُّمَّلْخُوْهُمْ لُّوطُ الْأَنْتَقُونَ ﴿إِنِّي لَكُمْ رَسُولُ أَمِينٍ﴾ ﴿۱۷﴾ فَأَنْفَوْا اللَّهَ

﴿وَأَطْبَعُونَ﴾ ﴿۱۸﴾ وَمَا أَسْتَلَكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنَّ أَجْرَى إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِيْنَ﴾ ﴿۱۹﴾

باسی (لوط) پیغامبرو (سلامی خواهی لی بیت) بانکه‌وازمه‌که

خواهی گوره ده فرمودیت: ﴿لَكَذَبَتْ قَوْمٌ لُّوطُ الرَّسُولَيْنَ﴾، اذ قال مُّمَّلْخُوْهُمْ لُّوطُ الْأَنْتَقُونَ ﴿۲۰﴾ ای

لکم رَسُولُ امِینٍ ﴿۲۱﴾ فَأَنْفَوْا اللَّهَ وَأَطْبَعُونَ ﴿۲۲﴾ وَمَا أَسْتَلَكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنَّ أَجْرَى إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِيْنَ﴾

خواهی گوره باسی بهنده و پیغامبری خزی لوت ده کات (سلامی خواهی لی بیت) که ناوی لوئی کوپی هارانی کوپی نازره، واته: برازای نیبراهیمی خلیله (سلامی خواهی لی بیت) هر له زه‌مانی نه مدا

خواهی گوره لوئی نارد بق ناو همزیکی گوره که له سه‌دوم نیشتاجی بیون. که به همی نه و بیت‌ناموسیانه‌یانه‌وه که هم‌موکه‌س نهیزانیت خودای مه‌زن قپی کردن و شوینه‌که‌یانی کرده ده‌ریایه‌کی

پی‌بز (البیت المقدس) که وتووه‌ته نیوان ناوجه‌ی که‌رهک و شوه‌به‌کوه، لوط پیغامبر (سلامی خواهی

پی‌بز) (البیت المقدس) که وتووه‌ته نیوان ناوجه‌ی که‌رهک و شوه‌به‌کوه، لواتی غور-الفور-دا که ناوجه‌یه که له ته‌نیشت چیاکانی قودسی

کوپی‌ایه‌لی پیغامبره کانی بکن که په‌وانه‌ی کدوون بیان، فرمانیشی پی کدوون که خویان بیارین

له گونامو خرابه‌کاری و واژ بیتن لهو بیت‌ناموسیه‌ی که هیچ کلمی له پیش نهوان پیش هلت‌ساوه و توختن

نه که‌وتووه. له باقی ثن سواری پیاو ده‌بیون. بازیه خواهی گوره فرمودیتی: ﴿أَتَأْتُونَ الْذِكْرَانَ مِنَ الْمَلَائِمِ﴾ واته: نایا له ناو خلکی هم‌مو جیهانیاندا ته‌نیائیوه نیبریانی ده‌کن.

﴿أَتَأْتُونَ الْذِكْرَانَ مِنَ الْمَلَائِمِ﴾، وَتَذَرُّونَ مَا حَلَقَ لَكُمْ رَبِّكُمْ مِنْ أَرْبَعِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿۲۳﴾ قَالُوا لَئِنْ

لَرَأَتْنَاهُ يَنْلُوطُ لَنْتَكُونَ مِنَ الْمُخَرَّجِينَ ﴿۲۴﴾ قَالَ إِنِّي لِعَمِلَكُمْ مِنَ الْقَالِبِنَ ﴿۲۵﴾ رَبِّ يَعْنَى وَاهِلِ مِنَاعَمَلُونَ ﴿۲۶﴾

فَنَجِّيْهُ وَأَهْلَهُ وَجَمِيعَ اَلْمُتَّكِّفِينَ (W) لَا عَجُورٌ فِي الْأَرْضِ (W) ثُمَّ دَمِّنَا الْأَخْرَفِينَ (W) وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَّرًا فَسَاءَ مَطَّرٌ

الْمُنَذِّرِينَ ﴿١٧﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَهِيءُ وَمَا كَانَ أَكْرَمُ مُؤْمِنِينَ ﴿١٨﴾ وَلَنَرِيكُمُ الْمَرْءَى الْأَعْجَمِيَّةَ

نارهایی دمیرینی نووت نهاده کاره خراپی هوزگاهی و، وهلام دانهومی نهوان و سزادانیان

خوای گوره دهه رمومیت: ﴿أَنَّا نَوْرٌ مِّنَ الْمُلَائِكَةِ﴾ واته: نایا لهناوهه موو خله کشت جیهانیاندا نییره نیزیانزی دهکن. ﴿وَتَذَرُّونَ مَا خَلَقَ اللَّهُ رَبُّكُمْ مِّنْ أَنْوَاعِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ﴾، واته: وه

واز دیتنن له وهاوسه رانه تان که په روهر دگار تان بېرى سروست کردون، نه خیر به لکو نئیوھ کومەلاتىكى

دەرچۈن لەستۇرى ئارەزىو، كاتىك كە لوت پىيغەمبەر (سەلامى خواى لى بىت) پىيى گۈتن كە واز

بینن له داوینچیسی و په لاماری نېټر ندهن له باتی میینه، داواي لي دهکردن که بچنه لای ژنه کانیانو

نهوهی خودا بقی حه لالن کردیون بیکن، به لام نهوان وه لامیان نهوه ببو بق لیوت (سدهامی خواه لی

بَتْ) وَهُكْ خُوَايِي كَوْرَدِي فَرمُووْيَتِي: «فَالْلُّو لَيْنَ لَمْ نَشَّهِ بَلْطُوْفِ» وَاتِّه: نَكْر كَولَنْدَهِي لَوهِي كَه

بيان دعوة ودعاية وبيان دعوة ودعاية وبيان دعوة ودعاية وبيان دعوة ودعاية

باشی دهی و بور میاریں آپ توں یعنی سترہیں ڈکھائیں۔ ڈکھوادا، ڈکھوکیں۔ ڈکھوئیں۔

که ورد له نایه تیکی تردا فرموده تی: **﴿فَمَا كَانَ جَوَابُ قُوَّتِيهِ إِلَّا أَنْ فَسَلَوا أَخْرِجَوْهُ مِنْ لَوْطٍ﴾**

قریبکم إِنَّهُمْ أَنَاشِ يَنْطَهِرُونَ ﴿٢﴾، واته: نینجا ولامی کاله کی هیچ نبورو جگه لهوی که وتیان

لوتو بنهمالهکی (شوینکوتتووانی) له شارهکه تان ده رکن به پاستی نهوان که سانیتکن خویان پاک

پادهگن (لهم کرده و هی نیمه). و اته: دهربان کهن چونکه نهوانه حمز له داوین پاکی دهکن، کاتی که

لوت پیغامبر (سلامی خواه لی بیت) بزی دهرکوت که وازنامین و لهسر گومپایی خویان هر

به رده و امن، ناپه زانی خودی دهربی لتبیان ﴿قَالَ إِنِّي لِعَمِلِكُم مِّنَ الْقَالِبِينَ﴾ و اته: کوتی: من نقد قینم لهم

کارهاتنه، خوشیم لئی نایه و پئی پانی نیم، هیچ په یووندیه کم نیه پیتنه وه و لیتان دوورم، پاشان

دوعای لیکردن گوئی: «ربِ نجحی وَهُلِّ مِمَا يَعْمَلُونَ»، واته: نهی په روهدگارم خوم و مالو خیزانم

گل، یک لر تاریخی، نو، کرد و دی، نو، ان دهیکان، خای، گود و پیش، فرموده؛ فتحتله و هله آجمن

الله اعلم بالذين يدعونه

۱۱- ای اگر کتاب نہ اپنے دست نکلے، اس کا انتہا کیا ہے؟

مایه و نهاد سازنده موردهای تهادی چوچو، خودای کورهه به چند سرمه کی تردد باشی کردیه،

زندگانی سرگرمی (امداد و مدد و حبک) که حق فردیتی را پر نمود که به شرکت‌داری بستگی دارد

دەرچۈن جىڭ لە ئېنگى كە دەبىت لە ناۋ ئەوانەدا بىيىتتىو، وە كاتى ئۆتىيان لە دەنگى كەورە بۇ لانكەنەوە نەپوانى بە دواي خۇياندا چونكە ئەو بەلايە دىت بۇ ئەوانە ئۆزەكە فەرمۇيت: ﴿ثُمَّ دَرْتُمَا الْأَخْرَى﴾^١ بە جىنىتىدا خۇيان كىرت و بەپىشى خۇياندا بېرىشتن. خواى كەورە دەفەرمۇيت: ﴿ثُمَّ دَرْتُمَا الْأَخْرَى﴾^٢ وامەنزا علەيم مەطّر فسَّامَ مَطْرُ الْمُنْذَرِينَ^٣ خواى كەورە سزاي سەختى نارد بېيان و ھەمووى لە ناۋ بىدىن و پاشان بىرده بارانىشى كىدىن بە قوبىيە كەورەك بەردى پەقىلى ئەتابۇونىنجانى ئىچ خراپ بوبىارانى ترسىنراو، بۇيە خواى كەورە فەرمۇيەتى: ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيْهٌ وَمَا كَانَ أَكْثُرُهُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ وَلَنْ يَرَكُمْ^٤ ﴿الْعَزِيزُ الْحَصِيدُ﴾.

﴿كَذَبَ أَصْحَابُ تَبَيْكَهُ الْمُرْسَلِينَ﴾^٥ إِذْ قَالَ لَهُمْ شَعِيبٌ أَلَا تَنْقُضُونَ^٦ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ^٧ فَأَنْقُضُوا اللَّهَ وَالْأَطْيَمُونَ^٨ وَمَا أَسْلَمْتُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنَّ أَجْرَى إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ^٩ ﴿شوعەيپ پىغەمبەر (سەلامى خواى لى بىت) ئامۇزىگارى خاومۇن دارستانەكان دەكتات خواى كەورە دەفەرمۇيت: ﴿كَذَبَ أَصْحَابُ تَبَيْكَهُ الْمُرْسَلِينَ﴾ واتە: خاوهەن باخاتە چۈپىپە كانىش پىغەمبەرانيان بە درېزىن داتا، ئەمانە -واتە خاوهەن دارستانەكان - خالكى مەدييەن بۇون، پىغەمبەر شوعەيپىش (سەلامى خواى لى بىت) لە كەسى خۇيان بۇوە، بۇيە لېرەدا ئەگوتراوە: بىريان شوعەيپ چونكە ئۆزەكە دارستانىيان دەپەرسىت. وە گۇتراوېشە: (أىكە)درەختتىكە لولۇ خوات وەك جەنگەلىستان ئەچن بەناو يەكدا كەگەلى شوعەيپ دەيان پەرسىت! هەر لەبەر ئەوەي خواى كەورە فەرمۇيەتى: ﴿كَذَبَ أَصْحَابُ تَبَيْكَهُ الْمُرْسَلِينَ﴾، نېيفەرمۇو (إذ قال لهم أخوههم شعيب) بەلكو فەرمۇيەتى: ﴿إِذْ قَالَ لَهُمْ شَعِيبٌ أَلَا تَنْقُضُونَ﴾، واتە: كاتىك شوعەيپ (سەلامى خواى لى بىت) پىشى وتن: ئايما خۇتان ناپارىزىن و لە خوا ناتىرسىن. يانى پەيوەندى خزمایەتى بېپوھە لە ئىتىوانى شوعەيپ و ئەواندا، بەھۆى ئەو بىت پەستىيە درابۇوه پالىيان، هەرجەننە لە پەچەلەكدا يەك بىنەمالە بۇون، ھەندى كەس لەم قىسييە تېتىنە كېيشتۈرۈ، وايانزانىيۇرە خاوهەن دارستانەكان ﴿أَصْحَابُ تَبَيْكَهُ﴾ واتە: جىڭلە ئۆزى شوعەيپ.^١ كەسانى تېرىش جىڭ لە جوھىر - جوھىر - ئەلئىن: خاوهەن دارستان و مەدييەن هەر يەككىن.^٢ پاستىيەكە ئەوەي كە هەردووپىان يەك هۆزىن، لە هەر شوينىكدا بە شىت ئاوابىراون، بۇيە پىغەمبەر شوعەيپ ئامۇزىگاريان دەكتات و فەرمانىيان پىتەكتات لە كېشانەو لە پىتۇانەدا دادپەرورەن وەك لە

^١ الدر المنشور (٣٨١/٦).

^٢ الطبرى (٣٩٠/١٩).

پرسه رهاتی مهديه ندا به ته اوی باس کراوه، نهوده به لک په له سر نهوده که خاوهن دارستان و مهديان
يهك شته، شوعه يب پتبيان نه فه رموي، و هك خواي گهوره ده فه رموي: ﴿فَإِنْ لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ﴾^(۱) **فَأَنْقُضُوا**
اللَّهَ وَأَطْبِعُونَ^(۲) **وَمَا أَسْلَكْنَا عَلَيْهِ مِنْ أَبْغَى إِنْ أَبْغِي إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ**^(۳)، من په يامبهريکي ده ستپاکم
بز نيوه، له خوا بترسن و گويپايه لى بکن، من هيج كريمه له نيوه داوا ناکم و کري من تهنيا لاي
په روهدگاري جيهايانه.

﴿أَوْفُوا الْكَلْمَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ^(۴) **وَرَبُّوا بِالْقُسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ**^(۵) **وَلَا تَبْخَسُوا أَنَّاسَ أَشْيَاهُهُرُ وَلَا**
تَعْنُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ^(۶) **وَأَنْقُضُوا الَّذِي خَلَقْنَاكُمْ وَالْجِلَّةَ الْأَوَّلَيْنَ**^(۷)﴾

فه رمان دان به داد په رومري له کيشانه و پيوانه دا

شوعه يب پتغمبه ر (سلامي خواي لى بيت) پتني فه رموون: به پيلک و پيکي کيشانه و پيوانه بکن،
دواي ليکردن واز له کم فروشي (ترانزوبياني) بيتن، خواي گهوره ده فه رموي: **﴿أَوْفُوا الْكَلْمَ وَلَا**
تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ^(۸) و اته: وهختي شتيكتان فروشت به کسيتك به ته اوی شتيتكى بدهنى و لتي کم
مهکن وله زيانه ران مهبن. و هك چون خوتان ده يكين بهو شيوه يهش بيفروشن، با زيادو کم
نه بيت و يه کسان بى، و هك خواي گهوره فه رموي: **﴿وَرَبُّوا بِالْقُسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ**^(۹) (القطساطس) ماناى
ته رازووه، و اته: کيشانه تان با به رامبه ر و يه کسان بى. **﴿وَلَا تَبْخَسُوا أَنَّاسَ أَشْيَاهُهُرُ وَلَا تَعْنُوا فِي الْأَرْضِ**
مُفْسِدِينَ^(۱۰) و اته: شتى خلکي کم مهکن و له زه ويда مهبن خلکانى گندهل. **﴿وَلَا تَعْنُوا فِي الْأَرْضِ**
مُفْسِدِينَ^(۱۱) پيکيکش مهکن له خلکي و تالانى بکن، و هك خواي گهوره له تايهمتىکي تردا فه رموي: **﴿وَلَا تَسْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ ثُوَّدُونَ وَتَصْدُرُوكُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ مَاءِنَ**^(۱۲)، و اته: وله سر
مهمو پيکايک مهکن و هره شه بکن و برمه لستي پيکي که خوا بکن له و کسى باوه پري پي
نه هيتني. پاشان ده فه رموي: **﴿وَأَنْقُضُوا الَّذِي خَلَقْنَاكُمْ وَالْجِلَّةَ الْأَوَّلَيْنَ**^(۱۳) شوعه يب پتغمبه ر (سلامي
خواي لى بيت) ده يانترستيكت له تزله خودا. نهوده خودا يه که نهوانيش و گله پيشوه کانيش
درrostت کردوه. و هك موسا (سلامي خواي لى بيت) گوته به نهوده نيسرانيل **﴿رَبِّكُمْ وَرَبِّ مَا يَأْكُلُونَ**
الْأَوَّلَيْنَ^(۱۴)، و اته: په روهدگاري نيوه و په روهدگاري باوک و باپيره پيشوه کانتانه. نيبن عه باس و

^۱ الاعراف (۸۶).

^۲ الشّعراَءُ (۲۶).

موجاهیدو سودی و سوفیانی کوپی عویینه و عبدالرحمن ای کوپی زهیدی نسلم نهالین: ﴿وَالْجِلَةُ
الْأَوَّلَيْنَ﴾ واته: کلمه لانی پیشوشی دروست کرد، پاشان نیینو زهید نه مثایته خوینده وه: ﴿وَلَقَدْ
أَصَلَ مِنْكُمْ حِيلًا كَيْرًا﴾ واته: سویند به خواینگومان (شهیان) خه لکتکی نندی له نینوه گومرا کرد.
﴿فَالْوَإِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسْحَرِينَ﴾ وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِنْنَا وَإِنْ نَظَرْنَكَ لِمَنِ الْكَنْدِيْنَ﴾ فَأَسْقَطَ عَلَيْنَا
كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ﴾ قَالَ رَبُّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَخْذَهُمْ عَذَابٌ يَوْمَ
الظُّلُمَةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيْةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ﴾ وَلَمَّا رَأَيْكَ هُوَ الْعَزِيزُ

الرَّجِيمُ (۱۱)

وَلَامْ دَانَهُ وَهِيَ هُوَ شَوْعَهِ يَبِّ وَبِرَوَاهُ هِيَ هَيْنَانِيَانَ پَيِّ وَسَزادَانِيَانَ

خوای گوره باسی هوزنی شوعه یب دهکات که ولامه کهیان هبروه ک ولامی هوزنی سه مود وابوو،
چونکه خوانه ناسان خاوهنه یهک سروشت و دلن. بزیه گوتیان: ﴿فَالْوَإِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسْحَرِينَ﴾ واته:
بینگومان تو جادووت لیکراوه، وهک له پیشوه باسکرا، ﴿وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِنْنَا وَإِنْ نَظَرْنَكَ لِمَنِ
الْكَنْدِيْنَ﴾ واته: وه تو تنهها مرتفیکی وهک نیمه و به راستی نیمه وا گومانت پی ده بهین له درز ندان
بیت. یانی قسمی خوتله و له خوتله و ههلى ده بهستی و خودا توی رهوانه نه کرد ووه بز نیمه، ﴿فَأَسْقَطَ
عَلَيْنَا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ﴾ له تیک له ناسمان بخه به سرماندا، زه حاک ده لی: ﴿كِسْفًا﴾ واته: سوچنکی
ناسمان بخه به سرماندا. قه تاده ده لی: ﴿كِسْفًا﴾ واته: چهند پارچه یکی ناسمان به سرماندا

دابارینه. ^۱ سودی ده لی: سزا یه کمان له ناسمانه وه بز بتیره، نه م قسمی نه مانه له قسمی هوزنی
قوره یش ده چی، وهک خوای گوره باسیان دهکات و ده فرمومویت: ﴿وَقَالُوا لَنْ تُؤْمِنَ لَكَ حَقَّنَ تَقْبِيرًا
لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَلْبُوْعًا﴾ او تکون لک جنة من تکیل و عسب فتقیر الانته خلکها تقییرا ^۲ او
شیقطر آسماء کما زعمت علینا کسفا او تأق بالله والملائكة قیبلًا ^۳، واته: وتبیان هر گیز
باوهرت پی ناهیین ههتا لم زه ویهدا کانیاویکمان بز هله قولینی، یان با غیبت بیی له دار خورما و

^۱ الطبری (۳۹۲/۱۹).

^۲ الطبری (۳۹۲/۱۹).

^۳ الطبری (۴۸۵/۲۲).

^۴ الاسراء (۹۰-۹۲).

تی و چهند پوپیاریک هملتویتیت له نیوان درهخته کانیدا به خوب بهوات، یان ناسمان بپوشتنی به سه رماندا به پارچه پارچه کراوی هدر چلن لافت لیداو یان خواو فریشته کان بینی پوپیه پو (بیان بینین). وه فرمومویه‌تی: «**وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ السَّكَلِ أَوْ أَثْبِتْنَا يَعْذَابًا أَلِيمًا**»، واته: (بیریکه ره وه) کاتیک (که بیتبپاکان) دهیان وت: نهی په روهدکار نه که ره قورنائه پاسته و له لا یعن تنوه هاتووه دهی په رد به سه رماندا بیارتنه له ناسمانه وه یان سزا یاه کی سه ختنی په نازارمان بق بنیره. نهム خوانه ناس و نه زانه هی هزئی شوعله بیش هر ولایان گوتوروه، «**فَأَسْقَطْ عَلَيْنَا كَفَّاً مِنَ الْسَّمَاءِ**» شوعله بیش وه لامی دانوه وه ک خواه گورد فرمومویه‌تی: «**فَالَّرَّبُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ**» واته: خودا ناکای له هممو کاروپیاریکتانا و نه که رشا یاه نهیه بین سراتان برات، سراتان ده دات و نامه قیتان بین ناکات، هر بدو شیوه یه خودا تزلی لیسه ندن و بهو جزره که خزیان داوایان ده کرد تنوشی سزا بون، بزیه خواه گورد ده فرمومویت: «**فَكَذَبُوهُ فَأَخَذْهُمْ عَذَابٌ يَوْمَ الظُّلُمَّ إِنَّمَا كَانَ عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيمٍ**» نهム سزا یاه لهو جزده بون که خزیان داوایان ده کرد، که چهند پارچه یه که ناسمانه و به سه ریاندا بیارتیت، خواه گورد بیش، نه و به لایه بیه بجهه جزده بزناردن، حادوت په شه بایه کی گرمی توند لئی هه لکردن ده رفتی ته ده دان و نه یده هیشت چاو بکه نه وه هراسانی کرد بیون، پاشان هوریک هات و سیبه ری کرد به سه ریانداو به پهله ده رچوون بق نه وه بجهه سیبه ری له بر گارماو فینکیان بیت وه کاتی که هممو کریبونه وه له زیر هوره که دا، خواه گورد چه خمامه یه کی ثاگرینی بق ناردن که نقد بزینکه دارو پونانک بون، زه ویش له زیریاندا له زنی و دنگنی کی نقد مه نیش هات و کیانی هممویانی کیشاو له ناوی دان، بزیه خواه گورد فرمومویه‌تی: «**إِنَّهُ كَانَ عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيمٍ**» خواه گورد له سی شویندا باسی چونیه تی له ناوجوونی هزئی شوعله بیی کرد وه، هر شوینیک پریه پری نه و باسیه که هاتووه له سوره‌تی (الاعراف) دا باسی نه وه ده کات که زه مین له زریه یه که شوینی خزیاندا لئی داون هممو له ناوجوون، چونکه نه وانه دهیانگوت به شوعله بیب: «**لَئِنْخَرَجْتَكَ يَنْشِئُكَ وَالَّذِينَ أَمَّنُوا مَعَكَ مِنْ قَبْتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مَلَيْسَنَا**»، واته: نهی شوعله بیب بینگرمان تقو نه وانه ش که بپوایان هیتاوه له گهل تزدا له شاره که مان ده رتان ده کین یان ده بیت بگپنده وه سه ریانی نیمه. چونکه نه مانه جیتیان به شوعله بیب و نه وانه شوینی که وتبون

۱ الانفال (۳۲).

۲ الاعراف (۸۸).

لیز کردبوو، خودایش زمینی له ژیریاندا هینایه لهرزه و لئی تیک دان و له ناوی بردن. وه له سوره‌تی (هود) یشدا فه رمومیه‌تی: «وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصِّحَّةُ»^۱، واته: وه نهوانی سته‌میان کردبوو ناله و شریخه‌که (نه عره‌تکه) گرفتني. چونکه نهوانه کالت‌یانده‌هات به قسه‌ی شوعه‌یب ده یانگوت: «أَصْلَوْتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَنْزِلَكَ مَا يَعْبُدُ مَابَأَوْتَأَنَّ أَنْ تَقْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ أَلَّا رَشِيدٌ»^۲، واته: ثایا نویزه‌کهت فه رمانست پی دهدات که نیمه واژ بینین لهوهی باوو باپیرانمان په رستویانه یان واژ بینین لهوهی به ویستی خومنان له مال و سامان‌ماندا ده یکه‌ین به راستی تو پیاویتکی به‌حوسه‌له و لیزان و هوشمندیت. نه و کالت‌جاپیه‌ی نهوان، جیئی خویه‌تی که ده‌نگیکی توندو به‌هیز خاموشی بکات و سورته‌ی بچنی. وه لیره‌شدا گوتیان: «فَأَسْقِطْ عَيْنَتَكِ إِنَّمَا تَنْهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الظَّاهِرِينَ»^۳ واته: نهونه‌نده لاسارو بیدین و که‌للره‌ق بیون، جیگای خویه‌تی، نهوهی ان‌کنده‌کان عذاب یوم عظیم^۴ شیبوو جهود پیاویه‌تی کردبوه له یه زیدی باهیلیه‌وه - یزید الباهی - ده‌لی: پرسیارم کرد له نیبنو عباس لم نایته «فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظَّلَّةِ»، (واته: بهو هویه‌وه سزای پیشی سیبه‌ر گرفتني). گوتی: خواه کوره هوره تریشقه و بایه‌کی توندی گرمی بق ناردن خه‌ریک بیو هناسه‌ی ده‌چنین ده‌چونه ثوبی ماله کانیان له گه‌لیان ده‌چووه ثوبو خه‌ریک بیو گیانیان ده‌بیتني، له مال پایان کرده ده‌رهوه، خواه کوره هوریکی بق ناردن به‌ری خربی گرت و سیبه‌ری به سه‌ریانه‌وه کرد، هستیان به خزشی و فیتکی کرد، بانگی یه‌کتیریان ده‌کرد هه‌تا هممو له ریز نهونه‌ده کوبونه‌وه خواه گاگریکی بق ناردن، نیبنو عباس ده‌لی: نهونه نهونه گره بایه بیو که له پیشی هوردا لئی هلکردن، «إِنَّمَا كَانَ عَذَابُ يَوْمِ عَظِيمٍ» واته: به راستی نهونه سزای پیشیکی نقد گاوده بیو.^۵ پاشان ده فه رمومیت: «إِنَّمَا فِي ذَلِكَ لَا يَأْتِيهَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُغْنِيًّا وَلَئِنْ رَأَيْتَ لَهُ الْعَرِيزَ الْحَمَّ».

^۱ هود (۹۶).^۲ هود (۸۷).^۳ الطبری (۳۹۴/۱۹).

﴿وَلَئِنْذَرْتَهُمْ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴾ۚ نَزَّلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴾ۚ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُذَكَّرِينَ ﴾ۚ بِلِسَانٍ عَرَبِيًّا ﴾ۚ﴾

﴿مُثِينٌ﴾^(۱۶)

نَمْ قُورَنَانْ خَوَى گَوْرَه نَارَدُووِيهٰ تَيَهٰ خَوارَوه

خواى گَوْرَه باسى كتىپى خَوَى قورَنَانْ دەكَات كە پەوانَهى كردووه بۆ بهنَدە و پېتىغەمبەرى خَوَى
موحَمَّد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٰ وَسَلَّمَ) واتَه: نَمْ قُورَنَانْ، كە لە سەرەتاي نَمْ سوپَهتَدا باسى هاتروه كە خواى
گَوْرَه فەرمۇويتى: «وَمَا يَأْتِيهِم مِّنْ ذَكَرٍ مِّنَ الْأَرْضِ مَحَدَّثٌ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُقْرِبِينَ»^(۱)، واتَه: هەر قىسىمەكى
تازەيان لە لايەن خوداوه بۆ بىت پۇيويانىلى وەردەكتىپ (لَنَذِيلُ رَبَّ الْعَالَمِينَ) واتَه: خودا بۆى
نَارَدُووِى و نِيكَائى بۆ كردووِى، «نَزَّلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ»^(۲) واتَه جوبِرەئىل (سەلامى خواىلى بۆى)
ھىتاوايىتىه خوار، زۇرىتكە زانايانى پېشىنە -السلف- وایان گوتوروه: وەك ئىپىنۇ عەباس و موحَمَّد دى
كۈپى كە عَبْوَقَةَ تَادَهُ وَعَتَيْهِ عَوْفَى وَسُودَى وَزَمْحَاكَوْ زَوْهَرَى وَئَيْبِنُوْ جَوْرَهِيجُ^(۳). نَمْمە يەكتىكە لەو
شَتَانَهى كە مىع ناكۆكىكى لەسەر نىيە، نَعْهَرِى دەلى: نَمْ ئَايَتَهُ وەك نَمْ ئَايَتَهُ وَايَه كە خوداى
گَوْرَه فەرمۇويتى: «فَلَمَنْ كَانَ عَدُوًا لِجَنَّبِيلَ فَإِنَّمَا نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ يَبَدِّلُنَّ اللَّهُ مَصْنِعَهَا لَمَّا بَرَكَ
يَدِيهِ»^(۴)، واتَه: (نَمْ موحَمَّد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٰ وَسَلَّمَ) بلى: هەر كەسىتكە دوزمنى جوبِرەئىل بىت (نَمْ دوزمنى خوايى)
چونكە نَمْ بە فەرمانى خوا قورَنَانْ ھىتاواهتە خوارەوه بۆ سەر دەلى تۆ. وە فەرمۇويتى: «عَلَى
قَلْبِكَ» بۆ سەر دەلى تۆ نَمْ موحَمَّد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٰ وَسَلَّمَ) كە زىادو كەنىھە دوورە لە ھەموو عەيىتكە (لِتَكُونَ مِنَ
الْمُذَكَّرِينَ) تابىيەت ئاگا درىدەر، واتَه: بۆ نَمْمە دەنگىزلىقىزىكەن بىتلىكەن دەكەن
پەرسىنېت لە تۆلە و سزاي خواى گَوْرَه. مزكىتىش بىدات بە خاوهەن باوهِرَان نَمْمە دەكەن كە شوين
كە وتوپى نَمْ پەيام بوبون، پاشان خواى گَوْرَه دەفەرمۇيتى: «بِلِسَانٍ عَرَبِيًّا مُثِينٌ»^(۵) واتَه: نَمْ
قورَنَانْ كە بۆ تۆمان نَارَدُووِه بە زمانىتىكى عەرەبى پېتكۈپىتكەو پەوان، بۆ نَمْمە دىيارو ئاشكاراو پۇونە
تا بىانۇو بېرىن و چاڭتىن نىشانەش بى لەسەر پاستى و بىنگىرى نَمْ پەيام بېرىزىزە.

^(۱) الشّعرا (۵).

^(۲) الطّبرى (۱۹/۳۹۶).

^(۳) البقرة (۱۷).

﴿وَلَئِنْ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ﴾۲۳﴿ أَوَلَزِيْكُنْ لَمْ يَاَهَ أَنْ يَعْلَمَهُ عَلَمْتُ أَبِيَ إِسْرَائِيلَ ﴾۲۴﴿ وَلَئِنْ تَرَكْتَهُ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ﴾۲۵﴿ فَقَرَأَهُ عَيْنَهُمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴾۲۶﴾

قرآن‌له کتبه پیشوه‌کاندا باسی هه بورو

خوای گوره ده فرمودت: «**وَلَئِنْ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ**» خوای گوره ده فرمودت باسی نه قورنایه و نیشاره‌ت پیدانی له کتبه کانی پیشودا هه به، پیغامبره کانی پیشوو مزگتینیان پیداوه هر له دیزه‌مانه‌وه تا پیش هاتنى پیغامبر (علیه السلام) و هك بهلین و پهیمانی له پیغامبران و هرگتووه له و باره‌یوه، دواین پیغامبره‌ریان که عیسای کوبی مریم، هلدزی و تاریک ده دات له ناو شوینکه و توانیدا مزگتینی هاتنى پیغامبر (علیه السلام) پی ده گهینیت و هك خوای گوره فرموده‌تی: «**وَلَذَّ قَالَ عَيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَنْبَغِي إِنْ كَرَهَ يَلَّا إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مَصِدَّقاً لِمَا بَيْنَ يَدَيَّنِ مِنَ الْتَّوْرَةِ وَمِمَّا رَسَّلْتُ لَيْلَقِي مِنْ بَعْدِي أَسْمَهُ أَحَدٌ**»^۱، واته: (بیربکره‌وه) کاتیک که عیسای کوبی مریم و تی کوبانی به عقوب پیتکمان من نیدر اوی خواه بق لای نیووه نه توراته‌ی که له پیش مندا هاتووه به پاستی داده‌نیم و مژه‌تان دده‌منی به پیغامبریک که له دوای من دیت و ناوی نامحمده. «**زُبُرٌ**» لیزه‌دا واته: کتبه کان، که جه معنی زه بوروه -الزبور- که کتبی داوده (سلام خوای لی بیت) خوای گوره ده فرمودت: «**وَكُلُّ شَقٍ وَ فَعْلُوٌ فِي الْزُّبُرِ**»^۲، واته: هرچیان کردووه له کتبی فریشت‌کاندا له سه‌ریان نووسراوه، پاشان خوای گوره ده فرمودت: «**أَوَلَزِيْكُنْ لَمْ يَاَهَ أَنْ يَعْلَمَهُ عَلَمْتُ أَبِيَ إِسْرَائِيلَ**»^۳ واته: نایا نهوه به س نیه بق نهوان که زانایانی نهوهی نیسرائیل شایه‌تی پاستی دده‌دن له سر نهوهی که قورنای باسی هاتووه له ناو کتبه کانی نهواندا که ده یخویننه‌وه. مه‌بست پیتی: نهوانی زانایانه‌ی که به نینسافو پاستکن دانی پیدا ده‌نین که باسی موم محمد (علیه السلام) و سیفه‌تکانی و نومه‌ته که‌ی و پهوانه‌کردنی له کتبه کانی نهواندا هاتووه. و هك عبدالله‌ی کوبی سلام و سه‌لمانی فارسی و هاروینه‌ی نهوان که پیغامبریان بینیوه، خوای گوره ده فرمودت: «**أَلَيْنَ يَكِيْمُونَ الرَّسُولَ أَلَيْهِ الْأَنْبَيْرُ الَّذِي يَحْدُونَهُ مَكْتُوبًا عَنْهُمْ فِي الْتَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ**»^۴. واته: نهوانی شوین پیغامبرو نیدر اوی

^۱ الصد (۷).

^۲ القمر (۵۲).

^۳ الانعام (۱۰۷).

نخویندند و از دهکون (که لاین پروردگاره و هاتووه) نهاد که سه که (نامداره کان) به نوسراوی لایانه له تهورات و نینجیلدا و ده بیین.

قوره‌شیشه کان رزور بیدین بیون

خوای گوره ده فه رمومیت: ﴿وَلَوْ تَرَكَهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ﴾ واته: نه گهر نیمه نهودمان بناردايهه خواره و بق کستیکی عه جهی، ﴿فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا يَهْدِي مُؤْمِنِينَ﴾ واته: نینجا بخوبیزایهه توه به سه ریاندا باوه پیان پی نده هیتنا. خوای گوره زدن باسی بیدینی و لاساری قوره‌یش ده کات برآمد بر نهم قورئانه که بیان هاتووه، نهودنده دوره له خوان نه گهر پهوانه بکرایه بق عره بی نه زانیک - عجه میک - نهوانه لعنه ره بی تیناگه که نزیکی نده که وتنه و بپوایان پی نده هیتنا، نهوده تا نهم قورئانه بار هممو پیکو پیکو و پهوانیه و و به زمانی خویانه که چی بپوای پی ناهیتن، وده خوای گوره له نایه‌تیکی تردا فه رمومیه تی: ﴿وَلَوْ فَنَحَنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلَّوْا فِيهِ يَعْرِجُونَ﴾^{۱۶} قالو ایتما شکرت انصیرنا^۱، واته: نه گهر درگایه کیان له ناسمانه و بق بکردنایهه توه و پیایدا بپرشنایه سره وه نهوسا دهیانگوت: بیکومان نیمه چاویه ستمان لیکراوه. وه فه رمومیه تی: ﴿وَلَوْ أَنَّا زَنَّا إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْوَقَنَ وَحَشَرَنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ وَبِلَّا مَا كَانُوا لَيَقُولُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ﴾ واته: وه بیکومان نه گهر نیمه فریشته مان بق لای نهاد (بپیاوه) انه بناردايه و مردووه کان قسیان له گهل بکردنایه و هامو شتیکمان بق کزبکردنایهه توه بپویه بپویان دامان بنایه بپوایان نده هیانا مه گهر خوا بیه ویت. وه فه رمومیه تی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ﴾^{۱۷} وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ آیَةً حَقَّ يَرُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ^{۱۸} واته: به راستی نهوانه بپیاوی پروردگارت بیان ده چو بپو ناهیتن، (بپو ناهیتن) هرچه نده بیان بیت هممو به لکه و نیشانه بیک، تا سزای سختی نازارده ده بیین (به چاوی خویان).

﴿كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ﴾^{۱۹} لَا يُؤْمِنُونَ بده حَقَّ يَرُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ^{۲۰} ﴿فَيَأْتِيهِمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾^{۲۱} فَيَقُولُوا هَلْ هُنَّ مُنْظَرُونَ^{۲۲} أَفَعَدَنَا إِنَّا يَسْتَعْجِلُونَ^{۲۳} أَفَرَبَتْ إِنْ مَتَّعَنَاهُ سِينَ

^۱ الحجر (۱۴-۱۵).

^۲ الانعام (۱۱).

^۳ يومن (۹۶-۹۷).

۲۰۰) فَرَجَاهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٦﴾ مَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْتَمِدُونَ ﴿٢٧﴾ وَمَا آهَذَكُمَا إِنْ قَرَبْتُمْ إِلَّا مَا

۲۰۱) مُنْذِرُونَ ﴿٢٨﴾ ذَكَرَىٰ وَمَا كَسَّنَا ظَلَالِيْنَ ﴿٢٩﴾

خوانه ناسان بروا ناهین هـتا سزای به زان به چاوی خویان ده بین

خوای گوره فرموده تی: «**كَذَلِكَ سَلَكْتُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ**» واته: هر به شیوه یه بیناره بی و سارپنجی و لاساریمان خسته دلی تاوانباران «**لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ**» بروا به هـق ناهینن»

حق یرو ا العذاب الایسر» هـتا سزای به زان به چاوی خویان ده بین، نـو کـاتـه پـهـشـیـمـانـ دـهـبـنـهـوـ بـهـلامـ مـیـعـ بـهـبـیـانـلـوـیـیـکـ لـهـ سـتـمـکـارـانـ قـبـولـ نـاـکـرـیـتـ وـ سـوـدـیـکـیـ نـیـهـ بـوـهـوانـ، بـهـ لـهـعـنـتـیـ خـودـ دـهـکـونـ وـ

خرـاـپـتـرـیـنـ پـیـوـ شـوـیـنـیـانـ مـهـیـ، «**فَيَأْتِيهِمْ بَقْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ**» واته: له پـرـ سـزاـوـ جـهـزـهـ بهـیـ

خـوـیـانـ بـوـ دـیـتـ کـهـ هـرـ نـاـکـایـشـیـانـ لـهـ خـوـیـانـ نـیـهـ وـ هـسـتـیـ پـیـ نـاـکـنـ، «**فَيَقُولُوا هَلْ كُنْ مُنْظَرُونَ**» واته:

کـاتـیـکـ نـهـوـ جـهـزـهـ بـهـ چـاوـیـ خـوـیـانـ دـهـ بـینـ، نـاـوـهـ خـوـانـ کـهـ مـاوـهـیـکـیـ کـمـ مـذـلـتـ بـدـرـیـنـ هـتاـ بـهـ خـیـالـیـ خـوـیـانـ - گـوـنـیـاـهـ لـیـ فـرـمـانـیـ خـواـ بـکـنـ وـ دـمـسـتـ بـدـهـنـ خـوـانـسـیـ، وـهـ خـواـیـ گـورـهـ

فرـمـودـهـ تـیـ: «**وَأَنْذِرِ الْأَنَاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابَ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبِّنَا أَخْرَنَا إِنَّ أَجْحِلَ فَرِیْبَ لَهُتْ** دـعـوـتـکـ وـتـسـیـعـ الرـشـلـ اـولـتـ کـیـوـنـوـ اـسـتـمـ ینـ قـبـلـ مـاـ لـکـشـ مـیـ زـوـالـ» وـاتـهـ: وـهـ (نهـیـ

موـحـدـهـ مـدـ(۲۷)) خـلـکـیـ نـاـکـادـارـ بـکـ وـ بـرـتـسـیـنـهـ لـهـ پـوـزـهـیـ کـهـ سـزاـیـانـ بـوـ دـیـتـ نـیـنـجـاـ نـهـانـهـیـ کـهـ

سـتـمـیـانـ کـرـدوـهـ دـهـ لـیـنـ نـهـیـ پـهـروـهـ دـکـارـمـانـ بـوـ مـاوـهـیـکـیـ کـمـ دـوـامـ بـخـهـ تـاـ وـلامـ بـانـگـ وـازـهـ کـهـتـ

بـدـهـینـهـ وـ شـوـیـنـیـ پـیـغـمـبـرـانـ بـکـوـینـ، نـهـیـ نـهـوـ نـیـوـهـ نـهـبـوـنـ پـیـشـتـرـ سـوـیـنـدـتـانـ خـوارـدـ کـهـ هـرـگـیـزـ

لـهـناـوـ نـاـجـنـ. هـمـوـ نـاـهـقـیـکـارـوـ بـدـهـوـشـتـ وـ خـرـاـپـهـکـارـیـکـ کـاتـیـ کـهـ توـوشـیـ جـهـزـهـیـ خـزـیـ هـاتـ، نـدـ

پـهـشـیـمـانـ، نـهـوـ فـیـعـوـنـیـ سـتـمـکـارـ کـاتـیـ کـهـ مـوسـاـ پـیـغـمـبـرـ (سـلاـمـیـ خـواـیـ لـیـ بـیـتـ) دـوـعـایـ لـیـ

دـهـکـاتـ، وـهـ خـواـیـ گـورـهـ دـهـ فـرـمـودـهـ: «**رَبَّنَا إِنَّكَ مَاءِتَتَ فَرَعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَنْوَلَكَ فِي الْحَيَاةِ** الـلـذـیـاـ رـیـتـاـ لـیـضـلـوـاـ عـنـ سـبـیـلـکـ رـیـتـاـ اـطـمـیـشـ عـلـیـ اـمـوـالـهـ وـآـشـدـدـ عـلـیـ فـلـوـیـهـنـ فـلـاـ يـؤـمـنـوـ حـقـ یـرـوـ اـعـذـابـ

۲۰۲) الـلـاـمـ ﴿۳۰﴾ قـالـ قـدـ أـجـبـتـ دـعـوـتـکـاـهـ» وـاتـهـ: نـهـیـ پـهـروـهـ دـکـارـمـانـ بـهـ پـاـسـتـیـ توـ بـهـ خـشـیـتـهـ بـهـ

فـیـعـوـنـ وـ کـوـمـلـهـ کـهـیـ هـزـکـارـیـ پـازـانـهـ وـ جـوـانـیـ وـ مـالـ وـ سـامـانـیـ نـدـ لـهـ ثـیـانـیـ دـنـیـادـاـ نـهـیـ

۱) ابراهیم (۴۴).

۲) یونس (۸۹-۸۸).

پروردگارمان بق نوهدی خالک کومرا بکن له پنگای تر نهی پروره دگارمان لمناری بهره و مدینه
مال و سامانیان و دله کانیان پهق و پهش بکه چونکه بپوا ناهیتن تائی وکاتی سزای سخنی نازارده ر
دهبین، (خوای گوره) فرمودی: بیکومان داوای هردوکتان و درگیرا. نم دوعایه - نزایه - نقد
کاری له فیرعون کرد، بپوا نه هینا هتا به چاوی خزی نازاری به زانی چهشت. **(حقیقت اذار که
آلعریق قال مامتَ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي مَامَتْ بِهِ بَوْإِسْرَئِيلَ وَلَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۝)**
وگشت میں المفسدین^۱، واته: هتا نه و کاته خه ریک بیو (فیرعون) بخنکی نه وسا وقی بپوام هینا
که هیچ پرسناییک نیه جکه له ثاو (خوایه) نهیت که نوهدی نیسرائیل بپوایان پینهیناوه و منیش له
موسلمانانم، نیستا (باوه پر دینتی؟) که بیکومان لوه و پیش سرپیچیت کردوه تر له خراپه کاران و
تیکدهران بیویت. خوای گوره فرمودیه تی: **(فَلَمَّا رَأَوْا بَاسْنَةً قَاتُلُوا إِمَامَنَا يَالِلَّهِ وَحْدَهُ وَكَفَرُنَا بِمَا
كَنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ۝** فلتما یک ینفعهم اینههم لاما رأوا باستا^۲، واته: نهجا کاتیک سزای بهتینی
تیمهیان بینی و تیان: باوه ریمان به خوای تاک و تنه هیناوه بیباوه پین به شتائی کردبویمانه
هاوبهشی خوا، جا باوه پهتیانه کهیان هیچ سودی نه بیو بیویان له کاتیکدا سزای نیمهیان دی. پاشان
خوای گوره ده فرمودیت: **(أَفَعِلَيْنَا أَسْتَعْجِلُونَ ۝)** واته: دهی نایا نهوان پهلهی سزای نیمهیان. نه
مه پهشه لیکدن و ناره زایی ده پرینه، چونکه نه خوانه ناسانه کالته دهکن به پیغامبرو (صلی الله علیه و آله و سلم)
بپوایان به قسی نیو و به دوری ده زان توشی بهلا بین، بتویه نه لین: **(أَنْتَنَا يَعْذَابِ اللَّهِ هُوَ ۝)** واته:
سزای خوامان بق بینه. پاشان خوای گوره ده فرمودیت: **(أَفَرَوَيْتَ إِنْ مَتَعَنَّهُمْ سِينَ ۝)** واته: خز
نه گهر مؤله تیان بدهین و ماوهیک دوایان بخهین و واژیان لئی بینین و لیان نه پرسینه و، هرچه نده نه
ماوهیک نقد بیت، کاتیک که خوا تووشی سزای کردن، نایا نه و خوشی و به هرانه چ سودیکی هه
بیویان، **(كَاتِبُهُمْ يَوْمَ يَرَوُهُمْ لَرْبِكُشُوا إِلَّا عَيْشَةَ وَ حَصَنَهَا ۝)** واته: بیباوه پهکان که نه پژه ده بینن و ده زان
که نه ماونه توه نیواره یهک یا چیشته نگاویکی نه بی له دونیادا. وه له نایه تیکی تردا فرمودیه تی:

^۱ یونس (۹۰-۹۱).^۲ الغافر (۸۴-۸۵).^۳ العنكبوت (۲۹).^۴ النازعات (۴۶).

﴿بِوَدْ أَحَدُهُمْ لَرْ يَعْمَرُ أَلْفَ سَنَّةً وَمَا هُوَ بِمُرْجِحٍ، مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرُ﴾^۱، واته: (له بهر ناهه) هر يه کیکیان ناوات دخوازیت که هزار سال بژایه وه نهاده منه (که به سه ری ده بات) پیگاری ناکات له سزا. ﴿لَرْ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ﴾ واته: له پاشان نهوس زایه بیت بیان. ﴿وَمَا يَغْنِي عَنْهُ مَا لَدُهُ إِذَا تَرَدَّ﴾^۲، واته: وه سه روه تو سامانه کهی قازانچی پی ناگه یه نی کاتیک که تیاده چیت. بیوه لیره دا فرموده ایت: ﴿مَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمْتَهِنُونَ﴾ واته: نه اعمال تو سامان و خوشگوزه رانیه کی کاتی که مرد هیچ سودیکی پی ناگه یه نیت. لم فرموده سه حیجه دا هاتووه دهه رمومیت: (خوانه ناس ده هینڑیت له ناو ناگدا نوچ ده کریت یه ک جار، پاشان پتی ده بیڑیت: ظایا هرگیز خیرت بینیووه؟ خوانه ناسه که ش نه لی: نه خیر سویند به خوا نهی په روهر دگار. پیاویکیش دینن که تووشی توندترین ناپهحتی - چرمه سه ری - بوبه له دنیادا ده خیریت ناو به هه شته وه به تیخستنیک پاشان پتی ده بیڑیت: ظایا هرگیز ناپهحتیت دیوه؟ نیزی: نه خیر سویند به خودا نهی په روهر دگار)، واته: وه ک نهوهی که هیچی به سه نه هاتبیت.^۳ پاشان خودای گوره باسی داد په روهر دیه وه و ترساندروونه به ناردنی پیغمبه ران (سلامی خوایان لی بیت) بیان، هممو شتیکیان بتو پون کرد و ترساندروونه وه بیان رویان بپیون، بیوه خوای گوره فرموده ایت: ﴿وَمَا أَهْلَكَنَا إِنْ قَرَيْتَ إِلَّا مَا مُنْذِرُونَ﴾، واته: هیچ شاریکمان له ناو نه بردووه دلیابه ترسیتی ریکی هبوبه. ﴿ذَكَرَى وَمَا كَثَنَا طَلَمِيلَينَ﴾ واته: بتو نهوهی بیریکنه نه، نیمه ست مکار نه بوبین له سزادانیاندا. وه ک خوای گوره له چهند ظایه تیکی تردا فرموده ایت: ﴿وَمَا كَانَ مُعَذِّبِينَ حَقَّ بَعْثَ رَسُولًا﴾^۴، واته: نیمه هرگیز سزا (بهنده کان) ناده دین تا پیغمه بر نه نیتین (بیان). وه فرموده ایت: ﴿وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهَلِّكَ الْقَرَى حَقَّ بَعْثَ فِي أَيْمَانِهَا رَسُولًا يَنْلُوا عَلَيْهِمْ أَيْمَانًا وَمَا كَثَنَا مُهَلِّكِ الْقَرَى إِلَّا وَاهْلُهَا طَلَمِيلَونَ﴾^۵. واته: وه په روهر دگارت ویرانکه ری هیچ شاریک نه بوبه هه تا له شاره گوره که (پایته خته که) یاندا پیغمه بریکی نه ناردیت که

^۱ البقرة (۹۶).^۲ الليل (۱۱).^۳ أحمد (۲۰۲/۲) فرموده بیکی سه حیجه.^۴ الاسراء (۱۵).^۵ القصص (۵۹).

نایا ته کانی نیمه میان په سردا بخوینیت و ده نیمه ویرانکری هیچ شاریک نه بوبین مه گار کاتن خله لکه که ای سته مکار بوبین.

﴿وَمَا نَزَّلْتَ بِالشَّيْطِينِ ﴾١٣٦﴿ وَمَا يَبْغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِعُونَ ﴾١٣٧﴾ إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْرُوفُونَ ﴾١٣٨﴾
جوبره نیل قورئانی هیناوه ته خواروه، شهیاتین نه بیناوه

خوای گهوره ده فرمودیت: ﴿وَمَا نَزَّلْتَ بِالشَّيْطِينِ ﴾ خوای گهوره باسی کتبه پیروزه که ای ده کات که هیچ شنتیکی پرپوچی تیکه لاو ناییت نه له کاتی هانته خواره وه یداو نه له دوایشدا، وه هیچ که سینکیش ده توانی ده ستکاری بکات و بینکریت، چونکه له لاین خوای کارذان و سوپاس و ستایشکراوه وه پهوانه کراوه و جوبره نیل هیناوه ته که جیئی متمانه خودایه و یارمه تی ده ریه تی ﴿وَمَا نَزَّلْتَ بِالشَّيْطِينِ ﴾ واته: شهیاتینه کان قورئانیان نه هیناوه، هرگیز ناشتوانی، له بر سی همزکار: یه که میان نه وه کاری نه وان نیه و لیشیان ناوه شیت وه. چونکه سروشیان وايه که بهرد وام به شوین خراپه کاری و چه واشه و گومپاکردنی بهنده کانی خودادا ده گاپین. نه کاره میش فرمان به چاکه و به رگی کردنی له خراپه تیدایه و پره له بوناکی و شاره زانی و به لکه مه زن، له نیتوان نه وو شهیاتینه کاندا دژایه تی و جیاوازیه کی نزد گهوره هه یه. بزیه خوای گهوره فرمودیت: ﴿وَمَا يَبْغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِعُونَ ﴾ واته: نه گهر لیشیان بهاتایه نه یان ده توانی بیکن، خوای گهوره ده فرمودیت: ﴿أَنَّهُمْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ أَرَيَتُهُ خَيْرًا مُّصَدِّقًا مِّنْ حَكْمَةِ اللَّهِ﴾^۱ واته: نه گهر نه قورئانه مان دابه زاندایه بز سر کیوی (وه تیگه یشنتمان بدایه تی) به ملکه چی و لدت لدت بورو له ترسی خوا ده تبیینی. پاشان خوای گهوره بونی کرد ووه و فرمودیت: نه گهر شاینه نه ووش بونایه نه یانده توانی به جیئی بینن و خویان بگهی نه نه شوینه، چونکه پیشان پی نه دراوه گوی بگن بز قورئان کاتیک که دیته خواره وه بز پیغمه بر (عليه السلام)، له بر نه وهی له و کاته دا ناسمان پر ده بیت له پاسه وان و نه ستیره کشاوه کان، هیچچک لهو شهیاتینه ناتوانن خویان ده ریاز بکن و تمنها پیتیک له قورئان ببیستن، بز نه وهی پیغمه بر (عليه السلام) تیک نه چیت، نه میش له دلخواهی خودای مه زن و بز بهنده کانی و پاراستنی په یامه که یه تی و پشتگیری کتبه که ای و پیغمه بر که بی (عليه السلام) تیدایه بزیه فرمودیت: ﴿إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْرُوفُونَ ﴾ واته: به راستی شهیاتنه کان له گوینکرن به رگی کراون. وه ک خوای گهوره باسی جنونکه ده کات و ده فرمودیت: ﴿وَأَنَا لَمَسْأَلَ السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُثْنَثَ حَرَسًا﴾

شیدایا و شبه^۸ وَأَنَا كَانَ نَقْدُدْ مِنْهَا مَقْعِدْ لِلْسَّاجِعْ فَمَنْ يَسْتَعِيْعُ الْأَنْ يَعْدْ لَهُ دِشَابَا رَصَدَا^۱ وَأَنَا لَأَنْدَرِي أَشَرْ أُرْيَدْ بِمَنْ فِي الْأَوْضِ أَمْ أَرَادْ بِهِمْ رَهْبَمْ رَشَدَا^۲. وَاتَّه: وَهَنِيمَه دَهْكَه پَایِنَ بَهْ شَوَینَ دَهْنَگَوْ بَاسِي نَاسِمَانَدا کَچِی دِیَمَانَ پَرْ کَراوهَ لَهْ پَاسِه وَانِی بَهْ هِیَنِزَوْ تَیرِی نَهْسِتِرِه کَانَ، وَهَ بَیْکَوْمَانَ هَنِيمَه جَارَان دَادَه نَیِشِتِنَ لَهْ چَهَندْ شَوَینِیکَ لَهْ نَاسِمَانَ بَزْ گَوِینِگَرِتَنَ بَهْ لَامَ هَرْ کَهْسِیکَ لَهْ نَیِسِتَا بَهْ دَوَاوَهْ کَوَیْ بَگَرِیت تَیرِیکَی نَهْسِتِرِه دَهْبِینَ لَهْ بَوَسِهِ دَایِه، وَهَ بَهْ پَاسِتِی نَازِانِینَ نَایَا خَرَابِی وَیِسْتَراوهْ بَوَنِه وَانِی کَه لَسَهْ رَزِهِمِنَ يَانَ پَهْ بَوَهْ دَگَارِیان پَیِنِمَونِی وَیِسْتَرووهْ بَوَیَانَ.

﴿فَلَا تَنْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَّاهًا مَآخِرَ فَتَكُونُ مِنَ الْمُعَدِّيْنَ ﴿۲۳﴾ وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِيْتَ ﴿۲۴﴾ وَلَخِفْضِ جَنَاحَكَ لِمَنْ أَبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْتَ ﴿۲۵﴾ فَإِنْ عَصَوْكَ فَقْلُ إِلَيْ بَرِيَّهٗ مَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۲۶﴾ وَتَوْكِلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿۲۷﴾ الَّذِي يَرِيْكَ حِينَ تَقُومُ ﴿۲۸﴾ وَتَقْلِبُكَ فِي السَّجِيْدِيْنَ ﴿۲۹﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۰﴾﴾

فرماندان به ترساندنی خزمی نزیک

خوای کَوَهْ دَهْ فَرِمَوِیت: «فَلَا تَنْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَّاهًا مَآخِرَ فَتَكُونُ مِنَ الْمُعَدِّيْنَ ﴿۲۳﴾ وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِيْتَ ﴿۲۴﴾ وَلَخِفْضِ جَنَاحَكَ لِمَنْ أَبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْتَ ﴿۲۵﴾» خودای کَوَهْ فَرِمَان دَهْکَات کَه هَرْ خَوَی بَپَرَسْتَنَوْ شَهْرِیکَی بَزْ دَانِه نَنِنَ، هَرْ پَهْشَهِی کَرِدووهْ لَهْ وَانِی کَه غَیِیرِی نَهَوْ دَهْپَرَسْتَنَ کَه نَازَارَ دَهْدَرِیَن، پَاشَان فَرِمَان دَهْکَات بَهْ پَیِغَمَبَرَه کَهی (صَلَّیَ اللَّهُ عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ) کَه خَمَه نَزِیکَه کَانِی خَوَی بَتَرِسِتِنِیت، نَهَانِی کَه نَزَد نَزِیکَن لَتِیْهِو، نَاگَادَارِیان بَکَات کَه تَهْنَهَا بَوَایَانَ بَهْ خَودَا دَهْبِیتَه هَوَی پَزِگَارِیوُن و فَرِمَانِیشی پَتِکَرِدووه کَه بَالِی بَهْ زَهَمِی و نَهْ رَمَوْنِیانِی رَاخَات بَزْ خَاوَهْ نَبَاهِرَه پَانَ، نَهَانِی شَوَینِی دَهْکَونَ و بَهْ دَلَی پَاک عَبِیادَه تَی خَودَا دَهْکَنَ، نَهَوْ کَه سَانَه ش سَهْرِبَتْچِی فَرِمَانِی خَودَا دَهْکَن وَازِیَان لَنِ بَیِّنَی و خَوَی بَدَوَور بَگَرِیت لَتِیَانَ، ثَیَرْ بَا نَهَوْ کَه سَهْهَرِچِیکَه هَیِه و چَنَ کَسِیکَه. بَزِیَه فَرِمَوِیه تَی: «فَإِنْ عَصَوْكَ فَقْلُ إِلَيْ بَرِيَّهٗ مَمَّا تَعْمَلُونَ» وَاتَّه: ثَینِجا نَهَگَر سَهْرِبَتْچِیان کَرِدِی بَلَی: من بَهْرِیم لَهْوِی نَیِوهِ دَهِیکَن. نَهَم تَرسانَدِنَه تَایِه تَیِهِی خَزمِه نَزِیکَه کَانِی هَیِیج دَزِیَه تَی و نَکَلِیَه کَی نَیِه لَه کَلن تَرسانَدِنَه مَهْرَدَمِی جَیَهَانَدا چَونَکَه کَه سَوْ کَارَه کَهی بَهْ شِیکَه لَهْ خَلَکَه وَهَک خَوای کَوَهْ لَه نَایِه تَیِکَی تَرَدَا فَرِمَوِیه تَی: «لَتَسْدِرْ قَوْمَا مَا أَنْذِرَ أَبَآتُهُمْ فَهُمْ عَنِئُلُونَ»^۳، وَاتَّه: بَزْ نَهَوِهِی کَلَی بَتَرِسِتِنِیت (له سَرَزا) کَه باَوَوْ بَاپِیرَانِیان پَیِشَتَر نَهَتَرِسِنِراون بَزِیَه نَهَانَ بَیِ نَاگَابُون. وَه فَرِمَوِیه تَی:

^۱ الجن (۱۰-۸).

^۲ سِی (۱).

﴿وَلَئِنْزَرَ أَمَّ الْفَرَّأَيْ وَمَنْ حَوْلَهُ﴾، واته: هاروهما بیشه‌هی دانیشتوانی مهکه وده درویه‌ی نیاگادر که یته‌وه و بیانترستینی. وه فرمومه‌ی تی: «وَلَئِنْزَرَ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يَخَشِّرُوا إِلَيْنَا رَبِّهِمْ»، واته: بهم قورنائه بترستینه نهوانه‌ی دهترسن (لهوهی که) پیژیک دیت کلکبرکناده لای پهروم درگاریان. وه فرمومه‌ی تی: «لَتُبَيِّسَرَ بِهِ الْمُتَقِيرَ وَتُثْدِرَ بِهِ فَوْمًا لَذَا»، واته: تا مژده‌ی پی بدھیت به پاریزکاران و له خواترسان وه ناو کسانه‌ی پی بترستینت که به سختی درزایه‌تیت دهکن. وه فرمومه‌ی تی: «لَا إِنْزِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ»، واته: بز ناوه‌هی نیوه‌ی پی بترستینم و هر که سیتکی کاش که نه قورنائه‌ی پتده‌گات. وهک له نایه‌تی تردا فرمومه‌ی تی: «وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَأُنَازِرْ مَوْعِدُهُ»، واته: وه هر که س باوه‌پی پی نه بیت له کلمه‌لو تاقمانه (نهوانه‌ی کلبوونه‌وه له سه‌ر دزایه‌تی نیسلام) نهوه ناگر جینکایه‌تی. له سه‌حیچی مولسلیمدا هاتوروه: (سویند به کسه‌ی گیانی منی به دهسته هیچ که سیک نیه لهم نومه‌ته گوی بز من نه گریت جووله‌که بیت یان گاور -نصرانی- و باوه‌پم پی نه هینی مهکین چووه‌ته ناو ناگر)،^۱ له باره‌ی هاتنه خواره‌وهی نه نایه‌تی فرموموده‌ی نزد هاتوروه هندیکی باس دهکین. له فرمومودانه: نیمامی نه حمداد پیوایه‌تی کردوروه له نیبنو عه‌باشه‌وه (نهزای خواه لی نه بیت) دهلی: کاتیک خواه که دره نه نایه‌تی نارده خواره‌وه: «وَلَئِنْزَرَ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ» پیغامبری خواه^۲ هاته کتیو سه‌فاؤ چووه سه‌ری، پاشان بانگی کرد (یا مسباچاه) - وته‌یکه بز کاریکی نزد گرنگ به کارده هینزیرت - خلکی لیتی کلبوونه‌وه، پیاوی وا همبو خزی دههات و پیاوی واش همبو که سیکی خزی دههارت، پیغامبری خواه^۳ فرمومی: (نه نوه‌ی عبدولموحه‌لیب نه نوه‌ی فیهر نه نوه‌ی لوئه‌ی شکه ره‌والنان بده‌منی که کلمه‌لیک سوار له دیبویی نه و چیاوه دهیانه‌وئی له ناکاو بدهن به سه‌رتاندا بپوatan پیتم ههیه؟) گوتیان: بهلی، فرمومی: (به پاستی من ترسیتنه رم بز نیوه دهی دههاترستیم له سزای سه‌ختی خودا)، نه بز له هه ب وته: خوا هار نه مرز له ناوت بیبات - عه‌مرت نه مینی - شتی تر نه بزو با نگمان بکای بزی نه مه نه بیت؟ خواه که دره

^۱ الانعام (۹۲).^۲ الانعام (۵۱).^۳ مریم (۹۷).^۴ الانعام (۱۹).^۵ هود (۱۷).^۶ سلم (۱۲۴/۱).

نه سوپهته نارده خواره وه: «تَبَّتْ يَدَا أَيْ لَهَبٍ وَتَبَّ^۱»،^۱ تا کرتایی سوپهته که. بوخاری و موسیلم و ترمذی و نسانیش پیوایه تیان کردوه.^۲ دیسان نیمامی نه محمد پیوایه تی کردوه سوپهته له عائیشه وه (په زای خوای لینبیت) ده لی: کاتیک نه م نایه ته: «وَأَنِذْرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ^۳» هات خواره وه، پیغمبه ری خوا(^۴) ه لساو فرمودی: (نه فاتیمه کچی موحده، نه سفیه کچی عهبدول موتلیب، نه نوهی عهبدول موتلیب، توانای هیچ شتیکم نیه بختان له لای خودا، داوای مالی خویم لی بکن به ناره نوی خوتان).^۵ واته: هر شتیکتان له مالی خویم بیت دهدم.^۶ ته نه موسیلم پیوایه تی کردوه،^۷ جاریکی تریش نیمامی نه محمد پیوایه تی کردوه له قوبیه سهی کربی موخاریقو زوهیری کوبی عمره وه ده لین: کاتی نه م نایه ته «وَأَنِذْرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ^۸» هات خواره وه، پیغمبه ری خوا(^۹) چووه سه کتمله بهردیک، له سه چیایه که باز بهردی که له سری همو بزرده کانه وه بزو باانگی کرد: (نه نوهی عهبدول مهناف، به پاستی من ترسینه ریکم، نشوونهی من له گهان نیو وه که پیاویک وايه، دوژمنی دیوه له شوینیکی بهردیه هاوار ده کات، ده ترسی نه وانه پیش نهو بکونو کاره ساتن پرویدات، بزویه باانگ ده کاتو هاوار ده کات - یا صباحاه-).^{۱۰} موسیلم و نسانیش پیوایه تیان کردوه.^{۱۱} پاشان خوای گوره ده فه رموموتیت: «وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ^{۱۲}» واته: له همو کارو فه مانیکتدا خوت به خودا بسپیره، چونکه دوستو پشتیوانو یارمه تی ده رو پاریزه رته و قسه کانیشت سه رده خات «أَلَّا يَرَبِّكَ حِينَ تَقُومُ^{۱۳}» واته ک چاوی لیته و گرنگیت پینده دات، وه خوای گوره له شوینیکی تردا فه رمومویه تی: «وَاصْبِرْ لِمُحَكَّرَ رَبِّكَ فَإِنَّكَ يَعْيَشُنَا^{۱۴}»،^{۱۴} واته: نارام بگره بز بپاری په ره ردگارت نهوسا بیگومان تو له ثیر چاودیبی نیمه دایت. نیبنو عهباس ده لی: «أَلَّا يَرَبِّكَ حِينَ تَقُومُ^{۱۵}» نهو خودایه که تو ده بینی کاتیک هه لاده سستی بز نویز.^{۱۶} عیکریمه ده لی: تو ده بینی له

^۱ احمد (۲۰۷/۱) فه رموده بیکی سه حیمه.

^۲ فتح الباری (۱۹۲/۸)، مسلم (۱۹۰/۹)، مسلم (۱۹۲/۱)، تعلة الأحزنی (۲۹۶/۹)، النسانی فی الکبری (۵۲۶/۶).

^۳ احمد (۱۸۷/۶) فه رموده بیکی سه حیمه.

^۴ مسلم (۱۹۲/۱).

^۵ احمد (۶۰/۵) فه رموده بیکی سه حیمه.

^۶ مسلم (۱۹۲/۱)، النسانی فی الکبری (۶/۴۲۲).

^۷ طور (۴۸).

^۸ القرطبی (۱۴۴/۱۳).

کاتی هلسان و پکوع و سوجده برداشتا^۱. حمسن دهلى: «الَّذِي يَرِيكَ حِينَ تَقُومُ» واته: کاتی که به تنها خوت نویزد که کی چاوی لیته. زه حاک دهلى: «الَّذِي يَرِيكَ حِينَ تَقُومُ» واته: له ناو جیگای خه و تنرو له ناو خه لکدا چاوی لیته. قه تاده دهلى: «الَّذِي يَرِيكَ» واته: چاوی لیته له هلسان و دانیشتن له هممو هلس و کوتیکندا^۲. قه تاده دهلى: «الَّذِي يَرِيكَ حِينَ تَقُومُ» وَتَقْلِبَكَ فِي السَّجَدَيْنَ^۳ واته: له کاتی نویزدا به تنها چاوی لیته و له ناو کومه لیشدا^۴. عیکریمه و عهتای خزراسانی و حسهنه بسریش هر وايان گوتوروه^۵. «إِنَّهُ هُوَ أَسْبَعُ الْعَلِيمُ» واته: قسے بنهنہ کانی ده بیستی و ناگای له هات و چؤیانه، وده خوای گوره له نایه تیکی تردا فرموده یهتی: «وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَنْتَلِعُ مِنْ فُرْقَانٍ وَلَا تَحْمُلُنَّ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كَيْنَةً شَهُودًا إِذْ تُفْصَنُونَ فِيهِ»^۶. واته: وہ (نهی موحده) نتر له هر مه بست و کاریکدا بیت وہ هرچی له قوریان بخوینی و (نیوہ) هر کرد و هر یهک بکن بینگومان نیته به سرتانه وہ شایه تین و ناگادرین کاتیک ده پونه ناویوه و پتوهی خه ریکن.

«هَلْ أَتَيْتُكُمْ عَلَىٰ مِنْ تَنْزِيلِ الشَّيْطَانِيْنِ»^۷ تَنَزَّلَ عَلَىٰ كُلِّ أَفَاكِ أَثْيَرِ^۸ يُلْقَوْنَ السَّعْدَ وَأَكْتَرُهُمْ كَذَّابُونَ^۹
«وَالشَّعْرَةَ يَتَعَمَّمُ الْفَاقِونَ»^{۱۰} أَنْزَلْتَ رَأْنَاهُمْ فِي كُلِّ دَارِ بَهِيمَونَ^{۱۱} وَأَتَهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَقْعُلُونَ^{۱۲} إِلَّا الَّذِينَ مَأْمُنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَأَنْصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيْ مُنْقَلِبٍ يَنْقَلِبُونَ^{۱۳}

وَلَا مَدَانَه وَهی دروو و دله سهی موشیریکه کان

خوای گوره پووی قسے ده کانه نه و موشیریکانه که وا ده زانن نه و قوریانه که هاتووه بټ پیغامبر^{صلی الله علیه و آله و سلم} راست نیه و شتیکه هر خزی له خزی وه دروستی کرد وووه و هلی بستووه. یانی جنزوکه هاتووه بټ لای و فیرى کرد وووه. خوای گوره بش پاکی و راستی پیغامبر^{صلی الله علیه و آله و سلم} پوون ده کات وه بیان و دروو فیشالی نهوان به تالن ده کات وه و ناگادریان ده کات که نه وه نه و هینا ویهتی هه قه و له

^۱ الطبری (۴۱۲/۱۹).

^۲ الدر المنثور (۳۳۰/۶).

^۳ عبد الرزاق (۷۷/۳).

^۴ الدر المنثور (۳۳۱/۶).

^۵ الطبری (۴۱۲/۱۹).

^۶ یونس (۶۱).

لایهن خوداوه بقی هاتووه. فهرمانی نهود و ومحی بقی کردوه، فریشته‌یه کی به پریزو نهین و مهزن بقی هیتاوه، له وینه‌ی نه شهیاتینه نیه، چونکه شهیاتین شاینه نهود نین که قورئانی پیروزتان پیدا پهوانه بکریت و برشیان نیه. به لکو شاینه نه فالچیه دریزنانه که وه ک خویان. بقی خواه کوره فرمومویه‌تی: «**هَلْ أُنِسَكْمُ عَلَىٰ مَنْ تَنَزَّلَ الْشَّيْطَانُ**» ^(۳) تَنَزَّلَ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَشَرِّهِ»، واته: هموالتان بدده‌منی شهیاتنه کان داده به زنه سه ر کی؟ داده به زنه سه ر هممو که سیکی دریزنه تاویبار. «**أَفَّاكٍ**» یانی دریزنه، «**أَشَرِّهِ**» به دفعه‌ی له کردار، نه که سه‌یه که شهیاتین ده چنه لایان له فالچیه کان و نهوانه‌شی پیژه‌وهی نه دریزنه و بدخو لاده رانه ده گردنه بهار، چونکه شهیاتینه کان خویان دریزنه و له پی لاده رن **يُلْقَوْنَ السَّعْدَ وَأَكْثَرُهُمْ كَذَّابُونَ**» واته: گوی ده گرن له ناسماندا زوریه‌یان دریزنه و وته‌یه ک ده بیستن له شته نادیاره کان و سه ده رزی پیوه ده لکتین، پاشان ده یگیه‌یه نه دوسته کانیان له مرؤه، نهوانیش باسی ده کن و خله‌کی بپروا به هممو قسه کانیان ده کن. به هقی نه و ته‌نها قسه پاستوه که وه ریان گرتیوه له ناسمانه‌وه. فرموموده سه حیحیش له و باره‌یه وه هاتووه وه ک نه و فرموموده بی خاری پیوایه‌تی کردوه له عائیشه‌وه (په زای خواه لئی بیت) ده لی: خله‌کی له باره‌ی فالچیه‌وه له پیغمبهر ^(۴) یان پرسی نهویش فرموموی: (نهوانه هیج نین) واته متمانه به قسه‌یان ناکریت. گوتیان: نه پیغمبهاری خوا ^(۵) شتی وا نه لین پاست ده رده چیت. پیغمبهار ^(۶) فرموموی: (نهو قسه‌یه پاسته جننکه ده یزدی و ده یدیا به گوئی دوستکه کیدا وه ک نه و مامره‌ی «مریشك» کار ده کات - مریشكی تر له خوی کزده کات‌وه - یان وه ک چون نهاده کریته ده فری شوشه و دهنگی دی؛ زیارتله سه درو له گلن نه و قسه ناویته ده کن^۱. دیسان بوخاری له نه بوهوره بیره‌وه پیوایه‌تی کردوه ده لی: پیغمبهار ^(۷) فرمومویه‌تی: (وه ختن خودا فهرمانیکی دا له ناسماندا فریشته کان بالله کانیان له یه ک ده دهن و سه داده نه وینن. مل کهچ ده کن - بقی فرمایشته کانی -، وه ک نه وه وایه که زنجیریکی ناسن له بدریکی ساف بدهی - کاتی که ترسمه که له دلیان ده رچوو، نه لین: په روه ردگارتان چی فرموموه؟ نهوانیش نه لین: حقی فرموموه، هر ختن بلند و مه زنه، نهوانه قسه ده دزن گوییان لئیه. نهوانه‌ی که قسه ده بن، ئا بهم شیوه‌یه به سه ر یه کتر وهون - سو فیان دهستی له ته نیشت یه ک دان او په نجه کانی له یه کتر ترازاند - نه قسه‌یه ک نه بیستیت ده یگیه نیته خواری خوی، پاشان نه وی تر ده یگیه نیته خواری خوی، همتا ده یگیه نیته سه ر زمانی نه و جادوگره یان نه و فالچیه. له وانه‌یه ک پیک پیش بگات پیش نه وهی بیگیه‌نی، له وانه‌شه قسه که بگیه‌نی پیش نه وهی گپه که پیش بگات، له گلن

نه قسیه‌دا سد درق ده کات. ده و تریت نایا نه و هی پی نه گوتین له فلان پهندو فلانه پهنداد، ناوای نه گوت؟ خلکی به هزی نه و قسیه‌ی که له ناسمان گوئی لی بورو بپوای پیتده‌کن. تنها بوخاری پیغمه‌رهو^۱. بوخاری له عائیشه‌وه (په زای خوای لی بیت) پیوایه‌تی کرد و بروه نه ویش له پیغمه‌رهو^۲ که فرمومویتی: (فَرِيشَتَه كَانَ لَهْ نَاهُو هَوْرَدَا لَهْ بَارَهِ شَتِيكَهُو قَسَهْ دَهْ كَنْ لَهْ سَهْ رَهْ مِينْ بَوْدَه دَاتْ، شَهْيَاتِينَهْ كَانْ نَهُو قَسَهْ دَهْ بِيسَنْ، دَهْ يَدَهْ بِهْ كَوْيَهْ نَهُو فَالْجِيدَهْ دَاهْ، وَهَكْ چَقَنْ نَاهُ دَهْ كَرِيتَهْ نَاهُ دَهْ فَرَهْ دَهْ نَگَنْ دَیْ، سَهْ دَرَقَيْ لَهْ كَلَنْ هَلَدَهْ بَسَنْ^۳.

وَلَامْ دَانَهُوَهْ نَهُوانَهِيَ كَهْ نَهُلَيْنْ پِيغَمَبَر^۴ (علیه السلام) شاعیره

خوای گوره ده فرمومویت: «وَالسَّعَرَةَ يَتَعَمَّمُ الْفَأَوْنَ»^۵ علی کوبی نهبو تلهه دهلى: له نیبینو عه باسهوه یانی: خوانه ناسان (شاعیره کان) تنها گومپایانی مرقو جنزوکه شوینیان ده کون.^۶ مجاهیدو عبدو په حمانی کوبی زهیدی کوبی نه سلمو کسانی تریش هر وايان گوتوه.^۷ عیکیمه دهلى: دو شاعیر قسی ناشیرینیان به یه کتری گوتوه - واته هجووی یه کتريان کرد ووه - کرمائی خلکی یارمه‌تی نه میان داوه و کرمائیکی تر یارمه‌تی نه وايان داوه، خوای گوره ش نه م نایه‌تی ناردووه: «وَالسَّعَرَةَ يَتَعَمَّمُ الْفَأَوْنَ»^۸، پاشان خوای گوره ده فرمومویت: «أَلَّرَ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ^۹ وَأَلَّرَ يَهِيمُونَ»^{۱۰}، واته: نایا نابینی که نهوانه به هممو دللو شیویکدا به سه رلیشیواری ده پتن. علی کوبی نهبو تلهه دهلى له نیبینو عه باسهوه له هممو قسیه‌یکی بی هوده ده ده گوتون - واته همزه بیشی ده کن^{۱۱}، زه ححک دهلى: له نیبینو عه باسهوه له هممو هونه ریکدا قسه ده کن.^{۱۲} مجاهیدو کسانی تریش هر واده لین.^{۱۳} «وَنَهِمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَقْعُلُونَ»^{۱۴} واته: وه به پاستی نهوانه شتیک ده لین که ختیان نایکهن. عوفی دهلى: له نیبینو عه باسهوه: دو پیاو له زه مانی پیغمه‌رهدا^{۱۵} یه کتیکیان له نه نصاریه کان بورو نه وی تریان له هزیتکی تر بورو، قسیه‌یان به یه کتری ده گوت، هجوی یه کتريان

^۱ فتح الباری (۳۹۸/۸).

^۲ البغوي (۳۲۸۸).

^۳ الطبری (۴۱۶/۱۹).

^۴ الطبری (۴۲۰/۴۱۹).

^۵ الدر المنثور (۲۲۲/۶).

^۶ الطبری (۴۱۷/۱۹).

^۷ الدر المنثور (۲۲۴/۶).

^۸ الطبری (۴۱۷/۱۹).

دزدگرد، هر یه یکنیکیان کلمه‌ایک گومراو نه فامی هزه که له گهال برو، خوای گاوردیش فرمودی: «**هُوَ الْشَّعِرَاءُ يَلْعَمُهُمْ الْفَاقِرُونَ**» (۱۶) **الَّرَّأْتُ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَأَبْرَقِ يَهِيمَونَ** (۱۷) **وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعُلُونَ** (۱۸)، مه بست بهم نایه تانه نه وهیه که پیغامبری خوا (علیهم السلام) نم قورنثانه بلو پهوانه کراوه نه فالجیه و نه شاعیریشه، چونکه زیان و هالسوکه و تی پیغامبر (علیهم السلام) نزد جیاوازو نه گونجاوه له زیان و حالی فالچی و شاعیر له گشت برویه کوه. و هك خوای گوره فرمودیه تی: «**وَمَا أَعْنَتْهُ الشِّعْرُ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقَوْمٌ يُبَيِّنُونَ**» (۱۹)، واته: نیمه نه و (موحده مدد (علیهم السلام)) مان فیبری شیعر نه کرد و شعر وتن شیاوی نه و نیه و نه وهی (موحده مدد (علیهم السلام)) دهیلی پهندو نامزگاری و قورنثانی بروونکه ره وهی (پاسستی) یه. و ده فرمودیت: «**وَمَا هُوَ بِقُولِ شَاعِرٍ فَلِلَّا مَا ثُوَمَتْنَ**» (۲۰) **وَلَا بِقُولِ كَاهِنٍ فَلِلَّا مَا نَذَرُوكُنَ** (۲۱) **نَبَرِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ**» (۲۲). واته: وه نم (قورنثانه) قسه‌ی شاعیر نیه نزد کم ببروا ده هیتن (به قورنثان)، وه قسی شاعیر نیه نزد کم ببرده کنه وه، (نم قورنثانه) نزدراوهه خواره وه له پهروه ردگاری جهانیانه وه.

جیاکردنەوە شاعیرانی ئىسلام

خوای گوره دهه رمومیت: ﴿إِلَّا الَّذِينَ مَأْمُنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ موحده‌مدی کوبی نیسحاق دهلى: له یازدی کوبی عبدالله ی کوبی قوسه‌یتهوه له ئابو حسنه‌نهوه، سالمی بهزاد مهولای تمیمی داری، نهلى: وختنی ﴿وَالسَّعْرَةَ يَتَّعَاهُمُ الْفَاقُوذُ﴾ مانه خواره‌وه حسسانی کوبی سابت و عبدالله ی کوبی پهواحه و کعبی کوبی مالیک هاتن بز لای پیغامبری خوا(عليه السلام) دهگریان و دهیانوت: کاتیک خودا نهم نایه‌تهی ناریووه‌ته خوار زانیویه‌ته نیمه شاعیرین، پیغامبر(عليه السلام) نهم نایه‌تهی ترى خوینده‌وه: ﴿إِلَّا الَّذِينَ مَأْمُنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ واته: جکه لهوانه‌یان بپوایان هیناوه و کرده‌وه چاکه کانیان کربووه. فرمومی: (نهوه نیوهن) ﴿وَذَكِرُوا اللَّهَ كَيْرًا﴾ واته: وه یادو زیکری خوایان نقد کردووه. فرمومی: (نهوه نیوهن) ﴿وَانْصَرُوا إِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا﴾، واته: وه تولهی خزیانیان کردووه‌ته له پاش نهوهی ست‌میان لى کراوه. فرمومی: (نهوه نیوهن). شیبو نهی حاتم و شیبو

الطبى (٤٦/١٩).^١

(19)

الحلقة (٤٢-٤٣)

جهریر پیوایه تیان کرد و هم، له پیوایه تی نیبینو نیسحاق وه.^۱ به لام نه م سوره ته له مکه هاتووه، چون ده بیت هزی هاتنه خواره وه نه م نایه تانه ای (الشعراء) نه نساریه کان بن؟ نه مه جتنی تیپوانینه فرموده که بیش له فرموده دی مورسله (المرسل) پشتی پی نایه ستریت، والله أعلم. به لام نه نیستنسایه - جیا کردن وه یه - شاعیره نه نساریه کان و شاعیره کانی تریش ده گرتیته وه که له چه رخی نه فامیدا قسمیان به نیسلامو موسلمانان گوتووه، پاشان په شیمان بونه ته وه و گاپونه ته وه و واژیان هیناوه له قسانه و ناکاری چاکیان کرد وه و نقد یادی خودایان کرد وه له باقی نه و قسه خراپانه ای که کرد ویانه، چونکه چاکه کان خراب کان لاده بات و دهیشوته وه، پاشان دهستیان کرد به پیامه لدانی نیسلام و موسلماناندا له جتنی نه و قسانه که بهرامیه موسلمانان کرد ویانه، وه ک عبد الله ی کوبی زبعه ری (الزیعری) کاتی که مسلمان بود و قی:

یا رسول الملیک إن لسانی
رائق ما فنتقت إذ أنا بور
إذ أجرى الشيطان في سن الا
سی، ومن مال ميله مثبور

وه هر بیو شیوه یه نه برو سوفیانی کوبی حاریسی کوبی عبدالمطلب له و کسانه بور که نقد دوژمنایه تی پیغمه بری (علیه السلام) ده کرد، که ناموزایشی بور، نقد قسهی بهرامیه پیغمه بر ده کرد (علیه السلام) به لام دوای نه وه که مسلمان بور، هیچ که سیک نه برو خوش ویستتر بیت له لای له پیغمه بر (علیه السلام) و هسفی پیغمه بری ده کرد (علیه السلام) دوای نه وه که قسهی بهرامیه کرد بور، بور دوست و پشتیوانی پاش نه وه که دوژمنایه تی کرد بور، خوا گوره فرموده تی: «وَأَنْصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا»^۲ نیبینو عه باس ده لیت: وه لامی نه و خوانه ناسانه یان ده دایه وه که قسانیان به خاوهن باوه پان گوتبو.^۳ موجاهید و قتاده و کسانی تریش هر وايان گوتووه.^۴ وه ک له فرموده سه حیده هاتووه که پیغمه بری خوا (علیه السلام) فرمودی به حسان: (قسیان پی بیذه - عییه کانیان هملماهه) یان فرموده تی: (عییه کانیان هملماهه جو بره نیلت له گلن بیت)،^۵ نیمامی نه محمد له که عبی کوبی مالیک کوه پیوایه تی کرد وه که به پیغمه بر (علیه السلام) و توه به پاستی نه وه که خودا نارد ویه تی له باره شاعیره کانه وه نارد ویه تی، پیغمه بری خوا (علیه السلام) فرمودی: (بیت گومان خاوهن باوه پ جبهاد ده کات - تیده کوشیت - به شمشیری و به زمانی، سویندم به و کسی کیانی منی به دسته نه وه دی

^۱ الطبری (۴۲۰/۱۹).

^۲ الطبری (۴۲۰/۱۹).

^۳ الطبری (۴۲۰، ۴۱۹/۱۹).

^۴ فتح الباری (۳۵۱/۶).

نه وانه - پیشان نه لین - و هک تیرباران وايه).^۱ خواى گهوره ده فرموده است: «وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَىَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ»^۲ واته: وه نه وانه سته میان کرد و دوا ده زان که چون گهارنه بده که ریشه وه بخوا دوا مردن. ثم نایه ته و هک نه و نایه ته وايه که ده فرموده است: «وَيَوْمَ لَا يَنَعْظِمُ الظَّالِمِينَ مَعَذَرٌ لَّهُمْ»^۳ واته: پیشک پاکانه کردند بیباوه پان سودیان پی ناگه بنه. و هک فرموده است سه حیدا هاتووه که پیغامبری خواه (علیه السلام) فرموده است: (ده تانترستین له ناهه قی کردن، چونکه ناهه قی کردن تاریکستانه له پیشی قیامه تدا).^۴ قه تاده ده لی: لم نایه تدا: «وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَىَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ»^۵ له ناهه قیکاران شاعیران یان غیری نه وان ده گرتیه وه.

تہفسیری سوره‌تی (النمل)

له مهککددا هاتووه ته خواروه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿طَسْ تَبَّاكَ مَا يَنْتَهِ الْقَرْمَانِ وَكِتَابٌ مُّبِينٌ ① هُدًى وَنُشْرِئُ لِلْمُؤْمِنِينَ ② الَّذِينَ يُقْبِلُونَ الصَّلَاةَ وَيَتَوَلَُّونَ الْأَرْكَانَةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقْنَوْنَ ③ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُقْبِلُونَ بِالآخِرَةِ زَرَّتَهُمْ لَهُمْ أَعْنَانُهُمْ فَهُمْ يَعْمَلُونَ ④ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ سُوءُ الْعَذَابَ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ ⑤ وَإِنَّكَ لَنَقَيَ الْقُرْءَانَ مِنَ الْأَنْذِنِ حَكِيمٌ عَلَيْهِ ⑥﴾^۶
هم قورئانه پیشانشاند هرو مزکنییده ره بخواهند بناوه پان وله لایه خودای مه زنه وه پهانه کراوه، خواى گهوره ده فرموده است: «طس»^۷ له سره تای سوره‌تی به قه دا باسی ثم پیشانه مان کرد، «تبکَ مَا يَنْتَهِ الْقَرْمَانِ وَكِتَابٌ مُّبِينٌ»^۸ نه مانه نیشانه کانی قورئان و کتیبتکی پوون و ناشکران، «هُدًى وَنُشْرِئُ لِلْمُؤْمِنِينَ»^۹ واته: به هزی نه م قورئانه وه پی نیشان دراوه و مژده یش دراوه بهوانه که بپوایان پی هیتاوه و شوینی که توون و به پاستیان زانیووه و کاریان کرد و دوا بهوهی تیایدا هاتووه، «الَّذِينَ يُقْبِلُونَ الصَّلَاةَ وَيَتَوَلَُّونَ الْأَرْكَانَةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقْنَوْنَ»^{۱۰} واته: نه وانه که نویذه فرزه کان ده کن و نه و زه کاته یش له سه ریان واجبه دهیدن و بپوای تواویان به پیشی دوایی و زیندو بیبونه وه پاشه پاش مردن و به تمای پاداشتی کرده وه کانیان له چاکه و خرابه و باوه پیشیان به بهشت و جهنم هم هیه،

^۱ احمد (۴۸۷/۶) فرموده بکی سه حیده.

^۲ الفافر (۵۲).

^۳ احمد (۱۰۶/۲) فرموده بکی سه حیده.

و هک خوای گاوره فرموده است: **﴿فَلَقْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَ شَكَاهَةً وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي أَذَانِهِمْ وَقُرْبًا﴾**^۱، و اته: (ئەی موحەممەد ﷺ) بلى: قورئان بۆ کەسانی باوهپیان پىتى هىنناوه پېپەرو چارەسەرى گومانە وە ئەوانى باوهپى پىتى نايەن لە گۈيياندا گرانى و كەپى مەيدە (لە بىستى حەق).

و هەرمۇدەتى: **﴿فَلِلَّٰهِ الْكَلْمَٰنَكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ فَوَمَا لَدُّنَّا﴾**^۲، و اته: تا مەزدەي پىتى بىدەين بە پارىزىكاران وە خوا ترسان وە ئەو كەسانە پىتى بىرسىتى كە بە سەختى دەۋىيەتى (خوا و پىغەمبەر و دین) دەكەن. بۆيە ليزەدا فرمۇدەتى: **﴿إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ﴾** و اته: ئەوانى كە بپوايان بە بىقىتى دوايى نىيە و دەزانن پوودەدات، **﴿فَرَبِّنَا لَهُمْ أَعْنَلَهُمْ فَهُمْ يَعْمَلُونَ﴾** و اته: ئەو زيان و مەلسوكە وەتەيانمان لەبەر چاو شىرىن كەدوون و بۆيىان پازاندۇونە تەوە و مۇلەتمان داونەتە لە گومىابى و سەرلى شىۋاوى خۇياندا بىنن و بچن، ئەمەش پاداشتى ئەو بىباوهپەيانە لە بىقىتى دوايىدا، وەك خواى كەوارە لە شويىتىكى تىدا فرمۇدەتى: **﴿وَنَقِيلُ أَفْيَدُهُمْ وَأَبْصَرُهُمْ كَمَا لَرَأَيْتُمْ بِهِ أَوْلَ مَرَّةً﴾**^۳، و اته: وە (كاتى) هاتنى موعجىزەكان) دلۇ و چاويان وەردە گىپىن و لادەدەين (لە باوهپەيتان) هەروەك لە سەرەتاوه بپوايان بە قورئان نەھىتىا. **﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ هُمْ سُوءُ الْعَدَابِ﴾** و اته: ئەو كەسانە سزايى سەخت دەدرىت لە دىنياولە بىقىتى قيامەتدا، **﴿وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ﴾** و اته: جىڭ لەوانە لە بىقىتى مەحشەردا خەلکى تر توشى زيانى مالى و گيانى نابىن - و اته: لە بىقىتى دوايىدا هەرنەوان پەنچەپەن - خواى گاوره دە فرمۇتىت: **﴿وَنَّا لَكَ﴾** و اته: تۈنەي موحەممەد ﷺ فەتادە دەلى: **﴿لَنَّا لَكَ﴾** و اته:

وەردەگىرى **﴿الثَّرَاثَاتِ مِنْ لَدُنْ حَكَمِيْرِ عَلِيِّرِ﴾** و اته: ئەم قورئانە لە لايەن كارازانىكى تىد زاناوە، و اته: كارازانە لە ئەمرو نەھىدا زانىارى تەواوى مەيدە لە ھەمو شىتىكىدا گەوارە و بچووك و دىيارو نادىدار، ھەرجى ئەو فرمۇسى ھەر ئەنۋە پاستە، ھەر بپىارى ئەۋىش پىڭلو پاستو تەواوه. وەك لە ئايەتىكى تىدا فرمۇدەتى: **﴿وَقَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَتِيْرِ﴾**^۴، و اته: وە فەرمان و وتهى پەرورەدگارت تەواو بۇوه و بە ئەنجام گەيىشت بە پاستى و دروستى كە ھېچ كەس ناتۇانى بپىارى وته كانى بىكىپى.

^۱ فصلەت (۴۴).^۲ مريم (۹۷).^۳ الانعام (۱۰).^۴ الانعام (۱۵).

﴿إِذْ قَالَ مُوسَى لِأَخْلِيلِهِ أَقِيلْهُ مَنْتَهَا بِغَيْرِ أَنْ مَاتِكُمْ شَهَابٌ فَبِسْ لَمَلَكُ تَصْطَلُونَ ﴾
 نُوری آن بُورک من فی الْأَنَارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسَبِّحُنَ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾ يَمْوَسِعَ إِنَّهُ آنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾ وَلَقَ عَصَالٌ فَلَمَّا رَأَاهَا هَبَّرَ كَانَتْهَا جَانٌ وَلَنْ مَذْرَا وَلَرْ بَعْقَبَتْ يَمْوَسِعَ لَا تَخْفَ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَنِي الْمَرْسُولُونَ ﴿١٠﴾ إِلَّا مَنْ طَلَرْ
 تُرْبَدَلَ حَسْنَتْ بَعْدَ سُوْفَ فَلَنِي غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي حَيْكَ تَخْرُجَ يَضْسَاهَ مِنْ غَيْرِ سُوْفَ فِي تَسْعَ مَائِيَتِ إِنْ
 فَرْعَوْنَ وَقَوْمَهُ إِنَّهُمْ كَافُرُوا قَوْمًا فَلَيَقِيْنَ ﴿١٢﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا يَنْتَهَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِيْتٌ ﴿١٣﴾ وَجَهَدُوا بِهَا
 وَأَسْتَيْقَنْتَهَا أَنَّهُمْ ظَلَّمُوا وَلَعُوا فَانْظَرْ كَيْفَ كَانَ عَنْقَيْهِ الْمُقْسِدِيْنَ ﴿١٤﴾

به سرهاتی موسا (سلامی خوای لی بیت) و پاشه بُرگی فیرعهون

خوای گوره ده فرمومویت به پیغمه بره که ای خوای موحده (علیه السلام) و وہبیی دینیته وہ که موسا (سلامی خوای لی بیت) چی بسرهات کاتن که هلتی بزاردو و توتوینی له گهال کردو نه و نیشانه مه زنانه شی خلاات کرد که نزد گرنگو دویمن به زین بیو، ناردي بیل سه ریفعهون و داروده استه که ای، به لام فیرعهون و شوینکه و توانی بپوایان پی نه کردو سه ربیچیبیان کرد، خویان به زل ده زانی و شوره بیان لی دههات که شوینی بکون و ملی بدهنی، خوای گوره ده فرمومویت: ﴿إِذْ قَالَ مُوسَى لِأَخْلِيلِهِ أَقِيلْهُ مَنْتَهَا بِغَيْرِ أَنْ مَاتِكُمْ شَهَابٌ فَبِسْ لَمَلَكُ تَصْطَلُونَ﴾ واته: وہبیی خوتی بینه و نهی موحده (علیه السلام) و مهختن موسا به خویی و خیزانه که یوه به شه و که وتن پی و پیشان لی تیک چو، له شوینکی تاریکی نوته کا، موسا چاری که وت به ناگریک له ته نیشت کیوی تور، واته: ناگریکی بینی شه وقی ده داو بلیسهی دههات گوتش به خیزانی: ﴿إِذْ مَانَسَتْ نَاكَرَ سَنَاتِكُرْ بِنَهَا بِغَيْرِ﴾ واته: ناگریکم لی دیاره ده چ به ره و نه و ناگره به لکو هوالیکتان بیل بیتم ﴿إِذْ مَاتِكُمْ شَهَابٌ فَبِسْ لَمَلَكُ تَصْطَلُونَ﴾ واته: یان چلوسکیتکی لی دیتم خوتانی پی کرم بکنه وه، نه وهی موسا گوتش هروا ده رچو هوالیکی گرنگو پوناکیه کی نزد مه زنی هیننا، بیویه خوای گوره ده فرمومویت: ﴿فَلَمَّا
 جَاءَهَا نُورِي آن بُورک من فی الْأَنَارِ وَمَنْ حَوْلَهَا﴾، واته: نینجا کاتن موسا که یشت لای ناگریکه با نگی لیکرا: پیروز بیوه نه و کسےی له ناو ناگریکه دایه و نه وهش به دهوری دایه. یانی کاتنیک موسا هات و نزیک بیوه و پو داویکی نزد مه زن و گرنگی بینی، بینی ناگریک له دره ختیکی سه و زه وه به رز ده بیته وه، هم تا بیت ناگریکه زیاتر په ره ده سینیت، دره ختنه که شه ره زیاتر سه و زو جوان ده بیت، پاشان سه ره به رز کرده وه بینی پوناکیه که خوی گیاند بیوه ناسمان، نیینو عه باس و که سانی تریش نه لین: نه وه ناگر نه بیوه به لکو پوناکیه بیوه ده دره و شایه وه، وه له بیوایه تیکی تردا هر له نیینو عه باس وه

دَهْلَىٰ: بُوناک په روهردگاری جیهان بوروه.^۱ موسا (سے) لامی خوای لئی بیت تیپاماو سری سوبما لهوهی که چاوی پینی کهوت **﴿ثُورَىٰ أَنْ بُورَكَ مَنْ فِي الْتَّارِ﴾** بانگ کرا **﴿بُورَكَ﴾** نیپنو عهباس دهلىٰ: پیروزه ثوهی که لهویداهی.^۲ **﴿وَمَنْ حَوْلَهَا﴾** نیپنو عهباس و عیکریمه و سعیدی کوبی جوبه یروحه سن و قهتاده دهلىٰ: واته: له فریشتہ کانیش.^۳ واته: ثو فریشتانه ش که لهو دهورهن هر پیروز **﴿وَسَبِّحَنَ اللَّهُ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾** واته: پاک و بینمه بیبی بز په روهردگاری جیهان، که هرجی مهیلی لئی دهیکات، هرجی دروست کراوه کانی همه، هیچی لهو ناجی و ناشتوانن پیپیدا پاگکن، هر خوی بلندو مزنه، هیچ شتیکی له وینه دروستکراوه کانی ناجیت، ناسمانه کان و زهمنیش پیپیدا پانگکن، به لکو خودایه کی تهنجای جیتیازو بینیازه پاکو بی عهیه و هاووتنه نیه له بونه وردنا. **﴿إِنَّمَا يَمُوشُ إِنَّهُ** آنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ خوای گوره موسای ناگادر کرد که ثو کسے و توویزی له گهان دهکات په روهردگاری خویتی، ثو خودایه که به ده سلاطه، توانا ده دات به هامو شتیک و بالا دهست و زالیشه بسمریدا، کارزانه له کردارو گفتاریدا. پاشان ده فرموموت: **﴿وَأَنِقِ عَصَاكَ﴾** خوای گوره فه رمانی پیکرد که عساکه له دهستی فپیدا پیشانی بدا و هک به لکه یه کی پون که هر خودا خاوه نی ده سلاطی تواوه بسمر هامو شتیکدا. کانتیک موسا کاچونه که ای فپیدا به دهستی خوی، له پې بوروه ماریکی نقد گوره ترسناکو توندو تیژ بسمر زه ده دخشا، بؤیه خوای گوره ده فرموموت: **﴿فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْزَ كَانَهَا جَانٌ﴾** واته: نینجا کاتیک بینی و هک تیره مار ده جولیت، **﴿جَانٌ﴾** جو زنکه له مار، که نقد خیرایه و نقدیش ده جولیت، کانتیک موسا ثوهی به چاوی خوی دی، **﴿وَلَئِنْ مُذِرِكَ وَلَئِنْ يُعْقِبَ﴾** پای کردو لای نه کرده و له ترسا، **﴿إِنَّمَا يَمُوشُ إِنَّ لَا يَخَافُ لَدَىَ الرَّسُولُنَ﴾** واته: ئهی موسا لهو مهترسه که ده بینی بیگومان پیغامبران لای من ناترسن. من ده مهی **هـ لـ تـ بـ زـ يـ** و بـ نـ کـ مـ به پیغامبریکی بی نیشاند هر. وه ده فرموموت: **﴿إِلَّا مَنْ ظَلَّ ثُرْبَلَ حُسْنًا بَدَ سُوْ فَإِنِّي غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾** واته: بیچکه له کسیک که ستھی کردیت پاشان خراپیه کی کوپیت به چاکه ثوهی به پاستی من لیبوردهی به بله یم، ئه م نیستنسنای مونقه تیعه (استثناء منقطع) مزگتیکی کی مزنى تیدایه بز مرزه، نه گر که سیک کاریکی خراپی کردیت پاشان وازی لیپیت و په شیمان بیت وه و بک پیت وه بز لای

^۱ الطبری (۱۹/۴۲۸).^۲ الطبری (۱۹/۴۲۸).^۳ الطبری (۱۹/۴۲۹)، والحدر الوجیز (۴/۲۵۰)، الدر المنشور (۶/۳۴۱).

خوای گوره و توبه بکات، خوای گوره توبه لی قبول ده کات و ده فرموده تی: «وَلَئِنْ لَعَذَرْ لَمَّا
تَابَ وَمَاءَنَ وَعَمَلَ صَلِحًا ثُمَّ أَهْتَدَى هُوَ، وَإِنَّهُ مَنْ نَزَدَ لِيَبُورُدُومَ لَهُ كَسَهِ تَهْوِيَهِ
كَرْبَيْتَ وَبَاوهِي هَيْنَابِيَتَ وَكَرْدَهِوَهِيَ چَاكِيَ كَرْبَيْتَ پَاشَانَ بَهْرَهَاوَامَ بَرْبَيْتَ لَهَسَرَهُوَهِيَ رَبِيَّاهِهِ وَهِيَ
فَهَرْمَوِيَهِتَيِ: «وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَعْجِدَ اللَّهَ عَفْوًا رَّجِيمًا هُوَ، وَإِنَّهُ
هَرَ كَسَتِكَ كَرْدَهِوَهِيَکِيَ خَرَابَ بَكَاتَ يَانَ سَتَمَ لَهُ خَزَیَ بَكَاتَ پَاشَانَ دَاوَیَ لَيَخْوَشَبِوَنَ لَهُ خَواَ بَكَاتَ
دَهْبَيْتَ خَواَ لَيَبُورَدَهِيَ مِيهَرَهِبَانَهِ، نَایَتَ لَمَ بَارِهِيَهِوَهِ نَيْجَكَارَ نَزَرَهِ، خَواَ گَورَهِ دَهْ فَهَرْمَوِيَهِتَيِ:
«وَأَدْخُلْ يَدَكَ فِي جَيْبَكَ تَخْرُجْ يَضْعَافَةَ مِنْ غَيْرِ سُوْقَهِ هُنَمَهِيَشَ بَلَكَهِيَکِيَ پَوَونَ نِيشَانَهِيَکِيَ تَرَهَ لَهَسَرَ
تَوَانَیَ مَزَنَیَ خَواَهِنَ دَهْسَلَاتَ کَهِ مَهِیَلَ لَهَهِ شَتِّیَکَ بَیْتَ دَهْبَیْکَاتَ وَپَاسَتِیَهُوَهِ کَهِ
مَوْعِبِیَهِکَهِیَ بَزَ وَهِدَیَ دَهْهَیْتَنَیِتَ - چُونَکَهِ گَورَهِ فَهَرْمَوِيَهِتَیِ بَهِ مَوَسَّاَ کَرَدَ کَهِ دَهْسَتِیَ بَخَاتَهِ نَاوَ
بَاخَهِلَیَ کَرَاسَهِکَهِیَ، کَاتِیَکَ دَهْسَتِیَ دَهْخَاتَهِ بَاخَهِلَیَ وَدَهْرِیَ دَهْهَیْتَنَیِتَ، سَپَیَ دَهْکَاتَهِوَهِ پَرَشَهِیَ دَیَ
وَهِکَهِ مَانَگَ دَهْدَرَهِوَشِیَتَهِوَهِ وَهِکَهِ گَورَهِ بَرِیَسَکَهِ شَهَوَقَ دَهْدَاتَهِوَهِ، «فِي نَيْعَ مَيَّتَهِ» وَاتَهِ نَمَهِ دَوَوَ
بَلَکَهِیَهِ لَهَ نَقَرَ بَلَکَهِ کَهِ کَرْدَوَهِمَهِ بَهِ نِيشَانَهِ وَپَیَّمَ دَاوَیِ، «وَلَئِنْ فَرَعَونَ وَقَوْمَهُ إِنَّهُمْ كَافُرُوا قَوْمًا فَنِيَقِينَ» بَزَ
فَرِعَاهِونَ وَدَارِوَهَسَتَهِکَهِیَ، کَهِ نَهَوانَهِ گَهِلِیَکِیَ بَنَیَ گَوْنَیَ نَافَرَمَانَهِ، نَمَهِ نَوَ نَقَرَ بَلَکَهِیَهِ کَهِ خَواَیِ
گَورَهِ لَهَ نَایَهِتِیَکِیَ تَرَداَ فَهَرْمَوِيَهِتَیِ: «وَلَقَدْ مَأَيَّثَنَا مُوسَى نَشَعَ مَأَيَّثَتَ بَیَّنَتَهِ هُوَ، وَاتَهِ: وَهِ سَوَيَنَدَ بَهِ
خَواَ بَهِ پَاسَتِیَ بَهِ خَسِیَمانَ بَهِ مَوَسَّاَ نَقَرَ بَوَونَ نَاشَکَراَ، کَهِ لَهَ بَیَّنَهِوَهِ باَسِی لَیَکَراَ لَهَ شَوَّنَیِ
خَوَیدَا «فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَأَيَّثَنَا مُبَصِّرَهُ» وَاتَهِ: کَاتِیَکَ بَلَکَهِ پَوَونَ نَاشَکَراَوَ دِیَارَهِکَانَیِ نَیَمَهِیَانَ بَزَ هَاتَ،
«فَقَالُوا هَذَا سِخْرُ شَیْرَتَ» گَوتِیَانَ نَمَهِ جَادَوَهِیَکِیَ نَاشَکَراَیِهِ مَهِبَسَتِیَانَ نَوَهِ بَوَوَ کَهِ بَهِ جَادَوَهِکَانَیِ
خَوَیَانَ بَهِ رَامَبَهِرَیِ بَوَهَسَتَنَ، بَهِ لَامَ بَهِسَرَ خَوَیَانَدَا شَکَایَهِوَهِ، سَهَرَشَقَرَ بَوَونَ وَتَیَکَشَکَانَ، «وَجَحَدُوا بِهَا
وَأَسْتَيَقَنَتَهَا أَقْسَهُمَهِ» وَاتَهِ: گَومَانِیَانَ نَهَبَوَ کَهِ لَایَنَ خَوَادَهِیَهِ وَپَاسَتَهِ بَهِ لَامَ نَاهَقَیِ وَلَوَتَ بَهِزَیَانَ
بَنَیَکَهِیَ بَنَیَ دَهَدَهَ دَانَیِ پَیَّداَ بَنَیَنَ بَزَیِهِ حَاشَایَانَ لَیَ دَهَکَردَ، «ظُلْمًا وَطَلْوًا» وَاتَهِ: سَرُوشَتَیِ شَهِیَتَانَیِ
زَالَ بَوَوَ بَهِسَرِیَانَدَا سَتَهَمَکَارَ بَوَونَ وَخَوَیَانَ بَهِ نَزَلَ دَهَزَانَیِ وَشَوَّنَیِ هَقَ نَهَدَهَ کَهَوَتَنَ بَزَیِهِ خَواَ گَورَهِ

^١ طَه (۸۲).^٢ النساء (۱۱۰).^٣ الاسراء (۱۰۱).

دهه رمومیت: ﴿فَانظَرْ كَيْفَ كَانَ عَنْقَبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾ واته: نهی موحه‌مد (عليه السلام) بپوان و سهیری پاشه پندتی نهوان بکه چون خودا قبی کردن و هامورو خنکاندن له بهره‌به یانیکدا، مه‌بست له باسه نهوه‌یه خوای گوره دهه رمومیت نهی ناو کسانه‌ی بپوان ناهین به موحه‌مد (عليه السلام) و حاشا دهکن لهوه‌یه که بقی هینتاون له لاین خوداوه، بترسن نهوه‌یه که به‌لایه‌کی لهوه خراپترتان بق بیت، چونکه موحه‌مد (عليه السلام) مه زنتره به‌پیزتره له موساو (سلامی خوای لی بیت) به‌لکه کانیشی به‌هینتره له به‌لکه کانی موسا (سلامی خوای لی بیت)، به هقی نهو به‌لکانی که خودا له باره‌به‌وه داویه‌تی که نیشانه‌ی بونی خویه‌تی و په‌وشته‌کانیه‌تی و نهو مژدانه‌ش که پیغامبران له پیغامبروه داویانه له باره‌به‌وه و هرگرنی په‌یمان له سه‌ری بقی له لاین په‌روه ردگاریه‌وه.

﴿وَلَقَدْ أَنْتَنَا دَاؤْدَ وَسَلِيمَنَ عَلَمًا وَقَالَا لَهُمَا اللَّهُ أَكْبَرُ فَضَلَّا عَلَىٰ كَيْفِيْرَ مِنْ عَبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ۚ وَوَرِثَ سُلَيْمَنَ دَاؤْدَ وَقَالَ يَأْتِيَهَا أَنَّا شَعَرْ عِلْمَنَا مَنِطِقَ الْفَيْرِ وَأُوتِنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا هُوَ الْفَضْلُ الْمُثِينُ ۚ وَحُسْنَرَ لِسْلَيْمَنَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسَنِ وَالظَّيْرِ فَهُمْ يُوَرَّعُونَ ۚ ۗ حَقَّ إِذَا آتَوْا عَلَىٰ وَلَدَ الْتَّعْلِمَ قَالَتْ نَسْلَهُ يَأْتِيَهَا الْتَّعْلِمُ أَذْهَلُوا مَسَكِنَكُمْ لَا يَمْطِئِنُكُمْ سُلَيْمَنَ وَجُنُودُهُ وَهُنَّ لَا يَشْعُرُونَ ۚ ۗ فَبِسْمِ صَاحِبِ الْكِتَابِ مِنْ قَوْلِهِ وَقَالَ رَبِّ أُوْزِعِنِي أَنْ أَشْكُرْ نِعْمَتَكَ أَلَّقَ نَعْمَتَ عَلَىٰ وَلَدَكَ وَأَنْ أَعْمَلْ صَلِيلًا حَارَضَنِهُ وَأَذْخِلُنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الْمُصْلِحِينَ ۚ ۖ﴾

خوای گوره باسی نهو هامو بهره‌به دهکات که پشتیوه‌تی به‌سهر به‌نده و پیغامبری خزیدا که داودو سوله‌یمانی کوبیه‌تی (سلامی خوایان لی بیت) نهو بهره چاکو زانیاریه کم وتنه و په‌وشته جوانانه‌ی که به‌ختاوره‌ری دنیاو دواره‌زیشی و‌دهست هینتابوو بزیان، خواهنه شکلوو ده‌سه‌لاتی ته‌واو له دنیاداو پیغامبریه‌تی و په‌یامیش بق ناین په‌روه‌ری و په‌زامنه‌ندی خودا له قیامه‌تدا بقیه خوای گوره دهه رمومیت: ﴿وَلَقَدْ أَنْتَنَا دَاؤْدَ وَسَلِيمَنَ عَلَمًا وَقَالَا لَهُمَا اللَّهُ أَكْبَرُ فَضَلَّا عَلَىٰ كَيْفِيْرَ مِنْ عَبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ۚ﴾ واته: سوینند به خوا زانستمان به داودو سوله‌یمان به‌خشی هردووکیان و‌تیان: هامو سوپاس و سه‌نایه بق نهوه خویه‌ی که پیزی داوین به‌سهر زندر له به‌نده باوه‌پداره‌کانیدا. پاشان دهه رمومیت: ﴿وَوَرِثَ سُلَيْمَنَ دَاؤْدَ ۚ﴾ واته: سوله‌یمان بورو میراتگری داودی باوکی له ده‌سه‌لات و پیغامبریشداد، مه‌بست پینی میراتگری مالو سامان نیه، خز نه‌گهر وا بیوایه نه میراتگریه تاییت نه‌ده بورو بق سوله‌یمان له نیوان هامو کوبه‌کانیدا، که داود سه‌د خیزانی همبورو، به‌لکه مه‌بست بهو میراتگریه ده‌سه‌لاتی دنیاو پیغامبریه‌تی بورو، چونکه پیغامبران میراتمان به میرات نابریت وه پیغامبری خوا (عليه السلام) فه رمومیه‌تی: (نیمه کومالی پیغامبران میراتمان لی نابریت نهوهی به‌جتی ده‌هیلین

سده دقیه‌یه)،^۱ «وَقَالَ يَكِيْأَهَا أَنَّا شَعْرَنَا مَنْطِقَ الْطَّيْرِ وَأُوتِنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ»، واته: سوله‌یمان وتی نهی خلکینه فیرى زمانی بالنده کان کراوین وله هه ممو شتیکمان پیدراوه. یانی سوله‌یمان باسی نه و به هرانه دهکات که خودا پتی به خشیوه، لهو هه ممو ده سلاط و جیتنشینه مه‌زن، نه و بلو مرزوو جنتوکه و بالنده کان پام کرابوون بتی و به رفرمانی بلوون، زمانی پهله و هرو (مهل) و گیانه و هره کان فیز کرابوو که نه مه شتیک بلو به هیچ که سیک نه درابوو، نه و هی که نیمه لیتی به ناگا بین و خوای گوره باسی کردبیت بز پیغمه بره که‌ی (للہ)، خوای پاکو بیعیب سوله‌یمانی فیرى نه و کردبیو له زمانی بالنده کانی ناسمان بگات، وه فیرى زمانی گشت گیانه و هره کردبیو به جیاوانی هه ممو جزده کانیه وه بقیه و هک خوای گوره ده فرموموت پایکه یاندوروه که: «عَلَمْنَا مَنْطِقَ الْطَّيْرِ وَأُوتِنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ» یانی له نه و شتنه‌ی که پیویست بیت بز کاری فرمانه وایی «لَوْلَاهُ هَذَا هُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ» واته: نه مانه هه مموی پیزی خودایه به سه رتیمه وه دیارو ناشکرایه. خوای گوره ده فرموموت: «وَحَشِرَ لِسْلَيْمَنَ جُنُودَهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْأَنْجِنِ وَالْأَطْيَرِ فَهُمْ يُوَزَّعُونَ» واته: سوله‌یمان له شکره‌کهی کلکرده وه که پیک هاتبیو له جنتوکه و مرزوو بالنده به پیز و هستابوون و خزی له پیش خلکه کوه بلو به قدره پیزیتکی نقدوه وه، خلکه که له پشتیه وه به پیز ده چوون و جنتوکه‌ش به دوای نه و انداده به همان شیوه بالنده کانیش له لای سریوه بلوون، له کاتی گه‌رمادا به بالله کانیان سیبه‌ریان بز ده کرد، «فَهُمْ يُوَزَّعُونَ» به پیز ده و هستان و کس پیشی که‌سی تر نه ده که‌وت و هر که‌سه و شوینی خزی بز دیاری کرابوو، موجاهید ده‌لی: له سه ره ممو پیزیتک که سیک دانزا بیو سه ره رشتی ده کرد، هه تا که س پیشی که‌س نه که‌ویت و له پیز لانه دهن، وه چون فرمانه وایانی نه مهد پتی هه لده سن.^۲ «حَقَّ إِذَا أَتَوْا عَلَى وَادِ الْنَّصْلِ» واته: و هختی سوله‌یمان له گهان له شکرو سه ریازه کانیدا له برددهم دلی میرووله کاندا ده بزیشت و تیده پری «فَقَالَ نَمَّةٌ يَكِيْأَهَا النَّصْلُ أَدْخُلُوا مَسَكِنَكُمْ لَا يَمْطِمِنُكُمْ سَلَيْمَانٌ وَجُنُودُهُ وَهُنَّ لَا يَشْعُرُونَ» واته: میرووله یهک وتی: نهی میرووله کان بیزنه ناو مال کانی خوتان (کونه کانتان) با سوله‌یمان و له شکره‌کهی نه تاجلیقینن (له ثیر پیاندا) له کانیکدا نه و ان هست ناکه‌ن. سوله‌یمان گوئی له قسه کانی بود (سه‌لامی خوای لی بیت)، «فَنَبَسَرَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزَعْنِي أَنْ أَشْكُرَ رَعْتَكَ أَلَّا أَنْعَمَتَ عَلَى وَطَنِي وَلِدَتَ وَأَنْ أَعْمَلَ صَلَحًا تَرْضِيَهُ»، نینجا سوله‌یمان زورده خنه‌یه کی کرد له قسه‌ی نه و میرووله و

^۱ تحفة الأحرني (۲۴/۵) فرموده بیهک سه‌حبیه.

^۲ الطبری (۱۹، ۵۰۰، ۵۰۱).

وْتَىٰ نَهْيٌ پَرِبُورِ دَكَارِمَ فَام لَىٰ بَكَ سُوْپَاسِى نَهْ وَ بَهْرَانَتْ بَكَمَ كَهْ پَيْتْ بَخْشِيُومَ لَوانَهْ: فَتِيرِبُونَى زَمانَى بَالَّنَدَهْ وَ كِيَانَهْ وَهَرَانْ، وَهْ نَهْ وَ بَهْرَانَهْ كَهْ دَايِكَوْ بَابَتْ بَهْخِشِيُوهْ وَ بَهْ مُوسَلَمَانَى وَهَدَى مَيْنَاهْ وَ بَپَوَايَانْ پَىٰ مَيْنَاهْيِى **﴿وَلَنْ أَعْمَلَ صَلِيلًا تَرَضَهُ﴾** وَاتَّهْ: وَايِكَهْ تَاكَارِيكَ كَهْ تَقْبِيَتْ خَلَشَهْ وَلَيْتَيْ پَازِيتْ بَهْ جَيْتَيْ بَهْتَنَنْمَ، **﴿وَلَذِلْكَيْ رِحْمَتِكَ فِي عَبَادَكَ الْمُتَلِحِيَّاتِ﴾** وَاتَّهْ وَهَخْتَنْ كِيَانَم دَهْ كِيَشَى بَعْكَيْهْ نَهْ بَهْ عَبَدَهْ چَاكَهْ كَانَتْ نَهَواهْ كَهْ دَوْسَتِيَ خَلَقَنْ.

﴿وَنَفَقَدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِ لَاَرَى الْهَمْهَدَ آمَ كَانَ مِنَ الْفَكَيْيَيْنَ ﴾ ۲۰ **﴿لَا عِذْبَةَ، عَذَابًا شَكِيدَأَوْ لَا أَذْعَنَهُ، أَوْ يَأْتِيَقِي سُلْطَنِي شِينَ ﴾** ۲۱

ديارَهْ بَوُونَى پَهْ پَوْ سُولَهْ يَعَانَهْ

مجاهِيدُو سَعِيدَى كَوبَى جَوْبَهْ يَرُو كَاسَانَى تَرِيشَ گُوتُوَيَانَهْ: لَهْ تَيَيْنُو عَهْ باسَوْ غَيْرَى نَهْ مِيشَهْ وَهْ: پَهْ پَوْ سُولَهْ يَعَانَهْ نَهَنْدازِيارَ بَوُوهْ - مَهْنَدَسْ - نَاوَى پَيْشَانَى سُولَهْ يَعَانَ دَهْ دَا وَهَخْتَنْ لَهْ چَوْلَهْ وَانِيهْ كَدا بَوْلَاهْ پَيْوِيسْتَى بَهْ نَاوَ بَوَايَهْ، دَمَگَهْ بَزْ نَاوَ بَزْ لَهْ زَيْرَ زَمِينَدا، وَهَكَ چَنَ كَهْ سِيَكَ لَهْ سَهَرَ زَهَمِينَدا شَتَىٰ دَهْ بَيْنَيْ، دَهْ يَرَانَى نَهْ نَاهَهْ چَهَنَى لَهْ سَهَرَ زَهَمِينَهْ دَوْرَهْ، شَويْنَهْ كَهْ پَيْشَانَ دَهْ دَادَ دَيَارَى نَهْ كَرَدَ، سُولَهْ يَمَانِيَشَ (سَلَامِيَ خَوَى لَىٰ بَيْتَ) فَرَمَانِي دَهْ دَا بَهْ جَنْزَكَهْ كَانَ نَهْ وَشَويْنَهْ هَلْكَلَنْ هَتَّا نَهْ نَاهَهْ لَهْ نَاوِيدَا دَهْ دَهَهْ كَهْ وَيَتَ، پَقْزَكَهْ سُولَهْ يَعَانَ لَهْ چَزَلَهْ وَانِيهْ كَدا بَوُوهْ، بَالَّنَدَهْ كَانَى بَهْ سَرَرَدَهْ وَهْ، پَهْ پَوْ سُليْمَانَهْ بَهْ رَجاوَ نَهْ كَهْ وَتَ، **﴿وَنَفَقَدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِ لَاَرَى الْهَمْهَدَ آمَ كَانَ مِنَ الْفَكَيْيَيْنَ﴾** وَاتَّهْ: چَاوَى بَهْ بَالَّنَدَهْ كَانَدا كَيْتَرا فَرَمَوْيَ: چَيْهْ پَهْ پَوْ سُليْمَانَهْ تَابِيَنْ، نَايا خَرَى

شَارِدَتْ وَهْ؟ پَقْزَكَهْ عَبْدَالَهَ كَهْ كَوبَى عَهْ باسَ لَهْ بَارَهَى پَهْ پَوْ سُليْمَانَهْ نَهْ دَوَا، لَهْ نَاهَهْ نَهْ خَلَكَهْ دَادَ پَيَاوِيَكَهْ خَهْ وَارِيجَيْ - نَاوَى نَافِيعِي كَوبَى نَهْ زَدَهْ قَبَوْ - نَقْدَ پَهْخَنَهْ لَهْ تَيَيْنُو عَهْ باسَ دَهْ گَرَتَ، وَتَى بَهْ تَيَيْنُو عَهْ باسَ: بَوْهَسْتَ نَهْ مِرْقَ سَرَرَهْ وَتَوْ نَهْ بَوْوَى - زَيْرَكَهْ وَتَوْ بَوْوَى - كَوْتَى: بَوْچَى؟ كَوْتَى: تَوْ باسَى پَهْ پَوْ سُليْمَانَهْ دَهْ كَهْ كَهْ كَهْ لَهْ زَيْرَ زَهَمِينَدا نَاوَ دَهْ بَيْنَيْ كَهْ چَى مَنْدَالَ دَانَهْ وَيَلَهْ دَهْ كَاتَهْ نَاوَ دَاوِيَكَهْ وَهْ وَخَوْلَى دَهْ كَاتَ بَهْ سَرَدَادَوْ پَهْ پَوْ سُليْمَانَهْ دَيَتَ بَزْ نَهْ وَهَى دَانَهْ وَيَلَهْ كَهْ بَخَواتَ دَهْ كَوْيَتَهْ دَاوِيَكَهْ وَهْ مَنْدَالَهَ كَهْ دَهِيَگَرِيتَ، تَيَيْنُو عَهْ باسَ كَوْتَى: نَهْ كَهْرَ لَهْ بَهْرَ نَهْ وَهَ بَوْلَاهْ نَهْ بَيَاوَهْ دَهْ بَوَاوَ نَهْ لَهْ: پَهْخَنَهْ كَهْ كَهْ كَهْ كَهْ دَهِيَگَرِيتَ، لَهْ تَيَيْنُو عَهْ باسَ كَوْتَى: نَهْ كَهْرَ لَهْ بَهْرَ نَهْ وَهَ لَامَ نَهْ دَهْ دَاهِيَهْ وَهْ. پَاشَانَ پَتَى كَوْتَى: (وَيْحَكَ إِنَّا إِذَا كَرَتَ لَهْ تَيَيْنُو عَهْ باسَ، مَنِيشَ وَهَ لَامَ نَهْ بَوْهَ بَزْ وَهَ لَامَ نَهْ دَهْ دَاهِيَهْ وَهْ. پَاشَانَ پَتَى كَوْتَى: نَزَلَ الْقَدْرُ عَمِيَ الْبَصَرُ وَ ذَهَبَ الْحَدْنُ) وَاتَّهْ: نَهْيَ هَاوَرَ بَزْ تَتَ، كَاتَى كَهْ بَيَاوَهْ خَودَا دَابَنَى چَاوَ كَوْيَرَ دَهْ كَاتَ وَ خَرْ لَادَنِيشَ نَامِينَى، نَافِيعَ كَوْتَى: سَوَيْنَدَ بَهْ خَوا هَرْ كِيَزَ جَارِيَكَى تَرْ مَشَتَ وَ مَرْتَ لَهْ كَلَ نَاكَم

له میچ شتیکدا له باره‌ی قورنایوه.^۱ خوای گاوره دده رمومیت: «لَا عَذَبَةُ عَذَابًا شَكِيدًا» واته: سویند به خوا سزاکی کی به تینی ددهم، نعمه ش دهانی: له مینهالی کوبی عمره وه نهوش له سه عده وه و نهوش له نیبنو عه باسه وه نهگیرنیته وه: سزادانه که یانی: پهره که لی ده کاته وه.^۲ عبدالله کوبی شهداد دهانی: ده رهینانی پهره کانی و له برخور دانانی.^۳ ندیک له زانیانی پیشنهش نه لین: په ر لیکردن وه و له بر خوردانانی تا میرووله‌ی نقد بچوک و گوره کانیش بیغز، «أَوْ لَا أَذْعَنَهُ» یان ده یکوزم «أَوْ لِيَأْتِيَ بِسُلْطَنٍ مُّبِينٍ» یان نیشانه یکی دیارو ناشکرام بق بینی، سوفیانی کوبی عویه ینه و عبدالله‌ی کوبی شهداد، ده لین: کاتیک که په پوسلیمانه هاتوه مهله کان پیشان گوت: چی دوای خستی؟ سوله یمان خویشی حلال کردیوی، واته: ده وکریت، په پوسلیمانه گوتی: نایا مر جی دانه ناوه، گوتیان: بهانی: گوتی: «لَا عَذَبَةُ عَذَابًا شَكِيدًا أَوْ لَا أَذْعَنَهُ أَوْ لِيَأْتِيَ بِسُلْطَنٍ مُّبِينٍ» په پوسلیمانه گوتی: که واته پذکارم بیوه.

«فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَاطْتُ بِمَا لَمْ تُحْظِ بِهِ وَجَشَّتَكَ مِنْ سَيِّئَاتِنَّا يَقِينٌ ۝ إِنِّي وَجَدْتُ أَمْرَأَةً تَنْلَكُهُمْ وَأُوْتِتَ مِنْ كُلِّ شَفَوٍ وَلَا عَرْشَ عَظِيمَةً ۝ وَجَدْتُهَا وَقَنَّهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ۝ أَلَا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْبِرُ أَخْبَرَهُمْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تَخْفَونَ وَمَا تَمْلِئُونَ ۝ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْمَظِيرِ ۝ ۝ ۝» په پوسلیمانه له بر دهست سلیمانداو هه وال هینانی له باره‌ی سه به نه وه خوای گوره باسی په پوسلیمانه ده کات و دده رمومیت: «فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ» واته: ماوه یکی که دواکه وت و ناماده نه بیو کاتیک سلیمان سوپاکه کی کنکرده وه په پوسلیمانه بدرجاون نه کوت و هره شهی لیکرد، پاشان هات و گوتی: به سلیمان پیغمه بر (سلامی خوای لی بیت) «فَقَالَ أَحَاطْتُ بِمَا لَمْ تُحْظِ بِهِ» واته: من ناگاداری هندی شتم که تتو له شکره که یشت لی بی خه بر بیون، «وَجَشَّتَكَ مِنْ سَيِّئَاتِنَّا يَقِينٌ» واته: من له سه به نه وه هاتووم هه ولیکی راست و دروست و دلنمای بق هینانی، (سه به) واته: حیمیریه کان نوانه که سه روکی یه مهن بیون، پاشان په پوسلیمانه گوتی: «إِنِّي وَجَدْتُ أَمْرَأَةً

^۱ القرطبي (۱۷۷/۱۲).^۲ الطبری (۴۴۳/۱۹).^۳ الطبری (۴۴۳/۱۹).

تَلِكُمْ^۱ من زنیک دی پاشایان بیو، حسنه‌نی به سری دهلى: نه و زنہ بالقیسی کچ شهراحیلی پاشای سه بهنه^۲. هَوْأَيْتَ مِنْ كَلِيلٍ شَقِيقٍ^۳ همو شتیکی پیندراوه، واته: پیویستی به هر شتیک مهیبت بق دامه زاندن و به پیوه بردنی ولاته کی همیاتی، وَلَمَا عَرَضَ عَظِيمٌ^۴ واته: نه و تخته‌ی که له سری داده نیشیت نزد گورده‌یه و پازاده‌یه به زیپو زیو همو جزده خشنلو مرواریه‌کی گران بهما، زنانیانی میزونناس نه لین: نه و تخته لمناو کوشکیکی نزد گورده و به زندا بیو، نزد قایم دروست کرابیو، سی سدو شهست په نجهره‌ی تیدا بیو له خزره‌لاتوه به رامبه‌ری نه و په نجهره‌انه سی سدو شهست په نجهره‌ی له خزرنواشوه تیدا بیو، به شیوه‌یه که نه و کوشکه دروست کرابیو که خزه همو بدریک لوه په نجهره‌انه و ده چووه زبوره‌وه، له په نجهره‌کانی به رامبه‌رمه خزه ناوا ده بیو له ناو کوشکه‌وه دیار بیو، نیواران و بهانیان سوژده‌یان بق ده برد، بزیه گوتی: وهک خواه گوره فرمومویه‌تی: وَجَدَتُهَا وَفَرَمَاهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَرَبِّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ الْأَسْبِيلِ^۵ واته: دیم که ختری و گله‌کی کپنوش بق خود ده بن له جیاتی سوژده بیدن بق خوا، شهیتان کرداره‌کانی له برجاو شیرین کردوون و له پی پاست ترازاندوونی، فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ^۶ سری لی شیتواندوون و سرده رناکه ن لا يَسْجُدُوا لِلَّهِ^۷ واته: نه و سوژده بیدن بق خود وای لیکردوون که سوژده بق خواه گوره و تهنا نه بن، شهیتان کرداره‌کانی له برجاو شیرین کردوون و له پی پاست لای داون و ناجه سری، شاره‌زای پی پاست نابن و نازانن که ده بیت تهنا سوژده بق خوا بیه و وازینن له په رستنی نه ستیره کان و هر شتیکی تر. وهک خواه گوره فرمومویه‌تی: وَمَنْ مَا يَتَوَلَّ أَبْيَالُ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَا سَبَدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِنْ كُنْتُمْ إِيمَانًا تَعْبُدُونَ^۸، واته: له نیشانه کانی (ده سه لاتی) خواه شه و پیشو خدو مانگ سوژده مه بن نه بق خدو نه بق مانگ به لکو سوژده بهن بق نه و خواهی نه وانی به دی هیناوه نه گهر نیو تهنا نه و ده په رستن. الَّذِي يَخْرُجُ الْخَبْةَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ^۹ نه و خودایه که شاراوه کانی ناو ناسمانه کان و زهوي نه خاته سر. عهی کوبی نه بو تله دهلى: له نیبینو عه باسه‌وه: ناگادری همو نه تینیه کانی ناو ناسمانه کان و زه مینه^{۱۰}. عیکریمه و موجاهیدو سه عبیدی کوبی جوبه بیرو قه تاده و کسانی

^۱ الدر المنشور (۳۵۱/۶).^۲ فصلت (۳۷).^۳ الدر المنشور (۳۵۲/۶).

تریش هر واپان گوتوده . ﴿وَيَعْلَمُ مَا تُخْفِنَ وَمَا تُعْلِنُ﴾ واته: ناکای له و شتاته که عابده کانی دهیشارنه وه یان به ناشکرا دهیکن له کردارو گفتاریاندا، وهک نهم نایهته که خوای گوره فرمومویه تی: ﴿سَوَّاهٌ تَنَكُّمْ مَنْ أَسْرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ، وَمَنْ هُوَ مُسْتَخِفٌ بِإِلَيْشِ وَسَارِبٍ بِإِلَيْهِ﴾ واته: یه کسانه (بز خوا) نهوده تان به نهیتنی قسه بکات وه نهوده تان به ناشکرا (قسه) بکات وه نهوده له شهودا خوی ده شاریته وه نهوده له بزدرا ده رده که ویت. پاشان خوای گوره ده فرمومویت: ﴿أَلَّا إِلَهٌ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ واته: تنهنا هر هانا بق خودا ده برتتو بانگ له و ده کریت غیری نه و هیچ کس بز په رستن نابی و په روهرتی تختنی همه گوره بیه و لهناو دروستکاره کانیدا له همو مه زنتره، لبه رنه وهی په پوسليمانه بانگخواز ببو بق چاکه و په رستنی خودا به تنههاو سوژده بردن بزی، نهود دلسوزیه نهیهیشت بکوژدیت، وهک نیمامی نه حمده دو نه ببو داودو نیبنوماجه ش پیوایه تیان گردوده له نه بوهوره بیره وه ده لی: پیغامبر (علیه السلام) نهی کردوده له کوشتنی چوار شت له گیانه وه ران میزووله و هنگو په پوسليمانه و صوره ده ملیکی سه رنگ سپی پشت سه زده، نه م فرموموده به سنه ده که ای پاسته .^۱

﴿فَقَالَ سَنَنْتُرُ أَصَدَقَتْ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَذَّابِينَ ﴿١٧﴾ أَذْهَبْتِكَتِي مَكَنْدَا فَأَلْقَيْتِهِنَّ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَأَنْظَرْتَ مَاذَا يَرْجُحُونَ ﴿١٨﴾ قَالَتْ يَكِيَّهَا الْمَأْوَى إِنَّ الْقَيْمَانَ إِلَّا كَتَبَتْ كِيمٌ ﴿١٩﴾ إِنَّهُ مِنْ شَيْئَنَنَ وَإِنَّهُ إِسْمُ اللَّهِ الْأَرَحَمِنِ الْجَمِيرِ ﴿٢٠﴾ ﴿الآنَ أَتَعْلَمُ عَلَىٰ وَأَنْتُ فِي شَلِيمِينَ ﴿٢١﴾﴾

نامه‌ی سوله‌یمان بز بله لقیس

خوای گوره باسی نهوده ده کات که سوله‌یمان چی گوت به په پوسليمانه کاتی که هه والی خلکی سه بهه پاشاکه یانی بق هینا، ﴿فَقَالَ سَنَنْتُرُ أَصَدَقَتْ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَذَّابِينَ﴾ واته: نیمه لیکولینه وه ده کین تا بیزانین پاست بیژنی له مه والهدا مه ناوته، ﴿أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَذَّابِينَ﴾ یان توش هر له دروزنانی ده تویی بهو قسیه خزت بزگار بکه ای له و بله نهی که پیغمداری (واته: له کوشتن)، ﴿أَذْهَبْتِكَتِي مَكَنْدَا فَأَلْقَيْتِهِنَّ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَأَنْظَرْتَ مَاذَا يَرْجُحُونَ﴾، واته: نه نامه‌ی منیان بق برهه و فریتی ده بزیان پاشان دویکه وه رهه لیکیان نینجا سه رنج بده چ وه لامیک ده گه پنه وه. چونکه سلیمان

^۱ الطبری (۴۴۵/۱۹)، عبد البذاق (۲/۸۱)، الدر المنشور (۶/۳۵۲)..

^۲ الرعد (۱۰).

^۳ احمد (۳۳۷/۱)، ابو داود (۴۱۸/۵)، ابن ماجه (۲/۱۰۷۴)، فرموموده بیکی س صحیحه.

نامه‌ی کی نووسیبوو بول بلقیس و گله‌که‌ی و نامه‌که‌ی دابوو به په‌پوسليمانه، هندی نهان نامه‌که‌ی نابووه نزد بالی، هندیکی تریش نهان به ده‌نونوکی هله‌لی گرتبوو، بردی بز نه و ولاته و چووه کوشکی به‌بلقیس، نه و شوینه‌ی که به‌بلقیس خوی به تنها له‌وی ده‌مایوه. له کلاو پیزنه‌ی کوه که له‌ویدا بود بزی خسته خواره‌و نامه‌که کوهه به‌رده‌ستی. پاشان په‌پوسليمانه له لایه‌کی ترهه و هک پیزنه‌یانه که بز به‌بلقیس خوی که‌نارداد چاوه‌پوانی ده‌کرد. به‌بلقیس نقد سری سوپما لوو کاره‌ساته و ترسی لی نیشت، پاشان نامه‌که‌ی هله‌لکرت و کرده‌وه و خویندیوه نه‌مه‌ی تیدا نووسرا بیو: ﴿إِنَّهُ مِنْ شَيْءَنَ وَلَهُ
إِنْسِنُ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ (۲۰) آلا تَلُوا عَلَىٰ وَأَتُوْفِ مُسْلِمِيْنَ﴾ نه‌مه له‌سوله‌یمانه‌یه و به‌ناوی خواوه بیمار ده‌رده‌کات و پیتویسته به مسلمانی بینه‌لام به‌بلقیس دوای خویندنه‌وه نامه‌که و هزیرو کاره‌ده‌ست و که‌وره پیاوانی کزکرده‌وه پنی گوتن: ﴿فَأَكَّلَ يَكَيْنَاهَا الْمَلَوْأَ إِذْ أَنْ كَتَمَ كَرْمَ﴾ نه‌ی پیاو ماقوله‌کان! نامه‌یه کیان بز هاویشتموم نقد گرنگه - مه‌بست له گرنگی نامه‌که نهوه بیو که نقد به لایه‌وه سه‌یر بیو که مه‌لیک بزی هیناوه و خسترویتیه برده‌می و برپزیکوه له دووره‌وه چاوه‌پوان ده‌کات، نه‌مه کاریکه هیچ پاشایه‌ک له ده‌ستی نایه کاریکه وا بکات، پاشان نامه‌که بز خویندنه‌وه: ﴿إِنَّهُ مِنْ شَيْءَنَ وَلَهُ
إِنْسِنُ اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ (۲۱) آلا تَلُوا عَلَىٰ وَأَتُوْفِ مُسْلِمِيْنَ﴾ واته: نه نامه‌یه له سلیمانه‌یه و به ناوی خوای به‌خشنده دلزفانه‌وه، خوتان به زل مه‌گن و بین و خوتاه به ده‌سته‌وه بدنه - واته: مسلمان بین - بیان ده‌رکوت که نه نامه‌یه له پیغامبر سوله‌یمانه‌وه بیان هاتووه و ناتوانن بچن به کژیداوه شهی له‌گلن بکن. نامه‌یکی نقد کورت و پر مانا بیو، به جوانی و سوک و ناسانی مه‌بسته‌که‌ی بز باس کرديبورون، ﴿آلا تَلُوا عَلَىٰ﴾ قفتاده ده‌لی: خوتان به گوره تر مه‌گن له‌من و ﴿وَأَتُوْفِ مُسْلِمِيْنَ﴾^۱ (عبدالرحمن)ی کوبی زهیدی کوبی نه‌سلم ده‌لی: جواب مه‌کن و خوتان به زلتر مه‌زانن له من ﴿وَأَتُوْفِ مُسْلِمِيْنَ﴾ ودن بز لام و مسلمان بین.

﴿فَقَالَتْ يَكَيْنَاهَا الْمَلَوْأَ أَتُوْفِي فِي أَمْرِي مَا كَنْتُ قَاطِعَةً أَنَّهُ حَتَّىٰ تَشَهَّدُونَ﴾ (۲۲) ﴿فَأَلَوْا نَحْنُ أُولُوا قُوَّةٍ وَأَلَوْا بَأْنِ شَدِيدٍ
وَالْأَخْرُ إِلَيْكُ فَانْطَرِي مَاذَا تَأْمِنُ﴾ (۲۳) ﴿فَأَلَّا إِنَّ الْمُلْكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْبَةَ أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْزَةَ أَهْلَهَا أَذْلَهَةَ
وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ﴾ (۲۴) ﴿وَلِنِ مَرْسَلَةُ الْيَهُودِ يَهْدِيَهُونَ قَاتِلَةً يَمْ بَرَجَعُ الْمَرْسَلُونَ﴾ (۲۵)

^۱ الدر المنشور (۳۵۶/۶).

الطبی (۴۵۳/۱۹).

کاتیک به لقیس نامه‌که‌ای خوینده‌وه و پرس و پای کرد به دارودسته‌که‌ای له باره‌یه و که چی بکن بزیه گوتی: ﴿فَالَّتِيْلَيْلَهَا الْمُؤْمِنُ أَفْتَنَ فِيْ أَمْرِيْ مَا كَسْتَ قَاطِعَةً أَمْ لَحَّىْ تَشَدُّونَ﴾ واته: به لقیس وتنی: نهی سه‌زک و نه شرافه کان! ده باره‌هی نهم کاره پای خوتانم پی بلین ههتا نیوه دانه‌نیشن و توتویز بکهین من هیچ شتیک ناکم، ﴿فَأَلْوَاهُنَّ أُولُواْ قُوَّةٍ وَأُولُواْ بَأْيُّ شَدِيدٍ﴾ واته: منه تیان کرد به سر به لقیس داد گوتیان نیمه خاوه‌نی هیزیکی نقدو ندویش نازاو به جه رگین، کاره‌که شیان دایه دهستی خوی کچی ده کات مهیلی خویه‌تی، ﴿وَالآتُرِ إِلَيْكَ فَانْظُرِيْ مَاذَا تَأْمِنِنَ﴾ واته: وه فرمان و بپاریش به دهستی تویه، نیمه هیچ کیشه‌یه کمان نیه و به لامنه‌وه ناسانه، ده ته‌وه بزیه و شهپری له‌گهله بکه‌ی ناماده‌ین، ناره‌زنوی خوشته چی ده که‌ی گویپایه‌لی فرمانتین نیبنو عباس ده‌لی: به لقیس گوتی: ﴿فَالَّتِيْلَهَا الْمُؤْمِنُ إِذَا دَخَلُواْ قَرْبَيْهَ أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُواْ أَغْرِيَهَا أَهْلَهَا أَذْلَهَهَا﴾ واته: وتنی: به پاستی پاشایان هر کاتیک به نقد چوونه شاریکه و خراب و ویرانی ده‌کن و ده سه‌لاتداره کانی نه و شاره پیسو او سه‌رشوی ده‌کن. په روهدکار فرمومویه‌تی: ﴿وَذَلِكَ يَقْعُلُونَ﴾ واته: وه هار به و جقره ده‌کن،^۱ پاشان به لقیس پایه اهات سه‌ر نهوهی که پی بکه‌ویت و به توتویزو ناشتی کیشه‌که چاره‌سر بکات. بزیه گوتی: ﴿وَلَيَقُولُنَّ مُرْسَلَةً إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَأْذِرُهُمْ بِمِنْجَعِ الْمُرْسَلُونَ﴾ واته: دیاریه‌کی بز دهنتیم که شایسته‌ی نه و بیت، تا بنام وه لامی چیه و دهیه‌وهی چی بکات، سا به لکو قبولی بکات و وازنان لئی بینی یان باجینکمان له‌سر دابنیت هامو سالیک بزی به‌رین و دوانه‌که‌وین، بز نهوهی وازنان لئی بینیت و شهپمان له‌گهله نهکات، قه‌تاده ده‌لی: چهند نافره‌تیکی زیر بورو له کاتی موسلمانیداو له کاتی موشریکشدا. ده‌یزانی که دیاری ناردن جیئن تاییه‌تی خوی ههی لای هندی که‌س، نیبنو عباس و که‌سانی تریش گوتیانه: به لقیس گوتی: به گله‌که‌ی نه‌گهه دیاریه‌که‌ی وه‌رگرت نهوه پاشایه و شهپری له‌گهله بکن، خز نه‌گهه قبوليشی نه‌کرد نهوه پی‌تغه‌مبه‌ره و شوینی که‌ون.

﴿فَلَمَّا جَاءَهُمْ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتَيْدُونَنِ بِمَالِ فَمَا مَاتَنِ، أَللَّهُ خَيْرٌ مِنْهُمْ إِنَّهُمْ كُمْ بَلْ أَنْتَ بِهَدِيَّتِكُمْ نَقْرُونَ ۚ ۲۶۰ أَتَيْعِنَ إِلَيْهِمْ فَلَمَّا لَيْلَهُمْ بِخُنُورٍ لَا يَقِلَّ لَهُمْ بِهَا وَلَنَخْرِجُهُمْ مِنْهَا أَذْلَهَهُمْ صَنْفُرُونَ ۚ ۲۶۱﴾

^۱ الطبری (۴۰۵/۱۹).^۲ الطبری (۴۰۵/۱۹).

نزریک له زانا پیتشینه کانی ته فسیرو کسانی تبیش باسیان کردوروه که به لقیس دیاریه کی گه ودهی زنپو زیو شتی گرانبه های تری نارد بخ سوله یمان. به لام نه و هر سیری دیاریه کانیشی نه کرد و هیچ گرنگیکی پیته داو پیش ناخوش بود، بؤیه ناپه زایی دهربی له سار ناردنی نه و دیاریانه و هک خواهی گه وده ده فرمومویت: **(فَلَمَّا جَاءَهُ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتَيْدُونَ يِمَالِ)** واته: نینجا کاتیک نیدراوه که هاته لای سوله یمان، (سوله یمان) گوتی: نیوه گره کتنه به مال من پازی بکن و له سار بتپه رستی و فه پمانپه ولی خوتان بمیننه وه و ازتان لی بینم؟ **(فَعَلَّمَ أَعْنَى إِنَّ اللَّهَ خَيْرٌ مِّمَّا مَأْتَكُمْ)** واته: نه وهی که خوا به منی داوه له ده سه لات و مال و له شکر زقد چاکتره له وهی که نیوه هتنه، **(فَلَمَّا أَنْتُرَ يَهْدِيَنَّهُنَّ** نقرحون) **(فَلَمَّا جَاءَهُ سُلَيْمَانَ قَالَ دَلْخُشَنْ بَهْ دِيَارِيَهِ خُوتَانَ وَ حَمَرَتَانَ لَهْ دِيَارِيَهِ، بَهْ لَامْ مَنْ پَازِيْ نَاهِمْ لِيَتَانَ يَانْ دَهْ بَنْ مُوسَلَمَانْ بَنْ يَانْ شَمَشِيرْ - وَاهْ جَنَكْ - بَؤْيِهِ گُوتِيْ: وَهْ كَخَواهِي گَهْ وَهْ دَهْ فَرْمَوْيَتْ:** **(أَتَيْجَ إِنْتِهِمْ)** به دیاریه که وه بگه پرته وه لایان **(فَلَمَّا لَيْسَهُمْ بِجُنُورٍ لَا قِلْهُمْ هَاهِهِ)** واته: به له شکریکه وه بظیان ده چین که نهوان ناتوانن به رامبری بوهستن و دزی شه پر بکن. **(وَلَنْخَرِ جَهَنَّمْ مِنْهَا أَذْلَهْ)** واته: له ولاتی خوشیان دهريان دهنتین به زه لیلی، **(وَهُمْ صَفَرُونَ)** واته: سه رشقو زه لیل ده بن، وه ختن نهاینده کهی به لقیس به دیاریه که وه گه پایه وه بخ لای، قسے کانی سوله یمانی بخ گیپایه وه و قسے کانی بیست خوشی و گله که یشی خزیان دا به دهسته وه و پانی بعون، له گله له شکرنه کهیدا بهره و سوله یمان که وته پی و سره دانه واندو بپیاری دا مسلمان بیتو شویتني سوله یمان بکوی، کاتیک سوله یمان به وهی زانی که به پرته و دین بخ لای نهاد زقد که بیضی پیهات و دلخوشی کرد.

(فَأَلَيْكُمْ أَنَّ الْمَلَائِكَةَ يَأْتِيُنَّ بِعِرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونَ فِي مُسْلِمِينَ ۝ ۲۰) **(فَأَلَّا عَفِيتُ مِنْ لَعْنَ أَنَا عَلَيْكَ بِهِ، فَبَلَّ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامَكَ وَلِيَنِّي عَلَيْهِ لَعْوَيْ أَمِينَ ۝ ۲۱) **(فَأَلَّا لَذَّى عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا عَلَيْكَ بِهِ، فَبَلَّ أَنْ يَرْتَدَ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَأَهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ، قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّ لِبَلْوَقِ أَشْكَرَامْ أَكْرَمْ وَمِنْ شَكَرَ فَلَنَّا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ، وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ****

رَبِّ غَنِيٌّ كِرِيمٌ ۝ ۲۲)

ثَامِدَه کردنی ته ختنی به لقیس له چاوتر و کانی کدا

موحده دی کوبی نیسحاق دهلى: له یه زیدی کوبی پومانه وه نه گیپنه وه که وتوویه تی: کاتیک که نهاینده کانی به لقیس گه پانه وه بخ لای و قسے کانی سوله یمانیان بخ باس کرد، گوتی: سوینند به خوا خنم زانیم نه مه پاشا نیه و ناتوانن به رامبری بوهستین و هیچ وه ختیکیش خومنان به نزل نازانین به سه ریدا،

ناردووه بز لای که من دیم بز لات به هموو سه رکرده کانی هززه که مهده، تا بزانین فرمانت چیه و
چیمان پی دهلي له بارهی ناینه که توه، پاشان فرمانتی دا نه تو تخته که له سه ری داده نیشت کزی
بکنه وه که ئالتنی پر له یاقوت و زبه رجه دو مرواری تیدا بwoo، خستیانه حوت هزد وه که به ده
یه کوه بون ده رگا کانیان قفل کردن و پاشان بتو کسی ووت که داینا له سه رمال و کوشک که کی،
نگاداری ئه شتله بیت که لیره یه به تخته پاشا که یشه وه، هیچ که سیک نچیت به ده وریداو پیشانی
کسی نه دهی تا دیمه وه لات، پاشان به ره و سوله یمان که و تپری له گهان دوانزه هزار سه ریک له
سه ریک کانی یه مهند هریکه له وانه به هزاره ها سه ریانی له زیر دهستدا بwoo، سوله یمانیش به رده وام
هموو شهوو پیشک جنزوکی ده نارد هه ولی به لقیسی بز بینی و گیشتووه ته کوی، کاتیک که نزیک
بوونه وه، ئوهی لای بون له مدقو جنزوکه که له بار دهستیدا بون پیتی گوتن وه خوای گوره
ده فرمومت: «فَأَلْيَأْتُهَا الْمَلَأُ أَيْكُمْ يَأْتِيْنِ يَعْرِشَهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُنِ مُشْلِّيْنَ» واته: سوله یمان وته ئهی
دهسته ئه شرافه کان کامتان ته خته پادشاهیکه بز دینن پیش ئوهی به ملکه چی بین بز لام.^۱ «فَأَلْ
عَرِفَتْ مِنْ لَجْنَ» موچامید دهلى: زه بلاحیک گوره و به میز- له جنزوکه، نهبو صالح دهلى: به
نه ندازه کیتیک ده بwoo.^۲ واته: «أَنَا مَائِيكِ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكِ» نیبنو عه باس دهلى: من پیش
ئوهی له جیئی خوت هه لسی بزت ده هیتنم.^۳ سودی و کسانی تریش دهلى: سوله یمان داده نیشت وه ک
قازیک بز بې پاگیشتنی کاروباری خلکی و کاری فرمانیه و ای و ناخواردن له بیانیه وه هتا خزد ئاوا
ده بوبوه وه. «وَلَيْلَ عَيْنَيْ لَقَوْيَ أَيْمَنَ»^۴ نیبنو عه باس دهلى: واته: گوتی: من زند به هیزم بز هاگرتني نه و
کوشکه و دهست پاکیشم و خیانه ناکم لهو خشل و زیوهی که تبیدایه، سوله یمان گوتی: دهمه وی
له وه پله تر - زووتر- بیت و ئاماده بکریت.^۵ لیره دا واده رده که ویت سوله یمان ده یه وی به ئاماده کردنی
نه تو تخته بیلقيس، ده سه لاتی خوی نیشان بدوا ده ریخات، لهو ده سه لاتی که خوا پیتی به خشیوه و
له و لشکره که بزی پام هیتاوه که له پیشنا به کسی نه داوه و له مه و دواش به کسی تری نادات، بز
ئوهی بیکاته بله کیهک له سه ریغه مبهربیتی خبی لای به لقیس و هززه که کی. چونکه ئه و کاره
موعجیزه یکی کی نزد مازن بwoo که نه تو تخته بیلقيس وه ک خوی چلن بوبه له ولا ته کیدا وا بییتنی.
پیش ئوهی بگنه لای سوله یمان. چونکه بله لقیس ده رگای ته خته که کشت داختسبو پاسه وانیشی

^۱ الطبری (۵۲۰/۴).^۲ الدر المنشور (۳۵۹/۶).^۳ البغوي (۴۲۰/۳).^۴ البغوي (۴۲۰/۳).

به دیاره و دانابو، کاتیک سوله یمان گوتی؛ ده می و زیورت نه و ته خته بیت، **(فَأَلَّتِي عِنْدَهُ عَلَّمَهُ مِنْ أَكْتَبَهُ)** واته: نه و هی زانستی له کتیبی ناسمان لابو و تی. نیینو عه باس دملی؛ نه و کسه ناسه فی **(أَصَفَهُ)** کاتبی سوله یمان ببو، هر بدو شیوه یهش موحه مهه دی کوبی نیسحاق پیوایه تی کرد ووه له یه زیدی کوبی پومانه وه که نه و کسه ناسه فی کوبی برخیا ببو، ناصه فی کوبی به رخیا پیاویکی نزند راستکوبووه، نیسمی نه عزمه می - ناوه هرده مازنه کانی خوای - زانیووه.^۱ قه تاده دملی؛ خاوه ن باوه پریک ببوه له مرؤه ناوی ناسه ف ببوه. **(أَنَا مَائِيكَ بِهِ، قَبْلَ أَنْ يَرَنَّ إِلَيْكَ طَرْفَكَ)** واته: چاو به رذ کاره وه و تماشاکه بدو نهندازه هی چاوت بپ ده کات، چاو داخله نه و ته خته له بدر ده متداه، پاشان ناسه ف هه لساو دهست نویزیتکی هه لکرت و له خوای گوره پاپایه وه. موجاهید دملی؛ ناسه ف گوتی؛ **(يَا ذالجلال والاكرام، فَلَمَّا رَأَاهُ مُسْتَقِرًا عِنْدَهُ)** واته: کاتیک سوله یمان و نه و خالکه هی له ده وری ببوه به چاوی خویان دیان ته خته که له لایان **(فَقَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي)** واته: نه مهش یه کیکه له به هر کانی خودا به سرمه وه، **(إِلَبْلُونَ)** بپ نه وهی تاقیم بکات وه، **(أَشْكُرُ أَمْ أَكْثُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَنْكُرُ لِنَفْسِهِ)** واته: نایا شوکری ده کم یان پی نه زان و سپله ده بیم وه هر کسیک سوپاسی خوا بکات نه وه بینگمان سوپاس بپ خزی ده کات، وه ک نهم نایه ته که خوای گوره فرمویه تی: **(مَنْ عَيَّلَ صَلِحًا فَلَنَفْسِهِ، وَمَنْ أَسَأَهُ فَعَلَيْهَا)**^۲ واته: هر کسیک کاری چاکه بکات (قازانجه کهی) بپ خویه تی هه کسیش کاری خرابه بکات (زیانه کهی) بپ خویه تی. وه نهم نایه تیش که فرمویه تی: **(وَمَنْ عَيَّلَ صَلِحًا فَلَأَنْتَسِمْ يَمْهَدُونَ)**^۳ واته: هر کسیش کرده وهی چاکی کردبیت نه وه شوین بپ خویان (له به هه شندا) ثاماده ده کن. پاشان خوای گوره ده فرمویه تی: **(وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبَّهُ عَنِّي كَرِيمٌ)** واته: وه هر کسیش ناسوپاسی بکات خودا بینیازه له بمنه کانی و له عیباده ت کردنیان بپی. **(كَرِيمٌ)** واته: چونکه خودا خزی زور به پریزه با کسیش عیباده تی بپ نه کات، نه و نه مازنه پیویستی به کس نیه، موسا پیتفه مبار (سلامی خوای لی بیت) گوتی؛ به هوزه کهی، وه ک خوای گوره فرمویه تی: **(لَوْنَ**

^۱ البغی (۴۲/۳).^۲ الطبری (۴۶۶/۱۹).^۳ فصلت (۴۶).^۴ دوم (۴۴).

تَكْرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَوْيَدٌ^۱، وَاتَّه: ثَمَّ كَمْ رَثَيْوَهْ نَاسُوپَاسِي (بِهَرَهْ كَانِي) خَوا
بَكَنْ وَهَمُو نَهُو كَهْ سَانَهْ شَهْ لَهْ زَهْ وَيَدَنْ رَثَيْوَهْ بَهْ رَاسْتَيْهْ خَوا بَنْ نَيَازِي سُوپَاسْ كَراوهْ. لَهْ سَهْ حِيجِي
مُوسَلِيمِدا هَاتَوَهْ: (خَوايْ كَهْ وَرَهْ دَهْ فَهْ رَمُووْيَتْ: ثَمَّ عَهْ بَدَهْ كَانِمْ ثَمَّ كَمْ رَثَيْوَهْ تَهْ تَاهِير
كَسْتَانْ لَهْ مَرْلَوْ جَنْتَكْهْ هَمُو لَهْ سَرْ دَلْلِي خَوانَهْ نَاسَتَرِينْ پِياوِيلْ بَنْ لَهْ خَزْتَانْ، هَيْجِ شَتِيكْ لَهْ مُوكِي
مِنْ كَمِي نَهْ كَرْدَوَهْ. ثَمَّ عَهْ بَدَهْ كَانِمْ بَيْتَ كَوْمَانْ تَاكَارَهْ كَانِي خَزْتَانْ بَوْ هَلْدَهْ پِيشْ - حِيسَابْ دَهْ كَمْ -
پَاشَانْ پَادَاشْتَانْ دَهْ دَهْ مَهْ وَهْ پَيْيِ، هَرَكِ سَيْكِ چَاكِهِ بَيْنِي لَهْ كَارَنَامَهْ كَيدَا با سُوپَاسِي خَوا بَكَاتْ،
هَرَكِ سَيْشِ چَاكِهِ نَهْ بَوْ بَاسَرَزَهْ نَشْتَيْهِ خَلْيَ نَهْ بَيْتِهِ كَسِي تَرْ نَهْ كَاتْ.^۲

﴿قَالَ تَكْرُوا لَمَّا عَرَشَهَا نَظَرُ أَنْهَى دَيْ أَنْ تَكُونُ مِنَ الْأَنْنَى لَا يَهْدُونَ ﴿١﴾ قَلَمَاجَاهَتْ قِيلَ أَهْكَدَأَعْرَشِكْ قَالَتْ كَانَةَ
هُوَ وَأُوتِنَا الْعَلَمَ مِنْ قِيلَهَا وَكَانَ مُسْلِمِينَ ﴿٢﴾ وَصَدَهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمِ كَفَّارِينَ ﴿٣﴾ قِيلَ لَهَا
أَذْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حِسَبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقَيْهَا قَالَ إِنَّهُ صَرْحٌ مُسَرَّدٌ مِنْ فَوَارِيرٍ قَالَتْ رَبِّ إِنِّي
ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ شَلِيمَدَنْ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤﴾

تَاقِي كَرْدَهْ وَهِي بَلْقِيس

وَهَخْتَنْ كَهْ تَهْختَهْ كَهْ بَيْنَرَاهِهِ لَهِ سُولَهْ يَمَانْ، فَهَرَمَانِي دَاهِ كَهْ كِرَانِكَارِيهِ كَهْ تَيَدا بَكْرِيتْ بَوْ نَهْ وَهِي
زَيْرَهِ كَهْ وَرِيَاهِي بَلْقِيس تَاقِي بَكَاتَهِ، كَاتِيكِ كَهْ چَاوِي بَهْ تَهْختَهْ كَهْ دَهْ كَوِي نَهْلَي نَهْ مَهْ تَهْختَهْ كَهْ
مَنْهِ يَانِهِي مِنْ نَيِّهِ، بَزِيهِ وَهَكِ خَوايِهِ كَهْ وَرَهْ فَهْ رَمُووْيَتْ: ﴿قَالَ تَكْرُوا لَمَّا عَرَشَهَا نَظَرُ أَنْهَى دَيْ أَنْ تَكُونُ
مِنَ الْأَنْنَى لَا يَهْدُونَ﴾ وَاتَّه: سُولَهْ يَمَانْ وَتِي تَهْختَهْ كَهِي بَكْوِينْ سَهْ رِنجْ دَهِينْ دَهِينَاسِيَتِهِ وَهِي يَانِ
نَايِنَاسِيَتِهِ. نَيِّبِنُو عَهْ بَاسْ دَهْ لَهِ: هَزَدَهْ كَانِي كَلْبِي وَهَرَمَاوِهِ سَهْ رِنَاهِهِ كَانِي لَهِ جِيَا كَرْدَهِ وَهِي. مُوجَاهِيدِ
دهْ لَهِ: سُولَهْ يَمَانْ بَرِيَارِي دَاهِ كَهْ كِرَانِكَارِيهِ بَكَاتِهِ لَهْ تَهْختَهْ كَهِا نَهْ وَهِي سُورَهْ بَوْهِ بَيِّكَاتِهِ بَهْ زَهْ رِدو
نَهْ وَهِي زَهْ رِدو بَيِّكَاتِهِ سُورَهْ نَهْ وَهِي سَهْ وَزَهِ بَيِّكَاتِهِ بَهْ سُورَهْ شِيَوَازِيَتِهِ بَكْوِينْ. عِيكَريَهِ
دهْ لَهِ: هَنَدَهِ شَوَّيْنِي زِيَادَهِ كَرْدَهِ هَنَدَهِ شَوَّيْنِي كَمْ كَرْدَهِ وَهِي. قَهْ تَادَهِ دَهْ لَهِ: خَوارَهِ كَهِي خَسْتَهِ
سَهْ رِهِ وَهِي پِيشَهِ وَهِي خَسْتَهِ دَوَاهِهِ وَدَوَاهِشِي خَسْتَهِ پِيشَهِ وَهِي هَزَدَهْ كَانِيَشِي زِيَادَهِ كَمْ كَرْدَهِ.^۵ ﴿فَلَمَّا

^۱ ابراهيم (۸).

^۲ مسلم (۴/۱۹۹۴).

^۳ الطبرى (۱۹/۴۶۹).

^۴ الطبرى (۱۹/۴۶۹).

جَاءَتْ قِيلَّاً هَكَذَا عَرَشُكَهُ وَاتَه: ثُيُنجَا كَاتِيكَ بِالْقِيسَهَاتِ پَيَّنِي وَتَرَا تَهْتَهَكَهَى تَقْدِي وَهَكَهُ ثَمَهُ وَابِيُو، يَانِي تَهْتَهَكَهَى نِيشَانَ دَرَا كُوبِانِكَارِي بِهَسَرِدا هِيتَرِابُو هَهَنِدِيَكِي لَئِنْ زِيَادُو كَهْ كِرابِبُو، بِالْقِيسِ تَقْدِي وَدِيَابُو لَهَسَرِخُو نَازَوْ بِهِ جَهَرِگُو زِيرِهَكَ بَوُو، خَيْرَا نَهِيَكَوْتَ نَهُوهَ تَهْتَهَكَهَى مَنَهُ چُونَكَهَ تَهْتَهَكَهَى تَقْدِي دُورُ بَوُو لَهُ شُويَّنِهَوْ وَنَهَشِي كَوْتَ نَهُوهَ نَيَهَ كَاتِيَ كَهَ بَيْنِي تَقْدِي شَتِيَ لَهَ تَهْتَهَكَهَى نَهُوهَ دَهْجُو هَرَچَهَنَدَهَ هَهَنِدِي شَتِيَ كَفِلَابِبُو بِهِلَكُو گَوتِي: «کَاتِهَهُ مُوَهُهُ وَاتَه: تَقْدِي لَهُ دَهْجُونِهَ وَهَكَهُ نَهُوهَ وَابِيَهُ، نَهَمَيِشَ وَريَابِيَهُ وَزِيرِهَكَهَى تَهَاوِي بِالْقِيسِ دَهَرَدَهَخَاتِهِ، «وَأُولَئِنَا الْعِلْمُ مِنْ قَبْلِهَا وَكَذَا مُسْلِمِينَ» وَاتَه: (سُولَهِيَمان) وَتَيِّ: پَيْشَ نَهُمَ (بِالْقِيسِ) رَانِستَهَانَ پَيِّنَ دَرَابِبُو وَهَ نَيَمِهَ مَلَكِهَجَ بَوُوينِ، مُوجَاهِيدِ دَهَلِيَهُ نَهَمَ قَسَهِيهِ، قَسَهِي سُولَهِيَمانَهُ،^۱ «وَصَدَّهَا مَا كَانَ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَفَرُونَ» نَهَمَيِشَ هَرَقَسَهِي سُولَهِيَمانَهُ، تَهَاوِكَرِي قَسَهِكَهَى پَيْشَهَوَهَيَتِي، نَهَمَهُ رَايِي مُوجَاهِيدِو سَهَعِيدِي كَوبِيَهُ جَوبِيَهُرِهِ قَسَهِي سُولَهِيَمانَهُ، تَهَاوِكَرِي قَسَهِكَهَى پَيْشَهَوَهَيَتِي، نَهَمَهُ رَايِي مُوجَاهِيدِو سَهَعِيدِي كَوبِيَهُ جَوبِيَهُرِهِ خَوايانَ لَئِنْ بَيْتَ) وَاتَه: سُولَهِيَمانَ گَوتِي: «وَأُولَئِنَا الْعِلْمُ مِنْ قَبْلِهَا وَكَذَا مُسْلِمِينَ»^۲ «وَصَدَّهَا مَا كَانَ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِهِ» وَاتَه: نَهَوَهِي كَهَ دَهَبِهِرِستَهَ جَهَهَ لَهَ خُودَا لَهَمِهِرِ بَوُو لَهَ پَيَدا بَقْ نَهَوَهِي هَرَتَنِيَا خُودَا بَيِّرِستَهَ، «إِنَّمَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَفَرُونَ» نَهَمَهُ قَسَهِي مُوجَاهِيدِو سَهَعِيدِي كَوبِيَهُ جَوبِيَهُرِهِ، نَهَمَشَ قَسَهِيَهُكَى چَاكَهُ، نَيَنِنِوچَهِرِيَشَهُرِهِ وَايِهِ وَتَوَوَهُ،^۳ پَاشَانَ نَيَنِنِوچَهِرِيَشَهُرِهِ دَهَلِيَهُ هَهَلَدَهَ گَرِتَتَ لَهَمَهَا دَهَدَهَ فَرِمُوویتَهُ «وَصَدَّهَا» زَهَمِرِیَهِكَهَ بَهَبَیتَهُ بَقْ سُولَهِيَمانَ يَانَ بَقْ خُودَهِي مَهَنَنْ، لَهُو حَالَهَ دَا مَانَاكَهَى وَايِهِ لَيَدِيَهُ «إِنَّمَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِهِ» وَاتَه: پَيِّگَاهِي پَيِّنَهُ نَهَدَبِيَتَ عَبِيَادَهَتِي غَهِيرِي خُودَا بَكَاتِهِ، «إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَفَرُونَ» وَاتَه: بِيَنِگُومَانَ نَهُوهَ لَهَ كَهَلِي كَافَرَانَ بَوُو، مَنِيشَ نَهَلِیَمَهُ نَهُمَ رَايِهِ پَشْتَگِيرِي قَسَهِكَهَى مُوجَاهِيدِ دَهَكَاتِهِ، چُونَكَهَ بِالْقِيسِ دَوَائِي نَهَوَهِي چُوَوَهِي نَاوَهَ كَوشَكَهَهُ كَهَ مُوسَلَمَانِي خَوَى نَاشِكَرا كَردَهُ، وَهَكَهُ لَهَ دَوَاهِهِ باسَهَكَهَى دَيَتَهُ «قِيلَّهَا أَذْنُلِي أَصْنَعَهُ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لَجَّةَ وَكَشَفَتْهُ عَنْ سَاقِهِنَهَا»^۴ پَيِّنَ كَوْتَرَا وَهَرَهُ نَاوَهَ كَوشَكَهَهُ كَهَهُ بَيْنِي وَايِهِ دَهَرَانِي نَاوِيَكِي تَقْدِي بَوُونَهُ بَقْيَهِ هَرَبِيُو لَاقِي هَهَلَكِرِدَهُ، چُونَكَهَ سُولَهِيَمانَ فَرِمَانِي دَلَبُو بِهِ شَهِيَاتِينَهُ كَانَ كَوشَكَتِيَهُ تَقْدِي تَقْدِي مَهَنَنِي بَقْ درَوَسَتَ بَكَنَ لَهَ شَوَشَهِي بَوُونَهُ سَافَوَهُ سَافَوَهُ نَاوِيَكِي تَقْدِي زَهَمِرِيَهِكَهُ بَهَبَيَتَهُ بَهَبَيَتَهُ نَاكَادَارَ نَهَيَتَهُ وَابِزَانِيَتَهُ هَرَهُ نَاوَهُ، نَهَوَهُ بَوُو شَوَشَهُ سَافَهَهُ كَهَهُ لَهَ نَيَوانَ نَاوِهَهُ كَهَهُ وَنَهُوهَ كَهَسَانَهُ دَلَبُو بِهِسَرِيدَا دَهَبِيَشَتَهُ.

^۱ الطبری (۴۷۱/۱۹).^۲ الطبری (۴۷۲/۱۹).

خوای گوره ده فرمومیت: **﴿قَالَ إِنَّهُ صَرِحَ مُمْرَدٌ﴾** واته: (سوله یمان) پیش و تنهوه (تقریباً به ده ریای ده زانی) کوشکیکی. **﴿أَتَلَمَّحَ﴾** له زمانی عره بیدا واتا کوشک یان همو خانوویه کی بدرز خوای گوره له باسی فیرعهوندا (له عنده تی خوای لئی بیت) فرمومویه تی: فیرعهون و تی به هامانی وه زیر **﴿أَتَنْ لِي صَرَّحَا لَعَلَّ أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ﴾**^۱ بجز کوشکیکی بق من دروست بکه به لکو بکم به و ناسویانه. ته کوشکه بله لقیس له یه من ببو، خانوویه کی به ردی له شوشهی ساف دروست کرابوو، نزد قایم و محاکم ببو، **﴿أَتَنْ قَوَارِبَ﴾** له شوشه، - مارد - قه لایه ببو له ده ومهه تلو جهندله، مه بست له مهدا ته ویه که سوله یمان (سه لامی خوای لئی بیت) کوشکیکی گوره دروست کرد ببو بز نهم شازنه و پازاندبوویه و به شوشهی ساف بق ته وهی ده ری بخات که چنده خاوه نی توانا و ده سه لاتیکی مه زنه، کاتیک بله لقیس ته و همو ده سه لات و شکویه سوله یمان چا پینکه و تو بزی پعدن بعوه و ملی کاچکرد بق فرمانی خود او زانی که سوله یمان پیغامبریکی به پیزه و پاشایه کی مه زنه، خزی دایه دهستی خوای گوره و مسلمان ببو، گوئی: **﴿فَقَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي﴾** واته: بله لقیس و تی: ته په روهدگارم من ناهه قیم له خرم کرد که خوانه ناس و موشریک بروم له گلن هوزه کم که عباده تی خورمان ده کرد و عباده تی خوانان نه ده کرد، **﴿وَأَسْلَمَتْ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾** واته: شویتی تایین سوله یمان که وتنین که هر خودا په رسنیتی به ته نیا بی شهربیک بق دانان، ته خودایه که همو شتیکی دروست کرد و خاوه نی گشت جیهانیانه.

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَيْنَا إِنْ شَاءُوا اللَّهُ فَإِذَا هُمْ فِي قَكَانٍ يَمْتَصِمُونَ﴾ ^(۱) **﴿قَالَ يَنْقُولُ لَهُمْ سَتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا سَتَقْفِرُونَ اللَّهُ لَمَلَّكُكُمْ تُرْحَمُونَ﴾** ^(۲) **﴿قَالُوا أَطَيَّرَنَا يُكَ وَبِمَنْ تَعَلَّكَ قَالَ طَيْرُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّقْتَسِمُونَ﴾** ^(۳)

له نیوان پیغامبر صالح (سه لامی خوای لئی بیت) و سه مودا خوای گوره باسی هوزی سه مودا ده کات که چیان کرد له گلن پیغامبر صالح (سه لامی خوای لئی بیت) کاتیک که خوای گوره په وانه کرده سه ریان و بانگی کردن بق ته وهی ته نیا خوا په رسنی و شهربیک بق دانه نین **﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَيْنَا إِنْ شَاءُوا اللَّهُ فَإِذَا هُمْ فِي قَكَانٍ يَمْتَصِمُونَ﴾** واته: سویتند به خوا ناردمان بق گهلى سه مود برایان صالح پیغامبر (سه لامی خوای لئی بیت) (پیش

لر سوهوتی ﴿النحل﴾ (۱۹) وقتن) که خوا بپرستن که چی نهان بونه دور کنمایی دزیه ک. موجاهید ده لی: بونه دو دهسته دی دزیه ک: خاوهن باوه پو خوانه ناس.^۱ و هک نهان نایه تهی که خوا گواره فرموده تی: «قَالَ أَمْلَأُ الَّذِينَ آسَئَتْ بِرْبَرَا مِنْ قَوْمِهِ، لِلَّذِينَ أَسْتَضْعِفُوا لِمَنْ إِمَانَ وَمِنْهُمْ أَتَمَلَّمُوا أَنْ كَيْلَحَا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ، قَالُوا إِنَّا إِيمَانًا أَزْسِلُ بِهِ مُؤْمِنُونَ» ^(۷۰) «قَالَ أَلَّذِينَ آسَئَتْ بِرْبَرَا إِنَّا بِالَّذِي إِمَانُهُمْ بِهِ، كَفَرُونَ» ^(۷۱) واته: دهسه لاتداره لوط بهزه کانی گله کهی و تیان بهوانی لاوانو زیده است کرابون، نهوانی بروایان هینایانو لهناویاندا نایا دهزانن که صالح پهوانه کراوه له. لاین پهروه ردگاریوه؟ و تیان بیکومان نیمه بروادرین بهوهی صالح پیش پهوانه کراوه نهوانه خویان به زل دهزانی و تیان: به پاستی نیمه بیباوه پین بهوهی که نیوه برواتان پی هیناوه. خوا گواره ده فرموده تی: «قَالَ يَنْقُولُ لَهُ سَتَعْجِلُونَ إِلَى السَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ» ^(۷۲) واته: بچی داوای دابه زینی سزا ده کهن و داوای بهزه می و عه فوی خوا ناکن بزیه فرموده تی: «لَوْلَا سَتَقْفَرُونَ اللَّهُ لَمَّا كُنْ تُرْحَمُونَ» ^(۷۳) واته: بچی داوای لیغزشیون ناکن له خوا تا په حمتان پی بکریت. پاشان ده فرموده تی: «قَالُوا أَطَيْرَنَا بِكَ وَيَمَنْ مَعَكَ» ^(۷۴) واته: نیمه خیروبیترمان له تزو ده و چاوی تزو نهوانه ششویتی تز که و تون نه دیوه، چونکه نهوانه له بدبختی خویان هیچ کاتیک یه کیکیان توشی ناپهحتیه ک نه ده بیو، مهکین ده یکوت: نهوه خمتاکهی ده گه ریته وه بز صالح و هاوه لکانی، موجاهید ده لی: په شین بون پییان.^۲ نهمه و هک نهان نایه ته و ایه که خوا گواره باسی هوزی فیرعهون ده کات: «فَلَمَّا جَاءَهُنَّهُ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ، وَلَنْ تُعْصِمْ سَيِّئَةً يَطْبِرُوا بِمُوْسَى وَمَنْ مَعَهُ» ^(۷۵) واته: جا کاتیک چاکه بیان بز بهاتیه (له سرهوت و به رویوم) دهیانوت: نهمه هر هی نیمه یه (شایسته نیمه یه) به لام کاتیک توشی به لاؤ خراپه بونایه (دهیان ورت) به هقی شورومی موساو شوینکه و تروانیه و هیه. و ه فرموده تی: «وَإِنْ تُعْصِمُهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ، مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُعْصِمُهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ، مِنْ عِنْدِكُمْ قُلْ كُلُّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ» ^(۷۶) واته: وه نگهر (نایپاکان) خوشی و چاکه هات رتیان ده لین نهمه له لای خواهیه و ه نگهر تروشی ناخوشی خراپه یک هاتن

^۱ الطبری (۴۷۵/۱۹).^۲ الاعراف (۷۶-۷۵).^۳ الدر المثود (۳۶۹/۶).^۴ الاعراف (۱۲۱).^۵ النساء (۷۸).

ده لین: نهمه له لاین تزویه (نهی موحده (علیه السلام)) بلی: هه مهی ده لاین خواوه يه. هه مهی به بپیارو فهرمانی خواي، خواي گوره باسی خلکي نه شاره ده کات کاتیک که پیغامبرانیان بز دههات، گوتیان: ﴿فَالْوَّا إِنَّا نَطَّرْنَا إِبْكَمْ لَئِنْ لَّمْ تَتَهَّرُ لَرْجُنْكُمْ وَلَمَسْتَكْ مَنَّا عَذَابٌ﴾ الله فالوا طَّرْكُمْ مَعَكُمْ^۱، واته: (خلکه که) وتيان بيگومان نيمه به هری نیوه و دوچاري شومي و به بده ختن بروين سویند به خواهه کر واژ نه میزن (لو کارهتان) به ردبارانتان دهکهين و به پاستي له لاین نيمه و دوچاري سزايه کي پرپيش و نازار دهبن، (پیغامبران) وتيان شومي نیوه به خزتاهه يه. نه مانيش ده لين: ﴿أَطَّرَنَا بِكَ وَبَنَ مَعَكَ قَالَ طَّرِيرْكُمْ عِنْدَ اللَّهِ﴾ واته: پاشه پریش نیوه له لای خواي و پاداشتاتن له سر نیوه ده داته و، ﴿بَلْ أَنْتَ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ﴾ واته: نه خير به لکو نیوه که لیکن تاقی ده کرينه و. قهتاده دهلي: تاقی ده کرينه و به گويپايلى و - خوابه رستي - به گوناهکردن^۲. به لام و اده رده که ویت مه بست به ﴿تُفْتَنُونَ﴾ لم نایته دا واته: مولت ده درین له سر نه و گومرايیه که پرچون تييدا.

﴿وَكَاتِ فِي الْمَدِينَةِ تَسْعَهُ رَقْطِيْرِيْسِرُوكِ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ﴾ الله قالوا نَقَاسَمُوا بِاللهِ لَنِيْسَةَ وَأَهْلَهُمْ ثُمَّ لَنْقُولُنَّ لَوْيَهُ، مَا شَهَدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ، وَلَنَا لَصَدِقُونَ الله وَمَكْرُوْمَكْرُوْمَكْرُوْمَكْرُوْمَ وَمَكْرُوْمَكْرُوْمَكْرُوْمَكْرُوْمَ وَمَكْرُوْمَكْرُوْمَكْرُوْمَكْرُوْمَ الله فَانْظُرْ كِيفَ كَانَ عَيْقَبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَا دَمَرْنَهُمْ وَقَوْمُهُمْ لَجَمِيعِنَ الله فِيْلَكَ بِيُوْثُمْ خَاوِيْكَهِ إِمَّا طَلَمُوا إِنَّكَ لَأَيَّهَ لَقَوْمَ يَعْلَمُونَ الله وَأَبْيَسَنَا أَلَّذِينَ، أَمْتَأْنَ وَكَانُوا يَنْقُونَ الله﴾ الله

که تني کومه لیک خرا په کاران و پاشه پوزی هوزی سه مهود

خواي گوره باسی ياخیه کانی سه مهود سه رکرده کانیان ده کات که بانگی هوزه کهيان ده کرد بز بی دینی و گومرايی و به دروخستنده پیغامبر سالخ (سلام خواي لى بيت) هه تا ويان لیهات و شتره کهيان کوشتو و یستيان سالحیش بکوشن. به شه و بدنه به سه ریداو له ناوي بهرن و پاشان بلین به خزمه نزيکه کانی نهوان هیچ ناگادری کوشتنی پیغامبر سالخ نين، پاستيش دهکن، چاویان لى نه ببو کوژداوه، خواي گوره ده فرموده: ﴿وَكَاتِ فِي الْمَدِينَةِ﴾ واته: لو شاره هی سالخ دا يانی شاري

^۱ پس (۱۹-۱۸).

^۲ الدر المنثور (۳۶۹/۶).

سه مودود. **(نَسْعَةُ رَهْطِيٍّ)** واته: نو کس هبوبون. **(يَقْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ)** واته: له زه ویدا خرابه کاریان ده کرد به هیچ جود چاکه یان نده کرد. یانی نه وانه که خاوه ن ده سه لات بوبون دهستیان گرتبوو به سه کارویاری سه مودودا، عونی ده لی: له نیبنو عه باسه ووه: هر نه وانه بوبون دایان له ملی و شتره که و کوشتیان.^۱ واته: نه وانه که به پرس و پای نه وان نه و کاره کرا له عنده تیان لئی بی و خوا پوویان په شکات. خوا گاوره فرمومیه تی: **(فَنَادَوْ صَاحِبَمْ فَنَاطَنَ فَقَرَرَ)**^۲ واته: (گله که) لدم کاره بیزار بوبو) جا بانگی ها پری خرابه که یان کرد (قداری کوبی سالیف) نه ویش دهستی دایه شمشیر (و شتره که) سه رپری. وه فرمومیه تی: **(إِذْ أَبْعَثْ أَشْقَنَهَا)**^۳ واته: کاتیک که خرابتینیان هستایه وه (بیز سه رپری پنی و شتره که). عبدالرزاق ده لی: یه حیای کوبی په بیعه سه معانی هه والی پی داین گوتی: بیست له عتای کوبی نه بوبه باحوده دهیگوت: **(وَكَاتَ فِي الْمَدِينَةِ نَسْعَةً رَهْطِيٍّ يَقْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ)** نه وانه درهه میان ده بیزی و له تیان ده کرد -ده یان قرتاند.^۴ واته: لی تیان لاده بربو مامه لیان پی ده کرد وه ک عره به کان چقن مامه لیان پی دکرد، نیمامی مالیک ده لی له یه حیای کوبی سه عیده وه نه ویش له سه عیدی کوبی موسه بیه به وه نه گوازیته وه که فرمومیه تی: قرتاندنی نه و زیب و زیو له بدهه بیزی بلاو کردن و دهی له ناو زه ویدا. مه بست پیزی لیزه دا نه وانه بیه که سرو شتیان به دهه بیزی له سه زه میندا به هر شیوه ویک تو ایان هه بیت، وه ک نه و شتانه که نه زانا بیزیانه باسیان کردو چنده ها کاری بدهه بیزی تر، خوا گاوره دهه رمومیت: **(قَاتُلُ أَقْتَاسَمُوا يَأْتُو نَثِيْسَةً وَأَهْلَمَهُ)** واته: سویندتان خوارد که به پنهانی به شه و بدنه به سه پیغمه بر سالحداو (سلامی خوا لئی بیت) بیکوژن، که تنی خویان کرد -واته هه ولی خویاندا - به لام خوا که تنه که کی به سه رخیاندا شکانده وه موجاهید ده لی: سویندیان خواردو په یمانیان دا به یه کتری که پیغمه بر سالح له ناو بهرن، به لام دهستیان پی نه گیشت تا خویان و هوزه که یانی هممو قرکرد، **(لُثَمَ لَقْوَلَ لَوَّيْهِ، مَا شِهَدَنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ، وَلَنَا لَصَدِيقُونَ)** واته: له پاشان ده لین به کس و کاری سالح نیمه ناکامان له کوشتن و تیاچونی خیزانی نه و نیه و بیکومن راستیش ده کین. عبدالرحمنی کوبی نه بوب

^۱ الطبری (۴۷۷/۱۹).^۲ القمر (۲۹).^۳ الشمس (۱۲).^۴ عبد الرزاق (۸۳/۳).^۵ الطبری (۴۷۸/۱۹).

حاتم دهلى: کاتی که دایان له ملى و شتره که و کوشتیان پیغمبر سالح (سلامی خواي لى بيت) پي
کوتن: ﴿تَمَّعَا فِي دَارِكُمْ لِلَّهَ أَيَّا إِذْلِكَ وَعْدُ غَيْرِ مَكْذُوبٍ﴾^۱ واته: له مالی خوتاندا پابوین
سى پوڈ نوہ بهائی خودايه و درزنيه، نهوانیش گوتیان: سالح واده زانی له ماوهی سى پوڈا له کولی
دهبینه ووه لهناو دهچین، نیمه کامتر له سى پوڈ خزی و مالتو مندالی لهناو ده بهین و پذگار ده بین له
دهستی، پیغمبر سالح (سلامی خواي لى بيت) مزگ و تیکی هبوو له حیجردا له شیونیکدا له وی
نویزی ده کرد نهوانیش چون بق نهشکوته که به شو گوتیان نه گهر هات بق نویز دیکیژین و پاشان
ده گریزنه ووه، کاتیک نهومان لهناودا ده چین مالتو منداله که یشی لهناو ده بهین، خواي گوره بهردیکی
بهرهو پویان خسته خواره و به قیان، نهوانیش به پله خویان کرد به نهشکوته که داو بهرد که
بهرد می نهشکوته که لى گرتن، هوزه کهيان نهیان ده زانی نهوان له کوین و نهوانیش نهیان ده زانی
هوزه کهيان چیان به سر هاتوروه. خواي گوره سزای نهمانی لیره داو سزای نهوانیشی له شوینی
خویانداو پیغمبر سالح و نهوهی له گهلى بون پذگار کرد، پاشان نه نایه تهی خویند ﴿وَمَكَرُوا
مَكَرًا وَمَكَرْنَا مَكَرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ واته: نهوان نه خش و پیلانیان دانا به پیلانیکی خراب (بوق
کوشتنی صالح) نیمه ش نه خشمان کیشا (بوق له ناوردینیان) به نه خش کیشان له کاتیکدا نهوان
هستیان نده کرد، ﴿فَأَنْظَرْنَا كَيْنَفَ كَانَ عَنْبَةً مَكْرِهً أَكَانَ دَمْرَنَتْهُمْ وَقَوْمُهُمْ لَجَعِينَ﴾ واته:
ئینجا سرینج بده سر نه جامی پیلانی نهوان چی لیهات بیکومان نیمه نهوان و کله کیانمان هموو
پیکاره له ناو برد، ﴿فَإِنَّكَ بِيُوْثُمْ خَارِيَّةً بِمَا ظَلَمُوا إِنَّكَ فِي ذَلِكَ لَآكِيَّةٌ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾ واته:
نهوان نهوه (جی) خانووه کانیانه چۈلتو خالى يه له بەر نهوهی ستمیان کرد به پاستی لهو
به سرهاته دا پىندو بله که هېي بق کرمەتىك كاشت ده زان. ﴿وَأَنْجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا
يَتَّقُونَ﴾ واته: و نهوكسانه مان پذگار کرد که بپویان هېتنا و له خوا ده ترسان.

﴿وَلَوْطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأُتُونَ الْقَدْحَةَ وَأَنْتُمْ تُبْهَرُونَ﴾^۲ ﴿أَلِيْكُمْ لَتَأْتُونَ الْيَمَالَ شَهْوَةً مِنْ
دُونِ النَّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَمْ بِمَهْلُوكَ﴾^۳ فما كان جواب قومه إلا أن قالوا أَغْرِيْجُوا إِلَّا لُوطٌ مِنْ
قَرْبِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَنْطَهِرُونَ^۴ ﴿فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَةً، قَدْرَنَاهَا مِنَ الْفَدَرِيْنَ﴾^۵ وَأَمْطَرْنَا
عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنَذَّرِينَ^۶

خوای گوره باسی بهند و پیغامبری خزی لوت دهکات که بانگی هوزه‌کهی دهکدو دهترساندن
له غهزه‌بی خودا له سر نهاده کاره خراپه‌ی - نیریازیه - دهیان کرد، که هیچ کاسیک له تزمه‌ی
نادهم له پیش نهوانده نهیکدووه، له زنان واژیان هینباوو پهلاماری پیاوانیان دهدا، نهاده کاره‌یشیان
بی ناموسیه‌کی نزد گوره بیو، وک خوای گوره له سر زمانی لوت پیغامبر (سلامی خوای لی
بیت) فرمومویه‌تی: «وَلُوطًا إِذْ فَكَلَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُوكَ الْفَاجِحَةَ وَأَتَمْ شَيْصُرُوكَ»^۱ واته: وه
باسی لوت بکه کاتن وته به کله‌کهی نایا نیوه نهاده کاره نزد خراپو ناشیرینه دهکن که نیوه
دهبین و دهان (چهند پیس و ناشیرینه). یانی به بدرچاوی یهکتره‌وه کاری داوین پیسی و ناپه‌وا
دهکن. «أَيُّكُمْ لَتَأْتُونَ الْإِجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ اللَّسَاكِ بَلْ أَنْتُمْ قَمْ بِعَجَلَوْكَ»^۲ واته: نیوه که لیکی نزد بی
عهقل و نهان دهان واژ لی دینن و پهلاماری پیاوان دهدهن، له هیچ شنیک تیناگهون نهفام و نهان و
فرمانی خوداش دهشکتین، بی ناموسیه که دهکن تا نیستا که اس نهیکدووه. وک خوای گوره له
نایه‌تیکی تردا فرمومویه‌تی: «أَتَأْتُونَ الْدُّكْرَانَ مِنْ الْعَالَمِينَ ﴿٥٦﴾ وَتَدْرُونَ مَا حَلَقَ لَكُمْ رَبِّكُمْ مِنْ أَرْقَاجِكُمْ بَلْ
أَتَمْ قَمْ عَادُوكَ»^۳ واته: نایا لهناو (نه مو خله‌کی) جیهانیاندا نیوه نیریازی دهکن، وه واژ دینن له و
هاوسرانه‌تان که پهروه‌رگاریان بقی دروست کردیون نه خیز به لکو نیوه کزم‌لیکن ده‌چبو له
سنوری ثاره‌زیو. خوای گوره ده فرمومویت: «فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوا إِلَّا
لُوطِ مَنْ قَرِيبِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَّاسٌ يَطْهَرُونَ»^۴ واته: گوتیان که سو کاری لوت ده‌رکن له ثاواییه‌که‌تان،
چونکه نهوان له و کاره بی ناموسیه‌ی نیوه نزد ناپه‌حهتن، حزیان له داوین پاکیه لهم ولاته‌ی نیمه‌دا
جیهان نایه‌تیوه، ویستیان که سو کاری لوت پیغامبر (سلامی خوای لی بیت) وده‌رنن، خوای
گوره‌ش قبی کردن هر خوانه‌ناسیکی تریش وک نهوانه سه‌ریتچی فرمانی خودا بکات وک نهوانی
به سه‌ردیت، «فَأَنْجَيْتَنَّهُ أَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَرَنَّهَا مِنَ الْفَدَرِوْنَ»^۵ واته: خزی و که سو کاریمان بزگار
کرد تنه کهی نهیت که له‌گلن هوزه‌کهی له‌ناو چوون، چونکه زنه‌کهی یارمه‌تیده رو پشتگیری
کاری نهوانه بیو، خوای نده‌ناسی و گویی‌ایلی نهوانه بیو، هوزه‌کهی ناگادرکرد که بین بقی لای
میوانه‌کانی پیغامبر لوت (سلامی خوای لی بیت) له‌بر پیزو خاتری پیغامبر لوت بیو (سلامی
خوای لی بیت) توشی خراپه نه‌بیوه نه‌وک له‌بر خاتری خزی، خوای گوره ده فرمومویت: «وَأَنْطَرْنَا
عَلَيْهِمْ مَطَرًا»^۶ واته: بارانیکی نهمان باران، نزد ترسناکو پهق و توند وک به‌رد خودای مهزن باراندی

به سر نه و ناهمه قیکارو دور له خودایانه بؤیه خودا فه رمومویتی: «سَأَمَّا مَطْرُ الْمُذَرِّينَ ﴿٤﴾ وَاتَّهُ جَاجَ خَرَابَ بُو بَارَانِي تَرْسِيَنْدِراونَ. چونکه خودای مه زن پیغامبری بق ناردن ناگاداری کردنه وه و داوای لیکردن که واز له بن ناموسی بینن و ه په شهی خودای پی کیاندن، به لام نهوانه هر دزایه تی لوت پیغامبریان کرد (سلامی خوای لی بیت) و پروایان پی نکرد، ده یانویست شار بهده بکن.

﴿قُلْ لَعْمَدْ لِلَّهِ وَسَلَمْ عَلَى عِكَارِهِ الظَّبَرِ أَصْطَقَنَّ اللَّهُ حَيْرَ أَمَا يَشْرِكُونَ ﴾ ﴿٥﴾ أَمَّنْ حَلَقَ السَّنَوَتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَا مَأْتَيْنَا بِهِ حَدَّاقِنَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُلْبِسُوا شَجَرَهَا أَوْلَهُهُمْ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ﴿٦﴾

فه رمان دان به سوپاس کردنه خودا و درود ناردن بق پیغامبره و کانی (سلامی خوای لی بیت)

خوای کوره ده فه رمومویت: «قُلْ لَعْمَدْ لِلَّهِ وَسَلَمْ عَلَى عِكَارِهِ الظَّبَرِ أَصْطَقَنَّ» خوای کوره فه رمان ده کات به پیغامبره کی موحده (صلی الله علیه و آله و سلم) که بیتیت: سوپاس بق خودا له سر نه و به رانه که داویه تی به عه بده کانی، نه و نه نه نه زین له زماره نایه ن و باس ناکریت، و سوپاس بق نه و خودایه که هرجی و هسفو ستایش بکریت هر کمه و زور مه زنه خاوه نی ناوه پیزدزه کانه، وه فه رمانیشی به پیغامبره (صلی الله علیه و آله و سلم) کردووه که درود په وانه بکات بق هممو پیغامبره به پیزنو ه لبڑیدراوه کانی (سلامی خوایان لی بیت) عه بده همراهی حمانی کوبی زمیدی کوبی نه سله و کسانی تریش گوتیان: مه بست به عه بده ه لبڑاده کانی پیغامبره رانه (سلامی خوایان لی بیت) وه ک نه نایه ته که خوای کوره ده فه رمومویت: «سَبَحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴾ ﴿٧﴾ وَسَلَمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿٨﴾ وَلَحْمَدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾ ﴿٩﴾، سهوری (الثوری) و سودی ده لین مه بست پنی: هاوه لکانی پیغامبره (صلی الله علیه و آله و سلم) سه زای خودا له هممو نه و ایش بیت- و هر بهم شیوه یه پروایه کراوه له نیبینو عه باسیشه وه. هیچ دزایه تیک له نیوان نه کم دو پایه دا نیه، چونکه نه گر هاوه لکانی پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) له عه بده ه لبڑاده کانی بن، چاکترو باشتیر پیغامبره ران به ری ده کدون و شایسته ترن. خوای گوره ده فه رمومویت: «أَللَّهُ أَكْبَرُ أَمَا يَشْرِكُونَ ﴾ نهمه هره شهیه کی تو نده له و کسانه که شه ریک بق خودا داده نین و وه ک نه و زده پیه رستن. واته: ناخ خودا چاکتره یان نه و هی ده یکه نه شه ریکی؟

چند بِ الْكَيْدِ لَهُ سَرِ يَهُ كَتَابٌ درستی (التجوید) خودا

پاشان خوای گواره پیونی ده کاتوه که هار و دی هینه رو پذئی دهرو کاریده استه و کاستیکی تر

نه غیری خزی، بقیه ده فرمومیت: «مَنْ حَفَّ أَسْكَنَتِ الْأَرْضَ نَيَا زَاتِكَ كَهْ نَاسْمَانَهْ كَانَوْ زَهْوَى دروست کردوده، واته: نه ناسمانانه بهو شیوه یه لوه بدرزیه وه دروست کردوده که پره له نهستیده پوناک و پرشنگدار که سوپ دهخون له و شوینانه که بیان دیاری کراوه دین و دهچن، زه مینیشی دروست کردوده بهو تهخته و بزری و نزمی و ترکمه یه، له کیویکی ندو دهشتی فراوان و دلی قولو بیابان و چژله وانی دایی نه هاتور پیکهاتوره، که پره له دارو درهختو بروبووم و دانه ویله و کشتوكال. نه هممو ده ریاو گیاندارو جانه ورهش هریه که له جزئیکو له پهنجیکو له شکلیک. وه ده فرمومیت: «وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَا شَاءَ» واته: له ناسمانه وه بارانی باراندووه، بهزی نه و بارانه وه پذئی بهنده کانی داوه، «فَأَبْتَثَنَا يَهُ، حَدَّابَقَ» واته: باخچهی نزدیشی تیدا پوandonووه، «ذَاتَ بَهْجَةٍ» که شیوازیکی جوان و دلگیریان همیه، «هَنَا كَانَ لَكُنْ أَنْ تُنْتَهِ شَجَرَهَا» واته: که نیوہ نه تانده تواني دارودره خحتو بروبوومی نه و زهوبیه سهوز بکن و کلکی لی و دریکن، بهلکو خودای خاوهن ده سه لاتو وه دیهیته رو بذئوی ده هار خزی کردودیه تی غیری نهاد کس ناتوانی بیکات، وده بت و نه و شتانه کردودوتانه به هاوه لی خودا دهیان په رستن، نه و موشیریکانه خوشیان چاک ده زانه و دانی پیدا دهنتن. وده خوای گواره ش له چند نایه تی تردا فرمومیه تی: «وَلَيْنَ سَأْلَتُهُمْ مَنْ حَلَّقُهُمْ لِيَقُولُنَّ اللَّهُ»^۱ واته: وه نه گهر پرسیاریان لی بکهین کی دروستی کردون بیکومان ده لین خوا. وه ده فرمومیت: «وَلَيْنَ سَأْلَتُهُمْ مَنْ زَلَّ مِنَ السَّمَاءِ مَا شَاءَ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لِيَقُولُنَّ اللَّهُ»^۲ واته: وه نه گهر پرسیاریان لی بکهین کی له ناسمانه وه باران ده بارنیتی نهنجا بهو بارانه زهوي مردوی زیندو کرده وه بیکومان ده لین خوا. واته: نه وانه دانی پیدا دهنتن که وه دیهیته ری هممو نه ما نه هممو تنهها خودا خویه تی و شهربیکی نیه، که چی له گه لنه وه بیشدا شتی تر ده په رستن و چاکیش ده زان که نه وانه هیچیان به دست نیه و ناتوانن زیان و پذئی به کس بدنه. بهلکو نه و کسنه که شایه نی په رستن خودای هار نه و دی هینه رو پذئی دهره. بقیه خوای گواره فرمومیه تی: «أَوَلَهُ مَعَ اللَّهِ» نایا په رستراویکی تر له گه لخودا هه یه؟ نه خیر کاستیکی تر

^۱ زخرف (۸۷).^۲ العنكبوت (۶۳).

غَيْرِيْ خُودا بَقْ پَهْرِسْتَن نَاشِيتَ، وَهَكْ بَؤْتَان دَهْرِكَوْتَ، وَهَمْمُو خَاوْهَن عَهْلِتَكَ دَان بَهْ رَاسْتَيْه
دَادَهْنَى وَ كُومَانِي نِيْهَ كَهْ خَوا وَهَدِيْهِتَهْ رُو بَلْذَى دَهْرَهَ، پَاشَان دَهْ فَرِمُوْيَتَ: **﴿بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُون﴾**
وَاتَهَ: ثَوَانِهَيْ شَهْرِيْكَ بَقْ خُودا دَادَهْتَنْ كَزْمَهْلِتَكَ لَهْ هَقْ لَادَهْنَ.

﴿أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خَلَلَهَا أَنْهَرًا وَجَعَلَ لَهَا رَوْسَى وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِرًا أَوْلَهُ مَعَهُ
اللَّهُو بَلْ أَكْتَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴾^١

خُواي گوره دَهْ فَرِمُوْيَتَ: **﴿أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا﴾** وَاتَهَ: ثَوَ خُودَاهِيَ كَهْ زَهْويَ كَرِدوْهَ بَه
شَويْتَنِي حَسَانَهَوَهَ كَهْ نَاكَشَى وَ لَهْزَهَ نَاكَاتَوَ بَهْ خَلَكَهَ كَهْ يَهُو نَاجُولَى، چُونَهَ كَهْ رَابِوْيَاهِيَ رَيَانَ
بَهْ سَرِيَهَوَهَ تَالَوَ نَاخْرَشَ دَهْ بَوَوَ، بَلْكَرَ بَهْ دَلَوْفَانِي وَ بَلْذَى خَزَى لَهْ بَهْنَدَهَ كَانِي وَهَكْ فَرِشَتَكَيِي پَاخْرَاوِي
لَيْ كَرِدوْهَ لَهْزَهَلَهْزَهَ جَمِوجُولَ نَاكَاتَ وَهَكْ خُواي گوره لَهْ ثَايَهَتَكَيِي تَرِدا دَهْ فَرِمُوْيَتَ: **﴿اللَّهُ أَلَّذِي**
جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِكَاءَه﴾^٢، وَاتَهَ: خُوا زَاتِيَهَ كَهْ زَهْويَ بَقْ كَرِدوْنَهَتَهَ نِيشَتَهَ جَنَّ
(ثارامَگَا) وَ نَاسِعَانِيَشِي بَذَ كَرِدوْنَ بَهْ سَرِيَانَ، **﴿وَجَعَلَ خَلَلَهَا أَنْهَرًا﴾** وَاتَهَ: جَزِيرَاهِي شِيرِينَ وَ
زَهْ لَالَّى لَهْنَأَوَ زَهْويَدا هَلَقْلَانِدوْهَ وَ بَهْ نَاوِيدَا دَهْ بَوَاتَ هَمَنْدِيَكَيَانَ گَورَهَ وَ هَمَنْدِيَكَيِي تَرِى بَچُوكَ بَهْرَهَ وَ
پَذِئَهَ لَاتَوَ پَذِئَهَلَوَوَ بَاكِهَوَوَ باشَوَوَهَ دَهْ چَنَ، بَهْ بَيَيِي پَيَوِيْسَتِي عَهْبَدَهَ كَانِي لَهَ وَ لَاتَوَ هَرِيمَانَهَ دَادَهَ -
پَهْرَشَوَ بَلَوِيَ كَرِدوْنَ لَهْ هَمُو بَهْشَهَ كَانِي زَهْويَدا - بَقْوِيَانَ دَهْ دَاتَ، **﴿وَجَعَلَ لَهَا رَوْسَى﴾** وَاتَهَ:
کَيَيِي گَورَهَ وَ بَهْزَى دَرِوْسَتَ كَرِدوْهَ وَهَكْ مَيْخَ چَوَوهَ بَهْنَأَوَ زَهْمِينَدا تَا بَوْهَسْتَى وَ جَوْلَهَ جَزَلَ نَاكَاتَوَ
نَهْبَوَاتَ، **﴿وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِرًا﴾** وَاتَهَ: لَهْ نَيَوانَ ثَوَ دَوَوَ دَهْرِيَاهِدَاهَ كَهْ يَهْكِيَكَيَانَ شِيرِينَهَ وَ
ثَهْويَ تَرِيانَ تَفَتَوَ تَالَهَ بَهْرِيَسْتَى دَانَاوَهَ، كَهْ نَاهِيلَى تَنِيكَهَ لَارِيَ يَهْكَتَرِيَهَ بَيْنَ، هَتَاهَ بَهْقَى يَهْكَتَرِيَهَوَهَ،
پَيِسَ وَ خَرَابَ بَيَنَ وَ تَامِيَانَ بَكْلَهِيَتَ، ثَهْوَشَ لَهْ كَارِذَانِي خُودَاهِيَ مَهْزَنَهَ كَهْ هَرِدوْهَ دَهْرِيَاهَكَهَ وَهَكْ خَزَيَانَ
بَيَتِنَهَوَهَ سِيقَاتِي خَزَيَانَ لَهْ دَهْسَتَ نَهْدَهَنَ، چُونَهَ ثَوَ دَهْرِيَانِهَيَ كَهْ نَاوِيَانَ شِيرِينَهَ ثَاوَيَ ثَوَ
بَوْبَارَانِهَيَهَ كَهْ بَهْ نَأَوَ زَهْويَدا تَيَدَهَپَهَنَ وَ دَهْ چَنَ خَلَكَهَ دَهْ يَخْزَنَهَوَهَ شِيرِينَهَ وَ بَهْ كَارِيَ دَيَنَ بَقْ
نَاوِيَرَانِي دَارِورَهَ خَتَوَ كَشْتُوكَالَوَ مَهْوَ مَالَاتَوَ گَيَانَلَهَ بَهْرَهَ كَانِي تَرِيشَ لَيَنَ دَهْ خَزَنَهَوَهَ، خُودَاهِ
تَالَهَ كَانِيَشَ - خَوْيَيَاوِيَهَ كَانِيَشَ - ثَهْوَ دَهْرِيَانِهَيَهَ كَهْ دَهْرِيَ دَوْنِيَاهِيَ دَاوَهَ لَهْ هَمُو لَاهِيَهَكَهَوَهَ، خُودَاهِ
مَهْزَنَ وَاهِيَ وَهَدِيَ هَيَتَنَاهَهَ كَهْ نَأَوَهَهَ كَهْ تَفَتَوَ تَالَهَ بَيَتَ، هَتَاهَ بَهْقَى ثَهْوَ دَهْرِيَاهَ كَهْ شَوَهَوَهَ
سَهْرَ زَهْمِينَ پَيِسَ نَهْبَيَتَ بَهْ بَقْنَهَهَ كَهْيَ وَهَكْ خُواي گَورَهَ فَرِمُوْيَهَتَ: **﴿وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا**

^١ الفافر (٦٤).

عذب فراث و هندا ملخ لجاج و جمل بینهای بزنگا و جنگر تمحورا^۱)، و اته: نو (زاته) زاتیکه دورو دریا (ناؤ)ی به پهلا کرد و پال یه کدا نمه بیان شیرین و سازگاره (ناری پووبارو کانیاوه) نوی تریان نقد سوپیرو تالو نفته (ناری ده ریا کانه) وه له نیوان نو دوو (نار) دا به ریستیکی داناوه و برگریکه رنگی نهستور (تا نو دوو ناره تینکه ل به یه ک نه بن. بزیه لیزه دا خواه گورد فرموده تی: ﴿أَلَّهُمَّ مَعَهُمْ هُنَّ أَكْثَرُهُمْ لَا يَتَّقِنُونَ﴾ و اته: ناخز هیچ خودایه کی تر له گلن خودادا همیه بتوانی نمه بکات، یا بپه رستیت؟ نه خیز، که سی ناتوانی و که سیش شایانی په رستن نیه غمیری خودا. نم دوو قسیه هه ردوویان پاستن و له یه ک جیانا کریته وه. ﴿أَمَّنْ يُحِبُّ الْمُضطَرَ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْتُشُفُ أَسْوَاهُ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَلَّهُمَّ إِنَّمَا مَنْ يَنْهَاكُمْ لَدَنْكُمْ﴾

لذگردن ^(۶)

خواه گوره ناگادرمان ده کاتنه وه که هاور هر له ده کریت له کاتی ته نگانه داو پهنا هر به نو ده برت ل کاتی کاره سات و لی قهوماندا، و هک فرموده تی: ﴿وَإِذَا مَسَكْمُ الظُّرُفُ فِي الْبَحْرِ صَلَّ مَنْ نَدَعْنَاهُ إِلَيْهِ﴾^۲ و اته: وه کاتی ل ده ریادا توشی به لار زیان بین هممو نو (په رستراوانه)ی هاوریان لی ده کن ون ده بین بیتگه له خوا. و ه فرموده تی: ﴿نَمَّ إِذَا مَسَكْمُ الظُّرُفُ فَلَيْهِ تَخْرُونَ﴾^۳ و اته: پاشان کاتی دووجاری زیان و ناپه حه تیک بین نو وه پهناو هاور هر بز لای نو ده بمن. هر باو شیوه یدیش لیزه دا فرموده تی: ﴿أَمَّنْ يُحِبُّ الْمُضطَرَ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْتُشُفُ أَسْوَاهُ﴾ و اته: نو کسه کنیه لیقه رماو پهنا بز که س نابات غمیری نو، نو کسه کنیه که زرمه رو زیان و نیش و نازار ل نابات غمیری نو، بیتگومان هر خواه گوره. نیمامی نه محمد پیوایه تی کرد ووه له پیاویکی به لهوجه یمه وه (بله جیم) ده لی: نهی پنجه بمری خودا، هاور ل کی ده کی؟ فرمودی: (تمهنا له خودا ده پاریتمه وه، نو خودایه که توشی نازار ناپه حه تی بوی که لیتی پارایته وه، نو نازارو ناپه حه تی لی لسر لابردووی، نو خودایه که نه گر پنگات ون کرد له زه ویه کی چزل و بیاباندا، پاریته وه و لامت ده دانه وه، نو خودایه که توشی قات و قبی برویت، لیتی پارایته وه پوه کت بز ده پویتیت پیاوه که گوتی: گوتی: نامزگاریه کم بکه، فرمودی: (قسه - جوین - به هیچ که سیک مه لی، له چاکه کردن ماوهسته نه گر

^۱ الفرقان (۵۲).^۲ الاسراء (۹۷).^۳ النحل (۵۲).

زه رده خنه‌یه کیش بیت کاتن که گیشتی به برایه کی موسلمانت، یان: نه‌گر خالی کردنی سلت
ناوه که بیت له سلتی که سینک که پیویستی به ناوه، پوشانکه که هتا نیوه‌ی لاقت شرق‌کره و خر
نه‌گر نه توانی با تا پازنکانش شرقی کیته و، نکه‌ی پوشانکه که شرق‌کیته و چونکه
شرق‌کردن‌وی پوشانک له فیزو خوبه‌ی زانینه‌یه، بینکمان خودا خوشی نایه له خوبه‌ی زلزان.^۱

به سه رهانی مواجهیدیک – تیکوشه‌ریک – له پی خوادا

نیبنو عه‌ساکیر باسی کردیوه له ترجمه‌ی (في الترجمة) فاتیمه‌ی کچی حسه‌نده و دایکی
نه‌حمدی عیجلیوه (العجلیة) ده‌لی: پقدیک خوانه‌نasan موسلمانانیان پاونا – شکاند – له غزایه‌کدا
ولاغنکی سنه‌سب یان ماین – چاک که خاره‌نکه‌ی نقد لیپی پانی برو، که پیاویکی ده‌وله‌مندو چاک
برو، گوتی: به ولاخه‌که چیت به‌سر هاتیوه – لی قدمانه –؟ هاوار بز تز! من تزم بز پقدیکی
ناوه‌ها ناماده کردیوه. ولاخه‌که خوارکیتکی . نالیکیتکی – کهم پی ده‌دا؟ پیاووه‌که وتنی: په‌یمانت
ده‌ده‌منی لهم پژوهه به دواوه نالیکت پی نادهم له لای خرمده نه‌بیت، ولاخه‌که پیویشت و ولاخه‌که‌ی
پذگار کرد، نه‌پیاووه له پاش نه‌وه نالیکی نه‌ده‌دا به ولاخه‌که‌ی له لای خرمده نه‌بیت، ده‌نگو باسی
نه‌م پیاووه له ناو خله‌کدا بلاوبووه، خله‌ککی ده‌چونن بز لای هتا گوییبیستی نه‌و قسانه‌ی بن، نه‌و
مه‌واله کیشته پزمه‌کان، گوتیان: ولاتی پیاوی ناوی تیدابیت هرگیز داگیر ناکریت، ویستی به فیل
له ناو ولاخه‌که خویدا بیگریت و به دیلی بیبات، پیاویکی هله‌که‌پاووه له دینی – المرتد – نارده لای،
کاتنک که پیاووه‌که چووه لای، خزی و نیشان دا که موسلمان بروه‌توه بپیاری داوه که چاکه بکات
له گکل موسلمانان و گله‌که‌کی، هتا وای کرد له خزی بروه جیئی متمانه‌ی پاشان پقدیک ده‌رجونن له
که‌ناری ده‌رایه‌کدا ده‌گه‌پان، پیاووه هله‌که‌پاووه‌که – المرتد – له گکل پیاویکی تردا له پیگای پاشای
پزمه‌وه ناگادر کرابیوو پینک که‌وتبوون که هاواکاری یه‌کتری بکن، به دیلی بیگن، کاتنک که ده‌وری
پیاووه‌که‌یان داو ویستیان بیگن، چاوی به‌رهو ناسمعان به‌رز کرده‌وه و گوتی: نه‌ی خودایه نه‌مانه
خزیان وا نیشان دا که خاوه‌ن باوه‌پن فیلیان لی کردم، تز نه‌دهم به گزیاندا مه‌یلی خوته چیان به‌سر
نیتنی، گوتی: جانوه‌ریک – درنده‌یه‌ک – هات و هردوو پیاووه‌که‌ی گرت – برد –، پیاو چاکه‌که‌یش به
سلامه‌تی گه‌پایه‌وه.^۲

^۱ احمد (۶/۶۴)، فرموده‌یه کی سنه‌حیجه.

^۲ تاریخ دمشق المخطوط (۱۴/۴۸۹).

بَاسِ جَنَشِينِي لَهُم سَهْر زَمِينِه

خوای کاره ده فرموده: **(وَيَعْجَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ)** واته: ده تانکاته جینشین لهم سه زه مینه گل دوای گل و دهسته دوای دهسته جین پیشینه کانی خوتان ده گزنه وه وه فرموده: **(هَنَ يَشَاءُ يَدْهِبُكُمْ وَيَسْتَحْلِفُ مِنْ بَعْدِكُمْ تَمَا يَشَاءُ كَمَا أَنْشَأْتُمْ مِنْ ذِرَبَةٍ قَوْمًا مَا حَرَرْتُ)**^۱، واته: نه گهربیه ویت له ناوتان ده بات و کیتی بویت دوای نیوه ده یکاته جینشینی (نیوه) وه چون نیوهی له نهودی کومه لیکی تر به دی هینا. وه فرموده: **(وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلِيفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوقَ بَعْضٍ دَرَجَتِهِ)**^۲، واته: وه خوا نه و زاتیه که نیوهی کرد وه به جینشینانی زه وی (کلمه ل له دوای کلمه ل دین) چند پله هندیکتانی به رزکردووه ته وه به سه رهندیکی ترتاندا. وه فرموده: **(وَإِذَا قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً)**^۳ واته: (بیریان بینه و) کاتی په روه رهگاری تز به فریشت کانی وت به پاستی من جینشینیک دروست ده کم له سه رهندی. واته: کومه لی جینی کومه لیکی تر ده گزنه وه، نه نایه ته ش که ده فرموده: **(وَيَعْجَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ)** واته: گل دوای گل و نهود دوای نهوده کلمه ل دوای کلمه ل، خو نه گهار خودا مهیلی لی بروایه همموی لهیک کاتدا دروست ده کرد وه چون ناده همی دروست کرد (سه لامی خوا لی بیت) نه ده کردن نهودی یه کترو به دوای یه کدا بین، خو نه گهار مهیلیشی لی بروایه هممویانی یه که له دوای یه ک وهدی ده هینا و گیانیشی نه ده کیشان به یه کوه نه بیت، واته هممویانی پیکه وه گیان ده کیشان، نه کاته دنیایان لسه ره نگ ده بیو په نهان نقد به زه حمه و دهست ده هینا و نازاری یه کتریان نه داد و یه کتریان توشی زیان ده کرد، به لام خوای کاره به کل زانی و بپیارو ده سه لاتی خوی وای بپیاردا که له یه کیان دروستیان بکات پاشان بهو شیوه وی نه دیان بکاتو بلاویان بکات وه به سه رهندی، نه ده کلمه ل و تیره و گل کل هر یه کاو له شوینیکدا به دوای یه کدا، هه تا نه و کاته که ماوه ته وا ده بیت و هممو گیانی ده کیشیت و سه ره زمین چو ل ده بیت، وه چون خوا خوی بپیاری داوه و کاته کی دیاری کرد وه، پاشان په نهی قیامت دیت، هممو کسبک پاداشتی کرداری خوی وه ده گزنه ل و کاته دا، بؤیه خوای کاره فرموده: **(أَمَنَ يُحِبُّ الْمُضطَرَ إِذَا دَعَاهُ وَنَكَشَفُ الْأَسْوَةَ**

^۱ الانعام (۱۴۴).

^۲ الانعام (۱۶۵).

^۳ البقرة (۳۰).

وَيَجْعَلُكُمْ حَلَّكَةَ الْأَرْضِ أَوْلَهُ مَعَ اللَّهِ وَاتَّه: ثَاخُ خُودَاهِی کی تر همیه لہکلن خودا نہم دھسے لاتی ہے بیت؟ یاں وہک خوا بپہرستیت؟ چاکیش زانواہ کے ہر خودا دھتوانی نہو کارہ بکات کسی لہکلن نیہ شہریکی بیت، ﴿فَلِكَا مَانَدَكُرُونَ﴾ واته: نہمانہ کم پہند وہردہ گن کاتی کے پیتمعومنی دہکرین بق سدر هدق و پیگای پاست.

﴿أَمَنَ يَهْدِي كُمْ فِي ظُلْمَتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الْرِّيحَ بَيْنَ يَدَيِ رَحْمَتِهِ أَوْلَهُ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى﴾

﴿اللَّهُ عَسَّا يُشَرِّكُونَ﴾ (۱۳)

خوای گورہ دھفرمومیت: ﴿أَمَنَ يَهْدِي كُمْ فِي ظُلْمَتِ الْبَرِّ﴾ واته: یاں نہو کسےی چاکتره کے لہ تاریکی وشکابی و دھریا لہری شارہ زاتان دھکات بھوئی نہو ہممو نیشاناتوہ کے لہ ناسمانہ کان و زہ میندا دروستی کردووہ وہک لہ نایتی تردا فرمومویتی: ﴿وَعَلِمْتُمْ وَيَالْجَنِيمِ هُمْ يَتَنَزَّلُونَ﴾،^۱ واته: ہروہہ نیشانہ نقری داناوہ و بھ مستیرہش خا لکی پی دھردہ کن (لہ شہودا). وہ فرمومویتی: ﴿وَوُلَّوْ اللَّهُ جَنَلَ لَكُمُ الْجُنُومُ لِتَهْتَدُوا إِلَيْهَا فِي ظُلْمَتِ الْبَرِّ وَالْبَعْرِ﴾ واته: ہر خوایہ کے نہستیرہ داناوہ بتان بق نہوہی پتیان پی دھرکن لہ تاریکیہ کانی وشکانی و دھریادا. وہ لیرہ دا دھفرمومیت: ﴿وَمَنْ يُرْسِلُ الْرِّيحَ بَيْنَ يَدَيِ رَحْمَتِهِ﴾ واته: ہر نہو نہو بیانہ پہوانہ دھکات کے ہمورہ کان بھپی دھکات کے بارانی پیوہیدہ و دھبیرینی بھسر بھندہ کانیدا کہ وہخته لہ بی بارانی و کم ناویدا تووشی ناپڑھتی و کم دھرامہتی و برسیہتی و قات و قبی و بی ہیوایسی بین، ﴿رَحْمَتِهِ أَوْلَهُ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى﴾ کے شہریکی بق داده نہن.

﴿أَمَنَ يَدْرُوا الْحَلَقَ ثُرَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَوْلَهُ مَعَ اللَّهِ قُلْ مَا تُواْبِرُنَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ (۱۶)

خوای گورہ دھفرمومیت: ﴿أَمَنَ يَدْرُوا الْحَلَقَ ثُرَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَوْلَهُ مَعَ اللَّهِ قُلْ مَا تُواْبِرُنَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ واته: نہو خودایہ بھ دھسے لات و توانای خوی نہم ببوونہ وہرہی وہدی هینواہ و ہر خوشی لہ پاشہ پڑدا لہ ناوی دھبات و تیکی دھدات وہک لہ نایہتیکی تردا

^۱ النحل (۱۶).

^۲ الانعام (۹۷).

فَرَمَوْيَهْتِي: ﴿هُوَّ بَطَشَ رَبِّكَ لَشَيْدٌ ﴾^{۱۱} إِنَّهُ مُوْتَبِعٌ وَمُعِيدٌ، وَاتَّه: بَيْكُومانْ هَلْمَعْتَ بِرِدَنْتِي پَهْرَوْهَرْنَدَهْتْ نَزَدْ تَونَدَهْ وَئَوْ هَرْ خَرَى وَهَدِي دَهْهِيَنْ وَدُوْيَارَهْشِى دَهْكَاتَهْوَهْ، وَهَ فَرَمَوْيَهْتِي: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدُوا الْحَقَّ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهَوْتُ عَيْتَهُ﴾، وَاتَّه: ئَوْ (خوا) زَاتِكَهْ بَهَدِي هَيْتَانِي دَهْسَتْ پِيْكَرْدَوْهَهْ لَهْ پَاشَانْ (دَوَايِ مرَدَنْي) دُوْيَارَهْ دَرُوْسَتِي دَهْكَاتَهْوَهْ ئَهَمْ (دَرُوْسَتْ كَرْدَنْهَوَهِي دَوْوَهِمْ) لَاهِي خَوا نَاسَانَتِهْ. وَهَ دَهْ فَرَمَوْيَهْتِي: ﴿وَمَنْ يَرْفَعُكَرْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾ وَاتَّه: كَيْ لَهْ نَاسَمانْ وَزَمِينَهَوَهْ پَهْرَيَانْ دَهْدَاتِ، بَهْهَزِي بَارِيَنْهَوَهْ پُوْوَهَكَتَانْ بَقْ دَهْپَوْيَنْ وَخَيْرَوْيَيَنْ زَهْوَيَانْ دَهْدَاتِي، وَهَكَ لَهْ چَهَندَ نَايَهْتِي تَرِدا فَرَمَوْيَهْتِي: ﴿وَأَسْلَوَ ذَاتَ الرَّبِيعِ ﴾^{۱۲} وَالْأَرْضِ ذَاتَ الصَّنْعِ﴾، وَاتَّه: سَوِينَدَ بَهْ نَاسَمانِي خَاوَهْنَ بَارَانْ، وَهَ بَهْ زَهْوَيِ خَاوَهْنَ دَرْزَوْ قَلِيشِ، وَهَ فَرَمَوْيَهْتِي: ﴿يَعْلَمُ مَا يَلْجُّ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا﴾، وَاتَّه: (خوا) دَهْزَانِي چَيْ دَهْجِيتَا بَهْنَاوْ زَهْوَيَادَوْ چَيْ دَهْرَهْجِيتَوْ چَيْ دَيْتَهْ خَاوَهَوَهْ لَهْ نَاسَمانْ وَچَيْ سَرْدَهَهْ كَوَيِتْ. خَودَاهِي پَاكَوْ بَيْكَرْدَ ٹَاوِيَكِي پِيرْدَزَ لَهْ نَاسَمانَهَوَهْ دَهْبَارِيَنْ دَهْجِيتَهْ نَاوْ زَهْمِينَ وَهَ شَيْوهِي كَانِي دَيْتَهْ دَهْرَهَوَهْ وَدَهْپَوَاتْ بَهْنَاوْ زَهْمِينَدِ، پَاشَانْ بَهْهَزِي ئَوْ نَاوَهَوَهْ كَشْتُوكَالَوْ بَهْرَوْبَوْمَ وَكُولَي جَوَانْ وَنَاسَكَوْ هَمَارَهَنَگَ دَهْپَوَتِ، ﴿كُلُّا وَارْعَوْا أَنْتَمُكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيَّتَ لَأُولَى النُّهَيِّ﴾، وَاتَّه: (ئَهِي مَرْقَفَهَ كَانْ) بَخْنَوْ وَنَازَلَهَ لَوْ مَالَتَهَ كَانِيَشَتَانْ بَلَهَوْهَرْپَنَنْ بَهْ پَاشَتِي لَهَوْدَا (كَهْ باسَكَرا) بَلَكَهْ نَيْشَانَهَيْ نَزَدَهَيْ بَقْ نَوَاوَهَيِ خَاوَهَنِي ٹَيْرِينْ. بَزِيهِ فَرَمَوْيَهْتِي: ﴿أَوَلَهُ مَعَ اللَّهِ﴾ نَايَا پَهْ رَسْتَراوِيَكِي تَرَ لَهَكَلَ خَودَا دَهْپَرْسَتَنْ ﴿فَقُلْ هَكَثُوا بِرْهَنَنَگُمْ﴾ وَاتَّه: بَلَكَهْ كَانِتَانْ بَيْنَ نَيْشَانِي دَهَنْ ئَهَگَارَ وَدَهَزَانِنْ تَسْهَكَتَانْ پَاشَتِهِ وَغَيْرِي خَودَا كَسِيَكِي تَرَهَيِهِ ماَوارِي لَيْ بَكَنْ وَبَيْبَرْسَتَنْ. وَهَكَ فَرَمَوْيَهْتِي: ﴿فَرْهَنَنَگُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَكِيدَقِيتَكَ﴾ وَاتَّه: ئَهَگَارَ نَيْوَهِ پَاشَتِ دَهَكَنْ. خَودَا خَرَى ئَاكَادَارِهِ كَهِ مَيْعَ بَلَكَهْ وَنَيْشَانَهَيِ كَيَانَ بَهْ دَهَسَتَهَوَهِ نَيِهِ وَهَكَ فَرَمَوْيَهْتِي: ﴿وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِنَّهَا مَلَّخَ لَا بُرْهَنَ لَهُ يَدِهِ فَإِنَّمَا جَسَابَهُ عِنْدَ رَبِيعَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾ وَاتَّه:

^{۱۱} البروج (۱۲-۱۳).^{۱۲} الدُّرم (۲۷).^{۱۳} الطارق (۱۱-۱۲).^{۱۴} سَبَا (۲).^{۱۵} طَه (۹۶).^{۱۶} المؤمنين (۱۱۷).

هر کاس بپرسنی په رستاویکی تر له گهله خوادا که هیچ به لکه یه کی نهیت له سر نهوا (په رستنه) نهوه به پاستی لیپرسینووه تهنا لای په روهدکاریتی بیکومان کافران پذگار نابن.

﴿فَقْلَ لَا يَعْلَمُ مَنِ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبُ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يَبْعَثُونَ ﴾^{۱۵} ۱۵ بَلِ اذْرَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْهَا بَلْ هُمْ مِّنْهَا عَمُونَ ﴾^{۱۶}

خوای گوره ده فرموده: «فَقْلَ لَا يَعْلَمُ مَنِ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبُ» واته: بلی که سانی که له ناسمانه کان و زه ویدان غهیب نازانن. خوای گوره فهرمان ده کات به پیغامبره که موحده مدد (علیه السلام) که بیزی به همو خلکی و فیریان بکات که هارچی له ناسمانه کان و زه میندا همه، نازانن و ناگاداری نهیتیه کان نین، غهیری خودا، خوای گوره فرموده: «إِلَّا اللَّهُ» نه پسته به نیستیسانی مونقه تیعه (استثناء منقطع) خودا نه بی هیچ که سیک ناگاداری نهیتیه کان نیه، هر خزی ده زانی و شهريکی نیه، وده فرموده: «وَعِنَّدَهُ مَفَاعِنُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ»، واته: وه کیلی همو نهیتیه کان هر لای خوابه که سی نایانزانیت بیچگه نهوا (خوا). وه له نایه تیکی تردا فرموده: «إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيَرِدُ الْغَيْبَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْضِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّا ذَا تَكْسِبُ غَدَّاً وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِإِيَّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَيْرٌ» واته: به پاستی تهنا لای خوابه زانیاری (کاتی هانتنی) پیشی دوایی و هر خوا باران ده باریتني تهنا خوا ده زانی بهوهی له مندادانی (دایکان) دایه و هیچ که س نازانن سبې ینی چی ده کات و هیچ کاس نازانن له چ شوین و زه ویده کدا ده مریت به پاستی خوا زانو ناگاداره. نایه لهم باره وه زوره، وه ده فرموده: «وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يَبْعَثُونَ» واته: نهوانهی له ناسمانه کان و زه میندان نازانن کهی پیشی قیامت دیت و زیندو ده کریته وه، وده له نایه تیکی تردا فرموده: «فَتَلَقَّتِ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا بِنَهَّةٍ» واته: گرانه له سر نهوانهی که له ناسمانه کان و زه میندان که بزانن و ناگادار بن کهی دیت، له ناکاویک نهوا پیشی دیت و پوتان تیده کات.

پاشان خوای گوره ده فرموده: «بَلِ اذْرَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ» واته: زانیاریان هر نهونه بپ ده کات و ناتوانن کاته کهی بزانن، هندیکی تر له زانیاریان لهم نایه تهدا «بَلِ اذْرَكَ عِلْمُهُمْ» واته: زانیاریان یه کسانه لهو باره یه وه، وده له سه حیحی موسیلیمدا هاتووه که پیغامبری خودا - (علیه السلام)

^۱ الانعام (۵۹).

^۲ لقمان (۳۴).

^۳ الاعراف (۱۸۷).

فرموده بجهت اینکه پرسیاری لی کرد له باره‌ی پذئی قیامه‌ته وه (نهوهی پرسیاری لی ده کریت شاره‌زاترینه لهوهی که پرسیارده‌کات).^۱ واته: وهک یهکن له بن ده سه‌لاتی ونه توانیدا، پرسیارکه رو پرسیار لیکراو. «بَلْ هُمْ فِي شَكْ مِنْهَا»، نهوهی زه‌میره (الضمیر) ده گپتنه وه بچنسه که مه بهست پیش خوانه‌ناسه‌کانه. وده خواه که دره فرموده‌یه‌تی: «وَعَرِضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَفَّا لَقَدْ جَنَّبُوكُمْ كَمَا حَلَقْتُكُمْ أَوْلَ مَرَّةً بَلْ زَعْمَتُ أَلَّا يَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا»^۲ واته: وده هاموو (ناده‌می) له بردهم په روهر دگارتدا پیزند ده کرین سوینند به خوا بیتکمان هانتنه وه بچ لامان هدر بهو شیوه‌یه‌ی که یهکم جار دروستمان کردن به لام نیمه گومانتان وابرو که نیمه کاتیک دانانین بچ (لیپرسینه‌وه) تان. واته خوانه‌ناسان له خوتان، وه لیزه‌شدا هدر وای فرموده، «بَلْ هُمْ فِي شَكْ مِنْهَا» واته: نهوانه به گومان و دوو دلن له بیونی و له هانتنی و پودانی، «بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ»^۳ واته: نقد بین ناگاو نه زانن له کویر خراپتن له باره‌ی هانتنی پذئی قیامه‌ته وه.

﴿ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَعْذَاكُمْ تُرَبَا وَمَا بَآتُوكُمْ أَيْمَانًا لَمْخَرْجُوكُمْ ٦٧ لَقَدْ وَعَدْنَا هَذَا نَهْنَمْ وَمَا بَآتُوكُمْ أَيْمَانًا مِنْ قَبْلِ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْطِيلُرُ الْأَوَّلِينَ ٦٨ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عِنْقَةُ الشَّجَرِينَ ٦٩ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ٧٠ ﴾

موشیکه کان هاتنى رۇزى قيامەت بە درۇ دەزانۇ وەلام دانە و مان

خوای گوره ده فه رمومیت: «وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كَانَ تُرْبَةً وَأَبَارُونَا أَهْنَاهُ لِمَخْجُورٍ» خوای گوره باسی نه موشیکانه ده کات که بپوایان نیه به پنهانی قیامت و زیندو بیونه و نینکاری ده کن و نیشن: چن نیمه کاتی بوبین به خول و نیسکمان پذاو پوتورکاو ورد بوبو جاریکی تر کیان ده کریته و به لاشه ماندا. پاشان فه رمومیتی: «لَقَدْ وُعِدْنَا هَذَا مُحْكَمٌ وَمَا أَبَرْنَا مِنْ قَبْلٍ» واته: نه به لینه به نیمه و بابو باپیرانیشمان دراوه له پیشهوه، هر قسیه و ده بیسیستین، وا نازانین راست بیت و نیشن: «هَذَا إِلَّا أَسْطِيْرُ الْأَوَّلِينَ» نه می که باس ده کریت که زیندو ده کریته و له به سه رهاتی پیشینه کان ده کات. «إِلَّا أَسْطِيْرُ الْأَوَّلِينَ» واته: گله کان له یه کتیران و هر گریتووه له و کتیبانه که له پیشینه کانیانه و به دهستیان گیشتووه، هیچ بنه ما یه کی پاستی نیه، خوای گوره و هلامیان

مسلم (١/٣٦).

٤٨ (الكهف).

دهاته و که چون نهانه و بیده کنه و بروا به زیندو بیوونه و ناکه ده فرمودیت: **(قل)** بلی: نهی موحه مدد **(صلی اللہ علیہ وسلم)** به خوانه ناسانه: **﴿قُلْ سِرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَنْقَةُ الْمُجْرِمِينَ﴾** واته: با بیرون بگردن به سر زهیندا به چاری خوبیان ببین که چون خودای منز توله لدرو خوانه ناسانه پیش نهان کرد و تغیروتونای کرد و لمانی بردن و پیغامبران و شوینکه و تروانی له خاوهن باوه پان له نیوان نهاندا پذگارو سرهی رز کرد، نهانه هه موو به لگن له سر راستی نه و پهیامه که پیغامبران (سلامی خوایان لی بیت) هینایانه و چاکی نه و پهیامه. پاشان خوای گورد دلخوشی پیغامبر **(صلی اللہ علیہ وسلم)** دهاته و ده فرمودیت: **﴿وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ﴾** واته: به باوه پهیتانی نه او موشیکانه دلتنگ مبه، داخو که سه ریان بتو هلمه کیشه، **﴿وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مَّا تَنْهَى﴾** نهیکون **(صلی اللہ علیہ وسلم)** واته: له فیلانه نهان دهیکن و دری نه و پهیامه دههستن که تو بوت هیناون دلتنگ مبه و خفه مخ، خودا پشتگیرو یلرمه تی دهی ٹاینه کته، سه ری ده خات به سر نهانه دا که واز ناهیتن و دیایتی ده کهن.

﴿وَيَقُولُونَ مَقَدْ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ **(۶۱)** **﴿قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدْفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي سَتَعْجِلُونَ﴾** **(۶۲)** **﴿وَلَئِنْ رَيَكُ لَذُو قَضْلٍ عَلَى أَنَّا مِنْ وَلِكَنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ﴾** **(۶۳)** **﴿وَلَئِنْ رَيَكُ لَيَعْلَمْ مَا تُكِنُ صُدُورُهُمْ وَمَا يُلْمِنُونَ﴾** **(۶۴)** **﴿وَمَا يَنْهَا غَيْرُهُ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ ثُمَّ يُنَبِّئُونَ﴾** **(۶۵)**

خوای گورد باسی موشیکه کان ده کات که هاتنی پذیتی قیامت به درق ده زانو و بروایان وایه که هر گیز پهو نادات نیشن نه گدار نه قسیه پاسته کهی دیتهدی و هک خوای گورد ده فرمودیت: **﴿وَيَقُولُونَ مَقَدْ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾** خوای گورد بش و لامیان دهاته و ده فرمودیت: **﴿قُلْ﴾** نهی موحه مدد **(صلی اللہ علیہ وسلم)** بیذه: **«عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدْفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي سَتَعْجِلُونَ﴾** واته: لهانهی نقد لیتانه و نزیک بوبیتله هندی له سزايانه که داوای هاتنی ده کهن لابه پهله. نیبنو عه باس ده لی: لهانهی نهودی نیبوه پهله لی ده کهن نقد نزیک بوبیتله یان نقد نزیک بیت لیتانه وه. ^۱ موجا میدو زه حاک و عه تای خوارسانی و قه تاده و سودیش هر وايان و گوتلوه. ^۲ و هک نهم نایه ته که خوای گورد ده فرمودیت: **﴿وَيَقُولُونَ مَقَدْ هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا﴾** ^۳ واته: وه ده لین نه و کهی ده بیت بلی

^۱ الطبری (۴۹۲/۱۹).^۲ الطبری (۴۹۲/۱۹)، الدر المنشور (۳۷۵/۶).^۳ الاسراء (۵۱).

لهوانه يه نه و (بزه هاتني) نزيك بيته، و ده فرموده: «يَسْعَجِلُونَكَ إِلَمَذَابٍ وَلَنَّ جَهَمَ لِمُحِيطٌ
بِالْكُفَّارِينَ»^۱، واته: به پهله له تو دواي (هيتانی) سزا دهکن که به پاستي دزدهخ دهوری کافرانی
داوه. بزه نه لامه - اللام - چووهته سدر (رَدَفَ لَكُمْ) چونکه مانای (عَجَلَ لَكُمْ) نقد نزيكه
دهکه يه تهيت، وده له مواجهه ده پیوایت کراوه (لَعْنَةً أَنْ يَكُونُ رَدَفَ لَكُمْ) واته: لهوانه نقد
ليتنانه و نزيك بيته.^۲ پاشان خواي که وره ده فرموده: «وَلَنَّ رَبِّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى الْأَنْاسِ» واته: خواي تو
چاکهی زقره بمسار خالکه و نه هامورو به هره نقده بداندووه به سرياندا کچی نهوان هر ناهقه
له خويان دهکن، «وَلَكَنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ» واته: شوکرانه بئيري نه هامورو چاکهه ناکهن
زمارهه يه کي نقد که ميان نه بيته. «وَلَنَّ رَبِّكَ لِيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلَمُونَ» واته: خودا چون
ناگاداري هه مووشته ئاشکرا کراوه کانيانه هربه و شيوهه يه ئاگاداري گشت شته شاراوه کانيشيانه. وده
له چند نايته تردا فرموده يه: «سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسْرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ»^۳، واته: يه کسانه (بزه
خوا) نهوهه تان به نهيني قسه بکات وه نهوهه تان به ئاشکرا (قسه) بکات. وه فرموده يه: «يَعْلَمُ أَلْسِنَةُ
وَأَخْفَى»^۴، واته: نهوه به پاستي نه و (خوا) نهيني و له نهيني شاراوه تريش ده زانی. وه ده فرموده:
«لَا جَنَّ يَسْتَغْشُونَ شَيْأَبُهُمْ يَعْلَمُ مَا يُشَرِّوْنَ وَمَا يُعْلَمُونَ»^۵، واته: بيدار بن کاتيك نهوانه خويان
داده پيژشن به پيژشاكه کانيان (خوا) ده زانی بهوهی ده يشارنه ووه و نهوهه ئاشکراي دهکن. پاشان
خواي گهوره باسي نهوه دهکات که ئاگاداري هامورو نهيني کانی ئاسمانه کان و زهمينه و له ديارو
ناديariesh، نهوهی که به نده کانی ئاگاداري نين و نهيان بینيويه، ده فرموده: «وَمَا مِنْ غَيْرَهُ فِي السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ»^۶ نينبو عباس دهلى: هيع شتيك نيه له ئاسمانه کان و زهميندا، «لَا فِي كِتَابٍ شَيْءٌ» واته:
هممو له کتبيتكی روونکه رهودا نووسراوه، ئهم ئاپته وده نه ئاپته وايه که خواي که وره

العنكبوت (٥٤).

الطبسي (٤٩٢/١٩).

الرعد (١٠)

·(Y) 4

(9) 44

الطبعة، (١٩٤٩/٤).

دھف رمومیت: ﴿لَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنْ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ

لیلیسیر^۱)، و اته: نایا نازانی به راستی خودا ده زانی به همراه نه و شتانه‌ی له ناسمان و زه ویدایه بیگومان
شنهووهی پاسکرا له کنتم، (لوح المحفوظ) دایه به راسته، نهم (ذانیارهی) پاسکرا به لای، خواه ناسانه.

فَإِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَعْصُمُ عَلَىٰ بَيْتٍ إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْلُقُونَ ٦٧

٧٦ إِنَّ رَبَّكَ يَعْصِي بِنَاهِمْ بَحْكِيَهُ، وَهُوَ الْعَزِيزُ الْمُلِيسُ ﴿٧٦﴾

إِنَّكَ لَا تُشْعِمُ الْمَوْقِعَ وَلَا تُبْعِثُ الصَّمَدَ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَوْا مُذْرِينَ ﴿٨﴾

الْأَمَّ مَنْ تَوَقَّعَ بِعَيْنِتَنَا فَهُمْ شَلَمُونَ

﴿٨١﴾ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِيَوْمِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ

توران باس ناکوکی نیوان بهنی ئیسرائیل دهکات كە خودا دادومرى دهکات لە نیوانیاندا

خواه گوره باسی قورئانی پیروز دهکات و ده فرمودت: ﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَىٰ بَعْضٍ إِنْ تَوَلَّ

أكثُرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ بَخِلُونَ^{٤٠}) وَاتَّهُ: نَهُمْ قُوْرَنَانُهُ لَهُكَلُ نَهُوهُشَدَا كَهُ پَرَهُ لَهُ پَنَمَائِي وَكَتَبَيْكِى

پیونکاره و هیو و هق و ناهق له یه کی جیاده کاته وه، باسی کیشهای نوههی نیسرانیلیش دهکات که

مملکتی کتبی نہان و نینجبلن. ﴿أَكْثَرُ الَّذِي هُمْ فِيهِ يخْلِفُونَ﴾ وەک هەرایان لەسەر عیسا کە زۆر

ناتکرکن له سه ریو پای جیاوازیان ههیه، جوله که در قیان ههلبه ستونه و کاوره کان زیاده په ویان کردیووه

له پیشگیرنیدا، قورئان به شیوه‌هیکی جوان و پاست باسی عیسا دهکات که عهبدیک بورو له

عبدالله کانی حوا و پیغمبر مبارکی به پری خواه که رهیش بورو (سلامی خواه لسمر بینت) و هک خواه

جیسا کوئی ماریمہ کے ونیدیکی پاسٹے (دریارہہ عیسیا) کے نواں (کافیو جووہ کھان) نیڈا دوو

کان. و ده فرمودیت: **خواه هدی و حممه لامعین** و آنها: پنیشانده ره بُو دلی نهوانی که بپوایان

بُنی همیه و په حمایتیشه بُیان له کشت کاروباریکیاند، پاشان فرموده‌یه: «إن ربك يعْصِيَ بِنَاهِمْ»

واثه: پروهنه‌ی تقدیم داده‌ی بیان دهکات له پذئی قیامه‌تدا، **«بِسْكِيمَهٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ»** واثه: به بپیاری

آخری هر خری خواهند دسته الات و له تزلیل سهندند، تزلیلی به زه بره (العیسی) نزد چاک ناگاری

الحج (٧٠)

مریم (۳۴)

فَهُرْمَانِ دَانِ بِهِ خُوْسِپَارَدِنِ بِهِ خُودَا لَهُ گَهِ يَانِدَنِي بَانِگَهِ وَازِدا

خَوَىٰ كَهُورَهِ دَهْ فَرمُوْيَتِ: ﴿فَتَوَكَّلْ عَلَىَ اللَّهِ﴾ وَاتَهُ: تَوَخَّتْ بِهِ خُوا بَسِيَرَهِ لَهُ هَمُو نَيَشُو كَارِيَكتَادِو بَانِگَهِ وَازِدا پَهْرُوهِ رِنَدَهْتِ بِهِ خَلَكِي بَكِيهِنِهِ، ﴿إِنَّكَ عَلَىَ الْحَقِيقَ الْمُبِينِ﴾ وَاتَهُ: بِهِ پَاسَتِي لَهَسَرْ هَقِي نَاشَكَرَايِ، چُونَكَهِ نَهُو كَسَهِ دَرَيَاهِ تِيتِ دَهَكَاتِ لَهَوانَنِهِ كَهِ بَهْدَهِ خَتُو عَاقِبَيَتِ شَهِنِ، خُودَا مَورِي نَاوهِ بِهِ سَرْ دَلَيَانِدا، بَاوِهِ پَنَاهِيَتِنِهِ نَهُگَرْ هَرَچِي بَلَكِيهِ بَقِيَانِ بَيَتِ، بَقِيَهِ خَوَىٰ كَهُورَهِ فَرمُوْيَهِتِي: ﴿إِنَّكَ لَا تُشْعِيْ المَوْقَعَ﴾ وَاتَهُ: تَوَخَّتِي نَاتَوَانِي بِهِ مَرَدوُويِ كَلِپَسْتَانِ بَيِسِيَنِيِ، هَرَ بِهِ شَيَوهِي نَهَايَهِي كَهِ خُودَانَهِ نَاسِنِ بَهْرَدَهِ لَهَسَرْ دَلَيَانِهِ وَگَوِيشَيَانِ كَهِ بِهِ وَبِي دَيَنِي دَاكِيرِي كَرِدوُوهِ، بَقِيَهِ خَوَىٰ كَهُورَهِ فَرمُوْيَهِتِي: ﴿وَلَا تُشْعِيْ الصُّمَ الدَّاعَاءَ إِذَا وَلَوْا مُذَبِّرِيَنِ﴾ وَاتَهُ: وَ تَوَخَّتِي نَاتَوَانِي كَوِيَانِ بَزِكَارِ كَهِيَتِ لَهِ كَهُورَهِ كَهِيَهِ بَيَانِ تَهَنَهَا نَهَايَهِ وَهَلَمَتِ دَهَدَهَنَهِ كَهِ خَاوَهِنِي بِيَسَنِو بَيِنِيَتِي كَهِ بِهِ سَوَودُ دَلَوْ كَوِمَرايِيَهِ كَهِيَهِ بَيَانِ تَهَنَهَا نَهَايَهِ وَهَلَمَتِ دَهَدَهَنَهِ كَهِ خَاوَهِنِي بِيَسَنِو بَيِنِيَتِي كَهِ بِهِ سَوَودُ دَلَوْ دَهَرَوَنِيَتِي كَهِيَهِ بَيَانِ تَهَنَهَا نَهَايَهِ وَهَلَمَتِ دَهَدَهَنَهِ كَهِ خَاوَهِنِي بِيَسَنِو بَيِنِيَتِي كَهِ بِهِ سَوَودُ دَلَوْ لَيِ بَيَتِ) بَقِيَانِ هَاتَوَهِ.

﴿وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجَنَا لَمْ دَأْبَةَ مِنَ الْأَرْضِ ثُكِلْمَهْدَهُ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِغَایِبَتِنَا لَا يُوقَنُونَ﴾^(۱)

هَاتَتِهِ دَهَرَوَهِي گَيَانِهِ وَرِنِيكِ لَهُ نَاؤِ زَمِينَدا (دَابَةُ الْأَرْضِ)

خَوَىٰ كَهُورَهِ دَهْ فَرمُوْيَتِ: ﴿وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجَنَا لَمْ دَأْبَةَ مِنَ الْأَرْضِ ثُكِلْمَهْدَهُ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِغَایِبَتِنَا لَا يُوقَنُونَ﴾ وَاتَهُ: هَرَ كَاتِيَكِ بِهِلَيَنِي نَيَمِهِ هَاتِجِي بَقِيَهِ نَهُو خَلَكِهِ، لَهِ نَاخِرِ زَهَمانِدا، گَيَانِهِ وَرِنِيَكَانِ لَهِ زَمِينِهِ بَقِيَهِ دَهَرَهِ هَيَنِينِ قَسَهِيَانِ لَهِكَهِ دَهَكَاتِ وَنَيَنِي: خَلَكِي بَاوِهِ بَيَانِ بِهِ نِيشَانَهِ كَانِي نَيَمِهِ نَهَكِرَدِ بِهِ پَاسْتِيَانِ نَهَدَهِ زَانِي، نَهُمْ گَيَانِهِ وَهَرَهِ - دَهَ عَبَابِهِ - لَهِ كَوتَابِي دَنِيَادَا لَهِ زَوَىٰ دَيَتِهِ دَهَرَ كَاتِيَكِ كَهِ خَلَكِي دَهَسَتِ دَهَدَهَنِهِ بَيِنِ نَامُوسِي وَخَرَابِهِ كَارِي وَپَشتِ دَهَكَهِ فَرمَانِهِ كَانِي خُودَاوِ دَهَسْتَكَارِي دَهَكَهِنِ وَدَيَکَپِنِ، هَنِدِيَكِ نَيَنِنِ: لَهِ مَكَكَهِ لَهِ زَمِينِ دَيَتِهِ دَهَرِ، هَنِدِيَكِ تَرِنِيَنِ: لَهِ مَكَكَهِ نَايَتِهِ دَهَرِ لَهِ شَويَنِي لَهِ زَمِينِ دَيَتِهِ دَهَرِ، وَهَكِ لَهِمَوَدَوا بِهِ يَارِمَهَتِي خُوا بِهِ درِيَيَهِ باسِي دَهَكَهِنِ، كَهِ قَسَهِ لَهَگَهَلِ خَلَكِي دَهَكَاتِ لَهِ وَبَارِهِيَهِوَهِ، وَهَكِ نَيَبِنُو عَهَبَاسِ وَحَسَنِ وَقَهَادَهِ كَهِتِوَوِيَانِهِ، پَيوَايِهِتِيشِ كَراوهِ لَهِ عَلِيَهِوَهِ (پَهَزَائِ خَوَىٰ لَيِ بَيَتِ) كَهِ لَهَگَهَلِيانِ قَسَهِ دَهَكَاتِ، وَاتَهُ: وَتَوَوِيزِيَانِ لَهَگَهَلِ دَهَكَاتِ.^۱ لَهِ بَارِهِي نَهُمْ گَيَانِهِ وَهَرَهِ (الدَّابَةُ) قَسَهِوَيَاسِ نَزَدِهِ چَهَنِيَكِ بَقَوانِينِ بِهِ يَارِمَهَتِي خُوا باسِي دَهَكَهِنِ، ثِيَامِي نَهُمَهَدِ پَيوَايِهِتِي كَرِدوُوهِ لَهِ حَوَزَهِيَفَى كَوبِي نَهُسِيدِي غَفارِيَهِوَهِ دَهَلِيَهِ: نَيَمِهِ باسِي بَقَنِي قِيَامَهِ تَعَانِ دَهَكَرِدِ پَيَغَهِمَبَرِي خَوَا (للَّهِ) لَهِ ثَوَورِيَكَوَهِ -

^۱ الطَّبَجِي (۱۹/۵۰۰).

هوده یه کوه - ناگای لیمان بیو، فرمومی: (قیامهت هلاناسیت - نایهت - هتا ده نیشانه ده بینن: هلاتنی خود له خورناؤوه، دوکله - الدخان -، گیانه وه ریکه - الدخان -، ده چوونی یه چوج و مهنجو، هاتنی - دابه زینی - عیسای کوبی مریم (سلامی خوایان لی بیت)، ده جال، وه سی پرچوونی زه مینیش: پرچوونیک له خورناؤوه، پرچوونیک له خورهه لاته وه، پرچوونیکیش له دوروگای عربه به سجزیره العرب، ناگریکیش له ناو یه ممندا (الیمن) سر هله ده خلکی پایپیج ده کات، یان: کلیان ده کات وه، له گلیان بز هر لایک بیکن به شهو به پذلیان جیانایتیه وه).^۱ هر بهم شیوه یه مولیم و نه هلی سونه نه کان له حوزه یففوه پیوایه تیان کرد و به مرفوعی (مرفعه ای) تیرمنی ده لی: فرموده یه کی چاک و پاسته.^۲ مولیمیش به تنها پیوایه تی کرد و به حوزه یففوه به مرفوعی.^۳ والله أعلم، فرموده یه کی تر: مولیمی کوبی حه ججاج پیوایه تی کرد و به عهد بولای کوبی عمه وه عمرو - ده لی: فرموده یه کم له پیغمه بری خواوه^(۴) لبهر کرد و هرگیز لبیرم ناچیته وه، بیست له پیغمه بری خواوه^(۵) فرمومی: (یه کم نیشانه یک که ده رکه وت، واته: له نیشانه کانی پذلی قیامهت هلاتنی خود له خورناؤوه، وه ده رکه وتنی گیانه وه ره کیه (الدابة) له چیشتنه نگادا (الضھی) که دیتے ناو خلکی، هر یه کیکیان پیش نه ویان هات، نه وی تریشیان به دوایدا دیت).^۶ مولیم پیوایه تی کرد و به سه حیجه کیدا له نبوه بیره وه (په زای خوای لی بیت) نه ویش له پیغمه بری خواوه^(۷) فرمومیه تی: (له شمش شست ده سپتیشخه ری بکن و کاری چاکه کی نتیدا بکن، هلاتنی خود له خورناؤوه، دوکله که - الدخان -، ده جال، ده عباکه (الدابة) مردنی خزتان، هاتنی پذلی قیامهت) تنها مولیم خزی پیوایه تی کرد و به^۸ فرموده یه کی تر: نه بو داودی تمیالیسی (الطیالیسی) پیوایه تی کرد و به نبوه بیره وه (په زای خوای لی بیت) ده لی: پیغمه بری خواوه^(۹) فرمومی: (گیانه وه ره کی ناو زمین (دابة الارض) دیتهدره، گاچونه که کی (عصا) موساو نه نگوستیله که کی (خاتم) سوله یمانی له گله دایه (سلامی خوایان لی بیت) به گاچونه که ده دا له لو تی خوانه ناس (الكافر) وه پوی خاوه ن باوه بیش به نه نگوستیله که - به خاتمه که - ده رده که ویت و دیاری ده دات، هتا خلکی له سه ر سفره نان خواردن سخوات کرده بنه وه، خاوه ن باوه پ له خوانه ناس

^۱ احمد (۶/۶)، فرموده یه کی سه حیجه.

^۲ مسلم (۲۲۲۵/۴)، ابو داود (۴۹۱/۴)، تصنف الأحزنی (۴۱۲/۶)، النسائي في الكبri (۴۵۶/۶)، ابن ماجه (۱۲۴۱/۲).

^۳ مسلم (۲۲۲۷/۴).

^۴ مسلم (۲۲۶۰/۴).

^۵ مسلم (۲۲۶۷/۴).

جباده کریته و ده ناسرتی).^۱ نبینو جوره بیع دهلی: له نبینو زوبه بیره وه (ابن زیب) که باسی (وهشی) کیانه و هر کهی کرد و بوده گرتو ویه تی: سه ری و هک سه ری گایه و (الثون) چاوی و هک چاوی به رازه و گوئی و هک گوئی فیله و شاخی و هک حبیوانی کتوبیه و ملی و هک ملی نعمامه یه و سنگی و هک سنگی شیره و پهنه نگی و هک پهنه نگی پلنگ و کله کهی (خاکسره) و هک کله کهی پشیله یه و لککی (دوگی) و هک لککی به ران (کبش) واپی و لاقه کانیشی و هک لاقی و شتره، نبیوانی هر دو جومگه یا کی (فصلین) دوانزه زیراعه، کوچانه کهی موساو خاتمه کهی سوله یمانی له گله ده رده که ویت، هیچ خاوهن با وه بی نامیتی مه گین خالیکی سپی ده فریت به نبی چوانیدا به گاچزد کهی موسا، نه و خاله ده گه پریت هتا نبی چوانیدا سپی ده کاته وه. و هیچ کافری کیش (خوانه ناس) نامیتی مه گین خالیکی پهش ده فریت به نبی چوانیدا به خاتمه کهی سوله یمان، نه و خاله ده گه پریت هتا هممو نبی چوانی پهش ده کات، هتا خه لکی کریں و فروش (مامله) ده کان له نبی باز اپا، کافر نبیزدی به مسلمان: نه مه به چهند نهی مسلمان، مسلمانیش چیزیت به کافر: نه مه به چهند نهی کافر؟ هتا وای لی دیت خه لکی مالیک لاهه سفرهی نان خواردن داده نیشن مسلمان و کافر تیا جباده کریته وه (ده ناسرتی) پاشان ده عباکه (دایه) پیشان مه زن فرموده تی: «وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَائِبَةً مِّنَ الْأَرْضِ شَكَلَهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا يَعْبَدُونَ لَا يُوقِنُونَ»^۲، واته: هر کاتیک بپاره مان ده رچو بپیشان، کیانه و هر کیکان لهم زه مینه دا بق ده هیتینه ده ره وه که و تقویتیان له گلن ده کات و پیشان نبیزدی: خه لکی له ناخی دلیانه و بپیشان به نیشانه کانی نیمه نه ده کرد.

«وَيَوْمَ تَخْسِرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّنْ يُكَذِّبُ بِيَوْمَنَا فَهُمْ يُؤْمِنُونَ»^۳ (۴۷) حَقَّ إِذَا جَاءُوكَ أَكَذَّبُوكَ يَوْمَنَا وَلَرَ تُحِيطُوا بِهَا عِلْمًا أَمَّا ذَكْرُنَا فَمَلُونَ»^۴ (۴۸) وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ يَمْأَطَلُمُوا فَهُمْ لَا يَنْظَقُونَ»^۵ (۴۹) الْمُرِيرَةُ أَنَّا جَعَلْنَا أَلْيَلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ وَأَنَّهَا رَمِيرَةٌ إِنَّكَ لَأَيْنَتِ لَقَوْمٌ يُؤْمِنُونَ»^۶ (۵۰)

کوکردن وه سته مکاران (المان) له روزی قیامه تدا

خوای گهوده باسی پیشنه، قیامه ته ده کات، کاتیک که سته مکاران نهوانه‌یی که بپیشان نه بود به نیشانه کانی خود او پیغام بره کانی (سه لامی خواهیان لی بیت) که ده کریته وه له ببردهم خودای گهوره دا پرسیاریان لی ده کریت له ده کارانه‌یی که کرد و بیوانه له زیانی دنیادا، بق پرسوا کردن و داخ نان به دلیانداو

^۱ مسند الطیاسی (۳۲۴) ثه م آن رموده دیه، مسند ده کانی لاوانه.

^۲ البغوي (۴۲۹/۳).

سوکایتی پیکردنیان، و هک خوای که ورده فرموده‌یتی: «وَيَوْمَ تَخْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا» واته: له همو گزیه‌ک (کلمه‌لیک) له وانه‌ی که بیباوه‌پ بیون کلده‌کینه‌وه، «يُكَذِّبُ بِتَائِيْتَنَا» له وانه‌ی باوه‌پیان نهبو به نیشانه‌کانی نیمه، و هک خوای که ورده له نایه‌تی تردا فرموده‌یتی: «تَخْشُرُ الَّذِينَ كَلَمَوْا وَأَرْزَقْتُهُمْ»^۱، واته: (خوا به فریشته‌کان ده فرموده‌یت) نه وانه‌ی ستمیان کد کلیان بکه‌نه‌وه له‌گلن هاویکانیان (هاویته‌کانیان). وه فرموده‌یتی: «وَإِذَا الْفُؤُسُ رُوَيْجَتْ»^۲، واته: وه ساتیک که عهدولره‌همانی کوبی زهیدی کوبی نه‌سله‌م ده‌لی: به‌پی ده‌کرین.^۳ «حَقٌّ إِذَا جَاءَهُ» واته: هر کاتیک ده‌گنه بدر باره‌گای خود او ده‌وه‌ستینه‌رین و پرسیاریان لی ده‌کریت، «فَإِنْ أَكَذَّبْتُمْ بِتَائِيْقٍ وَلَرْ تُحِيطُوا بِهَا عِلْمًا أَمَاذَا كُنْتُ تَعْمَلُونَ»^۴ واته: ده فرموده‌یت نایا نیوه نایه‌ت کانی مندان به درق ده‌زانی له کاتیکدا هیچ زانیاریه‌کتان ده‌ریاره‌یا نهبو یان نیوه چیتان ده‌کرد له دنیادا. یانی پرسیاریان لی ده‌کریت له باره‌ی بیروباوه‌پو کرداره‌کانیان‌وه، کاتیک که له کلمه‌لی به‌خته‌وران نهبوون و ناکاری چاکیان نهبووه و نویزیشیان نه‌کردووه و خاوه‌ن بپوشش نهبوون، و هک خوای که ورده فرموده‌یتی: «فَلَا صَنَفَ وَلَا
صَلَّ^۵ وَلِكُنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّ»^۶، واته: جا (کاف) نه بپوای هینتاوه نه نویزی کرد، به‌لکه نایینی به درق ده‌زانی و پشتی تقدیه‌کرد. نهو کاته هیچ بپویانویه‌کیان به دهسته‌وه نامینی، همو توانه‌کان له‌سه‌ریان کله‌که ده‌کات و کثر ده‌بیته‌وه و قسے‌یان نامینی، و هک خوای که ورده فرموده‌یتی: «هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطَقُونَ»^۷ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْنَدُرُونَ^۸ وَلَلَّهُ يُوَمِّزُ لِلشَّكَّارِينَ»^۹، واته: نه‌میز پذیثکه (بیباوه‌پان) ناتوانن قسے‌ی تیدا بکهن، وه مؤلمه‌ت نادرین که بپویانوو بهینته‌وه، وای بد بیباوه‌پان له و بقژه‌دا. هر بزیه لیزه‌دا خوای که ورده فرموده‌یتی: «وَرَقَعَ الْقَوْلُ عَيْنَهُمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطَقُونَ»^{۱۰} واته: وه بپیاری

^۱ الصافات (۲۲).^۲ التکویر (۷).^۳ الطبری (۵۰۱/۱۹).^۴ الطبری (۴۲۸/۱۹).^۵ القيامة (۳۲-۳۱).^۶ المرسلات (۳۷-۳۵).

(سزدانیان) به سردار دهست بی پی به هری ستهمکاریانه و نینجا نهوان میع قسه ناکن. یانی ده مکوت کراون و میع وہ لامیکیان پی نابوو، چونکه نهوانه له زیانی دنیادا ستهمکاریوون و نامه قیشیان له خریان کرد، گهپتمنانه وه بق لای نه و خوداییه که ناگای له دیارو نادیاره کانه و هرگیز هیچی لئی دن نایبیت. پاشان خودایی که ورده ناگادارمان ده کاته وه له سر توانا و ده سه لات و مه زنی خری که پیویسته هه موو کاتی فرمانه کانی به جی بھینتریت و بپه رستیریت و خه لکی شویتی نه و په یامه بکوئی که پهوانه هی کرد وووه بق پیتفه مبهه ره کانی، هر نه وه هقه و لئی لانه دهن و دک فرمومویه تی: ﴿أَلَفَرِزَا أَنَا جَعَلْنَا أَلَّا
لِيَسْكُنُوا فِيهِ﴾ واته: نایا نهوانه نهیان دیووه که شه ومان وا لیکردووه که له تاریکیه که دیدا پشویده و دانیشن و دلیان ثارام بگریت له و ماندووبیوون و ناپه حهتی بقژه که تووشیان بووه و بحه سینه وه و ماندووبیان ده ریچیت، ﴿أَلَّا نَهَارَ مُبْصِرًا﴾ واته: پیشیمان وا لیکردووه که پووناکه و پرشه هی لیتوه دهی بق نه وهی کارو فرمانی تیدا بکن و بیتی خریانی تیا په دیدا بکن و هاتوچز بکن بق بازدگانی و هر شتیکی تر له پیویستیه کانی زیانیان، ﴿لَوْلَكَ لَأَبَدِتَ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ واته: له مه شدا به لکه زنین بق نهوانه هی که باوه پ دینن.

﴿وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَرَغَ مَنِ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلُّ أَنْوَهُ دَخِرِينَ ﴾١٧﴾ وَتَرَى
إِلْجَاهَ تَحْسِبَهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مِنَ السَّحَابِ صُنْعَ اللَّهِ الَّذِي أَنْفَقَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَيْرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴾١٨﴾ مَنْ جَاءَ
بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ حَسَنَةٌ وَهُنَّ مِنْ فَرِجَنِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ﴾١٩﴾ وَمَنْ جَاءَ بِالْسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ مُجْوَفُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ جَنَرَوْكَ
إِلَّا مَا كَنْتُ تَعْمَلُونَ ﴾٢٠﴾

کاره ساته گرانه کانی بروزی قیامه ت و پاداشتی چاکه و خراپه تبیدا

خوای که ورده ده فرمومویت: ﴿وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَرَغَ مَنِ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنِ فِي الْأَرْضِ﴾ خوای گهوده باسی ناپه حهتی و سامناکی بیزی قیامه ده کات، نه و بیزی که فو ده کریت به کله شاخدا جا هارچی که س له ناسمانه کان و زه ویدایه ده ترسیت و پاده چله کنی (هموو ده من)، و دک له فرموموده هی سه حیدا هاتووه: (کله شاخنیکه) (قزن) فوی پیا ده کریت و له فرموموده کهی سوپا (الصور) هاتووه: به فرمانی خودای مه زن نیسرا فیل فو ده کات به کله شاخدا، یه کم جار که فوی پیدا ده کات، فوه ترسناکه که دریزی ده کاته وه، نه مهیش له کوتایی (ثا خری) ته منی دنیادایه، کاتی که قیامه هه لد هستیت و دیت به سر خراپترين که سدا له زیندووه کان، هر که سیک له ناسمانه کان و زه میندایه ترسیان لی ده نیشتیت، ﴿إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ﴾ واته: مه گین که سیک خودا مهیلی لی بیت، که

روانش شهیدان بیگمان روانه زیندون له لای پهروه رنده بیان بژتوبیان ههیه.^۱ نیمامی مولیمی کوبی حجاج پیوایه تی کردوده له عهدولای کوبی عه مرده (پهزادی خواه لی بیت) که پیاویک هاته لای و گوتی: چیه نه فرموده بیهی تز دهیلی که قیامت تا فلانه وهختو فلانه وهخت هلهدهست؟ عهدولای گوتی: (سبحان الله!) یان گوتی (لا الله الا الله). یان قسمه یکی وای گوت، گوتی: نیازم وایه که له مهوبیدوا بز هیع که سیک فرموده ای وا پیوایه ته نکنم. من هر نهودهندم گوتورو که نهودهندی پی ناجیت پوداویکی - نمرتکی - گوره نه بین، که عبیه پیلزد ده سوتی، نهوده نهوده ده بیت، له دوایدا گوتی: پیغمه بری خوا (﴿كَلَّا﴾) فرمومی: (لهاو نومه تی مندا ده جال هلهدهستی چل نهودهستی، نازامن چل بزد یان چل مانگ یان چل سال، له پاشان خودا عیسای کوبی مه زیم ده نیریت (سلامی خواه لی بیت) که وهک عوروه ای کوبی مه سعد وایه، شوینی ده که وی دهیکریت، له پاشان حهوت سال خه لک ده میننهوه، له نیوان هیع دوو که سیکدا دوژنایه تی نایت، له پاشان بایه کی فینک ده نیریت له شامه وه له سه رپوی زمیندا هیع که سیک ناهیلتی وه له وانه که زمراهی باوهه یان چاکه له دلیدا بیت، هممویان گیان ده کیشیت، هتا نه گر به کیکه له نیوہ بچیته ناوجه رگه کی شاخیکه وه نه و بایه ده چیته ناو شاخه که هتا گیانی بکیشیت، عهدولای ده لی: نهودم له پیغمه بری خواه (﴿كَلَّا﴾) بیست فرمومی: (هر خه لکی خراب ده میننهوه بز خرابه کردن، وهک بالدار وانه نهوده سوک هلهدهسته سر خرابه کردن، له عقلی دردیده دان نه چاک ده زانن که بیکنون وه فرمانی پی ده کن، نه خوابه ش ده زانن که لئی لاده ن و یه کیکی تر کردی نه یه لن بیکات، شهیتان بز نه و که سانه ده چیته شیوه مرغ شوه پییان نیزت: نیوہ به کویم ناکهن؟ نهوانیش نیز: فرمانت به چیه؟ فرمانیان پی ده کات به بت په رستن، نه و خه لکه له بت په رستندا په زیان زقد ده بیت و زیانیان خوش ده بیت. له پاشان فو ده کریت به کله شاخدا (الصور) هیع که سیک نیه که ببیستن لایه کی ملی لار نه کات وه و لایه کی به رز نه کات وه سه لادانه بیت ده لی: یه کم کس که ده بیستن نه و پیاویه که حه وزی و شتره کان سواغ ده دات، گوتی: ده مریت و هممو خه لکیش ده من، له دوایدا خوا بارانیک ده بارنیت وهک پروشه و شهونم، یان وهک سیبه ر سن عمان که وتوهه ته کومانه وه له عهدولای چی گوتورو - به و بارانه لاشه خه لکی ده رویته وه، له پاشان جاریکی تر فو ده کریت به کله شاخدا (الصور) هممو پاست ده بنده وه و تماسا ده کن. له پاشان فرمان ده دریت، نه خه لکیت بین بز لای پهروه رندهی خوتان، فرمان ده دریت پایان بگن و پرسیاریان لی ده کریت، له دوایدا فرمان ده کریت نهودهی ده چیته ناگره وه جیایان بکه نهوده. ده و تریت: له چهند چهند؟ ده بیزیت: له هر هزار کس نت سه دو نهوده و نهوده تر،

^۱ الطبراني في الطوال (۳۶)، فرموده بکی حسنی سه جیه.

دلیل: نو و پژوهیده که مندان پیر دهکات، نو و پژوهیده که لیپرسینه وه قولی لی هاده کریت -
 ناپهحتی دهست پیشه کان^۱ - وه فرموده است: (پاشان فو دهکریت به کله شاخدا هیج که سیک نیه
 که ببیستی مهکن لایه کی ملی لار دهکاته وه لایه کی بهرز دهکاته وه)، (اللیت) لا مل، واته: لار
 دهکاته وه بق نو وهی له ناسمانه وه ببیستی، نمه خوی ترساندته (تفخیه الفرم) پاشان (تفخیه الصعق)
 واته فوی مردن دیت و پاشانیش فوی هلستانه وه دیت و بق لای پهروه رنده هی هممو جیهان. که
 هاتنه دهره وهی هممو خله که له گوچه کانیان. بیهی خوای گوره فرموده است: (وَكُلْ أَنْوَهْ دَاهِرِينَ)
 واته: هممو به زه لیلی دینه بر باره گای خودا (أَنْوَهْ) به مدیش خویزراوهه وه به غیری مدیش
 له سر فیعلکه (الفعل) هردوو یهک مانا یان هیه، (هَدَاهِرِينَ) واته: به زه لیلی و گوچه یاهی هیج که سیک
 له فرمانی خودای مهزن دوا ناکه ویت وهک فرموده است: (يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ يَحْمِلُونَ)
 واته: نو و پژوهیده که بنگتان دهکن (له گوچه کانتانه وه) جا نیوهش دهست به جی دین به ده بانگ
 کردنکه وه به سوپاس و سهنا کردن وه. وه فرموده است: (فَمَ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْشَأْتُ
 نَعْرُجُونَ)^۲ واته: پاشان کاتی (له پژوهی دواییدا) له زه ویوه وه بانگتان دهکن یهکسر نیوه (له
 گوچه کانتان) دینه دهره وه. وه له فرموده کله شاخدا (الصور) هاتووه.^۳ له کاتی فوی سیمه می
 نیسرافیلدا خوای گوره فرمان دهکات به گیانه کان (الارواح) له بخشاییه کی (کوئیتکی) ناو
 کله شاخه که داده نیت پاشان نیسرافیل فوی پیاده کات، دوای پوانه وی (سه زیرونونه وی)
 لاشه کان له شوین و گوچه کانیاندا، و مختن فو کرا به کله شاخدا گیانه کان ده فپن و گیانی خاره ن
 بپواکان پرشیان لیوه دی لیونا کیداو گیانی خوانه ناسانیش تاریک، خوای گوره ده فرموده است: به
 گوره و ده سه لاتی خزم سویند بیت، هممو گیانه کان ده بیت بگهربنده بق لاشه کانیان، گیانه کان
 ده گهربنده بق لاشه کان ده پوات و ده گهربنده بمناو لاشه کاندا وهک چون ڏهری مار ده گهربنده بمناو
 له شی مارگه استهدا پاشان هله ده سنه وه و خزل له گوچه کانیان لاده دهن، واته له گوچه کانیان دینه
 ده ره وه، خوای گوره فرموده است: (يَوْمَ يَعْرُجُونَ مِنَ الْأَجْنَاثِ يَرَانَا كَانُوكُمْ إِنْ تُصِّرُّ يُوْقَنُونَ)^۴، واته: نو و

^۱ مسلم (۴/۲۲۵۸).^۲ الاسراء (۵۲).^۳ الرعد (۲۵).^۴ الطبراني في الطوال (۳۶)، فرموده کی حسنی س صحیحه.^۵ المراج (۴۲).

پذیره‌ی که به پله له گلپه کانیان دینه دهره وه ده لئی بق لای بته کانیان پاده کن. پاشان خوای گاوره ده فرمومیت: «وَرَى الْجِبَالَ تَحْسِبًا جَامِدَةً وَهِيَ تَنْزَهُ مَرَّ الْأَسْحَابِ»^۱ واته: کیوه کان و ده بینی وه ک نه وهی که ناجولین و هستاون که چی وه که هورد ده بقنو له جیهی خویان نامیتن، وه ک خوای گاوره فرمومیه‌تی: «يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَرَا ۝ وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا»^۲ واته: پژوهیک که ناسمان نزد توند ده ک ویته جووله و هاتوجه، وه چیاکان (له جیهی خویان) ده جولین و توند ده بقنو. وه فرمومیه‌تی: «وَيَسْتَوْنُكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّ نَسْفًا ۝ فَيَذْرُهَا قَاعًا صَفَصَنًا»^۳ لَّا تَرَى فِيهَا عَوْجًا وَلَا أَمْتًا»^۴ واته: (نهی موحمه‌مد ﷺ) برسیارت لی ده کن سهباره به شاخه کان توش بلی پهروه ردکار له بیخیان دینی و وردوخاشیان ده کات نینجا با پژو بلاویان ده کاته وه، نینجا پیک و ساف بین ناوو گزوگیا ده بیلتیته وه، نابینی تبیدا هیبع جنده لاری و بهرنی و نزمیه ک. وه فرمومیه‌تی: «وَيَوْمَ سُرِّ الْجِبَالِ وَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً»^۵ واته: وه (یادیان خهره وه) پژوهیک که شاخه کان ده خهینه پی و پوی زهی به ته ختی و پوونی ده بینی. وه لیزه دا ده فرمومیت: «صَنْعُ اللَّهِ الَّذِي أَنْقَنَ كُلَّ شَقَّةٍ»^۶ واته: ده ستکردي خودایه که همو شتیک به ده سه لات و توانای مهزنی خزی وهدی ده هینتی ﴿الَّذِي أَنْقَنَ كُلَّ شَقَّةٍ﴾ واته: همو دروست کراوه کانی نزد به چاکی سازداوه و له جیکای خزی وهدی هینناوه به و شیوه‌یهی که پیویسته به کارزانی خزی، ﴿إِنَّهُ خَيْرٌ بِمَا تَعَمَّلُونَ﴾ واته: ثو خودایه ناگادری عهده کانیتی که چی ده کن له چاکه و خراپه، بهو نووانه پاداشتی ته واویان ده داته وه له سه ری. خودای گاوره باسی زیانی به خته وه ران و به دبه ختانی کرد وه له پژوه فرمومیه‌تی: «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ، حَيْرٌ مِّنَهَا»^۷ قه تاده ده لی: هر کسیک چاکه بکات به دلپاکی.^۸ وه خوای گاوره له شوینتیکی تردا فرمومیه‌تی یهک به ده پاداشتی دهدات وه، «وَقَمْ بَنْ فَرَّعَ بَوْمَيْدَ مَامُونَ»^۹ واته: له ثو پژوه نهوانه بین خه من. وهک له ئایه‌تیکی تردا فرمومیه‌تی: «لَا يَخْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ»^{۱۰} واته: غه مباریان ناکات

^۱ الطور (۱۰-۹).^۲ طه (۱۰۷-۱۰۵).^۳ الكهف (۴۷).^۴ الطبراني (۵۰۸/۱۹).^۵ الانبياء (۱۰۳).

ترس همه کوشه که (له قیامه‌تدا). وه فرموده‌تی: «أَقْنَى يَلْقَى فِي الْتَّارِ حَيْثُ أَمَّ مَنْ يَأْتِيْ إِلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ»^۱، واته: دهدی نایا که سیک ده خریته ناو ناگره و چاکتره یا نهون که سی که بدرزه کانی داییت ترس دیت. وه فرموده‌تی: «فَوَهْمٌ فِي الْغُرْفَاتِ مَاءِمُونَ»^۲، واته: نهوان له کرشه به رزه کانی (به هشتد) له ناسایش دان. وه لیرده ده فرموده‌تی: «وَمَنْ جَاءَ بِالْسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي الْتَّارِ»^۳، واته: که سیک بچیته به باره‌گای خودا به توانباری و چاکه‌ی نهیت یان کرداره خرابه‌کانی پارسه‌نگی همیت (قورستر بیت) به سه چاکه کانیدا به بودا ده خریته ناو ناگری جهه‌نم، بزیه خواه کوشه فرموده‌تی: «هَلْ تُخْرُونَ إِلَّا مَا كُنْتُ تَعْمَلُونَ»^۴ نایا زیاتر له پاداشتی کاره‌که یان سزا ده درین؟ وه نزدینه‌ی زانایانی سده لف کوتیوانه: «وَمَنْ جَاءَ بِالْسَّيِّئَةِ»^۵ واته: به بت په رستیه وه.

﴿إِنَّمَا أَمْرَتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّكَ هَذِهِ الْبَلْدَةُ الَّذِي حَرَمَهَا وَلَمْ كُلُّ شَقْوٍ وَأَمْرَتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ⑤
وَأَنْ أَنْلُوَ الْقَرْمَانَ فَمَنْ أَنْلَدَنِي فَلَنْ يَنْتَرِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقْلَ إِنَّمَا آنَا مِنَ الْمُنْذَرِينَ ⑥
سَيِّرْكُمْ مَا يَشَاءُ فَعَرْفُونَهَا وَمَا رَبِّكَ يُعْنِيْلَ عَمَّا تَعْمَلُونَ ⑦﴾^۶

فرمان دان به خواپه‌رستی و بانگه‌وازنگدن به قورنای

خواه کوشه پیغامبره‌که (صلی الله علیه و آله و سلم) ناگادر ده کاته و فرمانی پی ده کات و ده فرموده‌تی: «إِنَّمَا أَمْرَتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّكَ هَذِهِ الْبَلْدَةُ الَّذِي حَرَمَهَا وَلَمْ كُلُّ شَقْوٍ وَأَمْرَتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ⑤
شاره که خودا خوی پیشی لیناوه پیه‌رستم، هممو شتیکیش هر هی نهونه. وه فرموده‌تی: «قُلْ
يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِيْنِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَبْعُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّكُمْ»^۷،
واته: بلی نهی خلکینه نهگهر نیووه له کوماندان له (راستی) نایینه که نهونه من ناپه‌رستم نهوانه‌ی که
نهیووه ده پیه‌رستن بیچگه له خوا به لکو نهون خودایه ده په‌رستم که نیووه ده مرینه. دانه‌پالی په رونده‌ی
نه لای نهون شاره بق پیزیتیان و گرنگی پیدانی وه ک خودای مهزن له سوره‌تی قوره‌یشدنا فرموده‌تی:
«فَلَيَمْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ② الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوْعٍ وَمَأْنَهُمْ مِنْ حَوْفٍ»^۸، واته: ده با خاوه‌نى

^۱ فصلت (۴۰).^۲ سیا (۳۷).^۳ یونس (۱۰۴).^۴ القریش (۴-۲).

نم خانه (که عبه) یه پیرستن نم و زاته که له برسیتیدا (پذگاری کردن) خوارده منی بتو ناردن و له ترس و بیم (پاراستنی) دلنجیز کردن. وه ده فرمومیت: ﴿الَّذِي حَرَمَهَا﴾ واته: خوای گورد پینی لینناوه، بیویه پینی لی ده گیریت چونکه خودا فهرمانی داوه و بپاری نموده. وهک له همزدروو صه حیجه کهدا هاتوروه له ثبینو عباسه وه ده لی: پیغامبری خوا (علیهم السلام) له پذشی پذگارکردنی مهککه دا فرمومی: (نم شاره خودا پینی لی گرتوره لهو پژوهه که ناسمانه کان و زه مینی دروست کردوروه، نم و پینی هر لی ده گیریت که خودا لی کرتوره هتا پذشی قیامت، دارودره ختنی نابپی و نتیری پاو ناکریت و نوزادوهی هنگاهی مهکه رکسی که جاری بز بذات پیتناسهی بکات، گیاو گذشی نابپی) هم تا کوتایی فرموده دکه.^۱ وهک دیارو پوونه له کتبی نه حکاما (كتاب الأحكام) له شوینی خزیدا که له کتبی سه حیج و چاکه کان و موسنده کاندا له چند پیگاره له کسانیکه وه که نزد جیگای بروان هاتوروه و هرگی اوه.^۲ وه ده فرمومیت: ﴿وَلَمْ كُلُّ شَيْءٍ﴾ له باپی عنتی عامه بتو سه رعنی خاس. واته: نم خودایی که پهروه رندهی نم شاره یه و پهروه رندهی همو شتیکه و خاوه نیتهی هیج په رستاویک نیه غایبی نم و «أَمْرَتْ أَنْ أَكُوْتَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ» واته: فهرمان پندراده که منیش یه کیک به له مسلمانان، واته: له یه کتابه رستی و دلسوزی و گردنه چی و گویی ایه لی بتو فهرمانه کانی خودا. وه ده فرمومیت: ﴿وَأَنْ أَنْثُوا الْفَرَّاءَ﴾ واته: فهرمان پندراده که قوریان به خاکی پا بکیه نم. وهک له نایه تی تردا ده فرمومیت: ﴿هَذِلَّكَ نَنْتُوْهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ﴾،^۳ واته: نم به سه رهاتانهی که دهیان خوینیه وه به سه رتدا (نمی محمد (علیهم السلام)) له نایه تان و قوریانی پر حیکمه تان. وه ده فرمومیت: ﴿نَنْتُوْهُ عَلَيْكَ مِنْ تَبَّاعِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمِ يُؤْمِنُونَ﴾،^۴ واته: ده خوینیه وه به سه رتدا (نمی محمد (علیهم السلام)) هندی له هوالی موساو فیرعهون به راستی و دروستی بتو نهوانهی بپروا دینن. واته: من من گیتنی دهرو ترسینه رم. ﴿فَمَنْ أَهْتَدَ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنْذِرِ﴾ واته: من له سه پنگو په وشتی نم و پیغامبرانه که له پیشی منه وه هاتون و کله کانیان ناگادر کردووه ته وه ترساندو ویانو و نم نهانه تهی که له سه شانیان بوروه به چاکی گهیاندو ویانه نزد به دلسوزیه وه، حیسابی نوممه ته کانیان له لای خودایه. جا هر کس هیدایتی

^۱ فتح الباری (۵۶/۴).^۲ مسلم (۹۸۶/۲)، ابو داود (۵۱۸/۲)، النسائي (۵/۲۰۲)، ابن ماجه (۲/۱۰۲۸)، أحمد (۱/۲۵۲).^۳ آل عمران (۵۸).^۴ القصص (۳).

و هرگز تنهایاً بق خواهی هیدایت و هر ده گزینت و هر کسیش گومرا بیت زیانی بق خواهی تی، و هک خواهی گوره ده فرموموتی: ﴿فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَاللهُ يَصِيرُ إِلَيْكَ أَعْيُادًا﴾^۱ و اته: تو هر نهودندت له سمهه پای بگهیه نی، خودا بینایه به بهنده کانی. و ه ده فرموموتی: ﴿لَوْمَّا آتَنَا نَذِيرًا وَاللهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكَلِيلٌ﴾^۲ و اته: بیکومان تو تنهایاً ترسینه ری و خوا بق همو شتیک سره په رشتی کارو چاودیره. پاشان خواهی گوره فرمومویه تی: ﴿وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيِّدِ الْعَالَمِينَ فَنَعْرُوْفُهُنَّا﴾ و اته: و ه بلی ه همو سوپاس بق خواهی نهود خواهی ب ندویی تایهت و نیشانه کانی نیشانی نیوه ده دات نیوه ش دهیانناسن. و هک خواهی گوره له نایه تیکی تردا فرمومویه تی: ﴿سَرِّيهِمْ مَا يَنْتَنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنفُسِهِمْ حَقَّ يَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ أَنْحَى﴾^۳ و اته: لمهودا به لکه کانی خومنیان نیشان دده دین له ناسوی دونیا و له خودی خویاندا هم تا بیان پوون بیته و بیکومان نه (قورئان) پاسته. و ه ده فرموموتی: ﴿سَرِّيهِمْ مَا يَنْتَنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنفُسِهِمْ حَقَّ يَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ أَنْحَى﴾ و اته: پهروندندت بنی ناگا نه له و کارانه که دهیکن، به لکه شایهت به سه همو شتیکه وه، له نیمامی نه محمد وه پیوایهت کراوه (په حمه تی خواهی لی بیت) که نه م دوو دنیه شیعری گوتوره: شیعری خواهی تیان شیعری کسیکی تره:

إِذَا مَا خَلَوَتِ الدَّهْرَ يَوْمًا فَلَا تُقْبَلُ
خَلَوْتَ وَلَكِنْ قُلْ عَلَىٰ رَقِيبٍ
وَلَا تَحْسِبَنَّ اللَّهَ يَغْفِلُ سَاعَةً
وَلَا يَعْلَمَنَّ اللَّهُ يَغْفِلُ عَنِّي

و اته: پیشیک خوت به تنهایاً بیویت و کست له گهان نه بیو، نه لیتیت دهورم چزله، بیژه: خودا چاودیره و وا وهبان سره مهه وه. و نه زانی که خودای مه زن ساتی لیت بنی ناگایه، واش نه زانی هر شتی خوی ده شارتیه وه له خودا ون ده بیت.

^۱آل عمران (۲۰).^۲مود (۱۲).^۳فصلت (۵۳).

تفاسیر سوره‌تی (القصص)

له ککه‌دا هاتووه‌تله خوارمه

شیعامي نه حمده‌پریواهیتی کردووه له معدی یه کربیوه (معدیکرب) ده‌لی: هاتین بزای عبد الله و داومان لی کرد که طسمه^۱ المتنین واته: (تا سین میم)ی دوو سد بخوینیته و بهمان، گوتی: لای من نیه، بهام برقن بز لای نه و کسی که له پیغمه‌بری خودای (کلک) و هرگز تووه، که خبیابی کدبی ثرههت (خطاب بن الارض) گوتی: چرویت بز لای خباب خویندیه و بهمان (په‌زای خوابی لی بیت).^۲

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

طسمه^۱ تلَّكَ مَا يَنْهَى الْكَٰتِبُ الْمُبِينُ ۝ تَنْتَلُوا عَيْنَكُمْ مِّنْ بَٰءَ مُوسَى وَفَرَّعَوْنَ بِالْحَقِّ لِفَوْرِيْمُونَ^۲
إِنَّ فِرَّعَوْنَ عَلَىٰ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شَيْئًا يَسْتَضْفِفُ طَائِفَةً مِّنْهُمْ يُدْبِغُ أَسْنَاهُمْ وَيَسْتَخِيْ
نِسَاءُهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُقْسِدِيْنَ ۝ وَرَبِّيْدَ أَنْ نَعْنَ عَلَى الَّذِيْنَ اسْتَضْعَفُوا فِي الْأَرْضِ وَمَنْهُمْ أَيْمَةٌ
وَيَعْلَمُهُمُ الْوَرِثِيْكَ ۝ وَمَنْكَنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَرُبِّيْ فِرَّعَوْنَ وَهَمَدَنَ وَجُنُودُهُمْ مَا كَانُوا
يَحْذِرُونَ ۝

باسی موساو فیرعهون و خوابی گوره چی به سره‌گه له که یان هیناوه

خوابی گوره دهه رمویت: طسمه^۱ له پیشه‌وه باسی نهم پیتانه کراوه پیویست ناکات لیزه‌دا دووباره‌ی بکینه‌وه، طسمه^۱ تلَّكَ مَا يَنْهَى الْكَٰتِبُ الْمُبِينُ^۲ واته: نهمانه نه نیشانه ناشکراو پوونانه که باسی نه راستیانه دهکات بیوه داوه و لمه‌دوشاش پووده‌دات، خوابی گوره دهه رمویت: تنتلوا عيئک من بآءَ مُوسَى وَفَرَّعَوْنَ بِالْحَقِّ^۲ واته: باسی موساو فیرعهونت بز ده خوینینه‌وه به‌راستی، وک له‌نایه‌تیکیتردا دهه رمویت: نحن نقص عيئک أَخْسَنَ الْقَصَصِ^۲ واته: نیمه باسی نه پووداوهت بز ده‌که‌ین وک خلی چون بیوه، وک نهوهی خوت له‌ی بیویت و چارت پی که‌رتیت، لفوره یوچمونک^۲ واته: بز نهانه بیوا دینن، پاشان فرموده‌یتی: إِنَّ فِرَّعَوْنَ عَلَىٰ فِي الْأَرْضِ^۲ واته: فیرعهون خاوهن ده‌سه‌لات بیوه له زه‌ویدا فیزی ده‌کرد و نزدی ده‌نواندو له خوبایی بیویو، و‌جعکل

^۱ احمد (۴۱۹)، نه فرموده‌یه پیاوه‌کانی جیئی متمانه.

^۲ یوسف (۳).

اَهْنَهَا شِيَعًا» وَاتَّهُ: خَلَكَهُ كَهِي بِهِشْ بِهِشْ (دَهْسَتَهْ دَهْسَتَهْ) كَرِبَّوْ، بِهِكَارِي دَهْمِيَّتَانْ بَقْ كَارِبَارِي
وَلَاتَّهَ كَهِي بِهِ ثَارَهْ زَبُوْيِ خَزَى، «شِيَعَا يَسْتَصْعِفُ طَلِيفَةَ مِنْهُمْ» وَاتَّهُ: كَوْمَهْ لِيَكِيَّانِي لَوازِرْ زَيْرَدَهْ سَتَهْ
دَهْ كَرْدَ، وَاتَّهُ: تَزَرَّمَهِي نِيسَرَائِيلِ، چُونَكَهْ نَوْهِي نِيسَرَائِيلِ چَاكْتِرِينِ خَلَكَهُ زَهْمَانِي خَوْيَانِ بَوْنِ لَهْ
كَاتَهْ دَهْ، ثَمْ فَيْرَعَهُونَهْ زَيْرَدَهْ كَهِي خَاوَهْ دَهْ سَلَاتِيَّيِي زَقَدْ لَاسَارْ بَوْ، زَالَ بَوْ بِهِسَرِيَّانِدَهْ هَرْجِي
كَارِي گَرَانِ وَخَرَابِ بَوْيَاهِ بِهِوانِي دَهْ كَرْدَ، نَهِيدَهْ هِيَشَتَهْ بِهِ شَهَوْ بِهِيَذْ پَشَوْ بَدَهْ وَمَانَدُوْيَانِ
دَهْ رَجِيَّتَ، خَزَمَتِي خَزَى وَدَهْ رَوْبَهِي خَزَى پَيَّدَهْ كَرْدَنِ، «هَيْدَبِعْ أَشَاءَهُمْ وَيَسْتَخِيِ، نَشَأَهُمْ إِنَّهُ، كَانَ مِنَ
الْمُعْقَسِينَ» لَهْ كَلَنِ ثَوْهِيَشَدا كَوْهِهِكَانِي دَهْ كَوْشَتَنِ وَزَنَهِ كَانِيَشِي دَهْ هِيَشَتَهِ وَهِيَ بَزْ سُوكَاهِيَّتِي وَزَهْلِيلِ
كَرْدِيَانِ وَهِيَ تَرَسِي ثَوْهِشِ كَهِي نَوْهِهِكَهِي نَهُو مَنَدَالَهِ پَهِيدَا بَيَّتِ بَيَّتِهِ هَزِي لَهْ نَاوْجَوْنِي خَزَى وَ
دَهْ سَلَاتِهِ كَهِي فَيْرَعَهُونَهْ زَقَدْ لَهُهِ دَهْ تَرَسَا، بِهِ رَاسِتِي فَيْرَعَهُونَهْ لَهْ خَرَابِهِ كَارَانِ بَوْ، بِهِيَهِ فَهَرْمَانِي دَاهِ
كَوْهِهِكَانِي تَزَرَّمَهِي نِيسَرَائِيلِ بَكَوْهِي وَهَمَمُوْيِي لَهْ نَاوْ بَهِرِي، بِهِلَامِ تَرَسَانِ هَيَّعِ شَتِيكِ لَهْ قَدَهِرِ لَانَادَاتِ،
چُونَكَهِي كَاتِيَّكِ كَهِي بَهِيَارِي خَودَا هَاتِهِ هَرْكِيَّزِ هَيَّعِ شَتِيكِ نَاكِتِيَّتِهِ وَهِوَ نَاخَاتِ، هَمَمُوْيِي بَهِيَارِيَّكِي
خَودَا كَاتِهِ كَهِهِي دِيَارِي كَراوهِ، بِهِيَهِ خَوَاهِ كَهُورَهِ دَهْ فَهَرْمَوْيَّتِ: «وَتَرْيَدُ أَنْ تَمَنَّ عَلَى الَّذِينَ أَسْتَصْعِفُوا
فِي الْأَرْضِ وَيَخْلَهُمْ أَيْمَةً وَيَجْعَلُهُمْ الْوَرَثِينَ» وَاتَّهُ: وَهِيَتِمَهِ دَهْ مَانَهِيَّتِ (بِهِ چَاكِهِي خَوْمَانِ)
مَنَاتِ بَنَيَّنِ بِهِسَرِهِ ثَوَانِيَّهِ كَهِي لَوازِرْ زَيْرَدَهْ سَتَهِ كَراوهِ بَوْنِ لَهْ وَلَاتِي مِيسَرَدَا، وَهِيَ بَيَانِكِيَّهِ بَيَّشَهِ وَأَوْ
بِيَانِكِيَّهِ مِيرَاتِ بِهِرَانِي كَهِلَپَورِي فَيْرَعَهُونَهِ شُوتِنِكِ وَتِوْنَانِي، «وَتَسْكُنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَرَبِّيَ وَرَغْوَنَ
وَهَنْمَنَ وَخُنُودَهُمَا مِنْهُمْ تَأْكُلُوا يَحْذَرُونَ» وَاتَّهُ: وَهِ دَهْ سَلَاتِهِ لَانَدَارِيَانِ بَكَهِيَنِ لَهْ وَزَهْوِيَّهِ دَاهِ
نِيشَانِي فَيْرَعَهُونَهِ هَامَانِ وَلَهْ شَكَرِيِي هَرْدُوكِيَانِ بَدَهِيَنِ لَهِ (نِيسَرَائِيلِيَّهِ كَانِهِهِ) ثَوْهِي خَوْيَانِ لَهِ
دَهْ بَارَاستِ، خَوَاهِ گَهُورَهِ ثَوْهِي بَهِيَارِي دَاهِبُو بِهِسَرِي هِيَّتَانِ، وَهِكِ لَهِ نَايَهِتِيَّكِي تَرِدا فَهَرْمَوْيَّهِتِي:
«وَأَوْرَثَنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَصْعِفُونَ مَشْرِيفَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبَهَا أَلَّيْ بَدَرَكَنَا فِيهَا وَتَمَّ
كَلَمَتَ رَبِّكَ الْحُسْنَى عَلَى بَيْهِ إِشَرَهِيَّلِ يِمَا صَبَرُوا وَدَمَرَنَا مَا كَانَ يَصْبَعُ فَرَعَوْثُ وَقَوْمُهُ، وَمَا
كَانُوا يَعْرِشُونَ»، وَاتَّهُ: نَيَّتِ (لَهِ جِينِكَاهِي كَهِلِي فَيْرَعَهُونَهِ) ثَوَانِي كَهِلِمانِ نِيشَتِجِيَّهِ كَرْدَ كَهِي مِيشِهِ
دَهْ چَوِي سِيَّنِرَانِهِهِ لَهِ پَيَّزَهِ لَاتِ وَپَيَّزَهِ لَاتِ وَلَاتَّهَ لَاتِ وَلَاتَّهَ كَهِي پَيَّتِ وَبَهِرَهِ كَهِي تَمَانِ تَيِّ خَسْتِبُو بِهِلَيَّنِي
هَرْمَهِوْيَانِي بِهِرْوَهِرِدَكَارتِ بِهِ تَهَا هَاتِهِ دَهِي بَقِيَ ثَوْهِي نِيسَرَائِيلِ بِهِ هَزِي نَارَامَگَرِيَانِهِهِ (لَهِسَرِ

نواهه تیکان) وه پوچخاندان و تیکمان دا ئو کوشکو ته لارانهی فیرعون و گله کهی دروستیان
کرببوو هرمه ما نه و (میوه و پهزو باخانهی) که که پریان بز کرببوو وه خواي گوردہ فرموده تی:
﴿وَكَذَلِكَ وَأَرْتَهُمَا بَقِيَ إِسْرَائِيلَ ﴾^{۲۶} واته: ئا بعو جوره (الهناومان بردن) نوهه کانی یه عقوب
(جولله که) مان له جینگایان دانا. فیرعون به هممو هیزو تو ایه کیه و ویستی له دهستی موسا
پدگاری بیت، به لام نه و هیزو تو ایه هیچ سودنیکی پی نه گهیاندو ته یتوانی که بپیاری خواي خاوهن
دهسه لاتی مزن قوتاری بکات، وه هرگیز هیچ که سیک ناتوانی له بپیاری نه و لابات بدلکو بپیاری
خودا بجهی هاتووه، بپیاریشی دابوو که فیرعون به دهستی موسا له ناو ده چن، نه و منداله که
فیرعون لئی ده ترساوه همه نه وهه زاران کوبی کوشت، خودا بپیاری دا که نه و فیرعون ده بی
له مالی تدا گوردہ ببی و به خواردنی خوت به خیوی بکهی و خوت و له شکره که پیشت به دهستی موسا
له ناو بچیت. بق نوهه که بذانی خواي ناسامانه کان و زه مین هر نه و خاوهنی زه برو دهسه لاته، هرچی
ویست دهیکات و هرچیشی نه ویست نابیت.
﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَلَمَّا حَنَتِ عَلَيْهِ فَأَلْقَيْهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِ وَلَا تَحْرِزْ إِنَّا رَأَدْهُ إِلَيْكَ وَجَاءَ عَلَوْهُ مِنْ الْمُرْسَلِينَ ﴾^۷ **﴿فَالْنَّطَّاهُ مَالٌ فِرْعَوْنَ لَيَكُونُ لَهُمْ عَدُوًا وَحَرَّثَ لَهُمْ فِرْعَوْنَ وَهَامَنْ وَجَنْدُهُمَا كَانُوا خَطِيعِينَ ﴾**^۸ **﴿وَقَالَ أَمْرَأٌ فِرْعَوْنَ قُرْتَ عَيْنِي وَلَكَ لَا نَقْتُلُهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَحْذَدُهُ وَلَكَمَا وَهُمْ لَا يَنْعُرُونَ ﴾**^۹

دایکی موسامان ناگادار کرد (تیگه یاند) که چون کاره که ریک بختان
ده گئپنه وه کاتیک فیرعون نهاره یه کی نندی له نتیرینهی (الذکر) نوههی نیسرانیل کوشت،
قیبیته کان ترسان لهوهی که نوههی نیسرانیل بنه بپیون و هیچیان نه میتنی، پاش نهوان هرچی کاری
گران و قورس ههی همموی بکویته سه رشانی نهوان، گوتیان به فیرعون: له وانه یه نه گهار نه کاره
هروا دریزه بکیشیت کورپان هممو بکوئی و پیاوه پیره کانیشیان بمن، له ئا کاما دا ژنه کان ناتوانن نه و
کارانه بکن که پیاوه کان دهیکن، نه و کاته ده بی نتیمه نه و کارانه پاپه پتین، پاشان فیرعون بپیاری
دا که سالیک کوره کان بکوشن و سالیک وا زیان لی بیتن، هارون (سلامی خواي لی بیت) له و سالله دا له
دایک بوبو که بپیار بوبو کوره کان نه گئیشین، به لام موسا (سلامی خواي لی بیت) له و سالله دا له دایک بوبو
که کوره کانیان تیا ده کوشت. فیرعون پیاوی تایبه تی خزی هبوبو که نه و کاره یان پی سپیتر رابیو،
له گهله مامانی ژنان (قوابل) که ده گهپان به سر ژناندا، هر ژنیکی سک پریان ببینیا یه ناویان تزمار

ده گرد، و هختی مندال بیوینان ده بیو مامانتکی قبیتی (قبط) چاودیتی بیوایه، خز نه گر رنگ که کینی بیوایه، واژیان لی ده هینتا و ده پریشتن، نه گار کوپیشی بیوایه، جه لاده کانی فیرعون به چه قتوکانیان سه ریان ده بیوی و ده پریشتن، خوا بیوینان پهش کات. کاتی دایکی موسا سکی پر بیو به موساوه سه لامی خوا لی بیت سک پریه که پیو دیار نه بیو، لبه رنه مامانه کان هستیان پی نه ده گرد، به لام کاتی که کوبی بیو نزد ترسا و دنیا لی هات بیک نزد لی ده ترسا. وه نزدیش خوشی ده ویست، موسا (سه لامی خوا لی بیت) هر که سیل چاوی پیی بکوتایه خوشی ده ویست، خوش به ختیش نه و کسے بیو له شرع و له سروشتدا که موسای خوش ده ویست وه ک خوا گوره فرمومویه تی:

﴿وَالْقِيَّةُ عَلَيْكَ مَحَاجَةٌ مِّنِّي﴾،^۱ وات: خوش ویستی خزم خسته سهرت.

موسا (سه لامی خوا لی بیت) له مالی فیرعه وندنا

خوا گوره ده فرمومویت: «وَأَوْجَحْنَا إِلَيْكَ أُمُّ مُوسَىٰ أَنَّ أَرْضَهُمْ يَهُوَ إِنَّمَا خَفِيَ عَلَيْهِ فَأَلْفَيْهِ فِي الْأَيْمَةِ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنْ فَإِنَّا رَأَدْدُهُ إِلَيْكَ وَجَاءَ عَلَوْهُ مِنْ الْمُرْسَلِينَ» وات: به دایکی موسامان پاکه یاند (خستمانه دلی) که شیر بدی به موسا نینجا هر کاتیک ترسن لی هبیو نه و کاته بینخه بیویاری نیله وه مهترسه (لتی) خه فهتیش مه خز (بزی) به راستی نیمه ده یکتیپنه وه بز لات وه ده یکهین به یه کیک له پیغامبه ران. کاتی دایکی موسا ترس و خمن لی نیشت نیگای بز کراو ویدوکردی دلی خزی کردو بپیاری خزی داو خستیه ناو ده ریاره، مالی بازکی موسا له ته نیشتی بیویاری نیله وه بیو، تابوتیکی بز هینتا شوینتیکی بز چاک کردو وه بیشکه و شیری ثدا یاو، هر کاتیک که سیل بهاتایه لیتی بتراسیه ده چوو ده یفسته تابوتکه و له ناو نیلدا حبلیکی (پهتیکی) ده بست به تابوتکه وه و ساریکی حبلکه کی (گوریس) له لای خزی بیو، پیزیل کسینکی دی نزد ترسا و موسای خسته ناو تابوتکه و هزش به خویه و نه بیو په تکه بگزی، ناوره که هملی گرت و به ته نیشت مالی فیرعه وندنا بردی، که نیزه کانی مالی فیرعه ون تابوتکه یان گرت وه و به بی نه وهی بزانن چی تیدایه، ترسان له وهی نه گر بیکنه وه سزا بدرين له لاین زنه که کی فیرعه ون وه، کاتی که زنه که کی فیرعه ون تابوتکه کی کرده وه (هملی پچری) و مندالیکی تیدا بینی که له چاکترو جوانترو شیرینترین خلکی خودا بیو، خودای مه زن خوش ویستی نه و مندالهی خسته دلی زنه که کی فیرعه ون وه کاتی که چاوی پیی که وت، خوا گوره به مهیلی خزی پیزی نا له زنه که کی فیرعه ون و میرده که بشی به دبه خت و چاره پهش بیو به هزی نه و منداله وه، بؤیه خوا گوره فرمومویه تی: «فَالْقَطْطَةُ مَأْلُ قِرْعَةٍ لِّكُونَ لَهُمْ عَذَابٌ».

وَحَرَّنَا) وَاتَّه: نَيْنِجا دَارُودَه سَتَّهِ فِي رَعْوَنْ هَلْيَانْ كَرْتَهُو بَقْ نَهُوهِي بَيْتَه بَدْ دَوْزَمْنَ وَهَوَى خَفَفَتْ بَيْان. مُوحَمَّدِی کَوَپَی نِیسَحَاقَو کَهْسَانِی تَرِیشْ گَوْتَوْیَانَه: نَهُو لَامَهِی (لَیْکَثُونَ) لَامِی عَاقِبَهِتَه، لَامِی (التحليل) نَیَه، چَونَکَه نَهُوان مَهْبَسْتِیان نَهُوه نَهُبو بَيْتَه مَهْبَنَه وَ دَوْزَمْنَ بَيْان، مَانَای نَاهِتَه کَیِش وَهَكَه دِیارَه هَر نَهُوه دَه گَهِیَهَنَی کَه گَوْتَوْیَانَه، بَه لَام نَهُگَار سَهِیرِی شَیَوازِی نَاهِتَه کَه بَکَرِیت دَه بَینَی لَامَکَه لَامِی تَهْعِلِیه، بَنِگُومَان خَودَای مَهْزَن وَای لَیْکَرِدوْنَ کَه دَهْرِی بَیْتَنْ لَهْنَاو دَهْرِیاکَه دَا بَقْ نَهُوهِی بَبَیْتَه دَوْزَمْنَ وَ مَهْبَنَه تَیْبَیَان. هَر نَهُوه بَوَوْه مَاهِی نَهُوه کَه هَرْچِی هَوْلَو خَوْمَانِدوْ کَرْدِنِیان بَوَو بَهْتَال بَوَوْه لَه تَرِسِی نَهُو مَنْدَالَه کَه پَهْیدَا دَهْبَیْت. بَوَیَه خَوَای کَه وَرَه دَهْرِمَوْیَت: هَلَّاکَه فَرَعَوْنَ وَهَدَمَنَ وَجَنَدَهُمَا كَانُوا خَاطِعِينَ) وَاتَّه: بَه رَاسْتِی فِي رَعْوَنْ وَ هَامَان وَ لَهْشَکَرْو سَهِیرَیاَزَه کَانِیان تَاوَنْبَارَو هَلَّه بَوَون. وَ دِیارِبَوْو کَاتَی فِي رَعْوَنْ کَه چَاوَی بَنَی کَوَت وَ بَیْسَتِی بَیْکَرِیت لَه تَرِسِی نَهُوهِی نَهُکَه تَرِمَهِی نِیسَرَانِیلِیه کَان بَیَ، رَنَه کَهِی نَاسِیاَی کَچِی مَوزَاحِم کَوَتَه وَ تَوَوِیزِ لَهْکَلَی وَ هَهَاَلَی دَه دَا زَخَشِه وَ بَیْسَتِی بَکَاتَه لَه لَای فِي رَعْوَنْ وَ تَوَقْ نَهِیکَرِیت، بَوَیَه گَوَتِی:

(فَرَأَتْ عَيْنَ لَيْ وَلَكَه) وَاتَّه: بَبَیْتَه مَاهِی چَاوِپَوْشَنِی بَقْ مَن وَ بَقْ تَوْش، فِي رَعْوَنْ گَوَتِی: بَقْ تَوْ بَلَی، بَه لَام بَقْ مَن نَهْخِیْر، هَرْوَاش دَهْرِچَوْو، خَوَای کَه وَرَه بَه هَوَى مُوسَاهِ پَتِی بَه نَاسِیا نِیشَان دَاو، فِي رَعْوَنْبَیْشِی لَهْنَادَه، وَهَكَه لَه پَیْشَهِوْه لَه سَوَهَتِی (طَه) بَهْدَرِیَنَی نَهُو بَه سَهِرَهَاتَه باسَکَارَه لَه فَرَمَوْدَهِی فَیْتَه کَانَدَا (الفَتوْن) کَه نَسَانِی وَ کَهْسَانِی تَرِیش پَیْوَاهِتَیان کَرْدِوْه لَه نَیْبَنُو عَبَاسَهَوْه پَیْوَاهِتَ کَراَوَه بَه مَرْفَوْعِی: ^۱ (لَا نَقْتُلُهُ) وَاتَّه: مَهِیکَرِنَ، (عَسَى أَنْ يَقْعُدَنَا) نَاسِیا گَوَتِی: بَه لَکُو سَوَدِی بَقْمَان هَبَیْتَ، خَودَای کَوَهِیش لَه بَهْر نَهُوه پَتِی نِیشَان دَاو خَسْتِیه بَه هَهَشَت، (أَوْ تَسْخَذُهُ وَلَدَاه) وَاتَّه: بَیْسَتِی بَیْکَاتَه کَبَرِی خَوَی، چَونَکَه نَاسِیا مَنْدَالَه لَه فِي رَعْوَنْ نَهُبو، وَ دَهْرِمَوْیَت: (وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ) وَاتَّه: نَاگَایان لَهُو نَهُبو کَه خَوَای کَه وَرَه مَهِیلَی بَه چَیَه لَه هَلْکَرِتَنِی مُوسَاه مَالَی فِي رَعْوَنْدَادَه کَه پَهْهَ لَه کَارِذَانِی وَ بَلَکَهِی مَهْزَن لَه سَهِرَتَوْنَادَه سَهِرَلَاتَی خَودَا.

(وَأَصَبَحَ قَوَادَ أَمْ مُوَمَّ وَنَرِغَانَ كَادَتْ لَتَبْدِی يِه، لَوْلَا أَنْ رَيَّطَنَا عَلَى قَلَمَهَا لَتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) ^{۱۰} وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ، فَتَسْبِيَهِ فَبَصَرَتْ يِه، عَنْ جَنْبِ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ^{۱۱} * وَهَرَمَنَا عَلَيْنَهِ

الْمَرْأَضِيَّ مِنْ قَبْلِ فَقَاتَ هَلْ أَذْكُرُ عَنْ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَ لَكُمْ وَهُمْ لَهُمْ صَحُوتٌ ۝ فَرَدَنَةٌ إِلَى
أُمِّهِ، كَمْ نَفَرَ عَيْنَهَا وَلَا تَخَرَّبَ وَلَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝
زُورْ نِيْگَهْ رانی دایکی موسا و گیْرَانه و هی موسا بُولَای دایکی

خوای گوره دهه رمومیت: **(وَاصْبَحَ فَوَادُ أُمِّ مُوسَى فَرِيْغًا)** واته: جا دلی دایکی موسا خالی بوره
(له هممو شت جگه له مندالله کهی)، خوای گوره باسی دلی دایکی موسا دهکات که هیچ هوشی به
خزیوه نه مابوو کاتیکی که کوره کهی له دهربادا ناو بریدی، واته: هممو خام و خه فهتیکی هاره له لای
موسا بور ناکای له هیچ شتیکی دنیا نه مابوو، ثمه قسمی نیینو عهباسو مجاهیدو عیکریدو
سه عیدی کوره چوبه یرو نیینو عوبه یده و زه حاکو حسه نی به سری و قه تاده و کهسانی تریشه.^۱ **(لَهْنَ**
کَادَتْ لَتَبْدِعُ بِهِ) واته: لهوانه بور نهو پازه له دلی دایه ناشکرای بکات، بلی: کورپیکم بوروه
باسی خام و خه فهت و ناپه حهتی خلی بکات بز له دهست ده رچوونی، به لام خوای گوره دلی پته و
کردو ٹارامی پیدا، وده خوای گوره دهه رمومیت: **(لَوْلَا أَنْ رَبَطَنَا عَلَىٰ قَلْهَمَا لَتَكُونَ مِنَ**
الْمُؤْمِنِينَ) واته: نه گکر دلیمانه نه به ستایه ته وه و یه هیزمان نه گردایه بز نه وهی له بپواداران بیت.
پاشان دهه رمومیت: **(وَقَالَتْ لِأُخْرِيهِ قُصْبِيَّه)** واته: فه رمانی دا به کچه کهی که به تامه ن گوره
بور، له قسمه تیده گکی پیی گوت: **(قُصْبِيَّه)** واته: شوینی که وه و گری بگره و بزانه چی به سر دیت
له ده روروبه شاردا، کچه یه کهیش به گونی دایکی کردو پیشست **(فَبَصَرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ)** وای کرد هار
له ده ره وه چاوی لیتی بور، نیینو عهباس دهلى: له لاه سهیری ده گرد.^۲ **مُوجَاهِيدِ دَهْلَى:** له دو و ده وه
چاوی لیتی بور، قه تاده دهلى: به شیوه یه بک بزی ده پواني وده نه وهی هیچ په یوه ندیه کی پیتیه وه نیه.^۳
به شیوه یه هتا موسا (سه لامی خوای لی بیت) له مالی فیرعهوندا جنگیر بور، زنه کهی فیرعهون نزد
خوشی ده ویست و له دهستی فیرعهون پزگاری کرد که بیگزیت، دایان به و ژنانه که له مالی
فیرعهوندا بون شیری بدنه نی، ممکن هیچیانی نه گرت، بر دیانه ناو بازار بز نه وهی ژنتیکیان دهست
که وی هتا شیری بداتی، کاتیکی که خوشکه کهی مندالله کهی بینی به دهستیانه وه خلی نه گردو
نه وانیش پیتیان نه زانی، خودای مه زنیش دهه رمومیت: **(وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ)** واته: له کاتیکدا نه وان

^۱ الطبری (۵۲۹/۱۹).^۲ الطبری (۵۲۷/۱۹).^۳ الطبری (۵۲۶/۱۹).

(فیرعون و کوئله که) هستیان شده کرد، وه فرموده بود: «وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِمَ مِنْ قَبْلِهِ» واته: له پیشدا و بپیارمان دا که ممکن هیچ دایه نیک نه میزیت، نه وهش بق پیزیتیان و پاراستنی برو له لاین خودای گه ورمه و گه ران وهی بق لای دایکی بق نه وهی نه و شیری بداتی بهبی هیچ ترسیک پاش نه و هامو خم و مینه تیه، وختن خوشکه که چاوی لیتیان بیو که سرگردان بیون نهیانده زانی چون دایه نیکی بق بدقنه وه ممکن بمعذیت، «فَقَاتَ هَلْ أَدْلُكُكُ عَلَى أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُونَهُ لَكُمْ وَقُمْ لَهُ تَصْحُورُكُ» واته: نینجا خوشکه که موسا وته پیتیان نایا مالیتکتان نیشان دهم که نه و منداله بق نیوه بخیو بکن و شیری بدنه و دلسوز بن بقی، نیبنو عباس دله: وختن خوشکه که موسا نهمهی گوت: هلیان گرت و گومانیان هبو له قسه کانی، پیتیان گوت: تو چون ده زانی نه و ماله بخیوی ده کن و نقد باشیش پهروه ردی ده کن و نامزیگاری چاکیشی ده کن؟ پیش گوت: نامزیگاری کردن و چاک به خیوکردن کیدا بقیه نه میان ناردووه. وختن نام قسے پیش گوت: نقد که بر ماله سوود و هرگرتیش له به خیوکردن کیدا بقیه نه میان ناردووه. وختن نام قسے پیش گوت: نقد که بر ماله بیون، مزکنی درا به زنه که فیرعون، ناردی به شوین دایکی موسادا (سلامی خواه لی بیت) نقد پیشی لیگرت و یارمه تیه کی نقد باشیشی دا، له پاستیدا ناسیا نهیده زانی نه وه دایکیتی، هر له ببر نه وه یارمه تیه دا چونکه منداله که تنها ممکن نه وی مژی، پاشان داوای لیکرد له مالی نهوان بمعینتیه و شیری بداتی، دایکی موسا قبولی نه کرد، گوتی: من میدیکو چهند مندالی ترم همهی ناتوانم له لای تو معینمه و به لام نه گر پیت خوش له مالی خوم شیری دده منی، زنه که فیرعون پانی بیو، یارمه تیه باشی بق بپیوه له گلن جلویه رگ، بپیاریشی دا که نقد له که لی چاک بیت، دایکی موسا به منداله که یوه گه پایه وه مال، به په زامه ندی و دلخوشی نقد وه، خواه گوره ترسه که نه هیشت و بی خمی کرد و به سرمه زنی و پیزیکی نقد و بیزیکی چاک هاتوه وه مالی خوی، نیوانی نه و ترس و ده رویه که خودا له دایکی موسای کرده وه کم بیو، له شورو پیزیک که مترا یان زیاتر بیو، والله اعلم، پاکی و په سهندی بق نه و خودایه هممو شتیک به دهستی خویه تی، مهیلی لی بیو ده بی و مهیلی لی نه بیو نابی، نه و خودایه که دوای هممو ته نگاهنده که ده رو له و که سانه ده کاته وه که لیکی ده ترس و پاش هممو دانج و مینه تیه، ده رگای به زهی خوی ده کاته وه بق خواهنه باوه پان، بقیه فرموده بیتی:

﴿فَوَدَّنَاهُ إِلَّا أُمِّهِ كَنْ نَفَرَ عَنْهُمَا﴾ واته: که پارندمانه وه لای دایکی هم تا چاوی بیون بیت وه پیشی،

﴿وَلَا تَحْرِزْنَ﴾ واته: خهفتی بق نه خوات، «وَلَنَعْلَمَ أَكَ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا» واته: وه چاکیش بنانی که به لیتی خودا راسته، که بپیاری دایبو بقی بگه پیتیتیه وه کردیشی به پیغمه بر (سلامی خواه لی

بیت) باو شیوه‌یه خوای گاوره به لینه کی هات‌جهی له و ژنه پیغامبریک له پیغامبران هاته دنیاوه، به پهروه رده‌یه کی وا پهروه رده‌ی کرد که شایسته‌ی بمو، پاشان خوای گاوره فرموده‌یه‌تی: ﴿وَلِكُنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ واته: بپیاری خوای گاوره و ناکارو ناکامه په‌سته‌کانی که همیشه سوپاس و ستایش ده‌کریت له دنیاو له قیامه‌تدا له‌سری، که له‌وانه‌یه نقد له‌سر دله‌کان ناخوش و گران بیت، به‌لام ناکامه‌کی چالو په‌سنده له حقیقت‌تدا به‌لام زدبیه‌ی خه‌لکن نازانن، وهک خوای گاوره فرموده‌یه‌تی لهم نایه‌تانه‌دا: ﴿وَعَسَقَ أَن تَكُرُّهُوا شَيْئًا وَفُوْخِزْ لَكُمْ وَعَسَقَ أَن تُجْبُوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌ لَكُمْ﴾ واته: وه ده‌گونجی شتیکتان پی ناخوش بیت و باش بیت بوتان وه ده‌گونجیت شتیکتان پی خوش بیت و خراب بیت بوتان وه فرموده‌یه‌تی: ﴿كَرْهُتُمُوهُنَّ فَعَسَقَ أَن تَكُرُّهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ حَيْرًا كَيْثِيرًا﴾ واته: چونکه له‌وانه‌یه نیوه حمز نهکن له شتیکو خودا له‌ودا داینابیت چاکه‌یه کی نقد.

﴿وَلَمَّا بَلَغَ أَشْدَهُ وَأَسْتَوَى مَائِنَتُهُ حَكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ بَحْرِي الْمُحْسِنِينَ ۚ ۱۶ وَدَخَلَ الْمَدِيْرَةَ عَلَى مِنْ غَفلَةٍ مِنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَلَيْلَانِ هَذَا مِنْ شَيْعِيْهِ وَهَذَا مِنْ عَلَوْيَهِ فَأَسْتَغْفَرَهُ اللَّهُي مِنْ شَيْعِيْهِ عَلَى اللَّهِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ مُوسَى فَقَضَى عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ عَلَى الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُؤْمِنٌ ۖ ۱۷ قَالَ رَبِّي إِنِّي ظَلَمْتُ نَفِيْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِسْكَهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۗ ۱۸ قَالَ رَبِّي إِنَّمَا أَنْعَمْتَ عَلَى فَلَنْ أَكُوكْ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ ۚ ۱۹﴾

موسی پیاویکی له قتبیتیه‌کان (الاتباط) کوشت:

کاتیک که خودای گاوره باسی سره‌تای کاری موسای کرد (سه‌لامی خوای لی بیت) ﴿وَلَمَّا بَلَغَ أَشْدَهُ وَأَسْتَوَى مَائِنَتُهُ حَكْمًا وَعِلْمًا﴾ واته: کاتیک که تمدنی موسی گیشته تافی لاوی و بمو پیاویکی تواو، زانست و کارزانی فیرکرد، موجهید ده‌لی: یانی: پیغامبریه‌تی.^۱ واته: کریمانه پیغامبر ﴿وَكَذَلِكَ بَحْرِي الْمُحْسِنِينَ﴾ واته: هر باو شیوه‌یه پاداشتی له خواترسان ده‌دهینه‌وه. پاشان خوای گاوره باسی نهو بپیاره‌ی (قدهره‌ی) خزی دهکات که چون موسی (سه‌لامی خوای لی بیت) بجهه پیغامبر رو

^۱ البقرة (۲۱۶).

^۲ النساء (۱۹).

^۳ الدر المعنوز (۲۳۱/۵).

چند پیاوه قبیتیه که کوشتو که بورو هری نهودی له ولاطی میسر ده رچیت و بپوایه بز و لاطی مه دیه ن (مَدِينَ) فه رموویه تی: **﴿وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينَ غَفَلَتْ مِنْ أَهْلِهَا﴾** واته: چووه ناو شاره که بین نهودی خالکه که پیتی بزان، نیبنو جوره بیج ده لی: له عهتای خود رسانیه وه نهویش له نیبنو عه باسه وه: له نیتو مه غریب و عیشادا چووه ناو شاره که.^۱ نیبنو منکه ده ر (منکد) ده لی: له عهتای کوبی یه ساره وه (یسان) نه میش له نیبنو عه باسه وه ده لی: له نیوهرقدا (نصف النهار) چووه ناو شار.^۲

سه عیدی کوبی چوبه بیرو عیکریمه و سه دی و قه تاده بیش هر وايان گوتورو. **﴿فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلًا**
يَقْتَلَانِ﴾ واته: دو پیاوی بینی له یه کتریان ده داو قاله قالیان بورو. **﴿هَذَا مِنْ شَيْءِنِه﴾** نه مه بیان له خویان بورو **﴿وَهَذَا مِنْ عَذُوبِه﴾** واته: نه اوی تریان له قبیتیه کان بورو.^۳ نیبنو عه باس و قه تاده و سه دی و موحه مه دی کوبی نیسحاقیش هر وايان گوتورو.^۴ نیسرا نیلیه که هاوری کرده موسا (سه لامی خوای لی بیت) که یارمه تی بدم، موسا ش (سه لامی خوای لی بیت) به فرسه تی زانی له و کاته دا ناو شار چول بورو، په لاماری قبیتیه که دا، **﴿فَأَسْعَنَهُ اللَّهُ مِنْ شَيْءِنِهِ، طَلَّ اللَّهُ مِنْ عَذُوبِهِ﴾** واته: نه اوی هاوره گه زی خوی بورو دزی پیاوه نه باره که هانای پیبرد. **﴿فَوَكَرَهُ مُؤْمِنٌ فَقَضَى عَلَيْهِ﴾** واته: موسا مستیکی لی داو کوشتنی، موجاهید ده لی: **﴿فَوَزَمَهُ﴾** واته: مستیکی لی دا.^۵ **﴿فَقَضَى عَلَيْهِ﴾** بد و گیانی ده جوو (کوشتنی). خوای که وره ده فه رمووت: **﴿فَأَلَّهَذَا مِنْ عَلَى الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَذُوبٌ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ﴾** واته: موسا گوتی: نه مه کاری شهیتان بور پنی کردم، که دوزمنیکی ناشکرای گومراکه ره. **﴿فَأَلَّهَرَتْ إِلَيْهِ ظُلْمَتْ**
نَسْئِيٍّ فَأَغْفَرَ لِفَقَرَرَ لَهُ إِكْمَهُ هُوَ الْفَقَرُ الْأَرْجَمُ﴾ واته: گوتی: نه په روهرندہی من، نه من نامه قیم له خویم کرد، عه فوم بکه. نیتر خودا فهتای به خشی، که نه و له خهتا ده بوریت و دلخانه. **﴿فَأَلَّهَرَتْ**
بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيْهِ﴾ واته: گوتی: نه په روهرندہم له برامبه ره و بهره و ده سه لات و توانيه که تو داوته به من **﴿فَلَمَّا أَكُنْ ظَاهِرًا﴾** واته: هر گیز نابعه یارمه تی ده ری **﴿لِلْمُجْرِمِينَ﴾** نه و که سانه که بپوایان به تو نیه و سه ربیچی فه رمانه کانی تو ده کهن.

^۱ الطبری (۵۲۸/۱۹).^۲ الطبری (۵۲۸/۱۹).^۳ الطبری (۵۲۹/۱۹).^۴ الطبری (۵۲۹/۱۹-۵۴۰).^۵ الطبری (۵۴۰/۱۹).

(۱۸) فَاصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ حَابِيًّا يَرْقُبُ فَإِذَا اللَّهِيْ أَسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَهْرِيْهُ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُّبِينٌ فَلَمَّا آتَى أَرَادَ أَنْ يَرْبِطَ بِالْأَذْدَى هُوَ عَدُوُّ لَهُمَا قَالَ يَنْمُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتَلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ (۱۹)

شاشکاربوونی کوشتنی نه و کاسه‌ی که موسا به پنهانی کوشتی:

خوای گوره دهه رموویت: (۲۰) فَاصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ حَابِيًّا يَرْقُبُ فَإِذَا اللَّهِيْ أَسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَهْرِيْهُ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُّبِينٌ وَاتَّه: له شارهدا به ترسهوه شهودی به پیکدو چاوه‌نپه بلو. هر نه و کاسه‌ی دوینی هانای پی بردبورو، دیسان هاوری بق هینتا. موسا گوتی: دیاره تو له پیکه ده رچووی. خوای گوره باسی موسا ده کات کاتیک که قیبته‌ی که کوشت له ناو نه و شارهدا به ترسهوه مابووه‌وهو و چاوه‌پوانی ده کرد له بره نه و کارهی که له دهستی پیوی دابوو، هیزه‌رقب بهم لاولادا سهی‌ی ده کردو له کاتیکدا که به پیکادا ده چوو، نه و کاسه‌ی که دوینی هاوری لی کرد یارمه‌تی برات دزی قیبته‌که، له گاهن یه کیکی تردا شه‌پیانه، کاتی موسا به لایاندا تیپه‌پی همیسان دلای یارمه‌تی لی کرد، موسا سه‌لامی خوای لی بیت) فرموموی: (۲۱) إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُّبِينٌ وَاتَّه: تو پیاویکی شه‌پانی و له بی لاده‌ری، پاشان موسا (سه‌لامی خوای لی بیت) ویستی قیبته‌که لی کل بکاته‌وه، نیسرانیلیه کان وای ده زانی بق نه و ده چیت، چونکه نقد نه فام و داما او زه لیل بلو، کاتیک گوئی له قسکانی موسا بلو که پیکی گوت: تو پیاویکی شه‌پانی و له بی ده رچووی بق نه وهی له کولی خوی بکاته‌وه و موسا (سه‌لامی خوای لی بیت) وازی لی بینیت گوتی: وه ک خوای گوره دهه رموویت: (۲۲) فَلَمَّا آتَى أَرَادَ أَنْ يَرْبِطَ بِالْأَذْدَى هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا وَاتَّه: کاتیک بهره و نه و کاسه چوو که دویمنی هر دیوکیان بلو گوتی: (۲۳) قَالَ يَنْمُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتَلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ نیسرانیلیه که گوتی: به موسا ده‌تی وی منیش بکوئی وه ک چون دوینی یه کیکی ترت کوشت، (۲۴) إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ وَاتَّه: تو هر ده‌تی وی نزددارو ملهوی بیت له زه‌ویدا وه ناته‌وی له پیاوچاکان بیت. چونکه هیچ کسیک نهیده زانی و ناگادری کوشتنی نه و پیاوه نه بلو موسا و نه و نیسرانیلیه نه بیت، کاتی پیاوه قیبته‌که گوئی له و قسکیه بلو که له ده‌می نه و پیاوه ده رچوو، پیشست بق بره ده رگای مالی فیرعهون و قسکه‌کی بق فیرعهون گیپایه‌وه، فیرعهون به و پوپادوهی زانی، زیاتر توپه‌ی له موسا هلساؤ بپیاری دا که موسا بکریت، ناردي ب شوینیدا و داوي کرد بگه پین به دوایدا و بقی بینن هه تا تزله لی بسینیت.

﴿وَجَاءَ رَبِيعٌ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ يَدْعُونَ إِنَّ اللَّهَ يَأْتِمُرُونَ يَكُلُّ يَقْتُلُوكُ فَأَخْرَجَ إِلَيْكُمْ إِنَّكُمْ مِنْ

الْتَّصْحِيرَاتِ ﴿٢٠﴾

خوای گوردۀ ده فرموده است: «وجاءَ ربِيعٌ» و اته: پیاویک ها، هین‌اقصاً الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ يَدْعُونَ) و اته: له پیوه‌پی شاره‌وه به هله‌داوان پیی که بیشت: خوای گوردۀ وهسفی ده کات به پیاویکی پیاوانه، چونکه نه و پیاوه کاتیک زانی به دوای موسادا ده گپرین، به پیکه‌یه کی نزیکتردا خوی گایانده موسا (سلام خوای لی بیت) له پیکاوه نه چوو نهوان ده پیشتن به دوایدا، پیی کوت: «إِنَّ اللَّهَ يَأْتِمُرُونَ يَكُلُّ يَقْتُلُوكُ فَأَخْرَجَ إِلَيْكُمْ» و اته: دهیانه‌وئی له‌ناوت

به‌رن هالسه بپه‌لام شاره، «إِنَّكُمْ مِنَ الْتَّصْحِيرَاتِ» و اته: من نه‌مهت و هک ناموزکاریکه پی ده‌لیم.

﴿فَرَجَعَ مِنْهَا حَلِيقًا يَرْقَبُ قَالَ رَبِيعٌ يَخْبِئُ مِنَ الْقَوْرَى الْقَلَلِيْمِينَ ﴿١﴾ وَلَمَّا تَوَجَّهَ إِلَيْكُمْ مَذِيْنَ قَالَ عَسَى رَبُّكَ أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاهُ الْتَّكِبِيلِ ﴿٢﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَآهَ مَذِيْنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً قَرَنَ الْكَابِسِ يَسْقُوْرُكَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ أُمَّرَاتِيْنِ تَذَوَّدَانِ قَالَ مَا حَطَبَكُمَا فَأَنَا لَا أَنْتَقِي حَقَّ يَصْدِرُ الْرِّعَاةُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٣﴾ فَسَقَى لَهُمَا شَرَّهُ تَوَلَّتْ إِلَى الْأَقْلَلِ فَقَالَ رَبِيعٌ إِنِّي لَمَّا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقَدَرْ ﴿٤﴾ موسا له ولاتی مدیهن (مدین) نادوانی مه‌ره‌کانی دوو زنکه

وهختن که پیاووه که هه‌والی دایه که کاریه‌دهستان و ده‌سته‌زیه‌سته‌ی فیرعهون خریکی پاویشن له باره‌ی نه‌وهوه، به تنهها خوی له ولاتی میسر ده‌رچوو، شتی وای به خویوه نه‌دیبوو له‌سر دلی گران ببو، چونکه موسا له خوشگوزه‌رانی و ده‌سته‌لات و زیانتکی خوشدا زیانی به‌سر بردووه، «فَرَجَعَ مِنْهَا حَلِيقًا يَرْقَبُ» و اته: نه‌ویش له شار ده‌رچوو به ترسه‌وه سه‌یری نه‌ملولای خوی ده‌کرد، «فَقَالَ رَبِيعٌ يَخْبِئُ مِنَ الْقَوْرَى الْقَلَلِيْمِينَ» و اته: نهی په‌روه‌رندهم پیکارم بکه له دهست فیرعهون و دهسته و بهسته‌که‌ی، ده‌کیپنه‌وه خوای گوردۀ فریشته‌یه کی به‌سر ولاخیکه‌وه - چاره‌وه - نه‌سب - نارده لای موساو پیکاکه‌ی نیشاندا، والله أعلم، خوای گوردۀ ده فرموده است: «وَلَمَّا تَوَجَّهَ إِلَيْكُمْ مَذِيْنَ» و اته: که به‌دوهه مه‌دیهن پیویشت پیکایه کی ته‌خت و پنکی گرت‌هه رزد کهیف خوش ببو پیی، «فَقَالَ عَسَى رَبُّكَ أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاهُ الْتَّكِبِيلِ» کوتی: به‌کو په‌روه‌رندهم راسته‌پیم نیشاندا، خوای گوردۀ شاره‌زا کرده سه‌ر پاسته‌پی له دنیاداو له قیامه‌تا، خه‌لکیشی شاره‌زا کرد بز سه‌ر پیی پاست. «وَلَمَّا وَرَدَ مَآهَ

مذیک) واته: کاتیک گیشته مادیه ن که ناویکی لیوه نزیک بیو، بیریک بیو شوانه کان ده چوونه سه ری ناویان لی هله ده گوزی، (مذیک وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ الْكَافِرِ يَسْتُورُونَ) کومه لیک له خله کی بینی ناویان هله ده گوزی، (وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ أُمَّارَاتٍ تَذُوَّدَانَ) واته: وه له نزیک نه و خله لکانه وه دو تو اغره تی بینی که په زه کانی خزیان لاده داو نهیان ده هیشت له گهان په نی شوانه کاندا تیکه لاو بین هه تا تو شی گیروگرفت نه بن، وختن موسا (سلامی خواه لی بیت) چاوی پیشان که وت دلی بیشان سوتا و به زه بیه هاته و پیشاندا، (فَالَّا مَا حَطَبَكُمَا) واته: چیتانه بزچی نیووهش وهک نه و خله که مه په کانتان ناو نادهن؟ (فَالَّا لَا تَسْقِي حَقَّ يَصْدِرُ الْعِكَامَ) واته: ناویان دهست ناکه روی هه تا نهوانه په زه کانیان ناو ندهن، (وَأَبُونَا شَيْخٌ كَيْرٌ) واته: بابمان پیاویکی به سالاچووه و نیمهش نهمه حالمانه وهک ده بینی، خواه گهوره فه رموویه تی: (فَسَقَنَ لَهُمَا ثَمَّ تَوَلَّ إِلَى الظَّلِيلِ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقَيْرٌ) واته: نه وسا ناوی بزه لکوزن، پاشان خوی کیانده سیبه، گوتی: نهی په روه رنده ده من! من شاینه نهه خیزه که بزم ده تیری. نیبنو عباس گوتی: موسا کاتیک چوو بزه مادیه ن خواردنی ته نیا پاقله و گلای دار بیو، پیشی په تی بیو چونکه کاتی کیشتہ مادیه ن نه عله کانیشی دراوه له پتی که وت، نهه پیاوه که هله بزارده خودا بیو له ناو خله لکدا له ژیز سیبه ری دره ختنیدا دانیشت ورگی به پشتیوه لکابو له برسانداوه هه تا به له ته خورماهی کیش پانی بیو، وهک خواه گهوره ده فه رموویت: (فَسَقَنَ لَهُمَا ثَمَّ تَوَلَّ إِلَى الظَّلِيلِ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقَيْرٌ) نیبنو عه باس و نیبنو مه سعودو سودی ده لین: (إِلَى الظَّلِيلِ) واته: دانیشت له ژیز دره ختنیدا.^۱ عه تای کوبی سائب ده لی: کاتیک که موسا (سلامی خواه لی بیت) گوتی: (رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقَيْرٌ) ژنیکیان گوتی له قسه کانی موسا بیو (سلامی خواه لی بیت).^۲

(فَجَاءَهُمْ إِذْ نَهَمُّهُمَا تَعْشِي عَلَى أَسْتِحْيَاكُو فَالَّتِي إِنْ كَانَ أَيْ يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَخْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَضَ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخْفَ بَمَوْتِنَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّلَمِيِّينَ) (۱۵) فَالَّتِي إِذْ نَهَمُّهُمَا يَكْبَثُ أَسْتَغْرِيَهُ إِنْ كَانَ خَيْرٌ مِّنْ أَسْتَغْرِيَ الْقَوْمَ الْأَمِينَ (۱۶) قَالَ إِنِّي أَرِيدُ أَنْ أُنِكِحَكَ لِإِحْدَى أَبْنَقَ هَذِئِنَ عَلَّقَ أَنْ تَأْجُرِنِي حِجْمَعٌ فَإِنْ أَتَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أَرِيدُ أَنْ أَشْقَ عَيْنَكَ سَتَيْدُفُتْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ

^۱ الطبری (۱۹/۵۵۶).^۲ الطبری (۱۹/۵۵۷).

الْأَصْلَاحُ مِنْهُ ﴿٣﴾ قَالَ ذَلِكَ بَيْنَ وَيْنَكَ أَيْمَانَ الْأَجْلَانِ فَقَبَضَتْ فَلَا عُذْرَةَ عَلَى اللَّهِ عَلَى مَا نَفَعُوا

دکیل

موسا له بهرددم باوکي دوو زنده که دا (کچه که دا) و ماره پریئني يه کیکیان به موسا (سلامي خواي لي
بست) له سره رکن شواندنه که دا

کاتیک دو رنگ که به پله به پله کانیانه و که پانه و لای بابیان، باوکیان سری سوپما و به لایه و سریز برو که نو که پانه و بز لای پرسیاری لی کردن که چون که پانه و نهوانیش باس کیان بز گتیکیه و که موسا (سلامی خواه لی بیت) چون مه په کانی بز ناوداون، باوکیان یه کنکیانی نارد به دوای موسادا (سلامی خواه لی بیت) تا بانگی بکن بز لای، خواه کهوره فرموده تی: «**بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**»

و اته: یه کنکیان چوو بز لای موسا که زور به شرم و ده چوو به پندادو خواه داپزشیبوو، و هک پیوایت کراوه له گاوره می مسلمانان عمومه کوبی خه تاب (رهزادی خواه لی بیت) ده لی: به لایه کی کراسه که خواه داپزشیبوو،^۱ نینبو نهی حاته م پیوایتی کرد ووه نه میش له عمره (عمره) کوبی مه میونه وه گوتی: عومه (رهزادی خواه لی بیت) گوتی: «**تَعَظِّيْلُ عَلَى آَسْتِحْيَالَوْ**»

واته: پوشاهکه داببو به بزوی خویدا له رثانه نببو که گرنگی نه دا به خوداپزشین و همه میشه ده روی امال بکات.^۲ نه م فرموده یه سنه ده که پاسته، جه و همه ری ده لی: سلفج (السلفج) له پیاواندا و اته: پیاویکی کولنده، له زناندا و اته: زنیک که زور شدم نه کاتو و پوودار بیت (الجرينة) و له وشتیشدا تووندو تیز «**قَالَتْ إِبْرِيزْ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَبْرَرْ مَا سَقَيْتَ لَنَا**»^۳ نه پسته یه نه ده بی تیدایه، به شنیوه یه که بانگی نه کرد که بروا نه کاتو و کومانی هه بیت، به لکو پیش گوت: باوکم بانگت ده کات بز نهاده که نه و نه دلکزینه بداتی، و اته: پاداشتی نه و نه ده رهیتانهت بداتوه و شتیکت بداتی،

له باتی ناودانی په زه کانمان «**فَلَمَّا جَاءَهُمْ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصُ**»^۴ و اته: نینجا کاتیک موسا هات بز لای باوکی کچه که نه و پووداوه که به سری هاتبو بزی گتیکیه وه و باسی ده رچوونی خواه کرد که له بر چوی و لاته که به جئی میشنیوو، «**فَأَلَّا تَخَفَّ بَهْوَتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ**»^۵ پیش گوت: دلخوش و چار پوون به، له ولاتی نهوان ده رچوویت پذگارت بروه، نهوان هیچ ده سه لاتیکیان به سر و لاتی نیمه دانیه،

چویه گوتی: «**بَهْوَتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ**»^۶ و اته: پذگارت بروه له و کله ستمکاره، «**قَالَتْ إِنْدَهُمَا**

الطبرى (٥٥٨/١٩).

الطبري (٥٥٩/١٩).

یکاً بَتَ آسْتَغْرِيَةً إِنْ خَيْرَ مِنْ آسْتَغْرِيَةِ الْقَوْمِ الْأَمَمِينَ وَاتَّه: يَكِيلُ لَوْ دَوْ كَچَه بَه باوکی گوت نهی باوه گیان به کرنی بگره (بل شوانی) چونکه به پاستی چاکترین کسه که به کرنی بگری به مینزو نه مینه (دهست و داوین پاکه)، واته: يَكِيلُ لَه كچه کانی نهو پیاره، هندی نیشن: نهو کچه که چوو به شوین موسادا گوتی: به باوکی **﴿يَكِيلُ لَه كچه که گوتی﴾** نهم پیاره به کرنی بگره بُل شوانی په زه کان. عومه رو نیبنو عه باس و شوره یعنی قازی و نبو مالیک و قه تاده و موحه مهدی کوپی نیسحاق و کسانی تریش گوتوبیانه: کاتیک کچه که گوتی: **﴿يَكِيلُ لَه كچه که گوتی﴾** باوکی پیی گوت: تو چزن ده زانی؟ کچه که گوتی به باوکی: چونکه نهم پیاره نهو بهردهی به رز کرده وه که به ده پیار نه بیت نهو بهرده به رز نایتته وه. وه من کاتیک له گکلی بوم پیشی که وتم، پیی گوتی: تو له دوام اووه بیکه، هر کاتیک پیکه کم هله کرد به بردیکی بچوک ناگادرم بکه، بدو بهرده دا من ده زانم چون بکره، وه نهو کچه که له گکل موسا هات بُل ای باوکی کاتیک گوتی: **﴿يَكِيلُ لَه كچه که گوتی﴾** بیز له یوسف آستَغْرِيَةَ الْقَوْمِ الْأَمَمِينَ وَاتَّه: **﴿قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنْكِحَكَ إِلَخَدَى أَبْنَى هَنَّيْنِ﴾** واته: پیاره باشه به تمنه که داوی لیکرد که بیت شوانی مه کانی نه ویش کیتیکی خزی پی دهدا له جیاتی شوانیه کیدا، **﴿عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَبَيْقَ حَجَّجَ فَإِنْ أَتَمْتَ عَشَرَ قَمِّ عِنْدِكَ﴾** واته: بدو مرجهی هشت سال مه کانم بُل بخیوکی (بله و پیشی) خن نه گار به ناهرزنوی خوت ده سالیشت ته واو کرد پیاره تی خوت و، هشت سالیش به خیویان کهی کاری خوت ته واو کردیووه. **﴿وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَشْقَى سَتَحِدُّتُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الْعَصَلِيَّاَنَ﴾** واته: نامه وی ناپه حهت بشکم و نازارت بدده و فیلت لی بشکم نه گار خوا بیه ویت بینگومان ده مینی له پیارچاکان دهیم. خوای کوره باسی موسا (سلاسی خوای لی بیت) ده کات ده فرمودیت: **﴿قَالَ ذَلِكَ بَيْقَ وَيَسِنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عَدُونَكَ عَلَى اللَّهِ عَلَى مَا تَقْرُؤُ وَكَيْلٌ﴾** واته: موسا گوتی: به خزنووی، باشه له سر نهو بپیارهی تو که من ده بمه رهنجبری - شوانی - تو بُل ماوهی هشت سال، به لام نه گار ده سالیشم ته واو کرد به ناهرزنوی

^۱ الطبری (۵۶۴/۱۹).^۲ ابن ابی شيبة (۵۷۴/۱۴).

خومه، خز نه گهر کامتر کرد نه کاته من پهیانه کام به جن نه میناوه و نه و مارجهم جبیه جن نکردووه و خوا لهسر نهودی که دهیلین شایه تو چاودیره. بزیه فرموده تی: ﴿أَيَّا أَلْأَجَلَيْنِ
فَضَيْثُ فَلَا عُذْوَنْ عَلَىٰ﴾ واته: هر کام له دوو ماوه بهم تهواو کرد، نابیت نامه قیم پی بکریت.
هه رچه نده تهواو کردن که چاکته پیگای پیدراوه به به لکه کی تر و هک خوای گوره ده فرموده تی:
﴿فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَئِنْ فَلَا إِشْعَنْ وَمَنْ تَأَسَّرَ فَلَا إِشْعَنْ عَلَيْهِ﴾ واته: هر کاس پهله بکات له دوو
پیژه دا (شهیتان پهجم بکات) گوناهی ناکات و هر کسیش دوا بکه ویت (سی پیژه پهجم بکات)
گوناهی له سر نیه. پیغمه بری خوا (﴿كَلِيلٌ﴾) فرموده: (نه گهر مهیلت لی بوب بیگره و نه گهر مهیلیشت لی
نه بوبو بیشکتنه).^۱ دیاره پیژوو گرتنه که چاکتو رو راجحته (به هیزتره) به به لکه کی تر، به لکه شهیه که
موسما (سلامی خوای لی بیت) تهواوه که یانی پهزاد - بردہ سر - بوخاری پیوایه تی کردووه له
سعیدی کوپی جوبیه رهه دهلى: جوله که یک خله لکی حیره پرسیاری لی کردم: موسما (سلامی
خوای لی بیت) کام ماوه یانی تهواو کرد؟ گوت: نازانم هه تا نه چمه لای زانای عهربو پرسیاری لی
نه کهم، پیشتمه لای نیبنو عه باس و (په زای خوای لی بیت) پرسیاری لی کرد، گوت: چاک و زقده که یانی
تهواو کردووه - پهزادووه - بیگومان پیغمه بری خوا کاتیک شتیک فرموده بیتی کردووه تی. هر بهم
شیوه یه بوخاریش پیوایه تی کردووه.^۲

﴿فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ مَانِسَ مِنْ جَانِ الظُّورِ كَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ أَمْكُثُوا إِنِّي مَائِسٌ ثُنَّارٌ لَعْنَىٰ
مَا تَكُمْ مِنْهَا إِعْبُرُ أَوْ بَحْذُورُ فَمَنْ أَشَارَ لَعَلَّكُمْ تَضَطَّلُوْكُمْ﴾^۳ ﴿فَلَمَّا أَتَاهُنَا ثُورِيَّ مِنْ شَطِئِ الْوَادِ
الْأَيْمَنِ فِي الْقَعْدَةِ الْمُبَرَّكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنَّ يَنْمُوسَوْ إِذْتَ أَنَّ اللَّهَ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾^۴ وَأَنَّ أَنَّى عَصَاكَ
فَلَمَّا رَأَهَا نَهَرُ كَانَهَا جَانٌ وَلَيْ مُثْبِرًا وَلَمَّا يَعْقِبَ يَنْمُوسَ أَقْبَلَ وَلَا يَخْفَ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِبَ^۵ ﴿أَنْكَ
يَدَكَ فِي جَيْسِكَ تَخْرُجُ يَضَّاءً مِنْ غَيْرِ سُوُّ وَأَصْسُمُ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنْ الْرَّهَبِ^۶ فَذَنِيَّكَ مُزْهَنَانِ مِنْ زَيْلَكَ
إِنْ فَرَعَوْتَ وَمَلَائِيْهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَنَسِيْكَ﴾^۷

^۱ البقرة (۲۰۳).^۲ احمد (۴/۶۹۲)، النسائي (۴/۱۸۵)، فرموده بکه صحیحه.^۳ فتح الباری (۵/۳۴۲).

گه رانه و موسا (سلامی خوای لی بیت) بُو میسر و دیزیلیتاني نه لایه ن خواوه به پهیام و موعجیزه
نه رندا

له ته فسیری نایه‌تی پیش نم تایه‌تهوه باسکرا که موسا (سلامی خواه لی بیت) هردوو ماوه‌که‌ی تمواو کرد به شیوه‌یه‌کی زند جاک، لهم نایه‌تاهه دهدره‌که‌کویت که خواه گوره کاتیک فرمومه‌تی:

﴿فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ﴾ وَاتَهُ ثِينِجَا كَاتِنِكْ مُوسَا مَاوَهْ شُوَانِيَّهْ كَهِي تَهْوَاوْ كَرْدَ، يَانِي نَزَدَهْ كَهِي يَانِي تَهْوَاوْ،

کرد، والله أعلم. (وَسَارَ يَأْهِلَّهُ) خیزانی لهگلن خوی برد. گرتویانه: موسا نقد همزی دهکرد بگه پیتهوه بز ولاتهکه‌ی و که‌س و کاری بیینیت، بپیرای دا که به پنهانی سهربیان لی بدا دهترسا لهوهی فیرعون و کله‌که‌ی پیی بنان، بزیه به شه ویکی نزد تاریک و سارد بارانیش دهباری، لهگلن خیزانی و نه و مهپو ملاتیش خزروبری پیی دابوو له کری نه و ماوهیه که شوانی بزو، کوته‌پی و هرچه‌نده هموئی دهدا به چارخه‌کای - نه و شنتی ناگری دروست دهکرد - ناگر بکاتوه، بزی نه دهکراو ناگری نه دهکرده‌وه، نزد به لایه‌وه سهیر بزو نا له و کاته‌دا (إِنَّكَ مِنْ جَانِبِ الظُّورِ تَكَارَأَ) واته: له لای کتیری

توروه (الطور) ناگریکی بینی له دووره ووه ده گپا (قال لاهلیو آشکهوا لیت مانست نارا) واته: نیوه لیره

بعینه وه ناگریکم به دی کرد و دو، نه چم بز لای ناو ناگره (علیٰ ماتنکم متهماً عَبِيرٌ) به لکو هه والیکتان

مان حله سکنک له و ناگرهه تان بـ بتنم، **هـ لـ عـ لـ كـمـ تـ ضـ طـ لـ وـ كـ** وـ اـ تـهـ: هـ مـ تـاـ خـ قـ تـانـ گـ هـ رـ مـ کـ هـ نـ وـ هـ لـ وـ

سرمایه، خودای کوره دهه رموزیت: «فَلَمَّا أَتَنَاهَا ثُوِيٍّ مِنْ شَطْأِي الْوَادِ الْأَيْمَنِ» واته: کاتیک

که یسته دی ناکرده دی دمسنی پاسنی دویکه ده باردهم حیونه کاره د پنهان خود و زور، پات کرا. و دخواه گوره فرموده ای: **هُوَمَا كُنْتَ يَمْأُلِ الْفَسَقِ إِذْ قَضَيْتَنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَه**^۱ و آته: تو

(نهی موحه مهد (بیلله)) له لای خزریاواي (شاخی طور) نه بیوویت کاتیک که فرمانی پیتفه مبه رایه تیمان دا به موسا. نهی نایابته نهود ده گه بنت که موسا باره و ناگره که چوو له بیوی قبیله و کنیو لای

خزیناوا له لای پاستیه و بیو، ناگر که دی ده گپا له تاو درهخته سوزه که دا، له کیوه که دا، له نزیک

الْمَبَرُوكَةُ مِنَ الشَّجَرَةِ وَاتَّهُ لَهُ لَايْ دَهْسَتِي رَاسْتِي نَوْلَكَوْهُ لَهُ شُوَيْنَهُ پِيرْزَدَهُ نَزِيكُ

دره خنکه و خواه گاوره فرمومی: «أَن يَمْوَسِّقْ إِفْتَ أَنَّ اللَّهَ رَبُّ الْعَالَمِينَ» واته: نهی موسا نههی بانگ ده کات و قسمت له گهل ده کات هر نههی و هدی هینههی جیهانه و هرچی بقی ده یکات هیچ په رستارو په روهرندیه که نیه غیری نههی، هر نههی پاک و پیروزه و زند بلندو مازنه و هاوتهای نیه و هیچ که سیکیش و هک خودا نیه، نه له زاتیداو نه له سیفاتیداو نه له کردارو گفتاریدا، پاشان خواه گاوره ده فرمومیت: «وَأَن لِّي عَصَمَكَ» واته: نه و کوچانهی به دهسته و یه فپی بده، و هک خواه گاوره باسی کردیوه فرمومیه تی له نایههی تر: «وَمَا يَلَكَ يَمِينِكَ يَمْوَسَنَ» ^(۱۷) قال هی عصای آنکه علیهها و اهلهها علی غنیی و لی فیها مشارب آخری ^(۱) واته: (خواه فرمومی) نهی موسا نههی چیه به دهستی پاسته و، گوتی: نهوه کاچونه که مه خدم ده دهم به سریداو که لای بق په زه کامن پی ده وه رینم و چهند کاری تریشی پی ده کم، واته: موسا هر نههی ده زانی له بارهی کاچونه که یه وه - واته پیتناسهی کاچونه که خیز کرد، «فَقَالَ أَلْفَهَا يَمْوَسَنَ» ^(۱۸) فالقصهها فلادا هی حیة شئی ^(۲) واته: فرمومی کاچونه که ت فپی ده - فپی دا - کاتیک بینی و ماریکه و همل ده فپیت، نا له وندا زانی و بقی ده رکوت نه و که سی قسمه له گهل ده کات و نهی دوینی نه و خوداییه که فرمومی به هر شتیک ببه ده بیت و هک له سوره تی (طه) دا باس کرا له پیشه و. لیزه شدا ده فرمومیت: «فَلَمَّا رَأَاهَا نَهَزَهُ» واته: نینجا کاتیک موسا بینی جولاو هه لخیسکا ^(کانه) ^(جان) و هک ماریک که چون به توندی ده پوات و چهنده گاوره و ناستوره و دهم فراوانه و کله و دانه کانی له یهک ده داوه به لای هار به ریکدا ده پوات، هملی ده لوشیت - قوقی ده دا - ده نگی لیو ده هات و هک له شیویکه و به ریتیه و به که ویته خوار نا له و کاته دا ^(ولَيْ مُذِيرًا وَلَرَ يَعْقِبَ) واته: پای کرد و هیچ ناویتکی نه دایه وه، چونکه سروشتنی مرزا وایه له و شتانه ده ترسیت، کاتیک خواه گاوره فرمومی: «يَمْوَسَقْ أَقِيلَ وَلَا تَخَفَ إِنَّكَ مِنَ الْأَمِينِ» واته: نهی موسا و هرمه و مترسه تو پاریزداوی، موسا هاتوه شوینی خیز و دهسته، پاشان خواه گاوره فرمومی: «أَسْلَكَ يَدَكَ فِي جَيْسِكَ تَحْرِجَ يَضَاءَ مِنْ عَيْرِ سُوْوَ» واته: دهست بخره با خالی کراسه که ت پاشان دهی بینه، کاتیک که دهی دینی و هک مانگ دهدره و شیتیه وه و تریفهی دی بقیه خواه گاوره فرمومیه تی: «مِنْ عَيْرِ سُوْوَ» واته: نه خوشی به له کی نیه - برمی - وه ده فرمومیت:

^۱ طه (۱۸-۱۷).
^۲ طه (۲۰-۱۹).

وَأَصْمَمُ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنْ أَرْقَبِكِ[ۚ] وَاتَّهُ بَوْ ثَاوِهٖ شَرِسْتَ نَهْمِيَّنِي دَهْسْتَ بَخْرَهُ رَثِيرَ بَالِتْ
مُوجَاهِيدِ دَهْلِيَّ[ۚ] وَهَخْتَنِي دَلْتَ كَوْتَهُ لَهْزِهٖ قَهْتَادِهِ دَهْلِيَّ[ۚ] وَهَخْتَنِي كَهْتَادِهِ شَنِيقِ دَهْسْتَيِ
بَالِتْ[ۚ] وَاتَّهُ مُوسَا (سَلَامِيِّ خَوَائِي لَيِّ بَيْتِ) فَهَرْمَانِي پَيِّنْ كَراَبُوُهُرْ كَاتِيكِ تَرْسَا لَهُ شَنِيقِ دَهْسْتَيِ
بَكَاتْ[ۚ] بَهِ بالَّخْلِيَّدَا، هَرْ كَاتِيكِ وَايِّ كَرَدَهُو تَرْسَهِي دَهْرَوَاتْ نَامِيَّنِي[ۚ]، وَهُ لَهَوَانِهِي هَرْ كَهْسِيَّكِ كَهْتَادِهِ
كَاتِهَدا دَهْسْتَيِ خَسْتَهُ سَهْرَ دَلْيِي وَهُكْ چَاوِلِيَّكِ رَتِيكْ لَهُو، نَهُو نَاهِهَحَهِيَّهِي لَهَسَرْ نَامِيَّنِي يَانْ سُوُوكِ
دَهْبَيْتِ لَهَسَرِي بَهِ يَارِمَهِتِي خَوَائِي كَهْرَوَهِ[ۚ] فَذَنِيَّكَ بُهْنَنَانِي مِنْ رَيْلِكِ[ۚ] وَاتَّهُ فَرِيَّدَانِي عَهْسَاكِهِي كَهِ
وَهُكْ مَارِيَّكِ دَهْجَلَوَ دَهْسْتَهُ خَسْتَهُ بَنْ بَالِيَّ وَدَهْرِيَّنَانِي بَهِ سَبِيَّهِتِي وَبَيِّ نَهْخُوشِي هَرْدَوُوكِيَّانِ دَوَوَ
بَهِلَكِيَّ بَوْونَ وَنَاشِكَرَانِ لَهَسَرْ تَوَانَيِّ نَهُو كَهْسَهِيَّ پَيِّنْ پَيِّدَرَاهِهِ نَهُو كَارَانَهُ بَكَاتْ هَرْ كَاتِيكِ بَيِّهِوَيَّتِي وَ
پَاسْتِي پَيِّغَهِمَبِرِيَّتِي نَهُو كَهْسَهِيَّ نَهُو مَوْعِيجِيَّانِهِ لَهَسَرْ دَهْسْتَيِّ بَوْوَهَدَاتْ، بَزِيَّهِ خَوَائِي كَهْرَوَهِ
فَهَرْمَوَيِّهِتِي: هَلَلِ فَرِعَوْنَ وَمَلَائِيَّهِ[ۚ] بَوْ فَيِّرَعَوْنَ وَكَارِبِهِ دَهْسْتَانِي وَپَانَ وَدَارُو دَهْسْتَهِ كَهِي
هَرْزَهِ كَهِي. هَلَلِهِمْ كَأَنْوَاقَوْمًا فَنَسِيقِيَّكِ[ۚ] وَاتَّهُ چَونَهُ كَهْلِيَّكِ دَهْرَچُوبِيَّوْنَ لَهُ فَهَرْمَانِهِ كَانِي
خَوَداَوْ دَرِيَّاهِتِي خَوَداَوْ نَاهِنِهِ كَهِيَانِ دَهْكَرد.

﴿فَالَّرَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِي ﴾٣٣﴿ وَآخِي هَذِهِ رُؤْسَهُ هُوَ أَعْصَثُ مَنِ لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ مَعِي زَوْجَهُ مَا يُصْدِقُهُ فِي أَنَّهُ أَنَّافَ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴾٣٤﴿ قَالَ سَنَشِدُ عَصْدَكَ إِلَيْكَ وَبَعْدَمْ لِكُمَا سُلْطَنَنَا فَلَا يَصْلُونَ إِلَيْكُمَا إِنَّا يَأْتِينَا أَنْسَا وَمَنْ أَبْعَكُمَا الْغَنِيلُونَ ﴾٣٥﴾

داوای موسا که هارونی برای بیته پشتگیری، خودایش دواکده قبول کرد
کاتیک خوابی گوره فرمانی پنیکرد که بهره و لای فیرعهون بپروات، نه فیرعهونه که موسا له
ترسی نه و لاتی میسری به جینهیشت و پای کرد لهوی، «قالَ رَبِّ إِنِّي فَلَمْ يَمْتَهِنْ نَفْسًا» واته: موسا
کوتی: نهی خودایه من یه کتیک لهوانه کوشتووه، واته: قیبیتیکم کوشتووه، «فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُنِي» واته:
ده ترسم نه گهه ربمیین بمکونن، «وَأَخَى هَكْرُوْثْ هُوَ أَفْصَحُ مِنِ الْكَانَاتِ» کوتی: هارونی برام زمانی له
من ره وانتره، چونکه موسا (سلامی خوابی لی بیت) زمانی دهیگرت و باش قسهی بق ندهه کرا به هوی
نه و سکلهای (جمرة) که خستیه سر زمانی کاتیک که پی پیدرا له نبیوان سکل و دارخوردمادا یان شیریدا
کاییان هله لدبه بتیرت، سکله کهی هله لگرت و نایه سر زمانی نهوه ببو نهیده تواني به ابشي قسه بکات و

زمانی دهیگرت، بؤیه فرمومویه‌تی: «وَأَحْلَلْ عَنْدَهُ مِنْ إِسَافِيٍّ يَقْهُوا قَوْلٌ وَأَجْعَلْ لَيْ وَزِيرًا مِنْ أَهْلِ هَرُونَ أَخْيٍّ»^۱ (۶۰) وَأَشْرِكَهُ فِي أَمْرِيٍّ^۲ (۶۱) وَاتَّه: وَهُ كُرْبَی نَمَانِیش بِهِ پَهْ لَا بَکَه بِهِ نَوْهَی لَهْ قَسَهْ کَامَ تَیْ بَکَنْ، وَهْ لَهْ خَزْمَوْ كَسِیْخَمْ کَسِیْتَک بَکَرَهْ پَشْتِیوانْ، کَهْ هَارُونَی بَرَامَهْ، پَشْتِی مَبْیَ قَایْمَ بَکَهْ بِهِ مَیْزَ بَکَهْ، بَیْکَرَهْ هَاوِیه شَمَ لَهْ کَارَهْ کَهْ مَدا (گَهْ بَانَدَنَی پَهْ يَامَی خَودَ). «وَأَخْيَ هَكْرُوْثُ هُوْ أَفْصَحْ مَنْ لِسَانًا فَأَرْسَلَهُ مَعَ رَدَمَا يُصَدِّقَنْ»^۳ وَاتَّه: هَارُونَی بَرَامَ لَهْ مَنْ زَمَانِی پَهْ وَانْتَهَ لَهْ کَلَمَ بَینِیَرَهْ يَارْمَهْ تِیْمَ بَدَاتَوْ پَشْتِگِیرَیْمَ لَنْ بَکَاتَوْ بَرِیْکَارَوْ خَاوَکَارَمَ بَنْ لَهْ نَیْشَهْ کَهْ مَدا، بَیْوَامَ بَنْ بَکَاتَوْ نَوْیِشَی بَکَهْ بَنَیَنَی بَهْ خَالَکَی، چَونَکَهْ قَسَهْ دَوَوْ کَهْ سَبْهِ مَیْزَتَرَهْ وَزِیَاتَرَ کَارَدَهْ کَاتَهْ سَرَ دَلَی خَالَکَی لَهْ يَهَکَ کَسَ بَؤْیَهْ گَوتَی: «لَوَّاَتَ أَخَافَ أَنْ يُكَذِّبُونَ»^۴ وَاتَّه: دَهْ تَرَسَمَ بَلَیْنَ: تَقَ درِیْزَنَی، مَوْحَمَدَی کَوَپَیْ نَیْسَحَاقَ دَلَلَی: «رَدَمَا يُصَدِّقَنْ»^۵ وَاتَّه: نَوْ قَسَانَهِی مَنْ دَهْ یَکَمَ هَارِدَنَ بَیْلَانَ بَعْدَنَ بَکَاتَهْ وَهْ چَونَکَهْ نَوْهَی نَوَانَ لَیْمَ تَیْ نَاگَنَ نَوْ بَاشَ تَیْ دَهَگَاتَ.^۶ کَاتِیَکَ مُوسَى نَوْ دَاوَایَهِی لَهْ خَودَا کَرَدَ، خَوَایِ کَهْ وَرَهْ فَهْ رَمَوْیَه: «لَقَالَ سَنَشَدَ عَصَدَکَ يَأْخِیَکَ»^۷ وَاتَّه: بَدَمَ زَوَانَهْ کَارَهْ کَهْتَ بَهْ مَیْزَ دَهْ کَهْ بَینَ پَشْتِگِیرَتَ کَهْ دَاوَاتَ کَرَدَ بَیْکَهْ بَینَ پَیْغَمَبَرَوْ هَاوَکَارَتَ بَیْتَ، وَهَکَهْ خَوَایِ کَهْ وَرَهْ لَهْ نَایَهِتَی تَرَدا فَهْ رَمَوْیَه‌تی: «قَالَ قَدْ أُوتِنَتْ سُولَّکَ يَكْشُوْنَی»^۸ وَاتَّه: نَهَیَ مُوسَى تَقَ هَرَچِیَتَ دَاوَا کَرَدَ پَیْتَ دَرَاءَ، وَهَ لَهْ نَایَهِتَی کَی تَرَدا فَهْ رَمَوْیَه‌تی: «وَوَهْبَنَا لَهُ، مِنْ رَمَعِنَا أَخَاهُ هَرُونَ بَنَّنَا»^۹ وَاتَّه: وَهَ لَهْ بَهْ زَهِیَ وَبَهْ خَشِنَدَهِی خَوَمانَ بَهْ خَشِیَمَانَ بَهْ (مُوسَى) هَارُونَی بَرَائَ کَهْ پَیْغَمَبَرَ بَوَوْ. بَؤْیَهْ هَنَدَی لَهْ زَانِیانَی پَیْشِینَهِ (السلف) گَوتَیَانَ: هَیْجَ کَسِیْتَک مَنَهَتِی نَوْهَنَدَهْ کَهْ وَرَهْ نَیَهِ بَهْ سَرَ بَرَای خَوَیِهِ وَهْ، بَهْ نَهَنَدَرَهِی مَنَهَتِی مُوسَى بَهْ سَرَ هَارُونَهِ وَهْ (سَلَامِی خَوَیَانَ لَنْ بَیْتَ) چَونَکَهْ نَوْهَنَدَهْ بَنَیَ پَارَایَهِ وَهْ هَتَّا خَوَایِ کَهْ وَرَهْ کَرَدَی بَهْ پَیْغَمَبَرَ لَهْ گَلَ مُوسَادَوْ پَهْ وَانَهِی کَرَدَتَهْ سَرَ فَیْرَعَهِ وَنَوْ دَارَوْ دَهَسَتَهِ کَهِی. بَؤْیَهِ خَوَایِ کَهْ وَرَهْ لَهْ بَارَهِی مُوسَادَوْ فَهْ رَمَوْیَه‌تی: «لَوَّاَنَ عِنْدَ اللَّهِ وَجْهَهَا»^{۱۰} وَاتَّه: (مُوسَى) لَایَ خَوا پَیْنَوْ پَلَهِی هَبَوَوْ. وَاتَّه: مُوسَى لَایَ خَودَا جَبَیَ قَدَرَوْ پَیْزَهْ. «وَجَعَلَ لَكُمَا سُلْطَنَنَا»^{۱۱} وَاتَّه: بَهْ بَلَکَهْ بَهْ مَیْزَهِ کَانَی خَوَمانَ

^۱ طه (۲۲-۲۷).^۲ الطبری (۵۷۷/۱۹).^۳ طه (۳۶).^۴ مریم (۵۳).^۵ الأحزاب (۶۹).

دنه سه لاتقان دهده ینی، ﴿فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِنَاءَتِنَا﴾ واته: نه که سانه به هزی نایه ته کانی نیمه وه پیشیان پی نادریت که دهستیان پیشیان بگات و نازاریان بدمن کاتیک که نیوہ پیامی خودایان پی بگیهند، وهک خوای گوره له چهند نایه تی تردا ده فرمومیت: ﴿يَأَيُّهَا الرَّسُولُ إِلَغْ مَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رِزْكٍ وَإِنَّ لَهُ تَقْبِيلَ مَا بَلَغَتْ رِسَالَتُهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ﴾^۱ واته: نهی پیغمبر (علیه السلام) پاییگیهند (به خالک) نهوهی میتزاوه ته خواره وه بوقت له لایهن پهروه ردگارت وه نه گدار و نه که ای نهوه پاسپیریه کی خوات پانگه یاندووه و به جیت نه میتزاوه وه خوا تو ده پاریزیت له خالکی (که بتکوون). وه ده فرمومیت: ﴿الَّذِينَ يُلْغِيْنَ رِسَالَتَ اللَّهِ وَيَخْتَوِّنُهُ وَلَا يَخْشُونَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهُ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَرِيبًا﴾^۲ واته: که سانیک که پیامه کانی خودا را ده گیهند وه له (خودا) ده ترسن و بینجکه له خوا له که سی تر ناترسن خوا بسے به چاودیت. واته: شوینکه و توروی نهوانن له دنیا و له پیشی دواییدا. وه ده فرمومیت: ﴿أَتَتْنَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْعَذَابُونَ﴾^۳ واته: تنهنا نیوہ (موساو هارون) وهر که س شوینتن ده که وی سرکه و تونون. وهک له نایه تی تریشدا خوای گوره فرمومیتی: ﴿كَتَبَ اللَّهُ لِأَغْنِيَتِنَا وَرُسُلُّنَا إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾^۴ واته: خودا نووسیویتی که بیگومان من و پیغمبرانم سرده کاوین به پاستی خودا توانی بالا ده است. وه فرمومیتی: ﴿إِنَّا لَنَصْرُ رُسُلَّنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَدُ﴾^۵ واته: یوم لا یتفع الظالمین مغذریهم و راهنم اللئنة و لهم سوة الدار. واته: به پاستی نیمه پیغمبه رانمان و نهوانهی باوه پیان میتزاوه سرکه و تورو ده گهین له ژیانی دنیادا و له پیژه (قیامت) که شایه ته کان هله ده سنده، پیژه کیک پاکانه کردنی بی باوه پیان سوودیان پی ناگه بینت هه موبیان نه فرهیان لیکراوه و خراپیتین جینگکایان هه یه.

﴿٢﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عِنْقَبَةُ الدَّارِ إِنَّمَا لَا يَقْلِبُ

الظَّالِمُونَ

العائدة (٦٧).

الاحزاب (٣٩).

المحادلة (٢١)

الغافر (٩-٩)

موسا (سلاامی خوای لی بیت) له به ردهم فیرعهون و گله کهیدا

خوای گوره باسی چوونی موساو هارونی برای دهکات (سلاامی خوایان لی بیت) بق لای فیرعهون و دهسته و بهسته کهی و نیشاندانی نه همرو موعجزه و به لگه گورانه که خوای گوره پیش داون، پاستی نهود دهسته لمیتن که له لاین خوداوه پهوانه کراون که فیرعهون و شوینکه و توروه کانی ٹاکا دار بکن که تنه خودا پېرسن و گوپایه لی فرمانی نه بن، کاتیک فیرعهون و شوینکه و توروه کانی نهود پاستیه بیان بق ده رکه و تو به چاوی خزیان بینیان و گومانیان نه ما که له لاین خوداوه یه، که وتنه لاساری و نهودنده بی دین بون دهستیان دایه خراپه کاری و مل و پی سته مکاری، پیشان شوره بی بور شوینکی حق بکون، خزیان نقد به ند ده زانی دهیان و ت: وک خوای گوره ده ره مویت: «فَلَمَّا
جَاءَهُمْ مُوسَىٰ يَأْتِيَنَا بِيَتْنَتْ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُفْتَرٌ» واته: کاتیک که موسا موعجزه پرونده کانی نیمهی بق میتنان نه وان و تیان: نمه تو هیناوته موسا تنه جادویه کی دهسته هه لبسته، ویستیان به فیل و فر خلکی فریو بدنه، به شوین و پله و پایه بیانخله لمیتن، به لام نهودیان بق نه چووه سه رو سه رکه و تورو نه بون دهیان گوت: وک خوای گوره فرموده تی: «وَمَا سَمِعْنَا يَهُكْدَا فِي مَابْكَأْنَا
الْأَوَّلِينَ» واته: مه بستیان نهود بور شتی وايان له بابو باپیرانیان نه بیستووه که به تنه خودا پېرسن و شریکی بق دانه نین، که سیشیان نه دیووه له بابو باپیرانیان تنه خودایان پېرسنسته و لاه سه ره م دینه بوبن، هر که سیشمان بینیبی هر شریکی بق خودا داناده و له گائی پېرسنستویه تی موسا ش (سلاامی خوای لی بیت) وه لامی دانده و پیش گوت: وک خوای گوره فرموده تی: «وَقَالَ
مُوسَىٰ رَبِّ أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ» واته: خودا له همرو کس چاکتر ده زانیت کی له لای نهوده و پیشموونی هیناوه، واته له مدنیش و له نیووه ش چاکتر ده زانی وه به م نزوشه فرمانی خوی دهدا له نیوان منو نیوه داو له یه کتری جیامان ده کاتوه، بؤیه گوتی: وک خوای گوره ده ره مویت: «وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَفْفَةً الْأَذَارِ» واته: کی پاشه بذیکی چالو بخته و هری ده بیت و سه رکه و تورو زال ده بیت و پشتگیری ده کریت. «إِنَّمَا لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ» واته: بیگومان سته مکاران پیگار نابن، واته: نه وانی که شریک بق خودای منز داده نین.

«وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَأْتِيهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتَ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي فَأَوْقَدَ لِي يَهُكْدَنْ عَلَى الْقَلْبِينَ فَلَمَّا كُلِّي
صَرْحًا لَمَّا كَلِّي أَطْلَعَ إِلَيْهِ مُوسَىٰ وَلَمِّا لَأْطَلَهُ مِنْ الْكَنْدِينَ (۲۶) وَسَتَكَبَّرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ
يُكَثِّرُ الْحَقَّ وَطَنُوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ (۲۷) فَأَخْذَكُهُ وَجْنَدَهُ فَنَبَذَنَهُمْ فِي الْيَمِّ فَانْظَرْ كَيْفَ

كَانَ عَيْقَةً أَظَلَّمِينَ (٤١) وَجَعَلْتُهُمْ أَيْمَةً كَذَّابِينَ إِلَى الْكَارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا

يُنَصَّرُونَ (٤٢) وَأَتَبَعْتُهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَئِنْكَ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ (٤٣)

خُوبِهِ زِلَانِيَنِي فِي رَعْهَوْنَ وَپَاشِهِرُونِي

خوای گوره باسی بی دینی و سارکشی و دریزندی و نفس پیسی فیرعهون دهکات که داوای خواهیتی کردوه له عنده‌تی خوای لی بیت. وهک خوای بالا دهست فرموده‌تی: «فَاسْتَحْفَفْ قَوْمَهُ

فَاطَّاعُوهُ»^۱ واته: داوای له گله‌کهی کردوه که بیکنه خودای خویان نهوانیش قهبولیان کردوه چونکه گله‌لیکی بی عقل و ده‌بهنگ بون، بزیه فیرعهون پیش گوتون وهک خوای گوره ده فرموده‌تی:

«وَقَالَ فِرْعَوْنٌ يَتَأْيَهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي»^۲ واته: فیرعهون وتنی: نهی گوره و نه شرافه کان وا نازانم جگه له خوم هیچ پهستراویکی ترتان هه بیت. وه له چند نایه‌نیکی تردا

فرموده‌تی: «فَجَسَرَ فَنَادَى (٤٤) فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمْ أَلَاَعْلَمُ (٤٥) فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَلَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى (٤٦) إِنَّ فِي ذَلِكَ لِعْنَةً

لِمَنْ يَخْتَصُّهُ»^۳ واته: گله‌کهی خوی کرکده وه و به ده‌نگیکی بهزد هاواری کرد من خودای هه ره بهزدی

نیوته، نهوانیش گوی بیستی بون و شویتی کوتن، بزیه خوای گوره توله‌ی لی سه‌ندو کردیه پهندی زده مانه بز خله‌لکی تره دنیاوه له قیامه‌تدا. نهودنده له خویابی بیو گوتی به موسا ش (سلامانی خوای لی بیت) که نه‌ویش قبیولی بکات و بیکاته خودای خوی. پاشان فیرعهون گوتی: وهک خوای گوره

ده فرموده‌تی: «فَأَوْقَدَ لِي يَنْهَمَنْ عَلَى الْطَّيْبِينَ فَاجْعَلْتَ لِي صَرِحَّاً لَمَكَّ أَطْلَعَ إِلَيْهِ إِلَّاَهُ مُوسَى»^۴ واته:

فرمانی دا به وه زیره‌کهی که پاویزکارو سه‌ریه‌رشتی که‌ری ژیرده‌سته کانی بیو که خشتی قوبی بز سوور بکاته‌ووه و کوشکیکی نزد بهززو گوره‌ی بز دروست بکات. هه تا له‌ویوه سه‌یری خواکه‌ی موسای

پی‌بکات، وهک خوای گوره له نایه‌تی تردا فرموده‌تی: «وَقَالَ فِرْعَوْنٌ يَنْهَمَنْ أَبِنَ لِي صَرِحَّاً لَعَلِيَّ أَبْلَغُ

الْأَسْبَبَ (٤٧) أَشَبَّ أَسْمَرَتَ فَأَطْلَعَ إِلَيْهِ إِلَّاَهُ مُوسَى وَلَيْلَيْ لَأَطْهَهَ كَذِبًا وَكَذِلَكَ زُبُنَ لِفِرْعَوْنَ

سُوْمَهْ عَمَلِيَهِ وَصُدَّعَنْ أَسَبِيلَ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَسَابِ (٤٨) واته: فیرعهون وتنی نهی هامان کوشکیکی بهزرم بز دروست بکه به لکو بگمه نه و پیگایانه، که پیگاکانی (بهزبیونه‌ووه بز) نامسانه کان بز نه‌ویوه (له‌ویوه) سه‌یری خواکه‌ی موسا بکم وه به پاستی من وا گومان ده‌بهم نه و

^۱ الخرف (۵۴).

^۲ النازعات (٢٦-٢٢).

^۳ الفافر (٣٧-٣٦).

(موس) دروزنه نا به و جزده پازنترایوه بق فیرعون کرده وهی خراپی وه (به هقیمه وه) به رگری کرا له پیکای پاست وه هر فیل و پلانیکی فیرعون هببو به فیچوو. فیرعون نه و کشکه که دروستی کرد له دنیادا کوشکیکی تری وا نهبو، ویستی به و شیوه ویه ده ری بخات بق زیرده ستکانی که هر نه و خودایانه و موسا به درز بخات وه که ده لیت خودایه کی تر ههیه غمینی فیرعون بقیه گوتی: ﴿وَلَئِنْ
لَاَطْهَنَّهُ، مِنْ الْكَنْدِنِينَ﴾ واته: من به دروزنی ده زانم که ده لیت: بینجکه له من خودایه کی تر ههیه، له بر نه وه نهبو که موسا ده یکوت من پیتفه مبارم فیرعون بپوای پی نهده کرد، به لکو هر دانی به خودایه تی خوای گواره دا نهده نا که وه دیهینه ره، چونکه فیرعون ده یکوت: ﴿وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾^۱
واته: پهروه ردکاری جیهانیان کتیه. و ده یکوت: ﴿لَمَنْ أَغْنَدْتَ إِلَيْهَا عَيْرِي، لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ السَّاجِنِينَ﴾^۲
واته: سویند بیت نهگر په رستراوینکی تر جگه له من دابنیت بینگومان ده تخمه پینی به ندکراوانه وه زیندانیت ده کم. و ده یکوت: ﴿بَتَأْتِيهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَيْهِ عَيْرِي﴾ نهمه قسی نینبو
جهریره.^۳ خوای گواره ده فه رمویت: ﴿وَأَسْتَكِنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ يَغْتَرِرُ الْحَقَّ وَظَنَّوْا أَنَّهُمْ
إِلَتْنَا لَا يُرْجِعُونَ﴾ واته: فیرعون و سهربازه کانی وايان ده زانی ناگه پنه وه بق لای ثیمه دهستیان
دابووه تاوان و خراپه کاری و نقداری له سهر زه میندا، بقیه خوای گواره ده فه رمویت: ﴿فَصَبَّ عَيْنَهِمْ
رَبُّكَ سَوْطًا عَذَابًا﴾^۴ واته: خوای گواره بهرقمهی نازاری خوی دهان و بینگومان
پهروه رنده هی تز همیشه ناکای لیتیانه و چاودیره به سهربانه وه، بقیه لیره شدا فه رمویه تی:
﴿فَأَخْذَنَّهُمْ وَجْهَنَّمَ، فَنَبَذَنَّهُمْ فِي الْيَمَّةِ﴾ واته: جا توله مان له نه و (فیرعون) و له شکرو
سهربازه کانی سهندو فریمان دانه ناو ناوی نیله وه ﴿فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَنْقَبَةُ الظَّالِمِينَ﴾
واته: نینجا سهرنج بده (نهی موحده مد)^۵ سهره نجامی سته مکاران چلن ببو. وه فه رمویه تی:
﴿وَجَعَلْنَاهُمْ أَيْمَمَةً يَكْتُبُونَ إِلَى النَّكَارِ وَبِيَمِ الْقِيَمَةِ لَا يُنْصَرُونَ﴾ واته: نه وانمان کرده
پیشنه وايانیک که خه لک بانگ ده کن بق ناگری نزدنه وه له پیشی دوايشدا یارمه تی نادرین، واته:

^۱ الشعراه (۲۳).^۲ الشعراه (۲۹).^۳ الطبری (۵۸۰/۱۹).^۴ الفجر (۱۴-۱۳).

سرشتوپی دنیا و قیامه تن. و هک خوای گوره له نایه‌تیکی تردا فرموده‌تی: «أَهْلَكْتُهُمْ فَلَا تَأْمَرْ
هُمْ»^۱ پاشان خوای گوره ده فرموده: «وَأَتَيْعَنَهُمْ فِي هَذِهِ الْذِيَا لَقَنَّهُ» واته: له دنیا یه دا
نه فرینمان نار به دوایاندا، یانی خوای گوره پیگاهی داوه له عنده بکریت له فیرعون و داروده‌سته که‌ی
له سر زیانی خواهه باوه‌پان نه وانه‌ی که شوینکه و تروی پیغمه‌ران. و هک چون له عنده تیان لی کرا له
لاین پیغمه‌ران و شوینکه و تروانیانه‌وه. «وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ» واته: له پیشی
قیامه‌تیشدا نهوانه له بیزداوو دوور خراوه کان. قه تاده ده لی: نه نایه‌ته و هک نه نایه‌ته وایه که خوای
گوره فرموده‌تی: «وَأَتَيْعُوا فِي هَذِهِ لَقَنَّةِ وَيَوْمِ الْقِيَمَةِ يُئْسَ أَلِقَدُ الْمَرْفُودُ»^۲ واته: و هک
(دنیا) دا نه فرینیان به شویندا نیز دراوه هروده‌ها له پیشی قیامه‌تیشدا ثایا چند خراوه نه و به خساوه‌ی
پیشان به خشرا.

﴿وَلَقَدْ عَلِمْنَا مُؤْمِنَي الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ كَالْأُولَى بَصَارَتِ النَّاسُ وَهُدًى وَرَحْمَةً
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾^۳

باسی به هره کانی خودا نه سدر موسا (سه‌لامی خوای لی بیت)

خوای گوره باسی نه ویه هرانده کات کدای به موسا (سه‌لامی خوای لی بیت) له پهوانه کردنی
تهورات پیشی پاشان له ناویردنی دارو دهسته فیرعون، و هک فرموده‌تی: «وَلَقَدْ عَلِمْنَا مُؤْمِنَي
الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ كَالْأُولَى» واته: پاش ناردنی تهورات بچو موسا (سه‌لامی خوای
لی بیت) خودا هیچ کلیکی به ته اوی بمریاد - قب - نه کردووه، به لکو فرمانی داوه که خواهه باوه‌پان
بجهنگن دنی موشريك و دوزمناني خودا، و هک ده فرموده‌تی: «وَرَجَاءَ فِرْعَوْنَ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْفَكَتُ بِالْخَاطِئَةِ
۱ فَعَصَمُوا رَسُولُ رَبِّهِمْ فَلَخَذَهُمْ أَنْذَهَ رَبِّهِمْ»^۴ واته: (هر بهو پهنه‌که) فیرعون و که‌لانی پیش نه وو
(دانیشتونی دیهاته) سره و ژیریووه کان هاتن به گوناهه خراوه، بی فرمانی پیغمه‌بری
پهروه ردکاریان کرد نه موسا گرفتنی به گرفتنی نزد ساخت. و ده فرموده‌تی: «بَصَارَتِ النَّاسُ وَهُدًى
وَرَحْمَةً» واته: بیتته هوی ناوبیشنى و شاره زایی به زهی لی کویی و سر لیشیواوی، واته:

^۱ محمد (۱۳).

^۲ مود (۹۹).

^۳ الطبری (۵۸۳/۱۹).

^۴ الحافظ (۱۰-۹).

شاره زاکردنیان بق ناکاری چاک. ﴿لَعَلَّمُنِ يَتَذَكَّرُونَ﴾ واته: به لکو هوشیان بیت‌وره سهر خویان و دهست کوتا کهن له توان و خراپه کاری به هزی نه و کتیبه وه.

﴿وَمَا كُنْتَ بِحَاجَةٍ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوْعَى الْأَمْرِ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴾^(۱۶) وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا فُرُونَا فَنَطَّا وَلَعَلَّهُمُ الْمُسْرُ وَمَا كُنْتَ تَأْوِيَ فِي أَمْلَ مَدِينَتِنَا تَنَلُّوا عَلَيْهِمْ مَا بَيْنَنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴾^(۱۷) وَمَا كُنْتَ بِحَاجَةٍ إِذْ أَطْبُرْتَنَا وَلَكِنَّ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لَئِنْذِرْ قَوْمًا مَّا آتَنَاهُمْ مِنْ تَذَكِيرٍ فَنَبَرَ قَبْلَكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴾^(۱۸) وَلَوْلَا أَنْ شَيَّبَهُمْ مُّصِيبَةً يُمَاذَمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَبَعَ مَا يَنْهَاكَ وَلَكُونَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴾^(۱۹)﴾

ناکاری له سره ناندنه پیغمه بریه‌تی موحده‌مد (﴿۱۶﴾) و پیمان

خوای کوره ناکارهان ده کاتوه له سره پاستی پیغمه بریه‌تی موحده‌مد (﴿۱۶﴾) و پیمان ده سه لمیتیت کاتیک که باسی شاراوه کانی پایدو و مان بق ده کات، به شیوه‌یه که نه و کسه‌ی ده بیستی و ده زانی چاوی لئی بوروه له شوینه بوروه که نه و پوداوه تیایدا پوداوه، نه و پیغمه بریه (﴿۱۷﴾) که پیاویکی نه خوینده‌وار برو له ناو گله‌تیکشدا تمدنی به سره بردووه که خوینده‌واری له ناویاندا نبوروه، له شته نادیارو شارا وانه که خوای کوره باسی کردووه بق پیغمه بر (﴿۱۸﴾) باسی مریه‌م و نه و پوداوه‌ی کردووه که به سرهی هاتووه. خوای کوره فرموده‌تی: ﴿وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَلْقَوْنَ أَقْلَمَهُمْ أَيْمَنَهُ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ﴾^(۲۰) واته: تو له لوی نه بوروی نه و موحده‌مد (﴿۱۹﴾) کاتیک که قله‌میان فریدا کی سره‌یه رشتی مریه‌م بیت، و له کات شدا له ناو خویاندا کیشیه‌یان برو تو له لوی نه بوروی. به لام خوای کوره توی ناکادر کرد، هزووه‌ها کاتیک که باسی نوح پیغمه بری (سلامی خوای لی بیت) بق ده کات له گهله هزووه‌کیدا، که چیان به سرهات، وه چون نوح خاوهن باوه‌پانی له خنکان پذکارکدو کله‌کهی هه موی نوچی ژاکردو خنکاندنه، پاشان ده فرمودیت: ﴿تَلَكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ تُوحِيَّا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا فَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعِزْقَيْبَةَ لِلْمُتَقْبِيْنَ﴾^(۲۱) واته: نه مانه له و هواله نادیارانه که توی لی ناکادر ده کهین نه تو زانیوته و نه هزووه‌کهشت له مهوبه، خپاگر به پاشه پیزه هر بق له خواترسانه. وه له کاتی سوره‌تی هودا

۱) آل عمران (۴۴).

۲) هود (۴۹).

دهه رمومیت: **﴿فَذِلِكَ مِنْ أَبْيَأِ الْقُرْيَ تَقْصِمُهُ عَلَيْكَ﴾**^۱ واته: نه مه هندی له دهنگو باسی نه و شارانه یه که بوقتی ده گیپرینه وه. وه لیره شدا دوای نه وهی که باسی به سرهاتی موسای کرد (سلامی خوای لی بیت) له سرهه تاوه همتا کوتایی به سرهاتکو که چلن له سرهه تاوه ناگاداری کرد و قسے ای له گهان کرد و دهه رمومیت: **﴿وَمَا كُنْتَ بِحَاجَةٍ إِذْ فَضَّلْنَا إِلَيْهِ مُوسَى الْأَمْرَ﴾**

واته: نهی موحده مد (علیه السلام) تو له لای خزرنیا وی کینه که وه نه بوروی که خودای مازن قسے ای له گهان موسا کرد له لای نه و دره خته وه که له خزرنه لاتی که ناری نه دزله و بیو **﴿وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ﴾**

واته: تو له وی ناماده نه بوروی. به لام خوای که وره ناگاداری کردی، له زیانی نه و گلانه که چلن له تاوه چون، پاشان خوای که وره پیغمبه رانی ناگادار کردو و پهیامی به نه پیغمه برانه دا (سلامی خوایان لی بیت) پهوانه کردو وه بیان. خوای که وره دهه رمومیت: **﴿وَلَكَنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَنَطَأُوا فِي أَرْضِهِمْ أَثْمَرٌ وَمَا كُنْتَ تَأْوِيلًا فِي أَهْلِ مَدِينَتِنَا تَنْلُو عَلَيْهِمْ إِيمَانِنَا﴾**

واته: نیمه خلکی زدمان وهدی هینا و زدیش زیان وه له تاوه خه لکی مدبنه نیش نه بوروی که نیشانه کانی نیمه یان بقو بخونیتی وه، ناگاداری پیغمبه ر شوعه بیش نه بوروی (سلامی خوای لی بیت) له تاوه گله که دا چی به سرهه هات و چلن مامه لیان له گهان ده کرد. **﴿وَلَكَنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ﴾**

واته: به لام نیمه تuman ناگادار کرد و کرمانی به پیغمبه روره وانه مان کردی بقو سره خه لکی. قه تاده ده لی: **﴿وَمَا كُنْتَ بِحَاجَةٍ إِذْ أَطْلَوْرُ إِذْ نَادَنَا﴾**

واته: تو له نزیکی کینی تور نه بوروی که موسامان بانگ کرد. ثم والله اعلم هر لام نایه ته ده چیت که خودای که وره دهه رمومیت: **﴿وَمَا كُنْتَ بِحَاجَةٍ إِذْ فَضَّلْنَا إِلَيْهِ مُوسَى الْأَمْرَ﴾**

پاشان لیره دا به شیوه یه کی تر باسی کردو وه که تاییه تره لوه نایه تهی پیشتو که بانگ کردن، وه ک لام نایه تهی تریشا باسی کردو وه فه رمومیه تی: **﴿وَلَذِنَادِي رَبِّكَ مُوسَى﴾**

واته: (باسی بکه) نه و کاتهی پهروه ردگارت بانگ موسای کرد. وه فه رمومیه تی: **﴿لَهُذَا نَادَهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمَقْدِسِ طَوَّ﴾**

واته: کاتیک پهروه ردگاری بانگ کرد له شیوه پیزدی طروا. وه فه رمومیه تی: **﴿لَهُونَدِيَتَهُ مِنْ جَانِ الظُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرْشَهُ نَعِيَّا﴾**

واته: وه نیمه نه ومان بانگ کرد له لای پاستی کینی طوره وه نه و (موسای) مان نزیک کرده وه تا قسے ای له گهان بکین.

^۱ مود (۱۰۰).^۲ الشعراء (۱۰).^۳ النازعات (۱۱).^۴ مریم (۵۲).

پاشان خوای گوره ده فرموده: «وَلَكُنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ»^۱ واته: نهمهش دلخانیه له لاین پهروه رنده تاوه بې توق که نه شستانه نه دیووه، به لام خوای گوره ئاگاداری کرد و میویت و هه والی پیداویت، بې بەزه يشهوھ بې بەندە کانی که تۆی بې پهوانه کردن. «لَشُنْرَ قَوْمًا مَا أَنْتَهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكُمْ تَعَلَّمُونَ»^۲ واته: بې نهوده گلهیک بترسینیت که پیش توق کەسى وا نهبووه بیانترسینیت بەلكو بیر بکەن و هو شاره زا بین بەو پەيامەی کە توق بېت مەتباون له لاین خوداوه. «وَلَوْلَا أَنْ ثُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ يُعَاذَمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَتَبَيَّنَ مَا إِيمَانُكَ وَلَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ»^۳ واته: له بەر نهوده نه بیوویه تووشی بەلايك بین بە هۆى کرداری خۇنانه و هو پاشان بېشىن: نهی خوداوه بېچى پېغەمبەرتىك بې نه ناردووین، بېيە نىتمە تومان نهی موحەممەد(صلى الله عليه وسلم) پهوانه کرد بېيان هەتا هېچ بیانوویه کيان نەمەنى بەلكو بېت بەسەریانه و کاتىك کە سزا خويایان بې دابەزى بە هۆى نه و خرابە کارى و دوور له خوابىانه، پاشان بېكەن بیانوو، بلىن هېچ كە سېتك نەهاتووه بیانترسینى، نه پېغەمبەرو نه ترسینەر، بې نهوده شوین نايەتە کانت بکەوتىنایە، وە له بپوادران بوبىنایە. وەک خوای گوره پاش نهوده باسى ئاردىن خواره وە قورئانى کردووه فەرمۇویتى: «أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنِ الدِّرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِتَنَّ»^۴ او تَقُولُوا إِنَّا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَى وَنَهْمَ فَقَدْ جَاءَكُمْ يَسِّنَةً مِنْ رَبِّكُمْ وَهَدَى وَرَحْمَةً»^۵ واته: له بەر نهوده نەلین بېگومان كتىپ تەنها بې سەر دوو كەمەلى (كاۋوچۇلۇك) نىدىراوه تە خواره وە بېش نىتمەدا کە بېراسى نىتمە لە خويىندەن وە ليكىلەنە وە كتىپە کانىان بېتاكابۇون وە بې نهوده نەلین بېراسى نەگەر كتىپى ئاسمانى بې نىتمە بەباتىيە نهود نىتمە لەوان پېتىمۇون تە دەبۈوين نهود بېگومان بەلكو و نىشانە (قورئان) ئى پۇنتان له پەرورە دىكارتانە وە بې هاتووه کە پېتىمۇنى و مىھەر بانىيە کى گورە يە. وە له ئايەتىكى تردا فەرمۇویتى: «رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لَنَّا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةً بَعْدَ الرَّسُولِ»^۶ واته: پېغەمبەران (مان ناردوووه) كە مژده دەرن و ترسینەرن بې نهوده بې خەلکى نەبېت بەلكو بەسەر خوداوه دواي (ناردىنى) پېغەمبەران. وە فەرمۇویتى: «يَا أَهْلَ الْكِتَابُ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى فَتَرَقْ مِنَ الرَّسُولِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ»^۷. واته: نەي نامەدارەكان بېگومان

^۱ الانعام (۱۵۶-۱۵۷).^۲ النساء (۱۶۰).^۳ المائدة (۱۹).

نیز در این که مان هات بق ناوatan (بیرنامه‌ی خوا) پیوند ده کات و بق بتان پاش ماویه ک له نارینی پیغامبران له بر نهاده نه لین: نه هات بق لامان هیچ مژده ده رو ترسیته ریک نهاده تا بیگمان مژده ده رو ترسیته بتان بق هاتووه. نایت لهم باره بیهه زوره. والله اعلم.

﴿فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحُقْقُ مِنْ عِنْدِنَا قَالُواْ لَوْلَا أُوفِّيَ مِثْلَ مَا أُوفِّيَ مُوسَىٰ أَوْلَمْ يَكُنْ فُرُواْ بِمَا أُوفِّيَ مُوسَىٰ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلِ قَالُواْ سَخَرُوكُنْ تَظَاهِرُ أَوْلَى إِنَا يُكْلِلُ كُفَّارَنَ ﴾١٦﴾ قُلْ فَأَلْوَأْ يُكَثِّبُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُوْهَدَدَهِ مِنْهُمَا آتِيَعَهُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِبُوكُنْ فَاعْلَمُ أَنَّمَا يَتَعَمَّرُ أَهْوَاهُهُمْ وَمَنْ أَحْصَلَ مِنْ آتِيَعَهُ بِغَيْرِ هُدًى مِنْ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّلِيمِينَ ﴿١٨﴾ وَلَقَدْ وَصَلَنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَئِنْهُمْ يَذَكُّرُونَ ﴿١٩﴾

لاساري خوانه ناس و هلامدانه و هيابان

خواي گوره باسي نه او گلانه ده کات نه او سزاي بدانايه پيش نهاده به لگه‌ی ته او بيان بداتي دهيان کرده بيانو دهيانگوت: نيمه پيغامبران بق نه هاتووه، کچي هر نهاده کاتيک به لگه‌ی پاستيان له لايده منهوه بق هات له سر زمانی موحمه مدد (علیهم السلام) هر له سر لاساري و پکي و بي ديني خويان مانهوه و دهيانگوت: و هك خوداي گوره فرموده تي: ﴿فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحُقْقُ مِنْ عِنْدِنَا قَالُواْ لَوْلَا أُوفِّيَ مِثْلَ مَا أُوفِّيَ مُوسَىٰ أَوْلَمْ يَكُنْ فُرُواْ بِمَا أُوفِّيَ مُوسَىٰ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلِهِ وَاتَهُ: نینجا کاتيک پاستيان بق هات له لايده نيمه و تيان برقچي به و (موحمه مدد) (علیهم السلام) نه دراوه وينه نهاده به موسا دراوه، تايا نهوان پيشتر بق بروا نه بون به وهی درايو به موسا، به ستيان لهو موعجيزانهی موسا برو و هك: عهساکه‌ی دهستي و زديان و لاقاو کولله و نه سپي و برق و خوين و کامي کشتوكالو به روبيوم - که تنهنگي به دو زمانی خواي گوره هلچنيبيو - نه او موعجيزانهی تريش و هك له تکردنی ده ريا و سبيه رکردنی هاروده باراندنی و ناردنی گه زقو شه لاقه و پيشتل - المن السلوی - چندين نيشانه‌ی تري گواره و به لگه به هيزک خوداي گوره له سر دهستي موسادا (سه لامي خواي لی بيت) و هدی هيتنا. که کردنی به لگه له سر فيرعون و دارو دهسته‌که‌ی و نهاده نيسراينيل، نه مانه هه مورو کاري نه کرده سر فيرعون و شوينکه و توهه کاني. به لگه هر له سر خوانه ناسي خويان به رده وام بوند و بروايان به موسا و هارونی برای نه کرد. پييان ده گوتون: و هك خواي گوره ده فرموده تي: ﴿أَجِئْنَا لِتَأْفِتَنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ مَا بَاءَهُمْ وَلَكُونْ لَكُمُ الْكَبِيرَةَ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَخْنُ لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴾^۱ وَاتَهُ: و تيان تايا هاتووه بق نهاده

لامان دهی لوهی باویا پیرانمان له سه‌ری بون تا بز هردودوکتان (موساو هارون) بیت گهوره‌یی (سه‌ریکی) له زه‌ویدا وه نیمه هرگیز باوه‌رتان پی ناکهین. وه فهرمومویه‌تی: ﴿فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُمْهَلِكِينَ﴾^۱ واته: له بر ئوه باوه‌ربیان پی نه‌میانان نه‌مانیش (وهک گلهانی تر) له ناویران.

یاخی بووه‌کان باوه‌رناهیین به موعجیزه‌کان

بویه خوای گهوره لیره‌دا فهرمومویه‌تی: ﴿أَوَلَمْ يَكُنْفُرُوا بِمَا أُوتُوا مُوسَى مِنْ قَبْلِهِ﴾^۲ واته: نایا ئوه خله‌که دهستیا نه‌دایه خوانه‌ناسی و نه‌وهی به موسادا ناردمان لیئی دور دهکه وتنه‌وه. ﴿فَقَالُوا سِحْرَانَ تَظَهَّرَ﴾^۳ واته: دهیان ووت: (قرآن و تهورات) دوو سیحررو جاپون پشتگیری یه‌کتر دهکن ﴿وَقَالُوا إِنَّا يُكَلِّكُنَا كُفَّارُونَ﴾^۴ واته: وه دهیان گوت: بینگومان نیمه بی پپاين به هه‌موویان (قرآن و تهورات).

درؤ هه‌بله‌ستن به ددم موساو هارون‌وه که جادووگه‌رن

مجاهیدی کورپی جابر - جبر - ده‌لی: جولله‌که کان گوتیان به قوره‌یشه‌کان که بیزن به موحده‌مد (علیه السلام) بچی نه‌وهی بز موسا هاتوروه بز تو نه‌هاتوروه، واته: موسا ئهور هه‌مور موعجیزه‌یی هه‌بوبه تو بچی موعجیزه‌ت نیه، خوای گهوره‌ش ده فهرمومویت: ﴿أَوَلَمْ يَكُنْفُرُوا بِمَا أُوتُوا مُوسَى مِنْ قَبْلِهِ﴾^۵ کوتیان نه‌مانه جادووگه‌رن پشتی یه‌کتری ده‌گنون و یارمه‌تی یه‌کتر ده‌دهن و قسے‌ی یه‌کتری له زه‌وی ناده‌ن.^۶ سعیدی کورپی جویه‌یرو ئابو په‌زین گوتیویانه: ﴿سِحْرَانَ تَظَهَّرَ﴾^۷ مه‌بستیان موساو هارونه. ^۸ نه‌م قسے‌یه‌کی چاک و به‌میزه، والله أعلم. وه‌لام دانوه‌ی بوخنانه‌که یايان

به‌لام نهوانه‌ی خویندوویانه‌تهوه به: ﴿سِحْرَانَ تَظَهَّرَ﴾ علی کورپی نه‌بو ته‌لحه‌و ع ده‌لین: له نیبنو عه‌یاسه‌وه: مه‌بستیان تهورات و قرآن بوبه.^۹ پاشان خوای گهوره فهرمومویه‌تی: ﴿فُلْ فَأَنْوَى يَكَذِّبُ مَنْ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ أَهْدَى مِنْهُمَا أَتَيْعَهُ﴾^{۱۰} واته: (نهی موحده‌مد (علیه السلام)) بلى: دهی نیوه کتیبتیک له لایهن خوداوه بیتن که نه و (كتیبه) راستتر بیت له و دووانه (قرآن و تهورات) من شوینی ده‌کووم. نقدجار خوای گهوره هاوتایی و نزیکیه‌کی له نیوان قرآن و تهوراتدا نیشان داوه. وهک فهرمومویه‌تی:

^۱ المؤمنون (۴۸).

^۲ الطبری (۵۸۸/۱۹).

^۳ الطبری (۵۸۹/۱۹).

^۴ الطبری (۵۹۳/۱۹).

الانعام (٩٢)

الانعام (١٥٤_١٥٥).

الاحقاف (٣٠).

المائدة (٤٤).

خوا (ته ورات) یاں پی کرایو (له لاین پیغامبره کانیانه وہ) وہ شاید تیش بون له سری. نینجیلیش هاتووهه ته خوار بو ته واکردنی ته ورات و حه لاکردنی هندیک شت که حرام بو له سر نووهی نیسرائیل، بؤیه خوای که ورد فرمومیتی: ﴿فُلْ فَأَتُوا يِكْنَبْ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَى مِنْهُمَا أَتَيْعَهُ إِنْ كَنْتُ صَدِيقَكَ﴾ وات: نهگر پاست نیژن و ده تانه وی یارمهتی پاستی پی بدنه و دژیهتی پرپیوچی پی بکن، کتیبی له لاین خوداوه بیتن له وانه زیارت پیگا نیشان بداد.

دلانه وی پیغامبر (علیه السلام) که ده حمه ته بوله مو جیهان

خوای که ورد فرمومیتی: ﴿فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِبُوا لَكَ﴾ وات: نهگر نووهی تو پیشان نیژی به گوییان نه کردی و شویتی پاستی نه کوتن. ﴿فَأَعْلَمُ أَنَّمَا يَتَبَعُونَ أَهْوَاهُهُمْ﴾ وات: بزانه نه وانه شوین ناره نزوی خزیان که وتوون، بهمی هیچ بلهکو نیشانه یک، ﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِنْ أَتَيْعَ هَوَيْنَهُ بِغَيْرِ هُدَىٰ مِنْ رَبِّ اللَّهِ﴾ وات: کی لهو کسے گومراته که شویتی ناره نزوی خزی ده که ویت بهمی هیچ بلهکیه که له کتیبی خواوه و مرگیرایت. ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ وات: بیگومان خودا که لی ستمکار شاره را ناکات. پاشان خوای که ورد ده فرمومیت: ﴿وَلَقَدْ وَصَلَّا لَهُمُ الْقَوْلَ﴾ وات: به برده وام نه و قسانه مان پی ده کیا دن، موجاهید ده لی: به برده وام بیمان شی کردن وہ. ^۱ سودی ده لی: بیمان بون کردن وہ. قه تاده ده لی: خوای که ورد ده فرمومیت: هه والی دانی که چی به سر گله کانی تر هیتا. که پابوردن، چونی ل کردن، ﴿عَلَمْهُمْ يَذَكَّرُونَ﴾ ^۲ وات: بلهکو پهندو ناموزکاری لی و درگن، موجاهیدو که سانی تریش ده لین: ﴿وَصَلَّا لَهُمْ﴾ ^۳ وات: قوبه یشیش. ^۴ وات: نه و قسانه شمان بز هوزنی قوبه یشیش بون کردووه ته وه - والله أعلم - .

﴿الَّذِينَ اتَّهَمُوكُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ، هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ﴾ ^۵ وَإِذَا مَنَّا عَلَيْهِمْ قَالُوا إِنَّمَا نَهَا يَهُدِي إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ، مُسْلِمِينَ ^۶ أَوْلَئِكَ يَوْمَنَ أَجْرُهُمْ مَرْتَبَتِنَ يَمَّا صَنَّبُوا وَيَدْرَءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمَمَّا رَفَقْنَاهُمْ يُنْفَعُونَ ^۷ وَإِذَا سَكَعُوا الْأَغْرَوْ أَغْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْنَتْنَا وَلَكُمْ أَعْنَلُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا يَنْتَهِي الْجَهَلُونَ﴾ ^۸

^۱ الطبری (۱۹/۵۹۲).

^۲ ابن ابی حاتم (۹/۲۹۸۷).

^۳ الطبری (۱۹/۵۹۳).

^۴ الطبری (۱۹/۵۹۴).

خواهی که ورده باسی زانا خواناسه کان دهکات له نهاده کتیب که بپوایان به قورنائ هیه، و ده ده فه رموموت: ﴿الَّذِينَ مَا تَنْهَيْتُمُ الْكِتَابَ يَتَلَوَّهُ حَقَّ الْكَلَرِيَةِ أُنْكَلَكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ﴾^۱ و اته: نهاده که نامه مان پیداون به پاستی دهوری دهکنه و نهاده بپوایان دههین به پیتموونی خوا (که نیسلامه). و ده ده فه رموموت: ﴿وَلَئِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ لِأَهْلِهِمْ حَشِيعَ لِلَّهِ﴾^۲ و اته: بینگومان لهناو نامه داره کاندا هیه که سانیک که بپوایان دههین به خواه نهاده مانی که نیز در او هت خواره وه بق نیویه وه بمو نامه مان که نیز در او هت خواره وه بیان ملکه چن بق خوا. و ده ده فه رموموت: ﴿لَهُمْ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يَشَاءُ عَلَيْهِمْ يَغْرُرُنَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا﴾^۳ وَقَرُولُونَ سُبْحَنَ رَبِّنَا إن کان وَعَدَ رَبِّنَا لِمَقْعُولًا﴾^۴ و اته: به پاستی نهاده که زانیاریان پی برخشاره له پیش نهاد (قورنائ) دا کاتیک (قورنائ) بخویندیت وه به سه ریاندا به چه سپانی دهکون به پوودا به سوژه بردن، وه ده لین پاک و بینگه ردی بق پهروه ردکارمان به پاستی همیشه به لینی پهروه ردکارمان به دی دیت. وه ده ده فه رموموت: ﴿* لَتَجِدَنَ أَشَدَ النَّاسِ عَدُوًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا إِلَيْهِمْ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَ أَقْرَبَهُمْ مَوْدَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا إِلَيْنَ فَالْوَآ إِنَّ نَصْدِرِي ذَلِكَ يَأْنَ مِنْهُمْ قَسِيسِيَّتَ وَرُهْبَانَا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكِنُونَ﴾^۵ وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَ الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنَهُمْ تَقْبِضُ مِنَ الْأَذْعَمِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبِّنَا آمَنَّا فَأَكْتَبْنَا مَعَ الْشَّهِيدِنَ﴾^۶ و اته: وه سویند بیت ده بینیت نزیک ترینیان له خوش ویستی بق بروادران نهاده که دهیان وت بینگومان نیمه گاوین نهاده ش له بر نهاده بینگومان له ناویاندا قه شه و گوشہ گیرانیک هن که به پاستی نهادن خویان به نلو گهوره دانانین، هر کاتیک گوییان لی بروایه نهاده قورنائ که نیز در او هت خواره وه بق پیتفهمه بر (﴿لَكُمْ﴾) ده بینی چاوه کانیان له فرمیتسک (پر ده بینیت) ده بیت له بر نهاده پاستیه که زانیویانه (و بیان ده رکه و تووه) ده لین نهاد پهروه ردکارمان نهاده نیمه باوه پرمان هینا ده توش له گلن شایت ده ران بمان نووسه. سه عیدی کوبی جو بیهیر ده لین نهاده له سهر حفتا قه شه - قسیس - هاته خواره وه کاتیک که نه جاشی ناردنی

^۱ البقرة (۱۲۱).^۲ آل عمران (۱۹۹).^۳ الاسراء (۱۰۸-۱۰۷).^۴ المائدۃ (۸۲-۸۲).

بُولَىٰ پِيغَمْبَر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) کاتیک گیشتنه لای پِيغَمْبَر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) هیس ۱ وَالْقَرْمَانُ الْكَبِيرُ هی بُخوبیدن ههتا کوتایی سوره‌ته که قهشہ کان گریان و مسلمان بیون و نعم نایه‌تانه لهسر نهوان هاته خواره وه که ده فرمودیت: **﴿أَلَيْنَ أَمَّا تَهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ﴾** واته: نهو که سانه‌ی له پیشدا کتیبی ناسمنیان پی دابیون نهوانه بیها دینن به قورئان. وه پاشان خواه کوره ده فرمودیت: **﴿وَلَا يَتَنَّعَ عَلَيْهِمْ قَالُواٰ مَآ مَنَّاهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ﴾** واته: کاتیک به سه‌ریاندا بخوبیدنیته وه نیزین: بپامان پیش هبووه که بینگومان پاسته و له لایه‌ن پهروه‌ردکارمانه وه هاتوروه، واته: نیمه پیش هاتنى نهو قورئانه هر مسلمان بیون و خودامان به تنها ناسیووه و شریکمان بُخ دانه‌ناوه و کوپایه‌لی فرمانه کانی بیون، خواه کوره ده فرمودیت: **﴿أَوْتَاهُكَ يُؤْمِنُ أَجْرُهُمْ مَرْتَبَنَ بِمَا صَبَرُوا﴾** واته: نهو که سانه‌ی که خاوه‌نی نهم سیفه‌تانه بیون که بپایان بیوه به کتیبی یه‌کم و پاشانیش بپایان هیناوه به کتیبی دووه‌میش (دووجار پاداشت ده درینه وه، جاریک له بار نهوه‌ی بپایان بیوه به پیغامبری یه‌کم و جاری دووه‌میش که بپایان هیناوه بهم پیغامبره (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)) بزیه خواه کوره فرمودیتی: **﴿بِمَا صَبَرُوا﴾** واته: به هزی خپراگریانه وه لهسر هق چونکه نهو خپراگریه نا بدو شیوه‌یه نزد گرانه لهسر نهفس. له فرموده‌ی سه‌حیدا هاتوروه له عامیری شهعبه وه - عامر الشعبي - له نهبو بورده وه نهوش له نهبو موسای نه‌شعریه وه (رهزای خواه لی بیت) دهلى: پیغامبری خودا (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فرمودیتی: (سی کس دووجار پاداشتیان ده درینه وه: پیاویک له نهملی کتیب که بپای بیوه به پیغامبره که‌ی و پاشان بپای بیوه به منیش هیناوه، وه عبديکی کویله که هقی خودا خاوه‌نه که‌ی دابیت، وه پیاویک: که‌نیزه‌یه کی کویله‌ی لابیت و به چاکی پهروه‌ردی کربیت و پاشان نازادی کربیت و دوای نهوهش ماره‌ی کربیت). ثیامی نه‌حمد پیاویتی کردیوه له نهبو نه‌مامه وه دهلى: من له بردهم و شتره که‌ی پیغامبر بیوم (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) له پذشی فتحی مه‌ککه‌دا قسیه نزد چالکو جوانی فرمود، له او قسانه فرمودی: هر کسیک له نهملی کتیب مسلمان بیوبیت دووجار پاداشتی هه‌یه، نهوه‌ی بُخ نیمه هه‌یه بُخ نهوش هه‌یه، نهوهش لهسر نیمه‌یه لهسر نهوش، وه نهوه که‌سی موشیک و مسلمان بیوه پاداشتی خیه هه‌یه، نهوه‌ی بُخ نیمه هه‌یه، بُخ نهوش هه‌یه و نهوهش لهسر نیمه‌یه لهسر نهوش). **۲ ﴿وَيَدْرُونَ بِالْحَسَنَةِ أَلَسْتَ مُبْلِغًا﴾** واته: وه لامی خرابه به خراب

^۱ ابن ابی حاتم (۹/۲۹۸۸).^۲ فتح الباری (۱/۲۲۹).^۳ احمد (۵/۲۵۹)، نهم فرموده‌یه جمهور به لاوزیان داناوه.

نادهنه و به لکو چاپیوشی دهکن له خرابه و لیبوردهن (وَمَا رَأَيْتُهُمْ يُفْشِكُونَ) واته: ناو بشیوهی که خودا پیش داون له مالی حلال له پیش خوادا دهیبه خشن به خلکی هزار سرفی دهکن بزمalo و مندانو و کس و کاری خویان، وک زهکات و خیوبییری تر جگه له مالی زهکات. خوای گوره دهه رمومیت: (وَإِذَا سَمِعُوا الْغَوَّ أَغْرَضُوا عَنْهُ) واته: هر کاتیک گوییان له قسمی خراب و بی سوودی خلکی بروایه تیکه لیان ندهکردن و لیيان دوور دهکوتنه وه، وک خوای گوره دهه رمومیت: (وَإِذَا مَرَأُوا إِلَلَغْوِ مَرَأُوا كَرَامَةً) ^۱ واته: کاتیک تیپه بن به لای شتی بین سوود دا (نهجام دربرت له لایه نه فامانه وه) تیپه پر دهکن به پیزه وه (بی گویندنه نه فامان). (وَقَاتَلُوا لَنَا أَعْنَلَنَا وَلَكُمْ أَعْنَلُكُمْ سَلَمُ عَلَيْكُمْ لَا يَنْتَغِيَ الْجَهَلِيَّةُ) واته: کاتیک کهستکی نه فام و هرزه قسمی کی ناشیرینی پی بگوتنایه، شایه نی نوره نه بروایه ولامیان نده دلایه وه و گوییان پی نده ده داو بهو شیوهی نهوان به قسمی ناشیرین ولامیان نده دانه وه، وته شیرین نه بیت به ده میاندا نده هات، بیه خوای گوره دهه رمومیت: ناو پیاو چاکانه گوتیان: (لَنَا أَعْنَلَنَا وَلَكُمْ أَعْنَلُكُمْ سَلَمُ عَلَيْكُمْ لَا يَنْتَغِيَ الْجَهَلِيَّةُ) واته: نیمه نامانه وی به پی نه فاماندا بردین و خوشیمان لیيان نایه.

(إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهَدِّدِينَ) ۶۵ (وَقَاتَلُوا إِنَّهُمْ لَنَجِعُ إِلَيْهِمْ مَعَكُمْ تُنْخَطَفُ مِنْ أَرْضِنَا أَوْلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَماً مَاءِنَا يَجْعَلُ إِلَيْهِ ثَمَرَتْ كُلُّ شَنْوٍ وَرِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ

أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ۶۶

خودا مهیلی له هدر کهستک بیت شارهزای پیگهی دهکات

خوای گوره دهه رمومیت به پیغامبر (ص) نهی موحده مد: (إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ) واته: تو ناتوانی کهستک شارهزا بکهی که خوشت ده دیت، به لکو تو هر که یاندنت لمسه ره خودا مهیلی خویه تی کی شارهزا دهکات، هر کارتک خودا بیکات پهله نیشانه ی گوره و کارزانی وک دهه رمومیت: (لَئِنَّكَ عَيْنَكَ مُدَهْشَةٌ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ) ^۲ واته: له سهرت نیه (نهی موحده مد (ص)) پیغمونی و مسلمان کردنی خلکی به لکو خوا هر کهستکی بوی هیدایه تی ده دات. وه دهه رمومیت: (وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَضَ بِمُؤْمِنِينَ) ^۳ واته: وه نزدیه خلکی

^۱ الفرقان (۷۷).

^۲ البقرة (۲۷۲).

^۳ یوسف (۱۰۳).

هارچه‌نده تو سوور بیت (له سر باوه پهیتانیان) نابنے نیماندار. نه م نایته له هممو نایته کانی تر تاییه تره، و هک ده فرموده است: **﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلِكُنَّ اللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهَدِّينَ﴾** و اته: به راستی (نهی محمد - ﷺ) تو ناتوانی نه که سهی خوشی بیویت پیتمونی بکی به لام خوا هر کسی بیویت هیدایتی ده دات وه نه و (خواهی) زانتره بهوانی پیتمونی وردگرن، وه له هر دوو سه حیجه کدا هاتووه که نه م نایته له سر نه بتو تالیبی مامی پیتفامبر (علیه السلام) هاتووه ته خوار که همه بشیه به دهوری پیتفامبره وه بیوه (علیه السلام) وه یارمه تی داوه وله پیزی نهوا بیوه و نقد پیتفامبری خوش ویستووه، خوش ویستی سروشی خزی نه که له هر خاتری خوا، کاتیک مردنی نزیک بیوه وه له گیانداندا بیوه، پیتفامبری خوا (علیه السلام) داوای لی کرد بپروا بینی و مسلمان ببیت، قده ریش پیش کوت و کوت و له دهستی فراند نه بتو تالیب هر له سر خوانه ناسی خزی به رده وام بیوه، نیشی خوا پیره له حیکمه ت. زده هری - الزهری - ده لی: سعیدی کوبی موسی بیب بزی کیپامه وه له باوکیه وه (به زای خوا لی بیت) ده لی: کاتیک نه بتو تالیب خریک بیوه ده مرد - گیانی ده دا - پیتفامبری خوا هاته لای، له کاتنداده نه بتو جاهلو عبدولای کوبی نومه بیهی موغیره له لای نه بتو تالیب بیون، پیتفامبری خوا (علیه السلام) فرمودی: (نهی مامه بلن - لا اله الا الله - و تایه که هتا به هزی نه و تایه وه بزت بلا تیمه وه نه بتو جاهلو عبدولای کوبی نومه بیهی گوتیان: نه بتو تالیب تایا پشت له تایینی عبدولموته لیب - عبدالمطلب - ده کهی؟ به رده وام پیتفامبری خوا داوای لی ده کردو نه و انشیش نه و قسه بیهی خزیان بق دوویاره ده کرده وه. هتا تایخیر قسی نه بتو تالیب نه بتو بیوه گوتی: که له سر تایینی عبدولموته لیب و نهی گوت: - لا اله الا الله - پیتفامبری خودا (علیه السلام) فرمودی: (سویند به خوا هر داوای لی تفشبیونت بق ده کم هتا لیم قده غه نه کریت) خواهی گواره نه م نایته ناردہ خواره وه: **﴿مَا كَانَ لِلنَّٰٰئِ وَاللَّٰٰئِ مَأْمُوٰنٰ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْكَانُوا أُولَٰئِ قُرْبَةَ﴾** و اته: پهواو شایسته نیه بق پیتفامبره و باوه پرداران که داوای لیبوردن بکن بق هاویه ش پهیداکه ران با خزمی نزیکیشیان بن. وه له سر نه بتو تالیبیش نه م نایته ناردہ خوار: **﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلِكُنَّ اللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾** بوخاری و مسلمیمیش پیوایه تیان کردووه له فرموده کهی - زوهه ریه وه -^۱

^۱ التوبه (۱۱۳).^۲ الطبری (۹/۵۹۹).^۳ فتح الباری (۸/۳۶۵)، مسلم (۱/۵۴).

خوای گوره ده فرموده است: «وَقَالُوا إِنْ تَنْتَعِ الْمُدْئِ مَعَكَ تُنْخَطَفُ مِنْ أَرْضِنَا»^{۱۷۸} خوای گوره باسی مهندی له بپویانوی خوانه ناسان ده کات که دهیان گوت به پیغامبر (ص)، هران تنتع الْمُدْئِ مَعَكَ تُنْخَطَفُ مِنْ أَرْضِنَا^{۱۷۹} و اته: ده ترسن نه گر شوینی تو بکه وین، دزایه تی نه و عمهه بانه دهوری خدمان بکهین که موشریکن تووشی نازارمان بکهون و شه پمان له گهان بکهون و له هر لایه که و بپلین په لامارمان بدنه و بمانکوئن، خوای گوره ش و لامیان ده داته و ده فرموده است: «أَوْلَمْ تُشْكِنْ لَهُمْ حَرَمًا إِمَّا

و اته: نه وهی نهوانه دهیکه بیانو درزیه کی ناشکرایه، چونکه خوای گوره له ولاتیکی نارام و بن ترسدا جیتگیری کردیون و هر له دیزه مانه وه نه و شوینیه همن و پیغندو پاریزداو بوروه، که و اته چند نه و شوینه پیروزه کاتیک نهوان موشریک بن دهیکه شوینیکی نارام و بن ترس که موسلمان بنو و باوه پ بیتن و شویه ه حق بکهون، نارام و بن تو س نایبت؟ خوای گوره ده فرموده است: «مُبْعِجٌ إِلَيْهِ شَرَعٌ كُلُّ

شَيْءٍ وَهُوَ بِرَبِّهِ يَعْلَمُ»^{۱۸۰} و اته: به لام زوره بیان نه وه نازانن بیویه نه و قسانه ده که ن.

«وَكُمْ أَنْلَكْنَا مِنْ قَزِيقَةٍ بَطَرَتْ مَعِيشَتَهَا فَلَمَّا كَسَرْتُهُمْ لَمْ تُشْكِنْ مِنْ بَدْرِهِ إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا نَعْنَ

الْوَرِثِينَ^{۱۸۱} وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّى يَعْمَلَ فِي أُمَّهَا رَسُولًا يَنْذُرُهُمْ مَا يَنْتَهِي وَمَا كَانَ

مُهْلِكِي الْقُرَى إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَلَمُوكَ^{۱۸۲}

نیشاره تدان به قرکدنی زور به لام هه تا به لکه ته واویان پیشان نه درابیت قر نه گراون

خوای گوره خله لکی مهندی ناگادر ده کات و ده فرموده است: «وَكُمْ أَنْلَكْنَا مِنْ قَزِيقَةٍ بَطَرَتْ

مَعِيشَتَهَا»^{۱۸۳} و اته: چند شاری قرکد که خله لکه کی خه ریکی را بواردن بیون و یاخی بوبیون و شوکری به هره کانی خودایان نه ده کرد که پتی دابیون له هه مهون پنقو پریزیه، و هک خوای گوره له نایتیکی تردا فرموده است: «وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرِيَّةً كَانَتْ مَاءِنَةً مُطْمَئِنَةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغْدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ

فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَآذَقَهَا اللَّهُ لِيَسَ الْجُوعَ وَالْحَوْفَ إِمَّا كَانُوا يَصْنَعُونَ^{۱۸۴} وَلَقَدْ جَاءَهُمْ

رسول مَنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَلَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَلِيمُونَ^۱ وَاتَّه: خوا نمودنی هینتاوه توه به (خه لکی) شاریک که هینمن و دلنيا بون پنقو پلندی تقدی بق دههات له هامو شوینیکوه کچی به رانبهر چاکه و به هره کانی خوا ناسوپاس و سپله بون جا خوا بهو هزیه وه کردی به بهر (خه لکه که) یدا پوشکی برسیتی و ترس له بهر نهود کرده وانه که دهیانکرد، سویند به خوا به پاستی پیغامبریکیان له خویان بز هات که چی باوه ریان پی نه هینتا جا سزا گرفتی له کاتیکدا ست مکار بون. بزیه خواب بالادهست ده فرمومیت: **﴿فَلَمَّا كَسَكُنُتُمْ لَرْ شَكْنَيْنِ بَعْدَهُنَّ إِلَّا قَلَّا﴾** وَاتَّه: نهود شوین و ماله کانیانه هتا ئیسته ش که ش تییدا نیشت جی نه بوروه کمیک له خه لکی نه بیت، کاول بوروه به سه ریکدا تنهها شوینه واره کانیان دیاره و ماوه توه، **﴿وَكُلَّا نَحْنُ أَلَّا يُرَى﴾** وَاتَّه: به چزلی ماوه توه بز خومان. پاشان خواب گوره باسی عدالتی خوی ده کات که به لکای ته واویان بز هاتووه و بپوایان به خوا نه هینتاوه و دژایته پیغامبره کانیان کردووه. بزیه فرمومیه تی: **﴿وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهَلِّكَ الْقَرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمَّهَا﴾** وَاتَّه: پهروه رنده تز هیج گلیکی قر نه کردووه هتا پیغامبری پهوانه نه کردبیته ناویان. وَاتَّه نهود شوینه مککه بوروه، **﴿رَسُولًا يَنْلَوْ عَلَيْهِمْ مَا يَنْتَنَا﴾** وَاتَّه: که ئایه کانی نیمه بیان به سه ردا بخوینیتوه. نهمه نیشانه نهودیه که نهود پیغامبره نه خوینده واره موحده ده (**عَزِيزٌ**) که پهوانه کراوه له (أم القرى) وَاتَّه مککه پیغامبری هامو شارو ناوچه کانه له ولاتی عره ب و عجه ب، وه ک خواب گوره فرمومیه تی: **﴿وَلَيَسْرَ أُمُّ الْقَرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا﴾** وَاتَّه: هروده ها بز نهودی دانیشتawanی مککه و دهه برویه ری ناگادر کهیته وه و بیان ترسیتنی. وه فرمومیه تی: **﴿فَلَيَأْتِيَهَا النَّاسُ إِلَيْ رَسُولِ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾** وَاتَّه: نهی پیغامبر (**عَزِيزٌ**) بلی: نهی خه لکینه به پاستی من پیغامبری خوام بز نیوه هموستان. وه فرمومیه تی: **﴿لَا يُنَزِّرُكُمْ يَدِهِ وَمَنْ يَلْعَنْ﴾** وَاتَّه: بز نهودی نیوهی پی بترسینم و هر ک سیکی که ش که پیی ده کات. وه فرمومیه تی: **﴿لَا وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَلَأَنَّهُ مَوْعِدُهُ﴾** وَاتَّه: وه هر ک اس باوه پی پیی نه بیت لهو کزمه ل و تاقمانه (نهوانه)

^۱ النحل (۱۱۲-۱۱۳).^۲ الانعام (۹۶).^۳ الاعراف (۱۵۸).^۴ الانعام (۱۹).^۵ مود (۱۷).

کتبیونو نه له سدر دزایه‌تی نیسلام) نه وه ناگر جیگایتی. وه فرمومویه‌تی: «وَلَمْ يَنْ تَرِكْ لَا تَعْنِيْ
مُهْلِكُرَهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَمَةِ أَوْ مُعَذِّبُهَا عَذَابًا شَدِيدًا»^۱ واته: وه (خله‌کی) میع شارو دییه ک نی
که نیمه له ناویان بیین پیش (هاتنی) پیشی دوایی یان سزايان بدھین به سزایه‌کی ساخت. وه
فرمومویه‌تی: «وَمَا كَانَ مُعَذِّبِينَ حَقَّ بَعْثَتَ رَسُولُهِ»^۲ واته: نیمه هرگیز سزا (بهنده کان) نادھین ههتا
پیغامبر نه نیزین (بزیان). خوای گوره پیغامبری (علیه السلام) نارد بز هممو خله‌کی له سدر زه مینه دا
وه مککه‌یش سره‌چاوه‌ی بته‌رتی هممو ولاتی نه سدر زه مینه‌یه، هممو ده بیت برو بکاته که عبه‌ی
پیغامبر (علیه السلام) هردو سه‌حجه‌که دا هاتورو که پیغامبری خوا (علیه السلام) فرمومویه‌تی: (پهوانه کرام بز
سویو په‌شیش)^۳ بزیه به هاتنی نه و کوتایی هاتورو به پیغامبرایه‌تی و په‌یامی پیغامبران. دوای
پیغامبر (علیه السلام) پیغامبری تر نایه‌ت و به‌لکو په‌یامه‌کهی هر برده‌وام ده بیت و ده مینیت‌هه وه ههتا
شه و پیش مینی ههتا پیشی قیامت. وه پاشان ده فرمومیت: «وَمَا كَانَ مُهْلِكِي الْقُرْيَتِ إِلَّا
وَأَهْلُهَا ظَلَمُوكُ»^۴ واته: وه نیمه ویرانکه‌ری هیع شاریک نه بوبین مهکه رکاتیک خله‌که‌کی ست‌مکار
بوبین.

«وَمَا أُرِيشَ مِنْ شَقَّ وَفَتْنَعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرِيزَتَهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفَلَا تَعْلَمُونَ»^۵ آفَنَ وعدَنَه وعدَنَه
حسناً فهُوَ لَقِيُوكَنَ مَنْعَنَه مَنْعَنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمُ الْقِيَمَةِ مِنَ الْمُحْسَرِينَ»^۶
ژیانی دونیا دهروات و خله‌کی دونیا و هک خله‌کی قیامه‌ت نیه

خوای گوره ده فرمومیت: «وَمَا أُرِيشَ مِنْ شَقَّ وَفَتْنَعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرِيزَتَهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى»^۷
واته: خوای گوره باسی پوچی و بی نرخی دونیا دهکات به و هممو جوانی و پازاده‌یوه که همموی
دهروات و تهواو ده بیت له چاو نه وهی که خودای مهزن دایناوه و ناماده‌ی کردورو بز بهنده چاکه کانی
له پیشی قیامه‌تدا له و هممو بهره گوره تا هتاییانه و هک فرمومویه‌تی: «مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ
اللَّهِ بَاقٍ»^۸ واته: (چونکه) هرجی لای نیویه تهواو ده بیت و نامینیت به لام نه وهی لای خوایه هر

^۱ الاسراء (۵۸).^۲ الاسراء (۱۵).^۳ مسلم (۳۷۰/۱).^۴ النحل (۹۶).

ده مینیت. وه فرمومویه‌تی: «وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ»^۱ واته: وه نهودی که لای خوایه چاکتره برو پیاوچاکان. وه فرمومویه‌تی: «وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَّعٌ»^۲ واته: له کاتیکدا زیانی دنیا میع نیه له چار پونی دواییدا بیچگه له پابواردنیتکی کم نه بیت. وه فرمومویه‌تی: «فَلَمْ تُؤْمِنُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ خَيْرٌ وَأَبْقَى»^۳ واته: به لکو نیته زیانی دنیا هلبیتین، کچی (زیانی) دواییدا باشترو پایه دارتدره. پیغامبری خواه^۴ فرمومویه‌تی: (سویند به خوا زیانی دنیا له چار زیانی پونی دواییدا مهکین ودک نهود وایه یه کیک له نیته پهنجهی خزی نوقم بکات له دهربایاهکدا، با سهیری پهنجهی خزی بکات چهندی ناوی هلکرتووه بقی).^۵ خوای کاوره ده فرمومویت: «فَلَمَّا تَقْرَئُونَ»^۶ واته: ناختر نهود که دنیا پیش قیامه ده خات له ووهش تیناگات. پاشان خوای کاوره ده فرمومویت: «أَفَنَعْذَنَهُ وَعَذَّنَا حَسْكَنًا فَهُوَ لَقِيهِ كَنَّ مَنْعَنَهُ مَنْعَنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا»^۷ واته: ناختر که سیک که خاوهن باوه پر بوروه بپوای بهو به لیتنانی خوای کاوره بوروه که پتنی داوه و له سر ناکاره چاکه کانی به هیوای نهود پاداشته بوروه که وهری ده گریت و میع گومانیتکی نه بوروه، ودک نهود خوانه ناسه وایه که بپوای به ناماده بروونی خزی نه بوروه له باره گای خود او گوئی نه داوه بهو به لین و هره شانهی خودا له چهند پونیتکی که مدا که تیایدا زیاده؟ «ثُمَّ هُوَ يَوْمُ الْقِيَمَةِ مِنَ الْمُخْضَرِينَ»^۸ موجاهیدو قه تاده ده لین: واته: پاشان له پونیتی قیامه تدا لهو که سانیه که جه زره به ده درین، پاشانایش گوتراوه: له سر حمزه و عمل و نهبو جه مل هاتووه ته خوار.^۹ هردوو پیوایته که له موجاهیده وهیه.^{۱۰} وا ددرده که ویت که نایته که گشتگیره، ودک نهود نایته وایه که باسی نه و خاوهن باوه پر ده کات و مختنی نهود له پله بزره کاندایه که سهیری هاره له که پیشی ده کات له خوار ترین پلهی جه هنه مدایه نیشی: «وَلَوْلَا يَنْهَا رَبُّكُمْ لَكُنْتُ مِنَ الْمُخْضَرِينَ»^{۱۱} واته: نه گهر میهربانی پهروه ردگارم فریام نه که و تایه منیش له ناماده کراوان

^۱ آل عمران (۱۹۸).^۲ الرعد (۲۶).^۳ الاعلی (۱۷-۱۶).^۴ احمد (۴/۲۲۰) فرموموده یه کی س صحیحه.^۵ الطبری (۱۹/۶۰۴-۶۰۵).^۶ الطبری (۱۹/۶۰۵-۶۰۴).^۷ الصافات (۵۷).

۱) ناو نزد خ ده بوم. و ده فرموده: «وَلَقَدْ عِلِّمْتُ الْجِنَّةَ إِنَّهُمْ لَمْ يَحْضُرُونَ»^۱ واته: سویند به خوا بینکومان جنزوکه کان ده بان زانی که به پاستی نه وان ناما ده کرین (له پذی دواییدا).

«وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شَرِكَاءِ اللَّهِ إِنَّهُمْ لَا يَرَوْنَ»^{۲۶} قَالَ اللَّهُنَّا حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَذُلَّةُ الَّذِينَ أَعْوَاهُمْ أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَّتْنَا بَرَّاً إِلَيْنَا مَا كَوَافَرُوا إِلَيْنَا يَعْبُدُونَ^{۲۷} وَقَيلَ اذْعُوا شَرِكَاءَكُمْ فَذَعَوْهُ فَلَمْ يَسْتَجِبُوا لَهُمْ وَرَأُوا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْنَدُونَ^{۲۸} وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجْبَرْتُ الْمُرْسَلِينَ^{۲۹} فَعَمِيتَ عَلَيْهِمُ الْأَبْصَارُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ^{۳۰} فَإِنَّمَا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَلَىٰ مَكْلِمًا فَعَمِقَ أَنْ يَكُونَ مِنْ

الْمُفْلِحِينَ^{۳۱}

حاشاكدنی بتپه رستان و شهربیکه کانیان له یه کتری

خوای گوره کاتیک که خوانه ناسه بتپه رسته کان بانگ ده کات له پذی قیامه تدا به هپه شه و سه رزه نشت کردنیان و ده فرموده: «وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شَرِكَاءِ اللَّهِ إِنَّهُمْ لَا يَرَوْنَ»^{۳۲} واته: باشگیان ده کات و پیشان نیزیت: له کوین نه و خودایانه نیوه ده تانپه رستن له زیانی دوپیادا له بت و نه و شتانه کر دیبووتان به شهربیکی خودا، نایا یارمه تیتان ددهن و سرتان ددهن؟ نه مهیش و هک ترساندن و هپه شه لیکردن. و هک خوای گوره له چند نایه تی تردا فرموده: «وَلَقَدْ جِئْتُمُوكُمْ فُرَدَىٰ كَمَا حَلَقْتُكُمْ أَوْلَى مَرَّةً وَرَجَّتُكُمْ مَا حَوَلَنَّكُمْ وَرَأَهُ ظُهُورُكُمْ وَمَا تَرَى مَعَكُمْ شَفَاعَةً كُمْ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِي كُمْ شَرِكَوْا لَقَدْ تَعَطَّلَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَرْعَمُونَ»^{۳۳} واته: سویند بیت نیوه به تنهاو یهک یهک گپانه و بز لامان هروده کو یهکه مجار دروستمان کردن و نهوهی پیمان دابیون به جیتان هیشت له دوای خوتان وه نابینین لهکه لاتاندا نه و تکاکارانه که لاتان وابو هاویه شی خوان له تکاکردن بیتان سویند به خوا بینکومان پچرا په یوهندی نیتوانتان وه نهوهی به پشتیوانی خوتان داده نا ون ببو لیتان. و ده فرموده: «قَالَ اللَّهُنَّا حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ» واته: نهانهی و هبر بپیاری نیمه که وتون له شهیتانه کان و خوانه ناسان نهانهی بانگی خلکی ده کهن بز بین دینی نیشن: «رَبَّنَا هَذُلَّةُ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَّتْنَا بَرَّاً إِلَيْنَا مَا كَوَافَرُوا إِلَيْنَا يَعْبُدُونَ»^{۳۴} واته: شایه تی ددهن که نهان سه ریان لی شیواندن و له پیکه لایان دان و شوینیان که وتن پاشان حاشایان کرد لیتان له خزمہت خودای

^۱ الصافات (۱۵۸).

^۲ الانعام (۹۶).

مَهْزَنْدَا كُوتیان: نهوانه نیمه‌یان نه په‌رسنوه و هک خوای گهوره فرمومویه‌تی: ﴿وَأَنْخَذُوا مِنْ دُورِ اللَّهِ مَالِهَةَ لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًا﴾^۱ (۱۱) كَلَّا سَيَّكُفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيُكَوِّنُونَ عَلَيْهِمْ ضَدًا^۲ واته: نهوانه بیچه‌که له خوا بپیاریان داوه بز خویان چهند په‌رسنواهیک بز نهوهی نه و په‌رسنواهه بینه یارمه‌تی دهه (و تکاکار) بیویان، نه خیر (وا نیه) به‌لکو په‌رسنواهه کان (له قیامه‌تدا) نینکاری په‌رسننه‌که‌ی نهوان دهکن و ده‌بنه دزیان و به‌ریه رچیان دهده‌نهوه. وه فرمومویه‌تی: ﴿وَمَنْ أَضَلَّ مِنَ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَعْجِبُ لِهِ إِلَى بُورِ الْقِيَمَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَنِيُّونَ﴾^۳ (۱۲) وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءٌ وَكَانُوا يُبَاهِدُونَ^۴ واته: کن گومپاره له و کسه‌ی که هاور له غه‌یری خودا بکات که وه لامی نداده وه تا په‌ذنی دوایی و نه (هاور لیتکران) انه له هاوری نهوان بی ناکان، کاتیکیش خه‌لک کزده کرته‌وه (له قیامت) په‌رسنواهه کان ده‌بنه دوژمنیان و به په‌رسننه‌که‌یان باوهه ناکن. نیبراهیمی خل‌لیل گوتی به کله‌که‌ی وهک خوای گهوره ده فرمومویت: ﴿لَهُنَّمَا أَحَذَّنَمُّرِّ تِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْنَنَمَا مَوَدَّةُ بَنِيَّكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكْفُرُ بِعَصْمَكُمْ بِعَصْمِ وَلِمَعْ بَعْصَمَكُمْ بَعْصَمًا﴾^۵ واته: بیگومان نهوهی نیوه هـ‌لتان بزاردووه له جیاتی خوا بتاننیکن له بعر خوش‌ویستی نیواتناندا له زیانی دنیادا (ده‌یانه‌په‌رسن) له پاشان له په‌ذنی دواییدا هـ‌ندیکتان بیزاری ده‌ده‌بین له هـ‌ندیکی توتان و نه‌فرین له یه‌کتری ده‌کهن.

وه فرمومویه‌تی: ﴿وَلَذِكْرَ اللَّهِ أَتَّبِعُوا مِنَ الْلَّذِيْنَ أَتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْمَذَابَ وَنَقَطَّعَتِ يَهُمُ الْأَسْبَابُ﴾^۶ (۱۳) وَقَالَ الَّذِينَ أَتَبَعُوا لَوْ أَكَ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأُ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّهُوا وَمَا كَذَّلَكَ يُرِيهُمُ اللَّهُ أَغْنَمَهُمْ حَسَرَتْ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِغَنِيِّينَ مِنَ الْأَثَارِ﴾^۷ بیویه خوای گهوره فرمومویه‌تی: ﴿وَقَيلَ أَذْعُوا شَرَكَةً كُرَّهُ﴾^۸ واته: پیشان ده‌لین: شهريک‌کاتنان بانگ بکن بز نهوهی پذکارتان بکن له زیانه ناخوش‌هی تییدان، وهک چون له دنیادا به هیوای نهوان بعون یارمه‌تیان بدنه، ﴿فَذَعَوْتُهُ فَلَمَرَسْتَجِبُوا لَهُمْ وَرَأَوْا الْعَذَابَ﴾^۹ واته: بانگیان ده‌کهن به لام هیچ وه لامیکیان نداده‌نهوه، چاک ده‌زانن که ده‌چنه ناو ناگر هیچ چاره‌یه کیان نه‌ماوه ﴿أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْنَدُونَ﴾^{۱۰} واته: کاتیک که جه‌ریزه‌یان چهشت نیشن خوزکه له شاتره زایان بوبینایه. له زیانی

^۱ مریم (۱۸۲-۱۸۱).^۲ الاحقاف (۶-۵).^۳ العنكبوت (۲۰).^۴ البقرة (۱۶۷-۱۶۶).

دینیادا، ﴿ وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شَرِكَائِيَ الَّذِينَ رَعَمْتُ فَلَمَّا دَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِدًا ﴾^{٥٦} وَرَمَ الْمُحْرِمُونَ النَّارَ فَظَاهَرُوا أَنَّهُمْ مُوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴾^١ واته: پژوهش ده بیت که خواهد فرموده است بانگی نه و بتانه بکن که لatan وابوو هاویه‌شی منن (با یارمه‌تیتان بدمن) نهانیش باانگیان ده کن به لام وه لامیان ناده‌نه وه (و ناین به هاوایانه وه) وه نیمه له نیوانیاندا شیویکی پر پر نازارمان داناده، وه توانباران ناگری دوزه خ ده بینن و هه مور ده زان و دلیان که ده چه ناری و تیز ده کون و پیکه‌یه کیان دهست ناکه ویت بز که رانه وه لوه (ناگره).

هه نویستان بهرامیه پیغمه‌به ران (سده‌لامی خوایان لی بیت) له روئی قیامه‌تدا

خوای که ورده ده فرموموت: ﴿ وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجْبَثْتُ الْمُرْسَلِينَ ﴾ واته: بیمه‌کم بانگیک که ده کریت پرسیاری یه کتابه رستیتان لی ده کریت نایا تهنا خوایان په رستووه؟ نه پرسیاره پیغمه‌به رانه نه و پیغمه‌به رانه (سده‌لامی خوایان لی بیت) ده سه‌لمیتیت. واته: وه لامی نه و پیغمه‌به رانه تان چون دایه وه که پهوانه کران بزتان؟ وه نیوه چون به رخوردنان له گهان کردن؟ نه مه وهک نه و پرسیارانه وايه و هختن پرسیار له عه‌بنده کانی خودا ده کریت له ناو گوپدا: کن پهروه رنده ده بیو؟ ج ناینیک ناینت بیو؟ خاوهن باوه پ شایته‌تی ده داو نیزی: (أشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً عبد الله رسوله). به لام خوانه‌ناس نیزی: هاه، هاه، نازانم، بزیه بزیه له پیشی قیامه‌تما میع وه لامیکی نیو و سکه‌ی لیوه نایات و قسه ناکات. چونکه نه و کسه‌ی له دنیادا کویر بوبیت له پیشی قیامه‌تیشدانه هر کویره و سه‌رگه‌ردانه و پی ده رنکات. بزیه خوای گهوره ده فرموموت: ﴿ فَمَيَّتَ عَلَيْهِمْ الْأَبَاءَهُمْ مَيِّرَ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴾ واته: له پیشیدا هاوه له کانی خوشیان بیزده‌چیته‌وه و هوشی نه وهیان نه یه کتری بپرسن. موجاهید ده لی: هیچ شتیکیان له یاد نه ماوه و یه کتری ناناسن تا پرسیار له یه کتری بکن. پاشان خوای گهوره ده فرموموت: ﴿ فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمَلَ صَالِحًا ﴾ واته: به لام نه وانه که خاوهن باوه پ بیون و ٹاکاری چاکیان کردووه له ژیانی دنیادا، ﴿ صَالِحًا فَعَسَى أَن يَكُوُنَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴾ واته: نه وه بیگومان له پزگاربیوان ده بیت له پیشی قیامه‌تما. (عسی) له لایهن خواوه به مانای قهبول کردنه. واته: نه مه بپیاری خوایه و دیته‌جی و گومانی تیدا نیه، پیزو منه‌تیکه له لایهن پهروه ردگاره وه که له کزمه‌لی پزگاربیوه کانن.

^١ الکھف (۵۲-۵۳).

^٢ الطبری (۱۹/۶۰۷).

﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيرَةُ سُبْحَنَ اللَّهُ وَعَكَلَ عَمَّا يُشَرِّكُونَ ﴾
 وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِمُونَ ﴾٦﴾ وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالآخِرَةِ
 وَلَهُ الْحُكْمُ وَلَإِلَيْهِ تُرْجَمُونَ ﴾٧﴾

خوای گوشه باسی ئوه مان بز ده کات که هر خۆی بە تەنها ھەمو شتیک دروست ده کات و ھەلی دەبئیت، ھیچ کەس ناتوانی بەرامبەرى بومەستیت و دەستت له کاری خودا بادات وەک فەرمۇپەتى:

﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُهُ ﴾ واتە: ھەرجى مەيلى لى بۇ دەیکات ھەرجىش مەيلى لى نەبۇ نایتىت، ھەمو شتیک بە دەستى خودايە لە خېرو لە شەپۇ ھەمۈرى دەگەپىتىرە لای خۆی ھاما کانَ لَهُمُ الْخِيرَةُ ﴾ نەو ﴿مَا﴾ ھې بز نەفیه لە پاسترىن قىسىمەندا. واتە: ھیچ کەسیتک ھەقى مەلبىزىدىنى نەخوا خۆی نەبیت، وەک لەم نایەتەشدا دەفە فەرمۇپەتى: ﴿وَمَا كَانَ لِتُؤْمِنُ وَلَا مُؤْمِنٌ إِذَا
 قَعَدَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ الْخِيرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ﴾^۱ واتە: بز ھېچ پىباو ئافەرەتائىتى باوهەپدار نىھەتىك خواو پىغەمبەرە کە بىپارى ھەر کارىتىيان دا (بىيان نىھەتىك خواو ئافەرەتائىتى باوهەپدار نىھەتىك خواو پىغەمبەرە کە بىپارى ھەر کارىتىيان دا) کە سەرىشكىن بن لە کارەکە ياندا. بز ھې لىزىدە دەفە فەرمۇپەتى: ﴿سُبْحَنَ اللَّهُ وَعَكَلَ عَمَّا يُشَرِّكُونَ ﴾ واتە: خوا پاکە و بەرپىزە لە وەھى دەیکەن شەرىكى لەو بىت و شتاتەدا کە توانايى دروست كەنلىنى ھى شتىكىيان نىھەتىك خواو ئافەرەتائىتى باوهەپدار نىھەتىك خوايى گوشه باسی ئادەتىدا دەرناكەۋى وەک چىن ئاكادارى ئەو شتاتەدە کە دەردەكەن و دىارو ئاشكران لە كىشت دروستكراوه كائىدە. وەک لە نایەتىكى تردا دەفە فەرمۇپەتى: ﴿سَوَّاهٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسَرَ
 الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفِي بِأَيْلِلٍ وَسَارِبٍ بِإِلَيْهِارِيٍّ ﴾ واتە: يەكسانە (بۇ خوا) ئەوهەتا بە نەيىتى قىسىمەن دەکات و ئەنۋەتى کە لە شەپۇ خۆی دەشارىتىتەوە ئەنۋەتى کە لە پىزىدا دەردەكەۋىت. وە پاشان خوايى گوشه دەفە فەرمۇپەتى: ﴿وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ﴾ واتە: ھەر تەنها خودا شايەتنى پەرسىتە و غەيرى ئەنۋەتى دەپەستراۋىتىكى تر نىھەتىك خواو چىن ھەر خودا پەرورەندەدەپە و مەيلى لە ھەر شتىك بىت دروستى دەکات و ھەلی دەبئىت، ﴿لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالآخِرَةِ ﴾ واتە: ھەمو سوپاش تەنها بز خودا لە دىنلار لە پىزى دوايىشدا، يانى ھەرجى دەکات ھەر لە عەدالەت و لە کارزانى خويەتى، ﴿وَلَهُ الْحُكْمُ ﴾ واتە:

^۱ الاحزاب (۳۶).
^۲ الرعد (۱۰).

برپار هر بپاری خودایه هیچ که سیک بقی نیه دهست له کاری خودا بدات، هر خودا خاوهنه دهسه لات وو هینزو کارزانی و دلوقانیه. ﴿وَإِنَّهُ رَبُّ الْعَمَلَاتِ﴾ واته: هه مو بق لای نه و ده گه پتنوه له پذئی قیامه تدا، هر که سه و پاداشتی کرداری خزی و درده گرت، له چاکه و له خرابه و خودا هیچی لی ون نایبیت له هر کارتکا دهیکن.

﴿فَلَمَّا آتَيْتَهُنَّا جَعْلَكَ اللَّهُ عَلَيْنَكُمُ الْأَيَّلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَنْ إِلَّهُ عِزُّ اللَّهِ يَأْتِيْكُمْ بِضِيَاءً أَفَلَا سَمَعُوكُمْ ﴾^{۷۶} ﴿فَلَمَّا آتَيْتَهُنَّا جَعْلَكَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْأَنَهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَنْ إِلَّهُ عِزُّ اللَّهِ يَأْتِيْكُمْ بِلَيْلٍ شَكُونَ فِيهِ أَفَلَا تَبْصِرُونَ ﴾^{۷۷} وَمَنْ تَحْمِيْهِ جَعْلَكَ الْمَأْيَلَ وَالْأَنَهَارَ لِتَشْكُوْفَهِ وَلَتَبْنَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشَكُّرُونَ ﴾^{۷۸}

شه و پژوه له بهره کانی خودان و نیشانه شن له سه رته نهای خودا

خوای که ورده ده فرموموت: ﴿فَلَمَّا آتَيْتَهُنَّا جَعْلَكَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْأَيَّلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ﴾ واته: (نهی موحده) (پیشان) بلی هدوالم بدهنه نه گهر خوا شه و تان بق دریز بکاته وه (هر شه و بیت) تا پذئی قیامه ت. خوای که ورده منه ده کات به سه ره بمنه کانیدا له سه ره نهوهی که شه و پذئی بق پام هیناون خو نه گهر شه و پذئی نه بیت ناتوانن زیان به سه ره بمنه لسه ره زه میندا، وه نه گهر خوای که ورده شه و تان لی دریز بکاته وه تا پذئی قیامه ت گوزه رانتان تیک ده چو وه له زیان بمنه هیوا ده بیون. بقیه ده فرموموت: ﴿مَنْ إِلَّهُ عِزُّ اللَّهِ يَأْتِيْكُمْ بِضِيَاءً﴾ واته: چ په رستراویکی تربیجکه لخوا پووناکی پذئثان بز دیتیت. یانی کنی شیاوی په رستنے که پووناکیتان بدانی، پیش بینن و زیانی تیابه ره سه ره ﴿أَفَلَا سَمَعُوكُمْ﴾ واته: نایا ناییسن؟ پاشان خوای که ورده باسی پژوه ده کات نه گهر نه و نه دریز نه بکردایه توه هه تا پذئی قیامه ت کنی ده تواني شه و تان بق بینن و هیچ که س ناتوانی شه و تان بق بیتیت غیری خودا که تبیدا دانیشن و بجه سینه وه و توشی زیان نه بن و نا په حاتی و ماندو بیون پذئیان نه مینیت و نارام بگن، بقیه ده فرموموت: ﴿فَلَمَّا آتَيْتَهُنَّا جَعْلَكَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْأَنَهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَنْ إِلَّهُ عِزُّ اللَّهِ يَأْتِيْكُمْ بِلَيْلٍ شَكُونَ فِيهِ﴾ واته: بلی پیش بلین نه گهر خوا پذئی بکات هه میشه بی بز تان تا پذئی قیامه ت کنیه په رستراوی تر بیجکه له خودا که شه و تان بق دینی نارامی تیا بگن، یانی بجه سینه وه له شه و ده تا نه و جموجل و نا په حه تیه تان نه مینیت و بجه ویته وه، ﴿أَفَلَا تَبْصِرُونَ﴾ واته: نایا ناییسن؟ پاشان ده فرموموت: ﴿وَمَنْ تَحْمِيْهِ﴾ واته: له بجه می خودا بق نیووه

﴿جَعْلَ لَكُمُ الْأَيْلَ وَالنَّهَارَ﴾ که نه شهوو پرژه‌ی بوق دانانون ﴿إِلَتْسَكُوا فِيهِ﴾ واته: بوق نهوهی له شهوه کیدا نارام بگن و بحه سینه‌و هه ل پرژه‌که شیدا بگه پرین به دوای پنقو پرژیدا و پهیدای بگن به همی هاتو چوو بازگانی و کارو فرمانی ترهه‌و، نهمه له بابی له فو نه شره - اللف والنشر - وهک له کتیبی پهانبیزیدا - البلاغه سدا هاتووه ﴿وَلَعَلَّكُمْ تَشَكُّرُونَ﴾ واته: به لکو شوکرانه‌ی خوا بگن به عباده‌ت کردن له شهوو پرژه‌کاندا، ههتا نهوهی که له دهستان چووه له شهودا به پرژ بیکنه‌وهو نهوهشی به پرژ فربای نهکه و تونون له شهودا به جئی بینن، وهک خواه گوره دهه رمومیت: ﴿وَهُوَ الَّذِي أَيْلَ وَالنَّهَارَ خَلَقَهُ لَمَنْ أَرَادَ أَن يَنْكَرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا﴾^۱ واته: وه نه و (خواه) زاتیکه که شهوو پرژی له جئی یهکتر داناهه (به دوای یهکتردا دین و شوینی یهکتر ده گرنده‌و) بوق نه کسسه‌ی بیته‌ویت بیر بکاتاهه (له دروستکراوه کانی خوا) یان بیه‌ویت شوکرانه‌بتری خوا بکات. نایهت لهم باره‌یهوه نیجگار نزده.

﴿وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شَرَكَاءِ الَّذِينَ كُثُرَ تَرْعَمُونَ﴾^۲ وَنَرَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَأُنُّا بُرْهَنُكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ﴾^۳ هه رهش نیکردن و سه رکوتانه‌وهی بتپه رستان

خواه گوره دهه رمومیت: ﴿وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شَرَكَاءِ الَّذِينَ كُثُرَ تَرْعَمُونَ﴾ واته: وه پرژیک که خودا بانگیان دهکات نینجا پیتیان دهه رمومیت: له کوین هاویه‌شه کانی من نهوانه‌ی که نیوه به هاویه‌شی منتان داده‌نان، وه پاشان دهه رمومیت: ﴿وَنَرَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا﴾ واته: لهناه هممو گهیکدا یهکیک له خزیان دهکینه شایت. موجاهید دهلى: ﴿شَهِيدًا﴾ واته: پینغه‌مبه‌ریک. ^۴ ﴿شَهِيدًا فَقُلْنَا هَأُنُّا بُرْهَنُكُمْ﴾ واته: ده لین ملکی خوتان بینن له سه رهستی نه و قسسه‌ی دهیکن که ده لین خودا شهريکی ههیه، ^۵ ﴿فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ﴾ واته: بقیان ده رکه‌وت که غیری خودا هیچ خودایه‌کی تر نیه، نه و کاته: قسسه ناکه‌ن و هیچ وه لامیکیان به دهسته‌وه نیه، ^۶ ﴿وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ﴾ واته: هرچی دریان هه لبه‌ستووه ده رده‌که‌ویت و ده پوات و سودی لی وه رنگن.

۱ الفرقان (۶۲).

۲ الطبری (۶۱۴/۱۹).

هُلَّا قَدْرُونَ كَانَ مِنْ قَوْمٍ مُّوَسَى فَبَعْنَى عَلَيْهِمْ وَمَا لَيْتَهُ مِنَ الْكُوْزَ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَئَنَّهَا بِالْعَصِبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذَا
قَالَ لَهُمْ قَوْمِهِ لَا تَفْرَجْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِّيجِينَ ﴿٦﴾ وَأَتَيْخَ فِيمَا أَتَيْكَ اللَّهُ الدَّارُ الْآخِرَةُ وَلَا تَنْسِ
نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ

﴿الْمُفْسِدِينَ﴾

باسی قارون و ناموزگاری گه له کهی بوی

خوای گوره دهه رمرویت: **هُلَّا قَدْرُونَ كَانَ مِنْ قَوْمٍ مُّوَسَى فَبَعْنَى عَلَيْهِمْ** وَاته: بینگومان قارون له
کله کهی موسا بیو (جووله که بیو) به لام دهست دریزی و سته می لی دهکردن، نیبنو عباس (په زای
خوای لی بیت) دهلى: قارون کوبی مامی موسا بیوه (سلامی خوای لی بیت).^۱ نیبراهیمی نه خه عی و
عبدولای کوبی حارسی (الحارث) کوبی نه وفل و سه ماکی کوبی هربو قه تاده و مالیکی کوبی
دینارو نیبنو جوره بیچ و کسانی تریش گوتوبیانه: قارون کوبی موسا بیوه (سلامی خوای لی بیت).^۲
نیبنو جوره بیچ دهلى: قارون کوبی یه سهه ره - یعنهره - کوبی قاهیس - قاهیث - و موسا کوبی عیمانی
کوبی قاهیس.^۳ **وَمَا لَيْتَهُ مِنَ الْكُوْزَ** وَاته: نه ونه سامانمان دابوویه، **هُلَّا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَئَنَّهَا**
بِالْعَصِبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ وَاته: که بینگومان هله کرتني کلبله کانی نه و کهنجو قاسانه به زه حمهت
هله ده کیرا بز کرمه لیکی به میز، نه عمه ش دهلى: له خهیسمه وه (خیثمه) کلبلی که نجینه کانی قارون له
پیسته - جلود - بیو همو کلبلیکی وه ک په نجه وابیو، هر کلبلیک هی که نجینه یه ک بیو، کانیک که
بارده کرا ده خرایه سه ر پشتی هیسترى - بغل - قاقچ و ناو چاو سپی.^۴ لم باره یه وه شتی تریش
گوتراوه - والله اعلم - **هُلَّا قَالَ لَهُمْ قَوْمَهُ لَا تَفْرَجْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِّيجِينَ** وَاته: پیاو چاکانی هدنی
قارون ناموزگاریان ده کرد و پیشان ده گوت: له خز مه کوبی به هزی نه و مال و سامان وه که پیت دراوه و
خز به زل مزانه، وه ک ناموزگاری و پی نیشاندان، چونکه خوا پیاوی له خزیانی و له پی تزان اوی خوش
ناویت، نیبنو عباس (په زای خوای لی بیت) دهلى: **الْفَرِّيجِينَ** وَاته: له خزیانیان.^۵ موجاهید دهلى:
نه ونه که خزیان به زل ده زان و له خزیانین و سوپاسی خودا ناکهن له سه ر نه و هممو شتائنه که

^۱ ابن أبي حاتم (۲۰۰/۹).

^۲ الطبری (۶۱۶/۱۹).

^۳ الطبری (۶۱۵/۱۹).

^۴ الطبری (۶۱۷/۱۹).

^۵ الطبری (۶۲۲/۱۹).

پی داون.^۱ خواه که وره ده فرموده است: ﴿وَابْتَغِ فِيمَا آتَيْنَاكَ اللَّهُ أَذْارُ الْآخِرَةِ وَلَا تَنْسِ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا﴾ واته: نه سامانه نقد چاکه که خودا پی بخشیوی له گهل نه هممو به هر یه دا له په زامه ندی خودا بیه خشو به هممو شیوه یه که هول بده خوت له خودا نزک بخره وه به خیرو بیتر کردن هتا تووشی پاداشتی خواه که وره ببیت له دنیاو له قیامه تدا، ﴿وَلَا تَنْسِ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا﴾ واته: به شی خوت له دنیاه له بیر مکه له شتنه که خودا بزی حلال کردیوی وه ک خواردن و خواردن وه و جلویه رگو ژن هینان، وه چاکیش بزانه که خودا هقی هیه به سرت وه و هقی خوش و مال و مندالیشی به سره وه نه وانه شی که دینو به سرعت دده نه وه. هقی هممو خارمن هقیک بد هر وه، ﴿وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ﴾ واته: چاکه له گهل خه لکی بکه وه ک چتن خودا چاکه که له گهل تو کردیویه، ﴿وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ﴾ واته: له خوت مه گهی و بزانی که هر دنیاو خوشی دنیا بق تؤیه، دهست مدهره کاری خراپ و به دفعه پی له سهر زه مینداو نازاری به نده کانی خوا مده، ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ﴾ واته: خودا خوشی نایه له پیاوی خراپ و به دفعه پی.

﴿قَالَ إِنَّمَا أُوْتِنَّهُ عَلَى عِلْمٍ عَنِّيٍّ أَفَنَمْ يَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ فَدَ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُ مِنْهُ فُورَةً وَأَكْثَرُ جَمَاعَةً وَلَا يُشَكُّ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ﴾^۲

خواه که وره باسی قارون ده کات کاتیک که هزه که ناموزگاریان ده کرد و ده یانویست پی پاستی نیشان بدهن ﴿قَالَ إِنَّمَا أُوْتِنَّهُ عَلَى عِلْمٍ عَنِّيٍّ﴾ واته: گوته: من هیج پیویستیه کم به ناموزگاری نیویه نه، خودا خوتی ده زانی که من شایه نی نه هم هممو سامانه و خوشیشی ده ویت بؤیه پی داوم، نه نهایته وه نه نایه وایه که خودای که وره ده فرموده است: ﴿فَإِذَا سَأَلَ الْإِنْسَنُ صُرُّدَ عَنَّا ثُمَّ إِذَا حَوَّلَنَا نَعْصَمَةً مَنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوْتِنَّهُ عَلَى عِلْمٍ﴾^۳ واته: نینجا کاتیک ناده می زیانتیکی لی که وت هاوارمان بق دینی لی له پاشان هر کاتیک به هر یه کمان پیدا ده لی: به پاستی نه هم به هر یه پی دراوه به هزی لیزانی خومده. خوا خوتی ده زانیت که من شایه نی نه چاکه یه. وه نه نایه تهش که ده فرموده است: ﴿وَلَئِنْ أَذْفَتْنَهُ رَحْمَةً مَنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَّاءَ مَسَنَّةً لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي﴾^۴ واته: وه نه گه پیمان به خشی

^۱ الطبری (۶۲۲/۱۹).^۲ الزمر (۴۹).^۳ فصلت (۵۰).

میره بانیک له لاین خومناهو له پاش زیانیک لیئی که وتووه دهليت: نهمه هی خزمه. واته: نیشن: نهمه ههقی خزمانه. عبدالرحمن ی کوبی زهیدی کوبی نسله نقد جوان تفاسیری نهم نایه تهی کردروه فهرمومویت له نایه تهدا: ﴿قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ مُلْكِيَّةِ عِنْدِيٍّ﴾ واته: نه گهر خودا پازی نه بیوایه لیئی و پیزی لیئی نه نایه نهم سامانه ی پی نهده به خشیم. نهم نایه تهی خویند: ﴿أَوَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقَرْوَنَ مَنْ هُوَ أَشَدُ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمِيعًا وَلَا يُسْتَعْلَمُ عَنْ ذُوْنِيهِ الْمُجْرُمُونُ﴾. هر به و شیوه یه نه وانه ی که زانیاریان که مه، هر کاتیک خودا پیزی فراوان کردن له خزیان ده گنبدین و نیشن: نه گهر شایانی نهم پنچو پیزی نه بیوینایه خودا پی نهده به خشین. ناختر نه وانه نه یان زانیوه که له پیش نه وان نقد چینی قپ کرد که له نه وان نقد به هیئتیرو خاوهن ده سه لاتر بیون.

﴿فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَلْيَئُتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِقَ قَنْدُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍ عَظِيمٍ﴾ واته: خوای گوره ده فهرمومویت: ﴿وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلْكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ مَاءَنَ وَعَيْلَ صَلِحًا وَلَا يُلْقَهُمَا إِلَّا الصَّابِرُونَ﴾.

قارون چووه ناو هوزه کهی به فیزو کهش و فشهه و هوزه کهی له ناو خویاندا با سیاندا با سیان ده گرد

خوای گوره ده فهرمومویت: ﴿فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَلْيَئُتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِقَ قَنْدُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍ عَظِيمٍ﴾ واته: خوای گوره باسی قارون ده کات که پیزیک هاته ناو هوزه کهی و خزی پازاند بیووه و کیفی ده گرد به سریاندا له گهل داروده استه که یدا به هممو جزده جلویه رگنیکی جوان و گران به هاوه، کاتیک نه وانه نقد حزیان له ڈیان و پابوادنی دنیا ده گرد گوتیان: وده خوای گوره ده فهرمومویت: ﴿وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلْكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ مَاءَنَ وَعَيْلَ صَلِحًا﴾ واته: زان او پیاو چاکه کانیان گوتیان: هاوار بق نیویه پاداشتی خوای گوره نقد چاکته بق بعدنده خاوهن باوهه چاکه کانی له پیزی قیامه تهدا که ده بیینن قارون ههیه تی. وده له فهرمومویت سه حیدا هاتووه: (خوای گوره ده فهرمومویت: ((ناما ده م کردووه بق بعدنده چاکه کانم نه وهی که چاو نه بیینیوه و گوی نه بیستووه و به خیالی که سیشدا نه هاتووه نه گهر حزیش ده کن نهم نایه ته بخوینن: ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أَخْفَى لَهُمْ مِنْ قُرْآنٍ أَعْيُّنِي جَزَاءٌ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ واته: نینجا که س نازانی

۱ الطبری (۱۹/۱۲۶).

۲ السجدة (۱۷).

چی شاراوه‌توه بیان له (به هاشتما که هۆی) کەشبوونی چاوانن ئەم پاداشتە (دەدریتنهو) به هۆی ئەو کرده‌وانەی کە کردوبویانه)). ^۱ (وَلَا يُلْقَنَّهَا إِلَّا أَصْبَرْتُهُنَّ) واتە: ئەمەش هەر بەشی خۇپاگرانە. سودى دەلى: ئەو بە هاشتە هەر جىئى خۇپاگرانە. وەك ئەوهى قسى ئەو زانا پياوچاكانە تىواو كەدېتتە. ^۲ ئىپينو جەریر دەلى: ئەم وەتىيە - خلاتە - تەنها بەشى خۇپاگرانە ئەوانەی کە دلخېش بىدون بە ژيانى دونياو بە هيواى پاداشتى پۇنى قىامەتن، وەك ئەوهى ئەم قسىيە قسى ئەوان بىتتە تەوايان نەكەدېتت خواى گورە باسى مەيتاون و بىزى تەواو كەدوون^۳.

﴿فَسَفَنَا إِيمَادِيَّ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِتْنَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنَصَّرِينَ ﴾^۴
وَاصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنُّوا مَكَانَةً بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيُكَانُ إِنَّ اللَّهَ يَسْعِطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا
أَنْ مَنْ أَنْعَمْنَا لَهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيُكَانُهُ لَا يَقْلِبُ الْكَفَرُونَ ﴾^۵

پۇچوونى قارون و سامانىھەكىي بە ناخى زەمیندا

كاتىك خواى گورە باسى قارونى كرد كە بە عنەنتەو تەمنتەنەو - بە فيزەوە - هات بىز ناو ھۆزەكەي و خۆى فەرز كەربوو بە سەرياندا ئەوهەدى پىن نەچوو خواى گورە بە خۆيى و مال تو مەندال تو سامانىھەو بە ناخى زەۋيدا بىرىشى خوارەوە، وەك لە فەرمۇودە سەحىخدا ھاتۇرە لە بۇخارىيەدە ئەويش لە سالىھوە كە باوکى بىزى كېتىۋەتە دەلى: پىتەمبەرى خوا^(۶) فەرمۇوى: (كاتىك پىاۋىتكى جله كانى شۇپىكەربووەوە - واتە فيزى پىيە دەكىد - لەپر چوو بە ناخى زەۋيدا، ھەتا پۇنى قىامەت ئەو كەسە - بە ناخى زەۋيدا دەچىت - هەر زىمەي دېت) پاشانىش پىوایتى كەدووە لە سالىھوە لە ئەبۇ ھورەپەرەوە ئەمېش لە پىتەمبەرى خوا^(۷) فەرمۇوى: (وەختىك كە پىاۋىتكە لەپىش ئېپەرەوە بۇو بە دۇو بوردەي - پۇشاڭ - سەۋەزەوە ھاتۇرەتە دەرەوەو فىزى پىيە دەرەوە، خودا فەرمانى داوه بە زەمين بىردوویەتى - گەرتۇپەتى - بە ناخى خۆيىدا، زىمەنی - دەنگى - لېپەدە لەناو زەمیندا ھەتا پۇنى قىامەت^۸). تەنها ئىمامى ئەحمد پىوایتى كەدووە سەنەدەكەي چاڭ، خواى گورە دە فەرمۇوتىت:
﴿فَسَفَنَا إِيمَادِيَّ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِتْنَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنَصَّرِينَ ﴾ واتە:

^۱ فتح الباري (۳۷۵/۸).

^۲ ابن أبي حاتم (۳۰۱۶/۱۹).

^۳ الطبرى (۱۲۹/۱۹).

^۴ فتح الباري (۲۶۹/۱۰).

^۵ احمد (۴۰/۳)، فەرمۇدە يەكى حەستە.

یهندو ئامۇزىگارى ھۆزەكەي بە رۇچۇونى قارون بە ناخى زەمینىدا

خوای که وده دهه رمومیت: ﴿وَاصْبِرْ لِلّٰذِينَ تَنْهَا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ﴾ واته: نهوانهی دوینی قارونیان

بینی بهو عهنهنه و تمنتهنه و - خپرخاندنه و - وه خوای کوره فارموده تی: «فَقَالَ اللَّهُرَبُّ يُرِيدُونَكُمْ أَلْجِئُوهُنَّا الْدُّنْيَا يَأْتِيَتْ لَنَا مِثْلَ مَا أُوفِقَ قَدْشُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظْلٍ عَظِيمٍ»^۱ واته: نهانهی زیانیان دهوبست و تیان نای خزگه نهوندهی به قارون دراوه نیمهش بمان بواهی به پاستی نه و (قارون) خاوهنه بختیکی گوردیده. کاتیک پندو به ناخی زهمیندا نیزن: «وَنِيكَائِكَ اللَّهُ يَسْعِلُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادَةِ وَيَقْدِرُ»^۲ واته: مال و سامان نیشانهی په زامنهندی خودا نیه بز خاوهنه کهی له بهنده کانی خودا، چونکه خودای مهندیکیش داده به زینیت، کاره کانی پره له کارناتی و به لگه کی ته او، وده لهم به رز ده کاته و هو هندیکیش داده به خشیت، هاره کانی پره له کارناتی و به لگه کی ته او، وده لهم نه مرمووده مرتفوعه دا - المرفوع - هاتوره له نیبنو مسعوده ووه: (بینگومان خودا پهوشتن نیوهی دابهش کردوده وده چقن پندنی دابهش کردون، مال ده به خشیت بهوهی خوشی ده ویت و بهوهش که خوشی ناویت، وه باوه پ نادات به که سیک مه گهار خوشی بویت)، «لَنَّا لَآ أَنْ مَنْ أَنْهَ عَيْنَاهُ لَخَسْفَ بِنَا» واته: نه گهار خودا به سقزو به زهی و چاکی خزی نه بواهی، پری ده کردین به ناخی زهمیندا وده چلن قارونی به ناخی زهمیندا برد. چونکه نیمه هزاره شهزاده، بینگومان پزگار نابن نهوانهی شوکرانه بیتی چاکهی خوانین (کافرن). مه بستیان نهود بورو که قارون خوانه ناس بورو، خوانه ناسیش لای خودا پزگاری نایبت نه له دنیاو نه له پریتی قیامه تدا. زیانیانی زمان پایان جیاوازه لیره دا له سه روتھی «وَنِيكَان»^۳ واته: (الم تَرَ أَنْ) نه مه پای قه قاده بیه، وه گوتراوه: (وی کان) حرفه کانی جیاکراونه توه، حرفی - وی - بز تهنه جوب یان تنیبیه به کاره تراوه، وه - کان - بیش به واتای (أَنْهُنَّ وَأَحْسَبُ)^۴ به کاره تراوه.

فَلَمْ يَخْرُجْ مِنْهَا وَمَنْ بَجَاءَ بِالشَّيْءَ فَلَا يُغَيِّرُ الَّذِينَ عَلَوْا السَّبَقَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

القصص (٧٩).

^۱ احمد (۱/۳۸۷)، فرموده کی لاوازه.

خواه گوره ده فرمومويت: «**فَلَكَ الْدَّارُ الْآخِرَةُ بِنَعْمَلُهَا لِلَّذِينَ هُوَ خَوَى گوره ده فرمومويت: نيمه مالي دوايدينمان داناهه، ثهو ماله پير بهمهه نه براوه يه که کوراني به سه ردا نايهه تو له ناو ناچيخت و هر ده مينيتيه و بق نه و بهنه خاوهن باوه رانه که خزيان به کم ده زان و فيز ناکهن به سه ر بهنه کانه خودادو نازاريان ناده ن و به دفعه پي له گه ليان ناکهن، و هك عيکريمه ده لى: (العلوا) و اته: زورداري - خود فرنز كردن - ^۱ نيبنو جوره بع ده لى: «**لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ**» و اته: نايانه وئي خز به زلترو زوردارتر بزانن «**وَلَا فَسَادًا**» و اته: کاري خراب کردن و به دفعه پي. ^۲ نيبنو جرير پيوانيه تي کردووه له عهليه و ده لى: پياو پتن خوش سه ر عله کانه - شراك - چاكتر بيت له قهيتانه نه على خلتك، بري نه ناهيته ده کويت که خواه گوره ده فرمومويت: «**فَلَكَ الْدَّارُ الْآخِرَةُ بِنَعْمَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَلَا تَقْبَةً لِلْمُنْقَبِينَ**». ^۳ نه وه وختنيک بهري نه نايهه ده کويت که فيني پيشه بکات و خزی به زيابر بزانهت وه نه مهش کاريکي خرابه، و هك له فرموموده ها تورو له پيغامبره وه (صلوات الله عليه) که فرمومويت: (نيگام - وحى - بق کراوه که خزتان به کم بزانن هتا کس به سه ر کاسی تردا خزی به دل نه زانهت و کسيش دهست دريزي نه کاته سه ر کاسی تر). ^۴ بهلام نه گار خوده پيغامش بيو تمنها له بار جوانيه که، نه وه هيچ تبا نيه و خراب نيه. و هك فرموموده ده هاتورو که پياویک گوتی: نه و پيغامبره خوا من حمز ده کم جله کامن چاك بيت و نه عله کامن چاك بيت، نايا نه وه له فيزو زلیه و هي؟ پيغامبر (صلوات الله عليه) فرموموي: (نه خير خودا جوانه و جوانيشي پي خوش). خواه گوره ده فرمومويت: «**مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ حِيلَةٌ مِّنْهَا**» و اته: هر که سينک کاريکي چاكه بکات خواه گوره له پيغام تدا به چندجار له سه ر نه چاكه يه پاداشتني نه و بهنه دهه خزی ده داته وه، نه م پيغامش له به زهبي و فرزلي خواه گوره و هي، پاشان ده فرمومويت: «**وَمَنْ جَاءَ بِالْسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ**» و اته: هر که سينک کاري خرابي کردي بيت به نهندازه کاره خرابه که سزا دهدريت. و هك خواه گوره له نايابه تيکي تردا فرمومويت:**

الطباطبائي (٦٣٧/١٩).

الطبرى (٦٣٧/١٩).

الطبرى (٦٣٨/١٩).

مسلم (١٤/٢١٩٩).

مسلم (١/٩٢).

وَمَنْ جَاءَ بِالشَّيْءِ فَكَيْتُ وُجُوهُهُمْ فِي الْأَرْضِ هَلْ تُبْزُرُكُ إِلَّا مَا كُثِرَ تَعْلَمُونَ^{۱۰} وَاتَّهُ: وَهُرَكَسْ خرایپه کرد بیت (له بیڑدا) به سر پوچ دهم و چاویاندا ده خویته ناو ناگر (ی دیزده خ) نایا سزا ده دریت جگه له وهی ده تانکرد. نه مهیش هر له پیندو فهزالی خود او وهی.

فَإِنَّ اللَّهَ فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْمَانَ لِرَدَّكَ إِلَى مَعَادِكَ قُلْ تَعَالَمَ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ شَيْءٌ^{۱۱} وَمَا كَنْتَ تَرْجُوا أَنْ يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَ ظَهِيرًا لِلْكُفَّارِ^{۱۲} وَلَا يُصْدِنَكَ عَنْ مَيْتَةِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ^{۱۳} وَلَا تَنْدَعْ مَعَ اللَّهِ إِلَهَاهَا أَخْرَى إِلَّا هُوَ أَكْثَرُ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ^{۱۴}

فرماندان به بانگه وازو یه کتابه درستی

خواه گواره فرمان ده کات به پیغامبره کهی (علیه السلام) که نه و په بیامهی پیش دراوه پای بگهیه نیت و قوریان بخوبینیته وه بت خه لکی، چونکه خودا پرسیاری لی ده کات له سر نه و نه رکه گرانهی که پیغامبره ریتیه له بیڑی قیامه تدا. وه ده فرمومویت: «إِنَّ اللَّهَ فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْمَانَ لِرَدَّكَ إِلَى مَعَادِكَ» وَاتَّهُ: نه و کاسهی نه و نه رکهی خستووهه سه رشانت که بیگهیه نی پرسیارت لی ده کات له بیڑی قیامه تدا له و باره یوه. وه خواه گواره له نایه تی تردا فرمومویه تی: «فَلَنَسْعَنَ الَّذِينَ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ وَلَنَسْعَنَ الرَّسِّلَنَ»^{۱۵} وَاتَّهُ: سویند به خوا به پاستی پرسیار ده کهین له وانهی که پیغامبرانیان بق نیزدرا (که چون پیشوازیان لیکردن) وه بینگمان پرسیاریش ده کهین له پیغامبره زان که چون وه لام درانه وه. وه ده فرمومویت: «وَوَمَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرُّسُلُ نَبِيًّا مَّا ذَا أَجْبَثُ»^{۱۶} وَاتَّهُ: له بیڑیک (پترسن) خوا هممو پیغامبره زان کرده کاته وه نهوسا پیشان ده فرمومویت چ وه لامیکتان درایه وه؟ وه ده فرمومویت: «وَرَجَائِهِ بِالنَّبِيْعِ وَالشَّهَدَاءِ»^{۱۷} وَاتَّهُ: وه پیغامبره زان و شایه ته کان ده همینه زن. بزخاری له ته فسیردا له سه حیجه کهیدا رویایه تی کردیووه له نیبنو عه باسه وه (په زای خواه لی بیت) ده لی: «لِرَدَّكَ إِلَى مَعَادِكَ» وَاتَّهُ: ده تباته وه بت مه که. نه سائیش له ته فسیره کهیدا هر وای گوتوروه. نیبنو

^۱ النمل (۹۰).

^۲ الاعراف (۶).

^۳ المائدہ (۱۰۹).

^۴ الزمر (۶۹).

^۵ فتح الباری (۳۶۹/۸).

جه ریزیش هر وای گوتوجه.^۱ عدو فیش پیوایته کرد و نیبتو عه باسده: «لَرَادَكَ إِلَى مَعَادِ» واته: ده تباته و بزمکه و دک چون ده ری کردی له مککه.^۲ موحده‌مدی کوپی نیسحاق ده لی: له مواجهیده و: «لَرَادَكَ إِلَى مَعَادِ» واته: بق شویتی له دایک برونت له مککه.^۳ و نیبتو عه باس جاریکی تر مانای «لَرَادَكَ إِلَى مَعَادِ» کرد و به مردن و جاریکی تربه پنجه قیامه ت که دوای مردن دیست، و به جاریکی تریش به بهمهشت که شویتی پاداشتدانه وهی نه و ثرکه یه که گیاندرویه تی به مرؤفو جنونکه.

چونکه پیغمبر (صلی الله علیه و آله و سلم) ت او اترین و به پیزترین خلکی خودا هم میویه تی. «فُلَّتْ رَبِّ أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي صَلَلٍ مُّبِينٌ» واته: بیژه: به وانهی که دژایه تیت ده کنه و بپوات پی ناکهن له ناو هوزه که تدا له و موشیکانه و نه و که سانه ش شوین نهوان که و توون له دنیاوله قیامه تدا دهست کی ده که ویت. پاشان خوای گورد بمهره مازنکانی خلی و بهر چاوی پیغمبر (صلی الله علیه و آله و سلم) بهنده کانی دینیتیه وه بقی پهوانه کرد وون ده فرمومیت: «وَمَا كُنْتَ تَرْجُوا أَنْ يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ» واته: تو له پیشه وه وات نده زانی که نیگات بت دیت «أَلَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ» واته: به لام له دلوقانی خواهید بت بهنده کانی که پهیامی به تودا پهوانه کرد ووه بقیان و نه و بهمه مازن شی به تو داوه. «فَلَا تَكُونَ ظَهِيرًا لِلْكُفَّارِينَ» واته: سا توش پشتیوانی له خوانه ناسان مهکه و دورکه و هرمه لیبان و گوییان پی مهده و دژایه تیان بکه. پاشان خوای گورد ده فرمومیت: «وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنِ الْإِيمَانَ اللَّهُ بَعْدَ إِذْ أَنْزَلَ إِلَيْكَ» واته: هیچ دلگران مه به که نهوانه دژایه تیت ده کنه و ههوله ددهن خلکی له تو دور بخنه وه و له پیگا لایانده، گوئی ماده ری و بی خم به، خوای گورد قسسه تی تو زال ده کات و پشتگیری ٹایینه که ده کات و نه و پهیامه خودا بقی ناردوی سری ده خات به سر هم مو ٹاینه کانی تودا، بقیه فرمومیت: «وَأَدْعُ إِلَى رَبِّكَ» واته: بانگی خلک بکه بت لای پهروه ردگارت، یانی ته نهانه له پهروه رنده هی خوت بپایپرده و که شهريکی نیه و «وَلَا تَكُونَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ» واته: له گهله بت په رستان مه به. پاشان ده فرمومیت: «وَلَا تَنْتَعُ مَعَ الَّهِ إِلَهَ أَخْرَى لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ» واته: غه بیغیر خودا

^۱ النسائي في الكبرى (٤٢٥/٦).

^۲ الطبری (٦٤١/١٩).

^۳ الطبری (٦٤١/١٩).

^۴ الطبری (٦٤١/١٩).

میچ شتیک بق پرستن ناشیت. تنها هانا هر بق نهاده ببرت، **﴿كُلُّ شَيْءٍ وَ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ﴾** واته: هر بروه و هر ده مینیت و هر نهاده میشه زیندووه و به سر هه مورو شت پاده‌گات. هه مورو خله‌کی ده مرینی و خوی نامیریت. وک خوای گوره له ئایه‌تی تردا فرمومویه‌تی: **﴿كُلُّ مِنْ عَلَيْهَا فَانٌ﴾**^۱ ویتنی وججه ریک ذو الْجَنَّلِ وَالْأَكْارِمِ^۲ واته: هارچی که س له سر زه ویدایه نامینیت و تیاده‌چیت، و هر په روه ردگارت ده مینیت که خاونهن شکری پیزداره. له جیاتی (الذات) وتهی (الوجه) هیناوه وک له نایه‌تی پشدا فرمومویه‌تی: **﴿كُلُّ شَيْءٍ وَ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ﴾** واته: غیری نهاده مورو شتیک له نهاده چیت. له فرمومده‌ی سه‌حیحدا هاتووه له پیگای نهبو سله‌مهوه له نهبو هوره‌بیره‌وه دهلى: پیغامبه‌ی خوا (علیه السلام) فرموموی: (پاسترین قسه، قسه‌ی له بیدی شاعیره - الشاعر لبید - که گوتورویه‌تی: سا بزانن هه مورو شتیک له غیری خوا پرپوچه - باتیله -) **﴿إِنَّمَا لَهُ الْحُكْمُ﴾** واته: خاونی فرمان و ده سه‌لاته و میچ که سیک ناثوانیت دهست بخاته کاری. **﴿وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾** واته: هر بق لای نهاده ببرت‌وه، له پذیتی قیامه‌تدا پاداشتستان ده داته و له سر کرداره کان چاکه به چاکه و خرابه‌یش به سزادان و توله لی سه‌ندن.

تفسیری سوره‌تی (العنکبوت)

له مه ککه‌دا هاتووه‌ته خواروه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿هَلَّمَ أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يَتَرَكُّوا أَنْ يَقُولُوا أَمْنًا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿١﴾ وَلَقَدْ فَتَنَاهُ اللَّهُنَّ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ أَلَّا يَرَى صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَذَّابِينَ ﴿٢﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٣﴾﴾

تاقی کردنه‌وهی خاونن باومنان هه تا دمرکه ویت کی راست دهکات و کی درو دهکات

خوای گوره ده فرمومویت: **﴿هَلَّمَ﴾** باسی نهاده پیتانه له سوره‌تی به قره‌دا کراوه، پیویست ناکات لیره‌دا باسی بکینه‌وه، **﴿أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يَتَرَكُّوا أَنْ يَقُولُوا أَمْنًا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ﴾** نهاده نیستیفهمی نینکاریه، واته: هر ده بیت خوای گوره بهنده خاونن باوه‌ه کانی خوی تاقی بکات‌وه، هر که سه و

^۱ الرحمن (۲۶-۲۷).

^۲ فتح الباری (۷/۱۸۲).

به پیشی نه و با وہ پرہی که ہم یہ تی، وہ ک لہ فرمودہ سے حیدا ہاتووہ: (نه و کہ سانہی کہ تو ندتر) زیارت - تو شی تا قیکردنہ وہ دہ بن پیغام بران (سلامی خوایان لی بیت) پاش نہوان پیاو چاکان و پاشان چاک کان و چاک کانی تریش، هر پیاو وہ ب پیشی خزی تاقی دہ کریتھو، خز نہ کر لہ سہر نایبہ کی تو ندتر ببو زیارت تاقی دہ کریتھو - تو شی بہلا دہ بیت) ^۱ نہم نایبہ وہ نہ نایبہ واپس کے خودا کے وہ دہ فرمومیت: **﴿أَمْ حَسِّنْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ جَهَنَّمُ وَأَمْنَكُمْ وَيَعْلَمُ الظَّمَرَيْنَ﴾** واتہ: نایابنیوہا گومانتان دہ برد کے دھچنے بہ مہشت لہ کاتیکدا ہیشتا خوا دہ ری نہ خستووہ نہ وانہی تیدہ کرشن لہ نیوہو ہیشتا دہ ری نہ خستووہ خپراگران. نمونہی نہم نایبہ لہ سوچہ تی (البراءۃ) دا ہاتووہ. وہ لہ سوچہ تی (البقرۃ) دا خودا کے وہ فرمومیت: **﴿أَمْ حَسِّنْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثْلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسْتَهْمِمُ الْأَبْسَأَهُ وَالْأَصْرَأَهُ وَزُلْزِلُوا حَتَّىٰ يَقُولُ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَنْ قَصَرَ اللَّهُ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ فَرِبَّهُ﴾** واتہ: بڑی خوا کے وہ لیرہ دہ فرمومیت: **﴿وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَمَّا لَعِلْمُنَ اللَّهُ الَّذِي كَرِهُوا صَدَقُوا وَلَمَّا لَعِلْمُنَ الْكَذَّابِيْنَ﴾** واتہ: نیمہ نہ وانہی پیش نہ مانیشمان تاقی کرده وہ هتا دہ رکھوی کی پاستی کردووہ و کیش درکی کردووہ لہ وانہی کہ خویان بہ خاونہن باوہر زانیووہ، چونکہ خودا مہنن ناگداری نہوویہ کہ ببووہ و نہ وہیش کے دہ بیت، نہوویشی کہ نہ ببووہ دہ بیت و چون پہیدا دہ بیت، نہ مہ پای ہامو پیشہویانی سونہ و جماعیہ لہ سہری کلن. نیبینو ہے باس و کہ سانی تریش هروا دہ لین لہوئنے نہم نایبہ تانہ **﴿أَلَا لَنْ تَعْلَمُ﴾** واتہ: مہ گین بق نہووی کہ بیبینیں. چونکہ بینینی پہیوہندی بہ شتیکو وہ ہمیہ کہ ببیت و دیار بیت. بہلام زانیاری گشتگیرنہ لہ بینین، پہیوہندی بہ بونو و نہ بونیشہو وہ ہمیہ.

خرابہ کاران لہ سزای خوا بذکار نابن خوا کے وہ دہ فرمومیت: **﴿أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْقِفُونَا سَآءَةً مَا يَعْكُمُونَ﴾** واتہ: با نہ و کہ سانہی کہ بروا نامہتین و دہ زانن بذکاریان دہ بی لہو تا قیکردنہ وہی، بتگومان سزاو تولیہ دیتہ پیشان کہ نزد گران و تو ندتره لہ تا قیکردنہ وہی، بڑی خوا کے وہ فرمومیت: **﴿أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْقِفُونَا﴾** واتہ: لہ دہ ستمان دہ رناچن و جہزادہ بھی نیمہ دہ چیٹن. **﴿سَآءَةً مَا يَعْكُمُونَ﴾** واتہ: خرابیان لیک دا وہ تو وہ بہ ھلہ دا چوون.

^۱ الترمذی (۳۲۹۸) واحمد (۱۷۷۲/۱)، فرمودہ یہ کی سہ حیجہ.

^۲ ال عمران (۱۴۲).

^۳ البقرة (۲۱۴).

﴿مَنْ كَانَ يَتَّبِعُ لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَا تُؤْتِ وَهُوَ أَكْبَيْعُ الْعَالَمِينَ ﴾ ۱۰ وَمَنْ جَنَحَ فَإِنَّمَا يُجْنَهُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ عَنِ الْمُذَمِّنِ ۱۱ وَالَّذِينَ مَأْمَنُوا وَعَلَوْا الصَّلَاحَتِ لِكُفَّارَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ۱۲﴾

خوای گهوره هیوای پیاوچاکان دینیته دی

خوای گهوره فرموده تی: «من کان یتّبّعو لقاء الله فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَا تُؤْتِ وَهُوَ أَكْبَيْعُ الْعَالَمِينَ» واته: هر کهستک به هیوای کهیشتن به خودایه له پذیزی قیامه تداو ئاکاری چاکی کرد و به نومیدی پاداشتی چاکه له لای خودا، به زیوانه خوای گهوره نه و ناواتهی بق وهدی دینی و پاداشتی تواوی دده داته به زیادی شوه کومانی تیدا نیه چونکه خودا لاثنه وهی به ندھ کانی ده بیستی و چاوی له هه مویانه. خودای گهوره ده فرموموتی: «وَمَنْ جَنَحَ فَإِنَّمَا يُجْنَهُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ عَنِ الْمُذَمِّنِ» واته: و هر کهس جیهاد بکات و تی بکوشیت ناهه بق خزی تی ده کرشیت به پاستی خوا له هه مو جیهانیان بین نیازه. و هک نه م نایه ته وايه که ده فرموموتی: «مَنْ عَيْلَ صَلَاحًا فَلَنَفْسِهِ»^۱ واته: هر کهستک کاریکی چاکه بکات قازانجه کهی بق خزی ده گهپتیه و، چونکه خوای گهوره بین نیازه له کرداری به ندھ کانی، هه مو خه لکی له سر دالی یهک پیاوی له خواترسین که سیان کربیتیه و له مولکی خوا هیچ زیاد ناکات. پاشان خوای گهوره له کهل ناهه که بین نیازه له هه مو خه لکی، به سقزو بزمی خزی پاداشتی نه وانهی که خاوهن باوه پو ئاکار چاک بون باشترين پاداشتیان ده داته و. له تاوانیشیان ده ببوریت و له کرداره کانی خویان چاکتر پاداشت و هر ده گرن. که مترين چاکه قهبول ده کات و پاداشتی له سر ده داته و له یهک به ده دوه تا یهک به حهوت سه، سزای خرابه ش به نهندازهی خرابه که ده بیت يان لیتی ده ببوریت و چاپو شی لی ده کریت، و هک خوای گهوره فرموموتی: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مُقَاتَلَةً وَإِنَّكَ حَسَنَتْ يُضْنِفُهَا وَيُؤْتَتْ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا»^۲ واته: به پاستی خوا قورسایی کردیله یهک ستم ناکات و نه گه ر چاکه یهک هه بیت هه بیت (خودا) چهندانهی ده کات وه و ده بیه خشیت له لاین خوبیه و پاداشتیکی گهوره. پاشان ده فرموموتی: «وَالَّذِينَ مَأْمَنُوا وَعَلَوْا الصَّلَاحَاتِ لِكُفَّارَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ»^۳ واته: نه وانهی خاوهن باوه بین و ئاکار چاکن، خرابه کانیان ده سرینه وه، باشت له وهی کرد ویانه پاداشتیان ده دینه وه.

^۱ فصلت (۶۴).

^۲ النساء (۴۰).

﴿وَصَيَّنَا لِلْإِنْسَنَ بِوَلَدِهِ حُسْنًا وَلَنْ جَهَدَكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطْعِمُهُمَا إِلَّا مَرْجِعُكُمْ فَإِنِّي شَكُورٌ
بِمَا كُنْتُ تَعْمَلُونَ ﴾٨٠ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُذَخِّلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴾١﴾

فهرماندان به چاکه کردن له گهل دایک و باوک

خوای گوره فهرمان ده کات به بهنده کانی که چاکه له گهل دایک و باوکیان بکهن پاش نهودی که فهرمانیان پی ده کات که تمنها هر خوا پیپرسن، چونکه بابو دایک هری بونی مردشون پیپرسنسته نقد به چاکی مامه‌له‌یان له گهل بکریت، یارمه‌تی باب بدریت له بژیویداو هیچ نکلیه‌کی لی نه کریت و به سوزیشه‌وه پیز له دایک بکریت. بؤیه خوای گوره لهم نایه تانه‌دا فهرمومیه‌تی: «وَقَضَى رَبُّكَ أَلَا
تَعْبُدُوا إِلَّا إِيمَانَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِنْحَسَنْتُمْ إِمَّا يَتَّلَعَّنَ عَنْدَكُمُ الْكَيْبَرُ أَمْ حَدَّهُمَا أَوْ كَلَّاهُمَا فَلَا تَقْتُلُ مَلَائِكَةً وَلَا
تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴾٢٣﴾ وَأَنْخِضْ لَهُمَا جَنَاحَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ أَرْجِعْهُمَا كَمَا
رَبَّيْا فِي صَفِيرًا»^۱ واته: وه پیروه ردگارت بپیاری داوه که هیچ شتیک نه په رستن بیچگه له نهوده له گهل
دایک و باوکتان چاکه بکهن نه گدار یه کنکیان (باوکت و دایک) یان هر دوروکیان لای تو پیربیون قسه‌ی
ناخوشیان پی مدلی تمنانه توفیش وه تبیان مه خوبه و پتیاندا همل مه مشاخی (بلکو) وتهی نه رمو
شیرینیان (له گله‌دا) به کاریته، بالی خوبه‌کم زانینیان بیز پابخه له ببر به زهی و میهه‌هه بانیت پتیان بلی
نهی پیروه ردگارم په حمیان پیز بکه هر چونتیک نهوان منیان پیروه رده کرد به مندالی. له گهل
نهوه‌شدا که خودا پاسپتری کرد ووه فهرمانی داوه که به سرزو به زهی بنو چاکه‌یان له گله‌دا بکن
له سر ناو هه موو چاکه‌یه که کرد وویانه له گهل مندالی خزیاندا، خوای گوره ده فهرمومیت: «وَصَيَّنَا
لِلْإِنْسَنَ بِوَلَدِهِ حُسْنًا وَلَنْ جَهَدَكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطْعِمُهُمَا إِلَّا مَرْجِعُكُمْ فَإِنِّي شَكُورٌ
بِمَا كُنْتُ تَعْمَلُونَ» واته: وه فهرمانغان داوه به ناده‌می که چاکه له گهل دایک و باوکیدا بکات نه گدار نقد
جهختیان کرد له سرت گوتیان ده بیت شوینیان که وی له سر ناینی نهوان بیت نه گدار بت په رست بون
به قسیان مه که لهو داوایه‌یاندا، چونکه هه موو دینه‌وه بیز لای من له پیشی قیامه‌تدا، له سر نهودی که
چاکه‌ت کرد وویه له گله‌یان و خو پاگر بیویت له سر ناینی‌که‌ت پاداشت ده ده مووه، له پیشی پیاوچاکان
دادنده‌نیم، له باوک و دایک دوروت ده خمه‌وه، با تو نزیکترین که‌س بیت بهوان له دنیادا، چونکه
هه موو که‌ستیک له گهل نهوانه‌دا کرده کریته‌وه - حشر ده کریت - له پیشی قیامه‌تدا که خوش
ویستووه، واته: خوش ویستی ناینی. بؤیه خوای گوره فهرمومیه‌تی: «وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

^۱ الاسراء (٢٤-٢٣).

لَنْ تَذَخَّلُنَّهُمْ فِي الظَّلَّاجِينَ^{۱۰} وَاتَّهُوَ كَسَانَهُ بَاوِهٖ بَيَانٍ هَيْتَأْوُهُ وَكَرْدَهُوَهُ چاکَیانٍ کَرْبُوَهُ بَیَکَوْمَانٍ دَهْيَانْخَینَهُ پَیَنَی پَیَاوَ چاکَانَهُوَهُ . تَبِرْمَنِی پَیَوَایهٖ تِی کَرْدَوَوَهُ لَهُ تَفَسِیرِی نَهُمْ نَایَهٖ تَدَادَ لَهُ سَهَعَدَهُوَهُ دَهْلَی: چَوَارَ نَایَهٖ لَهُ سَهَرَ لَهُ خَوارَهُوَهُ پَاشَانَ بَهْسَرَهَاتَهُکَهُ خَرَی کَنْپَرَیهُوَهُ وَ گَوَتَی: دَایِکَمْ گَوَتَی: - آمَ سَعَدْ - بَهُ سَعَدَ: ثَایَا خَوا فَهَرَمَانِی پَیَنَی نَهُکَرْدَوَوَهُ بَهُ چاکَهُکَرَدَنْ؟ وَاتَّهُوَهُ چاکَهُکَرَدَنْ لَهُکَلَنْ دَاكَوَ بَابَ؟ سَا سَوَیَنَدَ بَهُ خَوا نَهُ خَوارَدَنْ وَنَهُ خَوارَدَنْهُوَهُ نَاخَرَمَهُوَهُ تَا دَهْمَرَمَ يَانَ دَهْبَیَتَهُ دَوْزَمَنِی نَهُ نَایَنَهُ . گَوَتَی: هَرَ کَاتِیَکَ گَهُرَ بَیَانِیسْتَایَهُ خَوارَدَنِی بَدَهَنَی دَهْمَیَانَ دَهْکَرَدَهُوَهُ - وَاتَّهُوَهُ دَهْمَیَانَ بَهُ زَرَ دَهْکَرَدَهُوَهُ - لَهُ کَاتَهُ دَهُ نَایَتَهُ هَاتَهُ خَوارَهُوَهُ: ﴿وَوَصَّنَا إِلَيْنَاهُ بِوَلَدِيهِ حَسْنًا وَإِنْ جَهَدَهَاكَ لِتَشْرِيكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطْعِهْمَاهَا^{۱۱}﴾ نَهُمْ فَهَرَمَوَدَهُ بَهُ شِیَامَیِ نَهُ حَمَدَهُ مُوسَلِیمَوَهُ نَهُ بَوَ دَاوَدَوَ نَهُ سَانِیشَ پَیَوَایهٖ تَیَانَ کَرْدَوَوَهُ . تَبِرْمَنِی دَهْلَی: فَهَرَمَوَدَهُ بَهُ کَی چَاكَوَ پَاسَتَهُ - حَسَنَ صَحِیحَ -

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ إِيمَانَكَإِلَيْهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِنْ جَاءَهُ نَصْرٌ مِّنْ رَّبِّكَ لِيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْلَئِسَ اللَّهُ يَأْعَلِمُ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَنَمِيَّنَ^{۱۲}﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ إِمَاعُوا وَلَيَعْلَمَنَّ

الْمُنْتَفِقِيْرَ (۱۱)

سروشَتَوَ خَوَی دُووْرُووَانَوَ یَاسَای خَوَدا لَهُ تَاقِیَ کَرْدَنَهُوَهُ

خَوَای گَهُورَهُ دَهْهَرَمَوَیَتَ: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ إِيمَانَكَإِلَيْهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ^{۱۳}﴾ خَوَای گَهُورَهُ باسِی سِیَفَاتِی کَرْمَهَلَیَکَ لَهُ خَمَلَکِی دَهْکَاتَ کَهُ دَهْمَ نَیَنَنَ: نَیَمَهُ خَاوَهَنَ باوَهَرِینَ بَهَ لَامَ باوَهَرَ لَهُ دَلَیَانَدَا جَیَگَیَرَ نَهُبَوَهُ دَرَقَ دَهَکَنَ کَهُ نَیَنَنَ خَاوَهَنَ باوَهَرِینَ، چُونَکَهُ کَاتِیَکَ کَهُ توُوشَی بَهَ لَایِکَ یَانَ گَرْفَتِیکَ هَاتَنَ، پَهْشِیَمَانَ دَهَبَنَهُوَهُ وَ اَکَوْمَانَ دَهَبَنَهُوَهُ تَوُوشَی بَهَ لَایِکَ بَوَوَنَ کَهُ مُوسَلَمَانَ بَوَوَنَ، نَیَبِنَوَ عَهَبَاسَ دَهَلَی: تَاقِیَ کَرْدَنَهُوَهُ کَهُ نَهُوهَیَهُ لَهُ نَایَنَهُکَهُی پَهْشِیَمَانَ دَهَبَیَتَهُوَهُ نَهُکَهُرَ لَهَبَرَ خَوا سَرَدَرا^{۱۴} . زَانِیانَی تَرَی پَیَشِینَیشَ (السلف) هَرَ وَایَانَ گَوَتَوَهُ . نَهُمْ نَایَتَهُ وَهُکَ شَوَّ نَایَتَهُ وَایَهُ کَهُ خَوَای گَهُورَهُ فَهَرَمَوَیَهُتَ: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ أَطْمَانَهُ^{۱۵} وَلَئِنْ أَصَابَهُ فِتْنَةٌ أَنْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ، خَيْرَ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ ذَلِكَ هُوَ الْخَسْرَانُ الْمُبِينُ^{۱۶}﴾ وَاتَّهُوَهُ لَهَنَارَ

^{۱۰} تحفة الأحوذني (۴۸/۹).

^{۱۱} أحمد (۱۸۱)، مسلم (۴/۱۸۷۷)، أبو داود (۳/۱۷۷)، النساء في الكبرى (۶/۳۴۸).

^{۱۲} الطبرى (۲۰/۱۲).

^{۱۳} الحج (۱۱).

خه لکدا کسی وا همیه خوا ده پرستیت له قه راغدا (له نیواندا) جا نه گهر تووشی خیر و خوشی بورو دلخوش ده بیت پیشی (به رد و ام ده بیت له خوا پرستی دا) وه نه گهر تووشی تاقیکردن وه و به لا بورو بهره و دوا هله ده گه پرته وه، پاشگه ز ده بیته وه له نایین زه ره رمه ندی دنیا و قیامه ت بورو ته نهای نه وهیه زیان و خه ساره تمدنی بروون و ناشکرا. پاشان خوای که ورده فه رمومیه تی: «ولَيْنَ جَاهَ نَصْرٍ مِّنْ رَّبِّكَ»

لَيَقُولُ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ»^۱ واته: نه گهر یارمه تیه کی نزیکی خودا بیت بوقنان نهای موحده مه د (علیه السلام) نیشن:

تیمهش له گه لanan بروین و برای دینی نیوهین، وه خوای که ورده فه رمومیه تی: «الَّذِينَ يَذَرُّصُونَ يَكُنُّ فَلَانْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِّنَ اللَّهِ قَاتُلُوا أَلَّا نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِكُفَّارِنَا نَصِيبٌ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ سَتَحْوَذُ عَلَيْكُمْ وَنَعْنَعُكُمْ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ»^۲ واته: (دو پووه کان) نهوانه چاوه بوانی (سره نجامی) نیوه ده کم جا نه گهر بوقنان بیو سره که وتن له لای خواوه ده لینه مه گهر تیمه له گه ل نیوه نه بروین؟ به لام نه گهر بیباوه پران به شیکیان (له سره که وتن) هه بورو ده لینه نایا تیمه زالمان نه کردن به سره نهواندا؟ و نیوه مان نه پاراست له نیمانداران؟ وه فه رمومیه تی: «فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَتْرَبَّنَ عِنْدَهُ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا آسَرُوا فِي أَقْسِيمِ تَدْمِيرٍ»^۳ واته: دهی نزیکه خوا سره که وتن و زالکردنی ته او و بنیتیت (بوقنمه مه د علیه السلام) یان له لاین خزی وه کاریکی تر بکات به هری نه وه وه وایان لی دیت له وهی په نهانیان کرد بورو له ده رونی خویاندا په شیمان ده بنو وه. وه لیزه شدا خوای که ورده با سیان ده کات و ده فه رمومیت: «ولَيْنَ

جَاهَ نَصْرٍ مِّنْ رَّبِّكَ لَيَقُولُ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ»^۴ واته: نه گهر یارمه تیه کیش له لاین خودا وه بیت، نیشن: تیمه له گه ل نیوه بروین، پاشان خوای که ورده فه رمومیه تی: «أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ»^۵ واته: نایا خودا ناگادراتر نیه له وهی که له دلی نهوانه دایه و شاره برویانه ته وه؟ هه رچه نه خویان و ده رد خهن که هاوپان له گه ل نیوه. خوای که ورده ده فه رمومیت: «وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ»^۶ واته: خوای بالا ده ست خه لکی تاقی ده کات وه به خوشی و به ناخوشی بوقنانه خواهنه باوه پران نهوانه که کوپرایلی فه رمانی خودا بروون و دو پووه کانیش نهوانه که به گوئی هه او و نهاده زنوی خویان کرد بورو له یه کتری جیا بکات وه. وهک له نایه تیکی تردا فه رمومیه تی: «ولَنَبْلُوَنَّكُمْ

^۱ النساء (۱۴۱).

^۲ العنكبوت (۵۲).

حَتَّى تَعْلَمُ الْجَهِيدِينَ مِنْكُمْ وَالْأَشْدِيرِينَ وَبَلُوْلَ الْخَارِجِينَ^۱ وَاتَّه: سویتند به خوا تاقیتان ده کینه و تا ده ری بخین و دیاریتت موجاهیدان و خوا پاکرنتنان و تا هه والتان چیه ناشکرای بکهین. خوای که وردہ باسی پودواده کهی نوحود (احد) ده کات و ئوهی که پوویدا تییدا له و تاقیکردن و کاره ساته گرانه که به سار پیغمه برو (علیه السلام) هاوه له کانیدا هات، ده فه رموویت: ﴿مَا كَانَ اللَّهُ لِيَدْرِ الْمُقْرِنُونَ عَلَىٰ مَا أَشْتَمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَعْلَمَ الْحَقِيقَةَ مِنَ الظَّيْبِ^۲﴾ وَاتَّه: خوا واز له بپوادوان ناهینتیت له سار نه و بارهی که ئیوهی له سار نه
که جیان بیونه وهی مولسلمان دوییبوو کافره).

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّهِ رَبِّكُمْ أَمَّا تَعْمَلُونَا وَنَحْنُ مِنْ حَطَبٍ كُمْ وَمَا هُمْ بِحَمِيلٍ إِنْ مِنْ حَمَّلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَذِيلُونَ ﴾١٢﴾ وَيَعْلَمُنَّ أَنَّهُمْ لَا يَفْعَلُونَ وَلَيَسْتَلِنُنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَنَّا كَانُوا بِفَقْرٍ وَرَبِّ ﴾١٣﴾

نه ترس خوانه ناسان له هه لگرتنى تاوانى خەلکى تربه و بەرچەي بىگەرنەوه بۇبى دينى خواي گەورە دەفەرمۇرىت: «وَقَالَ اللَّٰهُنَّ كَفَرُوا لِلَّٰهِبِ مَا مَنَّا أَتَيْعُو سَيِّئَاتِنَا وَلَنَحْمِلُ خَطَائِيكُمْ» خواي گەورە باسى خوانه ناسەكانى قوپەيش دەكەت كە دەيانگوت بە خاوهن باوهە كان نەوانەى شوين پېتى پاست كەوتپۇون، لە ئايىھەكتان پەشيمان بىنۋە بىتتەو سەرتايىنكەي ئىيە و بە قىسى ئىيە بىكەن. «وَلَنَحْمِلُ خَطَائِيكُمْ» هەرچى تاوان و خراپەتان هەبە هەمو بە گەردىنى ئىيە، وەك كەسىتىكى تر ئىيەت: ئەو كارە بىكە تۈبالي تاوانەكەت بە ئەستىرى من، خواي گەورەش بە درىزيان دەخاتەوه و دەفەرمۇرىت: «وَمَا هُم بِحَمِيلِيْنَ مِنْ خَطَائِيْمُهُمْ إِنْ مَنِّيْنَ وَإِنَّهُمْ لَكَذِبُورُكَ» واتە: نەوانە كە گۇتووپىانە تاوانەكانى نەوانە دەخەنە ئەستىرى خۆزىان، بىنگومان كەس تاوانى كەسى تر مەلناگىرىت بە راستى نەوانە درىزىن، چونكە خواي گەورە خواي گەورە دەفەرمۇرىت: «وَلَنْ تَعْمَلْ مُثْقَلَةً إِلَى حِلْهَا لَا يَعْمَلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَنْ كَانَ ذَا فُرْقَى» واتە: وە ئەگەر بارگىرانى (گوناھبارىك) بانگى كەسى تر بىكەت بىز مەلگرتنى (بارە گوناھەكەي) مىيچ لەو (بارە گوناھە) مەلناگىرىت مەرچەندە (داوالىتكاراوه كە) خزمىشى بىتت. وە فەرمۇبىتە: «وَلَا يَسْأَلُ حَمْدَ حَمِيمًا ﴿١﴾ نەصە ئىيە» واتە: وە مىيچ كەسىتى نايرىستىرە لە

محمد (۳۱) .

۱۷۹ (آل عمران).

۱۸۰

(V. V.) $\approx 10^{-11}$

هیچ کسیکی خوش ویستی خودی، که نیشانی به کتری دهد رین. پاشان خوای گهوره ده فرمودیت: «**وَلِيَحْمِلُّكُ أَنْقَاثَهُمْ وَأَقْلَامًا مَعَ أَنْقَاثِهِمْ وَلَيُسْأَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْرُثُونَ**»^۱ واته: سویند به خوا بیباوه پان باری گرانی (کوفرو توانی) خویان هله گن و باری گرانی (خه لکانی) تریش له گهل باری گرانی خویاندا هله گن و به پاستی له پندتی قیامه تدا پرسیاریان لی ده کریت له و درقو ده لسانه لی له دنیادا هله یانده بست. خوای گهوره باسی نه و خوانه ناس و گومپایانه ده گات که بانگی خه لکیان ده کرد بز بی دینی، که له پندتی قیامه تدا توانی خویان و توانی نه و کهسانه ش وا له گردنیاندا که گومپایان کردوون ببی نه وهی توانی نه وانیش هیچ کم بیته وه. وه خوای گهوره فرمودیتی: «**لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَنْ أَفْزَارَ الْأَذْيَنَ يُضْلُونَهُمْ بِعَيْرٍ عَلِيِّهِ**»^۲ واته: بز نه وهی باری گوناهی خویان به توانی هله بگن له پندتی دوایدا له گهل هندی له باری گوناهی نه وانهی که نه وان گومپایان ده کردن ببی زانیاری بیدارین نزد بهده نه وهی که هله گن (و ده یگنه نه است). له فرموده هی سه حیدا هاتووه: (هر کسیک بانگه واژ بگات بز سر پی پاست، به نهندازهی نه وانهی که شوینی ده کون و پاداشتی دهست ده کویی، ببی نه وهی که پاداشتی نه وانه هیچ کم بکریت وه، هر کسیک بانگه واژ بگات بز گومپایی به نهندازهی نه وانه که ده کن سزا ده دریت، ببی نه وهی له سزای نه وانه هیچ کم بکریت وه)^۳. هر له فرموده هی سه حیدا هاتووه ده فرمودیت: (هیچ کسیک ناکریت به ناهقی مه گین یا کم کوبی ناده م بهشی همه له خوینه کهی و توانه که یدا، چونکه یا کم که س بمو یاسای کوشتنی داهینا).^۴ خوای گهوره ده فرمودیت: «**وَلَيُسْأَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْرُثُونَ**»^۵ واته: پرسیاریان لی ده کریت له سر نه و بوختان و دریانه که کردوویانه. نیینوئه بی حاتم لیزه دا فرموده یه کی پیویت کردووه له نه بمو نومامه وه (بز نای خوای لی بیت) ده لی: پیغمبه ری خوا (﴿لَهُمْ﴾) نه و پیامهی که بزی هاتبو به توانی گهیاندی، پاشان گوتی: خویان لادن له ناهقی (الظلم) چونکه خوای گهوره سویند دخوات له پندتی قیامه تدا ده فرمودیت: ((به گهوره بی و ده سه لاتی خوی سویند بیت، چاوپوشنی له ناهقی و توان ناکم، پاشان جاچیه که جاپ ده دات و نیتیزی: فلانی کوبی فلان له کوبیه؟ دیت و به نهندازهی کیو چاکه شوینی ده که ویت، خه لکی هامو سه بیبر ده کن و لیکی زرد ده بنه وه ههتا له خزمه ت خودای مه زندا ده وه ستیت، پاشان فرمان ده دریت به

^۱ التحل (۲۵).^۲ مسلم (۲۰۶۰/۴).^۳ فتح الباری (۴۱۹/۶).

جاپدده که، جاپدده دار نیتیت: کن هقی هدیه لرسه رفلانی کوبی فلان با بیت، نه وانیش دین و له خزمت خوای گوره دا کزده بنه و دوهستن، خوای گوره ده فرموموت: به کاری ئم بهندی مندا پاچکن و حلقی لی بستینن، نه وانیش نیتین: چلن به کاری را بگهین؟ خوای گوره ده فرموموت: له چاکه کانی هد لگن بق نهوان، برده دواام چاکه کانی هد لده گرن هدتا هبیچ چاکه نامیتنی، خاوهن هقی تر نه ماوه، خوای گوره ده فرموموت: کاری نه عبدهم ته او بکن و هقی لی بستینن، نه وانیش نیتین: هبیچ چاکه نه ماوه، ده فرموموت: له خرابه کانی نهوان هد لگن و بیخنه سرهی نهی)، پاشان پیغمبر (علیه السلام) بهم نایته کرتایی میباشد: ﴿وَلِيَعْلَمَ أَنْفَاقَهُمْ وَأَنْقَالَهُمْ وَلِيُعْلَمَ يَوْمَ الْقِيَمةَ عَمَّا كَانُوا يَفْرَطُونَ﴾^۱، نه ده فرموده بیه نمودنی نزدیکه لکتبه سه حیجه کاندا لدم باره بیه و: (پیاوی) وا دیت چاکه کانی له پذیری قیامه تدا و هک کیوه کان واي، ناهه قی بهوه کرد ووه و مالی نه وه برد ووه و قسهی ناشیرینی نه گوت ووه، فلان له چاکه کانی ده بات و فلانیش له چاکه کانی ده بات، خو نه گه ر چاکه نه ماوه ته او بوله خرابه کانی نهوان هد لده کیریت و ده خربت سرهی)^۲.

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَلَمَّا فَرِحُوا بِأَنَّهُ سَنَّةٌ لَا حَسِينٌ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الظُّرُوفَاتُ وَهُمْ ظَلِيلُونَ

﴿فَأَبْيَنْتُهُ وَأَصْحَبَ السَّفِينَةَ وَجَعَلْنَاهَا مَائِيَةً لِلْعَنَمِينَ﴾^۳

باسی نوح پیغمه برو (سلامی خوای لی بیت) گه له گهی

نه نایته لیزه دا دلدان وهیه له خوای گوره ده بق بهندی و پیغمبری خلی موحده (علیه السلام) که باسی نوح پیغمه برو (سلامی خوای لی بیت) بق ده کات که نه ماوه نزدیکه لدن او هوزه کهیدا مایه وه به شه و به پذیری بانگی ده کردن بق لای خواو پیش پاست به پنهانی و به ناشکرا که چی هدر بود ده که وتنه وه پرایان ده کرد له هق پیشتیان تی ده کردو باوه پیان پی نه ده کرد، خالکیکی نزد کم نه بیت بروایان پی ده کرد، بقیه خوای گوره ده فرموموت: ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَلَمَّا فَرِحُوا بِأَنَّهُ سَنَّةٌ لَا حَسِينٌ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الظُّرُوفَاتُ وَهُمْ ظَلِيلُونَ﴾ واته: پاش نه و همو مو ماوه نزدیکه نه و آلف سنتی لای حسین عاما فاخذهم الظروفات وهم ظليلون واته: پاش نه و همو مو ماوه نزدیکه نه و بانگه وانی نوحه (سلامی خوای لی بیت) هبیچ کاریکی تی نه کردن و ناموزگاریه کانی نوحیان و هرنگه کرت، توش نهی موحده (علیه السلام) دلگران مبه و خم مخز بق هوزه کات که بیروات پی ناکن، چونکه خودا مهیلی له هر که سیک بیت شاره زای ده کات و مهیلیشی له هر که سیک بیت گومپای ده کات، همو شتیک به دهستی خوایه و همو کارویاریک دیتیو بق لای هو. و هک فرمومویه تی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ حَفَّتُ

^۱ الدر المنثور (۲۷۷/۵).

^۲ مسلم (۱۹۷/۴).

عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ۝ وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ مَا يَرَوْهُ ۝ وَاتَّهُ: بِرَأْسِتِي نَهَانِی دَهْرَچُوبَه وَ چَهْسِپَارَه بَقِیان بِرِیارَی پَهْرَوَه دَکَارت بِرِیا نَاهِینَ، (بِرِیا نَاهِینَ) هَرَچَهْنَه بَقِیان بَیْت هَمُو بَلَکَه وَ نَیشَانَه یَهَکَ. نَیشَنَعَه باس دَهَلَی: نَوْح (سَلَامِی خَوَای لَی بَیْت) پَهْوانَه کَرَایه سَهْر هَوْزَه کَهی تَهْمَهْنَی چَلَ سَالَ بَوَوَ، تَوْسَهْ دَوَ پَهْنَجَا سَالَ لَهْنَوْیانَدا مَایَهَوَه، دَوَایِ تَوْفَانَ وَ لَافَاوَهَه کَه شَهْسَت سَالَ مَایَهَوَه تَا خَلَکَه نَدَرِیوْنَ وَ بَلَوْبَوْنَه وَه. خَوَای کَهْرَه دَهَه فَهَرَمُویت: (فَأَبْيَضَهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ) ۝ وَاتَّهُ: نَهَانِی بَهْوَیان بَهْ نَوْه هَیْتَا (سَلَامِی خَوَای لَی بَیْت) پَذَکَارَمَان کَرَدن. بَهْ دَرِیَرَی لَهْ پَیْشَهْ دَهْ سَوْهَهْتَی (مَوْدَ) دَا بَاسَمَان کَرَدوْه پَیْوَیسَت نَاكَات لَیَرَه دَا جَارِیَکَه تَرَ باسَی بَکَهْنَه وَه. خَوَای کَهْرَه دَهَه فَهَرَمُویت: (وَجَعَلْنَاهَا مَائِيَةً لِلْعَنَمَيِّنَ) ۝ وَاتَّهُ: نَهَوَه گَمِیَه مَان وَه کَنِیَشَانَه یَهَکَ هَیَشَتَهْ دَهْ یَان هَهَر گَمِیَه کَه خَوَی مَایَهَوَه، وَه کَفَتَادَه نَیَرَی: نَهَوَه گَمِیَه مَایَهَوَه هَهَتَا سَهَرَه تَایِ نَایِنَی نَیِسَلَام لَه سَهَر جَوْدَی، یَان شَیَوهِی نَهَوَه گَمِیَهِ هَیَشَتَهْ دَهَه تَبَیَّتَه بَیْرَه وَهِرَیَه کَه بَوَه نَهَوَه خَلَکَه کَه چَنَ خَوَای کَهْرَه پَذَکَارَی کَرَدن لَهْ لَافَاوَه. وَه کَخَوَای کَهْرَه فَهَرَمُویتَی: (وَمَا يَهُ لَمْ أَنَا حَلَّنَا ذُرِّيَّتَهِ فِي الْعُلَىٰ الْمَشْحُونِ) ۝ وَنَظَفَنَا لَمْ مِنْ مُنْلِهِ مَا يَرَكُونَ ۝ وَلَنْ نَشَأْ نَفِرَقَهُمْ فَلَا صَرِيْعَ لَهُمْ وَلَا هُمْ بُقَدُونَ ۝ إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَعَالَىٰ جِينَ) ۝ وَاتَّهُ: وَه بَلَکَه کَه نَاشَکَای تَرَبَّوَه نَهَمَیَه کَه بَیْکَومَان نَیَب نَوَه کَانَی نَهَانَان لَه کَهْشَتَی پَرَکَارَو (له خَوَیان وَ کَلَوْپَه لَیَان) دَا هَلَکَرَتَوَه، وَه بَه وَیَنَهِی کَهْشَتَی شَتَانِیَکَی تَرِیشَمان بَلَن درَوَسَت کَرَدون کَه سَوَارَی بَن، وَه نَهَگَهْ بَمَانَه وَیَت نَوْقَمَیَان دَه کَهْبَن جَا مَیَج کَهْس نَایَتَ بَه هَاوَرِیانَه وَه پَذَکَارِیش نَاكَرَین (له نَوْقَمَبَوْن)، مَهَگَر بَه زَهَیَه نَیَمَه (پَذَکَارَیان بَکَات) وَ تَا کَاتَی دَیَارِکَارَو بَیَانِرَیتَی. وَه فَهَرَمُویتَی: (وَلَأَنَّ لَنَا طَفَا النَّهَاءَ حَلَّتْكُورِيَّةً) ۝ لَنَجَعَلَهَا لَكَنْزَكَرَه وَعَيَّهَا أَذْنَ وَعِيَّهَا) ۝ وَاتَّهُ: بِرَأْسِتِي نَیَمَه: کَاتَتِکَه کَهْثَاوَی (تَوْفَانَ) سَهَرَکَه وَت (بَایِرَه کَانَی) نَیَوَه مَان هَلَکَرَت لَه کَهْشَتَیدَا (نَهَی بَیَباوَه پَانَی مَهَکَکَه) تَا نَهَمْ کَرَده وَهِیَه بَکَهْنَه بَیْرَهِنَه رَهَوَه بَوَه نَیَوَه وَ کَوِینَکَنَکَی نَیَگَه یَشَتَوَه. وَه لَیَرَه شَدَا فَهَرَمُویتَی: (فَأَبْيَضَهُ وَأَصْحَابَ السَّيَّنَةِ وَجَعَلْنَاهَا مَائِيَةً

۱ یونس (۹۶-۹۷).

۲ الدر المنشود (۵/۲۷۲).

۳ الطبری (۲۰/۱۸).

۴ پس (۴۱-۴۴).

۵ الحافظ (۱۱-۱۲).

الْمُنَمِّيْكَ) نهادش له بابی ته دریجه (التدرب) له شهخصه و بد جنس (من الشخص الى الجنس) و هک
نهام نایته که ده فرمودیت: **(وَلَقَدْ زَيَّنَا أَسْمَاءَ الَّذِيْنَ يَعْصِيْحَ وَجَعَلْنَاهُمْ جُوْمًا لِّلشَّيْطِينِ**)^۱ و اته: سویند
بیت بیگومان ناسمانی دنیامان پازاندزته و به چرای نقد (ی نهسته) و گنپاومان له په جمس
شهیتانه کان. و اته: له شیوه و بابه تی نه و په جمس شهیتانیشی پی ده کهین و پاوی ده نتین، به
نهسته پازاره کان پاویان ناتین، خوای گوره فرمودیت: **(وَلَقَدْ حَلَقْنَا إِلَيْنَاهُ مِنْ سُلْكَلَقَةِ**

طَيْنٍ **(۱۵)** **مِمْ جَعَلْنَاهُ طُفَّةً فِي قَارَبِ مَكْيَنٍ** **(۱۶)**) و اته: سویند به خوا به راستی مردمان دروست کرد له
خولاسه و پالفتھیک له قبر، له پاشان نهومان کرده نوتفه یک له ثارامگایکی قایم (مندادانی دایک) دا.

(وَإِنَّهُمْ إِذَا قَالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَنْقُوْهُ ذَلِكُنْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ **(۱۷)** **إِنَّمَا تَعْبُدُونَ**
من دُونِ اللَّهِ أَوْنَانَا وَخَلَقْنَاهُنَّ أَفَكَانُ الَّذِيْنَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَعْلَمُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ
اللَّهِ الرِّزْقَ وَأَعْبُدُوهُ وَأَشْكُرُوا لِهِ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ **(۱۸)** **وَلَنْ تَكُنُوا بِرُّوا فَقَدْ كَذَّبَ أَمْرُهُ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلِمْ**

الرَّسُولُ إِلَّا آتَىَ الْمُثِيرَ

ئیبراھیم (سه لامی خوای لی بیت) نامزگاری که نه کهی ده کات

خوای گوره باسی بهنده و پیغامبرو خلیلی خوا و پیشه وای یه کتابه رستان ئیبراھیم ده کات
(سه لامی خوای لی بیت) که بانگی هوزه کهی کرد که تنهانها خوابنیان و هر نه و بپه رستان شهريکی بتو
دانه نتین و به پاکی و دلسرزی وله خوا بترسن و داوای بروزیش هر له و بکن له که سی تری داوا مکهن،
چونکه هر خودا شایانی سوپاس کردنه له سه رنه و به هرانه که داویه تی به بهنده کانی، کسی تر
ناتوانی بیدا. **(هَذَذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَنْقُوْهُ**) و اته: گوته ب هوزه کهی: خوا بپه رستان و لیتی بترسن و
خوتانی لی پیارتین، **(هَذِلِكُنْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ**) و اته: نه که رatan کرد تووشی
خیرو بیز ده بن له دنیاول له قیامه تدا، وه شهرو خرابه تان له کلن ده بیته وله دنیاول له قیامه تدا، **(هَلْ أَنَّ**
تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْنَانَا وَخَلَقْنَاهُنَّ أَفَكَانُ الَّذِيْنَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَعْلَمُونَ لَكُمْ رِزْقًا
فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَأَعْبُدُوهُ وَأَشْكُرُوا لِهِ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) و اته: به پاستی نیوہ له جیاتی خوا
بیتانیک ده په رستان و درویه کی گوره هله ده بستن به پاستی نهوانه که نیوہ دهیان په رستان بیکه له

^۱ الملك (۵).

^۲ المؤمنون (۱۲-۱۳).

خوا ناتوانن بذوق پذئیه نیو بدهن که واته داوای پذئیه له خوا بکنه نه و بپرستن و هر سوپاسی نه ویش بکن تنهها بق لای نه و ده گپتیرنننهوه (له پذئیه قیامه‌تا)، خوای کهوره له م نایه‌تدا باسی نه و بتانه ده‌کات که ده‌په‌رسن توانای هیچ قازانچ و زره‌ریکیان نیه به خه‌لکی بکه‌یه‌ن بـلـکـو درزیه که خـیـانـهـلـیـانـ بـهـسـتـوـهـ، چـهـنـدـنـاـوـیـکـنـ کـهـنـارـیـخـودـایـانـ لـیـ نـاـوـهـ، کـهـنـوـانـیـشـ هـرـوـهـ نـهـوـانـ درـوـسـتـ کـرـاـونـ، عـوـفـیـ هـرـبـمـ شـیـوـهـیـ لـهـ نـیـبـنـوـعـهـ بـاـسـهـوـهـ پـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـهـ.^۱ مـوـجـاهـیدـوـ سـوـدـیـشـ هـرـ وـاـیـانـ گـوـتـوـهـ، وـالـبـیـشـ (الـوـالـبـیـ) لـهـ نـیـبـنـوـعـهـ بـاـسـهـوـهـ پـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـهـ – وـتـصـنـعـنـ اـفـکـاـ – وـاتـهـ: دـهـیـانـتـاـشـنـ وـدـهـیـانـکـهـ بـتـگـالـ.^۲ کـهـ نـاـتـوـانـ بـذـیـوـیـتـانـ بـقـ دـابـینـ بـکـنـ. خـواـیـ کـهـورـهـ دـهـفـرـمـوـیـتـ: «فـَأـبـغـوـاـ عـنـدـ أـلـلـهـ الـرـزـقـ»^۳ بهـمـیـزـتـوـ دـیـارـتـرـهـ لـهـ حـسـرـ (الـحـصـرـ) وـهـ دـهـفـرـمـوـیـتـ: «إـيـاـكـ نـبـتـ وـإـيـاـكـ نـسـتـعـنـ»^۴ وـاتـهـ: (خـواـیـ) تـنـهـاـ تـقـ دـهـپـهـرـسـتـیـنـ وـتـنـهـاـ لـهـ تـقـ دـاـواـیـ یـارـمـهـتـیـ دـهـکـهـیـنـ. وـهـ دـهـفـرـمـوـیـتـ: «رـبـ اـبـیـ لـیـ عـنـدـکـ بـیـتـاـ فـیـ الـجـنـةـ»^۵ وـاتـهـ: پـهـرـوـهـ رـدـکـارـ بـقـ درـوـسـتـ بـکـهـ لـایـ خـرـوتـ مـالـیـکـ لـهـ بـهـشـتـداـ. بـزـیـهـ خـواـیـ کـهـورـهـ دـهـفـرـمـوـیـتـ: «فـَأـبـغـوـاـ»^۶ وـاتـهـ: دـاـواـ بـکـنـ «عـنـدـ أـلـلـهـ الـرـزـقـ»^۷ وـاتـهـ: لـهـ پـذـئـیـ خـودـاـ بـخـنـونـ وـهـرـ نـهـوـ بـپـهـرـسـتـنـ وـسـوـپـاسـیـشـ بـکـنـ لـهـسـرـ نـهـوـ بـهـمـانـیـ کـهـ بـنـیـ بـهـخـشـیـوـنـ، «لـیـاـیـهـ تـرـجـمـوـرـ»^۸ وـاتـهـ: لـهـ پـذـئـیـ قـیـامـهـتـاـ هـمـوـ دـهـگـپـنـنـهـوـ بـقـ لـایـ خـودـاـ هـمـوـ کـسـیـکـ پـادـاشـتـیـ کـرـدـهـ وـکـانـیـ وـهـرـدـهـ گـرـیـتـ. پـاشـانـ دـهـفـرـمـوـیـتـ: «وـلـنـ تـکـذـبـوـ فـقـدـ كـذـبـ أـمـمـ مـنـ قـبـلـکـمـ»^۹ وـاتـهـ: نـهـگـرـ نـیـوـهـ باـوـهـ پـهـنـهـتـنـنـ، نـهـوـ نـوـمـهـتـانـنـ پـیـشـ نـیـوـهـشـ باـوـهـرـیـانـ بـهـ پـیـغـمـبـرـهـ کـانـیـانـ نـهـمـیـتـاـ، هـوـاـلـیـ دـانـیـ کـهـ چـیـانـ بـهـسـرـهـاتـ لـهـ جـهـرـیـزـهـ وـسـزـایـ سـهـختـ لـهـسـرـ نـهـوـ دـزـایـتـیـهـ بـهـرـانـهـ پـیـغـمـبـرـهـانـ کـرـدـیـانـ، «قـبـلـکـمـ وـمـاـ عـلـیـ الرـسـوـلـ إـلـاـ آـلـبـلـغـ الـمـیـثـ»^{۱۰} وـاتـهـ: نـهـوـهـ لـهـسـرـ پـیـغـمـبـرـهـانـ (سـهـلامـیـ خـواـیـانـ لـیـ بـیـتـ) گـیـانـدـنـیـ نـهـوـ پـهـیـامـهـیـ کـهـ خـودـاـ فـرـمانـیـ بـنـ کـرـدـوـنـ بـوـتـانـ، خـودـاـ مـهـیـلـیـ خـزـیـهـتـیـ کـنـ گـومـرـاـ دـهـکـاتـ وـکـیـشـ شـارـهـزاـ دـهـکـاتـ، کـهـوـتـهـ خـرـتـانـ مـانـدـوـ بـکـنـ وـهـوـلـاـ بـدـهـنـ بـقـ نـهـوـهـیـ لـهـ بـهـخـتـهـوـهـ رـانـ بـنـ، فـتـادـهـ دـهـلـیـ: «وـلـنـ تـکـذـبـوـ فـقـدـ كـذـبـ أـمـمـ مـنـ قـبـلـکـمـ»^{۱۱} وـاتـهـ: خـواـیـ کـهـورـهـ سـهـرـهـ خـوشـیـ لـهـ

^۱ الطبری (۱۸/۲۰).^۲ الطبری (۱۹/۲۰).^۳ الفاتحة (۵).^۴ التحریر (۱).

پیغمبر (ص) ده کات نم قسی قهتاده و ده که بنت که قسی یکه مجار پراوه و نم پسته به وک

چومگه یکی موعله زه (معترضه) هاتووه ته نیوان، قهتاده ده کاته نووه که ده فرمودیت: **﴿فَمَا**

كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ﴾ نیبنو چه بیریش به همان دهق گوتوریه تی، به لام له شیوانی ثایه تکه و ده

ده رده که ویت نم قسانه همو قسی نیبراهیمی خلیله (سلامی خواه لی بیت) ده یکانه به لکه

له سر هوزه که بق سه لماندنی پندتی قیامت پییان، پاش نم قسانه همو: **﴿فَمَا كَانَ**

جَوَابَ قَوْمِهِ﴾ واته: ته نهاده و لامی هوزه که هر نهاده ببو که بیکوئن یان بیسوتنین - والله اعلم -

﴿أَوْلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يَبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ (۱۶)

فانظروا کیف بدأ الخلق ثم الله ينشئ النساء الآخرة إن الله على كل شئ قادر

وينعم من يشاء وإليه ينتسبون

وَمَا أَنْشَءَ يُمْعِنُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ

اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ

﴿فَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يَعْلَمُ اللَّهُ وَلِقَاءَهُمْ أَنَّهُمْ يَكُونُونَ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ وَأَنَّهُمْ

﴿لَمْ يَرَوْا كَيْفَ يَعْلَمُ اللَّهُ عَذَابَ أَيْمَمٍ﴾ (۱۷)

به لکه کافی زیانه وه پاش مون

خواه که وره ده فرمودیت: **﴿أَوْلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يَبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ**

يَسِيرٌ﴾ واته: نایا نهاده سه رنجیان نهاده که چون خودا دروستکراوان به دی ده هینیت له پاش نهمان

ده بینیتیه وه بینکومان نهاده زیندوکردن وه بق خوا ناسانه. خواه که وره باسی نیبراهیم خلیله ده کات

(سلامی خواه لی بیت) که پنه پاست نیشانی هوزه که ده دات و پییان ده سه لمینیت که پندتی

قیامت ههیه و دیت که نهاده و ده زانن نیه و نایه ت، به چاوی خویان ده بینن که نهاده خلاکه نه بوبه و

خودا وهدی هینداون و چارو گوئی پیداون و پنه ده بینن و ده بیست، نهاده به لای خودایه که له نه بون

دروستی کردون ده تواني جاریکی تریش بیانهینیتیه وه، نهاده به لای خوداده نزد سوکو ناسانه،

پاشان ده فرمودیت: **﴿فَلَمْ يَرَوْا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ الله يُنشئُ النساء الآخرة إِنَّ**

الله عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ پاشان پییان نیشان ده دات که سه بیی نهاده بونه وره بکن و نهاده همو

به لکه بینن له دروستکردنی ناسماهه کان و نهاده همو نهسته بیوشاک و هستاوه که پذک و زه مین و

نهاده که تیایاندایه له دهشت و کیوو دلول و چول و بیابان و دارودره خت و بوبیارو ده ریا و برمه می نزد

نه مانه همو به لکن له سر نووه که دروستکراون و له خویانه وه نهاتوون، نیشانه شن له سر بوبنی

وهدیت‌های خواهند داشت و به توانا که می‌لیلی له هر شنیک بیت فرمودی ببه ده بیت، بتویه فرمودیه‌تی: «أَوْنَمْ يَرَوْا كَيْفَ يَبْدِئُ اللَّهُ الْحَقَّ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ» وهک نه مثایه‌تیش وایه که ده فرمودیت: «وَهُوَ الَّذِي يَبْدُوا الْحَقَّ ثُمَّ يُعِيدُهُ، وَهُوَ أَهْوَى عَلَيْهِ»^۱ واته: نه و(خوا) راتیکه بدهیت‌های دهست پیکردووه له پاشان (دوای مردنی) دووباره دروستی ده کاته‌وه نه م(درست کرده‌وهی دووهم) لای خوا ناسانتره. وه پاشان ده فرمودیت: «يُعِدُّ مَنْ يَشَاءُ وَرَتَّمْ مَنْ

یشآءَ ﴿۷﴾ وَاتَّهُ خَوَا سِزَّا يَهُرَ كَهْسِيَكَ دَهَدَاتَ بِيَهُوَيَ وَ پَهْ حَمِيَشَ دَهَكَاتَ بَهُ هَرَ كَهْسِيَكَ كَهْ بِيَهُوَيَتَ.
خَوَدَا خَوَى كَارِيَهَ دَهَسَتَهُ وَ هَرَجَيَ مَهْلِيَ لَيَ بَيَتَ دَهَيَكَاتَ هَيَعَ كَهْسِيَكَ نَاتَوَانَيَ دَهَسَتَهُ وَ كَارِيَهَ وَ بَدَاتَ
بَيَنَيَتَهُ نَهَوَهُ بَقَ، بَهَلَامَ نَهَوَهُ خَلَكَهُ هَمَموَهُ پَرسِينَهُ وَهَيَ لَيَ دَهَكَرِيتَ، كَارُو فَهَرَمَانَهُ خَوَيَهَتَهُ وَ هَرَجَيَ
بَكَاتَ پَرَهَ لَهُ دَادِپَهُ رُوهَرَى چُونَكَهُ خَوَا خَاوَهَنَ دَهَسَهَ لَاتِيَكَى وَايَهَ كَهُ بَهُ نَهَنَدَاهَهُ گَهَرَدِيلَهَيَكَ (مِثَقَالَ
ذَرَة) نَاهَقَى لَهُ بَهَنَدَهَ كَانَى نَاكَاتَ، وَهَكَ لَهُ فَهَرَمَوَودَهَيَكَهَا هَاتَوَهُهُ كَهُهَنَدَى زَانِيَانَى فَهَرَمَوَودَهُ
پَيوَايَهَتِيَانَ كَرَدوَوَهُ: (خَوَى گَهَورَهُ نَهَگَهَرَ بِيَهُوَيَتَ سِزَّا يَهُرَ كَهْلَكَى نَاسِعَهَنَهَكَانَ وَ زَهَمِيَنَهُ خَوَى بَدَاتَ،
سِزَّا يَهُرَ دَهَدَاتَ وَ نَاهَقَيَشَى پَيَنَهُ كَرَدوَوَنَ). ^۷ بَقَيَهَ دَهَفَهَرَمَوَوتَ: ﴿وَإِلَيْهِ تَقْلُبُونَ﴾ وَاتَّهُ بَقَيَهَ قِيَامَهَ
دَهَكَرِيَتَهُ بَقَ لَايَ خَوَدَا. پَاشَانَ دَهَفَهَرَمَوَوتَ: ﴿وَمَا أَنْشَرَ يَمْعَجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ﴾
واتَّهُ: هَيَعَ كَهْسِيَكَ لَهَنَأَوَ نَاسِعَهَنَهَكَانَ وَ زَهَمِيَنَهُ نَاتَوَانَيَتَ لَهُ دَهَسَتَهُ خَوَدَا دَهَرَجَيَتَ، بَهَلَكُو زَالَهُ بَهَسَرَ
بَهَنَدَهَ كَانِيَدا، هَمَموَهُ کَهَسَ وَ هَمَموَهُ شَتِيَكَهُ هَرَ لَهُ خَوَدَا دَهَتَرِسِيَتَ وَ مَوْحَتَاجِيَ نَهَوَهُ وَ خَوَدَا لَهُ هَمَموَهُ
کَهَسَ وَ هَمَموَهُ شَتِيَكَهُ بَيَنِيَاهَهُ، هَوَمَا لَكَمُمَ مِنْ دُونَ أَلَّهِ مِنْ وَلَيَ وَلَا نَصِيرَ﴾ وَاتَّهُ: جَكَهُ خَوَا کَهَسَ
نَبِيَهُهَنَى بَيَنِيَهُ وَ يَارِمَهَتَى دَهَرَتَانَ بَيَتَ، ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانِنَ أَلَّهِ وَلَقَائِهِ﴾ وَاتَّهُ: نَهَانَهَى
كَهُ بَهَ نَيِشَانَهَ كَانَى خَوَدَاوَ دَيدَارَى باَوَهَ بِيَانَهَ، ﴿وَأُولَئِكَ يَهُسُوا مِنْ رَحْمَقَ﴾ وَاتَّهُ: بَيَنِيَتَنَ لَهُ
بَيَزَهَهَى خَوَادَ بَيَنِيَهُ بَهَشَنَ، ﴿وَأُولَئِكَ لَمْنَ عَذَابَ أَلَّيْهُ﴾ وَاتَّهُ: جَهَرَيَهَزَهَى بَهُ زَانِيَانَهَهَى لَهُ دَنِيَاوَ لَهُ
بَيَنِيَهَ دَوَابِيَدا.

فَمَا كَانَ جَوَابُ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَقْتُلُوهُ أَوْ حَرِقُوهُ فَأَبْحَسَهُ اللَّهُ مِنْ أَنَّهُ إِنِّي فِي ذَلِكَ لَا يَكُنْ لِغَافِرٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ وَقَالَ إِلَيْهِمْ أَعْذِذُكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْ أَنَا مَوَدَّةُ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الْأُولَى ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

الرُّوم (٢٧).

ابوداود (٧٥/٥)، ابن ماجه (١/٣٠)، فارموده یه کی باشه (جید).

يَكْفُرُ بِعَصْبَكُمْ بِعَصِّ وَيَلْعَنُ بَعْضَكُمْ بَعْضًا وَمَا وَنَكُمُ أَنَّا رُ وَمَا لَكُمْ مِنْ

ثُنُورِين ^(١٥)

وَلَامِي هُوزِي نَبِراهِيمَ بُو نَبِراهِيمَ وَفَرِمانِي خُودَا بُو نَاكِر

خوای گواره ده فرموده: «فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَاتَلُوا أَنْتَلُوهُ أَوْ حَرَقُوهُ» خوای گواره باسی هوزه کهی نبیراهیم ده کات که چنده خوانه ناس و لاسارو سه زینون و دهیان ویست بری هق به شتی پرپوچ بکن. تنهایه ولامیان هر نهاده ببو که نبیراهیم بکوئن یان بیسوتین، دوای نهاده مو نامقزگاریهی نبیراهیم که داوای لی کردن پیش پاست بگرن و لیتو و لیتی لاندهدن، چونکه نبیراهیم به لکهی نزدی بق دهیتانه وه و پیشی ده سله لماندن، کچی نهادن به خزیان و مالو سامانیاندا ده نازی دهیان گوت، وک خوای گواره فرموده: «فَأَلْوَأْتُهُ لَهُ بُنْيَنًا قَالْفُوَةَ فِي الْجَحِيرِ» ^(١٦) فارادلوا پیه کیدا

جَعَلْنَاهُمْ أَلَّا يَنْلَمِنَ ^(١٧) واته: وتبیان بینایه کی بزری بق دروست بکن (پیش بکن له ناک) و فریض بدنه ناو ناگره که وه، ویستیان (بیکوئن) به پیلان به لام نیمه نهادنام ژیرخست. بق نه و مه بسته خله لکیکی نزدیان هیتناو داریکی نیجگار نزدیان پیش کرکردن وه که ماوهیه کی نزدی پی خایاند، له دهی کیز کوبونه وه پاشان ناگریان تی بردا کلپهی ناگرده به رهه ناسمان به زیوروه وه، هر گیز ناگری وا گواره نه کربابوه وه، پاشان په لاماری نبیراهیمیان داو دهست و پیبان به است و خستیانه ناو منجه نیق و فریبان دایه ناو ناگره که. خوای بالاده ستیش ناگره که ساردو سه لامه کرده وه، به ساغ و سه لامه تی نبیراهیم له ناو ناگره که هاته ده رهه دوای چهند پیشیک، خوای گواره نبیراهیم و نهادنی وک نبیراهیمی کرده پیشه وای خله لکی، چونکه گیانی خوی به خشی به خود او لاشهی خوی خسته ناو ناگر کو کوپه کهی خوی کرده قوریانی و مالکه کهی کرده شویتنی حمسانه وهی میوان له بهر په زامه ندی خوای گواره. بقیه همو ناینه کان پیزی لی ده نین و حوشیان ده دیت، خوای گواره ده فرموده: «فَأَنْجَلَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ» ^(١٨) واته: خوا له سوتانی ناگر نه جاتی داو ناگره که ساردو سه لامه کرد بقی، «إِنَّ فِ

ذَلِكَ لَا يَنْتَ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ» ^(١٩) واته: نهمه بق نهادنی خاوهن باوهن به لکهی نزدی تیدایه.

نبیراهیم (سه لامی خوا لی بیت) بی ده سه لاتی بتهدکانی بق هوزمکهی روون کرده وه

خوای گواره ده فرموده: «وَقَالَ إِنَّمَا أَنْهَذْنُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْنَانًا مَوَدَّةً بَيْنَكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا» ^(٢٠) نبیراهیم (سه لامی خوا لی بیت) لومه و سه زه نشته هوزه کهی ده کات له سه ره نه و بتپه رستی و کاره

خرابه بیان که عیبادت بز بتکانیان دهکن پیشیان نیزی: نیویه بیویه هاموو کون له سر ئو بتپرسنیه له بار خوش‌ویستی و خاتری یهکتری له زیانی دنیاداو بز پاراستنی ئو تیکه لاوی و برایه‌تیه که نیوانتندا همیه **(شَرَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ)** پاشان له پذئی قیامه‌تدا ئو خوش‌ویستی و برایه‌تیه ده گلپیت و ده بیتنه بقو کینه له یهکتری **(يَكُفُرُ بَعْضُهُمْ بِعَيْنِهِ)** واته: حاشا له یهکتری دهکن و **(يَعْصِي وَيَلْعَثُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا)** واته: نهوانی شوینکه و تیون نه فرین له وانه دهکن که شوینیان کهوت و نهوانیش هر نه فرین له شوینکه و تیوانی خویان دهکن. وه ک خواه گواره ده فرمودیت: **(فَلَمَّا دَخَلَتْ أَنَّةً لَمَّا أَخْتَنَاهُ)**^۱ واته: هر جاریک دهسته‌یهک ده چنه ناویه‌وه نه فرین له هاویرانی دهکات. وه ده فرمودیت: **(الْأَجَلَةُ يَوْمَئِنْ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌ إِلَّا الْمُتَّقُونَ)**^۲ واته: دوست و خوش‌ویسته کان له و پلده‌دا دوزمنی یهکترن جگه له پاریزگاران. وه لیره‌شدا ده فرمودیت: **(شَرَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكُفُرُ بَعْضُهُمْ بِعَيْنِهِ وَيَلْعَثُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا وَمَا وَيْدُكُمْ أَثَارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَصِيرٍ إِنَّ)**^۳ واته: پاشه پذئو ناکاماتان دوای و هستان له پذئی ماحشردا (قیامه‌تدا) هر ناو ناگره و هیچ که سیک نیه بیت به هاویتانه وه یارمه‌تیان بدت هیچ که سیش ناتوانیت پزگارتان بکات له چزده‌بهی خودای گواره. نامه زیان و گوزه‌رانی خوانه‌ناسانه له قیامه‌تدا، بهلام خاوه‌ن باوه‌یان به پیچه‌وانه‌ی خوانه‌ناسانه وه‌یه.

(فَقَاتَنَ اللَّهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى رَبِّيَّ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۖ ۚ وَوَهَبَنَا اللَّهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلَنَا فِي ذِرَيْتِهِ الشُّبُّوَةَ وَالْكِتَبَ وَمَائِنَتِهِ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لِمِنَ الْأَصْلَاحِينَ ۖ ۚ)^۴
باوه‌هینانی لووت و کوچکردنی له‌گهان نیبراهیم (سلامی خوایان لی بیت)

خواه گواره ده فرمودیت: **(فَقَاتَنَ اللَّهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى رَبِّيَّ)**^۵ خواه گواره باسی نیبراهیم دهکات که لوت بپوای پی هینا (سلامی خوایان لی بیت) گونراوه که لوت برازای نیبراهیم بوروه، واته: لوتی کوپی هارانی کوپی نازه‌ر، غیری لوت و ساره‌ی خیزانی نیبراهیم نه بیت له هززه‌کهی هیچ کس بپوای پی نه هینا، بهلام گونراوه: که واته چون تهاونق (التوافق) ده خربیتنه نیوان نه نایه‌ت و نه او فرموده سه‌حیجه‌ی که ده فرمودیت: کاتیک نیبراهیم پریشت به‌لای ئو پاشا سته‌مکاره‌دا، پرسیاری لی کرد که ساره چیتے؟ نیبراهیم گوتی: خوشکمه، پاشان نیبراهیم هات بز لای ساره و پتی گوت: من

^۱ الاعراف (۳۸).^۲ الزخرف (۶۷).

گوتمه بهو پاشایه که تو خوشکی منی به درم نخهیتهوه، چونکه له سر زمیندا غایبی من و تو هیچ خاوهن باوه‌ر نیه، تو خوشکی ناینی منی، مه بهست له قسمیه – والله أعلم – له سر زمیندا جگه له من و تو که ثنو میریدی یه کترین تو خاوهن باوه‌ر بیت. لوتبیش که بروای پی هیتاوهله هوزه‌کهی خویه‌تی و کچی کردوه له گله‌لی بق ولاتی شام، پاشان پهوانه کراوه بق نهله‌ی سدهوم و (سدهوم) ثو ناوچه‌یه و له ری ماهه‌تهوه.^۱ وک له پیشه‌وه باسی لوت کراوه له مهودایش باسی دهکین.

﴿وَقَالَ إِنِّي مُهَاجرٌ إِلَى رَبِّي﴾ واته: وه (ثیراهم) وته: بینکومان من کرج دهکم بق لای پهروهه ردکارم له بابلوه بق شام). ده گونجیت زمیری **﴿وَقَالَ إِنِّي مُهَاجرٌ إِلَى رَبِّي﴾** بگه پیتهوه بق لوت (سه‌لامی خوای لی بیت) چونکه له نزیکترین باسکراوه‌کانه، له انه شه ثو زمیره بگه پیتهوه بق ثیراهم، نیبنو نیسحاق و زه حاک ده‌لین: مه بهست بدم نایه‌ته: **﴿فَعَانَ لَهُ لُوطٌ﴾** واته: له هزه‌کهی. پاشان باسی نیبراهیم دهکات که کرج کردنی هلبزارد هنار هزه‌کیداو سرکه وتنی به دهست هینا له و کوچکرنده‌داد، بقیه خوای گوره فرموده‌تی: **﴿إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾** واته: ده سه‌لات و سرکه وتنی هار بق خوا پیغامبهره‌کهی و خاوهن باوه‌رانه. ثو خودایی که له کرادارو گوفتاردو فرمانی شرعی و قنده‌ردیدا کارزانه. قهتاده ده‌لین: هممویان کوچیان کرد له کوسیه‌وه (کوشی) له ناوچه‌ی کوفه‌وه (الکوفة) بق ولاتی شام.

خوای گوره نیسحاق و یه عقوبی دا به نیبراهیم و له ناوچه‌کانیشیدا پیغامبهره‌ی هلبزاره

خوای گوره ده‌فه رموموتیت: **﴿وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَمْقُوبَ﴾** ثه نایه‌ته وک ثه نایه‌ته وايه که ده‌فه رموموتیت: **﴿فَلَمَّا أَغْرَيْنَاهُمْ وَمَا يَعْدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَمْقُوبَ وَكَلَّا جَعَلْنَا نَبِيًّا﴾**^۲ واته: کاتیک که هزه‌کهی به جیهیشت و پیشست خودا چاری پوشن کردوه به کوپیکی پیاوچاکی پیغامبهره، ثه‌ویش خودا مندالیکی پی بهخشی که پیاوچاک و پیغامبهره ببو هار له ژیانی باپیریدا، واته: کوپو کوپه‌زای بونه پیغامبهره نیبراهیم هار له ژیاندا ببو. هار بقیه خودای مازن فرمومویه‌تی: **﴿وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَائِفَةً﴾**^۳ واته: وه بهخشیمان به نیبراهیم نیسحاق و (به نیسحاقیشی) یه عقب به زیاد (له دواکه‌ی نیبراهیم که دوای مندالیکی کرد). واته: زیاده بهشی بیت. وک خوای گوره

^۱ فتح الباری (۶/۴۴۷).

^۲ مریم (۴۹).

^۳ الانبیاء (۷۲).

فَرِمْوَيْه‌تی: ﴿فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ وَمَنْ وَلَوْ أَعْشَقَ يَعْقُوبَ﴾^۱ وَاتَّه: نَيْمَه‌ش مَذْدَه‌مَان پَنْ دَاه نِيسْحَاق (مَذْدَه‌مَان پَنْدا) بَه يَه عَقْوب (كَه كَوْپَی نِيسْحَاق). ﴿وَجَلَّتَا فِي ذِرَيَّتِهِ النُّبُوَّةُ وَالْكِتَابُ﴾ نَهْمَه‌ش پَنْدو قَهْدَرَیَکَی گَوْرَه بَوَو لَهْگَلَن ثَوْ بَنْزَهَی خَوا لَه شِبَراهِمِی گَرَتْ وَكَرَدَهِ خَلِلِی خَوَی وَبَنْشَهَوَای خَلَکَی وَ لَه نَهْتَوَه کَشِیدَا بَنْقَهَمَبَرَی هَلْبَرَادَوْ كَتَتَبَی بَقْ نَارَدَن، هَيْج بَنْقَهَمَبَرَی نَهْبَوَه دَوَای شِبَراهِم (سَلَامِی خَوَی لَنْ بَیْت) مَهْگَنْ ثَوْ بَنْقَهَمَبَرَه لَه نَهْوَهی شِبَراهِم بَوَوَه. كَشَت بَنْقَهَمَبَرَه کَانَی نَهْوَهی نِيسَرَانِیل لَه بَنَهَمَالَهی يَه عَقْوبَی كَوْپَی نِيسْحَاقِی كَوْپَی شِبَراهِمِه كَه دَوَاین بَنْقَهَمَبَرَی عِیَاسَی کَوْپَی مَهْرَیَه (سَلَامِی خَوَیان لَنْ بَیْت). وَه هَر لَه بَنَهَمَالَهی شِبَراهِم خَودَای کَوْرَه مَذْدَهی بَه بَنْقَهَمَبَرَی عَرَبَی قَوْبَهِیَشِی هَاشَمِی دَاه، كَه دَوَاین بَنْقَهَمَبَرَه وَ دَوَای ثَوْ بَنْقَهَمَبَرَی تَرْنَاهِیت هَهْتَا بَنْدَهِی قَيَامَهَت وَ بَه بَنْزَهَتِرِین مَنْدَالَی نَادَهَه لَه دَنْنَادَوَه لَه قَيَامَهَتَدَا، كَه خَوَی کَوْرَه هَلَلَ بَنْزَارَد لَهْنَادَو كَوْپَیَکَی بَنْدَهَلَه کَه عَرَبَه بَهْکَانَدَا لَه بَنَهَمَالَهی نِيسَمَاعِیلِی كَوْپَی شِبَراهِم (سَلَامِی خَوَیان لَنْ بَیْت) جَكَه لَه بَنْقَهَمَبَر (بَلْلَه) لَه بَنَهَمَالَهی نِيسَمَاعِیلَدَا بَنْقَهَمَبَر نَهْمَاتَوَه (سَلَامِی خَوَیان لَنْ بَیْت) خَوَی کَوْرَه دَهْ فَرِمْوَيْه‌تی: ﴿وَأَتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَلَهُ فِي الْآخِرَةِ لَيْنَ الصَّلَاحِينَ﴾ وَاتَّه: وَه لَه دَنْنَاهِی پَادَاشْتَهَمَان دَاهِی وَه بَه رَاسَتَی نَهْوَه بَنْدَهِی دَوَایشَدا لَه بَنْبَوَچَاكَانَه، خَوَی کَوْرَه خَوْشَبَه خَتَنِ دَنْنَاهِی قَيَامَهَتِی بَهْسَت بَه يَه كَوْه بَنْوَی وَ بَنْی بَهْ خَشَنِی، لَه نَيَادَاه بَنْزَوَی چَاکَه مَهْبَوَه، لَهْگَلَن شَوَّبَتِنِی فَرَاوَانِ وَ ثَاوَی سَازَگَارَوْ ژَنِی باشَو خَوانَاسِ وَ وَهْسَفِی جَوَانِ وَ باسِی چَاک. هَمَوَه کَه سَیِّدَ خَوْشَی دَهْوَیَتْ وَ خَوَی بَه دَوَسَتِنِی نَهْوَه دَهْ زَانِیتِ، وَه کَنْبَنْو عَهْ بَاسِ وَ مَوْجَاهِیدَوْ قَهْتَادَه وَ كَه سَانَتِ تَرِيش گَرَتوَوِیانَه: لَهْگَلَن هَلَسَانِی بَه خَوانَاسِی لَه هَمَوَه بَوَوَیَه کَه وَه.^۲ وَه کَه خَوَی کَوْرَه فَرِمْوَيْه‌تی: ﴿وَلَبَرَهِمَ اللَّذِي وَفَقَ﴾^۳ وَاتَّه: شِبَراهِم نَهْرَکَی خَوَی بَه تَهْوَدِی بَه جَنَّه هَبَنَاهِی عَبِيَادَهَتِی پَهْرَوَنَدَهِی خَوَی كَرد، بَنْدَهِی خَوَی کَوْرَه فَرِمْوَيْه‌تی: ﴿وَأَتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَلَهُ فِي الْآخِرَةِ لَيْنَ الصَّلَاحِينَ﴾ وَه کَه لَمْ ثَانِيَتَانِی تَرِدا فَرِمْوَيْه‌تی: ﴿إِنَّ يَزَهِمَ كَانَ أَمَّهَ قَانِتَ إِلَهَ حَيْفَا وَلَرَ يَكُ منَ الْمُشْرِكِينَ﴾^۴ شَاهِکَرَ لَأَنْعَمَهِ أَجْتَبَهُ وَهَدَهُ إِلَى صَرَطِ مُسْتَقِيمٍ^۵ وَمَأْتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَهُ وَلَهُ فِي الْآخِرَةِ لَيْنَ

^۱ هَوَد (۷۱).^۲ الطَّبَرِي (۲۸/۲۷/۲۰).^۳ النَّجَم (۳۷).

اَصْلَحِيْنَ هُوَ وَاتَّهُ: بِهِ پَاسْتِي نَبِيْرَامِعِيمِ ثُومَهْ تِيكِ بُوو فَهَرَمَانِبَهْ رَدَارِ بَقِ خَوا لَادِهِرِبِوو لَهِ هَمُو نَابِنِتِيکِ نَاهِقَ وَهَرِگِيزَ لَهِ هَاوِيَهْ دَانَهْ رَانَهْ نَهَبُوهُ، شُوكَانَهْ بِزِيَوِيْ (خَوا) بُووهُ لَهِ بَهَرَمَبَهْ نَازِونِيِعَمَهْ كَانِيدَا نَوِيشَهْ هَلَیْ بِزِارِدو بِنِگَهِيِّ پَاسْتِي نِيشَانَدا (كَهِ نِيسِلَامِهِ) وَهِ نِيَمَهِ لَهِ دَنِيَادَا بَهَرَهِيِّ چَاكَمانَ بَنَ بَهْخَشِيِّ وَبِهِ پَاسْتِي نَهُو لَهِ بِزِيَيِّ دَوَايِشَدا لَهِ بِزِيَيِّ چَاكَانِدَاهِيِّ.

﴿وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَحْشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ الْعَالَمِينَ ﴾
 ﴿إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ أَلْسِنَتَكُمْ وَتَأْتُونَ فِي كَادِيْكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابُهُ
 قَوْمُهُ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَتَنَا يَعْذَابُ اللَّهُ إِنْ كَثُرَ مِنَ الْأَصْدِيقِينَ ﴾^{۱۹} قَالَ رَبِّ أَنْصَرِي عَلَى الْقَوْمِ
 الْمُقْسِدِينَ ﴿۲۰﴾

نَامُوزِگارِيِّ لَوت (سَهَلامِيِّ خَوايِيِّ لَيِّ بَيْت) بُو هُزْفَهِيِّ نَهُوهِيِّ لَهِ نِيَوانَ وَلَوت وَنَهَا وَانِدا باسِي لِيَكَرا خَوايِيِّ گَورِه دَهَرِمُويِّت: ﴿وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَحْشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ الْعَالَمِينَ﴾ خَوايِيِّ گَورِه باسِي پِيَغَهِمَبَهِيِّ خَرَقِيِّ لَوت دَهَكَات (سَهَلامِيِّ خَوايِيِّ لَيِّ
 بَيْت) نَارِه زَايِيِّ دَهَرِه بِرِپَتِ لَهِ سَهَر نَهُو كَارِه پِيسِو خَرَابِو بَيِّ نَامُوسِيِّهِيِّ كَهِ پِيَيِّ هَلَدَهْ سَان (سَوارِي
 نَيرِيِّهِ دَهَبُون) كَهِ هَيِّعِ كَسيِّكِ لَهِ پِيَشِنِ نَهَا وَهِ بَهُو كَارِه نَاشِيرِيِّهِ هَلَنَهْ سَاوِه، لَهِ گَهَنِ نَهَا وَهِ بِيشَدا
 بِبَوَايَانِ بَهِ خُودَا نَهَبُوو، پِيَغَهِمَبَهِرِه كَشِيانِ بَهِ دَرِزِنِ دَهَرِانِيِّ وَ دَرِزِيِّهِ تِيانِ دَهَكَرِدو بِيشَانِ لَهِ خَلَكِي
 دَهَگَرِتِ دَهَيَانِ كَوشَتِو مَالِيَانِ بَهِ تَالَا، دَهَبرِدنِ، لَوت پِيَغَهِمَبَهِرِ (سَهَلامِيِّ خَوايِيِّ لَيِّ بَيْت) پِيَيِّ گَوْنِ: وَهِ
 خَوايِيِّ گَورِه دَهَرِمُويِّت: ﴿إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ أَلْسِنَتَكُمْ وَتَأْتُونَ فِي كَادِيْكُمُ
 الْمُنْكَرَ﴾ وَاتَّهُ: نَيِّوَه خَريِّكِ بَيِّ نَامُوسِيِّ وَ نَيرِيَانِينِ وَ بِنِگَوِ پِيَارِ كَونِدُو مَالِيِّ هَرِدمِ بهِ نَاهِقِ
 تَالَانِ دَهَكَنِ وَ لَهِ دِيَوَه خَانَهِ كَانتَانِدا تَقدِ كَارِه نَاشِيرِيِّنِ دَهَكَنِ وَ بَهِ دَهَمِ جَرَتِ لَيِّ دَهَدَهَنِ وَ پِلامَارِي
 يَهِ كَترِي دَهَدَهَنِ، كَسيِّكِ نَيِّهِ لَهِ نَيِّوَانِانِدا نَارِه زَايِيِّ دَهَرِپِيَّتِ بَهِ رَانِبَهِرِ نَهُو هَمُو بَيِّ نَامُوسِيِّ، هَنَدِيِّ
 نَيِّيَنِ: سَوارِيِّ يَهِ كَترِي دَهَبُونِ بَهِ بَهِرِ چَارِيِّ خَلَكِوو. وَهَكِ مُوجَاهِيدِ دَهَلَنِ.^۲ هَنَدِيِّكِيِّ تَرِ نَيِّيَنِ:
 دَهَتِپِنِ وَ بَهِ يَهِ كَترِي پِيَنِ دَهَكَنِينِ، وَهَكِ قَاسِمُو عَانِيشَهِ گَوَتُووِيَانَهِ (رَهَزَايِ خَوايِيِّ لَيِّ بَيْت).^۳ هَنَدِيِّكِيِّ تَرِ
 گَوَتُووِيَانَهِ وَهَكِ بَهَرَانِ وَ كَهَلَهِشِيرِ يَهِ كَتْرِيَانِ دَهَبِرِدو دَهَهِتَنَاوِ شَهَرِ دَهَنُوكَيَانِ بُوو. هَرِچِيِّ كَارِه خَرَابِ

^۱ النَّحْل (۱۲۰-۱۲۲).^۲ الطَّبَرِي (۲۹/۲۰)، البَغْرِي (۴۶۶/۲).^۳ الطَّبَرِي (۳۰/۲۰).

بُو دهیانکدو لهوهش خراپتر بوند **(فَمَا كَانَ جَوَابُ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَتَيْنَا بِعَذَابٍ مِّنْ أَنْفُسِنَا)** که چو وه لامی گله کهی تنهنا نوه ببو که وتبیان سزای خوامان بق بینه نهکر تقر له راستکویانی. ثم وه لامه شیان هر له بی دینی و لاساری و کالتکردن نوه ببو، بقیه لوت (سلامی خوای لی بیت) دوعای لی کردن و داوای یارمه‌تی له خوا کرد که تزلیه‌یان لی بستینی. **(فَأَلَّا رَبِّ أَنْصَرَنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ)** واته: لوت گوتی: نهی په روده‌رندم یارمه‌تیم بده و زالم بک به سر نه و گله خراپه کاره‌دا.

﴿وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلًا إِبْرَاهِيمَ إِلَيْهِمْ بِالْبُشْرَى فَأَلَّا إِنَّا مُهْلِكُو أَهْلِ هَذِهِ الْقَرِبَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَلَّمِينَ﴾ **(۲۱)** **﴿قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا فَأَلَّا تَخْفَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لِتُنْجِيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أَمْرَأَهُ كَانَتْ مِنَ الْفَاسِدِينَ﴾** **(۲۲)** **﴿وَلَمَّا آتَيْنَا جَاءَتْ رُسُلًا لُوطًا بِوَتَّهُ وَصَافَ بِهِمْ دُرَّاعًا وَقَالُوا لَا تَخْفَ وَلَا تَعْرِنْ إِنَّا مُنْجُوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا أَمْرَأَهُ كَانَتْ مِنَ الْفَاسِدِينَ﴾** **(۲۳)** **﴿إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرِبَةِ رِجَزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُدُونَ﴾** **(۲۴)** **﴿وَلَقَدْ تَرَكَنَا مِنْهَا مَا يَكُونُ بِنَسَةٍ لِّقَوْمٍ يَعْقُلُونَ﴾** **(۲۵)** **﴿نَارِدَنِي فَرِيشَتَه کَانَ بُولَای نَبِرَاهِيمَ وَپَاشانیش بُولَای لوت﴾** (سلامی خوای لی بیت)

خوای گوره دهه رمویت: **﴿وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلًا إِبْرَاهِيمَ إِلَيْهِمْ بِالْبُشْرَى فَأَلَّا إِنَّا مُهْلِكُو أَهْلِ هَذِهِ الْقَرِبَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَلَّمِينَ﴾** واته: کاتیک لوت (سلامی خوای لی بیت) داوای یارمه‌تی له خوای گوره کرد بق مژده کهی که خریکی کاری به دفعه‌ی بون، خودا فریشته کان نارد بق یارمه‌تی، فریشته کان پیش نهوده بیرون بق لای لوت، سهربیان دا له نبیراهیم (سلامی خوای لی بیت) له شیوه‌ی کرمه‌ی لیک میواندا، نبیراهیمیش نهوده پیویست ببو له پیز لیکرتن بق میوان به جیهی هینتا بیان، کاتیک نبیراهیم سهیری کردن گوئی به خواردن نادهن. نهی دهناسین بقیه ترسا لیکیان فریشته کان به خوشیه‌و به دهمه‌یوه چونون و مژده‌ی مندالیکی چاکو خواناسیان دایه له سارای خیزانی، ساره‌ش له ویدا ببو، زند به لایه‌و سهیر ببو، وهک له پیتشوه له سویه‌تی (هودو حجر) دا باسکرا. پاش نهوده که مژده‌یان دا به نبیراهیم پییان گوت که نهوان هاتون بق له تاودان و قرکدنی هزئی لوت. نبیراهیمیش داوای لی دهکردن، به لکو مؤله‌یان بدهن، شاید خوا همنز پییان نیشان دبات و پهشیمان بینه‌وه، کاتیک که گوتیان نیمه هاتویون خملکی نه و شاره قې بکین نبیراهیمیش گوتی: وهک خوای گوره دهه رمویت: **﴿فَقَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا فَأَلَّا تَخْفَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لِتُنْجِيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أَمْرَأَهُ**

كَانَتْ مِنَ الْفَدِيَّةِ وَاتَهُ: نَبِيَّاَمِ گوْتَى: لَوْتٌ لَهُوَيْه، فَرِيشَتَهُ كَانَ گُوتِيَان: نَيْمَهْ چاکْتَر دَه زَانِين
کَيْيَ لَيْيَه، خَزَيْيَ وَمَالَ وَمَنْدَالَيْ بِزَكَار دَه کَيْن جَكَهْ لَهْ زَنَهَكَهْ كَهْ نَهَوْ لَهْ بَجَيْ مَاوَانَهْ وَلَهَنَوْ دَهْجَيْت
چُونَهْ زَنَهَكَهْ لَوْتٌ وَهَكَهْ نَهَوْ خَوانَهَنَاس بَوْ هَارِكَارِي دَهْكَرِين لَهَسَرْ خَوانَهَنَاسِي. خَواَي گَورَه
دَهْهَرِموَيْت: **وَلَمَّاَنْ جَاءَهُ رُسْلَنَا لُطَافَيْ مَوْتَهِ يَهُمْ دَرَعَأَوَالُّوَّا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْرَنْ إِنَّا
مَنْجُوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا أَمْرَاتَكَ كَانَتْ مِنَ الْفَدِيَّةِ** وَاتَهُ: كَاتِيَكَ نَيْرَارَاهَ كَانِمانَ هَاتِنْ بَقَ لَايِ لَوْتٌ
پَيْيَانَ تَيْنِكَجَوْ نَقَرْ دَلَتَنَگَوْ نَارِهَحَتْ بَوْ وَتِيَانَ مَهْرَسَهْ خَمْ مَهْخَرْ چُونَهْ نَيْمَهْ بَيْگُومَانْ تَنَوْ
خَيْزَانَهَكَهْ بِزَكَار دَهْكَيْن جَكَهْ لَهْ زَنَهَكَهْ كَهْ نَهَوْ لَهْ تَيَاجَوْنَ دَهْبَيْت. وَاتَهُ جَكَهْ لَهْ زَنَهَكَهْ بِزَكَار
دَهْكَرِين، چُونَهْ زَنَهَكَهْ لَوْتٌ وَهَكَهْ نَهَوْ خَوانَهَنَاس بَوْهُو وَيَارِمَتِي دَهْرِيشَيَان بَوْهُو لَهْ تَاوَنَ وَ
خَراَبَهَ كَارِيهَدا كَهْ بَتَيْ هَلَدَهَسَان. فَرِيشَتَهُ كَانَ لَهْ لَايِ نَبِيَّاَمِ گوْتَى وَچَوْنَهْ لَايِ لَوْتٌ (سَهَلامِي
خَواَي لَيْ بَيْت) لَهْ وَتِيَهِي كَوْمَلَيَكَ لَويِ جَوَانَ وَپَيْكَهَوَوْدَاه، كَاتِيَكَهْ كَهْ لَوْتٌ چَاوَيِ پَيْيَانَ كَهْوَت
لَوْتَهِ يَهُمْ دَرَعَأَوَالُّوَّا وَاتَهُ: لَوْتٌ نَارِهَحَتْ بَوْ خَمْ مَهْخَرْتْ دَايِگَرْتْ لَهَبَرْ نَهَوْ نَهَوْهَ نَهَوْهَ
مِيَانِي نَهَوْ بَوْنَ، تَرْسَا لَهَوَهِ نَهَگَرْ مِيَانَدَارِيَان نَهَكَاتْ هَقَزَهَكَهْ تَهْمَاحِيَان تَنْ بَكَنْ، چُونَهْ نَهَوْ
لَهْ كَاتِهَ دَاهْ نَيدَهَزَانِي نَهَوَانَهَ فَرِيشَتَهَنَ وَبَقْ قَرْكَرِينَ نَهَوْ خَراَبَهَ كَارِانَهَ هَاتِونَ. بَؤَيِهِ فَرِيشَتَهُ كَانَ گُوتِيَان:
مَهْرَسَهْ وَخَمْ مَهْخَرْ نَيْمَهْ تَنَوْ خَيْزَانَهَكَهْ بِزَكَار دَهْكَيْن جَكَهْ لَهْ زَنَهَكَهْ لَهَنَوْ نَهَوْ نَهَوْهَ نَهَوْهَ دَاهْ
دَهْمِينَيَتَهُو. وَهَكَهْ خَواَي گَورَه دَهْهَرِموَيْت: **إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَىٰ أَهْلِ هَذِهِ الْأَفْرِيْقِيَّةِ رِجَزًا مِنَ
الْأَسْمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُدُونَ** بَؤَيِهِ خَواَي گَورَه بَهْلَايِهِكَهْ لَهْ نَاسِمانَهَوْ بَهْسَرِدا دَابَارَانِدنَ، بَهْ هَوَى
نهَوْ لَادَنَ وَخَراَبَهَ كَارِيهَوْه، جَوِيرَهَثَيل شَارِهَكَانِي لَهَبَنْ دَهْهَيَتَانَ لَهَسَرْ زَهَمِينَوَپَاشَانَ بَهْرَنِيَ كَرْدَهَوَه
بَهْرَهَوْ نَاسِمانَ وَبَهْسَرِيَانَدا هَلَى گَتِيرَاهِوَه وَلَهْ دَوَايِشَدا خَودَاهِ مَهْزَنْ بَهْرَهَهَبَارَانِي كَرِدَنَ وَشُونِيَهَهَكَشِي
كَرِدَنَهَ دَهْرِيَاهِيَهَكَيِي پَيِسَ وَبَوْگَنَ وَلَهْ هَمُو كَهْسَ سَزِيَانَ سَهْخَتَرَهَ لَهْ بَيْنِيَ قِيَامَهَتَداوَهَهَمُو نَاهَهَقِي
كَارِيَكِيشَ پَاشَهَبَيْنِيَهَهَرْ نَاوَاهِيَه. بَؤَيِهِ خَواَي گَورَه فَرِموَيْهَتِي: **وَلَقَدْ تَرَكَنَا مِنْهَا إِعْيَاهَ بَيْنَتَهَهَ
لَتَوْمَرْ يَعْقُلُونَ** وَاتَهُ: سَوَيَنَدَهْ بَهْ خَواَي گَورَه بَيْگُومَانْ لَهْ شَارِه (وَبَرَانَكَراَوه) دَاهْ نَيَشَانَهَ وَپَهْنِيَكَهْ دَيَارَهَانَ
بَهْجَيْ هَيَشَتْ بَقْ كَلَوْ كَوْمَلَيَكَهْ كَهْ زَيْنَ. وَهَكَهْ خَواَي گَورَه فَرِموَيْهَتِي: **وَلَنَگَ لَئَنَرُونَ عَلَيْهِمْ**
مُضِيَحِينَ **وَيَأْتِيَ الْأَلَّا تَقْلُونَ** وَاتَهُ: بَهْ رَاسَتِي نَيْوَه (قَوْهَهَيَشِيَهَكَان) دَهْپَنَ بَهْسَر

(شوتنه کان) یاندا به بیانیاندا (به پنجه)، وه به شهودا نایا نیتر زیر نابن. واته: نیوه به بیانیان و شهوان به لایاندا دین و ده چن چون لئی ورد نابت وه و باش سهیی ناکن.

﴿وَإِنْ مَذَبِّنَ أَخَاهُمْ شَعِيبًا فَقَالَ يَنْقُرُهُ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَرْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَنْتَهُوا فِي الْأَرْضِ

﴿مُقْسِدِينَ ۖ ۚ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَنَهُمُ الْرَّحْمَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَنِشِيمِينَ ۚ﴾

باسی شوعه بیباو (سلامی خوای لی بیت) هوزه که

خوای گوره باسی پیتفه مبارو بهندهی خواری شوعه بیب ده کات (سلامی خوای لی بیت) که هوزه که ترساند له خله کی مدین، داوای لیکردن که تهناها هر خوا پېرسن و شهريکی بز دانه نین و له توله و جه ریزه و توپه بی خودا بترسن له پنجه قیامه تدا وه خوای گوره ده فرمومویت: **﴿وَإِنْ مَذَبِّنَ أَخَاهُمْ شَعِيبًا فَقَالَ يَنْقُرُهُ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَرْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ﴾** واته: بز خله کی مدینیش شوعه بیبی برایانمان نارد و تی نئی کله کم خوا پېرسن و به هیواو نومیدی پنجه دوایی بن. نیبنو جه ریز ده لئی: هندی گوترویانه: **﴿وَأَرْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ﴾** واته: له پنجه قیامه ت بترسن.^۱ نهم نایه ته ودک نئو نایه ته وايه که خوای گوره ده فرمومویت: **﴿إِنَّ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ﴾** واته: بز که سیتک به هیواي (پاداشتی) پنجه دوایی يه. **﴿وَلَا تَنْتَهُوا فِي الْأَرْضِ مُقْسِدِينَ﴾** شوعه بیب پیتفه مبار (سلامی خوای لی بیت) پنی ده گوتن که به دفه پیو و خراپه کاری له ناو زه ویدا باللومه کنه وه و ده ستدبریزی مکنه سار خله کی چونکه هوزه کی خه ریکی ته رازیوبیانی و جه رده بی بون پیبان له خله کی ده گرت و مال او سامانیان به تالانی ده بردن له گلن نهوده بیشدا بیندين بونو و بروایان به شوعه بیبیش نه ده کرد که خوا بقی پهوانه کربیبون. خوای گوره به زه مین له رزه بیکی گوره و ده نگلیکی به رز له ناوی بردن و دلی ده رهینان، نهو سزا یاهش له پنجه کی گیانی هه موبیانی له و پنجه دا کیشا. به پاستی لهو پنجه دا نهو جه زده بیه زقد گوره ببو. نهم به سرهاته به کورتی له سورهٔ تی (الاعراف) و (هدو) و (الشعراء) دا له پیشه وه باسکرا. خوای گوره ده فرمومویت:

﴿فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَنَهُمُ الْرَّحْمَةُ﴾ واته: بروایان به شوعه بیب نه کرد به زه مین له رزه له ناوی دان

^۱ الطبری (۳۴/۲۰).

^۲ الأحزاب (۲۱).

لَهَا مَالَهُ كَانَى خَزِيَانَا. ﴿فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَنِشِينَ﴾ قَتَادَهْ دَهْلَى: مَرْدَنٌ. ^۱ كَسَانِي تَرِيشْ كُوتُوْيَايَه: خَذَابُونْ بَهْسَر يَهْكَرِيدَهَا. ^۲ وَاتَه: مَرْدَبُونْ بَهْسَر يَهْكَدَهْ وَتَبُونْ.

﴿وَعَادًا وَّثَمُودًا وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِنْ مَسَكِينِهِمْ وَرَزَقَنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْنَاهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ الْسَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴾^{۳۸} وَقَرْبُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَمَدَنَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَى بِالْبَيْتِ فَأَسْتَكَبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَيِّقِينَ ﴾^{۳۹} فَكُلُّا أَخْذَنَا يَدَنِيَهُ فَيَنْهَمُ مَنْ أَرْسَلَنَا عَلَيْهِ حَاسِبًا وَيَنْهَمُ مَنْ أَخَذَنَهُ الْصَّيْحَةُ وَمَنْهُمْ مَنْ حَسَنَتْ بِهِ الْأَرْضُ وَمَنْهُمْ مَنْ أَغْرَقَنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ يَظْلِمُهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَفْسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴾^{۴۰}

بَاسِي لَهْ نَاوْجَوْنَ وَقَرْبَوْنَيْ چَهَنَدَهْ لَيْكَ كَهْ بَروَايَانَ بَهْ پِيَغَهْ مَبَرْهَ كَانِيَانَ نَهْ كَرَدَه

خَوَى كَوَرَه دَهْ فَرَمُوْيَتِ: ﴿وَعَادًا وَّثَمُودًا وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِنْ مَسَكِينِهِمْ وَرَزَقَنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْنَاهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ الْسَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ﴾ خَوَى كَوَرَه بَاسِي نَهْ وَكَلَانَ دَهْ كَاتَهْ كَهْ بَروَايَانَ بَهْ پِيَغَهْ مَبَرْهَ كَانِيَانَ نَهْ كَرَدَه چَلَنْ قَبَى كَرَدَهْ وَتَرْدَمَهْ شَيْهْ نَهْ هَيَشَنَوْ هَهَرْ لَهَكَوْ بَهْ چَهَزَرَه بَهْ وَبَلَاهَيْكَ لَهْ نَاوِيَهْ بَرَدَنَ، عَادَ كَهْ هَوْنَى پِيَغَهْ مَبَرْهَ هَوْ بَوْنَ (سَهَلَامِي خَوَى لَيْ بَيْتِ) كَهْ لَهْ نَاوِچَهْ يَهْكَ دَهْ زَيَانَ نَهْ حَقَافَى پَى دَهْ كَوَتَرا، كَهْ لَهْ حَاهَزَرَه مَهْ وَتَهَوْ (حَضَرَمُوت) نَزِيكَ بَوْ بَهْ لَهْ وَلَاتِي يَهْ مَهَنَهْ سَهَمَدِيشَ كَهْ هَوْنَى پِيَغَهْ مَبَرْهَ صَالَحَ بَوْنَ (سَهَلَامِي خَوَى لَيْ بَيْتِ) لَهْ نَاوِچَهْ يَهْكَ بَوْنَ پَى دَهْ كَوَتَرا حِيجَر (الْحِجَر) كَهْ لَهْ وَادِيلَ قَوْرَاهَهْ (وَادِي الْقَرَى) نَزِيكَ بَوْنَ، عَهَرَه بَهْ كَانَ شُوتَنَهْ كَانِيَانَ چَاكَ دَهْ زَانِينَ زَورَه تَوْجَقَيَانَ دَهْ كَرَدَه بَهْ لَاهِدا، هَرَوَهْ هَا شَهِيَّتَانَ كَرَدَهْ وَخَرَابَهْ كَانَى بَقَ پَازَانَدَبُونَهْ وَهَهَيَ نَهَوَهْ وَهَهَيَ بَهْ رَگَرَى كَرَدَنَ لَهْ پِيَگَاهَيَ پَاسَتَ لَهْ كَاتِيَكَدا نَهَانَ تَوَانَى بَيْرَكَدَنَهْ يَهْ بَيَانَهْ بَهْ بَوْ بَوْ نَهَيَ بَوْنَ پَاشَانَ خَوَى كَوَرَه دَهْ فَرَمُوْيَتِ: ﴿وَقَرْبُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَمَدَنَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَى بِالْبَيْتِ فَأَسْتَكَبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَيِّقِينَ﴾ وَاتَه: هَرَوَهْ هَا قَارَوْنَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانِيَشَمانَ لَهْ نَاوِ بَرَدَ سَوَيَّنَدَه بَهْ خَوَ مَوْسَى بَهْ رَاسَتِي هَاتَ بَقَ نَاوِيَانَ بَهْ چَهَنَدَه مَوْعِيَّنَه يَهْ كَوَرَه بَهْ لَامَ نَهَانَ خَزِيَانَ بَهْ كَوَرَه زَانِي لَهْ زَهَوِيدَا نَهْ شِيَّاتِنَوَانِي لَهْ دَهْ سَتَمَانَ دَهْ رَچَنَ، قَارَوْنَ كَهْ خَاوَهَنِي نَهَوَ مَالَ وَسَامَانَ وَكَشَتَهْ كَلِيلَهْ قَوْرَسَ وَگَرَانَهْ بَوْنَ، فَيَرِعَهُونَيَشَ كَهْ پَاشَانَ مَيِسَرَ بَوْ بَهْ زَهَمَانِي مَوْسَادَادَوْ هَامَانِيَشَ كَهْ هَرَدوُوكَيَانَ قَيْبَتَى (الْقَبْط) بَوْنَ، كَهْ بَروَايَانَ بَهْ خَوَادَوْ پِيَغَهْ مَبَرْهَ كَهَى نَهَبَوْ، خَوَى كَوَرَه

^۱ الطبرى (۲۰/۳۴).

^۲ الطبرى (۲۰/۳۴).

دَهْ فَرْمُویَّتْ: ﴿فَلَمَّا أَخْذَنَا عِلَيْهِ حَاصِبَاتِهِ﴾ وَاتَّه: هَرَكَ سَهْ وَسَرَّاکَهِی بَهْ پَیْتَ تَاوَانْ وَخَارَپَکَهِی وَهَرَگَرْتَوَهْ
 ﴿فَيَنْهَمْ مَنْ أَرْسَلَنَا عَلَيْهِ حَاصِبَاتِهِ﴾ وَاتَّه: هَنْدَی وَهَکَ عَادَ کَهْ دَهْیانْ گَوتْ: کَیْ لَهْ نَیْمَهْ بَهْ مَیْزَرَوْ بَهْ
 تَوانَتَرَهْ؟ بَایْهِکَی نَزَدْ توَنَدْ بَهْ مَیْزَرَی هَلْکَرَنْ، نَهْوَنَدْ توَنَدْ بَهْ مَیْزَرَبَوْ هَرَچَی بَهْ دَرَوْ زَیْغَ وَچَوَی
 سَهْرَ زَمِینَ بَوْ هَلْیَ دَهْگَرَتْ وَدَهْیَکَرَدْ بَهْ سَهْرَوْ چَاوِیانَدَا، نَهْوَ خَلَکَهِی هَلْدَهْگَرَتْ وَدَهْیَکَرَدْ بَهْ
 نَاسِعَانَدَا پَاشَانْ بَهْ سَهْرَدا دَهْیدَا بَهْ زَهْوِیدَاوَ وَرَدَوْخَاشِی دَهْکَرَدْ سَهْرَهِکَهِی لَیْ دَهْبَوْهَهْ وَلَاشَهِکَهِی
 بَهْ سَهْرَ زَمِینَدَا دَهْکَهَوَهْ وَپَانْ دَهْبَوْهَهْ. وَهَکَ پَیْشَکَی خَورَمَایِ لَهْ بَنْ هَلْکَیشَرَوَی کَهْ توَنَوَی لَیْ
 هَاتِبَوْ. ﴿وَيَنْهَمْ مَنْ أَخْذَنَا الصَّيْحَةَ﴾ وَاتَّه: وَهْ هَنْدَیکَی تَرِیانْ پَیَاھَلْشَاخَانَیلَوْ دَهْنَگَیکَی گَورَهْ
 لَهْنَاوَی بِرَدَنْ. وَهَکَ سَهْمَودْ کَهْ دَاوَایِ بَلْکَهْیانْ کَرَدْ لَهْ پَیْغَمَبَرْ صَالَحْ (سَهْلَمِی خَوَای لَیْ بَیْت) نَهْوَیشْ
 نَهْوَ بَلْکَهْ نَاشَکَای نَیْشَانْ دَانْ کَهْ بَهْرَدِیکَهْ دَوَولَتْ بَوْ وَشَتِیْکَی لَیْ هَاتَهْ دَهْرَهَوَهْ لَهْ سَهْرَ دَاوَایِ خَزِیَانْ،
 کَچِیْ هَرْ بَهْوَیانْ نَهْمَیَنَا هَرْ بَهْرَهَوَامْ بَوْنَنْ لَهْ سَهْرَ خَوَانَهَنَاسِیْ وَخَارَپَکَهِی کَارِیْ. هَرْهَشَهِیانْ دَهْکَرَدْ لَهْ
 سَالَحْ وَشَوَیْنَکَهْ توَنَوَهْ کَانَیْ وَدَهْیانْ گَوتْ نَهْکَرَ وَازْ نَهْمَیَنَا دَهْرَیانْ دَهْکَنْ وَبَهْرَدِه بَارَانَیانْ دَهْکَنْ.
 دَهْنَگَیکَی (مَیْرَهِیکَی) تَونَدِیَانْ بَلْ هَاتَوْ هَمَموْ لَهْ شَوَیْنَی خَزِیَانَدَا کَبْ بَوْنَوَهْ. دَهْنَگَیانْ لَیْ بَپَا،
 ﴿وَيَنْهَمْ مَنْ حَسَنَهَا بِهِ الْأَرْضَ﴾ هَنْدَیکَیشَیانَ چَوَوَنْ بَهْ نَاخِی زَهْوِیدَا. وَهَکَ قَارُونْ کَهْ لَخَرَی
 بَایِیْ بَوْ دَهْسَتِیْ دَایِیْ لَاسَارِیْ وَیَاخِی بَوْ سَهْرَپَیْچَیْ کَرَدْ لَهْ فَرْمَانَهَ کَانَیْ خَوَدا، کَیْفَوْ فَیْزَیْ دَهْکَرَدْ
 بَهْ سَهْرَ خَلَکَیدَ، وَایْ دَهْزَانِیْ کَهْ بَیْزَدَارَتَرَهْ لَهْ خَلَکَیْ وَمَنْهَتِی بَهْ سَهْرَ زَمِینَدَا دَهْکَرَدْ، خَوا خَرَیْ وَمَالَوْ
 سَامَانِیْ بَهْ نَاخِی زَمِینَدَا بَرَدَهْ خَوارَهَوَهْ. هَتَّا پَیْنَیْ قِيَامَتْ بَهْنَاوْ زَمِينَدَا هَرْ بَهْرَهَوَهْ خَوارَهَچِیَتْ.
 ﴿وَيَنْهَمْ مَنْ أَغْرَقَنَا﴾ وَهْ هَنْدَیکَیشَیانَمَانْ لَهْنَاوَدَا نَوْقَمْ کَرَدَنْ، وَهَکَ فَیْرَعَهَوَنْ وَهَامَانِیْ وَهَزِیرِیْ وَ
 لَهْ شَکَرَهَکَهِی هَمَوْ خَنَکَانْ لَهْ بَهْرَهَبَهِیتِکَدَاوَهِیچَیانْ لَیْ دَهْرَنَهِچَوَوْ، ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ﴾
 خَوَای گَورَهْ کَهْ خَنَکَانَدِی نَاهَمَقَیْ لَیْ نَهْکَرَدَنْ. ﴿وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفَسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ وَاتَّه: چَونَکَهْ
 خَزِیَانْ نَاهَمَقَیانْ لَهْ خَزِیَانْ کَرَدْ خَوَدِیَشْ بَهْمَیْ نَهْوَ بَیْنَ دِینِیْ وَسَتَهَمَکَارِیَانَهَوَهْ جَهَزَهَبَهِی دَانَوْ
 سَرَّاکَهِیانْ بَهْ رَامَبَهَرْ بَوْ لَهْ گَهَلْ نَهْوَ تَانَانَاهَیْ کَهْ کَرِدَیَانْ.

﴿مَثُلُ الَّذِينَ أَخْذَوُا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثُلَ الْمَنْكَبُوتَ أَخْذَتْ يَسِّرَاتِهِنَّ أَوْهَنَّ
 أَبْيُوتَ لَبَيْثَ الْمَنْكَبُوتَ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ، مِنْ شَوَّهَ
 وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾ وَتَلَكَ الْأَمْثَلُ نَصْرِبُهَا لِلثَّانِيَّ وَمَا يَعْلَمُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿٤٣﴾﴾

نَمُونَهِي خُوَيْانِي بَتْ پَهْرَستانِ وَكَمَالِي كَاهْلَمِيشَانِ (جَالْجَالُوكَه) وَإِيْهِ

خَوَى كَوَرَه دَهْرَمُويَتِ: ﴿مَثُلَ الَّذِينَ أَخْذُوا مِنْ دُورِ اللَّهِ أُولَئِكَاهُ كَثُلَ الْمَنْكَبُوتَ
أَخْذَتْ بَيْتَ وَلَنَّ أَوَهَنَ الْبَيْوَتَ لَيْثَ الْمَنْكَبُوتَ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ نَهَمَهُ شَعْوَنَهِيَهُ كَخَوَى
كَوَرَه دَهْيَنَتِتَهُو بَزْ موْشِرِيَهُ كَانَ كَغَيْرِي خَوَى شَتِي تَرْيَانَ كَرْدُوهُ بَهْ دَهْسَتِي خَوَيانَ وَ
دَهْيَانِهِرَسْتَنَوْ بَهْ تَهْمَى يَارْمَتِي دَانَوْ بَنْقَو بَقْنِينَ لَيْيَانَوْ لَهْ كَاتِي تَنْكَانَهُ دَاهْنَيَانَ بَزْ دَهْبَنَ، نَهَمَهُ
كَارَهِي نَهَوانَهُ وَهَكَ دَهْسَتَكَرَنَ بَهْ مَالِي جَالْجَالُوكَهُ وَإِيْهِ كَچَهَنَ لَاوَزَو بَيْهِيزَهُ، چُونَكَهُ نَهَوْ شَتَانَهِي
نَهَوْ موْشِرِيَكَانَهُ دَهْسَتِي پَيْ، هَدَهْكَنَ بَهْ تَهْمَى نَهَوْنَ فَرِيَانَ بَكَهُونَ، هِيجَانَ بَهْ دَهْسَتِي نَهَيَهُ بَهْ لَكَرَ
وَهَكَ دَهْكَرَنَ بَهْ خَانُوَيِ تَنْرَاوِي جَالْجَالُوكَهُ بَكَرَتَ كَهْ مَيْعَ سُودِيَكِي لَيْ
دَهْهَرَسْتَ، نَهَمَهُ بَهْ بَيْچَهَوَانَهِي مُوسَلِمَانِي خَاوَهُنَ باَوَهَرَهُ كَهْ دَلَيَ لَهْكَلَ خَوَدَيِ مَهْزَنَهُ وَكَارِي چَاكِيشَ
دَهْكَاتَ لَهْ سَنَوَرِي شَهْرَدَادَوْ دَهْسَتِي گَرَتَوَهُ بَهْ نَيْسَلَامَهُو كَهْ هَرَگِيزَ پَسَانِي بَهْ سَرَدا نَاهِيَتَ، وَاهِ
لَهَنَوْ نَاجِيَتَ، لَهَبَرْ تَنَانَوْ خَزَگَرِي خَزَى، خَوَى كَوَرَه دَهْرَمُويَتِ: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ بَنْ
دَوْنِيَهُ، مِنْ شَفَقٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ پَاشَانَ خَوَى كَوَرَه هَهِرَهَشَهُ لَهُو بَتَپَهِرَسْتَانَهُ دَهْكَاتَ كَهْ
غَيْرِي نَهَوْ دَهْهَرَسْتَنَ كَهْ خَوَدا خَزَى دَهْرَانَهِ خَرِيَكِي چِينَوْ چِي دَهْكَنَ وَنَاكَاهِي لَهَوْهِيَهُ كَهْ نَهَوانَ
دَهْيَكَهُ شَهِريَكِي خَوَدَادَوْ دَهْيَهِرَسْتَنَ، بَهْ زَنَوَهِ خَوَى كَوَرَه تَزَلَهِيَانَ لَيْ دَهْسَيَنَتَتَ، لَهْ دَوَایِدا خَوَى
كَوَرَه دَهْرَمُويَتِ: ﴿وَتَنَكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِيَهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَلَمُونَ﴾ وَاهِ: لَيَى
تَنِينَكَاتَوْ لَيَى وَرَدَ نَابِيَتَهُ نَهَوانَهِ نَهِيَتَ كَهْ زَقَدَ زَانَوْ شَارَهَزَانَ لَهُو بَارِهِيَهُو، نَيِّبَنَوْ نَهَبِيَ حَاتَهِ
رِيَوَايَتِي كَرِدُوهُ لَهْ عَهْمَرِي كَوبِي مُورَهُ (عَمَرُو بْنُ مُرَةَ) نَهِيَرِيَشَتُوَوْمَ وَتَيْ نَهِيَرِيَوْمَ بَهْ لَايِهِ مَيْعَ
نَاهِيَتِيكَهُ لَهْ نَاهِيَهَتِكَانِي خَوَدَاهِي كَوَرَه دَاهِ لَهْ قَوْرَنَانَدَادَوْ لَيَى تَيْ نَهِيَشَتِبِموْ مَانَاكِيمَ نَهِيَنَبِيَتَ مَهْكِينَ زَقَدَ
دَلَكَرَانِي كَرِدُوهُمَ، لَهَبَرْ نَهَوْ كَهْ بِيَسْتَوَهِمَ خَوَى كَوَرَه دَهْرَمُويَهِتِ: ﴿وَتَنَكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِيَهَا
لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَلَمُونَ﴾.^۱

﴿خَلَقَ اللَّهُ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِيقَةِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُتَوَمِّيِنَ ﴾٤٦﴿ أَتَلَ مَا أُوحَى إِلَيْكَ مِنْ
الْكِتَابِ وَأَفَيْرِي الشَّكْلَةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالثِّنْكِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
مَا نَصْبَعُونَ ﴾٤٧﴾

^۱ الدر المنشور (٤٦/٦)، نَهَمَ فَرَمَوَهِيَهُ لَهَوازَهُ لَهَبَرْ بَرُونَيَهُ بَنْ.

خوای گوره ده فرموده است: «خَلَقَ اللَّهُ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ» خوای گوره باسی ده سه لات و توانای مدنی خوی ده کات که ناسعنه کان و زه مینی دروست کردوه به راستی، به بی هوده دروستی نه کردوه، به لکو بق نهودی تاقیتان بکاته و، «أَنْفَخَهَا لِتَجْزَئَ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَنَ»^۱ واته: بق نهودی پاداشت بدریته و هممو که سیک به گویدهی نه کرده وهی که ده یکات. وه ده فرموده است: «لَيَعْجِزُ الَّذِينَ أَسْتَوْا بِمَا عَلِمُوا وَيَعْجِزُ الَّذِينَ أَحْسَنُوا يَا لَيْسَنِي»^۲ واته: تا سزای نهوانه بدات که خراپه یان کردوه به پیش کرده وه کانیان وه پاداشتی نهوانه بداته وه که چاکه یان کردوه به چاکه تر (له وهی که کردوویان). وه ده فرموده است: «لَوْكَ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ»^۳ واته: به لکه یکی کی پیون و ناشکرایه له سر تنهایی خداو که هر خودا وه دیهنه رو کاریه دهست و خودایه. غهیری نه و کس هیچی به دهست نیه. فهرماندان به بانگه وازو قورناث خوییند و نویزگردن

پاشان خوای گوره فرمان دهدات به پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) مسلمانان که قورناث بخوین و خلکی بانگ بکن بق سر نایینی خودا و فرموده است: «أَتَلْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِيرِ الصَّلَوةِ إِنَّ الصَّلَوةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالشُّكْرِ وَلَذِكْرِ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ» بینکومان نویزگردن بتو کاریگه ری همه، یه کم: وازهنهانه له کاری ناشیرین و نارهوا، واته: به دهه اون بعون له سر نویزه کان و ده کات له مردی که واژ له کاری خراپ و ناشیرین بینیت. دووههم: یادی خودایه، که له هممو شتیک مه زنتر و چاکته، نیمامی نه حمده پیوایه تی کردوه له نه بو هوره بیره وه ده لی: پیاویک هات بق لای پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) گوتی: فلانه کس شه و نویز ده کات به یانیش هه لسا دنی ده کات، پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودی: (بینکومان نه شه و نویزه به و زوانه وازی پی ده هینی لوهی که تو ده بیلیتی).^۴ واته: وازی پی ده هینی له دنی کردن. هاروهها نویزگردن بربیته له یادی خوا پاپانه وه لیتی به دلیکی پاک و بهندایه تی بقی، بقیه خوای گوره فرموده است: «وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ» واته: یادی خوا مه زنتره لوهی یه کم «وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ» واته: ناکادری هممو کردارو گفتاریکتanh، نه بول عالیه (ابو العالیه) لم نایهه دا: «لَوْكَ الصَّلَوةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالشُّكْرِ» ده لی: نه نایهه سی شتن (وهسفی) تیدایه هر نویزیک هندیک لم شتنهای تیدا نه بتو به نویز دانانریت: دلپاکی و ترسان له

^۱ طه (۱۵).^۲ النجم (۳۱).^۳ احمد (۴۴۷/۲)، فرموده یکی سه حیجه.

خود او یادی خوا، چونکه دلپاکی (الاخلاص) فهرمانی پی دره کات به چاکه کردن و ترسانیش له خودا له کاری خراب و ناشیرین ده یگیریته وه و یادی خودا ش، واته: قورنائ خوییندن: فهرمانی پی دره کات به چاکه و له خراب لای ده دات. کوبی عویقی نه نساري (ابن عن الانصارى) ده لئی: کاتیک که تو له نویزد کردندا بیوی تو له ناو چاکه دای، نه و نویزه تویی به ندکردووه له کاری ناشیرین و ناپهوا، نه وه بشی که تو پیوهی خاریکی یادی خودایه و له هه موو شتیک مه زنتره.

﴿وَلَا يُجَدِّلُوا أَهْلَ الْكِتَبَ إِلَّا يَأْلَفُونَهُ إِنَّمَا أَنْهَاكُمْ وَقُولُوا إِنَّمَا أَنْهَاكُمْ بِإِلَيْنَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَلِلَّهِ هُنَّا وَلَهُمْ وَلَنَحْنُ لَهُمْ مُسْلِمُونَ﴾^(۱)

وتوویزکردن له گهله هه هلی کتیب

خوای مازن ده فرمومیت: «﴿وَلَا يُجَدِّلُوا أَهْلَ الْكِتَبَ إِلَّا يَأْلَفُونَهُ﴾ واته: ده مه قالی و موجاده له مه کن له گهله خاوهن کتیب ناسمانیه کاندا به جوانترین شیوه نه بیت، واته: هه رکه سیک ده یه ویت نه ملی کتیب بهره و نایین را بکیشیت و بریان نیشاندا با نقد به نه رم و نیانی و له سه رخقو قسیان له گهله بکات بزر نه وهی سه رکه و تووی بیت له کاره که یدا، وه ک خوای مازن فرمومیتی: «﴿أَذْعُ إِلَيْنِي رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمُرْعَظَةِ الْمُسَنَّةِ﴾ واته: (خه لکی) بانگ بکه بزر پیکهی په روړه ردګارت به لیزانی و دانایی و ناموږگاری چاک و شیرین. وه فرمومیتی به موساو هارون (سه لامی خواهیان لئی بیت) کاتیک که په انه کردن بزر لای فیرعون: «﴿فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لِّلَّهِ يَنْذَكِرُ أَوْ يَخْشَى﴾ واته: جا قسی له گهله بکن به نه رم و نیانی به لکو بیر بکاته وه یان برستیت (له سزا خوا). بزیه فرمومیتی: «﴿إِلَّا أَلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ﴾ واته: بینجکه له اونهیان که ستہ میان کرد، واته: نه وانه نه بیت که دژایه تی مه مق ده کن و کوینن له ناستی پیش پاست و فیز ده کن و لاسارن نه و کاته وتوویز ده گوپتیت بزر هه په شه و شه پیان له گهله ده کریت بزر نه وهی واژ بینن و بترسن و ک قول بدهن، خوای گهوره ده فرمومیت: «﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا إِلَيْنَاهُنَّا مَعَهُمُ الْكِتَبَ وَالْيَزَانَ لِيَقُولَمَا أَنَّا سُلْطَانُ الْقُسْطِ وَأَنَّنَا الْمُرْبِدُ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَدِعُ لِلشَّارِعِينَ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَصْرُهُ وَرَسَلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوْيٌ عَزِيزٌ﴾ واته: سویند به خوا به پاستی نیمه پیغمه برانی خزمانه ناردووه به به لکه و موعجیزه بیوونه وه کتیبی (ناسمانی) و

^۱ النحل(۱۲۵).

^۲ طه(۴۴).

^۳ الحیدید(۲۵).

تدرانبوی دادمان له گلدا ناردن بـ نـوـهـی خـلـکـی به دـادـگـهـرـی پـهـفـتـارـبـکـنـ(لهـنـاوـخـوـیـانـدـا) وـهـ نـاسـنـمـانـ درـوـسـتـ کـرـدـ کـهـ نـوـهـی هـیـنـیـ بـهـ تـینـیـ جـهـنـگـیـ هـیـهـ تـیـیدـیـهـ وـ سـوـنـیـکـیـ نـوـرـیـ هـیـهـ بـنـخـلـکـیـ وـهـ تـاـ خـواـ دـهـرـیـ دـهـخـاتـ جـ کـسـیـکـ یـارـمـهـتـ(تـایـیـنـیـ) خـواـ پـیـغـمـبـرـانـیـ دـهـدـاتـ کـهـ پـهـنـاهـیـشـهـ بـیـکـوـمـانـ خـواـ بـهـمـیـزـوـ دـهـسـلـاتـ، جـایـرـ دـهـلـیـتـ: فـهـرـمـانـانـ پـیـکـراـوـهـ هـدـرـ کـسـیـکـ دـزـایـهـتـ کـتـبـیـ خـودـ بـکـاتـ بـهـ شـمـشـیـرـ لـیـ بـدـهـینـ، وـهـ دـهـفـهـ رـمـوـوـیـتـ: «وَقُلْ لَّهُمَا أَمَّا مَا لِلَّهِ أَنْزَلَ إِلَيْنَا وَأَنْزَلْ إِلَيْكُمْ»^۱ وـاتـهـ: وـهـ بـلـینـ باـوـهـ پـهـمـانـ هـیـتـاـ بـهـوـهـ نـیـرـدـرـاـوـهـتـ خـوارـهـوـ بـنـثـیـمـهـ وـ نـیـرـدـرـاـوـهـتـ خـوارـهـوـ بـنـثـیـوـهـ، وـاتـهـ: کـاتـیـکـ قـسـهـیـهـ کـیـانـ گـیـپـایـهـ وـهـ نـمـانـدـهـ زـانـیـ پـاـسـتـهـ یـانـ درـیـهـ، بـهـ درـیـانـ نـاخـیـهـوـ چـونـکـهـ لـهـ وـانـهـیـهـ پـاـسـتـ بـیـتـ، بـرـوـاشـیـانـ پـیـ نـاـکـهـینـ، نـهـ کـاـ پـاـسـتـ نـبـیـتـ، بـهـ لـامـ بـپـوـامـانـ هـیـهـ بـهـوـهـ کـهـ یـانـ بـوـیـ هـیـنـاـنـ بـهـ مـارـجـیـکـ کـهـ دـهـسـتـکـارـیـ نـهـ کـلـپـدـرـاـیـتـ، «وَإِلَهُنَا وَإِلَهُكُمْ وَلَمْ يَجِدْ وَلَمْ يَخْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ»^۲ وـاتـهـ: دـهـ خـوـایـ نـیـمـهـ وـ خـوـایـ شـیـوـهـ یـهـ کـیـکـهـ وـهـ نـیـمـهـ بـلـ(نـوـ خـواـ) گـهـرـدـنـکـهـ چـینـ. بـوـخـارـیـ(پـهـ حـمـهـتـیـ خـوـایـ لـیـ بـیـتـ) پـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـوـهـ لـهـ نـهـبـوـهـ ہـوـرـهـیـرـهـوـهـ(پـهـزـایـ خـوـایـ لـیـ بـیـتـ) دـهـلـیـتـ: نـهـهـلـیـ کـتـبـ خـوـیـانـیـانـ بـهـ زـمانـیـ عـیـبرـیـ دـهـخـوـیـنـدـهـوـهـ وـهـ عـهـرـبـیـ مـانـیـانـ دـهـکـرـدـ بـنـخـلـکـهـ کـانـ بـیـغـمـبـرـیـ خـودـ(کـلـلـهـ) فـرـمـوـوـیـ: بـبـرـوـاـ مـکـنـ بـهـ نـهـهـلـیـ کـتـبـوـ وـهـ دـرـیـشـیـانـ مـخـنـهـوـ بـهـلـکـوـ بـلـینـ بـرـوـامـانـ هـیـهـ بـهـ خـواـ بـهـوـهـیـ بـرـوـانـهـکـراـوـهـ بـهـوـیـشـیـ بـنـثـیـوـهـ پـهـوـانـهـکـراـوـهـ خـواـیـ نـیـمـهـ وـ نـیـوـهـ یـهـکـ خـودـایـهـ وـ نـیـمـهـ کـرـدـنـکـهـ چـینـ بـوـیـ)، نـهـمـ فـرـمـوـوـدـهـیـهـ تـهـنـاـ بـوـخـارـیـ پـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـوـهـ^۳. هـرـوـهـاـ بـوـخـارـیـ پـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـوـهـ لـهـ نـبـیـنـوـ عـبـاسـوـهـ دـهـلـیـتـ: چـنـ شـتـیـلـکـ لـهـ نـهـهـلـیـ کـتـبـ دـهـپـرـسـنـ کـهـ نـهـوـ کـتـبـیـهـیـ بـنـثـیـوـهـ پـهـوـانـهـکـراـوـهـ بـنـثـیـغـمـبـرـیـ خـودـ(کـلـلـهـ) تـازـهـتـرـهـ، دـهـیـخـوـیـنـیـتـهـوـ بـهـ چـاـکـوـ وـهـیـچـ تـیـکـهـ لـاـوـ نـهـبـوـوـهـ، وـهـ بـیـتـانـ باـسـکـراـوـهـ کـهـ نـهـهـلـیـ کـتـبـ دـهـسـتـکـارـیـ کـتـبـیـ خـودـایـانـ کـرـدـوـوـهـ وـ کـلـبـیـوـیـانـهـ وـهـ دـهـسـتـیـ خـوـیـانـ نـهـوـ کـتـبـیـهـیـانـ نـوـسـیـوـهـ وـ وـتـوـیـانـهـ: نـوـهـ لـهـ لـایـنـ خـودـاـهـ هـاتـوـهـ، بـنـثـیـوـهـ دـهـسـتـهـاـتـیـکـیـ کـهـمـیـ بـنـثـیـ خـوـیـانـ تـیـاـ وـهـدـهـسـتـ بـیـنـنـ، نـاخـوـ نـهـوـ زـانـیـارـیـهـیـ کـهـ بـنـثـانـ هـاتـوـهـ دـاـوـاتـانـ لـیـ نـاـکـاتـ کـهـ واـزـبـیـنـ لـهـ پـرـسـیـارـکـرـدـنـ لـیـتـیـانـ؟ بـهـ خـودـاـ هـرـگـیـزـ پـیـاوـیـکـمـانـ نـهـدـیـ لـهـوـانـ کـهـ پـرـسـیـارـ بـکـاتـ لـهـ نـیـوـهـ لـهـ بـارـهـیـ نـوـهـیـ کـهـ بـنـثـیـوـهـ هـاتـوـهـتـ خـوارـهـوـهـ^۴. بـوـخـارـیـ پـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـوـهـ لـهـ حـوـمـهـیدـیـ کـوبـیـ عـبـدـوـپـهـ حـمـانـهـوـهـ کـهـ بـیـسـتـوـوـیـهـتـیـ لـهـ مـوـعـاوـیـهـ کـهـ قـسـهـیـ بـنـزـمـهـلـیـکـ لـهـ قـورـهـیـشـیـهـکـانـ دـهـکـرـدـ لـهـ شـارـیـ مـدـینـهـ وـ باـسـیـ کـهـ عـبـیـ نـهـحـبـارـیـ کـرـدـ وـتـیـ: هـرـچـنـدـ نـهـمـ پـاـسـکـلـتـرـیـنـ کـاسـهـ لـهـوـ کـهـسـانـهـیـ کـهـ قـسـهـ دـهـگـیـپـنـهـ وـهـ لـهـ

^۱فتح الباري(۲۰/۸).^۲البخاري(۷۶۷۲).

بارهی نه‌هلی کتیبه‌وه له‌گلن ناوه‌شدا هر نیمه قسی نادرستی لئ ده‌بینین، منیش ده‌لیم؛ واته درقی لئ ده‌رنه که‌ویت به‌لام نه‌و به‌نه‌نقست دروناکات، چونکه نه‌و که باسی شتیک بکات له‌پوی نووسراویکوه باسیده‌کات و گومانی باش به‌نو سراوه له‌کاتیکدا شتی هله‌بستراوو درقی تیدایه، له‌بهر نه‌وهی له ناو نه‌و گه‌لانه‌ی نواندا که‌سانیک نه‌بوون به وردی نه‌و ده‌قانه له‌بیریکن ووه نه‌م نوممه‌ته مازنه. له‌گلن ناوه‌یشدا که‌چه‌رخه‌که‌ش له چه‌رخی پیغامبره‌وه (علیه السلام) نزیک بوروه که‌چی مه‌گه‌ر خوای خری بزانی چه‌نده فه‌رموده هله‌بستراووه له‌ناو نه‌م نوممه‌ته‌دا به ددم پیغامبره‌وه (علیه السلام)، یه‌کیکیش له به‌خششه‌کانی خوا نه‌وهی خه‌لکانی زیریشی فیری زانست کردیوه هر کسه و به‌نه‌ندازه‌ی خری، سوپاسو ستایش بخ خوای مهن.

﴿وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ مَأْتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ هَنُّ لَهُ مِنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْعَلُ شَيْءًا يَدِينَتَّا إِلَّا الْكَافِرُونَ ﴾١٤٠﴾ وَمَا كُنْتَ تَنْلَوْ مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخْطُلْهُ يَسِّيرًا إِذَا لَأْرَتَابَ الْمُبْطَلُونَ ﴾١٤١﴾ بَلْ هُوَ مَا يَكُنْتُ بِيَنْتَهِ فِي صُدُورِ الْأَلْيَتِ أُولُوا الْعِلْمُ وَمَا يَجْعَلُ شَيْءًا يَدِينَتَّا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴾١٤٢﴾

قورئان له لایه‌ن خواوه هاتووه‌ته خوارمهوه به‌لگه‌ش نه‌سرنه‌ده

ثینبو جه‌ریر ده‌لیت: خوای مه‌زن ده‌فرمومیت: **﴿وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ﴾** نه‌ی موحده‌مداد ووه چون کتیبمان نارده خوارمهوه بخ پیغامبره‌کانی پیش تر، هر به هه‌مان شیوه نه‌م کتیبه‌شمان بخ تر نارده خوارمهوه.^۱ نه‌مدی که وتویه‌تی نقد باشه و بخ‌گونجاوی و په‌یوه‌نیدي بوونی به‌نایه‌تکوه زنده چاکه، **﴿فَالَّذِينَ مَأْتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ﴾** واته: جا نه‌و که‌سانه‌ی که کتیبمان پی‌داون(هندیکیان) باوه‌ر به‌و(قرئانه) دینن. واته: نه‌وانه‌ی که نیمه کتیبمان بخ ناردون وه ریانگرتووه و بپوایان پی کردیوه و زانا هوشمه‌نده‌کانیان ووه عهدوللای کوپی سلامو سه‌لمانی فارسی و هارویتنه‌یان به چاکی خویندوویانه‌توهه و ده‌فرمومیت: **﴿وَمَنْ هَنُّ لَهُ مِنْ يُؤْمِنُ بِهِ﴾** واته: له‌مانه‌ش که‌سانیک بهوای پی دینیت. واته: له عره‌به‌کانی قورده‌یش بان غه‌بیری قورده‌یشی، **﴿يَجْعَلُ شَيْءًا يَدِينَتَّا إِلَّا الْكَافِرُونَ﴾** واته: ته‌نا ببیاوه‌ریان داننانین به نایه‌تکه‌کانی نیمه‌دا. یانی: هیچ که‌سیک حاشای لئ ناکات و ببیاوه‌ر نیه پی مه‌گین به‌کیک که پاستی به په‌پیوچ داپه‌شیت و به خه‌یال به‌ری

^۱ فتح الباری(۱۳۴۰/۳۴۹).

^۲ الطبری(۲۰/۵۰).

تیشکی خود بگریت و همیهو نهاده شی بز بچیته سه ر پاشان خواه مازن ده فرمومیت: **﴿وَمَا كُتَّبَ**
لَتَلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخْطُلُهُ يَسِينَكَ﴾ واته: وه تو پیش نه م قورئانه میع کتیبیکت
 نه خویندوروه ته وه به دهست نه نوسیویه. واته: تو نه موحده مه (محمد) ماویه کی نزد لهناو
 هوزه که تدا زیایت، نه تده زانی کتیب بخوینیته و شاره زای نوسینیش نه بیوی به لکو هامو کاسیک له
 هوزه که تو غیری هوزه که ده زانیت که تو پیاویکی نه خویند وار بیوی، نه ده زانی بخوینیته وه نه
 ده زانی بنووسی، وه له کتیبه پیشووه کاندا هار به و شیوه یه و هسف کراوه وه ک خواه مازن
 فرمومیتی: **﴿الَّذِينَ يَتَعَمَّلُونَ أَرْسَلُوا النَّبِيَّ الْأَنْبَىَ الَّذِي يَحْذُرُهُمْ مَكْثُوبًا عِنْدَهُمْ فِي الْأَرْضِ**
وَالْأَنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ﴾^۱ واته: نه وانه که شوین پیغامبر (علیهم السلام)
 نیدراوی نه خویند وار ده کاون (که له لاین پهروه زدگاره وه هاتووه) نه و کسه که (نامه داره کان)
 ده بیینن به نوسراوی لایانه له ته درات و نینجیلدا که فرمانیان پنده کات به چاکه و پنگران لی ده کات
 له خرابه. هار به و شیوه یه پیغامبر (علیهم السلام) برده وام هه تا پنهانی قیامه توانای نوسینی نه بیووه و
 ته نه دیزیک یان پنیکی به دهستی نه نوسیووه، به لکو نوسه ری هه بیووه له خزمه تیدا
 نیکایان (الوحی) نوسیووه ته نامه کانیشیان نوسیووه بز هر تمه کان، وه ده فرمومیت: **﴿فَإِذَا لَأَرَتَابَ**
الْبَطْلُوكَ﴾ واته: (نه گهر وانه بواه) نه و کاته نار استه کان ده که وتنه گومانه وه. واته: خن نه گهر
 وابوایه هندی نه فامو دل پیس گومانی ولایان ده برد. وه نه لین: نه مه له کتیبه کانی پیشه وه فیریووه
 که له پیغامبره کانی تره وه بزی ماوه ته وه، که خویان چاک ده زان نه خویند وار بیووه و نازانیت
 بنو سیت کچی نه و قسیه ش ده کهن، **﴿وَقَالُوا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ أَكَتَبَهَا فَهِيَ شَهَادَةٌ عَلَيْهِ**
بُكَرَةً وَأَصِيلًا﴾^۲ واته: وه (بیباوه پان) ده یانوت (نه م قورئانه) به سه رهات و داستانی
 پیشووه کانه (موحده مه) دوای کرد ووه بزی بنو سن نینجا ده خوینریته وه به سه ریدا به
 به یانیان و نیواراندا. وه فرمومیتی: **﴿فَلَمَّا أَنْزَلَهُ اللَّهُ الَّذِي يَعْلَمُ الْيَتَرَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ**
غَنَّوْرًا رَّجِيمًا﴾^۳ واته: (نه موحده مه) بلی زانیک ناردوویه تیه خواره وه که هامو نهینس
 ئاسمانه کان و زهی ده زانیت به پاستی نه و (خوا) لیبورده میهراه بانه. لیره دا ده فرمومیت: **﴿فَلَمْ هُوَ**

^۱ الاعراف(۱۵۷).^۲ الفرقان(۵).^۳ الفرقان(۶).

مَا يَنْتَهِيَنَّ فِي صُدُورِ الظِّرَبِ أُولُو الْعَلْمِ^۱ وَاتَّهُ: بِهِ لَكُوْ قُورَثَانَ نِيشَانَه کانی ناشکرانَ لَه دَلَوْ وَدَه بُونَی کَه سَانِتَنِکَدا کَه زَانِسْتِیانَ پَیدِراوه. وَاتَّهُ: ثُمَّ قُورَثَانَه نِيشَانَه کانی نَزَدَ نَاشکرَابِه وَبَلْکَهِ لَه سَهْرَ پَاسْتَی هَانَتِی لَه باسکرَدنِ بُونَدِراوه کانی پَیْشَ خَلَی وَفَرْمَانَدَانَ بَه چَاكَه وَبَه رَگِیرَکَدَنَ لَه خَرَابَه، زَانِیانَ دَه بَیَارَتِنَ خَوَای کَه وَه خَوَینَدَه وَه لَه بَرَکَدَنَ وَپَافَهَکَدَنَ وَتَه فَسِیرَه کَهی بَه نَاسَانَ کَرِدونَ وَه کَه دَه فَرمُویتُ: ﴿وَلَذَّ يَسْرَنَا الْقَرْمَأَنَ لِلَّذِكْرِ فَهَلْ مِنْ مُذَكَّرٍ﴾ وَاتَّهُ: بِدَلْنِیاَبِیه وَه نِیْمَه قُورَثَانَه نَاسَانَ کَرِدونَوَه بَقَ ۝ تَامِذَکَارِی لَه وَه رَگِیرَکَنَ جَاهَنَیا پَهْنَدَه رَگِیرَنَیکَه مَهی؟ پَیْغَمَبَرِی خَوَادَ(صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ) ثَفَهِ رَمَوی: (هَیْجَ پَیْغَمَبَرِیکَ نَیَه نَهْوَه نَدَه مَوْعِیْزَه هِی پَیْنَه درَابِیتَ کَه بَه نَهْنَدَه هِی نَهْوَه خَلَکَی بَهْوَای پَیْنَنَ، بَه لَامَ نَهْوَه من پَیْمَدَه نِیْگَاهِه خَوَادَ بَقَنَ نَارِدَوَمَ دَاوَمَ وَاهِه کَه من شَوَّنَکَه وَتَوَه کَانَ لَه وَانَ زَیَاتَر بَیْتَ).^۲ وَه لَه فَرمُوودَه کَهی عَهْیازَی کَوَپَیْ حِیَمَارَدَا لَه سَهْحِیْ حِمَارَدَا هَاتَوَه خَوَای مَهْنَنَ دَه فَرمُویتُ: (مَن تَزَّ تَاقِیدَه کَهْمَه وَه وَخَلَکَیش بَه تَوْتَاقِیدَه کَهْمَه وَه، کَتَبِیْتَکَم بَقَ تَزَّ نَارِدَوَه کَه نَأَوْ نَایِشَقُورَتَه وَه وَبَه خَلَوَنَی وَبَتَدِرَایش دَه يَخْوِینَتَه وَه).^۳ یَانِی: نَهْ گَهْرَه وَشَوَّنَه هِی کَه تَبَایَدَا نَوْسَراوهِه نَأَوْ شَقَرَدَی نَاكَاتَه نَهْ وَشَوَّنَه، چَونَکَه لَه فَرمُوودَه هِی کَه تَرَدَا هَاتَوَه دَه فَرمُویتُ: (نَگَار قُورَثَانَه لَه نَأَوْ چَهْرَمِیشَادَا بَوَوِیتَ نَاگَهَه کَه نَایِسَوْتَنَیتَ).^۴ چَونَکَه لَه سَنَگَکَانَدَا پَارَتِزَراوه وَلَه سَهْر زَمانَه کَانَ نَاسَانَ کَراوه، دَلَه کَانَی دَاگِیرَکَدوه وَلَه بُروُی مَانَای وَدَه بَرِپَنِیشَه وَه هَر مَوْعِیْزَه هِی لَه بَر نَهْمَه هِی لَه کَتَبِیْه پَیْشَوَه کَانَدَا لَه وَه سَفَی نَهْمَه تَه دَه هَاتَوَه کَه نَهْ لَیِّ: (نَینِجِیْلَه کَانَیانَ لَه نَأَوْ سَنَگَوْ دَلِیَانَدَه)، خَوَای مَهْنَنَ دَه فَرمُویتُ: ﴿وَمَا يَجْعَلُكُمْ إِنَّا لَأَنْظَلَمُوْكَ﴾ وَاتَّهُ: تَهْنَهَا سَتَه مَکَارَانَ دَانِتَنِیَنَ بَه نِيشَانَه کَانِی نِیْمَه دَه. وَاتَّهُ: جَگَه لَه نَاهِه قِیَکَارَانَ نَهْ وَانَه بَهْوَای پَیْنَنَ وَه کَهْم سَهِیرَی دَه کَانَ وَدَنَی دَه وَه سَتَنَ هَیْجَ کَه سَنَی بَهْوَای بَه نِيشَانَه کَانِی نِیْمَه نَهْ بَیَتَ، یَانِی: نَهْوَه نَهْ بَیَتَ کَه فَیِزِیَانَ زَله وَسَتَه مَکَارَنَ، دَه زَانَنَه هَقَه وَخَوَیانَی لَه دَه بُوْیَنَ. وَه کَه خَوَای مَهْنَنَ فَرمُویه تَه: ﴿إِنَّ

^۱ القمر(۱۷).^۲ فتح الباري(۶۱۹/۸).^۳ مسلم(۲۱۹۷/۴).

^۴ احمد(۴/۱۵۵)، فَرمُوودَه هِی کَه حَسَنَه يَانَ لَه حَسَنَ دَه چَیَّتَ. مَانَکَهی -خَوا زَانَترَه- وَقَک (ابن أَشْیَر) لَه (النَّهَايَةِ) في غَرِيبِ الْحَدِيثِ) دَاه فَرمُوی نَهْ وَهی: (قُورَثَانَه تَیَکَلَ بَه خَوَینَ وَکَوشَتَه هَر کَسِیْکَ بَبَیَتَ نَهْوَه اَهْقِیَامَه تَدَا نَاگَر نَایِسَوْتَنَیتَ)، مَهْنَدِیکَش شَلَیْنَ: نَهْوَه بُونَدِیکَ بَوَوه وَه کَه مَوْعِیْزَه لَه سَارَدَه هِی پَیْغَمَبَرِی خَوَادَه وَخَلَکَی بَیِّنِیَوَانَه (وَه رَگِینَ).

الَّذِينَ حَفَّتْ عَلَيْهِمْ كَلَسُّ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ۝ وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ مَا يَهْدِي حَقَّ بِرَوَا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ۝^۱
واته: به پاستی نه وانه بپیراری په روهردگارت ده رچووه بزیان بپوا نامهین (بپوا نامهین) هره چند
بزیان بیت همو به لکه و نیشانه یه که هتا (به چاوی خویان) سزا سخنی نازارده ره بین.

﴿ وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَا يَبَثُ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْأَيْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنْذِرْ مُثِيرٌ ۝ أَوْلَئِرَ
يَكْفِهُمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتَلَقَّى عَلَيْهِمْ أَكْ فِي ذَلِكَ لِرَحْمَةٍ وَرَحْمَةٍ لِتَوْرِي ثُوْمَيْنَ
۝ قُلْ كُفَّرُ بِاللَّهِ بَيْنِي وَيَتَعَكَّمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا
يَأْنْطَلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝﴾^۲

موشیکه کان داوای چهند نیشانه یه ک ده کنه و هلا مدانه و یان

خواه مدن باسی لاساری و داوای نایجه بی موسشیکه کان ده کات که ده بانه ویت و ده چون پیغمه بر
سالح (س-لامی خواه لی بیت) و شتریکی به نیشانه بز کله که هینا پیغمه بری خودایش
موحه مهد (بیک) نیشانه یه کی وايان بق بینیت، خودایش ده فرمومویت: ﴿ وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَا يَبَثُ
مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْأَيْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ ۝ واته: وه و تیان نه وه بق چهند موعجزه و به لکه یه ک دانابه زینریت
بز سه ری له لاین په روهردگاری وه، بلی: موعجزه کان ته نهانه له لاین خواره یه، واته: نه وان نه لین

بز چس له لاین په روهردگاری وه چهند نیشانه یه کی تایپه تی بق نایه ته خوار؟ خواه مه زنیش
ده فرمومویت به پیغمه بر (بیک) پیشان بلی: نه و پیراره به دهستی خواه چونکه خوی ناگاداره نه گدر
نیوه پی پاستتان بگرتایه هرچیتان داوبکردایه بزی جیبه جی ده کردن، نه ویش زور سوک و ناسانه له
لای خودا، به لام نه و ده زانیت که نیوه مه بستان هر لاساری و تاقیکردن و هیه بزیه دواکانتان
و هر ناگریت، و ده له نایه تیکی تردا فرمومویتی: ﴿ وَمَا مَنَعَنَا أَنْ تُرْسِلَ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ إِلَيْهَا
الْأَوْلَوْنَ وَأَنَّنَا نَمُودَ الْأَنَّاثَةَ مُبِيرَةً فَظَلَمُوا بِهَا ۝﴾ واته: وه هیچ شتیک به رگری نیمه هی نه کردووه که نه و
موعجزانه بنیتین جگه لوهی که پیشینه کان به درویان ده زانی و به خشیمان به (هونی) سه مود نه و

حوشته ری که (موعجزه یه کی) ناشکرابو که چی (باوه زیان نه هینا) سته میان لیکرد. وه ده فرمومویت:
﴿ وَإِنَّمَا أَنْذِرْ مُثِيرٌ ۝﴾ واته: به پاستی من ته نهانه ترسینه ریکی ناشکرام. واته: ته نهانه من په وانه کرام
که نیوه ناگادار بکه مه وه بتانترستین، نه وهی له سه ره من بی که باندی په یامی خودایه به نیوه و هیچ

^۱ یونس (۹۶-۹۷).

^۲ الاسراء (۵۹).

تر همین بهد آللله فهُوَ الْمُهَمَّدٌ وَمَنْ يُضْلِلُ فَلَنْ يَجِدَ لَهُ وَلِئَلَّا تُرْشِدَهُ^۱) واته: هر کسیک خودا پیشموونی بکات تنهای نه و کسه پیشموونی کراوه و هر کسیش گومپا بکات نه و هیج پشتیوان و پیشیانده ریکت دهست ناکه ویت بزی. وه فرمویه‌تی: **﴿لَا إِلَهَ إِلَّا إِنَّ اللَّهَ يَهُوَ مَنْ يَشَاءُ﴾**^۲) واته: له سر تر نیه (نهای موحده مهد)^۳) پیشموونی و مسلمانکردی خالکی به لکه خواه هر کسیکی بویت هیدایه‌تی ده دات. پاشان خوای گهوره پوونی ده کاتوه که چهنده نه زان و بیتباونه زن که داوای نیشانه‌ی لی ده کهن، پیشان بسمه میتیت نه و پهیامه‌ی بزی هیتاون پاسته، که گهوره ترین نیشانه نه و قورئانیه که بزی هیتاون که لاری و پرپوچی تیکه‌لار و نایبت نه له کاته داونه له وه بدواش، گهوره ترین موعجیزه‌یه، پهوانیزانه همو بی ده سه‌لات و ده سه‌سان و هستاون بهرامبهری ناتوانن (ده) سوره‌ت وه ک قورئان بیتبن یان تنهای بیک سوره‌تیش وه ک قورئان بیتبن، پاشان خوای مهزن فرمویه‌تی: **﴿أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتَلَوَ عَلَيْهِمْ﴾**^۴) واته: ناخن وهیان بهس نیه که ثام کتیبه مهزن‌مان بق تز ناردووه‌ت خواره‌وه ده خویندیت‌وه بس‌ریاندا که هه والی پیشینه کانیانی تیدایه و باسی نه و شتانه‌ی که له مه‌ودوا پوو ده دات کردیوه، فه رمانی خودایشه له نیوانیاندا، وه تزش پیاویکی نه خوینده‌واری و نازانی بنوسی و بخوینتیه وه تیکه‌لاری هیج کس له نه هملی کتیبت نه کردیوه، هرچی ده نگو باسی نوسراوه پیشووه کانه بیه بزت هیتاون و باسی پاسته و دروستی نه و شتانه‌ی که تیایدا ناکلک بیون پاستیکهت بق پوون کردیونه‌ت وه و هیج گومانیتیکت تیا نه هیشتتووه‌ت وه بقیان، وه ک خوای مهزن فرمویه‌تی: **﴿أَوَلَزِيَّنَ مَمْ نَاهِيَهُ أَنْ يَعْمَلَ عَلَى تُوْبَةِ إِشْكَهِيل﴾**^۵) واته: نایا نهمه به لکه‌یه کی پوون نه بیو بقیان (بیک کافرانی قوره‌یش) که زانیانی بهنی نیسراپل خویان نه و (ده نگو باسی قورئان) ده زانن. وه فرمویه‌تی: **﴿وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِنَا بِطَائِفَةٍ مِّنْ رَّبِّهِ أَوْلَمْ تَأْتِنَمِ بِنَهْ مَأْفِ الْصُّحْفِ الْأَوَّلِ﴾**^۶) واته: (بیباوه‌یان) وتبیان (نه‌گه ر پاسته پیغمه‌ره) دهی بق بقمان ناهیتیت به لکه و موعجیزه‌یه که لایین پهروه ردگاریه وه نایا نهوان به لکه‌یه ناشکرایان بق نه هاتووه که له پهراوه پیشووه کاندا هه بیو (وهک تهورات و نینجیل). نیمامی نه حمده پیوایته کردیوه له نه بیهوره بیره وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغمه‌بری خودا^۷) فرمویه‌تی: (هیج پیغمه‌بریک

^۱ الکھف(۱۷).^۲ البقرة(۲۷۲).^۳ الشعرا(۱۹۷).^۴ طه(۱۲۲).

نه بوروه پیقه مبه ره کان چند موعجزه يه کي پيشه درايت که به و هر قيده و خه لکي بپويان پس هيتاينيست، به لام نه او من پيغمداروه نيكايي که له لایهن خوداوه بقم پهوانه کراوه، نوميد نه کم له پيذئي قيامه تدا من شوتينکه و تووانم لهوان زيارت بيست).^۱ بخاري و مسلم ييش هيتاينيشه.^۲ بقيه خواي مه زن فرمويسي: **﴿هَإِنَّكَ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةٌ وَذُكْرَى لِقَوْمٍ يَوْمُونَ﴾** واته: لهم قورئانه دا به زه يي و دلوشاني خودا هه يه بق خارهن باوه پان که پاستي بق پوون کرد وونه ته وه و پروپوجي لى دوور خستونه ته وه، وه باسي نه پوودا لوو سزاو جه زده بانه ش که تووش نه خوانه ناس و ستمه مكارانه بوروه ده کات بزيان تا پهندو ناموزگاري لى و هرگرن. پاشان خواي مه زن ده فرمويست: **﴿فَلْ كَفَرَ**
بِاللَّهِ بَيْنِ وَيْسَكُنَمْ شَهِيدًا﴾ واته: بلخ خوا به سه بق شايه تيدان له نيتوان من و نيتوه دا. واته: خودا چاکتر ده زانيت که نتیوه چهند در لزو تقدمت هله سن و ناگادراري نه و هش که من ده ليم نه و ناردوومي خون نه گدر در قم به ده م خواهه بکردياه، توله لى ده سهندم، وه ک خواي گوره ده فرمويست: **﴿وَلَأَنَّ**
نَقْلَ عَيَّنَابَعْضَ الْأَقْوَابِ﴾^۳ **﴿الْأَذْنَانَ مِنْهُ بِالْمَيِّنِ﴾**^۴ **﴿لَمْ لَفَظْنَا مِنْهُ الْوَتِينِ﴾**^۵ **﴿فَمَا مَنَّكَرْتُ مِنْ أَحَدٍ عَنِ حَاجَزِنَ﴾**^۶ واته: نه گدر (موحد مهد)^۷ به ده م نيمه و ههندی و ته هلبېستايه، بېگومان نيمه به دهستي خومان توله مان لى ده سهند، له پاشان په گکي دلیمان ده بري، وه کاس له نتیوه نه يده تواني به رگري لى بکات. بلكه من هرجيم و توروه پيستان له لایهن خوداوه پاستم کرد وو، بويه يارمه تي دائم به و موعجزه پوون و ناشكرانه، **﴿يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾** واته: نه و هي له ناسمانه کان و نه و يدايه ده زانيت. واته: هېچ شتيکي لى ون ناينيست، **﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَطْلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ**
أُزْتَلِكُ هُمُ الْحَذِيرُونَ﴾ واته: وه کسانتك که باوه پريان هيتاوه به به تالو و بيتاوه پوون به خوا تنهها نه وانه زره رمه ندان. يانى: له پيذئي قيامه تدا خودا توله يان لى ده سهنت له سره نه و کردارانه که کرد وو يانه له بپوانه کردن به هاق و شوتينکه و تنى پروپوج، باوه پريان نه ده هيتا به پيقه مبه ره کانی خودا (سلامي خوايان لى بيت) له گەل نيشاندانی نه هامو بلكه يدا له سره پاستي هانتنيان، کچى بپوانان ده کرد به و ستمه کارو بتانه بېي نه و هي هېچ بکيان به دهستوه بيت، بېگومان خودا به و زوانه توله يان لى ده سهنت له سره نه و کردارانه يان، به پاستي خودا له کارزان و زانايه.

^۱ احمد (۲۲۱/۲)، فرموده يه کي س صحیحه.

^۲ فتح الباري (۱۱۹/۸)، مسلم (۱۳۴).

^۳ الحافظ (۴۷-۴۸).

﴿وَسَتَعْلِمُونَكُم بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُسَمٌّ لَجَاهَهُ الْعَذَابُ وَيَأْتِيهِمْ بَعْدَهُ وَهُمْ لَا يَشْرُونَ﴾^{۳۵}

﴿يَسْتَعْلِمُونَكُم بِالْعَذَابِ وَلَنَ جَهَنَّمَ لَمْحِيطُهُ إِلَّا كُفَّارٍ﴾^{۳۶} يوم يغسلهم العذاب من فوقهم ومن تحت

﴿أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾^{۳۷}

موشیکه کان داوا دمکن که زوو به لایان بؤبیت

خوای گهوره باسی نه فامی و تینه گهیشتوبی بتپه رستان ده کات که چهنده په لایان به لایان به سه ریت و خودا سزايان بادات و هک ده فرموموت: ﴿وَإِذْ قَالُوا لَلَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مَنْ

عندك فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ السَّكَلِ أَوْ أَثْنَيْنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾^۱ واته: (بیریکه رهه) کاتیکه بیباوه ره کان) ده یانوت نهی په رهه ردگار نه گهر نه قورئانه پاسته و له لایان تووه هاتووه دهی به رد

به سه رماندا بیارینه له ناسمانه وه یان سزايان سهختی په نازارهان بق بننره. وه لیره شدا ده فرموموت:

﴿وَسَتَعْلِمُونَكُم بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُسَمٌّ لَجَاهَهُ الْعَذَابُ﴾ واته: به په لایان سزان لى ده کن نه گهر

ماوهی دیاریکراو نه بیوایه بینکومان سزاکه یان بق دههات. واته نه گهر خودا بپیاری سزايان نهوانی دوا نه خستایه بق پیشی قیامهت به لایان نازاری نزد نزو بق ده ناردن و هک چون خویان به په لایان ده گرد،

﴿وَلَيَأْتِيهِمْ بَعْدَهُ﴾ واته: له پریکدا تووشی سزا ده هاتن، ﴿وَهُمْ لَا يَشْرُونَ﴾ واته: نهوان هر ناگاشیان لە خۆ نه ده بیو، ﴿يَسْتَعْلِمُونَكُم بِالْعَذَابِ وَلَنَ جَهَنَّمَ لَمْحِيطُهُ إِلَّا كُفَّارٍ﴾ واته: نزو په لایانه و داوات لى ده کن که به لایان بق بیت که به پاستی نزد خ دهوری کافرانی داوه. گومانی تیندا نیه نه و سزايان یان

هر تووش دیت لیتی ده ریاز نابن، پاشان فرمومویه تی: ﴿يَوْمَ يَغْشِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِهِمْ﴾ واته: له پیشیکدا سزا دایان ده پوشیت له لای سه ریانه وه و له ژیر پیشیانه وه. نه نایه ته و هک

نه نایه ته وایه که ده فرموموت: ﴿لَمْ يَنْ جَهَنَّمْ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٌ﴾ واته: نهوانهی له دوزه خدا فرش و پاخه ریان (له ناگره). وه له لای سه رشیانه وه لیقه و دا پوشش ریان (له ناگره). وه له

نایه تیکی تردا ده فرموموت: ﴿لَمْ يَنْ قَوْقِيمْ ظُلْلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ مَخْيَمْ ظُلْلٌ﴾ واته: بق نهوان هایه له لای سه ریانه وه چهند ته بق تیک (وهک هوری پهش) له ناگرو له ژیریشیانه وه چهند ته بق تیک هایه. وه له

^۱ الانفال(۳۲).

^۲ الاعراف(۴۱).

^۳ الزمر(۱۶).

ثایه‌تیکی تردا خوای گهوره ده فه رموموت: «لَوْيَلَمْ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكُفُرُونَ عَنْ وُجُوهِهِمْ أَنَّا زَارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ»^{۱۶} واته: نگهاره‌وانهی که کافرن بیانزانیایه (سزایه‌کی ساخته برده میاندایه) کاتیک ناتوانن دوودی بخنه‌نوه بلیسه‌ی ناگره له دهه چاوو پشتیان. نه و ناگره له هه مو لاه دایانه پیشیت، نامه‌ش نوپه‌بی سزادانه له پوی فیزیاییه وه، «وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ»^{۱۷} واته: وه (خوا) ده فه رموموت: بچه‌ن تزله‌ی نه و کرده‌وانهی که له دنیا ده تانکرد. واته: هه په‌شه و ترساندن و سوکایه‌تی پیکردن پیشیان، جگه له سزا بدهه‌منی سزا ده روونیش ده چیزنه، وه که نام ثایه‌تی که خوای معن ده فه رموموت: «يَوْمَ يُسْجَنُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ»^{۱۸} إلَّا کُلَّ شَيْءٍ خَلَقْتَهُ يَقْرَرُ^{۱۹} واته: نه و پذه‌هی که له ناگری دزه‌خدا به‌سه‌ر پووخساریان پاده کیشیرین (پیشیان ده لین) بچه‌ن نازاری دزه‌خ، بیکومان نیمه هه مو شتیکمان به نهندازه دروست کردیوه. وه ده فه رموموت: «يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِلَى نَارِ جَهَنَّمَ دَعَا^{۲۰} هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ يَهَا تَكَبُّرُونَ^{۲۱} أَفَسِرُ^{۲۲} هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تَبْصِرُونَ^{۲۳} أَصْلَوْهَا فَأَصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا يُعَذِّبُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ»^{۲۴}

واته: پذه‌ک پالیان پیتوه ده نریت بهره و ناگری دزه‌خ چقن پالپیوه‌ناتیک، (پیشیان ده نریت) نامه نه و ناگره‌یه که نیوه به درختان ده زانی، نایا نام ناگره جادووه یان نیوه نابینن، بچه ناویوه نینجا نارام بکن یان نیکن یه کسانه بیتان بیکومان هر تزله‌ی نه و کرده‌وانهی ده تانکرد لیتان ده سه‌نریته‌وه.

«وَيَعْدَى الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضَنِي وَسِعَةً فَإِنَّى فَاعْبُدُونَ^{۲۵} كُلُّ نَفْسٍ ذَاقَةُ الْمَوْتِ مُمِّلِّ إِلَيْنَا رُحْمُونَ^{۲۶}
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنَبْعَثَنَّهُم مِنَ الْجَنَّةِ غُرْفًا تَمَرِّي مِنْ تَحْنَّهَا الْأَنْهَرُ خَلِيلِينَ فِيهَا نَعْمَ أَجْرٌ^{۲۷}
الْعَمَلِيَّاتِ^{۲۸} الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رِزْقِهِمْ يَنْزَكُونَ^{۲۹} وَكَائِنٌ مِنْ دَائِقَةِ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِلَيْكُمْ^{۳۰}

وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ^{۳۱}

ناماژه بوكوچکردن و به لیندان به بژیوی و پاداشتی چاک

نمه فه رمانی خوابی بت بنده خاوهن باوه په کانی که کنج بکن لهه ولا تانهی که ناتوانن خوابه رستی تیدا بکن بت نه و لا تانهی که پیکریان لی ناکن و ده توانن به ناره زیوی خویان دینداری و

^۱ الانبیاء(۳۹).

^۲ القمر(۴۹-۴۸).

^۳ الطور(۱۶-۱۳).

خواپه‌رسنی خزیان بکن تییدا، بزیه فرمومیه‌تی: ﴿يَتَعَبَّدَ الَّذِينَ أَمَّنُوا إِنَّ أَرْضَى وَسَعَةً فَإِنَّهُ
فَأَعْبُدُونَ﴾ واته: نه و بهندانه که باوه‌پتان هینناوه بیگومان زهی من پان و فراوانه که اوه مه من
بیه‌رسن. بزیه کاتیک نه و مسلمانانه ته‌نگیان پی هله‌چنراو نزدیان پنگیه له مهکه‌دا کچیان کرد
بز و لاتی حبه‌شه هتا خزیان و نایینه که‌یان بپاریزیز، پیشان له چاکترین شوین که‌وت، له ژیرسایه‌ی
نه صحه‌مای نه جاشیدا که پاشای حبه‌شه بوروه (په‌حمه‌تی خوای لئی بیت) پیشوانی لیکردن و یارمه‌تی
دان و پشتگیری لیکردن و به نازادی خواپه‌رسنی خزیان دهکرد له لاتی حبه‌شه‌دا. پاشان دوای نه وه
پیغامبری خودا (علیه السلام) له‌گاه نه و هاره‌لانه که له مهکه مابونه و کچیان کرد بز شاری مهدینه‌ی
پیروز(زیرب). پاشان خوای مازن فرمومیه‌تی: ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَآيَةٌ لِّمَوْتٍ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَمَوْنَ﴾ واته: له
مه کوئیک بن مارگ یه‌ختان ده‌گرتیت، که‌واته همیشه له خواپه‌رسنیدا بن کوئی‌ایله‌ی فرمانه‌کانی
خودا بن، هار نه وه سوده‌خشنه بز نیووه، چونکه مردن هه دیت و پزگاریوون نیه له دهستی،
ناکامه‌که‌ی هار گه‌پانه‌ویه بز لای خودا، هرکه‌ستک گوئیبیستی فرمانه‌کانی خودا بوبیت باشترين و
چاکترین پاداشتی ده‌داته وه، بزیه خوای مازن فرمومیه‌تی: ﴿وَالَّذِينَ أَمَّنُوا وَعَيْلُوا أَصْنَلَحَتْ
لَبَوْتَنَّهُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ عَرْفًا بَجَرِي مِنْ تَعْنَيْنَا الْأَنْهَرُ﴾ واته: وه که‌سانیک که باوه‌پریان هینناوه و کرد وه
چاکه‌کانیان کردووه سویتدن به خوا له کوشکه به‌زره‌کانی به‌هشتدا نیشته‌جیتیان ده‌که‌ین که
بوبیاره‌کان به ژیریدا دین و ده‌چن. واته دایانده‌نین له شوینی نزد به‌رزدا له به‌هشتدا جزیار به‌هرباند
ده‌بروایت فرمیه‌که و به په‌نگیک له ناوا باده و شیبو هنگوین به ناره‌زنوی خزیان بز هر لایک بیانه‌ویت
ده‌بیه‌ن و ده‌بیکتین، ﴿خَلَدِينَ فِيهَا﴾ واته: ده‌میتنه وه تییدا و هرگیز لیسی ده‌رنانچن، ﴿يَقْمَ أَجْرُ
الْعَذَمِيلِينَ﴾ واته: نای چهند چاکه پاداشتی چاکه‌کاران. ﴿الَّذِينَ صَدَّقُوا﴾ واته: نه وانه‌ی دانیان
به‌خزیاندا گرت. واته نه وانه‌ی خزپاگر بیون له سه‌ر ناینے که‌یان له‌بار به‌زامه‌ندی خوا کچیان کرد
خزیان نه‌دا به دهست دوئمنه وه خزم و که‌سو کاریان به‌جیهیشت له‌بار خاتری خوا و به ته‌مای
پاداشتی نه و بیون له پنجه‌ی قیامت. نیبنو نه‌بی حاتم پیوایه‌تی کردووه له نه‌بو مه‌عاویه‌ی
نه‌شعه‌ریوه که نه‌بو مالیکی نه‌شعه‌ری بزی باس کردووه که پیغامبری خودا (علیه السلام) بزی گیپاره‌ت وه
که له‌ناو به‌هشتدا ژورگه‌لیکه‌یه له ده‌ره‌وهی ناوه‌وهی ده‌بینریت وه له ناوه‌وهی ده‌ره‌وهی
ده‌بینریت، خوای مازن ناماشه‌ی کردووه بز نه و که‌سانه‌ی خواردنیان به‌خشیووه و قسه جوان بزو،

نویشتو پنجه‌گریوون و شو هلساؤن بز عباده کاریان کاتیک که خله‌لکی له خهودابوون.^۱ (وَعَلَى رَبِّهِمْ يَنْكُونُ) واته: تنهای پشتیان به پهروه ردگاریان نه بستن. له همو کاتیکی زیانیدا خیان به خوا ده سپین بز کاری دونیاو دینیان، پاشان خواه مه‌زن ناگاداریان ده کاته و که بژیوی پهیوه‌ندی نیه به شوینیکه وه پارچه زهیوه که وه، به لکو خودا بژیوی هه‌مو خله‌لکی داوه و دیاری کرد ووه بقیان له هه‌مو کاتیکدا و له هر شوینیک بن، به لکو بژیوی کوچه‌ریان کاتیک کرچیان کرد فراوان‌ترو چاکتر بسو، پاش ماوه‌یه ک بسوه سه‌رذکی ولاستان له نزد شوین و ناوجه‌دا. بزیه خواه مه‌زن فرمومیه‌تی: (وَكَانَ مِنْ دَآبَةً لَا تَحِيلُّ رِزْقَهَا) واته: نه و گیانه وه رانه نزین که ناتوان پذنی بز خیان هملگن و پاشه که وته بکن هتا پنجه‌یکی تر سووی لئی وهرگن، (اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِنَّا كُمْ) واته: خواه که وره نزیان بز دابین ده کات و پذنی ده نیریت به پیی پیویست بز هه‌مو دروستکراوه کانی له بچوکترين زینده وه ره وه له سه رزه میندا هتا بالنه له ناسماندا و ماسی له ده ریادا هیچی بی بش ناکات. خواه گـه وره فرمومیه‌تی: (وَمَا مِنْ دَآبَةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ يَرْزُقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقْرَهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلُّ فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ) واته: هیچ گیانه وه ریک نیه له زه‌ویدا مگهه له سه رخواه پند و پنجه‌یکه و (خوا) ده زانیت شوینی مانه وه و شوینی لئی ده رچوونی هه‌موی نووسراوه له کتیبی پوونکه ره وه (لوح المحفوظ) دایه. وه ده فرمومیت: (وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) واته: وه هر ئه وه بیسه‌ری زانا. واته نه و خودایه بیسه‌ری قسے بنه کانیه‌تی و ناگاداری هلسکوک و تیانه.

(وَلَيَنْ سَأَلَهُمْ مَنْ حَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَرَ النَّسَمَ وَالْقَمَرَ لِيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّ يُوقَنُونَ) ۶۱. اللَّهُ يَسْمِطُ الرِّزْقَ لَمَنْ يَشَاءَ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَمَنْ يَشَاءَ اللَّهُ يَكْلِ شَفَعًا عَلَيْهِ) ۶۲ (وَلَيَنْ سَأَلَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ الشَّمَاءَ مَا مَأْتَ فَأَخْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا يَقُولُنَّ اللَّهُ قَلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكَثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ) ۶۳ (به لگه‌ی یه کفوا په رستی

خواه مه‌زن ده فرمومیت: (وَلَيَنْ سَأَلَهُمْ مَنْ حَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَرَ النَّسَمَ وَالْقَمَرَ لِيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّ يُوقَنُونَ) واته: سویند به خوا نگهار پرسیار له و بیباوه رانه بکهیت کنی ناسمانه کان و زه‌وی دروست کرد ووه و پایه‌نیاوه؟ بینکومان ده لین خوا، دهی کوهه چون له په رستنی لادرافن. واته خواه

^۱ الطبراني (۳۰۱/۳)، فرموده‌یه کی باشه (جید).

^۲ مود (۶).

مزن دهه رمومیت که هیچ پرستارویک نیه ته نهاده بیت، چونکه نهاده موسیریکانه که له گهله خواهدا شتی تردده پرستن، دانی پیدا دهنتن که خودا خوی ناسمانه کان و زه مین و خوبو مانگی دروست کردوه و خوبو مانگیشی پامکردووه، هر نه ویش پوزنیده رو و دیهیتنه ری بهنده کانیه تی ماوهی زیانیشی له دنیادا بز دیاری کردون هر کس و ب شیوه یه ک، یه کیک دهوله مهندو یه کیک هزارو خوی باش ده زانیت هر کستیک چی بز دهشتی و چاکه بتوی. وه دهه رمومیت: ﴿أَلَّهُ يَسْطِعُ الْرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ يَكْلِمُ شَوَّعَ عَلِيمٌ﴾ واته: خوا پذنی فراوان ده کات بز هر کس له بهنده کانی که بیه ویت یان که من ده کات. واته خودا مهیل خویه تی ده زانیت کی شایه نی دهوله مهندیه و کیش شایه نی هزاریه، فرمومویه تی که هر خوی و دیهیتنه ری همو شتیکه و خوشی کاروباریان به پتوه ده بات، که واته بز چی کسی تری له گهله دهه پرستن؟ وه بز چی پشت به غیری نهاده بستن؟ چون هر خوی و دیهیتنه ره، دهی با له پرستنیشدا هر نهاده پرستن. ﴿وَلَئِن سَأَلْتُهُم مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاةً فَأَخْبِرُهُ بِهِ أَلَّا أَرَضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا إِلَّا يَقُولُنَّ اللَّهُ فِي الْحَمْدِ لِلَّهِ إِلَّا أَكَثَرُهُ لَا يَعْقِلُونَ﴾ واته: وه نهگه پرسیاریان لئی بکه بیت کی له ناسمانه وه باران ده باریتیت نهنجا بدو بارانه زه وی مردووی زیندووکردوه بیگومان ده لین خوا(نه) موحده مهد(﴿إِنَّمَا مَوْهِدُهُمْ﴾) بلی همو سوپاس هر بز خوابه به لام زویه یان ژیریان به کار ناهیتن. تزدیجار خوای مزن تنهایی خوی ده سه لمیتیت له پرستندا به وهی که دان ده نزیت به ته نیاییدا له و دیهیتناندا چونکه بتپه رستان و موسیریکه کان دان دهنتن به وهدا که خودا و دیهیتنه ری همو شتیکه وهک له پارانه ویاندا ده لین: (لَبِكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، إِلَّا شَرِيكًا هُوَ لَكَ، تَلَكَّهُ وَمَا مَلَكَ).

﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوَ وَلِهُ وَلِكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ لَهُمُ الْحَيَاةُ الْأَوَّلَى يَعْلَمُونَ ۖ ۷۶﴾ فیاذا رکبیو فی الفُلُكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخَاصِبِنَ لَهُمْ فَلَمَّا جَاءَهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ۷۷ لَيَكُفُرُوا بِمَا أَنْتُمْ هُمْ وَلِسْمَاعِهَا سُوفَ يَعْلَمُونَ ۷۸﴾

خوای مزن دهه رمومیت: ﴿وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوَ وَلِهُ وَلِكَ﴾ واته: وه زیانی نهاده دنیایه ته نهابو اوارنیتکی بی هوده و یاری مندالانه. خوای مزن باسی بیترخی و کم نهرزشی دنیا ده کات که ده پوات و کرتایی دیت، هرچی تیایه تی کالت و گپه و نامیتیت، ﴿وَلِكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ لَهُمُ الْحَيَاةُ الْأَوَّلَى﴾ واته: زیانی به خته و هری و پاسته قینه لهو دونیایه که برده و امه و هرگیز کرتایی نایه تو تامه تایه هر ده مینیت و له ناو ناچیت، دهه رمومیت: ﴿لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۹﴾ واته: نهگه بر زان و گرنگی بدهن به وهی که هر ده مینیت به سار نهاده له ناو ده چیت، پاشان خوای گورده باسی موسیریکه کان ده کات

کاتیک که تووشی ناره‌جهتیک دین و میع په نایه کیان نامینیت نزد به دلپاکی له خودا ده پارتن وه تنهها هر نه و ده په رستن و هاو له بق داننین، خلزگه هممو کاتیک هر واپو نایه، وه ده فه رمومیت: ﴿فَإِذَا
رَكِبُوا فِي الْفُلُكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ﴾ واته: نهنجا کاتیک نه و بیباوه‌رانه سواری که شتی ده بن تنهها هاوار له خوا ده کهن به دلسوزی و گردنکه چیبهوه. نه نایه ته وه که نهونایه ته وايه که ده فه رمومیت: ﴿فَإِذَا مَسَكُمُ الظُّرُفُ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ نَدَعُونَ إِلَّا إِيمَانُهُ فَلَمَّا بَهْنَكُرَ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضُوهُ﴾^۱ واته: وه کاتیک له ده ریادا تووشی به لاؤ زیان بین هممو نه و (په رستراوانه) هاواریان لئی ده کهن ون ده بن بینجکه له خوا که چی کاتیک که (خوا) پذگارتان ده کات و ده گنه و شکانی پوو و ردہ کیتپن. وه لیرهدا فرمومویه‌تی: ﴿فَلَمَّا نَجَّسْتُهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾ واته: که چی کاتیک خوا پذگاریان ده کات و ده گنه و شکانی کتوپر نهوان هاویه‌ش بق خوا داده‌نین. خوای گوره ده فه رمومیت: ﴿لَيَكْفُرُوا بِمَا
عَلَيْهِمْ وَلَيَتَمَنَّوْا﴾ واته: با دان نه نین به وهی نیمه پیمان دان و با به هره و له زهت بین له زیان. نه و (لام) له لای نقدینه‌ی زانیانی عره‌بی و زانیانی ته فسیرو عیلمی نوسول پیی نه لین لامی عاقیبیت چونکه خوانه‌نانسان مه بستیان نه وه نیه، گومانیشی تیدا نیه به لای نه وانه و نه وشته هر وايه به لام له لای خوداو به پتی بربارو فه رمانی خودا شته که وا ده ردہ چیت، بزیه نه ولامه نه بین لامی تعیلیل بیت وهک له پیشه‌وه نه وه مان بیون کردووه ته وه لوه نایه ته دا که ده فه رمومیت: ﴿لَيَكُونُونَ
لَهُمْ عَدُوًا وَحَرَنَا﴾ واته: بق نه وهی بیت به نویمن و هزی خففت بقیان. وه پاشان ده فه رمومیت:
﴿فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ﴾ واته: جا له مهولا ده زانن (نه نجامی نه و کرده و خرابانه بیان چی ده بیت).^۲

﴿أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مَاءِنَا وَيَنْخَطِفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَيَأَبْطَلِ
يُؤْمِنُونَ وَيَنْعَمُهُ اللَّهُ يَكْفُرُونَ﴾^۳
وَمَنْ أَظْلَمُ مِنْ أَفْرَقَ اللَّهَ كَذِبًا أَوْ كَذَبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ وَالَّتِيَنَ فِي جَهَنَّمَ مَنْوَى لِلَّذِكَفِرِينَ^۴
وَالَّذِينَ جَهَدُوا فِيَنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُّلَنَا وَلَئِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ^۵

عیبره و مرگرتن و داننن بدهودا که مه که کراوه به شوینیکی هینم خوای مه زن ده فه رمومیت: ﴿أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مَاءِنَا وَيَنْخَطِفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ﴾ واته: نایا نه یانزاییوه و سره نجیان نه داوه که نیمه مه که مان کردووه ته جینکایه کی پیزگیراوی بی ترس و بیم له

^۱ الاسراء (۶۷).^۲ القصص (۸).

کاتیکدا له ده یویه ری نهوان خه لک ده فیضیت. خوای گوره منه ده کات به سه قوره یشیه کاندا که له مه ککه دا نیشت جیئی کردوون و کردیویه تی به شوینی همو خه لکی چ دانیشتوو بیت یان کوچاری، هدر که سیک چووه ناوی پاریزداوه، **﴿وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ مَا إِنَّهُ﴾** واته: وه هر کس چوبیته نه و شوینه بی ترس بوده (له زیان و نازار دان). بهام عره به کانی تربه دهوریدا یه کتر تالان ده کنه و ده کوشن و ده که خوای گوره فرمودیه تی: **﴿لَا يَلِفِ قُرَبَيْنِ﴾** **﴿إِلَّا فِيمَ رِحْلَةَ السَّيَّارَةِ وَالصَّيْفِ﴾** **﴿فَلَيَعْدُوا رَبَّهُمْ﴾** هذَا الْبَيْتُ **﴿الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ حُرُجٍ وَمَأْنَثُمْ مِنْ حَوْقَنٍ﴾** واته: (له شکری نه برده های له ناو برد) له بر هزگری قوره یش، هزگریان به هاتوچزی نستان و هاوینانه و (تا لیيان تیک نه چیت)، ده با خاوه نی نه و خانه (که عبه) یه پپه رستن، نه و زاته که له برسیتیدا (پزگاری کردن) خوارده مه نی بتو ناردن و له ترس و بیم (پاراستنی) و دلنيابی کردن. وه ده فرمودیت: **﴿أَفَلَا يَنْظِلُنَا مِنْ وَقْتِ مُؤْمِنٍ وَيَنْعَمِهِ اللَّهُ يَعْلَمُ فِيهِنَّ﴾** واته: دهی نایا باوه ب به تال دینن و دان نانین به بهره و چاکه کانی خودا. واته شوکرانه بیزیره که یان له سه رنه و بهره مه زنه نه وده که هاوه لی بتو قهار دهدن و له گه لیدا بت و شتی تر ده په رستن، **﴿هَبَدَلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفَّارًا وَأَحَلُوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَأْوَارِ﴾** واته: له جیاتی (سوپاسی) به هره و چاکه خوا، هزباوه پو سپله بیون و گله که یان بهره و هله لدیر برد. پپا ناهیتن به پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) که ده بیو هر تنه خودا بپه رستایه به دلپاکی و هاوه لیان بق دانه نایه، بپو ایان به پیغامبره که (صلی الله علیه و آله و سلم) بینایه و نزد به پیزو قهدره و سه یهیان بکردایه، کچی بپو ایان پتی نه کرد و دنی و هستان و ده ریان کرد له ناو خویاندا، بپیه خوای گوره نه و بهره نه که پتی دابیون لیس سه دندنه وه و نه وانه شیان که له بمردا بیون، کوشان و پاشان نه او ولاه ببو به جینی فرمان په وایی خودا و پیغامبره که و مسلمانان، خوای مه زن مه ککه پزگار کرد بق پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) لووتی نه وانی دا به خزله وه و سه رشته کردن. پاشان خوای مه زن ده فرمودیت: **﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِنَ الْفَارِقِ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَبَ بِالْعَيْنِ لَمَّا جَاءَهُ﴾** واته: کن له و کسه ست مکارتہ که درز به ده م خواوه هله لدبه ستنی یا باوه نه هینیت به نایینی پاست کاتیک ببی هات. واته هیچ که سیک سزای له و کسه تو ندتر نیه که درز به ده م خواوه هله ستن و بلی: نیگام بق هاتووه، بپوشی نه هاتبیت و که سیک بلی منیش وینه نه ودهی خودا ناردیویه تی ده یهیتم. بهوشیوه یه هیچ که سیک مه نهندازه ی نه و کسه سزای ساخت نیه که هله قی بپیخت و بپوای پی نه کات، چونکه

العمران (٩٧)

القرآن (٤-١).

۲۸۱

يدهکم درز هله سه و دووه میش بپوای پیش نیه، بقیه خوای گهوره فرموده تی: ﴿الَّذِينَ فِي جَهَنَّمَ مُشَوَّقُوا لِلْكَوْفِرِ﴾ واته: ظایا بتو بیدینان جی له جهنه نه ماوه؟ وه پاشان ده فرموده تی: ﴿وَالَّذِينَ جَهَدُوا فِي سَبَابِ﴾ واته: کسانیک که له پینتو نیمهدا تیکوشانیان کردوه. واته پیغامبر (ص) هاره لکانی و نهوانه شوین پیغامبر (ص) ده کهون ههتا پیشی قیامت ﴿لَنَهْدِيهِمْ سَبَابًا﴾ واته: پیشکی خزمانی نیشان دهدین له دنباو له پیشی دوایدا. نیبنو نه بی حاتم پیوایه تی کردوه له عباسی همدانیه و نه بو نه حمده (که خه لکی عه کایه) لم ظایه تهدا: ﴿وَالَّذِينَ جَهَدُوا فِي سَبَابِ لَنَهْدِيهِمْ سَبَابًا وَلَنَّ اللَّهُ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾ ده لیت: نهوانه کارده کن بهوهی دهیزانن، خودا پیشان نیشان دهدات بتو نهوهی که نایزانن. نه حمده دی کبری نه بولحواری ده لیت: نه قسمه یه بتو نه بو سوله یمانی دارانی کیپایه و زند به لایوه سیر بیو، فرمودی: کاسیک خودا شنتیکی چاکی فیکر کرد بقی نیه کاری پس بکات ههتا له پیشینه کانی نه بیستی، نه گر بیستبووی له پیشینه کان کاری پس بکات و سوپاسی خودا بکات له سر نهوهی که نهوهی پیوایه تکراوه پیک کوتورو له گهان نهوهی که خودا خستویه تی دلى نه، ﴿وَلَنَّ اللَّهُ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾ واته: بینکومان خوا له گهان چاکاندایه. نیبنو نه بی حاتم پیوایه تی کردوه له شه عبیوه ده لیت: عیسای کوری مردیم (سلامی خوای لئن بیت) فرموده تی: چاکه کردن نهوه نیه که تز چاکه بکهی له گهان کاسیک که چاکهی له گهان کردوهی، به لکو چاکه کردن نهوهی که تز چاکه بکهی له گهان کاسیک که خراپهی له گهان کردوهی، والله أعلم.

تہفسیری سوره تی (الروم)

له مه ککه دا هاتووته خواره وه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿إِنَّمَا ۝ غَلَبَتِ الرُّومُ ۝ فِي أَذْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلْبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ ۝ فِي يَضْعِيفُونَ ۝ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدٍ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَغُ الْمُؤْمِنُونَ ۝ يُنَصَّرُ اللَّهُ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْكَرِيمُ الرَّحِيمُ ۝ وَنَذَرَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۝ يَعْلَمُونَ ۝ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمُمْمَأْ عَنِ الْآخِرَةِ هُرَغَنْدُونَ ۝﴾

نه ظایه تانه کاتیک هاتنه خوار سابوی پاشای فارس دوستی گرت به سر ولاتی شام و ده دوویه ری دورگهی عره بی و هندی له ولاتی پویشدا، له بر نهوه هیره قل پاشای بقم به ناچاری پاشکشهی

کردو چووه قوسته نتینیه و ماوه یه کی نزد له وی فارسنه کان ده وریان گرت، پاشان هیره قل ده سه لاتی
بیدا کردوه.

نیمامی نه حمه د روایه تی کرد ووه له ئىپىنۇ عەباسەوە (پەزاي خوايانلى بىت) له م ئايتانەدا:

۱۰) **آلر ۱) غلیت آرزو** (۱) **فی اذنِ الأرض** ده لیت: موشريكه کان حه زیان ده کرد فارسکه کان سرکون به سه رپمه کاندا چونکه نه وانیش خاوهن بت بون، مسلمانه کانیش حه زیان ده کرد پوچمه کان سرکون به سه ره فارسکه کاندا له بر نهوده که نه هله کتب بون، نه م قسمه به له لای نه بون به کر باس کرا نه بون به کریش بق پیغامبری (علیه السلام) باس کرد پیغامبری خودا (علیه السلام) فرموده: (بیکومان نه وانه بهم نزیکانه سرده که ونه) نه بون به کر نه مهی بق موشکريکه کان کیپایه وه، نه وانیش ونیان: که واته ماوهیهک له نیوان نیمه و نیوه داد بیاری بکه، نه گور نیمه سرکه وتن، فلانه شتو فلانه شتمان بدهنی، خونه گهر نیوه ش سرکه وتن نیمه فلانه شتو فلانه شتمان دده بینی، پینج سالی دانا به لام پوچمه کان سره که وتن، نه بون به کر نه مهی بق پیغامبری (علیه السلام) کیپایه وه فرموده: (نه کرا که متله، وا ده زانم فرموده: ده سالت دابنایه) سه عیدی کوبی جوبه بیر ده لیت: (البعض) له ده که متنه پاشان دواي نهوده پوچمه کان سرکه وتن وه، نه لی: نه مه نهوده که خواي مازن فرموده ته: **آلر ۱) غلیت**

فَبَلْ وَمَنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَقْسِمُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٤﴾ **إِنَّمَا يَنْصُرُ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَكْبَرُ**

﴿أَرْجِمُهُ﴾ هر بام شیوه تیرمیزی و نسائی پیوایه تیان کرد و تیرمیزی ده لیت: چاک و غربیه (حسن غریب).^۱ فرموده کی تر: تیرمیزی پیوایه تی کرد و له نهیاری کوپی موکره می نسلمه ده لیت: کاتیک ثم نایته هاته خواره وه: ﴿اللَّهُ أَعْلَمُ الرُّؤُمُ﴾ فی أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ سَيَقْبَلُونَ^۲ فارسه کان پرمه کانیان شکاندبو، مسلمانه کان حذیان ده کرد که پرمه کان سرکون به سر فارسه کاندا، چونکه نمان و پرمه کان نهملی کتیب بون، پویه خوای مانن فرمومیه تی: ﴿وَيَوْمَئذٍ يَقْرَأُ الْمُؤْمِنُونَ﴾ بِتَصْرِيرِ اللَّهِ يَتَصَرَّرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَكْرَبُ الرَّجِمِ^۳ واته: قوره یشهی کانیش حه زیانده کرد فارسه کان سرکون، چونکه نهواند و فارسه کان نهملی کتیب نه بون، باورهیان به زیندو بیوونه نه بون، کاتیک ثم نایته هاته خواره وه،

^۱ احمد(۱/۲۷۶)، فرموده یہ کی حسنے۔

^٢ تحفة الأحزمي (١٥/٩)، النساني في الكري (٤٢٦/٦)، فرموده يه كي حمسنه.

نبو به کر بناو مه ککدا ده گه پاو هاواری ده کرد، ﴿اللَّهُ ۖ ۱۰۷﴾ غَيْبَتِ الرُّؤْمُ فِي أَذْنِ الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ

بعد غلبهم سیقلیون ﴿۱۰۸﴾ فِي بِصَعِيبِ سِينِينَ هندی له قوره یشیه کان و تیان به نبو به کر، دهی با هردوو لامان چاوه پوان بین، هاوه له که نیووه نهان پرمه کان سه رده کون به سه فارسه کاندا له ماوهی که متر له ده سالدا، دهی گرهونه کهیت له سه رنه نه له گه لامان؟ نبو به کروتی: باشه. نه و گره و کردن پیش حرام کردنی بورو. نبو به کرو موشیریکه کان گره و بیان کردو دایاننا. و تیان: به نبو

به کریان وت: چهندی دانیین بتو ﴿بِصَعِيبِ سِينِينَ﴾ کله سه ساله و به تا نه سال. با کاتیکی مامناوه هندی له نیواناندا دابنیین و له سه رنه پرکه وین؟ ده لیت: شهش سالیان دانا، ده لیت شهش سان تیپه پی پیش نهوهی پرمه کان سه رکون، موشیریکه کان نهوهی که نبو به کر داینابو بتو گره و که هه لیان گرت و بردیان، له سالی حرته مدادرمه کان سه رکون و تن به سه فارسه کاندا. مسلمانه کان په خنده يان له نبو به کر گرت له سه رنه ماوهی که داینابو له گلن موشیریکه کان، ده لیت: چونکه خواه مازن فرمودی: ﴿فِي بِصَعِيبِ سِينِينَ﴾ بوبیکه ده لیت: خه لکیکی نزد له و کاته دا مسلمان بورو، هر به شیوه یه تریمیزیش پیوایتی کرد و هر ده لیت: نه م فرموده یه چاکو راسته (حسن صحیح).^۱

پرمه کان کین

خواه مازن ده فرمومیت: ﴿اللَّهُ ۖ ۱۰۹﴾ غَيْبَتِ الرُّؤْمُ واته: پدم شکندران و زیرکه وتن. فِي أَذْنِ الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بعد غلبهم سیقلیون ﴿۱۱۰﴾ واته: له نزمنین خاکیان (له مه ککوه یان له ولاشی فارسوه) وه پرمه کان دوای تیکشکانیان له داهاتوودا سه رده کون (به سه فارسه کاندا)، فِي بِصَعِيبِ سِينِينَ واته: له ماوهی چهند سالیکا (له نیوان ۲ تا ۹ سال). با هندیک له سه روه کانی نه م ئایته بدوبین. خواه مازن ده فرمومیت: ﴿اللَّهُ ۖ ۱۱۱﴾ غَيْبَتِ الرُّؤْمُ له پیشاده له سه رنه پیته پچیچرانه قسمان کرد له پیشکی سوره تی (البقرة)، سه باره بدم به چه لک ده چنه و سه بنه مالهی عهیصی کوپی نیسحاقی کوپی نیبراهیم (سه لامی خواهان لئی بیت) که ناموزای بهنی نیسرائیلین پیشیان نه و تریت: بمنو نه صفر. که له سه رنه اینی یونانیه کان بعون، یونانیه کانیش له بنه مالهی یافیسی کوپی (نوح) ن (سه لامی خواه لئی بیت) که ناموزای تورکه کان، که حرمت نه استیره گه پرمه کانیان ده پرست، پیشان ده دوت: سه رسامه کان، بهره و قوتی باکورد نویزیان ده کرد هر نهوانه بعون که دیمه شقیان دروست کردو په رستگای شاره که شیان دروست کردو له لای باکوریه وه میحرابیان

^۱ تحقیق الاحزبی (۵۲/۹)، فرموده یه کی حاسمه

بز دانا، پوچم کان له سه و نه و ناینیه خزیان بعون تا پاش هاتنی مه سیحیش (سلامی خواه لی بیت) که ماوهی سی سه د سالیک نه بیو، هر که س له ناویاندا حوكی شام و چه زیرهی بکردایه پتیان دهوت: قیسیر، یه که مین که س که چووه سه ر ناینی مه سیحی ناوی قوسته نتینی کوبی قستس بیو که دایکی ناوی مه ریه می هه بیلانی شده قانیه که له سه ر زه مینی حه پراندا بیو، دایکی پیش نه و چوو بیو سه ر ناینی مه سیحی و داوی لیکرد بچیته سه ر ناینیه، قوسته نتین فیله سوفیک بیو له ناویاندا نه و بیو شوینی دایکی که دهوت، نه لین به (توقیه)^۱ شوینی که و تورو، کاورد کان به هزی نه و ووه له دهوری یه ک کل بیونه و له چه رخی نه و دا له گهان عبدو لای کوبی نه ریوسدا (أريوس) که و تنه کیشه و نزد ناکرک بیون هر ریه که بز خی قسی ده کرد و که س گوئی بز که س نه ده گرت هه تا دوایی له ناو خزیاندا له سه ر سی سه دو هه زده قشے پتکه و تن ناینیکیان بز قوسته نتین دانا که ناویان لینا سپاردهی گه ورده که له پاستیدا بیتی بیو له خیانه په پوچه که، هاتن چند یاسایه کیان دانا و ناویان نا یاساکان و ده ستیاندایه حه لان کردن و حرام کردن و چند ها شتنی تر که پیویستیبان پیبیو، ناینی مه سیحیان کوبی (سلامی خواه لی بیت) به ثاره نووی خزیان زیادو که میان کرد. پاشان نویزیان به رو و پژوهه لات ده کرد و شه ممه یان کلپی به یه ک شه ممه، ده ستیان دایه سه لیب په رستن و به رازیان حه لان کرد و چند جه زنیکیان داهیتا و دک جه زنی سه لیب و جه زنی قوداس و غه تاس نزدیکی تر له جه زنی یه ک شه ممه و نویزی دو وهمی فو سح. پاشان پاپایان بز دانا که گه ورده یانه پاشان با تریاک و میتران و نوسقف و قسیس و شمسیس (البخارکة والمطارة والاساقفة والقساقسة والشمامسة) پاشان رهبانیه تیان داهیتا. پاشاش کلیسه و په رستگای بز دروستکردن و بناغه ای نه و شاره ای به ناوی خزیه و دانا که قوسته نتینیه یه، و تراوه: له چه رخی نه و دا دوانزه هه زار کلیسه دروستکراوه (بهیت و لحم) ای دروستکرد به سی میحرابه وه. نه مانه پتیان ده وتن پاشاییه کان مه بست به و کسانه بیو که له سه ر ناینی پاشابیوون. دوای نه مانه یه عقوبیه کان په یدابیوون، شوینکه و تورو یه عقوبی نیسکاف بیون، پاشان نه ستوريه کان په یدابیوون که ها وله کانی نه ستورا بیون. که نه مانه ش له چند دهست و تاقیتکی نزد پتکه اتابیون، و دک پتیقه مبه ری خودا (كلاه) فرموده تی: (نه وانه به ش به ش بیون به حفتار دوو به ش) مه بست نه وه یه نه مانه به رده وام بیون له سه ر نه صرانیه ت. هر کاتیک یه کیکیان بمردایه یه کیکی تریان ده بیوه جیتنشیتی هه تا دوایین که سیان که هیره قل بیو که یه کیک بیو له پیاوه هر ره زیره کانیان و نزد لیبراوو خونه ویست بیو له نیوان پاشا کاندا، نزد له سه رخو و پایه سهند بیو، نزد خاوهن ده سه لات و جیئی پیز بیو، کیسرای پاشای فارس دزایه تی ده کرد که ده سه لاتی هه بیو به سه ر

^۱ (توقیه) یان (توقیه): یانی له ترساندا شوینی دایکی که و تورو تا دهست لات کهی له دهست ده ره چیت (وه رگی).

سوردتی «السرور» عیراق و خوزستان و پهپایی و هموو ناوجه کانی عجه‌مدا، که ناوی ساپوری چندشانه (نه‌کتاب) بیو، که ولاته‌که نزد فراوانتر بیو له ولاتی قهیسه، دهسته‌لاتی عجه‌م و گیلیتی فارسی له‌چنگابیو، همووشیان ناگر په‌رسن بیون.

چون قهیسه رسه رکه‌وت به سه رکیسرا

له پیش‌دهه عیکریمه باسی کرد که کیسرا بریکاره کانی له‌گلن سوپاکه‌یدا نارد بق قهیسه رو شه‌پی له‌گلندا کرد، واش مه‌شهوره که کیسرا خوی په‌لاماری قهیسیری داوه و سره‌که تووه به‌سه‌ریداو شکاندوویه‌تی و ولاته‌که داگیرکردووه. هیچی به دهسته‌وه نه‌میشتووه شاری قوسته‌نته‌نیه نه‌بیت، که ماوه‌یه کی نزد ده‌وری داوه و ته‌نگی پیه‌لچنیوه. گاوره کان قهیسه‌ریان زیاد له نه‌ندازه پیز لینساوه، کیسرا نه‌یتوانی دهست بگریت به سه‌ر نه‌و شاره‌دا، بقیشی نه‌ده کرا چونکه نزد قایم ده‌وری گیرابیو، نیوه‌یه نه‌و شاره و شکایی و نیوه‌که تری له سه‌ر ده‌ریا بیو، له ده‌ریاوه پیویستی و یارمه‌تیه کانی پیه‌دله‌گیشت کاتیکه ماوه‌که دریزه‌کیشا، قهیسه‌ر بیری کرده‌وه که فیلیک بدزیت‌وه وای به چاک زانی داوا بکات له کیسرا واز بینتیت له داگیرکردنی ولاته‌که هرجی بیویت له مالو و سامانه ناماوه‌یه بیداتی، کیسرا دواکه قهیسه‌ر داوه ای مالو و سامانیکی وای کرد که له توانای هیچ که‌ستیکدا نه‌بیو له دنیادا. له نالتون و زیوو قوماش و که‌نیزه‌کو خزمه‌تکارو چه‌نده‌ها شتی تر. قهیسه‌ر دواکه نه‌کنیزه‌یوه و واشی پینگه‌یاند که هموو نه‌و شتانه ناماوه‌ده بکات. نزد چاک ده‌بیانی که هرجی هیه کزی بکات‌وه ده‌یه کی نووه ناکات که کیسرا داوه ای کردووه بیوه داوه‌یه له کیسرا کرد که پیه‌پیه برات بروات بگه‌پی به ولاته‌که‌یدا هه‌تا نه‌وه‌یه که داوه ای کردووه بزی کوبکات‌وه. کیسرا پیه‌پیندا. کاتیک قهیسه‌ر ویستی له شاری قوسته‌نته‌نیه ده‌ریچیت، خله‌کی ولاته‌که کلکرده‌وه و پیه‌وتن: من بپیارم داوه به چه‌ند سه‌ریازیتکه و که خرم دیاریم کردووه له سوپاکه‌مدا ده‌رچین بق کاریک، نه‌گهر پیش نه‌و ماوه‌یه که دیاری ده‌که‌ین گه‌رامه‌وه، نه‌وا من پاشای نیوه‌م، خو نه‌گهر نه‌گه‌رامه‌وه پیش نه‌و کاته، ناره‌زنوی خوتانه، نه‌گهر ویستان له سه‌ر به‌لینی خوتان بیتین له‌گلندا، و نه‌گهر پازیش نه‌بیون یه‌کیک تربکه‌ت پاشای خوتان، ویتیان: هه‌تا تو زیندووه بیه‌هه‌رت تو پاشامانی، با ده سالیش دیار نه‌بی، کاتیک له قوسته‌نته‌نیه ده‌رچوو سوپاکه کی مامناوه‌ندی له‌گلن که‌لوپه‌ل و لاغیکی سواری نزدده‌وه له‌گلن خوی برد، کیسرا خیوه‌تی به ده‌وری قوسته‌نته‌نیه‌یدا هه‌لدا بیو چاوه‌بیوانی گه‌پانه‌وه‌یه قهیسه‌ری ده‌کرد، قهیسه‌ر نزد به پهله و به‌بی دواکه‌وتن پیش‌وه و نه‌وه‌ستا هه‌تا گه‌یشته ولاته‌فارس، کوشتاریکی نزدی کردو هرجی شه‌پی له‌گلن ده‌کرد همووی یه‌ک له دوای یه‌ک کوشن و هه‌تا گه‌یشته مه‌دانین (المدان) که پایته‌ختی ولاته‌که نیه‌یدا بیو کوشتی و هرجی مالو و سامانی هه‌بیو بردی و کاس و کاره‌که‌شی به دیل گرتن، به نه‌و مالو و مندالوه، سه‌ری کوره‌که‌شی تاشی و

سواری که ریتکی خزی کرد و هرجی شتی به نخ بیو له‌گله باری کرد و نقد به سوکی و سه‌رشق پیوه و په‌وانه‌ی کرد، پاشان نامه‌یه کی نووسی بق‌کیسرا و تی: نه مه نه و شتانه‌یه که تز داوات کرد و ها و هری گره، کاتیک نم هوال‌گه بیشه کیسرا نه و نده خفه‌تی خوارد مه‌گهر خوا بزانیت. نقد توپه بیو زند به توندی دهوری شاره‌که ای گرت به همه‌مو توانایه کیوه هه‌ولی دا که داگیری بکات. هرچه‌ندی کرد نه بتوانی داگیری بکات. کاتیک که بی نومید بیو پویش بونه‌وهی مه‌خازه‌ی جه‌یحونی لینگریت که هیچ پنگایه که بیو قه‌یسهر لینه‌وه بگریته و بق ناو شاری قوسته‌نته‌نیه له ویوه نه بیت. کاتیک قه‌یسهر بهوهی زانی، فینیکی وای به کاره‌ینا کس به کاری نه‌هینابوو، سه‌ربانو که‌س و کاری خزی و نه‌وهی له‌گله بیو ناماده‌ی کرد له بیهور ده‌رگای مه‌خازددا خزی و هندی له سوپاکه‌ی پویشتن فه‌رمانی دا چه‌ند باریک له کاو پشقه‌لی و شترو په‌ین بار بکن و له‌گله خزی بردی، نزیکه‌ی پنگایه که له‌ناو ناودا پویشتو پاشان فه‌رمانی دا نه بارانه بکنه ناو پوپیاره که، کاتیک نه و په‌ین و کایه تیپه‌پی به لای کیسرادا خزی و سه‌ربازه‌کانی وايانزانی که قه‌یسهر ده‌یه‌ویت په‌ت بیت و بروات لهو شوینه‌وه، سوپاکه‌ی کیسرادا سواریوون و دوای که‌وتن فارسه‌کان مه‌خازه‌یان چوکرکد، قه‌یسهر خزی گه‌یانده نه‌وهی فه‌رمانی دا هلیسن برقن، به پله پویشتن و له ده‌ستی کیسرادو سوپاکه‌ی پنگاریان بیو، چوونه‌وه ناو قوسته‌نته‌نیه. نه و پنجه بیو پنگایه که نقد گه‌وره له لای گاوه‌کان. کیسرادو سوپاکه‌ی سه‌رگه‌ردان مانه‌وه و نه‌یانده‌زانی چی بکنه، ولاطی قه‌یسهریان ده‌ست نه‌که ووت و ولاطی خوشیان ویران بیو به ده‌ست پوئمه‌کانه‌وه. هرچی مال و سامان و خیزان و که‌س و کاریان همیه به دیل گیراو پوئمه‌کان بربیان. نهمه پووداوی سه‌رکه وتنه که‌ی پوئمه‌کان بیو به سه‌ر فارسه‌کاندا، نه م پووداوه دوای نوچ سال پوویدا پاش سه‌رکه وتنی فارسه‌کان به سه‌ر پوئمه‌کاندا، نه م پووداوه پووی دا وختنیک که پوئمه‌کان له نیوان (نه‌زه رعات) و (بوسر) دا و نه و سه‌رکه وتنه‌یان به سه‌ر فارسه‌کاندا ده‌ست کاوت. وه ک نیبنو عه‌باس و عیکریمه و که‌سانی تریش باسیان کرد ووه. که له ناوجه‌یه کی شامدایه بمه‌وه و لاطی حیجان. موجاهید ده‌لیت: نه‌وشه‌په له ولاطی جهزیره‌دا بیو، چونکه نزیکترین شوینه له ولاطی فارسه‌وه، والله أعلم.

خواه مه‌زن ده فرمومویت: ﴿لَهُ الْأَكْرَمُ مِنْ قَبْلٍ وَمِنْ بَعْدٍ﴾ واته: همه‌مو کاریک کاری خودایه پیش نه و شکانه و دوای نه و شکانه‌ش (قبل) و (بعد) مه‌بینن له سه‌ر زه‌مه چونکه نیزافه‌که بیان لابراوه و نیزافه‌ش لابری مه‌بني نه بیت^۱ ﴿وَيَوْمَئِذٍ يَقْرَأُ الْمُؤْمِنُونَ ۚ ۱۱۰۷ ۱۱۰۸﴾ واته: نه و پنجه نیزافه‌ش لابری مه‌بني نه بیت^۱ ﴿وَيَوْمَئِذٍ يَقْرَأُ الْمُؤْمِنُونَ ۚ ۱۱۰۷ ۱۱۰۸﴾ واته: نه و پنجه موسلمانان دلخوش ده‌بن به سه‌رکه وتنی قه‌یسهو هاوه‌له کانی که پاشای پوئمه به سه‌ر کیسرادو

^۱ یانی له بناغه‌دا پاسته‌که بیان (من قبل هذه الغلبة و بعد هذه الغلبة) بیان (من قبل كل شيء و من بعد كل شيء) وه ک قورتوبی نه‌فرمومیت. (وه‌رکنی)

هاوه لکانیدا له فارسه کان که مه جوسن، هندی له زانایان نه لین: نه و سرکه وتن پرمه کان به سر فارسه کاندا پرکه وتنی همان پرژده کات که مسلمانه کان سرکه وتن به سر موشیری که کانی قوره یشدا له پرژدی به دردا و هک نیبنو عه باس و سودی و سودی و کسانی تریش و توبیانه، و ه له و فه رموده که تمدینی و نیبنو جهیزو نه بی حاتم و به زار له نه بوسه عیده وه پیاویه تیان کردوه ده لیت: کاتیک جه نگی بهدر پوویدا، نه و پرژده ش پرمه کان سرکه وتن به سر فارسه کاندا، مسلمانه کان به لایانه وه سهید بودند پیش دلخوش بون، خواه مدن نه م نایه تهی ناردہ خواره وه: «وَيُوْمَئِذٍ يَقْرَأُ
الْمَؤْمُونُكَ ۖ ۝ يَنَصِّرِ اللَّهُ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَكْبَرُ الرَّحِيمُ»^۱ به سر خستنی خواه (برز پرمه کان) خوا هر کسی بونیت سری ده خاتو هر نه و زالی میهره بانه. نیبنو نه بی حاتم پیاویه تی کردوه له زوبه یری که لابیه وه ده لیت: سرکه وتنی فارسه کانم بینیو به سر پرمه کاندا پاشان سرکه وتنی پرمه کانم بینیو به سر فارسه کاندا، پاشانیش سرکه وتنی مسلمانه کانم بینیو به سر فارس و پرمه کاندا، همو نه مانه له ماوهی یانزه سالدا. خواه گهوره ده فه رمومیت: «وَهُوَ أَكْبَرُ»

(عزیز) واته: له سرکه وتن و تزله سهندنی دوژنه کانیدا «الْرَّحِيمُ» واته: دلوقانیشه بت بهنده خاره ن باوهه کانی. پاشان ده فه رمومیت: «وَعَدَ اللَّهُ لَا يَخْلُفُ اللَّهُ وَعْدَهُ» واته: نه و به لینی خودایه (که پرمه کان سریخات) خواش پیچه واتهی به لینی خوی ناکات. یانی: نه وهی که هه والمان پیتدای نهی موجه مهد (کلک) که پرمه کان سه رده خهین به سر فارسه کاندا به لینی خواهه و پاستو هه قه خودا له به لینی خلی په شیمان نابیته وه ده بیت هر بیت و پوویدات. چونکه سوننتی خودا وايه نه و ده ستیهی که له هه قوه زیاتر نزیکترن سه رده خاتو پاشه پرژدیش هر بت نه وانه یه، «وَلَكُنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ» واته: زوینه خله لکی نازان که خودا خوی کاربه دهستی نه م بونه وهه یه، هه رچی مهیلی لئی بیت دهیکات به پنی کارذانی و دادوه ری خوی. خواه گهوره ده فه رمومیت: «يَعْلَمُونَ
ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُرَغَفُونَ» واته: تنها پواله تی نه م ژیانی دنیا ده زان به لام بینا کان له پرژدی دوایی. واته زنديک له خله لکی تنها ٹاگاداری ژیانی دنیا و نیش و کاری مال په ییداکردن نه بیت هیچی تر نازان و لئی بینا کان، زقد وریاول لیهاتونون بت خو ژیاندن و سامان کوکردن وه، به لام نازان چی به سووده بت پاشه پرژیان له دنیادا و هک نه و کسهی خله فابیت و ٹاگای له خوی نه بیت نه توائیت بیربکاته وه. حسنه نی به سری ده لیت: سویتند به خواهی وایان هه یه نه ونده له دنیادا

^۱ تحفه الأحوذی (۵۰)، الطبری (۷۳/۲۰)، فه رموده یه کی لاوازه.

چووهه ته خواره وه پهنجانی به نینزکی هله لده گتیرته وه ده زانیت چهند قورس، که چنی نازانیت به چاکی نویز بکات. نینبنو عه باس لهم نایه ته دا: «يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ مُغَفِّلُونَ»^۱ نه لئن واته: خوانه ناسان ده زانن چون دنیا ناؤه دان بکنه وه، بهلام له کاروباری ناییندا نقد بیتakan.^۱

«أَرَلَمْ يَنْفَكِرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْمُبْرُوتُ وَالْأَرْضُ وَمَا يَنْهَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٌ مُّسَمٌ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءَ رَبِّهِمْ لَكُفَّارٌ ۝ أَوْلَئِنَّ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَيْنَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِنَ اعْرُوْهَا وَجَاهَتُمُ رُسُلَّهُمْ بِالْبَيْتِنَّ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنَّ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ۝ ثُمَّ كَانَ عَيْنَةُ الَّذِينَ أَسْتَوْا أَشْوَانَ آنَّ كَيْدُوا بِعِيَانِتِ اللَّهِ وَكَانُوا إِلَيْهَا يَسْتَهِزُونَ ۝ ۱۰﴾

به لئه کانی یه کخوا په درستی (التوحید)

خوای گهوزه به نهند کانی ناگادار ده کاته وه که به خویاندا بچنه وه و بیر بکنه وه له و دروستکراوه که به چاوی خویان ده بیینن که همو بله لکن له سهربوون و تنهایی نه و که هر خودا شاینه په رستنه و هیچ کسیک جکله نه و شاینه په رستن نیه و هرنه و په روهرینی نه وانیش و همو ببوونه وره. «أَرَلَمْ يَنْفَكِرُوا فِي أَنفُسِهِمْ» واته: نایا نهوانه له ده روونی خویاندا بیریان نه کردت ته وه. «مَا خَلَقَ اللَّهُ الْمُبْرُوتُ وَالْأَرْضُ وَمَا يَنْهَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٌ مُّسَمٌ» واته: که خوا ناسمانه کان و زه وی و نه وی له نتیوانیاندایه دروستی کرد ووه مه گه ربه پاستی و بق ماوهی کی دیاریکراوه. یانی با به خویاندا بچنه وه و بیر بکنه وه له و ده بیهانی نه م ناسمان و زه مینه و نه وهی که له نتیوانیاندایه له و دروستکراوه فره جزو په نگه و په گهز که به کالته دروست نه کراوه به لکو به پاستی وه دی هیتاون و ماوهشی بق دیاری کزد وون هه تا پیشی قیامت دیت، همو له ناوده چن و نامینن. بؤیه خوای گهوره فرمومهی تی: «وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءَ رَبِّهِمْ لَكُفَّارٌ» واته: بیگومان نزولیک له خه لک باوه پیان نیه به خزمت په روهردگاریان بگن (له) دوازده‌دادا. پاشان ناگاداریان ده کاته وه له وهی که نه او پیغمبه رانه‌ی که په وانه کرد ووه بیان له لاین نه وه نه و په یامیان پیدراوه و پشتگیری کرد وون به چهنده‌ها موعیزه و نیشانه‌ی بپون و ناشکرا که بپونه ته همی قرپکردن و له ناوجچوونی نه وانه‌ی که بپوایان پس نه کرد وون و نه جات بپونی نه وانه‌ی که بپوایان پس هیتاون. خوای مه نه ده فرمومیت: «أَوْلَئِنَّ يَسِيرُوا فِي

﴿الْأَرْضِ﴾ واته: ناخن نه گپاون به سر نه زه مینه دا هه تا سهير بکنه و بيربکنه وه و عه قليان بخنه کارو گوي بگرن له ده نگوپايسى پيشينه کاني خويان. بؤييه فرموده ته: ﴿فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَيْقَةً لِّلَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَيْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً﴾ واته: بق نهودي ببین سره نظام نه (گلانه کافر بعون) له پيش نهمان چون بعون که نقد به هيتزتر بعون له نهمان (خه لکي مه کكه)، ﴿وَأَنَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِنْ أَعْمَرُوهَا وَعَمَّا نَعْلَمُ رَسُلُهُمْ بِالْبِيَتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمُهُمْ﴾ واته: وه زهويان کيلابرق کشتوكال) و ناوه دانيان کرده وه زياتر لمان و پيغمه رانيان بق هات به موعجزه بعونه کانه وه بؤييه خواسته می لئی نه کردن (که له ناوي بردون). يانی: نهی نه او کسانه که موجه ممه دهان بق په واته کراوه چاك بزانن که گله پيشووه کانی پيش نئیوه له نئیوه زياتر به تواناوه به هيتزيون و سامان و مال تو مندانيان له نئیوه زياتر بعو. ده یه کی نهوان نئیوه ده سه لاتنان پی نه دراوه و ناشتوان وهک نهوان سره زه مين ناوه دان بکنه وه و سودی لئی ببین و لئی بحسينه وه. کچی له گهل نه و هامو ده سه لاته دا بعويان کاتیک که پيغمه رانيان بق په واته کرا نقد دلخوش بعون به وهی که پي بيان درابوو، شوين پيغمه ره کان نه که وتن، خواي گوره به هری توانه کانيانه وه له ناو دان و هاموی قر کردن که سیک نه بعو له سزای خودا پزگاريان بکات. سامان و مال و منوال فرييان نه که وتو له سزای خودا پزگاري نه کردن و به نهندازه گرديله يه ک سودی پی نه گيياندن، خواي مه زن ناهه قی پی نه کردون که تووشی نه و به لایه کردن و جه زده به دان، ﴿وَلَكُنْ كَانُوا أَنْفَسُهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ واته: خويان شه به لایان به سر خويان هيتناوه ناهه قييان به خويان کرد، بعويان به نيشانه کانی خودا نه کردو كالتهيان پيکرده، حاشيان لئی ده کرد ده ستيان دابووه توانکاري. وه ده فرمودت: ﴿لَمْ كَانَ عَيْقَةً لِّلَّذِينَ أَسْتَوْا الشَّوَّافَ آنَّ كَيْلَبُرُوا بِعَيْنَتِ اللَّهِ وَكَانُوا يَهَا يَسْتَهْزِئُونَ﴾ واته: پاشان چاره نووسی نه واته که توان و خراپهيان کرد سه خترترين سزايه له بهر نهودي باوه رپان نه هيتنا به ثايهه کانی خواه هميشه كالتهيان پی ده کرد. خواي مه زن فرموده ته: ﴿وَنَقَلَبُ أَفْدَاهُمْ وَأَصْدَرَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا يَهُهُ أَوْلَ مَرَّةً وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَلُونَ﴾ واته: وه (کاتي هاتني موعجزه کان) دلو چاويان و هرده گپيدين ولا ده دهين (له باوه رهيتان) هروههک له سره تاوه بعويان به قورشان نه هيتناوه لييان ده گه پيدين له سره که شی خوياندا هه رسه گرداران بن. وه له ثايهه تيکي تردا فرموده ته: ﴿فَلَمَّا زَاعُوا أَزَاعَ اللَّهُ﴾

﴿لُقُوبُهُمْ﴾ ^۱ وَاتَّهُ جَا كَاتِيكَ لَا يَانِدَا لَهْ مَهْ خَوَاشَ دَلَّى وَرَكِيَّرَانَ وَ لَهْ نَايَهَتِيكَ تَرَدا فَهَرَمُوَيَّهَتِيَ: ﴿نَوَّنَ تَوَّنَّا فَأَعْلَمَ أَنَّبَارِهَدَ اللَّهَ أَنَّصُبِيَّهُمْ بِسَعْفَ ذُلُوبُهُمْ﴾ ^۲ وَاتَّهُ: نَينِجَا نَهَكَهَرَ نَهَوانَهَ بَوَوِيَّانَ وَرَكِيَّرَانَ وَ سَهَرِبَتِچِيَانَ كَرَدَ نَاهَهَ بَزَانَهَ وَ دَلَّنِيَا بَهَ خَوا دَهَيَّهَوَيَتَ بَهَ هَقَى هَنَدَى لَهَ تَاوَانَهَ كَانِيَانَهَ وَ سَزَانِيَانَ بَدَاتَ وَ تَوَوْشَى زَيَانِيَانَ بَكَاتَ وَ وَتَرَاهَهَ مَانَى نَهَمَ نَايَهَتَ: ﴿نَهَّ كَانَ عَذَقَةَ الَّذِينَ أَسْتَوْأَشَوَّأَ﴾ ^۳ وَاتَّهُ: نَاكَامِي خَرَابِهَ كَارِي خَزَيَّانَ بَوَوَ، چَونَكَهَ باَوَهَرِيَانَ بَهَ نَيشَانَهَ كَانِي خَوا نَهَكَرَدَوَ كَالَّتَهَ وَ كَبِيَانَ لَى دَهَهَاتَ، نَهَمَهَ بَوَچَوَنِي نَيَبِنُو جَهَرِيَهَ لَهَ نَيَبِنُو عَهَبَاسَ وَ هَرَ وَ دَهَرَدَهَ كَوَيَتَ كَهَ دَهَهَرَمُوَيَتِي: ﴿وَكَانُوا بَهَا لَيَسْتَهِزُّهُونَ﴾ وَاللهُ أَعْلَمَ.

١٦) إِنَّمَا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَعْلَمُوا أَصْحَاحَهُنَّ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُخْبَرُونَ
١٧) وَإِنَّمَا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَعْلَمُوا أَصْحَاحَهُنَّ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُخْبَرُونَ
١٨) وَإِنَّمَا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَعْلَمُوا أَصْحَاحَهُنَّ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُخْبَرُونَ
١٩) وَإِنَّمَا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَعْلَمُوا أَصْحَاحَهُنَّ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُخْبَرُونَ
٢٠) وَإِنَّمَا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَعْلَمُوا أَصْحَاحَهُنَّ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُخْبَرُونَ

خواه مه نزن ده فرموده: ﴿اللَّهُ يَدْعُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يَسْعِدُهُ﴾ واته: خوا درستکردن نادمه می دهست پینده کات و له پاش کردن دروستی ده کاته وه. ﴿ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَمُونَ﴾ واته: پاشانیش هر بت لای شوتان بینینه وه له پیش قیامه تدا، هه موو که سیک پاداستی کرده وهی خزی و هر ده گرت. پاشان خواه گه وره ده فرمومیت: ﴿وَيَوْمَ تَقُومُ أَسَاعَةُ يَبْلِشُ الْمُجْرُمُونَ﴾ واته: شه و پیژه‌ی قیامه‌ت هه لده سیت تاوانباران غه مبارو ناخوی ده بن. نینبو عه باس ده لیت: تاوانباران بی نومید ده بن. موجاهید ده لیت: تاوانباران ظابویان ده چیت. وه له پیوایه‌تیکدا هاتووه (یکتتب المجرمون) واته: تاوانباران دزد اماون. ﴿وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ مِنْ شَرِكَاهُمْ شَفَعَةٌ﴾ واته: بیگمان له په رستراوه کانیاندا تکاکارانیک نیه بو نهوان، ﴿وَكَائِنُوا يُشْرِكُونَ كَفِيرُكُمْ﴾ واته: وه نهوان بیباوه ده بن به په رستراوه کانیان (که کردونیان به هاویه‌شی خودا). واته نهوان شتانه‌ی نهوان به هاوہلی خودایان ده زانی و غهیری خوا ده یانپه رستن و سورده‌یان بیز ده بردن، تکایان بو ناکهن، حاشایان لی ده کهن، خیانه‌تیان لی کردون له کاتیکدا که نور

الصف(٥).

المائدة(٤٩).

الطبسي (٢٠/٧٩).

پیویستیان به یارمـهـتی نـهـانـهـ هـیـهـ. پـاشـانـ خـواـیـ مـهـنـزـ دـهـفـهـ رـمـوـوـیـتـ: ﴿ وَيَوْمَ تَقُومُ الْأَسَاعَةُ يَوْمَ يُبَرَّأُونَ ﴾ وـاـتـهـ: نـهـوـ پـدـهـهـ قـیـامـهـ مـهـلـدـهـ سـیـتـ (خـهـلـکـ) لـهـ وـ پـدـهـهـ جـیـاـهـ بـنـهـ وـ لـهـ یـهـ کـتـرـ. قـهـتـادـهـ دـهـلـیـتـ: بـهـلـیـ سـوـیـنـدـ بـهـ خـواـهـهـ جـیـاـبـوـنـهـهـ وـهـیـهـ کـهـ هـرـگـیـزـ دـوـایـهـ یـهـ کـتـرـ نـاـگـرـهـ وـهـ. وـاـتـهـ: کـاتـیـکـ نـهـوـهـ بـهـرـهـ وـسـرـیـ سـارـهـ وـهـیـشـ بـهـرـهـ وـخـواـرـهـ وـهـیـشـ، نـهـوـهـ نـیـتـ دـوـایـنـ بـهـیـکـهـ یـشـتـنـهـ. بـیـهـ خـواـیـ مـهـنـزـ فـهـرـمـوـوـیـتـ: ﴿ فَإِنَّمَا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَكَلُوا أَصْلَحَتِ فَهُمْ فـرـضـکـهـ يـخـبـرـوـنـ ﴾ وـاـتـهـ: نـینـجـاـ کـهـسـانـیـکـ کـهـ باـوـهـرـیـانـ مـهـنـاـوـهـ وـکـرـدـهـهـ چـاـکـهـ کـانـیـانـ کـرـدـوـهـ نـهـانـ لـهـ بـهـهـشـتـداـ دـلـخـوشـ دـهـکـرـیـنـ. مـوـجاـهـیدـوـ قـهـتـادـهـ دـهـلـیـنـ: خـوـشـ دـهـبـهـنـ سـهـ. پـاشـانـ خـواـیـ مـهـنـزـ دـهـفـهـ رـمـوـوـیـتـ: ﴿ إِنَّمَا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِنَبَيْتِنَا وَلَقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَئِكَ فـی الْمَعَذَابِ مُحْصَرُونَ ﴾ وـاـتـهـ: بـهـلـامـ نـهـانـهـیـ بـتـیـاـوـهـ پـوـونـ بـهـ نـیـشـانـهـ کـانـیـ نـیـمـهـ وـکـیـشـتـنـ بـهـ پـدـهـیـ دـوـایـیـ نـهـانـهـ لـهـ سـزاـیـ دـنـذـهـ (داـ نـامـادـهـ دـهـکـرـیـنـ).

﴿ فَسَبِّحْنَ اللَّهَ حِينَ تُشْوَرُتْ وَجِينَ تُصْبِحُونَ ١٧﴾ وـلـهـ الـحـمـدـ فـی الـسـمـوـاتـ وـالـأـرـضـ وـعـشـیـاـ وـجـنـ نـظـمـهـوـنـ ١٨﴾ يـخـیـجـ الـحـیـ مـنـ الـمـیـتـ وـخـیـجـ الـلـیـتـ مـنـ الـعـیـ وـخـیـجـ الـأـرـضـ بـعـدـ مـوـتـهـاـ وـکـدـلـکـ نـظـرـهـوـنـ ١٩﴾ فـهـرـمـانـدـانـ بـهـ پـیـنـجـ نـوـیـزـهـکـهـ

خـواـیـ مـهـنـزـ دـهـفـهـ رـمـوـوـیـتـ: ﴿ فـسـبـحـنـ اللـهـ حـیـنـ تـشـوـرـتـ وـجـنـ تـصـبـحـوـنـ ﴾ وـاـتـهـ: نـینـجـاـ پـاـکـوـ بـیـگـهـرـدـیـ خـواـبـلـیـنـ کـاتـیـکـ نـیـوـارـهـتـانـ لـیـ دـیـتـ وـکـاتـیـکـ بـهـیـانـیـانـ لـیـ دـیـتـ. خـواـیـ مـهـنـزـ لـیـرـهـدـاـ باـسـیـ پـاـکـیـ وـبـیـ عـیـیـ خـوـیـ دـهـکـاتـ وـبـهـنـدـهـ کـانـیـشـ فـیـرـدـهـکـاتـ کـهـ چـنـ باـسـیـ پـاـکـیـ وـپـهـسـنـیـ نـهـ وـبـهـنـ وـ سـوـپـاـسـیـ بـکـنـ لـهـ کـاتـانـهـیـ کـهـ لـهـ دـوـایـ بـهـکـرـیـ دـیـنـ وـنـیـشـانـهـ لـهـسـهـرـ تـوـانـاـوـ دـهـسـهـلـاتـیـ لـهـ کـاتـیـ نـیـوـارـانـ کـهـ تـارـیـکـ دـادـیـتـ وـلـهـ کـاتـیـ بـهـیـانـیـانـ کـهـ دـنـیـاـ بـوـونـاـکـ دـهـبـیـتـ، پـاشـانـ فـهـرـمـوـوـیـتـ سـوـپـاسـ وـ سـتـایـشـ جـیـیـ خـوـیـهـتـیـ بـقـ نـهـوـ پـاـکـیـ وـپـهـسـنـیـیـ. ﴿ وَلـهـ الـحـمـدـ فـی الـسـمـوـاتـ وـالـأـرـضـ وـعـشـیـاـ وـجـنـ نـظـهـرـهـوـنـ ﴾ وـاـتـهـ: وـهـ سـوـپـاسـ هـرـ بـقـ خـواـیـهـ لـهـ نـاـسـمـانـهـ کـانـ وـزـهـوـیدـاـوـ (پـاـکـیـ وـبـیـگـهـرـدـیـ خـواـبـلـیـنـ) لـهـ شـهـوـداـوـ کـاتـیـکـ نـیـوـهـپـیـتـانـ لـیـ دـیـتـ. (الـعـشـاءـ) وـاـتـهـ: تـارـیـکـ شـهـوـ کـهـ دـادـیـتـ. (الـاظـهـارـ) وـاـتـهـ: بـوـونـاـکـ تـهـوـداـوـ (نـیـوـهـپـقـ). پـاـکـیـ وـبـیـگـهـرـدـیـ بـقـ وـهـدـیـهـنـهـرـیـ نـهـمـیـشـ وـنـهـوـیـشـ، کـهـ بـهـرـهـ بـهـیـانـ دـیـنـیـتـ وـشـهـوـیـشـ

¹ الطبری (۸۰/۲۰).

² الطبری (۸۱/۲۰).

³ الطبری (۸۲/۲۰).

کردیووه به هری ناسوده‌بی، وده فرمومویه‌تی: «وَأَنْهَى إِذَا جَلَّهَا ۚ وَأَتَى إِذَا يَقْشَنَهَا ۖ»^۱ واته: وه سویند به پیژ کاتیک که خور ده رده‌خات، وه سویند به شه و که خورداده‌پوشیت. وه فرمومویه‌تی: «وَأَضْحَى ۚ وَأَتَى إِذَا سَجَنَ ۖ»^۲ واته: سویند به چیشت‌نگار، وه سویند به شه و کاتیک که شارام ده گرتیت. وه فرمومویه‌تی: «وَأَتَى إِذَا يَقْنَى ۚ وَأَنْهَى إِذَا تَمَّلَّ ۖ»^۳ واته: سوید به شه و کاتیک که (زمی) داده‌پوشیت، وه به پیژ کاتیک پووناک ده بیته‌و. نایه‌ت لهم باره‌و نزده. خوای مه‌زن ده فرمومویه: «يُخْرِجُ الْحَقَّ مِنَ الْمَيْتَ وَيُخْرِجُ الْمَيْتَ مِنَ الْحَقِّ»^۴ واته: (خوا) زیندوو له مردوو ده ردیتیت و مردوو له زیندوو ده ردیتیت. نه و شتانه‌یه که نیمه به چاوی خرمان ده بیینین و تییدا ده ژین که چهنده خاوهن توانا و ده سه‌لاته له دروستکردنی نه مه‌مو شته له یه‌کتری، نه و شتانه‌شی که له مه‌دوا دین مه‌مو هر لهم باره‌یه‌یه، خوای مه‌زن باسی و ده بیینانی نه و شتانه ده کات له گلن دژه‌کانیاندا بتو نه وهی بینه به لکه له سه‌ر ده سه‌لاتی ته اوی خوی. لهوانه ده رهینانی پووه‌ک له ده نکه‌که‌ی (تلوه‌که‌ی) او ده رهینانی تلو له پووه‌ک، وه هیلکه له مریشك و مریشك له هیلکه، مرزه‌له تنزکه ثاوه و تنزکه ثاوله مرزه، خاوهن باوه‌ر له خوانه‌ناس و خوانه‌ناس له خاوهن باوه‌ه، وه ده فرمومویت: «وَيَعْلَمُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْهَبَةِ»^۵ واته: وه زهی زیندوو ده کات‌و له پاش مردن و وشك بیونی. نه و شتانه وه ده نایه‌ت وایه که ده فرمومویت: «وَإِذَا هُمْ أَلْأَرْضَ الْمَيْتَةَ أَحْيَيْنَاهَا وَأَغْرَجْنَا مِنْهَا حَيَا فَيَمْهَى يَأْكُلُونَ ۚ»^۶ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ تَنْجِيلٍ وَأَعْثَبْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ»^۷ واته: وه نیشانه و به لکه‌یه که بتو نهوان نه م زهیه مردوویه که زیندوومان کرده‌و و دانه‌ویله‌مان لئی ده رهینانو لئی پواند که لئی ده خلقن، وه لکو (زهیه) دا چهند باخ له خورما و تریمان به‌دی هیتا و چهند کانیا و مان تیایدا هالقولاندووه. وه خوای مه‌زن فرمومویه‌تی: «وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ أَهْبَطَتْ وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ ذَرَّةٍ بِهِيجٍ ۚ ذَلِكَ يَأْنَ اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمَوْقَدَ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَفَاعَةٍ قَوِيرٌ ۚ وَإِنَّ السَّاعَةَ مَاتِيَّةٌ لَا رَبَّ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَعْصُمُ مِنْ فِي الْقُبُوْرِ»^۸ واته: وه زهی ده بیینی (له زستاندا) خاموشه و وشك و بیز

^۱ الشمس(۴-۳).^۲ الضحى(۱-۲).^۳ الليل(۲-۱).^۴ يس(۳۳-۳۴).^۵ الحج(۵-۷).

کيانه جا کاتيک باراندان به سه ردا باراند زهوي (بیوه کى لى ده پويت) ده جو تيت زهوي همل ده دات و به رز ده بيت (زهوي) ده پويت لى همو جو ته (گياو گولىكى) جوان، نه وي (باس كرا) له بېر ئوه يه دلىيىان بن كه خوا حق و پاست و بېگومان مردووه كان زيندووه ده كاته ووه بېگومان ئه (خوايىه) توانيى ده سه همو شتىكىدا هديه، وه بې پاستى قيامات ديت و بېرپا ده بيت گومانى تىدا نيه دلىياش بن ده خوا همو ئه كه سانه ئى لەناؤ گۈره كاندان زيندووی ده كاته ووه. وه فرمۇويتى: «**وَهُوَ اللَّهُ يُرِسِّلُ أَرْبَعَ شَهْرًا يَبْعَدُ يَدَى رَحْمَتِهِ، حَتَّىٰ إِذَا أَفْلَتَ سَحَابَةً لَّفَّا لَّا سُقْنَةَ لِلَّأَكْرَمِيَّةِ فَأَزْلَانَاهُ بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجَنَاهُ بِهِ**» من كىل ئىتمارات كىدالك **مُنْجِزُ الْمَوْقِعِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ** ^{۱۷} واته: وه ئه (خوا) زاتيکه بايەكان دەنيرىت بې مۇزىدەر پېش (بارانى) پە حمەتى پە رورە دكار هەتا كاتيک هورى قورس (ى باران اوی) هەلدە گىرت دەنيرىت بې ولاتىكى مردوو (وشكى بىن گىيا) جا بەو (ھورە) باران دەبارىتىن بە هۆى نه ووه همو جو ته بې روبوم و ميوه يەك (ده پويتىن) دەر دە هيتنىن هەربا و وېنه يە مردووه كان لە زهوي دەر دە هيتنىن و زيندوويان دە كەينه و تا ئىوه بېرىكەن و. بېيە ليئە دا فرمۇويتى: «**وَكَذَلِكَ شَعْرُونَ** ^{۱۸} واته: وه هەر بەو جو ته ئىوه ش دەر دە هيتنىن (لە گۈره كانتان).

«**وَمَنْ مَأْيَنِيهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَشْرَبْتُمْ شَرْ تَنْثَرُونَ** ^{۱۹} **وَمَنْ مَأْيَنِيهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ**
أَنفُسِكُمْ أَرْوَاحًا لَتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِيْنَ لِقَوْمٍ يَنْفَكِرُونَ ^{۲۰} **لَهُ نِيشَانَهُ كَانَى خُودَا**

خوايى مەزن دە فرمۇويت: «**وَمَنْ مَأْيَنِيهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ** ^{۲۱} واته: له نيشانه كەنى بېو (خودايىه) كە ئىوهى لە خاك دروست كردوو. واته لە نيشانو دە سەلاتى خوايى مەزن ئوه يە كە بابتانى نادەم دروست كردوو لە خۆل، **ثُمَّ إِذَا أَشْرَبْتُمْ شَرْ تَنْثَرُونَ** ^{۲۲} واته: لە پاش (ماوه يەك) كتوپر ئىوه نادەمین و بلايىونەت و لە زهويدا. لە بېرەتدا لە خۆل دروست كراون پاشان لە ئاوتىكى بىن نىخ و پاشانىش لە خويتىكى بەستو پاشان لە پارچە گۈشت و پاشان بۇو بە ئىسىك (پېستى) پاشان خوايى كەورە گۈشتى دا بې سەر ئىسىك كەدا پاشانىش كيانى كرد بەرپيداو پاشان چاوو گۈتى دايىه كە بېتىت و بېتىت و پاشان لە سكى دايىكى هاتە دنيا و زقد لا ازاو بىن هېز پاشان هەتا تمەمنى كەورە دە بۇو بە هېز توانا دە بۇو هەتا واي لىيەت دنيا دان كرده و شارو دىيەتى دروست كرد لە ولاتىكى و دەچوو بې ولاتىكى ترو سوارى كەشتى ده بيت بە دەر دە زهويدا دەگەپىت، سامان

¹ الاعراف (۵۷).

کرده کات و بزیوری ثیان به دهست دینیت، توانای بیکردن و هدیه و نقد لیزان و دریابه و پاویوچونی خزی هدیه و ناگاداری باشی هدیه له دنیا و قیامه‌تا، هر که سه و به پیش توانای خزی. پاکی و پسنه بتوثو خواهی که نه و توانای داوه به مرؤه که وا لیکردوه همو مونه ریک به کاربینتیت بق خوژیاندن و کارو کاسپی. و جیاوانی خستووه ته نیوانیان له بیرویوچون و زانستداو له چاکی و خراپیداو له هزاری و دهوله مندیداو له بهخته و هری و بیچاره بیدا. بقیه خواهی که وره فرموده‌تی: ﴿وَمَنْ أَيْمَنِهِ أَنْ حَلَقَكُمْ مَنْ تُرَابٌ ثُمَّ إِذَا آتَشُرْبَشَرْ تَنَثِيرُونَ﴾ واته: نیمامی نحمد و پیوایته کردوده له نبو موساوه ده لیت: پیغمه‌بری خودا^(۱) فرموده‌تی: (خوا ناده‌می دروست کرد له مشتیک که همانی گرت له همو زهی، مرؤه له سه رئندازه و شیوه‌ی زهیمن و هدی هاتووه، سپهی و سووره و پهشه و له نیوان نه و په‌نگانه دایه، پیسه و پاکه و دلخوش و خمگین و له و نیوانه‌دا).^۱ نبو داود تیرمیزی پیوایه‌تیان کردوده، تیرمیزی ده لیت: نه مه فرموده‌یکی چاک و پاسته (حسن صحیح).^۲ پاشان خواهی که وره ده فرموده‌تی: ﴿وَمَنْ أَيْمَنِهِ أَنْ حَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنفُسِكُمْ أَزْنَجَا﴾ واته: وله نیشانه کانی (نه وه) (خوا) که بقی دروست کردون له په‌گاهی خوتان هاوسره‌رانیک. واته له په‌گاهی خوتان میینه بتو دروست کردون بتو نه وهی بینه هاوسره‌تان، ﴿لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلُ يَنْتَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً﴾ واته: بق نه وهی نارام بگرن له لایاندا و خوش‌ویستی و بهزه‌یی خستوت نیوانه‌تان. واته لیتیان بحه‌سته وه ک خواهی که وره له نایه‌تیکی تردا فرموده‌تی: ﴿هُوَ الَّذِي حَلَقَكُمْ مِنْ أَنفُسِكُمْ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنُ إِلَيْهَا﴾^۳ واته: (خوا) نه و زاتیه که نیوه‌ی دروست کردوده له یک کس (که ناده‌م) هر له خزی هاوسره بدهیتی تا له لای بحه‌سته وه (نارام بگرت). مه بست لیزه‌دا هه‌ایه که خواهی مه‌زن دروستی کرد له کورترین په‌راسوی لای چه‌پی ناده‌م خو نه‌گهر خواهی که وره تزمه‌ی ناده‌می همو به نیزینه دروست بکردایه و میینه‌شی له په‌گاهی کی تر دروست بکردایه، واته: جنونکه یان زینده و هریکی تر. نه م نزیکی و خوش‌ویستیه نه ده بورو به لکو دوروه په‌رینی و دزایه‌تی په‌یدا ده بورو له نیوانه‌اندا. نه وه له دل‌لئانی خودای مه‌زن که نه وهی ناده‌م و هاوسره کانی له په‌گاهی خوتیان بق و هدی هیتاون و بهزه‌یی و خوش‌ویستی خستووه ته نیوانه‌ان و سوزیان بق یه کتری هدیه، چونکه پیاو که ژن ده هینتیت له بدر نه وهی که خوشی ده ویت یان حمزه‌کات

^۱ احمد(۴/۴، ۴۰۶)، فرموده‌یکی باشه (جید).^۲ ابی داود(۵/۷۶)، تحفه الاحلونی(۸/۲۹۰)، فرموده‌یکی باشه.^۳ الاعراف(۱۸۹).

مندالی ببیت لیتی و سقزی بزی هایه. ذنیش پیویستی به پیاو هایه بز دایینکردنی بزیوی و به یه کوه زیان به خوشی و کامه رانی یان له بر تقد شتی تر. ﴿لَوْلَنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَكُنْ لِّقَوْمٍ يَنْفَعُونَ﴾ واته. نه مانه هامو نیشانه بز نه و کسانه که خاوه نی ثاوه نه.

﴿وَمِنْ أَيْنَهُ، حَلَقُ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوِزْكُرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَكُنْ لِّلْعَالَمِينَ﴾
﴿وَمِنْ أَيْنَهُ، مَنَّا مُكَرَّبًا إِلَيْهِ وَالنَّهَارُ وَأَبْيَاقًا كُمْ مِنْ فَصِيلَةٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَكُنْ لِّقَوْمٍ﴾

یسماعون

خواه مازن دده رمومیت: ﴿وَمِنْ أَيْنَهُ﴾ واته: له نیشانه مازن کانی خواه گوره، ﴿حَلَقُ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ واته: دروست کردنی ناسمانه کان و زمینه بزو بزرگ و فراوانه ای و جوانی و ناسکی و پازاره بی نهستیه گپرکو و هستاوه کان و له وانه زمین بهو نزمی و فراوانیه که پره له کیتو که تو دقل و دریا و دهشت و بیابان و زینده و هرو بیوه کو و دارو دره خت. و دده رمومیت: ﴿وَأَخْلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ﴾ واته: جیاوازی زمان. یه کیک به زمانی عره بیو یه کیک به زمانی تمهی و یه کیک به کره جی، یه کیک به پدمی، یه کیکی تربه فرهنجی و نهودی تربه به بربه ری و نهود کورده و نهود تکروره و نهود حابه شیه و نهود هیندیه و نهود عاجمه و نهود سه قالبیه و نهود خازره و نهود نهارمهنه چهنده ها زمانی تر که خودا خزی نهبت کس نازانیت، ﴿وَالْوِزْكُرُ﴾ واته: جیاوازی په نگو پو خساران، هامو خالکی سه زده مین له پرداوه خودا ناده می دروست کردوه هتا پوشی قیامه نه جوانیه بی پی به خشینون له دهه چاوه بدقو بژانگو کولم و لوقوت تویل و گوئی. هیچ که سیک له اوی تر ناچیت. خل نهگه هندی له جوان و ناشیرینیدا له هندی شتدا له یه کتری بچن بینگومان له هندیکی تردا هر جیاوازیان هایه. ﴿لَوْلَنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَكُنْ لِّلْعَالَمِينَ﴾ واته: لم نیشانه دا بملکه تقده بز زانایان. ﴿وَمِنْ أَيْنَهُ، مَنَّا مُكَرَّبًا إِلَيْهِ وَالنَّهَارُ وَأَبْيَاقًا كُمْ مِنْ فَصِيلَةٍ﴾ واته: هر له نیشانه کانی خودایه که له شهو پردا دهخون و هولدانتن له پردا باز به هره و هرگرتن له بخشینی پردازی خودا. که نهون خوتنه ده بیته هری حسانه و شارامی میشکو له شو نه هیشتی ماندویه تی و لا بردنی خه و خفه، گپان و هوالدانیشی کردوه به هری و هدهسته بینانی بزیوی زیان و هاتوچز له پردا زا که نهمه پیچه وانه خوتنه، ﴿لَوْلَكَ لَا يَكُنْ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ﴾ واته: نهمه یش له نیشانه کانی خودایه باز نه و کسانه که ده بیستن و تینده گهن.

﴿ وَمِنْ مَا يَنْهِي، يُرِيكُمُ الْبَرَقَ حَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُغَيِّي، يَهُوَ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا لِكَ فِي ذَلِكَ لَا يَنْتَ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴾^{۱۱} وَمِنْ مَا يَنْهِي أَنْ تَقْعُمَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ إِلَمْ يَأْمُرُهُ ثُمَّ إِذَا دَعَاهُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْشَدَ تَخْرُجُونَ ﴾^{۱۲} ﴾

خواه مدنی ده فرموده است: ﴿ وَمِنْ مَا يَنْهِي، ﴾ واته: له نیشانه که به لکه به لسیر ده سه لاتی مه زنی خودا، ﴿ يُرِيكُمُ الْبَرَقَ حَوْفًا وَطَمَعًا ﴾ واته: بروگه تان پیشان ده دات بق ترساندن و نومید که جاریک ده ترسن له ووهی باران و هوره تریشنه نظری له گه لذا بیت که بودا وو کاره ساتی لئی بکھویته ووه، وه پیشستان خوش و به نومیدی نه وون که بارانیکی باش بباریت و که بق پیویسته کانی خوتان به کاری بینن. بچه خواه مدنی فرموده است: ﴿ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُغَيِّي، يَهُوَ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ﴾ واته: باران ده باریتیت له ئاسمانه وه تا زهی پی زیندو بکات وه پاش مردنی، که نه گیار بپوه کو همچ شتیکی تری تیا نه ماوه به لام کاتیک که باران باری، ﴿ أَهْنَزَتْ وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَ مِنْ كُلِّ نَعْجَ بَهِيجٍ ﴾ واته: زهی (پوه کی لئی ده بیت) ده جولایت زهی هله ده دات و به رز ده بیت و (زهی) ده بیت له هممو جزره (گیار گولیکی) جوان. ئا ئامانه هه مورو به لکه ناشکران له سیر زیندو بپوه نه وه له پیشی قیامه تداو پهندو ئاموزگارین بق که سیک که خاوهن ئاوهز بیت، بچه خواه که وره فرموده است: ﴿ هَوَّا فِي ذَلِكَ لَا يَنْتَ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴾ واته: به راستی له ودها که باسکرا چهند رابه رو نیشانه هه به بز نه وانهی ژیریان به کاریتین. ئام نایهت که ده فرموده است: ﴿ وَمِنْ مَا يَنْهِي أَنْ تَقْعُمَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ إِلَمْ يَأْمُرُهُ ﴾ واته: له نیشانه کانی نه وه که خاوهن ئاوهز بیت، نایهت وه که نه وه نایهت وایه که ده فرموده است: ﴿ وَيُتْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقْعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا يَأْذِنُهُ ﴾ واته: وه ئاسمانی پاگیر کرد ووه تا نه که ویت به سیر زهودا مه گر به فرمانی نه وه وه ده فرموده است: ﴿ لَوْلَاهُ يُتْسِكُ السَّمَاءَ وَالْأَرْضُ أَنْ تَرُولَا ﴾ واته: به راستی خوا ئاسمانه کان و زهی پاگیر ده کات بق نه وهی له پیپه وی خوتیان لانه دهن. عومه ری کوپی ختاب (په زای خوا لئی بیت) ئا په حهت بروایه دهیوت: ئاخیر، سویتد بکسے بی فرمانی نه و پاوه ستاون (واته: به فرمانی خودا ئاسمان و زهمنی پام هاتون و هستاون).

^۱ الحج (۵).^۲ الحج (۶۵).^۳ الفاطر (۴۱).

﴿وَلَمْ يَكُنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَهُ، قَنِيلُونَ ﴾٢٣﴿ وَهُوَ الَّذِي يَبْدِئُ الْخَلْقَ ثُمَّ يَعْيِدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمِثْلُ الْأَعْلَى فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾٢٤﴾

دوسياره هینانه و می دروستکرا و مکان له (مهرد) ناسانتره

خواه مان ده فرهنگیت: «وَمَنِ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّهُ، قَدْ تَنَوَّنَ» واته: هرچی له ناسمانه کان و زمه میندایه خوا خاوه نیه تی و بهنده تی نهون، گویی پایه ل او ملکه چی نهون پییان خوش بیت یان پییان ناخوش بیت. وه ده فرهنگیت: «وَهُوَ الَّذِي يَدْعُوا الْخَفْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ» واته: نهاد (خوا) راتیکه به دیهینانی دهست پیکردووه له پاشان (دوای مردنی) دووباره دروستی ده کاتوه (نهام دروست کردناوه دووه) لای خوا ناسانتره. نیبینو نهادی تلهه (طلحة) ده لیت: له نیبینو عه باسه وه: «أَهْوَنُ عَلَيْهِ» واته: ناسانتره لای. مجاهید ده لیت هینانه وه ناسانتره له

الاسراء(٥٢).

النزعات (١٣-١٤).

پس (۵۳)

الطبري (٩٢/٢٠).

وهدیهینان، یه کام جاریش هر ناسانه.^۱ عیکریمه و کسانی تبیش هر واپیان و توروه.^۲ بوخاری پیوایه‌تی کردودوه له نهبو هوره بیره و (په زای خواه لئی بیت) که پیغمه بر (علیه السلام) فرمومویه‌تی: (خودا فرمومویه‌تی بهنده کام ببروای پی نه مینام بق نه و نه ده بیو و باست، قسمی پی و تم بق نه و نه ده بیو و باست، برو پی نه هینانه کهی به من نه و هیه که نه لس: نامهیننیته و جاریکی تر و هک چون یه که مجار دروستی کردودوه، هرگیز ودیهینانی یه که مجار ناسانتر نیه له لام له هینانه و هی (واته ناسان و کران لای خوا نیه) به لام قسه پی و تنه کهی پیم نه و هیه که نه لی: خوا مندالی بق خزی داناهه، له کاتیکدا من خودایه کی تاک و تنهناو بین نیازم که کاسی لی نهبووه و له که سیش نهبووه، هرگیز که سیش نه یتوانیوه هاوتسای بیت) ته نهنا بوخاری هیناویه‌تی.^۳ «وَلَهُ الْشُّرُكَاءُ فِي أَسْمَرَتْ وَالْأَرْضِ»^۴ واته: و هر بق نه و هیه سیفه‌تی همه بلند له ناسمانه کان و زه ویدا. علی کوپی نهبو ته لحه ده لیت: له نیبنو عه باسه و هم نایه ته و هک نه و نایه ته و ایه که ده فرمومویت: «لَا إِلَهَ كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا هُوَ»^۵ قد تاده بیش ده لیت: نمونه‌ی خودا، هیچ په رستراویک نیه غیری خودا هیچ په روه دگاریکیش نیه غیری نه.

﴿ ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكُتْ أَيْمَنُكُمْ مِنْ شَرَكَاءَ فِي مَا رَأَقْتَكُمْ فَإِنَّهُمْ فِي سَوَاءٍ تَحْاْفُونَهُمْ كَجِيفَةً كُمْ أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ نَعْصِلُ الْأَذِيَّتْ لِغَوْرِ يَعْقُلُونَ ﴾^۶ بک آتشع
اللَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مِنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَصْرَىٰ^۷ ﴾^۸ ﴾

نمونه‌یه که به لگه‌یه له سرتاک و تنهای خودا

نه مه نمونه‌یه که خواه مازن دهیهیننیته و بق نهوانی که هاوه‌لی بق داده نین و کسانی تر غیری خودا له گکان خودا ده په رستن و ده یکه نه شهريکی، زور چاکیش ده زان که نه و شهريکانه له بت و شتی تر عه بدو مولکی خودان و هک له پارانه و هک یاندا نه لین: (لَبِيكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، إِلَّا شَرِيكَاً مُوَلِّكَ، تَلِكَهُ وَمَا مَلِكَ خواه گهوره ش ده فرمومویت: «ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِنْ أَنْفُسِكُمْ»^۹ واته: نمونه‌یه کی له خزتان بز هیناونه‌تله که لیتی تیده‌گه ن و به چاوی خوتان ده بیینن، «هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكُتْ أَيْمَنُكُمْ مِنْ شَرَكَاءَ فِي مَا رَأَقْتَكُمْ فَأَسْتَرْ فِيهِ سَوَاءٌ»^{۱۰} واته: نایا نیبوه نه وانه‌ی که غولامدانه ده یکه نه اویه‌شی خوتان له و بژیویه‌ی که پیمان داون؟ و نایا و هک یه ک ده بن؟ دیاره هیچ که سیک له نیبوه

^۱ الطبری (۹۲/۲۰).

^۲ الطبری (۹۲/۲۰).

^۳ فتح الباری (۱۱/۱۱۱/۸).

^۴ الشوری (۱۱).

پانی نایبیت که غولامه‌کهی ببیته هاویه‌شی له مال و سامانیدا. وەک یەک بەش ببین. **﴿خَافُونَهُمْ كَجِيفَتِكُمْ أَفْسُكُمْ﴾** واته: چون لە یەکتری دەترسن ھەر بە شیوه‌یه لەوانیش دەترسن کە لە ماله کانتان لەگەلدا بەش بکەن. نېبو میچەز دەلیت: تۆ ناترسى کە غولامه‌کەت ماله کەت لەگەل بەش بکات، وە بۆشی نیه وا بکات. ھەر بە شیوه‌یه خودایش هاوەلی نیه.^۱ واته: ھەموو کەسیک لە ئیتوه پیی قەبول ناکریت کە غولامه‌کەی ماله کەی لەگەل بەش بکات، کەواته چون ئیتوه شەرىك بۆ خوا داده نین لە دروستکراوه کانی خۆئی؟ تەبەرانی پیوایه‌تى كردۇوھە لە ئىبىنۇ عەباسەوە دەلیت: نەھلى شىرك دەپاپانوھ دەيانتۇ: **(لَبِيكَ لَا شرِيكَ لَكَ، إِلَّا شَرِيكًا هُوَ لَكَ، تَمَلِكُهُ وَمَا مَلَكَ)**. واته: نەی خودایه هاتین بۆ لات، هاتین بۆ لات تۆ شەرىكىت نیه غەیرى شەرىكىك نەبیت کە تۆ خاوهەنیتى خاوهەنی نەو شتانەشى کە نەوە مەيەتى. خواى گەورە نەم ئايەتى نازارە خوارەوە: **﴿هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكْتُ أَيْمَنُكُمْ مِنْ شَرَكَةً فِي مَا رَقَنَتِكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ خَافُونَهُمْ كَجِيفَتِكُمْ أَفْسُكُمْ﴾**^۲، نەمە ئاكاداركىدەن وەیەك بۇ لە لايەن خواوه بەو نەمۇنەیەكە مەتىنەیەوە تا تىيان بگەيەنتى، مادام نەوان بەوە واته: ئىتمە نىشانەكان بە جوانى و پاکى شى دەكەينەوە بۆ نەوە كەسانەی کە خاوهەن ئاوهەن. پاشان خواى مەزن باسى موشىرىكە كان دەکات کە بە نەفامى و نەزانى غەيرى نەو دەپەرسەن بەبى مېچ بەلكەيەك بەلكو ھەر لە خۆيانەوە. دەرمۇوتىت: **﴿هَبِلْ أَتَبَعَ الظِّنَنَ طَلَمَوْا﴾** واته: بەلكو نەوانەی سەتمىان كرد واته موشىرىكە كان، **﴿أَهَوَاءُهُمْ﴾** واته: شوين ئازارەزۇوي خۆيان دەكەون لە پەرسەنى نەو بت و شتانەدا **﴿يَغِيْرِ عَلِيْر﴾** واته: بىن شارەزائى و نەزانان. مېچ نازان. **﴿فَنَّهِيَ مِنْ أَصْكَلَ اللَّهُ﴾** واته: ئىنجا كى پىنمۇونى كەسیتک بکات کە خوا گومەرای كەدبىت. واته مېچ كەسیتک ناتوانىت پىيان نىشان بىدات وەختىك خوا پىنگەيان لى بىكىرىت و سەريان لى بىشىۋېتىت، **﴿وَمَا لَهُمْ مِنْ نَصْرِيْنَ﴾** واته: لە كاتتىكدا بۆ نەوان مېچ يارمەتىدەرىك نىه. واته مېچ كەسیتک ناتوانىت لە دەستى خودا بىزگاريان بکات و پەنایان بىدات و بىت بە هاواريانەوە، چونكە ھەرچى خوا ويستى دەبىت و ھەرچىش نەو ئەبى و بىت نایبىت.

^۱ الطبرى(۲۰/۹۶).^۲ الطبرانى(۲۰/۱۲)، نەم قەرمۇدەيە سەندەكانى لوازە.

﴿فَأَقْدَمْ وَجْهَكَ لِلَّذِينَ حَسِيقًا فَطَرَتِ اللَّهُ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الْبَيِّنُ
الْقَيْمَدُ وَلَكِنَ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴾٢٠﴾ مُبَيِّنَ إِلَيْهِ وَأَقْفَوْهُ وَأَقْبَلُوا أَصْلَوَةً وَلَا
تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴾٢١﴾ مِنَ الَّذِينَ قَرُفُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شَيْئًا كُلُّ جِزِيرَةٍ بِمَا لَدَيْهِمْ

﴿فَرِحُونَ ﴾٢٢﴾

فَهُرَمَانِدانَ بِهِ پَابِهِ نَدِبُوونَ بِهِ يَهْكُخوا پَهْرَسْتِيهِ وَهُوَ

خوای مهْزَن دَهْفَرِمُوویت: ﴿فَأَقْدَمْ وَجْهَكَ لِلَّذِينَ حَسِيقًا فَطَرَتِ اللَّهُ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ
لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الْبَيِّنُ الْقَيْمَدُ﴾ وَاتَّه: كَوَاتِهِ بُووِي خَوتِ بِرِيكَ بَكَرِهِ نَابِینِي نِيسَلَامِ پَاكِ وَپَاستِ بَزِ
خوا (شوین نَابِینِي) داهِتِنَارِی خوا بَکَوَه که خَلَکِی لهِسَرِی درُوستِ کردِووه داهِتِنَارِی خوا به هِمِیج
جوَرِیکَ کُلِّرَانِی بَوْنِیه، یانِی خوای مهْزَن داوا لِهِ پِیْغَمِبَرِ ﴿صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾ دَهْکَاتِ و دَهْفَرِمُوویت که تَزْهَرِ پُووِ
لهِم دِینِ بَکَهُو لهِسَرِی بَهْرَدِوام بِهِ لَتِی لَامَدَه، نَهُو نَابِینِی که خُودَا بَزِ دانَارِی نَابِینِیکِی هَمَقَهُ وَ
نَابِینِی نِیبرَاهِیم پِیْغَمِبَرِیش بُووِه (سَلامِی خوای لَی بَیْت) که خُودَا پِنگَهِ نِیشانِ داوِی بَوْنِی وَهُوَ
چاکِتِرِین شَیْرَه بَقَی تَهَاوِو کَرِدووی تَوشِ پَابِهِ نَدِ بِهِ پِیْغَمِبَرِه، نَهُو نَابِینِی که سُروشِتَدا خَوَا نَهُو خَلَکِی
لهِسَرِ درُوستِ کردِووه، فَهُرَمَانِی پِنداوه که هَر نَهُو بَنَانِسِنِ وَغَیرِی نَهُو هِمِیج کَسِیکَ نَیهِ بَهْرَسْتِیتِ،
وَهُکَ لَهِ پِیْشَهُو لَهِ نَابِینِیکِدا فَهُرَمُوویهَتِ: ﴿وَأَشَدَّهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَّا سَتُبَرِّيْكُمْ قَاتُوا بَنَیَهُ ﴾١﴾ وَاتَّه: وَهُوَ
کَرِدنِی بِهِ شَایِهِت بِهِسَرِ خَوْیانِوَه (پَیْنِی وَتَنِ) نَایا من پَهْرَوِه رَدِکَارِی نَیوَه نَیم؟ (لَهِ وَلَامِدَا) وَتَنِیانِ:
بَهْلَنِ. وَهُوَ لَهِم فَهُرَمُووِدِه بِهِدا هَاتِووِه: (مَن بَهْنَدَه کَاتِم وَهَدِی هَیْتَنَا لهِسَرِ پِنکِپَاوِه سَتَانِ لهِسَرِ نَابِینِ،
بَهْلَنِ. وَهُوَ لَهِم شَهِیتانِ لَهِ نَابِینِکِیانِ لَایِدانِ).^٢ وَهُوَ بَهْم زَوَانِه نَهُو فَهُرَمُووِدَانِ دَیْتِنِ کَه خوای گَورِه باسِی نَهُو
دَهْکَاتِ کَه بَهْنَدَه کَانِی لهِسَرِ نِیسَلَامِ درُوستِ کردِووه پَاشَانِ هَنَدَی لَهُو نَابِینِانِ گَلِپَانِی بِهِسَرِدا
هَاتِووِه وَشَتِی خَرَابِی تَنِکَهَلِ کَراوه وَهُکَ نَابِینِ جَوَولِه کَوِه وَکَارِوِه مَجُوسِیه کَانِ خَوَا دَهْفَرِمُوویت: ﴿لَا
تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ﴾٢﴾ هَنَدَی وَتَوْوِیانِه: وَاتَّه: خَلَکِی خُودَا مَهْکِبِنِ وَلهِسَرِ نَهُو سُروشِتَهِ کَه درُوستِی
کَرِدووون لَایِانِ مَهَدَهَنِ. نَهُم پَرَسَتِه خَبَرِیه بِهِ مَانَی فَهُرَمَانِکَرِدَنِ هَاتِووِه. وَهُکَ نَهُم نَابِینِتَهِی کَه خوَا
دَهْفَرِمُوویت: ﴿وَمَن دَخَلَهُ كَانَ مَأْمَنًا ﴾٣﴾ وَاتَّه: هَر کَه سِیکَ چَوَوبِیتَه نَارِی وَپَهْنَای پَسِ بَرِدِبِیتِ

^١ الاعراف (١٧٢).

^٢ مسلم (٤/٢٩٧).

^٣ آل عمران (٩٧).

نه ترساوه. نه م تیگه یشته واتایه کی چاکو پاسته. هندیکی تر و توبویانه: خواه مهندن به یه کسانی و ودک یه ک هم وو بهنده کانی له سه ریسلام و دیهیناوه هیج که س له دایک نایبیت له سه ره و سروشته نه بیت، هیج جیاوازیک له نیوان خه لکیدا نیه له و باره یه وه. بقیه نیبنو عه باس و نیبراهیمی ناخه عی و سعیدی کوبی جوبه یبو موجاهیدو عیکریمه و قهتاوه و نیبنو زهید ده لین: ﴿لَا يَنْدِيْلَ لِخَلْقِ اللَّهِ﴾ واته: له نایینی خواهادا. بوخاری ده لین: ﴿لَا يَنْدِيْلَ لِخَلْقِ اللَّهِ﴾ واته: له نایینی خواهادا، ﴿خَلْقُ الْأَوَّلَيْنَ﴾ یانی: نایینی پیشینان. نایینی پیشینه کانیش یانی نیسلام. پیوایهت کراوه له نهبو هوره یه وه که ده لین: که پیغامبری خودا ﴿صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾ فرموده تی: (هیج له دایک بیویه ک نایبیت له سه ره سروشته له دایک نه بیت، به لام دایک و بابی ده یکنه جووله که یان گاود یان ناگریه رست(مه جوسی) وده چون حه بیوان(چوارپی) به چکای ده بیت به پیکو پیکی و تواری تاخز هیج کوییراوه کی تیدا ده بینن؟ پاشان ده فرموده تی: ﴿فَوَطَرَتِ اللَّهُ أَلَّى فَنَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا يَنْدِيْلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الْبَيْتُ الْقَيْمُرُ﴾ موسالیعیش پیوایه تی کردوه. ۲. ﴿ذَلِكَ الْبَيْتُ الْقَيْمُرُ﴾ واته: پا بهندیوون به شریعه ته وه و سروشته پاک بریتیه له نایینی مهق و پاست، ﴿وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ به لام تدینه ای خه لکی نازان و لیسی لاددهن، وده خواه گه وره فرموده تی: ﴿وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ رَأَوْ حَرَضَتِ بِمُؤْمِنِينَ﴾ واته: وده تدینه ای خه لکی هرچه نده تو سو ربیت(له سه راوه پهینانیان) ناین نیماندار. وه فرموده تی: ﴿وَلَنْ تُطْعَمَ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُغْنِلُوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ واته: وه نه گهر تو گویپایه ای تدبیه ای نهوانه بیت له سه ره زه ویدان له پیگه خوا گومرات ده کهن. خواه گه وره ده فرموده تی: ﴿مُتَبَّعِينَ إِلَيْهِ﴾ نیبنو زه دو نیبنو جوده هیج ده لین: ده گه پرینه وه بز لای. ۱. ﴿وَأَنَّهُو﴾ واته: لیسی بترسن، ناگاتان لیسی بیت، هرآقیمها الصیلواهه ﴿وَأَقِمُوا الصِّلَاةَ﴾ واته: نویز بکن، نویز ره خودا په رستیه گه وره یه که خودا فرزی کردوه، ﴿وَلَا تَكُوْنُوا مِنَ الشَّرِّكِينَ﴾ واته: له هاویه ش بپیاران مه بن. واته له و خوانسانه بن که هر تنه او به

الطبري (٢٠/٩٩)

٢ الشعراوي (١٣٧).

^٢ فتح الباري (٨/٣٧٢ و ١١/٥١٢)، ومسلم (٤/٢٠٤٧، ٢٠٤٨).

یوسف(۱۰۳)

الانعام (١٦).

الطباطبائي

دلسوزی و پاکی بهندایه‌تی خودا دهکن و هیچ مه‌بستیکی تریان نیه نه نه بتت، نینبو جو ریز پیوایه‌تی کردیوه له زیدی کوبی نه بو مریمه‌مه و ده لیت: عومار(په‌زای خواه لئی بتت) تیپه‌پی به لای مه‌عازی کوبی جه‌بهدلا پیش و پایه‌و پاگری نه نومه‌ته کامه‌یه؟ مه‌عاز وتنی: سیسته که مایه‌ی پذگارین، دلسوزی که بربیتیه له سروشت پاکه‌ی که‌خواه گه‌وره مرؤفی له سر دروست کردیوه، نویزکه بربیتیه له دین، گویپایه‌لی که خولادانه له گوناه. عومار وتنی: پاست دهکه‌ی.^۱ خواه مه‌زن ده فرموموتیت: ﴿مَنِ الَّذِينَ فَرَقُوا دِيْنَهُمْ وَكَانُوا شَيْعَاتٍ كُلُّ حَزْبٍ بِمَا لَدَّهُمْ فَرِحُونَ﴾ واته: تو له موشیکانه مه به که ناینه‌کهیان بهش کردو بعون به چهند بشوه هار کومه‌لیک به(ناینه‌ی) خویان دلخوش بعون. واته: دهستکاریان کردیوه و کوبیویانه، بربویان به هندیکی هه‌یه و حاشا له هندیکی تری دهکن. هندی خویندوبویانه‌توه(فارقا دینهم) واته: وازیان لئی هینناوه و پشتگویان خسته‌وه. نهوانه‌ش: وده جووله‌که و گاویو ناگریه‌رسن و بتپه‌رسن کان و باقی ناینه پربویوچه‌کان جگه له مسلمانان، وده خواه گه‌وره فرموموتیت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ فَرَقُوا دِيْنَهُمْ وَكَانُوا شَيْعَاتٍ لَسْتَ مَنَّهُمْ فِي شَاءَ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى أَنْفُسِهِمْ﴾ واته: به پاستی نهوانه‌ی ناینه‌کهیان بهش کردو بعون به چهند دهست و تاقیکه‌وه له هیچ شتیکدا له نهوان ناچن، بیکرمان کاری نهوان تنها بز لای خواه دهکه‌پیت‌وه. نه‌هلى دینه کانی تر پیش نیمه دهسته دسته بعون له ناو خزیاندا له سر پاویزچوونی جیاجیا و ناینه پربویچو هریه‌کیک لهوانه خوی به پاست ده‌زانی و نه نومه‌ته‌یش بعونه کرمه‌ل له نیوان خزیاندا، چهنده‌ها پاویزچوونی جیاواز له نیوانیاندا پهیدابو هموموی گومپایی و سه‌راتیتیکچوونه تنها یه‌کیکیان نه‌بیت، که نه‌هلى سونه‌ت و جه‌ماععته، نهوانه‌ی که پا به‌ند بعون به قوریان و سونه‌تی پیغه‌مبه‌ری خوداوه(علیه السلام) پیشینه کان که هاوه‌له کانی پیغه‌مبه‌ری شوینکه و تووه کانی نهوان و (التابعین) پیشنه‌وایانی مسلمانان له دیزه‌مانوه تا نیسته ده‌گیریت‌وه. وده حاکم پیوایه‌تی کردیوه له (مستدرک) ه کهیدا که پرسیار کراوه له پیغه‌مبه‌ری خودا(علیه السلام) له و دهسته‌یه که پذگارن‌بن فرموموتیت: (ما انا علیه وأصحابي) واته: له سر نهونه که من و هاوه‌له کانمی له سره.^۲

﴿هُوَ إِذَا مَنَّ النَّاسُ ضُرًّا دَعَوْرَهُمْ ثُبَّينَ إِلَيْهِ شُرٌّ إِذَا أَذَاقَهُمْ مُنَّةً فَرَيْقٌ مِنْهُمْ يُرِيهِمْ يُشَرِّكُونَ ۚ﴾^۳
 لِيَكْفُرُوا بِمَا أَنْتَنَهُمْ فَتَسْمَعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۚ﴾^۴ أَمْ أَنْزَلَنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَبَّرُ بِمَا كَانُوا يَه-

^۱ الطبری(۹۸/۲۰).^۲ الانعام(۱۵۹).^۳ الحاکم(۱۲۹۱)، فرموده‌یه کی حسانی سه‌حیجه.

وَرَكْهَدَانِي مَرْوُفٌ لَهُ يَهْكُفُوا بِهِ رَسْتِيهِ وَبُو بَتِّهِ رَسْتِى وَلَهُ دَلْخُوشِيهِ وَبُو نَافُومِيدِى بِهِ يَبْيَى هَدَلْ وَأَوْكَمْ يَرْبَا أَنَّ اللَّهَ يَسْمُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ شَاءَ وَيَعْنِدُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذَىْتَ لِغَوْرِ يَوْمَوْنَ ۝

٢٤

خوای مهندن ده فرمودت: «**هُوَ إِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرًّا دَعَوْهُ رَبَّهُمْ شَيْئِينَ إِلَيْهِ نُدْعَ إِذَا أَذَقَهُمْ مَنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرَّقَ مِنْهُمْ بَرِّيهِمْ شُرُكُونَ**» خوای مهندن باس له کسانیک ده کات له کاتی ته نگاه دا ته نها هاوار له خودا ده کهن و لیتی ده پایته و هاوھلی بق دانانین، بهام کاتیک خودا به هرهی نوری پی به خشین و کوتنه خوشی و ترسیان نه بیو هاوھلی بق داده نین و شتی تر له گه لی ده په رستن. پاشان ده فرمودت: «**لِيَكْفُرُوا بِمَا مَا يَنْهَمْ فَمَتَّمُوا**» واته: با دان نه نین بهو چاکانه دا جا با پابویین و به هرمه مند بن له زیان، نهور لامه لامی عاقیبه ته لای همندیک له زانایان، لای همندیکی تر (لامی تعلیله) بؤیه خوای گوره خۆی بپیار ده دات له و باره بیوه بؤیان پاشان هره شهیان لی ده کات و ده فرمودت: «**فَسَوْفَ**

تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ وَاتَّهُ نَيْنِجَا لَهُمْ دَوْدَا دَهْزَانْ، هَهْنِيْكَ ثَهْلَيْنِ: سُوْيِنْدَ بَهْ خَوَا نَهْ گَهْ رَپَاسِهْ وَانِيْ كَلَانِيْكَ
هَهْرَشَهْ مَلِيْ بَكَاتِ لَيِّنِي دَهْتَرْسَمْ، نَاخْقَ حَالَ چَقَنْ دَهْبَيْتَ نَهْوَهِيْ كَهْ لَيْرَهْ دَاهْرَهْ شَهْ دَهْكَاتَ نَهْوِ
كَاسِهِيْهِ كَهْ دَهْفَرْمَوْيَتْ بَهْ شَتِيْكَ بَبِهِ يَهْكَسِهِرْدَهْ بَيْتْ؟ پَاشَانْ خَوَايِيْ گَهْورَهْ نَارِهْ زَايِيْ خَرْيِيْ دَهْرَهْ بَرْيَتْ
دَهْرَيَارِهِيْ نَهْوِ مَوشِريْكَانِهِ كَهْ نَاكِلِيْكِيِّ وَغَيْرِيِّ خَوا دَهْكَهِهِ هَارِهِلِيِّ خَودَادِهِ لَهْكَهِلِيِّ دَهْبَيِهِرْسَتَنِ بَهْبَيِّ
نَهْوَهِيْ مَيْجِ بَلَكِيْهِ كَيَانِ بَهْ دَهْسَتَهُوِ بَيْتِ، ﴿أَمْ أَنْزَلَنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا﴾ وَاتَّهُ نَيا نَيْمَهِ بَلَكِيْهِ كَمانِ بَقِّ
نَارِدَوْنِ. ﴿وَهُوَ يَتَكَلَّمُ﴾ كَهْ قَسَهِ نَهْكَاتِ، ﴿بِمَا كَانُوا يَهْ يُشْرِكُونَ﴾ وَاتَّهُ دَهْرَيَارِهِيْ نَهْوَهِيْ نَهْ وَانِ
كَرِدُوْيَاْنِهِهِ هَارِبَهِشِيِّ خَوا. نَهْمِ رَسْتَهِيِّهِ نِيْسِتِيفَهَاْمِيِّ نِيْنِكَارِيِّهِ، يَانِيِّ: لَوْ بَارِهِيِّهِوِهِ مَيْجِ بَلَكِيْهِ كَيَانِ
بَوْ نَهْهَاتَوْهِ. پَاشَانْ خَوَايِيْ مَهْزَنْ فَرْمَوْيَهِتِيِّ: ﴿وَلَذَا أَذْفَكَ النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَلَنْ تُصْبِهُمْ سَيِّئَةُ
بِمَا قَدَّمُتْ أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ يَقْطَرُونَ﴾ وَاتَّهُ: وَهِ كَاتِيْكَ رَهْ حَمَّتِ وَچَاكِيِّهِكَ بَهْ خَهْلَكَ بَدَهِينِ پَيْيِ دَلَخْوَشِ
دَهْبَنِ وَنَهْ گَهْرِ زَيَانِيْكَيَانِ تَوْوِشِ بَيْتِ بَهْرَيِيْ كَرِدَهِوِهِ خَرَابِيَانِهِوِهِ كَتَوْبِرِ بَيِّ هَيْبَنِ(لَهِ بَهْزَهِيِّ)
خَوا). خَوَايِيْ گَهْورَهِ بَاسِيِّ سَرْوَشَتِيِّ مَهْرَدَمِ دَهْكَاتِ وَهَكَ نَهْوَهِيْ كَهْ مَرْزَفَهِ مَهْ گَهْرِ كَهْسَيْكَ كَهْ خَودَادِ
يَارِهِمَتِيِّ بَدَاتِ وَبِبَارِيزِيَتِ، جُونِكَ مَرْزَهِ سَرْوَشَتِيِّ وَاهِيِّ نَهْ گَهْرِ تَوْوِشِيِّ خَزْكَوْزُرَانِهِ وَدَهْلَهِ مَهْنَدِيِّ

بمو له خزی ده گلرپیت و هک خوای گورده ده فرمومویت: «ذَهَبَ الْسَّيِّئَاتُ عَنِ إِنَّهُ لَمِنْ فَخُورٍ»^۱ واته: نهالی: خرابه کامن له سه ر لاجوو نزد به که یقه و خزی هله ده نیت به سه ر خله کدا، به لام کاتیک تووشی لیقه مانیک بمو ناثومیدو بین هیوا ده بیت له وهی جارتکی تر تووشی خوشی و خوشگوزه رانی ببیت، خوای مهزن فرمومویه تی: «لَا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ»^۲ واته: مکار نهوانهی که خوچاگر بموون له کاتیکدا که تووشی به لا بموون و ناکاری چاکیان کردیوه له کاتی دهوله منندی و خوشگوزه رانیدا، و هک له فرمومودهی سه حیحدا هاتورو پیتفه مبهربی خودا (عليه السلام) ده فرمومویت: (خاوه باوهه ر جیئی سرنجه، خودا تووشی هیچ شتیکی نه کردیوه مه گین نه و شته چاکو خیر بموه بیهی، نه گر تووشی شادی بمویت خوچاگر بموه هر چاک بموه بیهی).^۳ پاشان خوای مهزن فرمومویه تی: «أَوْلَئِنَدْ يَرَوْنَ أَنَّ اللَّهَ يَبْسِطُ الرِّزْقَ لِمَنِ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ»^۴ واته: ثایا نهوانه نه یانزانیوه خوا خزی همه مو شتیک ده کات و ده بیبات به پیوه همه مو شتیک به پیشی کارزانی و دادوهری نه وهه و مهیلی له هر که سیک ببیت پیذنی فراوان ده کات مهیلیشی له هر که سیک ببیت هه ژارو کم پیذنی ده کات، «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِّغَوْرِ يَوْمَئُونَ»^۵ واته: بینکومان له وهدا (باسکرا) چه ندین به لگه هه به بینه وانهی باوهه ر دینن.

يُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ وَاتَّهُ بِيَكُومَانَ لَهُ وَدَا (بَاسِكَرَا) چَهْ دَنِينَ بَلَكَ هَهِ بَزْ نَهَوَانَهِي باوهِر دَتِينَ.
 ﴿٢﴾ فَقَاتِ ذَا الْقَرْبَى حَقَّهُمْ وَالْأَسْكِينَ وَئِنَّ السَّيِّلَ ذَلِكَ حَيْرَ لِلَّذِينَ كَيْ يُؤْدِيُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأَوْلَاهِ
 وَمَا مَاءَتِشَمْ مِنْ زِيَادَتِبُوا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُوا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا مَاءَتِشَمْ مِنْ زِيَادَتِبُوا فِي
 فَأَوْلَادِكُوكْ هُمُ الْمُضْعَفُونَ ﴿٣﴾ اللَّهُ أَلَيْهِ خَلْقَكُمْ شَرَ رَفِكُمْ شَرَ مُيْسَرَكُمْ شَرَ تَحْيِيكُمْ
 مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكُمْ مِنْ شَفَعٍ وَسُبْحَانَهُ وَعَلَى عَمَّا يُشَرِّكُونَ ﴿٤﴾

خواه مهندس داومان لى ده کات که هېقى خزمایتى بىدەپىن و دەپەرمۇپىت: «فَتَاتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ»
واته: چاكى يان لهگەل بىكەن و پېيۋەندى خزمایتى بە جى بىتن، «وَالْمُسْكِينَ» واته: ئەو ھەزارەي کە
مېچى نىه لېي بېبەخشىت يان ھەيدىتى بە لام ئەۋەندە نىه کە بە تەواوى بەشى بکات، «وَابْنَ السَّيْلِ»
واته: ئەو رېتىوارەي کە نەدارەو بېتۈپىستى بە پارمەتى ھەيدى لە سەفرەكىپىدا، «ذَلِكَ خَيْرٌ لِلظَّالِمِينَ

١٥٠ (دوہ)

۲ هود(۱۱)

٢ مسلم (٤/٢٢٩٥)

بِرِّيْدُونَ وَجَهَ أَلَّهَ وَاتَهُ: نَهُو رَقْدَ چاکه بَزْ نَهُو کَه سانهی به ته مان خواه خَوَیان بَیْبَن لَه پَذَنی قیامه تدا که گَه وَه ترین نَاره نَزُوه، **(وَأَوْلَئِكَ هُمُ الْفَلَحُونَ)** وَاتَهُ: هَرَنَه وَانَه نَه زِنگَاری بووان لَه دَنیا و لَه قیامه تدا، پاشان خواه مَهْنَن دَه فَه رَمَوْبَیت: **(وَمَا آتَيْتُهُنَّ زَبَالَيْرَوْا فِي أَمْوَالِ أَنَاسٍ فَلَا يَرِبُّونَ** عنَدَ **(أَلَّهُ)** وَاتَهُ: کَه سیک شتیک بَدَات بَه یَه کَیِک بَیِه وَیِت زِیَاتِر لَه وَهی که پَیَی داوَه لَیِی بَسِینیت و لَیِی وَه رِیگَریت نَهُو نَهُو کَه سه هیچ پاداشتیکی بَزْ نَیه لَه لَای خَوَدا، نَیِنُو عَه باس و موجاهید و زَه حَدَک و قَه تاده و عِیکِریمه و موحَّه مَهَدی کَوَی کَه عَبُو شَه عَبِی بَه و شَیَوَه بَه و مانایان کَردنُوه.^۱ بَزْیَه خواه گَه وَه فَه رَمَوْبَیه تَه: **(وَمَا آتَيْتُهُنَّ زَكُورَ تَرِيْدُونَ وَجَهَ أَلَّهَ فَأَوْلَئِكَ هُمُ الْمُضْعَفُونَ)** وَاتَهُ: وَه هَر زَه کَات و خَیْرِیک کَه داوتانه و مَه بَه ستَان تَه نَه پَه زَامَه نَدَی خَوا بَوَوه نَه وَانَه (پاداشتیان) نَوَوْ چَه نَدانه دَه کَینَه وَهه. وَاتَه نَه وَانَه پاداشتی نَقَدِیان دَه دَرِیتَه وَهه. وَهک لَه فَه رَمَوْبَهی سَه حِیدَه هَاتَوَه کَه پَیَغَمَبَری خَودا(^{صلی اللہ عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ}) فَه رَمَوْبَیه تَه: هیچ کَه سیک نَیه کَه مَالَی بَه خَشِیبَیت بَه نَهندَازَهی دَه نَکه خَورَمَایِک لَه مَالَی حَلَّ خَوا بَه خَشِنَه لَیِی وَه رَنَه گَرَتوَبَیت بَه دَهستَی پَاسَتَی و زِیادَی نَه کَرَدَبَیت بَز خَواه نَه کَهی، وَهک جَنَن یَه کَیِک لَه نَیَوَه مَایِن و پَهَشَه و لَاغَه کَانَی بَه چَکَه بَیَان دَه بَیَت و زِیاد دَه کَه نَه تَه وَای لَنَ دَبَیت دَنَکه خَورَمَایِک مَه زَنَت لَه (کَیَوَی) نَوَهُودَی لَنَ دَبَیت).

وَدَیهِتَان وَرُوزِیَّه وَمَرْدَن وَرُزَیَّان بَه دَهستَی خَودَیه

خواه مَهْنَن دَه فَه رَمَوْبَیت: **(أَلَّهُ أَلَّى خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ)** وَاتَهُ: خَودَه وَه دَیهِتَانه رَوْ پَذَنَی دَه رَه، بَه بَوَوت و قَوَوتی مَرْؤَه لَه سَکی دَایِکَه دَه دَرَدَه هَیَتَیت و زَانِیارَی نَیَه و نَابِیسَی و نَابِینِیت و نَهَدَ لَوَانَو بَیَی تَوانَابَه پاشان هَمَوْنَه و شَتَانَهی دَه دَاتَی لَه دَوَایشَدا جَلَوبَه رَگَه و مَالَه و سَامَانَه دَه دَاتَی و فَیَرَی کَاروکَاسَپَی دَه بَیَت. **(ثُمَّ يُمِسِّكُمْ)** وَاتَهُ: دَوَاتَر دَه تَانِفَرَتَیت، پَاش نَه مَرْدَنَه. **(ثُمَّ يَعْجِبُكُمْ)** وَاتَهُ: پاشان زَینَدو وَتَان دَه کَاتَه وَه لَه بَزْنَی قیامه تدا. **(هَكَلَ مِنْ شُرَكَائِكُمْ)** وَاتَهُ: نَه وَانَه کَه غَه بَرَی خَوا دَه تَانِپَه رَستَن. **(مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ وَه)** هیچ کَه سیک لَه وَانَهی نَیَوَه دَه کَه نَه شَه رِیکَی خَوا نَاتَوانَ پَذَنَی بَدَهَن و خَملَکَی بَرِیتَن و زَینَدو وَی بَکَه نَاهه. بَلَکَو نَهُو خَودَه مَهْنَه پَاکَو بَیَی عَه بَیَه و خَزَی وَه دَیهِتَانه رَه و خَلَکَی پَذَنَی دَه دَاتَه و دَه بَرِیتَیت، لَه بَزْنَی قیامه تَیَشَدا هَمَوَی زَینَدو دَه کَاتَه وَه، بَزْیَه خواه مَهْنَن لَه دَوَای نَهُو دَه فَه رَمَوْبَیت: **(سَبَّحَ حَنَّه وَتَعَلَّمَ عَمَّا يَشَرِّكُونَ)** وَاتَهُ: خَوا بَیَی عَه بَیَه و لَه وَه

^۱ الطَّبَرِي (۱۰۴/۲۰).

^۲ مسلم (۷۰۲/۲).

پایا به رزبریه که بلین: شهربکی همیه، یان که سیک همیه و هک نه و بیت یان باوکی همیه یان کوبی همیه.
به لکو خودا تاکو تنهایه و بی نیازه و جی نیازه و له که سنه بوبوه و که سیشی لی نه بوبوه و بی هاوتابیه.

﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ مَا كَسَبَتِ الْأَنْسَاسُ لِذِيْقَمُهُمْ بَعْضُ الَّذِي عَمِلُوا لَمَلَهُمْ يَرْجِعُونَ ﴾^{۱۱} قُلْ
سَيِّرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَيْنَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكُينَ ﴾^{۱۲}﴾

شونه واری تاوانکاری له دنیادا

بینو عه بآس و زه ححک و سودی و که سانی تریش ده لین: مه بست به ﴿الْبَرِّ﴾ چو لوانیه و
﴿وَالْبَحْرِ﴾ یش شارو لادیکانه.^۱ وه له پیوایه تیکی تردا له ثیبتو عه بآس وه ده لین: (البحر) نه و شارو
لادیکانه یه له که ناری پوپیاره کاندان.^۲ هندیکی تر ده لین: مه بست به ﴿الْبَرِّ﴾ یانی وشکایی و (البحر)
واته ده ریا. زهیدی کوبی پوچه بیع ده لین: ﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ﴾ واته: بپانی باران له وشکایی، (بی
بارانی) یوک که گرانی به دوایدا بیت، وه مه بست به (فساد)ی ده ریاش یانی: لناوچسوونی
زینده وره کانی، ثیبتو نه بی حاتمه نه مهی پیوایه کردوه. پاشان ده لین: موحمه مه دی کوبی
عه بدوللای کوبی یه زیدی موقرئ بتوی گتپاینه وه له سووفیانه وه له موحمه مه دی کوبی قه یسی
نه عره جهوده نه ویش له موجاهیده وه: ﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ﴾ یانی: خرابه کاری له سه ره زه وی
بریتیبه له کوشتنی نه وی ناده، خرابه کاری (ده ریا) یش بریتیبه له گرتني که شتی و دهست به سرا
گرتني. له سه ره قسیه یه که مانای نهم نایه ته: ﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ مَا كَسَبَتِ الْأَنْسَاسُ﴾
واته: که می به رویوم و کشتوكال هزکاره کهی تاوان و گونامه. نه بول عالیه ده لین: هر که سیک
سه ربیتیچی فه رمانی خودا بکات له سه ره میندا نه وه تاوان و خرابه کاری له سه ره میندا
بلاؤکردوه ته وه، چونکه بر قرار ببوونی چاکسازی سه ره مین و ناسمان به کوپیا هله خودایه و
دهرن چونه له فارمانه کانی. بزیه له فه فرموده یهدا که نه بول داود پیوایه تی کردوه هاتووه: (سنه) نه
تلله یهک به دلنياییه وه له سه ره میندا خوش و بستره له لای خلکه کهی له وی نه وی که چل (پنده) بارانیان
نه به سه ردا بباریت.^۳ هزکه یشی نه ویه نه گر توله بستیرت له تاوانبار خه لکی یان زدینه هی خه لک
وازده هینن له خرابه کاری و نه و شنانه که خودا قه ده غهی کردوهون. خه نه گر وازنیرا له گونامو
تاوانکاری نه و کاته خیروپیتر له زه وی و ناسمانه وه ده که ویت و داده باریت، هر بزیه کاتیک

^۱ الطبری(۲۰/۱۰۸).

^۲ الطبری(۲۰/۱۰۸).

^۳ النسائی(۷۵/۸)، فرموده یهکی حسن.

عیسای کورپی ماریم (سلامی خوایان لی بیت) دیته خوار له کوتایی دنیادا فهرمانه وایی ده کات به شرعی پیرزی خودا له کاتهدا براز ده کوژیت و خاج ده شکنیت و سرهانه لادهبات نایهیلیت، چونکه غیری نیسلام هیچ شتیکی تر له کس قبول ناکریت، هر کستیک موسلمان نه بیت له ملی ده دریت، کاتیک که خودا ده جمال و شوینکه و توروه کانی و یاجوج و مأجوج لعنادهبات، ده لیت: به زهی: خیر و بزرگه که ت بیته ده رهه و، کومه لیک خلکی نقد له یه که هنار ده خن، تویکله کهی ده کنه سیبه رو له زیری داده نیشن و شیری شیرده ریک به شی کومه لیک خلک ده کات، نه مانه هامووه به هزی بزرگه که ت به جنیهیانی شه ریعه تی پیغامبری خوداوهی موحه ممهد (علیه السلام)، تا دادپه رووه ری زیاتر بیت خیر و پیر زیاتر ده بیت، بزیه له فرموده ای سه حیدرا هاتروه: (کاتیک توانکارو له پی لادر نه مریت به نه کانی خواو ولات و زینده و هرو دارو دره خست ده حستینه و).^۱ نیمامی نه حمدی کورپی حنبه ل پیاویه تی کردوه له نهبو قه حزمه وه که ده لیت: پیاویک له زهانی زیاددا یان (کورپی زیاددا) کیسینکی نه زیبی وه که دانه ویله یانی: که منی تیدابوو له وینه ناوکه خورما یان دهنکه خورما له سر کیسه که نوسرا بیو: نه مه له کاتیکدا سه وز بوروه و پیووه که به دادپه رووه ری فهرمانه وایی کراوه.^۲ خوای مانن ده فرمومیت: **﴿إِلَيْهِمْ بَعْضُ الَّذِي عَلِمْنَا﴾** واته: توشی به لایان ده کهین، وه که ژاری و مردن و لعناده جوونی به رویووم بز نه وهی تاقییان بکهینه وه لکتله ای نه و کردارانه ای که کردوبیانه: **﴿عَلَمْنَاهُمْ بِرَجُونَ﴾** واته: به لکو بگه پتنه وه له گوناه. وه ک خوای گوره له نایه تیکی تردا فرمومیه تی: **﴿وَبَلَوَنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرَجُونَ﴾**^۳ واته: وه تاقییان کردن وه به چنده ها چاک و خوشی و به چنده ها خراپه و ناخوشی به نومیندی نه وهی بگه پتنه وه (بز لای خوا). پاشان فرمومیه تی: **﴿فَلَمْ يَرِدُوا فِي الْأَرْضِ فَأَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَنْقَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِ﴾** واته: (نهی موحه ممهد (علیه السلام)) بلی به زهودیا بگه پتن نینجا سه رنج بدہ سه ره نجامی نه وانه له پیش (نیره وه) بیون چون بیو. واته سه بیری پیشینه کانی خوتان بکهنه، **﴿كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ﴾** واته: نقد له وانه شه ریکیان بز خوا داده ناو بروایان به پیغامبران (سلامی خوایان لی بیت) نه ده کرد و شوکرانه بژیر نه بیون له سر نه و هه موو به هرهیه، چیان به سرهات؟

^۱ البخاری (٦٥١٢).^۲ احمد (٢٩٦٢).^۳ الاعراف (١٦٨).

﴿فَأَقْرَمَ وَجْهَكَ لِلَّذِينَ أَقْتَسَرُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمَ لَا مَرَدَ لَهُ مِنَ الَّهِ يُوَمِّدُ يَصْنَعُونَ ﴾١٥﴾ مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ
وَمَنْ عَمِلَ صَلِحًا فَلَا نَفْسٍ يَمْهُدُونَ ﴿١٦﴾ لِيَجْزِيَ اللَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْكُفَّارَ ﴿١٧﴾

فهرماندان به پاوهستان له سه راسته پیش هاتنی پوزی قیامه

خوای گوره فهرمان دهات به بهنده کانی که نقد پله بکنه بتو خواناسی و چاکه کردن و له سه راسته پی لاته دهن، و هک ده فرمومیت: ﴿فَأَقْرَمَ وَجْهَكَ لِلَّذِينَ أَقْتَسَرُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمَ لَا مَرَدَ لَهُ مِنَ الَّهِ﴾ واته: که اوه بروی خوت بکرهه نایینی راست له پیش نهود بوقتیک بیت له لایه خواوه که گیپانه وهی بزئیه. واته: پوزی قیامه هر که کی میلی لی برو بیت دیت، که س ناتوانیت پی لی بگریت. ﴿يُوَمِّدُ
يَصْنَعُونَ﴾ واته: له و پوزه دا بلاؤه ده که ن دهسته یک ده چن بق به هشت و دهسته یه کیش پهوانه ده کریت بز جهه نام. بزیه خوای گوره فرمومیه تی: ﴿مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَلِحًا فَلَا نَفْسٍ يَمْهُدُونَ﴾ واته: هر که س بیباوه پ برویت نهود (تله) بیباوه په که کی له سه ره هر که سیش کرد وهی
چاکی کردیت نهود شوین بز خویان (له به هشتدا) ناماده ده کن. لِيَجْزِيَ اللَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
من فضیله ﴿﴾ واته: باوه پیان هیناوه و کرده وهی چاکیان کردیوه پاداشتیان بداته وه
له میهده بانی و چاکه خزی. واته: نهوانه خاوهن باوه بوعن و ناکاری چاکیان کردیوه خودا پاداشتی
چاکیان ده دهات وه هر چاکه یک به ده چاکه و هه تا زیاتر له حوت سه ده نهونده چاکه که بیان، بز هر
که سیک میلی لی بیت. ﴿لَهُنَّا لَا يُحِبُّ الْكُفَّارَ﴾ واته: خودا خوانه ناسانی خوش ناویت له گهله نهونه بشدا
به دادوه ری خزی مامه له بیان له گهله ده کات و سته میان لی ناکات.

﴿وَمَنْ أَيْمَنَهُ أَنْ يُرِسَلَ الْرَّيْاحُ مُبَشِّرًا وَلَيُدْبِغُكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ، وَلَتَجْرِيَ النَّهْلَكُ يَأْمِرُهُ، وَلَتَبْغُوا مِنْ فَضْلِهِ، وَلَكُلُّكُمْ
نَشْكُرُونَ ﴾١٨﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِنْ قَوْمًا فَهَاهُوَهُرِإِلَيْهِنَّتِ فَانْتَهَمْنَا مِنَ الَّذِينَ لَجَرْمُوا وَكَانَ حَمَّا
عَيْنَاهَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

یه کیک له نیشانه کانی خودا (با) یه

خوای گوره باسی بهره کانی خزی ده کات له سه ره بهنده کانی که بای به مردہ بز ناردوون به
میهده بانی خزی به زهی هاتووه ته وه پیاياندا، به هزی (با) وه بارانیان بق ده بارنیتیت. بزیه
فرمومیه تی: ﴿وَمَنْ أَيْمَنَهُ أَنْ يُرِسَلَ الْرَّيْاحُ مُبَشِّرًا وَلَيُدْبِغُكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ﴾ واته: وه له نیشانه کانی

نه (خوا) که چند بایکی مژده ده (به بارینی باران) ده نیزیت بتو نه وه هندی له (بارانی) به زمینی خویتان پی بچه زیت. واته: نه و بارانی که پهوانه ده کات، ده بروات و ده باریت به سر به نده کانیدا له ولاتانه دا که تیایدا ده زین، **﴿وَلَتَجْرِيَ الْفُلُكُ يَأْمُرُونَ﴾** واته: که شتی دیت و ده چیت له ده ریادا به هزی باوه. **﴿وَلَتَنْفَعُوا مِنْ فَضْلِهِ﴾** واته: بتو نه وه پذی خوتان به دهست بینن له ناو ده ریا کاند او له هر نیزیکه وه چن بتو هر نیزیکه وه ولا نیزیکه وه بتو ولا نیزیکی تر، **﴿وَلَعَلَّكُمْ تَشَكَّرُونَ﴾** واته: ههتا سوپاسی خودا بکن له سر نه و هممو به هر یهی که پیشی به خشیون ج دیاروچ نادیار که له ژماره نایه ن. پاشان خوای گهوره فرموده است: **﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَىٰ قَوْمٍ هُمْ بِالْبَيْنَاتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ لَجَرَوْا﴾** نه نایته دل دانه و یه که له خوای مدننه وه بتو به نده و پیغامبری خوی موحده محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) که هار نه و نیه زیریک له هزه که بروای پی ناهین، به لکو زیریکیش له کله پیشوروه کان بروایان نه هیناوه به پیغامبره کانیان که برویان پهوانه کراوه، بهو هممو به لکه ناشکرانه وه که پیشانیان داون، به لام خوای خاوه نه ده سه لات تزلی به زبری داون به هزی نه و دزایه تی و بروانه هینانه یان به پیغامبره کانیان، خاوه نه باوه رانیشی نه جات داوه به هزی نه و پیغامبرانه وه (سلامی خوایان لی بیت)، **﴿وَكَاتَ حَفَّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ﴾** واته: خوای مدنن به لینی خوی داوه به خاوه نه باوه پران که یارمه تیان ده دات و نه سه رخسته شی واجب کرد وه له سر خوی وه که پیزیتیانیک برویان. نه نایته وه که نه نایته وايه که ده فرموده است: **﴿كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الْرَّحْمَةُ﴾**^۱ واته: پهروه ردگارتان به زمینی و میهره بانی له سر خوی پیویست کرد وه.

﴿أَللَّهُ الَّذِي يُرِسِّلُ الرِّيحَ فَتَبَرَّعُ سَحَابًا فَيُبَسِّطُهُ فِي السَّمَاءِ كَفَّ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كَسَّا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ حَلَلِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُرِّيَتْ بَشَرُونَ ﴿١٦﴾ وَلَمْ يَكُنُوا مِنْ قَبْلِهِمْ فَإِنَّمَا يُنَزَّلُ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِمْ لَمْ يُلْبِسِنَ ﴿١٧﴾ فَانظُرْ إِلَىٰ مَا تَرَىٰ رَحْمَتُ اللَّهِ كَيْفَ يُنْعِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْقِعَهَا إِنَّ ذَلِكَ لَعْنَى الْمُوْقَدِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨﴾ وَلَمْ يَأْرِسْنَا رِيحًا فَرَأَهُ مُضْفِرًا لَظَلَوْا مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ ﴿١٩﴾ زیندو وکرده وهی زموی به لکه یه له سر زیندو و وونه وه خوای گهوره باسی ههور ده کات که چون وهدی ده هینیت و بارانی لی ده بارینیت و دیتیه خواره وه ده فرموده است: **﴿أَللَّهُ الَّذِي يُرِسِّلُ الرِّيحَ فَتَبَرَّعُ سَحَابًا﴾** واته: نه و خوای یه که با ده نیزیت و ههور

^۱ الانعام (۵۴).

دھ جو لینتیت نہ و بارانہ دھ بارینتیت یا ن له دھ ریاوہ یا ن هر چوئنیک خڑی مہبی لیتیت. **(فیَسْطَلَةُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ)** واته: پاشان نہ و هوره بلاودہ کاته وہ لہناو ناسماندا کم کم زیاد دھ کات و نقد دھ بیت بھری ناسمان دھ گرتیت و به چاوی خزمان دھ بیینین پاشان دھ کشتیت بھسرو زہ میندا، نہ مہوره له پووی دھ ریاوہ دیت قورس و پرہ له ناو وہ ک خوای گوره فرموویتی: **(وَهُوَ الَّذِي يَرْسِلُ الرِّيحَ بُشَّرًا يَنْبَغِي لَهُ رَحْمَةٌ حَقَّ إِذَا أَقْلَتْ سَحَابًا فَإِلَّا سُقْنَةٌ لِبَلْكَرْ مَيْتٌ فَأَرْلَانِي بِالْأَمَّةِ فَأَخْرَجَنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الْمُرَبَّتِ كَذَلِكَ تَحْجُجُ الْمَوْقَنَ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ)** واته: وہ نہ و (خوا) راتیکے بایہ کان دھ نیرتیت بھ موژدہ دھ پیش (بارانی) پہ حمہ تی پہ رور دگار هتا کاتیک هوری قورس (ای باراناوی) هلادہ گرن دھ بینتیں بق و لاتیکی مردوو (شکی بنی کیا) جا بہ و (هورہ) باران دھ بارینتیں بھ نہ وہ وہ همورو جقرہ بھ رویوم و میوه یہ ک (دھ پوینتین) دھ رده ہینتین هر بہ و وینتیہ مردووہ کان له زہوی دھ رده ہینتین (زیندوویان دھ کہ ینه وہ) تا نیتوہ بیربکہ نہ وہ بیزیہ لیرہ شدا فرموویتی: **(أَلَّا الَّذِي يَرْسِلُ الرِّيحَ فَتَشْرِي سَحَابًا فِي سَمَاءٍ كَيْفَ يَشَاءُ وَبِجَمِيلَهِ كَسْفًا)** موجاہیدو نہ بو عہ مری کوپی علام دھ لین: **(كَسْفًا)** واته: پہ لپہ لی باران اوی، قہتادہ دھ لیت: کہ وال گہ وال.^۱ زم حماک دھ لیت: پہ لہ هوری لہ سر یہ ک، همندیکی تر توویانه: هوریک لہ زندی نہ و بارانہ هلیگرتووہ پہ ش نہ نویتی، نہ بیبی زہوی داگیر کردووہ و نزیک بوہ تووہ لینی. **(فَهَنَّى الْوَدَقَ يَخْرُجُ مِنْ خَلَلِهِ)** واته: دھ بینی لہ و هورانہ وہ دلپہ لی باران دیتے خوماره وہ. **(إِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُرِيَّ بِهِ شَرُونَ)** واته: بھو بارانہ زند دلخوش دھ بن لہ بار نہ وہی نقد پیویستیان بھ باران بھوو که بیان بیاریت، پاشان خوای مہن دھ فرموویت: **(وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمْ يُلْسِنُوا)** واته: نہ و کھسانی کے نہ بارانہ بیان بق باری، پیش نہ و باران بارینہ زند نائومید بوون، کاتیک کے بارانہ کے باری بیان لہ حالتیکی زند نائومیدی و زہ بیونیدا بوون، بیزیہ زند بھ لایانہ وہ گرنگ بھو، یانی: زند پیویستیان بھو بارانہ مہبیو، چونکه زند چاوه بوون بوون و ماویہ کی زندی بھسرو دا چو بیوو بارانیان بق نہ باری بیوو، لہ کاتی خڑی تیپہ پیوو، هر چاوه بیوانیان دھ کرد. باران بارین هر دواوہ کو تو، نہ وانیش ماویہ کی تیپہ پیوو هر بھ تما بوون، پاشان دوای نہ مہمورو نائومیدیه لہ پر بارانیان بق

^۱ الاعراف (۵۷).^۲ الطبری (۱۱۴/۲۰).

باری، دوای نهوده کشت زه ویه کانیان و شک هه لکه پاو کیانی تیدا نه ما، کم کم که تو جووله و پارادو بیوه وه و گزگیا و پووه که کان سهوز بیونه وه و پرپیونه وه. بزیه خواه مهند فرمومیه تی: «فَانظُرْ إِلَىٰ أَثْرَ رَحْمَتِ اللَّهِ» واته: سهیبی دلزقانی خودا بکه که چذن بارانی باراند، «كَيْفَ يُمْتَنِي الْأَرْضُ بَعْدَ مَوْتِهَا» واته: نهوزه ویه مردووه زیندوو کوده وه، دوای نهوده که هیچ ته پریه کی تیدا نه مامبو وشك هه لکه پابوو. «إِنَّ ذَلِكَ لَمْعَنِ الْمُؤْمِنِ» واته: نه و که سهی توانای نهودی بیت چاکتر ده توانيت مردووه زیندوو بکاته وه. وه ده فرمومیت: «وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَوْقٍ قَبِيرٌ» واته: وه هر نهوش به ده سه لات به سر هه مه شتیکدا. پاشان خواه که ورده ده فرمومیت: «وَلَيْسَ أَرْسَلَنَا رَبُّنَا فَرَأَوْهُ مُصْفِرًا لَّظِلْلًا مِّنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ» واته نه گهر بایه کی وشك بنیتیت بز سه رکشتوکاله که بیان که ناشتویانه و سهوز بیوه و لقی لی داوه و خریکه برهم ده دات، زه ردی بکات، هاواییان لئی به رزد هه بیتیه وه و ناشوکری ده کهن و هیچ چاکه بکیان له بوره نامیتینت که له وه پیش له که ایاندا کراوه، وه که نه نایه ته ای که خواه که ورده فرمومیتی: «أَفَرَبِّنِمْ مَا تَخْرُونَ» ^(۱۶) «أَنْتَمْ تَرْعَوْنَهُ وَأَمْ نَحْنُ الْأَنْزِرُونَ» ^(۱۷) «لَوْ شَاءَ لَجَعَلْنَاهُ حَطَمَّاً فَلَمْ يَتَّقَدْ كَهُونَ» ^(۱۸) «إِنَّا مَغْرُوبُونَ» ^(۱۹) واته: جا پیم بلین نه و تزووهی که ده چیتن، ئایا نیته و ده بیرونین؟ یا نیمه ده بیرونین؟، نه گهر بمانویستایه نه و (پوواوه) مان ده گیتا به پوشو و کا نهنجا ده ستان ده کرد به قسهی بی که لک، (ده تانوت) به راستی زه ره لی که وتو نیمهین، به لکو نیمه له بینق بی به شین.

شَيْعَ لَا مِنْ يُؤْمِنُ بِنَاهِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ٥٧

خوانه‌ناسان مردوون، که‌ن و کوئین

خوای مهند دهه رمومیت: «فَإِنَّكَ لَا تُشْعِنَ الْمَوْقَعَ وَلَا تُشْعِنَ الصِّمَاءَ إِذَا وَلَوْ مُدْرِيْنَ» خوای
مهند دهه رمومیت چون تو ناتوانی کاریک بکهی نهانهی وان لهناو گورپدا گوییت بز بکرن وه هر بزو
چهنده هاوار بکهی نهودهی که په قسمه کانت نابیسی له گهان نهوده یشداد پشت تینده کهن هر بزو
شیوه یه ش تو ناتوانی پیتمایی کاسیک بکهیت بز سار هرق و بیگنیته وه له گومرایی که دلی
دراخباریت و کوئی بیت له راستی هرق به لکو نهوده به دهستی خودای گوره یه هر نهوده ناتوانی قسمه

زیندووه کان بگوییدت به مردووه کان نه گار مهیلی لی بیت، مهیلی لی هر کسیک بیت پری نیشان ده دات و مهیلیشی له هر کسیک بیت گومپای ده کات. نه مه بز غیری خواه مه زن بز کسی تر نیه، بزیه فرمودیته: «وَمَا أَتَيْهُنَّ الْعُنْتِيْعَ عَنْ ضَلَالِهِمْ إِنْ شَتَّمُوا إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِغَايَتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ»^۱ واته: وه تو پیشانده ری نابینایان نیت له گومپایان هر نهوانه گویت بز ده گرن که بپوایان به نیشانه کانی نیمه هیله وله قسسه ده رناچن وه لامت دهدنه وه و فرمانه کانت جیبه جن ده کان. نهوانه شوینکه و تنوی هدقن، نه مه حال و زیانی خواهنه باوهه، تنوونه‌ی یه که میش حال و زیانی خوانه ناسه. وه ک خواه گهوره فرمودیته له نایه تیکی تردا: «فَإِنَّمَا يَسْتَحِيْبُ الَّذِيْنَ سَمِعُونَ وَالْمُوقَبُ بِعِيْهِمُ اللَّهُمَّ إِنَّمَا يَرْجِعُونَ»^۲ واته: به پاستی تنهنا نهوانه وه لامی تو دهدنه وه که (به دل) ده بیسن مردووه کانیش (نهوانه‌ی باوهه پ ناهیتن) خوا زیندوویان ده کاته وه پاشان هر بز لای خقی ده گهربته وه. عائیشه‌ی دایکی مسلمانان (په زای خواه لی بیت) نه نایه تهی: «فَإِنَّكَ لَا تُشْتِيمُ الْمُوقَبَ»^۳ به به لکه هیتاوهه ته وه له سره نهوهی که عبدولای کوبی عمر پوایه‌ی تی کردوه، وای زانی که پیغمبر (علیهم السلام) قسسه له گهان کوزراوه کانی به دردا کردوه و دواي سی پهذله چالاویکی به دردا، سر زده نشت و لومه‌ی ده کردن، هم تا عمر و تی: نهی پیغمبری خودا (علیهم السلام) نایا قسه له گهان کرمه لیکدا ده کهی که بپیشان کردوه؟ پیغمبر (علیهم السلام) فرمودی: (سویند بهو کسی کیانی منی به دست، نهوهی من پیشان نه لیم نیوه له وان چاکتر نابیسن، به لام وه لام نادهنه وه).^۴ عائیشه و ما نای کردوه که پیغمبر (علیهم السلام) فرمودیته: (نهوانه نیستا چاک ده زان نهوهی که من پیم وتن هق بوروه).^۵ قه تاده ده لیت: خواه گهوره نه او بیباوه پانه‌ی زیندووی کردونه ته وه بز پیغمبر (علیهم السلام) تا نه و قسانه‌ی نه ویان بیستووه و کوییان لی بوروه بز سه زه نشترکنیان و زیاتر ناره حات بون و نازار دانیان.^۶

يَسَّأَهُ وَهُوَ الْمَلِيْمُ الْقَدِيرُ

^۱ الانعام (۳۶).

^۲ فتح الباری (۷/ ۳۵۱).

^۳ فتح الباری (۷/ ۳۵۱).

^۴ فتح الباری (۷/ ۳۵۱).

باس نه و گوپانکاریه جیا جیا یانه‌ی به سه مرؤفدا دیت

خوای مهندن ده فه رمومیت: ﴿هُلَّهُ الَّذِي خَلَقْتُمْ إِنْ ضَعَفْتُ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً﴾ واته: خوازتیکه نیوه‌ی دروست کرد ووه له لوانی (لوانی نوچه و بیچو مندانی شیره خور...) پاشان دوای لوانی به میزی کردوون (بوون به لاو) واته خوای گورد مه‌ردم ناگادار ده کاته‌وه له و گوپانکاریانه‌ی که بسیاریاندا دیت له پله جیا جیا کانی و دیمیتیانیاندا، یه‌ک له دوای یه‌ک، له بنده‌رتداله خوی روستکراوه پاشان له تزریکتک ناو پاشان له خویتی بهستو و پاشانیش له پارچه گوشتیک، گوشته‌که یشی ده بیت به نیسک و له دوایدا نیسکه که شی به گوشت داده پوشیت و گیانی ده کریت به بدرداو پاشان له سکی دایکی به بین هیزی و لوانی دیت ده رده‌وه، پاشان ورد و رده که وره ده بیت ههتا ده بیت مندانیکی بچوک، پاشان پیده‌گات و هست و نیازی به هیز ده بیت، ده بیت لاویک به هیز ده بیت ده بیت دوای لوانی، پاشان کم کم به رده لوانیزیون ده چیت‌وه و ده روات به سالا و پیر ده بیت، گشت ناوات و جوله و ده سه‌لاتی کم ده بیت‌وه قژو بن جایی سپی ده بیت، هامو شیوازیکی ده رده‌وه و ناوه‌وه له ش ده گریت بؤیه خوای که وره فه رمومیه‌تی: ﴿ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْءَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ﴾ واته: له دوای به هیز کردن تنان لوانی و پیری بؤ دانان، واته به مهیلی خی هرجی بوبیت ده بیت هرجی‌تی بوبیت له گهان به نده کانیدا ده یکات. ﴿وَهُوَ الْمَلِيُّ الْقَدِيرُ﴾ واته: زان او توانا هه رخویه‌تی.

﴿وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَقِسِّمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَيْسُوا بِغَيْرِ سَاعَةٍ كَذَلِكَ كَانُوا يُوقَنُونَ ﴾ وَقَالَ اللَّهُنَّ أُولُو الْعِلْمِ وَالْإِيمَانِ لَقَدِ اتَّسَطُوا فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَهُنَّ ذَاهِنُونَ لَيْلَةَ الْقِيَامَةِ وَلَيْلَكَ كُلُّمُ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾ ۵۷ ﴾ ۵۸ ﴾

تینه‌گه یشتووی و بیناگای خوانه‌نانسان له دنیا و قیامه‌تدا

خوای گورد بآسی نه فامی و نه زانی خوانه‌نانسان ده یکات له دنیا و قیامه‌تدا، له دنیادا ده ستیان داوه‌ت بته‌رسنی و له پنهانی قیامه‌تیشدا نقد بیناگان، بؤیه ده فه رمومیت: ﴿وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَقِسِّمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَيْسُوا بِغَيْرِ سَاعَةٍ﴾ واته: وه پنهانی قیامه‌ت هله ده سیت، (له و پنهانه دا) توانباران سویند ده خون که ماوه‌یه کی نقد کم نه بیت نه زیاون له دنیادا، مه‌ستیان نه وه‌یه که هیچ به لگه‌یه کیان پس نه دراوه و بیانویان هه‌یه که کافرن! نه وانه مزله‌تیان پس نادریت که بیویانو و بھینه‌وه، خوای گورد فه رمومیه‌تی: ﴿كَذَلِكَ كَانُوا يُوقَنُونَ﴾ واته: به و شیوه‌یه هه شویتی درز که و توون. ﴿ وَقَالَ اللَّهُنَّ

أَوْلُوا الْعِلْمُ وَالْإِيمَانُ لَقَدْ لَيَّثُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثَةِ ﴿٤﴾ وَاتَّهُ: زَانَا خَارِهِنْ بَاوَهْ كَانَ لَهُ بَقْثَى دَوَابِيدَا وَلَامِيَانْ دَهَدَهْ نَوَهُ، وَهُكَ لَهُ دَنِيَا بِلَكَى نَقْدِيَانْ بَزُ مَيْنَانِهَتَوَهُ، كَاتِيَكَ كَهُ ئَوَانْ سُوَيْنَدَ دَخْلَنْ تَهْنَاهَا كَهْ مَيْكَ نَهْبِيَتَ لَهُ دَنِيَا دَنِيَا نَهْرِيَانْ ئَهْ مَانِيَشْ بَتِيَانْ دَهَلِيَنْ: ﴿لَقَدْ لَيَّثُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثَةِ﴾ وَاتَّهُ: بِهَدِنِيَابِيَهُ نَيْتَهُ وَهُكَ لَهُ كَتِيَيِي كَرَدَارَهُ كَانَتَانَا خَودَا نُووسِيَوُو يَهِيَتِي مَانَهُو وَرِيَانْ تَا بَقْثَى زَينَدُو بَوُونَهُو، ﴿فَهَكَذَا يَوْمُ الْبَعْثَةِ﴾ وَاتَّهُ: جَاهَمَهُ نَهُو. بَقْثَى زَينَدُو بَوُونَهُو يَهِيَهُ، ﴿وَلَكَذَكَمْ كُشَّرْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ وَاتَّهُ: بِلَامْ نَيْوَهُنَهُ تَازَانِيَوَهُ، ﴿فَيُوَمِّيَهُ﴾ وَاتَّهُ: لَهُ بَقْثَى قِيَامَهَتَدا، ﴿لَا يَنْعَلُ الَّذِينَ طَلَمُوا مَعْذِرَتُهُمْ﴾ وَاتَّهُ: بَهُوبِيَانُو بِيَانَ لَى وَهَرَنَگِيَتَ لَهُ سَرَنَهُو كَرَدَارَانَهُ كَهُ پَيَيِي هَلْسَانَو وَ كَرِدوَيَانَهُ، ﴿وَلَا هُمْ يُسْتَعْبُونَ﴾ وَاتَّهُ: وَهُ ئَوَانَهُ جَارِيَكَى تَرَنَگَهَرِنَهُو بَزُ دَوَنِيَا كَهُ پَهْشِيَانَ بَيَنَهُو وَ دَاوَى لِيَخْرُشِبُونَ بَكَنْ. وَهُكَ خَوَى گَورَهُ لَهُ ئَايَهَتِيَكَى تَرِدا فَهَرَمُو يَهِيَتِي: ﴿لَوْلَانِ يَسْتَعْبِيُوا فَهَامُهُمْ مِنَ الْمُعْتَدِيَنَ﴾^۱ وَاتَّهُ: دَاوَى لِيَبُورَدَنِيَشْ بَكَنْ هَرَگِيزْ لَيَيَانْ قَبْولَ نَاكِرتَ.

﴿وَلَقَدْ ضَرَبَنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْءَانِ مِن كُلِّ مَثَلٍ وَلَيَنْ جِئْتُهُم بِحَيَاةٍ لِيَعْلَمُوْنَ الَّذِينَ كَفَرُواْ إِنَّ أَكْثَرَ إِلَّا
مُبْطِلُونَ ﴾٢٦﴿كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الظَّالِمِينَ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴾٢٧﴿فَأَنْذِرْ لَهُمْ وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَلَا
يَسْتَخِفُنَّ الَّذِينَ لَا يُوقِنُوْنَ ﴾٢٨﴾

هیئانه‌وهی نمونه له قورئاندا بُو خوانه‌ناسان و پهند ورنه گرتنيان ليٰ

خوای گهوره ده فرمومیت: «وَلَقَدْ صَرَّبَنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْفُرَءَاءِ إِنْ كُلُّ مُثَلٍ ۝ وَاتَّهُ: نَيْمَه
پاستیمان پیون کردہ وہ بق خالکی و پیتماییمان کردن و نمونه نی زویشمان هینایه و بیان، بق نہوہی
پئی پاست بگنہ برو شویتی بکون، «وَلَئِنْ جَعَلْتُهُمْ بَغَايَةً لَيَقُولُنَّ اللَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ أَسْمَاءَ إِلَّا مُبْطَلُونَ ۝»
واتَّه: هر نیشانه یہ کیان ببینایا، به مهیلی خزیان بواہی یاں به مهیلی خزیان نہ بواہی، باوہ پیان پی
نده هینا واپسندہ زانی جادو و شتی پوپوچے، وہک لہ تبوبوی مانگ و چند نمونه تری وہک
مانگدا دهیانوت. وہک خوای گهوره لہ چند نایہ تیکی تردت فرمومیتی: «إِنَّ الَّذِينَ حَفَّتُ عَلَيْهِمْ
كَلِمَاتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ۝ وَلَئِنْ جَاءَهُمْ كُلُّ مَا يَهْوَى حَتَّىٰ يَرُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ۝» وَاتَّه: به پاستی

فصلت (۲۴).

یونس (۹۶-۹۷) ۲

نه وانه‌ی ده رچووه و چه سپاوه بقیان بپیاری په روه ردگارت، بپوانامیتن هارچه‌ند بقیان بیت هه ممو
به لگه و نیشانه‌یه که هه تا ده بینن (به چاوی خویان) سزای سه ختی نازارده، بقیه خوای که وره
فه رموده‌یه: «**كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الظَّالِمِينَ لَا يَعْلَمُونَ**» واته: ئا بهو جقره خوا مرد هه نیت
به سه دلی که سانیک که بیناگاو نه زانن. «**فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ**» واته: تر خپراگریه له سه دلی و
دزایته و لاساری خوانه ناسانه، خوای که وره به لئنی خوی به جی دینیت و سه رت ده خات به سه ریانداو
پاشه پژویش هه رب تزو شوینکه و تووه کانته له دونیاو له قیامه تدا. «**وَلَا يَسْتَخْفَنَكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ**» واته: با ئه وانه‌ی بیناوه بن له ئاینی راست لات نهدهن و بیزاره نه که ن. واته پاوه است
له سه دلی و په یامه که خودا به تودا ناردویه‌تی، چونکه هه رب وه همه و گومانی تیدا نیه، لئی
لامده، غیری نه و په یامه هیچ شتیکی تربت نه وه ناشیت که س شوینی که وی، چونکه راستی
هموی لهودا کریبووه‌توه.

**نه وه رموده‌یه که پیوایه‌ت کراوه له باره‌ی پیزی سوره‌تی (الروم) و خیزی خویندنی له نویزی
بیانیدا**

نیمامی نه حمده پیوایه‌تی کردیوه له پیاویکه وه له هاوه‌له کانی پیغامبره‌روه (علیه السلام) که پیغامبری
خودا (علیه السلام) نویزی بیانی بق کردن له نویزه که دا سوده‌تی (الروم) ای خویندو لئی تیکچو، کاتیک که له
نویزه که بوبیوه و فه رمودی: (نه وه تووشی هله‌ی کردن له قورئان خویندن که ماندا نه و بوله راستیدا
کومنه‌لیک له ئیوه نویز ده کن له که لماندا به لام باش دهستنویز ناگن، جا با چاک دهستنویز بکن).^۱ نه
فرموده‌یه سه نه ده کانی چاکن و مهنه کیشی هه چاکه، به راستی نهینیکه کی سه بیو هه والیکی
گرنگیشی تیکدایه نه ویش نه وه که که پیغامبری خودا (علیه السلام) که موکبی و ناته‌واری دهستنویزی نه و
نه وه که دواییه و نویزیان ده کرد کاری تیکردیوه له نویزه که دا، نه فه رموده‌یه به لگه‌یه له سه
کسانه‌ی که له دواییه و نویزیان ده کرد کاری تیکردیوه له نویزه که دا، نه فه رموده‌یه به لگه‌یه له سه
نه وه که نویزی نه و کسانه‌ی که له دوای پیش نویزه وه نویز ده کن په بیوه‌سته به نویزی پیشنویزه که وه.

نه فسیری سوره‌تی (لقمان)

له مه ککه دا هاتووه‌ت خوارمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿الَّتِي ﴿١﴾ تِلْكَ أَيْنَتِ الْكِتَبُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ﴿٣﴾ الَّذِينَ قُيِّمُونَ الْأَصْلَوَةَ وَيُنَزَّلُونَ
أَزْكَرَهُ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ بُرْقَنُونَ ﴿٤﴾ أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًىٰ مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾﴾

خوای مذن ده فرموده است: ﴿اللَّهُ ۖ إِنَّكَ لِمَنْ تَعْمَلُ مَحْكِيمٌ ۚ هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُسْبِحِينَ ۚ﴾
 الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكُوَةَ وَهُمْ بِالآخِرَةِ هُمْ يُوقَنُونَ ۚ﴾
 اُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًىٰ مِّنْ رَّبِّهِمْ ۗ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۚ﴾ واته: ثم نایه تانه له نایه تانه کانی پر له حیکمه تو داناییه، هر کسی پیتموونی و به زین بز
 چاکه کاران، نه وانه که نویز به جنی دین و زه کات دده دهن هر روه ها با وره پر بته ویان به پذی دوایی
 هدیه، نه وانه له سر پیتموونین له لاین پهروه ردگاریانه وه. له پیشه وه له سره تای سوره تی (البقرة) داد
 به شیوه یه کی گشتی نه وهی پهیوه ندی بهم نایه تانه وه هدیه با سکراوه، که خودای مذن ثم
 نایه تانه کرد و ده شیفاو پیشاندہ رو به زین بز نه و کسانه که چاکه کارن و هز کاری چاکه
 ده گرن بدر له شوینکه وتنی نایین و شریعتی خود او نویزه فرزه کانیان نه کن له کاتی خویداو
 سونتنه کانیشی له گلیدا به جنی ده هین، نه و زه کاتی بشی که له سریان واجب بوروه نهیده ن به و
 که سانه که بروان شیاره، پهیوه ندی خزمایه تیشیان به چاکه به پیوه ده بن و ناییچن، به تمای
 پاداشتی پیشی دوایین، وه هر لبه ره زای خواو پاداشتی ثم، نه و کاران به جنی نه هین و پیاکار نین
 و به تمای هیچ که سیک نین که پاداشتیان بدات وه و سوپاسیان بکات هر که سیک به و شیوه یه
 کرد بیت، نه و که سانه که خوای گوره فرموده است: ﴿وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۚ﴾ واته: له دوبار
 قیامه تدا هر نه وانه پذگارن.

﴿وَمَنْ أَنْتَسَ مَنْ شَرَقَ لَهُوَ الْحَدِيثُ لِيُضْلِلَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ يَعْتَزِرُ عَلَيْهِ وَقَاتِلُهُمْ هُزُواً أُولَئِكَ هُمُ عَذَابٌ مُّهِينٌ ۚ﴾ وَإِذَا نَتَلَ عَيْنَهُ كَانَتْ مُشَكِّرَهُ كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا كَانَ فِي أَذْنَيْهِ وَقَرَأَ فَبَشَرَهُ بِعَذَابٍ

آلیزیه ﴿۷﴾

نهندی که سی بدیه خت هدن خویان خه ریک ده کن به قسمی بیتامده وه و پویان و مرده گیکین له
 نیشانه کانی خودا

کاتیک خوای گوره باسی زیانی خوش بختانی کرد، نه وانه که پیشان گرت به ره هزی کتیبی
 خواوه که قورناته و سوودمه ندبون به گویگردن لی وک خوای گوره فرموده است: ﴿اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ ۚ﴾
 کتاب متشدیها مثنا نشعر منه جلوه الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهِمْ ثُمَّ تَلَيَّنَ جَلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَّا ذَكْرُ اللَّهِ ۝﴾ واته: خوا جوانترین فرمایشی ناردوه ته خواره وه قورناتیکه (که نایه تانه کانی) له یک چوی
 دوپیان کراوه نه و که سانه له پهروه ردگاریان ده ترسن، پیستیان ته زیوی پیدادیت (به بیستنی

الطبرى (١٢٧/٢٠).

الطبرى (١٢٧/٢٠).

الطبى (٢٠/١٣٠).

الطباطبائى

هُوَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَمْ يَكُنْ جَنَاحُ أَتْقَيْمٍ ۝ خَلِيلِينَ فِيهَا وَعَدَ اللَّهُ حَقًا وَهُوَ الْعَزِيزُ ۝
الْحَكِيمُ ۝

باس پاشه روزی چاکی خاوه نباوران

خوای مهزن دهه رمویت: «هُوَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ» بینگومان نهوانه‌ی باوه‌پیان هینتاوه و کرده‌وه چاکه کانیان نهنجام داوه. نمه باسی پاشه پندو ناکامی شوکه سه چاکه بهخته و هرانه‌یه که بروایان هینتا به خوا پیتفه مبه ره کانی خوا (سلامی خوايان لى بيت) هلسان به پریقه‌ی کردن و به جیهینانی به رنامه‌ی خودا، «لَمْ يَكُنْ جَنَاحُ أَتْقَيْمٍ» واته: بهشی نهوان باغانی پر خیرویتله که تییدا ده‌ژین و راهه بیوین، له میچ شتیک که میان نیه له خواردن و خواردن‌وه و هوكاری سواری و خیزان و بینین و بیستن و زور شتی تر که به دلی کسدنا نه‌هاتووه. به همیشه‌یی لهو باغانه‌دا ده میتننه‌وه و لیتی ده‌رنانچن و به جیئی ناهیان، خوای مهزن دهه رمویت: «خَلِيلِينَ فِيهَا وَعَدَ اللَّهُ حَقًا» واته: هتاهه‌تایه ده میتننه‌وه تیادیا به‌لینی خوایه و هر دیته‌دی، خوا له به‌لینی خونی په‌شیمان نابیته‌وه، چونکه خودا زور گوره و به‌خشنده‌یه و هرچی بیوت ده‌یکات و توانای به‌سره هم‌مو شتیکدا ههیه، «وَهُوَ الْعَزِيزُ» واته: هر نه و ده‌سه لاتدارو زاله به‌سره هم‌مو شتیکدا، هم‌مو که‌سیک سرهی بوق نه‌وه ده‌کات. «الْحَكِيمُ» له کردارو گفتاردا کارزانه و قورئانی کردوه‌ته پتیشانده‌ر بوق خاوه‌ن باوه‌پان، وهک لئم نایه‌تانه‌دا فه رمویه‌تی: «فَقُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي مَا ذَرَّنَهُمْ وَقُرْآنٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمَّا يَصِفُونَ»^۱ واته: (نهی موحه مهد) بلی: قورئان بوق که‌سانیک باوه‌پیان پس هینتاوه پیبه‌رو چاره‌سرهی گومانه و نهوانه‌ی باوه‌پی پس ناهیتن له گوییاندا گرانی و که‌پی ههیه (له بیستنی حق) هر روه‌ها له ئاست نه و قورئانه‌دا کوین. وه فه رمویه‌تی: «وَنَزَّلْنَا مِنَ الْفُرْقَانِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا»^۲ واته: وه لئم قورئانه‌دا ده‌نیرینه خواره‌وه نه‌وهی که هری شیفا و میره بانیه بوق اداران به‌لام (هاتنی نه م قورئانه) بوق ستهمکاران میچ زیاد ناکات بوقیان خه‌ساره تمه‌ندی نه‌بیت.

^۱ فصلت (۴۶).

^۲ الاسراء (۸۲).

﴿خَالقُ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَلٍ تَرَقَّبَهَا وَالْأَنْقَافِ فِي الْأَرْضِ رَوَى إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِهِ وَأَنْزَلَنَا مِنَ السَّمَاءِ مَا كَانَ فَإِنَّا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ نَّعْجَ كَرِيمٌ ﴾١٠ هَذَا خَالقُ اللَّهُ فَارُوفٌ مَاذَا خَالقُ الَّذِينَ مِنْ دُونِنِي، بِلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴾١١﴾

به لگه کانی یه کھوا په درستی

خوای گوره بهم شیوه یه تو انا و ده سه لاتی خوازی ده رده خات که چون ناسمانه کان و زه مین و

نه وهی تبیاندایه و له نیوانیاندایه دروستکردووه، فرموده تی: ﴿خَالقُ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَلٍ تَرَقَّبَهَا﴾ حسنهن و قه تاده ده لین: نه نه ستونی دیارو نه نه ستونی نادیاری تیدا بیه. ﴿وَالْأَنْقَافِ فِي الْأَرْضِ رَوَى إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِهِ وَأَنْزَلَنَا مِنَ الْأَنْوَافِ﴾ واته: کیوه کانی خسته سه زه مین و قورسی کرد بتو نه وهی جووله به نیوہ نه کات له سه ده ریا و ناوه کان. بزیه فرموده تی: ﴿إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِهِ وَأَنَّهُ لَهُ زَرْدَه بِهِ نَيْوَه نَهْ كَاتَهُ﴾ واته: بتو نه وهی لرزه به نیوہ نه کات. ﴿وَبَيْثَ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ﴾ واته: له همهو جزره گیانه وه ریکی تیدا بلاوکردووه توه که هیچ کاستیک ژماره و شیوه و په نگیان نازنیت غهیی نه او کسای که دروستی کردووه، بزیه خوای پاکو بی عهیب کاتیک فرموده تی دروستکه ره، ناگادریشی کردوین که هر خویشی پوزنی ده ره و ده فرموده تی: ﴿وَأَنْزَلَنَا مِنَ السَّمَاءِ مَا كَانَ فِيهَا مِنْ كُلِّ نَعْجَ كَرِيمٌ﴾ واته: له ناسمانه بارانمان باراندووه به هری نه او بارانه وله زه ویدا جوته همهو جزره پووه کیکی پوواندووه، شهعبی ده لینت: مردمیش هر له سه زیبووی زویه، هر کاستیک چووه به ههشت نه دیاره به پیزیبووه، هر کاسیش چووه ناو ناگر نه او دیاره سپله بوروه. پاشان خوای مهزن ده فرموده تی: ﴿هَذَا خَالقُ اللَّهُ﴾ واته: نه وهی خودا باسیکرد له و دیهیتانا ناسمانه کان و زه مین و له وهی که له نیوانیاندایه خودا دروستی کردوون، به بپیاری نه او بوروه، هیچ کاستیک شه ریکی نه بوروه له دروستکردنیدا بزیه ده فرموده تی: ﴿فَارُوفٌ مَاذَا خَالقُ الَّذِينَ مِنْ دُونِنِي﴾ واته: نیشامن بدهن غهیی خودا له و شستانه ده یانپه رستن و هانایان بتو ده بنهن چیان کردووه و چیان دروست کردووه، ﴿بِلِ الظَّالِمُونَ﴾ واته: بتپه رستان و نهوانه که هاوه لیان داناهه بتو خوداو له گه لیدا په رستوویانه، ﴿فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾ واته: له گومپایدان و کوییو نه فامن، ﴿ثُبِينٍ﴾ واته: دیارو ناشکرایه و ناشارتنه وه.

﴿وَلَقَدْ عَيْنَا لَقْمَانَ الْكَهْرَبَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرْ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّي﴾

حَمِيدٌ ﴿١٦﴾

پاسی لوقمان

زانایانی پیشینه دو پای جیاوازیان هدیه له سه لوقمان، ناخذ پیغامبر بوروه یان بهنده یه کی سالی و چاک بوروه و پیغامبر نه بوروه؟ زیره یان له سه پای دوهه من که پیغامبر نه بوروه، سوفیانی سهوری ده لیت: له نه شعاعسه وله عیکریمه وله، له نیینو عه باسنه وده لیت: لوقمان بهنده یه کی حبه بشی دارتاش بوروه.^۱ وه عه بدلولای کوبی زیبیر ده لیت: وتم به جایبری کوبی عه بدللا چی ده زان و به چی گیشتوون له بارهه لوقمانه وله وته: پیاویکی کورته بالای لوت کول بوروه خه لکی نوبه به که ناوجه یه کی فراوانه له سودان،^۲ یه حیای کوبی سه عیدی نانساری ده لیت: سه عیدی کوبی موسه بیب ده لیت: لوقمان خه لکی سودانی میسره، پیلوی چارم قایم بوروه خواه گه وره کارزانی داوهه ته، پیغامبر ریتی نه داوهه ته.^۳ نهوزاعی ده لیت: عه بدوره حمانی کوبی حرمeh بته گیپامه و وته: پیاویکی په شه هات بته لای سه عیدی کوبی موسه بیب پرسیاری لئی بکات، سه عیدی کوبی موسه بیب پیشی وته: غم مخز له بر نه وه که رهشی، چونکه له چاکترین خه لک سه که س بعون له په شه کان، بیلال و مه مهجه عی په تحببه ری عمومه کوبی خه تاب و لوقمانی حکیم که په ش بوروه خه لکی نوبه بیب ناوجه یه کی فراوانه له سودان و پیلوی چاویشی گه وره بوروه.^۴ نیینو جه ریر پیوایه ته کردوروه له خالیدی کوبی په بجهیه وده لیت: لوقمان عه بدبیکی حبه بشی دارتاش بورو، خاوه نه کهی پیشی وته: نه مه په مان بته سه زیره، سه ری بپی، جا پیشی وته: چاکترین پارچه گوشتی لیده ریهیتنه بقمان، لوقمانیش دل و زمانه کهی ده رهیتنا، پاشان ماوه یه کی به سه ردا رویشت، پاشان نه لئی: خاوه نه کهی وته: نه مه په مان بته سه زیره، نه ویش سه ری بپی، وته: پیستین و خراپتین پارچه گوشتی لیده ریهیتنه، لوقمان زمان و دله کهی ده رهیتنا، خاوه نه کهی پیشی وته: فرمانم پی کردی که چاکترین پارچه گوشتی لیده ریهیتنه، لیده ریهیتنه، زمان و دله کهت لیده رهیتنا، وه فرمانم پتکردا که پیستین پارچه گوشتی لیده ریهیتنه، زمان و دله کهت لیده رهیتنا، لوقمان وته: چونکه هیچ شتیک نیه له وان چاکتر بیت نه گهار چاک بن، وه هیچ شتیک له وان پیستر نیه نه گهار خراپ بن.^۵ شوعبه ده لیت له حکمه وه له موجاهیده وه: لوقمان

^۱ الطبری(۲۰/۱۳۵).

^۲ انب أبي حاتم، الدر المنشور(۵/۳۱۰).

^۳ الطبری(۲۰/۱۳۵).

^۴ الطبری(۲۰/۱۳۵).

^۵ الطبری(۲۰/۱۳۵).

عبدیتکی چاک و سالح بسووه، پیغمه به رنه بسووه.^۱ (وَلَقَدْ أَئْتَنَا لِقْمَانَ الْحُكْمَ) واته: کارزانی و نتیگه یشتزو زانیاری و په وانبیزیمان دا به لوقمان، (إِنَّ أَشْكُرَ لِلَّهِ) واته: پیمان وات: که سوپاسی خواه مهند بکات له سره نه و شتانه که به تاییه تی به نهومان داوه له ناو هاویه گهزو خله کی زه مانی خویدا، پاشان خواه گهوره فرموده تی: (وَمَن يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرْ لِنَفْسِهِ) واته: هر که سیک سوپاسی خواه بکات سوده کهی هر بتو خوی ده گه پیته وده وک فرموده تی: (وَمَن عَمِلَ صَلِحًا فَلَا نَهْبِهِ) یمهادون^۲ واته: هر که سیش کرده وهی چاکی کردیت شوین بتو خویان (له بهه شتدا) ثاماده دهکن. و ده فرمودت: (وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ عَنِ الْحَمْدِ) واته: هر که سیش بیشارته و پیش نه زانیت بیکومان خودا بینیازه و شایانی سوپاسه. وه هیچ زیانتک به خودا ناکات نه که همو خله کی سه رز مین حاشا بکن و پیش نه زانن، پیویستی به که سی نیه، هیچ په رستاویک نیه جکله نه و عیباده تی غیری نه و ناکهین.

(وَلَذِقَ الْقَمَنُ لِأَثْيَهِ، وَهُوَ بِعَظَمَهِ يَبْنِي لَا تُشَرِّكُ بِاللَّهِ إِنَّ الْشَّرِكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ) ^۳ وَصَنَّيْنَا لِلنَّاسِنَ بِوَلَدِيهِ حَلَّتْهُ أَمْهَدْ، وَهَنَّا عَلَى وَهْنِ وَفَصَلَهُ، فِي عَامِنِ إِنَّ أَشْكُرْ لِي وَلَوْلَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ) ^۴ وَلَنْ جَاهَدَكَ عَلَى إِنْ تُشَرِّكَ بِمَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطْعِمُهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَمْرُوفًا وَأَيْمَنْ سَيِّلَ مَنْ أَنَابَ إِلَى ثَمَّ إِلَى مَرْجِعُكُمْ فَإِنَّهُمْ كُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ^۵

ناموزگاری و مسیتی لوقمان بتو کورمه کی

خواه گهوره باسی لوقمان دهکات کاتیک که ناموزگاری کورمه کهی خوی ده کرد (ناوی لوقمانی کوپی عهناقی کوپی سه دونه کورمه کهی ناوی ساران بسووه)، لهو پیوایه تدا که سومه بیله کیڑاویه تی وده. خواه گهوره و هسفیکی نقد جوانی کردووه، فرموده تی له سره کارزانی پامان هیناوه، نه وه تا ناموزگاری په لکه کهی دهکات که خوشبویستین که سه له لای و فره بسزه بزی، نزدی پیخوشه که چاکترين شتیک خودا پیش داوه بهشی په لکه که بشی لی بداد، بزیه نه که مجاز ناموزگاری دهکات که له نهیا هر خودا په برستیت و شهريکی بتو دانه نیت له هیچ شتیکدا، خواه مهند ده فرمودت: (فَقَالَ لِقْمَانُ لِأَثْيَهِ، وَهُوَ بِعَظَمَهِ يَبْنِي لَا تُشَرِّكُ بِاللَّهِ إِنَّ الْشَّرِكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ) واته: شهريک بتو خوادانان

^۱ الطبری (۲۰/۱۳۴).

^۲ الرؤم (۴۴).

کارهه ترین ناهقه، بخاری پیوایه تی کردیوه له عَبْدُواْوَه (په زای خوای لی بیت) کاتیک شم نایه ته هاته خواره ووه: ﴿الَّذِينَ مَا أَنْتُواْ وَلَمْ يَلِسْوُاْ إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ﴾^۱ واته: نهانهی که بپوایان هیناوه و بپوایان تیکله به ستم (هاوه ل دانان) نه کردیوه. نقد گران بسو له سر هاوه له کانی پیغامبری خودا (علیه السلام) ده لین: ناخو کی له نیمه ناهقه نه کردیوه؟ پیغامبری خودا (علیه السلام) فه رمومیت: (نهوه بهو شیوه یه نیه که نیوه باسی ده کن، نایا گوئی ناگرن بتو ژاموژکاریه کهی لو قمان که خوای گوره ده فه رمومیت: ﴿يَبْشِّرُ لَا نُشْرِكُ بِاللَّهِ إِنَّ الظَّرَكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ موسی لیمیش پیوایه تی کردیوه.^۲ پاشان له ناموژکاریه کیدا چاکه کردنی له گلن بابو دایکدا له پال شهربیک دانه نان بخوا داهیناوه و هک خودا ده فه رمومیت: ﴿وَقَفَنَ رَبُّكَ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالَّدَيْنِ لِمَسْنَنَا﴾^۳ واته: په روهردگارت بپیاری داوه که بیچ شتیک نه په رستن بیچگه له نهوه له گلن دایکو باوکتان چاکه بکن. و له نقد شویتدنا له قورنادا باسی دایکو باوک هاتووه له پال شهربیک دانه نان بخودا، لیزه دا خوای مهمن ده فه رمومیت: ﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَنَ بِوَالَّدِيهِ حَلَّتَهُ أُمُّهُ، وَهَنَا عَلَىٰ وَهُنَّ﴾ واته: وه فه رمانمان داوه (به چاکی هه لسوکه و کردن له گلن) دایکو باوکیدا، دایکی هه لی ده گرتیت به دوو گیانی (پیش لواز ده بیت) لوازی له دوای لوازی. موجاهید ده لین: ناپه حه تی و گرانی مندا بون.^۴ قه تاده ده لین: ناپه حه تی له دوای ناپه حه تی. عه تای خود اسانی ده لین: بیهیزی له دوای بیهیزی، ﴿وَفَصَّلَهُ فِي عَامِينَ﴾ واته: په روهرده کردن و شیر پیدانی له ماوهی دوو سالدا، و هک خوای مهمن فه رمومیتی: ﴿وَأَوْلَادُثُ يُرْضِعُنَ أَوْلَدُهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُبَيِّنَ الرَّضَاعَةَ﴾^۵ واته: دایکان شیر دهدهن به مندا له کانیان دوو سالی ته اوو (نهه) بتو که سینکه که بیهیت شیری ته او بیات. ڈا لیزه دا نیبینو عه باس و هندی له پیشه وایانی نیسلام و هریان گرتیوه، نه لین: که مترين ماوهی سکپری شهش مانگه چونکه خودای گوره له نایه تیکی تردا فه رمومیتی: ﴿وَحَمَلَهُ وَفَصَّلَهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا﴾^۶ واته: ماوهی دوو گیان بون (ی دایک)

^۱ الانعام (۸۲).^۲ فتح الباری (۳۷۲/۸).^۳ الاسراء (۲۳).^۴ الطبری (۲۰/۱۳۷).^۵ الطبری (۲۰/۱۳۷).^۶ البقرة (۲۳۳/۲۲).^۷ الاحقاف (۱۵).

پیشه و له شیرین بپینده‌ی سی مانگه، بؤیه خوای گهوره باسی په روه‌رده‌ی مندالو و مینه‌تی و
گرانی و شونخونی و ماندو بیونی دایک دهکات، تا پئله‌که نه و چاکانه‌ی له یاد بیت که له گه‌لی
کرد و بیوه‌تی، وک له شوینیکی تردا له قورئاندا خودا فرموده‌تی: ﴿وَقُلْ رَبِّ آرْجُهْمَهَا كَأَرْبَيَاف
صَغِيرًا﴾^۱ واته: بلی نه په روه‌رده‌کارم په حمیان پس بکه هرچوئنیکه نه وان منیان په روه‌رده‌کرد به
منالی، بؤیه فرموده‌تی: ﴿إِنِ اشْكَرْ لِي وَلِوَالِيْكَ إِلَى الْمَصِيدِ﴾ واته: سوپاسی من بکه و سوپاسی
دایک و باوکیشت بکه، له ئاکامدا هر دینه‌وه بق لای من، بعو زووانه پاداشت ده دینه‌وه به چاکتر، وه
ده فرموده‌تی: ﴿وَلِنْ جَهَدَكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ فِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطْعِمُهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا
مَعْرُوفًا﴾ واته: نه گهار نقد هولیان دا که شوین ئایینی نه وان بکه‌وی، شوین ئایینی نه وان مهکه‌وه و
لیتیان قه بول مهکه، بلام هر به چاکه په فتاریان له گهان بکه و باش به بیان له دونیادا، ﴿وَأَتَيْتُهُ مَيْلَ
مَنْ أَنَابَ إِلَيْيَ﴾ واته: شوین نه وانه بکوه که برهه و من هاتونون له خاوهن باوه‌پان، ﴿ثُمَّ إِلَى مَرْجَعُكُمْ
فَأَئْتُكُمْ بِمَا كُنْتُ تَعْمَلُونَ﴾ واته: له دواپرڈا که پانه و هتان تنهها بق لای منه، پاشان ئاگدارستان
دهکم لهوه کرد ووتانه، تبه رانی پیوایه‌تی کرد ووه له (كتاب العشرة) دا که سه عیدی کورپی مالک
ده لیت: ئهم ئایته له سه ر من هاته خواره‌وه، ﴿جَهَدَكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ فِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا
تُطْعِمُهُمَا﴾ ده لیت: من پیاویکی نقد گویپایه‌ل و چاک بروم له گهان دایکم کاتیک که مسلمان بروم، دایکم
وته: نه سه عد نه مه چیه ده تبینم تازه دهست داوه‌تی، نه گهار وازن هیتیت و دهست هه لنه گری له و
دینه نه خواردن ده خرم نه ئاو ده خرم ووه، ههتا ده مر بمئه وهی خله‌کی قسهت پی بلین و لومه‌ت
بکن له سه ر من، بلین: نه بکوئی دایکی ختری، منیش پیتم وته: دایکه و مهکه، چونکه من واژ لهم
دینه ناهیتم بق هیچ شتیک، شه و پئیتک مايه‌وه خواردنی نه خوارد، بهیانی هه لسا نقد ناره‌حهت برو،
شه و پئیتکی تریش هر خواردنی نه خوارد، که بهیانی لیهات نقد ناره‌حهت برو، کاتیک ئهوم پیته
بیین، وته: نه دایکه! سوینند به خوا چاک بزانه نه گهار سه د گیانت پس بیت يه که يه که هه مهی
ده رجیت واژ له و ئایته ناهیتم بق هیچ شتیک، ئاره زوروی خوتة، خواردن ده خرمی یان خواردن ناختری،
نه لئی: دوای نه وه دهستیکرد به خواردن.^۲

^۱ الاسراء (۲۴).^۲ ذکرہ ابن الائیر فس اسد الغابة

﴿ يَسْبِقُ إِنَّمَا إِنْ تَكُ مُشْكَارَ حَبَّةً مِنْ خَرَدْلٍ فَتَكُنْ فِي سَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ أَعْلَمُ بِ
الله لطيف خير ﴾١٦﴿ يَسْبِقُ أَفْرَمِ الْأَصْلَوَةِ وَأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَإِنَّهُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَسْبِقَ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ
مِنْ عَزِيزِ الْأَمْوَارِ ﴾١٧﴿ وَلَا تَسْقِرْ خَدَّكَ لِلَّاتِي وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ
مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴾١٨﴿ مَأْمُونٌ فِي شَاءَ وَمَا يَغْضِبُ مِنْ صَنْعِكَ إِنَّكَ الْأَصْنَافَ لَصَنْثُ الْحَمَدِ ﴾١٩﴾

نهمه چهند نامقذکاریه کی زقد به سووده که خوای مهزن له سه زمانی لوقمان باسی دهکات بز نهاده خلکی چاری لئی بکه ن و شوتی بکه ن و پیتی هلسن، ده فرمومیت: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» و اته: نهی کوپه شیرینه کم! تاوان با به نهندازه تسوی خرتله یه کیش مشکال حجۃ مِنْ خَرَدِكَ و اته: نهی کوپه شیرینه کم! تاوان به نهندازه تسوی خرتله یه کیش بیت، یانی: نهی ناهه قیه یان نه و تاوانه به نهندازه دهنکه خرتله یه ک بیت، «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» و اته: له بذی قیامه تدا خودا ده بیینتیت و ناماده دهکات کاتیک که ته رازوی عه داله داده نریت، هم مو کاسیک پاداشتی خوی و هرده گریت، چاکه به چاکه و خراپه یش به توله لیسندن، هندی لایان وایه که نه و زه میره له «إِنَّمَا» زه میری شهنه بزیه به لایانه وه دروسته، «مِنْقَالِ» مرفوع بیت له باتی نه وه منصب بیت، به لام پای یه کام چاکره که منصوبه، وک له نایه تیکی تردا خوای گوره فرمومیه تی: «وَضَعُمُ الْمَوْزِينَ الْقَسْطَ لِيُؤْرِي أَقْيَمَةَ فَلَا ظُلْمَ لِنَفْسٍ شَيْئًا»^۱ و اته: وه نیمه ته رازووه کانی داده رهه ری داده نتین (که کرده وهی پس ده کیشریت) له پلذی قیامه تدا نینجا هیع که س که متین سته می لئی ناکریت. وه فرمومیه تی: «فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ، ۷ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ»^۲ و اته: نینجا هر که سیک به نهندازه هره وردیله یه ک چاکه کردیت ده بیینتیت وه، وه هر که سیک به نهندازه هره وردیله یه ک خراپه ای کردیت ده بیینتیت وه. «فَتَكُنْ فِي شَرَابِيَتِهِ وَ قَائِمِ كَرَابِيَتِ، يَانِ چووبیت به ناو ناسمانه کان و زه مینداو دیار نه بیت، خودا ده بیینتیت وه، جونکه خودا هیچی لئی بز نایتیت له ناو ناسمانه کان و زه میندا باله نهندازه گردیله یه ک بچوک تریش بیت، بزیه فرمومیه تی: «إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَيْرٌ»^۳ و اته: زانیاری خودا نه وه نده ورده هیچی لئی ون نایتیت یا نه و شته هرجه نده ورده زقد که میش بیت، «خَيْرٌ»^۴ و اته: ناگای له ته پهی پتی میروله یه له

الأنبياء (٤٧).

٢ الزلزلة (٧-٨)

شهوی تاریکی نوته کدا. پاشان فرمومویه‌تی: «بِيَثْقَنَ أَقْمَرَ الْضَّلَّةَ» واته: کوپی خشم! نویژه‌که له کاتی خویدا بعو پیته‌یی که له سهرت فرزنگواره، «وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَا عَنِ الْمُنْكَرِ» واته: فهرمان بده به چاکه‌کردن و پیغام بگره له خراپه به پیش تواناو ده سه‌لات خوت، «وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ» دیاره فرمانکردن به چاکه و پیغامتن له خراپه ده بیته همی نوه‌یه که تووشی نازار بیت له لایه‌ن خه‌لکه‌وه، بزیه داوای لیکردووه که خنچاگر بیت، وه ده فرمومویت: «هَلَّا ذَلِكَ مِنْ عَزَمِ الْأُمُورِ» واته: ئمه له و کاره گرنگانه‌یه که خودا دهیه‌ویت و پیش خوش. وه ده فرمومویت: «وَلَا تُصْغِرْ حَدَّكَ لِلنَّاسِ» واته: پووت و هرمه‌گیته له خه‌لکی کاتیک قسمت له گهان کردن یان قسے‌یان بق کردی، خوت به زل بزانی و فیز بکه‌ی بسه‌ریانداو به چاری سووک سهیریان بکه‌ی. به لکو نقد نهار و پوچخوش به له گهاندا وهک له فرموموده‌یه‌کدا هاتووه که پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومویه‌تی: (نه‌گه) رگیشتی به برایه‌کی موسلمانت با پووت خوش بیت له گهانی، نه‌که‌ی پیشاك و کراسه‌که‌ت به رده‌یته وه دریز بکه‌یته وه چونکه نه‌وه کاری نه‌وه کسانه‌یه که خویان به زل ده زانن که سیکیش خلی به زل بزانیت خودا خوشی ناویت).^۱

«وَلَا تَنْسِي فِي الْأَرْضِ مَرَحًا» واته: به فینزو لیوت به زنی و لارو له نجه‌وه به پیشاده‌یه، چونکه خودا لیت توبه ده بیت، بزیه خوای گهوده فرمومویه‌تی: «هَلَّا اللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ» واته: خودا نهوانه‌ی خوش ناویت به لارو له نجه ده‌چن به پیداوله خویان پانزینو خه‌لکی به چاوی سوک سهیرده‌که‌ن. وهک له نایه‌تیکی تردا خوای مازن فرمومویه‌تی: «وَلَا تَنْسِي فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ تَفْرِقَ الْأَرْضَ وَلَكَ بَلْعَمْ لِلْبَالَ طُولًا» واته: وه مارپی به زه‌ویدا به که‌شخو شانازیه‌وه (چونکه) به پاستی تزلتله ده توانی زه‌وی کون بکه‌یت وه نه ده‌گه‌یته شاخه‌کان له دریزیدا. له شویتني خویدا له پیشوه له و باره‌یه‌وه دواین.

فهرماندان به له سهدرخو رویشنن له کاتی رویشنن به ریگادا

خوای مازن ده فرمومویت: «وَأَقْصِدْ فِي شَيْكَ» واته: بپه به پیدا به پیشتنیکی ماماواه‌ندی نه نقد به هیواشی وته به پهله‌یه لیش، واته به له سه‌رخویی و شیته‌یی له نیوان نه‌وه دووه‌داد، «وَأَغْضُضْ مِنْ صَوْنِكَ» واته: نقد دریزه ماده به قسه‌کردن و ده نگت به رزمه‌که‌ره‌وه له پاده‌ی خزی که سوودی

^۱ ایو داود(۴)، له پیشوه پله‌ی دیاری کراوه.

^۲ الاسراء(۳۷).

نه بیت، بؤیه خوای گوره فرموده‌تی: «إن أكَّرَ الأَصْوَاتِ لَصُوتِ الْحَمْرِ» موجاهید و کسانی تریش نه لئین: ناخوشترین ده‌نگ ده‌نگی کاره. و اته: نه و کسے‌ی که ده‌نگی به‌زد ده‌کاته‌وه، ده‌نگه‌که‌ی له ده‌نگی کار ده‌چیت، له‌گه‌ل نه‌وه‌یشدا خودایش خوشی لئی نایه، نه‌نم نعرونه هیتانه‌وه‌یه به ده‌نگی کار، نه‌وه ده‌گیه‌نیت که ده‌نگ به‌زکردنوه حرامه و زور به خراب باس کراوه، بؤیه پیغامبری خودا^(علیه السلام) فرموده‌تی: (نعمونه‌ی خراب هیتانه‌وه لای نیمه نیه، نه و کسے‌ی که پاشیمان ده‌بیت‌وه له و بخشینه‌ی که ده‌بیه‌خشیت وه‌ک سه‌گ وايه که ده‌پشیت‌وه پاشان ده‌گپیت‌وه سه‌ر پشانه‌وه‌که‌ی).^۱ و اته پشانه‌وه‌که‌ی خوی ده‌خوات‌وه.

ناموزگاریه‌کی لوقمان

نه‌مانه چه‌ندن‌ناموزگاریه‌کی نقد به‌سعودن، له باره‌ی لوقمانه‌وه قورشانی پیرۆز باسی کردیون، نقد په‌ندو ناموزگاری له لوقمانه‌وه پیوایت کراوه نیمه لیزه‌دا چه‌ند نعرونه‌یه کی لی باسد‌ه که‌ین. نیمامی نه‌حمد پیوایتی کردیوه له نیبنو عومه‌ره‌وه ده‌لیت: پیغامبری خودا^(علیه السلام) هه‌والی دایینه فرمودی: (لوقمانی حه‌کیم و تنویه‌تی: کاتیک خودا شتیکی پی سپیز درایت پاراستوویه‌تی)،^۲ نیبنو نه‌بی حاتم پیوایتی کردیوه له نه‌بو موسای نه‌شعریه‌وه که پیغامبری خودا^(علیه السلام) فرموده‌تی: (لوقمان ناموزگاری په‌له‌که‌ی ده‌کرد، ده‌بیووت: کوبه‌که‌م نه‌که‌ی لوت به‌زنانه بیتیت و بچیت چونکه وکاره له شه‌ودا جیئی ترسه‌وه له پیژدا جیئی لزمه و تیروتوانجه).^۳ پیوایت کراوه له سه‌ری کوبی یه‌حیاوه ده‌لیت: لوقمان وتنی به کوبه‌که‌ی، په‌له‌که‌م! کارزانی و حیکمات هه‌زارانی بردووه‌ته شوینی پاشایان.^۴ دیسان له عونی کوبی عهدول اوه پیوایت کراوه لوقمان به‌کوبه‌که‌ی ووت: کوبی شیرینم! نه‌گه‌ر چویته هار کتپو کومه‌لیک نه‌وه تیره‌که‌ی نیسلامیان تیبگره، یانی سه‌لامیان لیتیکه، پاشان له ته‌نیشتیان دانیشه، هیچ قسه‌مه‌که تا ده‌یانبینی نهوان چون قسه ده‌که‌ن، نه‌گه‌ر ده‌ستیان کرد به یادی خوا توش تیره‌که‌ی خوت به دوایاندا به‌اویژه، خوت نه‌گار به شتیکی تره‌وه خه‌ریک بون لایان لاجزو پیز بیز لای که‌سانیکی تر.^۵

^۱ تحفه الاحوزی (۴/۵۲۲)، فرموده‌یه کی سچیخه.

^۲ احمد (۲/۸۷)، نه‌نم فرموده‌یه سه‌نداده کانی حسه‌نه.

^۳ الحاکم (۲/۴۱)، فرموده‌یه کی مورسله.

^۴ الدر العثیر (۵/۳۱۶).

^۵ الزهد لابن مبارک (۲/۳۳۲).

﴿أَلَّا تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَحَرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَةً، ظَلَمَنَّهُ وَيَاطِنَّهُ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَدِّلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ ﴾٢١﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَتَيْعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّيْعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ مَآبَاءَنَا أَوْ تَرَكَانَ الشَّيْطَنُ يَدْعُوهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴾٢٢﴾

وبیرهینانه وهی به هرده و نیعمه ته کان

خوای مدنن دهه رمومیت: ﴿أَلَّا تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَحَرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَةً، ظَلَمَنَّهُ وَيَاطِنَّهُ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَدِّلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ﴾ واته: نایا نه تانزانیویه که به پاستی خوا پامی هینناوه بتان نهودی له ناسمانه کان و نهودی له زه ویدایه و نیعمه ته کانی به فراوانی پشتووه به سه رتانا دج دیارو ناشکراوچ پهنهان و نادیارو هندی له ناده همی موجاده له و دهه قالی ده کات له بارهی خداوه به بیهی هیچ زانیاریکه یا پیغمروونیکه یا کتیبیکی پرونکره وه. خوای گوره به نده کانی ناگادر ده کاته و له سه ره نه و هممو به هر آنکه که پیشی به خشینون له دنیاو قیامه تدا، نهوده تا ده بیبن که نهودی له ناسمانه کان و زه میندایه هه موی بز پام هیناون و موسه خه رکردوون و هک نهستیره کان که شه وی تاریکی بز پوشش کرد و نهوده خست و میوه و به رویوی نقدی تیا دروست کرد و بز پیشی به خیزی و نهاده کاری ریڈاوه به سه ریاندا له ناردنی پیغه مبه ران و سه لامی خوایان لی بیت) بز ده باریتیت و ناسمانی به بیهی همسون و هستاده ووه به سه ریانه ووه و سه ره مینیشی کرد ووه به جیی خواه و بیان و شاوه پوچارو دارویه خست و میوه و به رویوی نقدی تیا دروست کرد و بز پیشی به خیزی خیز و بیتی نزد دیارو نادیاری ریڈاوه به سه ریاندا له ناردنی پیغه مبه ران و سه لامی خوایان لی بیت) پهوانه کردنی کتیبو لابردنی گومان و ده ردی ده روونی له دلیاندا، کچی له گهله نهه هه مو به لکانه دا هر باوه ناهیتن و لاساری ده کهن هه یانه دهه دهه من ده کات له بارهی خداوه و شه ریکی بز داده نیت و بپوا به پیغه مبه ران و نه و کتیبانه که بزیان هیناون ناکات، نه و کسانه به بیهی زانیاری هر قسه ده کهن و هیچ به لکه کیه کی پاستیشیان به دهسته وه نیه، و هیچ کتیبیکیش که جیی بپوا بیت لایان نیه، بزیه خوای مدنن فرمومیتی: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَدِّلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ﴾ پاشان خوای مدنن فرمومیتی: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَتَيْعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ﴾ واته: نه گهر بو تریت به وانه که کیشه ده کهن له سه ره نهای خودا، ﴿أَتَيْعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ﴾ یانی: شوین شه وه بکهون که به وانه کراوه بز پیغه مبه ره که که به برنامه و شه ریمه تیکی پاکه، ﴿فَأَلَوْا بَلْ نَتَّيْعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ مَآبَاءَنَا﴾ واته: هیچ به لکه کیان به دهسته وه نیه نه و نه بیت که ده لین: ناخیر نیمه شوین پیشی باووی پایرانه ده که وین،

خوای گاوده بیش ده فرموده است: «أَوَلَوْ كَانَ أَبَا ظُهُرٍ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ»^۱ واته: ناخن نیوہ چند تینده گن نهی نهی که سانهی که کارو کرده وهی با روپا پیرانتان کرد و همه ته به لگه که نهوان نقد نه زان و کوم رابوون و نیوہ ش به شوین کرداره کانی نهواندا ده پند و به جی نین، بقیه خوای گاوده فرموده است: «أَوَلَوْ كَانَ الشَّيْطَنُ يَدْعُوهِمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ»^۲ واته: هر چه نده شهیتان بانگیان ده کات بقی سزای نه و ناگره به کلپه به.

«وَمَن يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرُوفِ الْوَقِيقِ وَلَلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ»^۳ وَمَنْ كُفَّرَ فَلَا يَعْزِزُنَا كُفُورُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنَتَّهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الْأَصْدُورِ»^۴ نَعْنَعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُهُمْ إِلَى عَذَابٍ غَلِظٍ»^۵

خوای گاوده ده فرموده است: «وَمَن يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ» هر که سیک پوی خوشی بکاته خوا، باسی نه و که سه ده کات که به دلیکی پاک و خاوین پووده کاته خود او ناکاری چاک ده کات و شوینی به رنامه و شهربیعتی نه و ده که ویت بقیه فرموده است: «وَهُوَ مُحْسِنٌ» واته: به کرداریش نه وهی خودا فرمانی پیکردووه ده یکات و نه وه بشی پیکهی نه داوه و ازی لئی دینتیت، «فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرُوفِ الْوَقِيقِ» واته: نه وه نه و که سهی په میانیکی پتنهی له خوا و هر گرتووه که سزای نادات، «وَلَلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ» واته: دیاره ناکامی هممو شتیکیش بقی لای خودا ده گه پتنهو، وه پاشان ده فرموده است: «وَمَن كُفَّرَ فَلَا يَعْزِزُنَا كُفُورُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنَتَّهُمْ بِمَا عَمِلُوا» واته: هر که سیک خوانه ناسه با خوانه ناسیه که دلی تو غه مکین نه کات نهی موحد مهد (علیهم السلام) چونکه بپاری خودا له باره یانوه دیتے جی و دینه و لای نیمه و ناگادریان ده که بن لمو کارانهی که کردوبیانه و پاداشتیان ده دهینه وه، واته: تو لهیان لئی ده سینین، «إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الْأَصْدُورِ» واته: خودا هیچی لئی بند نایبت و ناگای له دلانه، پاشان خوای مدنن ده فرموده است: «نَعْنَعُهُمْ قَلِيلًا» واته: ما وهی کی که میان دده بینی پابوین له دنیادا، «ثُمَّ نَضْطَرُهُمْ إِلَى عَذَابٍ غَلِظٍ» واته: پاشان ناچاریان ده که بن، «إِلَى عَذَابٍ غَلِظٍ» واته: نازاریکی نقد تابویه رو دژوارو گرانیان ده دهین. وه ک خوای گاوده له نایه تیکی تردا فرموده است: «إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذَبَ لَا يُفْلِحُونَ»^۶ متنه في الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا

مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُذَيْقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ^{۴۰} وَاتَّهُ: بِهِ پاستی نهوانه‌ی که درز هه‌لذه بستن به ناوی خواه (هرگین) پذگار نابن، (چونکه) بهره و پابواردنیکی که م له دنیادا به سه ر ده‌بمن پاشان بتو لای نتیمه‌یه که بانه‌وهیان شینجا پیشان ده چیزیت سزای نقد توند به هری نهوهی که بپوایان نه هیتنا (تا مردن).

﴿وَلَمْ يَأْتِهِمْ مِنْ خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لِيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَلْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكَثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴾^{۴۱} لِلَّهِ مَا

فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ^{۴۲}

دانپیشانی موشیریکه کان بهوهی که هر خودا و دیهینه‌ره

خوای گهوره باسی نه و موشیریکانه دهکات که دان دهنتن بهوهدا که خودا و دیهینه‌رهی ناسمانه کان و زه‌مینه و تنهایه و هاوهانی نیه، کچی له گهله نهوهیشد ا له پهستندا شهیریکی بتو داده‌نتن، چاکیش ده‌زانن که نه و شهیریکانه خودا دروستکه رو خواه‌نیانه، بتویه خوای گهوره فرموده‌یست: **﴿وَلَمْ يَأْتِهِمْ مِنْ خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لِيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَلْحَمْدُ لِلَّهِ﴾** وَاتَّهُ: نه گهه پرسیاریان لی بکهی کی ناسمانه کان و زمینی دروست کردوه به دلیلاییه و نه‌لتین: خودا، (نه) موحه مهد (﴿لِلَّهِ﴾) بلی: سوپاس بتو خوا (که دان بهو پاستیه دا دهنتن). وَاتَّه: نه دان پیشانه‌ی خوتان ده‌بیته بالکه له سرتان هیچ بپویاننویه کتان نامیتیت، **﴿بَلْ أَكَثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾** وَاتَّه: به لام تقدیمه‌یان نازانن. پاشان خوای مازن فرموده‌یست: **﴿لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾** وَاتَّه: هرچی له ناسمانه کان و زه‌میندایه هه‌مو خودا خواه‌نیه‌تی و نه و دروستی کردون، **﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾** وَاتَّه: خودا بی نیازه له هه‌مو شتیک و پیویستی به که‌س نیه هه‌مو نیازیان بهو هه‌میه و محتاجی نهون، شایانی سوپاسه بتو نه و هه‌مو شته که دروستی کردوه له ناسمانه کان و زه‌مینداو دایناوه، وه هه‌میشهش هر نه و سوپاس کراوه و دهکرت له هه‌مو کاره کاندا.

﴿وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ سَبَرَةٍ أَفَلَمْ وَالْبَحْرَ يَمْدُدُهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا فَقَدَتْ كَلِمَتُ اللَّهِ إِنَّ

اللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴾۴۳﴾ مَا خَلَقْتُمْ وَلَا بَعْثَثُكُمْ إِلَّا كَنَفِيسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴾۴۴﴾

قسه‌کانی خودا له زماره نایهت و تهوا و نایبیت

خوای گهوره باسی مازنی و بلندی ده سه‌لاتی خوتی و ناوه جوانه کان و سیفته به زه‌کانی و قسه‌کانی دهکات که هرگیز دولی ناین و هیچ که سیش ناتوانیت لیتی ناگادر بیت و بزانیت چونه و

بیشترین وک مازنرین کس و دواین پیغمه (﴿كَلِمَاتُهُ﴾) فرموده‌تی: (من ناتوانم سوپاسی توت ته او بکم
وک چون خوت و هسفی خوت کردیوه).^۱ خواه مازن فرموده‌تی: **﴿وَلَوْ أَنَّمَاً فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ**
أَقْلَمَهُ وَالْبَحْرُ يُمْدَدُهُ مِنْ بَعْدِهِ، سَبْعَةُ أَبْحَرٍ مَا لَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ﴾ واته: هاممو دارو دره‌خته کان بینه
پینوس و دهرباکانیش بینه موره‌کب دهرباکانیش بینه حوت دهربا، قسه‌کانی خوا پی بنوسریت
که هاممو نیشانه‌ی گوره‌یی و ده‌سه‌لاتی خودان و باسی سیفاته جوانه‌کانی خوا دوایی نایه‌ت. با دهربا
هاممو دوایی دین و دهشکین و دهرباکان دوایی دین هیشتا قسه‌کانی خوا دوایی نایه‌ت. توش دهربا دهکات مه‌بست
تریش وک نه‌وانه له موره‌کب به دوایاندا بینت. که خواه گوره باسی حوت دهربا دهکات مه‌بست
پی نزدی دهرباکانه، نهک حوت دهربا، یان وا ده‌زانریت که حوت دهربا هه‌یه دهربی دنیای داوه،
وک له هندی پیوایت و نیسرانیلیه کاندا هاتووه که بپوایی پی ناکریت و به دریش ناخزینه‌وه، به‌لکو
وک نه‌وهی که خواه گوره فرموده‌تی: **﴿فَلَوْ كَانَ الْبَحْرُ مَدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّ الْقَمَدِ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنَفَّدَ**
كَلِمَاتُ رَبِّ وَلَوْ چَنَّابِيلَهُ مَدَادًا﴾ واته: (نهای موحده‌مد (﴿كَلِمَاتُهُ﴾) بلی نه‌گه (ثاوی) دهرباکان بپوایه به
موره‌کب بـ(نووسینی) زانیاری په‌روه‌ردگارم بـ(نیکمان) دهرباکان ته‌وا ده‌بوبون پیش نه‌وهی
زانیاری و عیلمی په‌روه‌ردگارم ته‌وا بیت نه‌گه رچند نه‌وهندی دهرباکانیش بـ(بیکه) بین به
موره‌کب عیلمی خوا ته‌وا نایت). مه‌بست به (مئله) وک ویته‌ی نه‌ونیه، به‌لکو مه‌بست پی نه‌وهی
نه‌و پاشانیش وک نه‌و هتا هتایه چونکه قسه و نیشانه‌کانی خودا له ژماره نایه‌ت،
﴿إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ واته: خودا خاوهن ده‌سه‌لات به سه‌هار هاممو شتیکدا، زال و به توانایه
به سه‌ریداو تیکی دهشکنیت، کس ناتوانیت له‌مپه‌ر بیت بـ(هر شتیک نه و مهیلی لی) بیت و ناتوانیت
دهست له کارو فرمانی خودا بداد و کارزانه له ودیهیتان و فرمان و گفتارو برنامه و شهربعدتیدا وه
له هاممو بـ(پیراهه کانیدا). وه ده‌فرموده‌تی: **﴿مَا حَلَقْتُمْ وَلَا بَعْثَثْتُمْ إِلَّا كَنَّسْ وَجَدَه﴾** واته:
درستکردنی هاممو خـ(لکی) و زیندووکردنی وهیان له بـ(لکی) قیامه‌تدا بـ(ده‌سه‌لاتی خوا مازن) وک یهک
کس وايه، هاممو شتیک لای خودا ناسانه، **﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾**^۲
واته: به راستی کاری نه‌و (خوا) یه نه‌مه‌یه هـ(ر کاتیک بـ(هـ(ر ویت شتیک به‌دی بـ(نیت پی نه‌لیت: بـ(هـ(ر

^۱ مسلم (۳۵۲/۱).^۲ الکھف (۱۰۹).^۳ پس (۸۲).

دست به جی (نه و شته) ده بیت. و ده فرمودیت: «وَمَا أَنْزَلْنَا إِلَّا وَيَحْدُثُ كُلُّ شَيْءٍ بِالْبَصَرِ»^۱ وات: وه فرمانی نیمه تهنا يه که جاره وه ک چاوتروکانیک (وایه له خیراییدا)، واته تهنا يه که جار فرمان ده دات نیتر نه و شته ده بیت، پیویست به جه خنکردن و دووباره کردن وه ناکات. «فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَيَحْدُثُ فَلَذًا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ»^۲ وات: وات: بینگمان نه و زیندو بیونه وه که هر یه ک نعره تهیه، نیتر کتوپر وان له ده شتیکی سپی کاکی به کاکیدا. «فَإِنَّ اللَّهَ سَيِّعُ بَصِيرَتِكُمْ»^۳ وات: وه ک چون قسه کانیان ده بیست کرداره کانیشیان ده بینیت هر بهو شیوه یه توانای همیه به سه ره ممو که سیکدا وه ک چون توانای همیه به سه ره که نه فردا، بؤیه خوای مه نز فرمودیتی: «مَا خَلَقْتُكُمْ وَلَا سَعَيْتُكُمْ إِلَّا كَعَقِّيْنَ وَيَحْدُثُهُ»^۴.

«أَلَرْ تَرَ آنَ اللَّهُ يُولِّجُ الْأَيْلَلِ فِي الْنَّهَارِ وَيُولِّجُ الْنَّهَارَ فِي الْأَيْلَلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلَّ بَعْرَى إِلَّا لَجْلَلِ مُسَمَّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ حَيْرٌ»^۵ ذالک بیان الله هو الحق وان ما یدعون من دونه الباطل وان الله هو العلی الکید^۶

الْكَيْدُ^۷

باسی توانایی و گهوری خودا

خوای گهوره باسی نهود ده کات که له شهود ده خاته سار پیشو له پیش ده خاته سار شهود. «بُولِّجَ الْأَيْلَلِ فِي الْنَّهَارِ وَبُولِّجَ الْنَّهَارَ فِي الْأَيْلَلِ» وات: له شهود ده گرتیه وه ده خاته سار پیشو، پیش دریز ده بیتیه و شهود کم ده کات له هاویندا، پاشان وردہ وردہ پیش کم ده کات و شهود دریز ده بیتیه وه که زستاندا، «وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلَّ بَعْرَى إِلَّا لَجْلَلِ مُسَمَّى» وات: خلدو مانگی پام هیناوه هر یه که بتو ماوه یه کی دیاری کراو، هندی نه لین هه تا پیشی قیامت. هر دوو ماناکه پاسته، به لگه له سه ره پای به کم نه و فرموده ویه که نه بو زه پاره زای خوای لی بیت) پیوایتی کردووه، له هر دوو سه حیجه کدا هاتووه که پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمودیتی: (نه نه بو زه پاره زای ده زانی نه م خورد بتو کوئ ده چیت؟) وتم: خودا او پیغامبری خودا (علیه السلام) ده زان، فرمودی: (نه م خورد ده چیت له ژیر عرشدا سوزنده ده بیات، پاشان مولت له په ره درگاری و مردہ گرتیت، نزیکه پیشی بوتریت: بکه پیزده وه بتو شه شوینه که لیوهی هاتووی). «وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ حَيْرٌ» وات: وه به پاستی خوا به وهی ده یکن

^۱ النازعات (۱۴-۱۳).

^۲ القرم (۵۰).

^۳ البخاری (۴۸۰۳)، مسلم (۱۰۹).

خ به مرداره. نم نایه ته و هک نم نایه ته وا ته که خوای گهوده ده فرمومویت: ﴿أَلَّا تَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي الْأَسْكَاءِ وَالْأَرْضِ﴾^۱ واته: نایا نازانی به راستی خوا ده زانیت به هم و نه و شستانی له ناسمان و زبیدایه. واته خوای مه زن و ده بینه ته ره و ناگای له هم و شتیکه، و هک نم نایه ته که ده فرمومویت: ﴿إِنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ سَبَعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مَنْهَا هُنَّ﴾^۲ واته: خوا زانیکه که حوت ناسمانی دروست کرد و هد و بینه نه و ان زه ویشی دروست کرد و هد و فرمومویه تی: ﴿فَذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ بَعْدِهِ إِلَّا بَاطِلٌ﴾ واته: بزیه خوای گهوده نیشانه کانی ده رده خات بز نیو هه تا بیکنه به لگه که هر نه و پاسته و هانا هر بز نه و ده برتیت به تنها، غه بیری خودا که س هیچی به دهست نیه، خودا پیویستی به که س نیه و هم و شتیک محتاجی نه و هد، هیچیک له وانه توانای جو لانی بچوکتین شتی نیه به خواه نیتی و نه و دروستی کرد و هد عهدی نه و هد، هیچیک له وانه توانای جو لانی بچوکتین شتی نیه به فرمانی نه و نه بیت، خ حق نه گه ره مه مه زه مین کربن و هه که میشیک یان میشوله یه ک دروست بکن ناتوانن و لیيان نایه ته، بزیه خوای گهوده فرمومویه تی: ﴿فَذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُورِهِ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾ واته: نه و نه پایه بزره که میع که س له و پایه بزرتر نیه و له هم و شتیکیش مه زن ته، هم و شتیک ملکه ج و بی نه زشه به رامه ر خودا.

﴿أَلَّا تَرَأَنَ الظَّلَّامَ تَغْرِي فِي الْبَحْرِ بِنَعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيكُمْ مِنْ مَا يَنْتَهِي إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ﴾^۳
وَلَا أَغْشِيهِمْ مَنْعِجَ كَالظَّلَلِ دَعْوَا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ قَلَمَّا بَعْثَتْهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَيَنْهُمْ مُفْنَصِدُ وَمَا يَحْمَدُ

﴿يَأَيُّهَا إِلَّا كُلُّ خَنَّارٍ كَفُورٍ﴾^۴

خوای گهوده باسی نه و ده کات که هر خوی ده ریای رام هیتاوه هه تا که شتیه کان تیدا بین و بجن، به سوزو دلز قانی خوی، چونکه نه گه ر خودا نه و توانایه ای نه دایه به ناو نه دیده تواني نه و که شتیانه هه لگریت و تیدا بین و برقن، بزیه فرمومویه تی: ﴿لِلَّهِ كُمَّ مِنْ مَا يَنْتَهِي﴾ واته: بز نه و هی نیشانه کانی ده سه لاتی خزیتان پیشان بداد، ﴿هُنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ﴾ واته: نه مانه هم و بکن بز نه و که سانی که له کاتی لیقه و مان و تووشبوونی نازاردا خوپاگن و که کاتیکیش له خوشیدان سوپا سی خودای له سر ده کن. پاشان خوای مه زن فرمومویه تی: ﴿وَلَا أَغْشِيهِمْ مَنْعِجَ كَالظَّلَلِ﴾ واته:

^۱ الحج (۷۰).

^۲ الطلاق (۱۲).

کاتیک که ناو و هک کتیو یان همود ده ده دات به سه ریاندا، **(دَعُوا اللَّهُ مُحْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ)** واته: له ناخی دله و
له خودا ده پارتنه و هک خوای گهوره له ئایه تیکی تردا فه رمومویه تی: **(فَإِذَا مَسَكُمُ الظُّرُفُ فِي الْبَحْرِ**
ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِيَّاهُ)^۱ واته: و هک کاتیک له ده ریادا تنوشی به لاؤ زیان بین همو نه و په رستراوانه ای
هاواریان لئی ده کهن ون ده بن بیچگه له خوا. و له ئایه تیکی تردا فه رمومویه تی: **(فَإِذَا رَكِبُوا فِي**
الْقَلَّابِ دَعَوا اللَّهَ مُحْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ)^۲ واته: ثهنجا کاتیک نه و په بیباوه رانه سواری کشتی ده بن (و ترسان
له نوق بون بزدروست ثبیت) تنهما هاوار له خوا ده کهن به دلسوزی و گاردنکه چیوه. پاشان خوای
گهوره فه رمومویه تی: **(فَلَمَّا بَعَثْنَاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّفْنِصِدُّ)** واته: کاتیک که پزگاریان نه کات و
نه یانگه یه نیته و شکانی هندیکیان کافر ده بن. موجاهید ده لیت: **(مُفْنِصِدُّ)** یانی: خوانه ناس. و هک
نه و هی که **(مُفْنِصِدُّ)** یانی کاردووه بهو کسی که حاشا ده کات و بیباوه په بونه،^۳ و هک خوای
گهوره فه رمومویه تی: **(فَلَمَّا بَعَثْنَاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ)**^۴ واته: کچی کاتیک خوا پزگاریان
ده کات و ده گانه و شکانی کتوپر نهوان هاویه ش بخوا داده نهین. پاشان خوای همن ده فه رمومویت:
يَمْحُدُ شَيَاهِنَا إِلَّا كُلَّ خَيَارٍ كَعُورٍ) واته: کس نکولی له نیشانه کانی نیسه ناکات جگه له
په یانشکیتیانی ناشوکر. **(خَيَارٍ)** واته: فیتلبانو فریوده ر، نهمه قسی موجاهیدو حسنه و قهتاده و
مالیک، له زیدی کوبی نه سلمه مووه و هرگیراوه.^۵ نه و کسی که هر په یانیکی دا په یانه که
ده شکیتین، واته: نزد فیتلبانو فریوده ره. **(كَعُورٍ)** واته: حاشا له و به رانه ده کات و شوکرانه بثیر نیه و
له بیری خوی ده باته وه و باسی ناکات.

(يَكَاهِنَا النَّاسُ أَنْقُوا رَبِّكُمْ وَأَخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجِزُّ وَالْدُّعَاءُ وَلَا مُولُودٌ هُوَ جَازٍ عَنِ الْوَلَوْهِ شَيْئًا إِنَّ
وَقَدْ أَنْهَى اللَّهُ حَقًّا فَلَا تَنْزَهَنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَنْزَهَنَّكُمْ بِاللَّهِ الْغَرُورُ ۝۳۳)

^۱ الاسراء (۶۷).^۲ المنکبوت (۱۵).^۳ الطبری (۲۰/۱۵۷).^۴ المنکبوت (۱۵).^۵ الطبری (۲۰/۱۵۷).

فهرماندان به له خوا ترسان و ترس و نهادز له روزی قیامه

خواه مازن دهه رمومیت: ﴿يَأَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبِّكُمْ وَأَخْشُوْيُّوْمًا﴾ واته: نهی ناده می خو بپارتن
له (توله) په روهدگارتان له و پذه ش بترسن، ﴿لَا يَجِزُّ إِلَّا عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَاءٌ عَنْ وَاللَّهِ﴾
شیئاً ایت وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ واته: هیچ باوکیک تاوانی پهله کهی همانگریت و هیچ پهله کیش شتیک له
تاوانی باوکی همانگریت بینگومان به لینی خواهه ق و پاسته. خواه مازن ترس و هبه رخه کی دینیت به
هاتنی پذئی قیامه، بزیه فرمانیان پیده کات که بیپه رستن و ترسی نهويان له دلدا بیتوله پذئی
قیامه تیش بترسن بزیه لیره دهه رمومیت: ﴿لَا يَجِزُّ إِلَّا عَنْ وَلَدِهِ﴾ واته: نهگه رباوک بیه ویت
کیانی له باشی کوره کهی بذات لینی قه بول ناکریت، هبروه ما پهله کیش بیه ویت کیانی خزی له پینیا
باوکیدا بیه خشین لینی قه بول ناکریت، پاشان خواه گهوره جاريکی تر ناموزگاریان دهکات و
دهه رمومیت: ﴿فَلَا تَغْرِيْكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا﴾ واته: نابیت زیانی دنیاوه حه سانه وه تیایدا واتان لئی
بکات که دواړې زنان له بیړیتته وه، ﴿وَلَا يَغْرِيْكُمُ بِاللَّهِ الْغَرُورُ﴾ واته: با شهیتان فریوتان نه دهات
له بر به خشندیه و دلخانی خودا، نهمه قسسه نیښو عه باس و مواجهیدو زه حهاك و قه تاده يه.
جهونکه شهیتان به لین ده دهات به فرزنده کانی ناده مه و ناوات و شتی نزد ده خاته دلیانه وه، به لام هیچ
نهه هر فریودانه، به لکو به پنچه واه وهیه وه ک خواه گهوره فه رمومیه تی: ﴿يَعِدُهُمْ وَيُنَهِّيْهُمْ وَمَا
يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا﴾ واته: (شهیتان) به لینیان پی ده دهات و نومینیان ده خاته بهر دلیان
بنن شهیتان هیچ به لینیتکان پی نادات جکه له خله تاندن نه بیت، وهمه بی کوری مونه بیمه ده لیت:
عوزهير (س) خواه لئی بیت) ده لیت: کاتیک به لای کله کم بینی نزد غه مگین بیوم و دلم ناپه حه
بوو و خهوم نه ما، له په روهدگارم پارامه وه و نویژم کردو پذئوم گرت، نا له و کاته دا که من
ده پارامه وه و ده ګريام، کاتیکم زانی فريشتې یه ک هاته لام، پیتم وت: نايا کیانی پاستکویان تکا ده کهن
بپ ناهه قیکاران یان پهله کان تکا ده کهن بپ باوکه کانیان؟ وتي: له پذئی قیامه تدا فه رمانی هه لاویزان و
جياکردن وه دهست پیده کات و ده سه لات و گوردې مه دیاره، مؤله تی تیدا نهه هیچ کس قسسه بکات به
نیزني خودا نه بیت، باوک له جیاتی کورپیدا ناکیپیت و کورپیش له جیتی باوک ګیر ناخوات، نه برایش له
جيی برا ګبر ده دریت و نه بهنده بش له جيی خاوه نه کهی ده ګریت، هر کسه غه می خویه تی و کس

الطبري (٢٠/١٥٩).

النساء (١٢٠).

نایه به هاواییه وه، که سیش بزکه س غمگین نیه، که سیش به زهی پییدا نایه توه، هه موو که سیک ته نهنا بق خوی به سوژه، که س له بری کس گیروده نایت، نه فسی نه فسیه، هر که سه و سه رقالی کاری خویه تی و هر که سه و سه داماری خوی ده گری، کوئی خوی هه لگرتووه که س کوئی بز هه لقاگریت و یارمهتی نادات، نیبنو نهی حاتم پیوایه تی کردروه.

﴿ إِنَّ اللَّهَ عِنْدُهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيَعْلَمُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْضِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَاذَا تَكُونُ غَدَاءً وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ حِلْمٌ ۝ ۲۱ ﴾

زانان به نادیاره کان هه رو خودایه

نه هه کلیلی نادیاره کانه، خودا خوی نه بیت که س لئی ناگادر نیه و که سیش نایزانیت که سیک نه بیت خودا خوی ناگادری بکات، زانینی هانتنی پهنه قیامهت پیغمه بران و فریشه نزیکه کانیش لئی ناگادر نین، ﴿لَا يَجِدُهَا لِوْقَاهَا إِلَّا هُوَ﴾^۱ واته: هیچ که س(نایزانیت) کاتکه ناشکرا بکات جکه له(پهروه ردکار). هه رو هه باران بارین هیچ که س نایزانیت خوا نه بیت، به لام کاتکه فهرمانی دا به بارینی نه و فریشتانه هی نه و کارهیان پی سپیدراوه دهیزانن، وه هر که سیکی تریش خوی مهیلی لئی بیت ناگادری ده کات. وه هیچ که سیکیش ناگای لهوه نیه له په حمدایه که خودا دهیه ویت وه دی بهتیت غهیری خودا خوی، به لام کاتکه فهرمانی دا که نیتر بیت بان می، به خته وه ره بیت بان به بخت، نه و فریشتانه هی نه و کارهیان پی سپیدراوه ناگادر ده بن و هر که سیک خودا خوی مهیلی لئی بیت له دروستکراوه کانی ناگادری ده کات. هه رو هه که سیش نایزانیت کاری سبهی پهنه چیه له دنیاداو دوازده شیشیدا. ﴿وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ﴾^۲ نایا له ولا تی خزیدا ده مریت بان له ولا تیکی تر که س ناگادری له بارهیوه نیه، نه نایته له و نایت ده چیت که خوای گوره ده فرمومیت: ﴿وَعِنَّهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ﴾^۳ واته: وه کلیلی هه موو نهیتیه کان هر لای خوایه که س نایزانیت بیتجکه نه و(خوا). فرموده نزد هاتروه ناری نه م پینجه هیتداوه به کلیله کانی نهیتی نیمامی نه حمد پیوایه تی کردروه له نه بیو بوره یده وه ده لیت: بیستم له پیغمه بری خوداوه ﴿كَلِيلٌ﴾ فرمومی: (پینچ شت ههن خوای گوره نه بیت که س نایزانیت ﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدُهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيَعْلَمُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْضِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ

^۱ الاعراف(۱۸۷).

^۲ الانعام(۵۹).

مَاذَا تَكُنْتَ سَبِّ غَدَا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَمِيرٌ^۱). نَهْ فَرِمُوده بِه سَهْنَدَه کانی پاسته. فَرِمُوده بِه نَبِيَّنِ عَوْمَر، نَيَامَنِ نَهَمَد پَیَوَایه تی کردوه له نَبِيَّنِ عَوْمَرَه دَهْلَیت: پَیَغَمَبَری خودا(عَلِیٰ) فَرِمُودی: (کَلِيلَه کانی نَهَنَی پَیَنْجَن، هَمَعَ کَه سَبِّک نَایَانَزَانَیت خودا نَهَبَیت **إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمٌ أَسَاعَةٌ وَيَنْزِلُ الْفَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْضِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَاذَا تَكُونْتَ سَبِّ غَدَا وَمَا تَدْرِي**) نَهْستِیسَقا) دَاهْ نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَمِيرٌ^۲). بَه تَهْنَهَا بُوخارَی خَرَی هَنَنَوَیه تی لَه کَتَبَی (نَهْستِیسَقا) دَاهْ لَه سَهْحِیه کَه دَیدا پَیَوَایه تی کردوه. وَه لَه تَهْفَسِیره کَه يَشَدَا بَه شَیَوه بِه کَه تَر دَیسان پَیَوَایه تی کردوه لَه عَبْدُولَی کَوَپَی عَوْمَرَه دَهْلَیت: پَیَغَمَبَر(عَلِیٰ) فَرِمُودی: (کَلِيلَه کانی نَهَنَی پَیَنْجَن پَاشَان نَهْ نَایَه تَهْ خَوَینَد: **إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمٌ أَسَاعَةٌ وَيَنْزِلُ الْفَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْضِ**) تَا کَوتَابِی نَایَه تَهْ کَه هَر بُوخارَی هَنَنَوَیه تی. فَرِمُوده بِه نَهْ بُو هَوَرَه بِرَه، بُوخارَی پَیَوَایه تی کردوه لَه تَهْفَسِیره لَه نَایَه تَهْ دَاهْ لَه نَهْ بُو هَوَرَه بِرَه (بِه زَارِی خَوَی لَی بَیَت) دَهْلَیت پَیَغَمَبَری خودا(عَلِیٰ) پَیَنْجَن لَه نَوْ خَلَکَدا بَوَو، پَیَاوَیک هَات و پَیَزِیشَت لَای وَهَتَی: نَهَی پَیَغَمَبَری خودا(عَلِیٰ) باَوَه پَچَه؟ پَیَغَمَبَر(عَلِیٰ) فَرِمُودی: (بَاوَه پَنهَوَه بِه نَهْنَدَو بِبُونَه وَهِی پَذَنَی دَوَایِسِی) پَیَاوَه کَه وَتَی: نَهَی پَیَغَمَبَری خودا(عَلِیٰ) خَوَادَو پَیَغَمَبَرَانِی وَهِی نَهْنَدَو بِبُونَه وَهِی پَذَنَی دَوَایِسِی) پَیَاوَه کَه وَتَی: نَهَی پَیَغَمَبَری خودا(عَلِیٰ) نِیسَلَام نَهَوَه بِه کَه عَبِيَادَه تَی خَوَا بَکَه و شَهِرِیکِی بَز نِیسَلَام چَه؟ پَیَغَمَبَر(عَلِیٰ) فَرِمُودی: (نِیسَلَام نَهَوَه بِه کَه عَبِيَادَه تَی خَوَا بَکَه و شَهِرِیکِی بَز دَاهْ نَیَتِیت و نَوَیَتِی فَرِز بَکَه و زَهْ کَاتِی فَرِز بَدَه بَیَت و پَذَنَی پَهْمَه زَان بَگَرِیت) وَتَی: نَهَی پَیَغَمَبَری خودا(عَلِیٰ) نِیحَسَان چَه؟ پَیَغَمَبَری خودا(عَلِیٰ) فَرِمُودی: (نِیحَسَان نَهَوَه بِه کَه عَبِيَادَه تَی خَوَا وَا بَکَه و هَدَک نَهَوَه کَه دَهْبَیِنَی، خَزْ نَهَکَار تَز نَه و نَبِيَّنِی بَنِگَمَان خَوَا تَز دَهْبَیِنَیت) وَتَی: نَهَی پَیَغَمَبَری خودا(عَلِیٰ) کَهِی قِیَامَه تَهْلَدَه سَیَت و دَیَت؟ پَیَغَمَبَر(عَلِیٰ) فَرِمُودی: (پَرسِیارِلَیکَرا لَه وَکَه سَهِی کَه پَرسِیارِدَه کَات زَانَاتِر نَیه، بَه لَام هَهَوَالَت دَهْدَهِمَی لَه بَارَهِی نِیشَان کَانِی قِیَامَه تَهْ وَه کَاتِیک کَه نِیزَه کَه سَهِرِیکِی خَرَی لَی بَوَو، نَهَوَه لَه نِیشَان کَانِی پَذَنَی قِیَامَه تَه، وَه کَاتِیک کَه پَیَخَاوس و بَوَوت و قَوَوت بُونَه بَه گَورَهِی خَلَک نَهَوَه لَه نِیشَان کَانِی قِیَامَه تَه، لَه نَوْ پَیَنْجَن شَتَدا لَه غَهِیرِی خَوَا کَه سَه نَایَانَزَانَیت: **إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمٌ أَسَاعَةٌ وَيَنْزِلُ الْفَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْضِ**، پَاشَان پَیَاوَه کَه پَیَزِیشَت.

^۱ احمد (۳۵۳/۵)، فَرِمُوده بِه کَه سَهْحِیه.^۲ احمد (۲۴/۲)، فَرِمُوده بِه کَه سَهْحِیه.^۳ فتح الباری (۶۰۹/۲).^۴ فتح الباری (۳۷۲/۸).

پیغامبر (ص) فرمودی: (بیاوه کم بـ بگیرنـ وـه)، چون بـ گـیرنـ وـه کـسانـ نـدـی. پـیـغـامـبـرـ (ص) فرمودی: (نهـوـ جـوـبـرـهـ مـیـلـ بـوـهـاتـ بـقـنـهـ وـهـیـ نـایـنـهـ کـهـ تـانـ فـیـرـ بـکـاتـ).^۱ بوخاری دیسان پـیـوـایـهـ تـیـ کـرـدـوـهـ لـهـ کـتـیـبـیـ نـیـمـانـدـاـ، مـوـسـیـمـیـشـ لـهـ چـهـنـدـ پـیـگـارـهـ پـیـوـایـهـ تـیـ کـرـدـوـهـ.^۲ کـهـ لـهـ نـهـوـهـ لـیـ شـهـرـحـیـ بوخاریدـاـ قـسـمـانـ لـیـ کـرـدـوـ باـسـیـ نـهـوـ فـرـمـوـودـهـیـ گـورـهـیـ مـوـسـلـمـانـانـمـانـ کـرـدـ عـوـمـرـیـ کـوـپـیـ خـتـابـ لـهـوـ بـارـهـیـهـ وـهـ بـهـ درـیـشـیـ پـیـوـایـهـ تـیـ کـرـدـوـهـ، کـهـ مـوـسـلـیـمـ هـیـتاـوـیـهـ تـیـ. خـواـیـ مـهـنـدـ فـرـمـوـیـتـ: (وـمـاـ تـدـرـیـ نـفـسـ بـأـيـ أـضـرـعـ تـمـوـتـ) قـهـتـادـهـ دـهـلـیـتـ: چـهـنـدـ شـتـیـکـهـ خـواـیـیـهـ تـیـ کـرـدـوـهـ بـهـ خـزـیـهـ وـهـ، فـرـیـشـتـ نـزـیـکـهـ کـانـیـشـیـ لـیـ نـاـگـادـارـ نـهـ کـرـدـوـهـ لـهـ کـهـلـ پـیـغـامـبـرـهـ کـانـیـشـداـ (سـهـلامـیـ خـواـیـانـ لـیـ بـیـتـ)، (هـلـ اللـهـ عـلـیـمـ خـیـرـ) بـهـ دـلـیـلـیـهـ وـهـ خـواـ زـانـوـ نـاـگـادـارـهـ وـاتـهـ: هـیـچـ کـسـیـکـ لـهـ خـمـلـ نـازـانـیـتـ کـهـ قـیـامـتـ دـیـتـ لـهـ وـ سـالـیـدـاـ یـانـ چـ مـانـگـیـکـداـ یـانـ لـهـ چـ شـهـوـ بـذـیـثـکـداـ، (وـبـیـزـلـ الـفـیـثـ) وـاتـهـ: هـیـچـ کـهـسـ نـازـانـیـتـ کـهـیـ بـارـانـ دـهـبـارـیـتـ شـهـوـ یـانـ بـذـ، (وـیـعـلـمـ مـاـ فـیـ الـأـرـحـامـ) وـاتـهـ: کـسـیـشـ نـازـانـیـتـ چـیـ لـهـ پـهـ حـمـدـیـهـ نـایـاـ نـیـهـ یـانـ مـیـ، سـوـرـهـ یـانـ پـهـشـهـ، نـمـهـ چـ شـتـیـکـهـ (وـمـاـ تـدـرـیـ نـفـسـ بـأـيـ أـضـرـعـ تـمـوـتـ) یـانـیـ: هـیـچـ کـسـیـکـ دـهـمـرـیـ لـهـوـانـیـهـ سـبـهـیـ توـشـیـ لـیـقـ وـمـانـیـکـ بـیـتـ، (وـمـاـ تـدـرـیـ نـفـسـ بـأـيـ أـضـرـعـ تـمـوـتـ) یـانـیـ: هـیـچـ کـسـیـکـ لـهـخـلـکـیـ نـازـانـیـتـ سـبـهـیـ لـهـکـوـئـیـ نـهـمـ زـهـوـیـهـ دـاـ پـادـهـکـشـیـ، سـبـهـیـ بـعـرـیـ وـ کـیـانـتـ دـهـرـیـتـ یـانـ لـهـوـانـیـهـ لـهـ وـشـکـانـیـدـاـ، لـهـنـاـوـ کـنـیـدـاـ، یـانـ لـهـنـاـوـ دـهـشـتـدـاـ.^۳ لـهـ فـرـمـوـودـهـیـ کـدـاـ هـاتـوـهـ: (خـواـیـ گـورـهـ کـاتـیـکـ بـیـوـیـتـ کـیـانـیـ عـهـدـیـکـیـ بـکـیـشـتـ لـهـ سـرـ زـهـمـیـنـیـکـداـ پـیـوـیـسـتـیـکـیـ بـقـنـهـ وـهـدـیـ دـهـهـیـتـ لـهـ شـوـیـنـهـ دـاـ).^۴ حـافـیـزـ نـبـولـ قـاسـمـیـ تـهـبـرـانـیـ (الـحـافـظـ أـبـوـ القـاسـمـ الطـبـرـانـیـ) پـیـوـایـهـ تـیـ کـرـدـوـهـ لـهـ مـوـعـجـهـمـ گـورـهـکـیدـاـ (الـمـعـجمـ الـكـبـيرـ) لـهـ مـوـسـنـهـدـیـ نـوـسـامـهـیـ کـوـپـیـ زـهـمـیـنـیـکـداـ مـهـکـینـ پـیـوـیـسـتـیـکـیـ بـقـنـهـ وـهـدـیـ هـیـتاـوـهـ لـهـ سـرـ زـهـمـیـنـهـ دـاـ).^۵

^۱ فتح الباري (۳۷۲/۸).^۲ فتح الباري (۱۶۰/۱)، مسلم (۳۹/۱).^۳ الطبراني (۱۶۰/۲۰).^۴ الحاكم (۱۴۲/۱).^۵ الطبراني (۱۷۸/۱)، فـرـمـوـودـهـیـ کـیـ سـهـ حـیـحـهـ.

لە مەككەدا ھاتووهتە خوارمۇھ

بىزى سۈرەتى (الف، لام، ميم) اى سە جىدە

بۇخارى بىوايىتى كىدوووه لە كىتىبى (الجمعة) دا لە ئېبو ھورەپىرەوە دەلىت: پېغەمبەر ﷺ لە بەيانى

بىزى مەينىدا، ﴿الَّتَّهُ تَنْزِيلٌ﴾ سە جىدە و ﴿هَلْ أَنَّ عَلَى الْإِنْسَنِ﴾ دەخويىند، موسىلىمىش بىوايىتى

كىدوووه.^۱ ئىمامى ئەحمد بىوايىتى كىدوووه لە جاپىرەوە دەلىت: پېغەمبەر ﷺ نەدەخورت تا ﴿الَّتَّهُ

تَنْزِيلٌ﴾ بىزى ئەلزى يېبۈر ئەلئىك بېرىد. تەنها ئىمامى ئەحمد خىزى مەيناوىتى.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿الَّتَّهُ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَبَّ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ﴾ ^۲ أَمْ يَقُولُونَ أَفَرَنَّهُ بَلْ هُوَ الْعَقْدُ مِنْ زَيْكَ

إِشْنَدِرَ قَوْمًا مَا آتَيْتُهُمْ مِنْ تَلَبِّيرٍ مَنْ قَبْلَكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ﴾ ^۳

قورئان كىتىبى خودايە و ھىچ گومانىتىكى تىدا نىھ

لە پىشەوھ قىسە كرا لە سەر ئەم پىتانە لە سۈرەتى (البقرة) دا پىپىست ناكات لىرەدا دووبارەى

بىكىنەوە، ﴿تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَبَّ فِيهِ﴾ واتە: ئەم كىتىبە پەوانە كراوه ھىچ گومانىتىكى تىدا نىھ،

﴿مَنْ رَبَّ الْمَلَائِكَةِ﴾ واتە: لە لايەن پاھىتىرى جىبهانەوە نىردىراوه. پاشان خوابى مەزن باسى

موشىركە كان دەكەت و دەفرەرمۇيت: ﴿أَمْ يَقُولُونَ أَفَرَنَّهُ﴾ واتە: بەلكو دەلىن: مەلى بەستۈرە، واتە:

خۆى ئەمەى دروست كىدوووه قىسە خۆيەتى، ﴿بَلْ هُوَ الْعَقْدُ مِنْ زَيْكَ إِشْنَدِرَ قَوْمًا مَا آتَيْتُهُمْ مِنْ تَلَبِّيرٍ مَنْ

قَبْلَكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ﴾ واتە: بەلكو ئەم قورئانە پاستەوە لە لايەن پەروھردگارتىوھ پەوانە كراوه، تا

بە هۆى ئەم قورئانەوە ترس وەبار كەلى بىنېت، كە لە پىش تو كەس نە تىرساندۇن، بەلكو پىنى

پاست بىگىنەبەر.

^۱ فتح البارى (٤٢٨/٢).

^۲ مسلم (٥٩٩/٢).

^۳ أحمد (٣٤٠/٢)، فەرمۇدە يەكى لوازە.

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا يَنْهَا فِي سَيَّرَةِ أَيَّامِهِ أَسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ إِلَّا تَذَكَّرُونَ ﴾ ۱ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنْ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرِجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفُ سَنَةٍ ۝ مَمَّا تَعْدُونَ ۝ ذَلِكَ عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهِيدُ الْعَزِيزُ الْحَمِيرُ ۝ ۱﴾

هد خودا و دهیتنه رو به بریو بدهی بوونه و هر

خوای گهوره دهه رمومیت: ﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا يَنْهَا فِي سَيَّرَةِ أَيَّامِهِ أَسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ﴾ واته: خوای گهوره باسی نهوه دهکات که نهوه و دهیتنه هموو شتیکه و ناسمانه کان و زه مین و نهوهی له نیوانیاندایه له شهش پیژدا دروستی کردوه، پاشان له سار تهخت دامه نداوه، له پیشهوه له و بارهیه و دواوین. ﴿مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ﴾ واته: به لکو هر نهوه خاوهن ده سه لاتوه هموو شتیک مولکی نهوه و نهوه دروستی کردوه و نهوه به پیوهی دهبات و توانای به سار هموو شتیکدا ههیه، هیچ درست و گهورهیک نیه عبده کانی پشتی پس بیهستن و تکایان بتو بکات، خوی نه بیت و به نیزی نهوه نه بیت. ﴿إِنَّمَا لَنَا تَذَكُّرُونَ﴾ واته: نهی نهوه کسانه غیری خوا ده به رستن و پشت به غیری خوا ده به ستن، خودا نزد پاکو بی عهیبه دهوده لهوهی که هاوهله و هاووینه هه بیت، شهريکی نیه و تنهایه هیچ په رستراویک نیه نهوه نه بیت و غیری نهوه په رودگاریکی ترنیه. پاشان خوای مهزن دهه رمومیت: ﴿يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنْ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرِجُ إِلَيْهِ﴾ واته: فه رمانی خوی داده به زینیت له ناسمانه هره بزره کانه و به وینیه نهوان زه ویشی دروست کردوه فه رمانی خوا له نیوانیاندایه فه رمومیه تی: ﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهَا يَنْزَلُ الْأَمْرُ بِمِنْهَا﴾ ۱ واته: خوا راتینکه که حوت ناسمانی دروست کردوه و به وینیه نهوان زه ویشی دروست کردوه فه رمانی خوا له نیوانیاندایه داده به زینیت. کرداره کان بهز ده کریته و به نهوه باره کایه له سهرو ناسمانی نهیاه، ماوهی نیوانی نهوه شوینه و سهرو زه مین پینج سه د ساله، بارستایی (سمک) نهوه ناسمانه پینج سه د ساله، موجاهیدو قه تاده و زه ححک دلیین: دابه زینی نهوه فریشته به بتو ماوهی نهوه پینج سه د ساله و بهزیونه و هی که ماوهی پینج سه د ساله، له چاوترو کانیکدا ده بیپریت، بتویه خوای گهوره فه رمومیه تی: ﴿فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفُ سَنَةٍ مَمَّا تَعْدُونَ﴾ واته: له پیشیکدا (قیامه تدا) که نهندازه کهی هه زار ساله له و سالانه نیوه ده بیهیتین. پاشان دهه رمومیت: ﴿ذَلِكَ عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهِيدُ الْعَزِيزُ الْحَمِيرُ﴾ واته: نهوه (خوا)

زانایی به هممو نهیتی و ناشکراییک به دهسه لات و میهربانه. و اته هر خودایه کاربیاری هممو شتگان به پیووه ده بات و شایته به سه رکرده وهی عبده کانیه وه هرچیان کردیوه گهوره و بچوک دیارو نادیار بر زده کریته وه بتو لای نه و خاوهن ده سه لاتیکی وايه که ملی دانه و اندووه به هممو که سیلک و زال بوروه به سه ریداو ملی پیش تقدیر کردیوه. خاوهنی سونو به زهیه بق باوه رباران، له کاتی ده سه لاتیدا هر به به زهیه و له کاتی دلخانیشدا هر خاوهن ده سه لات، تاخز نه وهیه که مال و پاک و بی عهیی ده سه لات له گهان به زهییدا، به زهیی له گهان ده سه لاتدا، خاوهنی به زهیه و بی که و کریبه.

﴿الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبِدَا خَلَقَ الْإِنْسَنَ مِنْ طِينٍ ⑧﴾ **﴿لَمْ يُجَعَلْ نَسْلَمَةً مِنْ شَلَّةٍ مِنْ مَأْوَى مَهِينٍ ⑨﴾**
﴿ثَرَسَوَنَهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِيٍّ وَجَعَلَ لَكُمُ الْسَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْقَادَ قَلِيلًا مَا نَشَكَرُوكَ ⑩﴾
﴿كُوَانِكَارِيَهُ كَانَى خُودَا لَهُ وَدِيهِيَتَانِي مَرْؤُدَا ⑪﴾

خوای گهوره باسی ناوه ده کات که هر خزی هممو شتگانی به پیکوبیتکی و ته اوی دروستی کردیوه هیچ که موکوبیه کیان تیدا نیه، مالیک ده لیت: له زهیدی کوبی نه سله ماهه: **﴿الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ**
شَيْءٍ خَلَقَهُ ⑫﴾ و اته: به پیکوبیتکی هممو شتیکی دروست کردیوه مرؤفیشی له همه له وله دوایشدا هر به پیکوبیتکی دروستی کردیوه، پاش نه وهی خوای گهوره باسی دروستبیونی ناسمانه کان و زه مینی کردیوه، که دیته سه رباسی و دیهیتانی مرؤه فه رمومویه تی: **﴿وَبِدَا خَلَقَ الْإِنْسَنَ مِنْ طِينٍ ⑬﴾**
 و اته: ناده میشی له سه ره تادا له قوب دروست کردیوه، **﴿لَمْ يُجَعَلْ نَسْلَمَةً مِنْ شَلَّةٍ مِنْ مَأْوَى مَهِينٍ ⑭﴾** و اته:
 زاونی ده کن به هزی نه و تننکه ناوه کم بایه خهوره که ده رده چیت له پشتی پیاوو سنگی زنه وه،
﴿ثَرَسَوَنَهُ ⑮﴾ و اته: پاشان ناده می دروست کرد نزد به جوانی و پیک و پیکی، **﴿وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِيٍّ**
وَجَعَلَ لَكُمُ الْسَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْقَادَ ⑯﴾ و اته: له گیانی تاییه تی خزی کرد به بردیادو گویچچک و چاوو دلیشی پیندا، **﴿قَلِيلًا مَا نَشَكَرُوكَ ⑰﴾** و اته: همندیکی که مтан سوپاسی خودا ده کن له سه ره و توانایه که خوای گهوره پیشی داون، به خته وه رنه و که سه یه که له خوابه رستی و په زامه ندی نه ودا به کاریان دینیت.

﴿وَقَالُوا إِذَا ضَلَّنَا فِي الْأَرْضِ أَوْ نَا لَنِي خَلَقَ جَدِيدًا بَلْ هُمْ يَلْقَاء نَبِيَّمْ كَفَرُونَ ⑱﴾ * **﴿قُلْ يَسْأَلُنَّكُمْ مَلَكُ الْمَوْتَ الَّذِي مُكِلِّ بِكُمْ ثُمَّ إِنَّ رَبِّكُمْ تُرَجَّعُونَ ⑲﴾**

وَلَا مِنْ نُّهُ وَكَدَسَانَهِي كَه زِينَدَوَبِيَوَونَهُوَه بَه دَوَورَ دَهْزَانَه
خوای گهوره باسی موشیریکه کان دهکات که چهنده به دووری ده زان زیندو بکرینه وه کاتیک نه لین
وهک خوای مهزن ده فه رمومیت: ﴿وَقَالُوا إِذَا أَضَلَّنَا فِي الْأَرْضِ﴾ واته: کاتیک لاشمان پارچه پارچه
بیو پذار تواوه له ناو زه ویداونه ماو پیشیشت، ﴿أَعْنَا لَفِي خَلْقِ جَدِيدٍ﴾ پاش نه وه جاریکی تر
زیندو ده بیننه وه وهک خزمان لی دیته وه، نه وهیان به لاه نقد دورو و محاله، به لین نه وه به لای
لازانی و بیهیزی نهوانه وه دورو به لام به لای توانا و ده سه لاتی خوداوه که یه کم جار و هدی هینداون له
نه بروونه وه که مهیلی له هر شتیک بیت ده فه رمومیت ببه، ده بیت، بزیه خوای مهزن فه رمومیتی:
﴿بَلْ هُمْ يُلْقَأُونَ رَبِّهِمْ كُفَّارُونَ﴾ واته: به لکو نهوانه بیو ایان به پیو و بیو بیونه نیه له کمل خودا، پاشان
فه رمومیتی: ﴿قُلْ يَوْمَ فَنُكُمْ مَلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وَيُلْكِمُ﴾ واته: (نهی موحده مهد (علیهم السلام)) بلی فریشتهی
کیان کیشان که کیان کیشانی نیوهدی پی سپیدراوه ده تانمرنیت. لم نایه ته وه وا ده ردہ که ویت که
فریشتهی کیان کیشان فریشتهی کی دیاریکراوه له ناو فریشته کاندا، وهک چلن ده ردہ که ویت له
فه رموده که به راندا که له پیشنه وه باسکرا له سورهتی (ابراهیم) دا، وهک له هندی قسی
پیشینه کاندا هاتووه به عیزانیل ناویانگی ده رکردووه و فریشتهی تریشی له کله، وهک قه تاده و
که سانی تریش و تقویانه.^۱ وه هر بهو شیوه ویه له فه رموده دا هاتووه که نه و کزم لهی له کله تی
کیانه کان له هممو بشه کانی له شدا ده ردہ هیندن کیانه کان ده گنه قوب قورپاگه فریشتهی کیان کیشان
لو ویدا و هری ده گریت و ده بیت، موجهید ده لیت: زه مینی بتو کراوه ته وه لبهر ده ستیدایه وهک
ته شتیک (تاسیه که) هر کاتیک ناره نزو بکات دهستی ده یکاتی: ﴿ثُمَّ إِنَّ رَبَّكُمْ تَرْحَمُونَ﴾ واته:
پاشان ده بیرینه وه بتو لای خوا کاتیک که زیندو ده گرینه وه و هله دهستن له ناو گلپه کانتاندا بتو
پاداشتدانه وه.

﴿وَلَئِنْ تَرَى إِذَا الْمُجْرِمُونَ نَاكِشُوا رُؤُسِهِمْ عَنَّدَ رَبِّهِمْ رَبِّنَا أَنْصَرَنَا وَسَيِّقْنَا فَأَرْجِعْنَا نَعْمَلْ صَلِيلَتَأْنَا
مُوقْنُونَ﴾^۲ وَلَئِنْ شَنَّا لَأَنْسَاكَلْ نَقِيسْ هُدَنَهَا وَلَكِنْ حَقَّ الْقَوْلِ بِقِيَ لَأَمَلَانَ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ
وَالنَّاسُ أَجْمَعِينَ^۳ مَذْوُقُوا إِيمَانَ نَسْبَمْ لِقَاءَ يَوْمَكُمْ هَذَا إِنَّا نَسِيَّتُكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخَلِيلِ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾^۴

۱ الطبری (۱۷۵/۲۰).

۲ الطبری (۱۷۵/۲۰).

بَاسِ خَرَابِيْ گُوزه رانی موشیکه کان له بُوژی قیامه تدا

خوای گهوره باسی حال و گوزه رانی خرابی بتپه رستان ده کات کاتیک به چاوی خوبیان زیندو بیرون و ده بینن و له خزمتی خودای مهندسا ده و هستن، سه رشیپو خجاله تن سه بر زن تاکه نه و له شه رماندا و هک خودا ده فه رمومیت: ﴿وَلَوْ تَرَى إِذَا أَمْتَحِنُهُنَّ فَأَكْشَوُا رُؤْسِهِنَّ عَنَدَ رِيْهُنَّ رَبَّنَا أَبْصَرَنَا وَسَعَنَا﴾ نه لین: ئیستا نیمه کویت بز ده گرین و فه رمانه کانت به جن دینین، و هک

خوای گهوره له نایه تیکی تردا فه رمومیه تی: ﴿أَسْعَهُنَّ يَوْمَ وَأَبْصَرُ يَوْمَ يَأْتُونَا﴾^۱ واته: نای که چهنده بیسرو بینه بن بقیتیک که دینه و بز لامان (له قیامه تدا). بهم شیوه و ده چنده و به خوبیاندا و لومه ای

خوبیان ده کن کاتیک که چوونه ناو ناگر نه لین: ﴿لَوْ كُنَّا شَمَّعْ أَوْ نَفَقُلْ تَأْكَأْ فِي أَصْبَحِ الْسَّعِيرِ﴾^۲ واته: نه که رقسی (پیغامبران) مان بیستایه یان تیکی بیشتبایه نه مهلو له هار پیانی دلذه خ نه ده بیوین.

هر بهو شیوه و نه و کسانه ای که بتپه رستن نه لین: ﴿رَبَّنَا أَبْصَرَنَا وَسَعَنَا فَأَرْجَعَنَا﴾^۳ واته: نه ای خودایی به چاو بینیمان و به گوی بیستمان بمانگیپه و به زیانی دنیا، ﴿تَعْمَلُ صَلِحًا إِنَّا مُوْنَتُرُكَ﴾

واته: کاری چاک ده کین چونکه چاک زانیومانه و بومان ده رک و تورو که به لینی تو پاسته و هاتن بز لات راسته، خوای گهوره خوی چاکیان ده ناسیت و ناگای لیبانه، نه که ر بیانگه پیشتبایه و به زیانی دنیا دیسان ده چنده و سه ره مان و کارو و هک خوبیان لیدیتیه و ده دست ده که نه و به خوانه ناسی و بروبا به نیشانه کانی خودا ناکه ن و دزاییتی پیغام بره کانی ده کن، و هک خوای گهوره فه رمومیتی له نایه تیکی

تردا: ﴿وَلَوْ تَرَى إِذَا وُقْتُوا عَلَى الْأَنْارِ فَقَالُوا يَلَّا نُرْدُ وَلَا نُكَذَّبُ إِنَّا يَنْتَهِي رَسَّا﴾^۴ واته: و نه که ر بیان بینیت کاتیک له سه ر قه راغی دلذه خ و هستینداون که ده لین: خزرگه ده گه پر تراپیه و به دنیا و به لکه کانی

په روه رد گارمان به درق نه ده زانی. وه لیره دا فه رمومیه تی: ﴿وَلَوْ شَنَّا لَآنِينَا كُلَّ تَقْيَى هُدَنَاهَا﴾^۵ واته: نه که ر بمانویستایه پیغمورونیمان به هه مه و که سیک ده دا. و هک خوای گهوره له نایه تیکی تردا

فه رمومیه تی: ﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَآمَنَ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيعًا﴾^۶ واته: و نه که ر په روه رد گارت بیویستایه نه و نه و (خلکه ای) وا له زه ویدا هه مه و تیکپا بپوایان ده هینتا. ﴿وَلَكِنَّ حَقَّ الْقُولُ مَقِيٌّ

^۱ مریم(۳۸).

^۲ الملك(۱۰).

^۳ الانعام(۲۷).

^۴ يونس(۹۹).

لَا مَلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسُ أَجْعَيْتُمْ^{۴۶} وَاتَّه: لَه مَرْدُوْو دَهْسْتَكَه نَاكَرْ دَهْبَرِي دَاوِنَ وَمِيعَ پَهْنَا شُونَيْنِيكَه نَيهِ پَوَوي تَيِّ بَكَنَ وَبَقَيَ بَچَنَ، پَهْنَا دَهْگَرِينَ بَه خَواوَنَاهَ جَوانَهَ كَانَ وَمَزْنَهَ كَانَ لَهُو نَاكَرَه، وَه دَهْ فَارِمُوْيَتِ: «فَذُوقُوا إِيمَانَ نَسِيمَ لِقَاءَ يَوْمَكُمْ هَذَا»^{۴۷} وَاتَّه: دَهْلَتِ بَه خَهْلَكَه نَاكَرَه بَه شَيْوهِي سَهْرَه نَهْشَتَه تَانَهَه تَهْشَه رَلِيدَانَ دَهْهَي نَهُو سَرِيزَاهَ بَچَيْنَه بَه هَهْيَ نَهُو بَيْتَاهَه بَريَه وَبَه دَوْدَرَ زَانِينَ وَلَه بَيرِكَرِدنَي نَهُو بَقَزَه وَهكَه نَهُوهِي كَه هَرِكَيْزَ بَوَونَادَاتَ. هَهَا نَسِيمَكُمْ هَذَا»^{۴۸} وَاتَّه: نَيمَهش نَيهِه لَه بَيرَه خَوْمَانَ دَهْ بَهْيَه وَه، خَوايَه كَهْرَه هِيَچَيَه لَه بَيرَه نَاهِيَتِه لَه بَهْيَه بَهْيَه بَهْيَه كَهْرَه كَهْرَه مَامَهَه لَه بَهْيَه بَهْيَه وَهكَه خَوايَه مَذَنَه فَهَرِمُوْيَه تَيِّ: «الْيَوْمَ تَسْتَكُونَ كَمَا نَسِيمَ لِقَاءَ يَوْمَكُمْ هَذَا»^{۴۹} وَاتَّه: نَهْ مَهْهَه لَه بَيرَتَانَ دَهْ كَهْنَه هَرِچَونِيكَه نَيهِه بَهْهَه تَانَهَه لَه بَيرَه چَوَوبِيو. وَه دَهْ فَهَرِمُوْيَتِ: «فَذُوقُوا عَذَابَ الْخَلِيلِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ»^{۵۰} وَاتَّه: تَاهِيَه سَرَا بَچَيْنَه بَه هَهْيَ نَهُو بَيْتَاهَه بَريَه وَخَوانَهَ نَاهِيَه تَانَهَه وَهكَه خَوايَه كَهْرَه لَه نَاهِيَتِيَكَه تَرِدا فَهَرِمُوْيَه تَيِّ: «هَلَا يَذْكُرُونَ فِيهَا بَرْدَا وَلَا شَرَابًا»^{۵۱} إِلَّا حَمِيَّا وَغَسَّاقًا^{۵۲} جَرَأَهَ وَقَافَا^{۵۳} إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حَسَابًا^{۵۴} وَكَذَبُوا بِنَاهِيَتِنَا كَذَابًا^{۵۵} وَكُلُّ شَوْءٍ أَخْبَيْتَهُ كَنَبَا^{۵۶} فَذُوقُوا فَلَنْ تَرِيدُكُمْ إِلَّا عَذَابًا»^{۵۷} وَاتَّه: تَيِّيدَا نَاهِيَه نَهُهَه سَارِديَه وَفِيَنَكِي وَنَهُهَه خَوارِدَه وَه، مَهْكَرَه نَاهِيَه لَه كَلَلَه وَكَيْمَه وَزَوْخَاهَ، پَادَاشَتَه دَهْ دَرِيَه وَه بَهْيَه كَهْنَه كَانِيَانَ، چُونَكَه بَيْتَوْكَمانَه وَهانَ بَه تَهْمَاهِ لَيْپَرِسِينَه وَه نَهْبَونَ، وَه نَاهِيَه تَاهِيَه كَانَهِيَانَ بَه دَرَقَ دَهْ زَانِه چَوَنَ بَه دَرَقَ زَانِيَنِيكَه، لَه كَاتِيَكَدا هَمَمو شَتِيَكَمانَ زَمارِدووه (له سَهْرَيَانَ) بَه نَوْسِينَ، نَيِّنِجا بَچَهَنَ (سَنَاهِيَ خَوتَانَ) هِيَجَتَانَ بَه زِيَادَه نَاكَرَه بَه نَهْ بَيِّتَه سَرَا نَهْ بَيِّتَه.

«إِنَّمَا يَوْمُنِيَّاتِنَا الَّذِينَ إِذَا دُكَّرُوا إِلَيْهَا خَرُوا سُجَّدًا وَسَبَحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكِنُونَ^{۵۸}
١٥ تَسْجَدَنَ جُنُوِّهِمْ عَنِ الْمَصَاحِعِ يَدْعُونَ رَبَّهِمْ حَوْفًا وَطَمَّمًا وَمَمَّا رَزَقَهُمْ يُنْفِقُونَ^{۵۹} فَلَا تَعْلَمُ
نَفْسٌ مَا أَخْفَى لَهُمْ مِنْ فَرَّةٍ أَعْيُنٍ جَرَاءٍ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ»^{۶۰}

زَيانَ وَگُوزَه رَانِي خَاوَنَ بَاوِهِرُو پَادَاشَتِيَانَ

خَوايَه مَذَنَه دَهْ فَهَرِمُوْيَتِ: «إِنَّمَا يَوْمُنِيَّاتِنَا»^{۶۱} وَاتَّه: نَهِيَه كَه سَانَهِي بَهْوَايَانَ بَه نَيِّشَانَه كَانَه نَيِّمه مَهِيَه وَه بَهْيَه دَهْ زَانِه، «الَّذِينَ إِذَا دُكَّرُوا إِلَيْهَا خَرُوا سُجَّدًا»^{۶۲} وَاتَّه: كَاتِيَكَه كَه كَوَتِي بَهْ دَهْگَرِينَ بَه

^{۴۶} الجاثية(۴۴).

^{۴۷} النبأ(۲۰-۲۴).

کردارو گفتار پیشی هله‌ده سن و شویتی ده کهون، «وَسَبَحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكِنُونَ»^۱ واته: سپاسی خودا ده کهن و باسی پاک و بی عدیتی نه و ده کهن و خزیان به زل نازان و گوتیا به لان، به پیچه وانه‌ی نه و خز به زل زان و لاده رو خوانه ناسانه، وه له نایه‌تیکی تردا فرمومیتی: «إِنَّ الَّذِي يَسْتَكِنُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدُ الْخُلُونَ جَهَنَّمْ دَاهِرِينَ»^۲ واته: به راستی نه وانه‌ی خز به گهوره ده زان و یستکردن عن عبادتی سید خلون جهنم داهرین^۳ واته: به سره شرپی ده چنه دزه خه وه. پاشان فرمومیتی: «تَسْجَافَ جُنُوِّيْهِمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ» مه بست پیشی شه و نویژکردن و از هیتانه له خه وتن و پالکه وتن له ناو جینگی گه رم و نه رمدا، موجاهیدو حسن له نایه‌ته دا: «تَسْجَافَ جُنُوِّيْهِمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ» ده لین: مه بست پیشی شه و نویژکردن.^۴ زه حکای ده لین: واته: نویژی عیشا به جه ماعده و نویژی به یانی به جه ماعده. «لَيَدْعُونَ رَبَّهِمْ خَوْفًا وَطَمَّعًا» واته: به ترس و به نومیده وه له خوا ده پارپنه وه و له سزای ده ترسن و به ته مای پاداشتی نزدیشن، «وَمَا رَأَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ» واته: له سامانه‌ی که پیمان به خشیون نهوده‌ی فهربه له سه ریان دهیده ن و خیر و بیری نقدتیشی لی ده کهن، پیشنه‌نگو مه نز و جی شانانی هه مومن له به خشنده بیدا له دنیا و له دوا پیغامبه ری خودایه^۵، نیمامی نه حمد پیوایتی کردیووه له مه عازی کوچی جه به لوه ده لین: له خزمت پیغامبه ردا بروم^۶ له سه فریتکدا پیتیک لیتیه وه نزیک بروم هه ممو به پیوه بروین وتم: نهی پیغامبه ری خودا^۷ ناگادرام بکه له کاریک که بمخاته به هشت و له ناگر دورویم بخاته وه فرمومی: (به راستی تو پرسیارت له شتیکی نزد مه نز کردیووه، به لام ناسانه بز که سیک که خوا بزی ناسان بکات، عیباء‌هتی خوا بکه و هاره لی له میع شتیکدا بز دامه‌نی، نویژ بکه و زه کات بدده و پیشو بکره و حاج بکه، پاشان فرمومی: نایا ده روازه کافی چاکهت پیشان بددهم؟ پیشو قله‌لغانه، خیر کردن تاوان ده کوئیتیتی وه، وه نویژی پیاویک له شهودا، پاشان نه م نایه‌ته خویند: «تَسْجَافَ جُنُوِّيْهِمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ» تا نه م نایه‌ته که ده فرمومیت: «حَرَمَ إِيمَانًا كَثُرًا يَعْلَمُونَ»^۸ پاشان فرمومی: نایا خه بهرت بددهمی به سه رو نه استون و لو تکه بارزی نه م کاره؟ وتم: بعلی نهی پیغامبه ری خودا^۹ فرمومی: (سه ری نه م کاره نیسلامه نه استونه که ای نویژه لو تکه بارزیشی جیهاد کردن له پیشی خودا، پاشان فرمومی: نایا هه والت بددهمی به ساری نه مانه هه ممومی؟) وتم: بعلی نهی پیغامبه ری خودا^{۱۰}، جا پیغامبه ری^{۱۱} زمانی خلی کرت و

الفافر(۱۰).

الطبیری(۱۸/۲۰).

پاشان فه رمومی: (نامهای خوت بگره و پاریزه). وتم: نهی پیغامبری خودا(صلی الله علیه و آله و سلم) نایا سزا دهد زین بهوهی که به زمان دهیلین؟ فه رمومی: (دایکی خوت پرده پوت بچ بکا! نهی معاز، نایا خه لکی له ناو ناگردا له سر ده و چاویان راده کیشیرت هه ممو به رهه می زمانیان نیه؟^۱) تیرمزی و نهسانی و نینبو ماجه یش پیوایه تیان کردوده، تیرمنی ده لیت: چاکو پاسته (حسن صحیح).^۲ خوای مه زن ده فه رمومیت: «فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أَخْفَىٰ لَهُمْ مِنْ قُرْبَةٍ أَعْيُّنٌ» وات: هیج که سیک نازانیت مه زن نه شتهی که خودا بتو شاردوونه توه لهو به هشت و به هره زقه نه بپاره و هتاهمه تایانه و تام و چیزی کی و ها زقد کس نهیدیوه و نه بیستووه و به دلیشیدا نه هاتووه، له بر نهوهی نهوانه کرده و کانی خویان ده شاردنوه خوایش نه م به هشت و هه ممو به هرده پیتاون له به رامبه رنه و کارنه یاندا، چونکه پاداشت له شیوهی کرداره، حسنه نی به سری ده لیت: کزم لیک کداره کانیان شارده وه، خودایش شتیکی بچ نه وان شارده وه چاون نهیدیوه و به دلی کسیشدا نه هاتووه نینبو نه بی حاتم پیوایه تی کردوده. بوخاری ده لیت خوای گوره ده فه رمومیت: «فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أَخْفَىٰ لَهُمْ مِنْ قُرْبَةٍ أَعْيُّنٌ» پاشان پیوایه تی کردوده له نهبو هوره بیره وه (ره زای خوای لئی بیت) نه ویش له پیغامبره وه (صلی الله علیه و آله و سلم) فه رمومی: (خوای مه زن که سیشدا نه هاتووه). نهبو هوره بیره ده لیت: نه گکر حاز ده کن نه م نایه ته بخوین: «فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أَخْفَىٰ لَهُمْ مِنْ قُرْبَةٍ أَعْيُّنٌ».^۳ موسیم و تیرمزیش پیوایه تیان کردوده، تیرمزی ده لیت: فه رموده یه کی دروست و پاسته.^۴ و له پیوایه تیکی تردا له بوخاریه و هاتووه: (به دلی کسیشدا نه هاتووه دانراوه (پاشه که) و کراوه) غه بیری نه وهی نیوه لئی ناگادان).^۵ و له نهبو هوره بیره وه (ره زای خوای لئی بیت) ده لیت پیغامبری خودا(صلی الله علیه و آله و سلم) فه رمومی: (هر که سیک ده چیته به هشت که یف خزش و پاده بوبیرت و ناثومید نیه و بیتاقه ناییت، جلویه رگی خراب ناییت و ناپزیت گه نجیشیشی له ناو ناچیت و ناپوات و هر ده مینیت، له ناو به هشتدا شتی و امهیه چاون نه بیبنیووه و گوئ نه بیستووه و به دلی

^۱ احمد (۵/۲۳۱)، فه رموده یه کی حسنه.

^۲ تحفة الأحوذی (۳۶۲/۷)، النسائي في الکبری (۴۲۸/۶)، ابن ماجه (۱۳۱۴/۲)، فه رموده یه کی حسنه.

^۳ فتح الباری (۳۷۵/۸).

^۴ مسلم (۴/۲۱۷۴)، تحفة الأحوذی (۹/۵۶).

^۵ فتح الباری (۳۷۵/۸).

که سی شدنا نه هاتووه)، موسیلیم پیوایته کرد ووه.^۱ «جزءاً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» واته: نه م پاداشته (ده در تنه ووه) به هری نه و کرده وانه که کرد وویانه.

﴿أَفَنَكَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَإِسْقَأَ لَا يَسْتَوِنَ﴾^۲ أَمَا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَاحَتُ الْمَلَوِيٰ نَزْلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ^۳ وَلَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَا وَنِهُمُ النَّازُوكُمْ لَمَّا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعْدُوا نِيَّهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ أَلَّا يُكْثِرُنَّهُمْ تُكَبِّرُونَ^۴ وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدَمِيِّ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لِمَاهُمْ يَرْجِعُونَ^۵ وَمَنْ أَظْلَمُ مِنْ ذُكْرِ بَنَائِتِ رَبِّهِ، فَرَأَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُعْجَرِيَّهَ مُنْقَمُونَ﴾^۶

خواه نبا وپرو له پر ده چوو وده یه ک نین

خواه گه وره باسی عه داله ت و پیزی خزی ده کات که نه وانه بپوایان بوروه به نیشانه کانی و شوینی پیتفه مبهره کانی که ونوون و نه وانه که لایان داوه و فرمانه کانی نه ویان بجهی نه هینا وه بپوایان به پیتفه مبهره کانی نه هینا وه وک یه ک نین له لای خودا له پیزی قیامه تدا به لکو هاریه که به پیسی کردانی خزی لیسی ده پرسیت، وک خواه گه وره له نایه تیکی تردا فرمومویه تی: «أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ أَجْرَحُوا أَسْيَاعَاتٍ أَنْ يَعْنَلَهُمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءٌ تَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَوَاءٌ مَا يَعْكِسُونَ»^۷ واته: نایا نه وانه که کاره خرابه کانیان کرد ووه وا گومان ده بهن نیمه نه وانه وکو که سانیک داده نین که بپوایان هینا وه وکاره چاکه کانیان کرد ووه وکو یه ک بیت، چ زیانیان و چ مردینیان، نای چهند خراب داده هری ده کان. وه ده فرمومویت: «أَرَجَعَمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُغْسِلِيَّنِ فِي الْأَرْضِ أَدَمْ بَعَمُ الْمُتَّقِينَ كَالْفَجَارِ»^۸ واته: نایا نه وانه باوه پیان هینا وه وکاره چاکیان کرد ووه له گلن خرابه کاران له زد ویدا وک یه کیان داده نین (له دوا پژدرا، نه خیر وانه) یان پاریز کاران وک به دکاران لئ ده کهین. وه له نایه تیکی تریشدا فرمومویه تی: «لَا يَسْوَى أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ»^۹ واته: دوزه خیان و به هشتیان وک یه ک نین. بقیه لیزه دا فرمومویه تی: «أَفَنَكَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ

^۱ الطبری (۱۸۶/۲۰)، مسلم (۲۱۸۱/۴).

^۲ الجانیة (۲۱).

^۳ ص (۲۸).

^۴ الحشر (۲۰).

فَاسِقًا لَا يَسْتَوْنَ ﴿٤﴾ وَاتَّهُ لَهُ بَذَنْتِي قِيامَه تَدَا خَاوِه نَبَاوِه بُولَه بَرَى لَادَه وَهَكَ يَهَكَ نَبِينَ، عَهَتَى كُوبَى يَهَسَارَو سُودَى وَكَهَسَانَى تَرِيشَ دَهَلَيْنَ: نَهَمَ نَاهِيَتَه هَاتُووه تَهَخَوارَ لَهَسَرَ عَهَلَى كُوبَى نَهَبَو تَالِيبَو عَوْقَبَهِي كُوبَى نَهَبَو مَوْعِيتَ^۱. بَزَيَه خَواَيِه مَهَنَ حَوكَمَه كَهِي جِيَاكَرَدَوْنَه تَهَوَه وَفَرَمَوْيَه تَى: ﴿وَمَآ الَّذِينَ أَمْنَوْا وَعَمِلُوا الصَّلِحَاتِ﴾ وَاتَّهُ جَا نَهَوانَه بَأوَهِ پِيَانَه هَيَتَاهَه وَكَرَدَهَه چَاکَه كَانِيَانَ كَرِدوَه وَاتَّهُ بَه دَلَنَ بَپِوَيَانَ بَه نِيشَانَه كَانَه خَودَه هَيَتَاهَه بَه پِيَهِشَه نَاكَارَيَانَ چَاکَ بَعَوَه، ﴿فَلَهُمْ جَنَاحَتُ الْمَأْوَى﴾ وَاتَّهُ شَويَنَى چَاکَه بَاغَاتَه جَوَانَه وَكَرَشَكَى بَه زِيَانَه پِيَدَه درِيتَ، ﴿تَرَلَ﴾ وَاتَّهُ مِيَوانَدَارَى وَپِيزَلِيتَانَتِكَه بَپِيَانَه، ﴿إِيمَانًا كَافِيًّا يَعْلَمُونَ﴾ يَانِي: لَه پَادَاشَتِي نَهَه وَكَرَدَه وَانَهَى كَه كَرِدوَيَانَه، ﴿وَمَآ الَّذِينَ فَسَرُوا فَمَا نَهَمُ أَنْتَرَ﴾ كَلَمَّا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا^۲ وَاتَّهُ نَهَوانَه كَه دَهَرَچَوَنَ لَه فَرَمَانَى خَودَه شَويَنَيَانَ نَهَه نَاكَرَهَه، هَرَ كَاتِيكَه بَيَانَه وَيَتَه لَيَيِّدَه دَهَرَچَنَ، دَهَيَانَخَهَه نَهَه نَاكَرَهَه، وَهَكَ نَهَمَ نَاهِيَتَهَه كَه خَواَيِه كَه وَه دَه فَرَمَوْيَتَه: ﴿كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا إِنْ غَيْرَ أُعِيدُوا فِيهَا﴾ وَاتَّهُ هَرَ كَاتِيكَه بَيَانَه وَيَتَه بَيَتَنَه دَهَرَهَه لَه (دَوْزَهَه) لَه بَه رَنَدَه كَرمَى دَهَگَه پِيزَرِيتَهَه بَقَ نَهَه نَاوَى، فَوزَهَلَى كُوبَى عَهَيَازَ دَهَلَيْتَ: شَويَنَدَه بَه خَواَه دَهَستِيَانَ بَه سَتَراَه وَشَهَتَكَه دَرَاهَه وَقَاجِيَانَ زَنجِيرَ كَراَوَه وَبَلِيسَهَه نَاكَرَهَه بَه زِيَانَه دَهَكَاتَهَه وَفَرِيشَتَهَه كَانَ بَه رَه وَخَوارِيَانَ دَهَكَه نَهَه بَقَ نَهَه نَاكَرَهَه، ﴿وَفَيَلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمْ يَهُه، تَكْنِبُونَ﴾ وَاتَّهُ پِيَانَ دَهَوَتِيَتَ بَچَهَنَ سَزَای نَهَه نَاكَرَهَه كَه نَيَّوَه بَأوَهِ پِيَانَ پَسَى نَهَدَه كَردَه، وَاتَّهُ نَهَه بَيَانَه پَسَى نَهَلَيَنَ بَقَ زِيَاتَر سَوَكَاهَتِي پِيَتَكَرَدَنَ وَدَلَنَ كَرَانَ كَرِدَنَيَانَ، خَواَيِه مَهَنَ دَه فَرَمَوْيَتَه: ﴿وَلَنْذِيقَهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدَقِ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَهُمْ رَجُونَ﴾ وَاتَّهُ وَه بَه پَاسَتِي نَيَّمَه سَزَای دَنِيَايَانَ پَسَى دَهَچِيَّنَ جَكَه لَه سَزَای هَرَه كَه وَهَه بَقَ نَهَه بَقَ لَاهِي خَودَه، نَيَّبِنَو عَهَبَاسَ دَهَلَيْتَ: وَاتَّهُ سَزاَوَ نَازَارَى دَنِيَايَانَ دَهَدَاتَه وَهَكَ نَهَخَوشَه وَبَه لَا بَقَ خَزيَانَه وَمَالَه مَنَدَالَه وَسَامَانِيَانَ بَلَكَو بَه هَهَيَه نَاهِيَه تَاقَى كَرِدَنَانَه وَهَه كَه توُوشَه بَه نَهَدَه كَانَه خَرَقَى دَهَكَاتَه پَه شِيمَانَ بَبِنَهَه وَتَوِيهَه بَكَنَ^۳. وَه هَرَ بَه وَشَيَّوهِه بَپِوَيَاهَتَه كَراَوَه لَه نَوِيَّهِي كُوبَى كَه عَبَو نَهَبَلَالِه وَ حَسَسَهَنَ وَنَيَّبرَاهِيمَى نَهَخَاعَى وَزَهَحَحَالَه وَعَلَقَمَه وَعَهَتَيَه وَمَوْجَاهِيدَه وَقَهَتَادَه وَعَهَبَدَوَلَكَه رَيَّمَه

^۱ الطبرى(۲۰/۱۸۸).^۲ الحج(۲۲).^۳ الطبرى(۲۰/۱۸۹).

جهزه‌ری و خوسه‌یف^۱، خوای مهند ده فرموده: «وَمَنْ أَظْلَمُ مَمَّنْ ذِكْرَ بَيَانِتْ رَبِّهِ فَرَأَغْرَضَ عَنْهَا»^۲ واته: هیچ که سیک، له و کسه ناهه قتر نیه که خودای مهند نیشانه کانی خزی و بیریتیه وه و بقی پعدن و ناشکرا بکات له دواییدا وانی ای بیتیت و پشتی تی بکات و له بیری خزی بباته وه وه که هر نه بیستووه، قه تاده ده لیت: نه کن پشت هملکن له نیشانه کانی خودا چونکه له خوبایی بیونیکی له ئندازه به دهره و کوری و موزمه عیلیه کی ته اووه له گهوره ترینی گوناهم، بؤیه خوای مهند هاره شه له و که سانه ده کات که وا ده کن وه که ده فرموده: «إِنَّا مِنَ الْمُحْرِمِينَ مُنْلَاقُمُونَ»^۳ واته: بهم زوانه تولهی توندو گران له تو انبیارانه ده که بنه وه.

﴿وَلَقَدْ أَنْتَمَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرَيْقَةٍ مِّنْ لَقَائِهِ وَحَعْلَتَهُ هُدَى لِيَقِنَّ إِنَّ رَبَّهُ إِنَّ رَبَّهُ وَجَعَلَنَا مِنْهُمْ أَئِمَّةً يَهْدِوُنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا يَأْتِنَا بِوَقْتِنَ】^۴ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَقْصِدُ بِنَهْمَةِ يَوْمٍ مِّنْهُمْ أَقِيمَةً فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ^۵

کتبی موسا و پا به رایه تی نه وی نیسرا لیل

خوای گهوره باسی بهنده و پیغامبری خزی موسا ده کات (سه لامی خوای لی بیت) که کتبیتیکی پیداوه که توراته ده فرموده: «وَلَقَدْ أَنْتَمَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرَيْقَةٍ مِّنْ لَقَائِهِ»^۶ واته: سویند به خوا به راستی نیمه توراتمان دا به موسا نینجا گومانت نه بیت (ثی مو حمده^۷) له که بشقت به موسا (یان گیشتني تورات به موسا). قه تاده ده لیت: ناموزای پیغامبره که تان واته: نینبو پاشان پیوایه که راهه له نه بول عالیه پیا حیه وه ده لیت: ناموزای پیغامبره که تان واته: نینبو عه باس ده لیت پیغامبری خودا^۸ فرموده: (موسای کوپی عیمرانم پیشان درا له و شوهدا که شهوره ویم پینکرا، پیاویتکی گه نم په نگ بیو و بالا به رزو قژلول بیو، له پیاوانی شه نونه) (شنووه) ده چوو، وه عیسام بینی پیاویتکی نه بالا به رزو نه کورته بالا بیو وه نگی سو وو سپی بیو، موی سه ری خاو بیو، وه فریشتیه کم بینی لیپرسراوی ناگر بیو ده جالیشم بینی)، له و نیشانانه که خودا پیشانی دا. «فَلَا تَكُنْ فِي مِرَيْقَةٍ مِّنْ لَقَائِهِ»^۹ بیگمان بینی موسای بیو، هه رو ها ئه و شوهی که شهوره وی پینکرا جاریتکیت موسیت بینی^{۱۰}. پاشان خوای مهند ده فرموده: «وَحَعْلَتَهُ»^{۱۱} واته: ئه و کتبیه که

^۱ الطبری(۱۸۹/۲۰).

^۲ الطبری(۱۹۳/۲۰).

^۳ الطبری(۱۹۴/۲۰).

بومان نارد. **﴿هُدَىٰ لِيَقِنَّ إِسْرَئِيلَ﴾** واته: کردمانه پیتموونی که ری نهوهی نیسرانیل. و هک خواه گهوره له سوده‌تی (الاسراء) فه‌رمویه‌تی: **﴿وَمَا تَبَانَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلَنَاهُ هُدَىٰ لِيَقِنَّ إِسْرَئِيلَ أَلَا تَنْجَذِبُوا مِنْ دُونِ وَكِيلًا﴾**^۱ واته: وه تهوراتی‌شمان به خشی به موسا و نو (ته‌ورات) مان کرده هزی پیتموونی بق نهوهی نیسرانیل (پیمان و تن) که بیچگه له من که سمه‌کنه پشتیوانی خوتان. پاشان خواه مهن ده فه‌رمویت: **﴿وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَيْمَةً ٰيَهُدُونَ كَيْأَنِّا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا يَأْتِنَا بِوْقُنُونَ﴾** واته: له بر نهوهی خوپا اگر بون له سره نه او فه‌رمانانهی خودا ده دیدات به سه‌ریاندا و ازیان له و شتانه میتنا که خودا قده‌غهی کردبوب، وه بروایان به پیغامبره کانی کرد و شوینی نه و کتبه کوتن که بتوی هیتابوون، له نیوان نهواندا هه ببو پیسی پاستیان نیشانی خه لکی دهدا به فه‌رمانی خودا و بانگیان ده‌ستیان دایه گرپین و لا بردنی هندیکی و دانانی شتی تر له جیسی به ناره‌زیوی خزیان، نه او پله‌وپایه‌یان لی سه‌نرايه وه دلیان پهق ببو فه‌رموده‌ی خودایان گلپی له شوینی خوی نهیانه‌یشت، کرداری چاک و بیروباوه‌پی پاستیان نه‌ما، بزیه خواه مه‌زن فه‌رمویه‌تی: **﴿وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَيْمَةً ٰيَهُدُونَ كَيْأَنِّا لَمَّا صَبَرُوا﴾** قه‌تاده و سوفیان ده‌لین: یانی: کاتیک خویان گرت له سره دنیاو دنیا نه‌یخه‌لتاندن، حسه‌نی کپی سالحیش هر وای و توروه. سوفیان ده‌لیت: نه او کسانه ئا به و شیوه‌یه بون، پهوا نیه بق پیاویک که خوی به پیشه‌ها بازیت و خه لکی شوینی بکون و بروای پی بکن، خوی له دنیا لان‌داد و نه‌پاریزیت، بزیه خواه گهوره فه‌رمویه‌تی: **﴿وَلَقَدْ أَلَيْنَا بَعْثَةً إِسْرَئِيلَ الْكِتَابَ وَالْكُّكَرَ وَالْبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيْبَاتِ وَفَصَلَّنَاهُمْ عَلَى الْعَلَمَيْنَ ۚ وَمَا يَنْهَا مِنَ الْأَنْرَ﴾**^۲ واته: سویند به خوا بین‌کومان به نهوهی نیسرانیل‌مان به خشی پهیام و حوك‌پانی و پیغامبره‌ایه‌تی و پی‌زیمان دان له شته هه لال تو پاکه‌کان پی‌زیمان دان به سره جیهان‌یاندا، وه بدلکه بونه‌کان‌مان پی‌دان له باره‌ی شه‌ریعه‌تی وه.

وه لیره‌دا فه‌رمویه‌تی: **﴿إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَعْلَمُ بِنَهْمَمِ يَوْمِ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَتَغَلَّفُونَ﴾** واته: بین‌کومان پهروه‌دگارت پریار ده‌داد له نیوان به‌نده‌کانیدا له بق‌نی قیام‌تدا له ووهی نهوان تیایدا جیاواز بون. واته له بی‌عوپا و کرداردا.

^۱ الاسراء (۲).^۲ الجاثیة (۱۶-۱۷).

﴿أَوْلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كُمْ أَهْلَكَنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَتَسْعَونَ فِي مَسَكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ أَنَّا
يَسْمَعُونَ ﴾٦١ ﴿أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسْوَقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرْزِ فَتُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْفُسُهُمْ
وَنَفْسِهِمْ أَفَلَا يَبْصِرُونَ ﴾٦٢﴾

پهند و ئاموزگاری و مرگن له پیشینه کان

خوای گوره ده فرموموتی ئایا نه و کسانه باوهه به پیغامبره کان ناکهنه پهندو ئاموزگاری و رنگن لهو گلانه که قپکران و لهناوچوون له پیش خویان که دئایه تی پیغامبره کانیان کرد و شوینی نه و پیامانه نه که وتن که بؤیان هینان، له کوین و چیان به سرهات؟ و هک خوای مان ده فرموموتی: «هَلْ تُحِسِّنُ مِنْهُمْ مِنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْرَازًا»^۱ و اته: ئایا هست ده کهیت به میع که سیک له وانه مایتیت؟ یان میع و درک و سرتیه کیان ده بیستی. بؤیه خواهند ده سلاط فرموموتی: «أَوْلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كُمْ أَهْلَكَنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَتَسْعَونَ فِي مَسَكِنِهِمْ» و اته: نه و بیباوه پانه که ده گپتن به ناو ماله کانی بیباوه په کانی پیش خویاندا، میع که سیک له وانه له و شوینه دا نابین که تیايدا ئیاون و ئاوه دانیان کرد و هه تو و پیش خویان هه میو رویشتن و تیاچوون. و هک خوای گوره له ئایه تیکی تردا ده فرموموتی: «كَانَ لَمْ يَغْنُوا فِيهَا»^۲ و اته: (تیاچوون) و هک نه و هر له و مالانه دا نه بوبین (و تیايدا نه ئیابن). و هه ئایه تیکی تردا ده فرموموتی: «فَتَلَكَ مُيُوثِنْهُمْ حَارِبَةً يَمَا
ظَلَمُوا»^۳ و اته: نینجا نه وه (جیئی) خانووه کانیانه چولو خالیه له بر نه وهی ستمیان کرد. و هه
ئایه تیکی تریشدا ده فرموموتی: «فَكَلَّتِ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكَنَّهَا وَهُنَّ ظَالِمَةٌ فَهَيَ خَارِبَةٌ عَلَى
عُرُوشِهِمَا وَيُثْرِي مُعْطَلَةً وَقَصْرِي مَشِيدَ»^۴ و اته: آفلَكَنِ بَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَكَلَّوْا لَهُمْ قُلُوبٌ يَقُولُونَ هَاهَا أَوْ
مَاهَا يَسْمَعُونَ هَاهَا لَا تَعْنِي الْأَبْصَرُ وَلَكِنْ تَعْنِي الْقُلُوبُ أَلَّا فِي الْأَصْلُورِ»^۵ و اته: نینجا چهنده ها
شارو دیمان ویران کرد (خالکه کهی) ست مکار بوبن نه و (شارانه دیواری خانووه کانی) که وتبون
به سر سهربانیاندا و چهنده ها بیر بی خاوهن بوبن و (له کارکه و تبوبن) و چهنده ها کوشکی به رزو
بلند (بی خاوهن بوبن)، دهی ئایا نه وانه به زه ویدا نه گه پاون تا دلیان هه بیت بیزی پی بکنه وه (له و

^۱ مريم(۹۸).

^۲ الاعراف(۹۷).

^۳ النمل(۵۲).

^۴ الحج(۴۶-۴۵).

ویدان بونه) یان گوییان هبیت گوئی پی بکن(بز راستی)، له راستیدا چاوه کان کویر نابن به لکو ئه و دلانه کویر ده بن که له سینه کاندان. بزیه لیره دا فرمومویه‌تی: ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِينَ هُوَ اهْمَدُونَ وَقَرِيبُونِي هُوَ كَلَّاهُ كَهْ بِبُوایان هَنَهْ کرد به پیغامبره کانیان و نوانه‌ی که بپوایان هینا و پذکاریان ببو هامو پهندو نامزگارین، ﴿أَفَلَا يَسْمَعُونَ﴾ مه گهر ئیوه ده نگو باسی نوانه‌ی پذیشتن و چیان به سرهات نابیستن.

ریانه‌وهی زمعن به ئاو به لگه‌یه له سه رزیند و بیوونه وه

خوای مازن ده فرمومویت: ﴿أَولَمْ يَرَوْا أَنَّا شُوَّقَ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرْزِ﴾ خوای گهوره باسی سوزو بهزه‌یی و چاکه‌ی خۆی ده کات بز بهنده کانی که ئاویان بز ده تیزیت له ناسمانه وه یان له چه و نه مدیودیوی چیاکانه وه دیته خواره وه بز سه رن و زه ویانه که پیویستیان به ئاو ههیه له و کاتانه دا بزیه فرمومویتی: ﴿هَلْ أَلْأَرْضِ الْجُرْزِ﴾ واته: نه و زه ویانه که گیا و گژو بزوه کی تیدا نیه و شکه. وهک له ئایه‌تیکی تردا ده فرمومویت: ﴿وَإِنَّا لَجَعَلْنَاهُ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرْزًا﴾^۱ واته زه ویکی و شک و برنگ که هیچ تیدا نابوت، بزیه خوای گهوره و به ده سه لات فرمومویتی: ﴿أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا شُوَّقَ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرْزِ فَخَرَجَ بِهِ رَبَّعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَعْدَمُهُ وَأَقْسُؤُمُهُ أَفَلَا يَبْصِرُونَ﴾ واته: ئایا نابین و نازان که ئیمه ئاو ده نیرین بز زه وی و شکی بز پووه که ئینجا به هزی نه و ئاوه وه کشتوكالو و گزگیا ده پوینین که ئازه‌لیان لیئی دله وه پیت و خوشیان لیئی ده خون دهی ئایا نوانه نابین. وهک ئهم ئایه‌تی که خودا له سوره‌تیکی تردا فرمومویتی: ﴿فَلَيَنْظُرُ إِلَيْهِ إِنَّ طَعَامَهُ إِنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبَبًا﴾^۲ واته: ده با مرده سه بیری خواردنکه‌ی خۆی بکات، به راستی ئیمه له گهوره وه بارانمان داپڑاند چون داپڑاندیک. بزیه لیره دا فرمومویتی: ﴿أَفَلَا يَبْصِرُونَ﴾ واته: مه گهر نابین.

﴿وَقَوْلُوكَ مَقَنْ هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كَثُرْنَ صَدِيقُونَ﴾^۳ ﴿فُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُرُبُّنَظَارُونَ﴾^۴ ﴿فَأَغْرِضْ عَنْهُمْ وَأَنْتَنَظِرْ إِنَّهُمْ مُنْتَظَرُونَ﴾^۵

په له کردنی خوانه ناسان بوززادانیان و وهلا مدانه وهیان

خوای گهوره باسی په له کردنی خوانه ناسان ده کات بز دابه زینی سزا بزیان، که داوا ده کهن نزو توله‌یان لی بسنه‌نیت، نه گهر قسه کانی پاسته، چونکه نه و خوانه ناسانه بپوایان به قسه کانی نیه و به

^۱ الکھف(۸).

^۲ عبس(۲۴-۲۵).

دوروی ده زان بؤیه نه لین و هک خوای گهوره ده فرمومویت: «وَقُلُولُكَ مَنْيَ هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُ صَادِقِينَ»^۱ و اته: ده لین: (نهٔ موحه مهد (علیهم السلام)) کهی سرده کهی به سه رماندا، و هک ده لین: پذیریک دینت که سرده خریت به سه رماندا توله مان لی ده سه نزیت له بهر تون، نتو پژوه کهی دینت؟ نه گهار نیویه راستکون. نیمه تتو هاوه له کانت ده بینین خوتان ده شارت و ده ترسن و هیچ ده سه لاتیکتان نیه، خوای گهوره ده فرمومویت: «قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ»^۲ و اته: بلی: کاتیک سزاو توپه می خودا دابهانی به سه رماندا له دنیا و قیامه تدا، «لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُرُبُّظُرُونَ»^۳ و اته: باوه ریان سوود ناگهیه نیت به وانهی بیباوه پیوون له دنیادا. و هک خوای گهوره فرمومویه تی: «فَلَنَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبُيُّنَاتِ فَرَحُوا بِمَا عِنْدُهُمْ مِنْ أَعْلَمٍ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهِمُونَ»^۴ و اته: جا کاتیک پیغه مبه ره کانیان به به لکه پیوونه کانوه هاتنه لایان دلخوش بیوون بهو زانینهی هیانبوو نه و (سزا) کاله بیان پی ده کرد چوارده وری دان. و هر که سیک وا ده زانیت که مه بست بهم سره که وتنه، فتحی مه کهیه نه وه نه پیتکاوه و هله یکی گهوره کرد وو، چونکه پذیری فتحی مه که پیغه مبه ری خودا (علیهم السلام) مسلمان بیوونی نازادکراوه کانی قهبول کرد که نزیکه دو هزار که س ده بیوون، خون نه گهار مه بست فتحی مه که بواهی، پیغه مبه ره (علیهم السلام) مسلمان بیوونی نه وانهی قهبول نه ده کرد له بهر نهم ثایه ته که خوا ده فرمومویت: «قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُرُبُّظُرُونَ»^۵ به لکو مه بست بهو فتح و سره که وتنه ده رکردنی بپیاری خودایه و پیشی جیا کردنی وهیه، و هک خودا فرمومویه تی: «فَافْتَحْ بَيْنِ يَدَيْكَ وَلِنَهْمَ فَتَمَا»^۶ و اته: که واته له نیوان من و نه واندا حوكم بده به حوكمنیتکی یه کجاري. وه کرده کاتوه له پاشان بپیار ده دات له نیواناندا به همق و پاستی. وه فرمومویه تی: «وَأَنْسَقْتُهُمْ وَحَابَ كُلُّ جَبَارٍ عَنِيدٍ»^۷ و اته: وه (پیغه مبه ران) داوای سره که وتن و زال بیوونیان کرد (له خوا) همو ملهبو یاخیه کان بی هیوا بیوون. وه فرمومویه تی: «وَكَانُوا مِنْ قَبْلِ يَسْتَقْتِلُونَ عَلَى الَّذِينَ

^۱ الغافر(۸۲).^۲ الشعرا(۱۱۸).^۳ السباء(۲۶).^۴ ابراهیم(۱۵).

کفرُواۤۚ^۱ وَاتَّهُوَ نَهْوَانُ (جوله که کان) لَهُوَ وَبِتِشِ دَاوَى زَالْبُونِيَانَ دَهْكَرَدَ لَهُ خَوَا بَهْسَرَ نَهْوَانَهِيَ كَهْ بَتِبَاوَهِ بَوَونَ وَهُ فَهْرَمُووِيَهِ تِيَ: ﴿إِنَّ تَسْتَفْيِحُوا فَقَذَّاهُ كُلُّ الْفَتَّاحِ﴾^۲ وَاتَّهُوَ نَهْگَرَ نَهْتَوَهِ (کافرن) دَاوَى يَارَمَهِتِي وَسَرَكَهِ وَتِنَ دَهْكَنَ نَهْوَهِ بَهْ رَاسَتِي سَرَكَهِ وَتِنَتَانَ بَقَ مَهَاتِ (کالتیانَ پَیَ دَهَکَاتِ). پَاشَانَ خَوَا مَهَنَ فَهْرَمُووِيَهِ تِي: ﴿فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَأَنَّظِرْ إِنَّهُمْ مُشْتَظِرُونَ﴾^۳ وَاتَّهُوَ وَازَ لَهُ وَمُوشَرِیَکَانَ بَیْتَهِ، نَهْوَهِيَ لَهُ لَایِ پَهْرَوَهِ دَکَارَتِهِ وَبَوَتَ هَاتَوَهِ بَیْگَهِینَهِ، وَهُ خَوَا گَورَهِ لَهُ تَایِتَنَکِ تِرَدا فَهْرَمُووِيَهِ تِي: ﴿لَئِنْ يَأْوِيَ إِلَيَّكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾^۴ وَاتَّهُوَ شَوَتِنَیِ نَهْوَهِ بَکَهِ وَهِ کَهِ لَهُ لَایِنَ پَهْرَوَهِ دَکَارَتِهِ وَهُ سَرَوَشَتِ کَراوهِ بَوَتَ هَیِعَ شَایِسَتِهِ پَهْرَسَتِنَ نَهِیَ بَیْنَجَهِ لَهُوَ (خَوَا). سَا تَزَ چَاوَهِ بَوَانَ بَهْ بَیْکَومَانَ خَوَا نَهُوَ وَبَلَیْنَهِ کَهِ پَیَ دَاوَى بَهِمَ نَزُوانَهِ بَوَتَ جَبَیْهِ جَهِیَ دَهَکَاتِ وَسَهَرَتَ دَهَخَاتِ بَهْسَرَ نَهْوَانَهِیَ کَهِ نَهِیَارَنَ لَهُکَلَتِ وَدَزَایِهِتِتَ دَهَکَنَ چُونَکِ خَوَا نَکُولَی نَاكَاتِ لَهِ بَلَیْنَیدَا، ﴿لَهُمْ مُشْتَظِرُونَ﴾^۵ وَاتَّهُوَ تَزَ چَاوَهِ بَوَانَیِ دَهَکَهِیِ وَنَهْوَانِیَشِ چَاوَهِ بَوَانَیِ دَهَکَنَ هَتَا نَهْیَهِ شَتِیَکَتَانَ بَهْسَرَ بَیْتَ، ﴿لَمْ يَقُلُّنَ شَاعِرٌ نَرَصُّ بِهِ رَبَّ الْمُؤْمِنِينَ﴾^۶ وَاتَّهُوَ بَهْ لَکَوَ دَهَلَینَ (موحَمَّد^{صلی الله علیه و آله و سلم}) شَاعِيرِهِ چَاوَهِ بَوَانَیِ مرِدَنَیِ دَهَکَنَ، تَوَ نَهِیِ مَوْحِدَ مَمَدَ (علیه السلام) بَهِمَ نَزُوانَهِ نَاكَامَیِ نَهُوَ خَلَقَگَرِیَهِ دَهَبَیَنَیِ بَهِ مَهَیِ بَهِ جَبَیْهِتَانَیِ نَهُوَ پَهِیامَهِیِ کَهِ گَهِیَانَدَتِ، خَوَا یَارِیدَهِ دَهَرَوَ پَشْتِیَوَانَتِهِ، نَهْوَانِیَشِ تَزَلَّهِ وَهَقَنِ نَهُوَ چَاوَهِ بَوَانَیِ خَوِیَانَهِ وَهَرَدَهِ گَنَنَ کَهِ بَهِ تَهِما بَوَونَ تَزَوَّهَاوَهَلَهِ کَانتَ لَهَنَاوَ بَچَنَوَ نَهِمَنَنَ، تَوَوْشِیِ سَزاَوَ تَزَلَّهِیِ خَوَا دَهَبَنَ، خَوَا مَانَ بَهْسَهِ وَچَاکَتَرِینَ فَرِیادِهِ سَهِ.

^۱ البقرة(۸۹).^۲ الانفال(۱۹).^۳ الانعام(۱۰۶).^۴ الطور(۳۰).

تہ فسیری سوره ق (الاحزاب)

لہ مددینہ دا ہاتووہ ته خوارہ وہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَنَّ اللَّهَ لَا يُطْعِمُ الْكُفَّارَ وَالْمُنْتَقِدِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْهِ حِكْمَةٌ ۝ وَأَتَيْعَ مَا يُوحَى إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَيْرًا ۝ وَتَوَكَّلْ عَلَىَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ۝) ۱۷۶
فرماندان به نه بذری بهرامیدر خوانه ناس و دووریوان و شوینکه وتنی فرمانه کانی خودا و خوشپاردن پیش

خوای مهمن ده فرموموت: (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) واته: نهی پیغامبر ﷺ له خوا بترسه. نهه ناگاکدارکردن وہ یه که له سره وہ بخواره وہ، گومانی تیدا نیه کاتیک خودای گه وردہ فرمان ده دات به بندہ و پیغامبر خزری که له خودا بترسیت که واته نه و فرمانه زیارت رو چاکتر پووده کاته مسلمانان و شوینکه وتوانی. تلقی کوئی حبیب ده لیت: له خواتر سان (التقوى) واته: خواناسی بکی بے پیش پووناکیه ک له لایهن خودا وہ وہ نومیدی پاداشتی نه و، وہ وازنیتی له تاوانکردن بے پیش پووناکیه ک له لایهن خواوه و له ترسی سزای نه و، (وَلَا تُطِعُ الْكُفَّارَ وَالْمُنْتَقِدِينَ) واته: گوئی مهکره و پاویڈ مکه به خوانه ناسان و دووریوان، (وَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْهِ حِكْمَةٌ) واته: هر خودا شاینه نهاده یه که فرمانی بھی بیشی و بیپه رستی، چونکه خودا ناگاکداری هه ممو کاره کانه و کارزانه له کردارو گفتاریدا، بؤیه فرمومیتی: (وَأَتَيْعَ مَا يُوحَى إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ) واته: شوین نه وہ بکه وہ که فرمانت پیکراوه له قوریان و سوننه. (وَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَيْرًا) واته: خودا هیچی لئی ون نایبت و ناگاکداری هه ممو شته. (وَتَوَكَّلْ عَلَىَ اللَّهِ) واته: خوت به خودا بسپیره له هه ممو کاریکو له گشت کاتیکتدا. (وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا) واته: خودا بسے بخ کسیک خودا بکاته وہ کیلی خزری و بکه پیت وہ بولای.

(۱۷۷) مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرُجُلٍ مِنْ قَبْرَتِ فِي جَهَنَّمَ، وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمُ الَّتِي تَظْهَرُونَ مِنْهُنَّ أَمْهَنَكُمْ وَمَا جَعَلَ أَعْيَانَكُمْ ذَلِكُمْ قُولُكُمْ بِأَفْوَهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّكِيلَ ۝ ادْعُوهُمْ لِأَبَابِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنَّ لَمْ تَعْلَمُوا مَا بَآءَهُمْ فَإِنَّ خَوْرُكُمْ فِي الْبَيْنِ وَمَوْلُكُمْ وَنَسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فَمَا أَخْطَلَنَّمْ يِهِ، وَلَكِنَّ مَا تَمَدَّتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ۝)

خوای گهوره نایه ویت له پیش مبهسته نادیاره که وه، بهشتیکی ماددی دیار نه و مه بسته بسه لمینی، نه ویش نه ویه: چلن خودا بق هیچ کسیک له سینه یدا دوو دلی داده ناوه، هه روه ها ته نهها هربه ویه پیاویک به زنه که کی بلی: تو وه ک دایکم وای، نایتیه دایکی، بهو شیوه یه کوپی خه لکیش نایتیه کوپی که سی ترو وه ک کوپی خه بانگی بکات! وه ک ده فرموموتیت: ﴿مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَبْيَتِ فِي جَوَفِهِ، وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمْ أَلَّى ثَظَاهِرُهُنَّ مِنْ أَمْهَاتِكُمْ﴾ واته: خودا داینه ناوه بق هیچ پیاویک دوو دل له ناو سنگیدا وه خوا شه و هاووسه رانه تانی نه کردووه ته دایکتان که (ظمان) یان له گهان ده کهن. وه ک له نایه تیکی تردا فرمومویه تی: ﴿هُمَا هُنَّ أَمْهَاتُهُنَّ إِنَّ أَنْهَنَهُنَّ إِلَّا اللَّهُ وَلَدَنَهُنَّ﴾ واته: نه وانه دایکی نیوہ نین دایکی نیوہ هر نه و زنانه ن که نه وانیان لی بوروه. وه ده فرموموتیت: ﴿وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ﴾ واته: وه خوا به کوپکراوه کانتانی نه کردووه به کوپتان. وه ک خوای گهوره هر لام سوره تهدا له نایه تی چلدا فرمومویه تی: ﴿مَا كَانَ مُحَمَّدًا أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكُنَ رَسُولَ اللَّهِ وَنَّانِرُ الْلَّيْلَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيهِمَا﴾ وه لیردها فرمومویه تی: ﴿هَذِلِكُمْ قَوْلُكُمْ إِنْفَوْاهُكُمْ﴾ واته: هر له خوتنانه و به قسه کردوونه کان، له پاستیدا نه وانه کوپی نیوہ نین، چونکه له پشتی پیاویکی تروه دی هاتون، ناگونجیت کوپیک دوو باپی همیت، وه ک چلن نایتی پیاویک دوو دلی همیت، ﴿وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ﴾ واته: خودا پاست نه لی: ﴿وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ﴾ قه تاده ده لیت: وه هر خهی پاسته پری نیشان دهدات. نیمامی نه حمه ده لیت: حبسه بزی کیپاینه وه، زوبهیر بزی کیپاینه وه له قابوسه وه واته: کوپی نه بزو زه بیان ده لیت: باوکی بزی کیپاوه ته وه وتوویه تی: وتم به نیبنو عه بیاس نه نایه ته چلن ده بینی که ده فرموموتیت: ﴿مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَبْيَتِ فِي جَوَفِهِ﴾ مه بسته چیه به وه؟ وتس: پوزیک پیغه مبه ری خودا (گله) هلسا نویز بکات شتیک هات به دلیدا دوو بیوه کان نه وانه که نویزیان له گهان ده کرد و تیان: ناختر سیر ناکهن که دوو دلی همی دلیکی له گهان نیوہ یه و دلیکیشی له گهان نه وانه، خوای گهوره نه نایه تهی ناردده خواره وه: ﴿مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَبْيَتِ فِي جَوَفِهِ﴾^۱. هر بهم شیوه یه تیرمزی پیاویه تی کردووه.

۱) المجادلة(۲).

۲) احمد(۲۶۷)، نه سانش وتوویه تی فرموده یه کی به میز نیه.

پاشان ده‌لیت: نَمَّهْ فَرِمُودَه‌یَه کَیْ چاکهٗ^۱. هَر بِم شَیْوَهِه نَبِنَو جَرِيَو نَبِنَو نَهَبِی حَاتِه
پِوایه‌تیان کردوه له فَرِمُودَه‌کَهی نَزَهَه‌یَه وَهه^۲.

کوبی خَلَکی هَر بِه‌نَاوِی باوکی پَاسَتِ خَوِیَه وَ بَانَگ دَمَکَیَت

خوای مَنْ دَه فَرِمُوویت: ﴿أَدْعُوكُمْ لِأَبَايِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ﴾ وَاتَّه: (نه وَه کوبی کراوانه) به
ناوی بارکیان بانگیان بکَن نَهَوْ رَاستَرَه بَه لَای خَواوَه. نَمَّهْ بِرِیارِیکَه بَقَ بِه تَالَکَرِنَه وَهی نَهَوْ
دِیارِه‌هی کَه لَه سَهْرَه تَای هَانَتَی نَیسَلَامَدا باویوو کوبی خَلَکی دَه کَرَا بَه کوبی خَرَ، خَوای گَهَوَه
فَرِمانَی دَا کَه هَمَوْ کَسَیَکَه بَه نَاوِی بارکی پَاسَتِ خَوِیَه وَه بَانَگ بَکَرِیَت، بَنِگُمان نَمَّهْ کَارِیکَی
چَاکَوْ پَاسَتَو دَادِپَه رَوَه رَانَه‌یَه، بُوخارِی پِوایه‌تی کردوه له عَبْدُوَلَای کوبی عَوْمَرَه وَه دَه لیت: زَهِیدَی
کوبی حَارَسَه مَوَلَای پِیغَمَبَرِی خَوَدَا بَوَوْ(علیه السلام)^۳ بَانَگُمان نَهَدَه کَرَد بَه زَهِیدَی کوبی مَوَحَّدَه نَهَبَیَت،
هَتَّا قَوْرَنَه هَاتَه خَوارَه وَه فَرِمُووی: ﴿أَدْعُوكُمْ لِأَبَايِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ﴾.^۴ مُوسَلِیم وَ تِیرِمِیزِیش
هَتَّا نَیتاویانه.^۵ چَونَکَه هَلْسُوکَه وَتِیان لَه گَلَدَادَه کَرِنَه لَه نَاوِی مَالَوْ مَنْدَالَادَادَه کَه کوبی خَزَیَانِه مَیع
جِیاوازِیه کیان نَبِوو بَه تَهْنَاه لَه گَلَن خَیْرَانَه کَانِیانَه دَه مَانَه وَه، لَه بَهْر نَهَوْ سَهْمَلَهی کَچِی سَوْهَمَلَهی ژَنِی
نه بَوْ حَوزَه بَیَه دَه لیت: نَهی پِیغَمَبَرِی خَوَدَا(علیه السلام)^۶ نَیتمَه سَالِمَان بَه کوبی خَوَمَان بَانَگ کردوه،
نهَوْه تَا قَوْرَنَه لَه وَ باره بَیَه وَه هَاتَووَه تَه خَوارَه وَه، کَاتِیکَه سَالَم دَیَتَه لَای من وا دَه بَیِنَم حَوزَه بَیَه
شَتِیکَه وَتَبَووَه دَلَی لَه وَ باره بَیَه وَه. پِیغَمَبَر(علیه السلام)^۷ فَرِمُووی: (شَیرِی بَدَهَرَی حَدَرَام دَه بَیَت لَتِی).^۸ بَقَیَه
کَاتِیکَه نَم بِرِیارِه نَسَخ بَوَوَه خَوای گَهَوَه پَیَی وَالا کَرَد پِیغَمَبَرِی خَوَدَا(علیه السلام)^۹ زَهِیدَی کَجِی
جَه حَشَی خَواست(ماره کَرَد) کَه زَهِیدَی کوبی حَارَسَه تَه لَاقَی دَابَوَوْ، کَه بَه زَهِیدَی کوبی
مَوَحَّد مَه دَیان(علیه السلام)^{۱۰} بَانَگ دَه کَرَد. خَوای گَهَوَه فَرِمُوویه تَی: ﴿لَكَنَ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي
أَرْجُحِ أَعْيَابِهِمْ إِذَا قَضَوْا مَتَهِنَ وَطَرَ﴾^{۱۱} وَاتَّه: بَقَ نَهَوْه مَیع نَاوِه حَتَّی (وَ تَاوَنِیکَه) نَهَبَیَت لَه سَهْر
نَیماَنَدَارَان لَه (ماره کَرَدنی) ژَنَانِی بَه کوبی کَراوه کَانِیانَه کَاتِیکَه پِتَیَسِتَیان پِتَیَان نَهَماَو تَه لَاقِیان دَان. وَه

^۱ تَحْقِیق الْأَحْوَنِی (۵۸/۹)، نَسَانِی وَتَوَوِیه تَی فَرِمُودَه‌یَه کَیْ بَه مَیِزَنِیه.

^۲ الطَّبَرِی (۲۰/۴۰).

^۳ فَتْحُ الْبَارِی (۸/۳۷۷).

^۴ مُسَلِّم (۴/۱۸۸۴)، تَحْقِیق الْأَحْوَنِی (۹/۷۲)، النَّسَانِی (۶/۴۲۹).

^۵ مُسَلِّم (۲/۱۰۷۶).

^۶ الْأَحْزَاب (۳۷).

خوای گوره له نایه‌تی ته حريمدا فرموده‌تی: «وَحَلَّتِيلُ أَبْنَاءِكُمْ أَلَّذِينَ مِنْ أَصْلَدِكُمْ»^۱ واته: وه (حرامه بقستان) هاوسمه رانی کوره کانتنان (بوک) نوانه‌ی که له پشتی خوتان. بز جیاکردن‌وهی کوره پاستی له کوره خه‌لکی به خزرکردن، واته: زنانی کوره خوتان، که به پاستی کورپتان، بقستان ناشین و لیستان هرامن، به لام کوره شیری وه کوره خوایه، له شهربیعه‌تدا به پیش نام فرموده‌ی که له هاردو سه‌حیجه‌که دا هاتووه که پیغمه‌بر (علیه السلام) فرموده‌تی: (حرام کراوه به هری شیرپیدانه و نووه‌ی که حرام ده‌کریت به نه‌سب).^۲ واته: نووه‌ی به نه‌سب حرام ده‌بیت به شیرپیدانیش حرام ده‌بیت، به لام بانگکردنی که سیک به کوره‌کهم (یان پوله) بز بیزلیستان و خوش‌ویستی نووه نام نایه‌تی نایگریت‌وه، به پیش نه و فرموده‌ی که نیمامی نه حمه دو خاومن سونه‌نه کان پیوایه‌تیان کردووه، تیرمیزی نه‌بیت. له نیبنو عه‌بیاسه‌وه (ره‌زای خوای لی بیت) ده‌لیت: کرمه‌لیک لاوی نووه‌ی عهدولموه‌لیب پیشتنی لای پیغمه‌بری خودا (علیه السلام) سواری ولاخ بووین، بز شهیتان په‌جم کردن به‌ردمان کلکردوویه‌وه، پیغمه‌بر (علیه السلام) (بز خوشی) نه‌یکیشا به‌راناندا و نه‌یقه‌رمو: (پوله بچکله کامن! به‌رده کان فیض مدهن هه‌تا ختر ده‌رده که‌ویت و هه‌لدت).^۳ نه برو عویه‌یده و که‌سانی تریش ده‌لین: (أَبْيَنِي) بچوک کراوه‌ی (بني)، نه‌مه به‌لکه‌یکی ناشکرایه، نه‌م برووداوه‌ش له حجه مالتا واییدا بولو له سالی دهی کلچیدا، خوای مه‌زن ده‌فرموده‌تی: «أَدْعُوكُمْ لِأَبْيَهْمَ»^۴ نام نایه‌تی له باره‌ی زهیدی کوره‌ی حارسه‌وه هاتووه‌ت خواره‌وه (ره‌زای خوای لی بیت) که له غهزای مونتدا شه‌هیدکرا له سالی هه‌شته‌می کلچیدا. دیسان له سه‌حیجه موسی‌لیدا پیوایه‌ت کراوه له نه‌نسی کوره‌ی مالیکه‌وه (ره‌زای خوای لی بیت) ده‌لیت: پیغمه‌بری خودا (علیه السلام) فرموده‌یکی: (نه کوره ببني).^۵ نه بودو تیرمیزیش پیوایه‌تیان کردووه.^۶ خوای مه‌زن ده‌فرموده‌تی: «فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا مَآبَأَهُمْ فَلَا خَوْثَنْكُمْ فِي الَّذِينَ وَمَوْلَىكُمْ»^۷ واته: نینجا نه‌گه رباوکیان نه‌ناسن نه‌وانه برای نایینی و نوست و خوش‌ویستان. خوای گوره فرمانی دا به گه‌رانه‌وهی نه‌وانه‌ی که به ناوی کوره خه‌لکی بانگ ده‌کران بز لای باوکی خزیان و به ناوی باوکی خزیان بانگ بکرین، خز نه‌گه رباویشیان نه‌ده‌ناسرا، برای مسلمانان و نوستی نیوه‌ن و له جیپی باوک و که‌س و کاریان، له‌بر نه‌وه پیغمه‌بری

^۱ النساء (۲۳).^۲ فتح الباری (۳۹۷/۲)، مسلم (۱۰۶۹/۲).^۳ احمد (۳۳۴/۱)، ابو داود (۴۸۰/۲)، النساء (۲۷۱/۵)، ابن ماجه (۱۰۰۷/۲)، فرموده‌یده‌یکی حسن.^۴ مسلم (۱۶۹۲/۳).^۵ أبو داود (۲۴۷/۵)، تقطة الأحواني (۱۲۰/۸)، فرموده‌یده‌یکی سه‌حیجه.

خودا (عزیز) له مه ککه در چو بق عمره‌ی قهزا کچه‌کی حمزه شوینیان که ووت (په‌زای خواه لی بیت) هاوایی کرد مامه، مامه. علی (په‌زای خواه لی بیت) هلی گرت و وتنی به فاتیمه: نهودتا نهود کچی مامت، فاتیمه هلی گرت. علی و زهیدو جه‌غفار بورو کیشیان لاسه‌ری که کامیان به خیوی بکات و لای بیت، هر کاسه و باسی خزی ده کدو به لکه‌ی ده‌هینایوه، علی (په‌زای خواه لی بیت) وتنی: من خاوهن هه قترم پتی، نه و کچی مامه. زهید وتنی: کچی برامه. جه‌غفاری کوبی نه بو تالیب وتنی: کچی مامه و پوریشی خیزانه. واته: زنه که‌ی که نه سماع کچی عه‌میس برو. پیغامبری خودا (عزیز) بپاری دا بدریت به پوره‌که‌ی، پاشان فرمومی: (پوری له جینی دایکه)! فرمومی به علی: (تۆ له منی و منیش له تۆم) فرمومی به جه‌غفار (په‌زای خواه لی بیت): (په‌وشت و شیوه‌له من ده‌چیت) فرمومی به زهیدیش: (تۆ براو دوستمانی).^۱ لم فرموده‌یه و بپاری و حوكمی شتی نزمان دیته دهست چاکتینیان نهود ببو که پیغامبری خودا (عزیز) بپاری دا به هق و پاستی هامو نهوانه‌ی که کیشیان هم برو پازی کردن، نهود ببو فرمومی به زهید (په‌زای خواه لی بیت): (تۆ براو دوستمانی) وده خواه گاوره فرمومیه‌تی: «فَإِذْخُنُوكُمْ فِي الْدِّينِ وَمُؤْلِكُمْ»^۲ پاشان خواه مازن فرمومیه‌تی: «وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ يَه»^۳ واته: کاتیک نیوه به هله هندیکتان کوبی مه‌دمتان کردیت به کوبی پاستی خوتان به نهانقس نه بوبیت و واتان به چاک زانیبیت خواه گوره گونامه‌تان لاسه‌ر نانوستی له سه‌ر نه و هله‌یه وده که نایه‌تیکدا پئی نیشانی به‌نده‌کانی ده‌دات و فرمانیان پی ده کات که بلین: «رَبَّا لَا تُؤَاخِذنَا إِنْ تَسْبِّحَا أَوْ أَخْطَأْنَا»^۴ واته: نهی په‌روه دگارمان لیمان مه‌گره نه‌گهر کرده وهیه کی پیویستمان له بیرچو پان به هله گونامیکمان کرد. له سه‌حیحی مولسیمیشدا هاتووه که پیغامبری خودا (عزیز) فرمومیه‌تی: (خواه مازن فرمومیه‌تی: بیکومان منیش وامکدووه)^۵. و له سه‌حیحی بوخایشدا هاتووه له عه‌مری کوبی عاسه‌وه (په‌زای خواه لی بیت) ده‌لیت: پیغامبری خودا (عزیز) فرمومی: (نه‌گهر داده‌رو کاریه دهست نیجتیهادی کردو پنکای دوو پاداشتی هه‌یه، وه نه‌گهر نیجتیهادی کردو هله‌ی کرد پاداشتیکی هه‌یه)^۶. و له فرموده‌یه کی تردا هاتووه: (بیکومان خواه مازن چاپیوشی کردووه له نومه‌تکم له هله‌لو له بیرچوون و له شتیک که به

^۱ فتح الباری (۷/۵۷۰).^۲ البقرة (۲۸۶).^۳ مسلم (۱/۱۱۶).^۴ فتح الباری (۱۲/۳۳۰).

نقد پیشان بکریت).^۱ وہ خوای گوارہ لیرہ دا فرمویه تی: ﴿وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ، وَلَكُنَّ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَّحِيمًا﴾ واته: به لکو کاتینک تاوانه له سر نه و کھسے کے به نہ تنفس نه و تاوانه بکات وہ خوا لیبوردھی میہرہ بانه۔ وہ ک خوای گوارہ فرمویه تی: ﴿لَا يُؤَاخِذُنَّمُهُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْنِتِكُمْ وَلَكُنَّ يُؤَاخِذُنَّمُهُمْ بِمَا كَسَبُتْ قُلُوبُكُمْ﴾^۲ واته: خوا سویندی بی موده (له ددم در چون) تان لی ناگریت به لام سویندیکتان لی ده گریت که به دل بتانه ویت (نه و شتہ بکن یان نہ یکن). نیمامی نہ محمد پیوایه تی کرد وو له نیبنو عوہ باسے وہ نہ ویش له نیبنو عوہ ره وہ (بہ زای خوایان لی بیت) ده لیت: خوای مدن موحده مدعی (علیہ السلام) به پاستی ناردو کتبیشی له گه لدا په وانه کرد، لہ و نایه تانه که بیوی هات، نایه تی بہ ردہ باران بوو (بہ جم)، پیغہ مبہری خوا (علیہ السلام) په جمی کرد نیمه ش دوای نه و په جمعان کرد. پاشان وتنی: وہ نیمه ده مانخویند وہ: (ولا تَرَبَّوُا عَنْ آبَانَكُمْ فَإِنَّهُ كَفَرَ بِكُمْ) یان (ان) کفرا بکم ان ترغبوا عن آبانکم) واته: بیکومان سپلہ بی و لاساریه و لادانه لہ پیسی پیشینه کان (بابو باپیر) چونکه پیغامبہری خودا (علیہ السلام) فرمویه تی: (نَزَّلَ وَهُسْفَمَ مَكَنْ وَبَرْزَمَ مَكَنْهُو وہ ک چون عیسیٰ کوپی مریم و هسف کرا (سلامی خوا لی بیت) به لکو من عہ بدی خوام۔

بلین: عہ بدی خوا پیغامبہری خودا (علیہ السلام) موعدہ مر ده لیت: پیغہ مبہر (علیہ السلام) فرمویه تی: (وہ ک کاودہ کان (مسيحیہ کان) کوپی مزیہ میان و هسف کرد).^۳ وہ له فرموده یہ کی تردا نیمامی نہ محمد پیوایه تی کرد وو: (سَيِّ شَتْ لَهْ نَأْوَ خَلَكِيدَا خَوَانَه نَاسِي وَ كَوْفَرَه: تَانَه وَ تَهْشَرَ لَهْ بَنْجَهِي خَلَكِي، بَهْ دَهْ نَگَیْ بَهْزَ كَرْيَانَ وَ هَاوَارَكَرْيَانَ بَقْ مَرِدوو، دَاوَاكَرْدَنَی بَارَانَ لَهْ نَسْتَيْرَه کَانَ).^۴

﴿مَسْطُورًا ﴾ ۱)

پیغہ مبہر (علیہ السلام) بُو مسلمانان له خویان هر رزتره و زنہ کانیشی دایکی مسلمانہ کان

خوا مدن خری ٹاکادری پیغہ مبہر بوو (علیہ السلام) که چندہ به سرز ببوو بُو نومه تکهی و چندہ خریکی ناموزکاریان ببوو۔ بیوی خوای گوارہ هر رزتری کرد وو له لایان تمنانه له گیانی خوشیان و

^۱ تحفه الاحزني (۶۵۹/۱)، فرموده یہ کی بہیز نیه۔

^۲ البقرة (۲۲۵)۔

^۳ احمد (۴/۷)، فرموده یہ کی س صحیحه۔

^۴ مسلم (۹۳۴)، احمد (۵/۳۴۲)۔

فَرَمَانِی پیغامبَرِی (صَلَّی اللّٰہُ عَلٰیہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ) پیش فَرمانی نَهْوَانِ خَسْتَوَهُ وَنَایَتَ لَهُ قَسْمَی دَهْوَنَ وَهُكْ دَهْرَمَوویتَ:

﴿فَلَا وَرَبِّکَ لَا يُؤْمِنُكَ حَقَّیْ یُحَکِّمُوكَ فِیْمَا شَجَرَ بِنَهْمَةَ ثُمَّ لَا یَجُدُّوْ فِیْ أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مُّمَّا قَضَیْتَ وَلَسِلَمُوا اَسْلِمًا﴾^۱ وَاتَّهُ: نَهْخِیر (وَانِیه کَه خَیْیان بَه باوه‌پدار نیشان دَهْدَهْن) سویند بَه پَهْرَوَه رَدْگَارَت بَهْوَادَرَ نَین تَنْ تَنْ نَهْکَهْنَه دَادَوَه لَه هَر نَازَاؤَه و دَوْبَوَه کَیْکَی نَیوانِیانَدَاه پَاشَان هَمَسْتَ نَکَنَ لَه دَهْرَوَه دَیکَی سَهْحِیدَا هَاتَوَه: (سویند بَه وَکَسَهِ گَیَانِی منِی بَه دَهْسَتَ باوه‌پَی تَهْوَاه وَنَایَتَ هِیْجَ کَه سَیَّکَ لَه نَیَّوَه تَا منْ خَوْشَه وَیَسْتَرَ نَبِمَ لَه لَایَ لَه گَیَانِی وَلَه مَالَوْ مَنْدَالَی وَلَه هَمَوَو تَهْلَکِیش^۲). وَه لَه فَرَمَوَدَه دَیکَی سَهْحِیدَا هَاتَوَه کَه عَوْمَرِی کَوَرِی خَهَتَاب (رَهْزَای خَوَای لَنْ بَیْتَ) دَلَیْتَ: نَهْیِی پیغامبَرِی خَوَدَا (صَلَّی اللّٰہُ عَلٰیہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ) سویندَبَه خَوا، تَنْ لَامْ خَوْشَه وَیَسْتَرَ لَه هَمَوَو شَتِّیکَ لَه گَیَانِی خَوْمَ نَهْبَیَتْ، پیغامبَرِی (صَلَّی اللّٰہُ عَلٰیہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ) فَرَمَوَی: (نَایَتَ نَهْیِی عَوْمَرِ دَهْبَیَتَ لَه گَیَانِی خَوْشَتْ خَوْشَه وَیَسْتَرَ بَمَ لَه لَات)، عَوْمَرِ وَتَی: نَهْیِی پیغامبَرِی خَوَدَا (صَلَّی اللّٰہُ عَلٰیہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ) سویندَبَه خَوا تَنْ خَوْشَه وَیَسْتَرَی لَه لَامَ لَه هَمَوَو شَتِّیکَ وَلَه گَیَانِی خَوْشِیم، پیغامبَرِی (صَلَّی اللّٰہُ عَلٰیہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ) فَرَمَوَی: (نَیَّسَتَا نَهْیِی عَوْمَرِ). ^۳ بَزِّیه خَوَای کَهْوَدَه لَهْ لَمَ نَایَتَه دَا فَرَمَوَیه تَی: ﴿أَنَّىٰ أَوَّلَ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ﴾ . بُوخارِی پَیَوَایه تَی کَرِدووَه لَه تَفَسِّیرِی نَهْمَ نَایَتَه پیغامبَرِی خَوَدَا لَه نَهْبَوْه هَوَرِه بَرِه وَه (رَهْزَای خَوَای لَنْ بَیْتَ) نَهْیِیش لَه پیغامبَرِه (صَلَّی اللّٰہُ عَلٰیہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ) فَرَمَوَیه تَی: (هِیْجَ خَاوَهْن باوه‌پَیَنِکَ نَیَهْ منَ لَه لَایَ لَه خَلَکَی لَه پیشَتَرَ نَبِمَ لَه دَنِیَاوَه قَیَامَهْنَا)، نَهْگَر حَزَدَه کَنَ نَهْمَ نَایَتَه بَخَوِینَ: ﴿أَنَّىٰ أَوَّلَ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ﴾ (واتَّه: پیغامبَرِی (صَلَّی اللّٰہُ عَلٰیہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ) لَه خَوْدِی باوه‌پَدارَان لَه خَیْیان لَه پیشَتَه). جَا هَر مُوسَلِمَانِیکَ سَامَانِیکَی بَه جَنِی هَیَشَتْ با کَسَوْ کَارَهَکَی هَر کَسَیَّکَ هَنَ سَامَانِه کَهی بَهْنَ، خَوْنَگَر قَهْرَنَ بَوَّا یَان خَیْیان و مَنْدَالَی لَنْ بَه جَنِی مَابَوَو با بَیْهِیتَیت بَقَ لَایَ منْ، خَوْمَ خَاوَهْنِیم)، تَنَهَا بُوخارِی خَزَی پَیَوَایه تَی کَرِدووَه. لَه باسِ قَهْرَنَوْ قَوْلَهْشَدا هَر باسِ کَرِدووَه. ^۴ (وَأَرْوَحَهُمْ أَنْهُمْ^۵) وَاتَّه: زَنَه کَانِیشِی دَایِکَی مُوسَلِمَانَنَ لَه پیغامبَرِی دَیَّدَا وَلَه بَهْرَز سَهِیر کَرِدن و (بَقَنَه شَیَانِی) یَانَدَا، بَه لَام درَوَسَتْ نَیَهْ بَه تَنَهَا لَه گَلَیَان دَانِیشَن، نَهْمَ بَقَنَه شَیَانِ و حَهْ رَام بَوَونَه، نَاجِیَتْ بَزْ کَچَوْ خَوْشَکَه کَانِیان بَه کَوْ رَای هَمَوَو زَانِیان، ^۶ (وَأَوْلُوا الْأَرْحَامَ بَعْضُهُمْ أَوْلَكَ بَعْضُهُنَّ فِی

^۱ النساء (۶۵).^۲ فتح الباري (۱/۷۵).^۳ فتح الباري (۱۱/۵۲۲).^۴ فتح الباري (۸/۵۰ و ۷۷۶).

﴿كَتَبَ اللَّهُ وَاتِهٗ خَزْمٍ كَاسوْكَار بَقِ مِيرَاتٍ لَه يَهْكَرَى بِرَدَنْ شِيَاوَتَنْ لَه لَائِ خُودَا﴾ (من المؤمنين والمؤمنات) وَاتِهٗ لَه خَاوَهَنْ باوهِبُو كَلْجَرِيهَكَانْ، ثَمَ نَايَهَتِهٗ ثَمَوْ مِيرَاتٍ بِرَدَنْهِي كَه لَه نَيَوانْ مُوسَلَمَانَه كَلْجَرِيهَكَانْ دَهْ بَرَدَنْ، هَلَوْهَشَانَدَهَوَهَكَه بَهْ هَرَى هَارِبَهِيمَانِي وَبرَايَهَتِي نَيَسَلَامِيَهَوَهَ كَه لَه نَيَوانِيَانَدَا هَهَبُو، وَهَكَ نَيَيَنُو عَهْ باسَوْ كَه سَانِي تَرِيشَ وَتَوَوِيَانَه: كَلْجَرِيهَكَانْ مِيرَاتِيَانَه لَه نَهَنَسَارِيهَكَانْ دَهْ بَرَدَنْ، لَه غَهِيرَى خَزْمٍ كَاسَوْ كَارَهَكَانِي تَرِيشَانَ بَه هَرَى ثَمَوْ بِرَايَهَتِيَهَوَهَ كَه بِيَغَمَبَرِى خُودَا (الله) خَسْتَبُوَيِه نَيَوانِيَانَ.^۱ هَرَبُو شَيَوِيَهِيَه سَعِيدِي كَوبِي جَوِيَهِبُو كَه سَانِي تَرِيشَ وَتَوَوِيَانَه لَه پَيَشِينَهَكَانْ وَپَاشِينَهَكَانِيَشِي. خَواَيِي گَهْوَرَه دَهْ فَرَمَوَيَتِ: ﴿لَا أَنْ تَقْعُلُوا إِلَّا أُولَئِكُمْ مَعْرُوفُوا﴾ وَاتِهٗ مِيرَاتِي لَه يَهْكَرَى بِرَدَنْ نَهَما، بَه لَكُو يَارِمَهَتِي دَانْ وَخَيَرو چَاكَه كَرِدنَ لَه گَهَلَ يَهْكَوْ پَهْيَوْهَنَدِي وَثَامَزَگَارِي يَهْكَرَى كَرِدنَ هَرَدَه مِيَنَتِيَتِ وَشَتِيَكِي چَاكَه. ﴿كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا﴾ وَاتِهٗ ثَمَهِيشَ لَهُو كَتِيَبَه دَاهُو سَراوهَ، وَاتِهٗ ثَمَ بِرِيَارَه لَه لَائِ خُودَا نَوَوِسَراوهَ كَه خَزْمٍ كَاسَوْ كَارَهَه بَيَشَنَرَنَ لَه مِيرَاتِي لَه يَهْكَرَى بَهْنَ، بِرِيَارَتَكَه درَاوَه وَكَلَبِينِي بَه سَرَدا نَايَهَتِي لَه تَابِرِيتِ، ثَمَهِ قَسَهِي مُوجَاهِيدِو نَزَرِ كَه سَيِّهِ تَرِيشَه، هَرَجَه نَدَه خَواَيِي مَذَنَنَ لَه مَاوِيَهِيَه كَدا پَيَگَاهِي دَابِبو لَه بَهْرَ كَارِذَانِي خَلَى وَخَلَشِي زَانِيَوِيَهِيَه تَيَه نَهَسَخِي دَهْ كَاتِوهَه، هَرَثَمَوْ بِرِيَارَه كَه دَاوِيَهَتِي لَه نَهَزَه لَه دَهْبِي وَبَهْجِي دَهْ هِيَنَرِيتِ، وَالله أعلم.

﴿وَلَذَّ أَخَذَنَا مِنَ النَّيَّابَنَ مِيَثَقَهُمْ وَهَنَكَ وَمِنْ فُوحَ وَلَبَرِهِمْ وَمُؤْمِنَ وَعِيسَى أَبْنَ مَرْيَمَ وَلَأَخَذَنَا مِنْهُمْ مِيَثَقَهُمْ غَلِظَا﴾ ^(٨) **لِيَسْتَأْلِ الصَّدِيقَنَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَ لِلْكَفَرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا**

به لَيَنِ وَپَهْيَانِ وَرِگَرْتَنَ لَه پَيَقَهِمَبَه رَانْ (سَهْ لَامِي خَواَيِانَ لَه بَيَتِ)

خَواَيِي گَهْوَرَه باسِي پَيَنْجَ بِيَغَمَبَرِه نَه بَهْزَه كَه (الله العَزَم) وَپَيَغَمَبَرَه كَانِي تَرِيشَ دَهْ كَاتَه كَه بَه لَيَنِ وَپَهْيَانِ لَه وَرِگَرْتَنَنَ نَايِنَ لَه سَهْرَزَه مِينَدَه جَيَتِكِيرَ بَهْنَ وَثَمَوْ پَهْيَامِيَه كَه پَيَسِي دَاعَنَ بَيَگَاهِيَه نَنَوْ بَالَّهِي بَهْنَه وَهُوَ يَارِمَهَتِي وَكَوْمَه كَي يَهْكَرَى بَهْنَ وَيَهْ دَهْنَگَ بنَ، وَهَكَه لَه نَايِتِيَكِي تَرِدا فَرَمَوَيَهِتِ:

﴿وَلَذَّ أَخَذَ اللَّهُ مِيَثَقَ النَّيَّابَنَ لَمَّا أَتَيَتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مَصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتَقُولُنَّ يَهُه، وَلَتَنْصُرُنَّه، قَالَ أَفَرِزَتُهُ وَأَخْذَمُهُ عَلَى بَلِيلَكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَفَرِزَنَا قَالَ فَأَشَهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ بَنَ الشَّهِيدِينَ﴾ وَاتِهٗ (بَهْتِنَه رَهُو يَادِيَانَ) كَاتِيكَه خَواَيِي پَهْيَانِ وَرِگَرْتَه لَه پَيَقَهِمَبَه رَانْ هَرَجِيمَ دَانِيَه لَه

^۱ البخاري (٤٥٨٠/٦٧٤٧).
ال عمران (٨١).

نامه و حیکمته (شروعت) له پاشان پیغامبر ریکتان بتوهات به برواهیتی ره بو نامه که له لاتانه ده بیت بپوای پی بھین و یارمهتی بدنه خوا فرمودی: نایا دانتان نا بهم په یمانه دا؟ وه له سره نه وه په یمانی منتان و هرگرت پیغامبران و تیان: بهلی دانمان پندا ناو په یمانمان بهست خوا فرمودی که اوه نیویه به شاهید بن و منیش لگه ل نیویه یه کیکم له شاهیدان. ثم بهلین و په یمانه لی و هرگرتن دوای نه وهی که په وانه کردوبون و به تاییه تی باسی نه و پیچنگ پیغامبره نه بهزولی برآورده کردوبه، ثم میش له باسی عهتفی خاسه بتو سره عهتفی عام، وه لم نایه تیشدا هر باسی هیناون ده فرمودیت: **﴿تَسْعَ لَكُمْ مِّنَ الَّذِينَ مَا وَصَّوْ يَدِهِ نُؤْحًا وَالَّذِي أَرْحَيْتَ إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْتَنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقْبِلُوا إِلَيْنَ وَلَا تَنْفَرُوا فِيهِ﴾**^۱ واته: نه و ناینه بتو دانوان که فرمانی داوه به نوح و نه وهش نیگمان کردوبه بتو نه وهش که فرمانمان داوه به نیراهم و موسا و عیسا که له سره نه و ناینه بن به پیکو پاستی و جیاواری تیدا مهکن: خوای گهوره باسی پیغامبره نه بهزولی برآورده کانی کردوبه و نه و پیغامبرانه شی له نیوانیاندا هاتووه و باسی دوایین پیغامبره کردوبه، که هه مویان بهلین و په یمانیان لی و هرگیراوه که نایینی خودا بلاویکنه و نکولی لی نهکن، وهک خوای گهوره لم نایه ته داده فرمودیت: **﴿وَلَذِ أَخْذَنَا مِنَ النَّاسِنَ مِثْقَلَهِمْ وَمَنَكَ وَنِنْ فُوحَ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَبْنَيْ مَرْرِيمَ﴾**^۲ واته: (نهی موجه مهد) ^۳(بیریان بخه ره) کاتیک که په یمانمان و هرگرت له پیغامبرانه مهروهها تتو نوح و نیراهم و موسا و عیسا کوپی مریم. لم نایه ته دا له پیغامبره وه موجه مهد ^۴(بیریان) دهستی پینکردوبه له بر گهوره بی و پیزی پاشان پیغامبره کانی تریشی (سله لامی خوایان لی بیت) به پیز هیناوه به دوای یه کدا له زه مانی خویاندا، **﴿وَلَذِ أَخْذَنَا مِنْهُمْ مِثْقَلًا غَلِيلًا﴾** واته: وه له هه مویان په یمانی پتھرو و به هیزمان و هرگرت نیبنو عه باس ده لیت: (المیثاق الغلیظ) واته: په یمان. ^۵ خوای مدنن ده فرمودیت: **﴿لَوْسَطَ الْصَّابِرِينَ عَنْ صِدْقَهِمْ﴾** موجاهید ده لیت: هه تا پرسیار بکات له وانه که گهیاندویان و پشتکیریان کردوبه له پیغامبران. **﴿وَاعْدَ لِلْكَافِرِينَ﴾** واته: ناماشه کراوه بتو خوانه ناسانه له نومه تی نه و پیغامبرانه **﴿عَذَابًا أَلِيمًا﴾** سزا یه کی نزد به زان، نیمه شایه تی دهدین که پیغامبران (سله لامی خوایان لی بیت) په یامه کانی په یاره رددگاری خویان که یاندووه و که له که مانیان ناموزگاری کردوبه و پاستیان بتو پیشون کردوبونه توه وه به شیوه یه کی نزد

^۱ الشوری (۱۳).^۲ الطبری (۲۰/۲۱۲).^۳ الطبری (۲۰/۲۱۴).

ناشکرا که میچ گومانیتکیان تیدا نه هیشتوروه توه. هرچه نده هندی نه زان و لاسارو تاوانبارو گومرا بپولایان نه هیتناهه پیشان. نه وهی پیغامبران پیش هاتون هر نه وه پاسته، نه وانهی دژایه تیان ده کن خراپه کارو گومراپ. وک نه هلی به هشت نه لین: **(لَقَدْ جَاءَتِ رُسُلٌ رِّبِّنَا بِالْحِقِّ)**.

(يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا إِذْ جَاءَكُمْ جِنُودٌ فَارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِبِّحَا وَجْهُوْدًا لَمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَعِيدًا ۖ إِذْ جَاءَكُمْ مِّنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ رَأَيْتُ الْأَبْصَرَ وَلَغَتِ الْقُلُوبُ أَلْحَانًا يَرْجِعُونَ وَنَظُونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَ ۚ)

باسی شهربی نه حزاب

خوای گوره باسی چاکه و بهره و پیزی خوی ده کات له گهله عه بدہ خاوہن باوهه کانی که چون لایدان و پاراستنی نه و سالهی که هاودهسته کان همبو کلبوونه و هو هاتبوون بدهن به سر مدینه داو پیغامبره رو مسلمانان له ناو بهرن، نه و ساله پیش نه لین سالی خهندق له شه والی سالی پیشجه می کلچیدا برو که نه مه پایه کی پاسته و مشهره. موسای کوبی عوقبه و چهند کاسنیکی تریش نه لین: له سالی چواره می کلچیدا بروه. همی هاتنی نه و هاویه بیمانه هندی له پیاو ماقولانی جوله کهی به نه نه زیر که پیغامبری خودا^(علیه السلام) له مدینه ده ری کردبوون بتو خهیبه رهوانه سلامی کوبی نه برو حقیق و سلامی کوبی موشكیم و کنانه کوبی په بیع، چون بتو مککه و له گهله پیاو ماقولانی قوره بش کلبوونه و هه لیاننان بتو نه وهی شه له گهله پیغامبر بر بکن^(علیه السلام) به لینشیان دانی که به کیان و مالیان هاکاریان بکن، قوره بشیه کان داواکه بیان قه بول کردن، پاشان بشیشتن بتو لای تیرهی غهه ته فان نه وانیش داواکه بیان قه بول کردن، پاشانیش قوره بش خوی کلکرده وه له گهله نه و تپرانهی که له گهله نه هاتن به سه رزکایه تی نه برو سوفیان سه خری کوبی حرب، غهه فانیش به سه رزکایه تی عویه بنه کوبی حیسنی کوبی به در برو، زمارهی همبویان نزیکه ای ده هزار که س ده بیو، کاتیک پیغامبری خودا^(علیه السلام) بیستی به ره و مدینه دین، فهرمانی دا به مسلمانان که چال^(خهندق) به ده ری مدینه دا هملکه نه له لای خوره لاتوه، نه م خهندقه بش له سر پای سه لمانی فارسی بورو^(په زای خوای لئی بیت) مسلمانه کان نیشیان تیدا کردو نزد خویان ماندو گرد، پیغامبری خودا^(علیه السلام) خوی خوی ده گواستوه و چالی هملکه کنند، لهو چال هملکه ندنهی پیغامبر ردا^(علیه السلام) به لکه و نیشانهی نقد بیون ده رکه وتن و ناشکرا بیون، موشیکه کان هاتن له باکوری مدینه وه چادریان هه لذا له نزیکی نبود، هندیکی تریان له بمنایه کانی مدینه باریان خست و دابه زین وک

^۱ الاعراف(۴۲).

^۲ فتح الباری(۴۵۲/۷).

خوای گوره ده فرموموت: «إِذْ جَاءُوكُم مِّنْ فَرْقَمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ» پیغمبر(صلی الله علیہ وسلم) لکه
موسلمانه کاندا که نزیکه سی هزار که س ده بیون چوون بیان و خویان ثاماده کرد، همندیکیش
نه لین حوت سد که س بیون، پالیان دا به کیوی سله هو بیوان کرده دو زمان، نه خونه قهی
مه لیان که ندبیو ناوی تیدا نه بیو مهتا سوارو پیاده دو زمان نه توان دهستیان بگاته مسلمانان،
مندال و ژنانی مسلمانان له ناو ماله کاندا خویان قایم کرد، بعنو قوره یزه که گزیه کی جوله که بیون
قه لایه کیان هبیو له باشورو پژوهه لاتی مدینه دا، که په بیانیان له گه ل پیغمبر(صلی الله علیہ وسلم) به ستبو،
هاوکاری یه کتری بکن، که نزیکه هشت سد چه نگاوه ده بیون حوبه کوبی نه ختنی نه زندی
چووه لایان وازی لئی نه هینان تا په شیمانی کردنه وه له په بیانه که، هاوده سته کان همو کلبوونه وه له
دزی پیغمبر(صلی الله علیہ وسلم) کاره ساتیکی نزد گوره و گران بیو تمنگی به پیغمبر(صلی الله علیہ وسلم) و مسلمانان
هلچنی، مسلمانان دلیان کوره له رزه، وک خوای مه زن ده فرموموت: «هَنَالِكَ أَبْتَلَى الْمُؤْمِنَوْنَ
وَرَأَلُوا زِلَّةً أَشَدِيدًا»^۱ واته: له ویدا نیمانداران تاقی کرانه وه پاوه شینزان به پاوه شاندیتکی توند.
کزمه لی هاوده سته کان (الاحزاب) بتو ماوهی نزیکی مانگتیک ده وری پیغمبر(صلی الله علیہ وسلم) و هاوپیتکانیان دا،
به لام دهستیان نه گه یشت پییان و چه نگ بیو نه دا، عه مری کوبی عه بدی عامری وددی نه بیت که
یه کتیک بیو له چه نگاوه به ناویانگه کانی نه سره ده من نه فامیه، سواری ولاخه کهی بیو له گه ل چه ند
سواریکدا خونه قه کهی شکاندو له لایه کوره خوی که یانده ناو مسلمانه کان، پیغمبری خودا(صلی الله علیہ وسلم)
بانگی مسلمانه کانی کرد که په لاما بیان بدنه، فرمانی دا به عهی بهره و پووه پویشت ماوهی
کاتزیتیک شهربیان کرد له پاشان عه لی (رهنای خوای لئی بیت) عه مری کوشت، نه پووداوه بیو
نیشانه سرکه وتن، پاشان خوای گوره به ده سه لات بایه کی نزد توندی لئی هلکردن هرجی چادر و
نهو شتانه پییان بیو همموی تیکدا به یه کداو ناگره کانی کوژاندنه وه هراسانی کردن، وايان لیهات
به په له و به سره شیری خویان پیچایه وه و که پانه وه، وک خوای گوره ده فرموموت: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
عَمَّا نَحْنُ أَذْكُرُوا نَعْمَةَ اللَّهِ عَيْتَكُنْ إِذْ جَاءَتُمْ جُنُودًا فَأَرْسَلْنَا عَنْهُمْ رِيحًا وَجْهُونَا لَمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرًا» واته: نهی نه و کسانه باوه پیان هیتاوه بیر له چاکه و بهرهی خوا بکنه وه
به سرتانه وه کاتیک له شکریکی نورتان بتو هات (له چه نگی خونه قهدا) نینجا ئیمه بایه کی به میزمان بتو
ناردن و له شکری (فریشته یش) که ئیوه نه تابنین و خوا بهوهی ئیوه دهیکن بینایه، موجاهید ده لیت:
(بریحان) واته: بای پژوهه لات نه م فرموده یه یش پشتگیری ده کات که پیغمبری خودا(صلی الله علیہ وسلم)

فه رموویه‌تی: (یارمه‌تی درام به بای پژوهه‌لات عادیش قرکرا به بای پژوشاوا). **(وَجِئْدُكَ لَمْ تَرَهَا)**
 واته: نه و فریشتانه‌ی که ترس و لرزیان خسته ناو دلیانه‌وه، وايان لیهات هه مو سه رک هوزیک دهیوت
 نهی هزی فلانه کهس بگن پیم، له دهوری کوده بیونه‌وه و پیتی دهون: فریای خوتان بکون، فریای
 خوتان بکون، به هزی نه و ترس و لرزه‌وه که خوای گاوره خستبیویه دلیان. موسلمیم پیوایه‌تی
 کردروه له سه حیچه‌کیدا له نیبراهیمی تمیمیه و نه ویش له باوکیه‌وه ده لیت: له لای حوزه‌یه‌ی
 یه‌مانی بیوین (پذای خوای لی بیت) پیاویک پیتی وت: نه‌گر له خزمتی پیغامبه‌ری خودا (عَزَّوَجَلَّ)
 بیوایه‌له خزمتیدا جنه‌نگ ده کرد و دوژمن تارو مار ده کرد حوزه‌یه پیتی وت: تو شاوات ده کرد?
 نه‌گر نیعمت ده بینی له‌گهان پیغامبه‌ری خودا (عَزَّوَجَلَّ) له شه‌وهی هاوده‌سته‌کاندا که شه‌وهی بروند
 بایه‌کی توندی ناپه‌حه‌تی هه بیو، پیغامبه‌ری خودا (عَزَّوَجَلَّ) فه رمووی: (چ پیاویک هه‌والی نه و کرم‌له‌م بتو
 دینیت له پذی قیامه‌تدا له‌گه (لیم بی)، هیچ کهس له نیمه و هلام نه‌دایه‌وه، پاشان دوباره‌ی کردوه،
 پاشان سی‌هم جاریش هه‌مان قسه‌ی فه رموو، دوایی فه رمووی: (حوزه‌یه هه‌والیکی نه و
 کرم‌له‌مان بتو بینه) هیچ چاره‌یدم نه‌ما که همله‌نس کاتیک که به ناوی خرم بانگی کرد.
 فه رمووی: (هه‌والی نه و کرم‌له‌م بتو بینه، نه‌که بیانشله زینی لیم، وتن: پیشتم وده بمناو گه رمادا
 برم وابیو، تا که‌یشتمه ناویان، له و کاته‌دا نه بیو سوفیان پشتی کرد بیو یه‌ناگره که تیریکم له
 کوانه‌که‌مدا داناو ویستم لیس بددم پاشان قسه‌که پیغامبه‌ری خودا (عَزَّوَجَلَّ) و بیرهات‌وه که
 فه رمووی: (نه بیانشله زینی لیم) نه‌گر تیره‌کم تیکرتایه لیم ده‌دا. ده لیت: گه‌رام‌وه وده نه‌وهی به‌ناو
 گه رمادا ده‌گه‌پیم، هاتسوه بتو لای پیغامبه‌ری خودا (عَزَّوَجَلَّ) پاشان که گه‌پاس‌وه سارم‌ام بیو،
 هه‌واله‌کم دا به پیغامبه‌ری خودا (عَزَّوَجَلَّ) عه‌باشه‌کی زیادی لابو نویشی له‌سوز ده کرد به و عه‌باشم
 دایپوشیم تا به‌یانی خوتم، کاتیک به‌یانی بیو وه پیغامبه‌ری خودا (عَزَّوَجَلَّ) فه رمووی: (هه‌لیس نه و
 خه‌والو). پاشان خوای مه‌زن ده فه رموویت: **(إِذْ جَاءَكُمْ مِنْ فَوْقَكُمْ)** واته: هاوده‌سته‌کان له سه ره‌وه
 بیوتان هاتن، **(وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ)** واته: زه له خوارتانه‌وه، له پیشه‌وه حوزه‌یه باسی کرد مه‌بست به
 خواره‌وه به‌نو قوره‌یزه‌یه، **(وَلَذِ رَاعَتِ الْأَبْصَرُ وَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاحِرُ)** واته: دلتان که‌وته
 لـرزه و گیان که‌یشته قوچوپاگه نه‌وندنه ترسان، **(وَنَظَرُوا بِاللَّهِ أَظْنَوْا هُمْ)** واته: وه کومانی
 جزدیه جزرتان به خوا ده برد. نیبنو جه‌ریر ده لیت: هنندی کهس که له‌گهان پیغامبه‌ردا بیوین (عَزَّوَجَلَّ)

^۱ فتح الباری (۶۰۴/۲).
^۲ مسلم (۱۴۱۴/۲).

خیالاتی نظریان ده کرد و ایان دهزانی مسلمانان لهناو ده چن، خودایش نه و کاره ساته یان به سار دینیت، موحه مهدی کوپی نیسحاق لهم نایته دا: ﴿وَلَذِ رَاغْتَ الْأَبْصَرُ وَلَيَغْتَ الْقُلُوبُ الْحَكَلُرُ وَنَظَرُونَ بِاللَّهِ الظَّنُونَا﴾ ده لیت: خاوون باوه پان هممو خدیلیکیان ده کرد، دوپیویش و ده رکوت ه تا موعته بی کوپی قوشه بیر برای بمنی عمری کوپی عوف و تی: موحه مهدی (علیه السلام) به لینی پی ده داین که گنجینه کانی کیسراو قهیسراو ده خزین، که چی نیستا میع که سیلک له نیمه ناتوانیت بچیت برق سه رتاو.^۱

حسن لهم نایته دا: ﴿وَنَظَرُونَ بِاللَّهِ الظَّنُونَا﴾ ده لیت: خهیالی نقد ده کرا، دوپیووه کان وا خهیالیان ده کرد که پیغمبه ره (علیه السلام) هاره له کانی قر دهین و هیچیان نامینیت، خاوون باوه پانیش بروایان وابو که به لینی خودا پاسته، ناینه کی سرده خات به سر هممو ناینه کانی تردا، با موشیکه کانیش پتیان ناخوش بیت.^۲ نیینو نه بی حاته پیوایه تی کردوده له نهبو سعیده وه (په زای خواه لئی بیت) پدیتی خنده دق وتمان: نهی پیغمبه ری خودا (علیه السلام) ناخوش شتیک ههی که نیمه بیتلین، نهودتا کیان که یشتوره ته قورقوپاکه مان؟ پیغمبه ره (علیه السلام) فرمودی: به لئی، بلین: (اللهم استر عوراتنا و آمن روغاننا) واته: نهی خواهی عهی کانمان داپوش و ترس و لهرنیشمان مهیله. ده لیت: خودا بای دا به پوی دوزمته کانداو به با شکستی پیهینان، هر بهم شیوه یه نیمامی نه حمه دی کوپی حنبه ل پیوایه تی کردوده له نهبو عامری عقه دیده و.

﴿هُنَالِكَ أَبْتَلَ الْمُؤْمِنِينَ وَزَلَّلُوا زِلَّا لَا شَدِيدًا ۖ ۱۱﴾ وَلَذِ يَقُولُ الْمُنَفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرْضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غَرْرُدًا ۖ ۱۲﴾ وَلَذِ قَالَ طَالِفَةٌ مِنْهُمْ يَتَأَهَّلُ يَتَرَبَّ لَا مَقْعَدٌ لَكُمْ فَاتَّرَعُوا وَيَسْتَغْذِنُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ أَلَّتِي يَقُولُونَ إِنَّ يُوَتَّا عُورَةً وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِنْ يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ۖ ۱۳﴾

خواه مهمن ده فرمودیت: ﴿هُنَالِكَ أَبْتَلَ الْمُؤْمِنِينَ وَزَلَّلُوا زِلَّا لَا شَدِيدًا﴾ واته: له و شوئنه دا نهزمونی خاوون باوه پان هاته گنیزو به لهرنیتیکی نقد به هیز، دلی همموان کوته لهرزه، خواه که وره باسی نه و کاره ساته ده کات که هاوده ست کان له ده وری مه دینه دا به زین، مسلمانه کان نقد له ژیانیتیکی ناپه حه تو تمنگانه دا بیون و ده وریان گیرابوو، پیغمبه ریشیان (علیه السلام) له گلدا بیو، له تاقیکردن و یه کی نقد گراندا بیون، دلی هممو کوته لهرزه، کاتیتیکی نقد ترسناک بیو هر کاسه و جزئی بیری ده کرده وه، خواه گه وره له باره هی دوپیووه کانه وه فرمودیه تی: ﴿وَلَذِ يَقُولُ الْمُنَفِقُونَ

^۱ ابن م Sham (۵۲۲/۱).^۲ الطبری (۱۲۱/۲۰).

وَالَّذِينَ فَلُوْبِهِمْ مَرْضٌ مَا وَعَدْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرْرُورًا^۱ وَاتَّه: کاتیک دووبوه کان و نهوانی نه خوشی له دلیاندا ه بیو و تیان خواو پیتفه مبه ره کهی بینچگه له ته فره دان هیچ به لینیکیان پی نه داین. دووبوه کان دووبوه بیه کهیان ده رکهوت، نهوانه ش که دلیان خوش و کومان له دل بون خه یالی نزد ده هات به دلیانداو دله چرکهیان بیو له بر کنی و لاوزی باوه ریان و گرانی نه به لاؤ و ته نکانه که تووشی هاتون، هندیکی تریشیان ده یانوت و دک خواه گهوره ده فرموده است: **﴿وَلَذِقَاتٌ طَّافِفَةٌ مِّنْهُمْ يَكَاهُلُ بَيْرَبَ لَا فَارِجُوا﴾** وَاتَّه: وَه کاتیک ده ستیه که لو تاپاکانه و تیان نهی دانیشتونی مه دینه نیره جیی مان و هتان نیه دهی بگه پتنه وه. **﴿بَيْرَبَ﴾** وَاتَّه: مه دینه. وَهک له فرموده سه حیدا هاتوه پیتفه مبه ره **﴿فَرَمَوْيَهٖ تِي:﴾** (شوینی کلچ کردنه که تام پیشان درا زه ویک بیو له نیوان دوو کیودا، وای بیو ده چووم هجهره کچی یه سریب (بیرب) بیو)^۲. له وته کی تردا هاتوه نه فرمودی: کچی مه دینه بیو. ده لین: ناویانی به یه سریب به هزی پیاویکوه بیو که له وی دابه زیوه له عه مالیکه کان بیو ناوی یه سریبی کوبی عه بیلی کوبی مه لانیلی کوبی عه زی کوبی عیملانی کوبی لاوزی کوبی نیه هم کوبی سامی کوبی نوح بیو، نهمه قسهی سوهیلیه، و ده لینت: پیاویه کراوه له هندیکیانه وه نه لین: له ته راتدا یانزه ناوی ه بیو: مه دینه و تابه و تیبه و میسکینه و جابریه و مجبوره و محبوبه و قاسم و عه زداو مه رحومه، خواه مه زن ده فرموده است: **﴿لَا مُقَامَ لَكُو﴾** وَاتَّه: نهی خه لکی مه دینه نیره جیی نیو نیه که برامبه رکمه لی نه حزاب بوهستن له لای پیتفه مبه ره **﴿لَا فَارِجُوا﴾** وَاتَّه: بگه پتنه وه ناو مال و مندالی خوتان، **﴿وَلَسْتَذِنُ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ أَلَّا يَنْتَهِ﴾** وَاتَّه: وه کرمه لینکی تر له وان مؤله تی گهانه وه له پیتفه مبه ره **﴿لَا يَخْوَانُنَّهُمْ﴾** ده خوانن. عه وی ده لینت: له نیبنو عه باسه وه (ره زای خواه لئی بیت) نهوانه له هزی به نی حارسه بیون داوی نیزتیان له پیتفه مبه ره **﴿لَا يَقُولُنَّ إِنْ يُوَتَنَا عَرَزَةً﴾** وَاتَّه: ده یانوت: ترسمان ههیه له ماله کانمان بیو دزو پیاو خه راب.^۳ نقد کاسی تریش هه ر وايان و توهه. نیبنو نیسحاق ده لینت: نه وی نه قسهی کرد ووه نهوسی کوبی قهینی بیو وه وَاتَّه: بیانویان ده هینایه وه بیو نه وهی بگه پتنه وه بیو ناو ماله کانیان، ده یانوت: که س نیه ماله کانمان پیار نیتیت، ده ترسین دوئمن بدات به سه ریاندا. خواه گهوره یش ده فرموده است: **﴿وَمَا هُنَّ بِعُوَرَةٍ﴾** ماله کانیان پووت

^۱ فتح الباری (۱۲/۴۳۹).^۲ الطبری (۲۰/۲۲۶).^۳ الطبری (۲۰/۲۲۵).

نین، واته: نهوان دهیلین وانیه له ترسی مال و منداش نیه، **(فَإِنْ يُرِيدُونَ لَا فِرَارًا)** واته: به لکو نهوانه هر دهیانه ویت پاپکن له ترسی نهوهی نهوهک بدنه به سه ریاندا.

﴿وَلَرَ دُخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُبِّلُوا الْفَتَنَةَ لَأَنَّهُمْ وَمَا تَبَثُّوا بِهَا إِلَّا يَسِيرُ﴾ (١٦) **﴿وَلَقَدْ كَانُوا عَنْهُمْ دُرُّوا اللَّهُ مِنْ قَبْلُ لَا يُؤْلُونَ الْأَبْيَرَ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْتَحْلًا﴾** (١٧) **﴿قُلْ لَنْ يَنْفَعُكُمُ الْفِرَارُ إِنْ فَرَّتُمْ بِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَلَذَا لَا تَنْتَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا﴾** (١٨) **﴿قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَحْدُونَ لَهُمْ مِنْ دُورِ اللَّهِ وَلَيْا وَلَا يَنْصِيرُ﴾** (١٩)

خوای مهزن باسی نهوانه ده کات و ده فرموده: **﴿وَلَرَ دُخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُبِّلُوا الْفَتَنَةَ لَأَنَّهُمْ وَمَا تَبَثُّوا بِهَا إِلَّا يَسِيرُ﴾** واته: نهوانه نهگر دوزمن دهی دی دهی ماله کانیان بدایه له هاموو لایکوه، له کاته دا نهگر پیشیان بوتنایه واژ له ناینه که تان بیتن به زوویس په شیمان ده بونووه، به لایانه وه گرنگ نهبوو دهست به رداری باوه په کهیان ده بسوون و نهیانده په ایانست له ترساندا، قه تاده و عهد په حمانی کوبی زهیدو نیبینو جه ریزیش هر وايان ماناکردووه.^۱ نامه نه په پری باسی خرابی نهوانه بیه، پاشان خوای مهزن ده فرموده: **﴿وَلَقَدْ كَانُوا عَنْهُمْ دُرُّوا اللَّهُ مِنْ قَبْلُ لَا يُؤْلُونَ الْأَبْيَرَ﴾** پاشان خوای گهوره باسیان ده کات که له پیش نامه په یمانیان دا به خودا که پشت هلانکه نو و پاناسکه ن له دوزمن، **﴿وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْتَحْلًا﴾** واته: وه په یمانیک درا به خوا خاوه هنکهی لیپرسراو ده بیت. واته خوای گهوره هر پرسیاریان لى ده کات له سه ره نه و په یمانه که دابوویان و شکانیان، پاکردن هیچ دادنیکیان نادات و مردنیان دوا ناخات و تمدنیان دریز ناکات، به لکو له وانه به خودا زووتر تزلجهان لى بستنیت، وه ک ده فرموده: **﴿قُلْ لَنْ يَنْفَعُكُمُ الْفِرَارُ إِنْ فَرَّتُمْ بِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَلَذَا لَا تُنْتَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا﴾** واته: پاکردن له مردن یان کوشتن، هیچ دادنیکی نیوه نادات، نه ساکه ش هر که میتکی تر له دنیادا پای ده بوین، وه ک خوای مهزن له نایه تیکی تردا فرموده: **﴿قُلْ مَنْعِنَ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى﴾** واته: بلی خوشی و لزمه تی دنیا نزد کمه و پذئی دوایی باشره بوق که سیک له خوا برترست. پاشان ده فرموده: **﴿قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَحْدُونَ لَهُمْ مِنْ دُورِ اللَّهِ وَلَيْا وَلَا يَنْصِيرُ﴾** واته: بلی کتیه نه و که سهی نیوه له خوا ده پاریزیت نه گر

^۱ الطبری (۲۰/۴۲۷).^۲ النساء (۷۷).

خوازیان و خرایه یان بزدیں و په حمه‌تی بز نیوہ بونیت، بیچگه له خوا هیچ پشتیوان و یارمه‌تی ده ریک بز نهان نهیه. واته نهوانیش و غیری نهوانیش هیچ که سیک ناتوانیت په نایان بدات و بیت به هواریانه وه خدا نهیت.

﴿فَقَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالظَّالِمِينَ لِأَخْرَزِهِمْ هُمْ لَا يَتَبَدَّلُونَ إِلَّا فَيْلِلاً ١٨﴾ أَشَحَّةَ عَيْنِكُمْ فَإِذَا
جَاءَ الْمَوْتَ رَأَيْتُهُمْ يَنْظَرُونَ إِلَيْكُمْ تَدْرِجُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشِي عَيْنَهُمْ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْمَوْتُ سَاقُوكُمْ
بِالسَّيْنَةِ حِدَادًا أَشَحَّةَ عَلَى الْخَيْرِ أُولَئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَلَعْبَطَ اللَّهُ أَعْمَانَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِسْرًا ١٩﴾

خوای مهندن ده فرموده است: «قدیلَرُ اللَّهُ الْمَعْوِقُونَ مِنْكُوْنَ وَالْقَالِيْلُ لِلْخَوْتِهِمْ» واته: بینکومان خواه زانست بهو که سانهه تان که سارده که رهه و که پنهه رهه (مسلمانانن له جیهاد) که به برادره کانیان ده لئن. خوای گوره باسی شو که سانهه ده کات که ده بیرونه گری و لمپه رو بانگی هاوه لتو براکانی خویان ده کرد که جهنج نه که ن و واژ بینن و بکه پنهه وه، ده یانوت: «هُلُمُ إِلَيْنَا» ورنه لای نیمه و دانیشن، «وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا» واته: نقد که میان لم شره دا ناماده ده بن، خوای مهندن ده فرموده است: «أَشَحَّةً عَلَيْكُمْ» سودی ده لیت: له کاتی دهستکه و تدا نقد چاچنکن، «فَإِذَا جَاءَهُ الْكُوْفُ رَأَيْهِمْ يَتَظَرُّونَ إِلَيْكُمْ تَدُورُ أَعْيُهُمْ كَالَّى يُقْسَمُ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ» واته: له ترس و دله لر زده دایه و خاریکه کیانی ده رده چیت، نمه کارو پیشهه ترسنکانه له جهنجدا، «فَإِذَا ذَهَبَ لَهُوَثُ سَكُونُكُمْ بِالسَّيْنَةِ حَدَّا» واته: کاتیکیش که ئاشتی بیت و شهپ نه بیت زمان دریز ده که ن، دهست ده کهن به قسے لوس و گرمه و کالهه یان دیت و به ته مای پلهی بېرزو شویتني چاکن، خویان به ئازاو دلیز دده نه قدهلم به لام ئوانه دریزند و فریوده رن و پاست ناکه ن، ئیبنو عه باس (په زای خوای لئی بیت) ده لیت: «سَكُونُكُمْ» واته: پیشواریتان لئی ده کهن.^۱ قه تاده ده لیت: له کاتی دهستکه و ته لانیدا نقد چاچنکو پیسکن و دلای نقد ده کهن و نه لئن به شمان بده، به شمان بده! خر نیمه یش له که لئنان بیرون، به لام له کاتی شهپو ته نگانه دا ترسنکترين و بینده سه لاترین که سن له سه رهه^۲. «أَشَحَّةً عَلَى

^١ الطبرى (٢٣٢/٢٠).
^٢ الطبرى (٢٣٢/٢٠).

ذلک علی اللہ﴿ واته: نا نوانه باوه پیان نه هنیابو همو کاره کانیان لای خودا به فیروچووه و نه مهش لای خودا نقد سووک و نسانه .

﴿ يَعْصِمُونَ الْأَخْرَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَلَنْ يَأْتِ الْأَخْرَابُ يَوْدُوا لَنْ أَنَّهُمْ بَادُورُكَ فِي الْأَغْرَابِ يَسْتَأْوِنُ عَنْ أَبْلَكُكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَنَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴽ٢١﴾

نه مهش یه کتیکی تره له په وشتہ ناشیرین و به ده کانیان، نه ونده ترسنگ و لئی نه هاتون، ﴿ يَعْصِمُونَ الْأَخْرَابَ لَمْ يَذْهَبُوا ﴾ و ده زان دوژمنه هاودهسته کان نه پویشتوون و نقد لیتیانه وه نزیکن و جاريکی تر دینه وه سه ریان، ﴿ وَلَنْ يَأْتِ الْأَخْرَابُ يَوْدُوا لَنْ أَنَّهُمْ بَادُورُكَ فِي الْأَغْرَابِ يَسْتَأْوِنُ عَنْ أَبْلَكُكُمْ ﴾ واته: پیتیان خوش کاتیک که هاودهسته کان هاتن له وی نه بونایه لکه اکتان له مه دینه، به لکو له ناو عره به چوں نشینه کاندا بونایه، له دووره وه هوالی نیوہ بیان پیرسیایه، نه ک لکه نیوہ دا لکه نه دوژمن بر امبه بر بودستانایه، ﴿ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَنَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴾ واته: خو نه گکر له نیوان نیوہ شدا بونایه، که میکیان نه بیت له و شپه دا به شداریان نه ده کرد، چونکه نقد ترسنگ و کم وده و باوه بر لوازن، خوای پاک و بی عیب چاک ناگای لیتیانه و ده یانسیت .

﴿ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أَشْوَأُ حَسَنَةً لِمَنْ كَانَ يَرْجُوَ اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَكَرَّ اللَّهُ كَيْرًا وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَخْرَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادُهُمْ إِلَّا إِيمَانًا ﴽ٢٢﴾

وَسَلِيمًا ﴽ٢٣﴾

فهرماندان به گوییاره لی پیغمه به را ﴿ ﴾

نه م نایته پیروزه بنه ما یکی مزنه بی نه وهی که خاوهن باوه پان پیغمه بری خودا ﴿ ﴾ بکنه سرمد شقی خویان، له کدارو گفتارو همو هاسوکه تیکیدا، له ژانیدا، پویه خوای گوره فه رمان ده دات به و خله که که پیغمه بر ﴿ ﴾ له و پیژه دا (پیژی نه حزاب) بکنه سرمد شقی خویان، له خوپاگری و نه بے زین و ژازایه تی و هستان بر امبه دوژمن و چاوه بونی ده روویه ک له لای خودای که وره وه که لیتیان بکاته وه، سه لات و سلامی خوای له سه ریت تا پیژی قیامه، پویه خوای خاوهن ده سه لات و به توانا باسی نه و کسانه ده کات که جی به خویان ناگنون دله تپه یانه و خه ریکن زراویان نه ترقی له و پیژی هاوده ستانه دا و ک ده فه رمومیت: ﴿ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أَشْوَأُ حَسَنَةً ﴾ به بیکومان پیشه وایه تی یه کی چاکتان له پیغمه بریه بی دامه زراوه، واته: خلزگه چاوتان له

پیغمبری خودا (علیه السلام) بکردایه و بتانگردایه سرمه شقی خوتان له چاکدایه. بزیه ده فرموموت: **﴿لَمْ**
كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَرَ اللَّهَ كَيْرًا﴾ بز هر که سیک به هیوای پژوهی دواییه و یادی خودا ده کات.
هَلْ نُؤْسِتِي خَاوِنَ بَاوِرَانَ بَهْ رَامِبَهْ رَهَاوِدَسْتَهْ كَانَ

پاشان خوای گوره باسی نه و عبده خاوون باوه پنهانی ده کات که بروایان به به لینی خودا مهید و
 به راستی ده زان، و به هیوای پاش پژوهی کی چاکن له دنیاوله قیام تداو ده فرموموت: **﴿وَلَمَّا رَأَ**
الْمُؤْمِنُونَ الْأَخْرَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ﴾ واته: وہ کاتیک نیمانداران نه و کزمه لانه یان دی و تیان
 نه مه نهو به لینه یه خواو پیغمه بر که کی به نیو یان دابو. نیبنو عهیاس و قه تاده نه لین: مه بستیان
 نهو نایه تیه که له سوره تی (البقرة) هاتووه که ده فرموموت: **﴿أَمْ حَيَبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا**
يَأْتِكُمْ مَثْلُ الَّذِينَ حَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسْتَهْمِمُ الْأَبْسَاءَ وَالْأَضْرَاءَ وَزُلْزَلُوا أَحْقَنْ يَقُولُ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مُؤْمِنُو
اللَّهُ أَلَا إِنَّ نَصَارَاللهِ قَرِيبٌ﴾ واته: ئایا واتان زانیوه ده چن به هشت که چس هیشتا نه هاتووه ته
 پیتان نهودی نوشی نوانه بون که له پیش نیو یدا تیپه پین (که له پی خودا) بوجاری سه ختنی و
 زره رو زیان بون و نقد به توندی ته کان دران به ره نگیک که پیغمه بر نهوانه که بروایان هیتابوو
 له گلیدا ده یانوت: سارک و نتی خوا که دیت؟ ئاگادران بنو و به راستی سارک و نتی خوا نزیکه. واته:
 نه مه نهو به لینه بوبو که خودای مه زن و پیغمه بر که کی (علیه السلام) پیبيان داین که به لامان به سه دینیت و
 تاقیمان ده کات وله له پاش نه و به لاو تاقی کردن وه یه به ماوه یه کی کم یارمه تیمان ده دات و سرمان
 ده خات، بزیه خوای مه زن فرمومویتی: **﴿وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ﴾** واته: خواو پیغمه بر که بی راستیان
 فرموموه. وه ده فرموموت: **﴿وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيْنَكَا وَنَسْلِمَ﴾** نه م نایه ته بله کیه له سر زیاد بونی
 باوه بوبه هیزبونی به پیش چونیه تی نه و خله که و نه و حاله تهی تییدا ده زین، وہ نقدینه
 پیشوابیانی نیسلام نه لین: که باوه پر زیادو کم ده کات و دک چون له سره تای شه رحی بوخاریدا
 و تیان، سوپاس و ستایش بتو خوای مه زن. وه مانای نه م نایه ته که خوای خاوون ده سه لات
 ده فرموموت: **﴿وَمَا زَادَهُمْ﴾** واته: نه ناپهحتی و تمنگانه و زیانه سخته هر زیاتر بروایان به میزتر

¹ البقرة(۲۱۴).

² الطبری(۲۳۶/۲۰).

دهکات، گویند ای علی فرمانه کانی خود او پیغامبره کی ده بن (علیه السلام) هر وہا ده فرمومیت: ﴿إِلَّا إِيمَنَا وَسَلِيمًا﴾ واته: تنها نیمان و ملکه چیان پیش زیادی کرد.

﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فِيمُهُمْ مَنْ قَضَى تَعْبُدُهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظَرُ وَمَا بَدَأُوا تَبْدِيلًا﴾^(۱)
لیجنزی اللہ الصدیقین یصدقہم ویصدیق المُنْتَقیفین ان شاء او بیو بعلیہم ان اللہ کان غفوراً

ترجیحات^(۲)

وسفی خاوهنباوهران نه سر ھه لوبیستیان و دواخستنی سزا دووبرو و مکان

کاتیک خوای گه وره باسی دوپروه کانی کرد که نه و پیمانه‌ی دابویان به خودا شکاندیان و پاشکشیدیان ایتی کرد، که دیته سر باسی خاوهنباوهران و وسفیان دهکات که له سر پیمانی خزیان به رده وام بیون، ده فرمومیت: ﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فِيمُهُمْ مَنْ قَضَى تَعْبُدُهُ﴾ واته: له ناو باوه پداراندا پیاوانتیک هن پاستیان کرد لهو پیمانه‌ی دابویان به خوا نینجا هندیکیان نه ززو به لینی خزیان به جی هیناوا (شه میدبیون). هندی نه لین: تمدنی خوت برده سر. بوخاری ده لیت: پیمانی خزی برده سر و نه ماش هربه و مانایه شوه ده که پیته وه.^۱ ﴿وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظَرُ وَمَا بَدَأُوا تَبْدِيلًا﴾ واته: هندیکیشیان چاوهپوان بیونو پیمان و به لینی خزیان نه گلپی و لییان لانه دا، بوخاری پیاوایتی کردووه له زهیدی کوپی سابتی وه (ثابت) ده لیت: کاتیک قورئانشان نووسی وه نایه تیکم لی ون بیو له سوره‌تی (الاحزاب) دا، له خزمت پیغامبردا بیوم (علیه السلام) کویم لی بیو ده بخویند، به لام لای کاسی تر نه مده بینی له لای خوزه‌یمه‌ی کوپی سابتی نه نساری نه بیت (په زای خوای لی بیت) نه و پیاوی که پیغامبری خودا (علیه السلام) شایه‌تی نه وی به شایه‌تی دوو پیاو داده‌نا، ﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ﴾^۲ تنها بوخاری خزی هیناوا یه تی موسسلیمی له گه ل نیه، نیمامی نه حمه دیش له موسنه ده کیدا هیناوا یه تی مینیزی و نه سائیش هیناوا یانه، تیرمنی ده لیت: حدیستیکی چاک و پاسته (حسن صحیح).^۳ دیسان بوخاری پیاوایتی کردووه له نه نه سی کوپی مالیکه وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: وا ده بینین که نه نایه ته له سر نه نه سی کوپی نه زد هاتووه ته خواره وه،

^۱ فتح الباری (۳۷۷/۸).

^۲ فتح الباری (۳۷۷/۸).

^۳ احمد (۱۸۸)، تحفة الاحزبی (۵۲۰/۸)، النسائي فی الکبری (۶/۴۰۰)، فرموده بیکی سه صحیحه.

﴿إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ﴾^۱ تنهنا بخواری هیتناویه‌تی، وہ لہ پیگای ترده نمودنے‌ی تقدہ۔ نیمامی نہ حمید پیوایہ‌تی کردووہ لہ نہ نہ سادہ دہلتیت: وتنی مامم نہ نہ سی کوبی نہ زر (پہزادی خوای لئی بیت) ظامدہ‌ی جانگی بہ در نہ بیوو لہ گھل پیغامبیری خودا (علیہ السلام) بہو ناویراوہ، چونکہ نذر بہ لایانوو گران بیوو کہ ظامدہ نہ بیوو، دہلتیت: یہ کہ مجار پیغامبیری خودا (علیہ السلام) تووشی جانگ بیوو من لہ خزمہ‌تیدا ظامدہ نہ بیووم، نہ گھر خودا لمہ دووا بقم پیٹک بخات لہ جانگیکی تر لہ خزمہ پیغامبیرا (علیہ السلام) مگکر خودا خقی بیانیت چی دہ کم، دہلتیت: هر کہ سیک ٹھم قسمی بکردا یہ غیری نہو دہ ترسا، لہ جانگی نو خوددا ظامدہ بیوو، لہ گھل سے عدی کوبی مدعاز بیهک گھیشتن (پہزادی خوای لئی بیت) نہ نس پیتی وت: نہی باوکی عمر بت کوئی؟ سرم سوردہ مینیت لہ بیوںی بہ هشت، من بیوی بہ هشت دہ کم لہ بہ ردم نو خوددا دہلتیت: دہستیکردووہ شہر کردن هتھا شہ میدکرا (پہزادی خوای لئی بیت) هشتار نہ ورنہ بیرین بہ لاشی یوو لہ بیرین شمشیرو تیں، خوشکی نہ نس (پورم پہبیع کچی نہ ز) دہلتیت: براکھی خوں نہ ده ناسی وہ بہ سار پہ جھے کانیدا نہ بیت، دہلتیت: نہو بیوو نہم ظایتہ هاتھ خوارووہ: ﴿إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ﴾ فیتمہم مَنْ قَبَعَ نَحْبَدُ وَمَنْهُمْ مَنْ يَنَظِّرُ وَمَا بَدَأُوا تَبَدِّلُوا﴾^۲ دہلتیت: نہو خلکه وايان دہ زانی نہم ظایتہ لہ سار نہو ہاولہ کانی هاتووہ تھ خوارووہ (پہزادی خوایان لئی بیت). موسیلم و تیرمیزی و نہسانی پیوایہ تیان کردووہ.^۳ نیبنو جریر پیوایہ‌تی کردووہ لہ موسای کوبی تھ لھووہ دہلتیت: مدعایہ کی کوبی نہو سوفیان هلساو وتنی: من بیستووہ لہ پیغامبیری خودا (علیہ السلام) دہیفہ رموو: (تلحہ یہ کیک بیوو لہو کے سانہی کہ کیانی خقی بہ خشیووہ). بیوی موجاہید لہم ظایتہ دا: ﴿فَمَنْهُمْ مَنْ قَبَعَ نَحْبَدُ﴾ دہلتیت: وانہ: پہ بیمانی خقی بہ جنی هینا، (وَمَنْهُمْ مَنْ يَنَظِّرُ)^۴ دہلتیت: هر پیٹک جانگ بیت هیانہ بہ لینی خقی بہ جنی دینیت و بہ رہو پیووی دوژن دہو هستیت.^۵ وہ هشیانہ چاوه بروانہ کیانی خقی بیہ خشیت لہ پیٹی خودا، وہ هشیانہ هر لہ سار پہ بیمانی خقیتی هیج گزراتیکی بہ سار نہ هاتووہ.^۶ قہتا ده و نیبنو زہیدیش هر وايان و تنووہ. هندیک بہ رده و امن لہ سار نہو بہ لینی کہ بہ خودایان داوه و

^۱ فتح الباری (۲۷۷/۸).^۲ احمد (۱۹۴/۳)، فرمودہ بیکی سہیجہ.^۳ مسلم (۱۵۱۲/۳)، تحفة الأحوذی (۹/۱۰).^۴ الطبری (۲۲۸/۲۰).^۵ الطبری (۲۳۹/۲۰).

پاشکن نه بونته وه وه ک نه دوپووانه ک دهیارت: ماله کانمان که س نیه بیپاریزنت، «ولَدَ قَاتَ طَائِفَةً مِّنْهُمْ يَتَأَهَّلُ بَيْرَبَ لَا مَقَامَ لَكُوْ فَازِحُوا وَسَسَنْدِنْ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ الَّتِي يَعْلُوْنَ إِنَّ مَيْوَتَاعَوْرَةً وَمَاهِي بَعْوَرَةً إِنَّ يُرِيُّوْنَ إِلَّا فَرَارًا»^۱ واته: خانوه کانمان بی پاریزده رو پونه و کلیناویه له کیاتیکدا واش نه بیو (که دهیانت)، نه اون تمنها مهستیان مهلهاتن بیو، «وَلَقَدْ كَانُوا عَنْهُمْ وَاللَّهُ مِنْ قَبْلُ لَا يَعْلُوْنَ الْأَبْنَى»^۲ واته: بینکومان نهوانه له پیش نه (پوداوه) په یعنیان به خودا داببو که (له غه زادا) پشت هه لئاکن و پاناکن.^۳ پاشان خوای مهند دهه فرموده: «لِيَجْزِيَ اللَّهُ الْأَصْدِيقَنَ بِصَنْفِهِمْ وَيُعَذَّبَ الْمُنَفِّقِيْكَ إِنْ شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ»^۴ واته: بؤیه خوای گوره بهنده کانی تاقی ده کاته وه به ترس و دله له رزه و ته نگاهه ههتا خراب له چاک جیا بکاته وه به جوانی ده که ویت چاک کامهیه و خراب کامهیه، چونکه خوای گوره خری ناگای له هممو شتیکه هیه پیش نهوهی پوویدات و بیته جی، به لام خودا سرازی که س نادات ههتا نه و کاره نه کات و به جئی نه هینتیت بق نهوهی به چاکی بزانن که خوا ناگادری هممو شتیکه که دهیکن. وه که فرموده: «وَلَنَبْلُوْنُكُمْ حَتَّىٰ تَلَمَّ أَلْمَجَهِدِيْنَ مِنْكُمْ وَالْأَصْدِيقِيْنَ وَبَلْوَأْخْبَارَكُمْ»^۵ واته: سویند به خوا تاقتیان ده کینه وه تا دهی بخهین و دیار بیت مجاهیدان و خوب اکران تان کامانه ن و تا هه والثان چیه ناشکرای بکن. نه ناگادری بیونه به شت دوای پودانه تی هرجهند خودا ناگادری نه و شته بیوه پیش پودانی، وه هر برو شیوه به خوای گوره فرموده: «مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِيْنَ عَلَىٰ مَا آتَيْنَاهُمْ حَتَّىٰ تَعِيزَ الْغَيْبَ مِنَ الظَّاهِيْرَ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلَعَكُمْ عَلَىٰ الْغَيْبِ»^۶ واته: خودا هیچ کاتیک باوه ردارانی له بارو بخیکدا (وا نیوهی تیداهمن) نه هیشتورو ته وه مه گر له بره نهوهی ناپاکان له پاکان هه لا ویریت، خودا نیوه له نادیار ناگادر ناکات. بؤیه لیره دا خوای گوره فرموده: «لِيَجْزِيَ اللَّهُ الْأَصْدِيقَنَ بِصَنْفِهِمْ»^۷ واته: تا به هزی نه و خوگریان وه له سه رنه و په یعنی که به خودایان داو پیش هه لسان و پاراستیان خودا پاداشتیان بداته وه، «وَيُعَذَّبَ الْمُنَفِّقِيْكَ»^۸ وه نه دوپووانه که به لینیان دا به خوداو شکاندیان دنی فرمانه کانی خودا وهستان به هزی نه و کرداره بیانه وه تووشی سزا و تزله خودا ده بن نه گر بیه ویت، به لام نهوانه له زیر

^۱ الاحزاب(۱۲ و ۱۵).^۲ محمد(۳۱).^۳ ال عمران(۱۷۹).

دھسے‌لاتی نہودان و لئی دہرناجن له دنیادا، خودا مهیلی لئی بیت له سہر نہ و خراپہ کاریه هر دھچن
ھتا دھمردن و نہ و کاتھ سزايان دھدات، وہ نگھر مهیلشی لئی بیت ﴿أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِم﴾ لیيان خوش
دھبیت و پیشان نیشان دھدات هتا له دوپوپوییه وہ بھرو خواناسی بین و ناکاری چاک بکھن پاش نہ و
لادان و سرپیچی کردن چونکه بذہبی و سوزی خودای مہن بے عبده کانی نقد زیارتہ له توپہ بیونی
بؤیه فرمویه تی: ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا لِرَجِسَّا﴾ واته: بیکومان خوا لیبوردھی میهره بانه.

﴿وَرَدَ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعِظِّظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ أَلْمَؤْمِنِينَ الْقَتَالَ وَكَانَ اللَّهُ فَوْتًا عَزِيزًا﴾ (۱۵)
خوا نہو هاودسته خوانه ناسانه گه راندھو بھسدرشوی و په نجھه ساری

خوا مہن دھف رمومیت: ﴿وَرَدَ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعِظِّظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ أَلْمَؤْمِنِينَ الْقَتَالَ﴾
واته: وہ خوا کافرہ کانی که راندھو بھ پقو مهراقو وہ بق و مهراقو وہ بق و لاتی خویان میچ خیرو ناواتیکیان دھست
نه کوت خوا نیماندارانی له جھنگ پاراست. خوا گورہ باسی هاودسته کان دھکات که وہ دھرینان له
مدینہ بھ مئی بایه کے بزی ناردن له گھل سه ریازہ کانی خویدا، خو نگھر خودای مہن
پیغمبہر کھکی پهوانه نکردایه بھ سوزو بذہبی وہ بق هاموو جیهانیان، نہم بایه نقد بھیزتر دھبوو
له و گھ بایه کے ناردن بق سہر هنڑی عاد، بھ لام خوا گه ورہ فرمومیت: ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيَعْذِبُهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ﴾^(۱) واته: وہ بھ پاستی خوا سزايان نادات له کاتنیکدا تز(نے) موحہ ممہد(اللہ)
لہ ناویاندا بیت. بؤیه بایه کی بق ناردن په رش و بلاؤ کردن وہ ک چتن لہ سہر نارہ نزوو کلبوپوونو وہ،
ھر ھوڑے له لایکو وہ هاتبون و ھر یہ کھ و ھوکاریک پالی پیوونابوو هاتبوو، خودایش بھو شیویہ
تاروماری کردن و بھ سدرشوی و داماوی و زھلیلی و داخ و خفہ تیکی نزدھو پاشہ کشھی پیکردن له
دنیادا تووشی شکستی کردن و سرکھ و تنبیان به دھست نہ مہنیا و میچ تالانیہ کیشیان دھست نہ کوت،
وہ بھ کولیک گوناھو و بھ ره و قیام امیتیش پیویشن بھ ھوڑمنایہ تی کردنی پیغمبہر(اللہ)^(۲) و
ھے والدانیان بق کوشتني پیغمبہر(اللہ) و لہ ناویانی سوپاوا له شکرہ کھی، چونکه ھر کاسٹک نیازی
شتیکی بیت و بھ کرداریش پتی مہلسیت، وہ نہ و کارہی کردیتیت وایه، خوا مہن دھف رمومیت:

﴿وَكَفَى اللَّهُ أَلْمَؤْمِنِينَ الْقَتَالَ﴾^(۳) واته: خودا له گھل خاوهن باوھر انداي، نہ ویان بھس، پیویستیان نہ بھو
که بھ ره و پویان بیلند و جنگیان له گھل بکھن، بق نہ وہی و دھرینان نین له و لاتھ کے یاندا، بھ لکو ته نہا
خودا خوی بھس بھو یارمعتی عبده کھی خوی داو سه ریازہ کانی کرده خاوهن دھسے لات، ھر بؤیه
پیغمبہری خودا(اللہ) دھی فرموو: (ھیچ په رستراویک نیه تهنا خوا نہ بیت، بھ لینی خوی بھ جن مہنیا و

عبدکه‌ای یارمه‌تی داو سه‌بازه کانی ده‌سه‌لاتدار کرد و هر خویشی هاوده‌سته کانی شکست پیشینا،
میع شتیک دوای خودا نیه).^۱ واته: هر خویی ده‌مینیت. و له هردو سه‌حیجه که‌دا هاتوره له
عبدولای کوبی نه بونه وفاوه (په‌زای خوای لئن بیت) ده‌لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) دوعای کرد له
هاوده‌سته کان و فرمودی: (نهی خودایه! تو کتیبت ده‌نیتری و لیپرسینه وه کتوپه، شکست به
هاوده‌سته کان بینه، نهی خودایه تاروماریان بکه و دلیان بخمره له‌زه).^۲ وه نه م نایته که
ده‌فرمودیت: (وَكَفَى اللَّهُ أَلْمَعِنِينَ الْقَيْلَانَ) هیتمایه بق نه‌مانی شپ له نیوان مسلمان‌کان و قوره‌یشداد،
هر وایش ببو موشیرکه کان نه‌هاتنه سه‌مسلمان‌کان به‌لکو مسلمان‌کان چوونه سه‌رنه‌وان له
ناوچه‌کانیاندا، وه کنیمامی نه‌حمد پیوایته کردووه له سوله‌یمانی کوبی سودده‌وه (په‌زای خوای لئن
بیت) ده‌لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) له پیش‌نیمه کاندا فرمودی: (تیستا نیمه ده‌دهین به‌سه‌ر
نه‌واندا، نه‌وان نیتر نادهن به‌سه‌ر نیمه‌دا).^۳ بوخاریش له سه‌حیجه کیدا هر بهم شیوه‌یه پیوایته
کردووه.^۴ (وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا) واته: خودا خاوهن توانا و به‌ده‌سه‌لات، به‌لیتی خوی
که‌پاندنه‌وه هیچیان ده‌ست نه‌که‌وت، نیسلام و مسلمانانی کرده خاوه‌نه ده‌سه‌لات، به‌لیتی خوی
به‌جنی هینتاو به‌نده و پیغامبری خوی (علیه السلام) یاریده‌دا، سوپاس و ستایش هر بق خودایه.

فَدِيرَا (۲۷)

باسی خه‌زای به‌نو قوره‌یزه

له پیشنه‌وه باس کرا که به‌نی قوره‌یزه کانیک که هاوده‌سته کان هاتن و ده‌وری مه‌دینه‌یان دا، نه و
په‌یمانه‌ی که له نیوان نه‌وان و پیغامبردا (علیه السلام) به‌سترابو هه‌لیان و هشانده‌وه شکاندیان، نه‌وهش به
هقی هانتی حویه‌ی کوبی نه‌ختن‌به و ببو که چووه ناوچه‌لاکه‌یان وانی نه‌هینتا له سه‌رکی به‌نی
كوره‌یزه تا نه و په‌یمانه‌ی هه‌لوه‌شانده‌وه، له و قسانه‌ی که پیش ده‌وت: نهی هاوار بق تو سه‌ریه‌رنی
مه‌تامه‌تاییم بق هینتاوی، قوره‌یش و هه‌موه هوزه‌کانی ده‌رویه‌ری و غه‌تفان نه‌وانه‌ی له‌گه‌لینی هه‌مود
هینتاوه بقت ده‌مینته‌وه هه‌تا موحده‌مهدو (علیه السلام) هاوه‌له کانی بنه‌بپ ده‌کهن، که‌عب پیش وت: سا به خوا

^۱ فتح الباری (۴۶۹/۷)، مسلم (۲۰۹/۲).

^۲ فتح الباری (۴۶۹/۷)، مسلم (۱۳۶۲/۲).

^۳ احمد (۱۶۲/۴)، فرموده‌یه کی سه‌حیجه.

^۴ فتح الباری (۴۶۷/۷).

تو سرهشتری هاتا هه تاییت بق من هیناوه، هاوار بق تز نهی حوبیهی تز نزد به و قومی خوتمان لی
لاده و از بینه، که چی نه هر واژی نه هینا هه تا خله تاندی و به گوئی کرد، به و مارجهی نه گه ر
هارد هسته کان پوششتن و کشانه وه نه لو هنار قله لاکه دا له گله لیان ده بیت و به جیان ناهیلت، کاتیک به نی
قدره بیزه په بیمانه که یان شکاندو هه واله که گیشت پیغامبر(علیهم السلام) و هاووه کانی نزد دلگران بون
مسلمانانیش نزد به لایانه وه ناخوش برو، کاتیک که خودای مهندی یارمه تی پیغامبر(علیهم السلام) داو سری
خست دوزمن شکا و به سرهشتری و په نجخه ساری یه وه خودای گوره گه راندیه وه، پاشان پیغامبری
خودا(علیهم السلام) به سه رکه تو بیوی و سریه زنی که رایه وه ناو مدینه، خله لکی چه که کانیان دانا و پیغامبری
خودایش(علیهم السلام) خی ده شوردو ته و نزدی نه ماوهیهی که له به رامبه ر دوزمن برو له خی ده سپری و
لای ده برد له مالی نوموسه له مه(په زای خواه لی بیت) له کاته دا جوپره نیل(سنه لامی خواه لی بیت)
هه و بیشمیکی جوانی له سه رپشت برو، فرمومی: نهی پیغامبری خودا(علیهم السلام) ئایا چه کت داناوه؟
پیغامبر(علیهم السلام) فرمومی: (بلی)، جوپره نیل فرمومی: به لام فریشته کان هینشتا چه کیان دانه ناوه، وه
نیستا من که راومه توه بق نه گله، پاشان فرمومی: خواه مهندی فرمانت پی ده کات که هه لسی و
بچی بق بمنو قوره بیزه وه له پوایه تیکی تردا هاتووه جوپره نیل پیغامبر(علیهم السلام) فرمومی: له شه رکه ریک لای داوی و
پزکاری کرد ووی چه کتان داناوه؟ پیغامبر(علیهم السلام) فرمومی: (بلی) جوپره نیل فرمومی: هینشتا ئیمه
چه کمان دانه ناوه. هه لسی برق بز سه ره نهوانه. پیغامبر(علیهم السلام) فرمومی: (بق کوئی؟) جوپره نیل
فرمومی: بق بمنو قوره بیزه خودای گوره فرمانی پیکردووم که بیانخمه له رزه، کتوپر پیغامبری
خودا(علیهم السلام) هه لساو فرمانی دا بهو خله که برووه به نی قوره بیزه به ریکون، چند میلیک له مدینه وه
دورو برو، دوای نویزی نیوه پیغامبر(علیهم السلام) فرمومی: (هیچ که سیک له ئیمه نویزی عسنه کات له لای به نی
قوره بیزه نه بیت)، خله لکی که وتنه بی و کاتی نویزی عسنه هات له پریدا، هندیکیان له پنگادا نویزیان
کرد و تیان مه بستی پیغامبر(علیهم السلام) نهوه برو که ئیمه پله بکهین له پوششتن و دوانه که وین له پریدا،
هندیکی تریان و تیان: نویزی عسنه کهین هه تا نه گهینه به نی قوره بیزه. پیغامبر(علیهم السلام) ناپه زایی
ده رننیپری له هیچچک له دوو گزمه له، پیغامبری خودا(علیهم السلام) به دواياندا کوته بی، ئیبنو نوم مه کتومی
له سه ره مدینه دانا و نلاکه یشی دایه دهست عه لی کوبی نه برو تالیب(په زای خواه لی بیت) پاشان
پیغامبری خودا(علیهم السلام) به ره و پوچیان برویه و ده روی دان بق ماوهی بیست و پینج(۲۵) پل، کاتیک
ماوه که دریزه هی کیشا پازی بون به بپاری سه عدی کوبی مه عاز سره رکی هنری نه وس چونکه له
کاتی نه فامیدا هاویه بیانی نهوان بون، وايان ده زانی به چاکی مامه لیان له گلن ده کات له و باره بیوه.
و هک چلن عه بدلای کوبی سه لول له گلن به نی قه ینو قاعی دوستی کردی، کاتیک داوای نازد کردنی

کردن له پیغامبری خودا (علیه السلام) و ایان ده زانی که سه عدی کوپی معاذیش همان مامه له ایان له گهان ده کات و هک چون عهدولای کوپی نوبهی له گهان نهوانه کردی، نه یانده زانی که سه عدی په زای خواه لی بیت تیریک دابوی له بالی له پیشی خهنده قدما، پیغامبری خودا (علیه السلام) ده ماریکی بالی دا خکرد و له قوبهی مزگه و تدا داینا بق نهادهی نزو نزو سه ری لی بدمات، سه عدی په زای خواه لی بیت) نه دوعایهی کردو و تی: نهی خودایه نه گهار شه له گهان قورهیش ماوه، منیشی بق بهنله ره وه، وه نه گهار شه پریشت له نیوان نیمه و نهواند اه لکرتووه، نهوا نه بربینم به رده ره وه بته قینه ره وه و نه مرینی ههتا چاوم پوشن ده که یته وه له ناو بردنی به نی قوره یزه. خواه مه زن دوعاکی قه بول کرد، وای کرد که پازینن به بپیاری سه عد به ناره زووی خیان و خویان دایان دایان کرد، نا لوه کاته دا پیغامبری خودا (علیه السلام) ناردي به شوئنیدا له مه دینه بق نهاده بپیاریان بق بدمات، کاتیک که سه عد به سواری که ریک که بیان ناما ده کردو برو گهیشتنه نه وی، نه وسیه کان لیتی ده پارانه وه دهیانوت: نهی سه عد نهوانه نهستی تز بعون چاکه یان له گهان بکه. دهیانویست دلی نرم بکان و به زهی بیت وه پیتیاندا، به لام سه عد بیده نگ برو و لامی نه دانه وه، کاتیک که نه دیان پیتیتنا سه عد (په زای خواه لی بیت) و تی: کاتی نه وهی که سه عد له لومه کاران نه ترسیت له به رامبهر په زای خواه، بیان ده رکوت که سه عد له ناویان ده بدمات و دهیانکوزیت کاتیک که سه عد له و چادرهی که پیغامبری خودای (علیه السلام) نیدا برو نزیک که و ته وه، پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمودی: (نه لسن له بکه ور که هه تان)، مسلمانان له بکه ور هه لسان، نزد به پیزنو نیختیرامه وه له شوئنی فرماداریه کهیدا دایانه زاند بق نهادهی به چاکی بپیاره کهی بجهی بیتیت بیان، کاتیک که دانیشت، پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمودی پیی: (نه وان) (نیشاره تی بق کردن) به بپیاری تز پازن، هر چون مهیلت لیتیه بپیاریان بق بده). سه عد و تی: بپیاری من جیبیه جی ده کریت له سه ریان؟ پیغامبر (علیه السلام) فرمودی: (به لی)، و تی: به سر نه مانه یشدا که لام چادره دان؟ فرمودی: (به لی)، و تی: به سر نه مانه یشدا که ئا لیزه دان؟ نیشاره تی کرد بق نه و لایهی که پیغامبری (علیه السلام) تیدابوو، به لام پووی نه کرده پیغامبر (علیه السلام) و هک پیزنو نیختیرامیک بقی. پیغامبر (علیه السلام) فرمودی: (به لی)، و تی: من بپیار ده دم که شپرکه ره کانیان بکوئین و نن و مندالیان بکریت دیلو سامانه کانیشیان بکریت غنیمه، پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمودی: (بیکومان تز به بپیاری خواه مه زن که له سه رووی حوت ناسمانه وهی بپیارت داوه) و له پیوایه تیکی تردا هاتووه: (بیکومان به بپیاری خواه ور تز بپیارت داوه) پاشان پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمادی دا که خهنده ق هه لکه نه، خهنده قیان له زه وی هه لکه ندو به دهست به ستراوی له ملیان درا، نهوانهی له ملیان درا له نیوان

حورت سد ههشت سد که سیک ده بیون. نه وانهی که موویان ده رنه کرد بیو له گهان ژنه کاندا کرانه دیلو سامانیشیان بیوه غه نیمهت.^۱ نه مه هموی به دریزی هاتووه به به لگهره فرموده کانیشی له گهان باس کراوه. له په پاوی ژیانی پیغامبر (علیه السلام) به جیا نووسیومانه. سوپاس و ستایش بق خوای مازن. بزیه خوای مازن فرموده تی: «وَأَنْزَلَ اللَّهُ الَّذِينَ ظَاهَرُوا هُمْ» واته: نه وانهی هاوکاری هاودهست کانیان کردو یارمه تیان دان بق شه پر کردن له گهان پیغامبری خودا (علیه السلام)، خودا هینانی خواره و، همن آهل الکتب^۲ واته: به نی قوره بیزه کله نه هملی کتیب و جووله کهن. که باب و با پیرانیان له کرنوه چوبیونه حیجاز بق نه وهی شوینی نه و پیغامبره نه خوینده واره بکون که له ته ورات و نینجیلدا ناوی نوسراوه. «فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ» واته: که چی کاتیک نه و پیغامبر (علیه السلام) هی ده یانتنسی بزیان هات بیباوه بیون پی. واته: کاتیک قوریان هات و به وهی پی بی ناگادر کرابوون بروایان پی نه کرد له عننتی خوایان لئی بیت. «إِنَّ صَيَّابِهِمْ» واته: له قه لا کانیاندا. موجاهید و عیکریمه و عه تاو سودی و نزدیک له پیشورو کانیش هه روایان و تووه. «وَقَدَ فِي قُلُوبِهِمْ أَرْعَبٌ» واته: ترس و لرزی خسته دلیانه وه، چونکه نه وهنده هاوکاری موشریکه کانیان کرد له شه پر نه و پیغامبر (علیه السلام)، دیاره نه وهی ناگادره وه که نه وه نیه. مسلمانه کانیان ده ترساندو ده یانویست بیانکوئن بق نه وهی له دنیادا خوایان خارونه ده سه لات بن، که چی به پیچه وانه و به سه رخویاندا شکایه وه موشریکه کان رایان کردو نه مان سر شقیر بیون و نزدیان، کاتیک ویستیان بینه خارون ده سه لات بیونه نزد است و ده یانویست مسلمانه کان پیشه کیش بکن که چی خوایان له ناو چون، با به دبه ختنی و سزا و نازاری پیشی قیامه تیش بوهستیت، ویستیان قازانچ بکن به لام دنیاندیان بزیه خوای گاوردہ فرموده تی: «فَرِيقًا نَقْتُلُونَ وَأَئْسُرُونَ فَرِيقًا» واته: کرم لیکیان ده کوئن و کرم لیکیان به دیل ده گرن. نه وانهی کوئزان شه پر کر بیون، دیله کانیش مندال و ژنه کان بیون. نیمامی نه محمد پروایه تی کردووه له عه تیهی قوره زیوه ده لیت: پیشانی پیغامبر (علیه السلام) درام، گومانیان هه بیو که مندال بم، پیغامبر (علیه السلام) فرمانی دا به سه رمدا که سه یرم بکن بزانن ٹایا موم لتهاتووه یان نه هاتووه، سه بیان کردم بزیان ده رکه و که موم لئی نه هاتووه، وا زیان لئی هینام و

^۱ الطبری (۲۴۷/۲۰).^۲ البقرة (۸۹).^۳ الطبری (۲۴۹/۲۰).

خستیمانه ناو دیله کانه و.^۱ زانایانی تری فرموده بیش هر بدو شیوه یه پیوایه تیان کرد و بده. تیربینی ده لیت: فرموده بیکی چاک و پاسته (حسن صحیح).^۲ نه سائیش دیسان پیوایه تی کرد و بده له عه تی و به شیوه یه که هاتووه.^۳ پاشان خواه مه زن ده فرموموت: ﴿وَأَرْثُكُمْ أَرْضَهِمْ وَدِيْرَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْصَانَمْ تَطْفُهُمَا﴾ دوای تیاچونی نهوان خوازه و خانوو سامانی نهوانی دا به شیوه، نه و نه زه شی که پیتان تیی نهتابوو. هندی نه لین: خبیه ره. هندیکی ترنه لین: ولاتس فارسه، هندیکی تریش نه لین: ولاتس پرمه. نیبنو جه ریر ده لیت: ده بیت مه بست پنی گشتیان بیت، ﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا﴾ واته: وه خوا به سار هامو شتیکدا به توانایه.

﴿يَأَيُّهَا النَّعَمَاءُ قُلْ لَا إِنْزَلَكَ إِنْ كُنْتَ تَرِدَنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَنَعَالِمَ أَمْتَعْكُنَ وَأَسْرِعْكُنَ سَرَّكَاهُ جَيْلَكَ ﴾^۴ وَلَنْ كُنْتَ تَرِدَنَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالدَّارُ الْآخِرَةُ فَإِنَّ اللَّهَ أَعْدَ لِلْمُعْسِنِينَ مِنْكُنَ أَجْرًا

﴿عَظِيمًا﴾

سه پیشکردنی نه کانی پیغمه بر (علیه السلام)

خواه مه زن ده فرموموت: ﴿يَأَيُّهَا النَّعَمَاءُ قُلْ لَا إِنْزَلَكَ إِنْ كُنْتَ تَرِدَنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَنَعَالِمَ أَمْتَعْكُنَ وَأَسْرِعْكُنَ سَرَّكَاهُ جَيْلَكَ﴾ واته: نهی پیغمه بری خودا (علیه السلام) به خیزانه کانت بلی نه گهر نیوہ ژیانی دنیا و پازاره بیی نه و تان ده ویت دهی هامو و تان و همن موتutanان پی بددم (موتعه پاره و شتمه کیکه ده دریته نافره تی ته لاق دراو) و ته لاقتان بددم به ته لاق دانیکی جوان و بیزیان. نه مه فرمانیکه له لاین خودای گورد و برق پیغمه بر که (علیه السلام) تازنه کانی سه پیشتن بکات یان لیی جیابینه وه و برقن برق لای کستیکی تر که له دنیادا خوشگوزه رانیان بکات و بیانکاته خاوهن خشل و زیر، یان خپراگر بن له سار نه و ژیان و حاله گران و تنگه لانه نه و، خز نه گار خپراگر بن خودای مه زن پاداشتی نزد گورده برق داناؤن. نه کانی پیغمه بر (علیه السلام) نه و ژیانه لای پیغمه بریان هملبزاده، خواه گورده بیش دوای نه وه بخته و هری دنیا و قیامتی پی به خشین. بوخاری پیوایه تی کرد و بده له عانیشهای خیزانی پیغمه بر وه (علیه السلام) که پیغمه بری خودا (علیه السلام) هاته لای کاتیک که خواه

^۱ احمد (۴/۳۸۲)، فرموده بیکی سه صحیحه.

^۲ ابو داود (۴/۵۶۱)، تحفه الأحوذی (۵/۷۰)، النسائي في الكبرى (۵/۱۸۵)، ابن ماجه (۲/۸۴۹)، فرموده بیکی سه صحیحه.

^۳ النسائي في الكبرى (۵/۱۸۵)، فرموده بیکی سه صحیحه.

^۴ الطبری (۲۰/۲۵۰).

مذن فرمانی پیدا تاختیزانه کانی سرهیشک بکات، نه لی: پیغامبری خودا (ص) له منه و دهستی پیکرد، فرموموی: (من شتیتک بل باس ده کم پیویست ناکات هیچ پهله کی لی بکهیت، تا پرس به بابو دایکت ده کهی)، پیغامبر (ص) دهیزانی که بابو دایکم فرمان پینناکن به جیابونه وه لی، عائیشه (پهزادی خواه لی بیت) ده لیت: پاشان پیغامبر (ص) فرموموی: (به راستی خواه مذن فرمومویه‌تی: «بِيَأْلَهُمَا الَّتِي قُلْ لَأَرْوَيْكُمْ» ههتا کوتایی هردو نایه‌تکه. منیش پیتم وت: له سه رکامه پرس بکم به دایکو بابم، که من خواو پیغامبره کهی (ص) و دوا پرورم ده ویت؟ و هر بهو شنیوه یه بوخاری نه م فرموده‌ی تری پیوایت کردوده له عائیشه وه (پهزادی خواه لی بیت) که نه مهیشی لی زیاد کردوده، (عائیشه ده لیت: له پاشان ژنه‌کانی تری پیغامبار (ص) هر وه کو منیان کرد)، ثیمامی نه حمده‌دیش پیوایته‌تی کردوده له عائیشه وه (پهزادی خواه لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (ص) سرهیشکی کردن، نیمه‌ش نه‌ومان هلبزارد، وه هیچ شتیکی دانه‌نا له سرمان. واته: به ته لاتدانی حیساب نه کرد.^۱ بوخاری و مولسیمیش له فرموده‌یه کی ناعمه شهوه (الاعمش)^۲ نه م فرموده‌یان هینناوه. وه دیسان ثیمامی نه حمده پیوایته‌تی کردوده له جایبره وه (پهزادی خواه لی بیت) ده لیت: نه برو به کر (پهزادی خواه لی بیت) هاتو داوای نیزنی کرد بچیته لای پیغامبری خودا (ص) خلاکی له بدر ده رگاکه‌یدا دانیشتبوون، پیغامبریش (ص) دانیشتبوو، پیگای پی نه‌دار، پاشان عومه‌ریش (پهزادی خواه لی بیت) هاتو داوای نیزنی کرد پی نه‌دار، پاشان پیغامبر (ص) نیزنی نه برو به کرو عومه‌ری دا (پهزادی خوايان لی بیت) بچنه نزوده وه. پیغامبر (ص) دانیشتبوو ژنه‌کانی به ده‌ریدا بون، پیغامبر (ص) قسیه نه‌ده کرد، عومه‌ر (پهزادی خواه لی بیت) وتنی: نیستا قسیه‌ک ده کم له گهل پیغامبر (ص) به لکو پی‌بکه‌نیت، عومه‌ر (پهزادی خواه لی بیت) وتنی: نه‌ی پیغامبری خودا (ص) نگهار چاوت له کچکه‌ی زهید ده‌بینی (ژنه‌کهی عومه) نه برو داوای بژیوی لیده‌کردم که که میک له‌مه و پیش منیش چون کیشام به مليدا. پیغامبر (ص) پینکه‌نی و پووکی موباره‌کی ده رکه‌وت و فرموموی: (نه‌مانیش به ده‌ری مندان داوای بژیویم لی ده‌کن)، نه برو به کر (پهزادی خواه لی بیت) هه لسا بق عائیشه لیتی بداو، عومه‌ریش (پهزادی خواه لی بیت) هه لسا بق حفسه، هر ده‌ریوان و تیان: داوای شتیک له پیغامبر (ص) ده‌کن که نیه‌تی؟! پیغامبر (ص) نه‌یهیشت لیان بدهن، ژنه‌کانی و تیان: سویند به خوا له‌مودو او پاش نه م‌جلیسه داوای شتیک ناکهین که پیغامبر (ص) له لای

^۱ فتح الباری (۲۷۹/۸).^۲ فتح الباری (۳۸۰/۸).^۳ احمد (۴/۶)، فرموده‌یه کی سه‌حیجه.^۴ فتح الباری (۲۸۰/۹)، مسلم (۲/۱۰۴).

نه بیت. (جابر) ده لیت: خواه مدنن نه نایه تهی نارده خواره وه و سه پیشکی کردن. پیغامبر (علیهم السلام) له عائیشه وه (په زای خوای لی بیت) دهستی پنکدو فرمودی: (من شتیکت بو باس ده کم پین خوش نهیه په لهی تیدا بکهیت، تا پرس به بابو دایکت نه کهی)، عائیشه وتی: نهو شته چیه؟ ده لیت: نه نایه تهی بو خوتندوهه: (یکتیها آلتی چل لازونیمک) هتا کوتایی هردو نایه تهک. عائیشه وتی: له ببارهی تتوه پرسیار له دایکو باوکم بکم؟ من خواو پیغامبره کهی هله بزیرم و داوات لی ده کم لای هیچ ژنیک له خیزانه کانت باسی نه مه مهک، پیغامبری خودا (علیهم السلام) فرمودی: (خواه مدنن منی به تووندو تیشی پهوانه نه کردوه به لکو منی به ماموستاو ناسانکر پهوانه کردوه، به لکو هر ژنیکیان پرسیارم لی بکات له وی هلات بزاردوه حتمه نه والی دهده من)،^۱ تهنا مولیم پیوایه تی کردوه و بوخاری له گلن نیه. هر نسانی و مولیم پیوایه تیان کردوه. پاشان خواه مدنن ده فرمودیت: (وَلِنَكُنْتُنَّ تُرِدَنَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَاللَّادَرُ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعْدَ لِلْمُحْسِنِينَ مِنْكُنْ أَجْرًا عَظِيمًا) واته: نه گریش خواو پیغامبر رو مالی دوا پیشان ده ویت خودا بق کارچاکه کانتان پاداشتی گورهی داناوه. عیکریمه ده لیت: له کانهدا پیغامبری خودا (علیهم السلام) نز ژنی هه بیو، پیشجیان له قوره یشیه کان بیون: عائیشه و حفسمه و نوموچه بیبی و سهوده و نوموسه لهه (په زای خوابیان لی بیت). وه سه فیهی کچی حربیهی نه زرهی و وه مهیونه کچی حارسی هیلالیه و زهینه بی کچی جه حشی نه سه دیه و جویه بیریهی حارسی موستله لقیه ره زای خوای لی بیت و خوا له هم موبیان خوش بیت.^۲

٢٠ * وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ، وَتَعْمَلْ صَلِيلًا حَتَّىْ تَهَا أَبْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا هَا زِنْقا

كَرِيمًا

هاوسه رانی (رُنافی) پیغامبر (صلی الله علیہ وسلم) و مک رُنافی تر نین

خوای مهندس ده فرموده است: «بَنِيَّسَاءُ الْتَّيْمِيُّ مِنْ يَأْتِيَّ مِنْكُمْ يُفْجِشُكُمْ مُّبِينًا يُصْنَعُ لَهَا الْعَذَابُ^۱»
وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِسِيرًا^۲ وَاتَّهُ: ثَمَّ هَاوِسَهُ رَانِي بِيَقْهَمَبَرْ (طَهَّارَ)! مَهْرَ كَهْسِيَّكَ لَهْ نَيَّوَه
خرابه یه کی ئاشکرای لى پووبیات، دوو سره سزای دهدربیت، ئامەش لای خودا ئاسانه. خوای گوره
ئامۆزگاری هاوِسَهُ رَهَ كَانِي بِيَقْهَمَبَرْ (طَهَّارَ) ده کات ئوانه که خوداو بِيَقْهَمَبَرْ (طَهَّارَ) و دواپرڈیان

^۱ احمد (۳۲۸/۳)، فہرست مودودیہ کی سہیجہ۔

مسلم (٢/١١٠٤)، النسائي (٣٨٣/٥).

الطبعة الأولى (٢٠٢٠/٢٠٢)

مه لبڑاردووه له خزمت پیغمبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) ماونه توه، جینگای خویه تی که ناگاداریان دهکات و به تاییه تی جیایان دهکاته و له ڏناني ترو فرمومویه تی که هر کی له نیووه خرابیه کی ناشکرای نی ده رکه ویت زیارت سزا ده دریت، نیبنو عه باس (په زای خوای نی بیت) ده لیت: **(فِتْحَشُورَ مُبِينَةً)** واته: ده رکه ویت زیارت سزا ده دریت، نیبنو عه باس (په زای خوای نی بیت) ده لیت: **(فِتْحَشُورَ مُبِينَةً)** واته: لوتبه رنی و خرابه کاري.^۱ به هر مانایه ک بیت نه مه مرجنکو نه مو مرجه بش، پیویست نیه بیته دی.

وهک خوای گهوره فرمومویه تی: **(وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَمَنْ أَشْرَكَ لِيَجْعَلَنَّ عَمَّلَكَ)** واته: سوینند به خوا نیگا کراوه بټ تو و به پیغام به رانی پیش تو ش نه گر هاویه ش بټ خوا دابنی به پاستی کرد و هه دهه شیته وه. وه فرمومویه تی: **(وَنَّ أَشْرَكُوا لَهُ عِطَّاً عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ)** واته: نه گر هاویه شیان پهوا بدایه بټ خوا بینگومان نه و چاکانه کرد بیویان هه مموی بی پاداشت ده رده چوو. وه فرمومویه تی: **(فَلَمَّا كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدَ فَأَنَا أَوَّلُ الْمَتَبَدِّلِينَ)** واته: بلی نه گر په روهر دکار کوبی بیوایه نه وه من یه که مین کاس بوم ده په رست. وه فرمومویه تی: **(لَوْأَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَخَذَ وَلَدًا لَّاَصْطَفَنَّ مَا يَخْلُقُ مَا يَسْكَأُ سُبْحَنَهُ هُوَ اللَّهُ الْزَّاَجِدُ الْفَهَارِ)** واته: نه گر خوا بیویستایه مندالیک بټ خوی بیمار بادات نه وه له ناو دروست کراوه کانیدا کامه ای بیویستایه هه لی ده بیزارد پاک و بینگه رده، هر نه وه خوای ته نیای زال و به ده سه لات. کاتنک که نه و هاویه رانه پیغمبر (صلی الله علیه و آله و سلم) نه ونده شوین و پله یان به زه، جینگکی خویه تی نه گر تاوانیکیان لیوهده رکه و سزا کیان توندتر بیت له بر نه و پله و پایه به زه یان. له بر نه وه خوای گهوره فرمومویه تی: **(مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَ فِتْحَشُورَ مُبِينَةً يُضَعَّفُ لَهَا الْعَذَابُ ضَعْفَيْنِ)** مالیک ده لیت: له زیدی کوبی نه سله موه. **(يُضَعَّفُ لَهَا الْعَذَابُ ضَعْفَيْنِ)** واته: له دنیاوله پئنی قیامه تیشدا. نیبنو نه بی نه جیج نه لی: له موجاهیده وه واته: دوو نه ونده هی نه و سزا یاه سزا ده دریت. **(هَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا)** یانی: هر که سیک له نیووه گویپایه لی خوداو پیغمبری خودا بیت و **(صلی الله علیه و آله و سلم)** به لینی خوی بیاته سه. **(نَزَقَهَا أَبْرَهَا مَرْتَبَنَ وَأَعْنَدَهَا حَرْقَنَ كَرِيمًا)** واته: به زیاده وه بژیوی بټ ناماده ده کریت له به هشتدا چونکه نه وانه ده چنه نه و

^۱ البغوي (۵۲۷/۳).^۲ الزمر (۶۰).^۳ الانعام (۸۸).^۴ الزخرف (۸۱).^۵ الزمر (۴).

شوتانه‌ی که پیغمبری (علیهم السلام) تدبیر له شوینه هاره به رذه کان له بهشتا. له سرمه روی شوینه کانی همو خله کوه له و شوینه که پی ده و تریت (الوسیله) که نزیکترین شوینی بهشته له (عرشه وه).

﴿يَنِسَةُ الَّتِي لَسْنَ كَأَحْدَرَ مِنَ النَّسَاءِ إِنَّ أَنْقِيَنَ فَلَا تَخْضُنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعُ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرْضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ۚ﴾ وَقَرَنْ فِي يُورِكْنَ وَلَا تَبَرَّجْ تَبَرُّجَ الْجَهِيلَةِ الْأَوَّلِ وَقَمْنَ الْأَصَلَوَةَ وَمَائِنَ الْأَرْكَوَةَ وَأَطْعَنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهَبَ عَنْكُمُ الرِّجْسُ أَهْلُ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرُكُمْ تَطْهِيرًا ۖ وَأَذْكُرْتَ مَا يُشَنْ فِي يُورِكْنَ مِنْ مَائِدَتِ اللَّهِ وَالْحَكْمَةَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَيْرًا ۚ﴾ فه و ماندان به چهند رو شتیک که دایکی مسلمانان دهیت پیشه نگ پیشه نگ بن تیندا

خواه ماندن ده فرمودیت: ﴿يَنِسَةُ الَّتِي لَسْنَ كَأَحْدَرَ مِنَ النَّسَاءِ إِنَّ أَنْقِيَنَ فَلَا تَخْضُنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعُ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرْضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ۚ﴾ واته: نهی هاوسره رانی پیغمبر (علیهم السلام) نیو وه ک زنانی تر نین، نه گهر خوتان ذه پاریزن، به ناسکی قسه مکن نه وه ک کستیک غره زنیکی له دلدا بیت، ناره زنوی خوش بکات، هرچون په سنه بده پیغام و قسه بکان. نهه چهند رو شتیکه خواه که ورده فرمان ده کات به هاوسره کانی پیغمبری خودا (علیهم السلام) په چاری بکن، بیگومان زنانی تری مسلمانانیش له سه ریانه شوینی نه و رو شتنه‌ی نهوان بکون، خواه ماندن بدوی قسه کرد و دهه ته هاوسره کانی پیغمبر (علیهم السلام) فرمودیه تی: به هاوسره کانی پیغمبر (علیهم السلام) نه گهر دهیانه و ده با خو په پاریزن به و شیوه‌یه که خودا فرمانی پیکردوون، چونکه نهوان وه ک زنانی تر نین، زنانی تر له پیزو پله دا به وان ناگه. وه ک فرمودیه تی: ﴿يَنِسَةُ الَّتِي لَسْنَ كَأَحْدَرَ مِنَ النَّسَاءِ إِنَّ أَنْقِيَنَ﴾ پاشان فرمودیه تی: ﴿فَلَا تَخْضُنَ بِالْقَوْلِ﴾ سودی و که سانی تریش ده لین: مه بست پی قسه ناسک کردن وه یه له گهان پیاودا له کاتی دواندا، لبه رهه خواه که ورده فرمودیه تی: ﴿فَيَطْمَعُ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرْضٌ ۚ﴾ واته: نه کا کستیک که دلی نه خوش، بکویته خولیای شتیک، ﴿وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾ نینبو زید ده لین: به قسه یه کی چاک و به په سنه بدو پر خیر له گه لیاندا بدین^۱. واته ناییت زنان له گهان کستیک دا بیکانه بیت (مه حرمه نه بیت) به ناسکی قسه بکات، وه ک نهوهی که له گهان هاوسره کهی قسه ده کات. پاشان خواه ماندن ده فرمودیت: ﴿وَقَرَنْ فِي يُورِكْنَ وَلَا تَبَرَّجْ تَبَرُّجَ الْجَهِيلَةِ الْأَوَّلِ وَقَمْنَ

الصلوٰة وَأَيْمَنَ الْزَكُورَةَ وَأَطْعَنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِذُهُبَ عَصْكُمُ الْإِرْجَسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَيَطْهِرُهُ تَطْهِيرًا ۝ وَاتَّهُ: وَهُ لَهُ مَالَهُ كَانَى خَوْتَانَدَا بَعْتَنَهُ وَهُ زَيْنَهُ وَجَوَانِي خَوْتَانَ دَهْرَهُ خَنَ لَهَنَاو
خَلَكَى نَامَهُ حَرَمَهُ مَدَا وَهُ كَوْ خَزَدَهُ رَخْسَتَنِي ثَافَرَهُ تَانِي سَهْرَدَهُ مِنْ نَهَفَامِي يَهَكَمْ (پیش نیسلام)، نَوَیَّز
بَكَنْ وَزَهَكَاتْ بَدَهَنْ وَگَوَیَّاَهُ لَى خَواَوْ پَتَقَهُ مَبَرَهُ كَهُ بَكَنْ بَهْ پَاسَتِي خَواَدَهُ وَيَتَنِي نَالَ وَبَيَتِي
پَتَقَهُ مَبَرَهُ (الله) هَرَ جَزَرَهُ پَیَسِي وَگَوَنَاهِيَكْ لَهُ نَيَوَهُ دُوَوَرَبَخَاتَهُ وَهُ پَاكَوْ خَاوَيَتَنَانَ بَكَاتَهُ وَهُ بَه
تَهَوارِي. ۝ وَقَرَنَ فِي نَيُونَكُنَّ ۝ وَاتَّهُ: لَهُ مَالَ بَعْتَنَهُ وَهُ مَيَهَنَهُ دَهْرَهُ وَهُ بَقَ كَارِيَكَيْ پَتَقَيَسَتْ نَهَبَيَتِ، لَهُ
پَتَقَيَسَتِي شَهْرَعِيَهُ كَانَ وَهُ نَوَیَّزْ كَرِنَ لَهَنَاوْ مَنَگَهُ وَتَ بَهْ مَهْرَجَانَهُ بَقَى دَانَزَاهَهُ، وَهُ پَتَقَهُ مَبَرَهُ (الله)
فَهَرَمَوَيَتِي: (مَهْبَنَهُ پَتَكَرِي زَنَهُ خَوانَسَهُ كَانَ لَهُ مَالَهُ كَانَى خَواَدَهُ، بَا نَهَوَانِيَشْ بَرَقَنَ بَهَبَنَ بَلَنَ
لَهَخَودَانِ). ۱ وَهُ لَهُ پَرَوَاهِتَنِيَكِي تَرَدا هَاتَوَهُ: (مَالَهُ كَانَیَانَ چَاكَتَهُ بَوَیَانِ). ۲ ۝ وَلَا تَرَجِعْ تَبَرُّجَ
الْجَنَهِيَّةَ الْأَوَّلَى ۝ مَوْجَاهِيدَ دَهَلَيَتِ ژَنَانَ دَهَچَوَنَهُ دَهَرَهُ وَهُ لَهَنَاوْ پَیَاوَانَدَا دَهَگَهَرَانَ، نَهَوَهُ
خَزَدَهُ رَخْسَتَنِي سَهْرَدَهُ مِنْ نَهَفَامِي بَوَوِي. ۳ قَهَتَادَهُ دَهَلَيَتِ: ۝ وَلَا تَرَجِعْ تَبَرُّجَ الْجَنَهِيَّةَ الْأَوَّلَى ۝ وَاتَّهُ:
كَاتِي نَهَزَانِي پَتَشَوُهُ كَهُ دَهَرَهُ چَوَنَهُ لَهُ مَالَهُ كَانَیَانَ، بَهْ شَيَوَهِيَهُكَ دَهَچَوَنَهُ بَهْ پَرَدَا سَرَنَجِي پَادَهِكَيَشَا،
خَواَيِ مَدَنَ نَهَوَهِي قَهَدَهَغَهَ كَرَدَهُ، ۴ مَوْقَاتِيلِي كَوبِي حَمَيَانَ دَهَلَيَتِ: ۝ وَلَا تَرَجِعْ تَبَرُّجَ الْجَنَهِيَّةَ الْأَوَّلَى ۝
(التَّبَرُّج) وَاتَّهُ: ثَافَرَهُت سَهْرَبَرَشِي دَهَدَادَهُ بَهْ سَهْرَرِدَا نَهَيَدَهَ بَهَسَتِهُ، ۵ كَوارَهُ وَمَلَوَانَكَهُ وَمَلَى هَمَوَ
دَهَرَدَهَ رَخْسَتَهُ دَهَبَنَزَرا نَهَمَ خَشَلَوْ نَتَبَوْ مَلَ دَهَرَخَسَتَهُ تَبَهَ بَرَجَ بَوَوِي، پَاشَانَ فَهَرَمانَهُ كَهُ مَهَمَوَ زَنَهُ
خَاوَهُنَ باوهِهِ كَانَى گَرَتَهُ وَهُ كَحَيَانَ بَهْ شَيَوَهِي نَيَشَانَ نَهَدَهُنَ، خَواَيِ مَدَنَ دَهَهَرَمَوَيَتِ: ۝ وَأَقْمَنَ
الصلوٰة وَأَيْمَنَ الْزَكُورَةَ وَأَطْعَنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۝ يَهَكَمْ جَارَ دَاوَى لَيَكَرِنَ وَازَ لَهُ خَرَابَهُ بَيَنَنَ پَاشَانَ
فَهَرَمانَيِ پَتَكَرِنَهُ كَهُ چَاكَهُ بَكَنْ وَهُ نَوَیَّزْ كَرِنَهُ كَهُ پَهَرَسَتَنِي خَوَدَهُ مَدَنَهُ بَهْ تَهَنَهَا كَهُ شَهْرِيَكِي نَيَهُ،
زَهَكَاتْ دَاتَ كَهُ نَوَيَشْ چَاكَهُ كَرَدَتَهُ لَهَگَانَ خَلَكَى، ۝ وَأَطْعَنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۝ نَهَمَهَيَشْ لَهُ بَابِي عَهَنَفِي
عَامَهُ لَهَسَرَ عَهَنَفِي خَاسِ.

۱ ابو داود (۳۸۱/۱).

۲ ابو داود (۳۸۲/۱).

۳ الدر المنشور (۱۰۲/۶).

۴ الطبرى (۲۵۹/۲۰).

۵ الدر المنشور (۱۰۲/۶).

خوای مازن ده فرموده: **﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الْرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَطَهِّرُكُمْ تَطْهِيرًا﴾** نه نایه دا به لکه له سر نوهی هاوسره کانی پیغمبر (علیه السلام) چونه نه ناو و ماله، چونکه نهوان بونه هۆی هاتنه خواره وهی نه نایه، هۆی هاتنه خواره وهکه له ناوده قهکه داو هم مو زانايانيش يهک پان له سرهمه، جا يان خزيان به تنهان الوبيت پان له گهل غيري خزياندا، به پي باسترين قسه. نيبنو جه رير پيوایته کرد وله عيکريمه و که له ناو بازاردا هاواري ده کرد، پي باسترين قسه. نيبنو جه رير پيوایته کرد وله عيکريمه و که له ناو بازاردا هاواري ده کرد، **﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الْرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَطَهِّرُكُمْ تَطْهِيرًا﴾** ده بيوت: نه نایه ته نایه له سر هاوسره کانی پیغمبر (علیه السلام) هاتوهه ته خواره وه^۱. هر باره شيوهيه نيبنو شه باره هاوسره کانی پیغمبر (علیه السلام) هاتوهه ته خواره وه^۲. له راستیدا نهمان بونه هۆی هاتنه خواره وهی نه نایه ته نهک کاساني تر (به لام کسانی تريش ده گرتیه وه)، له باره نههه ته نایه که گشتگه جينگاي که سانی تريشی تیدا ده بيت وه^۳. نيبنو جه رير پيوایته کرد وله سهفيه کچي شهبيه وه ده لیت: عانیشه (په زای خواي لی بيت) وتنی: پیغمبری خودا (علیه السلام) سر له بهيانه که له مال ده رچو پارچه قوماشيکي دابوو به خويدا له مووي پهش دروستکرابوو، حسهنهات (په زای خواي لی بيت) له گهل خوي هيئانيه ثوره وه، پاشان حوسهين هات (په زای خواي لی بيت) له گهل خوي هيئانيه ثوره وه، پاشان عهلي هات (په زای خواي لی بيت) له گهل خوي هيئانيه ثوره وه، پاشان فرموده: **﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الْرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَطَهِّرُكُمْ تَطْهِيرًا﴾** مولیم پيوایته کرد وله زهيدی کوبی حهيانه وه ده لیت: من و حوصله ینی کوبی سهبره و عمده ری کوبی مولیم پوششتن بتو لای زهيدی کوبی ثرقه (په زای خواي لی بيت) له لای دانیشتن حوسهين پي و ت: نهی زهيد تو تووشی خيری نقد هاتویت، پیغمبری خودات (علیه السلام) چاپتیکه و توهه و فرموده کانیت کوئی لی بوه و

^۱ الطبری (۲۶۷/۲۰).^۲ اخرجه ابن ابي حاتم وابن عساکر، الدر المنشور (۵/۳۷۶).^۳ الطبری (۲۶۱/۲۰)، مسلم (۲۰۸۱).

غهـزات کردووه له گـاهـی و نویـثـیـشت لـه دـاـوـه کـرـدـوـوه، بـه پـاـسـتـی نـهـی زـهـیدـتـوـشـی خـیرـی نـزـدـبـوـیـتـ، نـهـی زـهـیدـ! شـتـیـکـمـانـ بـقـ بـکـتـیـهـوـهـ لـوـهـیـ کـه بـیـسـتـوـوـهـ لـه پـیـغـمـبـرـیـ خـواـهـ (صـلـاـلـهـ عـلـیـهـ اـلـحـمـدـ وـقـیـ)؛ نـهـی بـرـازـایـ خـرـقـمـ: بـه خـواـتـمـهـنـ گـهـوـهـ بـوـهـ مـاوـهـیـ کـه بـهـسـرـدـاـ پـیـشـتـوـوـهـ وـزـهـمـانـهـ کـهـمـ دـوـرـکـهـ وـتـوـهـتـوـهـ وـهـنـدـیـ لـهـ فـرـمـودـانـهـیـ پـیـغـمـبـرـیـ خـواـهـ (صـلـاـلـهـ عـلـیـهـ اـلـحـمـدـ وـقـیـ) کـه بـیـسـتـبـوـوـهـ لـه بـیـرـمـ نـهـمـاـوـهـ، نـهـوـهـیـ بـقـمـ کـیـپـانـهـوـهـ وـهـرـیـ بـکـنـ، نـهـوـشـیـ باـسـمـ نـهـکـرـدـ تـقـدـمـ لـیـ مـهـکـهـنـ بـیـکـیـمـوـهـ، پـاشـانـ وـقـیـ: پـیـغـمـبـرـیـ خـودـ (صـلـاـلـهـ عـلـیـهـ اـلـحـمـدـ وـقـیـ) پـیـژـتـکـ هـلـاسـاـ خـوتـبـیـهـیـ کـهـ دـاـبـمـانـ لـهـ لـایـ ظـائـیـکـاـ پـیـتـیـانـ دـهـوتـ خـومـ (خـمـ) لـهـ نـیـتـیـانـ مـهـکـکـهـ وـمـدـینـهـداـ، سـوـپـاسـ وـسـتـایـشـیـ خـواـیـ کـرـدـ نـامـوـزـگـارـیـ کـرـدـ یـادـیـ خـواـیـ وـهـبـیـتـیـانـهـوـهـ، پـاشـانـ فـرـمـوـوـیـ: (أـمـاـ بـعـدـ، نـهـوـسـاـ نـهـیـ خـلـکـیـتـهـ مـنـ مـرـقـمـ لـهـ وـانـهـیـ پـهـوـانـهـ کـراـوـیـ خـواـیـ لـامـ وـهـلـامـیـ بـدـهـمـوـهـ وـهـ مـنـ دـوـوـشـتـیـ سـهـنـگـیـتـیـانـ بـقـ بـهـ جـیـ دـهـمـیـلـمـ: يـهـکـهـمـیـانـ کـتـیـبـیـ خـواـیـ گـهـوـهـیـ کـهـ بـیـ نـیـشـانـدـانـ وـپـوـنـاـکـیـ تـنـیدـایـهـ، کـارـ بـهـ کـتـیـبـیـ خـواـبـکـنـ وـدـهـسـتـیـ پـیـتوـهـ بـکـنـ)، نـزـدـجـهـختـیـ کـرـدـهـوـهـ لـهـسـهـرـ (قـوـرـیـانـ) وـشـوـیـنـکـهـ وـقـنـیـ، پـاشـانـ فـرـمـوـوـیـ: (نـهـمـلـوبـیـتـیـ) مـنـ، خـواـتـانـ وـهـبـیـرـدـیـتـمـوـهـ لـهـ خـلـکـیـ مـالـکـهـمـ، خـواـتـانـ وـهـبـیـرـدـیـتـمـوـهـ لـهـ خـلـکـیـ مـالـکـهـمـ) سـنـ جـارـ، وـاتـهـ: ظـاـگـادـارـیـ نـهـمـلـوـ وـبـهـیـتـیـ مـنـ بنـ خـواـتـانـ لـهـ بـیـرـیـتـ بـهـ رـاـمـبـرـیـانـ، حـوـصـبـینـ پـیـسـیـ وـتـ: نـاـخـقـ کـنـ نـهـمـلـوـ وـبـهـیـتـیـ نـهـونـ نـهـیـ زـهـیدـ؟ نـایـاـ هـارـسـهـرـ کـانـیـ نـهـمـلـوـ وـبـهـیـتـیـ نـهـوـنـ؟ وـقـیـ: هـاـوـسـهـرـ کـانـیـ لـهـ نـهـمـلـوـ وـبـهـیـتـیـ نـهـونـ. بـهـ لـامـ نـهـمـلـوـ وـبـهـیـتـیـ نـهـوـ، نـهـوـ کـهـسـانـهـ کـهـ زـهـکـاتـیـانـ لـیـ حـرـامـهـ، وـقـیـ: سـاـ نـهـوـانـهـ کـتـیـنـ؟ وـقـیـ: نـهـوـانـهـ کـهـ عـلـیـ وـثـالـ عـقـیـلـوـ وـثـالـ جـهـعـفـرـوـ وـثـالـ عـبـاسـهـ (پـهـزـایـ خـوـایـانـ لـیـ بـیـتـ) وـقـیـ: نـایـاـ هـمـوـ نـهـوـانـهـ زـهـکـاتـیـانـ لـیـ قـدـدـغـیـهـ دـوـایـ خـوـیـ؟ وـقـیـ: بـهـلـیـ: ^۱ نـهـمـهـ تـهـفـسـیـرـیـکـهـ لـهـ زـهـیدـ کـوـبـیـ نـهـرـقـمـوـهـ وـنـهـدـاـوـهـ تـپـانـ پـیـغـمـبـرـ (صـلـاـلـهـ عـلـیـهـ اـلـحـمـدـ وـقـیـ).

فـهـرـمـانـدـانـ بـهـ کـارـکـرـدـنـ بـهـ پـیـسـیـ (قـوـرـیـانـ) وـ(سـوـنـنـتـ)

پـاشـانـ نـهـوـهـیـ کـهـ گـوـمـانـ هـلـنـگـهـ بـقـ نـهـوـ کـهـ سـهـیـ کـهـ بـهـ وـرـدـیـ سـهـرـنـجـیـ قـوـرـیـانـ بـدـاتـ بـزـیـ دـهـرـدـهـکـهـوـیـتـ کـهـ هـاـوـسـهـرـ کـانـیـ پـیـغـمـبـرـ (صـلـاـلـهـ عـلـیـهـ اـلـحـمـدـ وـقـیـ) نـهـمـ نـایـهـتـهـ دـهـیـانـگـرـیـتـهـوـهـ وـمـبـهـسـتـیـ نـهـوـانـهـ، کـهـ خـواـیـ مـهـنـ دـهـ فـرـمـوـوـیـتـ: ﴿لَمَّا يُرِيدَ اللَّهُ لِيُذْهَبَ عَنْكُمُ الْرِّجَسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطْهِرَ كُلَّ نَظَهَرٍ﴾ دـهـقـیـ نـایـهـتـهـ لـهـ گـکـلـ نـهـوـانـیـتـیـ، بـقـیـهـ خـواـیـ گـهـوـهـ دـوـایـ نـهـمـانـهـ هـمـوـ فـرـمـوـوـیـتـ: ﴿وَأَذْكُرْنَ مـاـيـشـلـانـ فـیـ بـیـوـتـكـنـ مـنـ مـاـيـدـتـ اللـهـ وـلـلـهـكـمـ إـنـ اللـهـ كـانـ لـطـیـقـاـخـبـرـ﴾ وـاتـهـ: کـارـ بـهـوـهـ بـکـنـ کـهـ خـواـیـ کـهـوـهـ پـهـوـانـهـیـ کـرـدـوـوهـ بـقـ پـیـغـمـبـرـهـ کـهـیـ (صـلـاـلـهـ عـلـیـهـ اـلـحـمـدـ وـقـیـ) لـهـ مـالـکـهـیـ خـوتـانـدـاـ لـهـ قـوـرـیـانـ وـفـرـمـودـهـ کـانـیـ پـیـغـمـبـرـ (صـلـاـلـهـ عـلـیـهـ اـلـحـمـدـ وـقـیـ)، نـهـمـهـ قـسـهـیـ قـهـتـادـهـ وـنـزـدـ کـهـسـیـ تـرـیـشـهـ.^۲ وـهـ یـادـیـ نـهـوـ بـهـهـرـهـیـ بـکـنـ وـکـهـ نـهـوـ کـهـ تـایـیـهـتـهـ بـهـ

^۱ مـسـلـمـ (۱۸۷۳/۴).

^۲ الطـبـرـیـ (۲۶۸/۲۰).

نیووه له نیوانی خلکیدا، که فرمانی (وحی) خودا له مالی نیووهدا دیته خواره وه له مالی که سی تردا نه وه نیه، وه عانیشه‌ی سیدیقه‌ی کچی سیدیق (په زای خوایان لی بیت) له پیشتره بتو نه و بهره‌یه و شایسته‌تره و تایبه‌تره بز نه په حمه‌هه فراوانه. چونکه له ناو جینگه‌ی هیچ هاوسریکی پیغامبردا (علیهم السلام) وه حی نه اهاتووهه له جینگه‌ی نهودا نه بیت. وه که پیغامبری خودا (علیهم السلام) خوی فرموده‌یه‌تی، هندی له رازایان ده لین: بیتجکه له عانیشه (په زای خوای لی بیت) پیغامبری خودا (علیهم السلام) کچی نه خواستووه و هیچ پیاریک له گکلی نه خاوتوره له جینگیدا پیغامبر (علیهم السلام) نه بیت، جینگکای خزیه‌تی نه و پله و پایه‌ی پی بدریت و تنه نه خاوه‌نی نه و پایه بزره بیت، به لام له گکل نه وه یشدا که هاوسره کانی پیغامبر (علیهم السلام) له نه هل و بیتی نهون، که واته خزم کانی پیغامبره ریش (علیهم السلام) شایسته‌ترن بهو ناوه، نیبنو نه بی حاتم پیوایه‌تی کردیوه له نه بو جه میله وه ده لین: حسنه‌نی کوپی عهی (په زای خوایان لی بیت) بوبه‌خاییه کاتیک عهی شهید کرا (په زای خوای لی بیت). ده لین: جاکاتیک حسنه نویشی ده کرد، پیاریک په لاماری داو خهنجه‌ریکی لیدا، حوصله‌ین ده لین: هه والی پیکه‌یشت نه و کاسه‌ی که برینداری کردیوه پیاریکی بنه ماله‌ی بهنی نه سده، له و کاته‌شد اکله‌لیدرا حسنه (په زای خوای لی بیت) له سوژدهدا ببو. ده لین: خهنجه‌ره که له کولوکی دابوو، مانگیک به هری نه و بربنه‌وه نه خوش که وتو پاشان چاک ببووه. دوای نه وه له سه‌ر دوانکه دانیشت و وقی: نهی خه‌لکی عیراق! له خوا بترسن به رامبر به نیمه، نیمه سه‌ر کو میوانی نیوهین، وه نیمه نه و نه هل و بهیتین که خوای مازن فرموده‌تی: ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهَبَ عَنْكُمُ الْرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطْهِرُكُمْ تَطْهِيرًا﴾ حوصله‌ین نه لین: به رده‌وام نه نایه‌تی نه ووت‌وه تا هیچ که سیک نه ما له و مزگ وته‌دا بانگو سه‌لا لینه‌داو نه گری. خوای که وره ده فرموده‌تی: ﴿هُنَّ اللَّهُ كَاتِ لَطِيفًا خَيْرًا﴾ واته: خودا سوزی برتانه‌یه که نه و پایه بزره‌ی پیتاون و خزی ده زانتیت که نیووه شایسته‌ی نه و پیزنو تایبه‌تمدنیه. نیبنو جه ریر (په حمه‌تی خوای لی بیت) ده لین: یادی نه و به رانه‌ی خودای مازن بکنه‌وه که پیی داون، له مالیکدا دایناون که قورشان و فرموده کانی پیغامبری (علیهم السلام) تیدا ده خوینریت‌وه. سوپاس و ستایشی خوای له سه‌ر بکه. ﴿هُنَّ اللَّهُ كَاتِ لَطِيفًا خَيْرًا﴾ واته: خودا پیزني لیناون له مالیکدا دایناون که قورشان و فرموده پیغامبری (علیهم السلام) تیدا ده خوینریت‌وه. پیزني لیناون له مالیکدا دایناون که قورشان و فرموده پیغامبری (علیهم السلام) تیدا ده خوینریت‌وه. ناگاشی لینانه کاتیک که هه لی بزاردون بینه هاوسری پیغامبره که (علیهم السلام).^۱ قه تاده لهم نایه‌تاه: ﴿وَأَذْكُرْ مَا يُشَلَّ فِي يُورُكُنْ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةَ﴾ ده لین: خوای مازن بهوه منه

دەگات بەسەرياندا، ئىپىنۇ جەریر پىوایەتى كردووه.^۱ عەتىيە ئەعوفى لەم ئايەتەدا: ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا﴾ دەلتىت: خوا هيچى لى ون ئايىتتەشى دەزانىتت، ئىپىنۇ ئىبى حاتەم پىوایەتى كردووه. پاشان دەلتىت: مەر بە شىۋىيە پىوایەت كراوه لە رەبىعى كورى ئەنسەوە لە قەتادەوە.

هُنَّا الْمُسْلِمُونَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ وَالْقَانِتُونَ وَالْمُصَدِّقُونَ وَالْمُصَدِّقَاتُ
وَالصَّدِيرُونَ وَالصَّدِيرَاتُ وَالْخَدِشِعُونَ وَالْخَدِشِعَاتُ وَالْمُنْصَدِقُونَ وَالْمُنْصَدِقَاتُ وَالصَّتِيمُونَ
وَالصَّتِيمَاتُ فَرُوجُهُمْ وَالْحَفَظَاتُ وَالذَّكَرِينَ اللَّهُ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتُ أَعْدَ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً

وَأَجْرًا عَظِيمًا

پاسی هوکاری هاتنه خوارهومی نهم نایه ته

خواه مازن دهارمودیت: **لَوْلَانَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَنِينِ وَالْقَنِينَاتِ وَالصَّدِيقِينَ وَالصَّدِيقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَيْرِينَ وَالْخَيْرَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّابِرِيْمِينَ وَالصَّابِرِيْمِاتِ وَالْمُتَوَفِّيْرِيْمِ وَالْمُتَوَفِّيْرِيْمِاتِ فَرُوْجَهُمْ وَالْعَفَافُهُمْ وَاللَّذِكَرِيْرِيْنَ اللَّهُ كَثِيرًا وَاللَّذِكَرَاتِ أَعْدَ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَلَجْرًا عَظِيمًا** ۝ واته: به راستی پیاوه مسلمانه کان و نافره ته مسلمانه کان و پیاوه باوه پداره کان و نافره ته باوه پداره کان و پیاواني هميشه کويپايه ل و نافره تانی هميشه کويپايه ل و پیاوه راستکرکان و نافره ته راستکرکان و پیاوان و نافره تانی خپاگو به شارام و پیاواني له خواترس و زنانی له خواترس و پیاوان و نافره تانی به خشند و پیاوان و نافره تانی بدنه وان و پیاوان و نافره تانی داوین پاک پیاوانتك که نزد يادي خوا ده کهن و نافره تانیک که نزد يادي خوا ده کهن خوا ناماده کردووه بق هموبيان ليقوشبوون و پاداشتی گهوره. نیما می هحمدہ بیوایتی کردووه له نوموسه لهمه وه (په زای خواه لی بیت) هاوسری پیتفه مبر (علیهم السلام) ده لیت: وتم به پیتفه مبر (علیهم السلام) چیمانه و بچی باسی نیمه له قورنائدا ناکریت وک پیاوان باس ده کریت؟ جانه لی: بدنه تیتنه په پری به سه ریدا گونم لیتیو پیتفه مبر (علیهم السلام) له سه رینبه ره که هاوی نه کرد له وکاته دا من قزم داده هینا، قزم پیچایا وه و پاشان پویشت بق نزده کم، نزده که کم مالی خرم، کویم خسته سه ره چلی چیخه که و له کاته دا پیتفه مبر (علیهم السلام) له مینبه ره که دا ده یقه رمود: (نهی خله کینه! خواه مازن دهارمودیت: **لَوْلَانَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَنِينِ وَالْقَنِينَاتِ وَالصَّدِيقِينَ وَالصَّدِيقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَيْرِينَ وَالْخَيْرَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّابِرِيْمِينَ وَالصَّابِرِيْمِاتِ وَالْمُتَوَفِّيْرِيْمِ وَالْمُتَوَفِّيْرِيْمِاتِ فَرُوْجَهُمْ وَالْعَفَافُهُمْ وَاللَّذِكَرِيْرِيْنَ اللَّهُ كَثِيرًا وَاللَّذِكَرَاتِ أَعْدَ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَلَجْرًا عَظِيمًا** ۝ هر

^١ الطعن (٢٦٨/٢٠).

أحمد (٣٥/٦)، فرموده کم سه حیله.

بجو شیوه‌یه ننسانی و نینبو جه‌ریش پیوایه تیان کردوه.^۱ نم ثایه‌تی که خواه مهند ده فرموده‌یت:
﴿إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ﴾ به لکه‌یه له سر ثاوه‌ی که باوه‌پ بعون جیا به
له نیسلام بعون، چونکه باوه‌پ تاییه‌تی تره له نیسلام وهک لم ثایه‌تدا خواه گه‌وره ده فرموده‌یت:
﴿فَقَاتَ الْأَعْرَابُ إِمَّا قُلْ لَمْ تَزْكُنَا وَلَكِنْ قُولًا أَشْتَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلَ الْأَيَّمَنُ فِي قُلُوبِكُمْ﴾ واته: عاره به
دهشت‌کیه کان و تیان باوه‌پمان هینناوه نهی موحه‌محمد (علیه السلام) بلی باوه‌پتان نه هینناوه به لکو بلین
مسلمان بعون چونکه هیشتا باوه‌پ نه چووه‌ته ناو دله کانتانه‌وه. وه له هردو سه حیه‌که دا هاتوروه:
﴿دَوْيَنِبِيسْ دَاوَينْ بِيسيَنِاکاتْ، لَهْ كَاتِيْ دَاوَينِبِيسْهِيَهْ دَاخَوهْنِيْ باوه‌پ بَيْتَ﴾. باوه‌پ که‌ی لی
ده رده‌چیت و جیاده‌بیت‌وه له کاته‌دا، نه کسه له سر نه و کاره‌ی کافر نایبت و نایبته خوانه‌ناس به
ثیجماعی مسلمانان. نم فرموده‌یهش به لکه‌یه له سر ثاوه‌ی که باوه‌پيون تاییه‌تتره له مسلمان
بعون وهک له سره‌تای شرحی بوخاریدا و تمان. ﴿وَالْقَنْتَنِينَ وَالْقَنْتَنِيتَ﴾، (القنوت) واته: به رفه‌رمان
بعون و کوئی‌ایله‌یی به دلیکی ثاراموه. وهک خواه گه‌وره له چند ثایه‌تدا فرموده‌یت: ﴿أَمَّنْ هُوَ قَنْتَنَتْ
عَائِةَ أَيْلَيْ سَلَاجِدَأَوْ قَائِمَا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ﴾ واته: هاویه‌ش دانه‌ران چاکتن یان که سیک
ملکچ و په‌ستکاره بق خوا له کاته کانی شهودا به سوژده بردن و باوه‌ستان له شهودا که له سزای
دوازه‌د ترسیت و به هیوای بهزه‌یی په‌روه‌ردگاریه‌تی. وه فرموده‌یت: ﴿وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ كُلُّهُ، قَنْتَنُونَ﴾ واته: نهوهی له ناسمانه کان و زهودیه تنها هی خواه هم‌مویان هر
بز نه و ملکه‌چن. وه فرموده‌یت: ﴿يَسْرِيرُمْ أَقْنَقَ لَرِكَ وَأَسْجُدُي وَأَرْكَعُي مَعَ الْأَرْكَوْيَنَ﴾ واته: نهی
مهربه‌م فرمانبه‌ری په‌روه‌ردگارت بکه و سوژده و کپنوش بهره لکه‌ل نهوانه‌ی که سوژده و کپنوش
ده‌بهن. وه فرموده‌یت: ﴿وَوُؤْمُوا لِلَّهِ قَنْتَنِيَنَ﴾^۲ واته: له نویژه‌ذا بوه‌ستان بق خوا به گه‌ردنکه‌چی و بی
قسه‌کردن. دوای یله‌یی نیسلام یله‌یکی تر دیت که بهنده‌ی خوا بزی ده‌چیت و بهز ده‌بیت‌وه بقی که

^١ النساء، في الكري (٤٣١/٦)، الطبرى (٢٧٠/٢٠)، فرموده يهىء كى سه حيجه.

الحدّات (١٤).

^٣ فتح الباري، (١٠/٣٣)، مسلم (١/٧٧).

^٤ **الذب** (٩)

العدد ٢٧

العملان (٤٣)

الدورة (٢٣٨) ٧

نه ویش باوەرە، پاشان بە هۆی نەو باوەرەوە ئارامى دل پەيدا دەبیت، «وَالصَّدِيقُونَ وَالصَّدِيقَاتُ»^۱ بىنگومان پاستگىبى يق خىرى پەشتىنىكى بەزۇ جىئى پىزە، بۆيە هەندى لە هاوەلە كانى پېغەمبەر ﷺ هەرگىز درېيان لى تەبىستراوه نە لە كاتى ئازانيداونە لە كاتى ئىسلامەتىشدا، پاستگىبى نىشانەي باوەرە، وەك چۈن درېزنى نىشانەي دوپۇويىه، هەر كەسىتكەر پاستگەر سەرفراز بۇوه، وەك پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرمۇويەتى: (پاستگەر بن، بىنگومان پاستگىبى بى نىشان دەدات بىچاک، بە پاستى چاكىيىش بى نىشان دەدات بىچەشت، درې مەكتەن، بىنگومان درېكىرىن بى نىشان دەدات بىچەشت، دەكتەن لادان و خراپەكارى خراپەكارىش بى نىشان دەدات بىچنان ئاڭىر، بەردەوام پىباو قىسىي پاست دەكتەن دەگەپىت بە دواي قىسىي پاستدا هەتا لاي خودا بە پاستگەر دەنۇسلىقىت، وە بەردەوام پىباو درې دەكتەن دەگەپىت بە دواي درېكىرىندا هەتا لاي خودا بە درېزىن دەنۇسلىقىت)^۲. فەرمۇودە لم بارەيەوە ئىنجىكار نىزدە. «وَالصَّدِيقُونَ وَالصَّدِيقَاتُ» نەمە پەۋەشتى خەلکى دامەزداوه كە بىرىتى لە خۇپاڭىرى بەرامبەر لېقە وماوان، وئاڭاڭاربۇون لەھەي كە خوا هەرچى بېيارادابىت بىنگومان پۇو دەدات وېتىۋىستە مىش خىزى لە بەرانبەردا پابگىرى و نەپسى، خۇپاڭىرىش لە سەرەتاتى ئارەھەتى بەسەرەتە كەدایە، واتە: نىزد گرانيكەي لە سەرەتاتوھىيە، پاشان لە دوايىدا بەرە ئاسانى دەپوات و نەم بەۋەشتى نىشانەي پاستى و نەبزىنە، «وَالْخَلِيلُونَ وَالْخَلِيلَاتُ» (الخشوع) واتە: ئارامى و لەسەرخۇپىي و دەربىننى خۇشەويىتى و پىزۇ خق بە كە مزاينىن، پالپۇوه تەرەكەشى ترسان لە خواولە چاودىيى خودايە، وەك لم فەرمۇودەيدا هاتووه: (عەبدايەتى خوا بىكە وەك ئەنەھەي كە دەبىيىنى، خۇ ئەگەر تۆ ئەو ئابىنى نەو تۆ دەبىنتىت)^۳. «وَالْمُتَصَدِّقُونَ وَالْمُتَصَدِّقَاتُ» سەدەقە و خىرەكىرىن بىرىتى لە چاكەكىرىن بەو كەسانەيە ھەزارو نەدارن و مىيىچ كاسپىيەكىان نىيە و تواناي كاركەرنىشيان نىيە، لە زىادەي مالى خۇيان دەبەخشن لە بەرپەزامەندى خواو چاكەكىرىن لەگەن بەندە كائىدا. لە بەردوو سەحىحەكەدا هاتووه: (حەوت كەس مەن خودا دەيانخاتە ئىر سىتىبەرى عەرشى خىزى لەو پۇزەداكە مىيىچ سىتىبەرىكە نىيە جەكە لە سىتىبەرى نەو، باسى يەكىكە لەو كەسانەيە كردووه: كە پىاۋىتكە چاكەكى كردووه بە شىپوھيەك نەو چاكەكى كردووه، شاردۇويەتىيەوە تا لاي چەپى نەزانتىت لاي پاستى چى دەبەخشىت). وە لە فەرمۇودەيدەكى ترىيشدا هاتووه: (خىرەكىن و سەدەقە گۇناھ دەكۈزۈننەتىو وەك

^۱ مسلم (۴/۱۰۴).^۲ فتح الباري (۱/۱۴۰).^۳ فتح الباري (۲/۱۶۸)، مسلم (۲/۷۱۵).

چن ناو ناگر ده کوئینتیوه).^۱ فرموده ده ریارهی مالبه خشین نیچگار زده، باسی تایبته‌تی له باره‌وه ههی. «وَالصَّمِيمَ وَالصَّمِيمَتِ» له و فرموده‌هیهی که نیبنو جامه پیوایه‌تی کردوه هاتووه: (پیشو زه کاتی لاشیه).^۲ واته: پاکو خاوین و بینگه ردي ده کاته‌وه له همو شتیک که سروشتی پاکو شرع لای په‌سند نیه. وهک سه‌عیدی کوپی جوبه‌یر ده‌لیت: که‌سیک مانگی په‌هزان و سی پنده‌ی له همو مانگیک گرت، نه م فرموده‌ی خوای گهوره ده‌یگریته‌وه. «وَالصَّمِيمَ وَالصَّمِيمَتِ».^۳ له بر نوه‌ی که پیشو مه‌زنتین یارمه‌تیده‌ره بق شکاندنی ناره‌زنو و هک پیغمه‌بری خودا (علیه السلام) فرمومیته‌تی: (نهی کومه‌لی لاوان هر که‌سیک له نیوه توانای زهیت‌نانی ههی، با نه بینیت، چونکه چاکترین پاریزه‌ره بق چاوه باشتینین پیگره بق شرمگه و هر که‌سیش توانای نهبو با پیشو بگریت، چونکه به‌پیشو بون ده‌یخه‌ستینت و ناره‌زنوی ناعیتیت).^۴ جئی خویه‌تی دوای نه‌وه خوای که‌هوره ده‌فرمومیت: «وَالْحَفَظِينَ قُرُوجَهُمْ وَالْحَفَظِلَتِ»^۵ واته: پیاو زنیک که شه‌رمی خویان پاراستووه له حرامو کوناهو توانو له حلال‌دا نهیت به کاریان نه‌هیتاوه و نزیکی نه‌که و تونه‌ت‌وه. وهک خوای مازن فرمومیت: «وَالَّذِينَ هُمْ لِقُرُوجَهُمْ حَفَظُونَ ⑥ إِلَّا عَلَى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكُتْ أَيْمَنَهُمْ فَإِنَّمَا هُمْ مَلُومُونَ ⑦»^۶ فمَنْ أَبْتَغَى وَرَأَهُ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمَادُونَ^۷. واته: وه نهانه‌ی که پاریزه‌ری داوینیان مه‌گه ره خیزانی خویان یان بق که‌نیزه‌کتیک که بوبین به خاوه‌نیان نه‌وه به‌پاسنی نه‌وانه سه‌زه‌نشت ناکرین نه‌نجا هر که‌سیک نیازی جگه له و بو جقره نافره‌ته بکات و ناره‌زنوی خوی تیر بکات، نه‌وسا نه‌وانه ده‌ستدریزیکه‌رن. پاشان خوای گهوره ده‌فرمومیت: «وَالَّذِكَرِينَ اللَّهُ كَثِيرًا وَالَّذِكَرَاتِ»^۸ نیبنو نه‌بی حاته‌م پیوایه‌تی کردوه له نهبو سه‌عیدی خودریه‌وه (خُدی) (په‌زای خوای لی بیت) ده‌لیت: پیغمه‌بری خودا (علیه السلام) فرمومیت: (کاتیک پیاو زنه‌که‌ی خوی هه‌لساندو له شه‌وداو دوو پرکات نویزیان کرد له و شه‌وهدا بزیان ده‌نووسرتیت که له و که‌سانه‌ن زید یادی خوا ده‌کن)، نهبو داودو نه‌سائی و نیبنو ماجه له فرموده‌که‌ی نهبو سه‌عیده‌وه نهبو هوره‌یره‌یش

^۱ تحفه الأحواني (۲۲۷/۲).^۲ ابن ماجه (۱۰۵۵)، سنه ده کانی لاوانه.^۳ روی ابن ابی حاتم، والدر المنشور (۳۸۰/۵).^۴ فتح الباری (۱۴/۹).^۵ المؤمنون (۷-۵).

(په زای خوای لی بیت) بهو شیوه‌یه له پیغامبره وه (علیه السلام) پیوایته کردوده.^۱ نیما می نه محمد پیوایته کردوده له نابو هوره یره وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) به ناو پیش مه ککدا ده پیشست، که گیشت جومدان فرمودی: (نه مه جومدان، برقن، به راستی تاقانه کان پیش که وتن)، و تیان: تاقانه کان کین؟ پیغامبر (علیه السلام) فرمودی: (نه و نه و پیوانه‌ی که نزد یادی خوا ده کن)، پاشان فرمودی: (نه می خودایه له وانه‌ی که سه ریان تاشیوه خوش بیه)، و تیان: نه می نه وانه‌ی قژیان کورت کردوده تاوه؟ فرمودی: (نه وانه‌شی که کورتیان کردوده تاوه) بهم شیوه‌یه نیما می نه محمد ته نهای خزی پیوایته کردوده.^۲ نه م فرموده بیه مولسیمیش پیوایته کردوده به بیه نه زیاده بیه کوتاییه کهی.^۳ خوای گهوره ده فرمودیت: ﴿أَعْذَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَجَرَأً عَظِيمًا﴾ هه واله له هه مو نه وانه‌ی که باس کران. و اته: بیگومان خوای مه زن لیخوشبیون و پاداشتیکی گهوره بیه دانون نه ویش به هاشت.

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمْ الْخَيْرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَن يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا﴾^۴

ههی هاتنه خوارمهوی نهدم نایده ته

خوای مه زن ده فرمودیت: ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمْ الْخَيْرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَن يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا﴾ و اته: نه گهار خوا پیغامبره کهی فرمانیان به هر کاتیک دا، هیچ پیاویکو هیچ زنیک که خاونه باوه پ بن ناتوانن په سهندی نه کن، هر که سیکیش له فرمانی خوا پیغامبری ده ریجیت، پیگکی نزد هله کردوده، نیما می نه محمد پیوایته کردوده له نهبو به زهی نه سله میوه ده لیت: جوله بیبیب پیاویک ببو ده چووه لای ژنان و به لایاندا تیده بپری قسسه‌ی خوشی له گلدا ده کردن، منیش وتم به هاوسه ره که: با جوله بیبیب نه یه ته لاتان نه گهار بیته لاتان نه اوئنوا ده کم. نه و زننه لیت: نه نساريه کان هه ر کاتیک یه کیکیان بیوه ژنیکی بیواهه هه تا پرسی به پیغامبر (علیه السلام) نه کردایه نایا پیتویستیت پیش ههیه یان نا نه یده دا به شو. پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمودی به پیاویکی نه نساري: (کچه که تم پی بدہ به شو)، پیاووه که وتم: به لی به سه رچاو نه هی پیغامبری خودا (علیه السلام) مایه‌ی شانا زیبه بقم. پیغامبر (علیه السلام) فرمودی: (من بق خۆم ناوی)، وتم: نه هی

^۱ ابو داود (۷۴/۲)، النسانی فی الکبری (۶/۴۲۲)، ابن ماجه (۱/۴۲۲)، فرموده بیه کی سه حیجه.

^۲ احمد (۲/۴۱۱)، مولسیم پیوایته کردوده جکه له کوتاییه کهی.

^۳ مسلم (۲/۹۴۶).

بَلْ كَيْبَهْ نَهْ بِيَنَهْ مَبَرِي خُودا (عَلَّهُ). بِيَنَهْ مَبَرِي (عَلَّهُ) فَهَرَمُوی: (بَلْ جَوَلَهْ بِيَبِبِ). وَتَسْ: نَهْ بِيَنَهْ مَبَرِي خُودا (عَلَّهُ). قَسَهْ لَهْ كَلْ دَاهِیکَهْ دَاهِکَهْ، جَوَوِیه بَلَلَای دَاهِیکَهْ كَچَهْ، بِيَاوَهْ كَهْ وَتَسْ: بِيَنَهْ مَبَرِي خُودا (عَلَّهُ) دَاوَی كَچَهْ كَهْ دَهْ كَاتْ؟ زَنَهْ كَهْ وَتَسْ: باَشَهْ بَهْ سَهْ رَچَارْ، وَتَسْ: بَلْ خَرَی دَاوَی نَاكَاتْ، بَلْ كَوْ دَاوَی دَهْ كَاتْ بَلْ جَوَلَهْ بِيَبِبِ، زَنَهْ كَهْ وَتَسْ: كَچَهْ تَيَمَهْ جَوَلَهْ بِيَبِبِ؟! سَاهْ بَهْ خَوا لَتَی مَارَه نَاكَهْ وَنَايَدَهْ مَمِ، كَاتِيكَهْ بِيَاوَهْ كَهْ وَيِسْتَهْ هَلَسِيتْ وَبَقِيتْ بَلْ لَای بِيَنَهْ مَبَرِي خُودا (عَلَّهُ) هَهَوَالَهْ كَهْ بَدَاتِيْ، كَهْ زَنَهْ كَهْ چَنَهْ دَهْ لَتَیْ، كَچَهْ كَهْ وَتَسْ: كَهْ دَاوَی مَنْ دَهْ كَاتْ لَهْ تَيَوَهْ؟ دَاهِیکَهْ شَتَهْ كَهْ بَسْ وَتْ. كَچَهْ كَهْ وَتَسْ: ئَايَا تَيَوَهْ فَرَمَانِي بِيَنَهْ مَبَرِي خُودا (عَلَّهُ) دَهْ كَيْنَهْ وَهْ؟ بَعْدَهْ نَهْ دَهْ سَتْ بِيَنَهْ مَبَرِي (عَلَّهُ) دَلَنِيَابْ نَهْ وَهَرَگِيزْ زَاهِمْ نَاكَاتْ وَنَامَفَهْ وَتَيَنِيتْ، باَوَكَهْ بَرَيَشْتْ بَلْ لَای بِيَنَهْ مَبَرِي (عَلَّهُ) وَتَسْ: چَنَهْ لَتْ دَهْ كَاهْ مَهْيلَهْ خَرَتَهْ، بِيَنَهْ مَبَرِي (عَلَّهُ) كَچَهْ كَهْ مَارَه بَهْرَى لَهْ جَوَلَهْ بِيَبِبِ جَانَهْ لَتْ: بِيَنَهْ مَبَرِي خُودا (عَلَّهُ) چَوْ بَلْ غَهْ زَاهِكْ، كَاتِيكَهْ خَوا يَهْ مَهْنَزْ سَامَانِيَكَهْ باَشَهْ خَسَتْ دَهْ سَتْ لَهْ وَغَهْ زَاهِدْ دَاهْ فَهَرَمُوی بَهْ هَاهَوَلَهْ كَاهْ (رَهْ زَاهِيَهْ)، كَاتِيكَهْ خَوا يَهْ مَهْنَزْ دَيَارَهْ نَهْ، بِيَنَهْ مَبَرِي (عَلَّهُ) وَتَيَانِ: (شَاخَرْ كَهْ سَيَكْ هَهِيَهْ دَيَارَهْ نَهْ بَيَتْ لَهْ نَيَوانَتَانَدَا؟) وَتَيَانِ: فَلَانَهْ كَاهْ سَوْ فَلَانَهْ كَهْ سَمَانْ دَيَارَهْ نَهْ، بِيَنَهْ مَبَرِي (عَلَّهُ) فَهَرَمُوی: (سَهِيرْ بَكَنْ وَبَوَانَنْ ئَايَا كَهْ سَيَكْ هَهِيَهْ دَيَارَهْ نَهْ بَيَتْ وَنْ بَوَوبَيَتْ؟) وَتَيَانِ: نَهْ خَيْرْ. بِيَنَهْ مَبَرِي (عَلَّهُ) فَهَرَمُوی: (بَلَامْ مَنْ جَوَلَهْ بِيَبِبِمْ لَهْ دَهْ سَتْ چَوَوهْ وَنْ كَرِدوُوهْ)، بِيَنَهْ مَبَرِي (عَلَّهُ) فَهَرَمُوی: (لَهَنَوْ كَوَرَذَاهْ كَانَدَا بَلَى بَكَهْ بَقِينْ)، كَهْ بَانْ بَلَى لَهْ لَای حَهْ وَتْ كَهْ سَدا دَيَتِيَانَهْ وَهْ نَهْ كَوشْتَبُونِي پَاشَانْ نَهْ وَنَيِشْ نَهْ وَيَانْ شَهْ هَيَدْ كَرَبَوُوهْ، وَتَيَانِ: نَهْ حَهْ وَتْ كَهْ سَدا دَيَتِيَانَهْ وَهْ نَهْ كَوشْتَبُونِي پَاشَانْ كَوشْتَيَانْ، نَهْ بِيَنَهْ مَبَرِي خُودا (عَلَّهُ) هَلَسِاوْ چَوَوهْ لَای وَفَهَرَمُوی: (حَهْ وَتْ كَاسِي كَوَشْتَوُونِي پَاشَانْ كَوشْتَيَانْ، نَهْ لَهْ مَنْهْ وَنَيِشْ لَهْ نَهْ وَمَمِ دَوْجَارْ هَهْ تَسْ جَارْ نَهْ مَمِ فَهَرَمُوی. پَاشَانْ لَهْ سَهْ رَبَاسَكَهْ كَاهْ خَرَى دَيَانَوْ كَوَرَپَانْ بَلَى هَلَكَهْ نَدْ بَالِي بِيَنَهْ مَبَرِي (عَلَّهُ) نَهْ بَيَتْ هَيَعْ لَهْ زَيَرِيدَاهْ نَهْ بَوَوْ پَاشَانْ خَسَتِيَهْ نَهْ كَرِهَهْ كَهْ، باَسِي بَهْ وَهْ نَهْ كَراوهَهْ كَهْ شَورَابَيَتْ، سَابَتْ (رَهْ زَاهِيَهْ خَوا يَهْ نَهْ بَيَتْ) دَهْ لَتَیْ: هَيَعْ زَيَنِيكْ نَهْ بَوَوْهْ لَهَنَوْ نَهْ نَسَارِيهِ كَانَدَا بَهْ نَهْ نَدَازَهِي نَهْ خَيَرِيَتْ كَهْ بَرَيَهْ دَهْ لَتَیْ: نَسَحَاتِي كَوَرِي عَبْدَولَاهِي كَوَرِي نَهْ بَوَوْ تَلَحَهْ دَهْ لَتَیْ بَهْ سَابَتْ ئَايَا دَهْ زَانِي بِيَنَهْ مَبَرِي خُودا (عَلَّهُ) دَعَاعِيَهْ كَهْ بَلَى كَرِدْ؟ دَهْ لَتَیْ: فَهَرَمُوی: (نَهْ خُودا خَيَرِيَتْ بَرَيَتْهِ بَهْ سَهْ رَيَادَاهْ لَهْ زَيَانِيدَاهْ نَاهِهَهْ تَسْ وَكَهْ بَرَيَوَهْ نَهْ بَيَنِيتْ). هَارْ واَيَشْ بَوَوْ، لَهَنَوْ نَهْ نَسَارِيهِ كَانَدَا زَنِيَكْ نَهْ بَوَوْ بَهْ نَهْ نَدَازَهِي نَهْ خَيَرِيَتْ كَهْ بَرَيَهْ دَهْ لَتَیْ: نَيَامَامِي نَهْ حَمَدَدِيشْ هَارْ بَهْ شَيَوهِيَهْ بَهْ درَيَشِيَهْ هَيَنَاوِيَهْ تَسْ،^۱ مُوسَلِيمِ وَهْ سَانِيشْ لَهْ (فَضَائِلَ) دَاهْ بَوَوَادَاهْ كَوشْتَهْ كَهْ بَيَانِ رَيَوَاهَتْ كَرِدوُوهْ.^۲ حَافِيزْ نَهْ بَوَعَهْ مَهْ كَوَرِي عَبْدَولَيَهْ لَهْ كَتَبِيَهِ (الاستِيعَاب) باَسِي نَهْ وَهِيَ كَرِدوُوهْ، كَهْ كَاتِيكَهْ

^۱ أَحْمَد (۴۲۲/۴)، فَهَرَمُودَهِيَهْ كَهْ سَهْ حِيجَهْ.

^۲ مُسْلِم (۲۶/۲)، النَّسَانِيُّ فِي الْكَبْرَى (۸۲۴۶).

نَهْ كَيْذَه لَهُ ثُورَه كَهی خَویدا وَتَنی: نَایا فَهَرْمَانی پیغَمْبَری خُودا (صَلَّی اللّٰہُ عَلٰیْہِ وَاٰلِہٖہ وَسَلَّمَ) پَهْ دَه کَهْ نَهْ وَهْ ؟ نَهْ نَایَتَه
هَاتَه خَوارَه وَه: ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ الْغَيْرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ﴾.^۱
تاوس (طاوس) دَه لَیَت: پرسیار کرا له نَیَّبَنُو عَهْ بَاس دَه بِرَارَه دَوْ پَهْ کَاتَنِی دَوَای عَهْ سَرَنَه وَیَش، نَهْ مَنْ
لَیَکَرْدَو نَهْ نَایَتَه خَوینَدَه وَه: ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ
الْخَيْرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ﴾.^۲ نَهْ نَایَتَه گَشْتَگِیرَه لَه هَمْمَوْ کَارَو فَهَرْمَانِیکَدا، لَهَبَر نَهْ وَهِیَ هَرْ کَاتَنِیکَ خَودَو
پیغَمْبَری خُودا (صَلَّی اللّٰہُ عَلٰیْہِ وَاٰلِہٖہ وَسَلَّمَ) فَهَرْمَانِیکَیَانِ دَا بَه شَتَتِیک، هَیَچَ کَهْسِیک بَوَی نَیَه لَیَتِی دَه بِرِیچِیت وَلَابَدَات، هَیَچَ
کَهْسِیک بَوَی نَیَه لَیَرَه دَا بَه نَارَه زَرَو هَیَچَ بَلَیَت وَ هَیَچَ بَکَات. وَه کَخَوَی مَهْنَ فَهَرْمَوْیَه تَنی: ﴿فَلَا وَرِیکَ
لَا يُؤْمِنُوكَ حَتَّىٰ يُحَکِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بِنَهْمَ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مَمَّا فَصَّبَتَ
وَسِلَّمَوْ اَسْلِيمًا﴾^۳ وَاتَه: نَهْ خَیْر وَانِی کَه خَزِیان بَه باوه پَدَار نَیَشَان دَه دَهْن سَوَیَنْد بَه پَهْرَوْه رَدَگَارت
بَپَادَار نَین تَا تَقَنْ کَهْنَه دَادَوْه رَه هَرْ نَازَوْه دَوَوْبَرَه کَیَه کَنْ نَیَوَنَیانَدَا لَه پَاشَان هَمَست نَهْ کَهْنَ لَه
دَه رَوَنَیانَدَا بَه هَیَچَ بَیَزَارِیک لَه و بَرِیارَه تَقَرَ دَاوَتَه و مَل کَهْجَنْ کَهْنَ بَه مَلَکَچِیه کَنْ تَهَاوَ بَزِیه زَرَو بَه
تَوَنَدَی خَوَی مَهْنَ هَمَرَه شَه لَه و کَهْسَانَه دَه کَات کَه لَارِیان لَه و هَمِیه و فَهَرْمَوْیَه تَنی: ﴿فَإِنَّمَا يَنْهَا^۴
يُخَالِقُونَ عَنْ أَنْ تُقْسِمَهُمْ فَتَنَّهُ أَنْ يُنْصِبُهُمْ عَذَابَ أَلِيمٍ﴾^۵ وَاتَه: جَا بَا بَرَسَنْ نَهْ وَانِی کَه پِیَچَه وَانِی
فَهَرْمَانِی پیغَمْبَر (صَلَّی اللّٰہُ عَلٰیْہِ وَاٰلِہٖہ وَسَلَّمَ) دَه کَهْنَ کَه لَه دَوَنِیادَا بَه لَاؤ تَاقَی کَرَدَنَه وَهِیَکَیَان بَیَتَه بَیَیَان سَزاَیِه کَی
سَهْختِیان تَوَوش بَیَتَت لَه دَوَایقَذَا.

﴿وَلَذِنَقُولُ لِلّٰهِ أَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمَتْ عَلَيْهِ أَمْسِكَ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَأَنَّ اللّٰهَ وَتَعَالٰی فِي نَفْسِكَ مَا
اللّٰهُ مُبِدِّيه وَفَخْسَنَی النَّاسُ وَاللّٰهُ أَعْلَمُ أَنْ تَخَسَّهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرَأَ زَوْجَتَكَهَا لَكَ لَا يَكُونُ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَنْرَجَ أَدْعَيَاهُمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرَأَ وَكَانَ أَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُولاً﴾^۶
تَهْلَق وَمَا وَهِیَ پَاش تَهْلَقَات بَوَه لَوْهَشَانَدَنَه وَهِیَ یَاسَای بَه کُورَکَرَدن

^۱ الاستعاب (۲۰۹/۱).^۲ عبد الرزاق (۴۳۲/۲).^۳ النساء (۶۵).^۴ التور (۶۲).

سورةٰ الْأَعْزَابِ
خوای گهوره ده فه رمومیت: «وَلَا تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكَ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَأَنَّ اللَّهَ وَشَفِىٌ فِي نَقْسَكَ مَا أَلَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْفِي النَّاسُ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَهُ فَلَمَّا قَضَوْنَ زَيْدًا مِنْهَا وَطَرَأَ زَوْجَتَكُمْ إِلَيْكُمْ لَكُمْ لَا يَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَرْجُوْ أَدْعِيَاهُمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهَا وَطَرَأَ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولاً») وات: بیربکه رهوده کاتیک ده توت به که سیتک(زهیدی کوبی هاریسه) که خوا به هرهی به سه ردا رشتبو تویش چاکهت له گه لدا کرببو (به یازادکردنی و په روهرده کردنی) خیزانت (زهینه ب) لای خوت پاگه و بیهیله وله خوا بترسه له دلی خوتدا شتیک ده شاریتهوه که خوا ناشکرای ده کات و له قسی خه لک ده ترسی له کاتیکدا خوا شیاوته که لئی بترسی نینجا کاتیک زهید پیویستی به و (زهینه ب) نه ماو ته لاقی دا نیمه نه و (زهینه ب) مان لی ماره کردی بز نهوده هیچ ناپه حهتی و توانیک نه بیت له سه نیمانداران له ماره کردنی زناني به کوبکراوه کانیاندا کاتیک پیویستیان پییان نه ماو ته لاقیان دان و فه رمانی خوا به ماره کردنی زهینه ب بزت دراوه و براوه یه. خوای گهوره باسی پیغامبره کهی (علیهم السلام) ده کات، کاتیک که وتنی به زهیدی کوبی هارسی خزمه تکاری (په زای خوا لی بیت) نه و زهیده که خوا چاکهی له گه لدا کرببو بوبیووه موسلمان و شوینی پیغامبر (علیهم السلام) که وتبو، «أَنَّمَّ اللَّهَ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ») پیغامبره ریش چاکهی له گهان کرببو نازادی کرد له بهندایه تی و بوبه پیاویکی مهندزو به پینزو خوش ویستی پیغامبر (علیهم السلام) پیش ده وتراء خوش ویست و به کوبه کهشی ده وتراء نوماسی خوش ویستی کوبی خوش ویست، عائیشه نه لیت (په زای خوا لی بیت) : پیغامبر (علیهم السلام) له هرمه فرهنه یه کدا زهیدی تیدا بنارایه نه یکرده فه رمانده مه فرهنه که، نه گه رپاش پیغامبر بایه ده یکرده جیتشین، نیمامی نه حمد و پیوایه تی کرد ووه. ^۱ پیغامبری خودا (علیهم السلام) کچی پوری خوی لی ماره کرد که زهینه بی کچی جه حشی نه سه دی بوبه (په زای خوا لی بیت) که دایکی ناوی نومه یه کی عهدولموته لیب بوبه، ده دینارو شهست دره می کرده ماره می له گهان سارېزش و پوشاكیک و درعیکداو په دجا مشت له خوارده مه نی و ده مشت له خورما. نه مه قسی موقاتیلی کوبی حهیانه، نزیکه ای سالیک یان زیاتر له گهان زهید مایه وه پاشان نیوانیان تیک چو، زهید هات بز لای پیغامبره ری خودا (علیهم السلام) ناپه زایی له باره یه وه ده بیرپی و پیغامبری خودایش (علیهم السلام) پیش فه رمومو: (دهست له ژنس خوت به رمه ده و له خوا بترسه)، خوای مه زنیش فه رمومو: «وَتَخْفِي فِي نَقْسَكَ مَا أَلَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسُ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَهُ») نیبنو جه ریز پیوایه تی کرد ووه له عائیشه وه (په زای خوا لی بیت

دھلیت: نگر پیغمبر (ص) شتیکی بشاردایته و لہو قورنائے کہ بُنیٰ هاتھ خوارہ وہ نہم

نایہ تھی دھشاردہ وہ کہ خوای کہ وہ دھرمویت: **هُوَتَعْنِي فِي تَقْسِيمَةِ مَا أَلَّهُ مُمْدِيهِ وَتَعْنِي الْأَنَاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَهُ**^۱. وہ دھرمویت: **فَلَمَّا قَضَى رَبِّنَا وَطَرَا زَوْجَنَّكُهَا** واتھ: کاتیک زہید کاری ہاوسری لہ گلن زہینہ ب تھواو کردو تھلاقی دا، تقامان کردہ ہاوسری زہینہ ب، (الوطر) واتھ: پیویستی، کاری ہاوسری، واتھ: کاتیک وازی لی ہینتاو تھلاقی دا زہینہ بمان کردہ ہاوسری تھ، نہ و کسہ ب بوہ وہلی مارہ بپنی زہینہ ب بل پیغامبر (ص) خودا خُری ببو (جل جلالہ)، بھو مانایہ خودا فرمانی کرد بہ پیغامبر (ص) کہ بچیتہ لای زہینہ ب بھی (ولی) و بھی (گربیست) و (مارہی) و (شایت) لہ مرزاکان! لہ نہنسوہ (بہزادی خوای لی بیت) دھلیت: کاتیک ماوہی پاش تھلاقدانی زہینہ ب (بہزادی خوای لی بیت) تھواو ببو، پیغامبری خودا (ص) فرموی بہ زہیدی کوبی حاریسہ: (بڑھسے لہ گلن بکہ بزم) زہید پیویشت بز لای زہینہ ب خدریکی ہو ویر شیلان ببو، زہید وتنی: کاتیک چاوم پنی کووت نزد لام کہ وہ بو نہ متوانی سہیں بکہ م و پنی بلیم کہ پیغامبری خودا (ص) باسی کردوویت، بزیہ پشتم ملکردو بہر و دوا کہ پاما وہ وتنی: نہی زہینہ ب! مژدهت لی بیت پیغامبری خودا (ص) ناردووی و باسی تل دھکات، زہینہ ب وتنی: من هیچ شتیک ناکم هتا پاویٹ (تیستیخارہ) لہ گلن خودا خریم نکام، هلساؤ پیویشت بز مزگ و تکھی خوبی و قورنائے خوارہ وہ، پیغامبری خودا (ص) هات و چووہ لایی و نیزنی وہ رنگرت. نگر چاوت لیمان دھبوو کاتیک چووہ خزمہ پیغامبری خودا (ص) نان و گوشتیان داینی و خواردمان لہو شاییہ دا نہ خوارد! خلک کے پیویشنے دھرہ وہ و چند پیاویک مانہ وہ و دھماتھ قیبان نہ کرد دوای خواردن کے لہ مالدا، پیغامبری خودا (ص) لہ مال چووہ دھرہ وہ و منیش شوینی کووت، نہ نہس دھلیت: دھگہ را بھسمر مالی خیزانہ کانیداو سلائی لی دھکردن، نہ وانیش دھیانوت: نہی پیغامبری خودا (ص) تل خیزانہ کھات لہ لا چون ببو؟ نازام لہ بیرم نیہ من هوالم دایہ یان هوالیان پیندا کہ: نہو خلک پیویشنون، پیغامبر (ص) بارہو مال چوو هتا پیویشنہ ثورہ وہ، منیش پیویشم لہ گلن بجمہ ثورہ وہ، پہر دھی لہ نیوان من و نہودا دادا یہ وہ نہ وہ ببو نایہ تی حیجاب هاتھ خوارہ وہ و نامؤذگاری نہو خلک کرا بھو شیوه یہی کہ پیویست ببو، کھنفہ رموی: **لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النِّسَاءِ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ**^۲: هتا کوتایی نایہ تک. واتھ: مچنہ ثورہ وہ بل مالکانی پیغامبر (ص) مگر پیگھتانا پس بدریت. موسیلیم و

^۱ الطبری (۲۷۴/۲).

^۲ الاحزاب (۵۳).

نه سائیش پیوایه تیان کرد و بوده.^۱ بوخاری (پرهامه‌تی خوای لی بیت) له نهنسی کوبی مالیکه و (پرهزای خوای لی بیت) پیوایه‌تی کرد و ده لیت: زهینه بی کپی چه حش (پرهزای خوای لی بیت) شانازانی ده کرد به سر هاوسره کانی تری پیتفه‌مبه ردا (علیه السلام) ده بیوت: نیتوه که سو کارتان داونی به شو، به لام من خودای مهزن له سه روی حدوت ناسمانه و داومی به شو.^۲ له پیشه‌وه له سوره‌تی (النور) باسمان کرد له موحه‌مددی کوبی عه بدلای کوبی چه حش‌وه ده لیت: زهینه ب و عائیشه شانا زیان به سر یه کتردا ده کرد، زهینه ب (پرهزای خوای لی بیت) ده بیوت: من نه و کسهم که له ناسمانه و ده فرمانی ماره بپینم هاته خواره وه. عائیشه‌یش (پرهزای خوای لی بیت) ده بیوت: منیش نه و کسهم که له ناسمانه وه باسی پاکی من هاته خواره وه. زهینه ب (پرهزای خوای لی بیت) دانی نا به و دا بقی.^۳ پاشان خوای مهزن ده فرمودیت: ﴿لَكُمْ لَا يَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِ حَجَّ فِي أَرْبَعَةِ أَعْيَّهُمْ إِذَا قَصَّرُوا مِنْهُ وَطَرَأَهُ وَاتَّهُ بِبَيْهِ پیمان خوش بیو زهینه ب بکیته هاوسره خوت و ماره بکه نه و کاره‌مان کرد بق نه وهی هیچ که سیک له خاوهن باوه پان به لایانه وه گران نه بیت و لزمه نه کرین کاتیک که نه و کسانه نه وان کردویانه به کوبی خزیان نه گهر زنه کانیان ته لاق دا، بیانکه نه هاوسره خزیان. چونکه پیتفه‌مبه‌ی خودا (علیه السلام) له پیش پیتفه‌مبه‌یتیدا زهیدی کوبی حارسه کرد بیو به کوبی خزی و پیمان ده دوت زهیدی کوبی موحه‌مدد (علیه السلام) کاتیک خوای مهزن نه و کاره‌ی هله‌وه شانده وه بهم نایه‌تی که ده فرمودیت: ﴿وَمَا جَعَلَ أَدِيعَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ﴾ ههتا ده کاته نه وهی که ده فرمودیت: ﴿أَدْعُهُمْ لِأَبَآئِهِمْ هُوَ أَسَطُ عنَّ اللَّهِ﴾^۴ پاشان خوای مهزن زیاتر جهختی کرد وه له سر پیتفه‌مبه (علیه السلام) که زهینه ب (پرهزای خوای لی بیت) بخوازیت و ماره بکات کاتیک که زهیدی کوبی حارسه ته لاقی دا، بقیه خوای مهزن له نایه‌تی (نه) حرامکراوه کاندا) فرمودیه تی: ﴿وَحَلَّتِ الْأَبْنَاءُ كُمُّ الَّذِينَ مِنْ أَصْنَابِكُمْ﴾ واته: وه حرامه بقتان هاوسره کوبه کانتان نه وانهی که له پشتی خزیان. بق نه وهی کوبی نه سه بی جیباکات وه له وانهی به کوبی خزکراون، چونکه نه و نزد له ناویاندا باویوو. خوای مهزن ده فرمودیت: ﴿وَكَأَنَّ أَمْرَ اللَّهِ مَفْوُلًا﴾ واته: نهمهی که پوپیداوه هاته پیش له لای خودا شتیکی بپاره بورو ده بیو هار بیوایه و خودا خزی زانیویه تی که زهینه ب له ناکاما ده بیت هاوسره پیتفه‌مبه (علیه السلام).

^۱ احمد (۲/۱۹۵)، مسلم (۱۴۲۸)، النساء (۶/۷۹).^۲ فتح الباری (۱۳/۱۵).^۳ الطبری (۱۹/۱۱۸).^۴ الاحزاب (۵/۴).^۵ النساء (۲۳).

﴿مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لِمَسْئَةِ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدْرًا﴾

مَقْدُورًا ٢٨

خوای مهند ده فرموده: ﴿مَا كَانَ عَلَى الْيَقِينِ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُمْ﴾ وَاتَّهُ: كَاتِبَكَ كَه خودا
جه لالی کرد و هرمانی داوه به پیغامبر (ص) که زهینه ب بخوازت پاش نهادی زهیدی کوپی
حارسه (رهزادی خوای لی بیت) که پیغامبر (ص) کربلویی به کوپی خواسته، ته لاقی دا، ﴿سُنَّةُ اللَّهِ فِي
الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلٍ﴾ وَاتَّهُ: نَمَه بِرِيَارِي خوای مهند بوبه، بَقْ پیغامبره کانی تریش پیش پیغامبر
(ص) هر کاریک خودا فرمانی پیداون تاوانیکی تیندا نه بوبه کاتیک که به جتیان هیناوه، نَمَه
وه لامدانه و هیکه بَقْ نهودوبیوانه که گمانیان وابوو که نَمَه که موکوبیه بَقْ پیغامبری خودا
(ص) که ژنی زهیدی کوپی حارسه خزمه تکاری خواستوه، که له پیشدا کربلویی به کوپی
خرقی، ﴿وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدْرًا مَقْدُورًا﴾ وَاتَّهُ: خودا فرمانی به هر شتیک دا ده بیت بکریت گلپانی
بساردا نایهات، مهیلی هر شتیکی بیو ده بیت، مهیلشی له هر شتیک نه بیت رووندادات.

﴿أَلَيْرَبْ يُلْعِنُ رَسَالَتَ اللَّهِ وَمَخْشُونَهُ، وَلَا يُخْشَونَ أَهْدَامَ اللَّهِ وَكَفَنَ بِاللَّهِ حَسِيبًا ٢٩﴾
 ﴿أَخْلُونَ رِبَّ الْكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَانَرَ الْيَتَمْ وَكَانَ اللَّهُ يُكَلِّ شَغَوْ عَلِيمًا ٣٠﴾
 وَسَفِي نَهْ وَكَهْ سَانَهْ هَفَرَمَانِي خَودَا دَمَگَدِيهْ نَنْ

خواه کوره و هسفی نه و کسانه دهکات که فرمانی خودا دهگهینه به عهد کانی خودا و نه
نه مانه تهی له سر شانیانه جیبیه جیبی دهکن، ده فرمومیت: ﴿أَلَّذِيْكَ يُلْعَوْنَ رِسَالَتَ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ
وَلَا يَخْشَوْنَ أَهْدَى إِلَّا اللَّهُ﴾ واته: کسانیک که په یامه کانی خودا پاده گهینه و له خوا ده ترسن و بیچگه له
خوا له کسی تر ناترسن، ﴿وَلَهُنَّ بِاللَّهِ حَسِيبًا﴾ واته: خودا به سر بز یارمه تیده رو پشتیون، وه
به پیزترین مرؤه بز نهم پله و پیایه به رزه و بز همو کاریک پیغمه مبری خودایه ﴿كُلُّهُ﴾ چونکه هه لسا به
که یاندن و بلاوکردن و هی نه م په یامه پیروزه بز که لانی پیژنداو و پیژنده لات و بز همو نه و کانی ناداده
له هر کوتیه ک بن، وه خودای گوره بپیاری خویه تی و به رنامه و ناینه کهی سه رخست به سر هه ممو
نایین و به رنامه کانی تردا، چونکه پیغمه بره پیشووه کان تنهها بز سر گله کانیان پهوانه کرابیون
به لام پیغمه بری خودا ﴿كُلُّهُ﴾ پهوانه کرا بز همو خه لکی به عهربه و عهجهمه و ه، ﴿فَلْ يَكُنْ أَيْمَانًا

آلناسِ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا^۱ وَاتَّه: نَّهَى مُوحَمَّد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بَلِي: نَّهَى خَالِكِينَه بِهِ رَاسْتِي
مِنْ پیغَمْبَری خودام بَلِي نَّهَیه هَمِموْتَان. پاشان نُومَه تَکَهی بُونَه تَه میراتِبَه رَه نَه وَپَلَه وَپَایِه هَدِ دَوَای
خَرَقی، هاوَه لَه کَانَی بِهِ چاکَی هَلَسَان بِهِ گَیانَدَنی وَبِهِ شَیْوَه بِهِی کَه فَرَمانِی پَیدَابُونَ گَیانَدِیان لَه
کَشَت بُوویَه کَوه لَه گَفت وَکَوَه هَلَسوَکَه وَتَه شَهَوَه بَرَثَیادَو لَه سَهَفَرَداَو لَه پَهَنَهانَی وَثَاشَکَرَايدَه.
خَوَای مَهْنَن لَتِیان پَانَی بَیَت وَپَادَاشْتِیان بَدَاتَه دَوَای نَه وَانِیش هَمِمو پَاشِینَه کَان نَه وَپَهَیامَه بَیَان لَه
پیشِینَه کَانَی خَزِیان وَهَرَگَرَتَوَه هَمَتَه زَهَمانَه نَیِّمَه، دَاوَامَان وَایَه لَه خَوَای گَهَوَه، نَیِّمَه شَبَکَات
بِهِ یَکِیَک لَه وَانَهی کَه دَه بَنَه مِيراتِبَه رَه پیشِینَه کَان.

پیغَمْبَر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) باوَکِی هَیِع کَه سَیِّک لَه پِیاوَانِی نَیِّوَه نَیِّه

خَوَای گَهَوَه دَه فَرَمَوَیت: «مَا كَانَ مُحَمَّدُ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رَجَالِكُمْ» وَاتَّه: مُوحَمَّد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) باوَکِی
هَیِع کَه سَیِّک لَه پِیاوَانِی نَیِّوَه نَیِّه، خَوَای مَهْنَن قَهَدَغَهی کَرَدوَه دَوَای نَهَمَه بَوتَرَیت نَهَرَه زَهَیدَی کَوبَی
مُوحَمَّدَه (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَاتَّه: باوَکِیشِی نَه بَوَوه هَرَچَندَه لَه پَیَش پیغَمْبَرِیه تَیدَا کَرَبَوَوَی بِهِ کَوبَی
خَرَقی، چونَکَه پیغَمْبَر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) مَیِع کَوَپَیَکَی بَلِي نَهَماَرَه هَمَتَه گَهَوَه بَیَت وَبَچِیَتَه تَهْمَنَی بَلوَغَه وَه،
قَاسِمَو تَهِیَب وَتَاهِیرَی هَبَوَوه نَه مِیش شَیرَی دَه خَوارَدَه مرَد. وَه لَه خَدَدِیَجَه چَوارَ کَچَی هَبَوَوه: زَهَنَه بَوَر
پَقِیَه وَنَوَمَه کَلَسَوم وَفَاتِیَه (خَواَلَه هَمِمویان پَانَی بَیَت) سَیَانِیان هَرَکَه ژَیانِی پیغَمْبَرِی
خَوَدا (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) خَزِیدَا مَرَدَوَن، فَاتِیَه (بَهَزَای خَوَای لَی بَیَت) مَایِه وَه بِهِ هَزَی لَه دَنِیادَه رَچَرَوَن
پیغَمْبَرِه وَه (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) تَوَوشِی نَه خَوشِی بَوَو، پَاش شَهَش مَانَگ نَه وَیشَ مرَد.

پیغَمْبَر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) کَوَتَایِی پیغَمْبَرِه رَانَه (سَهَلَامِی خَوَایان لَی بَیَت)

خَوَای مَهْنَن دَه فَرَمَوَیت: «وَلَكِنَّ رَسُولَ اللَّهِ وَحَاتَمَ الْأَئِمَّةِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا» وَاتَّه:
بِهِ لَکُو نَه وَنَیِّرَدَارَوی خَواَلَه کَوتَاهَمِینَی پیغَمْبَرِه رَانَه وَخَواَلَه هَمِمو شَتِّیَکَه زَیانَیه. وَه کَه نَه نَایَه تَیَش
وَه کَه نَه نَایَه تَهِیَه کَه دَه فَرَمَوَیت: «اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَعْمَلُ رِسَالَتُه» وَاتَّه: خَواَلَه دَه زَانِیت
پَهَیامَه فَرِستَادَهی خَرَقی لَه کَوَی دَادَه نَیِّتَه، نَه نَایَه تَهِیَه دَه قَنَکَه لَه سَهَر نَه وَهی کَه پیغَمْبَرِی تَر دَوَای
نَه نَایَه تَهِیَه، کَاتِیَکَه پیغَمْبَرِی تَر دَوَای نَه نَایَه تَهِیَه، دِیارَه پَهَسَولِیش هَرَنَایَه، چونَکَه پَلَه
پَهَسَول لَه پَلَه نَبَی تَایِیه تَرَه، چونَکَه هَمِمو پَهَسَولِیَک نَبَیَه بِهِ لَام هَمِمو نَبَیَه کَه پَهَسَول نَیِّه، لَه
بَارَه بِهِه فَرَمَوَدَهی مَوَتَه وَاتِیر نَزَهَه کَه کَوَه لَیَک لَه هاوَه لَه کَانَی پیغَمْبَر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) پَیَارَه تَیَانَ کَرَبَوَه

^۱ الاعراف (۱۵۸).

^۲ الانعام (۱۲۴).

(په زای خوايان لی بیت). نیمامی ئەحمد پیوایه‌تى كردۇوه له ئوبىئى كوبى كەعبە و ئەويش له باوکى وە (په زای خوايان لی بیت) كە پېغەمبەر (ﷺ) فەرمۇویتى: (نمۇنەی من لە ناو پېغەمبەراندا سەلام خوايان لی بیت) وەك نمۇنەی پیاولىك وايە كە خانۇبى كى دروست كردۇوه تەواو چاڭى كردۇوه تەنها جىنگاى يەك خىشتى هيشتۈرۈتە، خەلکى بە دەرى خانۇبى كەدا دەگەپىن زۇر بە لايائە وە سەيرە دەلتىن: ئەگەر شوپىنى ئەم خىشتەش تەواو بۇايە چاڭتە دەبۇو، من لە ناۋىشە پېغەمبەراندا شوپىنى ئەو خىشتەم.^۱ تىرمىزى پیوایه‌تى كردۇوه دەلتىت: فەرمۇودەبەكى (حسن صحىح).^۲ فەرمۇودەبەكى تىر: نیمامی ئەحمد پیوایه‌تى كردۇوه له ئەن سى كوبى مالىكى وە (په زای خوايان لی بیت) دەلتىت: پېغەمبەرى خودا (ﷺ) فەرمۇویتى: پەيم و پېغەمبەرايەتى بىراوه تەوە و نەماوە نە سپارده لەمە دىدا دىت و نە پېغەمبەن). دەلتىت: خەلکى ئەوهيان زۇر بە لاوه قورس بۇو، پېغەمبەر (ﷺ) فەرمۇوی: (بەلام مژدە كان دەمەنن و بەردە وام دەبن). و تىيان: ئەی پېغەمبەرى خودا (ﷺ) مژدە كان كامەيە؟ فەرمۇوی: (خەو بىنىنى پیارى موسىلمان، كە بەشىك لە بەشەكانى پېغەمبەرايەتى).^۳ هار بەم شىيۆھ تىرمىزى پیوایه‌تى كردۇوه دەلتىت: فەرمۇودەبەكى (حسن غريب).^۴ فەرمۇودەبەكى تىر: ئەبو داودى تەيالىسى پیوایه‌تى كردۇوه لە جاپىرى كوبى عەبدۇلارە (په زای خوايان لی بیت) دەلتىت: پېغەمبەرى خودا (ﷺ) فەرمۇوی: (نمۇنەی من و نمۇنەی پېغەمبەران سەلام خوايان لی بیت) وەك نمۇنەی پیاولىك وايە خانۇبى كى دروست كردۇوه و تەواو چاڭى كردۇوه و پېتكۆپىتى كردۇوه تەنها شوپىنى يەك خىشت نەبىت، من شوپىنى ئەو خىشتەم، هەر كاسىنچى چۈرهە ناۋى كە سەيرى كردۇوه وتۇرۇيەتى: چەندە چاڭ و جوان تەنها شوپىنى ئەم خىشتە نەبىت، بە من كۆتايى ئەو پېغەمبەرانە هاتۇوه - سەلام خوايان لی بیت -. بۇخارى و موسىلىم و تىرمىزى پیوایه تىيان كردۇوه، تىرمىزى دەلتىت: راست و غەربىيە بەم شىيۆھ (صحىح غريب).^۵ فەرمۇودەبەكى تىر: نیمامی ئەحمد پیوایه‌تى كردۇوه لە ئەبو سەعىدى خودرىيە (په زای خوايان لی بیت) دەلتىت: پېغەمبەرى خودا (ﷺ) فەرمۇوی: (نمۇنەی من و نمۇنەی پېغەمبەران) (سەلام خوايان لی بیت) وەك نمۇنەی پیاولىك وايە

^۱ أَحْمَد (۱۳۶/۵)، فَرْمُودَةٌ بِهِ كَيْ سَاحِبِهِ.

^۲ تَحْفَةُ الْأَحْوَنِيِّ (۸۱/۱۰)، فَرْمُودَةٌ بِهِ كَيْ سَاحِبِهِ.

^۳ أَحْمَد (۲۶۲/۳)، فَرْمُودَةٌ بِهِ كَيْ سَاحِبِهِ.

^۴ تَحْفَةُ الْأَحْوَنِيِّ (۶/۵۰).

^۵ مَسْدَنُ الطَّالِبِيِّيِّ (۲۴۷)، فَرْمُودَةٌ بِهِ كَيْ سَاحِبِهِ.

^۶ فَقْتُ الْبَارِيِّ (۶۴۵/۱)، مُسْلِم (۱۷۹۱/۴)، تَحْفَةُ الْأَحْوَنِيِّ (۱۵۸/۸).

خانوویه کی دروست کردیت تنهایا یک خشتی نه بیت، من هاتم و نه م خشتتم ته او کرد).^۱ تنهایا مسلم خوی هیناویه تی.^۲ فرموده یه کی تر: نیمامی نه حمید پیوایه تی کردروه له نه بو هوره بیره وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمومی: (به پاستی نمونه ای من و نمونه ای نه پیغامبرانه پیش من، و هک نمونه ای پیاویک وایه چند خانوویه که ته او بکات، چاک و جوانی بکات تنهایا شویتی یه ک خشتی نه بیت له سوچیک له سوچه کانیدا خه لکی به دهوریدا ده گه پین و سارنجیان پاده کیشیت و ده لین: خززگه خشتیت کا لیره دا داده ناو خانووه که ته او ده ببو، پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمومی: (من نه و خشتتم).^۳ بوخاری و مسلمیم پیوایه تیان کردروه.^۴ فرموده یه کی تر: نیمامی مسلمیم پیوایه تی کردروه له نه بو هوره بیره وه (په زای خوای لی بیت) که پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمومی: (بیزم لیکیراوه به سار پیغامبراندا به شهش شت: جه و امعی کلیم م پیدراوه و یارمه تی درام و سار خرام به ترس و (واته: له دلی دوئمندا)، دهستکه وتی شه پم بخ حلاله، زه مینم بخ کراوه به مزگه و تو پاککه ره وه، پهوانه کرام بخ گشت خه لکی و پیغامبریتیش به من کوتایی هاتووه).^۵ تیرمیزی و نیینو ماجهیش پیوایه تیان کردروه، تیرمیزی ده لیت: (حسن صحیح).^۶ فرموده یه کی تر: نیمامی نه حمید پیوایه تی کردروه له نه بو سه عبیدی خوره بیره (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمومی: (نمونه ای من و نمونه ای پیغامبرانی پیش من و هک نمونه ای پیاویک وایه خانوویه کی دروست کردیت تنهایا جیگای یه ک خشت نه بیت، من هاتم و نه و خشتتم ته او کرد).^۷ مسلمیمیش پیوایه تی کردروه.^۸ فرموده یه کی تر: له جوبه بیری کوبی موتعیمه وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: بیستم له پیغامبری خوداوه (صلی الله علیه و آله و سلم) دهی فرمومی: (به پاستی من چند ناویکم هه یه من موحد مهدم، من نه حمید، من سپینه ره وه، نه وهی که خودا خوانه ناسیم پی ده سپیته وه و له ناو ده بات و من دواین کسم، نه وهی که دوای نه و پیغامبر نیه).^۹ بوخاری و

^۱ احمد (۹/۳)، فرموده یه کی سه حیجه.

^۲ مسلم (۴/۱۷۹۱).

^۳ احمد (۲/۳۱۲)، فرموده یه کی سه حیجه.

^۴ البخاری (۲۵۲۵)، مسلم (۴/۱۷۹۰).

^۵ مسلم (۳۷۱).

^۶ تحفه الاعوذی (۱۶۰/۵)، ابن ماجه (۱/۱۸۸)، فرموده یه کی سه حیجه.

^۷ احمد (۲/۴)، فرموده یه کی سه حیجه.

^۸ مسلم (۴/۱۷۹۱).

^۹ احمد (۴/۸۰)، فرموده یه کی سه حیجه.

مولیم پیوایه تیان کردوه له هردوو سه حیجه کدای.^۱ فرموده‌ی تر لام باره‌یه و نزده. خوای گاهو ره له قولنادا پیغه‌مبهره کای (عَلَيْهِ السَّلَامُ لَهُ مُوَلَّدٌ مُوَلَّدٌ) له فرموده‌ی موته واتیدا باسیان کردوه که دوای نه و (عَلَيْهِ السَّلَامُ وَتَسْبِيحُهُ مُبَرِّهٌ) پیغه‌مبهره که سینک دوای پیغه‌مبهره (عَلَيْهِ السَّلَامُ وَتَسْبِيحُهُ مُبَرِّهٌ) و تی من پیغه‌مبهره درز ده کات و ده جاله و گومپایه و ساره خه لکی ده شیتویتیت، با ئه و کهس شتی سه رنج پاکیشیش بکات و هممو جزره جانوییه بکات و فال بز خه لکی بگریته‌وه، چونکه نه جزره کارانه له لای خه لکی خاوەن باوه ز گومپایه و ساره لی شیبان زیاتر هیچی ترنیه، وەک ئه و خرابانه‌ی که ئه سوهدی عەنسی له یەمنو، موسه‌یله‌مهی درقزن له یەمامه کردیان له قسەی پروپوچ و کرداری ناپه‌سند، که هممو خاوەن هۆش و دلیکی وریا دهیانزانی که نزد درقزن و گومپان، (لەعنەتی خوابان لی بیت)، هر بەو شیوه‌یه کسینک لافی ئه وه لی بدت که پهانه کراوی خودایه و هەتا پۆژی قیامه‌ت و ئه پۆژه‌ی ده جال دیت، درقزن و درقز به ده می خوداوه هەلده بستیت، با شتی واش بکات جیئی سه رنج پاکیشانی خه لکیش بیت، زانیانی نیسلام و خاوەن باوه‌رانیش شایه‌تی ده دهن که ئه و شتانه هممو جادوو فالکرتنه‌وه و درقیه و دووره له پاستیه‌وه، ئه مهیش سقزو به زهی خودای مهزنی به ععبدە کانی که ئه و درقزنانه چاک ده ناسن که فرمان به چاک و بەرگری له خرابه ناکان مەگین له بەر مەبستیکی تایبەتی خوبیان و چاوەشە کردنی خه لکی نه بیت، بەو فیلۆ جادووگه ریبه‌یان. وەک خواب که ورده فرموده‌تی: «هَلْ أُتَتْكُمْ عَلَى مَنْ تَنَزَّلَ الْشَّيْطَانُ ۝ تَنَزَّلَ عَلَى كُلِّ أَفَّاكِ أَثْيَرٍ ۝» واته: هەوانان بدەمی شەیتانه کان داده بەزنه سار کی؟ داده بەزنه سار هممو کسینکی نزد درقزنی نزد تاوانبار. ئامه بە پیچه‌وانه‌ی زیانی پیغه‌مبهرانه‌وه (سلامی خوابان لی بیت) که له پۆبەی چاکه خوانی و پاستگویی و پئی نیشاندانی خه لکی و خۇپاگری و دادپه‌روه ریدا بۇون له کردارو گفتاردا له وەی کە دهیانگە ياند به ععبدە کانی خودا له فرمان دان به چاک و بەرگری کردن له خرابه، لەگەل ئه و هممو موعجیزه‌دا کە خوابی گوردە له ژیر دهستیاندا دەیهیتایدی کە نزد ئاشکرا بۇو (سلامی خواب که ورده‌یان لی بیت هممو کاتیک و هەتا هەتایه).

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آتَيْنَا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَيْرًا ۝ وَسَيَحُوهُ بَكْرَةً وَأَصْبِلًا ۝ هُوَ الَّذِي يُصْلِي عَلَيْكُمْ وَمَلَئِكَتُهُ لِتُخْرِجُوكُمْ مِنَ الظُّلْمَنَتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَجِيمًا ۝ تَمَحَّسُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَمٌ ۝ وَأَعْدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَيْرًا ۝﴾

^۱ فتح الباری (۵۰۹/۸)، مسلم (۴/۱۷۲۸).

^۲ الشعراء (۲۲۱-۲۲۲).

خوای گوره فرمان دهکات به خواهنه باوه پان که زند یادی خوا بکن، نه خودایی نه و هامرو به هریای پی به خشین لکه لان نه و هامرو چاکه بیدا، چونکه به هزی نه و یاده زنده و که دهیکن پاداشت ده درینه و به ره و ناکامیتکی چاک ده پرن. نیمامی نه حماد پیوایه تی کردورو له عه بدلای کوبی بوسره و ده لیت: دوو عره بی دهوارنشین هاتن بق لای پیغمه بری خودا (عَلَّهُ) یه کیکیان وتسی:

نه پیغمه بری خودا (عَلَّهُ) کام که سه زند چاکه؟ پیغمه بر (عَلَّهُ) فرمومی: (نه و کاسه که تهمنی دریثیووه و ناکاری چاکی کردوروه)، نه اوی تریان وتسی: نه پیغمه بر خودا (عَلَّهُ) کارو فرمانه کانی نیسلام زند بورو له سرمان، کارنکم پی بله رمرو که پنیه وه خاریک به، پیغمه بر (عَلَّهُ) فرمومی: (با همیشه زمانت تپ بیت به یادی خودای مه زنده و).^۱ تیرمینی و نیبنو ماجه بشی بشی دوروه می فرموده که بیان پیوایه ت کردوروه، تیرمینی ده لیت: فرموده بیه کی (حسن غریب).^۲ نیمامی نه حماد پیوایه تی کردوروه له عه بدلای کوبی عه مرده و (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغمه بری خودا (عَلَّهُ) فرمومی: (میع که لیک نیه له شوینیک دانیشیت و یادی خوای مه زنی تیدا نه کات مه گین له پذی قیامه تدا به داخل و خفته و ده یانبینی).^۳ خوای مه زن ده فرمومیت: (فَإِنَّمَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا

الله ذَكْرًا كَبِيرًا) واته: نه وانهی باوه پتان هیناوه زند یادی خودا بکن. عهی کوبی نه بو تلهه ده لیت له نیبنو عه باسه وه (په زای خوایان لی بیت) له تفسیری نه م نایه تهدا: (فَأَذْكُرُوا اللَّهَ ذَكْرًا كَبِيرًا) ده لیت: خوای مه زن هیچ فرزتکی له سر ععبد کانی دانه ناوه مه گین سنودریکی بق دیاری کردوروه، پاشان چاویوشی کردوروه له که سه که پیگریکی بق په بیدا بیویت، غه بیری یادی خودا، چونکه خوای گوره سنودریکی بق یادی خودا دانه ناوه که کوتایی بھیزیت، و چاویوشیشی نه کردوروه له کاسیک مگهه هر توان او ده سه لاتی نه ماییت، پاشان ده لیت: (فَأَذْكُرُوا اللَّهَ فِيمَا قَعُودًا وَعَلَى جُنُوبِكُمْ)^۴ واته: نه وسا یادی خودا بکن به پیووه و به دانیشتنه و له سر تهیشتان و به پالکه وتننه و. به شهرو به په له وشکانی و ده ریادا، له سه فهرو له ماله وه دا له کاتی هزاری و ده وله مهندیدا، و له نه خوشی و ساغیدا و له پهنهانی و ناشکرایشدا و له هامرو کاتیکی زیاندا. پاشان

^۱ احمد (۴/۱۹۰)، فرموده بیه کی حسن.

^۲ تحفة الأحوزي (۶/۶۲۱)، ابن ماجه (۲/۶۴۶)، فرموده بیه کی حسن.

^۳ احمد (۴/۸۰)، فرموده بیه کی حسن.

^۴ النساء (۹۰۲).

خوای مهند ده فرموده: «وَسَيِّدُهُ بَكْرٌ وَأَصْبَلٌ»^۱ واته: هر کاتیک نیووه به یانیان و نیواران باسی پاکی و بیعه بیی خوا بکن، خود او فریشته کانیش سه لوات دهدن له سه رنیووه.^۲ نایه ته و فرموده و قسمی زانیان لم باره بیوه نیچگار زوره که جهخت ده کنه و له سه ریادی خوای گهوره، زانیان چهندین کتیبیان دناوه له باره بیوه یادی خود او (الاذکار) له شهرو پژدها و هک نهسانی و موعله مری و کهسانی تریش. چاکترین کتیبیک لم باره بیوه دانزابیت کتیبی (الاذکار)ی نیمامی نه وویه (په حمه ته خوای لی بیت). وه ده فرموده: «وَسَيِّدُهُ بَكْرٌ وَأَصْبَلٌ»^۳ واته: له به یانیان و نیواراندا، ثم نایه ته و هک نه و نایه ته که خوای گهوره ده فرموده: «فَسَبَحَنَ اللَّهُ حِينَ تَمَسَّرَ وَجْهُنَّ تُصْبِحُونَ»^۴

ولَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَجِيَّنَ تُظَهِّرُونَ»^۵ واته: نهجا پاکو بینگه ردی خوا بلین کاتیک نیواره تان لی دیت و کاتیک به یانیتان لی دیت و سوپاس هر بق خودایه له ئاسمانه کان و زهودا و (پاکی بینگه ردی خوا بلین) له شهودا و کاتیک نیووه بیت تان لی دیت. پاشان خوای مهند ده فرموده: «هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِتُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلْمَةِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ أَلْمَوْمِنِينَ رَحِيمًا»^۶ واته: نه و زاتیکه بزمی خوی ده ریتتیت به سه رتانا و فریشته کانی داوای لیبور دنتان بق ده کن به و هزیه و خوا له تاریکیه کانه وه ده رتانا دینیت به وه بیونا کی (ئیمان و نیسلام) و خوا به بزمیه بق نیمانداران. نه مه بق نه وه یه مردم به په روش و یادی خوا بکن. واته: خودای مهند درود ده نیریت بیت تان سا نیووه ش یادی نه و بکن و هک نه نایه ته که ده فرموده: «كَمَا أَنْسَلْنَا فِي كُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتَلَوَّ عَلَيْكُمْ أَيَّتِنَا وَيَرِكُمْ وَمَلِئْكُمْ الْكِتَبَ وَالْكِتَمَةَ وَسَعِمْكُمْ مَا لَمْ تَكُنُوا تَلَوْنَ»^۷ فاذکروني آذکر کم و آشکر وا لی و لا تکفرون»^۸ واته: و هک په وانه مان کرد لعنوتاندا پیغامبریک له خرمان که نایه ته کانی نیمه تان به سردا بخویتیت و ه پاکتان بکات و ه فیرتان بکات قودتان و دانیانی (فرموده و خوی) و ه فیرتان بکات نه و شتنانی که نه تانده زانی، که واته یادم بکن تا منیش له بیرتان نه کم و سوپاسم بکن پی نه زان و ناسوپاسمیم مه کن. پیغامبر (ص)^۹ فرموده: (خوای مهند ده فرموده) هر که سیک له دلی خزیدا یادی من بکات منیش لای خزم یادی ده کم، هر که سیش لعنو کرمه لیکدا یادم بکات منیش لعنو کرمه لیکی چاکتر له نه و یادی ده کم، سلاواتی خوا له سه ر

^۱ الطبری (۲۰/۲۸۰).^۲ الرؤم (۱۷-۱۸).^۳ البقرة (۱۵۱-۱۵۲).

دَفَرِ رَمْوَتٍ: الَّذِينَ تَحْلُمُونَ الْعَرْشَ وَمِنْ حَوْلَهُ دَسْتَحُونَ بِمُحَمَّدٍ رَّبِّهِ وَتُؤْمِنُونَ بِهِ وَاسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ أَمْنَى

رَبَّنَا وَيَسِّعْتَ كُلَّ شَقٍ وَرَحْمَةً وَعِلْمًا فَأَغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقُوَّمْ عَذَابَ الْجَنَّمِ ﴿٧﴾

وَأَذْخِلْهُمْ جَنَّتَ عَدْنَ الَّتِي وَعَدْنَاهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ أَبْأَبِيهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذَرِّيَّتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ

الْحَكِيمُ ⑧ وَقَهْمُ الْسَّيْعَاتِ ۚ وَإِنَّهُ نَوْ فَرِيشْتَانَهِ هَلْكَرِي عَرْشَنْ وَنَوْانَهِشْ بَهْ دَهْوَرِي دَانْ

به ستایشی په روهه دگاریان ته سبیخات دهکن و باوهه پیان بهو ههیه و دواهی لیبوردن دهکن بق نه وانهه ای

پروهندگارمان بیشیانخراه بهه شتاتنیکی همیشهی که بهلینت پی دابوون نه و که سانهش چاکه کار

بیوون له باوپاپیران و هاوسمه دارن و پوله کاتیان به پاستی هدر توت زالی کاردروستی، وه بیانپاریزه له توله‌ی

تاتوانه کان. وه ده فرموده برویت: **لیکن حمل من اطمینت ای التور** و آنه: به همی باره همی خوبیه
بستان و بارانه وهی فریشته کان، له تاریک و نه زانی و گومرانی ده رتان دیستت و برهه رووناکی و بیسی

پاست و باوه‌ه پته‌ه ده تانیات، «وَكَانَ يَاَلْقَمِينَ رَجُيْمًا» واته: خودا بق خواهه باوه‌هان دلزشانه

له دنیاوله قیامه تدا، له دنیادا پیتی هقی نیشان داون که خه لکی تر لئی ناگادار نین، پیگایشی بز

پوژه‌ی قیامه‌تیشدا خاوه‌منی به‌زه‌بیه بق خاوه‌نباوه‌پان وله پوژه‌هه ترسناکه مه‌زنکه بی خه‌میان ده‌کات،

فهرمانیش دهکات به فریشتگان که مژده‌ی به‌هشت و سه‌رک و قن و پذگاریونیان له ناگر بدنه‌نی

پیوایتی کردووه له نئنسه وده (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیتفه مبهري خودا (عزیز) به لای چهند

هاوەلیکیدا تىپەپى (بەزاي خوايانلى بىت) مەنداڭىك لەناو پىكەكەدا بۇو، كاتىك دايىكى ئەو خەلکەي

البخاري / تفسير الأحزاب / باب (١٠).

الغافر (٧-٩).^٢

بینی لهوهی که کوپه‌کای بکنه ژیر پیتوه به پله هات و دهیوت: کوپه‌کام، کوپه‌کام، پتیان بو
کرد وه کوپه‌کای هلگرت، خلکه و تیان: نهی پیغامبری خودا (علیه السلام) نه زنه چی ده کات نه گار
کوپه‌کای فپی بدریته ناو ناگر، نهنهس ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) هیوشی کرنه وه و بیده‌نگی
کردن، فرمومی: (نه خیر به خوا) خودایش خوشویستی خی ناخانه ناو ناگر).^۱ سنه‌ده کانی له سر
مدرجي هاردو سه‌حیچه‌کایه، هیچ که سیک له زانایانی شهش کتیبه‌که ثم فرموده‌یان نه هینناوه.
به لام له سه‌حیچی نیمامی بوخاریدا هاتووه له گه‌وره‌ی موسلمانانه وه عمده‌ری کوپی خه‌تاب (دزای
خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) نهیکی بینی له زنه دیله کان مندالیکی هلگرت و نای به
سنگی‌وه و شیری دایه، پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومی: (ثاخو ده بینن ثم زنه مندالی فپی بدانه ناو
ناگرو ده توانیت شتی وا بکات؟) و تیان: نه خیر. پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومی: (سا سویند به خوا)
خودا به بهزه‌ی تره بق عبده کانی لهم زنه بق مندالکای).^۲ پاشان خوای مهزن ده فرمومیت:
﴿عَصِيتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُمْ سَلَمٌ﴾ و دیاره مه‌بست پیی (والله اعلم)، به خیرهاتیان لی ده کریت له لایه‌ن
خودایی مه‌زن‌وه واته: نه و پذه‌یه که خوای گه‌وره سه‌لامیان لی ده کات. وهک خوای خاوه‌ن ده سلات
له نایه‌تیکی تردا فرمومیتی: ﴿سَلَمٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَجِيمٍ﴾ واته: سه‌لامیان لی ده کریت به وته له
لایه‌ن په‌روه‌ردگاری میهره‌بانه‌وه. قه‌تاده ده لیت: مه‌بست به و سه‌لامه نهوه‌یه، له ناو خویاندا خاوه‌ن
باوه‌پان سه‌لام له یه‌کتری ده‌کهن، نه و پذه‌یه که دینه به رباره‌گای خودایی مه‌زن له پذه‌ی قیامه‌تدا.^۳
وهک خوای گه‌وره له نایه‌تیکی تردا فرمومیتی: ﴿دَعَوْنَاهُمْ فِيهَا سَبَحَنَكَ اللَّهُمَّ وَغَيْرَهُمْ
فِيهَا سَلَمٌ وَمَا خَرُدَ عَوَنَهُمْ أَنَّ لَكَنَدُ لِلَّهِ وَرَبِّ الْأَنْلَامِينَ﴾ واته: دوعایان تبیدا نهوه‌یه که ده‌لین پاكو
بینگردی بق تل نهی په‌روه‌ردگارمان سلاوکردن لیتیان له و به‌هشت‌دا به وشهی سه‌لامه و دواهه‌مین
دوعایان نهوه‌یه که ده‌لین بینگومان سوپاس و ستایش هر بق خودایه که په‌روه‌ردگاری هه‌مو جیهانه.
پاشان خوای گه‌وره ده فرمومیت: ﴿وَأَعَدَ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا﴾ واته: پاداشتیکی نقد چاکیان بق دانراوه له
به‌هشت‌دا له و هه‌مو خواردن و خواردنه وه و جلویه‌رگی جوان و شوینی خوش و زن خواستن و پابواردن
که هه‌رگیز چاو نه‌بینیون و گئی نه‌بیستون و به دلی که‌سدانه هاتووه.

^۱ احمد (۱۰۴/۲)، نه و پیاوانه‌ی نهام فرموده‌یان هینناوه جیئی متعانه‌ن.

^۲ فتح الباری (۴۴/۱۰).

^۳ پس (۵۸).

^۴ الطبری (۲۰/۲۸).

^۵ یونس (۱۰).

﴿يَأَيُّهَا النَّٰئِيْلَ اتَّا اَرْسَلْنَاكَ شَهِيْدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١﴾ وَدَاعِيًّا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسَاجِداً شَيْرًا ﴿٢﴾ وَشَيْرٌ
الْمُؤْمِنِينَ يَأْنَ هُم مِّنَ اللَّهِ فَضْلًا كَيْرًا ﴿٣﴾ وَلَا نُطْعِ الْكُفَّارِ وَالْمُنْتَفِقِينَ وَدَعَ اذْنَهُمْ وَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ
وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٤﴾﴾

پوشته کانی (سیفه ته کان) پیغمبری خواه

﴿١﴾

خوای مهند ده فرموده: «يَأَيُّهَا النَّٰئِيْلَ اتَّا اَرْسَلْنَاكَ شَهِيْدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا» واته: نه پیغمبر (علیه السلام) بینکومان نیمه تمام ناردووه بز خه لکی به شایه تو مژده ده رو ترسینه. ئەحمد پیاوایتی کردوده له عهتای کوبی یه ساره و ده لیت: گه یشم به عهدولای کوبی عه مری کوبی عاس (په زای خوای لی بتت) پیتم و ته باسی پیغامبری خودام (علیه السلام) بز بکه که له ته راتدا و سفه کانی هاتووه. وقتی: بیلی، به خودا! ههندی په وشت و سیفه له ته راتدا هاتووه که له قورئانیشدا هاتووه: نه پیغمبر (علیه السلام) نیمه تمام ناردووه که شایه تو مزکیتی ده رو ترسینه رو پاریزه ری نه خویند واره کان بیت، تو عهدو پهوانه کراوی منی، ناوم نای موته و کیل و توش توندو تیژو دل پهق نیت، و له بازاره کاندا ده نگت نایه تو به خراپه وهلام ناده میتله به لکو دل فراوان و لیبورده و چاپوشی له خه لک ده کیت، و خوا نایمرتیت (گیانی ناکیشیت) ههتا کله لارو و پیره کهی پی پاست ده کاتوه و ده لیت: (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)، چاری کوبی پس ده کاتوه و گوبی کهی پس والا ده کاتوه دلی داخراوی پس ده کاتوه).^۱ بوخاری پیاوایتی کردوده له باسی کربن و فرقشتن و ته فسیردا (فی البیوع والتفسیر). و هه بی کوبی مونه بیه ده لیت: خوای مهند و هحی نارد بز لای پیغمبریک له پیغمبره کانی نه وهی نیسراپل پیمان دهوت: شه عیاء، هه لسه بز بز ناو هوزه کهت، من زمانی توم پارا لوکردووه به نیگاو و هحی، نه خویند واریک ده نیتم له نه خویند واره کان، که پهوانه ده که م توندو تیژ نیه، دل پهق نیه، له ناو بازاره کاندا ده نگت نایه ت، نه گهار له ته نیشت چرایه که و بیو ات نایکوئیتیت وه نه وهنده پیتسی ده بخشم، نارامی و له سه رخوبی ده که مه پیتیدا ده نگی نایه ت، چاری کوبی و گوبی کهی دلی داخراوی پیتسی ده بخشم، نارامی و له سه رخوبی ده که مه پیشاکی و چاکه کردن نه که مه درو شمی له خواتسان نه که مه ویردی دله کهی، له گوفتاریدا کارزانه، پاست و به نه که مه کی سروشته تی، لیبورده بی فرمان به چاکه په وشته تی و هه ق بر نامه دیتی و داد په روهه پیشنه ولایتی، و نیسلام نایینه تی و ناوی نه حمه ده، ده یکمه پی نیشانده ری خه لکی پاش کومپانی، به هزی نه وهه خه لکی فیرى زانیاری ده که م پاش

^۱ احمد (۱۷۴/۲)، فرموده بیکی سه حیجه.

^۲ فتح الباری (۴، ۴۰۷/۴)، (۴۴۹/۸).

نه زانی، به رزی ده کاموه به نه و پاش بی هیزی و بیده سه لاتی خوم ده ناسیتم به هنری نه ووه پاش نه ناسارویم، شت نزدی ده کام به نه و پاش کام، ده وله مندی نه پژم به هنری نه ووه پاش هزاری، کزی ده کاموه به نه و پاش جیا بونه وه و لیک ترازان، به نه وه بایی لذیوان کله په رته واژه کان و دله جیاوازه کان و ناره زوروه په رش و بلاده کاندا دروست ده کام، کومه لیک خه لکی نزد پذگار ده کام له تیاچوون به هنری نه ووه، نومه ته کهی ده کامه چاکترین نومه مت که هاتبیت بۆ خه لکی فهرمان ده کان به چاک و به رگری ده کان له خراپ، په کتابه رسن و خاوهن باوهین و دلسوخن و باوهیان مهیه ب و په یامه ای پیغامبره کان پیشی هاتوون، فیری ته سبیحات و (الله أکبر و لا إله إلا الله) و سوپاس و په کخواپه رستیان نه کام له مزگوت کانیاندا، وه له شویتنی دانیشتن و خوتون و ده روه و مالیاندا، نویژم بۆ ده کان به هه لسان و دانیشتن، شه په کان له پیشی خوادا پیز دوای پیز و هه لمه دوای هه لمه، هه زاران که سیان له مالی خویان ده رده چن له بار په زامه ندی من، ده مو چاورو ده سست و قاچیان پاک ده کنه وه و (ده یشون)، بۆ خزمه تکردن قولی لیه لدھ مالن^۱، قوریانیان خویتنی خویانه، یینجیله کانیان له ناو سنگیاندایه، (واته: قوریان و فرموده یان له بره)، به شه راهیب و خواناسن و به پیژیش شیری مهیدان، و له ناو مال و مندالی نه و پیغامبره دا (سابقین) و پاستکویان و شهیدان و پیاوچا کان و هدی ده هیتنم، نومه ته کهی دوای خوی پیشیاندھر ده بن بۆ سهر هه ق و به وه قه شه لدھ سست، هه ره که سیک یارمه تیان برات دهیکه مه خاوهن ده سه لات و پشتگیری نه و کسەش ده کام که بانگه شهیان بۆ ده کان، نه و کسەشی دزایه تیان بکات یان بیه ویت شتیک له ده ستیاندایه لیتیان بستینیت یان ده ستدریشی بکاته سه ریان بازنه هنگبیتی به ده وریاندا هنگیشم. وايان لی ده کام بینه جینتشینی پیغامبره که یان و بانگخواز هریز لای په روه دگاریان بکان، فهرمان ده کان به چاک و به رگری ده کان له خراپ، نویز ده کان و زه کات ده دهن و نه و به لینه که ده بدهن به جیئی دین، کزتایی نه و چاکیه به وان دین که له سه ره تاوه ده ستم پیتکرد به یه کام که سیان، نه و پیشی خومه نه یده م به هر که سیک مه یلم لی بیت، وه من خاوهن پیشی مه زنم.^۲ (شیدا)^۳ (شیدا) واته: شایه تی بده که خودا ته نایه و هیچ په رستراویک نیه غه بیری نه و، و له پیشی قیامه تیشدا شایه تی کرداری خلکیه، وه ک خوای مه زن ده فرمومیت له نایه تیکی تردا: (وَجِئْتَ إِلَيْكَ عَلَى هَتُّلَاءَ شَهِيدًا)^۴ واته: تیشمان میتنا نه و موحه محمد (ص) بـ

^۱ ده قه عره بیده کهی نه لی (پیشون الثیاب فی الانصاف)، هه لیش ده کری بـ واتای (ناوچه یان به په پز نه بـ ستن) بـ دات، بـ لام نه و مانایه یان به نزیک تر زانی وه ک له هندی کتیبی (لغه) دا باس کراوه (و رکتی).

^۲ فتح الباری (۴/۴۲).

^۳ النساء (۴۱).

شایعات به سه رثا نهاده و. و ده فرموده: ﴿إِنَّكُمْ وَأُولَئِكُمْ شَهِيدُونَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونُ الْرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾ واته: تا بینه چاودیر به سه مردمه و، و پیغامبر ریش (صلی الله علیه و آله و سلم) چاودیر بیت به سه مردمه و. و فرموده: ﴿وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا﴾ واته: مزکتی دهره به خواهند باوههان به پاداشتی نقد چاک و ترسیمه ریشه بق خوانه ناسان به سزای سخت، و ده فرموده: ﴿وَدَاعِيًّا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ﴾ واته: بانگی خالکی دهکهی بق خواهه رستی وک خوا چون فرمانی پیکرد ووبی، ﴿وَسَرَاجًا مُّنِيرًا﴾ واته: و فرمانی پیداری بهوهی که پیتی هاتوی بیگه یهنه که ناههنده ناشکرایه وک پووناکی خود وايه هیج که سیک دزی ناهه ستیت مهگه رندر لاسار بیت، پاشان خواهی مهزن ده فرموده: ﴿وَبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّهُمْ مِنَ الَّلَّهِ يَضْلَلُ كَيْرًا﴾ واته: و مژده بدھ به نیمانداران که بینگومان بق نهاده به همه و به خششیکی گهوره له لایه خواوه. پاشان خواهی مهزن ده فرموده: ﴿وَلَا يُطِعُ الْكُفَّارُ وَالْمُنَافِقُونَ وَدَعْ أَذْنَهُمْ﴾ واته: به کویی خوانه ناسان و دوویوون مهکه هرچی ده لین، ﴿وَدَعْ أَذْنَهُمْ﴾ واته: چاودیشیان لی بکه و گوییان مدهری، بیاندهره دهستی خودا، نه ویان بهس، بزیه خواهی گهوره فرموده: ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَنَ بِاللَّهِ وَكِيلًا﴾ واته: و پشت هر به خوا بیهسته و خوا بهس که پشتیوان بیت.

﴿بِإِيمَانِ الَّذِينَ أَمْتَنُوا إِذَا نَكْحَنَ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَالَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِنْدِهِنَّ تَعْذُونَهُنَّ فَمَيْعُوهُنَّ وَسَرِحُوهُنَّ سَرَاحًا جَيْلاً﴾

بهشی نهوزنه پیش نهادی بچنه لایان ته لاق نه درین و عله (شیان چونه).

خواهی مهزن ده فرموده: **﴿بِإِيمَانِ الَّذِينَ أَمْتَنُوا إِذَا نَكْحَنَ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِنْدِهِنَّ تَعْذُونَهُنَّ فَمَيْعُوهُنَّ وَسَرِحُوهُنَّ سَرَاحًا جَيْلاً﴾** واته: نهی نهاده که باوهه پتان هیناوه کاتیک نافره تانی نیماندار تان ماره کرد، پاشان له پیش نهادی بچنه لایان ته لاقتان دان نهاده له سه ریان نیه بق نیویه هیج عیده دیه که هلزیمین که واته موتھیان (پوشاك و نوین بق دلخوشیان) بدهنی و ته لاقتان بدهن به ته لاقتانیکی جوان و پیاوane. نهه نایه ته پیرزاده بپیاری نقدی تیدایه، له و بپیارانه: ناهه تانی ماره بیهی له سه په بیان و گزیهست هاو سه رگیهی هیج نایه تک له قورئاندا نیه نهاده نهه نایه ته به پوونی باسی کرد بیت، و همروهها به لگه له سه دروستی

تەلاقانى ئىزىز چۈنونه لاي، خواي مەزىن دەفرمۇيت: **(فَإِنَّمَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكْحَثُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ)** ئەم ئايىتە گشتگىرە چونكە جىاوازى نىيە لە نىيوان ئىنى خارەن باوە بىو ئىنى ئەملى كىتىپدا لەو بارە يەوه بە پاي ھەموو زانىيان، زىدىك لە زانىيان وەك ئىبىنۇ عەباس و سەعىدى كوبى موسە بىب و حەسەنى بەسىرى و عەلى كوبى حوسە يېنى زەينل عابىدەن و كۆمەلەتكە لە زانىيانى پېشىن (پەزاي خوايانلى بىت) ئەم ئايەتىيان كىردووهتە باڭكە لەسەر ئەوهى كە تەلاق ناكە وىت ئەكەر لە پېشەوە مارە كىردن نەبووبىت، چونكە خواي گورە فەرمۇيەتى: **(إِذَا نَكْحَثُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ)** بە دواي مارە بېپىندا تەلاقانى هېتىناوه، ئەمە بەلكە يە لەسەر ئەوهى كە لە پېش مارە بېپىندا تەلاق ناكە وىت و نابىت.^۱ واتە: ئەگەر كەسىتكە ئىنى نەھېتىباتت، وتهى تەلاق بىت بە دەمیدا پېش ئەوهى ئىن بىنى تەلاقى ناكە وىت. ئىبىنۇ ئىبى حاتەم پىوايەتى كىردووه لە ئىبىنۇ عەباسەوە (پەزاي خوايانلى بىت) دەلتىت: ئەگەر كەسىتكە ھەموو ۋىئىتكە مارەدى دەكم تەلاقى كەوتىبتىت، ئەو تەلاقە مىيغ نىيە، واتە ناكە وىت، بۆيە خواي مەزىن دەفرمۇيت: **(فَإِنَّمَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكْحَثُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ)**.^۲ ئىبىنۇ عەباس دىسان فەرمۇيەتى: بۆيە خواي مەزىن فەرمۇيەتى: **(إِذَا نَكْحَثُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ)** ئايى نابىنى كە تەلاق پاش مارە كىردىن، فەرمۇودە يەك لە عەمرى كوبى شوعە بىبەوه ئويش لە بابىيەوه بابىشى لە بابىريوه پېنى كەيشتۇرۇ دەلتىت: پىغەمبەرى خودا (عَزَّلَهُ اللَّهُ عَزَّلَهُ) فەرمۇوى: (تەلاق بۆ ئەوهى ئادەم نىيە لە شتىكىدا خاوهنى نەبىت) ئىمامى ئەحمدە دەبىو دادو تىريمىزى و ئىبىنۇ ماجە پىوايەتىيان كىردووه، تىريمىزى دەلتىت: ئەمە فەرمۇودە يەك چاڭكە و چاكتىرىن شتە پىوايەت كرابىت لەم بارە يەوه.^۳ ھەر بەم شىتىوه يە ئىبىنۇ ماجە پىوايەتى كىردووه لە عەلى و مىسۇھەرى كوبى مەخرە ماوه (پەزاي خوايانلى بىت) لە پىغەمبەرى خوداوه (عَزَّلَهُ اللَّهُ عَزَّلَهُ) كە فەرمۇيەتى: (لە پېش مارە بېپىندا تەلاق نىيە).^۴ خواي گورە دەفرمۇيت: **(فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِلْمٍ تَعْلَمُونَهُنَّ)** واتە: نابىت تا ماوه يەك دىيارىكراو كېرىيان بىدەن، ئەمە بپىارىتكە كۆزى دەنگى لەسەرە لە نىيوان زانىياندا، كاتىتكە ئىنلىك تەلاق درا پېش چۈننە لاي ماوهى بۆ دىيارى ئاكىرىت، دەپوات و لەھەر كاتىكىدا بىبە وىت شۇ دەكەت، مىيغ كەسىتكە جىاناكىرىتەوە لەرە مەگەر كەسىتكە مىزدە كە بىرىت، ئەو كاتە چوار مانگو دە

^۱ الطبرى (۲۰/۲۸۲).^۲ الدر المنشور (۵/۳۹۲).^۳ أَحْمَد (۲/۷۰)، أَبُو دَاوُد (۶۴۰/۲)، تَحْفَةُ الْأَحْزَنِي (۴/۳۵۰)، أَبْنَ مَاجَهَ (۱/۶۶۰)، فَرْمُودَهُ يَهُكَى حَسَنَهُ.^۴ أَبْنَ مَاجَهَ (۱/۶۶۰)، فَرْمُودَهُ يَهُكَى حَسَنَهُ سَاحِحَهُ

پوژده مینیتیه و به پای هامو زانیا بن نگه ر میرده که نچسو بیته لایشی و ده فرموده است: **﴿فَتَمُواهُنَّ وَسِرِّوْهُنَّ سَرِّا حَيْلَا﴾** به شیبیدان (المتعة) لیرهدا کشتگیرته له نیوهی مارهیی ناوبراو

یان بهشی تایبه تی نگه ر دیاری نکرابو بوزی خوای گهوره له ثایه تیکی تردا فرموده است: **﴿وَلَنْ طَقْتَمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمُواهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيَضَةً فَصَفَّ مَا فَرَضْتُمْ﴾**^۱ واته: وه نگه ر زانستان ته لاق دا پیش نه وهی بچنه لایان و ماره بیتان بز دانابوون نه وه نیوهی ماره بیه که تان ده که ویت. وه فرموده است: **﴿لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ الْأَسَاءَ مَا لَمْ تَمُواهُنَّ أَوْ تَفَرِّشُوا لَهُنَّ فَرِيَضَةً وَمَتَعْهُنَّ عَلَى الْوَسِعِ قَدْرَهُ وَعَلَى الْمُفْتَرِ قَدْرَهُ مَتَعَالِيَ الْمَعْرُوفِ حَفَّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ﴾**^۲ واته: گوناهتان له سر نیه نگه ر زانیتک ته لاق بدنه که هیشتا نچوبینه لایان یان ماره بیتان بز دانه نابن و به مردمندیان بکن (شتیکیان له مالی خوتان بدنه) ده ولمه دند به پیش خزی و هزار به پیش خزی به هردو یارمه تی دانیتک که باوونه ریت بیت نه وه پیویسته له سر چاکه کاران. وه له سه حیی بوخاریدا هاتورو له سه ملی کوپی سه عدو نه برو نوسه یده وه ده لین: پیغمه بری خودا (علیه السلام) نومه بیمه کچی شهراحلی ماره کرد بردیانه لای دهستی بز پاکیشا، وه نه وهی نومه بیمه پیش ناخوش بیت، پیغمه بر (علیه السلام) فرمانی دا به نوسه ید به پیش بکات و بیکنیتیه وه دوو پارچه پزشکی که تانی سپی بداتی.^۳ علی کوپی نه بولله ده لین: له نیبنو عباسووه (په زانی خوايان لی بیت) فرموده است: نگه ر ناوی ماره بیهی هیترابیت نه وه نه و زه جکه له نیوهی ماره بیهی زانتری بونیه، وه نگه ر ناوی ماره بیشی لی نه برابیت، نه وا بهشی نه دات به پیش بودن و نه بونی خزی، نه مهیه ٹازادکردن به جوانی.^۴

﴿إِنَّمَا أَنْهَا أَنَّهِيَ إِنَّمَا أَحَلَّنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ الَّتِي أَتَيْتَ أَجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ إِنَّمَا أَنَّهَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَيْنِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَلَلِكَ الَّتِي هَاجَرَنَّ مَعَكَ وَأَنَّهُمْ مُؤْمِنَةٌ إِنْ وَهَبْتَ نَفْسَهَا لِلَّهِي إِنْ أَرَادَ اللَّهِي أَنْ يَسْتَنِكُمْ حَالَصَكَةَ لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فَإِنَّ أَرْوَاحَهُمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونُ عَلَيْكَ حَرْجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا﴾

^۱ البقرة (۲۳۷).

^۲ البقرة (۲۳۶).

^۳ فتح الباری (۲۶۹/۹).

^۴ الطبری (۲۸۲/۲۰).

سورة ق (الاعزاب) باسی ثُمَّ وَرَأَنَهُ کَهْ حَلَّ بَوْنَ بُوْ پِيَفَهْ مِبَرْ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) مارهیان بکات

خوای مدن ده فرموده است: «یکتایهَا الَّتِي إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ الْتِي مَاتَتْ أُجُورُهُنَّ وَمَا مَلَكْتَ يَمِينَكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمَّتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَلَدِكَ الَّتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَأَرْلَهْ مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلَّتِي إِنْ أَرَادَ الَّتِي إِنْ يَسْتَكْمَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكْتَ أَيْمَنَهُمْ لِكَيْلَاهْ يَكُونَ عَلَيْكَ حَرْجٌ وَكَانَ اللَّهُ عَفْوُرًا رَّحِيمًا» هواته: نهی پیغمه بر (عَلَيْهِ السَّلَامُ) بیگومان نیمه حه لامانکرد بز تو شه و هاوسرانه که ماره بیت پیداون هه رو ها نه و که نیزه کانه خوا دهست توی خست به هقی زال برونت به سه ر کافراندا و بزمان حه لال کرد و دویت کچانی مامت و کچانی پورت و (خوشکی باوکت) و کچانی خالت و کچانی پورت (خوشکی دایکت) ثوانه که کوچیان کرد له گه لت هه رو ها نافره تیکی نیماندار نه گهر خزی ببه خشیت به پیغمه بر (عَلَيْهِ السَّلَامُ) به بی ماره بی (نه گه ر پیغمه بر (عَلَيْهِ السَّلَامُ)) ویستی ماره بی بکات (نه مهیان) ته نه بز تو دروسته به جیا له نیماندارانی تر به راستی نیمه ده زانین چیمان پیویست کرد ووه له سه ر نیمانداران ده بیاره هارسه ره کانیان و که نیزه که کانیان له بر نه وهی هیچ له لات زه حمه ت و گران نه بیت که شتابنیکت به جیا له موسلمانان بز دروسته، و خوا لیبورده میره بانه. خوای که وره بروی قسے ده کاته پیغمه بر که و ده فرموده است: که نه و ثنانه بز پهوا بینیو و حه لال کرد ووه له هاوسره کانی که ماره بی پیداون، مه بست لیره دا هه ق پیدانه و هک موجاهید و کسانی تریش وتتویانه.^۱ ماره بی هاوسره کانی پیغمه بر (عَلَيْهِ السَّلَامُ) دوانه نوقیه و نه شیک بووه نه شیش نیوهی نه وقیه یکه، هه مه مه ده کاته پینچ سه دره هم، نومو حه بیهی کچی شه بو سوفیان نه بیت که نه جاشی (ره حمه تی خوا لی بیت) له جیاتی پیغمه بر (عَلَيْهِ السَّلَامُ) ماره بی کی دابو پی ای که چوار سه دینار برو، وه سفیهی کچی حویه که پیغمه بر (عَلَيْهِ السَّلَامُ) له دیله کانی خیبره دا هه لی بزاره، پاشان نازادی کرد ماره بی که که کرد بارت قای نازاد کردنی، وه جوه بیرهی کچی حارسی موست لقیه شه وه بپیاره هی نووسرا ببو که بیدات به سابتی کوبی قهیسی کوبی شه معاس پیغمه بر (عَلَيْهِ السَّلَامُ) بزی داو ماره بی کرد (په زای خوا له هه مه مه بیان). خوای که وره ده فرموده است: «وَمَا مَلَكْتَ يَمِينَكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ» وانه: نه وانه شمان بز پهوا بینیو که له دهستکه و تدا دهست که و تنوون، سه فیه و جوه بیرهی له دهستکه و تدا بپیکه و ت، نازادی کردن و ماره بی کردن له خوی، وه هه رو ها بووه خاوه منی په بیحانهی کچی شه معونی نه زیه و مارییه قیبته دایکی نیبراهمی کوبی پیغمه بر (عَلَيْهِ السَّلَامُ) که له

﴿وَيَنَّاتِ عَمَّكَ وَيَنَّاتِ خَالَّكَ وَيَنَّاتِ خَلَّالَيْكَ أَلَّقَ هَاجِرَنَ مَعَكَ﴾ نه مهیش داد په رو هر یکی کی نزد به پری و به جنیه نه زیاده په ویه و نه که مکوپیشی تیدایه، چونکه کاوردہ کان زنی خزینیان ماره نه ده کرد هه تا حوت پشت نه که و تایته نه اوانیان و زیارتیش دور نه که و تایته وه، جوله که یش کچی براو کچی خوشکیان ماره ده کرد، نه م نایینه پاک و ته اووه پیرقزه هات نه که مت رخمهیه کی کاوردہ کانی پووخاندو کچی مام و کچی خوشکی مام و کچی خال و کچی خوشکی خالی حلال کرد، وه نه زیاده په ویه ش جو بله که ده بانکرد، قه ده غمی کرد که کچی خوشک و کچی برایان ماره ده کرد، که کاریکی نزد ناشیرین و بیزداو بسو، بزیه خوای که ورده فرمومیتی:

﴿وَيَنَّاتِ عَمَّكَ وَيَنَّاتِ عَمَّتِكَ وَيَنَّاتِ خَالَّكَ وَيَنَّاتِ خَلَّالَيْكَ﴾ و تهی نیزینهی به تاک هیناوه له برا پریزی به لام مینینهی به کل هیناوه له بر که م و کوپیان، و هک نه م نایته که خوای گهوره ده فرمومیتی:

﴿عَنِ الْبَيْنِ وَالشَّمَاءِ﴾^۱ واته: به لای پاست و چه بیاندا. وه ده فرمومیت:

﴿يُغَرِّجُهُمْ مِنَ الظُّلْمَتِ إِلَى النُّورِ﴾^۲ واته: ده بیان ده هینن له تاریکستانی بیباوه پری بوقووناکی باوه پری پیتمونی. وه ده فرمومیت:

﴿وَجَعَلَ الظُّلْمَتَ وَالنُّورَ﴾^۳ واته: وه تاریکیه کان و پووناکی داناوه. وینهی نه م نایه تانه له قورئاندا زوره. وه ده فرمومیت:

﴿أَلَّقَ هَاجِرَنَ مَعَكَ﴾^۴ زه حاک خویند ویه تیه وه (واللاتی هاجرن معک).^۵ خوای مهزن ده فرمومیت:

﴿وَأَرْمَةٌ مُؤْمِنَةٌ إِنْ وَهَتْ نَفْسَهَا لِلنَّيِّ إِنْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَسْتَنِكْهَا خَالِصَةً لَكَ﴾^۶ واته: نهی پیغامبر ﷺ بیوت په واشه زنی خاوهن باوه پر که خوی ببه خشیت پیت مارهی بکهی به بن مارهی نه گهر مهیلت لی بیت، نه م نایته دوو مه رجی تیدایه یه کم خوبه خشین له لاین نافره ته کوهه دوو هم په زامهندی پیغامبر ﷺ و هک نه م نایته که موسا (سلامی خوای لی بیت) ده فرمومیت:

﴿يَقُومُ إِنْ كُثُمْ مَا مَنَّمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوْكِلُوا إِنْ كُثُمْ مُشْلِمِينَ﴾^۷ واته: نهی گه لکم نه گهر نیوه بپواتان به خوا هیناوه نه وه ته نها پشت به خوا بیه ستن نه گهر نیوه فرمانبه رو ملکه چن. نیمامی نه حماد پیواهیتی کرد ووه له سه هلی کوپی سه عدی ساعیدیه وه که

^۱ النحل (۴۸).^۲ البقرة (۲۵۷).^۳ الانعام (۱).^۴ الطبری (۲۸۵/۲۰).^۵ پونس (۸۴).

پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) رُتیک هاته لای و وقی: نهی پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) من خَرَم به خشی به تو، ماوه یه کی نقد چاوه پوانی کرد، پاشان پیاویک هلساو وقی: نهی پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) مارهی بکه له من نهگهار خوت پیویستیت پیی نیه، پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمومی: (ثایا شتیکت ههیه له سه ری مارهی بیبری؟) پیاوه که وقی: نهم پوشاشکم نه بیت له برمدایه هیچی ترم نیه، پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمومی: (نهگار نه و پوشاشکه بد هیتی خوت به بی پوشاشک ده مینی شتیک پهیدا بکه) پیاوه که وقی: هیچ شک نابه، پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمومی: (بکه بی با نه نگوستیله یه کی ناسنیش بیت بیکره مارهی بی؟) که پا هیچی دهست نه کووت، فرمومی پیی: (ثایا هیچیک له قورثانت پییه و له بارت؟) وقی: به لئی فلان سوره تو و فلان سوره تم له بره (ثو سورة تانی که له برهی بسو ناوی بردن)، پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) پیی فرمومی: (لیتم ماره بپیت به و قورثانی له گله) ^۱ بوخاری و موسیلم هیتاویانه له فرموده که مالیکه و ^۲ نیبنو نه بی حاتم پیوایته کرد وله باوکیه و له عائیشه و (په زای خوای لی بیت) نه که سهی که خوتی به خشی به پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) خولهی کچی حه کیم بسو ^۳ بوخاریش پیوایته کرد وله عائیشه و (په زای خوایان لی بیت) ده لیت: نقد (غیره) م ده ردہ بی له و ژنانهی که خوتیان ده به خشی به پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) و ده موت: ثایا زن خوتی ده به خشیت؟ که نهم ثایه هاته خواره وه: «تری من نشام مثنی و تقویٰ إِلَيْكَ مَنْ نَشَاءَ وَمَنْ أَبْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَرَّفَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ» ^۴ وتم: و ا ده بینم په بروه ردگاری توحده کانت خیرا بق بهدیه هیتنی ^۵ نیبنو نه بی حاتم پیوایته کرد وله نیبنو عه باسه وه (په زای خوایان لی بیت) ده لیت هیچ رُتیک له لای پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) نه ماوه ته وه که خوتی به خشیتیت پیی. نیبنو جهربیش پیوایته کرد وله ^۶ واته: هیچ رُتیک له وانی که خوتی به خشیو، پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) قه بولی نه کرد وله لیتی، هر چنده بق نه و په وا بسوه و حه لال تاییت بسوه به نه ووه وه خوتی سه ریشک بسوه واته مهیل خوتی بسو قه بولی بکات یان قه بولی نه کات. وه ک خوای گه وره فرمومیتی: «إِنَّ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَسْتَكْعِمَهُمْ» ^۷ واته: نهگهار مهیلی لی بسو. وه ده فرمومیت: «خَالِصَةُ لَكُمْ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ» ^۸ عیکریمه ده لیت: نه وهی خوتی ده به خشیت بق تو نه بیت بق که سی تر ناییت،

^۱ احمد (۳۳۶/۵)، فرموده بیکی سنه حیجه.

^۲ فتح الباری (۹۷/۹)، مسلم (۱۰۴/۲).

^۳ البیهی (۵۵/۷)، فرموده بیکی سنه حیجه.

^۴ فتح الباری (۳۸۵/۸).

^۵ الطبری (۲۸۸/۲۰).

ووه نه گار ژنیک خۆی ببەخشیت بۆی حەلان نیه هەتا شتیکی نەداتی.^۱ موجاهیدو شەعبي و کەسانى تۈرىش جىكە لەوانە ھەر واي و تۇرۇه.^۲ اۋات: گاتىك ژنیک بە ئازەزىوی خۆى، خۆى بەخشى بە پياوېك ھەر كاتىك ئەو پياوە چۈره لاي مارەبىي ھاۋوتىنەي خۆى دەبىت بىداتى، وەك پىتفەمبەر خودا (پەپارى) بېپارى دا بۆپۈرۈمى كچى واشىق كەوەكىلى دانا بۆخۆى مارەبىي ھاۋوتىنەي خۆى پىبىدرىت، گاتىك كە مىزىدەكەي مردىبۇ، مردىن يان چۈونلە وەك يەكىن بۆ بېپارادانى مارەبىي و مارەبىي ھاۋوتىنە، بۆ ژنیك كە خۆى ببەخشىت بە جىكەل پىتفەمبەر (پەپارى)، بەلام بۆ ھەر ژنیك خۆى ببەخشىت بە پىتفەمبەر (پەپارى)^۳ مارەبىي بۆدانانى با بچىتە لاشى، چونكە پىتفەمبەر (پەپارى) بۆي ھەي ئەو زەن مارە بکات بەين مارەبىي و خاوهن (ولى) و شايىت، وەك لە بەسەرھاتى زەينبى كچى جەحشدا (پەزاي خواي لى بىت) پىسى مەلسا، بۆيە قەتادە لەم ئايەتدا: ﴿خَالِصَةُ اللَّهِ مِنْ دُونِ الْأُنْوَنِ﴾ دەلتىت: مىع ژنیك بۆي نىبە خۆى ببەخشىت بە پياوېك بەبىي خاوهن (ولى) و مارەبىي، جىكە لە پىتفەمبەر (پەپارى).^۴ خواي گەورە دەفرمۇيىت: ﴿فَتَعَلَّمَ كَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَرْزَاقِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ﴾ نوبىمى كىرىپى كەعبو موجاهيدو نىبىنۇ جەریر دەللىن لەم ئايەتدا: يانى ئەواننى كە پىتىان نەدراوه لە چوار ئىنى ئازاد زىياتىخوانى.^۵ وە هەرچەندىك لە كەنinizەكە كائيان مارە دەكەن ئازەزىوی خۆيانە، بە مەرجى بۇونى مارەبىي و شايىت و خاوهن (الولى) بەلام بېتى تۇمان داوه و هېيغ شتىكمان لە سەرتىق دانەناوه، ﴿لَكُمْ لِمَ مَا
بِكُونُ عَلَيْكَ حَرْجٌ وَكَانَ اللَّهُ عَفْوًا رَّحِيمًا﴾.

﴿تَرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُ وَتَغْتَرِي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنْ أَبْغَيْتَ مِنْ عَرَبَاتْ فَلَا جَنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَذْفَانَ أَنْ تَقْرَأَ أَعْمَلَهُنَّ وَلَا يَحْزُنْكَ وَبِرْضَتِنْ بِمَا مَالَتْهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا حِلْمًا ﴾

الدر المنشور (٦٣١/٦).

الطبع، (٢٨٦/٢٨٧).

الطبعة (٢٠/٢٨)

(29/29) 2011

سره پشک کردنی پیغمه را (ع) نه قه بولگردنی نه و زنانه که خویان به خشی پیش یان قه بول نه گردانیان

خوای مازن ده فرموده است: «تُرْجِيْ مَنْ تَشَاءُ مِنْهُ وَتُقْوِيْ إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنْ أَبْغَيْتَ مِمَّنْ عَزَّلَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْفَنَ أَنْ تَقْرَأَ أَعْمَلَهُنَّ وَلَا يَحْرُكَ وَرِضَيْتَ بِمَا أَلْتَهُنَّ كَلِمَهُنَّ وَاللهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا»^۱ وات: نه موحد محمد (ع) سرهی هر کی له خیرانه کانت ویست دوای بخه و هر کی له وانت ویست پیشی بخه و بیهینه بخ لای خوت و هر کامت بوی بیته لات له وانه ای وازت لی هیناون هیچ گوناهیتک له سره نیه، نه سه پریشک کردن نزیکتره که چا و دلیانی پس گهش بیته و خفه نه خنون هه موویان پانی بن بهوهی که پیت داون و خوا ده زانیت بهوهی که له دلتنادیه و خوا زانای له سره خزیه، نیمامی نه محمد پیوایته کردووه له عائیشه وه (ره زای خوای لی بیت) که لومه و توانجی له و زنانه ده دا که خویان ده بخشی به پیغمه ری خودا (ع) دهیوت: نایا نافرهت شرم ناکات خزی ده بخشیت به بی ماره بی؟ خوای گوره ش نه ثایه تهی پهوانه کرد: «تُرْجِيْ مَنْ تَشَاءُ مِنْهُ وَتُقْوِيْ إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ» عائیشه ش عربی پیغمه ریکرد (ع): من وا ده بینم که پهروه ردگارت په لهت بخ ده کات له به جیهینانی ثاره نزووه کانتدا.^۲ ل پیشه وه باسمان کرد که بوخاریش پیوایته کردووه.^۳ نه مه بالکهی له سره نه وهی که ده فرموده است: «تُرْجِيْ» که دواده خهی (من تشاء منه) له وانه که مهیلت لیبه له خوبه خشیده کان، «وَتُقْوِيْ إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ» مهیلی خوت کامیان قه بول ده کهی و کامیان قه بول ناکهی، نه وانه پیشی که قه بولیان ناکهی ده تواني جاریکی تر بانگیان بکهیته وه، بزیه خوای گوره فرموده است: «وَمَنْ أَبْغَيْتَ مِمَّنْ عَزَّلَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ» هندیکی تر و تویانه مه بستی به مه که فرموده است: «تُرْجِيْ مَنْ تَشَاءُ مِنْهُ» وات: له هاو سره کانت، هیچ گوناهیتک نایه ت سره هندیکیان واژ لی بیتیت و هندیکیان پیش بخهی هندیکیان دوا بخهی یان بچیته لای هندیکیان و نه چیته لای هندیکیان که بخی خوت. هر بهم شیوه یه پیوایته کراوه له نیبنو عهباس و موجاهید و حسن و قه تاده و نه بو په زین و عبدوره حمانی کوپی زهیدی کوپی نه سلام و کسانی تریشه وه. لکه نه مه پیشدا پیغمه ر (ع) هر مانه وهی له نیوانیاندا دابه ش ده کرد، بزیه هندی له زانیانی فیقهی شافعی و کسانی تریش پایان وايه که نه دابه شکردنی کاته له سره پیغمه ر (ع) واجب

^۱ احمد (۱۵۸/۶)، فرموده بکی سه حجه.

^۲ فتح الباری (۲۸۵/۸).

نبووه، نم تایهه پیزوه میان کرد و هت بلکه بخاری پیوایه تی کرد و هه عائیشه و (پهرازی خواه لی بیت) که پیغامبری خودا (ص) له سرهی هه زنیکداله نیمه داوای نیزنسی ده کرد پاش هاتنه خواره و هی نم تایهه: «ترجی من تشاء مینهن و تقوی ایلک من قشأه و من اینستیت مین عزّلت فلاح جامع علیاک»^۱ ده لیت: وتم به عائیشه: توچیت با پیغامبر (ص) دهوت؟ ووتی: منیش ده موت: نه گار نه وه بدده سنت منه نهی پیغامبری خودا (ص) من نام اویت پیزنسی که س بدھم به سر تزدا.^۲ نم فرموده بیه لعائیشه وه بلکه بیه له سره نه وه که مه بست پیی واجب نه بونی نه و سره بیه، به لام فرموده بیه یه کنم نه وه ده گایه نیت که نم تایهه هاتووه ته خواره وه بز نوانهی که خویان به خشیوه، نا لیره دا نیبنو جه ریر وای بز ده چیت که نم تایهه کشتگیره بز نه و زنانهی که خویان به خشیوه و نوانه شی که هاو سه ری پیغامبر بون (ص) که میلی خویه تی سره بیان بز دابنی یان سره بیان بز دانه نیت.^۳ نا نوهی که حسنه مه لی بزاردووه زور چاکو باش و به میزه. نزیکیه ک له نیوان فرموده کاندا دروست ده کات. بزیه خواه گوره فرمومیتی: «فَذلِكَ أَذْفَنَ أَنْ تَقْرَأَ عَيْنَيْنَ وَلَا يَحْرُكَ وَلَرْضَيْنَ بِمَا إِلَيْتَهُنَّ كَلِمَتِنَ»^۴ واته: کاتیک زانیان که خواه مازن هیج گوناهمت له سره ناتوستیت، نه گار میلت لی بیو سره بیان بز داده نیت و مه یلیشت لی نه بیو سره بیان بز دانایت، که چی له گهل نوه بیشدا هر سره بیان بز داده نیت به ناره نزوی خوت نهک له سرت واجب بیت، کهیف خزش ده بن بیوه غم ناخون و پیمان خوش. نه کاره جوانه تی تو وايان لی ده کات که مه منونت بین بز نه و بهش کردن له نیوانیاندا به یه کسانی و بی جیاوانی و به داد پهروه بیهی تی تو بهرام بیهیان. پاشان خواه کهوره ده فرمومیت: «وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ»^۵ واته: خودا ده زانیت نیووه چیتان به دلدا دیت که مه یلتان بز لای هندیک هه بیه و بز لای هندی نیه که ناتوانیت لابیریت، و هک نیمامی نه حمید پیوایه تی کرد و هه عائیشه وه ده لیت: پیغامبری خودا (ص) سرهی داده نا له نیوان زن کانیداو جیاوانی نه ده کردن، پاشان ده یفه رموو: (نهی خودایه نامه کاری منه که ده سه لاتم به سه ریدا هه بیه، سه رزه نشتو و لزمه نه کهی لوهی که تو ده سه لاتت به سه ریدا هه بیه و من ده سه لاتم نیه به سه ریدا).^۶ چوار له زانیانی فرموده نه م فرموده بیان پیوایت کرد و هه، نه بیو داود له کوتایی دا نامه لی زیاد کرد و هه: (سهرزه نشتم نه کهی لوهی که تو ده سه لاتت به سه ریدا هه بیه و من ده سه لاتم نیه).

^۱ فتح الباری (۳۸۵/۸).^۲ الطبری (۳۰۴/۲۰).^۳ احمد (۱۴۴/۶)، فرموده بیکی به میز نیه.

به سریدا) مه بست پیش دله.^۱ سنه ده کانی راسته، پیاوه کانیشی جیسی باوهین، بزیه خوای مدن
به دوای نوهدا فرموده تی: **﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَيْهَا﴾** واته: خواه زانیت نیو ه چیتان له دلایه له
پنهانیه کان، **﴿حَلِمًا﴾** واته: خودا له سره خزیه و ده بوریت.

﴿لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدٍ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَنْفَعِ وَلَوْ أَعْجَبَهُ حُسْنَهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَرَقِيبًا﴾

پاداشتدانه و می هاووسه ره کانی پیغمه مبهرا **(عليه السلام)** **الله سرهه لبڑار دنیان بو پیغمه مبهرا** **(عليه السلام)**

خوای مدن ده فرمودیت: **﴿لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدٍ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَنْفَعِ وَلَوْ أَعْجَبَهُ حُسْنَهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَرَقِيبًا﴾** واته: دوای نهانه که هاووسه رتن میج
نافره تیکت بق حلال نیه و ناشتوانی بیانگردی به هاووسه رانی تر مگهار و هک کنیزه ک بیته خاوره نی و
خوا به سهار همو شتیکدا چاودیره. نزدیک له زانیابن باسیان کردوده و هک نیینو عباس و موجاهید و
زه ححالو قه تاده و نیینو زه دیدو نیینو جهربو که سانی تریش.^۲ که نهم نایته هاته خواره و بق
پاداشتدانه و ه پهزاده درین له هاووسه ره کانی پیغمه مبهرا **(عليه السلام)** لاهسر ئه و کاره چاکه یان که خودا و
پیغمه بری خودا **(عليه السلام)** و پذئی دوابیان ه لبڑار و هک له نایته کهی پیشودا باس کرا، کاتیک نه وان که
پیغمه بریان **(عليه السلام)** ه لبڑار پاداشته که یان نه وه بیو، خوای مدن فرمودی دا که ژنانی تر بق
پیغمه مبهرا **(عليه السلام)** ناشیت و بزشی نیه نه و ژنانه تلاق برات و ژنانی تر له جتیان بینیت، با نزد جوان و
دلگیریش بن مه گهار نه وانه لهد سکهوت به ری ده کویت، به لام بق نه وانه هیچی له سر نیه، پاشان
خوای گورد نه وهشی له سر لابدو حوكمی نه و نایته که نه سخ کرده و ه و پیش پیشدا نه بینیت، به لام
پیغمه مبهرا **(عليه السلام)** نه نهیتنا، بق نه وهی نه و منتهی به سهار هاووسه ره کانیه و ه مر بینیت. نیما می
نه حمده پیوایته کردوده له عائیشه و (پهزادی خوای لی بیت) ده لیت: پیغمه بری خودا **(عليه السلام)** کوچی
دوایی نه کرد هتا خوای مدن نهی بق پهوا بینی و حلالی کرد که بینیتی. نیمینی و نه سائیش
پیوایته کیان کردوده له سونه نه که یاندا.^۳ هندیکی تر له زانیابن و توبویانه: مه بست به مانای نهم نایته:
﴿لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدٍ﴾ نه وهی که پاش نه وهی که باس و وه سف نه وه زنانه مان کرد که بقمان

^۱ ابوداود (۶۰۱/۲)، حصہ الأحزنی (۴)، النساءی (۲۹۴)، النساءی (۷/۶۲)، ابن ماجه (۱/۶۲۲)، فرموده بکی به میزنه.

^۲ الطبری (۲۰/۲۹۹-۲۹۷).

^۳ أحمد (۶/۴۱)، فرموده بکی مواقوفه.

^۴ حصہ الأحزنی (۹/۷۸)، النساءی (۶/۵۶)، فرموده بکی مواقوفه.

حه لال کردی له زنه کانت نوانه‌ی که ماره بیت پیداون و نوانه‌شی که به دهستکاوی بهرت که توون و کچی مام و کچی خوشکی مام و کچی خال و کچی خوشکی خال و نوانه‌شی که خویان بهخشی پیت، جگه له مانه زنی ترت بز حه لال نیه. نم بز چوونه پیوایه‌تی کراوه له نوبیی کوپی کعب و موجاهیدو که سانی تریشاوه. تیرمیزی پیوایه‌تی کردووه له نبینو عباسوه (په‌زای خواه لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) نامی کردووه له و جتره زنانه، نه و زنه خاوه‌نباوه رانه نه بیت که کرچیان کردووه، وه ک فرموده: **﴿لَا يَحِلُّ لَكَ الْإِنْسَانُ مِنْ بَعْدِهِ وَلَا أَنْتَ بَدَلٌ لِّهِنَّ مِنْ أَنْوَافِهِ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حَسْنَهُ إِلَّا مَأْكُلَكَتْ يَسْنُكَ﴾** خوا زنه خاوه‌نباوه کانی حه لال کردووه له گلن نوانه‌ی که خویان بهخشیوه به پیغامبر (علیه السلام) همرو نه و زنانه که له سر نایینه کانی تن حه رامی کردووه جگه له نایینی نیسلام. پاشان خواه گهوره فرموده: **﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْأَيَّمَنَ فَقَدْ حَطَّ عَمَّهُ﴾**^۱ واته: وه نوانه‌ی بیباوه‌ر بن به شیعه و شریعت نه وه بیکومان کردوه کانی هله‌ده وه شیتته‌وه. **﴿نَبِينُ جَرِيرَ (۴۰)﴾** (په‌حمدتی خواه لی بیت) نم پایه‌ی هله‌زاردووه که ده لیت نه نایته کشتگیره بز نه و کلمه‌له زنانه‌ی که باس کران و نه و زنانه‌ی که هاوسری پیغامبر بیون (علیه السلام) که تو زن بیون. نم قسیه‌ش قسیه‌کی چاکه و له وانه‌یه پای ندیک له زانیانی پیشینه‌ش بیت چونکه ندیک له زانیان نم پیوایه‌تی و نه و پیوایه‌تی شیان لیوکه کراوه و هیچ دیایه‌تیک نیه له نیوانیاندا (والله اعلم) خواه گهوره ده فرموده: **﴿وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ يَهْنَ مِنْ أَنْوَافِهِ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنَهُ﴾** خواه مهزن پیش داده به پیغامبر (علیه السلام) نه گاریه کتیک له و زنانه‌ی تلاق دا زنیکی تر له جینی بهینیت، نه و زنانه نه بیت که نه بند (مالی یه مین) ای.

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آتَيْنَا لَأَنَّدَخْلُوْمَوْتَ الْئَيْنِ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِنَّ طَعَامَهُ غَيْرَ نَطَرِيْنِ إِنَّهُ وَلَكُنَّ إِذَا دُعِيْتُمْ فَآذْخُلُوْمَلِإِذَا طَعَمْتُمْ فَآنَشِرُوْلَا مُسْتَعْنِسِيْنَ لِحَدِيْثِ إِنَّ ذَلِكُمْ كَيْانِ يُؤْذِيْلَئِنَّهُ فَيَسْتَهِنِيْ﴾

من کم و الله لا یستهنج، من الله و إذا سأتموهن متغا فتلهوهه من وراء حجاب ذلکم امههه لقولکم و قالویهن و ما کان لکم ان تؤذوا رسول الله ولا ان تنكحوا ازوجهه من بعدوه ابداً ان ذلکم کان عند الله عظیما **﴿إِنْ تُبْدُوا شَيْئًا أَوْ شُنْقُوهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ يَكْلِ شَيْءًا عَلَيْهِا﴾**^۲

^۱ المائدة (۵).^۲ تحفة الأحروني (۷۷/۹)، فرموده به کی حسن.

ناداب و شیوازی چوونه ناو ماله کانی پیتفه مبه ر (ع) و فرمان دان به پدره گیرانده و

خوای مازن ده فرمومیت: ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ أَمْثَلُوا لَا نَدْخُلُوا بَيْوتَ النِّسَاءِ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِنَّكُمْ إِنْ طَامِ عَبَرَ نَظَرِنَ إِنَّهُ وَلَكُنْ إِنَّ دُعِيْتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعْمَتُمْ فَأَنْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَغْنِيَنَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النِّسَاءَ فَيَسْتَغْيِي، مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَغْيِي، مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَّعًا فَسَتُلُوْهُنَّ مِنْ دَرَأِهِ حِجَابٌ ذَلِكُمْ أَمْهَرُ لِتُلُوْكُمْ وَلَعْنَهُنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذِنُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تَنْكِحُوْا أَزْوَاجَهُمْ مِنْ بَعْدِهِ أَبْدَأْ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا﴾ وَاتَّه: نَهَى نَهَانَهی باوه پتان هیناوه مهچنه نووده وه بتو ماله کانی پیتفه مبه ر (ع) مهگر پنگه تان پس بدریت بتو نان خواردنتیک بی نهوهی چاوه بوانی پنگیشتنی بکن به لام نهگر بانگ کران بتو نان خواردن نهوسا بپنه نووده وه نینجا نهگار خواردنه که تان خوارد بللوهی لی بکن و ممیتنه وه بتو قسم کردن چونکه نه و مانه و تان نازاری پیتفه مبه ر (ع) ده دات نه ویش شدم ده کات لیتان که بی دهنگ به لام خوا له و بتی هق شدم تاکات وه هر کاتیک داوای شتیکی ناو مالتان کرد له (هاوسه ره کانی پیتفه مبه ر (ع)) ناهو له پشتی په رده وه لیتیان داوا بکن، نه و شیوه داوا کردن تان خاوینتره بتو دلی نیو و نه وانیش به هیچ شیوه یه ک بتو نیو دروست نیه نازاری دلی پیتفه مبه ری خودا (ع) بدهن وه هر گیز نایتی خیزانه کانی پاش خوی ماره بکن به پاستی نه و (نازار دانی دل و ماره کردن) تان به لای خواوه گوناهی کی زور گوره یه. نه م نایتی په رده گیپانه و یه که بپیارو نادابی شه رعی تیدایه، نه و نایتی همه که هاتنه خواره و کهی هاونا هنگ ببو له گهان قسمی عومنه کوپی خه تابداو (په زای خوا لی بیت) و هک له هردو سه حیحه که دا هاتو وه که عومنه و تی: موافقیو هاوپا بیوم له گهان په روه ردگار مدا له سی شتد: وتم نهی پیتفه مبه ری خودا (ع) نه گار جیپی شیراهیم بکردایته نویزگه، خوای مازن نه نایتی ناردہ خواره وه: ﴿وَأَنْهِدُوا مِنْ مَعَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلٌ﴾ وَاتَّه: (پیمان و تن) شوینی شیراهیم بکنه جیگای نویز وتم: نهی پیتفه مبه ری خودا (ع) خیزانه کانت پیاوچاک و پیاوخراب ده چنه لایان نهگار په رده یه کت بتو دانانایه، خوای مازن نایتی په رده گیپانه و یه (حیجاب) ناردہ خواره وه. وه وتم: به هاوسه ره کانی پیتفه مبه ر (ع) که برآمبه ری و هستان: ﴿عَصَنَ رَبَّهِ إِنْ طَلَقْتَنَّ أَنْ يُرْدِلَهُ أَرْجَأَ خَيْرَ مَنْكُنُ﴾ وَاتَّه: دلنیا بن نهگر نیو ته لاق بدات په روه ردگاری له جیاتی نیو وه ژنانیکی باشتربه نیو وه ده داتی. هار به

¹ البقرة (۱۲۵).

² التحريم (۵).

همان شیوه قربان هاته خوارده و^۱ و له پیوایه تی موسلیمدا که باسی بیله کانی به دری کرد ووه نه مهیش پوداوی چواره مه^۲ و بوخاری پیوایه تی کرد ووه له نهنسی کوبی مالیکه و ده لیت: عومه ری کوبی ختاب و تی: نهی پیغامبری خودا (علیه السلام) چاک و خراب دیته لات، نه گر فرمانت بدایه به دایکانی مسلمانان به په رده کیتیانه وه! خوای مه زن نایه تی حیجابی پهوانه کرد.^۳ دیسان بوخاری پیوایه تی کرد ووه له نهنسی کوبی مالیکه وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: کاتیک که پیغامبری خودا (علیه السلام) زینه بی کچی جه حشی هینا بانگی خلکی کرد نانیان خوارد، پاشان دانیشن قسه بیان ده کرد، کاتیک که پیغامبر (علیه السلام) خزی ناماده کرد هه لیست نهوان هه لنه سان، کاتیک نه وهی بینی هه لسا نه وه هه لسا هه لسا سی کس هه لنه سان، پیغامبر (علیه السلام) هات بچیته ثوره وه، خلکه که هر دانیشنبوون، پاشان خلکه که هه لسان و پیشتن، منیش هاتو هه والم دا به پیغامبر (علیه السلام) که خلکه که پیشتن هات و چووه ثوره وه. منیش پیشتم بچمه نهده وه په رده لی له نیوان من و خویدا گت پایه وه خبای مه نن نه نایه تهی پهوانه کرد: «بَتَّيْلَهَا الَّذِينَ أَمَنُوا لَا نَدْخُلُوا يُورَتَ الَّذِي»^۴ تا کوتایی نایه تکه^۵ و له شوینیکی تریشدا پیوایه تی کرد ووه. موسلیم و نهانیش پیوایه تیان کرد ووه.^۶ پاشانیش بوخاری پیوایه تی کرد ووه له نهنسی کوبی مالیکه و ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) (زینه بی گواسته وه) چووه لای زینه بی کچی جه حش نان و گوشتی دا به خلک، نانیان نارد خلکی بانگ بکم بق سر نان خواردن، کومه لیک ده هاتن و نانیان ده خواردو ده چوونه ده ره وه، کومه لیکی تر پاشان ده هاتن و نانیان ده خواردو ده چوونه ده ره وه، نه وندم بانگ کرد هه تا که سیک نه ما که بانگی بکم، و تم: نهی پیغامبری خودا (علیه السلام) که سیک نه ماوه بانگی بکم، فرمومی: خواردن که تان هه لگن سی کومه لان مابونه وه له مالدا قسے یانده کرد، پیغامبر (علیه السلام) چووه ده ره وه پیشتم بق ثوره کهی عائیشه (په زای خوای لی بیت) فرمومی: (السلام عليکم - أهل البيت - ورحمة الله وبركاته) عائیشه و تی: وعليك السلام ورحمة الله، نهی پیغامبری خودا (علیه السلام) نه ملکه کت به لاه چون بیوو؟ خودا لیت پیروز بکات (بارک الله لک)، پاشان هه مو خیزانه کانی به سه رکرده وه چی دهوت به عائیشه به وانیشی و ت، نهانیش عائیشه چی به پیغامبر (علیه السلام) و ت نه وانیش هه روایان و ت. پاشان

^۱ فتح الباری (۱/۶۰۱)، مسلم (۴/۱۸۶۵).

^۲ مسلم (۴/۱۸۶۵).

^۳ فتح الباری (۸/۳۸۷).

^۴ فتح الباری (۸/۳۸۷).

^۵ فتح الباری (۱۱/۲۴).

^۶ مسلم (۲/۱۰۵۰)، النسائي في الكبrij (۶/۴۳۵).

پیغمبر (علیه السلام) که پایه وه، نه سی کرمه له هر قسمیان ده کرد، پیغمبر (علیه السلام) نقد به شدم بود، چووه ده ره وه باره و نوره که عائیشه پیشست. نازام و له یادم نیه من هه والم دایه یان هوالیان دایه که نه و خالکه چونه ده ره وه، گه پایه وه هم تا پیبیه کی خسته سر کمه ده رکاکه بچیته نوره وه و پیکی تری له ده ره وه بود پهده دیاناو شقیرکرده وه له نیوان من و خویداو نایه تی په رده کیپانه وه هاتخواره وه.^۱ تنه بخاری پیوایه تی کرد وه له نیوان خواهند شدش کیبه که جک له نه سانی که نه ویش باسی کرد وه.^۲ خوای گورد ده فرمومیت: ﴿لَا تَذَحَّلُوا مِنْ وَعْدِ اللَّهِ﴾ قده دغه کرد له سر خواهند نباوه پان که بچنه مالی پیغمبر (علیه السلام) به نیزندی خوی نه بیت. وک نه و سرده دمه زه مانی نه فامی وله سرده تای هاتنی نیسلامدا ده چونه مالی یه کتری، خوای معنی توندی کرد له سر نهم نومه ته و فرمانی پیکردن به په رده کیپانه وه. نه مهش له بدر پیزگرتن بز نه نومه ته. هر له بدر نه مهیه پیغمبری خودا (علیه السلام) فرمومیه تی: (ده تانرسیتم له چونتان بز ناو زنان).^۳ پاشان مهربی داناهه له و باره یه وه ده فرمومیت: ﴿لَا أَنَا يُؤذنُ لِكُمْ إِلَى طَعَاءٍ غَيْرَ نَظَرِنَ إِنَّهُ﴾ مواجهید و قه تاده و کسانی تریش و تبویانه: چاه بوانی نه کن هم تا ده کولیت و پینده گات.^۴ واته: نه وستن به دیار خواردنه که وه هم تا پینده گات و کاتیک ئاماده کرا خوتان بکن به نوره، چونکه نه مه کاریکی خراپه و خودا پتی ناخوش. نه مه به لکه یه له سر نه وه که حرامه چون بز سر ده عوه تیک که بانگ نه کراییت، خه تیبی به غدادی له و باره یه وه کتیبیکی داناهه باسی خراپی نه و کسانی کرد وه به بی نه وهی بانگ بکرین بز سر ده عوه تیک له خویانه وه ده چن بز نه و ده عوه ته. به دریزی هندی پووداوی له و باره وه کیپاوه ته وه باسی کرد وه له کتیبکه بیدا. پاشان خوای گورد ده فرمومیت: ﴿وَلَكُنْ إِذَا دُعِيْتُ فَأَذْهَلُوا إِذَا طَعِمْتُمْ فَأَنْتُمُ رُوا﴾ وله سه حیحی موسیمدا له نیبنو عومه ره وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغمبری خودا (علیه السلام) فرمومی: (کاتیک یه کیکتان برایه کی بانگی کرد بز نان خواردن بز شایی یان هر شتیک با قه بولی بکات).^۵ بزیه خوای گورد ده فرمومیه تی: ﴿وَلَا مُسْتَغْسِلٌ بِجَهِنَّمِ﴾ واته: وک نه وهی که پوویدا له و سی که سه و دریزه یان دا به قسمی کردن، خزیان له بیر چووه وه هم تا

^۱ فتح الباری (۸/۳۸۸).

^۲ النہانی فی الکبری (۶/۷۵)، فرمومه دیده کی سه حیحیه.

^۳ مسلم (۴/۱۷۱).

^۴ الطبری (۲۰/۳۰۶).

^۵ مسلم (۲/۱۰۵۳).

پیغامبر ریان (علیه السلام) ناره‌حهت کرد، و هک خوای گهوره دهه رمومیت: «إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي الَّتِي فَيَسْتَأْتِي، مِنْكُمْ» و تراوه: مه بست پی، چووینانه بز مالی پیغامبر (علیه السلام) بهی نهودی نیزنسی لی بخوانن، که پی ناخوش بوروه دلگرانی کردوه به لام حزی نه کردوه پیگریان لی بکات له بر زند به شرمی خری تا خوای گهوره قورنیانی نارده خواره وه قده‌غمی کرد لیيان، بزیه خوای گهوره دهه رمومیت: «وَاللَّهُ لَا يَسْتَأْتِي، مِنَ الْحَقِّ» و اته: خودا له قسی پاست وتن شدم ناکات و سرزه‌نشتی کردن و لانه پی هینان. پاشان خوای گهوره دهه رمومیت: «وَإِذَا سَأَلُوكُمْ مَمْنَعًا فَتَلُوْهُنَّ مِنْ وَكَهْ جَاهِبَ» و اته: و هک چون قده‌غم کرد لیitan که بهی نیزن نه چنه مالی پیغامبر (علیه السلام) هربه همان شنیو هرگیز سهیری هاوسره کانی مکن، با یه کلاک له نیوہ کاریکی نقد گرنگیشی هبیت، بیه‌ویت لیيان وهرگریت، له پشت په‌ردوه نه‌بیت داوایان لی نه‌کات.

قدده‌غم کردن ظازاردانی پیغامبر (علیه السلام) او باسی ریزی تایله‌تی هاوسره‌مکانی له لای مسلمانان خوای گهوره دهه رمومیت: «وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذِنُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ، مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا» نینبو نهی حاتم پیاوایه‌تی کردوه له نیبنو عه‌بیاس‌ده (به زای خوابیان لی بیت) لم تایه‌تدا: «وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذِنُوا رَسُولَ اللَّهِ» دلتیت: کاتیک نه م نایه‌ت هاته خواره وه پیاویک نیازی وابوو دوای پیغامبر (علیه السلام) هندی له خیزانه کانی ماره بکات. پیاویک وتی به نه‌بو سوفیان: ئایا نهود عائیشه برو؟ پیاووه که وتی: وايان باس کردووه.^۱ موقاتیلی کوبی حییان و عبدووه‌همانی کوبی زهیدی کوبی نه‌سلمه‌میش هر وايان وتووه.^۲ هر به سنه‌دهوه باس کراوه له سودیوه که حرامه و نایبیت بیز له شتی وا بکنه‌وه. بزیه همو زانایان به گشتنی کون له‌سر نهود که دوای مردنی پیغامبر (علیه السلام) حرامه و کس بزی نیه دوای خری هاوسره کانی ماره بکات. چونکه نهوانه له دنیا قیامه‌تدا هاوسری پیغامبرن و (علیه السلام) دایکی مسلمانان و هک له پیشه‌وه باسمان کرد. خوای گهوره ئه و نیازه‌ی نزد به لاهه گهوره و کران برو، بزیه به توندی هره‌شی کردووه له‌سری. پاشان خوای مهزن دهه رمومیت: «إِنْ بُدُوا شَيْئًا أَوْ تُخْفُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ يَعْلَمُ كُلَّ شَيْءٍ» و اته: ئه‌گه هر شتیک ناشکرا بکن و بیلین یان بیشارنه‌وه له دلثاندا نهود به پاستی خوا

^۱ الدر المنشود (۶/۶۴۲).^۲ الطبری (۲۰/۳۱۶).

زانایه به همو شتیک. و هک له نایه تیکی تردا فرموده تی: «يَعْلَمُ حَائِنَةً الْأَعْيُنِ وَمَا تَخْفِي الصُّدُورُ»^۱ واته: خوا دهزانیت به ناپاکی چاوان و هرجی دلان دهیشارنه وه.

«لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي مَا بَيْهُنَّ وَلَا أَبْنَاهُنَّ وَلَا إِخْرَجُوهُنَّ وَلَا أَبْنَاءَ أَخْوَتُهُنَّ وَلَا نِسَاءُهُنَّ وَلَا مَا
مَلَكَتْ أَيْنَهُنَّ وَلَا قَنِينَ اللَّهُ أَكَّ اللَّهُ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَقْ وَشَهِيدًا»^۲

نه و که سانهی که واجب نیه زن پوپوشی بوبکات له کمس و کار

خوای مهندن ده فرموده تی: «لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي مَا بَيْهُنَّ وَلَا أَبْنَاهُنَّ وَلَا إِخْرَجُوهُنَّ وَلَا
أَبْنَاءَ أَخْوَتُهُنَّ وَلَا نِسَاءُهُنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْنَهُنَّ وَلَا قَنِينَ اللَّهُ أَكَّ اللَّهُ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَقْ وَشَهِيدًا»^۳
واته: (هاوسه رانی پینه مبهه) هیچ گوناهه کیان له سره نیه نه گه ربی حیجاب بن لای باوکیان و
کوبانیان و برایان و بران اکانیان و خوشکه زاکانیان و لای نافرهه تانی هاویدینیان و لای غولام و که نیزانی
خیان و له خوا برترسن به پاستی خوا چاودیرو ناگاداره به سره همو شتیکدا. کاتیک خودای مهندن
فرمانی به پوپوشین کرد له بینگانه پاشان پوونی کرد ووه توه که نهم کمس و کارانه پیویست نیه
پوپوشیان بق بیزشن و هک له سوره تی (النور) دا جیای کرد وونه توه لهم نایه ته دا که خوا ده فرموده تی:

«لَا يُبَدِّيْنَ لِإِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلِيَصْرِيْنَ بِحُمْرِهِنَّ عَلَىٰ جُبُونِهِنَّ وَلَا يُبَدِّيْنَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا

لِمَعْوَنِهِنَّ أَوْ مَابَيْهُنَّ أَوْ مَابَلَأَهُمْ عَوْنَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ عَوْنَتِهِنَّ أَوْ إِخْرَجَهُنَّ أَوْ بَيْهُ

لِأَخْرَيِهِنَّ أَوْ بَيْهُ أَخْرَجَهُنَّ أَوْ نِسَاءَهُنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْنَهُنَّ أَوْ أَثْدَعَهُنَّ غَيْرُ أُولَئِكَ الْأَرْبَاعُ

أَوْ الْطَّفَلُ الَّذِيْنَ لَمْ يَظْهِرُوا عَلَىٰ عَوْرَتِ الْنَّسْلَةِ»^۴ واته: وه جوانی خیان ده رنه خهن زیاد لهوهی که

ده ده که ویت بق میزده کانیان نه بیت یان باوکیان یان باوکی میزده کانیان یان کوبه کانیان یان کوبی

میزده کانیان یان برآکانیان یان کوبی برآکانیان یان کوبی خوشکه کانیان یان نافرهه تانی نیماندار یان

که نیزه که کانیان یان نه و شوینه که وته و پیاوشهی که بی نیازن له نافرهه (وهک خزمه تکارو پیو

نه خوش که ناره نبوی ثنو و میردایه تیان نیه)، یان نه و منداله کوپانهی که ناکایان له لش (عه ورهت) ی

نافرهه تان نه بیت و بالغ نه بوبین. نهم نایه تهی سوره تی (النور) زیانتری باس کرد ووه لهم نایه تهی

سوره تی (الاحزاب) له پیشنه وه مانامان کرد و له سره پیشنه شنی پیویست ناکات لیرهه دا دووبارهی

بکهینه وه. نیبنو جه ربر پیوایه تی کرد ووه له شه عبی و غیکیمه وه لهم نایه ته دا: «لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي

^۱ الفافر (۱۹).

^۲ النور (۳۱).

«اباً سَائِئَنَّ» هندی ل پیشینه کان و تقویانه: له برقی مام و خال باس نه کراوه؟ شه عبی و عیکریمه ده لیت: چونکه خال و مام و سفیان ده کن بُ کوپه کانیان، بُ یه (شعی و عکریمه) لایان مه کروه که زن پوشک له سه رخوی لابریت له لای مام و خالدا.^۱ و ده فرموموت: «وَلَا نَسَائِئِنَّ» مه بست پیش پیشنه له لای زنان مسلمان، «وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ» مه بست پیش که نیزه که، سه عیدی کوپی موسیب ده لیت: تنهها مه بست پیش که نیزه که، نیبنو تهی حاتم پیوایتی کردوده. خوای که ورده ده فرموموت: «وَأَنَّفِينَ اللَّهَ إِنَّكَ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَقٍ وَ شَهِيدًا» واته: له کاتی تنهایی و ناشکارا له خوا برتسن چونکه خودا شایته له سه ره مو شتیک، هیچی لی ون ناییت، چاودیره و ناگای لیتیان.

«إِنَّ اللَّهَ وَمَلَكُوكَتَهُ يَصْلُونَ عَلَى النَّقِيَّةِ يَكَاهُ الظَّرِينَ إِمَّا مُؤْمِنُوا صَلَوَاعَتِهِ وَسَلَّمُوا أَسْلِيمَانَا»^۲
فرمان دان به سلاوات دان له سه ره پیغامبر (صلی الله علیہ وسلم)

خوای مه زن ده فرموموت: «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَكُوكَتَهُ يَصْلُونَ عَلَى النَّقِيَّةِ يَكَاهُ الظَّرِينَ إِمَّا مُؤْمِنُوا صَلَوَاعَتِهِ وَسَلَّمُوا أَسْلِيمَانَا» واته: به راستی خوا و فریشتہ کانی سه لاوات دهدن له سه ره پیغامبر (صلی الله علیہ وسلم) نهی واتهی که باوه پستان هیناوه نیوه ش سه لات و سلامی نزدی له سه ره بدنه. بوخاری ده لیت: نبولعالیه ده لیت: (صلات الله) واته په سه نیدانی خودا بُ پیغامبر (صلی الله علیہ وسلم) له لای فریشتہ کان. په سه نی فریشتہ کانی واته: دو عابق کردن، نیبنو عه بآس ده لیت: (يَصْلُونَ) واته: داوای بهره کتی بُ ده کن.^۳ بوخاریش هر بهم شیوه یه پیوایتی کردوده لیتیان. تیرمیزی ده لیت: پیوایت کراوه له سو فیانی سه دری و هندی له زانیانی تریشه و تقویانه: په سه نی خوا، واته: به زمی خودا، په سه نی فریشتہ یش واته: داوای لیتیوردن بُ کردن.^۴ فرموده هی موت و اتر له پیغامبره و (صلی الله علیہ وسلم) پیوایت کراوه که فرمانی داوه به مسلمانان سلاواتی له سه ره بدمن و چونیتی سلاواته که شی فیز کرد و دن و نیمه یش هرچنده خوا بدمان ناسان بکات به یارمه تی خوا بستان باس ده کهین. بوخاری پیوایتی کردوده له تفسیری نهی ثایت داده که عبی کوپی عوجره و (عجرة) ده لیت: وتران: نهی پیغامبری خودا (صلی الله علیہ وسلم) له باره سه لام کردن و ناگادری بسوین، نهی سه لاوات دان چونه؟ پیغامبر (صلی الله علیہ وسلم) فرمومی: (بلین: اللهم، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمِ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ،

^۱ الطبری (۳۱۸/۲۰).^۲ فتح الباری (۳۹۲/۸).^۳ تحفۃ الاحزبی (۶۱۰/۲).

اللهم، بارک علی محمد وعلی آل محمد کما بارکت علی آل إبراهیم، إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ).^۱ وہ نیمامی نے محمد پیوایتی کردووہ لہ نہ بو لہ یلاوہ دہلتیت: کہ عبی کوپی عوجہ پیتی گے یشت و وتنی: ؑاپا دیاریہ کت پینشکش بکھم؟ پینغہمبہری خودا (للہ) هاتھ دہرہوہ بتو لامان وتمان: ؑاپی پینغہمبہری خودا (للہ) زانیمان چون سلامت لی بکین، ؑاپی چون سلامات لہ سمر بدھین؟ فرمومی: (بلین): اللهم، صلّ علی محمد وعلی آل محمد کما صلیت علی آل إبراهیم، إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ اللهم، بارک علی محمد وعلی آل محمد کما بارکت علی آل إبراهیم، إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ).^۲ نہ فرمودہ یہ زانیمانی فرمودہ لہ کتبہ کانیاندا هیناویانہ بے چند پیگاں جزو اچور. فرمودہ یہ کی تر: بخماری پیوایتی کردووہ لہ نہ بو سعیدی خودہ ریه وہ (پہزادی خوای لی بیت) دہلتیت: وتمان ؑاپی پینغہمبہری خودا (للہ) ؑاپہ شیوهی سلام کردنے لیت، ؑاپی چون سلامات بدھین لہ سمرت؟ فرمومی: (بلین: اللهم، صلّ علی محمد عبدک ورسولک، کما صلیت علی آل إبراهیم، وبارک علی محمد وعلی آل محمد کما بارکت علی آل إبراهیم) نہ بو سالٹ دہلتیت لہ لہیسہوہ: (اللهم صلّ علی محمد وعلی آل محمد کما بارکت علی آل إبراهیم). نیبراهیم بقی گتپائیہ وہ لہ حمزہ وہ، نیبنو ؑابی حازم و دہراوہ ردی بیان گتپائیہ وہ لہ زہیدہ وہ (واتہ نیبنو لہادی) دہلتیت: (کما صلیت علی إبراهیم، وبارک علی محمد وعلی آل محمد کما بارکت علی إبراهیم آل إبراهیم).^۳ نہ سانی و نیبنو ماجھیش هیناویانہ.^۴ فرمودہ یہ کی تر: نیمامی نے محمد پیوایتی کردووہ لہ نہ بو حومہ یہ ساعیدیہ وہ کے وتوویانہ: ؑاپی پینغہمبہری خودا (للہ) چون سلامات لہ سمر بدھین؟ پینغہمبہر (للہ) فرمومی: (بلین: ؑاپی خودا یہ بہذہی خوت پڑا وہ بسمر نیبراهیم دہلتیت (للہ) و ہارسہرہ کانی و نہوہ کانیدا، وہ ک چون بہذہی خوت پڑا وہ بسمر نیبراهیم دہلتیت (للہ) و ہارسہرہ کانی و نہوہ کانی و نہوہ کانی وہ ک چون خیرویہ رکتی خوت پڑا وہ بسمر ثالی نیبراهیم دہلتیت (للہ) تو نزد سوپاسکراوو بہرپنی).^۵ زانیمانی فرمودہ ہے مروہ هیناویانہ جگہ لہ تیرمیزی.^۶ فرمودہ یہ کی تر: موسیم پیوایتی کردووہ لہ نہ بو مہسعودی نہنساریہ وہ، دہلتیت: پینغہمبہری خودا (للہ) هات بتو لامان، نیمه لہ لای ساعدی کوپی عوبادہ دا دانیشبووین، بہشیری کوپی ساعد پیتی وہ: ؑاپی پینغہمبہری خودا (للہ)، خودا فرمانی پتکردووین

^۱ فتح الباری (۳۹۲/۸).

^۲ احمد (۴/۲۴۱)، فرمودہ یہ کی س صحیحہ.

^۳ فتح الباری (۳۹۲/۸).

^۴ النساءی (۲/۴۹)، ابن ماجہ (۲۹۲/۱)، فرمودہ یہ کی س صحیحہ.

^۵ احمد (۵/۴۲۴)، فرمودہ یہ کی س صحیحہ.

^۶ فتح الباری (۱۱/۱۵۷)، مسلم (۱/۳۰۶)، ابو داود (۱/۶۰۰)، النساءی (۲/۴۹)، ابن ماجہ (۱/۲۹۳).

که سلّاوات له سه رتی بدھین، چون سلّاوات له سه رتی بدھین؟ و تی: پیغامبر (صلی الله علیہ وسلم) بیدھنگ بسو هم تا نوات خواز بسوین که نه و پرسیاره‌ی نه کردایه، پاشان پیغامبری خودا (صلی الله علیہ وسلم) فرمودی: (لهم، صلّی علی محمد و علی آل محمد کما صلیت علی آل ابراهیم، وبارک علی محمد و علی آل محمد کما بارکت علی آل ابراهیم، فی العالمین، إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ، وَالسَّلَامُ كَمَا قَدْ عَلِمْتُ).^۱ و اته: سلام کردنیش و هک نهاده که نهیزانن نه بو داودو تیرمیزی و نسانی و نبینو جه ربیر پیوایه‌تیان کردروه. تیرمیزی ده لیت: فرموده‌یه کی (حسن صحیح).^۲

سلّاوات دان له سه رتیغامبر (صلی الله علیہ وسلم) پیش پارانه وه

نیمامی نه حمه دو نه بو داودو نه سانی و نبینو خوزه‌یمه و نبینو حیبان پیوایه‌تیان کردروه له فزالله کوبی عویبه‌ده و (ره زای خوا لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (صلی الله علیہ وسلم) گوتی لی بسو پیاویک ده پارایه وه له نویزه کیدا سوپاسی خودای نه کردو سلّاواتیشی له سه رتیغامبر نه دا (صلی الله علیہ وسلم)، پیغامبری خودا (صلی الله علیہ وسلم) فرمودی: (نه وه پهله کرد)، پاشان بانگی کردو پیش فرمودی: یان به غیری نهادی فرمودو: (نه گار یه کیلک له نیوه نویزی کرد با به سوپاس و ستایشی خوا دهست پی بکات)، پاشان سلّاوات له سه رتیغامبر (صلی الله علیہ وسلم) بادات، پاشان دوای نه وه چون حمز ده کات پیاریت‌هه و دوعا بکات).^۳

ریزی سلّاوات دان له سه رتیغامبر (صلی الله علیہ وسلم)

دیسان تیرمیزی پیوایه‌تی کردروه له نوبیی کوبی که عبده ده لیت: پیغامبری خودا (صلی الله علیہ وسلم) کاتیک سیتیه کی شه و ده برویشت هله ده ساو نه بیفرمودو: (نه خه لکین! یادی خوا بکن، یادی خوا بکن، نه مین له رزینه که هات و له رزینه که تریشی به دوادا دیت، مردن هات هاروی له گلن نه وه که تیایه‌تی، مردن هات هاروی له گلن نه وه که تیایه‌تی). نوبیه ده لیت: وتم: نه و پیغامبری خودا (صلی الله علیہ وسلم) من نزد دوعانه که، ظایا چهندیک له دوعانه دابنیم بق سلّاواتدان له سه رتی: فرمودی: (چهند مهیلت لئیه‌تی)، وتم: چواریک باشه؟ فرمودی: (چهند مهیلت لئیه‌تی، نه گر زیارت کرد، نه وه چاکتره بوقت)، وتم: دو سی نیوه باشه؟ فرمودی: (چهند مهیلت لئیه‌تی، نه گر زیارت کرد، نه وه چاکتره بوقت)، وتم: دو سی یه ک؟ فرمودی: (چهند مهیلت لئیه‌تی، نه گر زیارت کرد نه وه باشتره بوقت) وتم: هه مود دعوا کامن سلّاوات بیت له سه رتی. فرمودی: (که واته غه مباریت لی دوور نه خرتیه وه و گوناوه کانیشت بت).

^۱ مسلم (۵۰-۳۱).

^۲ أبو داود (۶۰۰/۱)، تحفة الأحوذني (۸۴/۹)، النسائي في الكبrij (۶/۴۳۶)، الطبراني (۲۰/۳۲۱)، فرموده‌یه کی سه صحیحه.

^۳ أحمد (۱۸/۱)، أبو داود (۱۶۲/۲)، تحفة الأحوذني (۴۰۰/۹)، النسائي (۴۴/۳)، ابن خزيمة (۳۵۱/۱)، ابن حبان (۳۰۸/۲)، فرموده‌یه کی سه صحیحه.

نه سپریتیوه، پاشان تیرمیزی دلیلت: نه مه فارموده یه کی چاکه (حدیث حسن).^۱ نیمامی نه محمد پیوایه‌تی کردوده له نه بوبه لحده که پیغامبری خودا (علیه السلام) پیشک هات و خوشی له نیوچوانیدا بهدی ده کرا. و تیان: نهی پیغامبری خودا (علیه السلام) نیمه خوشی له نیو چاوانتدا بهدی ده کهین، پیغامبر (علیه السلام) فرمودی: (نهو فریشته هاته لام و تی: نهی موحده مهند نایا پازیت ده کات که په روه ردگاری مه زنت ده فرمودیت به پاستی هیچ کسیک نیه سه لاؤات بدادت له سهرت له نومه تکهت مه گین من (ده) سه لاؤات داوه له سهري)، و هیچ کسیک نیه له نومه تکهت سلامت لب بکات مه گین من ده سلامت لب کردوده، و تم: بعلی).^۲ نسانیش پیوایه‌تی کردوده.^۳ پیگایه‌کی تر: نیمامی نه محمد پیوایه‌تی کردوده له نه بوبه لحده هنساریه‌و دلیلت: پیغامبری خودا (علیه السلام) پیشک به یانی کردوده دلی خوش بوبه مزگینی له نیو چاوانتدا بهدی ده کرا. و تیان: نهی پیغامبری خودا (علیه السلام) نه مرد به یانیت کردوده‌تیوه دلخوش و مزگینی له نیو چاوانتدا بهدی ده کریت، فرمودی: (به لئن نیدراویک هات بتو لام له لایه ن په روه ردگاری مه زنه و تی: کسیک له نومه تکهت یه ک سه لاؤاتی داییت له سهرت، خوا به نه و سه لاؤات (ده) چاکه بتو نووسیوه و (ده) خراپه‌ی له سهرت سپریوه‌تیوه و (ده) پله بتو به روزکردوده‌تیوه و وک خوشی و لامی داوه‌تیوه).^۴ نهم فرموده یه ش سنه ده کانی چاکه. به لام زانیانی تری فرموده نه یانه‌نیاوه. فرموده یه کی تر: موسیلم و نه بوبه داودو تیرمیزی و نسانی پیوایه‌تیان کردوده له نه بوبه هوره‌یه و (ره زای خواه لب بیت) دلیلت: پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمودیتی: (هر کسیک یه ک سه لاؤات بدادت له سهرت من خواه گهوره ده سه لاؤات ده دادت له سهري)، تیرمیزی دلیلت: نه مه فرموده یه کی چاکه راسته و هر لام باره‌یه و له عبدپه‌همانی کوبی عهوف و عامری کوبی په بیعه و عه ممارونه بوبه لحده و نه سه و نوبه‌یی کوبی که عبده پیوایه کراوه.^۵ فرموده یه کی تر: نیمامی نه محمد پیوایه‌تی کردوده له حوسه‌ینی کوبی عهله‌یه و که پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمودی: (پژو به خیل نه و که سهیه که باسی منی له لا کرا پاشان سه لاؤات

^۱ تحفه الاحوذی (۱۵۶/۷)، فرموده یه کی حسهنه، نینین تاییه نه فرمودی: مه بست به (صلاتی) بریتیله (داعی) چونکه توبیه کی دوعایه کی تاییه تی هبوشه بخوبی کردوده و پیشکیان نه پرسیاره نه کات سه بیری (جلال الانعام) نیبنولقه یعنی قهتابی بکه (ص ۷۹). (وه رگتی).

^۲ احمد (۴/۳۰)، فرموده یه کی حسهنه.

^۳ النساني (۳/۴۴)، فرموده یه کی حسهنه.

^۴ احمد (۴/۲۹)، فرموده یه کی حسهنه.

^۵ مسلم (۱/۶۰)، ابو داود (۲/۱۸۴)، تحفه الاحوذی (۲/۶-۸)، النساني (۵۰/۳).

له سه رندهات)، نهبو سه عید ده لیت: فرموده بیکی: (سلواتم له سه رندها).^۱ تیرمیزی پیوایه تی کرد و به پاشان ده لیت: نهاده فرموده بیکی چاکی غریبی راسته.^۲ فرموده بیکی تر: تیرمیزی پیوایه تی کرد و به هوره یهوده ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمودی: (داما و لوتو خولای بووه پیاویک که یادی منی له لا بکریت و سلواتم له سه رندهات، زه لیله و لوتو خولای بووه پیاویک مانگی ره مازانی به سه ردا تپه پیت و بهوات، زه لیله و لوتو به خولای چووه که سیک که باوک و دیکی به سالا چوین و نه یان خستیت به هشت). پاشان و تی: فرموده بیکی حسنی سه حیجه.^۳

کاتانی سلواتدان له سه رپیغامبر (علیه السلام)

فرمان دراوه به سه لوات دان له سه رپیغامبر (علیه السلام) له زور کات و شویندا، له و کاتانه: دوای بانگدان بق نویز و هم فرموده بیکی که نیمامی نه محمد پیوایه تی کرد و به عبادتی کوپی عمری کوپی عاسه و ده لیت: که بیستویه تی له پیغامبری خوداوه (علیه السلام) ده یه فرمود: (کاتیک گوتیان له بانگ بیزیک و برو، نه وهی نه و دهیلی نیوشه بیلین، پاشان سلواتم له سه رندها، و هر که سیک سلواتم له سه رندهات خواه گوره بدو سلواته ده سلواتی له سه رندهات، پاشان دوای و هرسیلم بق بکن له خوا، چونکه و هرسیلم شوینیکه له نار به هشتاد، بق هیچ که س نیه بق بهندیه که نه بیت له بهند کاتانی خوا، داوم وایه که نه و کسه من بم، هر که سیک دوای و هرسیلم بق بکات لاث وهی منی بق خوی دایین و حه لال کرد وه.^۴ موسیلم و نهبو داود و تیرمیزی و نهسانی پیوایه تیان کرد وه.^۵ و هر له و شوینانه سلواتیان تیدا ده دریت: چوونه ناو مزگه و تو هانته ده رهه لیس، و هک له موحه ممهدو (علیه السلام) سلایشی لی ده کرد، پاشان فرمودی: (نهی خودایه له گوناهمه کامن بوروه و ده رگا کاتانی به زمی خوتم لی بکره وه، کاتیکیش ده چووه ده رهه وه له مزگه و سلواتی ده دا له سه رموحه ممهدو (علیه السلام) سلایشی لی ده کرد) پاشان فرمودی: (نهی خودایه له گوناهمه کامن بوروه و ده رگا کاتانی پیزی خوتم لی بکره وه).^۶ و له و شوینانه تر که سلواتی تیدا ده دریت، له کاتی نویزی

^۱ احمد (۲۰۱/۱)، فرموده بیکی باشه (جیبد).

^۲ تحفه الأحوذی (۵۳۱/۹)، فرموده بیکی باشه (جیبد).

^۳ تحفه الأحوذی (۵۳۰/۹)، فرموده بیکی حسنی غریبه.

^۴ احمد (۱۶۸/۲)، فرموده بیکی سه حیجه.

^۵ مسلم (۲۸۸/۱)، أبو داود (۲۵۹/۱)، تحفه الأحوذی (۱/۸۳)، النسائي (۲/۲۵).

^۶ احمد (۲۸۲/۶)، نهاده فرموده بیکی سه نهاده کاتانی سه حیجه و پیاوه کاتانی جیبی معمانه.

مربوده‌ایه که له (الله اکبر) یه که مدا سوره‌تی فاتیحه ده خویندیت و له (الله اکبر)ی دووه‌مدا سلوات ده دریت له سر پیغمه‌بر (علیه السلام) و له (الله اکبر)ی سیه‌مدا دوعا ده کرتیت بق مردووه‌که، وه له (الله اکبر)ی چواره‌مدا ده تویریت نهی خودایه له پاداشت بی بدمان نهکی و دوای نه و توشی فیتنه‌مان نهکی. شافعی (په حمه‌تی خوای لی بیت) پیغمه‌بر (علیه السلام) بقی باس کردوه هه والی داوه‌تی که سونه‌ته کاتیک نویز ده کرتیت له سر مردووه پیش‌نیز (الله اکبر) بکات، پاشان فاتیحه بخوینتی به پنهانی له دلی خویدا، پاشان سلوات ده دات له سر پیغمه‌بر (علیه السلام) و به تایبیه‌تی دوعا ده کات بق مردووه‌که، وه له (الله اکبر)ه کاندا هیچ شتیکی تر له وانه ناخوینتی، پاشان به پنهانی له دلی خویدا سلام ده دات‌وه.^۱ نسانیش پیوایه‌تی کردوه له نهبو نه‌مامه خزی‌وه که ده لیت: له سونه‌تکانی پیغمه‌بره که.. پاشان باسی نه فه رموده‌یه کردوه.^۲ نه فه رموده‌یه له هاووه‌لکانه‌وه حوكی مرفوعی هه به، وه هر له شویننانه که سلواتی تیدا ده دریت، کوتایی دعواو پارانوه به سلواتدان له سر پیغمه‌بر (علیه السلام) تیرمیزی پیوایه‌تی کردوه له عومه‌ری کوبی خهتابه‌وه هه تسلوات نهده‌ی له سر پیغمه‌بره که (علیه السلام).^۳ معانی کوبی حارس پیوایه‌تی کردوه له نهبو قوبی‌وه له سه‌عیدی کوبی موسی‌یه‌به‌وه له عومه‌ره به مرفوعی،^۴ نه وهی زیاتر جهختی له سر کرده‌وه دوعای قونوته که نیمامی نه حمه‌دو زانایانی فه رموده و نیبنو خوزه‌یمه و نیبنو حیبان و حاکیم پیوایه‌تیان کردوه له حسنی کوبی علیه‌وه (په زای خوایان لی بیت) ده لیت: پیغمه‌بری خودا (علیه السلام) چهند و تیکی فیزکردم له قونوتدا ده لیتم: (خودایه پیم نیشان بده له کل نه وانه که پیت نیشان داون، له ش ساغ و تهندروستم بکه له کل نه وانه له ش ساغت کردون، پشتمنه که له کل نه وانه ته لیتیان په نجاوی، بیده به منیش له وهی که به خشیوت، لام بده له شه‌پانه که بپیارت له سر داوه (واته: نه سر تاوانباران هر ته خاوهن بپیارت، بپیارت به سه‌ردا نادریت، بینگمان هر که سیک ته په نای بی زهبوون ناییت، هر که سیک ته درایه‌تیت کردیت خاوهنی ده سه‌لات ناییت، پاکی و بی عیی و مهندی هر بق تزیه نهی په روه‌رده‌گارمان)، نه سائی له کتیبه‌که‌یدا نه‌مهی زیادکردوه له کوتایی دوعاکه‌دا (سلواتی خوا له سر

^۱ مسند الشافعی (۲۰۰)، نه فه رموده‌یه حاکم به سه‌حیچی داناهه و زهه‌بیش هاوپیاوه‌تی.

^۲ النسائي (۷۵/۴)، نه فه رموده‌یه حاکم به سه‌حیچی داناهه و زهه‌بیش هاوپیاوه‌تی.

^۳ تحفه الأحوذی (۱۰۰/۲)، فه رموده‌یه کی مهوقه.

^۴ تغیریت الكثاف لابن حجر (۱۳۷)، فه رموده‌یه کی مهوقه.

موجه مهدیت (علیه السلام). و هارلو کاتانه‌ی که موسته‌حبه و نزد باشه دوعای تیدا بکریت و نقد سلاواتی تیدا بدریت پذیری هینی و شوی هینی، شیمامی ش محمد پیوایه‌تی کردوده له نوسی سه‌قده‌فیه‌وه (ره‌زای خوای لی بیت) ده‌لیت: پیغمبری خودا (علیه السلام) فرمودی: (له به پیشترین پذیره کانتان پذیری هینیه له هینیدا کیانی کیشا، و له هینیدا فرو ده کریت به کله شادخاول له هینیدا نوکه‌گوره کاش پووده‌دات له و پذیره‌دا نقد سلاواتم له سر بدهن چونکه سلاوات‌کانتام پیشان دهد ری و پیم ده‌گات)، و تیان: نهی پیغمبری خودا (علیه السلام) چون سلاوات‌کانت پیشان ده‌دریت که تو پذیری، و اته: پوکاویت‌وه و نه‌ماوی پیغمبر (علیه السلام) فرمودی: (خوا حرامی کردوده و قده‌غای کردوده له سر زه‌ی که لاشه‌ی پیغمبران بخوات و له‌ناوی به‌ریت).^۱ نه‌بو دادو نه‌سانی و نیینو ماجه پیوایه‌تیان کردوده، نیینو خوزه‌یمه و نیینو حیبان و داره قوتی و نه‌وه‌ی لی کتیبی (الاذکار) دا به فرموده‌یه کی راستیان داناده.^۲

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذِنُونَ أَللَّهُ وَرَسُولُهُ، لَعَنْهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَأَعْدَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۝ وَالَّذِينَ يُؤْذِنُونَ

الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا أَكَتَ سَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْنَانًا وَأَنَّمَا مُؤْمِنًا ۝﴾

نه‌واندی نازاری خودا و پیغمبری خودا (علیه السلام) دهان له دنیا و له قیامه‌تیشدا له‌عن‌هیان لیکراوه و بی بهش کراون له به‌زهی خودا

خوای مه‌زن ده‌فه رمومیت: ﴿الَّذِينَ يُؤْذِنُونَ أَللَّهُ وَرَسُولُهُ، لَعَنْهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَأَعْدَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا﴾ و اته: به راستی که سانیک که نازاری خودا و پیغمبره کهی ده‌دهن خواه‌فرینی لی کردودون له دنیا و له قیامه‌تدا سزای پیسوکه‌یه بی‌ثاماده کردودن. خوای گوره هه‌ره‌شهه ده‌گات و به‌لیتني دادوه ده‌فه رمومیت نه و کسانه‌ی که نازاری ده‌دهن، و اته: ده‌زایه‌تی فه‌مانه‌کانی ده‌کمن و خاریکی خراپه کارین به برده‌وامی و نازاری پیغمبره کهی (علیه السلام) ده‌دهن و توانجی لی ده‌دهن و به کم سه‌یری ده‌کمن (پهنا به خوا له و قسانه‌یان) که سزای سخت و گرانیان ده‌داد. عیکریمه لهم ثایه‌تهداد: ﴿الَّذِينَ

يُؤْذِنُونَ أَللَّهُ وَرَسُولُهُ﴾ ده‌لیت: له سر و یتنه‌گران هاتووه‌ت‌خواره‌وه.^۳ و له هاردو سه‌حیجه‌که دا

^۱ احمد (۱/۱۹۹)، أبو داود (۱۲۲/۲)، حفظ الأحوذی (۵۶۲/۲)، النسائي (۲/۲۴۸)، ابن ماجه (۱/۳۷۲)، ابن خزيمة (۲/۱۵۱)، ابن حبان (۱۴۸/۲)، الحاکم (۲/۱۷۲)، فرموده‌یه کی سه‌حیجه.

^۲ احمد (۴/۸)، فرموده‌یه کی سه‌حیجه.

^۳ أبو داود (۱/۶۲۵)، النسائي (۲/۹۱)، ابن ماجه (۱/۵۲۴)، ابن خزيمة (۳/۱۱۸)، ابن حبان (۲/۱۳۲)، الترمذی (۹۷)، فرموده‌یه کی سه‌حیجه.

^۴ الطبری (۲۲۲/۲۰).

هاتووه له نبوه هوره یه و ده لیت: پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرموده: (خواه مازن ده فرمومویت: نبوه نادم نازارم دهدات قسه ده لیت به پژگار که من پژگارم، من شه و پژه ده سوپریتم).^۱ ماناکهی نبوه له کاتی نه فامیدا دهیانوت: بیوی زمانه پهش بیت ناوانشوابی به سر هیناین، کرداره کانی خودا ددهنه پال پژگارو قسهی پی ده لیت. بیکومان نبوه که پوهدات خواه گواره دهیکات و نه هی کردوه له قسانه که ده وتریت به پژگار. عوفی ده لیت: له نیبنو عباسه و (په زای خواه لی بیت) لم نایه تهدا: ﴿الَّذِينَ يُؤْذِنُونَ أَللَّهُ وَرَسُولُهُ لَعَنْهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَأَعْدَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا﴾ هاتووهه خواره و له سر نه و کسانه که لومی پیغامبریان (صلی الله علیه و آله و سلم) ده کرد له وهی که سه فیهی کچی حویهی که پی ختنه بی ماره کردوه.^۲ لم نایه تهدا وا دیاره گشتگیره همو که سیک ده گریته وه که نازاری پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) بدات به هر شیوه یه ک، هر که سیک نازاری نه و بدات، نازاری خودای گواره داوه، و هک چون که سیک گوییا به لی فرمانه کانی پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) بکات، گوییا به لی فرمانه کانی خواه کردوه.

هه رمه نه و کسانه که بوختان و تومهت هه لدبه ستن بو خاوه نباواران

خواه مازن ده فرمومویت: ﴿وَالَّذِينَ يُؤْذِنُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا أَكَتَّسْبُوا﴾ واته: وه کسانیک نازاری بیاوان و نافره تانی نیماندار ددهن بی ندوه هیچ توانیکیان کردیت، ﴿فَقَدِ احْتَمَلُوا بِهَمَنَّا وَأَثْمَانَمُّثِينَا﴾ واته: نه وه به راستی نه وانه بوختان و توانیکی ناشکرایان گرتووهه نه ست. خواه گواره ده فرمومویت لم نایه تهدا: شتی وا بیان پی ده لیت که نه وان نقد دوون بیون لیته وه خاوه نباوه ربان نه یانکردووه و هرگیز پیی هه لنه ساون، نهمه له جزوه بوختانه نزد گواره انه یه که خاوه نباوه پرچ نه یان پیاونه یانکردووه، قسهیان بی هه لدبه ستن بی نه وهی له نه او خلکیدا عه بیدارو ناشیرینیان بکن، نه و کسانه که بر نهم هه پهشهیه ده کون به نزدی نه و کسانه که بیوایان به خوداو به پیغامبره که نیه، پاشان نه و پافیزانه که به سووکی سهیری هاوه لکانی پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) ده کن، تیرو توانجیان لی ددهن که نه وان نقد دوون له و بوختانه وه که نه و پافیزانه بیان هه لدبه ستن، خواه مازن باس و وسفی چاکیان ده کات و له کوچه ری و ننساریه کان پاری بوده، کچی نه و نه قام و ده بنه کانه قسهیان پی ده لیت و به خراب باسیان ده کن، هیچ شتیک له وانه که نه وان ده لیت، هاوه لکانی پیغامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) هرگیز نه یانکردووه، سروشتبیکی خراب و جیوازیان هه یه، نبوه جیی و دسنه نه وان به خراب باسی ده کن و نبوه شی خرابه نه وان به چاکی

^۱ فتح الباری (۴۳۷/۸)، مسلم (۴/۷۶۲).

^۲ الطبری (۲۲۲/۲۰).

دہ زان و وہ سفی ده کن. نبیو داود پیوایتی کردووه له نبیو هوره بیره وہ که وقراوه: نہی پیغامبری خودا (علیہ السلام) غمیت کاردن کامه یه؟ فرمومی: (باس کردنی برایه کته به شتیک که پیش ناخوشید)، وقراوه: نہی نهودی که دهیلین بینیت تییدا هببو؟ فرمومی: (نه کار نهودی تو دهیلینی تییدا هببو نهود غمیت کردووه، خر نه کار نهودی تو دهیلینی تییدا نببو، نهود بوجختیانت بتو ملبستووه).^۱ هر بام شیوه تیمینی پیوایتی کردووه و پاشان ده لیت: فرموموده یه کی چالو پاست.^۲

﴿يَأَيُّهَا الَّذِي قُلْ لَاَزْوَجِكَ وَبَنَائِكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يَدْعُونَكَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَبِيْهِنَّ ذَلِكَ أَذْنَقَ أَنْ يُعْرَفَ فَلَا يُؤْذِنُ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَّحِيمًا ﴾٦٠ * ﴿لَئِنْ تَرَبَّى الْمُنْتَفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرْضٌ وَالْمُرْجُحُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَتَغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاهُوْرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ﴾٦١ مَلَمْعُونِينَ أَيْنَمَا يُقْفَوْا أَخْذُوا وَقَتْلُوا فَقْتِلَ ﴾٦٢ ﴿سَنَةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ حَلَوْا مِنْ قَبْلِ وَلَنْ تَعْمَدْ لِسُنَّةَ اللَّهِ تَبَدِيلًا ﴾٦٣﴾

فرمان دان به خودا پوشین

خوای گهوره ده فرمومیت: ﴿يَأَيُّهَا الَّذِي قُلْ لَاَزْوَجِكَ وَبَنَائِكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يَدْعُونَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَبِيْهِنَّ ذَلِكَ أَذْنَقَ أَنْ يُعْرَفَ فَلَا يُؤْذِنُ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَّحِيمًا﴾ واته: نہی پیغامبر (علیہ السلام) بلی به هاوسمه رانتو و به کچانتو و به نافره تانی بپوادران با عاباکانبان بدهن به سه رخیاندا (خزیان و جوانیانی پی دابرقشن) نهود نزیکتره بناسرین (به داوینپاک) تا به هزیه وه نازار نه درین و خوا لیخوشبووی میهره بانه. خوای گهوره فرمان دهدات به پیغامبر کهی (علیہ السلام) که فرمان بکات به ژنانی خاوهن باوهه ر به تاییه تی هاوسمه کانی و کچکانی له بر پیشو حورمه تیان به پوشاكه کانیان خزیان داپوشن بتو نهودی جیا بکرینه وه له ژنانی کاتی نه فامی و که نیزه که کان، (جلباب) پوشاكیکه له سه ره پیوشوه، نهمه قسمی نیینو مسعودو عویه یده و قه تاده و حسه نهی بسری و سه عیدی کوپی جوبه یرو نیبراهیمی نه خه عی و عه تای خوراسانی و کسانی تریشه له جیئی پوشاكی (عابای) نه مهربه. جه وهه ری ده لیت: (الجلباب) واته: داپوشه، عدل کوپی نبیو تله لجه ده لیت: له نیینو عه باسه وه (رہ زای خوايان لی بیت) خوای گهوره فرمانی داوه به ژنانی خاوهن باوهه بان کانیک له مال ده رجونن بتو پیویستیک با ده مو چاویان داپوشن له سه ره یانه وه به پوشاكیکه که تنهها چاویکیان ده ریخه.^۳ واته: به چاویکیان بپوان، موحده مددی کوپی سیرین ده لیت: پرسیارم کرد له عویه یده سه لمانی له بارهی نهم تایه توه

^۱ ابو داود (۱۹۲/۵)، فرموموده یه کی سه صحیحه.

^۲ تحفه الاحوذی (۶۲/۶)، فرموموده یه کی سه صحیحه.

^۳ الطبری (۲۲۴/۲۰).

که خوای گواره ده فرموده است: «بِيَدِنَكَ عَلَيْنَ مِنْ جَلَلِيهِنَّ» ده لیت: سه رو ده م و چاوی داده پیشیت
ته نهای چاوی چه پی ده رده خات. ^۱ و ده فرموده است: «وَإِلَكَ أَدْنَاهُ أَنْ يُعْرِفَ فَلَا يُؤْذِنُهُ» واته: ئامه باشتره
بۇ ئوان ئىگە رايان كرد باش ده ناسرين و ده زانريت كەنیزەك نين و لە ژنانى كاتى نەقامى
جيادە كىرىنه و، پاشان خواي مەزن ده فرموده است: «وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَّحِيمًا» واته: خودا لە تاوان
خوش دە بىت و دلۋانە لە وەئى كە كىدوپيانە لە كاتى نەقاميدا و هېيغ شارە زايىھە كيان نە بىووه لە وە
بارە بىھە وە.

نگاداری و همراهش کردن له دوو رووه خرا په کاره کان

پاشان خوای گوره هرچه شه له دویجهوه کان ده کات نه وانه که خویان به مسلمان ده رده خن و
له دلدا خوانه ناسن ده فه رمومیت: ﴿لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنَذِّقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ﴾ واته: به راستی
نه گار کوتایی نه هین دویجهوه و کسانیک له دلیاندا نه خوشی هدیه، عیکریمه و کسانی تریش ده لین:
مه بست به ﴿وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ﴾ لیره دا داوین پیس سکانه.^۲ ﴿وَالْمُرْجَفُونَ فِي الْمَدِينَةِ﴾
پروپاگانده چیه کان له مدینه دا، واته: نه و کسانه که ده لین نه وا دوژمن هات، نه و چه نگ
مه لکیرسا! نه و قسانه، درجن و له خویانه و هملی ده بستن، نه گار وا ز نه هین ده و قسانه و نه گا پریته وه
بوق سهر هدق، ﴿لِغَرِيْبَتَكَ بِهِمْ﴾ واته: نیمه تو هان دده دین به جه نگ کردن له دزیان، عملی کوبی
نه بوب تله ده لیت: له نیینو عه باسه وه (رهنای خوای نه بیت) ده لیت: له ناکامدا تو زال ده که دین
به سه ریاندا، قه تاده ده لیت: له ناکامدا تو تقیدیان پی بینی و له ناویان بیهی.^۳ سودی ده لیت: به تو
ده رسیان داده ده دین، ﴿ثُمَّ لَا يُجَاهُوْنَكَ فِيهَا﴾ واته: پاشان له و شاره دا ناتوان بینه هاویت،
﴿لَا قَلِيلًا﴾ واته: ماوه یه کی که م نه بیت. خوای گوره ده فه رمومیت: ﴿مَلَعُونِينَ أَيْمَانًا تُفْعَلُوا
أَجْدُوا وَقْتِلُوا تَقْتِيلًا﴾ واته: نه وانه نه فدین لیکارون له هر کوئی به رده است که وتن به دیل ده گیرین و
هر به کوشن ده کوژیت. پاشان خوای گوره ده فه رمومیت: ﴿شَنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ حَلَوْا مِنْ
قُلُلِ﴾ واته: شیوه هی کاری خودا ب دویجهوه کان کاتیک که یاخی بوبین و ده ستیان داییته خوانه ناسی و

الطبى (٢٢٥/٢٠).

الطبعة، (٢٠/٣٢٦).

الطبعة (٢٠/٣٢٨)

الطبعة الأولى (٢٠١٨/٣٢)

سورةٰ تٰ الْأَعْزَابِ ۝
بِهِ شِيمَانٌ نَّبُوْيَنَهُ وَهُ، خَلُونَ بَاوهُرَانِي زَالَ كَردووَهُ بَهْ سَرِيَانِداوَ تَهْ فَرُوتُونَايَانَ كَردوونَ وَ لَهْ نَاوِيَانَ دَاعِنَ،
﴿وَلَنْ يَحْدَدَ لِسْنَةَ اللَّهِ تَبَدِّيلًا﴾ وَاتَهُ: شِيتَوانِي كَارِبِيَارِي خُودَا كَرِدانِي بَهْ سَرِدا نَاهِيَتُو هَرَهْ وَامَهُ.

﴿هِيَسْكَنُ النَّاسَ عَنِ الْسَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يَدْرِي كَيْ لَمْلَ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا﴾ ۲۶
الْكَفَرِينَ وَأَعْدَدَ لَهُمْ سَعِيرًا ۲۷ خَلِيلِي فِيهَا أَبْدًا لَا يَحْدُثُونَ وَلَيْا وَلَا تَصِيرُ ۲۸ يَوْمَ تَقْبَلُهُمْ فِي أَنَارٍ
يَقُولُونَ يَلَيَّتَنَا أَطْعَنَ اللَّهَ وَأَطْعَنَ الرَّسُولًا ۲۹ وَقَالُوا رَبِّنَا إِنَّا أَطْعَنَا سَادَتَنَا وَكَبَرَانَا فَأَضْلَلُنَا السَّبِيلًا
رَبِّنَا مَا تَرِيمُ ضَعْفَتِنِي مِنْ الْعَذَابِ وَالْعِنْمَ لَنَا كِبِيرًا ۳۰﴾

کَهْ سَنَازَانِيَتْ بُرُوشِي قِيَامَهَتْ کَهْ دِيَتْ خُودَهِي مَهْزَنْ نَهْ بَيْتْ

خَوَى گَورَهْ دَهْ فَهْ رَمُوْيَتْ: ﴿هِيَسْكَنُ النَّاسَ عَنِ الْسَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ وَاتَهُ: نَهَى مُوحَمَّدَ
(صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) خَلَكَ پَرْسِيَارَتْ لَيْ دَهْ كَنْ دَهْ بَيَارَهِي بَهْ رِيَابُونِي پَدْنِي قِيَامَتْ بَلَى زَانِيَنِي نَهُو بَقْدَهْ تَهْنَهَا لَاي
خُودَاهِي، وَهُوكَ خُودَاهِي گَورَهْ فَهْ رَمُوْيَتْ لَهْ سُورَهْ تِيكَهْ لَهْ مَكَكَهْ هَاتَوَهْ تَه
خُوارَهِهِ، بَلَامَ نَهَمْ سُورَهْ تَهْ لَهْ مَهْدِيَهِ هَاتَهْ خُوارَهِهِ، بَلَامَ خَوَى گَورَهْ هَهَا وَالَّى دَاهَهْ تَه
وَلَامَ دَاهَهْ تَهْ کَهْ هَرَ خُودَاهِهِ دَهْ زَانِيَتْ کَهْ بَقْدَنِي قِيَامَتْ دِيَتْ، بَلَامَ خَوَى گَورَهْ هَهَا وَالَّى دَاهَهْ تَه
کَهْ نَزِيَكَهْ وَلَوَانِيَهِ بَهْ زَوَانِهِ بَيْتْ، خَوَى مَهْزَنْ دَهْ فَهْ رَمُوْيَتْ: ﴿أَقْرَبَتِ الْسَّاعَةُ وَإِنَّكَ أَقْرَبَ الْقَمَرَ﴾^۱
واتَهُ: وَهُ بَقْدَنِي دَوَانِي نَزِيَكَهْ بُوْيَهِهِ وَمَانِگَ لَهَتْ بُوْوَهِ، وَهُ فَهْ رَمُوْيَتْ: ﴿أَقْرَبَ لِلْأَنْسَابِ حَسَابُهُمْ وَقُمْ
فِي عَفْلَةِ مُعْرِضُونَ﴾^۲ وَاتَهُ: لَيْپَرْسِيَنَهُ وَهِيَ خَلَكَنِي نَزِيَكَهْ بُوْيَهِهِ بَلَامَ نَهَانِ لَهِ بَنِي نَاكَابِيَهِ وَغَفَلَتَدا
پَشْ تِيكَهِهِ بُوْوَهِهِ رَكِيَنَهِ لَهِ ثَانِيَنِي خَوَهِ، وَهُ فَهْ رَمُوْيَتْ: ﴿أَقْرَبَ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا سَتَعْجِلُهُ﴾^۳ وَاتَهُ: نَهَا
فَهْ رَمَانِي خَوَهِ بَهْ سَرِزَادِيَانِي هَاتَهِ بَقِيَهِ پَهَلَهِ مَهْكَنَهِ لَهِ هَانِتِنِي.
نَهَرِينَكَرَدنَهِ لَهِ خَوَانِهِ نَاسَانَ وَمَانِهِ وَهِيَانَ لَهِ نَاوَ نَاكَرَدا تَاهَهَتَاهِهِ وَهَا وَرَوَ دَاخَوَ خَهَهَ تَبَارِيَانَ لَهِ
دَوْزَهَ خَدا

خَوَى گَورَهْ دَهْ فَهْ رَمُوْيَتْ: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَمَنِ الْكَفَرِينَ﴾ وَاتَهُ: بَهْ رَاسَتِي خُودَاهِهِ فَرِينَی لَهِ بَيَيَا وَهِهِنَ
كَردووَهِ، ﴿وَأَعْدَدَ لَهُمْ سَعِيرًا﴾ وَاتَهُ: لَهُ بَقْدَنِي قِيَامَتِهِ خُودَا نَاكَرِي بَهْ كَلَبِهِي بَقِيَهِهِ نَاماَدَهِ كَردوونَ، پَاشَانَ

۱ القمر (۱).

۲ الأنبياء (۱).

۳ التحل (۱).

دفه‌رمویت: ﴿ خَلِيلِنَ فِيهَا أَبَدًا ﴾ واته: تبیدا ده میتنه و به بردوه اومی تاهه‌تایه، هرگیز لئی نایه نه ده ره و کوتایش به زیانیان نایه نه له ناویدا، ﴿ لَا يَحْدُونَ وَلَيْسَا لَا نَصِيرُ ﴾ واته: هیچ کسیش نایه نه هاوریانه و یارمه‌تیان بدات و پزگاریان بکات له و نازارو ناپره‌تیه که تبیدا ده زین، پاشان

دفه‌رمویت: ﴿ يَوْمَ تُثْلِبُ وُجُوهُهُمْ فِي الْأَنَارِ يَقُولُونَ يَنَاهَتَنَا أَطْعَنَا اللَّهُ وَأَطْعَنَا الرَّسُولُ ﴾ واته: کاتیک به سه ده مو چاویاندا به ناو ناگردا راده‌کیشیرین و نم دیو نهودیویان پنده‌کرتیت، نا بهو حالت و نه لین: خوزگه له دنیادا گوپرایه‌لی خوداو بر فه‌رمانی پیغامبره‌کهی (علیه السلام) بوبنایه. و هک خودای گوره باسی زیانیان ده کات کاتیک له گوپه‌پانی قیامه‌تدا ناماوه ده کرین و ده وستیتین ده فه‌رمویت:

﴿ وَيَوْمَ يَعْصُمُ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَكُفُّلُ يَنَاهِيَتِيَ الْخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَيِّلًا ﴾^{۲۷)} يَنَاهِيَتِيَ لَيْتَنِي لَمْ أَغْنِدْ فَلَلَّا
خَلِيلًا^{۲۸)}

﴿ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الْذِكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَنُ لِلْإِنْسَنِ خَذُولًا ﴾^{۱)} واته: و ه پیغامبره که ست‌مکار قه‌پ ده کات به هردو دهستی خویداو ده لیت کاشکای له گهان پیغامبره ردا (علیه السلام) پیگای پاستم بگرتایته بهر، نای تیاچوون بدم، خوزگه فلان کسم نه کردایه به هاوه و خوش‌ویستی خومن، به پاستی نه و کسه‌ی کردم به هاوه‌ل منی له قورنان ویل کرد دوای نه وهی قورنانم پس گهیشت باوه‌رم پس نه هیتنا و شهیتان همیشه پشت تیکه رو پشت به رده ره بق ناده میزاد. نه نایه‌تهد و هک نه نایه‌تهدیکه ده فه‌رمویت: ﴿ رَبِّيَا يَوْدُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ﴾ واته: نه وانهی که بیباوه‌ر بون نقد جار ناوات ده خوانن کاشکای مسلمان بونایه. هر بهم شیوه‌یه له نم نایه‌تدا خوای گوره باسی کردون که خوزگه‌یان ده خواست که له فه‌رمانی خوداو پیغامبره‌کهی (علیه السلام) ده رنه‌چوونایه له زیانی دنیادا. پاشان دفه‌رمویت: ﴿ وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطْعَنَا سَادَتَنَا وَكَبَرَةَ نَا فَأَضَلُّنَا أَسْبِيلًا ﴾ واته: و ه ده لین: نهی په‌روه ردگارمان به پاستی نیمه به گویی سه‌ران و گوره کاندان کرد نیتر له پیگای پاست گومراپیان کردين. (تاوس) ده لیت: ﴿ سَادَتَنَا ﴾ واته: پیاوماقولان. ﴿ وَكَبَرَةَ نَا ﴾ واته: زانایان، واته:

شویتی پیاوماقولان و زانایانی خومن که وتنی و سه‌ریان لیمان شیواند. پاشان دفه‌رمویت: ﴿ رَبَّنَا
مَا تَهِمُ ضَعْفَنِي مِنْ الْعَذَابِ وَلَعْنَهُمْ لَعْنَا كِبِيرًا ﴾ واته: نهی په‌روه ردگارمان! دوو به رامبه سرزیان بده و بهر نه فربینی گوره‌ی خوتیان بخه. ته براونی پیوایته کردووه له نهبو رافیعه‌وهله باسی نه وانهی که له گهان عله‌لیدا (په‌زای خوای لی بیت) بون له شهره کانیدا که یه‌کنیکیان حه‌جاجی گوری عه‌مری گوری

^۱ الفرقان (۲۹-۲۷).

^۲ الحجر (۲).

غه زنیه، له وکاته بیو بیو نه بیونه ده بیوت: نه کومه لئی نه نساریه کان! ده تانه ویت کاتیک که
چونه بدر باره گای خواه گه ورده بلین: **﴿رَبَّنَا إِنَّا أَطْعَمْنَا سَادَتَنَا وَكُلَّمَا تَأْفَضُلُونَا أَسْبِلَنَا﴾** ٧٦

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ مَذَدُوا مُوسَى فَبَرَأَ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ﴾

جوونه کان بوختانیان (دروان) بُو موسا هه لَدَهیه است

خوای مهند دفه رمومیت: ﴿ يَكْتُبُهَا الَّذِينَ مَأْتُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ مَأْذُوا مُوسَىٰ فَبَرَأَ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِهًّا ۚ ۝ وَاتَّهِيَ نَهْوَانِي باوه پرتان هیناوه و هک نهون که سانه مه بن که موسایان نازاردا جا خوا موسای پاک کرد و هله دهیانوت موسای لای خوا پیزنو پله هه ببو. بوخاری پیوایه تی کرد وووه له (احادیث الانبیاء) دا، له نهبو هوره بیره و ده لیت: پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) فه رمومیه تی: (موسای سلامی خوا لی بیت) پیاویکی نقد به شدم ببو هه میشه خوی داده پیشی و هیچ شوینیک له له شی نده بینزار ده رنه ده کوت له بدر زور به شرمی خوی، هندی له جووله که کان نازاریان ده داو دهیانوت: نهم پیاوه بزیه نهودنه خوی داده پیشیت چونکه پیستی عهیداره و ناشیرینه: یان به لکی به پیستیه ویه یان قوره یان ده رو نه خوشیه کی تربه تی، خوای مازنیش ویستی بق خلک که ای درخات که موسا هیج نات اوویه کی نیهو دوروه له وی که نهوان دهیلین: پیشیک موسا خوی به تهناها ببو، پیشاسکه کانی له خوی کرد و هله دسر به ردیک داینان، پاشان دهستی کرد به خوشوردن، کاتیک خوی شورده پیشت بق لای جله کانی بق نهوده هملی بگریت و له بدری بکات به ردکه جله کانی بردو پفاندی موسا کاچونه که ای هله لیک له جووله که کان، چاویان پیکوت به پوتو که جوانترین که سیلک به ردکه جله کانم تا که یشت کومه لیک له جووله که کان، چاویان پیکوت به پوتو که جوانترین که سیلک ببو که خودا دروستی کرد ببو، خودا پاکانه ای بق کرد له وی که هله لیانبه ستبوو، به ردکه راست ببو و موسا جله کانی لی و هرگز توه و به کاچونه که ای کیشای به به ردکه دا، به همی نه و لیدانه ای موساوه له سی یان چوار یان پیتنج شوین به ردکه پییه و دیار ببو، بزیه خوای مه زن دفه رمومیت: ﴿ يَكْتُبُهَا الَّذِينَ مَأْتُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ مَأْذُوا مُوسَىٰ فَبَرَأَ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِهًّا ۚ ۝ ۔ نَم فه رموموده یه بوخاری هیناوه تی موسیلمی له گلن نیه. نیمامی نه محمد پیوایه تی کرد وووه له عه بدلای کوکی مه سعوده و ده لیت: سیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) روپیش دهستکه و تکی دایبش ده کرد، پیاویکی

المعجم الكبير للطبراني (٢٢٣/٢).

فتح الماء، (٦/٥٠٢)

نه نساري و تى: نه دابهش كردن له بهر خاتري خودا نيه، و تى: پييم و ت: نه بهنده خواه و هى كه و ت ده يك يه نم به پيغمه بری خودا (ع)، نه و هى كه و ت بپيغمه بر (ع) گيرايده و ه، پيغمه بر (ع) پویي سوره هلكه پاو پاشان فرمودي: (رَهْ حَمَّهْ تِيْ خَوَالَهْ مُوسَىْ زَيَّاَرَ لَهَمَ شَازَ دَرَوْ شَارَامِيْ گَرَتْ)، بوخاري و مولليعيش پيوایه تيان کردووه له سه حيحه که ياندا.^۱ خواي گاوره دفه رموموت: (وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجْهًا) و اته: مواليه لاي خودا تقد به پيغمه تدره، حسه نه به سري ده ليلت: دوعايه لاي خودا گيرا بوروه و قه بول بوروه.^۲ هندى له زانيان و تيويانه: له بهر نه پيزه معزنه تکاي کرد بتو هارونی برای که خودا له گهلى پهوانه بکات، خواي گاوره دوعاکه کي قه بول کردو فرمودي: (وَهَبَنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَنِنَا أَخَاهَ هَرُونَ نَبِيًّا) ^۳ و اته: و له به زهبي و به خشنده بی خومان به خشيمان به (موسا) هارونی برای و هك پيغمه بر تك.

(وَتَأَيَّهَا الَّذِينَ مَأْمَنُوا أَنَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قُولًا سَلِيدًا) ^۴ يُصلِحُ لَكُمْ أَعْمَلَكُمْ وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَرْزًا عَظِيمًا) ^۵.

خواي هارون فرمان دهکات به خاون باومران که له خوا بترسن و راستگون

خواي گاوره فرمان دهکات به خاون باومران که ليي بترسن و عياده تيکي چاك و پاکي بکه ن و هك نه و هى که ده بيتين دفه رموموت: (وَتَأَيَّهَا الَّذِينَ مَأْمَنُوا أَنَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قُولًا سَلِيدًا) و اته: نه ي نه وانه باوه پتان هيتناده له خوا بترسن و پاريزگار بن و قسه اي پاست و دروست بکه ن، نه گر وايان کرد خودا به ليني داوه پيغام پاداشتی چاكيان ده داته و ه و کار ثاسانيان بتو دهکات بتو کاري چاك کردن و له توانه پيشووه کانيشيان خوش ده بيست، نه و شستانه شى که لينيان پو و ده دات له مهودوا یارمه تيان ده دات که په شيمان ببنه و ه و وازى لي بینن. و ده دفه رموموت: (يُصلِحُ لَكُمْ أَعْمَلَكُمْ وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَرْزًا عَظِيمًا) ^۶ و اته: کرده و کانتان چاك دهکات و له تاوانه کانتان خوش ده بيست و هر که س گوييپايلی خواو پيغمه بر هك کي (ع) بکات نه و ه به راستي سره که و تيکي گاوره هي به ده دست هيتناده.

^۱ احمد (۲۸۰/۱)، البخاري (۳۴۰۵)، مسلم (۱۰۶۲).

^۲ البغوي (۵۴۵/۲).

^۳ مریم (۵۲).

﴿إِنَّا عَرَضْنَا الْأُمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيَتْ أَنْ يَحْمِلُنَا وَأَشْفَقَنَا مِنْهَا وَحَلَّهَا إِلَيْنَا إِنَّهُ كَانَ طَلُومًا جَهُولًا ﴾١٧٦ ﴿يَعْذِبُ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَالْمُسْتَقْدِمِينَ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشَرِّكَاتِ وَيَسُوبُ اللَّهُ عَلَى الْمُغَيْبِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَّجِيمًا ﴾١٧٧﴾

خوای گهوره دهه رموموت: «إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبْيَكَ أَنْ يَحْمِلُنَا وَأَشْفَقَنَّ مِنْهَا وَجَهَلَهَا إِلَّا سَلَنَ إِنَّهُ كَانَ ظَلَّوْمًا جَهُولًا» واته: بینگومان نیمه سپارده مان نیشانی ناسمانه کان و زدوی و چیا کاندا هه لکرتني نامانه تی دینداریمان پیشنبیار کرد بیویان به لام هیچیان پانی نه بیوون که هه لی بگن و ترسان له نه مانه ته که چی ناده می نه سپارده که هه لکرت به پاستی نه و تذرسته مکارو نه زانه. عهوفی ده لیت له نیبینو عه باسه وه مه بست به نه مانه ته واته: به جیتینانی فرمانه کانی خوداو واژه هیتان له قهده غه کراوه کان، نه نه مانه ته ده خایه به ردہم ناسمانه کان و زه مین و گشت کیوه کان له پیش ناده م (سلامی خوای لی بیت) نه یانده تواني هه لی بگن، فه رموموی به ناده م: من نه نه مانه ته خسته به ردہم ناسمانه کان و زه مین و هه ممو کیوه کان و نه یانتواني وه ری بگن نایا تقوه وه ری ده گری به ویشه وه که له ناویه تی؟ ناده م وتنی: نه هه پهروه ردگارم چی تندایه؟ فه رموموی: نه گار چاکه ت کرد پاداشته که هه وردہ گری خن گار خرابی شست کرد توله لی ده سیتریت، ناده م وه ری گرت و خستیه نه ستوری خنی، بؤیه خوای گهوره دهه رموموت: «وَجَهَلَهَا إِلَّا سَلَنَ إِنَّهُ كَانَ ظَلَّوْمًا جَهُولًا»^۱. عه لی کوبی نه بیو تله ده لیت له نیبینو عه باسه وه: نه مانه ته واته: فه رزه کان، خوای مه زن خستیه به ردہست ناسمانه کان و زه مین و هه ممو کیوه کان نه گار جیبه جیبیان کرد خوا پاداشتیان ده دات وه، خن نه گار فه و تاندیشیان و له ناویان دا سزايان ده دات، به لایانه وه گران بیو، لیتی ترسان نه ک وه ک سه ربیچی کردن، به لکو له بیه رزد گهوره بی دینی خوا، نه وه ک نه توانن پیی هه لس، پاشان خایه به ردہم ناده م قه بولی کردو چووه ژتری به و هه ممو فرمانه که تیاپه تی وه ک خوای گهوره دهه رموموت: «وَجَهَلَهَا إِلَّا سَلَنَ إِنَّهُ كَانَ ظَلَّوْمًا جَهُولًا» واته: له بیه نه زانی و بینه زمونی ده بیاره هی فه رمانی خودا.^۲ موجاهیدو سه عیدی کوبی جوبه بیو زه حاکو و حسنه نی به سری و که سانی تریش و تنوویانه: مه بست به نه مانه ته فه رزه کانه.^۳ هندیکی ترله زانايان و تنوویانه: نه مانه ته واته:
گه تراپه لی، نه عمه ش ده لیت: له نه بیو زوحاره له مه سریقه وه ده لیت: نوبه هی کوبی که عب وتنی: به شیک

الطبى (٣٣٨/٢٠)

الطبري (٢٣٧/٢٠).

الطبري (٣٣٧/٢٠).

له نهانهٔ نویه که دن شارمکهٔ پیاریزیت^۱. قهتاوه ده لیت: نهانهٔ بربیته له ثایین و فرزه کان و سنوره کانی خوا^۲. مالک ده لیت له زیدی کوبی نه سلمه وه: نهانهٔ سی شت: نویز، پذنو خوشوردن له لش پیسی، هممو نه قسانه دیایته نیه له نیوانیاندا به لکو هممویان پیکن و همموی ده گربیته وه بز به چیهینان و قهبولکردن فرمان و ازهینان له قده گره کراوه کان به مرجمی خزی، چونکه نه گهر همتسا بهو فرمانه پاداشتی ده دریته وه، نه گهر واژیشی لی هینا سزا ده دریت، مرزم قهبولی نه قهانه تهی کرد له بر لازمی و نه زانی و غمه دزی له خزی کرد، کسیک نه بیت که خودا یاریده ده ری بیت و همرو خواش یارمه تی ده ره و جیتی په ثایه. وه لهو فرموده دهی په یوهندی به نهانهٔ همیه، نه قهروموده دهی که نیمامی نه حمده پیوایته کردوه له حوزه یقه وه (په زای خوابی لی بیت) ده لیت: پینقه مبه ری خودا (علیه السلام) دوو فرموده دی بز باس کردین، فرموده دهی کیام بینی و چاوه پوانی دووه میشیان ده کم، بزی گیپاینه وه که نهانهٔ له قولایی دلی مرؤذایه، پاشان قورئان هات و زانیاریان له قورئان په یدا کردوه له فرموده ش ناگادر بون، پاشان باسی به رذیونه وه و نهانهٔ نهانهٔ بز کردین و فرموده: (مرزم جاری واهیه ده نوی نهانهٔ له دلی لاده برت، جی شوینی نهانهٔ تکه خال خال ده بیت، له پاشان جاریکی تر ده نوی نهانهٔ له دلی ده رده هینزیت، شوینی نهانهٔ تکه وهک بلوقی لی دیت. وهک چتن پشکزیه که ناگر به سه پیتدا بتلیت وه و بلوق بکات، ده بینی شوینی ناگره که به رذ بوبه توه و هیچی تیدا نیه). ده لیت: پاشان پینقه مبه ر (علیه السلام) به ردیکی بچوکی هملگرت و به سار پیتی موباره کیدا خلی کرده وه و تی: نه کاتانه خملکی وای لی دیت مامه له له گهل یه کتری ده کهن و نهانهٔ له ناویاندا نامینیت به شیوه یه کی و هما که نه لین: له فلان هوزدا پیاویکی نه مین همیه، تا وای لی دیت نه لین به پیاویک: شوپیاوه چه نده ژیره، چه نده پیاری چاکه، چه نده نازایه! که چی به نهندازهٔ ده نکه خارت له یه ک باووه له دلیدا نیه! حوزه یقه (په زای خوابی لی بیت) ده لیت: من زه مانیکم به سه ردا هات گویم لی نه بتو له گهل کامتان مامه له بکم، نه گهر موسلمان بروایه دینه کهی نه وی ده گیپایه وه که ناپاکیم به رانبر بکات، خو نه گهر گاوارو جووله که یش بروایه، به پرسیاری نه او کاره نهیده هیشت خیانه تم لی بکات، به لام نه میز وام لیهاتووه له گهل فلان و فلاندا نه بیت، له گهل که س مامه له نه کم.^۳ له هردو سه حیجه که دا هاتووه له فرموده دهی که نه عمه شوه به شیوه یه،^۴ نیمامی نه حمده پیوایته کردوه له عبدولای کوبی عمه وه (په زای خوابی لی بیت) که

^۱ الطبری (۲۲۸/۲۰).^۲ الطبری (۲۲۹/۲۰).^۳ احمد (۳۸۲/۵)، فرموده دهی کی سه حیجه.^۴ فتح الباری (۳۴۱/۱۱)، مسلم (۱/۱۲۶).

پیتفه‌مبهری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرموده: (نه‌گهر چوار شتت نیدا بیت، له‌وهی که له دنیا له دهست چروه پیتفه‌مبهر، پاراستنی نه‌مانه‌ت و پاستکنی و په‌وشت جوانی و حلال خوری).^۱

له‌نه نجامی له له‌ستوگرتقی نه‌مانه‌ت

خوای گه‌وره دهه رمومیت: (لِعَذْبَ اللَّهِ الْمُنَفِّقِينَ وَالْمُنَفَّدِتِ) واته: بزیه نه‌وهی نادهم نه‌نم نه‌مانه‌تی خسته نه‌ستری خوی تا خودا سزا نه‌و کسانه بداد له دوپیوان، واته: نه‌وانه‌ی که خویان به خاوون باوه‌پ ده‌ردہ خهن له ترسی مسلمانان که‌چی اه دلدا شوینکه و توری خوانه‌ناسان، (وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَتِ) واته: نه‌و کسانن که به ناشکارا له دلیشدا شهربیکان بز خوا داناوه و درایه‌تی پیتفه‌مبهره که‌ی (صلی الله علیه و آله و سلم) دهکن، (وَيَسُّرْ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ) واته: بز نه‌وهی په‌حم بکات بهو خاوون باوه‌رانه‌ی که بپوایان هیناوه به خوداو به فریشته‌کان و کتبه‌کان و پیتفه‌مبهره کانی (سلامی خوایان لی بیت) وه هملده‌ستن به جیب‌جهی کردنی فهرمانه‌کانی خودا، (وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا) واته: خودا له تاوان خوش ده‌بیت و دلوقانه.

تفسیری سوره‌تی (سبا)

له مه‌که‌دا هاتووه‌ت خوارمهوه

إِنَّ اللَّهَ أَلْعَزُ الرَّجُلَ

(الْحَمْدُ لِلَّهِ أَلَّا يَدْرِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ۚ) يَعْلَمُ مَا يَلْبِسُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزَلُ مِنْ السَّمَاءِ وَمَا يَمْرُغُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْعَفُورُ ۚ) ^۱

سوپاس و په‌سنه‌ی هدر بزو خوایه و په‌نهانیه کانیش هدر نه و دهیزانیت

خوای گه‌وره باسی مازنی و په‌سنه‌ی خوی دهکات، وه هدر خوی جیبی په‌سنه‌ی و ستایشه له دنیا و له دنیاش، له بر نه‌وهی که هدر خوی خاوون چاکیه و گه‌وره‌یه به سه‌ر هم‌موخه‌لکی دنیا و قیامه‌تدا، وه خاوونی گشت شتیکه و کاریه‌دهستیانه وهک له نایه‌تیکی تردا فرمومیتی: (وَهُرَّ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَمْدُ فِي الْأَوَّلِ وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَلِإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) واته: وه نه‌و خوایه که می‌یع په‌رستراویکی ترنه‌یه جکه له، هه مو سوپاس تنها بز خوایه له دنیا و له په‌نی دوایشدا وه بپیارو حکم هدر بز نه‌وه و هه مووتان بز لای نه و ده‌گه پیتریت وه. بزیه لیره‌شدا فرمومیتی: (الْحَمْدُ لِلَّهِ

^۱ احمد (۱۷۷/۲)، فرموموده‌یه کی لاوازه سنه‌ده کانی حasseh.

^۲ القصص (۷۰).

بیگومان رُوئی قیامهت دیت بُونهودی هه موو که سیک به پیکی کرداری خُوی پاداش بذیته وه نه م نایهته یه کیکه له و سی نایهته که چواره میان نیه و تییدا خواهی مازن فه رمان ده کات به پیتفه مبار (علیه السلام) که سویند بخوات به پهروه ردکاری گهورهی له سره نهودی که پیشی قیامهت دیت و بوده دات، کاتیک که هندی له بیدینه کان بپوایان پی نهده کرد و به دورویان ده زانی، یه کیک له نایهه تانه له سوده تی (یونس) دایه (سلامی خواهی لی بیت) که خواهی گهوره دهه رموموت:

﴿وَيُسْتَوِّنَكُمْ أَحَقُّ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّ إِنَّهُ لَحَقٌ وَمَا أَنْشَدَ بِمُعَجِّزِنَ﴾^۱ وَاتَّه: نَهَى مُوحَّدُ مُحَمَّدٌ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) لِتَّ
دَهْ پَرْسَنْ نَايَا نَهَوْ سَزاَيَهْ پَاسْتَهْ وَبِهِ دَيْتَ؟ پَيْيَانْ بَلَى: بَهْ لَى سَوْيَنْدَهْ بَهْ پَهْ رَهْ دَكَارَمْ بَيْگُومَانْ شَوَهْ
پَاسْتَهْ وَنَيْوَهْ نَاتَوَانِ خَوتَانِي لَيْ قَوْتَارَ بَكَهْ. وَهْ نَايَهْ تَيْ دَوْهَهْ لَهْ سَورَهْ تَيْ (الْتَّفَابِينَ) دَاهِهْ كَهْ
دَهْ فَهْ رَمُوَيْتَ: ﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ لَنْ يَعْتَوَّلُ بَلْ وَرَبِّ الْبَعْنَ مُؤْمِنُونَ بِمَا عَيْنَتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ سَيِّدُهُمْ﴾^۲ وَاتَّه:
بَيْباَوهْ پَانْ وَايَانَهْ زَانَى كَهْ لَهْ بَقَنَى دَوَيْيدَا زَينَدوُونَاكَرِيَّنَهْ وَهْ نَهَى مُوحَّدُ مُحَمَّدٌ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) پَيْيَانْ بَلَى بَهْ زَيْ
وَهَلَّا سَوْيَنْدَهْ بَهْ پَهْ رَهْ دَكَارَمْ بَيْگُومَانْ زَينَدوُودَهْ كَرِيَّنَهْ دَلَنْيَا بَنْ پَاشَانْ هَهْ وَالتَّانَ بَيْ دَهْ دَرِيَتْ بَهْ وَهِيَ
كَهْ كَرْدَوْوَتَانَهْ وَنَهَمَهْ بَقْ خَوا نَاسَانَهْ. نَايَهْ تَيْ سَيَّهَهْ مِيشَهْ نَهَمَيْهْ كَهْ دَهْ فَهْ رَمُوَيْتَ: ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لَا تَأْتِنَا أَسَاعَةً قُلْ بَلْ وَرَبِّ الْأَنْيَنَكُمْ﴾^۳ وَاتَّه: بَيْباَوهْ پَانْ وَتَيَانَ: بَقَنَى دَوَيْيمَانْ بَهْ سَرَدا نَايَتَ، نَهَى
مُوحَّدُ مُحَمَّدٌ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بَلَى (وانَّهْ) سَوْيَنْدَهْ بَهْ پَهْ رَهْ دَكَارَمْ نَهَيْهْ تَانَ بَقْ دَيْتَ. پَاشَانْ خَوا باسَيِّ
دَهْ سَهْ لَاتَيْ خَزَى كَرْدَوَهْ كَهْ بَلَكَيْهْ لَهْ سَهْ هَاتَنَ وَپَوْدَانَى بَقَنَى قِيَامَهْ تَوْ فَهْ رَمُوَيْهْ تَيْ: ﴿عَلَيْهِ الْغَيْبِ
لَا يَعْزِزُ عَنْهُ مِنْقَالُ ذَرَقٍ فِي السَّمَاءِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَضْفَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْنَبُ إِلَّا فِي كِتَابِ
مُّئِنِّ﴾^۴ وَاتَّه: خَوا زَانَى هَمْ مُو بَهْ نَهَانَهْ كَانَهْ لَهْ خَوا وَنَ نَابِيتَ قَوْسَانِي كَهْ رَهْ دِيلَيْهِ كَهْ لَهْ نَاسَانَهْ كَانَ وَ
زَهْ وَيدَاوْ بَچَوْكَتَرُو كَهْ وَرَهْ تَرَلَوَهْ نَيَهْ لَهْ كَتَيَّيَّكَى نَاشَكَرَاوْ بَوْنَدَا نَبِيتَ. مُوجَاهِيدُو قَهْتَادَهْ دَهْ لَيْنَ:
﴿لَا يَعْزِزُ عَنْهُ﴾^۵ وَاتَّه: هِيَچَيْ لَيْ وَنَ نَابِيتَ. مَهْ مُو شَتَّيَكَ لَهْ زَيْرَ چَادَيَّيَيِّ خَوايِي مَهْ زَنْدَاهِي وَنَاكَايِ
لَيَّهِتَى وَهِيَچَيْ لَيْ وَنَ نَابِيتَ، نَهَوْ تَيَسَّكَانَهِي كَهْ وَرَدَوْ خَاشَ دَهْ بَنَ وَدَهْ بَزَيْنَ وَدَهْ بَوكَيَّنَهِ وَهْ بَلَلَوَهْ بَنَهِ وَهْ
بَهْ نَانَوْ زَهْ وَيدَاوْ خَوايِي كَهْ وَرَهْ دَهْ زَانَيَتَ بَقْ كَوَيِي بَلَيَشَتَوَهْ وَهْ بَهْ لَايِكَادَا جَوَهْ بَاشَانَ وَهَدِي دَهْ هَيَّنَتَهِ وَهْ
وَهَكَ چَزَنَ وَهَدِي هَيَّنَاهِهِ وَنَاكَادَارِي هَمْ مُو شَتَّيَكَهِ. پَاشَانَ باسَ لَهْ كَارَذَانَى خَزَى دَهْ كَاتَ لَهْ
وَهَ دَيَّنَتَاهِهِ، هَمْ مُو، نَهَنَدَاهِهِ كَانَهِ، لَهْ شَمِّ، مَرَدَهْ وَرَبَّيَيِّ قِيَامَهْ تَوْ دَهْ فَهْ رَمُوَيْتَ: ﴿لَتَخْرِي الَّذِينَ

یونس (۵۳).

التفاين (٧).

الطبعة الخامسة (٢٠٣٥)

له سزای خودا، ﴿أُولَئِكَ هُمْ عَذَابٌ مَنْ رَجَحَ أَلْيَمٌ﴾^۱ وانه سزاایه کی پیسی به ژانیان پی شد دریت، یانی تا نه وانه که به ختفه ورن له خاوه نباوه ران به هرمه ند بمن و نه وانه شی به دبه ختن له خوانه ناسان جزده بهی به ژان بچیشن. وک خوای گوره فارمومیه تی: ﴿لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ الْأَشَارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَاقِيرُونَ﴾^۲ واته: دوزه خیه کان و به هاشتیه کان وک یه ک نین، به هاشتیه کان پذکارو سرکه و تقوون. وه فارمومیه تی: ﴿أَنْجَعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُقْسِمِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْمُجَاهِدِينَ﴾^۳ واته: نایا نه وانه باوه پیان هینتاوه و کرده وه چاکه کانیان کرد ووه له گمل خراپه کاران له زه ویدا وک یه کیان داده نین (له دوابیزدا، نه خیر وانه) یان پاریزگاران وک به دکاران لی ده کهین. پاشان ده فارمومیت: ﴿وَيَرِى اللَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ﴾^۴ نه مهش کار زانیه کی تره ده چیته سر نه وهی پیش خری، کاتیک که خاوه ن باوه ران نه وانه که باوه پیان هینتا به پیغامبران و (سلامی خوایان لی بیت) به چاوی خویان پیزی قیامه تیان بینی و ناکارچاکان و پیاوخرایان پاداشتی کرده وهی خویان و مرگرت که له دنیادا له کتیبی خودا له سه ریان نووسرابیوو، ثاله و کاتیه شددا دوبیاره نه لین: ﴿لَقَدْ جَاءَتِ رُسُلٌ رِّبِّنَا بِالْحَقِّ﴾^۵ واته: سویند به خوا بینکومان نیز در اوه کانی په روهر دگارمان پاستییان هینتا. جاريکی تریش پیتیان نه لین: ﴿هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾^۶ واته: نه مه نه و بلتنه یه خوای میهره بان پیسی داین و پیغامبره کانی پاستیان کرد، ﴿لَقَدْ لَيَتَّمَ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَيْهِ يَوْمَ الْبَعْثَةِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثَةِ﴾^۷ واته: سویند به خوا به پاستی نیوه له به رزه خدا به پیسی بپیار و نووسراوی خوا تا پیشی زیندو بیوونه وه ماونه ته وه نینجا نه مه پیشی زیندو بیوونه وه یه. وه لیزه شددا خوای گوره ده فارمومیت: ﴿وَيَرِى اللَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ﴾^۸ واته: نه وانه زانیاریان پیتدر اوه ده زانی ته وهی له په روهر دگارت وه هاتووه تنها نه وه پاسته و پیتموونی خلک ده کات بتو پیگای خوای زالی ستایشکارو، ﴿الْحَمِيدِ﴾^۹ سوپاس و ستایش کراوه له هامو گفتارو کردارو بہر نامه و بپیاریکدا، وه له

^۱ الحشر (۲۰).^۲ ص (۲۸).^۳ الاعراف (۴۲).^۴ پس (۵۲).^۵ الروم (۵۶).

همو شتیکا، **(الْعَزِيزُ)** واته: نوهنده خاوهن دهسه لاته، هیچ شتیک تاییته پنکرو کوسپ له پنیداو به لکو نه و زال بوه بسرا همو شتیکداو تیکی شکاندووه.

﴿ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَلْكُمْ عَلَى رَبِّكُمْ بِئْشَكُمْ إِذَا مُرِقْتُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّكُمْ لَنِي حَلْقِ جَدِيدٍ ۚ ۷ أَفَرَأَيْتَ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ حَيْثَ بَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالظَّلَالِ الْبَعِيرِ ۸ أَفَلَمْ يَرَوْا إِنَّ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفُهُمْ مِنْ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنْ شَاءُ تَخْسِفُ بِهِمُ الْأَرْضُ أَوْ تُسْقَطُ عَلَيْهِمْ كَسَفًا مِنْ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِكُلِّ عَبْدٍ مُثِيبٍ ۹﴾

بروانه کردنه خوانه ناسان به زیندو بیوونه و پاش مردن و وهلام دانه و میان

خواه مهند باسی خوانه ناسان و بینهنان دهکات که هاتنی پنچی قیامهت به دورو ده زان و گالته به پیغامبر **(صلی الله علیہ وسلم)** دهکن که باسی پنچی قیامه تیان بق دهکات و ده فرموموت: **﴿ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَلْكُمْ عَلَى رَبِّكُمْ بِئْشَكُمْ إِذَا مُرِقْتُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ ۝﴾** واته: وه نهوانه بیباوه پ بون دهیانوت: نایا پیاویختان نیشان بدھین که هوالدان پی ده دات کاتیک مردن و به ته اوی پنچین و پاره پاره بون **﴿ لَنِكُمْ لَنِي حَلْقِ جَدِيدٍ ۗ ۷﴾** واته: به پاستی نیوہ دروست ده کریته و به دروست کردنیکی تازه. نم هوالله له دورو حالت به دهن نیه: یان درقی به نه نقسی به ده م خواوه هله سیوه، یان به نه نقس نه بوروه لیس شیواوه وه خله فاوو شیت. بزیه و توویانه: **﴿ أَفَرَأَيْتَ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ حَيْثَ ۸﴾** واته: نایا نه و پیغامبر **(صلی الله علیہ وسلم)** به ده م خواوه درق دهکات یا شیته، خواه گهوره یش وهامیان ده دات و ده فرموموت: **﴿ هَلَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالظَّلَالِ الْبَعِيرِ ۹﴾** واته: بهو شیوه به نیه نهوانه وا ده زان و بزی چوون به لکو موجه محمد **(صلی الله علیہ وسلم)** نقد چاک و پاستگیره و له سر هرق، نهوانه درقند و نه فام. **﴿ فِي الْعَذَابِ ۩﴾** واته: نه خوانه ناسیه یان بوروه ته هری نهاده توشی سزا خودای گهوره ببن و **﴿ وَالظَّلَالِ الْبَعِيرِ ۹﴾** واته: نقد دورو کونه وله هرق له دنیادا. پاشان خواه مهند ناگادریان دهکات وه له توانا و ده سه لاتی خری له وهدیه نانی ناسمانه کان و زه وی و ده فرموموت: **﴿ أَفَلَمْ يَرَوْا إِنَّ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفُهُمْ مِنْ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۩﴾** واته: نه گرسه بزیه به رویوای خویان بکن بق هر شوینیک پریمن و بروان ناسمان و با سریانه وه زه مینیش له زیریانه وه یه، وه خواه گهوره له نایه تیکی تردا

دَهْرَمُوْيَتْ: ﴿وَالْأَرْضَ بَيْنَهَا يَأْتِيْنَاهَا فَرَسَّتْهَا فَيَعْمَلُ الْمَهْدُونَ﴾^١ وَاتَّه: وَهَنَاسِمَانَعَنْ بَهْسَتَی خَوْمَانْ دَرُوْسَتْ كَرْدَوْهَ وَفَرَاوَانَكَهَرَی نَاسِمَانَینْ، وَهَزَهِيمَانْ بَاخْسَتَوْهَ جَاْجَرَهِرِیَکِ چَاكِنْ، ﴿هَلَّا نَشَأْخْسِفَ لِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ سُقْطَ عَلَيْهِمْ كَسَفًا مِنْ السَّمَاءِ﴾ وَاتَّه: مَهِيلَمانْ لَتِی بَنْ بَهْنَادَ زَهْمِینَدا نَوْقِمِیَانْ دَهْکَهِینْ وَزَهْوَی قَوْتِیَانْ بَدَاتْ يَانْ پَارَچِیَهِکِ لَهَ نَاسِمَانْ دَهْخِینَهَ خَوارَهَهَ وَبَهْسَرِیَانَدا بَهَ هَرَی نَهَوَ نَاهَهَقِیَانَهَهَ کَهَ دَهِیَکَنْ، تَوَانَاشَمَانْ هَهِیَ بَهْسَرِیَانَدا بَهَلَامَ نَهَوَ سَزاَوَ تَقْلِهِیَانْ بَقَ دَهْخِینَ چَونَکَهَ تَقْدَرَ خَوْگَرَ لَیِبُورَدَهِینْ. پَاشَانْ فَهَرَمُوْيَهَتِی: ﴿هَلَّا فِي ذَلِكَ لَذِيْلَكَ عَدَدُمُنِیْبَ﴾ وَاتَّه: بَهَ پَاسَتِی لَهَوَدَا بَلَکَهَ وَپَهْنَدَهَهِیَ بَقَ هَرَ بَهْنَدَهَهِکِ پَوَولَهَ خَواَ. مَوْعِدَهَرَ دَهْلِیَتْ لَهَ قَهْتَادَهَهَوَهَهِمِنِیْبَ﴾ وَاتَّه: کَهَ پَهْشِیَانَ بَیَتَهَوَهَ، سَوْفِیَانِیَشَ دَهْلِیَتْ لَهَ قَهْتَادَهَهَوَهَهِمِنِیْبَ﴾ وَاتَّه: بَهْرَهَوَ لَایِ خَوْدَا بَکَهَ پَیَتَهَوَهَ، وَاتَّه: کَهَ وَرَدِیَوَنَهَهَوَهَ لَهَ دَرُوْسَتِیَوَنَهَهَ نَاسِمَانَهَکَانَ وَزَهْمِینَهَمَمَوَ بَلَکَنْ بَهَ گَشَتَ کَسِیَکَهَ کَهَ خَاوَهَنْ هَوْشَ وَدَلَنْ کَراَوَهَ بَیَتَ وَثَاوَهَزَ بَکَاتَ بَکَهَ پَیَتَهَوَهَ بَقَ لَایِ خَواَیِ کَهَوَهَ، لَهَسَرَ تَوَانَادَهَهَلَاتِی خَواَیِ مَهْنَزَ بَقَ زَینَدَوَوَکَرَدَهَهَوَهَیِ نَیِسَکَهَ وَپَروْسَکَهَ پَزِیَوَهَکَانَ لَهَنَادَ زَهْوِیدَهَوَ بَکَاتَهَهَنَتَنَی بَقَنَتِی قِیَامَهَتَ. چَونَکَهَ خَوْدِیَکَهَ تَوَانَایِ نَهَوَهَیِ هَبَیَتَ نَهَمَ نَاسِمَانَهَ بَهَوَ بَهْرَنَیِ وَفَرَاوَانَیِ وَنَهَمَ زَهْمِینَهَ بَهَوَهَهَمَوَوَ بَهْرَنَیِ وَنَزَمِیِ وَپَانِی دَوَوَوَوَ دَرِیَزَهَیدَا دَرُوْسَتَ بَکَاتَ، چَاکَتَرَ دَهَتَوَانِیَتَ مَرَدَوَوَ زَینَدَوَوَ بَکَاتَهَهَوَ نَهَوَهَهَ نَیِسَکَهَ پَزِیَوَهَهَ وَهَکَهَ خَرَقَی لَیِ بَکَاتَهَهَ. وَهَکَهَ خَواَیِ کَهَوَهَ فَهَرَمُوْيَهَتِی: ﴿أَوْلَى نَسَلَةِ الْأَنْوَافِ وَالْأَرْضَ يَقْدِيرُ عَلَى أَنْ يَحْلُقَ مُثْلَهُمْ بَلَکَهَ﴾ وَاتَّه: نَایَا زَاتِیَکَهَ کَهَ نَاسِمَانَهَکَانَ وَزَهْمِینَهَ بَهْدَی هَیَتاَوَهَ نَاتَوَانِیَتَ وَیَنَهَیَانَ دَرُوْسَتَ بَکَاتَ؟ بَهْلَی دَهَتَوَانِیَتَ. وَهَفَهَرَمُوْيَهَتِی: ﴿لَخَلْقُ أَسَمَّوَتْ وَالْأَرْضُ أَكَبَرْ مِنْ حَلْقِ الْأَنْوَافِ وَلَكِنَّ أَكَبَرَ أَكَبَرَ أَنَّا نَلَمَّا لَا يَعْلَمُونَ﴾ وَاتَّه: بَهَ پَاسَتِی بَهْدَیهَنَانَی نَاسِمَانَهَکَانَ وَزَهْمِیَهَ کَهَوَهَهَرَهَ تَرَهَ لَهَ بَهْدَیهَنَانَی خَلَکَی بَهَلَامَ نَتَدِینَهَیِ خَلَکَ نَهَمَ نَازَلَنَ.

﴿وَلَقَدْ أَلْيَانَا دَأْوَهَ مِنَ فَضْلِإِنْجِيَالَ أَوْفِيَ مَعَهُ وَالْأَطْيَرَ وَالَّذِيَ الَّهُ أَحْدَيْدَ ﴿٦﴾ أَنْ أَعْمَلَ سَيِّعَتَ وَقَدِيرَ فِي أَلْسِنَهَ وَأَعْصَمُهُ أَصْلِحَهَ إِنِّي بِمَا تَعَمَّلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧﴾﴾

^١ الذاريات (٤٨-٣٧).^٢ عبد الرحمن (١٢٦/٣).^٣ الطبرى (٣٥٦/٢٠).^٤ يس (٨١).^٥ القاف (٥٧).

باس پیزگرتنی خودای مهذن له داود پیغامبر (سلامانی خوای لی بیت)

خوای کهوره ده فرموموت: «وَلَقَدْ أَنْتَا دَأْوَدَ مِنَ الْفَضَّالَاتِ يَنْجِيَّا لَوْيَ مَعْمُرٍ» واته: سویند به خوا به پاستی له لاین خزمانه و به هرمه کی گوره مان به داود به خشیبوونه چیاکان و بالنه کان له گهله داود زیکرو ته سبیح بلینه وه. خوای کهوره باسی عهدو پیغامبری خزی داود ده کات که چنده پیزی لیناوه، کرد و شیوه تی به فرمانپه او خاوهن ده سه لات و لشکریکی تقدیشی پیداوه به همومو پیویستی کی جهنگه وه، و ده نگیکی گهوره و فرمخزشی پی به خشی که هر کاتیک تسبیحاتی بکردایه کیوه کانیش له گهله تسبیحاتیان ده کرد، بالنه کان له ناسمعاندا کاتیک هاتوچیان ده کرد که گوییان لی ده بسو ده و هستان و له گهله داود پیغامبر (علیه السلام) به ده نگه کانی خزیان نه و ایش ده یانگکوت وه له گهله لیدا. له فرموده سه حیدا هاتووه که پیغامبری خودا (علیه السلام) گویند له ده نگی نه بسو موسای نه شعری بسو (په زای خوای لی بیت) له شهودا قورئانی به ده نگی به روز ده خویند و هستان و گوئی لی گرت و پاشان پیغامبر (علیه السلام) فرمومی: (نَمَّه نَعْمَه يَكَيْ بَيْرَارَه لَه نَعْمَه كَانِي شَالِ دَأْوَدْ).^۱ نه بسو عوسمانی نه هدی ده لیت: کویم نه بسو له ده نگی هیچ سه رنج و (دوو ده وری خپه ده دریت به یه کدا) عودو که مانچه یه ک خوشت بیت له ده نگی نه بسو موسای نه شعری (په زای خوای لی بیت).^۲ (آری)^۳ واته: په سهنه و پاکی خوا بدنه، نه مه قسهی شینبو عه باس و مجاهیدو که سانی تریشه.^۴ (التاؤب) له زمانه و ایندایا، واته: وتنه وه، خودا فرمانتی کرد به کیوه کان و بالنه کان له گهله داود ده تسبیحاته کان بلینه وه به ده نگی خزیان. خوای کهوره ده فرموموت: «وَالَّا لَهُ الْحَدِيدَ» واته: وه ناسمعان بز نه رم کرد بسو، قه تاده و حه سهنه بسی و که سانی تریش و توریانه: پیغامبر داود (سلامانی خوای لی بیت) پیویستی به وه نه بسو که ئاسن بخانه ئاو ئاگرو به چه کوش لی بیت به لکو وه ده زنو لوولی نه دا!^۵ بزیه خوای گوره فرمومویه تی: «أَنْ أَعْمَلَ سَدِيقَتِ» واته: پوشانکی ئاسن (زیبیش) دروست بکه، نه مه پیوونیکه له خواوه بز داود پیغامبر سلامانی خوای لی بی تافیری بکات چلن زیبیش دروست بکات مجاهید نه لیت: قه تاده ده لیت: نه وه یه که مجار بسوه که خله کی دروستی بکات، چونکه له پیش نه دا ته نیاق له گان هه بسو.^۶ «وَقَدْرَ زِفَرِ الْتَّرَدِ» واته: بزمار مه کوت

^۱ مسلم (۵۴۶).

^۲ فضائل الترعان لأنبیاء عبید (۷۹).

^۳ الطبری (۲۰۷/۲۰).

^۴ الطبری (۲۰۹/۲۰).

^۵ الطبری (۲۰۹/۲۰).

به زنی پوشه که دا تاهاتوچز بکات، ئوهندەش قایم دروستی مەکه نە جولیت و بشکیت بە لکو بە ئەندازە خۆی.^۱ عەلی کوبى ئەبو تەلحە دەلتیت: لە ئىبىنۇ عەباسەو (پەزای خواى لى بیت) ﴿السرد﴾ واتە: بازنەی ئاسن، هەندىكى تر لە زاناييان و تۈوييانە: بازنەی بىزماراوى (بە بىزمار داکوترا) شىعىرى ئەم شاعيرە يان كىدووته بە لکە:

داؤد، او صنئَ السُّوَابِينَ تَبَعَ
وعلیهم مَسْرُودَتَانَ قَضَاهُمَا

﴿وَاعْمَلُوا صَلِحًا﴾ واتە: کارى چاك بکەن لە باتى ئەو بەھرانەي کە خودا پىتى داون، ﴿لَفِي إِيمَانٍ تَعْمَلُونَ بَصِيرًا﴾ واتە: من خۆم کارە كانى ئىتوھ دەبىنەو چاودىيەم بە سەرتانە وە ئاگادارى كىدارو كفتارتانەم و هيچم لى ون نايىت.

﴿وَلِسَيَّمَنَ الْرِّيحَ غُدوْهَا شَهْرٌ وَرَاحْمَهَا شَهْرٌ وَأَسْلَنَ اللَّهُ عَيْنَ الْقَطْرِ وَمَنْ أَلْجَعَ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ يَلْذِنَ رَبَّهُ، وَمَنْ يَرْجِعَ مِنْهُمْ عَنْ آتِنَا نُذْقَهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ﴾ ^(۱) ﴿يَعْمَلُونَ لَهُ، مَا يَشَاءُهُ مِنْ تَحْرِيبٍ وَتَنَزِيلٍ وَجَعَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَّاسِيَتٍ أَعْمَلُوا مَالَ دَاؤَدْ شَكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادَى الشَّكُورِ﴾ ^(۲)

پىزىگرتنى خوداي مەنن لە سولە يمان پىغەمبەر (سەلامى خواى لى بیت)

كاشتىك خواى كەورە باسى ئەو هەموو بەھرە يەيى كرد كە دابۇۋى بە داود دېتە سەر باسى كورە كەى سولە يمان (سەلامى خوايان لى بیت) كە باى بىق پام هىتنا كە بەپەكەي ھەلددەگرت، تەنها سەرلە بەيانى سى بىزىھەرى و سەرلە ئىوارەش سى بىزىھەپىتكەي دەبىرى. حەسەنى بەسىرى دەلتیت: سەر لە بەيانى دەچۈرە سەر بەپەكەي لە دىمەشقەوە دەچۈر بىق ئىستەخى لە ئەنلىكى دەخوارد، پاشان لە ئىستەخى دەچۈر بىق كابولو لەرى دەمايىەو. ئىوانى دىمەشق و ئىستەخى بە ئەندازە پىشىشتى مانگىك پىتكە بۇ بە پەلە و ئىوانى ئىستەخى كابولىش ھەرورەها. خواى كەورە دەفەرمۇۋىت:

﴿وَلِسَيَّمَنَ الْرِّيحَ غُدوْهَا شَهْرٌ وَرَاحْمَهَا شَهْرٌ وَأَسْلَنَ اللَّهُ عَيْنَ الْقَطْرِ﴾ واتە: وە بىق سولە يمان (با) مان پام هىتنا بەيانيان تا نىوەپەت پىتكائى دەبىرى و نىوەپوان تا ئىوارانىش مانگىك پىتكەي دەبىرى و مىسان بىق تواندەوە وەك كاشياو دەپەتى، شىبىنۇ عەباسو موجاهيدو عىكىرىمە و عەتاي خۇداسانى و قەتادە و سودى و مالىك دەلتىن: لە زەيدى كوبى ئەسلىم و عەبدۇپە حمانى كوبى زەيدى كوبى ئەسلىم و كەسانى ترىشەوە ﴿الْقَطْرِ﴾ واتە: مىس.^۲ قەتادە دەلتیت: ئەو مىسە لە يەمن بۇوه.^۳ هەر شتىك مەردم دروستى

^۱ الطبرى (۳۶۱/۲۰).

^۲ الطبرى (۳۶۲/۲۰).

^۳ الطبرى (۳۶۴/۲۰).

ده کات، خوای گهوره بق سوله یمانی ده رهینا (سلامی خوای لی بیت)، و ده فرموده: **﴿وَمَنْ أَلْجَنَ**
مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ﴾ واته: جنرک شمان بق پام هینا که له بر دهستیدا کاریان ده کرد به
 فهرمانی خودای مهزن، سوله یمان به ثاره زیوی خوی کوشک و هر شتیکی تری بوسیتایه پاریه کان
 بیان دروستی ده کرد. **﴿وَمَنْ يَرْغِمْ مِنْهُمْ عَنْ آئِرِنَا﴾** واته: هر کستیک لهوانه خزی لادایه و له فرمانی
 نیمه ده رچونایه، **﴿لَذِقَهُ مِنْ عَذَابِ أَسْعِيرٍ﴾** واته: نازاری توندی ناگرمان پی ده چهشت. پاشان
 خوای گهوره ده فرموده: **﴿يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ حَمْرَبَ وَتَكْشِيلَ﴾** واته: سوله یمان هدرچی
 بوسیتایه بزیان دروست ده کرد له په رستگار په یکه. **﴿حَمْرَبَ﴾** واته: کوشک و ته لاری چاک، که
 باشترین شوینی کوشک له پیشهوه، نیبنو زید ده لیت: شوینی حوانه وه و نیسراحت. **﴿وَتَكْشِيلَ﴾**
 عه تیهی عه وفی و زه ححالکو سوبی ده لین: وتنهی په یکه رسی.^۱ **﴿وَجَفَانٌ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٌ**
رَأْسِيَتِ﴾ (جواب) جه معی جابیه، واته: حوزنیک که ناوی تیدا بیت، چهندین قاپی نان خواردن وه ک
 حوزنی گهوره و چهند قازان و منجلی دامه زیار (نه جولاو له بر گهوره بیان)، **﴿أَعْمَلُوا مَالَ دَارُدَ**
شَكْرًا﴾ واته: نهی مال و که سو کاری داود شوکری خودا بکن له سهره نه و به هرانه که خودا پتی
 داون له دنیاو له قیامه تدا. وشهی (شک) چاوگه (مصدق) یان (مه فعل له) له هر دوو شیوه که دا
 بدلکهی له سهره نه وه که شوکر به کردارو به گفتارو به دلیش ده بیت وه ک نه شاعیره و تنویه تی:
أَفَادَنُكُمُ النَّعْمَاءُ مِنْ ثَلَاثَةِ
يَدِيِّ، وَلِسَانِيِّ، وَالضَّمِيرِ الْمُعْجِباً

نه بو عه بدو په حمانی سوله می ده لیت: نویز کردن شوکره، پقتو گردن شوکره، هه موو چاکه یک که
 ده یکه کی شوکره، وه مه زنترین شوکریش سوپاس و په سهنه خودایه. نیبنو جه ریر پیوایه تی کرد وه.^۲
 وه له هر دوو سه حیحه که دا هاتووه له پیغه مباری خوداوه (عليه السلام) فرموده: (خزش ویسترن نویز
 له لای خودا نویزی داوده،^۳ چونکه داود نیوه شه و ده خهوت پاشان سی یه کی هملده ساوشش یه کیش
 ده خهوت وه. وه خزش ویسترن پقتوش پقتوی داود بو له لای خودا، له بر نه وه پقتویک به پقتو ده بو

^۱ الطبری (۳۶۳/۲۰).^۲ الطبری (۳۶۵/۲۰).^۳ الطبری (۳۶۶/۲۰).^۴ الطبری (۳۶۷/۲۰).^۵ الطبری (۳۶۹/۲۰).

پیشکش به پنجه نده ببرو، و هکاتی پوچه پوچی دومن ببایه توه رای نده کرد^۱، نینوی بی حاتم ببایه تی کردوه له فوزه یله و له م نایه تدا **﴿عَمَلُوا مَا لَدُونَ شَكَرٌ﴾** ده لیت: داود پیغمه بر (سه لامی خوای لی بی) گوتیه تی: نهی پهرو در دکارم چون سوپاست بکم، که سوپاس کردن به مردیه که له خوته؟ خودای مه زنیش فرمومویه تی: نا نیستا سوپاسی منت کردوه کاتی کزانیویه به مردمه رله من و میه، **﴿فَوَيْلٌ مَّنْ عَبَدَ الشَّكَرَ﴾** به لام که میه له به نده کامن (پخوا) سوپاس گونان نمешه والدانتیکه له واقعیه خلکی تیدا نهی .

﴿فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَمْتُمْ عَلَى مَوْتِي إِلَّا دَآبَةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْ سَائِمَهُ فَلَمَّا خَرَّتِيَنِتِ الْجِنُّ أَنَّ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ أَغَيْبَ مَا لَيْسُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴾ ۱۶

مردفی سوله یمان (سه لامی خوای لی بیت)

خوای گورد له م نایه تدا باسی چونیه تی مردندی سوله یمان ده کات (سه لامی خوای لی بیت) که چون مردندی که ای له جنت کانه شاردده و که له کاری گراندا به کاری ده هینان و نهیانده توانی له فرمانی ده ریچن، چونکه سوله یمان ماوه یه کی نقد بیو خوی داببو به سه رگاچونه کهیدا و هک نینبو عه باس و موجاهیدو حسه ن و قه تاده و نزدیکی تریش له زانیان و توویانه^۲. ماوه یه کی نقد، و اته: نزیکی سالانک به سه ر عاساکه یه و ما یه و، کاتیک که موریانه دای له عه ساکه ای و خواردی، پزاو کوته سه ر زه وی، زانیان که ماوه یه کی نزد ه مردووه، جنتکه و مردوم بقیان ده رکوت که جنتکه ناکای له شتی نادیار نیه، و هک خویان ده یانوت و خلکیشیان وا تیده گهیان. بؤیه خوای گورد ده فرمومویت: **﴿فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَمْتُمْ عَلَى مَوْتِي إِلَّا دَآبَةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْ سَائِمَهُ فَلَمَّا خَرَّتِيَنِتِ الْجِنُّ أَنَّ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ أَغَيْبَ مَا لَيْسُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴾** و اته: نینجا کاتیک سوله یمانمان مراند میچ شتیک مردندی نه وی نیشان نه دان بیچگه له خوره و موریانه زه وی که دارد دسته کهی (سوله یمان) یان ده خوارد(که سوله یمان خزی داببو به سه ریدا)، نینجا کاتیک (سوله یمان) کهوت بق په ریه کان بیون بیویه و که نه گدر غهیبیان بزنیبایه له و سزا پیسو اکه ره نده مانه وه.

^۱ فتح الباری (۵۲۵/۶)، مسلم (۸۱۶/۲).

^۲ الدر المنثور (۱۸۰/۶).

^۳ الطبری (۳۷۰/۲۰).

﴿لَقَدْ كَانَ لِسَلْمًا فِي مَسْكِنِهِمْ أَيَّةً جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينِ وَشَمَائِلِ كُلُّوْا مِنْ زَرْقِ رَيْكُمْ وَأَشْكُرُوا لَهُ، بَلَدَةً طَيْبَةً وَرَبِّ غَفُورٍ ﴾١٥﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلَنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرَمْ وَدَلَّلَهُمْ بِحَسَنَتِهِمْ جَنَّتَانِ دَوَاقَ أَكْثُلَ حَمْطَرْ وَأَنْدَلِي وَشَقْعُونَ مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴾١٦﴾ ذَلِكَ جَزَّتِهِمْ بِمَا كَفَرُوا وَهُنَّ بُغَرِّي إِلَّا الْكُفُورُ ﴾١٧﴾

پیش‌ندازی‌نی خله‌لکی سبهء به بهره‌گانی خودا و سزادانیان

خواه مهمن ده فرموده است: «لَقَدْ كَانَ لِسَلْمًا فِي مَسْكِنِهِمْ أَيَّةً جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينِ وَشَمَائِلِ كُلُّوْا مِنْ زَرْقِ رَيْكُمْ وَأَشْكُرُوا لَهُ، بَلَدَةً طَيْبَةً وَرَبِّ غَفُورٍ» واته: سویند به خوا به پاستی بز خله‌لکی سبهء لهو شویندی زیانیاندا نیشانه‌یه ک له سه ده سه لاتی خودا هه بیو دوو باخات لای پاستو لای چه‌پی شوینه‌که‌یوه هه بیو پیشان ده وتراله بیزندی پهروه ردگاریان بخون و سوپاسی نه و بکان و لاتیکی پاکو خوش و پهروه ردگاریکی لیبورده‌یان همه. سبهء و لاتیکه که وتووه‌ته باشووری خلدنیاواری دودگه‌ی عهربی‌وه (واته: یه‌مهن)، سبهء ناویکه بز سه رکرده‌کان و پاشاکانی خله‌لکی نه و هریمه (توبیه‌یه کان) یش هه ریمه‌نه بیون، به‌لقيس که هاوسری سوله‌یمان بیو یه کیک بیوه لهو سه رکردانه‌ی سبهء. نه و خله‌لکه‌زدر له خوشی و خوشگوزه‌رانی بیون لهو و لاته‌دا، کشتوكال‌و باخو باعاتیکی تقدیان هه بیو، بژتویان تقد چاک بیو، خواه مهمن پیتفه‌مبه رانی بز ناردن فرمانیان پی کردن که له بیزندی خودا بخون و شوکرانه بزیر بن و به تنه خودا په‌رسن و عیباده‌تی بز بکان، بهو شیوه‌یه هه تا ماوه‌یه کی تقد مانه‌وه به ویستی خودا، پاشان سه‌ریچیان کرد لهوه که فرمانیان پی کراپو، خودایش سزای دان به لافاوی زدیان له و هه ریمه سبهء‌هه دا بلاوه‌ی پیکردن هه ریمه کی به لایه‌کدا بزدن و په‌رت‌وازه بیون، وده له دواوه به دریتی بهم زنوانه باسی ده کهین (به‌یارمه‌تی خواه مهمن). نیبنو چه‌ریر پیوایه‌تی کردووه له فهروهی کوپی موسه‌یکی غه‌ته‌فیه‌وه (په‌زای خواه لی بیت) ده‌لتیت: پیاویک وقتی: نه‌ی پیتفه‌مبه‌ری خودا (لکلک) باسی سه‌بهم بز بکه کامه‌یه؟ نایا ناوی زه‌ویه‌که به یان زنیکه؟ پیتفه‌مبه‌ر (لکلک) فرمودی: (نه زه‌ویه و نه زن، به لکو پیاویک بیوه ده کوپی هه بیوه، شهش کوپیان چوون له خو جوزام و عامیله و غه‌سسان بیون، نه‌وانه‌ی بهره و مهین چوون که‌نده و نه‌شعه‌ریه کان و نه‌زدو مازجیع و حیمیه رو نه‌نمار بیوه). پیاویک وقتی: نه‌نمار کامانه‌ن؟ پیتفه‌مبه‌ر (لکلک) فرمودی: (نه‌وانه‌ن که خسنه‌مو به‌جیله‌ش له‌وانن).^۱ تیرمیزیش پیوایه‌تی کردووه، پاشان ده‌لتیت: نه‌م فرموده‌یه چاکو

غیریب (حسن غریب). زانایانی پهچلهک ناس لهوانه موحده‌مهدی کوپی نیسحاق دهليت: ناوی سبهه عه بدوشه مسی کوپی یه شجوبی کوپی یه عربی کوپی قهحتانه بؤیه ناوی نراوه به سبهه چونکه یه کم که س بسوه لهناو عره به کاندا تالانی کرد ووه و دابهشی کرد ووه به سه ره زه کیدا، بؤیه پیتیوتراوه: (راش)، عره به کان سامانیان به (ریشا و دیاشا) ناو هینتاوه. زانایان پایان جیاوازه له سه ره قهحتانیه کان، سی پایان هدیه، پای یه کم: که له پهچلهکی نیره می کوپی سامی کوپی نوحه، وه ناکوکیشن له سه ره چونیه تی په یوهندی پهچلهکی قهحتان به نیره می کوپی سامی کوپی نوحه وه به سه ره سی (پا) دا. پای دووه: له پهچلهکی عابین که هود پیتفه مباره (سلامی خواه لی بیت) دیسان پایان جیاوازه له سه ره چونیه تی په یوهندی قهحتان به هوده وه به سه ره سی (پا) دا. پای سیتهم: له پهچلهکی نیسماعیلی کوپی نیبراهمی خه لیلن (سلامی خواه لی بیت) وه دیسان پایان جیاوازه له سه ره چونیه تی په یوهندی قهحتان به نیسماعیلی وه به سه ره سی (پا) دا. نهبو عموری کوپی عه بدولبه ری نه مری (ره حمه تی خواه لی بیت) باسی کرد ووه له کتیبه کیدا به ناوی (الأنباء على نذكر أصول القبائل الرواية). مانای نه فرموده پیتفه مباره ریش (نکل) که نه فرمومی: (کان رجلًا من العرب) واته: عره بی عاریه بن نوانه ای له پیش نیبراهمی خه لیلیه وه (سلامی خواه لی بیت) له پهچلهکی سامی کوپی نوح بیون . وه له سه ره پای سیته میش ده گه پیتنه وه سه ره پهچلهکی نیبراهمی خه لیلن (سلامی خواه لی بیت) به لام نه پایه مشهور نیه لای زانایان (والله اعلم) به لام له سه حیحی بوخاریدا ماتوره که پیتفه مباره خودا (نکل) به لای کرم‌الیک له نه سله میه کاندا تیپه پی پیمایشان ده کرد، فرمومی: (تیر بگن نه وهی نیسماعیل چونکه باوکیشтан هه تیر و هشین بوروه). (نه سله) پیش هریکی نه ساری مسلمان بیون (نه نساریه کان به نتوس و خه زه جیشه وه له غه سانیه کان بیون کله عره به کانی یه مهمن له ولاتی سه بهم) کاتیک که بلاویونه وه به ولاتاندا هاتنه مه دینه له دوای لاقاوه که سبهه که خواه مازن بزی ناردن نه مان هاتنه مه دینه وجیگر بیون و هندیکیشیان چوونه شام، بؤیه پیتیان ده وتن غه سسان به همی ناویکه وه بیون که دابه زین له سه ره. هندیکیش نه لیلن: نه او تاوه له یه مهن بیون، هندیکی تریش نه لیلن: نزیک بیون له موشه لله وه وه هسانی کوپی سابت ده لیلت:

إِمَّا سَأَلْتَ فَإِنَّا مَعْشَرُ نُجُبٍ
الْأَزْدُ نِسْبَتُنَا، وَالْمَاءُ غَسَانٌ

^۱ تحقیق الأحوذی (۸۸/۹۰)، فرموده بیکی حمسه نی غریب.

^۲ فتح الباری (۶۲۱/۶).

وہ مانای نہم فہرموودیہی پیغامبر ﷺ: (ولَدَ لِهِ عَشْرَةُ مِنَ الْعَرَبِ) واتے: لہ پہچھلکی نہم دہ کوپہ کے سرچاوهی هرزہ کانی عرب ب دہ گپتیہو بیان، تک هر لہ پشتی نہوان بلکو لہ نیوان نہو هرزانہی نہواندا چہند پشتیک (بابی، بابپیری) لہ نیوانیاندا ہے بیوہ وہ ک لہ کتبی پہکے زہ کاندا دیارہ و دہستیشان کراوه. وہ پیغامبر ﷺ فہرموویہتی: (فَتَيَامَنْ مِنْهُمْ سَتَةٌ، وَتَشَامَ مِنْهُمْ أَرْبَعَةٌ) واتے: دوای نہوہی کے خواہ گاوردہ لاقاوه کهی (سیل العرم) بق ناردن، ہندیکیان لہ ولاٹی خیاندا مانوہ، ہندیکی تریان بلاوہی کرد بہ ولاٹانی تردا.

بنداوی مہڑوب ولاقاوه کهی (حیرم)

بہ هئی نہو بنداوہ کے دروستیان کر دبوو ہرچی ناوی نیوان نہو دوو کیوہ ہے بیوہ کر دہ بیویوہ و ہرچی ناوی باران لاقاوی دوہ کانی ہے بیوہ دھاتہ ناوی، لہ بہر نہو یہ کیک لہ پاشا کانی سہبہ ہلسا بہ دروستکردنی بنداویکی نقد مہنزا و قایم مہتا وای لی هات ناوه کےی نہو نہدہ سہ رکہوت دہ گیشتہ ہم مو زویہ کانی دہ بیویہ نہو دوو کیوہ بہ ناسانی ہم مو نہو زہویانہ یان چاند بہ درختی بہ ردار پرپیوو لہ ہم مو جوڑہ میوہ یہ کی چاکو بہ سووہ وہ کریک لہ زانایانی پیشینہ باسیان کر دوو، لہ وانہ قہ تادہ دہ لیتیت: ژنان دہ پیشتن بہ ژیر نہو درہ ختانہ دا زہ مبیلہ یان لہ سہر سہریان دادہ نا، بہ بی نہوہی دہست بدھن بہ درہ ختیکوہ و میوہی لی بکھڑوہ میوہ کان دہ بارینہ خوارو دہ کوونتہ ناو زہ مبیلہ کوہ بہ سہریانہ وہو پر دہ بیو، نہو نہدہ میوہ کان گیو بیوون و پیکے یشتیوون.^۱ نہ بہنداوہش لہ مہنڑہ بدا بیو، شاریک بیو کہ سی و چان لہ سہنلاعوہ دوو بیو، ناسرابیو بہ بنداوی مہنڑہ، ہندیکی تر و تیویانہ: نہو ولاٹی نہوان میش و میشمولہ و کتیوہ نہ سپیتی نہ بیو، چونکہ ناوہ ہوایہ کی سازگارو نزد خوشی ہے بیو، ہم مو لہ ش ساغ و تہ ندرست بیوون و خودایش یارمهتی دہ دان، چونکہ خواناس و یہ کتابہ رست بیوون وہ ک خواہ گاوردہ دہ فہرموویت: (لَقَدْ كَانَ لِسَبَلٍ فِي مَسَكِّنَهِمْ ءَايَةٌ) پاشان تھفسیی دہ کات و دہ فہرموویت: (جَنَّاتٍ عَنْ يَمِينِ وَشَمَائِلِ) واتے: لہ هر دوو لای کیوہ کان دوو پیز باغ کے شارہ کے لہ نیوانیاندا بیو، (كُلُّا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَأَشْكُرُوا لَهُ، بَلَدَةٌ طَيْبَةٌ وَرَبُّ عَفْوٌ) واتے: پرورہ دگار لیتیان دہ بیویت مہتا نیوہ بہ رده وام بن لہ سہر خواناسی و یہ کتابہ رستی. پاشان خواہ مہنزا دہ فہرموویت: (فَأَعْرَضُوا فَإِنَّ رَبَّنَا عَلَيْهِمْ سَيِّلَ الْعَرَمِ وَيَلَّهُمْ بِحَمْنَتِهِمْ جَنَّتِيْنِ ذَوَاقَ أَكْثَلِ حَمْطَلِ وَأَنْلِ وَشَقَّ وَمَنْ سِدَرْ قَلِيلٌ) واتے: ثینجا پیویان وہ رکیپا وہ هئیوہ لاقاوی ویرانکارمان بق ناردن دوویا خاتی چاکی بہ رویوومداری نہوانمان گتپی بہ

دلو باخاتی خرابی خاونه بدریکی تفت و تالو دار گزو که میلک له داری نه بگ (سیدن)، (فَأَعْصَوْهُ)
واته: نافرمانی خودایان کرد له عباده تو یه کتابه رستیداو شوکری نه هاموو به مره یان نه کرد که
خودا پیش به خشیبوون، دهستیان دایه خزد په رستی و هک په پوسیلیمانه که وتنی به سوله یمان:

﴿وَحِنْتَكَ مِنْ سَمَاءِ بَلَقَ يَقِينٍ ﴾^{۱۶} إِنِّي وَجَدْتُ أَمْرَأَةً تَمَلَّكَهُمْ وَأَوْتَتْ مِنْ كُلِّ شَقْوٍ وَلَا عَرْشَ عَظِيمًا

﴿وَجَدْتُهُنَّا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّيْءِينَ مِنْ دُونِ أَلَّهِ وَرَبِّنَ لَهُمُ الشَّيْطَنُ أَعْمَلُهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ التَّسْبِيلِ فَهُمْ لَا

يَهْتَدُونَ ﴾^{۱۷} واته: له ولا تی سه به نه و هه والیکی پاسته قینه بتو هیناواي، به پاستی من دیم نافره تیک
پادشای نهوانه (به ناوی بله لقیس) که هاموو شتیکی پیدراوه و ته ختیکی پادشایه تی زند گه ودهی
هه یه، خوی و گله کیم دی له جیاتی خوا سوژده بتو پریز ده بنو شهیتان کرده و خرابه کانیانی بتو
پازاندبوونه و به هزیمه و به رگری کردونه له پنگه راست بتویه نهوان پنگه پاست نالیزنه و. خوابی

گاوره دهه رمومیت: (فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرَمِ) مه بهست به: (الْعَرَم) ناوه. واته نیزافهی ناوه بتو
ناوه ناوه که خوی (من باب الإضافة الاسم الى صفتة) یه و هک (مسجد الجامع) یان (سعیدکن) نه م قسه

سوهه یلی نهیکنیتته و. وه زند که سی تروتوویانه لهوانه نیبنو عهباس و هه بی کوبی مونه بیه و
قهتاده و زه ححک، کاتیک که خودا ویستی سزايان بداد به پهوانه کردنی لاقاو بتویان، جزره

کیانه و هریکی نارد بتو بنداوه که پیمان دهوت جرجه کویره بنداوه که کون کون کرد. و هه بی کوبی
مونه بیه ده لیت: له ناو کتیبه کانیاندا بینراوه هزی پوچخان و کاول بیونی بنداوه که یان جرج بیوه

ماوه یکی نقد پشیله یان دانابیو له سار بنداوه که بتو له ناواردنی جرجه کان که بپیراری خودا هات
جرجه کان زال بیون به سار پشیله کان و چوونه ناو بنداوه که و کونیان تیکدو هره سی کردو پوچخا

به ساریاندا.^۱ قهتاده و که سانی تریش ده لی (جن) یانی: مشکه کویره، چوونه ژیزی بنداوه که و کون
کونیان کردو له کاتی و هزی باراندا لاقاو هملی کردو هات بنداوه که هره سی پی هیناوا پوچخاندی،
ناوه که بهو دللو شیوه دا هات خواره و بهری هرجی ده کوت ویرانی ده کرد له کوشک و ته لارو دارو

دره خت و هر شتیکی تر.^۲ ناوه که ناما و شکی کردو دره خت کان له تینواندا و شک بیون که دوو پریزه
باخ بیون به لای پاست و لای چه پی نه شاره دا هامووی فهوتاول ناو چوو، له جیئی نه و دره خت

^۱ النعل (۲۴-۲۲).

^۲ الطبری (۳۸۰/۲۷۸).

^۳ الطبری (۳۸۱/۲۰).

^۴ الطبری (۳۸۱/۲۰).

سورةٰتی «سبا»

جوان و پر برهه مانه درهختی بی به رو دپکاوی سهوز بیو، و هک خوای گوره ده فرموده: **﴿وَيَدْلِنُهُمْ**
بِحَتَّیِّمْ حَتَّیِّمْ ذَوَاقَ أَكْثُلَ حَطَّ﴾ نیینو عهباس و مجاهید و عیکیمه و عهتای خردسانی و حاسن و
 قهتاده و سودی ده لیت: **﴿حَطَّ﴾** دار سیواک و شتر خواره (گیا یه کی دپکاویه)^۱. **﴿وَأَثَلَ﴾** عهوفی
 ده لیت له نیینو عهباس وه: واته: درهختی ترفا هندیکیش و توبویانه: درهختیکه له (ترفا) ده چیت،
 وه هندیکی تریش و توبویانه: درهختی مزده. وه ده فرموده: **﴿وَسَوْقَ وَمَنْ سَدَرَ قَلِيلٍ﴾** واته: له
 جیئی نه و همو درهخته جوان و پر به رهانه درهختی دار سیواک و نبه گمان بق هیشتنه و **﴿وَسَوْقَ وَمَنْ**
سَدَرَ قَلِيلٍ﴾ یانی: به هزی نه و سه ریچیانه وه که کردیان وایان به سرهات له جیئی نه و باع و باعاته
 جوان و پر برهه م خاونه سیبهره تقدہ دا، نه و همو ناوه که به ده و بیاندا ده پریشت درهختی
 دپکاوی و هک دار سیواک و نبه گو و دار گازو و شترخواری دپکاوی کم به رهه مان بق هیشتنه وه، توشی
 نه و سزا کرانه بیون به همی نه و بی دینی و دزایه تی کردنی هه و برد و ام بیون له سر پنگای خراب و
 پر پوچ. بزیه خوای منن ده فرموده: **﴿ذَلِكَ جَزَّنَهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهُنَّ مُغْرَبُّونَ إِلَّا الْكُفُورُ﴾** واته: نه وانه
 سپله ای پی نه زان بیون به هزی نه و سپله یانه وه سزامان دان. مجاهید ده لیت: که سپله نه بیت
 خودا سزای نادات.^۲ حسنه نی به سری ده لیت: خوای گوره پاستی فرموده هیچ که سپله به وینه به
 سزا نادات مه گین سپله و نه زان نه بیت.

﴿وَجَعَلْنَا يَنْهِمْ وَبَيْنَ الْقَرَى أَلْقَى بَرَكَاتَنَا فِيهَا قُرْيَةً ظَاهِرَةً وَقَدَرَنَا فِيهَا أَسْيَرٌ سِيرُوا فِيهَا لَيَالِيٍّ وَأَيَامًاٰ
﴿فَقَالُوا رَبَّنَا بَعْدَ بَيْنَ آسْفَارِنَا وَظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَرْقَنَهُمْ كُلُّ مُمْزَقٍ إِنَّ فِي

ذَلِكَ لَا يَدْرِي لِكُلِّ صَبَابٍ شَكُورٍ ﴿١٦﴾

بازرگانی سه بهه و هاتچوپیان

خوای گوره باسی نه و همو خوشگوزه رانی و ژیانه خوشیان ده کات که چهند دلخوش و
 به رهه مهند بیون، هر ریعنیکی نزد فراوان و باع و باعات و سه برانگاو دیهاتی نزیک و له ته نیشت به کترو
 قههه بالغ و پر دارو درهختی به رهه مدارو کشتوكالیکی نزد که پیویستیان بهوه نه بیو که خواردن و ناوه
 له گلن خویان هملگن. به لکو له هر شوینیک دابه زین خواردن و ناوه میوه هم بیوه و له دیهه که وه
 چوونه ته دیهه کی ترو پیزیان لی گیراوه. نه وهی پیویستیان بیوه لهو گوندانه دا هه لیان گرتیوه بز

^۱ الطبری (۲۸۲/۲۸۲).

^۲ البغوي (۵۰۵/۳).

پنگه‌یان، بقیه خواه گوره ده فرموده: «**فَجَعَلْنَا إِنْتُمْ وَبَيْنَ الْقَرَى أَلَّا تَكُونُوكُنَّا فِيهَا**» واته: وه له نتیوان نهوان و نه شارانه‌ی پیت و بهره که تمان ته خستبون له شام سازاند بومان، مجاهیدو حسنه و سه عیدی کوری جوبه‌ی برو مالیک له زهیدی کوری نه سله و قهقهاده و زه حمالو سودی و نینبو زهیدو که سانی تریش ده لین: واته: گونده کانی شام، مه به ستیان نه و هیه که خالکی سه بهه ده چون و سه فریان ده کرد له یمه نه وه بق شام به نه و گوندانه‌دا که نزیک له باز یه کتر بون.^۱ عه و فی ده لین: له نینبو عباسه وه مه بست به نه و گوندانه که بهره که تی خومان تی خسته وه: قوسی پیرزه.^۲ «**فَرَأَى ظَهِيرَةً**» واته: چهند دیه کی ٹاشکراو دیارن له هندیکیاندا نیسراحت ده که ن و له هندیکیاندا ده میننه وه هیچ کار و انجیه کی لیتی تیک ناچیت، بقیه خواه گوره فرموده ته: «**وَقَدْ رَأَنَا فِيهَا الْسَّيْرَ**» واته: ماوه که مان دیاری کرد بوده، کار و انجی ده زانیت چی پیویسته له گهان خنی هنی گریت، «**وَسِرِّوْا فِيهَا لَيَالِيٍّ وَأَيَّامًا مَأْمِنَينَ**» واته: ترسیان نیه به شهرو به پرده له گوندانه‌دا دین و ده چن. پاشان خواه مه زن ده فرموده: «**فَقَالُوا رَبَّا بَعْدَ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ**» واته: و تیان: نه خواه سه فرموده که مان زیارت بق دور بخهه وه! که نامه قیان له خویان کرد، هندی نه م نایه تهیان خویند وه ته بهم شیوه‌یه: (بعد بین اسفارنا) چونکه نه مان نه بهره بیان به کم ده زانی و هک نینبو عباس و مجاهیدو حسنه و که سانی تریش و توبیانه. حمزیان له پنگای دور و دریثو چهاری و بیابان ده کرد بق نه وه تی شهودی نزد له گهان خویان هه لکن و ماوه کی نزد به چهاره وانی و ترسدا پنگه بین و برپن. «**فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَرِئَتَنَاهُمْ كُلُّ مُمْزِقٍ**» واته: و امان لی کردن بیونه جیی قسی خالکی ویهندی زه مانه. به هزی نه و ناشوکریه یانه وه چلن خواه گهه وه له و هه مه نازو نیعمه ته دا که تییدا بیون له هیچ شتیک کامیان نه بیو هه رچیان شاره نزو بکردایه ده ستیان ده که وت، به لای به سردا هیننان و پهرش و بلاوی کردن و کردنیه پوششی بنی درک هر که سه و به لایه کدا چو و به ولا تاندا، بقیه عه و به کان: کاتیک که هوزنک لیتی قهوما، پیتی نه لین: (تَفَرَّقُوا أَيْدِي سَبَا، وَأَيْدِي سَبَا، تَفَرَّقَ شَذَّرَ مَذَرَ) واته: پهرش و بلاوی بیون و هک هیزه کانی سه بهه و، ته فروتونا بیون. خواه مه زن ده فرموده: «**إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذَّيْنَ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ**» واته: به پاستی له و به سرهاته دا چهند نیشانه هه وه بق که سی نزد خزگری شوکرانه بیز، نه و پووداوه و نه و سزاو نه و نه مانی هه مه نیعمه ته که

^۱ الطبری (۳۸۶/۳۸۷).^۲ الطبری (۳۸۶/۲۰).

به سر نه واندا هات گشته به هزی نه و خوانه ناسی و سپله بی و توانه يانه وه برو که پیش هلسان، پهندو ناموزگاریشه بز هم مو عبدیکی خنپاگر و سوپاسکوزار له سر نه و هرانه که خودا پیش داون. نیمامی نه محمد پیوایه تی کرد ووه له سه عدی کوبی نه بی و مقاسه وه (رهزای خواه لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمودی: (سرم سوپماهه له بپیاری قه زای خوا بز خاوه نباوه، نه گهر تووشی به لایه کیش برویت سوپاسی خودای کرد ووه و ژارامی گرت ووه، خاوه ن باوه پاداشتی ده دریت وه له سر هم مو شتیک هتا له سر تیکه یک که هملی ده گریت و ده یکات به دم زنده که بوه).^۱ نسانیش پیوایه تی کرد ووه له (الیوم واللیله) دا.^۲ نمونه نه فرموده دیه له هردو سه حیجه کدا هات ووه له فرموده دیه نه بوه هرمه رهدا (رهزای خواه لی بیت): (جیش تیپوانینه فرمان و کاری خاوه ن باوه، خودا هیچ بپیاریکی بز نادات چاکه و خیری نه وی تیدایه نه بیت، نه گهر تووشی خوش برویت سوپاسی خودای کرد ووه که زند چاک بوه بلی وه نه گهر تووشی ژازاریکیش برویت خزی پاگرت ووه، که زند چاک بوه بلی، وه نه مه بز هیچ کستیک نیه بز خاوه ن باوه پنه بیت).^۳ له قه تاده وه: «لَوْلَمْ فِي ذَلِكَ لَأَيْسَتْ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ» ده لیت: موت پیف ده لیت: عبدیکی زند چاکه بهندی خنپاگری سوپاسکوزار نه گهر شتیکی پندره سوپاسی خوا نه کات و نه گهر تووشی به لایه کیش بوه خزی نه گریت.^۴

﴿وَلَقَدْ صَدَقَ عَيْنِهِمْ إِلَيْشُ ظَنَّهُ فَأَتَبَعَهُ إِلَّا فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾ وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ شُلُطَانٍ إِلَّا لِتَعْلَمَ مَنْ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مَنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ وَرَبِّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيقٌ ﴿٢١﴾

گومانی شهیتان به پاست درچوو له سر خوانه ناسان

پاش نه وی که خواه مه زن باسی به سرهاتی گهلى سه بهنی کرد که شوین هه واو ژاره ندوی خزیان و شهیتان که وتن و چیان به سرهات، لیره شدا هه ر دیت وه سره باسی نه وان و نه وانه شی که وه ک نه وان شوینی شهیتان که وتوون و دزایه تی پیش پاست و دروست ده کهن ده فرمودیت: «وَلَقَدْ صَدَقَ عَيْنِهِمْ إِلَيْشُ ظَنَّهُ» نیینو عباس و (رهزای خواه لی بیت) کسانی تریش و توبیانه.^۵ نه نایبه

^۱ احمد (۷۲)، فرموده دیکی سه حیجه.

^۲ النسانی فی الکبیری (۲۶۲/۶)، فرموده دیکی سه حیجه

^۳ فتح الباری (۱۰/۱۰۷).

^۴ مسلم (۴/۱۹۹۲).

^۵ الطبری (۲۹۲/۲۰).

وَهُكْ ثُمَّوْ تَائِيَتْ وَاهِيَ كَهْ باسی شهیتان ده کات کاتیک سوزدَه نابات بُو نادَه (سلامی خواه لی بیت) نَهَلَیْ: وَهُكْ خواه کَهْ وَهُدَه دَه فَرَمَوَیَتْ: ﴿أَرَدَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمَ عَلَيْ لَيْنَ أَخْرَتِنَ إِنْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ لَأَحْتَسِنَكَ ذِرْتَهُ إِلَّا قَيْلَاه﴾^۱ وَاهِيَ: (نبیلیس) وَتَیَ: پیتم بَلَیْ وَهَوَالَم بَدَرَی لَهْ بارهی نَهَمَهَه کَهْ پَیَنَی نَهَوت داوَه بَه سَرْ مَنَدَه؟! سَوَیَنَدَه بَه خواه شَگَار دَوَام بَخَیَت تَا بَلَیْ دَوَایِ وَنَهَمَرْ، بَه رَاسَتَی زَالَ دَه بَم بَه سَرْ نَهَوْ کَانِیدَه بَه کُومَرا کَرْدَنَیَان تَه نِیا کَهْ مَیَلَه لَهَوان نَهَبَیَت (کَهْ بَه نَهَه تَابِیَه تَیَه کَانِی خَوان)، وَه دَه فَرَمَوَیَتْ: ﴿لَمْ لَرَتِسَهُمْ مِنْ بَيْنَ أَنْذِرْتَهُمْ وَمَنْ حَلَّهُمْ وَعَنْ أَيْمَنَهُمْ وَعَنْ شَمَائِلَهُمْ وَلَا يَمْدُدُ أَكْرَهُمْ شَكَرَتَهُ﴾^۲ وَاهِيَ: نَینَجا سَوَیَنَدَه بَیَت بَیَگُومَان بَوَیَان دَه چَم لَه پَیَشِیَانَه وَه وَلَه دَوَیَانَه وَه وَلَای پَاسْتِیَانَ وَلَای چَهْ پَیَانَه وَه نَهَوْ سَا نَابِیَه تَنَدِیَه بَیَان سَوَپَاسْکَوْزَار بَن. تَائِیَت لَهْ بَارهِیَه وَه نَقَنَن. پَاشَان خواه کَهْ وَه دَه فَرَمَوَیَتْ: ﴿وَمَا كَانَ لَهُ عَيْنَمْ مِنْ سُلْطَنَیْ﴾ وَاهِيَ: وَه شهیتان مَیَعْ دَه سَلَاتَی بَه سَرْ نَیَمانَدَرَانَدا نَهَبَوْ، نَیَبَنَوْ عَهْ بَاس دَه لَیَتْ: وَاهِيَ: لَه بَلَکَهِیَه. ﴿لَا لِنَعْلَمَ مَنْ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِنَ هُوَ مِنْهَا فِي شَكَرَتَهُ﴾ وَاهِيَ: بَلَکَوْ تَوانَی لَه سَرِیَان بَنْ نَهَوْ بَوَوْ کَه کَرْدَارَی نَهَانَه دَه رَکَه وَیَتْ کَه بَوَیَانَه هَیَه بَه لَیَپَرسِینَه وَه پَادَاشَتْ لَه بَلَثَی قِیَامَه تَدَه، هَهَتَا بَه چَاکَی عَبَدِیَه تَیَه پَهْرَوَه رَدَگَار بَیَان بَکَنْ لَه دَنِیَادَه، کَیَشْ دَوَوْ دَلَه وَکَوْمَانَی هَیَه لَه بَقَنَی قِیَامَه. ﴿وَرُبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَئْ وَ حَفِظَه﴾ وَاهِيَ: وَه پَهْرَوَه رَدَگَارَت (نهَی مَوْحِدَه مَمَد (علیه السلام)) چَاوَدِیَرَه بَه سَرْ هَمَوْ شَتِیَکَوْه. وَاهِيَ: لَهَگَهَلَ چَاوَدِیَرَه کَه یَشِیدَا نَهَوْهی کَوْمَارَی کَرْدَوَه کَوْمَارَی کَرْدَوَه لَه شَوَینَکَه وَتَوَوَانَی شهیتان، وَه بَه چَاوَدِیَرَی خَوَیِشَی نَهَانَه شَی پَارَاسْتَوَه لَه خَاوَه نَهَوْه بَیَان لَه شَوَینَکَه وَتَوَوَانَی پَیَغَمَبَرَان.

﴿فَلَمْ أَدْعُوا الَّذِينَ زَعَمُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُوْنَ مُشَقَّالَ ذَرَقَ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا فِي
فِيهِمَا مِنْ شَرِكَه وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرَه ﴿۲۱﴾ وَلَا يَنْعَمُ الشَّفَعَةُ عَنْهُه إِلَّا لِمَنْ أَدْرَكَهُ اللَّهُ حَقَّ إِذَا فَزَعَ عَنْ
قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَا ذَادَ قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿۲۲﴾﴾

نَاتَهْ وَاوِی خَوَدَایَانِی بَتِیَه وَسَتَان

خواه کَهْ وَه دَه بَوَونَی کَرْدَوَه تَوَه کَه مَیَعْ پَهْرَسْتَوَلَیَک نَیَه غَیرَی نَهَوْ نَهَبَیَت کَه تَاكَو بَیَه هَاوَتَایَه، هَاوَوَیَتَه وَشَرِیَکَی نَیَه، بَلَکَوْ هَهَر خَوَیِتَی هَهَر کَارِیَکَی بَوَیَت دَهِیَکَات وَکَهْس نَاتَوَانِیَت دَهَسَت وَه کَارَی وَهِرِیدَات وَبَه رَامِبَه رَهی بَوَه سَتَیَت، وَه دَه فَرَمَوَیَت دَه فَرَمَوَیَت: ﴿فَلَمْ أَدْعُوا الَّذِينَ زَعَمُمْ مِنْ

^۱ الاسراء (۱۶).

^۲ الاعراف (۱۷).

دُونَ اللَّهِ۝ وَاتَّهُ وَانَّهُ بَانِكَ بَكَنْ كَهْ جَكَ لَخْوان، يانی: له خودایانه که غایری خودا په رستویانه،
 ﴿لَا يَمْلِكُونَ مُثْقَلَ دَرَقَ فِي السَّكُونِ وَلَا فِي الْأَطْرُفِ﴾ وَاتَّهُ: توانا و ده سه لاتی میزوله
 وردیله یه کیان نیه و هدی بهینن نه له ناسمان و نه له زهیدا، وک خواه گوره له ئایه تیکی تردا
 فه رمومیه تی: ﴿وَالَّذِينَ تَذَعَّرُكَ مِنْ دُونِهِ، مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قُطْبِيْرِ﴾ وَاتَّهُ: وه نهوانه که ئیوه
 هاوایان لی ده کن بیچگه له خودا خاوهنی تویکله سپیه کی ناوکی خودمايش نین. وه ده فه رمومیت:
 ﴿وَمَا لَكُمْ فِيهِمَا مِنْ شَرِيكٍ﴾ وَاتَّهُ: توانای هیچ شتیکیان نیه نه به تنهای خزیان و نه هاوکاری یه کتریش،
 ﴿وَمَا لَهُ مِنْهُمْ إِنْ طَهِيرٌ﴾ وَاتَّهُ: خودا پیویستی به یارمه تی دانی نهوانه که ئیوه ده یانپه رستن نه بورو
 له هیچ کاریکدا، بلکه هه مورو دروستکراوه کان پیویستیان به ئوهه و عهدی ئهون. پاشان خواه مانن
 فه رمومیه تی: ﴿وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْهُ إِلَّا لِمَنِ اذْنَكَ اللَّهُ﴾ وَاتَّهُ: له بر گوره بی و خاوهن ده سه لاتی و
 بی هاوتابی هیچ کاس رات ناکات تکای هیچ شتیکی لی بکات به ئیزندی خزی نه بیت، وک له ئایه تیکی
 تردا فه رمومیه تی: ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْهُ إِلَّا يَأْذِنَ اللَّهُ إِنَّمَا يَشَاءُ وَرَضَقَ﴾ وَاتَّهُ: کیهه ئهه که سهی بتوانیت له و پژده دا
 تکای له لا بکات مه گاره ب پیشیدانی خزی، وه ده فه رمومیت: ﴿وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّكُونِ لَا يَشْفَعُ
 شَفَاعَتِهِمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنِ يَشَاءُ وَرَضَقَ﴾ وَاتَّهُ: وه چنده ها فریشت که له ناسمانه کاندا
 هن تکاو شه فاعه تیان هیچ سوودی نیه مه گار دوای ئوهه که خوا مولت بادات بق که سیک که خزی
 بیهه ویت و پانی بیت. وه ده فه رمومیت: ﴿وَلَا يَشَفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ أَرْضَعَ وَهُمْ مِنْ حَشِيدَةٍ، مُشْفَقُونَ﴾^۱
 وَاتَّهُ: وه فریشتہ کان تکا ناکن تنهای بق ئهه که سه نه بیت خوا پانی بیت تکای بق بکریت، وه نهوان له
 ترس و هیبه تی خوا زرده ترسن. بیویه له چهند پریگاره هاتووه له ههاردو سه حیچه کدا له
 پیغامبری خوداوه (علیه السلام) که ئهه ب پیزتری نهوهی نادمه و مه زنترین تکا کاریشه له لای خواه گوره
 کانیت که مه قامی مه حمودی پی ده دریت که تکا بکات بق هه مورو خه لکی و خواه مانن دیت به
 کاره کاندا ده گات و دادگابی بمنه کانی ده گات. پیغامبر (علیه السلام) فه رمومی: (سوژه ده بهم بق خواه
 مانن، هه رچه ندی خوا مهیلی لی بیت بمیلایته وه، ده مهیلایته وه و فیتری سوپاس و ستایشیکم ده گات

^۱ الفاطر (۱۳).^۲ البقرة (۲۵۵).^۳ النجم (۲۶).^۴ الانبياء (۲۸).

نیسته ناتوانم بیلیم پاشان ده و تریت: نهی موحده محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) سه ره ز بکره وه، بلی کوینت لی ده گیریت، دوا بکه و پیت ده دریت، تکا بکه، تکات لی وه ره گیریت^۱، هتا کرتایی فرموده که، حَقَّ إِذَا فَزَعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ فَالْأُولُّ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَحَقُّهُ وَاتَّهُ هَذَا كاتیک ترس و بیم له دلی تکاکاران لاده بریت به هئی پیکه پیدانی شه فاعمه، به یه کتر دلیین: په روهدگارتان چی پیپاریکی فرموده دلیین: وته پاسته کهی فرموده که پیکه دانه به تکاکردن، نهمه یش شوین و مقامیکی به رزه له مازنیدا، که خواه گوره کاتیک قسمی کرد ووه و فه رمانی داوه، خله لکی ناسمانه کان گوینیان لی بوروه، ترس و له رزیان لی هاتووه و وه که نهوهی له هوش خویان بچن، نهمه قسمی نیبنو مه سعدو و مه سروق و که سانی تریشه.^۲ حَقَّ إِذَا فَزَعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ وَاتَّهُ كاتیک که ترس له دلیان داده مرکیت، نیبنو عه باس و نیبنو عومه رو (ره زای خویان لی بیت) نهبو عه بدو پرمانی سوله می و شه عبی و نیبراهیمی نه خه عی و زه ححالو حه سنه و قه تاده دلیین لم نایه تدا: حَقَّ إِذَا فَزَعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ فَالْأُولُّ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَحَقُّهُ وَاتَّهُ کاتیک که ترس له دلیاندا نه ما، پرسیاریان له یه کتری کرد نایا په روهدگاری نیتوه چی وت؟ فریشتہ کانی هلکری عرش هه والیان دا به خواری خویان، نهانیش هه والیان دا به خوارتری خویان هتا هه واله که کیشته خله لکی ناسمانه کانی دنیا، بزیه خواه گوره فرمویه تی: (فَالْأُولُّ أَحَقُّهُ وَاتَّهُ هه والیان دا بهوهی خواه مه زن فرمویه تی به بی که مه زیاد. (وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ وَاتَّهُ هه خودایه هه ره پایه به رزی مه زن، بوخاری پیوایه تی کرد ووه له تفسیری نه م نایه ته پیروزه داله سه حیاکه دیدا له نهبو هوره بیرون (ره زای خواه لی بیت) دلیت: که پیغامبری خودا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمویه تی: (کاتیک خودا له ناسمانه کاندا پیپاریکی دا به فه رمانیک له فه رمانه کانی فریشتہ کان باله کانیان دده دن له یهک له ترساند، نه و تانه خودا وه ده نگی ناسن وايه له بهدیتکی په حق بدان، کاتیک که ترسه که له دلیان ده رچوو، به یه کتری دلیین: په روهدگاری نیتوه چی وت؟ نه لین به یه کتری: پاسته و هر نه ویشه هه ره پایه به رزی مه زن، نهانه ش که قسه ده دن و ده بیسون و تابه م شیوه یه کله کنه کن له سه ریه کتری، سو فیان باسی کرد دهستی به لا گرت و په نجه کانی له سر یهک به بالوی دانو و تی: بهم شیوه یه به سر یهکه وهن، یه کیکیان قسمیه که ده بیسته ده دیدات به خواره وهی خوی، نهوهی تریش وه ری ده گیریت و ده دیدات به خواری خوی، هتا ده یگه یه نیت سه زمانی جادوکه ریان فالچیک، له وانه یه بروسکیکی ثاگر لیتی بدان و نه توانتیت بیکه یه نیت، وه له وانه شه بیکه یه نیت پیش

^۱ فتح الباری (۸/۲۴۸)، مسلم (۱/۱۸۵).^۲ الطبری (۲/۳۹۶).

نَوْهٰی بِرُوسَكَه لَتَّی بَدَات، لَهَکَلْ نَهُو قَسَّیَه دَا سَدْ دَرَقَی پَیَوَه دَه لَکِتَنَیت و زِيَادَی دَه کَات، پَاشَان دَه وَتَرِیت: نَاخَوْ فَلَانَه پَذِئُو فَلَانَه پَذِئُو وَای نَهُوت؟ بِرُوای پَیَوَه دَه کَرِیت بَه وَقَسَّیَه کَه بِیَسَرَالَه نَاسَمَانَه وَه) تَهْنَهَا بُو خَارَی بِرُوایَه تَیَانَ کَرِدوَه مُوسَلِیَمَی لَهَکَلْ نَیَه.^۱ نَهُو دَاوَدْ تَیرَمِیَزَی و نَبِینَو مَاجِیش بِرُوایَه تَیَانَ کَرِدوَه.^۲

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنْ أَسْمَوَاتِ الْأَرْضِ فَإِنَّ اللَّهَ وَلِنَا أُولَئِيَّا كُمْ لَعَلَّ هُدَى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾^{۳۶}

﴿قُلْ لَا تُشْفَعُونَ عَنَّا أَجْرَمَنَا وَلَا تُشْفَعُ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾^{۳۷} ﴿قُلْ يَعْجُمُ بِيَسَنَا رَيْثَا ثُمَّ يَفْتَحُ بِيَسَنَا بِالْعَوْقِ وَهُوَ الْفََسَاحَ الْعَلِيمُ﴾^{۳۸} ﴿قُلْ أَرْوَفِ الَّذِينَ أَحْقَتُمْ بِهِ شَرَكَاهَ كَلَّابَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾^{۳۹}

هیچ کَسِیک شَهْرِیک خودا نَیَه لَه هیچ فَهْرَمَانِیکَدا

خوای مَهْنَن دَه فَرمَوَیت: ﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنْ أَسْمَوَاتِ الْأَرْضِ فَإِنَّ اللَّهَ وَلِنَا أُولَئِيَّا كُمْ لَعَلَّ هُدَى أَزِ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾ وَاتَه: بَلَّی کَی بِنَزِیَتَانَ دَه دَاتَ لَه نَاسَمَانَه کَانَ وَزَهْوِیدَا بَلَّنْ خَوا بِنَزِیَمانَ دَه دَاتَ بِنَگِومَان نَیَمَه يَان نَیَوَه لَه سَهْر بِنَنْمَوَوْنَینَ يَانَ لَه گُومَرَایِیَه کَی نَاشَکَرا دَایِنَ، خَوايِ گَورَه باسَی بَیَنْ هَاوَتَی خَوَی دَه کَاتَ لَه درُوستَکَرَدنَ و بِنَزِی دَانَدَوَه لَه پَهْرَسَتَنَ و هَاوَرَلَیَکَرَدنَ و دَاوَکَارِیَشَدَه، وَه کَچَنْ موْشَرِیَکَه کَانَ دَانَی پَیَدا دَه نَتَنَنَ کَه هیچ کَسِیک بِنَزِیَانَ لَه نَاسَمَانَه کَانَ وَزَهْمِنَدَا نَادَاتَ، وَاتَه: کَه سَبَارَانِیَانَ بَزَ نَابَارِنَیَتَ و کَشْتُوكَالَیَانَ بَزَ نَابَوِنَیَتَ تَهْنَهَا خَوا نَهْبَیَتَ، بَه هَمَانَ شَیَوهَش دَه بَیَتَ بَرَانَنَ کَه پَهْرَسَتَوِیَش هَرَ خَوايِه و هیچ کَسِیکَی تَرَنَیَه بِپَهْرَسَتَرِیَت جَگَه لَه نَهُو، وَه دَه فَرمَوَیت:

﴿وَلِنَا أُولَئِيَّا كُمْ لَعَلَّ هُدَى أَزِ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾ نَهَمَه لَه (بَابِی لَه فَوَنَشَرَه) لَه پَهْنَبَیَزِیدَا وَاتَه: يَه کَیِکَ لَهَم دَوَوَ دَه سَتَهِیَه لَه سَهْر بَهْتَالَی و نَهُوی تَرِیَانَ لَه سَهْر هَقَه، چَونَکَه نَاگُونَجَیَت نَیَمَه و نَیَوَه هَرَدوَو لَه سَهْر هَقَه بَینَ يَان هَرَدوَو لَه سَهْر بَهْتَالَی بَینَ، بَه لَکُو يَه کَیِکَمَانَ لَه سَهْر پَیَسَی پَاسَتَه و نَهُوی تَرِمَانَ لَه سَهْر پَیَسَی بَهْتَالَی و گُومَرَایِیَه، و نَیَمَه سَهْلَانَدَوْمَانَه و بَه لَکُهَمَانَ هَنَیَّاَهَه تَهَوَه لَه سَهْر يَه کَخَوَپَهْرَسَتَی، نَهُو نَیَشَانَهِیَه لَه سَهْر بَهْتَالَی پَوْچَهَلَ کَرَدَه وَهی نَهُوی کَه نَیَوَهِی لَه سَهْرَنَ کَه هَاوَهَلَتَانَ بَزَ خَوَدَی کَوَرَه دَانَاهَه، بَؤَیَه خَوايِ مَهْنَن دَه فَرمَوَیت: ﴿وَلِنَا أُولَئِيَّا كُمْ لَعَلَّ هُدَى أَزِ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾ قَهْتَادَه دَه لَیَتَ: هَاوَهَلَه کَانَی پَیَقَهَمَبَهْ (﴿كَلَّابَلْ﴾) بِنَگِومَان نَهَمَه يَانَ بَه موْشَرِیَکَه کَانَ وَتَوَوَه: کَه سَوَیَنَدَه بَه خَوَدَه هَرَدوَو لَامَانَ لَه سَهْر يَه کَرِیگَا نَینَ، تَهْنَهَا يَه کَه دَه سَتَه مَانَ لَه سَهْر بَیَه و

^۱ فَتْحُ الْبَارِي (۳۹۸/۸).

^۲ ابو دَاوَدْ (۴/۲۸۸)، تَحْفَةُ الْأَحْوَذِي (۹۰/۹)، اَبْنُ مَاجَه (۱/۱۹)، فَهْرَمَوَدَه يَه کَی سَهْحِیَه.

شاره زایه^۱. عیکریمه و زیادی کوبی نبو ماریم ده لین: واته: نیمه لمسه رپیین و شاره زاین و نیوه به ناشکرا لمسه به تال و پیوپیچن^۲. پاشان خواه مدن ده فرمومیت: «**فَلَّا شَتَّلُونَ عَمَّا جَرَّمْتَهُ وَلَا شَتَّلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ**» واته: بلی پرسیاران لی ناکریت لمسه تاوانیک که نیمه کردومانه نیمه ش پرسیارمان لی ناکریت لوهی که نیوه دهیکن. واته دوروه په ریزبیون له خوانه ناسان، واته: هه رگیز نیمه په بیوهندیمان به نیوه و نیوهش هیچ په بیوهندیان به نیمه وه نیه، بلکه نیمه بانگی نیوه ده کهین بتو لای خودای گوره که تنها نه و بناسن و عیباده تی نه و بکن، نه گه ره گویتان کردین نه وا نیوه له نیمه ن و نیمه ش له نیوهین. خو گهگربه گویتان نه کردین و برواتان نه هیتا، نه وا نیمه حاشاتان لی ده کهین و نیوهش هیچ په بیوهندیه کتان به نیمه وه نیه، وده خواه گهوره فرمومیتی: «**وَإِنْ كَذَّبُوكُمْ فَقُلْ لِي عَمَلَكُمْ وَلَكُمْ عَمَلَكُمْ أَتَمْ بَرِّيُونَ مَا أَعْمَلُ وَأَنَّا بِرِّيَاءٍ وَمَا تَعْمَلُونَ**» واته: نه گه ره بیوایان پس نه هیتا نه وه پیتیان بلی (پاداشتی) کرده وه خوم و (پاداشتی) کرده وه خوتان بتو خوتان نیوه به رین و بد پرسیار نین لوهی من دهیکم منیش به پرسیار نیم لوهی نیوه دهیکن. وده فرمومیتی: «**فَقُلْ يَأَيُّهَا الْكَافِرُونَ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ وَلَا أَنْتُ عَبْدُونَ مَا أَعْبُدُ**»^۳ و^۴ «**لَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ وَلَا أَنْتُ عَبْدُونَ مَا أَعْبُدُ لَكُمْ دِيْنُكُمْ وَلِيْ دِيْنِي**» واته بلی: نهی بیباوه ران، وه نه و بتانه ناپه رستم که نیوه دهیپه رستن، وه نیوهش نه و خواه ناپه رستن که من دهیپه رستم، وه من نه و خواپه رستیه ناکم که نیوه دهیکن، وه نیوهش نه و خواپه رستیه ناکم که من دهیکم، نایینی خوتان بتو خوتان و نایینی خوم بتو خوم. پاشان خواه گهوره ده فرمومیت: «**فَلَّا يَجِدُونَ رِبًّا ثُرَّةً يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْعَيْنِ**» واته: له پنهی قیامه تدا هه مو خله لکی له یه ک شویندا به بین جیاوانی کرده کاته وه به کاری هه مو انداده گات هه ر چونیک پیویست بکات. واته: فه رمانپه وایی ده کات له نیواناندا به دادپه روهی خوی تا هه کسه پاداشتی خوی و هرگزیت چاکه به چاکه و خراپه کاریش به توله ساندن لیتی، وه بهم زووانه ده زانن که له و پژه داد کی سره کو تووه و خاوهد ده سه لات و خوشبختی هه تاهه تایه، وده خواه گهوره فرمومیتی: «**وَيَوْمَ تَقُومُ أَسْعَادُهُ يَوْمَئِذٍ**

^۱ الطبری (۴۰۱/۲۰).^۲ الطبری (۴۰۱/۲۰).^۳ یونس (۴۱).^۴ الکافرون (۶-۱).

۱۶) فَإِنَّمَا الَّذِينَ أَمْتُنَا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُخْبَرُونَ (۱۶) وَإِنَّمَا الَّذِينَ

كُفَّرُوا وَكَذَّبُوا بِأَيْمَنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُخْضُرُونَ (۱۷) وَاتَّهُ: نَّهُ وَپَذِه‌ی قیامه
هه لده سیت خلهک له و پذره‌دا جیاده‌بنهوه له یه کتر، نینجا که‌سانیک که باوه‌پیان هیناوه و کرده‌وه
چاکه‌کانیان کردوه نهوان له به‌هشتدا دلخوش ده‌کرین، به‌لام نهوانه‌ی بیباوه‌ه بعون به نیشانه‌کانی
نیمه و که‌یشن به پذئی دوایی نهوانه له‌ناو سزا دزه‌خدا ئاماده ده‌کرین. بقیه خواه‌گه‌وره

فرموده‌یتی: «وَهُوَ الْفَقَاحُ الْعَلِيمُ» وَاتَّه: هر نه او زاناو کاریه‌ده‌ست و داده‌روهه و ئاگاداری پاستی

مه‌موو کاره‌کانه. وه پاشان ده‌فه‌رموده‌یت: «قُلْ أَبُو ذِئْنَ الْحَقْتَمُ بِدِ شَرَكَةَ» وَاتَّه: نه م

که‌سانه‌م نیشان بدهن که نیوه به خوداتان ده‌زانی و کربووتان به شهريکی خوداو له جیسی خودا

ده تانپه‌رسن، «كَلَّا» وَاتَّه: هرگیز خودا هاوه‌لو شهريکو هاوتای نه‌بوه، بقیه فرموده‌یتی: «كَلَّا

هُوَ اللَّهُ» وَاتَّه: بـلکو خودایه کی تاكو تنهایه و شهريکی نی، «أَلْعَزُ الْحَرَكَةَ» وَاتَّه: خاوه‌نى

ده سه‌لاتیکی وايه هه‌مو شتیکی شکست پی هیناوه و زال بعوه به‌سه‌ریداو له کارزادیش له کردارو

کفتارو بر نامه و بپاریدا، پاکو بیکدره له و شتنه‌ی که خوانه‌ناسان ده‌ده‌منه پالی و تقد مازنه.

۱۷) وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَّا كَافَةً لِلنَّاسِ بِشِيرًا وَكَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ (۱۷) وَيَقُولُونَ

مئَ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كَثُرَ صَدِيقِنَ (۱۸) قُلْ لَكُمْ يَوْمٌ لَا تَسْتَخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا

سَتَقْدِمُونَ (۱۸)

پیغامبر (ص) روانه‌کراوه بـه‌هه‌مو خه‌لکی به گشتی

خواه‌گه‌وره دلخوشی پیغامبر (ص) ده‌دانه و ده‌فه‌رموده‌یت: «وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَّا كَافَةً

لِلنَّاسِ» وَاتَّه: نیمه تzman په‌وانه کردوه بـه‌هه‌مو خه‌لکی له‌وانه‌ی که موکله‌فن و خاوه‌نى عه‌قلن،

وهه نه م نایه‌تانه که خودا ده‌فه‌رموده‌یت: «قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا» وَاتَّه:

نه‌ی موحده‌محمد (ص) بلی: نه‌ی خله‌کینه به پاستی من پیغامبری خودام بـه نیوه هه‌مووتان.

وه ده‌فه‌رموده‌یت: «تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِكُوْنَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا» وَاتَّه: که‌وره و پیروزه نه و

^۱ الرؤم (۱۴-۱۶).

^۲ الاعراف (۱۵۸).

^۳ الفرقان (۱).

زاتی که فورقان (قدرتان) ای بُر سه ربهندی خنی ناردووه ته خوارده و تا ترسیته ره بیت بُر همو جیهانیان. **﴿بَشِّيرًا وَكَذِيرًا﴾** واته: مژده بده بهوانه که گوییابه لیت دهکن به بهشت، نهانه ش بترسیته که سه ریچیت دهکن به ناگری جهنه نم. **﴿فَوَلَكَنَ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾** واته: بهلام زوریه نادمه نازانن. وک نم نایه تانه وايه که خودا ده فه رمومیت: **﴿وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ**
وَلَوْ حَرَضَتِ بِمُؤْمِنِينَ﴾^۱ واته: وه زوریه خالکی هرچند تو سوریت له سه رباوه پرهیتانیان نابه نیماندار. وه ده فه رمومیت: **﴿وَلَنْ تُطِعَ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضْلُلُوكُ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾**^۲ واته: وه نگه ر تو گوییابه لی نزدیه نهانه بیت له سه رزویدان له پیگاهی خودا گومرات دهکن. موجه مهدی کوبی کعب لم نایه تدا: **﴿أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَةً لِلنَّاسِ﴾** ده لیت: واته: بُر همو خالکی به گشتی. قه تاده لم نایه ته ده لیت: خوای مهند مهدی دی (عليه السلام) پهوانه کرد بُر عره ب و عجه، به پیزترینی مهندم له لای خودا خواناسترین کسیانه^۳. و له هردو سه حیحه که دهاتووه له جایبره ووه (په زای خوای لی بیت) ده لین: پیغامبری خودا (عليه السلام) فه رمومی: (پینج شتم پیدر اووه که به هیع کسیک له پیغامبره کانی پیش نداروه: یارمه ته دراوه به ترس به نهندازه پیشتنی مانگیک به پیندا، وه سعد زه مین بُر کراوه به مرگه و پاکو خاوینه، هر کسیک له ثوممه ته کم کاتی نویشی هات با نویز بکات، دهستکه وته شه پیشم بُر حه لال کراوه بُر هیع کسیکی تری پیش من حه لال نه کراوه، شه فاعه تیشم پیدر اووه، پیغامبران کاتیک که پهوانه کراون ته نهانه بُر گله کهی خزیان بیوه، من پهوانه کراوم بُر همو خالکی به گشتی)^۴، وه هر له فه رمومده سه حیحه دهاتووه که پیغامبری خودا (عليه السلام) فه رمومیتی: (پهوانه کراوم بُر په ش و سپی)، موجاهید ده لیت: واته: جنزوکه و مرؤه^۵. کسانی تریش جگ له موجاهید ده لین: واته: بُر عره ب و عجه. نم مانایانه همومی راسته.

پرسیارکدنی خوانه ناسان له کاتی هانتی قیامه ت و هلام دانه وهیان

پاشان خوای که وره باسی نه و خوانه ناسانه ده کات که پوئی قیامه به دوور ده زانن و بروای پی ناکن، ده فه رمومیت: **﴿وَيَقُولُونَ مَقَ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كَنْتُمْ صَادِقِينَ﴾** واته: وه ده لین نم

^۱ یوسف (۱۰۳).

^۲ الانعام (۱۱۶).

^۳ الطبری (۴۰۵/۲۰).

^۴ فتح الباری (۱/۵۱۹)، مسلم (۱/۳۷۰).

^۵ احمد (۵/۱۴۵)، فارموده بیکی سه حیحه.

به لبیشی پذیری دواییه که دیت نهگر نیویه پاستکن. نه م نایه ته و هک نه و نایه ته وایه که ده فرمومویت:
 «**يَسْعِلُّ بَهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُسْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ**»^۱ واته:
 نهوانهی باوه پیان پیش نیه پهلهی هاتنی دهکن به لام نهوانهی باوه پیان پیش هیه ده قرسن لیسی و
 ده زانن پذیری دوایی راسته. پاشان خواهی مازن ده فرمومویت: **هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ إِلَيْكُمْ لَا تَسْتَعْفِفُونَ عَنْهُ**
 سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْبِلُونَ

واته: کات و شوینیان بق دیاری کراوه هیچ که م و زیادی نیه و ثاماده کراوه
 و هختیک هات نه دوا ده خرین و نه رووش ده بین. و هک خواهی گهوره فرمومویت: **هُنَّا أَجَلُ اللَّهِ إِذَا جَاءَهُ لَا يُؤْخَرُ**
 واته: بینکومان کاتی سزا خوا که هات دوانکه ویت. و ده فرمومویت: **وَمَا أَنْوَخْرُهُ إِلَّا لِأَجْلٍ مَعْدُودٍ** ^۲ **يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَعَنْهُمْ شَفَّٰٰ وَسَعِيدٌ**^۳ واته: و نیمه دوای
 ناخهین مهکر بق کاتیک دیارو به رجاو، نه و پذره که دیت هیچ که س ناکات مهکر به مؤله تی خوا
 نهوسا له ناویاندا هیه بیه بخت و نگههت و هیه به ختوهه و ناسووده.

«**وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْءَانِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَى إِذَا الظَّالِمُونَ مَوْفُوقُونَ**
 عند رهیم بریجع بعضهم إلی بعض القول بقول الذهین استضیفوا للذین استکبروا لو لا انت لکن
 مؤمنین ^۴ **فَالَّذِينَ أَسْتَكَبُرُوا لِلَّذِينَ أَسْتُضْعِفُوا أَنَّهُمْ صَدَّقُوكُمْ عَنِ الْهُدَى بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُثُرٌ**
 شجرین ^۵ **وَقَالَ الَّذِينَ أَسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ أَسْتَكَبُرُوا بَلْ مَكْرُ أَئِيلٍ وَالْهَمَارٍ إِذَا تَأْمُرُونَا أَنْ تَكْفُرَ بِاللَّهِ**
 و بخعل لهه آنداه ^۶ **وَأَسْرُوا الْنَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعِذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَلَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُبْرَزُونَ إِلَّا**
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ^۷

پیکه وتنی خوانه ناسان له دنیادا له سه دریایه تی هدق و مشت و مریان له گهله کتری له پژوی
 قیامه تدا

خواهی مازن ده فرمومویت: **وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْءَانِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَى إِذَا الظَّالِمُونَ مَوْفُوقُونَ** ^۸ واته: خواهی گهوره باسی لاساری و سرکهشی و پکی و
 به رده و امیرونی خوانه ناسان ده کات که بیرو شاهین بن قورشانی پیزندج مشت و مریکیانه له پذیری

^۱ الشوری (۱۸).

^۲ نوح (۴).

^۳ مود (۱۰۵-۱۰۶).

قیامه تداو خوای گاودهش هپرهشیان لی ده کات و باسی نه و حاله یان بز ده کات که ده دهستیرین
له بر ده میدا که چنده سرهشیرو دامون له کاتی گفتگو گیاندا له گهله به کتری، «ترجع بعضهم إلَى
بعض آنقول يَقُولُ اللَّذِينَ أَسْتَكْبَرُوا» واته: قسو توان ناراسته به کتری ده کهنه نه وانهی که
بی ده سه لاتن نه لین: «اللَّذِينَ أَسْتَكْبَرُوا» واته: به وانهی که خاوهن ده سه لات بون له دنیادا له ثاغاو
کاریه دهسته کانیان، «لَوْلَا أَنْتَمْ لَكُمُ الْمُؤْمِنُونَ» واته: نه گهه نیو نه بونیاهه پیگمان نیمه شوینی
پیغمه بران ده که وین و بپوامن ده هینتا به وهی که بزی ده هینتاین، پاشان خوای مه زن ده فرمومیت: «فَإِنَّ
الَّذِينَ أَسْتَكَبُرُوا لِلَّذِينَ أَسْتَضْعِفُوا أَخْنَثَنَّكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بِلَكُمْ
مُّغْرِيْمِنَ» واته: کاریه دهسته کانیان نه لین: ثایا نیمه بونیه پیگران که به پیش پاستدا بریکن، نه خیر نه بونین به لکو
نیمه تهها هر نیوه مان بانگ کرد، نیوه ش به بی به لکه شوین نیمه که وتن، درایه تی نه و هم مو
به لکانه تان کرد که پیغمه بران هینتایان له بر ناره نزویه کی دنیابی خوتان شوین نیمه ده که وتن بزیه
پیمان نه لین: «بِلَكُمْ شُعْرَىٰ مُغْرِيْمِنَ» واته: نیوه خوتان تاونیان. پاشان بی ده سه لاتن نه لین به خاوهن
ده سه لاتن وه ک خوای مه زن ده فرمومیت: «وَقَالَ اللَّذِينَ أَسْتَضْعِفُوا لِلَّذِينَ أَسْتَكَبُرُوا بِلَكُمْ أَلَيْنِ
وَالنَّهَارِ» واته: به شه و به پژد هر خریکی فریودانی نیمه بون و ته ماختان ده خسته به ده ممان و
ده تانوت: نیمه له سر پیش پاستین، کچی نه و هم مو به لینانه گشت در بون به قسهی پپوچ
ده چوون. قه تاده و نیبنو زهید لهم نایه تدا: «بِلَكُمْ أَلَيْنِ وَالنَّهَارِ» نه لین: واته: به شه و به
پژد هر وازن تان لی نه ده هینتاین فیلتان لی ده کردن،^۱ مالیک له زهیدی کوپی نه سلمه و هر بهو
شیوه یه پیوایه تی کردووه.^۲ «لَيْدَنَأْمَرْنَا أَنْ تُكَفِّرَ بِاللَّهِ وَيَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا» واته: فرمانتان پی ده کردن
که خوا نه ناسین و چهندین هاوه لی بز دابنین، به فیل و تله که خوتان بز نه وهی له پیگه لامان
بدهن. «وَأَسْأَرُوا النَّذَامَةَ لَمَّا رَأُوا الْعَذَابَ» واته: خاوهن ده سه لات و بی ده سه لات هم مو په شیمان
بون له دلدا له وهی کردویانه، «وَجَعَلْنَا الْأَعْلَلَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا» واته: کاتیک که زنجیر ل
ملیان کراو پاکیشان بز سزادان، «هَلْ يُحِزِّنُ إِلَّا مَا كَانُوا يَمْلُوْنَ» واته: هر کسه به پیش خوی،
خاوهن ده سه لات و بی ده سه لات، پاداشتی خوی و هر ده گرت لسره نه و کارانهی که کردویانه، «فَقَالَ

^۱ الطبری (۴۰۸/۲۰).^۲ الطبری (۴۰۸/۲۰).

لِكُلِّ ضُعْفٍ وَلِكُنْ لَا يَعْلَمُونَ^۱) وَاتَّه: (بِهِ رُوْهَرْ دَكَان) دَهْ فَرْمُوْيَت بَقْ هَرْ كَامْتَانْ سَزا دُوْ بَهْ رَامِبَرْه
بَهْ لَامْ نَيْهَ نَازِنَنْ وَبَنْ ثَاكَان. نَيْبُنْ ثَبَيْ حَالَهِمْ بِرْوَايَهِتِي كَرْدُوْهَ لَهْ ثَبَوْ هُورْهِرْوَهْ (بِهِ زَايِ خَوَاهِ لَهِ
بَيْت) دَهْ لَيْنِ: پِيْغَمْبَرِي خُودَا (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَهَرْمُوْيَهِتِي: (جَهَهَنَمْ كَاتِيكْ خَلَكِي جَهَهَنَمِي بَقْ پَهْوَانِه
دَهْ كَرِيتْ كَرِهِهِكِي دَهْ چِيَتْ بَهْ پِيرِيَانِهِوهْ، پَاشَانْ دَايَانِهِهِپَرْشِيتْ بَهْ دَايَشِينِيَكْ كَهْ هَارِچِي گَوشْتِيَانِه
هَيْ دَهْ كَهِويَتِهِ خَوارِهِوهْ بَهْ سَهْرِرِهِكِي پَازِنِهِيَانِدا).

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرِئَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُرْفُوْهَا إِنَّا بِمَا أَرْسَلْنَا يِه، كَفِرُونَ ﴾٢٦﴿ وَقَالُوا تَعْنَهُ أَكْثَرُ أَنْوَارَهَا
وَأَنْدَلَدَا وَمَا تَعْنَهُ مَعْدِيَنَ ﴾٢٧﴿ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَسْطِي الْرِزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقِيرُ وَلِكُنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴾٢٨
وَمَا أَنْوَلَكُزْ وَلَا أَنْدَلَدَكْ بِالَّتِي تَقْرِيَكُزْ عِنْدَنَا زُلْقَنْ إِلَّا مَنْ ءامَنَ وَعَمَلَ صَلِحًا فَأَرْلَوْكَ هُمْ جَزَءٌ أَضْعَفُ بِسَا
عِمْلُوْهُمْ فِي الْغَرْفَتِ ءامِنُونَ ﴾٢٩﴿ وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي مَيْتَنَا مُعْتَجِزِيْنَ أَوْلَيَكَ فِي الْعَدَابِ مُخَضِّرُونَ ﴾٣٠
قُلْ إِنَّ رَبِّي يَسْطِي الْرِزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عَبَادِهِ وَيَقِيرُهُهُ، وَمَا أَنْقَشَتْ مِنْ شَفَوْ فَهُوَ بِخَلْفَهُ، وَهُوَ خَيْرٌ

آلَرْزِقِرْبٌ ﴿٣١﴾

باومِنْهِهِيَانِي خُوشْگُوزْهِرَانِانْ بَهْ پِيْغَمْبَرِانِ وَلَهْ خُوبِيَانِ بَهْ هُويِ زُورِي مَالٌ وَمَدَالَهُوه
خَوَاهِ كَهِرَهْ دَلْخُوشِي پِيْغَمْبَرِهِكِي (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) دَهْ دَاهِتِوهْ فَهَرْمَانِي پَيْ دَهْ كَاتِكَهْ چَارَهْ پِيْغَمْبَرِه
پِيشْوَوهِ كَانِي خَزِي بَكَاتِ، هَوَالِي دَهْ دَاهِتِيَهِ كَهْ هِيجِ پِيْغَمْبَرِيَكَ لَهْ پِيْشِ نَهْ وَپَهْوَانِهِ نَهْ كَراوهِ بَقْ هِيجِ
دَيِيهِكَ مَهْكِينِ ژِيانْخَرْشَهِ كَانِ بِرْوَايَانِ پَيْ نَهِيَتَاهِ، بَهْ لَكِو خَلَكِهِ كَهْ ژَارِو بَيْدَهِسَهِ لَاهِ كَانِي شَويَنِي
كَوْتَونِ، وَهَكَ كَهِلهِكِي نَوحِ (سَلامِي خَوَاهِ لَهِ بَيْت) دَهْ يَانِوتِ: (أَنْقُنْ لَكَ وَأَتَيْكَ الْأَرْذَلُونَ^۲) وَاتَّه:
وَتِيَانِ ثَايمَا چَونِ باوهِرِ بَهْ تَزِ بَيْتِنِ لَهْ كَاتِيكَدَا نَهِيَهِ شَويَنِتِ كَوْتَونِ دَاماَوتِرِينِ كَسِنِ، يَانِ
دَهْ يَانِوتِ: (وَمَا تَرَنَكَ أَتَيْكَ إِلَّا الْأَرْزِيَتْ هُمْ أَرْذَلُكَ بَادِيَ الْأَرْأَيِ)^۳ وَاتَّه: وَهَ نَابِينِ تَزِ هِيجِ
كَهِسِيكَ شَويَنِتِ كَوْتَيِتِ جَكَهِ لَهِيَهِ كَهْ هَرْزَارِو دَاماَوهِ كَانِهِانِ بَنْ ثَاوِهِزِو سَاويَلِكَنِ، وَهَ كَهِرَهْ
پِياوانِي كَهِلِ پِيْغَمْبَرِ سَالِحِيشِ (سَلامِي خَوَاهِ لَهِ بَيْت) دَهْ يَانِوتِ بَهْ بَنْ دَهْ سَهْ لَاهِهِ كَانِ: (هَلِيلِيَنِ
أَسْتُضِعْفُوْلَهِنَّ ءامَنَ وَمِنْهُمْ أَغْلَمُونَ أَكَ صَلِحًا مُرْسَلُ مِنْ رَيْهِ، قَالُوا إِنَّا بِمَا أَرْسَلَ يِه.

^۱ الاعراف (٣٨).

^۲ الحليمة (٣٦٢/٤)، فَهَرْمُوْدَهِيَهِكِي نَزَدِ لَوازِه.

^۳ الشعراَم (١١).

^٤ هود (٢٧).

مُؤْمِنُوكَ ﴿٧٦﴾ قَالَ الَّذِينَ أَسْتَكَنَنِي بِرْوَاتِنَا إِلَيْهِ أَمْنَشُمْ يِهِ كَفِرُونَ﴾ وَاتَّه: بهوانهی لوازو
ثیردهسته کرابوون نهوانهی بپوایان هینابو له تاویاندا نایا ده زانن که سالح پهوانه کراوه له لایه
پاروه ردکاریه و تیان بیگومان نیمه بپوادرین بعوهی که سالح پیش پهوانه کراوه، نهوانهی خزیان به
ذل ده زانی و تیان به پاستی نیمه بیباوه پین بعوهی که نیووه باوه پتان پی هیناوه. و ده فرموده:
﴿وَكَذَلِكَ فَتَأَبَضُّهُمْ يَقْعُلُوْا هَلَوَّا مَنْ أَلَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِ أَلْيَسَ اللَّهُ يَأْعَلِمُ

بِاللَّهِ كَيْفَيْنَ﴾ وَاتَّه: و به جقره هندیکیانمان به هندیکی تریان تاقی کردوه بز نهوهی بلین نایا
نهوانه خوا پیزنو به مردهی پی بخشیون له ناو نیمه دا؟ نایا خودا له هموو کس زانتر نیه بهوانهی
شوکرانه بژدین؟ و ده فرموده: **﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكَدِيرَ مُجْرِمِيهَا لِيمَكِروْا﴾**
وَاتَّه: بهو شیوهیه له هموو شاریکدا گوره ترین تاویبارانمان کرد به ده سه لاتدار بز نهوهی پیلان و
فیلن بکن لهو شارانه دا، و ده فرموده: **﴿وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ ثَلَكَ قَرْيَةً أَمْرَنَا مُتَرَفِّهِا فَسَقَوْا فِيهَا فَعَنَّ عَلَيْهَا**
الْقَوْنُ فَدَمَرْنَاهَا نَدِيرًا﴾ وَاتَّه: و کاتیک بمانه ویت دانیشتونی شارو ولا تانیک له ناو ببهین فهرمان
ده دهین به دهولمه نده خراپه کارو زورداره کانی تاکوپی ایله لی و کردوهی چاک بکن، کچی نهوان
یاخی ده بن و له فهرمان ده رده چن جا بپیاری سزادان پیویست ده بیت بق دانیشتونی نهو شارانه، نیتر
نهو شارانه ویران ده کین به ویرانکردنیکی ته او. و خواهی گه ورهیش لیره دا ده فرموده: **﴿وَمَا**
أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ﴾ وَاتَّه: هیچ پیغامبره رو فرستاده به کمان پهوانه نه کرد ووه ته سر هیچ
ناوه دانیه ک، **﴿لَا قَالَ مُتَرَفُوهَا﴾** وَاتَّه: خواهنه به مرده و ده سه لات و ساماندارو کاریه ده ستانی نهوشاره،
قمتاده ده لیت: زوردارو خواهنه ده سه لات و سه رذکه خراپه کانیان. و توبویانه: **﴿لَا إِنَّمَا أَرْسَلْنَا مِنْ**
كَفِرُونَ﴾ وَاتَّه: نه شتانهی نیووه پیش پهوانه کارون باوه پرمان پیشان نیه. دیسان خواهی مه نزن باسی
نه خوانه ناسانه ده کات که له پی خوشیدا ژیاون فرموده ته: **﴿وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا**
وَمَا نَحْنُ بِمُعْذِيْنَ﴾ وَاتَّه: و تیان نیمه سامان و مندانان زورتره وه نیمه قهت سزا نادرین.

^۱ الاعراف (۷۵-۷۶).^۲ الانعام (۵۳).^۳ الانعام (۱۲۳).^۴ الاسراء (۱۶).^۵ الطبری (۴۰/۲۰).

بَقِيَ رَسْتَهُ كَانَ زَقْدَ شَانَازِيَّاً دَهْكَرَدْ بَهْ زَقْدَ سَامَانْ وَمَنْدَالْهُوَهْ وَايَانْ دَهْزَانِيَّ كَهْ نَهْوَهْ نِيشَانِيَّ
خَوْشَهْ وَيِسْتَهْ خَوْدَاهِيَّ بَقْيَانْ، چُونَكَهْ بِهْوَيَانْ وَابُووَكَهْ خَوْدَاهُهُ مَالْ وَمَنْدَالْهُكَهْ بَقْيَ دَاعَنْ لَهْ دُونِيَادَا بَوْ
نهَوَهْ بَقْيَ نَهْدَاعَنْ لَهْ بَقْذَى قِيَامَهْ تَدَا سَرَيَانْ بَدَاتْ بَقْيَانْ، چَهْنَدَهْ نَهْمَ بَقْجَوْنَهْ يَانْ لَهْ پَاسْتَيَهْ دُورَهْ،
بَقْيَهْ خَوَاهِيَّ مَهْنَنْ فَهْرَمُوَيَّهْ تَسْ: «أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا يُدَهْهُ بِهِ مِنْ مَالٍ وَبَنَانَ» ۱۰ شَارِعَهْ لَمْ فِي لَحْيَرَتْ بَلْ لَآ
يَشْعُرُونَ» ۱۱ وَاتَهْ: ئَايَا نَهْوَانَهْ وَا دَهْزَانِنَهَهْ نَهْوَهَهِيَّ بَقْيَانَهْ دَهْبَهْخَشِينَهْ لَهْ سَامَانْ وَمَنْدَالَانْ بَهْ هَزِيَ شِيَاوَيَانَهَهِ،

چَهْ سَيَانِيَمانْ كَرِدوَهْ بَقْيَانَهْ لَهْ خَيْرَهْ خَوْشَهْ وَيِسْتَيَهْ كَانَدا بَهْ لَامْ هَسْتِيَبَنَاكَنْ. وَهْ دَهْ فَهْرَمُوَيَّهْ: «فَلَآ

تَعْجِبْكَ أَمْوَالَهُمْ وَلَا أَوْلَادَهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ إِنَّمَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُنْ

كَفِرُوْنَ» ۱۲ وَاتَهْ: جَا سَهْرَنْجَتْ رَانَهْ كِبِيشِتْ وَسَهْرَسَامَتْ نَهَكَاتْ، زَقْدَيِيَّ مَالَوْ دَارَيَيِيَّ وَمَنْدَالَيِيَّ، بَيْگُومَانْ
خَوا دَهْيَهِيَّ وَيِتْ سَرَيَانْ بَدَاتْ بَهْ هَزِيَ نَهْمَ وَمَالَوْ مَنْدَالْهُوَهْ لَهِمْ ژَيَانِيَ دَنِيَاهِهِدا وَهْ بَهْ سَهْتَنْ كِيَانِيَانْ
دَهْرِيَچَتْ لَهْ كَاتِيَكَدا كَهْ نَهْوَانْ بَيْتاوهِهِنْ. وَهْ دَهْ فَهْرَمُوَيَّهْ: «ذَرْفَ وَمَنْ حَلَقَتْ وَجِيدَا» ۱۳ وَجَعَلَتْ لَهْ
مَالَا مَعْدُودَا ۱۴ وَبَنَانَ شَهُوكَا ۱۵ وَهَمَدَثَ لَهْ تَمَهِيدَا ۱۶ مَمْ طَمَعَ آنَ أَرِيدَ ۱۷ كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لَا يَبْتَئِنَعَيْدَا ۱۸

سَأَرْهَقَهْ، صَعُودَا» ۱۹ وَاتَهْ: واَزَ لَهْ مَنْ وَنَهْ وَكَسَهْ بَيْنَهْ كَهْ درُوْسَتْ كَرِدوَهْ بَهْ تَهْنَهَا، وَهْ دَارَايِيَّ زَقْدَوْ
زَهْوَهْ نَدَمْ پَيْداوهِهِ، وَهْ كَوْيَانِيَ ثَامَادَهْ وَبَهْرَدَهَسَتْ، وَهْ هَزِيَ ژَيَانِمْ بَقْ رَاخْسَتَوَهْ بَهْ چَوَنْ پَهْ خَسانِدَنِيَكَ،
دوَاهِيَ نَهَماَنَهْ شَهِيَشَتَا بَهْ تَهِمَاهِيَ زَيَاتِي بَدَهَمِيَّ، نَهَخِيرَ، بَهْ رَاسْتَيَ نَهْ وَدَهْرِيَارَهِيَ ثَاهِتَهْ كَانِيَ نَيَهِ
بَيْباوهِهِرِيَكِيَ كَهْلَهِ رَهْقَهِ، بَهْ زَوْوَانَهْ سَرَزَيِيَ سَهْخَتِيَ پَيْ دَهْجَهَهِمْ. پَاشَانَ خَوَاهِيَ گَهْوَهْ باَسِي خَاوَهِنِيَ
دوَوْ بَاغَهِكَهْ دَهَكَاتْ كَهْ سَامَانْ وَمَنْدَالَوْ بَهْرَوْبُوْمِيَكِيَ زَقْدَيِيَهْ لَهْ دَهْرَهَدا خَوَدا تَوْلَهِيَ
لَيْ سَهْنَدَوْ لَهْنَوَيِيَ دَهْ بَقْيَ پَيْشَ سَزَایِ بَقْذَى قِيَامَهِتِيَ، بَقْيَهْ خَوَاهِيَ مَهْنَنْ لَيْرَهَدا فَهْرَمُوَيَّهِتِيَ: «فَلَ إِنَّ

رَهِيَسْطُ الْرِّزْقَ لِمَنْ يَتَأَمَّهُ وَيَقِدِرُ» ۲۰ وَاتَهْ: بَلَى: پَهْرَوْهَرَدَكَارِيَ مَنْ بَهْ مَهِيلِيَ خَوَيِهِتِيَ بَقْذَى دَهَدَاتْ بَهْوَهِيَ
خَرْشِيَ دَهْوَيِتْ وَبَهْوَشِيَ خَرْشِيَ لَيِّي نَاهِتَهِ، مَهِيلِيَ لَهْ هَرَ كَهْسِيَكَ بَيْتَ هَزِارِيَ دَهَكَاتْ وَمَهِيلِيَشِيَ لَهْ
هَرَ كَهْسِيَكَ بَيْتَ دَهْوَلَهِهِهِهِ دَهَكَاتْ، هَوْلِكَنَّ أَكْثَرَ النَّاسَ لَا يَعْلَمُونَ» ۲۱ وَاتَهْ: بَهْ لَامْ زَقْدِينَهِيَ نَهْ خَالَكَهْ نَهْمَهْ نَاهِنَانْ.
پَاشَانَ خَوَاهِيَ مَهْنَنْ دَهْ فَهْرَمُوَيَّهِتِيَ: «وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تَفَرِّجُكُمْ عَنْ دَنَانِا زُلْفَيِّ» ۲۲ وَاتَهْ: مَالَوْ مَنْدَالَ

^۱ المؤمنون (۵۵-۵۶).

^۲ التوبه (۵۵).

^۳ العodus (۱۱-۱۷).

پیدان پیبان نیشانه‌ی خوش‌ویستی نیمه و گرنگیان نیه به نیوه. نیمامی نه محمد پیوایته کردوه له نه بیو هوره‌یرهوه (رهزای خواه لی بیت) ده لیت: پیغمه‌به‌ری خودا (علیه السلام) فرموده‌تی: (خودای مهزن سه‌یرى وینه و سامانتان ناکات، بلکو سه‌یرى دله‌کانتان و کرداره‌کانتان ده‌کات).^۱ موسیم و نیبنو

ماجه‌یش پیوایته تیان کردوه.^۲ بقیه خواه گه‌وره فرموده‌تی: (لَا مَنْ أَمَّنَ وَعَمِلَ صَنْلَحًا)

واته: نهوهی له نیمه نزیکتان ده‌کاتوه باوه‌پو ناکاری چاکتاه. (فَأَوْلَئِكَ هُمْ جَرَاءُ الْضَّعْفِ لَمَّا عَلِمُوا)

واته: له جبی ناکاره چاکه‌کانیان پاداشت ده‌دینته‌وه چه‌ندباره، یهک به ده تا یهک به حه‌وت سه‌ده،

(وَهُمْ فِي الْغُرْفَةِ مَأْمُونُونَ) واته: له شوینه به‌زو بلنده‌کان ده‌حسینه‌وه به نارامی و هیچ ترس و

زیان و نازارو ناپرده‌تیک نابینن، نیبنو نه‌بی حاته‌م پیوایته کردوه له عله‌وه (رهزای خواه لی بیت) ده لیت: پیغمه‌به‌ری خودا (علیه السلام) فرموده‌تی: (الَّذِنَوْ بِهِ شَدَّادٌ هُزِّدَ وَ ثُورِيَّكَ هُمْ يَهِيَّلُهُ

ناوه‌وهی ده‌ره‌وهی ده‌بینریت و له ده‌ره‌وهی ناوه‌وهی ده‌بینریت)، عده‌بیکی کوچه‌ری وته: نهوه بقیه کیه؟ پیغمه‌به‌ر (علیه السلام) فرموده‌تی: (بَقِيَّتِكَ كَوْفَتَارَ شَرِينَ وَ خُورَاكَ بَهْ خَشْ وَ بَهْ رَدَهْ وَام بَوْيَيْتَ

له‌سهر پقنوگرتن و شونویزی کردیت کاتیک که خلکی خه‌توون).^۳ پاشان خواه مهزن ده‌فرموده‌تی:

(وَالَّذِنَ يَسْعَونَ فِي إِيمَانِنَا مُعَجِّزِنَ) واته: ههوله ده‌دهن بینه پتکر له پیش خوداو شوینکه وتنی

پیغمه‌ران و پرواهیتان به نیشانه‌کانی خودا، (فَأَوْلَئِكَ فِي الْعَدَابِ مُحْضَرُونَ) واته: وه نهوانه ههمو

پاداشتی کرداره‌کانیان و هر کسه به پیش کراداری خوی له‌ناو ناگردا ده‌لیت‌ته. پاشان

ده‌فرموده‌تی: (فُلَانَ رَبِيْ يَسْطُطُ الْرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِكَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ) واته: بلی: په‌روه‌ریکاری من

برثوی به‌نده‌کانی ده‌دات به فراوانی بقیه‌سیک مهیلی لی بیت و که‌می ده‌کاتوه بقیه کسیک که خوی

مهیلی لی بیت، نهوه‌یش له کارذانی خویه‌تی و کاسی تر نازاتیت و لیتی تیناگات، وک خواه گه‌وره

فرموده‌تی: (أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَلَّتَا بِعَصْبُهِمْ عَلَى بَعْنَ وَالْآخِرَةِ أَكْبَرُ دَرَجَتٍ وَأَكْبَرُ تَعْصِيًّا) واته: نهی

موحه‌محمد (علیه السلام) سه‌رفج بده چلن له دنیادا باوی ههندیکیانمان داوه به‌سهر ههندیکیانداو بیگومان

پله‌کان له پذی دواییدا گه‌وره‌تره ههروه‌ها باودانه‌کانیش گه‌وره‌تره. وک له دنیادا جیاوانن له پذیدا

یه‌کیک فه‌قیره و یه‌کیک دوله‌منده و سامانیکی نزدی به‌سه‌ردا پژاوه، هر بهو شیوه‌یه له پذی

^۱ احمد (۵۳۹/۲)، فرموده‌یه کی سه‌حیجه.

^۲ مسلم (۴/۱۹۸۷)، این ماجه (۲/۱۴۸۸).

^۳ این ابی شيبة (۴۳۷/۸)، ثم فرموده‌یه سه‌نده‌کانی لاوازه.

^۴ الاسراء (۲۱).

رد دوایشدا همندی له هودهی نزد چاکو بـهـرـزـدـاـوـ هـنـدـیـکـیـ تـرـیـشـ وـانـ لـهـ چـالـیـ نـزـدـ قولـیـ بـیـ بـنـدـاـ،ـ وـهـ چـاـکـتـرـیـنـ وـ بـهـ خـتـهـ وـهـ رـتـیـنـ کـهـ سـلـیـمـ بـهـ خـرـقـهـ نـهـ وـ کـهـ سـیـهـ کـهـ پـیـغـمـبـرـ (عـلـیـهـ السـلـامـ) فـرـمـوـیـهـ تـیـ: (پـذـگـارـ بـوـوهـ کـهـ سـیـیـکـ کـهـ مـوـسـلـمـ بـوـوـیـتـ وـ بـهـ شـیـ خـرـقـیـ بـیـتـیـ وـ پـقـزـیـ درـابـیـتـ وـ خـوـدـاـ قـهـنـاعـهـتـیـ دـاـبـیـتـیـ بـهـ وـهـیـ کـهـ پـیـیـ دـاـوـهـ)،ـ مـوـسـلـیـمـ پـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـوـهـ.ـ ۱ـ خـوـایـ کـهـ وـرـهـ دـهـ فـرـمـوـیـتـ: (وـمـاـ آـفـقـشـ مـنـ شـیـ وـ فـهـوـ يـخـلـفـهـ وـهـ وـهـ خـحـیـزـ لـرـزـیـتـ) ۲ـ وـاتـهـ: هـرـچـهـ نـهـ بـبـهـ خـشـنـ لـهـ شـتـانـهـیـ کـهـ خـوـدـاـ پـیـیـ دـاـونـ فـهـرـمانـ دـاـوـهـ وـهـ بـیـکـایـ دـاـونـ لـهـ بـهـ خـشـینـیدـاـ،ـ هـرـ لـهـ دـنـیـادـاـ پـادـاشـتـانـ دـهـ دـاـتـهـ وـهـ لـهـ سـهـرـیـ وـ لـهـ پـذـگـارـ بـادـاشـتـیـ چـاـکـتـرـیـتـانـ دـهـ دـاـتـهـ وـهـ خـوـایـ چـاـکـتـرـیـنـیـ بـیـزـنـیـ دـهـ رـانـهـ،ـ وـهـ کـهـ لـهـ فـرـمـوـدـهـیـ سـهـ حـیـحـدـاـ هـاتـوـهـ: (خـوـایـ مـهـنـنـ دـهـ فـرـمـوـیـتـ بـبـهـ خـشـهـ مـنـیـشـ پـیـتـ دـهـ بـهـ خـشـمـ).ـ ۳ـ وـ لـهـ فـرـمـوـدـهـیـ کـهـ کـرـیـتـهـ تـرـیـ سـهـ حـیـحـدـاـ هـاتـوـهـ دـوـوـ فـرـیـشـتـ هـمـوـ بـهـ یـانـیـکـ کـهـ پـیـزـ دـهـ کـهـ هـاتـوـهـ یـهـ کـیـکـیـانـ نـهـلـیـ:ـ نـهـ خـوـدـاـیـ نـهـوـهـیـ دـهـ سـتـیـ دـهـ گـرـتـیـ وـهـ دـهـ گـوـشـیـتـ لـهـ بـنـیـ اـیـ بـیـزـیـ،ـ نـهـوـیـ تـرـیـانـ نـهـلـیـ:ـ نـهـ خـوـایـ بـبـهـ خـشـهـ بـهـ وـهـیـ کـهـ مـالـ دـهـ بـهـ خـشـیـتـ لـهـ بـاتـیـ نـهـوـهـیـ کـهـ بـهـ خـشـیـوـیـتـیـ.ـ پـیـغـمـبـرـیـ خـوـدـاـ (عـلـیـهـ السـلـامـ) فـرـمـوـیـهـ تـیـ: (مـالـ بـبـهـ خـشـهـ بـهـ نـزـدـیـ) ۴ـ مـوـتـسـهـ لـهـ خـاـهـ وـنـ (الـعـرـشـ)،ـ کـامـ،ـ بـکـاتـهـ وـهـ).

وَنَقْرُلُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُرْفُوا عَذَابٌ أَنَّا رَأَيْنَا الَّتِي كَسْتُمْ بَهَا تُكَبِّلُونَ ﴿٤١﴾

دیگر دهه های اخیر نیز این اتفاقات را در پیش می آوردند.

خوای مهمن ده فرمومیت: «وَيَوْمَ يَعْشُرُهُمْ جَيِّعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمُلْئِكَةِ» واته: خوای گهوره باسی نه و ده کات که له پیشی قیامه تدا موشیریکه کان ده هینتیت له ناو نه و همو خالکه داو پرسیار له و فریشتانه ده کات که موشیریکه کان کربیوپیان به هاوهله خود او وینه یان کیشاپیون له شیوهی فریشتانه کان و وايان ده زانی که له خودا نزیکیان ده خنه ووه، خوای گهوره یش ده فرمومیت به فریشتانه کان: «أَهْلَاءَ كَيْدَنَكُمْ كَيْدُونَ» واته: نایخه نه مانه نته یان بدرستی ووه؟ نایا نته وه فرمانتان پندانون که

مسالم (۷۳۰/۲)

٢ مسلم (٦٩١/١)

• (۷۰/۱) مساله

بـتـانـهـرـسـتـنـ؟ وـهـكـ لـهـ سـوـرهـتـيـ (ـالـفـرقـانـ) دـاـ خـواـيـ گـهـوـرـهـ فـهـرـمـوـوـيـهـتـيـ: ﴿إَنْتَ أَصْلَلْتَ عَبَادِي هَذِهِ أَمْ هُمْ ضَلَّلُوا إِلَيْكَ﴾ وـاتـهـ: نـيـنجـاـ خـواـ (ـبـهـ پـهـرـسـتـراـوـهـکـانـ) دـهـلـيـتـ نـايـاـ نـيـوهـ ئـهـوـ بـهـنـدـانـهـيـ مـنـتـانـ گـومـرـاـ کـرـدـ يـاـ خـزـيـانـ پـيـگـاـيـ پـاسـتـيـانـ وـنـكـرـدـوـ گـومـپـابـونـ. وـهـكـ فـهـرـمـوـوـيـهـتـيـ بـهـ عـيـسـاـ(ـسـهـلامـيـ خـواـيـ لـيـ بـيـتـ): ﴿أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ أَتَجْهَدُونِي وَأَمِّي إِلَهُتِي مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيَسَ لِي بِعِيْتِي﴾ وـاتـهـ: نـايـاـ تـقـ وـتـوـوتـهـ بـهـ خـمـلـكـيـ كـهـ منـ وـدـاـيـكـمـ بـهـ دـوـوـ پـهـرـسـتـراـوـ دـاـيـنـيـنـ لـهـ جـيـاتـيـ خـواـ؟ عـيـسـاـ(ـسـهـلامـيـ خـواـيـ لـيـ بـيـتـ) نـهـلـيـ: پـاـكـوـ بـيـنـگـهـرـدـيـ بـقـ تـقـ نـهـيـ خـودـاـيـهـ نـايـتـوـ نـاـگـوـنـجـيـتـ بـقـ منـ شـتـيـكـ بـلـيـمـ كـهـ بـهـ هـيـچـ شـيـوهـيـكـ مـافـيـ مـنـ نـيـهـ. هـرـبـهـ وـشـيـوهـيـهـشـ فـريـشـتـهـکـانـ نـهـلـيـنـ: ﴿سُبْحَانَكَ﴾ وـاتـهـ: پـاـكـيـ وـبـىـ عـيـيـ هـرـبـقـ تـوـيـهـ نـهـيـ خـودـاـيـهـ، هـرـگـيـزـ تـقـ هـاـوـهـلـتـ نـهـبـوـهـ، وـهـكـ خـواـيـ مـهـنـ دـهـ فـهـرـمـوـوـيـتـ: ﴿قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِئَنَا مِنْ دُونِهِمْ﴾ وـاتـهـ: پـاـكـوـ بـىـ عـيـيـ هـرـبـقـ تـوـيـهـ نـهـيـ خـودـاـيـهـ، تـقـ گـاـوـهـ مـانـيـ وـنـيـمـ عـبـدـيـ تـقـيـنـ وـبـيـتـارـيـنـ لـهـوانـهـ، ﴿فَلَمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّةَ﴾ وـاتـهـ: مـهـبـهـسـتـيـانـ شـيـتـانـهـکـانـهـ چـونـکـهـ نـهـ وـجـنـتـکـانـهـ پـهـرـسـتـنـ نـهـ وـبـتـانـهـيـانـ لـهـبـرـ چـاوـشـيـرـيـنـ کـرـدـبـوـنـ وـ گـومـپـاـيـانـ کـرـدـنـ، ﴿أَكَثَرُهُمْ يَهُمْ مُؤْمِنُونَ﴾ وـاتـهـ: زـرـيـانـ باـوـهـپـيـانـ بـهـوـ جـنـتـکـانـهـ هـيـتـابـوـ، وـهـكـ خـواـيـ گـورـهـ لـهـ تـايـتـيـکـيـ تـرـداـ فـهـرـمـوـوـيـهـتـيـ: ﴿إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنَّهـاـ وـإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شـيـطـنـاـ مـغـرـيـدـاـ﴾ وـاتـهـ: جـگـهـ لـهـ خـواـنـزاـوـ هـاـوارـ نـاـكـهـنـ تـهـنـهاـ لـهـ چـهـنـ (ـبـيـنـکـيـ نـاـولـيـنـراـوـيـ) مـيـنـهـ نـهـبـيـتـ وـهـ تـايـبـهـرـسـتـنـ جـگـهـ لـهـ شـهـيـتـانـ يـاخـيـ وـسـهـرـكـشـ نـهـبـيـتـ. پـاشـانـ خـواـيـ مـهـنـ دـهـ فـهـرـمـوـوـيـتـ: ﴿فَالْيَوْمَ لَا تـمـكـنـ بـعـضـكـ لـيـقـعـنـ نـقـماـ وـلـا حـنـرـاـ﴾ وـاتـهـ: نـهـوانـهـيـ کـهـ نـيـوهـ بـهـ تـهـماـ بـوـونـ سـوـدـتـانـ پـىـ بـگـيـهـنـ (ـلـهـ بـتـوـ هـاـوـهـ لـانـهـيـ کـهـ کـرـدـبـوـتـانـ بـهـ شـهـرـيـکـيـ خـودـاـ) لـهـ پـقـنـيـ قـيـامـهـتـداـ، دـهـتـانـهـرـسـتـنـ وـبـهـ فـريـاـپـهـسـتـنـ، آـنـابـوـ لـهـ بـقـدـهـداـ کـهـ پـقـنـيـ سـهـخـتـيـ وـنـاـپـهـحـتـيـهـ فـريـاتـانـ بـکـوـيـتـ، تـوانـيـ هـيـچـ سـوـودـوـ زـيـانـيـکـيـانـ نـيـهـ، ﴿وَنَقْوُلُ لِلَّاهِنَّ ظَلَمُوا﴾ وـاتـهـ: نـهـلـيـنـ بـهـ مـوـشـرـيـکـهـکـانـ، ﴿ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ أَلَّا قَدْ كُتُبَ لَهُمْ تَكْبِيْرُهُمْ﴾ وـاتـهـ: چـيـشـنـ سـزـاـيـ ٹـاـگـرـ کـهـ بـپـوـاتـانـ پـيـيـ نـهـدـهـ کـرـدـوـ بـهـ درـوـتـانـ دـهـزـانـيـ بـقـ زـيـاتـرـ ٹـاـزارـدـانـيـانـ وـ سـوـکـاـيـهـتـيـ پـىـ، دـهـتـانـهـرـسـتـنـ لـهـنـاـ حـمـهـنـمـداـ.

الفرقان (١٧).

المائدة (١١٦).

النساء (١١٧).

﴿وَلَا تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ مَا يَتَشَاءَعُونَ فَالْأُولَآءِ مَا هَذَا إِلَّا رُجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصْدِّكُ عَنَّا كَانَ يَعْبُدُ أَبَا زُئْمَ وَقَاتُوا مَا هَذَا إِلَّا إِنَّكُمْ مُفْتَرُونَ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ شَيْنٌ ﴾^{۱۵} وَمَا أَلَّيْتُهُمْ مِنْ كُثُرٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قِلْكَ مِنْ نَذِيرٍ ﴾^{۱۶} وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَغُوا مَعْشَارَ مَا أَلَّيْتُهُمْ فَكَذَّبُوْرُشِلِّيْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرٍ ﴾^{۱۷}

قصه خوانه ناسان به رامبه ر پیتفه مبه ران و هلام دانه و میان

خواه مهند ده فه رمومیت: ﴿وَلَا تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ مَا يَتَشَاءَعُونَ﴾ واته: کاتیک بخوینیرته و به سه ریاندا نیشانه پوونه کانی نیمه، خواه مهند باسی خوانه ناسانی قوره بش ده کات که حقی خویانه تووشی سزا بین له لایهن خوداوه جه زده بهی توندو به ژانیان بادات چونکه کاتیک به لکهی ناشکرایان بذ ده خوینیرایه و له لایهن پیتفه مبه روه (علیکم السلام) ندد به پهوان و به ناسانی که گوینیان لی ده گرت ده بیانوت: ﴿فَالْأُولَآءِ مَا هَذَا إِلَّا رُجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصْدِّكُ عَنَّا كَانَ يَعْبُدُ أَبَا زُئْمَ﴾ واته: نه پیاوه ده بیویت بیته پیکرستان له وهی که بابو باپیراندان په رسترویانه، مه بستیان نه وه ببو که هر نایینی بابو باپیرانیان پاسته، نه وهی که پیغامبر (علیکم السلام) بتی هینناون پاست نیه و پیویوجه! (له عننتی خواه خویان و بابو باپیرانیان). ﴿وَقَاتُوا مَا هَذَا إِلَّا إِنَّكُمْ مُفْتَرُونَ﴾ واته: ده بیانوت: نه مه در قیه و هله استراوه، مه بستیان قورثان ببو، ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ شَيْنٌ﴾ واته: نه وانهی که خودایان نده ناسی کاتیک نه مه حقه یان بذ هات و تیان نه مه جادوویکی ناشکرایه، پاشان خواه مهند ده فه رمومیت: ﴿وَمَا أَلَّيْتُهُمْ مِنْ كُثُرٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قِلْكَ مِنْ نَذِيرٍ﴾ واته: خواه گاوره میع کتیبیکی له پیش قورثانه و بذ عره به کانی نه تاردوون، و له پیش پیتفه مبه ریش (علیکم السلام) میع پیتفه مبه ریکی بذ پهوانه نه کردیون، که نزد حمزیان ده کرد پیغامبر ریان بذ پهوانه بکرایه، ده بیانوت نه گار پیتفه مبه رمان بذ بهاتایه و ترسی و هبر بھینایانیه، نیمه له خه لکی چاکتر پیش پاستمان ده گرت، کاتیک خواه گوردہ نه و پیزه مهندی لی گرتون و قورثانی بذ ناردن و پیغامبری بذ پهوانه کردن، بھوایان پی نه کرد دزایه تیان کردو به بیویدا و هستان و ده بستیان دایه لاساری، پاشان خواه مهند فه رمومیتی: ﴿وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ واته: کله پیشووه کانی پیش نه وانه و هک نه مانه بیباوه ر بیون، ﴿وَمَا بَلَغُوا مَعْشَارَ مَا أَلَّيْتُهُمْ﴾ واته: که نه مان ده بیه کی نه وانه پیشووهیان پی نه دراوه، له

دنیاد، نبینو عهباس دهیت: له هینزو توانا له دنیادا.^۱ قهتاده و سودی و نبینو زیدیش هدر وايان و توروه.^۲ و هك خواي گهوره فرمويهت: «ولقد مکنّهم فیمَا إِنْ مَكَنَّنُكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَرًا وَأَفْئَدَهُ فِيمَا أَغْنَى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَرُهُمْ وَلَا أَفْعَدُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِتَائِبَتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهِنُونَ»^۳ واته: سوتند به خوا نهوهی بهوان(گهلى عاد)مان دابیوو (له سامان و دسه لات) به نیوه مان ندادابیوو و گوی و چاود لامان پیدابیوون بهلام میع سوودو که لکی پی نه گهیاندن نه گوی و نه چاود نه دلیان، چونکه نهوان باوه پیان به نیشانه کانی خوا نهبووه دهوری دان نه و سزای کالتیان پی ده کرد. وه ده فرمومیت: «أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَبْقَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ فُوَّةً»^۴ واته: دهی ئایا به زه ویدا نه گهیاون تا بیین سره نجامی که سانیک که به رلهان بوعن چلن بووه که له مان نقدترو به میزتریش بعون. واته: نه و همو هینزو توانيانه سزاو جهزده بهی لی نه گیپانه و هو لیتی لانه دان، به لکو خواي گهوره قرپی کردن و همو یانی له ناو برد به هقی باوه پنه هینانیان به پیغامبره رکانی، بؤیه فرمومیت: «فَكَذَبُوا رُسُلِنَا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرٌ»^۵ واته: چون تولم لی سهندن و سوكو پسوم کردن و پیغامبره رام زال کرد به سه ریاندا.

﴿فَقُلْ إِنَّمَا أَعْظُلُكُمْ بِوَجْهَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْقَنَ وَفُرَدَى ثُمَّ تَنْفَكُّرُوا مَا يُصَاحِبُكُمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِرَّةٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾^۶

شیوازی برویارادان دربارهی نه وی دابویانه پالی پیغامبر (علیه السلام) گوایه که سیکی شیته.

خودای گهوره نه فرمومیت: نهی محمد مه (علیه السلام) بلی بهو خوانه ناسانه که واده زانن تو شیته (إنَّمَا أَعْظُلُكُمْ بِوَجْهَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْقَنَ وَفُرَدَى ثُمَّ تَنْفَكُّرُوا مَا يُصَاحِبُكُمْ مِنْ جِنَّةٍ)^۷ واته: فه رماتنان پیده کم بهیک شت له بهر خودا (أنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْقَنَ وَفُرَدَى ثُمَّ تَنْفَكُّرُوا مَا يُصَاحِبُكُمْ مِنْ جِنَّةٍ)^۸ واته: هلسن یه کهیک و دو دو پاشان بیریکه نه وه بیی ده مارگیری و هوه سباری و پرسیار له یه کتری بکن ناخن محمد مه (علیه السلام) شیته و جنونکه دهستی لی و هشاندوه؟! باش یه کتری ناگادریکن (ثُمَّ تَنْفَكُّرُوا)^۹ واته: پاشانیش بچنه وه به خوتانداو له خه لکی تریش بپرسن نه گهر گومانتان هدیه له وی که محمد مه (علیه السلام) شیبت بووه، بؤیه خودای گهوره

^۱ الطبری (۴۱۶/۲۰).

^۲ الطبری (۴۱۶/۲۰ - ۴۱۷).

^۳ الاحقاف (۲۶).

^۴ الغافر (۸۲).

وہ نئم نایا تھے شہر نئم مہبستہ دہگی ہے نی **لَهُنَّ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيِ عَذَابٍ شَدِيدٍ** واتھ نئو (بیفہ مبیر (لکھن)) تھنیا ترسینہ رہ بتو ٹیو لہ پیش ہاتھی سزا سختی قیامت، بوخاری نئم

فه رموده يهی له ثیبتووھ باسه و پیوایهت کردوه (په زای خواي لیبی) که ده لیت: پیغامبر (صلی الله علیہ وسلم) بوقتیک چووه سر سفا پاشان فه رمومی: (یاصباحاھ) قوره یش کزبون و له لای پیغمبر (صلی الله علیہ وسلم) گوتیان:

(من ترس و بهر هینه ریکم بتویه له پیش دابه زینی نه و سزا همانه) و آنه: ته کار بپوام پی نه کان بهم زوانه خودا نازاریکی تو ندات نه بوله هب گوتی: عمرت نه مینی نایق نه مهات کل کرد و نه ته وه،

كَسَبٌ ۝ سَيَصْلُ نَارًا ذَاتَ هَبٍ ۝ وَأَمْرَأَهُ، حَمَالَةً الْحَاطِبِ ۝ فِي جَيْدِهَا جَبْلٌ مِنْ

مسد) واته: لهناوچیت هردو دهستی نه بو لههبو لهناویش چوو، سودی پی نهگایاند
داراییه کهی و نهودی که کردی له دوزمنایته پیغمه بردا (سید)، بیگمان له مهولا دهچیته ناو ناگری

﴿قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِّنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرٍ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَوْعِدٌ لَّمْ يُؤْخَذْ شَفَاعَةً وَشَيْءٌ ﴾^{٤٧} قُلْ إِنَّ رَبِّي يَعْلَمُ بِالْمُقْرَبَاتِ ﴾٤٨﴾

عَلَمُ الْغَيُوبِ ﴿١﴾ قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يَدْعُ الْبَطَلُ وَمَا يُعِدُ ﴿٢﴾ قُلْ إِنْ ضَلَّتْ فَإِنَّا أَهْلُ عَلَى نَقْسَىٰ وَلَنْ
أَهْتَدَيْتُ فَمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ رَفَعَ لَنَّمْ سَمِعَ قَرْبَتِ ﴿٣﴾

الطبرى (٤١٨/٢٠).

المسد (١٥) *

الشعراء (٢١٤).

فتاح العارف (٤٠٨)

خوای گوره فرمان ده کات به پیغامبره کهی (علیه السلام) که بلی به موشیکه کان: ﴿فَلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِّنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ﴾ واته: بلی: من هیچ خیرو پاداشتیک له نیو داوا ناکه م له سر به جیهینان و گیاندنی نه م په یامه ای خوای گوره، به لکو ناموزگاری و داوم ناوه بیه له نیو که عبادیه تی خودا بکه، ﴿فَوَهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا عَلَى اللَّهِ﴾ واته: به لکو پاداشتی خرم له خوای گوره داوا ده کاموله لای نه وه، ﴿فَوَهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدِيٌّ﴾ واته: خودا ناگاداری هه ممو شتو و ناکاشی له منه و خوی نه م په یامه ای پینم داوه که به نیو که پاگه یه نم و ده زانی نیو وش چی ده که، وه پاشان نه فه رمویت: ﴿فَلَيَنَّ رَبِّيْ يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَّمَ الْقُرُوبَ﴾ واته: بلی بپاستی په یوره درکارم به توندی هه ق ده دات به سر بمتالدا خوا زانیه به نهیتی و ناشکاراکان. نه م نایه ته وه ک نه و نایه ته وایه که خودای گوره نه فه رمویت: ﴿هَيْلَقِي الْرُّوحُ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ نَاسِكَرَاكَانَ﴾ واته: به فه رمانی خوی سروش ده نیزی بق هر کس له به نده کان که بیهی وی. واته فریشته ده نیزی بق هر کسی له ناو خملکی سه رزه میندا، خودا خوی نزد چاک ناگاداری هه ممو نهیتی کانه و هیچ شتیکی له ناسمعانه کان و زه میندا لی ون نابی. وه پاشان نه فه رمویت: ﴿فَلَيَأْمَّهُ الْحَقُّ وَمَا يَبْدِئُ الْبَطْلُ وَمَا يُعِيدُ﴾ واته: بلی: پاستی و په یامی هه زنی خودا هات و پر پوچ پوشت ناگه پیته وه. وه ک نه م نایه ته که خودای گوره نه فه رمویت: ﴿بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَطْلِ فَيَدْمَعُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ﴾ واته: (واز له وه بینه) به لکو حق نه کیشن به سر به تالو و ناحه قد او به هزیه وه میشکی ده پیژی و تیکده شکن نینجا دهست به جی به تال ده فه و تی و له ناو ده چیت. هر بیهی کاتی که پیغامبری خودا ناو که عبه ای پیریز له پیژی فه تحی مه ککه دا، نه و بتانه بینی به چوارده وریدا بون، به سری کوانه کهی به بتیکیانیدا کیشاو نه م نایه تانه ای خویند ﴿وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَطْلُ إِنَّ الْبَطْلَ كَانَ زَهُوقًا﴾ واته: وه بلی ناینی پاست هات و ناینی ناحه ق و به تال نه ماو پوشت به پاستی به تال هه میشه له ناو چو، ﴿فَلَيَأْمَّهُ الْحَقُّ وَمَا يَبْدِئُ الْبَطْلُ وَمَا يُعِيدُ﴾ بوخاری و موسیم پیوایه تیان کردوه،

^۱ الفافر (۱۵).^۲ الانبیاء (۱۸).^۳ الاسراء (۸۱).

نه سائیش خوی به ته نیا پیوایته کردوه، له سه رئم نایمه^۱. پاشان خودای مازن ثفه رمویت: « قلْ إِنَّ ضَلَالَتُ إِلَّا أَضْلَلَ عَلَى نَفْسٍ وَلَنْ آهَدَنِيْتُ فِيمَا يُوحَى إِلَيَّ رِبِّكَ » واته: بلی نه گهر من گومپا به نه وه زیانه کهی ته نیا بق خزمه وه نه گهر پیتمون به نه وه به هزی نه و قورناته وه به که په روهد گارم بتوی ناردوه. واته: خیروبیر همو رو لاهی خودایه و نه و په یامه پاستو پهوان و ناشکرایه که نه و ناردویه تی، چونکه په له شاره زایی و شتی نقد پوون و ناشکراو هر که سیش گومپا ببووه خوی سه ری له خوی شیواندوه، وه که عبدولای کوری ماسعود(په زای خوای لی بی) کاتی پرسیاریان لی کرد له بارهی نه هملی ته فویزه وه گوتی: من به بقچونی خرم قسهی تیدا ده کم، نه گهر پیتکام نه وه به یارمه تی خودایه، خز نه گهريش هله لم کرد، له خزم و له شهیتانه وه به، خوداو پیغامبره کهی (علیه السلام) لیتی دووند و قسهی خزمه^۲. « إِنَّهُ سَمِيعٌ فَرَبِّكُمْ » واته: خودا قسهی بهنده کانی ده بیسی و نزیکه لیتیانه وه، ده چن به هواری نه وکسانه وه لیتی ده پارتنه وه نه سانی نا لیرهدا فه رموده کهی نه بو مووسا ده هینی که له هاردو سه حیحه کهدا پیوایت کراوه که پیغامبر(علیه السلام) فه رمومیه تی: (ثیوه هاوان) له کسی ناکهن که نه بیسی یان ناگای لیتیان نه بیه به لکوبانگی که سی ده کن که ده بیسی و نزیکه و دیت به دهم هواره وه^۳.

« وَلَوْ تَرَى إِذْ فَرِعُوا فَلَا فَوْتَكَ وَلَخِذْلُوْمِنْ مَكَانِ فَرِيبَ ⑤ وَقَالُوا أَمَّنْ يَهُ وَأَنَّهُ لَمْ أَشْنَاؤْشِ مِنْ مَكَانِ بَعِيدِ ⑥ وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلِ وَقَذْفُونَ بِالْعَيْبِ مِنْ مَكَانِ بَعِيدِ ⑦ وَجِيلَ يَنْهَمُ وَيَنَّهَ مَا يَشْتَهِنُ كَمَا قُلَّا بِإِشْبَا عِهْمِ مِنْ قَبْلِ إِنْهُمْ كَانُوا فِي شَكِّ ثُرِيبِ ⑧ »

خودای مازن ثفه رمویت: « وَلَوْ تَرَى إِذْ فَرِعُوا فَلَا فَوْتَكَ » واته: خودای گهوره ثفه رمویت: نهی موجه مه دنه گهر نه و خوانه نه سانه ت ده دی له پیشی قیامه تدا که هیچ دهه تانیکیان نه ماوه و نازانن پوو له کوئی بکن له ترساندا « وَلَخِذْلُوْمِنْ مَكَانِ فَرِيبَ » واته: هر له یه کم جاره وه که گریان و بهندکران ناتوانن بق هیچ کوئی بیلن، حسنه نی به سری گوتی، کاتی له گوپه کانیان هاتنه ده ره وه^۴. پاشان خودای مازن ده فه رمویت: « وَقَالُوا أَمَّنْ يَهُ » واته: له پیشی قیامه تدا نه لین بپوامان هینا به خواه فریشته کانی و به کتیبه کانی و به پیغامبره کانی خودا، وه که خوای گهوره فه رمومیه تی: « وَلَوْ تَرَى إِذْ

^۱ فتح الباری (۲۵۲/۸)، مسلم (۱۴۰۹/۲)، تحفة الأحوذی (۵۷۲/۸)، النسائي في الكبرى (۶/۴۸۲).

^۲ ابو داود (۵۸۹/۲).

^۳ النسائي في الكبرى (۴۲۸/۶)، فتح الباري (۱۵۷/۹)، مسلم (۲۰۷۶/۴).

^۴ الطبری (۴۲۲/۲۰).

الْمُجْرِمُونَ تَأْكُلُوا رُؤْسَهُمْ عَنَّدَ رَيْهُمْ رَبَّا أَبْصَرُنا وَسَمِعْنَا فَأَرْجَعْنَا لَعْنَ مَلِحًا إِنَّا مُؤْنَثُونَ^۱)
 وَاتَّهُ نَهْ كَمْ دَهْ بَيْنِي كَاتِي تَاوَنْ بَارَانَ لَهْ حَزَوْيَ پَهْرَوْهَ رَدْ كَارِيَانَدا لَهْ خَهْ جَالْتِيدَا سَهْ رَيَانَ دَاخْسْتَهْ،
 دَهْ لَيْنَ: نَهْ يَ نَهْ پَهْرَوْهَ رَدْ كَارِيَ نَيْمَهْ نَهْ وَهِيَ بَهْ لَيْنَتْ پَنْ دَابِوْنَ دَيَانَ وَبَيْسْتَمَنَ دَهْ يَ بَهْ كَنْتِيَوْهَ بَزْ دَنْيَا
 تَاكْرِدَهَوَهِيَ چَاكَ بَكَهِينَ بَهْ رَاسْتِيَ نَيْمَهْ دَلْنِيَايِنَ لَهْ قِيَامَتْ بَزِيَهِ خَودَاهِ گَهْرَوَهَ فَهْ رَمْوَيِهِتِيَ: «وَأَنَّ هَمَّ
 أَشَاؤْشِ مِنْ مَكَانَ بَعِيرِهِ^۲) چَونَ نَيْسَتَا دَهْ بَنَهِ خَادِهِنَ بَاهِهِ پَهْ كَهْ نَقْدَ دَورَكَهْ وَتَوْنَهَتَهَوَهَ لَهُ شَوِيَّنَهِيَ كَهْ
 دَهْ بَوَوَ بَاهِهِ پَيْنَ، كَهْ دَهْرَجَوْنَ لَهْ دَنْيَا دَابِوْهَ، خَزْ نَهْ كَمْ لَهْ زَيَانِي دَنْيَا دَبِوْيَايَنَ بَهْتِيَايَهِ، نَيْسَتَا لَهْ
 وَهْ رَكْرَنَهِ، كَهْ شَوِيَّنَهِ تَاقِيَ كَرْدَنَهِوَهَ لَهْ دَنْيَا دَابِوْهَ، خَزْ نَهْ كَمْ لَهْ زَيَانِي دَنْيَا دَبِوْيَايَنَ بَهْتِيَايَهِ، نَيْسَتَا لَهْ
 بَقْذِيَ قِيَامَتْ سَوَدِيَايَنَ لَهْ وَهْ رَدَهَ گَرَتْ، بَهْ لَامَ تَازَهَ لَهْ دَهْسِتِيَايَنَ چَوَهَ بَاهِهِ رَهْتِيَايَنَ هَيَّجَ سَوَدِيَّيِهِيَ نَيَهِ
 بَهْتِيَايَهِ، وَهَكَ چَونَ كَهْسَيِيَ بَهْ هَيَوَاهِ شَتِّيَ نَيَهِ لَهْ شَوِيَّنَهِيَ نَقْدَ دَورَهَوَهَ بَكَاهِهِ دَهْسِتِيَ، مَوْجَاهِيدِ
 كَوْتِيَ: «وَأَنَّ هَمَّ أَشَاؤْشِ^۳) كَهِيَ تَازَهَ نَهْ وَشَتِّهِ وَهْ دَهْسِتِ دَيْنَ.^۴ نَهْرِيَ كَوْتِيَ: «أَشَاؤْشِ^۵) بَهْ هَيَوَاهِ
 بَاهِهِ رَهْتِيَايَنَ كَاتِيَ كَهِيَ وَانَّ وَانَّ لَهْ قِيَامَهِ تَداوَ دَهْسِتِيَايَنَ لَهْ دَنْيَا دَبِوْهَ، حَسَنَهِ بَهْ سَرِيَ كَوْتِيَ: دَاوَيَ
 شَتِّيَكِيَايَنَ كَرْدَوَهَ لَهْ شَوِيَّنَهِيَكَدا كَهِيَ بَهْ دَهْسِتِ نَايِهِتِ، كَهِيَ تَازَهَ فَرِيَايِهِ نَهْ بَاهِهِ رَهْتِيَايَنَهِ دَهْ كَهْونَ لَهْ وَ
 دَورَهَوَهَ، پَاشَانَ خَودَاهِ مَهْنَنَ نَهْ فَهِ رَمْوَيِتِ: «وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلِهِ^۶) وَاتَّهَ: چَونَ تَازَهَ بَاهِهِ پَهْ
 بَهْ دَهْسِتِ دَيْنَ لَهْ بَقْذِيَ قِيَامَهِ تَداوَ، كَهِي دَنْيَا دَبِوْيَايَنَ نَهْتِنَاهِ بَهْ وَهْ بِيَامَهِ هَقَهِ وَپَيْغَمَبَرِهِ كَانَ
 دَهْ كَرْدَهَ لَهْ شَوِيَّنَهِيَ دَورَهَوَهَ(كَهِي دَنْيَايَهِ)، مَالَكَ دَهْلَيِتِ: لَهْ زَيَدِيَ كَوَبِيَ نَهْ سَلَهَ مَهْوَهَ، وَاتَّهَ: هَرَبَهِ
 كَوْمَانَ، مَنِيشَ نَهْ لَيْمَ: وَهَكَ خَودَاهِ گَهْرَوَهَ فَهْ رَمْوَيِهِتِ: «رَجَمَاً بِالْغَيْبِ^۷) وَاتَّهَ: لَهْ نَهْ دِيَوْخَهِ يَالْأَنْتِي
 دَهْ كَهْنَ، جَارِيَ نَهْ لَيْنَ: شَاعِيرَهِ، جَارِيَ نَهْ لَيْنَ فَالْجِيَهِ، جَارِيَ نَهْ لَيْنَ جَادُوكَهْ رَهَوَ جَارِيَكِيَ تَرِيشَ نَهْ لَيْنَ
 شَيْتِهِ، ئَالَّمَ قَسَهَ بَهْ بَوِيَوْجَانَهِ، بَهْ بَوِيَهِنَنَ بَهْ زَيَنْدَوَبَونَهِ وَهِيَ بَقْذِيَ مَحَشَهِرُو قِيَامَتِ، وَهَنْ لَيْنَ: «لَوْنَ
 نَظَنَّ إِلَّا ظَنَّا وَمَا حَنَّ بِمُسْتَقِيَّيِنَ^۸) وَاتَّهَ: بَهْ لَامَنَهِ وَهَ خَيَالِيَّيِهِ خَادِهِ دَلْمَانَ پَنْيَ نَأَوَ نَاخْوَاتَهَوَهَ، قَهْتَادَهَ وَ
 مَوْجَاهِيدِ دَهْلَيِنَ: لَهْ نَهْ دِيَوَ بَهْ خَيَالِيَ خَوَاهِ زَيَنْدَوَبَونَهِهِيَهِ وَهَ بَهْ هَشَتَوَهَ نَهْ نَأَكِرُ. پَاشَانَ

^۱ السجدة (۱۲).^۲ الدر المنشور (۷۱۴/۶).^۳ الكهف (۲۲).^۴ الجاثية (۲۲).^۵ الطبرى (۴۲۹/۲۰).

نَفَرْمُوْيَتْ: ﴿وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ﴾ وَاتَّه: نَهَان دُورَدَه خَرِيْتَه وَلَهُوهی کَه بَه مَیْاوَین، حَسَنَی بَه سَرِی و زَه حَحَاکَو کَه سَانَی تَرِیش نَهَلَین، یَانَی: لَه باوه رهیتَانیان.^۱ سُودَی دَه لَیْتَ، یَانَی: لَه تَه وَیَه کَرَدَن.^۲ نَیَبَنُو جَه رِیَرِیَش هَر وَای گَوَتَه، مُوجَاهِید گَوَتَه: ﴿وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ﴾ وَاتَّه: لَه مَ دَنِیاَیدَادَا دُورَدَه خَرِيْتَه وَلَه مَالَو کَه سَو کَارَو نَه وَشَتَانَی کَه نَزَد لَایَان خَوشَه وَیَسْتَه. وَه هَر بَم شَیَّوَه یَه بَیَوَایَت کَراوه لَه نَیَبَنُو عَمَرَه رَو نَیَبَنُو عَهَبَاس وَپَهَبَیَعَ کَوبَی نَه س (پَهَزَای خَوَایَان لَی بَس) نَمَه قَسَهَی بُوخارَی وَکَه سَانَی تَرِیشَه، لَه رَاستِیدَا هَبِیَع دَزَای تَیَهَک لَه نَیَوان نَه م دُوو قَسَهَدا نَیَه، وَاتَّه بَنَی بَه ش دَهَبَن لَه دَنِیاَدَا لَهُوهی کَه نَارَه زَوَوَی دَه کَن، وَه هَر وَهَهَا لَه نَهُوهِیَشَی کَه لَه بَلَذَی دَوَایَیدَا دَه يَان وَیَسْتَه وَه دَه سَتَی بَیَنَن، ﴿كَمَا قُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُ﴾ نَهُوهی بَه سَرِی پَیَشَوَه کَانِیَان هَات لَه پَیَشَوَه، لَه گَه لَه کَانَی تَرَکَه بَیَوَایَان بَه پَیَغَمَرَه کَانِیَان نَهِتَنَا، کَاتَی کَه سَزَای خَوَدَا دَابَه زَیَه سَرِیَان، خَوَزَگَه دَه خَوَانَن کَه خَاوَه نَبَاوَه بَیَوَونَیَه بَه لَام لَیَیَان قَه بَولَ نَاكَرَی، خَوَای کَوَرَه نَفَرْمُوْيَتْ: ﴿فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا إِمَّا بِإِلَهٍ وَحَدَّهُ وَكَفَرُنَا بِمَا كَانَ إِيمَّا بِهِ مُشَرِّكِينَ ﴾^۳ فَلَمَّا يُكَيِّنَ يَنْفَعُهُمْ إِيمَّهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا سُتَّ اللَّهُ أَلَّقَ قَدْ خَلَتْ فِي عَبَادِهِ وَخَسَرَ هُنَالِكَ الْكَفَرُونَ﴾ وَاتَّه: نَیَنْجَا کَاتَی سَنَای بَه قَنَی نَیَمَه يَان بَیَنَی وَوَتِیَان: باوه رِهَمان بَه خَوَای تَاکَو تَهْنَیا مِتَنَاوَه بَیَنَاوَه پَرِین بَه وَشَتَانَی کَرَدوْمَانَه هاوَیه شَی خَوَدَا، جَا باوه رهیتَانَه کَه يَان هَبِیَع سُودَی نَه بَو بَیَانَه لَه کَاتِنَکَدَا سَزَای نَیَمَه يَان دَی باوه سُونَتَه تَی خَوَه دَه وَابَوه پَیَشَتَرَه بَه نَدَه کَانَی دَاه وَلَه وَیَدَا بَیَنَاوَه رَیَان زَه رَه رَمَه نَدَبَوَن. وَنَفَرْمُوْيَتْ: ﴿لَوْلَاهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيَّمَ﴾ وَاتَّه: نَهَان لَه دَنِیاَدَا هَر لَه گَومَان و دُوو دَلَیدَا ثَیَانَن، لَه بَه رَنَه وَبَه رَیَانَه يَان لَی قَه بَولَ نَاكَرَی کَاتَی کَه توُوشَی سَزا دَهَبَن. قَه تَادَه نَهَلَی: نَه کَن بَه گَومَان و دُوو دَلَبَن، چَونَکَه هَر کَسَنَ بَه گَومَانَه وَبَرَی هَر بَه شَیَّوَه یَه زَینَدَو دَه کَرِيْتَه وَه، هَر کَه سَیِّش لَه سَر بَیَوَاتَه وَی بَرَی لَه سَر نَه وَ بَه رَو پَتَه وَیَه زَینَدَو دَه کَرِيْتَه وَه.

^۱ الطبری (۴۳۰/۲۰).^۲ الدر المنشور (۷۱۵/۶).^۳ الطبری (۴۳۱/۲۰).^۴ الفافر (۸۰).

تفسیری سورتی (فاطر)
له مه ککهدا هاتووهنه خوارمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَدْلُوْلُ فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلُ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولَئِيْ أَجْيَمَةٍ مَنْفَى وَثُلَّتَ وَرِيعَ بَزِيدٌ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَفْعٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

باسی دسه لات و توانای خودا

خدای گوره نه فرمونیت: «الْمَدْلُوْلُ فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ» واته: همو ستابیش بت خوایه که بهدی هینه ری ناسمانه کان و زمیبه، نینبو عه باس (به زای خوای لی بی) ده لیت: من نه منه زانی «فاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ» مانای چیه هتا دو عره بی کرچه ری هانته لام له سار بیریک کیشه بیان هه بیو، یه کیکیان کوتی به ماوهله کهی (انا فطرت‌ها) واته: من یه که م جار دهستم پی کردوه^۱، نینبو عه باس دیسان ده لیت: «فاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ» واته: داهینه ره کانی ناسمانه کان و زه مین.^۲ زه ححک ده لیت: همو شتنی له قورنادا هیه «فاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ» واته: خودا دروستکه ری ناسمانه کان و زه مینه.^۳ و نه فرمومی: «جَاعِلُ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا» واته: فریشتکه کانی کردته پاسپارده له نیوان خوی و پیغمبره کانیدا (سلامی خوایان لی بی). «أُولَئِيْ أَجْيَمَةٍ» واته: خاونه بالان، بدو بالانه ده فنین بت شوینانه که فرمانیان پی ده کریت به پهله «مَنْفَى وَثُلَّتَ وَرِيعَ» واته: فریشتکه ولایان هه یه دو بال، هه بیان سی بالله و هه بیان چوار بالله و هه شیانه بالی زیاتره. وهک له فرموده دا هاتووه که پیغمبری خودا (علیه السلام) جوبه نیلی بینیوه (سلامی خوای لی بی) له شهی نیسرا دا که شهش سه د بالی هه بیو، له نیوان هر دو بالیدا وهک نیوانی پیذ هه لات و پیذ ثاوا بوه.^۴ بقیه خودای گوره فرمومیه تی: «بَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَفْعٍ قَدِيرٌ» واته: هرچی چونی مهیلی لی بی لیس زیاد ده کات خودا

^۱ الدر المنشور (۲/۷).

^۲ الدر المنشور (۲/۷).

^۳ الدر المنشور (۲/۷).

^۴ فتح الباری (۳۶۱).

توانای به سه ره ممو شتیکدا همیه، سودی ده لیت: خودا باله کانی فریشته زیاده کات و به مهیلی خوی دروستی ده کات.^۱

﴿مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُتْسِكٌ لَهَاٰ وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلٌ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ أَعْزَىُ الْحَكَمِ﴾^۲

کس ناتوانی دروی خیری خودا بگری

خودای گهوره نه فه رمیت: ﴿مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُتْسِكٌ لَهَاٰ وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلٌ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ أَعْزَىُ الْحَكَمِ﴾ واته: خوا هر به هر و چاکه بک بو خه لک به پهلا بکات و بیکات و نیتر به گریکه ریکی بو نیه و خوا له هر یک بگریت و نیتر له پاش گرتنه وهی خوا به پهلا کرو نیتره ری بو نیه و خوا زالی کار دروسته. خوای گهوره باسی نه وه ده کات که هر شتی مهیلی لی بی ده بی و هر شتی کیش مهیلی لی نه بی نایت، نه وهی دهی به خشی کس ناتوانی بیتت پیگری، و هیچ که سیش ناتوانی ببه خشی یان نه به خشی و بیکیتت وه به مهیلی نهونه بی. نیمامی نه حمد پیوایه تی کرد وه له وه پارادی کاتبی موغایرده کوپی شوعبه وه ده لیت: مه عاویه نامه یکی نووسی بو شوعبه، نه وهی له پیغامبری خودات (علیه السلام) بیستووه بزم بنووسه، گوتی: موغایرده منی بانگ کرد و بزم نووسی، موغایرده گوتی: گوین لی بوله پیغامبری خوداوه (علیه السلام) کاتی که له نویز لی ده بورو وه نه فرمومو: (لا إله إلا الله، وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، وهو على كل شيء قادر، اللهم لا مانع لما أعطيت ولا معطى لما منعت، ولا ينفع ذا الجد منك الجد) واته: (هیچ په رستراویک نیه جگله خودا خوی نه بی، شه ریکیشی نیه، هر خوی خاوه نه ده سه لاته و سوپاسی هر بو نه وه، هر نه و توانای به سه ره ممو شتیکدا همیه، نه خودایی، نه وهی تو دهی به خشی پیگری نیه، نه وهیشی تو دهیگیتت وه، کس ناتوانای به خشینی نیه، هیچ که سی به کرداری خوی سودمهند نیه، به هرمهندی هر به فه زالی توبه) موغایرده ده لیت: گوین لی بو نه هی ده کرد له قسمه هیتان و بردن پرسیار تقدیردن و مالان به فیض دان و کج زینده به چال کردن و ظازار دانی دایکان و خواردن نه دان به خه لکی و نه نجام نه دانی نه رکی سر شان و وه گرتنی شتی به ناحق^۳ بخاری و مسلمیمیش پیوایه تیان کرد وه له چهند پیگاوه،^۴ و له سه جیحی مسلمیدا هاتوه له نه بول سه عدی خودریوه (په زای خوای لی بی) ده لیت: کاتی که پیغامبری خودا (علیه السلام) سه ری به رز ده کرده وه له پکوعدا نه تی فرمومو: (سمع الله لمن حمده اللهم ربنا ولک الحمد، ملء السموات والارض، وملء ما شئت من شيء بعد، اللهم اهل الثناء والحمد، أحق ما قال العبد وكلنا

^۱ الدر العثیر (۷/۴).

^۲ احمد (۴/۲۵۰)، فرموده بیکی سه حیجه.

^۳ فتح الباری (۱۱/۳۷۸)، (۱۱/۵۲۱)، (۱۳۷/۵۰۲)، و مسلم (۱/۴۱۵).

لک عبد، اللهم لا مانع لاما أعطيت ولا معطى لما منعت، ولا ينفع ذا الجد منك الجد).^۱ ثم ثانية وله
نه وثانية وایه که خودای گهوره نه فرمومیت: «وَإِن يَسْكُنَكَ اللَّهُ يُصْبِرُ فَلَا كَاشِفَ لِهِ إِلَّا هُوَ وَنَّ

يَسْكُنَكَ بِحَيْثِ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَرِيرٌ»^۲ واته: وہ نه گهار خودا دوچاری به لاؤ زیانتکت بکات نه و جک
نه وکاس نیه بتوانی لایات و نه گهار خیریو خوشیه کت پی بگهیه نیت نه و خوا دمه لاتداره به سر
هموشتنیدا. له وینهی نه م نایه ته نزدیه له قورنادا.

﴿يَأَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلِيقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

فَأَنْ شُفَقُوكُمْ ﴿٧﴾

به لکهی یه کخوا په رستی

خودای گهوره بمنده کانی ناگادر ده کاته وہو پیشان نیشان نه دات که چون به تمنیا هدر نه و
په رستن و غایری نه و نه په رستن، وہ چون خودا خوی و هدی هیتناون و بژیوی داون به تمنیا، به و
شیوه یه ش ده بی بی په رستن و شه ریکی بز دانه نین و بت په رستی نه کدن و نه و چاکانهی خودای مه زیان
له بیز نه چیت: «يَأَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلِيقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا
إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنْ شُفَقُوكُمْ»^۳ واته: نه خلکینه بیریکنه نه و له به مردی خوا به سرهناده نه نایا
بیچکه له خوا دروستکه ریکی تر همیه که په زیستان بدت له ناسمان و زه ویدا هیچ په رسراویک نیه بیچکه
له خوا، دهی چون وا پو و هردکه کتیهن.

﴿وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبْتُ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ وَلَلَّهُ تَรَبِّعُ الْأُمُورُ﴾^۴ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغْرِبُوكُمْ
الْمَيْتَةُ الَّتِي كَا لَا يَغْرِيَكُمْ بِاللَّهِ الْغَرُورُ﴾^۵ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُو عَذُولٌ فَأَغْذُهُ عَذُولًا إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِكُوْنُوا مِنْ

أَصْنَابِ السَّعِيرِ ﴿٦﴾

دلدانه وهی پیغامبر (علیه السلام) به وهی که پیغامبرانی پیشوش زوریهی خه لکی بروایان پی نه هیناون و
وبیرهینانه وهی روزی تیامه ده

خودای مازن نه فرمومیت: «وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبْتُ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ»^۶ واته: نه گهار باوه پیان پی
نه هیتاوت دلگران مهه چونکه به راستی پیغامبرانی پیش توش باوه پیان پی نه هیتاوترا. خودای گهوره
نه فرمومیت: خز نه گهار نه وانهی که موشریکن نه موحomed (علیه السلام) بپروا به تو ناکهون و دژایه تیت ده کن

^۱ مسلم (۳۴۷/۱).

^۲ الانعام (۱۷).

له سر نه و پیامی بیوت هیناون که داوایان لی ده کات ته نیا هر خوا پپرستن، پیغمه بره پیشینه کان، چاکترین نمونه بیوت، هروه ک تقویت پیامی ناشکار پوشیان هینا بیوت گله کانیان و داوایان لی کردن که ته نیا هر خودا پپرستن، بپوایان پسی نه هیناون و درایه تیان کردن (وَلِلَّهِ تَرْبِيعُ الْأَمْوَالِ)^۱ و اته: همو کاری هر بیولا خودا ده گه پرته و بهم زوانه پاداشتی ته داوایان دهداته و، پاشان خودای مهن نه فرمیت: (يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعَدَ اللَّهُ حَقٌّ) و اته: نهی خه لکینه به لینی خودا پاسته پیشی قیامت دیت و هیچ گوماننکی تیدا نیه (فَلَا تَغْرِبُكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يُغَرِّبُكُمُ بِاللَّهِ الْغَرُورُ)^۲ و اته: دنیا له چاو نه و شستانی خودا بیوت دسته کان و نه وانه که شوینکه و تویی پیغمه بران نقد بی نرخه، پاداشتی قیامت نقد مزن نه کان له دهستی خوتانی بدنه بدو ثیانه کامه (وَلَا يُغَرِّبُكُمُ بِاللَّهِ الْغَرُورُ)^۳ نیبینو عه باس نه لی (الغورو): و اته: شهیتان. یانی: شهیتان هه لتان نه خه لکینی و لاتان نه دا له شوین که وتنی پیغمه بران و پیامه کانی خودا، چونکه شهیتان نقد فریوده رو دریزنه نه م نایته و ک نه و نایته وایه له سوره تی (لقمان) دا که خوا نه فرمیت: (فَلَا تَغْرِبُكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يُغَرِّبُكُمُ بِاللَّهِ الْغَرُورُ)^۴ پاشان خودای مهن نه فرمیت: (إِنَّ الشَّيْطَنَ لَكُنُّ عَدُوٌ فَلَا تَعْصِمُوهُ عَدُوًا)^۵ و اته: شهیتان دوژمنتاه و ههول نه دات سرکه ویت به سه رتانا نیوهش توندتر دوژمنایه تی بکان ویجن به گزیداو بپوا به و درقو فریودانه م کان (إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهِ لِكُنُّوا مِنْ أَعْذَابِ الْسَّعِيرِ)^۶ و اته: دهی وی هه لتان خه لکینی و گومراتان بکات و له گله خزی بهره و ناو ناگر بتانبات، چونکه شهیتان دوژمنیکی هره گوره و ناشکرامانه. دواکارین له خودای خاوهن ده سه لات که له دوژمنانی شهیتان حسابمان بکات و بمانکاته شوین که وتوانی قورئانی پیرندو پیغمه بره کهی (كَلِيلٌ)^۷ چونکه خودای مهن مهیلی هرشتیکی هبی ده بکات و و هر نه ویشه پارانه وه قبول ده کات. نه م نایته و ک نه و نایته وایه که خودای که وره نه فرمیت: (وَإِذْ قَاتَنَ اللَّهُتَيْكَةَ أَسْجَدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِنِّي لِمَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ أَنْتَخَذُونَهُ وَرُدِّيَتْهُ أَوْلِيَّةَ مِنْ دُوفِ وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌ فَنَسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا لَهُ)^۸ و اته: کاتی به فریشته کانمان ووت سوژده بهرن بیو نادم نه وانیش سوژده بیان برد جگه له نیبلیس نه بیت که له پیشی په رسیه کان بیو بیوه له فهرمانی په روه دگار ده رچوو دهی نایه نیبوه نه و نه وهی ده بکان به

^۱ الطبری (۴۲۸/۲۰).^۲ لقمان (۳۳).^۳ الکھف (۵۰).

دزست و پشتیوانی خوتان له جیاتی من له کاتیکدا که نهوان دوژمنی نیوهون نای چ گوینده و همیکی خراپه بسته مکاران.

﴿الَّذِينَ كَفَرُوا لَمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ﴾ ۷
﴿أَفَنَ زِينَ لَهُ سُوءُ
عَمَلِهِ، فَرَءَاهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُعِظِّلُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَنْدَهْبْ نَفْسَكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَتٌ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ بِمَا
يَصْنَعُونَ﴾ ۸

پاداشتی خوانه ناس و باوردارله بُرُزی قیامه تند

خودای گوره له پیشه و باسی شوین که توانی کرد که پاشه پیشان هر ناگری به کلپیه و پاشانیش نه فرمویت: ﴿الَّذِينَ كَفَرُوا لَمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ﴾ واته: نهوانه خوانه ناسن سزانی توندیان نه دریت، چونکه گوپرایلی شهیتان بون و له خوا یاخی بون، ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَأَجْرٌ كَبِيرٌ﴾ واته: نهوانه که خاوهن باوهن و ئاکاری چاکیان کردوه و بروایان به خودای مهند و پیغمبره کانی ههبوه، هر تاوانیکیان بورو عفو ده کرین و پاداشتی گوره و هرده گرن له سر نه و کرداره چاکانه یان. پاشان خودای گوره نه فرمویت: ﴿أَفَنَ زِينَ لَهُ سُوءُ
عَمَلِهِ، فَرَءَاهُ حَسَنًا﴾ واته: خوانه ناس و بدکاران کاری خراب ده کهن به خیالی خزیان و اده زانن چاک هه لساون و له به ر چاویان جوان کراوه، واته: نهوانه نا بهو شیوه یه بیر ده کنه و، ناخز هیچ په یوه ندیه کی به تزوہ هه یه؟ نه خیز هیچ په یوه ندیه کی به تزوہ نیه، ﴿فَإِنَّ اللَّهَ يُعِظِّلُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾ واته: به مهیلی خودا خویه‌تی، هرچی بپاردا هر نهوه یه، ﴿فَلَا تَنْدَهْبْ نَفْسَكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَتٌ﴾ واته: خوت توشی خهفه تو ناره‌حتی مهکه و خهیان مه خز، چونکه خودا کارزانه له بپاره کانیدا، هر که سئی گومرا ده کا ده بیکاو هر که سیش شاره زا ده کات ده بیکات، نه و کارانه خودا ده بیکات پره له حیکمه تو زانیاری ته واوی پیتی هه یه. بیوه فرمویه‌تی: ﴿هَوَانَ اللَّهُ عَلَيْهِ بِمَا يَصْنَعُونَ﴾ واته: به راستی خودا بهوهی که نهوان دهیکن ناگاداره.

﴿الَّذِي أَرْسَلَ الرَّحْمَنَ فَتَبَرَّحَ سَحَابًا فَسَقَنَهُ إِلَى بَلَدِ مَيْتَ فَأَخْبَيْنَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ السَّمَوَاتُ ۱
يُرِيدُ الْعَزَّةَ فَلَمْ يَعْلَمْ الْعَزَّةَ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلَّابُ الظَّبَابُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ بِرَفِعَةٍ، وَالَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ الْأَسْبَاعَاتِ لَهُمْ
عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أَوْلَاهُكَ هُوَ بُورٌ ۲۰﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ

مِنْ أَنْتَ وَلَا تَضَعُ إِلَّا يَعْلَمُهُ وَمَا يَعْمَلُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يَنْقَصُ مِنْ عُمُرٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ

سَيِّدُ (۱۱)

به لگه له سه رثیان پاش مردن

خودای مازن نه فرمودت: ﴿الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتَبَرَّ سَحَابًا فَسَقَطَتْ إِلَى الْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ الشُّورُ﴾ خوا زاتیکه بارانی ناردوه بتو نهودی ههورده کان بگه پینی نینجا نه و ههورانه ده نیزیت بتو سه رلاتیکی مردو و بارانی لی ده باری و زهودی پی زیندو ده کهینه وله پاش ووشک بون و مردنی، زیندو کردن وهی مرد فی مردویش ههربه و شیوه یه. زند جار خودای گهوره به لگه بتو زیندو بونه وه هاتنی پیشی قیامه ده هینته وه، به زیندو کردن وهی پاش مردنی، وهک له ساره تای سوره تی (الحج) دا عبده کانی ئاگادار ده کاته وه که بیر له زیندو بونه وهی نه و زه مینه بکنه وه، تا پهندو ئاموزگاری و هرگن له وه وه بتو زیندو بونه وهی پیشی قیامه، وهک ده بینن زه مین به چاری خویان که زهودی مردو و وشك هه لگه پاوه و هیچ گزگایی کی تیدا نیه، کاتنی که که ههور دیت و ئاوی هه لکرتوه و ده بیزیشی به سه ریاندا ﴿وَنَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَلَمَّا آتَلَنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ أَهْتَرَتْ وَرَبَتْ وَأَبْتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٌ﴾^۱ واته: نه م زه مینه ده بینی (بی هست و نهست) کاتنی بارانهان لی باراند، به خود داده و گاهش ده کات و به رز ده بینه وه و، پوهه که له خویدا ده پوینی، هه ر بهوشیوه یه لاش کان کاتنی که خودا مهیلی لی بیو زیندوی ده کات وه، خودای گهوره بارانیک ده بارینی له ژیر عره شه وه هه موو زه مین ده گزیته وه، هه موو لاش کان ده بیونه وله کوپه کانیانه وه دینه ده ره وه، وهک چون پوهه ک ده بیونه وه له ناو زه میندا، بؤیه له فه رموده هی سه حیحدا هاتووه: (هه موو له شی ئاده میزاد ده پیشی عجه بوزه نب (عجب الذنب) نه بیت که مرد لوه دروست کراوه و له وهش پیک ده هینزیته وه)^۲، بؤیه خودای گهوره فه رموده تی: ﴿كَذَلِكَ الشُّورُ﴾ واته: ئیاندنی پیشی قیامه تیش هه روایه. له فه رموده کهی نه بیو په زینیشدا هاتوه، گوت: نه پیغه مهربی خوا (کلکل)^۳ خودا چون مردو زیندو ده کات وه؟ نیشانه ای نه بیو په چونه له دروست کراوه کانیدا؟ پیغمه بر (کلکل)^۴ فه رموده: (نه نه بیو هزین ئایا تی نه په بیو به شیوه هزه که تدا که وشك هه لگه پابی، پاشان تی په پی پییدا سهوز هه لگه پابی گوت: به لی، فه رموده: (ئابه وشیوه یه خودا مردو زیندو ده کات وه)^۵.

^۱ الحج (۵).

^۲ مسلم (۴/ ۲۲۷).

^۳ احمد (۱۲/۴)، له پیشوه له سوره تی (الحج) دا پلهی نه فه رموده یه دیاری کراوه.

قدرو پیز له گویایه‌لی خودای مدنده‌ایه له دنیا و قیامه‌تدا

خوای گهوره نه فرمومیت: ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلَيَلْهُ الْعِزَّةُ جَمِيعًا﴾ واته: هر کسی پیش خوش به قدرو پیز له دنیا و له قیامه‌تدا با همیشه پابند بیت به گویایه‌لی خودای گهوره، چونکه گهوره ناره‌زیوی ده‌کات دهستی ده‌کهوری له دنیا و له پیشی دوایدا، همو شتی هر به دهستی خودایه میع شتی به بی‌نیزنسی نه و نه بی‌ناسبی، و هک فرمومیه‌تی: ﴿الَّذِينَ يَتَحَذَّلُونَ أَكْفَارٍ أُولَئِكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَيْنَفُوتَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةُ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾ واته نه وانه‌ی که بیباوه‌ران به دوست و خوش‌ویستی خزیان داده‌منین بیچگه له نیمانداران نایا به ته‌مان سره‌برزیان لای نه وان دهست که ویت؟ (بوق چونتیکی هله‌یه) چونکه به‌پاستی سه‌ر به‌رنی و بالا دهستی هر بوق خوایه. و هک فرمومیه‌تی: ﴿وَلَا يَحْزُنكَ قُوَّلَهُمْ إِنَّ الْأَرْزَقَ لَهُ جَمِيعًا﴾ واته: با غه‌مبارت نه کات ووتیه‌ی نه وان، چونکه به‌پاستی هینزو ده‌سه‌لات هموی بوق خوایه. و هک فرمومیه‌تی: ﴿وَلَلَّهِ الْعِزَّةُ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلَا كَنَّ الْمُنْفَقِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ واته: پیزنو گهوره‌یی ته‌نها بوق خواو پیغمه‌بری خواو بیباوه‌ردارانه به‌لام دیبووان نازانن. موجاهیده‌لی: ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ﴾ هر کسی ده‌هی وی پیزنو قهدری دهست که‌وی به‌بته‌رسنی دهستی ناکه‌وی ﴿فَلَيَلْهُ الْعِزَّةُ جَمِيعًا﴾ قه‌تاده‌ش نه‌لی: ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلَيَلْهُ الْعِزَّةُ جَمِيعًا﴾ واته: کسی ده‌هی ویت به‌قدرو پیزیت با هر شانازی به‌به‌رسنی خودای مه‌زنه‌وه بکات.

ناکاری چاک به‌ده و خودا به‌رزه‌بیسته و

خودای گهوره نه فرمومیت: ﴿وَلَيَهُ يَصْعَدُ الْكَلْمُ أَطْبَبُ﴾ واته: یادی خواو قورنان خویندن و دواعکردن بوق لای خودا به‌رزه‌بیسته و، نمه قسی نزدیک له زیانانی سله‌فه نیبنو جه‌ریر پیوایه‌تی کردوه له موخاریقی کوبی سوله‌یمه و نه‌لی: عهدولای کوبی مه‌سعود(بوزای خواه لای بی) پیش گوتن: نه‌گه ر قسی‌یه‌کتان بوق بکه‌ین، بوق پاستی قسی‌که‌مان به‌لکه‌یه که‌هینته‌وه بوق‌تان له قورن‌اندا، کاتن عه‌بدی خاوه‌نباوه‌ری‌لیت: (سبحان الله وبحمده، والحمد لله، ولا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، تبارک اللَّهُ)

¹ النساء (۱۳۹).

² يونس (۶۰).

³ المنافقون (۸).

⁴ الطبری (۴۴۲/۲۰).

⁵ الطبری (۴۴۴/۲۰).

فریشته‌یهک هه لیان دمگری و دهیخاته ظیر بالی پاشان بهرهو ناسمان بهرنی ده کاته، تئی ناپه بی
به لای هیچ کرم‌له فریشته‌یهکدا مهگین داوای لی خوشبونن ده کن بق نهور کاسه‌ی که وتویه‌تی، هـتا

دهیانباته خزمـهـت خودـای مـهـنـنـ. پـاشـانـ عـهـبـدـولـلـاـ (پـهـزـایـ خـوـایـ لـیـ بـیـ) نـهـمـ تـایـهـتـهـیـ خـوـیـنـدـ ^{﴿لـیـهـ﴾}

يـصـعـدـ الـكـلـمـ الـطـيـبـ وـالـعـمـلـ الـصـلـحـ يـرـقـعـهـ ^{﴿هـ﴾} نـیـامـیـ نـهـمـدـ رـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـهـ لـهـ نـوـعـمـانـیـ کـوـپـیـ
بـهـشـیرـهـ وـهـ (پـهـزـایـ خـوـایـ لـیـ بـیـ) دـهـلـیـتـ: پـیـغـمـبـرـیـ خـوـداـ ^{﴿عـ﴾} فـرـمـوـیـهـتـ: (نـهـوـ کـهـسـانـهـیـ یـادـیـ
خـوـداـوـ گـوـهـبـیـ خـوـداـ، سـبـحـانـ اللهـ وـالـحـمـدـلـهـ وـلـاـ إـلـهـ أـكـبـرـ دـهـکـنـ، نـهـوـ پـارـانـوـهـیـانـ بـهـ دـهـوـرـیـ
تـهـخـتـدـاـ عـرـشـدـاـ دـهـسـوـرـیـنـهـ وـهـ دـهـنـگـیـکـیـانـ لـیـوـهـ دـیـتـ وـهـ کـهـ دـهـنـگـیـ هـنـگـ وـایـهـ، یـادـیـ خـاوـهـنـهـکـیـانـ
دـهـکـنـ، نـاـخـرـ کـاسـیـ لـهـ نـیـوـهـ بـیـ خـوـشـ نـیـهـ کـهـ بـهـبـهـدـهـ وـامـیـ لـهـلـایـ خـوـداـ شـتـیـکـیـ هـبـیـ، یـادـیـ بـکـاتـ ^{﴿اـ﴾}،

نـیـبـنـوـ مـاجـهـشـ رـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـهـ ^{﴿۲﴾} وـهـ فـرـمـوـیـتـ: (وـالـعـمـلـ الـصـلـحـ يـرـقـعـهـ) وـاتـهـ: وـهـ کـرـدـهـوـهـیـ چـاـکـ
بـهـرـنـیـ دـهـکـاتـهـ وـهـ، عـهـلـ کـوـپـیـ نـهـبـوتـهـ لـهـنـهـلـیـ: لـهـ نـیـنـ وـعـهـبـاـسـهـ وـهـ (پـهـزـایـ خـوـایـ لـیـ بـیـ): (الـکـلمـ)
الـطـیـبـ) یـانـیـ قـسـهـیـ چـاـکـ وـبـهـسـوـدـ بـرـیـتـیـلـهـ یـادـیـ خـوـایـ مـهـنـنـ، بـهـرـنـهـکـرـیـتـهـ وـهـ بـقـلـایـ خـواـ، یـاـکـارـیـ
چـاـکـیـشـ بـهـجـیـ هـیـتـانـیـ فـرـزـهـکـانـهـ، هـمـرـ کـاسـیـ یـادـیـ خـوـداـیـ مـهـنـنـ کـرـدـبـیـ لـهـ فـرـزـهـکـانـدـاـ یـاـکـارـهـ
چـاـکـهـ کـانـیـ نـهـوـ یـادـهـ هـلـدـهـکـرـیـتـ وـبـهـرـنـیـ دـهـکـاتـهـ بـقـلـایـ خـوـداـیـ گـورـهـ، بـهـلـامـ کـاسـیـ یـادـیـ خـوـداـیـ
کـرـدـبـیـ وـفـرـزـهـکـانـیـ بـهـجـیـ نـهـهـیـتـانـیـ، زـیـکـرـهـکـهـیـ نـهـدـرـیـتـهـ وـهـ بـهـسـهـرـکـدارـهـکـهـیدـاـ، هـرـشـایـستـهـشـ

بـهـنـهـوـهـ. خـوـداـیـ گـورـهـ نـهـ فـرـمـوـیـتـ: (وـأـلـذـيـنـ يـتـكـرـونـ الـسـيـعـاتـ) وـاتـهـ: نـهـوـ کـهـسـانـهـیـ فـیـلـ بـقـلـ خـرـابـهـ
دـهـکـنـ. مـوـجاـهـیدـوـ سـهـعـیدـیـ کـوـپـیـ جـوـبـیـرـوـ شـهـرـیـ کـوـپـیـ حـوـشـبـ دـهـلـیـنـ: نـهـوـکـهـسـانـهـ کـهـ پـیـبـانـیـ
دـهـکـنـ بـهـ کـرـدـهـوـهـکـانـیـانـ ^{﴿۳﴾} وـاتـهـ: فـیـلـ لـهـ خـلـکـیـ دـهـکـنـ خـوـیـانـ وـاـپـیـشـانـ نـهـدـنـ کـهـ خـهـرـیـکـیـ
خـوـدـاـپـرـستـیـنـ، نـهـوـکـهـسـانـهـ خـوـداـیـ گـورـهـ نـقـدـ پـقـیـ لـیـتـیـانـ چـوـنـکـهـ پـیـاـیـازـیـ دـهـکـنـ بـهـکـرـدـهـوـهـکـانـیـانـ بـوـیـهـ
خـوـداـیـ گـهـوـرـهـ فـرـمـوـیـتـ: (فـلـمـ عـذـابـ شـدـیدـ وـمـکـرـأـوـلـأـكـ هـوـبـوـرـ) وـاتـهـ: فـیـلـهـکـانـیـانـ بـهـدـرـ

دـهـرـنـهـچـیـتـ هـرـبـهـ وـزـوـانـهـ لـهـلـایـ خـوـانـاسـانـ وـلـهـ خـوـانـیـکـانـ نـاـشـکـرـاـ دـهـبـیـتـ. چـوـنـکـهـ هـیـچـ کـسـیـ نـیـهـ

کـشـتـیـ پـنـهـانـ بـکـاتـ وـدـهـرـیـ نـهـخـاتـ مـهـگـینـ خـوـداـلـ دـهـمـوـ چـاـکـ وـقـسـهـ کـرـدـنـیـاـ نـاـشـکـرـاـ دـهـکـاتـ، وـهـ

هـیـچـ کـسـیـ نـیـهـ کـهـ شـتـیـ بـشـارـیـتـهـ وـهـ مـهـگـینـ خـوـداـ پـوـشاـکـهـکـهـیـ دـهـکـاتـ بـهـبـرـیدـاـ نـهـگـرـ چـاـکـ بـوـ بـهـچـاـکـ وـهـ

^۱ الطبری (۴۴۴/۲۰).

^۲ احمد (۴/۲۶۸)، نـهـمـ فـرـمـوـدـهـیـ سـهـنـدـهـکـانـیـ سـهـحـیـحـ وـپـیـاـوـهـکـانـیـ جـیـیـ مـتـعـانـهـنـ.

^۳ ابن ماجـهـ (۱۲۵/۲)، سـهـنـدـهـکـانـیـ سـهـحـیـحـ وـپـیـاـوـهـکـانـیـ جـیـیـ مـتـعـانـهـنـ.

^۴ الطبری (۴۴۵/۲۰).

^۵ الطبری (۴۴۷/۲۰).

نه که ریش خراب بیو به خراپی، چونکه پیاباز کاره که ای پهواجی نایبی مه گر لای که سی نایبی که کیژو حوال بی، به لام خاوه نباوه پوله خوداوه نزیک کاری نهوانه هیچ نرخیکی نیه لایان، به لکو نزو ده رده کون له لایان و خردای ئاگادار له شاراوه کانیش هیچ لی وون نایبت.

خودا و دی هینه ره و ئاگاداری شاراوه و نه دیاره کانه

خودای مازن نه فرمومیت: ﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ صُفَرٍ﴾ واته: خودای گوره له سهره تاوه ناده می بابتانی له گل و دی هینتاوه، پاشان نه و کانی له ئاویکی بینداو دروست کردیوه، ﴿ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَرْجُواه﴾ واته: پاشانیش کردنیه جوتی نیرو می، نه ویش پیزو لوتفی بیو له لایان خودای مازن وه سه بارت به عبده کانی که مر له خویان جوتی لی پیک هینان هه تا له گهالی بحسته وه. و فرمومیت: ﴿وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُثْنَى وَلَا تَنْصِعُ إِلَّا يَعْلَمُهُ﴾ واته: خودا ده زانی چی له ناو سکی میینه دایه و و به ئاگاداری نه ویش نه بیت هیچ میینه یه کیش مندالی نایبت، هیچ شتی له لای خودا شاراوه نیه و ئاگاداریه تی، به لکو ﴿وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَأْسِ إِلَّا فِي كَنْسِ مُئِنِّ﴾ واته: وه مر گه لایک بکه ویته خواره وه خوا پیتی ده زانی و هر دانه ویله یه که له تاریکیه کانی زهودا بیت و هر تپو و شکلک هابیت هر همویان له کتیبیکی تاشکرادان، وه له پیشه وه قسه کرا له سه ره نه ئایه تی خودای گوره نه فرمومیت: ﴿اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَى وَمَا تَغِيَضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزَدَّدُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِإِيمَنَادٍ﴾ ^۱ عَلِمُ الْفَيْنَ وَالشَّهَدَةُ الْكَبِيرُ ^۲ المتعال واته خوا ده زانی همو میینه یه که سکیدا چی هه لکرتوه (کوپ بیان کجه) وه همروهها ده زانی مندادانه کان چی لی کم ده بیته وه و چی زیاد ده کات وه هه مورو شتی لای نهندزاده هی دیاریکراوی همیه، خوا زانایه به هه مورو دیارو نادیاریتک گهوره و بزره، پاشان خودای گهوره نه فرمومیت: ﴿وَمَا يَعْمَرُ مِنْ مُعْمَرٍ وَلَا يَنْصُصُ مِنْ عُمُرٍ وَلَا فِي كَنْسٍ﴾ واته: نه وهی که هندی کس خودا تمدنی دریٹی پی ده بخشی، خوی ده زانی و له ده فتری یه که مدایه ﴿وَلَا يَنْصُصُ مِنْ عُمُرٍ﴾ نه م زه میره ده گریته وه بق نه و جنسه (ناگه پریته وه بیونه و نایبراهه به تهیا)، چونکه تمدن دریٹی له ده فتره که داو له زانایی خودا دیاری کراوه، وله تمدنی کم نایبته وه. وه له پیگای عوفیه وه

^۱ الانعام (۵۹).

^۲ الرعد (۱۸).

پیوایت کراوهله نبینو عهباسو (په زای خواه لی بی) لهم نایه‌تدا ﴿وَمَا يَعْمَرُ مِنْ عُمْرٍ وَلَا يَنْقُصُ مِنْ عُمْرٍ إِلَّا فِي كِتْبٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾^۱ هلت: هیچ کسی نیه که بپاری تمدن دریشی بز بدریت ونه و ته منه نهباته سبرو ته اوی نهکات که بزی دیاری کراوه، به لکو تمدنی دهگاته نه و کاته که لهو ده فته‌دها نوسراوه و دیاری کراوه لئی زیاد ناکری، وه بز هیچ که سیکیش نیه که بپاری تمدن کورتی بز بدریت وله سنوری خوشی زیاتر بثی و تمدن با سر بری، به لکو دهگاته نه و تمدنی که بزی دیاری کراوه، وه ک نه نایه‌تاهی که خودای گوردہ نه فرمومیت: ﴿وَمَا يَعْمَرُ مِنْ عُمْرٍ وَلَا يَنْقُصُ مِنْ عُمْرٍ إِلَّا فِي كِتْبٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾^۲ نبینو عهباس نه لیت: هممو نه وانه له ده فته‌ریک دایه لای خودا خلی. ^۳ زه حاکیش هه روای وشه. هندیکی تر له زانیان وتویانه: ﴿وَمَا يَعْمَرُ مِنْ عُمْرٍ﴾ یانی: نه وهی که ده بوسری ﴿وَلَا يَنْقُصُ مِنْ عُمْرٍ﴾ کم کم تمدنی ده پوات بهره و ته او بون، همموی لای خودا زانراوه، سال دوای سال و مانگ دوای مانگو هفته دوای هفت‌ده بزد دوای پیشو سه‌عات دوای سه‌عات، له لای خودا له ده فته‌ره کهیدا نوسراوه، نبینو جهیر له نه بو مالیکه و هری گرتوه.^۴ سودی و عهتای خزراسانیش هروا نه لین. نه سانی پیوایه‌تی کردوه له ته فسیری نه نایه‌تدا له نه نه سی کوبه مالیکه وه (په زای خواه لی بیت) ده لیت: بیستم له پیغمه‌بری خودا (لکلک) ده بفرمومو: که سیک نه گر پیش خوشه که بزیوی فراوان بیت و تمدنیشی دریز بیت با سر له خزم و کهس و کاری بذات).^۵ بخاری و مسلم و نه بو داویش پیوایه‌تیان کردوه.^۶ خواه گوردہ ده فرمومیت: ﴿إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ واته: نهمه بز خودا زود ناسانه و ناگادره له مانه همموی و ده زانیت چیان با سر دیت، چونکه زانیاری خودا هممو شتیک ده گریته وه و هیچی لی ون نایبت.

﴿وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فَرَاتٌ سَالِعٌ شَرَابٌ، وَهَذَا مَلْحٌ أَجَاجٌ وَمَنْ كُلٌّ تَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيفًا وَتَسْتَخِرُونَ حِلْيَةً تَلْسُونَهَا وَرَتِيَ الْفَلَكَ فِيهِ مَوَلَّغَ لَتَنْغُوا مِنْ فَضْلِهِ، وَلَعَلَّكُمْ تَشَكُّرُونَ﴾^۷

^۱ الطبری (۴۴۷/۲۰).^۲ الطبری (۴۴۷/۲۰).^۳ النسانی فی الکبری (۴۳۸/۶)، فرموده به کی س صحیحه.^۴ فتح الباری (۵۵۲/۴)، مسلم (۴/۱۹۸۲)، ابو داود (۳۲۱/۲).

لہ بھرہ و نیشانہ کانی خواں گھورہ

خوای مدنن ده فرمومویت: «وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فَرَاتٌ سَاعِيٌّ شَرِابٌ» وَاتَّه: نَهْ وَدُوْ جَوْهْ دهربایه وَهَكْ يَهْ نَين، نَهْ مَهْيَان سازگارو شیرینه وَخواردنه وَهَيْ نَاسانه وَخَرْشَه. خوای گَهْرَه نَاكاْدارمان دَهْ كَاتَه وَهَ لَهْ سَهْر تواناَو دَهْ سَهْلَاتِي مَهْنَى خَرْى لَهَ وَهَيْ بَيْتَانِي زَقْرَشَت، وَهَكْ دُوْ دَهْ رِيَا، يَهْ كَيْكَيَان شيرين وَتَيْنُو شَكْيَنَه، كَهْ بَرِيَتَه لَهَ وَرَوْبَيَارَه زَقْرَانَه بَهْ تَأَوَّه خَلَكَدا دَهْ بَوَاتَه لَهَ گَهْرَه وَلَهَ بَجْوُوك، بَهْ پَيْنِي پَيْوِيسْتَي خَلَكَى، لَهَ وَلَاتَه هَرِيمَ وَشارَو دَيْهَاتَه وَدَهْ شَتَه بَيْباَنَه كَانَدا كَهْ نَاوِينَكَى پَالَك شيرين وَبَهْ سَوَودَه بَزَهْ كَهْ سَيِّدَه كَهْ بَيْخَواتَه وَهَ، «وَهَذَا مَلْحُ أَجَاجٌ» وَاتَّه: نَهْ مَهْيَ تَريشِيان تَالَهْ تَفَتَهْ سَوَيْرَه لِينَجَه وَهَسْتَارَه كَهْ شَتَيَه گَهْرَه كَان تَيَيَدا دَيَنَه وَدَهْ جَنَه، بَزَهْ خواي مَهْنَى فَرمومویه تَى: «وَهَذَا مَلْحُ أَجَاجٌ» وَاتَّه: تَالَهْ وَپَرَه لَهَ خَويَيَه. پَاشَان فَرمومویه تَى: «وَمَنْ كُلَّ تَأْكُلُونَ لَحَمًا طَرِيَّاً» وَاتَّه: لَهْ تَأَوَّه مَهْمَوْيَانَدا كَوشَتَى تَهْ بَوَ نَاسَكَى مَاسَى دَهْ خَرْنَه، «وَتَسْتَخْرُجُونَ حِلَيَّةَ تَبَسُّونَهَا» وَاتَّه: خَشْلَى لَهَ دَهْ دَهْهَيَنَه وَدَهْ دَهْدَهَنَه لَهَ خَوتَان وَخَوتَانِي پَيْ دَهْ رَازِيَنَه وَهَ، وَهَكْ خواي گَهْرَه لَهَم نَاهِيَه تَهْ دَهْ فَرمومویه تَى: «يَعْفُجُ مِنْهَا الْأَلْزَلُ وَالْمَرْجَاثُ»^(۲۶) فَيَأْيَ إِلَاءِ رَيْكَهَا تَكَيَّنَاهَا^(۱) وَاتَّه: لَهَ وَدُوْ دَهْربَایَه مَروَارَى وَمَرجَان دَهْ دَهْهَيَنَه، جَا بَهَ كَام نَيْعَمَه تَانَى بَهْ رَوَه دَهْ كَارَتَان بَاوهَرَه نَاكَنَه، پَاشَان فَرمومویه تَى: «وَتَرَى الْفَلَكَ فِيهِ مَوْلَغَرٌ» وَاتَّه: كَهْ شَتَيَه كَان دَهْ بَيْنِي دَهْربَایَاتَه لَهَت دَهْ كَاتَه كَهْ بَيْشَهَه كَهْ لَهَ سَنْكَى بَالَّهَدَه دَهْ جَيَتَه. مَوْجَاهِيدَه لَيَتَه: كَمِيَه كَان هَوا لَهَت دَهْ كَنَه، بَيْكَومَان كَمِيَه گَهْرَه نَهْبَيَت هَوا نَابِيَتَه وَلَهَتِي نَاكَاتَه. «لَبَغَوْا مِنْ فَضْلِهِ» وَاتَّه: هَتَّا نَيْوَه لَهَ وَهَرَانَهِ خَوْدَا دَاوِيَه تَى بَزَيَوَى بَزَهْ خَوتَان دَابِنَ بَكَنَه، لَهَ هَاتَوْچَوْ كَرَدَنَتَان بَزَهْ بازِرَگَانَه لَهَ كَيْشَوْهَرِيَه وَهَ بَزَهْ كَيْشَوْهَرِيَه وَهَ لَهَ وَلَاتِيَه وَهَ لَهَ هَرِيمِيَكَه وَهَ بَزَهْ هَرِيمِيَكَه تَرَه. «وَلَعَلَّكُمْ تَشَكُّرُونَ» وَاتَّه: بَزَهْ نَهْ وَهَيْ سَوِيَاسِي خَواي گَهْرَه بَكَنَه لَهَ سَهْرَه وَهَ درُوْسْتَكَراوه مَهْنَهِي كَهْ يَامِي هَيَنَاهَه بَوَتَانَه كَهْ دَهْربَایَه، بَهْ شَارَه زَوْوَيِي خَوتَان بَهْ كَارَى دَيَنَه هَهْرَچَنَتِيَه بَتَانَه وَيَتَه، وَهَ بَزَهْ هَرِ شَوِيَنَتِيَه بَتَانَه وَيَتَه دَهْ جَنَه، هَيَعْ شَتَيَه نَابِيَتَه رِيَگَرَه بَرِيتَانَدا، بَلَكَوَه بَهْ تَوانَه دَهْ سَهْلَاتِي خَرْى، خَواي مَهْنَهِي لَهَ نَاسَمَانَه كَانَه وَزَهْمِيَادَه بَزَهْ پَامَه هَيَتَانَدا، بَلَكَوَه بَهْ قَزَلَه وَبَزَهْهَيِي خَرْى.

﴿يُولِّجُ أَيْنَلَفِ النَّهَارِ وَيُولِّجُ الْهَارَ فِي الْأَيْلَلِ وَسَحَرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلُّ يَجْرِي لِأَجْلِ مَسْمَىٰ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ، مَا يَمْلِكُونَ بَوْتَ مِنْ قَطْمَيْرٍ ﴾٢٣﴿ إِنْ تَدْعُوهُمْ

لَا يَسْمَعُوْ دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سِمِعُوا مَا أَسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكْفُرُونَ بِشَرِّكُمْ وَلَا يُنِيبُونَ مِنْهُ

حَبِيرٌ (۱۱)

په رستراوی موشریکه کان توانای ودیهینانی تویکلی ته نکی دهونکه خورما یه گیان نیه

خوای مهزن ده فرموموت: **(يُولِحُ اللَّيْلَ فِي الظَّهَارِ وَيُولِحُ الظَّهَارَ فِي الْأَلَيْلِ)** واته: خوا شه و ده کات بهناو په زد او په زد ده کات بهناو شهودا، دیسان خوای گهوره به تواناو ده سه لاتی خزی شه و پهندی پام هینناوه، شهوبه تاریکیه که می و پهند ب پوناکیه که می، جاريک له دریثی شه و کم ده کاته و ده بیخاته سه ره زد جاريکیش له دریثی پهند کم ده کاته و ده بیخاته سه ره شه و برآمبه ریان ده کات، همه رو ها به پیچه وانه شه و ده که هاوین و رستانا لاه یه کتری کم ده کنه و ده، **(وَسَخَرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ)** واته: خلدو مانگی پام هینناوه، خلدو مانگو نه ستیره و هستاوه کان و نه ستیره که په که کان و نه ستیره کانی تریش له ناسماندا برسکه یان دیت و دنیا پوناک ده کنه و گشت به پیس نه و نهندازه یه که بزیان دیاری کراوه دین و ده چن له سه بر نامه یه کی نزد ورد و پته و، به فرمانی خوای زاناو خاوه ن ده سه لات. **(كُلُّ بَجْرِي لِأَجْلِ شَمَسٍ)** واته: همو دین و ده چن هه تا پهندی قیامت.

(هَذِلِّكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ) واته: نه وهی نه کاره ده کات پهروه ردگاریکی نزد مهنه که میع که سیت شایانی په رستن نیه ته نه شایانی په رستن پادشاپتی ته نه بز نه و. **(وَالَّذِينَ** تدعونک من دونیه،) واته: نه وهی نتیوه هاواری لی ده کن له و بت و نه و شتنانی که ده په رستن وا ده زانن که له شیوهی فریشه نزیکه کانن **(مَا يَنْكُرُ مِنْ قَطْمِيرِ)** واته: توانای تویکلی ته نکی ده نکه خورما یه کیان نیه، نیبتو عه باس و (ره زای خوای لی بیت) موجاهیدو عیکریم و عه تاو عه تی و عه فنی و حه سهن و قه تاده و که سانی تریش و توییانه: (القطمیر) نه و تویکله ته نکه یه که بده ورنی ناوکی خورما وه یه.^۱ واته: هیچیان به دهست نیه له ناو نه ناسمان و زه مینه دا ته نانه ت به نهندازه یه تویکلی ته نکی ده نکه خورما یه کیش، پاشان خوای گهوره ده فرموموت: **(إِنَّ نَذْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوْ دُعَاءَكُمْ)** واته: نه وانه یه که په رستو ویانن نه گهر هاواریان لی بکن هاواره که تان نابیستن، چونکه نه وان بی گیان و دارو بهدن، **(وَلَوْ سِمِعُوا مَا أَسْتَجَابُوا لَكُمْ)** واته: خل نه گه ریش ببیستن توانای جیبیه جی کردنی داوا کانتانیان نیه، **(وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكْفُرُونَ بِشَرِّكُمْ)** واته: وه له پهندی قیامه تدا لا له نیو ناکه نه وه

هر ناشتانناسن، و هک خوای گوردہ ده فرمومویت: «وَمَنْ أَصْلَى مَنْ يَدْعُواٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَحِيْبُ
لَهُ إِنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةَ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَنِيْلُونَ ۝ وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَمَّا أُعْدَاهُمْ وَكَانُوا يُبَادِهِمْ كُفَّارُونَ ۝»^۱ و اته: کی گومانتره لهو کسه‌ی هاورله غیری خوا بکات که و لامی ناداته و تا پندتی دوایی و نه و
هاوارلیکران(انه له هاوری نهوان بی ناگان. وه ده فرمومویت: «وَلَنَخْذُوا مِنْ دُورِ اللَّهِ مَا لَيْكُوْرُوا
لَمَّا عَرَّا ۝ كَلَّا سَيِّكُفُرُونَ يُبَادِهِمْ وَيَكُوْنُونَ عَلَيْهِمْ ضَدًا ۝»^۲ و اته: نهوان بیچکه له خوا بپیرایان داوه
بن خویان چند په رستراویک بن نهوهی نه و په رستراوانه بینه یارمه تیده ر و تکاکار بپیان، نه خیر و نیه
به لکو په رستراوه کان له قیامه تدا نینکاری په رستنه کهی نهوان دهکن و ده بنه دژیان و به په رچیان
دهدهنه وه. «وَلَا يُنَتَّكَ مِثْلُ خَيْرٍ ۝» و اته: هیچ که سیک و هک خوای مهزن ناتوانیت له پاشه پذئی
کاره کان ناگادارت بکات، بزانیت چاره نووست به چی دهکات. قه تاده ده لیت: و اته: خوای مهزن خلی
باسی نهو پووداوانه کردوه هر پو ده دات و گومانی تیدا نیه.^۳

«يَأَيُّهَا النَّاسُ أَتَنْهَا الْفَقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ أَعْلَمُ الْحَمِيدُ ۝ إِنْ يَسْأَلْ يَدْهَبْ كُمْ وَيَأْتِ بِحَلْقِ جَدِيدٍ
۝ وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ۝ وَلَا تَرُرْ وَازِدَةٌ وَلَا أَخْرَىٰ وَلَنْ تَدْعُ مُشْكَلَةً إِلَى جَلْهَا لَا يَحْمَلُ مِنْهُ شَقٌّ ۝ وَلَوْ
كَانَ ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا تُنْذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَفَمُوا الصَّلَوةَ وَمَنْ تَرَكَ فَإِنَّمَا يَتَرَكَ لِنَفْسِهِ ۝ وَلَأَنَّ
اللَّهُ الْمَصِيرُ ۝»^۴

هه مو و خه لکی به ته مای به زهی خودان و هه زان و هدر کده سه تویشووی خوی به کولی خویه و میه له
روزی قیامه تدا

خوای گوردہ باسی بیتنيازی خوی دهکات له گشت دروستکراوه کانی، به لکو هه مو
دروستکراوه کانی بی ده سه لات و هه زارو ملکه چن و سه نهوهی دهکن له خزمه تیدا و ده فرمومویت:
«يَأَيُّهَا النَّاسُ أَتَنْهَا الْفَقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ ۝» و اته: هر خودایه که بیتنيازه و خاوهنه هه مو شتیکه و تنهایه و
دانیشتندا، «وَاللَّهُ هُوَ أَعْلَمُ الْحَمِيدُ ۝» و اته: هر خودایه که بیتنيازه و خاوهنه هه مو شتیکه و تنهایه و
هاوه لی نیه و زلز مازنه و په سه نی هر بتو نهوه لهوهی که دهیکات و ده فرمومویت و بپیرای ده دات و
دهیکاته به رنامه. وه ده فرمومویت: «إِنْ يَسْأَلْ يَدْهَبْ كُمْ وَيَأْتِ بِحَلْقِ جَدِيدٍ ۝» و اته: نه گر خواهه میلی لی

^۱ الاحقاف (۱۵).

^۲ مریم (۸۲-۸۱).

^۳ الطبری (۴۰۶/۲۰).

بیت هم موتان لهناو ده بات و خلکیکی تر دینیت و له جیئی نیووه دایدنه نیت، **(وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزَّزِيْزِيْ)** واته: نه مهش لای خوا گران نیه و نقد ناسانه هیچ لمپه ریک نیه له پیشیدا، **(وَلَا تَرُدُّ وَازِيْةً وَزَرْ أَخْرَى)** واته: له پیشی قیامه تدا هیچ کس گوناهی کس هه لتناگریت، **(وَإِنْ تَدْعُ مُشَفَّلَةً إِلَى حِلْمِهَا)** واته: نه گهر که سینکی بارگران هاوار بکات که بین به هاواریوه هیچ که سینک یارمه تی نادات که تقریتک له بارهی بتو هه لکریت، **(لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَقَّهُ وَلَوْ كَانَ ذَا فَرْقَيْنِ)** واته: با نقد خرمی نزیکیشی بیت و هک باب و دایک و مندالی خوشی، هاممو سره گرمی خزیه تی و نایبه ریتته سار کس. پاشان خوای که ورده فرمومیتی: **(إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَوْا أَصْلَوْهُ)** واته: به لکو نهوانهی له خواترسن و خاوه نه دلیکی پووناکو چاکن پهندو نامزگاری و هرده گرن له پهیامه که بزت هیتاون و فرمانه کانی خودا به جی دینن و نویزه کانیان به پیکی به جی دینن، **(وَمَنْ تَرَكَ فَإِنَّمَا يَرَكَ لِنَفْسِهِ)** واته: هر که سینک ناکاری چاک بکات سووده کهی بتو خوی ده گه پرته وه، **(وَإِلَى اللَّهِ الْحَصِيرُ)** واته: هاممو بتو لای خوا ده گه پرته وه و ده چیته وه برده ستی نه او، لیپرسینه وه شی نقد به پهله یه و دوای ناخات، هاممو که سینک به پیکی کرداری خوی مامه لهی له گلن ده کات، نه گهر کاره کانی چاک بوبه چاکه پاداشتی ده داته وه، خو نه گهر کاره کانیشی خراب بوبه نزلهی لی ده سینتیت له سر نه و کاره خرابانهی.

(وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ ۖ) وَلَا الظَّلْمَتُ وَلَا النُّورُ ۖ وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحُرُورُ ۖ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَا وَلَا الْمَوْتُ ۖ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنِ يَشَاءُ وَمَا آتَتِ يُسْتَعِيْغُ مَنِ فِي الْقُبُورِ ۖ إِنَّ أَنَّ إِلَّا نَذِيرٌ ۖ إِنَّا أَنْسَلَنَاكَ بِالْقَيْقَرِ يَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَّ فِيهَا نَذِيرٌ ۖ وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَيَأْتِيُوكُمْ وَيَأْكُلُنِيْرَ ۖ وَمَآ خَذَلَ اللَّهُنَّ كَفُرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرٌ ۖ خواناس و خوانه ناس و هک یه ک نین

خوانی مه زن ده فرمومیت: **(وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ ۖ) وَلَا الظَّلْمَتُ وَلَا النُّورُ ۖ وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحُرُورُ ۖ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَا وَلَا الْمَوْتُ ۖ** واته: و هک چون نه شنانه و هک یه ک نین و نقد دوونن له یه که وه و هک چاوساغ و نایبنا که جیاوازیه کی نیجگار نقد له نیوانیاندایه، وه تاریکی و پووناکی و سینکیه رو به ره تاو، هر بهو شیوه یه ش گیانله بهرو بینگیان و هک یه ک نین. نه مه نمونه یه که خوانی مه زن ده یه نتیجه وه بتو خاوه نباوه و که نهوان زیندون و خوانه ناسان و هک مردوو بینگیان وان، و هک له نایبه تی ترداد فرمومیتی: **(وَمَنْ كَانَ مِنْنَا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي**

الْظَّلَمُتْ لَئِسْ بِخَارِجٍ مُّهْنَهَا^۱ وَاتَّه: نَا يَا كَهْسِيْكَ كَهْمِرْدُو (بَيْبَاوَهِ) بَيْتُو نَيْمَه زِينَدُو مَانْ كَرْدَه وَهُوْ بُوْنَا كِيْمَانْ بَوْ فَهَرَاهِمْ هِيْتَنَا (كَهْ قَوْرَثَانَه) بَهْ هَقَى نَهْ وَهُوْ لَهَنَوْ خَلَكِيدَا دَهْ كَهْبِيتُو دَهْ بَوَاتْ نَا يَا وَهُكْ نَهُو وَاهِه كَهْ لَهْ نَا وَ تَارِيْكَسْتَانِيْكَادَا بَيْتَ كَهْ بَهْ هِيجْ جَزَرِكْ دَهْ رَچَوْنَه نَيْهِ لَتِي. وَهْ فَهَرَمُوْيَه تَنِ:

هَمَلْ الْفَرِيقَيْنِ كَأَلْأَغْنَى وَالْأَصْبَرِ وَالْبَصِيرِ وَالْسَّمِيعِ هَلْ بَسْتَوْيَانِ مَثَلًا^۲ وَاتَّه: وَيْنَهِي نَهْ دَوْ دَوْ دَهْ سَتِيْه وَهُكْ كَوْبِيْرُو كَهْ پَوْ بَيْسَهِرْ بَيْنَا وَانْ نَا يَا نَهْ وَدَوْ دَهْ سَتِيْه يَهْ كَسَانَه. خَاوَهْ بَنَاهِرْ دَلِي بَوْشَنَه وَ دَهْ بَيْسَهِ لَهَنَوْ بُوْنَا كِيْمَادَا دَهْ بَوَاتْ بَهْ سَرْ پَتِيْ پَاسْتَدَا لَهْ دَنَيَاوْ لَهْ پَقَذِي دَوَايِشَدَا دَهْ چِيَتَه نَهْ شَوَيْتَه كَهْ بَرِيْ دَيَارِي كَرَاوَه لَهَنَوْ بَهْهَشَتَدَا كَهْ سَيْبَهِي پَرِيْ كَانِيَاوِي نَقَرِيْ شَيْرِيْنَ وَهْ تَامِي تَيْدَاهِي. بَهْ لَامْ خَوانَهْ نَاسْ كَوْبِيْرُو كَهْ وَ لَهَنَوْ تَارِيْكَيدَا دَيَتْ وَ دَهْ چِيَتْ هَرِگِيزْ لَيْتِي دَهْ رَنَاجِيَتْ لَهْ كَوْمَرِيْيِ وَ سَرْ لَيْشِيَوَاوِي خَوِيْدَا نَازَانِيَتْ چَنِ دَهْ كَاتْ، هَمَتَا كَاتِيْكَ دَهْ زَانِيَتْ بَهْ هِيلَكَادَا دَهْ چِيَتْ وَ بَهْرَهْ وَ نَاكِرِيْ جَهْهَنَمْ دَهْ بَوَاتْ وَ دَهْ سَوْتِيَتْ وَ سَرَا دَهْ دَرِيَتْ لَهَنَوْ تَارِيْكَايِي نَاكِرِدَا سَوْ دَهْ خَواتْ نَقَدْ بَيْ پَيْزَهْ وَ ثَاوَهْ كَوْلِي دَهْ خَوارِدْ دَهْ دَرِيَتْ: هَلَانَ اللَّهُ يَسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ^۳ وَاتَّه: خَودَا مَهْيَلِي لَهْ هَرْ كَهْسِيْكَ بَيْتَ پَتِيْ پَاسْتَيْ نِيشَانْ دَهْ دَاتْ وَ شَوَيْنَيِ پَهْيَامِكَهِي دَهْ كَهْ وَيَتْ وَ قَهْ بَولِي دَهْ كَاتْ، هَوْمَآ أَنَّتَ يَسْمِعِي مَنْ فِي الْقُبُورِ^۴ وَاتَّه: وَهُكْ چَنَنْ تَوْ نَاتَوَانِي نَهَاوَهِي كَهْ خَوانَهْ نَاسْ بَوَونْ وَ مَرْدُوْنَ بَانِگِيَانْ بَكِيِ وَ كَهْ لَكْ وَهَرْ كَنْ هَرْ بَهْ مَهَمانْ شَيْوَهْ نَهْ مُوشِرِيْكَانَه شَكَه بَهْ دَهْ خَتنَ تَوْ نَاتَوَانِي سَوْدِيَانْ پَيْ بَكِيْهِنَيِ وَ رَيْيَانْ نِيشَانْ بَدَهِي، پَاشَانْ خَودَاهِي مَهْنَ دَهْ فَهَرَمُوْيَتْ: إِنَّ أَنَّ إِلَّا نَذِيرٌ^۵ وَاتَّه: تَوْ تَهْنَاهَا هَرْ تَرْسَانِدَنْ وَ نَاكَادَارِكَرِيَتْ وَهُوْهَتْ لَهَسَرَهِ، خَودَا مَهْيَلِي هَرْ كَهْسِيْكَ بَيْتَ پَتِيْ نِيشَانْ دَهْ دَاتْ وَ مَهْيَلِي لَهْ هَرْ كَهْسِيْكِيَشْ بَيْتَ كَوْمَرِيْ دَهْ كَاتْ. پَاشَانْ دَهْ فَهَرَمُوْيَتْ: إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ إِلَيْعَيْ بَشِيرًا وَ نَذِيرًا^۶ وَاتَّه: نَيْمَه تَوْ مَانْ پَهْوَانَه كَرْدُوْه بَهْ پَاسْتَيْ كَهْ مَهْدَه بَدَهِي بَهْ خَاوَهْ بَأْوَهْرَانْ وَ تَرْسِيَتَهِ بَيْتَ بَقْ خَوانَهْ نَاسَانَ، هَوْلَانَ مِنْ أَمَّةٍ إِلَّا حَلَّا فِيهَا نَذِيرٌ^۷ وَاتَّه: هِيجْ كَهْلِيکَ لَهْ پَيْشَهُو نَهَاتَوَه لَهْ تَوْرَمَهِي شَادَهْم خَودَا تَرْسِيَتَهِي بَقْ نَهَارِدِينْ هِيجْ بَيَانُوْيَه كَيْ بَقْ نَهَيْشَتَوَنَه تَهُو وَهُكْ دَهْ فَهَرَمُوْيَتْ: إِنَّا أَنَّ مَنْذِرٌ وَ لِكُلِّ قَوْمٍ هَادِي^۸ وَاتَّه: نَهِيْ مُوحَمَّد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) تَوْ هَرْ تَرْسِيَتَهِي وَ بَقْ هَمُوْ كَهْلِيکَ پَيْنِيشَانَه رَيْكَهِي. وَهْ دَهْ فَهَرَمُوْيَتْ: وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أَمَّةٍ رَسُولًا أَنِّيْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَجْعَبْنَا الظَّلَفُوتَ فَيَنْهُمْ مَنْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمَنْهُمْ مَنْ

^۱ الانعام (۱۲۲).^۲ مود (۲۴).^۳ الرعد (۷).

حَقَّتْ عَلَيْهِ الْأَضْلَالُهُ ﴿١﴾ وَاتَّه: سویتد بَه خوا لَه ناو هَمُو گَهَل و نومهه تیکدا پیغامبَرِ کمان ناردوو به مَهِی تنهها خوا پیپرستن و دوور بکهونه و له هَر په رِسْتَراویکی تر، جا خوا هَندیکی له و نومهه تانه پیتموونی کردو هَندیکیشیان گومپایی یه خَای گرتن. نایهٔت لهم باره یه وه نیچگار نزدَه. پاشان خودای مَهْنَن ده فَرَمَوَيْتَ: «وَلَن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ اللَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ» وَاتَّه: نَهْگَر نَهْمانَه باوه په تَق ناکَن گَهَل پیشوروه کانیش پیغامبَرِ کانی خَزیان بَه دریزن ده زانی کاتیک به نیشانه ای گهوره وه هانته لایان، «وَيَا نَزِيرُ» وَاتَّه: کتیبی بچوک، «وَيَا لِكَبِيرَ النَّبِيرِ» وَاتَّه: وَه بَه کتیبی نَقَد پوون و ناشکراوه، وَه پاشان ده فَرَمَوَيْتَ: «مُّرَأَخَذَتْ الَّذِينَ كَفَرُوا» وَاتَّه: له گَهَل نَهْو هَمُو نیشانه یه دا که پیغامبَرِ کانیان بَیَان پوون کردنَه وه، بِروايان پَی نه کردن، نیمه ش سزايه کی نَقَد گران و به ژانمان دان، «فَنَكَيْفَ كَانَ نَكِيرٌ» وَاتَّه: تَوْبَه چاری خَزَت دَيَت که چون سزايه کی گهوره و توندم دان.

يَخْشَى اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الْعَمَّوْدَ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿٢٧﴾

باشی تو نای بینایان و ته واوی خوای گهوره

خودای مهندز ده فرموده: «أَنَّ رَبَّكَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَنَا بِهِ، فَعَزَّزْنَا مُحِلِّفًا لِوَهْنَاهُ»
واته: خواه کهوره له توانای بیپایانی خوی ناگادارمان دهکات له و دیهینانی شو هامو شته
چوداوجو رو جیاوازه له یهک شتد، یوش ٹاوه که له ئاسمانه و دهیبارتیت که چهنده ها میوهی
جیاواز که په نگیان و هک یهک نیه- دهیوتیت له زهرو سهونزو سورو سپی و چهنده ها په نگی تر له
میوه، و هک به چاو ده بینرتیت له هامو په نگو تامو بیوتیک، و هک خواه کهوره له ئایاتیکی تردا
ده فرمودت: «وَفِي الْأَرْضِ قِطْعَةٌ مُتَجَوِّرَاتٌ وَجَنَّاتٌ مِنْ أَغْنَىٰ وَرَزَقٍ وَنَخِيلٌ صَنْوَانٌ وَغَيْرُ صَنْوَانٍ يُسْقَنُ
بِمَاءٍ وَحِلْدٍ وَنَفَّضَلٌ بِعَصْبَانِهَا عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الْأَكْثَلٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِلَّهِ وَمَنْ يَعْقُلُ فَلَهُ» واته: و ه له
زهودیدا چهند پارچهی له پال یهکتیدا همن همروههه باختاتی تری و په نزو کشتکال و باختاتی دارخورمای
دو قدمی یهک بنین و یهک قدم هاموبیان یهیک ثاو ده درین کهچی باواری هندنیکیمان داوه به سار

الفصل (٣٦).

العدد (٤)

هندیکی تبیاندا له خواردنا به پاستی له وانه دا چهند نیشانه بیون هیه بتو نه وانه تیده کن و بیرده کنه وه خودای گبره ده فرمومویت: **(وَمَنْ أَلْجَابَلِ جُدُّدُ بَيْضَ وَحُمْرَ مُخْتَلِفُ الْوَنَّهَا وَغَرَّ بَيْثُ سُودٌ)** واته: هر بهو شیوه یه کیوه کانیشی دروست کردوه له پهنجیان جیاوازه وهک به چاو ده بینرین دیسان، که پهنجیان سپیه و سوره و هشیانه پهشیکی توخه، له هندی کیودا چهند پنگایه که هیه: (الْجَدُّ) جامعی (جُدُّ) نیبنو عهباس (په زای خوای لی بیت) ده لیت: (الْجَدُّ) واته: چهند پنگا، نبو مالیک و حمسه و قهتاده و سودیش هر وايان وتووه، پنگای وايان هیه پهشه وهک قهله پهش، عیکرمه ده لیت: واته کیوی دریئی پهش، نبو مالیک وعهتای خزراسانی و قهتاده میش هر وايان وتووه.^۱ نیبنو جه ریر ده لیت: کاتیک که عره به کان شتیکی نقد پهشیان و هسف کرد بیت و تبیانه: (أسود غریب) واته: پهشیکی قهترانیه پاشان ده فرمومویت: **(وَمَنْ أَنَّاسٍ وَالَّذِيَاتِ وَالْأَنْعَمُ مُخْتَلِفُ الْوَنَّهَا كَذَلِكَ)** واته: هر بهو شیوه یه کیانه به ران له مرؤفو جانه وه رومه پو ملاتیش هامه جذرو همه په منگن. (الدواب) واته: هرچی به زهودا بپوات به قاچ، له باپی عهتفی خاسه له سر عهتفی عام هندی له مردم نقد پهشن وهک بهریه رو توتفیه کان که چی سه قالیبه کان و پرمیه کان نقد سپین، عره بیش له نیوان سپی و پهشادیه و هیندیش له عره ب بزیرتن، بزیه خوای گهوره له نایه تیکی تردا فرمومویه تی: **(وَأَخْيَلَنُفُ أَسْنَنِكُمْ وَالْوَنِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَكَيْنَتِ لِلْعَلَمَيْنَ)** واته: وه جیاوازی زمان و پهنجکان به پاستی له ودا (باکرا) به لکه کی نقد هیه بتو زانیان. هر بهو شیوه یه جانه وه رومه پو ملاتیش هامه په نگن به لکو له یک په گه زدا له کیانه وه، چهند پهنجی جیاواز هیه، پاکی و بین گردی بتو خودایه که دروست کراوه کانی له پیکترين شیوه دا وهدی هیتناوه. بزیه خوای همنز پاش نه مانه فرمومویه تی: **(لَوْلَمَا يَحْشُى اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الْعَلَمَتُوا)** واته: نه وانه که نقد زانیان به پاستی له خواهه ترسن و باش ده بیناسن، واته: نه وانه نقد شاره زانیان له گهوره بیه و توانا و ده سه لات و زانیاری نه و خودایه که هرچی سیفه تی تیرو ته اووه تیایه تی و به ناوه پیروزه کانی و هسف کراوه، نقد ترو زیاتر لیتی ده ترسن. علی کوبی نبو تله ده لیت: له نیبنو عهباس وه (په زای خوایان لی بیت) لهم نایه ته دا: **(لَوْلَمَا يَحْشُى اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الْعَلَمَتُوا)** ده لیت: نه وانه که ده زانیان خودا توانای به سه ره مه مو شتیکدا هیه.^۲ وه هر له نیبنو عهباس وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: زانیان شاره زانی

^۱ طبری (۴۶۱/۲۰).^۲ الرؤم (۲۲).^۳ طبری (۴۶۲/۲۰).

له عبده کانی خودا نهوانن که هرگیز شهربیکیان بخودا دانه‌ناوه و حلال خودایان به حلال زانیووه و حرامی خودایان به حرام زانیووه و نامزدگاریه کانی نهوان لکه کوئی گرتوجه و پاراستویانه و باوه پی ته اویان بوروه که ده چنه وه لای خوداو پرسیاریان لئه ده کریت له سهر کرداره کانیان، سه عبیدی کورپی جوبهیر ده لیت: ترسان له خودا نه و ترسیه که ده بیته پنگره نهیان تقو نافه رمانی و بی گویی خوداد. حسنه‌نی به سری ده لیت: زانا نه و کسیه که له خواه دلوقانی خوی ده ترسیت به پنهانی و هر شتیک خودا پیش خوش بیت نه ویش پیش خوش، و خوی ده پاریزیت له وهی که خودا پیش ناخوش، پاشان حسه نه م نایه‌تی خویند: ﴿إِنَّمَا يَحْشُى اللَّهُ مِنْ عَبْدِهِ الْعَلَمَتُو إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ عَفُورٌ﴾ سوفیانی سوری ده لیت له نبو حیانی تمیمه وه پیاویکه وه که ده لیت: و تراوه زانایان سی جورن: زانا به خواه، زانا به فرمانی خواه، زانا به خوا به لام زانایه به فرمانی خوا، وه زانا به فرمانی خوا به لام زانایه به خوا، زانا به خوداو فرمانی خودا نهوهی که له خودا ده ترسیت و ناکادری سنورو فرزه کانیه‌تی، نهوهی زانایه به خوا زانا نیه به فرمانی خودا، نه و کسیه که له خودا ده ترسیت به لام شاره زای سنورو فرزه کانی نیه. نهوهی زانایه به فرمانه کانی خودا زانا نیه به خودا، نه و کسیه که سنورو فرزه کانی خودا ده زانیت به لام له خواه مدنز ناترسیت.

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَتَلَوَّنَ كَيْنَبِ اللَّهِ وَأَقَامُوا الْأَصْلَوَةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرَّاً وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِحْكَرَةً لَّنْ تَكُورُ ⑯ لِيُوقِيَهُمْ أَجُورُهُمْ وَيَرِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّمَا غَفُورٌ شَكُورٌ ⑰﴾
تهنها مسلمان بازرگانی پژوهی دواییه

خواه مدنز باسی عبده خارون باوه‌ه کانی ده کات و ده فرمومیت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَتَلَوَّنَ كَيْنَبِ اللَّهِ وَأَقَامُوا الْأَصْلَوَةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرَّاً وَعَلَانِيَةً﴾ واته: نهوانهی که کتیبه خودا ده خویننده وه باوه‌پیان پیش هدیه و کار به و فرمانانه ده کن که پیشان را ده گهیدنیت، وه ک نویشو نهوهی که خودا پیش داون له پی خودا ده بیه خشن له مالی حلال له جیتی خویدا به شهرو به پیش به نهیتی و ناشکرا،
﴿يَرْجُونَ تِحْكَرَةً لَّنْ تَكُورُ﴾ واته: به میوای پاداشتیکن له لای خودا که هرگیز زهره ناکات به رهه‌مکای وه دهست دینن، بیویه خواه گهوره فرمومویه‌تی: ﴿لِيُوقِيَهُمْ أَجُورُهُمْ وَيَرِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ﴾ واته: پاداشتی چاکه‌یان ده داته وه به چهندجار زیارت له وهی خویان که هر به خه‌یالی‌شیاندا نه هاتووه، ﴿إِنَّمَا عَفُورٌ﴾ واته: له خه‌تakan ده بوریت، ﴿شَكُورٌ﴾ واته: به کرده وهی که میشیان ده زانیت و پاداشتیان له سری ده داته وه.

﴿أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَبِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقاً لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ يَعْبَدُهُ لَخَيْرٌ بَصِيرٌ ﴾(۲۱)

نهم فورئانه راسته و کتبی خودایه

خواه مدن دهه رمومیت: (﴿أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَبِ﴾) واته: نوهی که بتو تمان ناردوه نهی موحده مهد (﴿الله﴾) لم کتبیدا که قورئانه، (﴿هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقاً لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ﴾) واته: راسته و کتبه پیشووه کانیش به راسته ده زانیت و بیوای پیشانه، نه و کتبیانه ش شایه تیان داوه که نهم قورئانه له لایه ن پهروه ردگاری جیهانه و پهوانه کراوه، (﴿إِنَّ اللَّهَ يَعْبَادُهُ لَخَيْرٌ بَصِيرٌ﴾) واته: خودا خلی ناگاداره و چاودیره به سره بده کانیه و ده زانیت کی شایه نی نوهی که پیزدارتر بیت به سره نوهی تردا له مهدم. هر لبه ر نوهی که پیزی پیغام به رانی داوه به سره هه مو خه لکدا، وه پیزی ههندی له پیغام بری داوه به سره ههندی کی تریدا، پله زیاتر بدرز کرد وونه ته وه، وه پله پیغام بری موحده مهد (﴿الله﴾) زیاتر بزرگ دوروه ته وه به سره هه مو پیغام به راندا (درود و سلامی خواه سره هه مه موبایان).

﴿ثُمَّ أَرْزَقْنَا الْكِتَبَ الَّذِينَ أَصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادَنَا فَيَنْهَمُ ظَالِمُونَ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُفْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقُ
بِالْخَيْرَتِ يَأْذِنُ اللَّهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَيْرُ ﴾(۲۲)

میراتگرانی قورئان سی بدشن

خواه مدن دهه رمومیت: (﴿ثُمَّ أَرْزَقْنَا الْكِتَبَ الَّذِينَ أَصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادَنَا﴾) واته: له پاشان نهم قورئانه مان به خشی به کسانیک که له ناو به نهه کانه اند هه لمان بیژاردن، پاشان کرد وونی به سی به شه وه و فرمومیتی: (﴿فَيَنْهَمُ ظَالِمُونَ لِنَفْسِهِ﴾) واته: ههندی کیاه غه دریان له خزیان کرد ووه له واجبیات کاندا به چاکی به جتیانه ههیناوه و ههندی تاوان و کاری دوور له خوایان کرد ووه، (﴿وَمِنْهُمْ
مُفْتَصِدٌ﴾) واته: ههندی کی تریان واجبیات کان به جن دینن و کاری حرام و نایه و ناکه، وه ههندی له کاره چاکه کان واژ لی دینیت و کاری مه کروهیش ده کات، (﴿وَمِنْهُمْ سَابِقُ بِالْخَيْرَتِ يَأْذِنُ اللَّهُ﴾) واته:
ههندی کیشیان پیشبرپکی ده کهن له کاری خیترو واجبیه کان به جن دینن و کاری چاکیش نقد ده کهن و
کاری حرام و مه کروهیش ناکهن واژ له ههندی شتی مه باحیش (حه لایش) دینن. (﴿ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ
الْكَيْرُ﴾) واته: نهم (كورئان پیدانه) له خزیدا به هرهی کی گواره وه. عهی کوبی نه بو تله
ده لیت له ثیبتو عه باسوه له م نایه ته دا: (﴿ثُمَّ أَرْزَقْنَا الْكِتَبَ الَّذِينَ أَصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادَنَا﴾) ده لیت:

نهانه نومه‌تی موحده‌مهدی دن (علیه السلام) کرد و نیز به میراتگری همه مونو نه و کتبیانه‌ی که ناردورویه‌تی، ده بوریت لهوانه‌ی که غه‌دریان له خۆ کرد ووه، مامناوه‌ندیه کانیش پرسیاری که مو ناسانیان لی ده کریت، نهانه‌شی پیشبرکتیان کرد ووه بۆ چاکه کردن ده چنه به‌هشت بین لیپرسینه‌وه.^۱ نهبو قاسی نهانه‌ی پیغامبر (علیه السلام) کرد ووه له نیبتو عه باس‌وه نه‌ویش له پیغامبری خوداوه (علیه السلام) که پیشیک فرموده‌تی: (شهفاعه‌تی من بۆ نهانه‌یه که گوناهی گواره‌یان کرد ووه له نومه‌تکم). نیبتو عه باس په‌زای خواه لی بیت) ده‌لیت نه‌وهی پیشبرکتی کرد بیت له چاکه کردندا به‌بین لیپرسینه‌وه ده‌چیت به‌هشت، مامناوه‌نجیش به په‌حصی خوا ده‌چیت به‌هشت، ستم له خۆ کاریش هاوه‌لانی نه‌عراون و به شفاعه‌تی پیغامبر (علیه السلام) ده‌چنه به‌هشت.^۲ و پیغامبر کراوه له نوریک له زانیانی پیشینه‌وه نه‌وهی که ستمی له خۆی کرد ووه له خله‌لکی نه‌نم نومه‌ت له و کساندن که هله‌لباردهن با همندی کام و کوبی و لارو ویزیشیان هه‌بیت. همندیکی تر له زانیان و تیرویانه: نه‌وهی که غه‌دری له‌خۆی کرد ووه خله‌لکی نه‌نم نومه‌ت نیه له هله‌لبارده کانیش نیه، که میراتبه‌ری نه‌نم قورنائهن، به‌لام پاست وايه که نه‌مانه‌ش له خله‌لکی نه‌نم نومه‌ت‌ن.

پیزوقداری زانیان

زانیان دلخوشترین که سن بهم بهره‌یه و شایسته‌ترین که سن بهم په‌حصمه چونکه نه‌مانه ووه نیمامی نه‌حمد پیغامبری کرد ووه له قهیسی کوبی که سیره‌وه ده‌لیت: پیاویک له خله‌لکی هه‌دینه هات بۆ لای نهبو ده‌داد (په‌زای خواه لی بیت) نهبو ده‌داده پیئی ووت: چی تزی گهیاندووه‌ته نیزه نه‌ی برای خۆم؟ پیاووه‌که وتنی: فرموده‌یه که منی گهیاندووه که تز و توتوه و باست کرد ووه له پیغامبری خوداوه (علیه السلام) نهبو ده‌داد وتنی: بۆ بازگانی نه‌هاتووی؟ وتنی: نه‌خیز، وتنی: بۆ پیوستیک نه‌هاتووی؟ وتنی: نه‌خیز. نهبو ده‌داد وتنی: ئایا تنهها به دوای نه‌نم فرموده‌یه دا هاتووی؟ وتنی: به‌لی، نهبو ده‌داد (په‌زای خواه لی بیت) وتنی: من بیستوووه له پیغامبری خوداوه (علیه السلام) ده‌یفه‌رموو: هه‌ر که سیک پیگایه‌ک بگریت به‌رو به دوای زانیاریه‌کدا بگه‌ریت، خواه مەنن به هۆی نه‌وه ووه پیگای بە‌هشتی بۆ ناسان ده‌کات و فریشته‌کان بالله‌کانیان داده‌نین بۆ پانی کردنی زانتخواز، وه بینکومان نهانه‌ی له‌تاو ئاسمان و زه‌میندان داوای لیبوردن ده‌کن له خودا بۆکه‌سی زانا، تا ماسیه‌کانیش له‌ناو ئاودا، وه پیزوقداری زانا به‌سر خواپه‌رستدا ووه پیزی مانگ وايه به‌سر نه‌ستیره‌کانی ترده‌وه. به پاستی زانیان میراتبه‌ری پیغامبری خوايان لی بیت) پیغامبریه رانیش دینارو دره‌میان به

^۱ طبری (۴۶۵/۲۰).

^۲ الطبراني (۱۸۹/۱۱).

میرات به جن نهیشتووه، به لکو زانیاریان به جیهیشتووه. هر که سیک دهستی که وقایت بشیکی ته اوی و هرگرتووه.^۱ نهبو داود تویرمینی و نیبنو ماجه بش میناویانه.^۲

﴿ جَنَّتُ عَدْنٍ يَكْلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِيَسْتَهِمُ فِيهَا حَرِيرٌ ﴾^۳ وَقَالُوا لَهُمُ اللَّهُمَّ إِنَّا أَذَهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴾^۴ الَّذِي أَذَهَبَ عَنَّا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ قَصْبَلَهِ لَا يَمْسَنُ فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمْسَنُ فِيهَا لَغْوَتٌ ﴾^۵

خوای مهزن ده فرموموت: ﴿ جَنَّتُ عَدْنٍ يَكْلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا ﴾ واته: ئوانه ده چنه ناو به هشتانی جیس مانه وه، خودای گوره باسی نه و هلبزارده ده کات له و عبدانه که بونه میراتبه ری نه و کتبیه که له لاین په روهردگاری جیهانه و هات خوار که حالیان چونه له پئنی قیامه تدا که شوینیان با غاتیکه هرگیز له ناو ناچیت و تیک ناچیت، واته: به هشتانی کی تامه تابه ده چنه ناوی له پژوه داو ده گنه به بر باره گای خودای مهزن، ﴿ يَكْلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا ﴾ واته: خویان ده پازتنن وه به بازنی نیپو مرواری له ویدا. وه ک له فرموموده سه حیددا پیوایه کراوه له نهبو هوره بیده وه ئوش له پیغامبری خوداوه^(۶) که فرمومویه تی: (دهستبه ندی خاوه نباوه په ده پوات تا نه و شوینی دهستنیز پیی که شتووه).^۷ ﴿ وَلِيَسْتَهِمُ فِيهَا حَرِيرٌ ﴾ واته: پوشاشکیشیان له ناو به هشتادا ناوریشم، پئیه له دنیادا لیتیان قده غه بورو، له پئنی دواییدا خودای گوره بیان حه لان ده کات. وه له فرموموده سه حیددا هاتووه که پیغامبری خودا^(۸) فرمومویه تی: (هر که سیک ناوریشم له دنیادا بپوشیت له پئنی قیامه تدا نایپوشیت و له بردی ناکات).^۹ وه فرمومویه تی: (نهو ناوریشم له دنیادا بتو ئوانه و له پئنی دواییدا بتو نیویه).^{۱۰} پاشان خوای مهزن ده فرموموت: ﴿ وَقَالُوا لَهُمُ اللَّهُمَّ إِنَّهُ أَذَهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴾ واته: ده لین: سوپاس بتو نه و خواهی که خه و خافتی له دلماں ده رکدو له و ناپه حه تی و ترس و کیرو گرفتanhه دنیا و قیامه ت بدگاری کردین به پاستی په روهردگارمان لیبورده شایانی سوپاسه. نیبنو عهباس و کهسانی تریش و تیویانه: له زقد خه تایان ده ببوریت و به چاکه کانیشیان ده زانیت هرچه نده که میش بیت پیزیان لی ده گیریت. پاشان خوای

^۱ احمد (۱۹۶/۵)، فرموموده به کی حمسه.

^۲ أبو داود (۴/۱۵۷)، حفة الأحوذی (۷/۴۰)، ابن ماجه (۱/۸۱)، فرموموده به کی حمسه.

^۳ مسلم (۱/۲۱۹).

^۴ فتح الباری (۱۰/۲۹۶).

^۵ فتح الباری (۱۰/۲۹۶).

مهن ز ده فرموده است: «الَّذِي أَلْهَنَا دَارُ الْمَقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ»^۱ واته: نه و خودایه که نه شوینه و نه پله یهی پی به خشین به فهزل و کاره مه و بزمی خزی بورو، که کاره کانمان بر امبه ر نه پیزه نه بورو. و هک له فرموده سه حیدا هاتورو که پیغمه بری خودا (عَزَلَ) فرموده است: (هیچ که سیک له نیویه کرداره کانی نایخاته به هشت)، و تیان: نه تبیش نهی پیغمه بری خودا (عَزَلَ)؟ فرمودی: (نه منیش تهها به فهزل و کاره می نه و نه بیت). (لَا يَسْتَأْنِفَهَا نَصْبٌ وَلَا يَمْسَأِنَفَهَا لُغْوبٌ)^۲ واته: توشی ماندو بیرون و ناره حته نابین. (النَّصْبُ وَاللُّغْوبُ) هر دو و شه که بتو ماندو بیرون به کاره هیتریت، و هک نه و هی که پهنج و ماندو بیرون ناچه ذن و لاشه و کیانیان ناره حهت نابیت، والله اعلم. چونکه له دنیادا خویان راهینابو له سر عیبادهت، به چونه ناو به هشت هم مو تو کلیفتیکیان له سر نامیتنیت و له نیسراحه تیکی به رده و امام و تاهمه تاییدا ژیان به سر ده بهن، و هک خواه مهند له ظایه تیکدا فرموده است: «كُلُّوا وَأَشْرِبُوا هَبَيْتاً بِمَا أَسْلَفْتُمُ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيةِ»^۳ واته: (پیشان ده و تریت) بخون و بخون ووه، تو شستان بیت به همی نه و چاکانه و که له پزدانی را بردو داده کرد و تانه.

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارٌ جَهَنَّمُ لَا يُقْضَى عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُحْفَظُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهِمْ كَذَلِكَ يَجْزِي كُلُّ كَافُورٍ ﴾^۴ وَهُمْ يَصْطَرُّونَ فِيهَا رَبِّنَا أَخْرِحْنَا نَعْمَلْ صَنْلَحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلْ أَوْلَئِنَعْمَرْكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ الْأَنْذِيرُ فَذَوْقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ﴾^۵

پاداشتی خوانه ناس و ریانیان له ناو جه هه نه مدا

خواه مهند باسی ژیانی به خته و رانی کرد، دیته سر بر باسی بد به ختان که چیان به سر دیت له ناو جه هه نه مدا، ده فرموده است: «وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارٌ جَهَنَّمُ لَا يُقْضَى عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُحْفَظُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهِمْ کَذَلِكَ يَجْزِي که همه نه مدا، و هک خوانه ناسن ده چنه ناو ناگری جه هه نه مه و هر ده میتنه و تبیدا و نامن، و هک خواه گه ورده ده فرموده است: (لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى)^۶ واته: نه ده مریت تاییدا تا پذگاری بیت و نه ده زی تاییدا به ناسابی، و هک سه حیدا موسیلمیدا هاتورو که پیغمه بری خودا (عَزَلَ) فرموده است: (نه وانه که نه همل ناو ناگن و خلکی نه وین، نه ده من و نه زیندو شن).^۷ و هک خواه گه ورده ده فرموده است: (وَنَادَوْا يَكْتَلَكُ

^۱ فتح الباری (۱۰/۱۳۲).

^۲ الحقة (۲۴).

^۳ الاعلى (۱۳).

^۴ مسلم (۱/۱۷۲).

لِيَقْضِي عَلَيْنَا رَبُّكَ قَال إِنَّكُمْ تُنْكِثُونَ^۱ وَاتَّهُ: وَهَا وَارِدَةٌ كَهْنَ نَهِيٌّ مَالِيكٌ (سَرِيَّهُ رَشْتَيَارِيَّ دَرْزَهُخ) بَا
پَهْرُوهُر دَكَارت بِمانْرِيَتِيت تا بِرْزَگَار بِبِين، نَهِيَّش دَهْلِيت: بِيَكُومَان نَيْوَه دَهْمِيَنْهُوه. نَهْمَانَه ئَا لَهُو
ئِيَانَه دَا بِرْدَهُوام دَهْمِيَنْهُوه حَزَ دَهْكَهْن بَعْنَهْ بَعْنَهْيِ نَيْسَراَحَت بَكَهْن بَهْلَام نَاهِنَ، خَوَى
كَهْرُوهُش دَهْفَرَمُويَت: لَا يَقْضِي عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخْفَفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا^۲ وَاتَّهُ: بِپِيارِي مَرْدَن
نَادِريَت بِسَرِيَانِدا تا بَعْنَهْ هَرُوهُهَا هَنْدَيِ لَه سَزَايِ (دَرْزَهُخ) يَان لَيْ سُوك نَاكِريَت، وَهَكَ خَوَى مَهْنَ لَه
چَهْنَ ئَاهِيَتِ تَرْدَا فَرَمُويَتِي: هَنَّ الْمُعَذَّبِينَ فِي عَذَابِ جَهَنَّمِ خَلَدُونَ^۳ لَا يَقْرَأُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ^۴
وَاتَّهُ: بِهِ رَاسِتِي تَاوَنِياَرَان لَه سَزَايِ دَرْزَهُخ دَهْمِيَنْهُوه، سَزَايَان لَه سَرِ سُوك نَاكِريَت و
ئَهْوان لَهْنَاه نَهُو سَزَايَهَا نَانُومِيدَن. وَه دَهْفَرَمُويَت: كُلَّمَا خَبَّتْ زِدَنَهُمْ سَعِيرًا^۵ وَاتَّهُ: هَر
جَارِيَك دَرْزَهُخ بَلِيسَهِي بِنِيشَتِيهِه وَدَامِرِكِيَتِه وَه بَلِيسَهِي ئَاگَهُكِي يَان بَعْزِيَاد دَهْكَهِين. وَه
دهْفَرَمُويَت: فَذُوُؤُوا فَلَنْ تَرِيدُكُمْ إِلَّا عَذَابًا^۶ وَاتَّهُ: نَيْنِجا بَچَهْن سَزَايِ خَوْتَان هِيَچَتَان بَعْزِيَاد
نَاكِهِين سَرَزا نَهِيَت. پَاشَان فَرَمُويَتِي: كَذَلِكَ تَجْزِيَ كُلَّ كَهْرُور^۷ وَاتَّهُ: نَهْمَه پَادِاشَتِي هَر
كَهْسِنِكَهِ كَهْ بَهْوَاهِ بِهِ رَهْرَنَهِي نَهِيَنَاهُه وَنَهْمَ جَهَهَنَاهِي بِهِ دَرْزَهُنِيَوَه. پَاشَان خَوَى مَهْنَ
دهْفَرَمُويَت: وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا^۸ وَاتَّهُ: دَهْگَرِين وَهَا وَارِدَهُ كَهْن وَهَكَهْن خَوَى دَهْپَارِتِه وَه بِهِ نَكِي
بِهِرْزَهِلِين: هَرَبَنَا أَخْرِجَنَا نَعْمَلْ صَلَحًا عَبْرَالَّهِي كُلَّنَأَعْمَلْ^۹ وَاتَّهُ: نَهِيَ خَوْدَاهِ لَهْنَاهُ ئَاگَر
دَهْرَمَان بِيَتِه وَبِعَانِكِيَتِه وَه بَقِيَ نَاهِنِيَا، نَهِمْ جَارِي وَهَكَ جَارِي پَيَشَوو نَاكِهِين، كَارِي چَاك دَهْكَهِين، خَوَى
كَهْرُوهُ خَوَى چَاك دَهْزَاتِيت نَهِكَهِ جَارِيَكِي تَرِيش بَكِهِرْتِه وَه سَرِ كَارِهِ خَرَابِه كَهِي
خَوْيَان، چُونَكَه نَهِمَانَه دَرْزَنِن، بَقِيَهِ خَوَى كَهْرُوهُه وَه لَامِيَان نَادِيَتِه وَهَكَ لَهِمْ ئَاهِيَتِدا باسِيَان دَهْكَات
كَه نَهِلِين: هَفَهَلْ إِلَى حُرُوجِ مَنْ سَيِّبِلِ^{۱۰} ذَلِكُمْ يَانَهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرُهُمْ وَإِنْ يُشْرِكُ
بِهِمْ ثُمَّمُوا^{۱۱} وَاتَّهُ: ئَايَا پَيَكَاهِك هَهِيَه لَيْرَه دَهْرِيَاز بِين، خَوَى كَهْرُوهُش دَهْفَرَمُويَت: نَهْمَهَتَان بَقِيَهِ
بِهِ سَرِ دَيَت، چُونَكَه هَرِ كَاتِيك مَهْرَدَم تَهْنَهِ خَوْدَاهِيَان بِهِ رَسْتَيَاهِ، نَيْوَه حَاشَاتَان دَهْكَرِدو

^۱ الزخرف (۷۷).^۲ الزخرف (۷۵-۷۶).^۳ الاسراء (۹۷).^۴ النبأ (۳۰).^۵ الغافر (۱۲-۱۱).

دوروه که وته وه، به لام کاتیک شه ریکیان بق داده نا نئو بهوatan ده هینا، بؤیه لیره دا خوای گوره ده فرمومیت: «أَوْلَىٰ نَعْمَلَكُمْ مَا يَنْذَكِرُ فِيمَنْ نَذَكَرُ وَجَاءَكُمُ الْشَّيْءُ»^۱ واته: ئایا تهمه نیکی دریژمان ندا به نئو له دنیادا نه گه رئاره نزوتان لی بوایه بهره و پاستی بین و سوود له و زیانه و هرگن بهزاده یه که و ماوه دریژه دا سودتان لی وه ریگرتایه و ئایا ترسیته رتان بق نه هات، نیمامی نه محمد پیوایه تی کردوده له نه بوبوره بیرون (په زای خوای لی بیت) نه ویش له پیغامبره وه (علیه السلام) که فرمومیتی: (بینگومان خوای گوره مولتی بهنده هی خرى داوه که گیانی کردوده به باریدا هتا نه و کاته که تهمه نی گاهیشتووه به شهست یان حفتا سال، خودا نه وهی کردوده به مولت بقی، خودا نه وهی کردوده به مولت بقی)^۲. هر بام شیوه یه بخاریش پیوایه تی کردوده له کتبی (الرقائق) له سه حیجه کیدا له نه بوبوره بیرون (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومیتی: (خودا هیچ بوبیانویه کی نه هیشتووه ته وه بق کسیک که تهمه نی پیدابیت، تا گاهیشتووه ته شهست سال). نیبنو جه ریپیش پیوایه تی کردوده له نه بوبوره بیرون (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومیتی: (هر کسیک خودا تهمه نی دریژ بکات شهست سال نه وه خودا کردوده له (الرقاق) دا). کاتیک که خوای گوره نه تهمه نی کردوده به مولت بق عهد کانی و هیچ بوبیانویه کی بق نه هیشتوونه ته وه، نمه نه وه ده گاهیه نیت که تهمه نی نزدیه نه نومه ته له نیوانه دایه، وه ک نه فرموده یه لام باره یه وه هاتووه له نه بوبوره بیرون (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومیتی: (تهمه نی مردیش نومه ته من له نیوانی شهست و حفتا سال دایه، که میان له و تهمه نه تیده په پیت). هر بام شیوه یه تیرمیزی و نیبنو ماجهش پیوایه تیان کردوده له کتبی (الزهد) دا. خوای گوره ده فرمومیت: «وَجَاءَكُمُ الْشَّيْءُ»^۳ واته: ترسیته ریشتان هاته لا. پیوایه کراوه له نیبنو عه باس و (په زای خوای لی بیت) عیکریمه و نه بوبه عفری باقرو قه تاده و سوفیانی کوبی عویه ینه وه، ده لین: مه بست به («وَجَاءَكُمُ الْشَّيْءُ») موسی سپیه^۴! سودی و

^۱ احمد (۲۷۵/۲)، فرموده یه کی سه حیجه.^۲ فتح الباری (۲۴۲/۱۱).^۳ طبری (۴۷۸/۲۰).^۴ احمد (۴۱۷/۲)، تحقیق ایشاف (۴۷۲/۹)، فرموده یه کی سه حیجه.^۵ الترمذی (۳۵۰)، ابن ماجه (۴۲۳)، فرموده یه کی حاسنه.^۶ البغوي (۵۷۲/۳).

عه بدو پر حمانی کوپی زهیدی کوپی نه سلم ده لین: مبہست پیش پیغامبری خودایه (علیهم السلام)، نبینو زهید نه مثایتی خویند: **﴿هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ النَّذِيرَاتِ﴾**^۱ و اته: نه م پیغامبره ترسینه ریکه له ترسینه ره کانی پیشیرو.^۲ نامه شه بیان پیوایه تی کردیوه له قه قادمه وه که ده لینت: خواهی گهوره تمدن و پیغامبرانی کردیوه ته به لگه به سریانه وه،^۳ نامه رای نبینو جه ریریشه، که نامه یان پوششتره، وه ک خواهی گهوره ده فه رمومیت: **﴿هُوَ أَنَّا وَأَنَّكُمْ يَقْصُنُ عَلَيْنَا إِنَّكُمْ تَنْكِحُونَ﴾**^۴ لقند چتنگر یالخی ولنکن آنکه کتم للحق کریهون^۵ و اته: وه هاور ده کهن نهی مالیک با پهروه ردگارت بمانه رینتیت، نه ویش ده لینت بیکومان نیویه ده میننه وه، سویند به خوا به راستی نایینی هقمان بتو هیناون به لام رقیبه یان پاستیان پی ناخوشه. و خواهی گهوردهش ده فه رمومیت: **﴿وَمَا كَانَ مُعَذِّبِينَ حَقَّ بَعْثَتْ رَسُولًا﴾**^۶ و اته: نیمه هه رگیز سزا (بمنده کانمان) نادهین هستا پیغامبر نه نیین بقیان. و خواهی گهوره ده فه رمومیت: **﴿كُلُّا أَنَّى فِيهَا فَوْجٌ سَالِمٌ حَرَّتْهَا أَنَّهُ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ﴾**^۷ قالوا بل قد جاءنا نذیر فگذبنا وغلنا ما نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَئْءٍ إِنَّ أَنْشَأَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَيْرٍ

^۸ و اته: هرچند دهستیه که فپی بدربته ناویه وه ده رگاونه کانی دزدهخ پرسیاریان لی ده کهن نایا پیغامبریکی ترسینه رتان بتو نه هاتوروه له دنیاد، و تیان: به لی بقیان هاتوروه به لام به درگمان زانی و ده مانوت پیش خوا هیچی نه نازدیوه ته خواره وه نیویه به س له گومراییه کی گهوره دان. پاشان خواهی گهوره ده فه رمومیت: **﴿فَذُوقُوا فَمَا لِظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ﴾**^۹ و اته: بچیز نه و سزا ناگره له پاداشتی نه وهی که دزایه تی پیغامبران تان ده کرد له هه مو کرداریکدا له ماوهی ریانتاندا، هیچ که سیک نیه بیت به هاور تانه وه له سزا سهخت و زنجیر کراوی و به دبه ختبه پرگار تان بکات.
^۱ النجم (۵۶).^۲ طبری (۴۷۸/۲۰).^۳ الدر المتندر (۳۲/۷).^۴ الزخرف (۷۷-۷۸).^۵ الاسراء (۱۵).^۶ الملك (۱۸).

﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِغَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الْأَصْدُورِ ﴾٢٨﴿ هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَقَفَ فِي الْأَرْضِ فَنَّ كُفَّارُهُ كُفَّارٌ وَلَا يَرِيدُ الْكُفَّارُ كُفَّارًا كُفَّارُهُ إِلَّا خَسَارًا ﴾٢٩﴾

خوای مهمن ده فرموده است: «﴿إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِغَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ واته: خودا ناگای له مهمن نهیتیه کانی ئاسمان و زهمن مهیه و ﴿إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الْأَصْدُورِ﴾ واته: ده زانیت چی له ناو دلآنایه و هیچی لی ون نایت لوهی که تیایدا شاراوه توهه. وه پاشان ده فرموده است: «﴿هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَقَفَ فِي الْأَرْضِ﴾ واته: ئو خودایه که نیوهی له جیش پیشینه کان له سه رزه میندا داناوه، گه ل دوای گه لو نهود دوای نهوه کردیوه به جینشین بهره له خوی، وه ک خوای گه وده فرموده است: «﴿وَيَجْعَلُكُمْ خَلَفَاءَ الْأَرْضِ﴾ واته: وه ده تانکاته جینشینی گه لانی تری سه رزه ویه. وه ده فرموده است: «﴿فَنَّ كُفَّارُهُ كُفَّارٌ﴾ واته: هر که سیک ناشوکره، ناشوکریه که ده گه پیشه وه بت خوی، بد کسی تر ناگاه پیته وه، «﴿وَلَا يَرِيدُ الْكُفَّارُ كُفَّارًا كُفَّارُهُ إِلَّا خَسَارًا﴾ واته: همتا برده وام بن له سه رزه و خوانه ناسیه خودا زیاتر لیتیان تورده ده بیت، «﴿وَلَا يَرِيدُ الْكُفَّارُ كُفَّارًا إِلَّا خَسَارًا﴾ واته: وه همتا برده وام بن له سه رخوانه ناسی زیاتر زیان له خویان و کس و کاریان ده دهن له پیشی قیامه تدا به پیچه وانه خاوهن باوه پهوه، که همتا تمدنیان دریز بیت و ناکاری چاک ده کهن شوین و پله یان به رذ ده بیت وه له ناو به هشتاد او له لای خودا خوش ویست ده بن و پیره زیاتیان لی ده کات.

﴿قُلْ أَرْعِيهِمْ شَرَكَاهُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرْوَفِي مَاذَا حَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شُرُكٌ فِي السَّمَاوَاتِ أَمْ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَتِ مِنْهُ بَلْ إِنْ يَعْدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ﴾٣٠﴿ إِنَّ اللَّهَ يَسِّفُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَرُولَا وَلَيْنَ زَالَتَ إِنْ أَمْسَكُهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا أَغْفُورًا ﴾٣١﴾

خوای گه وده ده فرموده است: پیغامبر ﴿صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾ که بلی به موشریکه کان: «﴿قُلْ أَرْعِيهِمْ شَرَكَاهُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرْوَفِي مَاذَا حَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شُرُكٌ فِي السَّمَاوَاتِ أَمْ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَتِ مِنْهُ بَلْ إِنْ يَعْدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا﴾ واته: شهی موحده محمد ﴿صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾ بلی: هه والم بدنه نهه و هاویه شانی له جیاتی خودا ده تانپه رسن و هاوارتان لی ده کردن نیشانم بدنه له زهودیا چیان دروست

کردوده؟ یا نه به دیده‌یانی ناسمانه کاندا به شداری یا نه کردوده؟ یا نه کتیبینکمان پیداون جا به لکه‌یان له و کتیبیدا مهیه که بتکان هاویه‌شی خودان، نه خیر و اینه، به لکو سته مکاران هیچ به لینیک به یه کتری نادهن جگه له فریودان و هله لخه‌لختاندن، پاشان خواه گوره باسی مازنی ده سه‌لاتی خوی ده کات که به هوی نه تو اناد و ده سه‌لاتی یوه ناسمانه کان و زه مین راوه ستاوه و بهو شیوه‌یه دروستی کردودون که پیکه‌وه بن و نه که‌ون و ده فه رمومیت: ﴿الله يُمْسِكُ الْأَسْمَاءَ وَالْأَرْضَ أَن تَرُولَ﴾ واته: خوا ناسمانه کان و زه مینی راگرتووه که نه لرزن له شوینی خویاندا، وهک له نایه‌تی تردا فه رمومیتی: ﴿وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَن تَقْعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾^۱ واته: وه ناسمانی راگر کردوده تا نه که‌ویت به سه زه ویدا مهکر به فه رمانی نه، وه فه رمومیتی: ﴿وَمَنْ أَيْمَنِهِ أَن تَقْعُمَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ﴾^۲ واته: له نیشانه کانی نه وه که ناسمان و زه وی به فه رمانی نه وه ستاوه. وه پاشان خواه مازن ده فه رمومیت: ﴿وَلَمْ رَأَتَا إِن أَنْسَكُهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ﴾^۳ واته: نه گر که وقتی که سیکی تر نیه غایبی خودا رایان بگریت، ﴿فَإِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَافِرًا﴾^۴ واته: له گلن نه وده یشدا خواه گوره نزد به لسه رخوبی کاره کانی ده کات و خهتا پوشیشه، واته: بهنده کانی ده بینیت که بپوای پی ناکه‌ن وله فه رمانی ده رده‌چن، پهله‌یان لی ناکات و دوایان ده خات و به شیته‌یی لکه‌لیان ده جولیتی وه و چاپوشیان لی ده کات و له گوناه‌یان ده ببوریت، بقیه فه رمومیتی: ﴿فَإِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَافِرًا﴾.

﴿وَقَسَمُوا بِاللَّهِ جَهَدَ أَيْنَتِهِمْ لَيْتَ جَاهَمُ نَذِيرٌ لَكُونَ أَهْدَى مِنْ إِحْدَى الْأَمْمَيْنِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَا زَادَهُمْ إِلَّا فُقُورًا﴾^۵ ﴿أَسْتَكْبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرُ أَسْلَمِيٍّ وَلَا يَحْبِبُ الْمُكْرَ أَسْلَمَيْنِ إِلَّا بِأَهْلِهِ، فَهَلْ يَظْرُونَ إِلَّا شَتَّى الْأَوْلَيْنَ فَلَنْ يَعْدَ لِسُلْطَنَ اللَّهِ تَبَدِيلًا وَلَنْ يَعْدَ لِسُلْطَنَ اللَّهِ تَحْوِيلًا﴾^۶

خواه گوره باسی قوده‌یش و عره به کان ده کات که به توندی سویندیان ده خوارد پیش هانتی پیتفه‌مبهر (﴿كَلِيلٌ﴾) بیویان، وهک ده فه رمومیت: ﴿وَقَسَمُوا بِاللَّهِ جَهَدَ أَيْنَتِهِمْ لَيْتَ جَاهَمُ نَذِيرٌ لَكُونَ أَهْدَى مِنْ إِحْدَى الْأَمْمَيْنِ﴾ واته: بتپه‌رستان به سویندی همه گوره‌یان ده خوارد به خوا (دهیانوت) نه گر پیتفه‌مبهر کی ترسیته‌ریان بق بیت به پاستی نهوان له هم‌یهک له نوممه‌تانی تر پیتمونتر ده بن. زه حاک و کسانی تریش نه لین: نه نایه‌ت وهک نه نایه‌ت وایه که خواه مازن ده فه رمومیت: ﴿أَن

¹ الحج (۱۵).

² الرؤم (۲۵).

نَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلًا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ﴿١﴾ أَوْ نَقُولُوا لَوْأَنَا^۱
أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَى مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَهُ كُمَّةٌ مِنْ رَوَّحَتِهِمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ أَطْلَدَ مِنَ
كَذَبٍ بِعَائِتَتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا^۲ ﴿۲﴾ وَاتَّه: لَهُبَرْ ثَوَهِي نَهْلَتِنْ بِنِگومان کتیب بَقْ سَهْر دُوو کومهالی گاویدو
جووله که تیردراده خواره وله پیش نیمه دا که به پاستی نیمه له خوینده وه و لیکارلینه وهی
کتیب کانین بی ٹاکا بوبین، وه بَقْ ثَوَهِش نَهْلَتِنْ به پاستی نَهْگار کتیبی ناسمانی بَقْ نیمه بهاتایه نَهْه
نیمه لَهْوان پیتمسونی تر ده بوبین نَهْه بِنِگومان به لَکَهْ و نیشانه (قورتان) ی بوبوتان لَه
په روهردگارتانه وه بَقْ هاتووه که پیتمسونی و میهره بانیه کی گوره یه که واته کن سته مکارتنه له و
که سهی بیباوه پیت به نایه ته کانی خود او به درقی بزانیت و پووی لَهْ و هریگیپت. وه ک نَهْ نایه تانه ش
که خوای مَنْ ده فَرِمَوْيَت: ﴿وَإِنْ كَانُوا لِيَقُولُونَ﴾ ﴿۳﴾ لَوْأَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿۴﴾ لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ
الْمُخْلَصِينَ ﴿۵﴾ فَنَكَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۶﴾ وَاتَّه: بِنِگومان هرچه نده بتپه رستان ده یانوت به پاستی
نَهْگار کتیبی کی ناسمانی وه ک کتیبی پیشینه کانمان هبوبایه، به پاستی نیمه له بهنده پاکو
خاوینه کان ده بوبین، نینجا که کتیبی کیان بَقْ هات باوه پیان بَقْ نه هیتاو به زوبی ده زان (سَهْرِ نجامی
بیباوه پیه که بیان چون ده بیت). پاشان ده فَرِمَوْيَت: ﴿فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذْرُ﴾ ﴿۷﴾ وَاتَّه: کاتیک ترسینه ریان بَقْ
مات که (بیغمبر (علیک السلام) یان بَقْ هات) لَهْگَلَن خَزَنِ قورتانی پیزندی بَقْ هینان که هاموو شتیکی تیدا
پوون کرابووه وه، ﴿هَمَّا زَادَهُمْ إِلَّا فُقُورًا﴾ ﴿۸﴾ وَاتَّه: زیاتر لَهْ خودا دووره که وتنه وه ده ستیان دایه
خوانه ناسی! پاشان خوای مَنْ ده فَرِمَوْيَت: ﴿أَتَسْتَكَبَرُ كَارِي الْأَرْضِ﴾ ﴿۹﴾ وَاتَّه: خویان لَهْ به زلت
ده زانی شوینی نیشانه کانی خودا بکون له سَهْر زه ویدا، ﴿وَمَكْرَ السَّيِّئَةِ﴾ ﴿۱۰﴾ وَاتَّه: وه فیلیان ده کرد لَه
خَلَكَی بَقْ نَهْهی لَهْ پیگه کی خودا لایان بدنه و بیانترازنن، ﴿وَلَا يَحِيقُ الْمُكْرَ السَّيِّئَةُ إِلَّا يَأْهُلُهُ﴾ ﴿۱۱﴾ وَاتَّه:
نه و فیونیله خراپه بیان هر بَقْ خَلَقَیان ده گه پتته وه، زیانی بَقْ کَسَی تر نیه، ﴿فَهَلْ يَنْظَرُونَ إِلَّا سُتَّ
الْأَوَّلِينَ﴾ ﴿۱۲﴾ وَاتَّه: نایا چاوه بیانی سزای خودا ده کن که بیوا ناهین بَقْ پیغه مبهره کهی و فَرمانه کانی
پشتگوی دخهن وه ک پیشینه کان، ﴿فَلَنْ يَجِدَ لِسُتَّ اللَّهِ تَبَدِيلًا﴾ ﴿۱۳﴾ وَاتَّه: هیچ کیانکاریه کو ده ستکاریه ک
به سَهْر بپیاره کانی خودای مَنْبَدا نایه ت، به لکو جیبه جی ده کریت به سَهْر هاموو خوانه ناس و

^۱ الانعام (۱۵۶-۱۵۷).^۲ الصافات (۱۶۷-۱۷۰).

خرابه کارنکد، ﴿وَلَنْ تَجِدَ لِسْتَنَ اللَّهُ تَعَالَى لِلْمُحَبَّلَ﴾ واته: خواهی میلی له هر کسیک بیت له ناوی دا، هیچ کسیک ناتوانیت بیتته پیگری، ﴿وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ يَقُولُ سُوَءًا فَلَا مَرَدَ لَهُ﴾^۱ واته: وہ کاتیک خوا بیه ویت هورنک تووشی به لا بن هیچ برگریکی بق نیه.

﴿أَوَلَنْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَنْقَبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَسْدَ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَعْجِزُهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴾ ﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ مِمَّا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهِ كَمَا مِنْ دَآبَتْهُ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِنَّ أَجَلَ مُسْئِلَتِهِ فَلَمَّا دَأَجَلَهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ يُعْلَمَادِهِ بَصِيرًا ﴾

سدهه نجامي خراپه کاری نه وانه که بروایان به پیغمه دان نه کرد له یاد مدهکن

خواهی مهندن دهه رمومیت: ﴿أَوَلَنْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَنْقَبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَسْدَ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَعْجِزُهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ﴾ واته: بلی به و خوانه ناسانه که قورنانت بق هیناون، پیقدن و بگپین به سه زه میندا بروان و بزانن پیشینه کان نه وانه که له شیوه به میزتر بوبن چاره نبوسیان به چی گیشت، چون خودا قری کردن، هامو خوانه ناسیک هار وای به سه دیت، ماله کانیان چوکل بیو، هرچیان به دهست هینابو له سامان و مال و مندال و توانا و ده سه لات، هیچی فریایان نه که ووت و له سزا خودا پذگاری نه کردن، کاتیک که خودای مهندن فرمانی قپکردنی دان، چونکه هیچ شتبک ناتوانیت بیتته پیگر له به ره رمانی خودا، کاتیک که بپیاری دابی بیتت له ناسمانه کان و زه میندا، ﴿إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا﴾ واته: ناگاداری هامو بونه وره و توانای هی به سه ریدا.

(حیکمه) له دواختنی توله

پاشان خواهی گهوره فرمومیت: ﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ مِمَّا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهِ كَمَا مِنْ دَآبَتْهُ﴾ واته: نه گرخوا به همی کوناهه کانیانه و بیگرتنايه و تزله لی بسنه دنایه هامو خه لکی سه زه مین له ناو ده چوون و هیچ شتبکیشیان بق نه ده ما یه وله پیذنی و مه بو مالات. سه عیدی کوبی جویه بیو سودی له نایه ته دا: ﴿مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهِ كَمَا مِنْ دَآبَتْهُ﴾ ده لین: کاتیک که بارانیان له ناسمانه و بق نه بارایا یه گشت مه پو مالاتیان له ناو ده چوو، ﴿وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِنَّ أَجَلَ مُسْئِلَتِهِ﴾

واته: به لام خوای مهمن مولتیان ده دات هه تا پیشی قیامهت له و کاته دا موحاسه بهیان ده کات، هر کسه و پاداشتی کرداری خوی و هر ده گریت، نه وهی خواناس بوروه پاداشتی چاکهی و هر ده گریت و نه وهشی خوانه ناس و خراپه کار بوروه تزله لی ده سینیریت، بزیه خوای گهوره فرمومویه تی: ﴿فَإِذَا
جَاءَ أَجَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِكَارِهِ بَصِيرًا﴾ واته: هر کاتیک نه و ماوهیه با سه رجو خودا خوی
ده زانیت بهنده کانی چیان کرد ووه.

تہفسیری سورهٰ قیام (یس)

لہ مککه دا ہاتو و مته خواره وہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿یس ۱﴾ وَالْقُرْءَانُ الْحَكِيمُ ﴿۱﴾ إِنَّكَ لِيَنَّ الْمُرْسَلِينَ ﴿۲﴾ عَلَىٰ صَرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿۳﴾ تَنْزِيلُ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿۴﴾
لِئِنْذِرْ قَوْمًا مَا أَنْذَرْ مَا بِأَذْهَمْ فَهُمْ عَذَفُونَ ﴿۵﴾ لَقَدْ حَنَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۶﴾
بِيَقْهَمِهِ رَبِّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۷﴾ رَوَاهُ كِرَاوَهُ كَهْ لَكِ بِتَرْسِيَّنِتْ وَلَأَگَادَارِیَانْ بَكَاتَهُوہ

﴿یس ۸﴾ باسی نهم پیتانه له سره تای سورهٰ قیام (البقرة) دا کرا، ﴿وَالْقُرْءَانُ الْحَكِيمُ﴾ سویند به قورثان که سه رهبر کارزانیه. ﴿وَالْقُرْءَانُ الْحَكِيمُ﴾ واته سویند به و قورثانه که پرہ له کارزانی ده پروپوچی هر گیز تیکه لاو نایبت نه له کاته داو نه له مهودا ش ﴿إِنَّكَ لِيَنَّ الْمُرْسَلِينَ﴾ واته: تو یه ک له که و تنویته سه راسته پتکه، یانی له سه رہنماء و ناین و پیغامبر کی پتکو پاستی، ﴿تَنْزِيلُ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ﴾ نه م قورثانه هر ره خاوهن ده سه لاتی دلخشاں ناردوییتے خوار، واته: نه و پتکه و ناین و بہ رہنمائی که تو پیتی هاتوی له لاین خودای خاوهن ده سه لات و دلخشاں بق بنه خاوهن باوه پرہ کانی هاتو و مته خواره وہ. وه ک خوای گهوره فرمومویه تی: ﴿وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صَرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾ صَرَاطُ اللَّهِ
الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِلَيْهِ تَعِيْدُ الْأُمُورُ﴾^۱ واته: وه به پاستی تو (خه لک) پیغمونی ده کیتی بق پتکای پاست، پتکهی نه و خودایی که هرجی له ٹاسمانه کان و هرجی له زه ویدایه می نه وه، بیدارین! هموو کاره کان هر بق لای خوا ده گه پتکه وه. وه ده فرمومویت: ﴿لِئِنْذِرْ قَوْمًا مَا أَنْذَرَ

آباؤهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ^۱ ﴿۱﴾ تا به هُوی نَّهُوهُه نَّرِس وَهَدَر كَه لَيْك بَيْتَنِت که بَاب وَبَابِرَانِي پَيْشُوویان که سَلَخوا نَّهِیتساندوون وَبَی نَّاگَا بَعُون. وَاتَه: بَذ نَّهُوهی كَه لَيْك بَتَرسِین که لَه بَيْشَهُه بَاب وَبَابِرَانِي نَّهِانه هَبِیج کَه سَیِّدَنِه نَّهِیتساندوون وَبَی نَّاگَا بَعُون، مَهْبَهْسَت پَیَّنِه لَیْرَه عَهْرَه بَهْکَانَه، چُونَکه پَیَّش پَیَّغَه مَبَرَّه (علیه السلام) کَه سَیِّدَنِه نَّهِهاتَووه نَّاگَادارِیان بَکَاتَوَه. وَه باسی عَهْرَه بَهْکَان دَهْکَات مَانَای وَانَه جَکه لَه وَان نَّاگِرِیتَوَه. هَرَوَهه باسی هَنَدَی کَه سَلَخَکَات مَانَای وَانَه گَشْتَکِیر نَیَه بَلَکَو بَذ مَهْمُو خَلَکِیَه لَه بَيْشَهُه باسی نَّه وَنَّایَهَت وَفَهْرَمُووَهه مَوْتَه وَاتَرَانَه مَان کَرِدووَه که باسی هَاتَنِی پَیَّغَه مَبَرَّه (علیه السلام) دَهْکَات بَذ خَلَکَی بَهْبَی جَیَوانَی وَهَک خَوَای گَهْوَه دَهْفَرَمُووَت: ﴿فُلْ يَكَائِنَهَا النَّاسُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ لَا يَأْتِيْكُمْ بِجَيْعَانًا^۲﴾ وَاتَه: (نَّهِی مَوْحِدَه مَهْمَدَه (علیه السلام)) بَلَکَنِه بَه رَاضَتِی من پَیَّغَه مَبَرَّه رَی خَوَادَم بَذ نَّیَوَه هَمُووَتَان. وَه دَهْفَرَمُووَت: ﴿لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ^۳﴾ بَلَکَنِه بَه رَاضَتِی خَوَا نَّزَدِینَه يَان دَهْگَرِیتَوَه سَانَه وَان بَپَوَا نَاهِیتَن. وَاتَه: بَهْلَین وَجَهْزَه بَهِ خَوَدا نَّزَدِینَه يَان دَهْگَرِیتَوَه که بَپَوَا نَاهِیتَن. نَیَبَنُو جَهْرِر دَهْلَیت: خَوَدا جَهْزَه بَهِ خَوَی بَذ دَانَانَه. وَه لَه دَایَکَی کَتَبَیَه کَان (أَمِ الْكِتَاب) دَا بَپَلَوَهه تَوَه که نَهِانه باوَهِر نَاهِیتَن ﴿فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ^۴﴾ وَاتَه: باوَهِر نَاهِیتَن بَه خَوَادَم بَه پَیَّغَه مَبَرَّه کَانِی (سَلامِی خَوَایان لَی بَیَت):

﴿إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَقِهِمْ أَغْلَلَلَا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونٌ^۵ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَكَّاً وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَكَّاً فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يَسْرِعُونَ^۶ وَسَوَّأَهُمْ عَلَيْهِمْ مَا نَذَرَهُمْ أَمْ لَمْ نَذَرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ^۷ إِنَّمَا نَذَرُ مِنْ أَنَّبَعَ الْأَذْكَرَ وَحْشَى الرَّجْنَنِ بِالْغَيْبِ فَبَشَّرَهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ^۸ إِنَّا حَنَّ نَّعْنَعَ الْمَوْقَتِ وَكَسَّبُبَ ما قَدَّمُوا وَمَا ثَرَوْهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ وَأَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ^۹﴾

ژیانی نَه وَکَه سَانَه که بَه بَهْدَه خَت نَوْسَراون

خَوَای مَهْنَن دَهْفَرَمُووَت: ﴿إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَقِهِمْ أَغْلَلَلَا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونٌ^{۱۰}﴾ وَاتَه: نَیَمَه مَلِیان دَهْخَینَه نَاو زَنْجِیرَه وَه تا چَهْنَاگَه شَهَتَه کَیان دَهْدَهِین، که نَاتَوَانَه بَذ هَبِیج لَایَه کَسَر بَجُولِینَه. خَوَای گَهْرَه دَهْفَرَمُووَت: نَیَمَه نَهِانَه که بَپَیَارَی چَارَه پَهْشِیان لَه سَهَر درَاوَه وَبَهْدَه خَتَن وَنَیَنَه يَان بَذ گَهِیشتَن بَذ سَهَر پَاسَتَه پَیَّنِه وَه کَه سَانَهِیه که زَنْجِیر لَه مَلَی کَراوَه وَه رَدَوو دَهَستَ لَه کَه رَدَنِی نَالَارَه لَه ژَیَر چَهْنَاگَه يَدا، سَهَرِی بَهْزَد کَرِدووَه تَوَه بَه هَبِیج لَایَکَدا نَاجَوْلَیتَه وَه. بَذِیه خَوَای

^۱ الاعراف (۱۵۸).

^۲ الطبری (۴۹۲/۲۰).

مسنون فرموده‌اند: «إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَقِهِمْ أَغْلَالًا فَهُنَّ مُقْمَحُونَ»^۱، (المقمح) واته: سری به رز کردیووه توه. و هک نومو زهرع ده لیت: له قسه کانیدا (واشرب فائتمح)^۲. واته: ده خزم‌مهوو تینویه‌تیم ده شکتیت و سرهم به رز ده کمه وه تینویه‌تیم ئه شکتیت و تیتراو ئه بم. و هار باسی زنجیری ملى کردیووه باسی زنجیری دهستی تکردیووه هارچه‌نده هدوویان مه بست بوروه. عهوفی ده لیت له نیبنو عه‌باسه‌وه (په‌زای خوای لی بیت) له ته‌فسیری نه م نایه‌تهداد: «إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَقِهِمْ أَغْلَالًا فَهُنَّ مُقْمَحُونَ»^۳ واته: نه م نایه‌ته و هک نه و نایه‌ته وايه که خوا ده فرموده‌یت: «وَلَا يَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِنْ عُنِّيْكَ»^۴ واته: و دهستت مه که کوت به گردنتدا. واته: دهستیان به‌ستراوه به ملیانه‌وه ناتوانن بز هیچ چاکه‌یه ک بیکه‌نه ووه.^۵ موجاهید ده لیت: «فَهُمْ مُقْمَحُونَ»^۶ واته: سریان به رز کردیووه توه و دهستیان له سه رده میان داناوه.^۷ دهستیان له هموو چاکه‌یه ک به‌ستراوه. خوای گوره ده فرموده‌یت: «وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَكَّاً وَمِنْ كَلْفِهِمْ سَكَّاً فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يَبْصِرُونَ»^۸ واته: له‌مپه‌ریکمان له پشتیشیانه‌وه و له‌مپه‌ریک له پشتیشیانه‌وه، تارماشیمان هاویشته سه رکلینه‌یان بزهیه نایبن. «وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَكَّاً» واته: پنگریکمان له بردم داناان له پاستی لایاندا راستیان نه ده بینی «فَهُمْ لَا يَبْصِرُونَ»^۹ واته: سود له چاکه و هرناگن و شویتني ناکهون. نیبنو جه‌ریر ده لیت: بیوایه‌ت کراوه و له نیبنو عه‌باسه‌وه (په‌زای خوای لی بیت) نه م نایه‌تهداد: «فَأَغْشَيْنَاهُمْ»^{۱۰} چاومان کویر کردن ده لیت: له ناو گومپایی و سه رلیشیتوویدا نه مبهروه و نه ویه‌ریانه.^{۱۱} «فَأَغْشَيْنَاهُمْ»^{۱۲} چاومان کویر کردن راستیان نه ده بینی «فَهُمْ لَا يَبْصِرُونَ»^{۱۳} واته: سود له چاکه و هرناگن و شویتني ناکهون. نیبنو جه‌ریر ده لیت: بیوایه‌ت کراوه و له نیبنو عه‌باسه‌وه (په‌زای خوای لی بیت) نه م نایه‌تهداد: «فَأَغْشَيْنَاهُمْ»^{۱۴} به به عه‌ینی موهمه‌له (واته‌عه‌ینی بی خال) که له (العشاء) وه هاتووه که بربیت‌له نه خوشیه‌ک له چاردا.^{۱۵} عه‌بدووه حمانی کوبی زهیدی کوبی نه سلم ده لیت: خوای گوره نه م دیواره‌ی

^۱ البخاری (۵۱۸۹)، مسلم (۲۴۴۸).^۲ الاسراء (۲۹).^۳ الطبری (۴۹۶/۲۰).^۴ الطبری (۴۹۶/۲۰).^۵ الطبری (۴۹۵/۲۰).^۶ الطبری (۴۹۵/۲۰).^۷ الطبری (۴۹۶/۲۰).

له نتوان نهادن و نیسلامو باوردا داناوه و ناتوان زیان به نیسلام بگهین، پاشان نهم نایه‌تی خویند: **﴿إِنَّ الَّذِينَ حَفَّتْ عَلَيْهِمْ كَلْمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ۖ﴾** وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ مَا يَرَوُونَ حَقَّ رَبِّ الْعَذَابِ **﴿الْأَلْيَمُ﴾** وَاته: به پاستی نهادنی ده رچووه و چه سپاهه بزیان بپیاری په روه رنگارت بپوا ناهین، هرچهند همو بلهکو نیشانه‌یه کیشیان بیت هم تا (به چاوی خویان) سزای سختی نازارده رنه بین. پاشان دلتیت: هر کسیک خودا پیش نهدات توانی نیه زرهه له نیسلام بدت، عیکریمه ووتی: نه بو جهمل دلتیت: نه‌گه رموحه‌مدم بینی وا دهکم وا دهکم. نه‌وه بیو نهم نایه‌تی هاته خواره‌وه: **﴿وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَكَنًا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَكَنًا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ﴾** ده لیت: پیشان ده دوت نه‌وه موحمه‌مداده. دهیوت: له کوئیه؟ له کوئیه؟ نیده بینی! نیینو جهربه نه‌مه‌ی پیوایت کردوه.^۱ خواه گهوره ده فرمودیت: **﴿وَسَوْءَةٌ عَلَيْهِمْ أَنْذَرْتَهُمْ أَنْ لَا تُنْذِرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾** بت نهادنچ ترسیان و بهدر بینی، ج نه‌هینی، وده یه‌که، هر نابن به خاوهن باوه‌پ. واته: خوا عاقیبیت شه‌پی کردوه و ترساندن و ناگادارکردنوه کاریان تبتکات و له سره‌تای سوره‌تی (البقرة) دا نهونه‌ی نهم نایه‌تانه هاتووه. وده خواه مدنن لهم نایه‌تانه شدا فرمودیت: **﴿إِنَّ الَّذِينَ حَفَّتْ عَلَيْهِمْ كَلْمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ۖ﴾** وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ مَا يَرَوُونَ حَقَّ رَبِّ الْعَذَابِ **﴿الْأَلْيَمُ﴾** وَاته: به پاستی نهادنی ده رچووه و چه سپاهه بزیان بپیاری په روه رنگارت بپوا ناهین، هرچهند همو بلهکو نیشانه‌یه کیش بزیان بیت هم تا (به چاوی خویان) سزای سختی نازارده ده بین. خواه مدنن ده فرمودیت: **﴿إِنَّمَا نُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الدِّكَرَ وَخَشِنَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْثِ فَبَشَّرْهُ بِعَفْرَقٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ﴾** وَاته: ترس و بهر هینانه کهت هر بیو کسیک باوه‌هیه. په پیره و کاری نهم قورنایه‌یه و له نه‌دیته ترسی خودای له دلایه. سا تو مزگتی پیبده که چاو پیشی لیده کریت و پاداشتی باشیشی هیه. **﴿إِنَّمَا نُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الدِّكَرَ﴾** وَاته: ناگادارکردنوه کهت تهنا خاوهن باوه‌ران که لکی لی و هرده‌گن، نهادنی که شوین نهم قورنایه پیزدزه که توون، **﴿وَخَشِنَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْثِ﴾** وَاته: له پنهانیدا ترسی خودای له دلایه له کاتنیکدا که کس نایبینیت غه‌بری خودای گهوره که ناگای لیبیه‌تی و هرچی ده کات نه و ده زیانتیت، **﴿فَبَشَّرْهُ**

^۱ یونس (۹۷-۹۶).^۲ الطبری (۴۹۵/۲۰).^۳ الطبری (۴۹۵/۲۰).^۴ یونس (۹۷-۹۶).

بِعَفْرَقٍ وَأَجْرَ كَرِيمٍ^۱ وَاتَهُ: مَذْدُهی بَدْرَی کَه لَه گوناھه کانی ده بودیت و پاداشتی نقد فراوان و چاکو باشی ده دریته وه. و هك خوای مهند فرموده تی: ﴿لَهُنَّ الَّذِينَ يَخْشَونَ رَبَّهِمْ بِالْغَيْرِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ^۲ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ^۳﴾ وَاتَهُ: نَهَايَهی لَه پنهانیدا له خوای خزیان ده ترسن لیخوشبون و پاداشتی گه وره بان بتو هیه. پاشان خوای گه وره فرموده تی: ﴿إِنَّا أَخْنُ نُحُّ الْمَوْفَ وَيَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَمَا تَرَهُمْ وَكُلَّ^۴ شَقٍ وَأَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَارَتِيْنِ^۵﴾ وَاتَهُ: نَیْمَه خَزْمَانَ مَرْدُوْانَ زَيْنَدَوْوَه کَه ینه وه و هر کاریکی به زَيْنَدَوْوَیِنَ کَرْدَوْوَیِنَ و شَوَّيْنَه وَارِیَانَ، گشت ده نووسین هَمُو شَتَمانَ لَه کَتِبَیِکَی پیشنهنگا هَمَارَکَرِدووه. ﴿إِنَّا أَخْنُ نُحُّ الْمَوْفَ^۶﴾ وَاتَهُ: لَه بَقْشَی قِيَامَه تَدَا نَیْمَه خَزْمَانَ مَرْدُوْانَ زَيْنَدَوْوَه کَه ینه وه. لَه نَایِه تَه و دَه رَدَه کَوَیَت کَه خَوَدَی گه وره مَهْلِی لَی بَیَت دَلَی هَمَنْدَی لَه خَوَانَه نَاسَانَ دَه کَه ینه وه. لَه نَایِه تَه و دَه کَاتَه وه نَهَايَه کَه دَلَیَانَ مَرْدُوْه و گَمَرَابَوْنَ. پَیَّانَ نِيشَانَ دَه دَاتَ بَقَ سَهَرَ پَاسَتَ دَوَی نَهَايَه گَمَرَابَیِه. وَهك خوای مهند دَوَی بَاسِی پَهْقَبُونَی دَلَه کَانَ فَرمَدَه تی: ﴿أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتَهَا قَدْ بَيَّنَ لَكُمْ الْأَيْتَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ^۷^۸﴾ وَاتَهُ: بَیَگُومَان بَرَانَ کَه خَوَدَه زَهَوَی زَيْنَدَوْوَه کَاتَه وه دَوَی مَرَدَنَی بَیَگُومَان نِيشَانَه و بَلَکَ کَانَمَانَ بَقَ پَوَونَ کَرْدَوَونَه تَه و تَا بَیَر بَکَه وه. و هَدَه فَرمَدَه تی: ﴿هَرَنَّئِ شَبَّ مَا قَدَّمُوا وَمَا تَرَهُمْ^۹﴾ وَاتَهُ: هَرَچِیَانَ کَرْدَوَه و شَوَّيْنَه وَارِه کَانِیَشَیَانَ نَهَايَه دَوَی خَزْیَانَ بَه جَیَّانَ هِشَتَورَه هَمُو دَه نووسِنَ و پاداشتیانَ دَه دَه ینه وه لَه سَهَرَی نَه گَهْرَ چَاكَ بَوَوَ بَه چَاكَه و نَه گَهْرَ خَرَابِیَشَ بَوَوَ بَه خَرَابِه و هَدَه پَیَّغَه مَبَرَ (رَبِّهِ)^{۱۰} دَه فَرمَدَه تی: (هَر کَه سَیَّک کَارِیکی چَاكَو جَوانَ بَکَاتَ لَه نَیِسَلَامَدا پاداشتَه کَهی و هَدَه گَرِیَت و پاداشتَه نَهُو کَسَهَش و هَدَه گَرِیَت کَه بَه و کَارَه جَوانَه نَهُو هَه لَدَه سَیَّت دَوَی خَزَی بَه بَیَنَه نَهَايَه هَیَعَ لَه پاداشتَه نَهُو کَسَانَه کَم بَیَتَه وه. و هَه کَسَیَش کَارِیکی خَرَابَ و نَاشِیرِینَ بَکَاتَ لَه نَیِسَلَامَدا تَاوَانَه کَهی دَه کَوَیَتَه سَهَرَشَانَی و تَاوَانَه نَهُو کَسَانَش هَه لَدَه گَرِیَت لَه دَوَی خَزَی دَه بَیَکَنَ و پَیَّنَ هَه لَدَه سَنَ بَه بَیَنَه نَهَايَه لَه تَاوَانَه نَهُو کَسَانَه کَم بَیَتَه وه). مُوسَلِیَم پَیَّوَايَه تی کَرْدَوَه لَه جَهَرِیَ کَوبَیِ عَبْدَاللهِ بَه جَهَلَی وَه (پَهْزَای خَوَای لَی بَیَت) کَه چَیَزَکَی نَهُو مَؤَزَه رَبِّیَانَه شَ باس نَه گَاتَ نَهُو جَلَوبَه رَگَی خَوَرَی تَه خَتَه تَیَانَ لَه بَه رَدَابَوَه^{۱۱}، نَبِینَو نَهُبَی حَاتَه مِیَشَنَه فَرمَدَه بَهی پَیَّوَايَه تی کَرْدَوَه بَه دریَّزَی لَه جَهَرِیَ کَوبَی عَبْدَلَوَه (پَهْزَای خَوَای لَی بَیَت) پاشان

^۱ الملك (۱۲).^۲ الجديد (۱۷).^۳ مسلم (۲) ۷۰۴/۲.

نَمْ ثَانِيَتَهِي خَوَيْنَدَهُوهُ: (وَنَكْتُبْ مَا قَدَّمُوا وَأَثْرَهُمْ)، مُوسَلِيمِيش پیوایه‌تی کردوده له پیگایه‌کی تره‌ده. و هه روه‌ها نه او فه رمووده‌یدی که له سه‌حیحی موسَلِيمِدا هاتووه له نه بُو هوره‌برده وه (په‌زای خواه لی بیت) ده لیت: پیغه‌مبه‌ری خودا (فَرَمَوْيَه‌تی): (کاتیک تزمه‌ی ناده‌م مرد کرده‌وهی ده بپیته‌وه مه‌گین له سی شندا نه بیت: له زانیاریه‌که‌وه که سوودی لی و هر بگیریت، یان له مندالیکی چاکه‌وه که بُوی بیاریته‌وه و دوعای بوبکات، یان له خیریویزیکی بدرده‌وامده‌وه که له دواه خَرَجَ جَبَسٌ ده هیتلی).^۱ سوفیانی سه‌وری ده لیت: له نه بُو سه‌عیده‌وه (په‌زای خواه لی بیت) ده لیت: بیستم له مواجه‌ده فسیری نه م نایه‌تده: (إِنَّا نَخْنُ نَحْنُ الْمَوْقُ وَنَكْتُبْ مَا قَدَّمُوا وَأَثْرَهُمْ) ده بیوت: نه او شوینه‌وارانه که له کاتی گومراپیدا کردودویانه و به جتیان هیشتوره بیان نه نووسین. نیبنو نه بی نوجه‌بیچ و کسانی تریش و توویانه له مواجه‌ده وه (هَا قَدَّمُوا) کرده کانیان که کردودویانه (وَأَثْرَهُمْ) نه او هنگاوانه بیه قاچیان ناویانه.^۲ حسنه و قه تاده‌یش هه رایان و توه، (وَأَثْرَهُمْ) واته: هنگاوه کانیان.^۳ قه تاده ده لیت: نه نهوهی ناده‌م نه گه ر خودای گه وره شتیکی تقوی له بیر نه مایه. نه وهی په‌شه با کوییری ده کرده‌وه و ده سپریه‌وه له بیری ده کرد له و شوینه‌وارانه.^۴ به لام خواه گه وره هه موروی زماره کردوده له سه‌ر نهوهی ناده‌م له و شوینه‌وارو نه وانه ش که له سه‌ر بیچی و تواندا به کاری هیتاوه. هه ر کاسیک پیتی خوشو و حز ده کات با شوینه‌وار له په‌زامه‌ندی خودادا به جی بهتیلی. نیمامی نه محمد پیوایه‌تی کردوده له جابری کوری عهدولاهو (په‌زای خوابیان لی بیت) ده لیت: زه وی ده وری منگاوت چهند شوینی چوْل بُوو، به‌نی (سَلِيمَه) ویستیان بکویزنه‌وه و بچنه پال مزگه‌وت، نه او هه واله گه بیشته پیغه‌مبه‌ری خودا (فَرَمَوْيَه‌تی) فه رمووی پییان: (بیستوومه که نیته ده تانه ویت بچنه نزیک مزگه‌وت؟) و تیان: به‌لی نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودا (فَرَمَوْيَه‌تی) و امان نیاز بُووه. پیغه‌مبه‌ر (فَرَمَوْيَه‌تی) فه رمووی: (نه بنه سه‌لیمه له ماله کانی خوتان بمعینه‌وه با شوینه‌واره کانتان بنوسریت. له ماله کانی خوتان بمعینه‌وه با شوینه‌واره کانتان بتو بنوسریت).^۵ هه بهو شیوه‌یه

^۱ مسلم (۷۰۶/۲).^۲ مسلم (۱۲۰۵/۲).^۳ الطبری (۴۹۷/۲۰).^۴ الطبری (۴۹۹/۲۰).^۵ الطبری (۴۹۹/۲۰).^۶ احمد (۳۲۲/۲).

موسلیمیش پیوایه‌تی کردیووه له جایبره‌وه (په‌زای خوای لی بیت)^۱ دیسان نیمامی نامحمد پیوایه‌تی کردیووه له عبادولای کورپی عمه‌مره‌وه (په‌زای خوابیان لی بیت) ده‌لیت: پیاویک له مه‌دینه مرد پیغامبره‌(علیهم السلام) نویشی له سر کردو فه‌رموی: (خُلَّذَكَ لِ شُوَيْنِيَّكَدَا بِعِرْدَاهِ كَهْ تِيَابِدَا لَهْ دَاهِيَكَ نَهْ بَوْهَهْ)! پیاویک له و خله‌که وتنی: له به‌رجی نه‌ای پیغامبره‌ی خودا(علیهم السلام)، پیغامبره‌ی خودا(علیهم السلام) فه‌رموی: (وَهْ خَتِيَّكَ پِيَاوَهْ لَهْ شُوَيْنِيَّهْ كَهْ تِيَابِدَا لَهْ دَاهِيَكَ نَهْ بَوْهَهْ هَتَّاهَهْ شُوَيْنِيَّهْ وَارَهِيَّهْ كَهْ تِيَابِدَا نَهْ مَرِيَّتَهْ، هَمُوَيِّ بَوْحِيَسَابَدَهْ كَرِيَتَهْ لَهْ بَهْهَشَتَدَا).^۲ نه‌سانی و نیبنو ماجه‌ش پیوایه‌تیان کردیووه.^۳ نیبنو جه‌ریر پیوایه‌تی کردیووه له سابتنه‌وه ده‌لیت: له‌گهان نه‌نس (په‌زای خوای لی بیت) پیشتنین، وه‌ختیک نویژمان تواو کرد نه‌نس وتنی: له‌گهان زهیدی کورپی سابت ده‌چووم به پیدا، به پهله ده‌پیشتم، وتنی: نه‌ای نه‌نس: نایا ناگادری که شوینه‌وار ده‌نوسریت؟.^۴ نه‌قسیه و قسیه‌ی پیشتو میچ جیاوازیه‌ک نیه له نیوانیاندا. به‌لکو بیدارکردنه وه‌یه‌کی زیاترو چاکتره. چونکه کاتیک نه‌و کسه شوینه‌واره‌کانی ده‌نوسریت. کواته نه‌و کارانه‌ی که ده‌بیکات له چاکه و خاپه چاکترو باشت ده‌نوسریت، والله اعلم. هه‌روه‌ها خوای مازن ده‌فه‌رمویت: ﴿وَكُلُّ شَفَّٰ وَ أَحَصَّنَتَهُ فِي إِيمَانٍ﴾ واته: هه‌رجی بیونه‌وره هه‌میه هه‌مومان له کتیبیکی بیونکه ره‌وه‌دا زماردووه و نووسیوه له (لوح المحفوظ) دا، ﴿إِيمَانٌ مُّبِينٌ﴾ لیره‌دا مه‌بست پیتی (أم الكتاب)ه نه‌مه قسیه موجاهید و قه‌تاده‌و عبادوپه‌حمانی کورپی زهیدی کورپی نه‌سلمه.^۵ وه هه‌ر به‌و شیوه‌یه خوای مازن ده‌فه‌رمویت: ﴿يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أَنَاسٍ يَأْمُرُهُمْ﴾^۶ واته: له پیژده‌دا هه‌مو خه‌لک بانگ ده‌کهین له‌گهان نامه‌ی کردنه‌هیان که ده‌بیته شایه‌ت له سر کداره‌کانیان له چاکه و خاپه. وه ک خوای گه‌وره فه‌رمویه‌تی: ﴿وَوُضِعَ الْكِتَابَ وَجَاءَهُ بِالنِّئَنَ وَالشَّهَدَاءِ﴾^۷ واته: وه نامه‌ی کردنه‌وه له به‌ر ده‌میاندا داده‌نریست و پیغامبره‌کان و شایه‌ت‌ه کان ده‌هیترین. وه خوای گه‌وره فه‌رمویه‌تی: ﴿وَوُضِعَ الْكِتَابَ فَقَرَى الْمُجْرِمِينَ﴾

^۱ مسلم (۴۶۲/۱).^۲ احمد (۱۷۷/۲)، فه‌رمووده‌یه‌کی به‌میز نیه.^۳ النسائي (۷/۴)، ابن ماجه (۵۱۵/۱)، فه‌رمووده‌یه‌کی به‌میز نیه.^۴ الطبری (۴۹۸/۲۰).^۵ الطبری (۴۹۹/۲۱).^۶ الاسراء (۷۱).^۷ الزمر (۱۹).

مُسْقِيَنَ مِمَّا فِيهِ وَقُلُونَ يَوْلِلَنَا مَالِ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كِبِيرَةً إِلَّا أَخْصَسَهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا^۱ وَاتَّه: نَامَى كَرْدَه وَهَكَان دَابِهَش دَهْ كَرِيت (دَهْ دَرِيت) دَهْ سَتَّى پَاسْتَى چَاكَان وَدَهْ سَتَّى چَهْپَی تَاوَنْبَارَان) ثِينَجا تَاوَنْبَارَان دَهْ بَيْنَى تَقَرَّ دَهْ تَرِسَن لَو (هَمُو تَاوَنْ وَخَرَابَه) یَ کَهْ تَيَيْدَاه وَدَهْ لَيْنَ: نَائِی هَاوَر بَرْتَیْمَه نَامَه وَدَهْ فَتَرَه چَبِی؟ مَبِیْع كَرْدَه وَهَیَه کَبِچَوْکَو گَهْ دَهْ دَهْ بَهْ جَیْ نَهْ مِيشَتُورَه وَتَوْمَارَی نَهْ كَرِيتَت، هَرْ كَرْدَه وَهَیَه كَيَان كَرِيتَت (تَيَادَه) نَامَدَه وَهَیَه وَپَهْ رَوْهَر دَكَارت سَتَّم لَهْ كَهْ سَنَاكَات.

﴿وَأَضَرَبَ لَهُم مَثَلًا أَصْحَابَ الْفَرْقَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١٧﴾ إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ أَثْيَنْ فَكَذَبُوهُمَا فَعَزَّزَنَا بِشَارِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُم مُّرْسَلُونَ ﴿١٨﴾ قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْبِرُونَ ﴿١٩﴾ قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُم مُّرْسَلُونَ ﴿٢٠﴾ وَمَا عَلِيَّنَا إِلَّا أَلْبَاعُ الْشَّيْطَنُ ﴿٢١﴾﴾

به سَهْ رَهَاتِي خَلَکِی نَاوَنَاوَیَیه کَهْ لَهْ گَهْ لَنْ پَیْنَه مَبِه رَمَکَانِیانَدا کَهْ وا دَهْ گَهْ یَه نَیَتْ درْوزَه کَان
هَهْ مَوْبِیَان تَیَاضَوْبِین

خَوَای مَنْنَ دَهْ رَمَوْبِیَت: ﴿وَأَضَرَبَ لَهُم مَثَلًا أَصْحَابَ الْفَرْقَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ﴾ وَاتَّه: به سَهْ رَهَاتِي خَلَکِی نَاوَنَاوَیَیه کَیَان بَقْ نَعْوَنَه بَقْ بَکِیَه وَهَ کَ پَیْنَه مَبِه رَمَکَانِیانَ (چَوْنَه لَیَان). ﴿وَأَضَرَبَ لَهُم﴾ وَاتَّه: نَهْ مَوْحَه مَهَدَه (رَمَکَانِیانَ) به سَهْ رَهَاتِي خَلَکِی نَهْ نَاوَنَاوَیَیه بَکِیَه وَهَ بَقْ هَزَزَه کَهِی خَوتَ کَهْ باَوَهَرَت پَسَنَکَان، ﴿مَثَلًا أَصْحَابَ الْفَرْقَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ﴾ کَ پَیْنَه مَبِه رَان (سَهْ لَامِی خَوَایان لَنْ بَیَت) دَهْ رَوْیَشَتَه لَیَان. نَبِینَو نَیَسَحَاق دَهَلِیَت: پَیَسِی کَبِشَتُورَه لَهْ نَبِینَو عَهْ باَس وَکَهْ عَبِی نَهْ حَبَارَو وَهَهَبِی کَوبَی مَوْنَه بَیَه وَهَ کَهْ نَاوَنَاوَیَیه شَارِی نَهْ تَاَنَکَیَه بَوَه پَادَشَایَه کَیَه تَنِیدَ بَوَه نَاوَی نَهْ تَخَسِی کَوبَی نَهْ تَخَسِی کَوبَی نَهْ تَخَسِی بَوَه کَهْ پَادَشَایَه کَیَه بَتَپَه رَسَت بَوَه. خَوَای گَوَرَه سَنِی پَیْنَه مَبِه رَی (سَهْ لَامِی خَوَایان لَنْ بَیَت) بَلْ نَارَدَن کَهْ نَاوَیان سَادَقَو سَدَدَقَو شَلَوْم بَوَه. باَوَه پَیَی پَیَی نَهْ كَرَدَوَن.^۲ هَرَوَهَهَا پَیَوَیَات کَراَوَه لَهْ بَوَرَه یَدَهِی کَوبَی خَوَسَه بَیَه وَعِيكَرِیَه وَقَهْ تَادَه وَزَوَهَرِیَشَه وَهَ کَهْ نَاوَنَاوَیَیه نَهْ تَاَنَکَیَه بَوَه.^۳ هَمَندَی لَهْ زَانَیان گَوَمَانَیان بَوَدَرَوَسَت بَوَه کَهْ نَاوَنَاوَیَیه نَهْ تَاَنَکَیَه بَوَه بَوَه بَیَتَه اَنْ شَاءَ الله تَيَمَّه شَپَاش باَسَکَرَدَنِی به سَهْ رَهَاتِه کَهْ باَسِی دَهَکَین. خَوَای گَوَرَه دَهْ رَمَوْبِیَت: ﴿إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ أَثْيَنْ فَكَذَبُوهُمَا

^۱ الكَهْ (۴۹).^۲ الطَّبَرِي (۲۰/۵۰۰).^۳ الطَّبَرِي (۲۰/۵۰۰).

فَعَزَّزَنَا إِشَالِتْ فَقَالُوا إِنَّا لِإِيمَكْ مُرْسَلُونَ^۱) وَاتَّه: ثُو دَهْمَهْ که دُوو که سُمَان بَزْ بَهْ پَیْ کردن. که سیان بپوایان پَیْ نه کردن. پیغَمْبَری سیهَمِیشمان نارده لایان. یارمهَتی ثُو دَوْوَانَه بَدَات. وَتِیَان: نَیَّهْ بینگومان، بَزْ لَای نَیَّوَه ناردراوین. هَذَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ أَنْتِنَیْنَ^۲) کاتِیک که دُوو پیغَمْبَرِی رَمَان بَزْ ناردن باوهِپیان پَیْ نه کردن، (فَعَزَّزَنَا إِشَالِتْ^۳) بَزْ پِشْتَگَرِی و یارمهَتی دَانِی ثُو پیغَمْبَرِی رَانه (سَلامِی خوایان لَی بَیَّت) پیغَمْبَری سیهَمِیشمان بَزْ پَهْوَانَه کردن. نَیَّنِنُو جُورِه بَیْج دَلِیَّت: لَه وَهَمَبِی کوبِی سَولِهِیانَه وَه، لَه شَوْعَهِبِی جَوْبِهِیَّه وَه وَتَوْبِیَّتِی: نَاوِی ثُو دُوو پیغَمْبَرِی بَیْشُو شَهْمَونَو بَوْحَه نَانَه بَوْه سیهَمِیش نَاوِی بَلَس بَوْه. نَاوِیَّه کَه يَش نَهْتَاکِیه بَوْه. (فَقَالُوا إِنَّا لِإِيمَكْ مُرْسَلُونَ^۴) وَتِیَان بَه خَلَکِی ثُو نَاوِیَّه بَه دَلَنِیَّه وَه نَیَّهْ لَه لَایَن خَوَای گَهْوَه وَه پَهْوَانَه کَراوِین بَزْ لَای نَیَّوَه. ثُو خَوَدِیَّه کَه نَیَّوَه دَرُوْسَت کَرِدوْه وَه فَرَمَانِی پَیَداوِن کَه تَهْنَا ثُو بَهْرَسَتِن وَه اَوَهَلَی بَزْ دَانِه نَنِنَی. نَبِولِعَالِیَّه دَلِیَّت: قَهْتَادِه کَه کوبِی دَیَعَامَه لَای واَبُو کَه نَهْوَانَه سَی نَوِیَّه رَی عِیَسَای کوبِی مَهِیَّم بَوْن (سَلامِی خوایان لَی بَیَّت) نَیَّرِدَان بَزْ لَای خَلَکِی نَهْتَاکِیه، (قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مُّثْنَثُّا وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُمَّ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُ إِلَّا تَكْنُونُ^۵) وَتِیَان: نَیَّوَه مَر مَرْلَفِیکَن وَه کَخَمَان. خَوَدَا هِیَچِی نَهْنَارِدوْهَتِه خَوارِه وَه، نَیَّوَه کَارتَان درَکَرِدَنَه، (قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مُّثْنَثُّا^۶) وَاتَّه: نَیَّوَه مَهْوَه کَنِیْمَه نَادِه مِین، چَلن کَتِیْب هَاتَوَه بَزْ نَیَّهَو وَبَزْ نَیَّمَه ش نَهَاتَوَه کَه نَیَّوَه مَرْلَفِیْن وَنَیَّمَه ش مَرْلَفِیْن. بَوْچِی نِیَاکَاش بَزْ نَیَّمَه نَایَت وَه کَوْ نَیَّوَه. خَوْ نَهْ گَهْر نَیَّوَه پیغَمْبَرِی بَوْنَایَه، دَهْبَوْ فَرِیْشَتِه بَوْنَایَه. لَه وَتِنَهِی ثُمَّ قَسَانَه زَرَه لَهْنَو ثُو گَهْلَتِی کَه باوهِپیان بَه پیغَمْبَرِه کَه کَانِیَان نَهْهَنِا وَه کَخَوَای گَهْوَه بَقَمَان بَاس دَهْکَات وَدَفَهِ رَمَوْیَت: هَذِلَک بِأَنَّهَ کَانَ تَأْلِیْمَه رَسُوْلُه بِالْبَیْتَ فَقَالُوا أَبَشَرْ بِهِدْوَنَا^۷) وَاتَّه: نَهْ (سَنِیَا) بینگومان بَه هَمَی نَهْوَه بَوْ کَه پیغَمْبَرِیانِیَان بَزْ هَات بَه بَلَکَهِی نَاشکَارَه کَچِی دَهْیانُوت چَنَن دَهْبَیْت نَادِه مِیَّه کَه خَوَمَان پِتَنِمُونِیَان بَکَات. بَه لَایَانَه وَه جِیْگَای سَهْرِسُوْرِمَان بَوْه وَباوهِپیان پَیْ نَهْ کَرِدوْه. (قَالُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مُّثْنَثُّا ثَرِیْدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا کَانَ يَعْبُدُ مَاءْبَوْنَا فَأَلْوَنَا بِسُلْطَنِیْنِ مَهِیْنِ^۸) وَاتَّه: وَتِیَان نَیَّوَه ش مَهْ نَادِه مِیَّه کَه وَه نَیَّمَن دَهْتَانَه وَبَیْت بَه رَگَرِی نَیَّمَه بَکَن وَلَامَ بَدَهَن لَه (پَهْرَسَتِی) نَهْوَی کَه باوهِپَیْرَانَه دَهْیانِه رَسَت دَهَی نَیَّشَانَه وَبَلَکَهِی کَه بَوْنَمَان بَزْ بَیْتَنَه. وَه خَوَای گَهْوَه قَسَهِی نَهْوَانَه دَهْ گَیْرَتَه وَه دَفَهِ رَمَوْیَت:

^۱ التغابن (۶).^۲ ابراهیم (۱۰).

﴿وَلَئِنْ أَطْعَمْتُ بَنَرًا مَثْكُورًا إِنَّهُ لَغَيْرِ الْخَسِيرُونَ﴾^۱ وات: سویند به خوا نه گار نیویه گوییابه لی به شریکی و هک خوتان بکن بینگومان نیویه پهنجخه سار ده بن. و ه خوای گهوره ده فرموده است: ﴿وَمَا مَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا﴾^۲ وات: هیچ شتیک به رگی خله لکی نه کرد لهوهی که باوه پین کاتیک که پینمومونی ثایینی حقیقان بز هات بیتجکه لهوهی دهیانوت: چون خوا ناده میه ک به پیتفه مبهه دهندیت. بزیه نه مانه لیره دا توویانه و هک خوای گهوره فرموده است: ﴿فَأَلَوْا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّنْكُمْ كَمَا أَنَّزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَفَاعَةٍ إِنَّ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْبِيْرُونَ﴾^۳ ۱۵

﴿وَتَبَيَّنَ: بِهِرَوْدَگاری نَیِّمَهُ خَوَیِ دَه زَانِتِت کَه بَزْ لَای نَیِّویه پَاسپِیدرداوین. یانی: هرسی پیتفه مبهه که و هلامیان دانه وه و تبیان: خوای خویِ ده زانِتِت کَه نَیِّمَهُ پَاسپِیدراوی نَه وین بَزْ لَای نَیِّویه. خَوَی نَه گَهَر درویه ک به ناوی نَه وه وه بکین. خودا خَوَی سَزَامَان دَه دَات و تَوَلَّهَ مَان لَی دَه سَيَّنِتِت. به لام خوای گهوره یارمه تیمان دَه دَات و سَهْرَمَان دَه دَات به سَهْر نَیِّویه داو بهم زَوَانَه دَه زَانِن کَه پاشه بَزْ بَزْ کَه دَه بَیَّت و کَیَّش شَهْرَمَه زَار دَه بَیَّت. و هک خوای گهوره ده فرموده است: ﴿فَلْ كَفَ إِلَّا يَتَبَيَّنَ وَيَتَسَمَّعُ﴾

﴿شَهِدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِيْنَ إِمَانُوا يَأْتِنَّ بِالْبَطْلَ وَكَفَرُوا إِلَّا يَأْتِيَكُمْ هُمُ الْخَسِيرُونَ﴾^۴ وات: بلی (پیتبیان) خوا بسے بَزْ شایه تی دان له نَیِّوان من و نَیِّویه دا نَه وهی له نَاسِمانه کان و زَهْرَدَه رَمَه نَدان. خوا مَهْنَن ده فرموده است: ﴿وَمَا عَلِيَّنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾^۵ وات: نَیِّمَه هَر نَه وهیمان لَه سَهْرَه، پَهْیامی نَه و به نَاشکرا به نَیِّویه بَلَیْنِ، نَه هِیچی تر. دَه لَیْنِ: نَه وهی لَه سَهْر نَیِّمَه بَیَّت گَهاندنسی پَهْیامی خودایه ک به نَیِّویه بگَهیه نَه. خَوَی نَه گَهَر شَوَّیْنِی کَه وتن و به گوییان کَه دَنَیا و قِیَامَه تدا به خَتَّه وه دَه بن. نَه گَهَر شَوَّیْنِی نَه کَه وتن بهم زَوَانَه دَه زَانِن و نَاکَامَه کَهی و هر دَه گَنْ. وَالله أَعْلَم﴾

﴿فَأَلَوْا إِنَّا نَظَرَيْنَا يَكُمْ لَئِنْ لَّمْ تَتَّهَمُوا لَرْجُنَكُمْ وَلَيَسْكُنُوكُمْ مَنَا عَذَابُ الْمُبِينِ قَالُوا طَهِّرُوكُمْ مَعَكُمْ أَنِّيْنَ دُكَيْزَرْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُشَرِّفُونَ﴾^۶ ۱۶

^۱ المؤمنون (۳۴).^۲ الاسراء (۹۴).^۳ العنکبوت (۵۲).

خوای گهوره دفه رمومیت: «**فَالْوَلَا إِنَّا نَطَّيْرَنَا بِكُمْ لَئِنْ لَّرَتَتَهُوا لَزَجَّنَّكُمْ وَلَبَسَّتُكُمْ مَّثَأَ عَذَابٍ أَلْهَمُّهُوَهُ**» و تیان: پی و قدهمی نیوه بق نیمه شومه، دهست هالنگن، به رده بارانتان ده کهین و سخت جهزه بهتان ددهدین. و مختیک پیغه مبهره کان و تیان: نیمه هرگه یاندنی نه و پهیامه مان له سره که پیتان بکیه نین. خه لکی ٹاواییه که و تیان «**إِنَّا نَطَّيْرَنَا بِكُمْ**» نیمه هیج خیبویتیک ب ناچاوانی نیوه نابینین که سودی بیت بق زیانمان. و هه گه ر توشی خراپه یه کیش بووین به موى نیوه وه به سرمان دیت.^۱ موجاهید ده لیت: نه یانوت: هیج کاسنکی و هک نیوه نچووته ٹاواییه مه گین خه لکه کهی تووشی سزاو نازار هاتون، «**لَئِنْ لَّرَتَتَهُوا لَزَجَّنَّكُمْ**» نه گه ر وازن مین به رده بارانتان ده کهین، قه قاده و توبویه تی. **أَلْهَمُّهُزَهُهُ بَهِ سَخْتَانَ**^۲ ددهدین. خوای گهوره دفه رمومیت: «**فَالْوَلَا طَطَّيْرَكُمْ مَعَكُمْ إِنْ ذُكَّرْمُ بَلْ أَشَمْ قَوْمٌ شَرَّفُوكُمْ**» و اته: و تیان: شومیتان له خوتانه، ناخز هه گه ر تامزگاری بکرین (ٹاوا ده کن)؟ بلکو نیوه کرمه لیکن له نهندازهی خوتان ده رچوون، «**فَالْوَلَا طَطَّيْرَكُمْ مَعَكُمْ**» پیغه مبهره کانیان (سلامی خوایان لی بیت) پیتیان وتن: شومی پی و قدهم شومی له خوتانه وه یه. و هک خوای گهوره له باره همزی فیرعهون وه فرمومویه تی: «**فَلَذَا جَاءَهُمْ الْحَسَنَةُ فَالْوَلَا هَذِهِ وَلَنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيِّرُوا بِمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَلَا إِنَّمَا طَطِّرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ**»^۳ و اته: جا کاتیک چاکه یان بق بھاتایه (له سه روہت و به رویووم) ده یانوت: نه مه شایسته ای نیمه یه به لام کاتیک تووشی به لاو خراپه بونایه (ده یانوت) به همزی شومی مساو شوینکه و توانیه وه یه ! بیدارین ! بینکومان نه و (ناخوشیانه) ای به لیانه وه شوم و خراپه له لاین خواوه یه (نه ک موساو نیمانداران). چاره نووستان لای خودایه، هوزی پیغه مبر سالح (سلامی خوای لی بیت) و تیان و هک خوای گهوره فرمومویه تی: «**أَطَطَّيْرَنَا بِكَ وَيَمَنْ مَعَكَ قَالَ طَطَّيْرَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ**»^۴ و اته: نیمه تووشی شومی و نه گهاتی بووین به همزی تزو نه وانه له گه ل تزدان، (صالح) فرموموی: همزی نه و نه گه تیهی نیوه له لای خودایه (که بینباوه پیتانه). له نایه تیکی تردا فرمومویه تی: «**وَلَنْ تُصِيبُهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنْ تُؤْمِنُهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدَكُمْ قَلْمَلْ مِنْ عِنْدَ اللَّهِ قَالَ هَذُولَهُ الْقَوْرُ لَا**

^۱ الطبری (۵۰۲/۲۰).^۲ الطبری (۵۰۲/۲۰).^۳ الاعراف (۱۳۱).^۴ النمل (۴۷).

یکاً دُونَ يَقْهُونَ حَدِيثَكُمْ^۱ وَاتَّهُ: وَهُنَّ كَارِنَ (نَانِپَاكَان) خُوشِی وَچاکِه هَاتَه پَيْيَان دَهْلَتَن نَهَمَه لَه لَایَن خَواهِه بِه و نَهَگَر تَوْوَشِی نَاخْرَشِی وَخَراپِه بِه کَهَاتَن دَهْلَتَن نَهَمَه لَه لَایَن تَوْوَهِه، (نَهَی مُوحَمَّد
طَهْلَتَن)^۲ بَلَّی: هَمَوْیی لَه لَایَن خَواهِه بِه نَهَوَه نَهَوَه خَلَکَه چِیانَه وَهُکَوَه هَبِیع قَسَیِه بِه کَه تَنَکَنَ وَابَه.

وَه لَیَرَه دَهْ دَهْ رَمُوویت: هَمَّینَ دُكَّنَه بَلَّ آَنَّهُ قَومٌ مُّسَرِّفُونَ^۳ وَاتَّهُ: لَه بَرَنَه وَهِی کَه نَیَمَه نَامَزِّکَارِیَمَان کَرَنَد وَداوَامَان لَیَکِرَنَد کَه بَه تَنَهَا خَودَا بَهْ رَسْتَن شَتَّی تَرَی لَه گَهَن مَهْ رَسْتَن کَه چَی نَیَوَه نَاه بَه شَیَوَه بِه وَه لَامَان دَهْ دَهْ نَهَوَه هَهْ پَهْشَهَمَان لَی دَهْکَهَن وَدَهْ مَانْتَرِسِیَن. قَهَادَه دَهْ لَیَتَ: وَاتَّهُ: نَهَگَر نَامَزِّکَارِیَمَان بَکَرِدَنَاه کَه فَهْ رَمَانِی خَودَا بَهْ جَی بَیَنَن. نَیَوَه بَه شَوَّم سَهِیری نَیَمَهَتَان دَهْ کَرَد بَه لَکُو نَیَوَه گَلَیَتَکَی لَه نَهَنْدَازَهِی خَوْتَان دَهْ رَچَوْنَ.^۴

﴿ وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رُجْلٌ يَسْعَى فَالَّذِي يَقْرَئُ أَتَيْعُوا الْمُرْسَلِينَ ۚ ۱۵ أَتَيْعُوا مَنْ لَا يَسْتَلِكُهُ أَجَرٌ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ۖ ۱۶ وَمَا لِلَّهِ أَبْدُ الَّذِي فَطَرَ فِي إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۚ ۱۷ إِنَّهُمْ مِنْ دُونِهِ إِلَهٌ هُنَّ إِنْ يُرِدُنَ الْأَعْمَلَنْ يَضْرِرُ لَا تُغْنِ عَنِ الْفَقْدَتِمُ شَيْئًا وَلَا يُنْقَدُونَ ۖ ۱۸ إِنَّمَا إِذَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۖ ۱۹ إِنْفَتَهْ أَمْنَثُ بِرَتَکُمْ فَأَسْمَاعُونَ ۚ ۲۰ ﴾

خَواهِه کَارِنَه دَهْ دَهْ رَمُوویت: ﴿ وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رُجْلٌ يَسْعَى فَالَّذِي يَقْرَئُ أَتَيْعُوا الْمُرْسَلِينَ^۱ وَاتَّهُ: پَیَاوَیَکَ لَه سَهِیری شَارَهُو بَه غَار دَهْهَات. وَتَی: کَسَه کَانَ! بَکَوْنَه شَوَّنَه وَکَسَانَه پَاسِپَیدَرَاوَن. نَیَبِنُو عَبَاسَه وَه کَه نَیَبِنُو عَبَاسَه وَکَه عَبَی نَهَبَارَو وَه بَنَی کَوَبَی مُونَه بَیَهَو وَه پَیَیَنَه کَه يَشَتَووَه دَهْ لَیَتَ: خَلَکَی نَه وَنَاوَایَه وَیَسْتِیَان نَه وَکَسَانَه بَکَوَنَه کَه نَیَدَرَابَوَن بَقْ لَایَان، پَیَاوَیَکَ لَه سَهِیری شَارَهُو بَه پَاکِرَنَه هَات بَقْ لَایَان، بَقْ نَهَوَهی یَارَمَه تَیَان بَدَات نَه هَیَلَتَه هَوْزَه کَی نَازَارِیَان بَدهَن. وَتَراوه: نَه وَکَسَه حَبِیَب (حَبِیَب) بَوَه خَهْرِیکَی درُوسْتَکَرَنَی تَقْبَی مَاسِی بَوَه، کَابَرَایَه کَی نَه خُوش بَوَه، کَولَی نَزَد بَه خَیَرَایِی لَه شَی دَاگَرَتَوَه، نَزَد بَه خَشَنَدَه بَوَه، نَیَوَهی نَه وَپَارَهِیَه دَهْستَی دَهْ کَوَت لَه پَیَیَنَه خَواهِه خَشَنَی وَپَیَاوَیَکَ نَزَد پَاسَت وَپَاک بَوَه.^۲ شَهْبَیَی کَوَبَی بَیَشَر دَهْ لَیَتَ: لَه عَیْکَرِیمَه وَه لَه نَیَبِنُو عَبَاسَه وَه (بَه زَای خَواهِیان لَی بَیَت) نَاوَی هَاوَه لَه کَهَی (یَس) حَبِیَبَی نَه جَارَ بَوَه کَه هَوْزَه کَی کَوَشَتَیَان. ﴿ فَالَّذِي يَقْرَئُ أَتَيْعُوا الْمُرْسَلِينَ^۳ وَتَی: خَلَکَبَه شَوَّنَه بَکَوْنَه پَاسِپَیدَرَاوَن بَقْ

۱ النساء (۷۸).

۲ الطبری (۵۰۴/۲۰).

۳ الطبری (۵۰۴/۲۰).

الانعام (١٧)

الطبري (٢٠/٥٠٧).

که پنی و تقوون: «إِذْ أَمْتُ بِرِّيْكُمْ» من باوه‌ر هینا به خواهی که نیوه‌ی پهوانه کرد ووه
 (فَأَسْمَعْتُنَّ) واته: نیوه شایه‌تیم بق بدهن لای خودا. نیبنو جهیر نهه کیپاوه‌ته وه و ده لیت:
 کهسانی تریش و تبویانه: نه پیاوه بهو شیوه‌یه قسمی له گهال پیغمبهره کان کرد ووه و پیشان ده لیت:
 کوتیتان له قسمه کام بیت بق نهوهی شایه‌تیم بق بدهن له لای پهروه ردگارم که من بپوام به پهروه دکاری
 نیوه هیناوه و شویتی نیوه که و تروم. نه قسمیه که نیبنو جهیر کیپاویه‌تیوه له و کهسانه وه
 مانکه‌ی پوون و ناشکراته والله اعلم. نیبنو نیسحاق لوهی که پیشی گهیشتووه له نیبنو عه باسو
 که عب و ومه بهوه (پهزادی خوايان لی بیت) ده لیت: کاتیک پیاوه که نه و قسانه کرد هه مو به یه کوه
 په لاماریان دایه و کوشتیان. هیچ که سیکی نه بوبه برگری لی بکات.^۱ قه تاده ده لیت: هه مو خه لکه که
 برده بارانیان ده کرد نه ویش ده بیوت: خواهی پی نیشانی هوزه کم بده چونکه نهوانه تازان و تیناگهن.
 به رده وام لیتیان ده داو نه ویش هر نه و دوعایه بق ده کردن هه تا کوشتیان خواهی پانی بیت!^۲

﴿قَلْ أَدْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَلَيْتَ قَوْمِيْ يَعْلَمُونَ ﴾^۳ إِمَّا غَفَرْلِ رَبِّ وَجَعَلْنِي مِنَ الْمُكْرِمِينَ ﴾^۴ * وَمَا أَنْزَلْنَا
 عَلَى قَوْمٍ مِّنْ بَعْدِهِمْ مِنْ جُنُدِنَ السَّمَاءِ وَمَا كَانُوا مُنْزَلِينَ ﴾^۵ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَجَهَدًا فَإِذَا هُمْ
 خَمِدُونَ﴾^۶

خواهی مه زن ده فه رمومیت: «قَلْ أَدْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَلَيْتَ قَوْمِيْ يَعْلَمُونَ» واته: وتره: ودهه
 بهه شته وه، وتهی: بريا هوزه که بشم بیانزانیايه. موحه‌هه دی کوبی نیسحاق کیپاویه‌ته وه له ههندی له
 هاوه‌له کاتیه وه نه وانیش له نیبنو مه سعده وه (پهزادی خواهی لی بیت) ده لیت: نهونده بیان لیداو
 خستیانه زیر له قه هه تا پیخوله کانی له دواهی وه هاتنه ده رهه وه. خواهی گهوره فه رمومی: «أَدْخُلِ
 الْجَنَّةَ» بپرده بهه شته وه. چووه بهه شته وه و لهوی زیانی هه تاهه تابی ده است پیکردو خواهی گهوره
 نیش و نازارو دلگرانی و نه خوشیه کهی دنیای نه هیشت.^۷ موجاهید ده لیت: وتره به حه بیی نه جبار:
 ودهه بهه شته وه. یانی کاتیک که شهیدکرا خواهی مه زن خستیه بهه شته وه. وختیک نه و پاداشتی
 بیشی وتهی: خوزه کم نه مهیان بیانیايه، «قَالَ يَلَيْتَ قَوْمِيْ يَعْلَمُونَ».^۸ قه تاده ده لیت: خاوهن

^۱ الطبری (۵۰۸/۲۰).

^۲ الطبری (۵۰۸/۲۰).

^۳ الطبری (۵۰۱/۲۰).

^۴ الطبری (۵۰۹/۲۰).

باوه په میشه دلستونی و نامژذکاری لئی چاوه پوان نه کریت، هرگیز نابینی خیانه تکار بیت. بؤیه
کاتیک به چاوی خوی نه وه مورو پیزه‌ی بینی که خودا پینی به خشیوه **﴿فَالْيَلَيْتَ قَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾**
﴿إِيمَانًا غَفَرَ لِرَبِّ وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرِمِينَ﴾ واته: وته: بريا هوزه‌کم بیانزانیبا، که نه وکسه‌ی منی
په روهرده کرد، لیم خوش بووه و خستومه‌یه تیه پینی به پیزان. ناواتی ده خواست که هوزه‌که‌ی
نه مهیان بیانیبا که خودا چقن ناوا پینی لیتناوه و له بهه‌شتدا دایناوه.^۱ نیبنو عه باس ده لیت: له
ثیانیدا نامژذکاری هوزه‌که‌ی کردو پینی وتن: **﴿إِنَّمَا تَقُولُ أَنَّهُمُ الْمُرْسَلُونَ﴾** وه پاش مردنیش وته:
﴿إِيمَانًا غَفَرَ لِرَبِّ وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرِمِينَ﴾ نیبنو نه بی حاتم پیوایه‌تی
کردووه. سوفیانی سووی ده لیت: له عاسمی نه حوره‌لهوه له نهبو میجه‌زهوه که مانا: **﴿إِيمَانًا غَفَرَ لِرَبِّ**
وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرِمِينَ﴾ نه وهیه: به هقی بروابوونم به خوابه پاست زانینی و شویننکه وتنی
پیغامبره کانیه‌وه (س)لامی خوایان لی بیت) نه بیزه‌م دهست که وتووه، وه مه بستیشی نه وه بیووه که
نه گهار هوزه‌که‌ی ناگاداری نه هاممو پاداشته بیونایه که خوای گوره پینی به خشیووه له بهه‌شتدا
به بین کرتایی، هانی دهدان و داوای لئی ده کردن که شوینتی نه و پیغامبه رانه بکون. به په حمهت بیت و
خوا لئی پانی بیت، زوره ولی ده دا که هوزه‌که‌ی شوینتی پیس پاست بکون. نیبنو نه بی حاتم
پیوایه‌تی کردووه له (عبدالله) ووه واته: عومه‌یر که وتوویه‌تی: عوروه‌ی کوبی مه سعودی سه‌قه‌فی به
پیغامبره (علیه السلام) ووت: په انه بکه و بمنیره بز ناو هوزه‌کم تا بانگیان بکه بز سه رئیس‌سلام.
پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومی: (من ده ترسم بتکونن) وته: نه گهار چاویان پیم بکه و بت خه و قروم
خه به رم ناکه نه وه. پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومی: بچو، نه ویش پیشست. به لای لات و عوزادا تیپه‌پی
وته: مرجه بهیانی کاریکتان به سه ریتمن دلگران بتن. سه قیفیه کان توپه‌بون. عوروه پیس وتن:
خلکی سه‌قیف نه لات لات و نه عوزایش عوزایه موسلمان بن. ههتا پاریزنداو و پیذگار بن. نهای خه لکی
نه حلاف نه عوزا عوزایه و نه لاتیش لاته. موسلمان بن ههتا پاریزنداو و پیذگار بن. نه قسے‌ی سی جار
وته: پیاویک بر دیکی گرته چاوی و دای بگلکننکه‌که‌یدا و کوشتی، نه هه‌واله که‌یشته پیغامبری
خودا (علیه السلام) فرمومی: (نمونه‌ی نه م پیاوه وه که‌هاره‌له که‌ی یاسینه که وته: **﴿فَالْيَلَيْتَ قَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾**
﴿إِيمَانًا غَفَرَ لِرَبِّ وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرِمِينَ﴾. خوای گوره ده فرمومیت: **﴿فَوَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ قَوْمٍ مِّنْ**

^۱ الطبری (۲۰/۵۰۹).^۲ الحاکم (۳/۶۱۵)، فرموده‌یه کی حسه‌نه.

بعدیه من جندر مرنَ اللَّسْمَاءَ وَمَا كَانَ مُزِيلِينَ^۱) واته: دواى نهو نتیمه هیچ له شکرمان (له ناسماند) نه تارده سه ر هو زه کهی نهو، (به رله مش) هر نه مانده تارد. خواى گوردنه باسى تزله سهندنی خوى ده کات له هذى حاببى نه جبار دواى نه وهی که کوشتیان خواى مازن لیتیان توبه بورو له به رنه وهی که باوه پیان به پیغامبره کان (سلامی خوايان لی بیت) نه کرد و نهو درسته خودایان کوشت. پاشان ده فرمومیت: بق له ناواردان و قرکردنی نهوان پیویست به له شکری فریشته نبووه بؤیان دابه زیت به لکو کاره که نزد له وه ناسانتر بیوو. نیبنو نیسحاق پیوایه تی کرد وه له همندی له ماوه له کانیه وه له نیبنو مسعودوه که له مانای نه نایه تهدا: (وَمَا أَنْزَلَنَا عَلَىٰ قَوْمٍ مِّنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدِ مَرْنَ اللَّسْمَاءَ وَمَا كَانَ مُزِيلِينَ^۲) ده لیت: واته: فریشته نزدمان نه تارده بؤیان. کاره که نزد له وه ناسانتر بیو به نیسبت نیموده، (إِنَّ كَاتَ إِلَّا صَيْحَةً وَجَدَهُ فَإِذَا هُمْ خَمِدُونَ^۳) هر ته نه اعره تهیک بیو. که له ناکاو کش دامرکان. ده لیت پاشان خواى گوره نه و پاشا نزد داره له تاو بردو خلکی نه تاکیه شی قر تیخست و له سه زمینه تارده نه هیشتن و هیچ که سیان نه ما.^۴ و تراوه: (وَمَا كَانَ مُزِيلِينَ^۵) واته: نتیمه فریشته کانمان نه تارده بق سه رنه و گلانه که نه مانه وهی لنه ناویان بیهین به لکو سزا یه کیان بق ده نتیجه که قریان بکات. موجاهیدو قه تاده ده لیت: مانای نه نایه ته: (وَمَا أَنْزَلَنَا عَلَىٰ قَوْمٍ مِّنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدِ مَرْنَ اللَّسْمَاءَ^۶) واته: په یامیکی ترمان بق په وانه نه کردنون دواى نه.^۷ قه تاده ده لیت: نه خیر، من جندر مرنَ اللَّسْمَاءَ^۸) واته: سویتند به خوا، خواى گوره دواى کوشتنی نه و نیتر سه زه نشتنی هو زه کهی نه کرد، (إِنَّ كَاتَ إِلَّا صَيْحَةً وَجَدَهُ فَإِذَا هُمْ خَمِدُونَ^۹) . به لکو هر ته نه یک ده نگی به هیز بیو هممو له ناکاو دامرکان وه. نیبنو جریر ده لیت: رای یه کم پاستره چونکه په یام (رساله) پیی ناویتیت له شکر (جنده).^{۱۰} زانیانی ته فسیر ده لیت: خواى مازن جبرائیلی نارد (سلامی خواى لی بیت) به ره رگای ناواییه که یانی (شاره که یانی) لی گرتن و به نه اعره تهیک هم مووی دامرکاندنه وه گشتیان له ناچوون و گیانله به ریکیان لی ده رنه چوو. نزد له زانیانی پیشینه وهک له پیشه وه باسکراوه ده لیت: نه و ناواییه نه تاکیه بیووه. نه و سی پاسپیراوه له لاین مه سیع عیسای کوپی مریمه مه وه نیزدراون (سلامی خوايان لی بیت) وهک

^۱ الطبری (۵۱۰/۲۰).^۲ الطبری (۵۱۱/۲۰).^۳ الطبری (۵۱۰/۲۰).^۴ الطبری (۵۱۱/۲۰).

قه تاده و چهند که سی تریش و تنویانه. و هم قسیه له هیچ که س له زنانیانی پاشیتهی ته فسیر باس نه کراوه بینجه له نهوده لام له چهند پوچیه کوه تبیینی له سر هم قسیه همه به:

یه کهم: دیاره بس رهاته که نیشانهیه له سر نهوده که نه و که سانه پیغامبری خودا بون (سلامی خوایان لی بیت) نه ک له لاین عیسای کوچی مهربه مهده (سلامی خوایان لی بیت) پاسپیراون. و هک خوای که وره فرموده تی: **﴿إِذَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ أَثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزَنَا إِيمَانَ شَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمْ مُّرْسَلُونَ ﴾**

﴿فَأَلَوْمَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّنْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ الَّهُ مِنْ سُفْلَى إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْنِيْبُونَ ﴾

﴿إِنَّكُمْ لَمُرْسَلُونَ﴾ خو نهگر نهوانه له یاره حواریه کان بونایه به شیوه یه ک ده دوان که ده رکه و تایه له لاین عیسای کوچی مهربه مهده پاسپیراون والله اعلم. و هنگه ر پاسپیراوی نه و بونایه خلکه که پیشان نه ده وتن: **﴿مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّنْكُمْ﴾**.

دووهدم: خلکی نه تاکیه بروایان به پاسپیراوه کانی مسیح هینا که چون بن بز لایان. و هن تاکیه یه کم شار بوبو باوه پریان به عیسای کوچی مهربه کرد (سلامی خوایان لی بیت) له بدر نه وده که له لای گاوره کان یه کیکه له و چوار شاره که (به تریاکه کانی) تیدا بورو. نه و شارانه ش بربیته له قودس که شاری مسیح خویتی و نه تاکیه که همو خلکه که بروایان هینا به مسیح که س نه ما تبیدا بپوای پی نه هینتیت. نه سکنه دریه ش چونکه لم شاره دا. زاراوه و پله ناینیه کانیا دائنه نا. و هک به تریاک و مهتران و نوسقوف و قه سیس (کاشیش) و شایس و پاهیب و.... مهروهها شاری پومیه ش له بدر نه وهی شاری پاشا قوسته نتین بورو که پشتگیری ناینکه که کردن و یارمه تیدان. کاتیک قوسته نتینیه بیان درستکرد و به تریاکیان له پومیه وه گواسته وه نه وی، نامه چهند که سی بسانی کرد وله لوانه که مینزوهی نهوانی باس کرد ووه. و هک سه عیدی کوچی بتربیق و که سانی تریش له نه هن کتیب وله مسلمانیش، و هنگه روابیت که خلکی نه تاکیه یه کم شاره بپوای هینتاوه. خو نه تم نه ایهی که خوای که وره باسی کرد وله بروایان نه هینا به پیغامبره کانی و به فرمانی خوای گه وره به نه عره ته یه ک به ریاد بون و دامر کانه وه و له ناچوون والله اعلم.

سیهه: بس رهاتی نه تاکیه له گه ل حواریه کان و هاره له کانی مسیح دوای هاتنه خواره وهی تهورات بورو. نه بوسه عیدی خودری و که سانی تریش له پیشینان و تنویانه: پاش هاتنه خواره وهی تهورات خوای مهزن هیچ گله کیکه له گله کان له ناو نه برد ووه به ناردنی سزا بزیان. به لکو فرمانی داوه به خاوهن باوه ران که بجه نگن و شه پر بکن دژی بتپرستان و خوانه ناسان و هک خوای گه وره لم

ثایه‌ت دا فرمومویتی: «ولَقَدْ أَلَيْنَا مُؤْمِنَ الْكِتَابَ إِنْ بَعْدَ مَا آتَلَكُنا الْقُرْوَنَ الْأُولَىٰ»^۱ واته: سوید به خوا بینگومان تهوراتمان بهخشی به موسا له پاش نوهی خله‌کی چه رخه پیشوروه کانغان له ناو برد. بهم نایه‌ته بیمان دهرده کاویت که نه و نلواییه که قورئان باسی کردوه ناواییه کی تره و نهنتاکه نیه. و هک هندی له زانایانی پیشین ده لین. یان نه و نهنتاکه که ناوی هاتووه له و بسراهاته دا. شاریکی تره و نه نهنتاکه به ناویانگو ناسراوه نیه. چونکه نه و نهنتاکه به ناویانگه هرگز نه بیسراوه که قریبوین نه له کاتی نه سرانیه کانداوه له پیش نه و ایش و الله سبحانه و تعالی اعلم.

﴿يَحْسِرَ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِم مِّنْ رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهِرُونَ ۚ ۲۱﴾
 الْقُرْوَنُ أَتَهُمْ لِتَيْمٍ لَا يَرْجِعُونَ ۲۲﴾ وَإِنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ لَّدِنَّا مُخْضَرُونَ ۲۳﴾
هاوارو حدیف بپیشوا مران

خوای مازن ده فرمومویت: «يَحْسِرَ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِم مِّنْ رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهِرُونَ»^۲ واته: مه خابن بق نه و عهدانه، هر پیغامبرینکیان بق هات، هر کالنه و گه پیان پی کردون. علی کوپی نه بو ته لحه ده لیت: له نیبنو عه باسوه که خوای گه وره ده لیت: «يَحْسِرَ عَلَى الْعِبَادِ» واته: هاوارو مه خابن بق نه و بهندانه.^۳ قه تاده ده لیت: «يَحْسِرَ عَلَى الْعِبَادِ» واته: هاوار بق نه و بهندانه که چیان به خویان کردو چه نده فرمانی خودایان پشتگوی خستووه و دورو که توونه توه له خودا. وه له هندی له خویندنه کاندا به (یا حسرة العباد على أنفسها) نه خوینتیته وه.^۴ واته: هاوار ده کهن و پهشیمان ده رده بین و هناسه بپخویان هله لده کیشن له پیشی قیامه تدا. و هختیک نه و جه زده بهی ده بین و ده چهژن. که چه زن بپوایان نه کرد به و پیغامبرانه خودا (سلامی خوایان لی بیت) گوینیستی فرمانی خودا نه بیون له زیانی دنیادا دژایه تیان کردن و به راستیان نه ده زانین «مَا يَأْتِيهِم مِّنْ رَّسُولٍ إِلَّا
 کَانُوا بِهِ يَسْتَهِرُونَ» واته: بپوایان پی نهده کردو گالنه یان ده کردو لاریان بوله و راستیه که پیش هاتووه و پیشی پهوانه کراوه له لاین خوای مازنهوه.

^۱ القصص (۴۲).^۲ الطبری (۵۱۲/۲۰).^۳ الطبری (۵۱۲/۲۰).

وَلَا مَدَانَهُ وَهِيَ نَهْوَانَهُ کَه باومِریان وایه دوای مردن جاریکی تر ده گه بینه و بُوسه ردنیا (الرد
علی عقیدة التناسخ)

پاشان خوای مزن فرموده تی: ﴿أَتَرَبِرَأُ كَمْ أَهْلَكَنَا قَبْلَهُمْ مِنْ الْقَرُونِ أَتَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ﴾
واته: چون نهمانه نه یاندیبوه که چندین چینمان له مرؤه (له پیش نهمان) قرپکردیوه و تازه نایه نه و
لایان؟. واته: ناخز پهندو نامزگاریان و هرنه گرت له وانه پیش خویان که بروایان به پیغامبره کانیان
نه کرد و قرمان کردن که چون جاریکی تر نه گه پانه و بُس سه ردنیا. وه پرسه که ش به و شیوه یه ش نیه
که نقدیک له نه فاموله دین لاده ره کانیان گومان ده بمن و ده لیین: ﴿وَإِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتًا أَلَّا دُنْيَا نَمُوذِ
وَعَيْنِ﴾^۱ واته: زیان نیه تنها زیانی نه دنیا یه مان نه بیت، ده مرین و ده ژیتینه وه. نه بیرو پایه بیر و
پای نه و کسانه یه که بروایان به سوپانه وهی به رده وام هیه له دنیاده که ده هریه کانیان پتنی نه و تریت،
نه وان باوه ریان وایه (به نه زانی) پاش مردن جاریکیتر ده گه پیته وه بُس زیانی دنیا، وه ک چون یاه کم
جار تییدا زیان. خوای گه وده یش و لامی نه و قسه پر پوچه یان ده داته وه و ده فرموده تی: ﴿أَتَرَبِرَأُ
كَمْ أَهْلَكَنَا قَبْلَهُمْ مِنْ الْقَرُونِ أَتَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ﴾، خوای مزن ده فرموده تی: ﴿وَإِنْ كُلَّ
لَهَا جَمِيعٌ لَدِنَّا مُحْضَرُونَ﴾ بیکومان هه ممو یه کیشیان، هر ده هیتینه وه لای خزمان. واته: هه ممو گاه
پیششوه کان و نه وه یش له مه ودا دیت بهم زیوانه هه ممو له پذئی قیامه تدا ناما ده کرین بـ
لیپرسینه وه له خزمت خوای گه وده داو پاداشتیان ده داته وه به پتنی کرده وه کانیان، چاکه به چاکه و
خوابه یش به توله و جه زره به دان. وه ک نه م نایه ته که خوای گه وره ده فرموده تی: ﴿وَإِنْ كُلَّ
لَهَا لَيُوقِنُهُمْ رَبِّكَ أَعْمَلَهُمْ﴾^۲ واته: بیکومان هه ممو (نه وانه) جیاوانه پـه روهد کارت (پاداشتی)
کرده وه کانیان به ته اوایی پـه ده دات.

﴿وَإِيَّهُ لَمْ أَلْأَرُضُ الْمَيْتَةَ أَحْيَيْتَهَا وَلَغْرَحَنَا مِنْهَا حَبَّا فَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٢٧﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّتَنِ
نَجِيلٍ وَأَعْنَبَنِ فِيهَا مِنَ الْعَيْنَوْنَ ﴿٢٨﴾ إِنَّا كُلُّا مِنْ نَبِرٍ وَمَا عَمِلْتُهُ إِنِّيْهُمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٩﴾
سُبْحَنَ اللَّهِ الَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ كُلُّهَا وَمَا تَبْتَغُ مِنَ الْأَرْضِ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾﴾

^۱ المؤمنون (۳۷).^۲ مود (۱۱۱).

سَمَانِدَنِي وَدِيَيْتَهُر بَوْبُونَهُ وَرُوْزِيَانِش لَهُ پَاش مَرَدَن

خوای مَنْزَن دَهْفَرْمُوْیِت: **﴿وَمَآیَةٌ لَمَّا أَلَّأَرْضُ الْمَيْتَةَ أَحْيَيْتَهَا وَأَخْرَجَنَا مِنْهَا حَبَّا فِيمَهُ يَأْكُلُونَ﴾**
واته: هر له زهوي رامینن، نیشانه بتوهان تیدایه، که به مردوویس نیمه زیندومان کردده و ده نکمان لی بارهه مهینا، که خزرake بتوهان. **﴿وَمَآیَةٌ لَمَّا﴾** واته: هر له زهويدا نیشانه ههیه له سر

بوبونی و دیهینه که خودایه و له سر توانای بی پایانی و زیندوموکردن وهی مردوو **﴿الْأَرْضُ الْمَيْتَةَ﴾**
واته: وختیک که زهوي مردووه و کیانی تیدا نیه و هیچ بوبوه کیشی تیدا نه پواوه.. له و کاتهدا خوای مَنْزَن بارانی به سردا ده باریتیت و زهوي ده جولیتیت و نرم ده بیتته وهی همو جقره بوبوه کیکی جوان و دره و شارهه تیا ده برویت. بؤیه خوای گوره فه رمُویه تی: **﴿أَحْيَيْتَهَا وَأَخْرَجَنَا مِنْهَا حَبَّا فِيمَهُ يَأْكُلُونَ**

﴿وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّتَتِ مِنْ تَحْيِيلٍ وَأَعْنَبٍ وَفَجَرَنَا فِيهَا مِنَ الْمُبْيُونَ﴾ هر له زهويش چندین خورما و پهنه ندمان وهدی هینا بتوه و شویتنه که پیوستیان پیتیتی بتوهه وهی بهرهه ما کانی بخون. وختیک خوای گوره منهتی خوی ده کات به سر خلکدا که کشتوكالی بتوه وهدی هیناون به دوایدا باسی میوه و جقره و شیوه کانیشی کردده. و ده فه رمُویت: **﴿لِيَأْكُلُوا مِنْ شَرَبَه وَمَا عَيْلَتَهُ أَيْدِيهِمْ**

﴿أَفَلَا يَشَكُرُونَ﴾ واته: تاکو له میوهی خوداو له ده سرمهنجی خویان بخون، ئاخو هیشتا شوکرانه ناکن. واته: هتا لهو بهرهه می که خودا پیتی داون بخون، ئمهش همو سرزو به زمینی خودایه بتوهند کانی. نهک به هولو و تیکوشان و ماندو بوبونی خویان ده ستیان ده تبیت. نیبنو عه باس (په زای خوای لی بیت) و قه تاده ده لیت بؤیه خوای مَنْزَن فه رمُویه تی: **﴿أَفَلَا يَشَكُرُونَ﴾** واته: ئایا هیشتا سوپاسی خوا ناکن له سرنه همو بهرهه می که خودا پیتی داون و له ژماره نایهت؟ نیبنو جه ربر نه م رایی هه لبزاردووه (قنانعه تی بوبه به پاکه خوی) و له هیچ کسیش نه بیستراوه که (ما) مانای تریش هله ده گریت به گریمان نه بیت، لم فه رمودههی خوای گوره دا: **﴿وَمَا عَيْلَتَهُ أَيْدِيهِمْ﴾** به مانای (الذی) هاتوروه. بهم شیوهه واته: هتا له میوهی خوداو بهرهه می دهستی خویان بخون واته: که ناشتورویانه و دایانناوه، ده لیت: له خویندنه وهی نیبنو مسعودیشدا به هه مان شیوه هاتوروه (په زای خوای لی بیت): **﴿لِيَأْكُلُوا مِنْ شَرَبَه وَمَا عَيْلَتَهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشَكُرُونَ﴾**. پاشان خوای گوره ده فه رمُویت: **﴿سُبْحَنَ اللَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ كَلَّهَا مَمَّا تَنْتَهُ الْأَرْضُ وَمَنْ أَنْفَسَهُهُ وَمَمَّا لَا يَعْلَمُونَ﴾**

واته: هر خودا پاک و بی عهیه که جوتھی له همو شتیک وهدی هینا، چ له وانه له سر زهینه

ده پوین و چ له خزیان و چ له وانه ش که نایزانن. وات: پاکی و بی عهیبی بق نه خواهی که جوتی له هه مور شتیک دروست کرد و میوه و گژگیادا **(وَمِنْ أَنْفُسِهِ)** له خزشیان نیترو میئی دروست کرد و و **(وَمَا لَا يَعْلَمُونَ)** وه له و دیهیتر او راه کانی تریشا که نهوان نایزانن. وه خواه موزن فرموده تی له نایه تیکی ترا: **(وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ حَلَّنَا رَوْجَبَيْنَ لَعَلَّكُمْ نَذَرُونَ)**^۱ وات: وه له همه موزن شتیک جووت (نیرو من) مان دروست کرد و و بیریکه نه وه و پنهانی لی و مر بگن.

(وَإِيَّاهُ لَهُمْ أَيْتُلْ نَسْلَخَ مِنْهُ الْهَارَ إِذَا هُمْ مُظْلَمُونَ ۲۷ **وَالشَّمْسُ بَحْرٍ لِمُسْتَقْرٍ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرٌ**
الْعَزِيزُ الْعَلِيُّسُ ۲۸ **وَالْفَمَرَ قَدَرَتْهُ مَنَازِلَ حَقَّ عَادَ كَالْمُهْبُونَ الْقَدِيرُ** ۲۹ **لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ**
الْقَرَرُ وَلَا أَيْتُلْ سَابِقُ الْهَارِ وَلَكَ يَسْبُحُونَ ۳۰

ههندیک له دهسه لات و نیشانه گهوره کانی خودای گهوره، شدو و بزو و خورو مانگه خواهی گهوره ده فرموده تی له نیشانه کانی دهسه لات و توانای خودا، دروست کرد نی شهو بزو، شه و به تاریکی و پژوشش به پووناکیه کهی. به شیوه یه که وه دی هیتاون که به دوای یه کدا بین و شه و دیت و پژو ده پوات و پژو دیت و شه و ده پوات. وه خواه موزن فرموده تی: **(يَقْشِي أَيْتُلْ الْهَارِ يَطْلُبُهُ حَشِيشَنَه)**^۲ وات: پژو به شه و داده پژوشیت و پژوشش به پهله ده که ویته شوینی شه و بقیه خواه موزن لیزه دا ده فرموده تی: **(وَإِيَّاهُ لَهُمْ أَيْتُلْ نَسْلَخَ مِنْهُ الْهَارَ إِذَا هُمْ مُظْلَمُونَ)** بق نهوان، شه ویش یه ک له نیشانه، نیمه پژوی لی داده پنین و له ناکاو تاریکانیان به سه ردادیت. **(وَإِيَّاهُ لَهُمْ أَيْتُلْ نَسْلَخَ مِنْهُ الْهَارَ)** وات: له نیشانه کانی نیمه بقیان، که شه و پژوی لی ده که ینه وه و ده پوات و له ناکاو تاریکانی دایانده پژوشیت، بقیه خواه گهوره ده فرموده تی: **(فَإِذَا هُمْ مُظْلَمُونَ)**، وه ک له فرموده سه حیدا هاتوره: وه ختیک که شه و نالیزه رهه هات پژوش پشتی هه لکرد لیزه رهه و خریدش نیشت، پژو ده وان پژو ده شکتیت. وه ک له نایه ته که وه به پوینی ده رده که ویته.^۳ پاشان خواه موزن ده فرموده تی: **(وَالشَّمْسُ بَحْرٍ لِمُسْتَقْرٍ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزُ الْعَلِيُّسُ)** خریدش به رهه و بنه ختنی لے که پانه وه دایه، که له خاوهن ده سه لاتی زنانه ویه، نه و فرمانه پیداوه. **(وَالشَّمْسُ بَحْرٍ لِمُسْتَقْرٍ**

^۱ الذاريات (۴۹).^۲ الاعراف (۹۴).^۳ فتح الباری (۴/ ۲۲۱).

درو بوجون هه يه: بوجونی يه کم: (ثارامگای مهکانی) مه بهست پیش شوین و جیگای پژوه که تبیدا ثارام ده گریت. که له زیر عره رشدایه که زمینیش ده که ویته نه وی له و لایه وه. خور بتو هه ر شویننیک بپوات هر له زیر عره رشدایه و لئی ده رناچیت و هه مه مو دروستکراوه کانی تریش هه مه مو له زیر عره شدان که تاسمعانی سه ره مه مو بونه و هرانه. عره ش بازنه نیه و هک زیریک له زانایانی گه ردونناسی بپوايان وايه، به لکو عره ش گومه زه يه که و قاچی هه يه و فريشت هه لیده گرن و له سه ره بونه و هر ره مرزه کانه و هه يه، پلذ که نه چيته ناوه راسته نه و گومه زه يه وه له کاتی نیوه پلذدا نزیکترین شویننیتی له عره شده، که نه شسپورت و هو نه گاته خولگه کی چواردهم و برانبه نه وه ستیت له گهله نه شویننده که بربتیبه له نیوه هی شه و نه و شویننده دورو ترین شویننده تی له عره شده، ناله و کاته دا خور سوژده بزر خوا ده بات و مزله تی هه لاتن و هر ده گریت وه و هک چلن فرموده ده زقد له و باره يه وه هاتووه. بوخاری پیوایه تی کرد ووه له نه بوب زه پره وه (په زای خواي لی بیت) ده لیت: من له گهله پیتفه مبه ردا بوم (عليه السلام) له ناد مزگه و تدا له کاتی پلذنا وابوندنا. پیتفه مبه ری خودا (عليه السلام) فرمودی: (نهی نه بوب زه په نایا ده زانی پلذ له کوي نایا ده بیت؟) وتم: خواو پیتفه مبه ره کهی (عليه السلام) ده زانی. فرمودی: (نه و ده بپوات هه تا له زیر عره شدا سوژده ده بات، نه وه تا خواي گهوره ده فرموده است: ﴿وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقْرٍ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾).^۱ ديسان له نه بوب زه پره وه (په زای خواي لی بیت) پیوایه ت کراوه که ده لیت: پرسیارم کرد له پیتفه مبه ری خودا (عليه السلام) لم فرموده ده خواي گهوره به: ﴿وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقْرٍ

فتوى البازى (٤٠٢/٨).

فتح العادي (٨/٢٤)

الطبعة (٢٠) / (٩١٧)

عه مرده وه پیوایت کراوه (په زای خوايان لی بیت) نیبنو مه سعودو نیبنو عه باس نه نایه ته یان بهم شیوه یه خویندوه ته: **(وَالشَّمْسُ تَجْرِي مُسْتَقْرِئًا)** واته: ناوه ستی و له جوله ناکه ویت به لکو برده وام ده گپریت به شه وو به پژو و په کنی ناکه ویت و ناوه ستیت. وه ک خوای مه نز فرمومیته: **(وَسَخَرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَاهِيْنَ)**^۱ واته: وه هه رو ها پامی هینداوه بوتان پهند مانگ به مه میشه بی. واته: وهستان و چانیان نیه هتا پیشی قیامت. **(ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيِّ)**^۲ واته: نه مه بپیاری خوای خاوهن ده سه لاته کس ناتوانیت لئی لا بدات و ببیته لم پهله پییدا **(الْعَلِيِّ)** ناگاداری مه مرو جموجول و وهستانیکه و بپیاری داوه و کاته که یشی بز دیاری کردوه بشیوه یه ک هیچ که رانکاریه ک بس ردا نایه تو پیچه وانه ناییته وه. وه ک خوای گه وره ده فرمومیت: **(فَأَقْرَبَ الْإِضْيَاجَ**
وَجَعَلَ أَيْلَالَ سَكَّاً وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيِّ)^۳ واته: (خوا) بدیهیت ره شه بق و پووناکی پژو بونه وه یه و شاوی کردوه به کات و هزی نارامگرن و خندو مانگی کردوه ته هزی حیساب دیاری کردن و زانینی کات نه وه ش نهندازه گرتني خوای به ده سه لاتی زانیه. هر بم شیوه یه نایتی (۱۲) حامیعی (حم) سوژه کوتایی هاتووه **(ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيِّ)** پاشان خوای مه نز فرمومیته: **(وَالْقَمَرُ قَدَرَنَه مَنَازِلَ حَتَّىٰ مَا ذَلِكَ مَرْجُونُ الْقَدِيرِ)** مانگیش نیمه بقمان دانا به چهند قزناغدا تیپه پیت، تا وای لی دیت وه ک پهی و شکله دارخورما، دیتنه برجاو. **(وَالْقَمَرُ قَدَرَنَه مَنَازِلَ)**^۴ مانگیشمان و دانا که به چهند قزناغدا ده پوات به شیوه یه کی و اتا مانگه کانی پی دیاری بکریت. وه ک خوای مه نز فرمومیته: **(هِسَّالُونَكُ عَنِ الْأَهْلَةِ قُلْ هُنَّ مَوَاقِعُ اللَّنَّاسِ وَالْحَجَّ)**^۵ واته: پرسیارت لی ده کهن ده دیاره هی نویبوبونه وهی مانگ نوییه کان بلی نهانه نیشانه هی کاته کانن بز خلکی و بز حج. وه ده فرمومیت: **(هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِنَمَلُوْا عَدَدَ الْتِسْبِينَ وَالْحِسَابَ)**^۶ واته: خوا زاتیکه وه هایه خودی گپراوه به تیشك، مانگیش گپراوه به پووناکی بز (که پانی) مانگ چهند قزناغیتکی دیاری کردوه بز نه وهی زماره هی ساله کان و حیسابی (مانگ و پیشی

^۱ ابراهیم (۳۳).^۲ الانعام (۹۶).^۳ البقرة (۱۸۹).^۴ یونس (۵).

پی بران). و ده فرمومویت: **فَوَجَعْلَنَا أَثْلَلَ وَالنَّهَارَ أَيْتَنِينَ فَمَحَوْنَا آمَةَ الْأَيْلَلِ وَجَعْلَنَا آمَةَ النَّهَارِ تَبَصِّرَةً لَتَبَغُوا فَضْلًا مِنْ رَئِسْكُرْ وَلَعَلَّمُوا عَدَدَ الْسَّيِّنَنَ وَالْحَسَابَ وَكُلَّ شَيْءٍ وَفَصَانَهُ تَقْصِيلًا**^۱ واته: شـهـو رو پژمان کرد به دو نیشانه ئینجا نیشانه شـهـو مان تاریک کرد (یان سپیوه) و به لگو نیشانه پـوـزنـان بـوـونـان کـرـد بـزـنـهـوـهـی به شـوـنـنـ پـقـنـیـ پـهـروـهـ دـکـارـتـانـداـ بـگـپـنـنـ بـزـنـهـوـهـیـ زـمارـهـیـ سـالـهـ کـانـ وـ حـیـسـابـیـ (مانـگـوـ شـهـوـ پـوـژـهـ کـانـ) برـانـ وـ نـیـمـهـ هـمـوـ شـتـیـکـمانـ بـهـ شـوـنـنـ وـ پـهـوـانـیـ باـسـ کـرـدوـهـ (بـزـنانـ). خـواـیـ کـهـ وـهـ پـقـنـیـ وـهـدـیـ هـیـنـاـوـهـ کـهـ بـوـنـاـکـیـکـهـ کـیـ تـایـیـتـیـ خـوـیـ هـیـهـ وـ مـانـگـیـشـیـ وـهـدـیـ هـیـنـاـوـهـ کـهـ بـوـنـاـکـیـکـهـ کـیـ تـایـیـتـیـ خـوـیـ هـیـهـ. جـیـاـوانـیـ لـهـ نـیـوـانـ پـقـشـتـنـ پـذـجـدـیـکـهـ وـهـ مـانـگـ جـوـرـیـکـیـ تـرـ. پـذـجـدـهـ مـهـمـوـ پـقـدـیـکـهـ لـهـ لـدـیـتـ وـ نـاـواـ دـهـبـیـتـ بـهـ هـمـانـ بـوـنـاـکـیـ. بـهـ لـامـ لـهـ هـاوـینـ وـ زـسـتـانـداـ شـوـنـیـنـ هـلـاتـنـهـ کـهـیـ دـهـگـرـیـتـ. بـهـ هـلـوـیـوـهـ پـذـجـدـیـ دـهـبـیـتـ وـ شـهـوـ کـورـتـ دـهـبـیـتـهـ وـهـ پـاشـانـیـشـ شـهـوـ دـرـبـیـزـ دـهـبـیـتـ وـ پـذـجـدـ کـورـتـ دـهـبـیـتـهـ وـهـ. بـهـ شـیـوـهـیـ خـوـرـ فـرـمـانـهـ کـهـیـ لـهـ پـقـدـیـاـهـ وـ نـهـسـتـیـهـیـکـهـ لـهـ پـذـجـدـاـ هـلـدـیـتـ. بـهـ لـامـ مـانـگـ خـواـیـ مـهـنـنـ بـقـیـ دـانـاـوـهـ بـهـ چـهـنـ قـوـنـاـغـیـکـدـاـ تـبـیـهـرـیـتـ. لـهـ وـهـلـیـ مـهـمـوـ مـانـگـیـکـهـ وـهـ هـلـدـیـتـ وـ دـهـرـدـهـکـوـیـتـ نـقـدـ بـهـ بـچـوـکـیـ وـکـمـ بـوـنـاـکـیـ. پـاشـانـ بـوـنـاـکـیـکـهـیـ زـیـادـ دـهـکـاتـ وـ لـهـ شـهـوـیـ دـوـرهـهـ مـدـاـ قـوـنـاـغـهـ کـهـشـیـ بـهـ زـنـرـ دـهـبـیـتـ، پـاشـانـ هـمـتاـ بـهـ زـنـرـ دـهـبـیـتـهـ وـهـ بـوـنـاـکـیـکـهـیـ زـیـادـ دـهـکـاتـ. هـرـچـنـدـهـ بـوـشـنـایـهـ کـهـیـ لـهـ خـوـرـهـ وـهـرـدـهـ گـرـیـتـ. هـمـتاـ پـقـشـنـایـهـ کـهـیـ پـیـپـوـ تـوـاـوـ دـهـبـیـتـ لـهـ شـهـوـیـ چـوـارـدـهـهـ مـدـاـ. پـاشـانـ دـهـکـاتـهـوـهـ بـهـ کـمـ بـوـنـوـهـ لـهـ کـوتـایـیـ مـانـگـداـ هـمـتاـ وـهـ کـهـ پـهـلـیـ کـوـنـیـ وـشـکـلـاتـیـ دـارـخـورـمـایـ لـیـ دـیـتـ. ئـبـیـنـوـ عـهـبـاسـ (پـهـزـایـ خـواـیـ لـیـ بـیـتـ) دـهـلـیـتـ: **كَالْمُجْنَنُ الْقَدِيرُ**^۲ واته: چـلـیـ هـیـشـوـهـ دـارـخـورـمـاـ کـاتـیـکـ وـشـکـ دـهـبـیـتـ وـ دـهـچـهـمـیـتـهـوـهـ. عـهـرـهـ بـهـ کـانـ هـمـوـ سـیـ شـهـوـیـکـیـانـ لـهـ مـانـگـداـ بـهـ جـوـرـیـکـ نـاوـیرـدـوـوـهـ لـهـ بـارـهـیـ مـانـگـوـهـ سـیـ یـهـکـمـیـانـ نـاوـیرـدـوـوـهـ بـهـ غـورـهـ (غـرـ) سـیـ دـوـایـ نـوـیـانـ نـاوـیرـدـوـوـهـ بـهـ نـوـقـلـ (نـقـلـ) سـیـ دـوـایـ نـهـمـیـشـیـانـ نـاوـیرـدـوـوـهـ بـهـ توـسـعـ (تـسـعـ) چـونـکـهـ کـوتـایـیـکـهـیـ نـقـیـهـ. دـوـایـ نـمـیـشـ بـهـ عـوـشـرـ (عـشـ) چـونـکـهـ لـهـ دـهـوـهـ دـهـسـتـ پـنـدـهـکـاتـ. وـهـ سـیـ دـوـایـ نـهـمـهـ پـیـتـیـ دـهـلـیـنـ سـپـیـ (الـبـیـضـ) چـونـکـهـ بـوـنـاـکـیـ مـانـگـ تـیـاـیـانـداـ بـهـ تـهـاوـیـ دـهـرـدـهـکـوـیـتـ. وـهـ دـوـایـ نـهـمـانـهـ پـیـتـیـ دـهـلـیـنـ دـوـرهـعـ (دـرـعـ) جـهـمـیـ دـهـرـعـانـهـ چـونـکـهـ نـهـوـهـلـهـکـیـ تـارـیـکـهـ لـهـبـهـرـ نـهـوـهـیـ مـانـگـ درـهـنـگـ هـلـدـیـتـ. وـهـ عـهـرـهـ دـهـلـیـتـ (الـشـاةـ الدـرـعـاءـ) وـاتـهـ: نـهـوـهـلـهـکـیـ کـهـ سـهـرـیـانـ پـهـشـهـ. دـوـایـ نـهـمـانـهـ سـیـانـهـکـیـ تـرـپـیـتـیـ دـهـلـیـنـ نـوـلـمـ (ظـلـمـ) دـوـایـ نـهـمـانـهـشـ پـیـتـیـ دـهـلـیـنـ حـنـادـیـسـ سـیـانـیـ تـرـیـشـ نـاوـیـانـ دـهـنـادـیـتـهـ دـوـایـ سـیـ مـانـگـ پـیـتـیـ دـهـلـیـتـ حـهـحـاقـ چـونـکـهـ مـانـگـ زـوـرـ بـهـ کـنـیـ وـ لـاوـنـیـ دـهـبـیـزـتـ تـیـاـیدـاـ پـاشـانـ نـامـیـنـیـتـ. نـهـبوـ عـوـبـهـیـدـ پـهـزـایـ

^۱ الاسراء (۱۲).^۲ الطبری (۵۱۸/۲۰).

خوای لیبیت، نکولی له (تسع، عُشَر) هه کات و هک له کتیبی (غیرب المنصف) دا وتوویه‌تی. خوای گهوره ده فه رمومیت: «لَا أَشَّمْسُ يَبْغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الظَّرَفُ وَلَا أَيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَلَلَّهُ فِي الْفَلَكِ يَسْبِحُونَ»^۱ واته: نه خود توانای هینده‌ی هه به بگات به مانگ، نه شهرویش پیش پرداز ده کویت و سار له به ریش له ناسامانیک مهله ده کن. موجاهید ده لیت: هر یه کتیک له مانگو خود سنوری خودی هه به و نه زیاد ده پردن و نه کم. هر کاتیک ده سه‌لاتی نه مه هات. نه وی تریان ده پوات و کاتیک ده سه‌لاتی نه مه نه ما ده سه‌لاتی نه وی تردیت.^۲ عیکریمه لهم نایه‌ته دا که خوای گهوره فه رمومیتی: «لَا أَشَّمْسُ يَبْغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الظَّرَفُ»^۳ نه لیت واته: هر یه کتیک له خودو مانگ سنوریک بق ده سه‌لاتی هه به. خود بزی نه به له شهودا هه لیت. وه ده فه رمومیت: «لَا أَيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ»^۴ واته: هر ووه شه و بزی نه به دوچار به شه وی بمعیتیت هه تا پرداز به دوایدا نهیت. ده سه‌لاتی خود له پردازیه و ده سه‌لاتی مانگیش له شه ودایه. زه ححک ده لیت: شه و ناجیت ئا لیره وه هه تا پرداز نهیت ئا لیره وه ده سه‌لاتی پراکیشا بق پردازه‌لات.^۵ موجاهید ده لیت: «لَا أَيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ» ده گهربین به دوا یه کدادو یه کتری داده‌پنن.^۶ مانیا نه مه و ده گه یه نیت که وهستان له نیتوان شه وو پرداز نه به لکو هر یه کیان به دوای نه وی تردا دیت. به بی وهستان و دواکه وتن. چونکه هر دووکیان پام هینتروان که به دوای یه کتیدا بگهربین به به رده‌وامی و بی وچان. خوای گهوره ده فه رمومیت: «وَلَلَّهُ فِي الْفَلَكِ يَسْبِحُونَ»^۷ واته: شه وو پرداز، مانگو خود هه موبه دوای یه کدا ده سورپنه‌وه و ده گهربینو له ناسامانیک مهله ده کن. نه مه قسمی نیبینو عهباس و عیکریمه و زه ححک و حسه‌ن و قه تاده و عهتای خود اسانیه.^۸ نیبینو عهباس و (په زای خوای لی بیت) نقدیک له زانایانی سله لف و تنویانه: له بازنیه کدان و هک بازنیه تهشی ده سورپنه‌وه.

﴿وَإِنَّهُ لَمَّا حَمَلَنَا ذُرْيَتِهِمْ فِي الْفَلَكِ الْمَشْحُونِ ﴿١﴾ وَنَقْنَاهُمْ مِنْ مِثْلِهِ، مَا يَرْكَبُونَ ﴿٢﴾ وَلَنْ نَشَأْ نُفَرِّقُهُمْ ﴿٣﴾ فَلَا صِرْخَانَ لَمَّمْ وَلَا هُمْ يُقْدَوْنَ ﴿٤﴾ إِلَّا رَحْمَةً مَنَا وَمَتَعًا إِلَى جِنِّنَ ﴿٥﴾﴾

^۱ الطبری (۵۲۰/۲۰).^۲ الطبری (۵۲۰/۲۰).^۳ الطبری (۵۱۹/۲۰).^۴ الطبری (۵۲۰/۲۰).

یه کیک له نیشانه کانی دهسته لاتی خودا هه لگرتنی مروفه له کدشتی جه نجالدا

خوای مهندن ده فرمومویت: **﴿وَإِذَا لَمْ أَنَا حَلَّنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلُكِ الْمَسْحُونِ﴾** نهمه بتوه وان نیشانه يه، هاویه گه زانی نه وانمان له کدشتی پپکراودا هه لگرتووه. یانی یه کیکی تر له نیشانه کانی تووان او دهسته لاتی خوای گاویه پامهیتانا ده ریایه که گامیه کانی ناوی هه لدده گریت. له وانه که یه کم گمه گامیه که نوح پیغامبره (سلامی خوای لی بیت) که خودا له و گامیه دا خوشی و نوانه ش که له گه لی، بیون بذکاری کردن له خاوه نباوه پان که هیچ کس له سهر زه میندا نه ما له نهودی ناده م جگه له نه وان،

بیوه خوای گه وره فرمومویه تی: **﴿وَإِذَا لَمْ أَنَا حَلَّنَا ذُرِّيَّتَهُمْ﴾** واته: یه کیک له نیشانه کانی تیمه

نه لگرتنی هاویه گه زانی (بابو باپیرانی) نه وان بwoo **﴿فِي الْفُلُكِ الْمَسْحُونِ﴾** واته: کدشتی پر له شتمووه کو زینده وه ران که خودای پدهسته لات فرمانی دا که له هه مهو تو خمیک جوته یه که هه لگرگن

تییدا. نیبنو عهباس ده لیت: **﴿الْمَسْحُونِ﴾** واته: بارقورس و گران.^۱ سعیدی کوبی جوبه بیرو شه عبی و

قتاده و سودیش هر وايان و توروه.^۲ زه حاکو قه تاده و نیبنو زه بید ده لیت: واته: کدشتیه که نوح

(سلامی خوای لی بیت).^۳ وه ده فرمومویت: **﴿وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ تِلِيهٖ مَا يَرَكُونَ﴾** وتنهی نه ویشمان داهیتنا.

که ده توان سواری بین، عوفی ده لیت: له نیبنو عهباسووه (ره زای خوايان لی بیت) مه بست پیش

و شتره. چونکه وشترا کدشتی وشكانيه باری پس هه لدده گرن و سواری ده بن.^۴ نیبنو جه ریر پیوایه تی

کردووه له نیبنو عهباسووه (ره زای خوايان لی بیت) ده لیت: ئایا تییده گان مه بست له ووه چیبه که خوا

نه فرمومی: **﴿وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ تِلِيهٖ مَا يَرَكُونَ﴾**، وتمان: نه خییر. وتنی: نه و گامیانه که وه که گامیه که نوح دروست کران پاش گامیه که نه.^۵ هر بدو شیوه یه نه بو مالکو زه حاکو قه تاده و نه بو سالح و

سودیش و توویانه: مه بست بهم فرموده خودا: **﴿وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ تِلِيهٖ مَا يَرَكُونَ﴾** واته:

که شتیه کان.^۶ پاشان خوای مهندن ده فرمومویت: **﴿وَلَمْ نَشَأْ نَفِرُّ قَهُمْ فَلَا صَرْبَعَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُقْذَدُونَ﴾** واته:

نه گه ره زکه بین نوچمی بین ئاویان ده که بین و نه وساکه هیچ فریاد په سیکیان نابیت و بذکار ناکرین. **﴿وَلَمْ**

^۱ الطبری (۵۲۲/۵۲۰/۲۰).

^۲ الطبری (۵۲۲/۵۲۰/۲۰).

^۳ الطبری (۵۲۳/۵۲۲/۵۲۰/۲۰).

^۴ الطبری (۵۲۴/۲۰).

^۵ الطبری (۵۲۴/۲۰).

^۶ الطبری (۵۲۴/۵۲۲/۲۰).

﴿شَأْنَفِرْتُهُمْ﴾ واته: نهگر حاز بکهین نهوانهی که لهناو گامیه که دان نو قمیان ده کهین، ﴿فَلَا صَرِيْخَ لَمْ﴾ واته: کس به هاو ریانه و نایه ت لهو کاته دا که نو قم ده بن. ﴿وَلَا هُمْ يُقْدُونَ﴾ واته: پذگار ناکرین لهوهی که تو شیان ببوه. ﴿إِلَّا رَحْمَةً مِّنَّا وَمَنْتَعَالٌ جِّينَ﴾ مه گین به زهی نیمه بیان به فربا بیت و تا ماوهیه که بر خوردار بن. ﴿إِلَّا رَحْمَةً مِّنَّا﴾ واته: به لکو به سیزد به زهی نیمه ده تانگیپین به ناو زهی و ده ریادا تا ماوهیه کی دیاریکراو ده تانه بیلینه وه. بزیه خواه گه ورد فرموده است: ﴿وَمَنْتَعَالٌ جِّينَ﴾ واته: تا ماوهیه کی دیاریکراو له لای خودای گه ورد.

﴿وَلَذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَرْجُونَ﴾ (۱۵) وَمَا تَأْتِيهِمْ مِّنْ مَا يَرَوُونَ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مَعْرِضِينَ (۱۶) وَلَذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مَا رَفَعَ اللَّهُ فَالَّذِينَ كَعْرُوا لِلَّهِ مَا مَنَّا أَنْظَمُ مَنْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ أَطْعَمَهُ إِنْ أَشْتَهِ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ (۱۷)

باسی گومرایی بتپه رستان

خواهی مه نه ده فرموده است: ﴿وَلَذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَرْجُونَ﴾ مه رکاتیکیش پیشان بو تریت: لهوی که پوچه پوتو تانه و لهوهش له پشتہ سره تانه، خو پیاریزین، به شکو به ره به زهی خودا بکهون، (که چن نهوان خو ده بوبین). خواهی مه نه باسی بتپه رستان ده کات که چه نده پرچرون له خرابه کاری و گومراییدا، وه گوئی بهو تاوان و گوناهانهی خزیان نادهن که کردوبیانه و نهوهیش که تو شیان دیت له پیشی قیامه تداو ده فرموده است: ﴿وَلَذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَكُمْ﴾ واته: هر کاتیک پیشان بو تریت خوتان پیاریزین له گوناهو له سزای پیشی قیامه است. مواجهید رُحْمُونَ﴾ به لکو به هری خوتان پیاریزین له گوناهو له سزای پیشی قیامه است. ده قی فرموده ده که واه که نیت که نه که هر گوئی نادهنه فرمانی خودا به لکو پشتیشی تیده که نه و دنی ده وه ستن بزیه خواه گه ورد ده فرموده است: ﴿وَمَا تَأْتِيهِمْ مِّنْ مَا يَرَوُونَ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مَعْرِضِينَ﴾ واته: هر نیشانه یه کیان بز بیت له لای په رو ریتندیانه وه نیلا ده بیت پوچی تی نه که ن. واته: هر به لکه یه کیان بز بیت له لاین خوداوه له سر تاک و تنهایی خوداوه به پاستی په وانه کردنی پیغمه بران (سلامی خواهیان لی بیت) ﴿إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مَعْرِضِينَ﴾ واته: تی پاشامیتن و پیشوائی لی

ناکن و به مرده‌ی لی و هر ناگن. پاشان خوای گوره دده رمومیت: «وَلَا يَقِلْ مُثْمَنًا أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعْمُ مَنْ لَوْيَسَهُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ» واته: کاتیکیش پیشان بوتریت: لو بژیوه‌ی خوا پیش داون خیری بکن. خوانه‌ناسان به خاوهن باوه‌پان ده‌لین: ئاخز نئیمه خزرک به کسیک بیه‌خشین نه‌گر خودا مهیلی لی بروایه بژیوه بق دابین ده‌کرد؟ نیوه هر له کومپایی دان. «وَلَا يَقِلْ مُثْمَنًا أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُ اللَّهُ» وختیک فه‌رمانیان پی بکریت که له و سامانه‌ی خودا پیش داون خیر بیه بکن و له پیش خودا بیدهنه به هزاران و لیقه‌وماوانی موسلمانان «قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا» خوانه‌ناسان ده‌لین به و خاوهن باوه‌پانه‌ی که فه‌رمانیان پی ده‌کن خزرک بیه‌خشن به و کسانه‌ی که خاوهن باوه‌پن. و لامیان ده‌دهنه‌وه ده‌لین: «أَنْطَعْمُ مَنْ لَوْيَسَهُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ» واته: نه‌وانه‌ی که نیوه پیمان ده‌لین خیریان پی بکن. خودا مهیلی لی بروایه ده‌وله‌مه‌ندی ده‌کردن و له خزرکی خوشی تیزی ده‌کردن. نئیمه‌یش هاوه‌پان بق نهوه‌ی که خودا مهیلی لی‌تیه‌تی. واته: که سیک خودا بژیوه نه‌دا بقچی نئیمه بژیوه بدهین «إِنْ أَنْتَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ» نیوه مه‌گین سه‌رتان لی شیواره که به نئیمه ده‌لین خیر بکن به هزاران.

٤٩) وَيَقُولُونَ مِنْ هَذَا الْوَعْدَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٥٠) مَا يَنْظَرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَجْهَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
فَلَا يَسْتَطِعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَيْ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ٥١)

خوای گوره ده فرمومیت: «وَيَقُولُونَ مَنْ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُ صَادِقِينَ» واته: ده شلّین نه گر قسه
راستن نهوبه لینه کهی به جئی دیت؟ خوای گوره باسی خوانه ناسان ده کات که باوه پیان به پندي
قيامهت نیه و به دوروی ده زان که بیت و ده فرمومیت: «وَيَقُولُونَ مَنْ هَذَا الْوَعْدُ» ده لین: نهوبه لینه
کهی دیته دی؟ خوای گوره له ثایه تیکی تردا ده فرمومیت: «يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا»
واته: نهوانه باوه پیان بهو پژوه نیه که دیت، پهله له هاتنی ده کهنه. خوای مه زنیش ده فرمومیت:
«مَا يَنْظَرُونَ إِلَّا صِيَحَّةٌ وَنَجْدَةٌ تَأْخِذُهُمْ وَهُمْ لَيَخْصُمُونَ» واته: نهوانه هر چاوه بروانی یه ک نه عره تن که
کاتیکدا خریکی هراو کیشهی خویانن ده یانگرت. واته: نهوانه هر به تمای یه ک نه عره تن والله
اعلم. نه مهیش فروعه گوره ترسناکه یه، که فو ده کیت به کله شاخدا خله کی له بازاردان و خه ریکی

کاسپی خویان و له هراو کیشان و له پژوه کانی پابردو. نا له کاته دا خواه مازن فهرمان ده دا به نیسرافیل که فووده کات به کله شاخدا دریزه‌ی پیتده دات هستا که س نامینیت له سه رزه مینداو له ناسمانه وه پیتی ده گات و ده بیبیستی و ده کیشیت به لا مليدا. پاشان نه و خلکه هه مو به پی ده کریت بو کربوونه وه پژوی قیامت که ناگر دهوری داون له هه مو لایه کهوه، بقیه خواه گه وره فرمومویه‌تی:

﴿فَلَا يَسْتَطِعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَّا أَهْلَهُمْ يَرْجُونَ﴾ واته: ناتوانن وه سیه‌تیش بکنه، پیشیان نایبت بچنه وه ناو که س و کاریان. واته: ناتوانن وه سیه‌تیش بکنه به ودی که به دهستیان هیناوه و هیانه.

کاره که نزد لوه گرنگتره. ﴿وَلَا إِلَّا أَهْلَهُمْ يَرْجُونَ﴾ ناشتوانن بگه پتنه وه ناو که س و کاریان. فرموده و قسه‌ی زانایان نزدله لهم باره‌یه وه که باسمان کردورو له شوینی تردا. پاشان دواه نمه فروی بیهوش بونه (نخه الصعق) هرچی گیانله بهره هه موی ده مریت غیری خواه گه وره. پاشان دواه نمه ش فروی زیندو بیوونه وه دهست پیتده کات.

﴿وَتَبَعَّثَ فِي الْأَصْوَرِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجَدَاثِ إِلَى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ﴾ ۱۵ ﴿فَالْأُولَاءِ يَوْمَئِنَّ مِنْ بَعْثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمَرْسُلُونَ﴾ ۱۶ ﴿إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَجِهَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعُ الَّذِينَ حُصَرُوْنَ فَالْيَوْمُ لَا تُظَلَّمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا يُخْزَنُونَ إِلَّا مَا كَسْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ ۱۷

فوو (نخه‌ی زیندو بیوونه) وه

خواه مازن ده فرموموت: ﴿وَتَبَعَّثَ فِي الْأَصْوَرِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجَدَاثِ إِلَى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ﴾ واته: فوش به کله شاخدا ده کریت له ناکار کشت له گله کانه وه دینه ده رو به رو په رو دنگاری خویان به پهله ده پقنه. نمه فروی دووه‌مه به کله شاخدا ده کریت که بریته له فروی زیندو بیوونه وه و هه مو له گله هله دسن و دینه ده رو وه. بقیه خواه مازن فرمومویه‌تی: ﴿وَتَبَعَّثَ فِي الْأَصْوَرِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجَدَاثِ إِلَى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ﴾، (التسلان) واته: پیشتنی به پهله. وه ک خواه گه وره فرمومویه‌تی: ﴿يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجَدَاثِ يَرَاعًا كَمَّهُمْ إِلَى نُصُبٍ يُوْفَثُونَ﴾ واته: نه و پژوهی که به پهله له گله کانیان دینه ده رو وه ده لئی بلو لای بت کانیان پا ده کن. ﴿فَالْأُولَاءِ يَوْمَئِنَّ مِنْ بَعْثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمَرْسُلُونَ﴾ واته: ده لئین نهی ماوار به مالمان! کن له ناو پیتخده که مان (گله که مان) پای په پاندین؟ نمه هر نه و به لئینه خودا دای و پیغمه مبهه کان پاستیان وت. ﴿فَالْأُولَاءِ يَوْمَئِنَّ مِنْ بَعْثَنَا مِنْ

﴿مَرْقِدَنَا﴾ وَاتَهُ مَهْبَسْتُ بِهِ (مَرْقَد) ثُمَوْ كَلْرَانَهُ يَهُ كَه لَه دَنِيَا دَبَّوَايَانَ وَابَوُ كَه جَارِيَكَى تَرْتِيِيدَا زَنِندَو
نَاكِرِيَنَهُو. وَهَخْتِيكَ كَلْكَرَانَهُو وَنَوْهَى كَه بَبَوَايَانَ پَى نَبَوَوْ بَه چَاوِى خَزِيانَ دِيَانَ ﴿فَالْأَوَى يَوْمَنَا مَنْ أَنْ
بَعَثْنَا مِنْ مَرْقِدَنَا﴾ ثُمَهُ مَانَى ثُمَهُ نَاكِه نَيْتَ جَهْزَه بَه نَهْدَرَوْنَ لَه كَلْرَادَا. چَونَكَه نَاوْ كَلْرَه لَه چَاوِى نَهُو
سَرِيَاهُى لَه دَوَاوَه دَيَّتْ وَهَكَه نَاوْ پَيْتَخَفَ وَايَه. نُوبَيَيْنَ كَبِيرَى كَه عَبْ دَهْلَيْتَ: مُوجَاهِيدُو حَسَنَ وَقَهْتَادَه
دَهْلَيْنَ: پَيْشَ زَينِدو بَوْبَونَهُو جَارِيَكَ دَهْخَوْنَ.^۱ قَهْتَادَه دَهْلَيْتَ لَه نَيْوانَ دَوَوْ فَوَوهُ كَه دَهْخَوْنَ بَقِيَه
دَهْلَيْنَ كَى لَه نَاوْ كَوْبَه كَه مَانَ پَايَ پَهْرَانَدَيْنَ.^۲ وَهَخْتِيكَ ثُمَهَمَيَانَ وَتَ، خَاوِه نَباوهَرَانَ وَلَامَيَانَ دَهْدَهَنَهُو
﴿هَذَا مَا وَعَدَ الْرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ ثُمَهُ قَسَهَى نَزَارِيَكَ لَه زَانِيَانَى سَلَهَفَه. حَسَنَ
دَهْلَيْتَ: فَرِيشَتَه كَانَ وَلَامَيَانَ دَهْدَهَنَهُو. هَيْعَ دَزَّا يَهِيَكَ لَه نَيْوانَ ثُمَهُ دَوَوْ قَسَهَدا نَيَيَه وَهَرَدَوْ كَيَانَ
دَهْبَيْتَ. خَوايَه زَنِيشَ خَوَى دَهْزَانَيْتَ. پَاشَانَ خَوايَه گَورَه دَهَفَه رَمَوْيَتَ: ﴿إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً
وَجَدَهُ فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدِيَنَا حُضُورُونَ﴾ تَسَهَنَا هَرَيَه نَهْعَرَهَتَه يَه وَلَه نَاكَارَه مَهْمُورَه لَاه نَيَيَه
كَوْدَه كَرِيَنَهُو. وَهَكَ خَوايَه مَهْنَ دَهَفَه رَمَوْيَتَ: ﴿فَلَمَّا هِيَ رَجَرَةٌ وَجَدَهُ ﴿۲﴾ فَإِذَا هُمْ بِالْتَّاهِرَةِ﴾^۳ وَاتَهُ:
بَيْنِكُومَانَ ثُمَوْ زَينِدو بَوْبَونَهُو يَه هَرَيَه نَهْعَرَهَتَه يَه، شَيْرَ كَوْتُوبَرَانَ لَه دَهْشَتِيَكَى سَبَى كَاكِي بَه
كَاكِيدَه. وَهَ دَهَفَه رَمَوْيَتَ: ﴿وَمَا أَنْزَلْنَا لِكُلِّ نَاسٍ بِالْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ﴾^۴ وَاتَهُ: وَهَ هَانَتَنَى پَئِنَى
دَوَايَشَ (بَه لَاه خَواوَه) هَارَوَه كَوْ چَاوَ تَرْوَكَانَيَكَ وَايَه يَانَ نَزِيَكَتَ لَوهَشَ. وَهَ دَهَفَه رَمَوْيَتَ: ﴿لِيَوْمَ
يَدِعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ لِمُحَمَّدٍ وَقَطْنُونَ إِنْ لَيَشْمَ إِلَّا قَلِيلًا﴾^۵ وَاتَهُ: ثُمَوْ بَذَهَهَى كَه بَانِكتَانَ دَهْكَنَ (لَه
كَلْكَه كَانَتَانَهُو) جَا نَيْوَهَشَ دَهْسَتَه جَيَ نَيَنَ بَه دَهَمَ بَانِكَرَدَهَنَهَكَاهَه بَه سَوِيَّاسَ وَسَهْنَاكِرَدَهَنَهُو وَا
دَهْزَانَنَ (لَه دَنِيَا دَمَاهَيَه كَى كَم نَهْبَيَتْ نَهْمَاوَهَتَهُو. وَاتَهُ: تَسَهَنَا جَارِيَكَى فَهَرَمَانَيَانَ پَى دَهْكَرَتَ
هَمَمو نَاماَدَه دَهَبَنَ. ﴿فَالْيَوْمَ لَا تُظَلِّمُ نَفْسَ شَيْئًا وَلَا تُجْزَرُكَ إِلَّا مَا كَنْتَ تَعْمَلُونَ﴾ وَاتَهُ: ثُمَوْ
پَيْنَدَه نَاهَقَى لَه كَه سَهْنَاكِرَتَوْ هَرَ بَه رَامِبَه بَه وَكَرَدَه وَهَى كَرْدَوْتَانَه سَزا دَهْدَرَتَنَ. ﴿فَالْيَوْمَ لَا تُظَلِّمُ

الطبرى (٥٣٣/٢٠).

الطبري (٥٣٢/٢٠).

الناظعات (١٢-١٤).

النحل (٧٧).

الاسراء (٥٢).

وَاتَّهُ: تَوْنِيَاهُ، اَمَهُ، نَهُ، كَدَهُ وَانَّهُ كَرْدَوْتَانَهُ سِزَا دَهْدَرِيَنْ.

فَلَكُمْ وَهُنَّ مَا يَدْعُونَ ﴿٥٦﴾ سَلِّمُ قُولًا مِنْ رَبِّ تَرْجِيمٍ ﴿٥٧﴾

پاسی خوشگذرانی خدکی به هشت

خوای مهند ده فه رموموتیت: «آن اضخّب المُعْنَى الْيَوْمَ فِي شُعْلِ فَكَهُونَ» واته: نوانسی نه هله
به ههشت، نه و پنده سهربیان گرمه و له خوشیدان. خوای گورد بایسی نه هله به ههشت ده کات که له
پنده قیامه تدا له ساحه مهشهردنا ده پن و ده چنه ناو نه و نازو نیعمته له ناد باغه کانی به ههشتاد
سهربیان قاله هممو شتیکیان له یاد ده چیت به هزی نه و هممو خوشی و به خته و هریوه که تییدان که
هرگیز نابپیته و همتاهمه تاییه سه رفرازن. حسنه بسیری و نیسماعیلی کوبی خالید ده لین: سه
سرقالان و ناگایان له نه هله جهه نه نیه که چ جه زره بیهک ده چیزین. موجاهید ده لین: «فِ شُعْلِ
فَكَهُونَ» واته: سه رسامن له و خوشیه که تییدان.^۱ قه تاده بیش هر واي و تیونه. نیبنو عه باس ده لین:
«فَكَهُونَ» واته: دلخشن. وه ده فه رموموتیت: «فُمْ وَأَرْجُهْرُ فِي ظَلَلٍ عَلَى الْأَرْأَيِكِ مُتَكَهُونَ» واته:
خزیان له گهله زنه کانیان له بر سیبه، له سه رتخت، پال که و تیون. «فُمْ وَأَرْجُهْرُ» واته: خزیان و
خیزانه کانیان «فِي ظَلَلٍ» واته: له ژئر سیبه ری دره خته کاندا.^۲ «عَلَى الْأَرْأَيِكِ مُتَكَهُونَ» نیبنو
عه باس و موجاهید و عیکریمه و موحه ممادی کوبی که عبو حسنه و قه تاده و سودی و خه سیف
ده لین: «عَلَى الْأَرْأَيِكِ مُتَكَهُونَ» واته: له سه رتختی ژئر په رده (ی ناما ده کراو بز بیوک) دا پال
که و تیون.^۳ وه ده فه رموموتیت: «لَمْ فِيهَا فَكَهَهُ وَلَمْ تَأْدَعُونَ» واته: له به ههشتاد هر میوه بیهک و هر
شتیک داوای بکن، ناما ده بیه. «لَمْ فِيهَا فَكَهَهُ» واته: هممو جزره میوه بیکی تییدایه بیان. «وَلَمْ
تَأْدَعُونَ» واته: هرچسی ناره زنو بکن ناما ده بیه بیان ده ستیان ده که ویت. خوای گورد
ده فه رموموتیت: «سَلَمٌ قَوْلًا مَنْ رَبَّ رَجَبِهِ» واته: پروره دگاری دلوفانیش هر خوشی سلام و ناشتیبه

الطبسي (٥٣٥/٢٠).

الطبعة، (٢٠/٥٣٨).

الطبعة: (٢٠١٩/٥٤٠)

بُؤْيَانٌ نَّيْبُنُو جُورِه بِعْ دَهْ لِيتٌ: نَّيْبُنُو عَهْ بَاسٌ (په زای خوايان لی بیت) دَهْ لِيتٌ: لَهْ ثَائِيَه تَهْ دَا: ﴿سَلَامٌ فَوْلَأَهْ مَنْ رَبِّ رَّجِسِرٍ﴾ خودايش سلاميان لی ده کات. چونکه خواي گوردۀ خلی ناشتی و سلامه بز نه مه
به هاشت. نه مهی که نَّيْبُنُو عَهْ بَاسٌ وَتَهْ. وَهْ نَهْ ثَائِيَه تَهْ وا که خواي گوردۀ ده فه رمويت: ﴿نَّحَشَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ﴾^۱ وَتَهْ. پَذِئْتِکَباوه پداران ده گنه وه خوا به خيرهاتنيان به وشهی سلامه.

﴿وَأَنْتُرُوا أَلْيَمَ أَيْهَا الْمُتَجْرِمُونَ﴾^۲ ﴿إِنَّمَا أَعْهَدَ إِلَيْكُمْ يَتَبَيَّنُ عَادَمُ أَنَّ لَا تَعْبُدُوا السَّيِّطِينَ إِنَّهُ لَكُوْ عَدُوٌّ﴾

﴿وَأَنَّ أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ﴾^۳ ﴿وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ حِيلًا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُنُوا تَقْرِيْلُونَ﴾^۴

شويٰ خوانه ناسان له مه حشه ردا و هه رشه و سه رزه نشت گردنيان

خواي مه زن ده فه رمويت: ﴿وَأَنْتُرُوا أَلْيَمَ أَيْهَا الْمُتَجْرِمُونَ﴾ وَتَهْ: نهی خوانه تاوانبارن، نَّيْوَه ش
نه مه ز ده بیت خوتان جيابکه نه وه. خواي گوردۀ باسى به سرهات و پاشه پذئی خوانه ناسانمان بز
ده کات له پذئی قيامه تدا که چيان به سه ردیتت و چون جيابيان ده کاته وه له خاوه تباوه بران وَه
ده فه رمويت: ﴿وَيَوْمَ تَحْشِرُهُمْ جَمِيعًا مُّنْتَهِيَّا نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانِكُمْ أَسْهَمَ وَشَرَّاكُوْ فَرِنْتَاهِيْهِمْ﴾ وَتَهْ: له و
پذئه دا که هه مووان کوده که ینه وه پاشان بهو کسانه ده لیتین که شهريکيان بز خوا داده تا نیوه له گهان

شهريکيکاتناندا راوه ستن نهوسا ليکيان جياده که ینه وه، وه ده فه رمويت: ﴿وَيَوْمَ تَقُومُ الْأَسَاعَةُ يَوْمَ يَرْبِزُونَ﴾^۵ وَتَهْ: پذئی که قيامه هاته برو، نه و پذئه بش بش ده بنه وه، وه ده فه رمويت:

﴿وَتَوْمِيدُ بَصَدَّعُونَ﴾^۶ وَتَهْ: له و پذئه دا بالله ده کهن. وَتَهْ: جياده بنه وه و ده بن به برو بش وه. وه
ده فه رمويت: ﴿لَاخْتَرُوا لِلَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَنْزَلْجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ﴾^۷ من دُونِ اللَّهِ فَأَهْدُوْهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْمُعْتَمِدِ^۸
وَتَهْ: نهوانه ليک کوبکه نه وه که ناهه قى پيشه بروون و هاوجووتي نهوان و نهوانه ش که ده يانې رست
(غېرى خودا). نهوسا پېنگى جمهه نه ميان پى نيشان دهن، پاشان خواي گوردۀ ده فه رمويت: ﴿إِنَّ

^۱ الاحزاب (۴۴).

^۲ يونس (۲۸).

^۳ الرؤم (۱۴).

^۴ الرؤم (۴۳).

^۵ الصافات (۲۲-۲۲).

أَغْهَدَ إِلَيْكُمْ يَبْنَىءَادَمَ أَن لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُزْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ^{۱۰} وَاتَّه: نَاخْرَئِهِي تَزْدَمَهِي ثَادَهُمْ، مَن لَهُ بَيْشَدَا پَهِيمَانْ لَهْكَلَنْ نَهْبَهِسَتَنْ كَهْ شَهِيتَانْ نَهْبَرَسَتَنْ؟ شَوْ نَاشَكَرا دُوزَمَتَانَهُ، لَيْرَهَدا خَوَائِی گَورَهَ لَوْمَهَوْ سَهْرَزَهَنَشَتِی خَوَانَهَنَاسَانَ دَهَکَاتَ لَهُ نَوْهَهِي ثَادَهُمْ كَهْ شَوَینَ شَهِيتَانَ كَهْوَتَنَوْ گَوَبِیَسَتِی بُوَونَهِي شَهِيتَانَ بَهْ نَاشَكَرا دُوزَمَنَیانَهَ كَهْ چَیْ نَهْوانَ تَهْرَهَ بُوَونَوْبِهِ فَرَمَانِی نَهْ خَوَدِیهِيَانَ نَهْكَرَدَ كَهْ دَرَوْسَتِی كَرَدوَنَوْ بَرَثَبِیَ دَاوَنَ، بَزِیَهَ فَرَمَوْيِهِتِی: «وَأَنِ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ» وَاتَّه: هَرَهَ تَهْنَاهَا خَوَمَ بَهْرَسَتَنَ، كَهْ پَنْگَهِی پَاسَتَهَهَهِمَهِيَهِ، وَاتَّه: لَهُ زَيَانِي دَنِیادَا فَرَمَانِپَیِ کَرَدَنَ كَهْ گَوَبِیَسَتِی شَهِيتَانَ مَهَبَنَ، فَرَمَانِمَپَیَدَانَ كَهْ عَبِيَادَهِتِی مَنْ بَكَنَ كَهْ پَنِی پَاسَتَهَهَهِمَهِيَهِ كَهْ چَیْ نَتَیَوَهَ پَتِیَهِ كَيْ تَرَتَانَ گَرَتَهَ بَهْ رَوْ شَوَیَنِی شَهِيتَانَ كَهْوَتَنَ وَبَهْ قَسَهِي نَهْوَتَانَ كَرَدَ، بَزِیَهَ خَوَائِی گَورَهَ فَرَمَوْيِهِتِی: «وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ حِيلًا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُوُنُوا تَعْقِلُونَ» وَاتَّه: كَوَمَلِیَکِی نَتَدِیَ لَهُ نَتَیَوَهَ لَهَ رَبِیْ لَادَ، نَاخْرَهَهِتَشَتا هَرَهِتَنَاگَنَ، «وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ حِيلًا كَثِيرًا» وَاتَّه: خَهَلِکِیکِی نَتَدِیَ لَهُ نَتَیَوَهَ كَوَمَرَا كَرَدوَلَهَ رَبِیْ لَادَ، ثَمَهَ قَسَهِي مَوْجَاهِیدَوْ قَهْتَادَهَوْ سَوْدَهَوْ سَوْفِیَانِی كَوَپِیَ عَوِیَهِینَهَ وَهَ دَهَ فَرَمَوْیِتِی: «أَفَمَنْ تَكُوُنُوا تَعْقِلُونَ» وَاتَّه: هِتَشَتا هَرَهِتَنَاگَنَ شَوَیَنِی شَهِيتَانَ دَهَکَهَوَنَوْ گَوَبِیَسَتِی خَوَدَایَ گَورَهَ نَابِنَ كَهْ فَرَمَانَتَانَ پَنَدَهَکَاتَ كَهْ تَهْنَاهَا عَبِيَادَهِتِی نَهْ بَكَنَ كَهْ شَهِرِیَکِی نَهَهَ.

﴿ هَذِهِ، جَهَنَّمُ أَلَّقِ كُشْتَرُ تُوعَدُونَ ﴿۱۳﴾ أَصْلَوْهَا الْيَوْمَ إِمَّا كُنْتُرُ تَكْفُرُونَ ﴿۱۴﴾ الْيَوْمَ نَخْتَمُ عَلَىٰ أَفْرَهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا آيَدِيهِمْ وَتَشَهَّدُ أَرْجُلُهُمْ إِمَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۱۵﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَغْيَثِهِمْ فَاسْتَبِقُوا أَلْصِرَاطَ فَأَفَلَمْ يَتَبَرَّرُنَّ ﴿۱۶﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخَنَهُمْ عَلَىٰ مَكَانِتِهِمْ فَمَا أَسْتَطَعُوا مُضِيًّا وَلَا يَنْجِعُونَ ﴿۱۷﴾

پَنْشَرِی قِيَامَتَ دَهَوْتَرِیتَ بَهْ خَوَانَهِنَاسَانَهِي تَزْدَمَهِي ثَادَهُمْ كَاتِنِیکِی كَهْ جَهَنَّمَ خَلَی دَهَرَهَخَاتَ بَوْیَانَ دَهَبِیَینَ بَقَ تَرَسَانَدَنَوْ سَهْرَزَهَنَشَتَکَرَدَنَیانَ ﴿ هَذِهِ، جَهَنَّمُ أَلَّقِ كُشْتَرُ تُوعَدُونَ ﴾ وَاتَّه: ثَمَهَ نَهَهَ جَهَهَتَهِمَهِ، كَهَوا بَهْلَتَنَانَ پَنَدَهَدَرا، وَاتَّه: ثَمَهَ نَهَهَ جَهَهَتَهِمَهِ كَهْ پَتِقَهَمَبَهَرَانَ (سَلَامِي خَوَائِی لَیَ بَیَتَ) نَتَیَهَیَانَ لَیَ دَهَتَرَسَانَدَوْ نَاگَادَارَ دَهَکَرَدَهَوَهَ، كَهْ چَیْ نَتَیَهَ بَرَوَاتَانَ پَیِ نَهَدَهَ کَرَدَنَ، ﴿ أَصْلَوْهَا الْيَوْمَ إِمَّا كُنْتُرُ تَكْفُرُونَ ﴾ وَاتَّه: بَهْ هَوَیَ پَیِ نَهَزَانِیَنَهِ کَهَتَانَ، ثَمَهَرَی دَهَبِیتَ بَجهَنَهِ نَاوِی، وَهَكَ خَوَائِی مَنَنَ لَهَ چَهَندَ نَایِهِتَیَکِی تَرَدَا فَرَمَوْيِهِتِی: «يَوْمَ يُدَعَوْنَ إِلَىٰ نَارِ جَهَنَّمَ دَعَا ﴿۱۸﴾ هَذِهِ النَّارُ أَلَّقِ كُشْتَرُ بِهَا

نگذشتن ^{۱۶} افسیح هر آم آشتم لایتیز روت ^{۱۷} واته: پیشیک پالیان پیوه ده نریت بهره و ناگری نوزده خ چون پال پیوه ناتیک، (پیمان ده نریت) نه مه نه ناگری که نیویه به درختان ده زانی، نایا نه م ناگری جادووه یان نیویه نابین.

مورد سه ده می توانباراندا نه نریت له روی قیامه تدا

خوای کوره ده فرموموت: (آنیم تغییر علی افرادهم و نگذشنا آیدیهم و نشند آزلهم بیما کافیا یکشیون ^{۱۸}) واته: نه مرن مورد ده خینه سه ده میان و ده ستیان له گهلمان (قسه ده کن) پاکانیشیان ده بنه شایت که کردوه کانیان چی بوده. نه مه زیان و گوزه رانی بی دینان و دوبوونه له پیشی قیامه تدا کاتیک که دان نانین بهو توانانه که له دنیا کردوبیانه و سویند ده خلن که شتی وايان نه کردوبوه. نا له و کاته دا خودا مورد ده نریت به سه ده میانداو نهندامه کانی له شیان قسه ده کن و نه وهی کردوبیانه ناشکرای ده کن. نیبنو نه بی حاتم پیوایته کردوبوه له نه نه سی کوبی مالیکه وه (په زای خوابیان لی بیت) ده لیت: له خزمت پیغامبردا بوبین (علیهم السلام) پیشکنی هتا دانی موباره کی ده رکه و فرمومی: نه زان به چی پیشکنیم؟ ووتان: خوا و پیغامبر نه زان، فرمومی: به مناقشه ای عبدیک له گهان په رودگاری خویدا له پیشی قیامه تدا پیشکنیم، عه بدیکه ده لیت: نه په رودگارم! نایا په بیانت نه داوه ناهه قیم پیشکنیت؟ ده فرموموت: با! . ده لیت: کس قه بول ناکه م شایه تیم لی بدانه مه گین شایه تیک له نه فسی خرم. خودایش ده فرموموت: نه مرق نفسي خوت به سه که حیسابت له سه بکات (واته: توانه کانت بزمیری) هر روهها فریشته خاوهن پیزه کانیش که کردوه کانیان بیل نوسیویت و شایه تن له سهرت. جا ملزد ده خریت سه ده می و ده نریت به نهندامه کانی له ش (قسه بکن) و نه وانیش کرداره کانی باس ده کن. پاشان ماوه ده دریت له نیوان نه و نهندامه کانی له شیدا تا پیشکه وه قسه بکن. ده لیت: ده ک دور بن له بهزه بی خوداوه و له ناو بچن خوت من له بر نیویه هه ول ده دهه و تیده کوشم)، موسیلم و نه سانیش پیوایته کانی کردوبوه. ^{۱۹} نیبنو جه ریر پیوایته کردوبوه له نه بو موسای نه شعره ریوه (په زای خوابی لی بیت) ده لیت: له پیشی قیامه تدا خاوهن باوه په بانگ ده کریت بی لی پرسینه وه، په رودگاری نه کردارانه که نیوان نه و به نه ده که بیدایه نیشانی ده دریت و دانی پیندا ده نریت ده لیت: به لی نه په رودگارم. کردومه، کردومه، کردومه. ده لیت: خوا له توانه کانی ده بوریت و بتوی داده پوشیت. هیچ درست کراویک له سه زه میندا هیچیک له و توانانه نابینیت. چاکه کانی ده خریت پو پی خوش خه لکی هه مرو چاکه کانی ببین. خوانه ناس و دوبوویش بانگ

^۱ الطور (۱۲-۱۵).

^۲ مسلم (۴/ ۲۲۸۰)، النسائي في الكبرى (۶/ ۸۰).

دکرین بق لیپرسینه و. په روه ردگاری کرده و هکانی ده خاته به ردهستی، نینکاری ده کات و ده لیت: نهی بپه روه ردگارم سویتند به گوره می تز نهاده نه م فریشتیه نووسیبیه تی له سه مر نه مکردوه! فریشتکه پیش پیتی ده لیت: تز نهاده له فلانه پیشو فلانه شویندا نه کرد؟ نه ویش ده لیت: نه خیر سویتند به گوره می تز نهی په روه ردگارم من نه و کارهه نه کردوه. خو نه گهر نه و کارهه کرديت مزد ده خریته سه رده می. نه بو موسای نه شعری (په زای خواه لی بیت) ده لیت: من واده زانو وای داده نم که یه کام شتیک له مرقدا قسه ده کات پانی لای پاسته پاشان نه م نایه تهی خویتند: ﴿الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ
أَفْوَهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشَهَّدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾^۱. خواه گوره ده فرموموت: ﴿وَلَنَ
نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصَّرَاطَ فَأَفَلَمْ يُبَحِّرُونَ﴾ واته: نه گهر حاز بکهین،
چاوه کانیشیان کویر ده کهین به روه پیکا پیشبرکی ده کن سا کوا سؤمای دینیان ههیه. عالی کوبه
نه بو تله ده لیت: له نیینو عه باسه وه (په زای خوايان لی بیت) له مانای نه م نایه تهدا. نه گهر حاز
بکهین له پی لایان ده دهین. ناخز چون پیکا ده ده کهنه؟ جاريکیان و توهیه تی: کویریان ده کهین.^۲
حسنه نی به سری ده لیت: نه گهر خودا مهیلی لی بیت سؤمای دینیان ناهیلتی و کویریان ده کات و هر
دین و ده چن. موجاهیدو نه بو سوالع و قه تاده و سودی ده لین: ﴿فَاسْتَبَقُوا الصَّرَاطَ﴾ واته: پیکا. نیینو
زید ده لیت: ﴿الصَّرَاطَ﴾ لیزهدا واته: پاستی، ﴿فَأَفَلَمْ يُبَحِّرُونَ﴾ واته: چون ده بینن کاتیک که
چاوه کانیان کویر ده کهین. عهوفی ده لیت: له نیینو عه باسه وه (په زای خواه لی بیت) واته: پاستی
نایین. خواه مهزن ده فرموموت: ﴿وَلَنَ نَشَاءُ لَمَسَخَنَهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا أَسْطَلْنَاهُمْ مُضِيًّا
وَلَا يَرْجِعُونَ﴾ واته: نه گهر حازیشمان کرديبوایه هر له جیگه کهی خویاندا ده مانکردن شتیکی تر
ئوساکه نه یانتوانیبا بینه پیش و به روه دواش نه گه پیتکه وه. ﴿وَلَنَ نَشَاءُ لَمَسَخَنَهُمْ عَلَىٰ
مَكَانَتِهِمْ﴾ عهوفی ده لیت له نیینو عه باسه وه (په زای خواه لی بیت): نه گهر مه یلمان لی بوایه
قیمان ده کردن له شویتی خویاندا.^۳ سودی ده لیت: واته: شیوه مان ده گقپین. نه بو سوالع ده لیت:
ده مانکردن به بعد. حسنه نی به سری و قه تاده ده لین: واته: له سه پیتکانیان دامان ده نیشاندن.^۴ بقیه

^۱ الطبری (۵۴۴/۲۰).^۲ الطبری (۵۴۵/۲۰).^۳ الطبری (۵۴۷/۲۰).^۴ الطبری (۵۴۷/۲۰).^۵ الطبری (۵۴۷/۲۰).

خوای مهند فرموده‌تی: «فَمَا أَسْتَطَلُهُمْ مُضِيًّا» واته: نهیانده توانی بپرداز بق پیشه‌وه و هولا
ینجعون^۱) نه شیانده توانی بهره و دواش بگه پینده به لکه هار به و شیوه‌یه دهمانه‌وه و نهاده پیشتن بق
پیشه‌وه نه بق دواوه.

﴿ وَمَنْ نَعِمَّرُهُ نَكِسْنَهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴾٢٨﴾ وَمَا عَلِمْنَاهُ الشِّعْرُ وَمَا يَبْغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ
وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ﴾٢٩﴾ لِتُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيَا وَيَحْيَ الْقَوْلُ عَلَى الْكُفَّارِ ﴾٣٠﴾

خوای مهند ده فرمودت: «وَمَنْ نَعِمَّرُهُ نَكِسْنَهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ» واته: هار که سیکیش
تمهانی نقد بدنه بینی، شیوه و بچمیشی ده گلپین. برقی نایانه ویت تیگکن. خوای گاره باسی نه وهی
نادهم ده کات هتا تمهانی دریز بیت و بهره و نوره بروات، زیاتر بهره و کرنی و لاوانی ده چیت، توانایی
نامینیت و جموجولی که م ده بیته وه. وه خوای گاره فرموده‌تی: «اللَّهُ أَلَّذِي خَلَقَكُمْ مَنْ ضَعَفَ ثُمَّ
جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفِ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةِ ضَعْفًا وَشَيْئًا يَخْلُقُ مَا شَاءَ وَهُوَ عَلَيْهِ الْقَدِيرُ»^۱ واته:
خوا زاتیکه نیوه‌ی دروست کردوه له لاوانی (لاوانی نوتفه و بیچوو مندالی شیره خور). پاشان دوای
لاوانی به مینی کردون (بیون به لا) له دوای به میزکردن تان لاوانی و پیری بق دانان خوا هارچی بوی
دروستی ده کات و هر نه وه زانای به دمه لات. «وَمَنْ كَيْمَ مَنْ يُرِدُ إِلَّا أَرْدَلَ الْعُصْرِ لِكَيْلَا يَعْلَمُ
مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا»^۲ واته: وه هندیکتان ده گه ینزیتله نه پیری پیری، بی که لکترینی تمهان بق
نه وهی نه زانیت و له بیری نه مینیت هارچی که ده بیزانیت. مه بست له نایه‌ته (والله اعلم) باسی نه
دنیایی که شوینی مانه وه و برده‌وامی زیان نیه و ده بروات و نامینیت و ده بیت هار به جی بهتله‌یت و زیان
کوتایی بیت تییدا، بیویه خوای مهند فرموده‌تی: «أَفَلَا يَعْقِلُونَ» واته: برقی بیر ناکه نه وه چاک
و دنیابنده که چون وهی هاتون و پاشان بیون به لا دوایش چون نا به و شیوه‌یه که ده بیین پیرو
کزو لاوز بیون. هتا تیگکن و باش برازن که بق جیگایه کی تر دروست کراون که هارگیز کوتایی
نایه‌ت و لیکی ده رناچن و هار ده میننه وه تییدا. نه و جینگایه ش زیانه کهی تره که هارگیز دوایی نایه‌ت.
خوای گه وه پیغمه‌ری (﴿الْقُرْآنُ﴾) فیزی شیعر نه کردووه

خوای گه وه ده فرمودت: «وَمَا عَلِمْنَاهُ الشِّعْرُ وَمَا يَبْغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ» واته:
نیمه نه ومان فیزی شیعر نه کردووه و هیچ پیویستیشی پیش نیه، نهه ته‌نها بق یاد له خوا کردن وه و

^۱ الرؤم (۵۶).

^۲ العج (۵).

قرئانیکه شیوهی زیان نیشان دهدات. **﴿وَمَا عَلِمْنَاهُ الشِّعْرُ وَمَا يَبْغِي لَهُ﴾** خوای مهند باسی پیغامبر ده کات **(صلی الله علیہ وسلم)** که فیری شیعر وتنی نه کدووه و **﴿وَمَا يَبْغِي لَهُ﴾** واته: سروشی پیغامبر **(صلی الله علیہ وسلم)** وابووه که حازی له شیعر نه بوه و خوشی لبی نه هاتووه و نه بیزانیووه شیعر بلیت و بزی نه هاتووه، بزیه ده گپنوه له پیغامبر **(صلی الله علیہ وسلم)** تو انای شیعر له برگردنی نه بوه له سه و هزینکی ته او و به لکو شیعری که سینکیشی بودنیه کرد. تیکی ده داو ده یکبی. هر بوه شیوهیه به بیهقی له (اللائل) دا پیوایته کدووه که پیغامبری خودا **(صلی الله علیہ وسلم)** فرموده تی به عه باسی کوبی مورداسی سوله می (بے زای خوای لی بیت) تو نهمت و توه: (أنجَلَ نَبِيٌّ وَنَهَبَ الْعَبْدَ بَيْنَ الْأَقْرَعِ وَعَيْنَةً) عه باس و تی: به لکو نهوه (عینه و القرع). پیغامبر **(صلی الله علیہ وسلم)** فرموده: (هه موی وهک یه کن) واته: له مانادا یه کن.^۱ والله أعلم. چونکه خودای مهند فیری قرئانی کدووه ثه و قرئانی **﴿لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ، تَزَبَّلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيلٍ﴾**^۲ واته: به تال پووه تبنیکات نه له نیستاو له نه دوازدهدا (نه به لی که مکردن و نه به لی زیادکردن) چونکه نیدراوه ته خواروه له لایه ن (خوای) کاردرستی ستایشکراوهه. نه و قرئانه شیعر نیه وهک گزیهک له خوانه ناسه نه فامه کانی قوره بش وايان ده زانی. نه جادووه و نه قسی فالگره وهی و نه دروستکراویشه وهک هندی سه ریشتو او و نه زان ده بیلین به لکو تاییه تمندی خوی وای لی کدووه که حازی له شیعر وتن نه بوه و پنگاشی پی نه دراوه و فیری نه بوهه. **﴿لَوْلَاهُ هُوَ﴾** واته: نه وهی که فیرمان کدووه **﴿لَا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ﴾** واته: ناشکراو پوون و دیاره بز که سیک که بیری لی بکاته وه وردیتته و بزیه خوای گهوره فرموده تی: **﴿لَيْسَذْرَ مَنْ كَانَ حَيَا** وَ**حَيَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ﴾**^۳ واته: تا نهانهی به دل زیندون له خودایان بترسین و قسی خودا ده ریارهی خودانه ناسان به جی بکات. **﴿لَيْسَذْرَ مَنْ كَانَ حَيَا﴾** واته: بز نه وهی نه قرئانه پوون و ناشکرایه نه وانهی دل زیندون بیان ترسینت. وهک له نایه تیکی تردا فرموده تی: **﴿لَيْسَذْرُكُمْ يَهُ وَمَنْ** بلکه **﴾ وَمَنْ يَكْثُرُ بِهِ، مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّاُرُ مَوْعِدُهُ﴾**^۴ واته: وه هر که س باوه پی پی نه بیت له و کومه لتو

^۱ دلائل النبوة (۱۸۱/۵)، فرموده بیکی مورسنه.^۲ فصلت (۴۲).^۳ الانعام (۱۹).^۴ هود (۱۷).

تاقمانه (نهوانه کیبونه و له سر دزایه تی نیسلام) نهود ناگر جنگیا به تی. که سینک لم ترساندن و ناگادر کردن و بیه سود و هرده گریت که دلی زیندو بیت چاوی دلی پووناک بوبینته و. و هک قه تاده ده لیت: دل و چاو زیندو. ^۱ زه حاک ده لیت: واته: ثور بیت. **﴿وَجَحِيَ الْقَوْلُ عَلَى الْكُفَّارِ﴾** واته: نه م قورناته په حمه ته بې خاوهن باوه پان و به لکه و نیشانه شه به سر خوانه ناسانه وه....

﴿أَوَلَنْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَيْلَتْ أَيْدِينَا أَنْكَمَافُهُمْ لَهَا مَلِكُونَ ﴾ ^(۷۶) **﴿وَذَلِكُنَّهُمْ فَيْنَهَا رَكُوبٌ وَمِنْهَا**

يَأْكُونُ﴾ ^(۷۷) **﴿وَلَمْ فِيهَا مَنْفَعٌ وَمَسَارِبٌ أَفَلَا يَشْكُرُونَ﴾** ^(۷۸)

مه پومالات نیشانه و به هره شه (له سر دسه لاتی خودا)

خوای که وره ده فه رمویت: **﴿أَوَلَنْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَيْلَتْ أَيْدِينَا أَنْكَمَافُهُمْ لَهَا مَلِكُونَ﴾** واته: ناخز هیشتتا نه یاندیوه نیمه به دهستی خومان مه پومالاتمان بې برهم هینان نهوان بوبونه ته خاوه نیان؟ خوای مه نن باسی نه و هه مو بمهه بیه ده کات که داویه تی به بهنده کانی له و هه مو مه پومالاتی که زیرباری کردوبه بذیان، **﴿فَهُمْ لَهَا مَلِكُونَ﴾** واته: که نهوان بوبونه ته خاوه نی. قه تاده ده لیت: توانایان هه بیه به سه ریانداو به کاریان دینن و بوبونه ته خزمه تکارو زیرده ستیان و سه ربیچیان ناکن، خن نه گر مندالیک بیت بې لای و شتریک به سه ر چوکدا دهیخات، خن نه گر مه بیلیشی لی بیت هملی ده سینیت و لیت ده خوبیت نه و شتره لی به بر دهستایه و بې کوئ بیانه ویت دهیبانات. وه ده فه رمویت: **﴿وَذَلِكُنَّهُمْ فَيْنَهَا رَكُوبٌ وَمِنْهَا يَأْكُونُ﴾** واته: وا بز شمان دهسته مقت کردون، که ده تو ان سواریان ببن و لیتیان بخون. واته: به شیوه یه ک دهسته مقیان کردون. هیانه که له سه فری دریغ خایند سواریان ده بن و باریشیان لی ده نین بې هه مو شوین و لاتیک **﴿وَمِنْهَا يَأْكُونُ﴾** واته: هر کات تیکیش ناره نزو بکه ن له ملیان دهدن یان سه زیان ده بین. **﴿وَلَمْ فِيهَا مَنْفَعٌ وَمَسَارِبٌ أَفَلَا**

يَشْكُرُونَ﴾ واته: هر لوانیش گلیک جو زده به هره ده بن، زور شتی خواردن و هشیان لی و هرده گرن. هیشتا هر شوکرانه ناکن. **﴿وَلَمْ فِيهَا مَنْفَعٌ﴾** واته: هر ل و مه پومالاتانه سود له خوری و مسوی توکه که ای و هرده گرن بې پیویستی ناو مال و زور شتی تر هه تا ماوه یه ک **﴿وَمَسَارِبٌ﴾** واته: سود له شیره که یان و هه تا له مینی و شتره کانیش و هرده گرن بې خواردن و هو چاره سه ری نه خوشی، **﴿أَفَلَا**

^۱ الطبری (۵۵۰/۲۰).

^۲ الطبری (۵۵۰/۲۰).

پیشگوون همراه با این مقاله می‌باشد که در آن مورد بررسی و تحلیل مفهومی مفهوم پیشگوون در سیاست خارجی ایران می‌شود.

وَأَنْهَدُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَيْهِمْ لَعْنَاهُمْ يُصَرُّونَ ﴿٦٥﴾ لَا يُسْتَطِعُونَ تَصْرِّهِمْ وَهُمْ هُمْ جُنُدٌ مُّخْسِرُونَ فَلَا

﴿٦﴾ يَخْرُنَكُمْ فَوْلَهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسْرِونَ وَمَا يُعْلَمُونَ

خوداگانی پتیه رستان ناتوانن یه هانای پتیه رستانه وه بین

خوای مهمن ده فرموده است: «وَأَنْجَدُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهًا لَعَلَّهُمْ يُنَصِّرُونَ»^۱ واته: غهی خودا شنگه لیکی تریان په رست، به لکو به هانایانه وه بین. خوای گوره په دی نه و بتپه رستانه ده داته وه که غهی خودا شتی ترد په رستن و ده یکنه شهریکی خودا. به تمای نه وهن که به هانایانه وه بین و بزیویان بدنه و نزیکیان بخنه وه له خوداوه، خوای گوره یش فرموده است: «لَا يَسْتَطِعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَمْ جُنَاحْضُرُونَ»^۲ واته: ناشتوان به هانایانه وه بین، به لام نه مان له خزمه تیاندان، بتو پیشمه رگهی نامادهن. واته: نه و که سانه ناتوانن بین به هاوای نهوانه وه که ده یانپه رستن. وه نزد له وه لاواننبو بی ده سه لات و زه بونتن. به لکو نهوانه ناتوانن به هانای خوشیانه وه بین. سیتر چون ده توانن زیان به که س بگه یعن یان سودمهندی بکن. چونکه نهوانه بی گیان نه ده بیسن و نه ناوه زیشیان ههی. وه ده فرموده است: «وَهُمْ لَمْ جُنَاحْضُرُونَ»^۳ واته: له پیشی لیپرسینه وهدا له لایاندا نامادهن.^۴ واته: هه مهود نه و که سانه که نهوانه بکن په رستووه ده هینترین و کرده کرته وه و ناماده ده کرت له لای بته کاندا. چونکه نهوه ده بیته ههی زیاتر دل گران بونو به لکهی تهواو له سه ریان. قه تاده ده لیت: «لَا يَسْتَطِعُونَ نَصْرَهُمْ»^۵ واته: نهوانه که ده یانپه رستن، ناتوانن به هانایانه وه بین. «وَهُمْ لَمْ جُنَاحْضُرُونَ»^۶ بتپه رستان نزد توووه و دلگران ده بن که له دنیا نهوانه یان په رستووه که چی ناتوانن چاکه یه کیان له گهان بکن و خراپه یه کیان لی لادهن. چونکه نهوانه بتنو بی «هست و ناوه نن». حسه نه بسربیش هه راوی و توووه. قسیه کی جوانه، نیبنو جه ریزیش هه مان پای هه لبڑاردووه (رهمه مهتمی خوای لی بیت).

دەفرمۇرىت: «وھەم ئەم جىندەخپۇرۇن» واتە: لە پۇنى لېپرسىيەنە دە لایاندا ناماڭدەن، وادى: مەممۇت
ئەو كەسانە كە ئەو بىتابە يان پەرسىتووھە دەھىتىزىن و كۆدەكىرىتىن وە ئاماڭدە دەكىرت لە لاي بىتكاندا.
چۈنكە ئەمە دەبىتە مۆى زىاتىر دەن گىران بۇون و بەلكەي تەواو لە سەريان، قەتاادە دەلىت: «لَا
يَسْتَطِيعُونَ تَصْرُّهُمْ» واتە: ئەوانەي كە دەيانپەرسىن، ناتوانىن بە هانايىانەو بىتىن. «وَهُمْ لَمْ جُنْدُ
خَضْرُونَ» بىتپەرسىستان زىد تۈرپە دەكىران دەبىن كە لە دەنیا ئەوانە يان پەرسىتووھە كەچى ناتوانىن
چاكىيەكىان لەكەن و خارپاپىيەكىان لى لادەن. چۈنكە ئەوانە بىتىن و بى «ھەستو ئاۋەنن،
حەسەنى بەسەرىش ھەر راى وتسۇوھە قىسىيەكى جوانە، ئىپپىنۇ جەرىرىش ھەمان پاى ھەلبىزاردۇوھە
(رەحمەتى خوابى لى بىت).

خوای مهند ده فرموده است: «فَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمْ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلَمُونَ» و تاریان دلنه نگت نه کات، هر شتیک بشارنه و هر شتیک بیدرکتین نیمه لیبان ناگادرین. خوای گهوره ده فرموده است: «فَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ» و اته: دلگران مه به که بپوات پس ناکه ن و خودا ناناسن. «إِنَّا نَعْلَمْ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلَمُونَ» و اته: هرچی ده کن نیمه ناگامان لیبانه بهم زیوانه همیان لی دهستینین و به رخربیان له گهل ده کین له سر نه و ناو و ناتورانه که نه بخشته شوین تو له و پیژده ده که هرچی له دنیادا کردیویانه لیمان بذ نایت و گوره و بچوک به نه زش یان بس نه زش به لکو هممو نه و کدارانه کردیویانه نیشانیان ده دریت. زیو کردیویانه یان دره نگ.

«أَوْلَئِرَ الْأَنْسَنُ أَنَّا حَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ حَصِيدٌ مُبْيَنٌ» (۷۶) وَصَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَسَيِّدَ حَلَقَةَ، قَالَ مَنْ يُنْهِي الْعِظَمَ وَهِيَ رَبِيعَةُ (۷۷) قُلْ يُمْسِيْهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوْلَ مَرَّةً وَهُوَ كُلُّ خَلْقٍ عَلِيهِ (۷۸) الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا آتَشْ مِنْهُ تُوقَدُونَ (۷۹)

نکولی کردنی زیندو و بیونه و پاش مردن و وله امدا نه و هیان

خوای مهند ده فرموده است: «أَوْلَئِرَ الْأَنْسَنُ أَنَّا حَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ حَصِيدٌ مُبْيَنٌ» و اته: مردže چلن هینده نازانیت، که نیمه له تترکیمان نافراندووه، که چی نیستا دوژمنیکی ناشکایه. موجاهیدو عیکرمه و عربوی کوبی زوبه بیو سودی و قه تاده ده لین: نوبه‌ی کوبی خله‌ف (له عنتمی خوای لی بیت) هات بز لای پیغمه بری خودا (علیه السلام) نیسکیکی بزیو به دهستیوه بزو به دهستی ده بیولی و وردی ده کرد فریضی ده داو بلاؤه بیووه و به ده مه اووه ده کوته سر زهی ده بیوت: نهی موحه مهد نایا و دهزانی خودا نه م نیسکه بزیو زیندو و ده کاته وه؟ پیغمه بر (علیه السلام) فرمومی: (به لئی خوای گهوره ده تمرینیت و پاشان زیندووت ده کاته وه و پاشان ده تختانه ناو ناگ). پاشان نه نایه تانه کی کرتایی سوده تی (یس) هاتووه ته خواره وه که ده فرموده است: «أَوْلَئِرَ الْأَنْسَنُ أَنَّا حَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ» و اته کرتایی نایه ته کان.^۱ نیبنو نه بی حاتم پیوایتی کردیووه له نیبنو عه باسه وه (په زای خوایان لی بیت) ده لینت: عاسی کوبی واائل له به ته نیسکیکی هلکرت و به دهست وردی کرد و لی، پاشان و تی به پیغمه بری خودا (علیه السلام): نایا خودا نه م نیسکه زیندو و ده کاته وه پاش نه وهی وای لی دینت که ده بیینم؟ پیغمه بری خودا (علیه السلام) فرمومی: (به لئی خودا ده تمرینیت و پاشان زیندووت ده کاته وه و

پاشانیش ده تخته ناو جهه نام). جا نهانی: پاشان نم نایه تانه کوتایی (یس) هاته خواره وه، نینبو
جریریش نمه می پیوایت کرد وه له سعیدی کوبی جویه بره وه.^۱ نم نایه تانه له سر نوبه بی کوبی
سلول یان عاصی کوبی وائل هاتبیته خواره وه گشتگیره وه وک یاه که. همو کستیک ده گرتیه وه که
باوه پی به زیندو بیونه وه نیه. نه لیف و لامکه (الف واللام) بز جنسه لم نایه ته دا که ده فرمومیت:
 «أَوْلَدَ يَرِ آَنِسَنْ أَنَا حَلَقَتَهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ»^۲ واته: نایا نه وانه که باوه پیان به
زیندو بیونه وه نیه. نایا دروست بیونیان به لکه نیه له سر زیندو بیونه وه یان باوه پی پی ناکان. که
خواه مهمن له تنزیکیک ناوی بینلیکراو بی نه رزش وه دی هیناون. وک خواه گاوره له چند نایه تیکی
تردا فرمومیتی: «أَنَّا نَخْلَقُكُمْ مِنْ مَوَهِينَ فَجَعَلْنَاهُ فِي فَرَارِ مَكَبِينَ إِلَى قَدْرِ مَعْلُومٍ»^۳ واته: نایا
نیوه مان دروست نه کرد وه له ناویکی بی نز؟، نینجا خستمانه جینکایه کی پته وه وه، تا ماوه یه کی
دیاری کراو. وه ده فرمومیت: «أَنَا حَلَقَتَا آَنِسَنَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٌ بَتَّكِيهٌ»^۴ واته: به راستی نیمه
ناده میزادمان دروست کرد له دلوقتیک ناوی تیکه لگلن توخم تا تاقی بکه ینه وه. واته: له تنزیکیکی
نایه که تاقی ده که ینه وه. نه و خودایه که مرغی دروست کرد وه له تنزکه ناویکی لاوان، نایا
ناتوانیت جاریکی تر دروستی بکاته و پاش مردن. وک نیمامی نه محمد پیوایته کی کرد وه له
موسنه ده کیدا له بوسری کوبی جه حاشه وه ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) پیزیک تفی کرده ناو
له پیوه و پهنجی پیا دهنا. پاشان پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومیتی نه
نه وه نادم چون له ده ستم قوتار ده بی و ده ردجه که من تقم وه دی هیناوه له وینه نه مه
کاتیک پیکوبیکم کردی به جلویه رکوه که رایت. وه چاره نووسیشت هر له ناو زه مینه و له ناو ده جی،
هر کوت کرد وه و خیرت لی نه کرد وه، تا کیانت گیشه شاده مارت ونت: خیریت ده کم. ناخن
نیسته کاتی خیر کردنه؟،^۵ نینبو ماجهش پیوایته کرد وه. بزیه خواه گهوره فرمومیتی:
 «وَصَرَبَ لَنَا مَنَّا لَوْ نَسِيَ حَلَقَهُ قَالَ مَنْ يُحْكِي الْعِظَمَ وَهِيَ رَمِيدٌ»^۶ واته: نه و نعمونه بی کی بو تیمه
هینایه وه و نافراندنی خزی له بیر کرد، ده لیت نیسک له پاش پوان، کی زیندو ده کاته وه؟ واته: نه و
خودا خاوه ن ده سه لاته مهمنه که ناسمانه کان و زه مینی وه دی هیناوه، به دوروی ده زانن که نه و

^۱ الطبری (۲۰/۵۵۴).^۲ المرسلات (۲۰-۲۲).^۳ الانسان (۲).^۴ احمد (۴/۲۱۰)، نه لیبانی ده لیت نم فرموموده بی س صحیحه.^۵ ابن ماجه (۲/۹۰۳)، نه لیبانی ده لیت نم فرموموده بی س صحیحه.

نیسکه پواوه (پذاره) زیندو بکاته وه جاریکی تر. به ته اوی خوی له بیر کردوه که خودا له نه بیرون هینتاویه‌تی و خودا خوی چاکتر ناگاداری نهوانده‌یه که باوه پر ناکه‌ن و نینکاری ده‌کنه و به دوری ده‌زانن.

بزیه ده‌فه رمومیت: **(هُقْلَ يَخْيِّبَا الَّذِي أَشَّاهَهَا أَوَّلَ مَرَّةً وَهُوَ يُكَلِّ خَلْقَ عَلِيِّهِ)** واته: بلی: که سیک

یه که مجار دروستی کردون، نه زیندو بیوان ده‌کاته وه، بتوهه مو دروستکردنیک خوی زانایه. واته:

ناگاداری نه و نیسکانه‌یه له هه مو تاوجه کانی سه ره مینداو له هر شوینیکدا بیت. بتوه کویه و به کویندا په‌رش و بلاویووه ته‌وه. نیمامی نه حمید پیوایه‌تی کردوه له پیعیه‌وه ده‌لتیت: عوچه‌ی کوپی

عه مر و تی به حوزه‌یه (ره‌زای خوابیان لی بیت): ناخو شتیکمان بیواس ناکه‌ی له وهی که له پیغه‌مه‌ری

خودات (له) بیستووه؟ واتی: گوییبیستی پیغه‌مه‌ر (له) بیوم ده‌فه رمو: (پیاویک مردن یه‌خه) کرت، کاتیک بیهیا بیوه له زیان و مسیه‌تی کرد بتوه که س و کاری و واتی: کاتیک مردم داریکی نندو و شکم

له سه ره کوبکه‌نوه. پاشان ناگری تی به‌ردنه هه تا گوشت‌که‌م ده خوات و نیسکه‌که‌م به ته اوی

ده سوتیت، جا هه‌لیگن و بیهابن، پاشان فهی بدهنه ناو ده‌ریا. نه‌وانیش وايانکرد. خوای گوره لای

خوی کزی کرده‌وه و پاشان پیی فه رمو: بچی نه‌وه‌ت کرد؟ واتی: له ترسی تز؟ له بره نه وه خوای

گوره‌ش لی خوش بیوه! عوچه‌ی کوپی عه مر ده‌لتیت: منیش گوییم له پیغه‌مه‌ر بیوه (له) نه‌مه‌ی

فرموو (نه) کابرایه گوپی خه لکی هه‌لته‌دایه‌وه)! و له هه‌ردو سه‌حیجه‌که‌دا هاتووه به چهند

ده‌سته واژه‌یت. یه‌کیک له ده‌سته واژانه نه‌وه‌یه کابرایه‌رمان به کوپه‌کانی ده‌کات که بیستین و

پاشان بیهابن و ودی بکن پاشان نیوه‌ی بوه‌شیتن به وشکانیدا نیوه‌که‌ی تری بکنه ده‌ریا له پذیتکی

ره‌شه‌بادا، نه‌وانیش وايان کرد خوای مه‌زن فه‌رمانی دا به ده‌ریا، هه‌رچی تیابوو کزی کرده‌وه،

فرمانیشیدا به وشکانی هه‌رجی تیابوو کزی کرده‌وه، پاشان فه‌رمومی پیی: په‌یدا ببه، بیوه پیاویک

وه‌ستا به پیوه، خوای گوره پیی فه‌رمومو: چی وای له تز کرد، که نه‌وه‌ت به‌سه ره خوت هینا؟ واتی:

ترساندن له تز خوت چاکتر ده‌زانی. له ناوی نه داو نه‌یمراند هه تا لی خوش بیوه. خوای مه‌زن

ده‌فه رمومیت: **(الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ السَّجَرِ أَلْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْشَرْتُهُنَّهُ تُوقَدُونَ)** نه و که سیکه له

داری سوز ناگری بتوه په‌یدا کردون، نیوه‌ش هر له وه ناگر ده‌کنه‌وه. واته: نه و خودایه‌ی که نه

داره‌ی له نه‌وه‌له‌وه له ناو دروست کردوه هه تا سه‌زو جوان بیوه و به‌ره‌مه پیگه‌یوه، پاشان وای

لئکردووه که بیوه به داریکی وشکو ناگری پیه له‌لکیرساوه. هر به هه‌مان شیوه هه‌رجی مه‌یلی لی

بیت ده‌یکات. توانای هه‌یه به‌سه ره‌امو شتیکداو هنیچ شتیک پیی لی ناگریت. قه‌تاده ده‌لتیت: نه و

^۱ احمد (۳۹۵/۰)، فارموده‌یده‌کی سه‌حیجه.

^۲ فتح الباری (۵۹۴/۶)، مسلم (۴/۲۱۱).

که سهی نهم ناگرهی لهم داره ده رهیانا. تواناشی همیه که زیندووی بکاته وه. و تراوه: مهیه است پیشی داری مرخ و عفواره که له ناو زه وی حیجاذ ده پویت. که هار که سیک بیت بیه ویت ناگر بکاته وه و چهارخی پی نه بیت دوو شویی سوزی لی ده کاته وه و ده یاندات لی یاه، ناگریان لی پهیدا ده بیت. هار وه ک چرخ وایه. نمه پیوایت کراوه له ثیبینو عه باسه وه (په زای خوابیان لی بیت) له پهندی پیشیناندا هاتووه: نه لی: (لکل شجر نار و استعدج المرض و العفان)، و اته: هه موو داریک ناگری همیه به لام مرخ و عه ففای ناویانگکان ده رکردووه. دانیکان و توبویان: له هه موو داریکدا ناگر همیه تهنجا دارستان نه بیت.

٤١) أَوْنَسُ الدِّيَنِ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِعَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِنْهُمْ بَلْ وَهُوَ الْفَالِقُ الْعَلِيمُ

أَمْرٌ، إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ^{٤٧} فَسُبْحَانَ الَّذِي يَدْعُو، مَلَكُوتُكُلٍّ شَفِيعٌ وَالْيَارِ

شِجَاعُونَ

خوای مَنْ دَهْ دَفَهْ رِمُوُوتِ: ﴿أَوْلَئِسَ اللَّهُ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ يَقْدِيرُ عَلَىٰ أَنْ يَعْلَمَ مَا تَحْمِلُ بَلْ
وَهُوَ أَعْلَمُ الْعَلِيُّمُ﴾ وَاتَّه: تَاهُ كَسِيكَ توانَىٰ هَبَتْ نَمْ ناسِمَانَوْ زَهْمِينَهِ دَاهِيَنَابِيتْ، توانَىٰ
نَيِّهِ وَيَنِيَانَ درُوستْ بَكَاتَهِ وَهِ بَلَىٰ لَهْ وزَهِيدَا هَهِيَ وَهَدِيهِيَتِي فَرَهِ زَاتَا هَهِرِ خَزِيبَتِي. خَواِي كَهُورَهِ
بَاسِي توانَىٰ خَوِي دَهِكَاتْ وَنَاكَادَارِمانَ دَهِكَاتْ كَهِ چَهَنَهِ خَاوَهِنَ دَهِسَهَلَاتِهِ، نَمْ حَوَتْ نَاسِمَانَهِيِّ
درُوستْ كَرِدوُوهِ كَهِ پَرَهِ لَهِ ئَسْتِيَرِهِيِّ كَهِ پَرَكُو وَهَسْتَاَوَ لَهِ كَهَلَ حَوَتْ زَهْمِينَ كَهِ پَيِّكَ هَاتُورَهِ لَهِ كَهِ ثُرَوَ
كَيِّو خَوَلَوَ لَمَوْ دَهِرِيَاوِ بِيَابَانِي چَلَلَ وَچَهَنَدِينَ شَتِي تَريشَ كَهِ ئَهْمَانَهِ هَمُورِي پَتِينِيشَانَدَهِ روَبَلَكَنَ
لَهِ سَهِرِ زَينِدَوَبِيَونَهِ لَاشَهِ كانَ. وَهَكَ خَواِي كَهُورَهِ لَهِ ئَاهِيَتَهِ دَهْ دَفَهْ رِمُوُوتِ: ﴿لَخَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ أَكْثَرَ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ﴾ وَاتَّه: بِهِ پَاستِي بَهِ دِيهِيَنَانِي نَاسِمَانَهِ كانَ وَزَهْوِيِّ كَهُورَهِ تَرَهِ لَهِ
بَهِ دِيهِيَنَانِي خَهَلَكِي. وَهَ لَيِّرَهِ شَدا دَهْ دَفَهْ رِمُوُوتِ: ﴿أَوْلَئِسَ اللَّهُ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ يَقْدِيرُ عَلَىٰ أَنْ
يَعْلَمَ مَا تَحْمِلُهُمْ﴾ وَاتَّه: دَهْ تَوانَيَتْ وَيَنِيَانَ درُوستْ بَكَاتَهِ وَهَكَ چَقَنَ لَهِ هَهُولَ جَارَهُوهِ درُوستِي
لَهِ سَهِرِ زَينِدَوَبِيَونَهِ لَاشَهِ كانَ. وَهَ لَيِّرَهِ شَدا دَهْ دَفَهْ رِمُوُوتِ: ﴿أَكَانَتْ سَمَاءُ اللَّهِ
كَوْنَانَهُ مَلَائِكَةٌ مُّلَائِكَةٌ لَّهُمْ مَا شَاءُوا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
لَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ﴾

وَالَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعِنْ بِخَلْقِهِنَّ يُغَدِّرْ عَلَىٰ أَنْ يَعْتَصِيَ الْمُؤْمِنُ بَلْ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَوِيرٌ^{۱۰})
واته: نایا نهانه بیان زانیوه به پاستی نه و خودایه‌ی ناسعانه کان و زه‌ی دروست کردوه و له
درستک دنبدا ناته و از دهسته باجه نهبووه به توانایه مردوانیش زیندرو بکاته به لئی بیگرمان خوا

الغافد (٥٧).

الاختلاف (٣٣).

به سه مرموٹ شتیکا به توانایه. وہ لیرہ شد ادھ فرمومیت: ﴿أَنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ واته: هر کاتیک هر شتیکی بویت پهیدا ببیت، به فرمان پیش دلیل: ببے هر دهستبه جی پهیدا دهبت. واته: هر کاتیک خوای گوره فرمان برات به شتیک یه ک جار فرمانی پیندہ کات و پیویست به دووباره کردنوه ناکات دهستبه جی پهیدا دهبت.

إِذَا مَا أَرَادَ اللَّهُ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ قَوْلَةً فِيكُونُ

نیامی نه حمد پیوایه تی کردیووه له نهبو زه پرهو (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومی: (خوای گوره ده فرمومیت: نهی بندہ کانم! هرموموتان تاوانکارن مه گین که سیک خوم بی پاریز نمود لاید م داوای لیبوردم لی بکن لیتان خوش ده بم، هرموموتان هژارن مه گین که سیک خوم ده ولمندی بکم. من به خشندهی به دهسته لاتی پهیدا که رم، هر شتیکم ویسته یکم، به قسمی یک شت نه به خشم و به قسمی یکیش سزا نه نیم، که شتیکم ویست هرنو ونده پیش دلیم ببے، دهستبه جی پهیدا دهبت.^۱ پاشان خوای مانن ده فرمومیت: ﴿فَسُبْحَنَ الَّذِي يَبْدِئُ مَلَكُوتَ كُلِّ شَيْءٍ وَّ

وَالَّذِي تُرْجِعُهُنَّ﴾ پاکی و بی عهیبی بوز که سیک که هرمومو شت له ژیر فرمانی نهودایه و هر بتو لای نه و ده گه پر ترینه و. واته: پاکی و بی عهیبی هر بتو خودای گوره که هرمومو شت له ژیر فرمان و دهسته لاتی نهودایه له ناسعنه کان و زه مینداو هرمومو فرمانیک ده گه پر تاره بتو لای نه، دروست کردن و برپارдан به دهستی نه وه و بندہ کانی له پریزی قیامه تدا دینه وه لای. هر کس و به کرده وهی خوی مامه اللهی له گهل ده کات. خودایه کی عادیل و خاوهن به هر و به خشنده یه. ﴿فَسُبْحَنَ الَّذِي يَبْدِئُ مَلَكُوتَ كُلِّ شَيْءٍ﴾ نه م نایته و هک نه نایته وا یه: ﴿تَبَرَّكَ الَّذِي يَبْدِئُ الْمُلْكَ﴾ واته: گورهی نه و زاتی که هرجی دهسته لاتو پاشایی همیه به دهستی نه وه. وتهی (الملک) و (المملکت) یه ک مانا یان همیه و هک (رحمة)، (رحموت)، (رحمۃ)، (رحموت)، (جبن)، (جبوت). همندی که س دلین ﴿الْمُلْكُ﴾ مه بہست پیش عالمه می جهسته یه و (ملکوت) یش عالمه نه رواحه، پای یه کم راسته و کومالی زانایانی ته فسیرو کسانی توش پایان لسربیه تی. نیامی نه حمد پیوایه تی کردیووه له حوزه یه کی کوپی یه مانه وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: شه ویک له گهل پیغامبری خودا (علیه السلام) هل سام حاوته دریزه کی خویند (مه بہست حوت سوره تی نوہ لی قوریان) له حوت پکاتدا، کاتیک پیغامبر (علیه السلام) سه ری بہ رزکرده وه له رکو عدا فرمومی: (سمع الله لمن حمده)، پاشان فرمومی: (الحمد لله ذي

^۱ احمد (۵/۱۵)، له تفاسیری سوره تی (الانفال) دا پله که کی دیاری کراوه.

^۲ احمد (۵/۳۹۶).

الملکوت والجبور والکبریاء والعظمة) رکوعه کانی وهک و هستانه کانی وابوو، سوژه کانیشی وهک رهکوعه کانی وابوو، پاشان لی بسویه وه وخت ببو هردوو پام بشکیت.^۱ ثبو داودیش پیوایه تی کردووه له عهوفی کوبی مالکی نه شجه عیوه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: شه ویک له گه ل پیغامبری خودا هلسام (واته بـ شـهـ وـنـوـیـنـ) هـلـسـاـ سـوـرهـتـیـ (البـقـرـةـ) خـوـیـنـدـ تـیـنـهـ دـهـ پـیـ بهـ لـایـ تـایـهـ تـیـکـیـ بهـ زـمـیـداـ (آلـ الرـحـمـةـ) مـهـکـینـ نـهـ وـهـسـتـاـ دـاـوـایـ بـهـ زـمـیـ دـهـ کـرـدـ. وـهـ تـیـنـهـ دـهـ پـیـ بهـ لـایـ تـایـهـ تـیـکـیـ عـهـزـابـدـاـ مـهـکـینـ پـهـنـایـ دـهـ گـرـتـ بـهـ خـواـ،ـ نـهـلـیـ:ـ پـاـشـانـ پـهـ کـوـعـیـ دـهـ بـرـدـ بـهـ نـهـنـدـازـهـیـ وـهـسـتـانـهـ کـهـیـ لـهـ رـهـعـوـعـهـ کـیدـاـ دـهـیـفـرمـوـ:ـ (سـبـحـانـ ذـيـ الـجـبـوـرـ وـالـمـلـکـوـتـ وـالـکـبـرـیـاءـ وـالـعـظـمـةـ)ـ پـاـشـانـ سـوـژـهـیـشـیـ دـهـ بـرـدـ بـهـ نـهـنـدـازـهـیـ وـهـسـتـانـهـ کـهـیـ دـهـمـایـوـهـ،ـ پـاـشـانـ لـهـ سـوـژـهـکـیدـاـ هـمـروـهـکـوـ نـهـوـهـیـ دـهـوـتـ.ـ پـاـشـانـ هـلـسـاـوـ (آلـ عـمـرـانـ)ـیـ خـوـیـنـدـ،ـ پـاـشـانـ سـوـرهـتـ سـوـرهـتـ دـهـیـخـوـیـنـدـ.ـ تـیرـمـیـزـیـ پـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـوـهـ لـهـ کـتـبـیـ (الـشـمـائـلـ)ـ دـاـ نـهـسـائـیـشـ پـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـوـهـ.^۲

نه فسیری سوره تی (الصفات)

له مه ککه دا هاتووه ته خوارمه وه

ریزی سوره تی (الصفات)

نه سانی پیوایه تی کردووه له عبدوللای کوبی عمده وه (په زای خوایان لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا فرمانی پی ده کردنی به ناسانکاری و پیشنویی بـلـ دـهـ کـرـدـنـ بـهـ (الـصـافـاتـ)ـ وـاتـهـ خـوـیـنـدـنـیـ سـوـرهـتـ (الـصـافـاتـ).ـ تـهـنـاـ نـهـسـانـیـ پـیـوـایـهـتـیـ کـرـدـوـوـهـ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿وَالصَّفَّتُ صَفَا﴾ ۱ ﴿فَالْتَّرَجَّرَتْ زَجَرا﴾ ۲ ﴿فَأَتَتَكَ دُكْرَا﴾ ۳ ﴿إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَمَدْ﴾ ۴ ﴿رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ ۵
وَمَا يَنْهَمُّ وَرَبُّ الْمَشْرِقِ ۶

شایه تیدانی فریشته کان به ته نهایی خودا

خوای مدنن دهه رموویت: ﴿وَالصَّفَّتُ صَفَا﴾ واته: سویتند بهوانهی بـلـ پـیـزـیـهـستـنـ لـهـ لـایـ یـهـ کـترـ پـادـهـوـهـستـنـ.ـ لـهـ عـبـدـوـلـلـایـ کـوبـیـ مـسـعـودـهـ وـهـ (پـهـ زـایـ خـواـیـ لـیـ بـیـتـ)ـ دـهـ لـیـتـ: ﴿وَالصَّفَّتُ صَفَا﴾ وـاتـهـ

^۱ الملك (۱).

^۲ ابو داود (۱/۵۴۴)، فرموده بـهـ کـیـ سـهـ حـیـحـهـ.

^۳ شماں للترمذی (۱۶۴)، النـسـائـیـ (۲/۲۲۳)، فـرمـودـهـ بـهـ کـیـ سـهـ حـیـحـهـ.

^۴ النـسـائـیـ (۲/۹۵)، فـرمـودـهـ بـهـ کـیـ سـهـ حـیـحـهـ.

فريشته‌كان. ثوانه‌ي به پيز را ده و هستن له تانيشت يه كتری. **﴿فَالْتَّبِرَتْ زَحْراً﴾** واته: سويند بهوانه له ناره‌وا پيش ده گرن. واته: فريشته‌كان. **﴿فَالْتَّلَيْكَتْ ذَكْرًا﴾** واته: سويند بهوانه قورشان ده خوينن. واته: فريشته‌كان. **قَهْتَادِه دَهْ لَيْتِ**: فريشته‌كان چهندين پيزن له ناسماندا.^۱ موسليم پيوایه‌تی کردوه له حوزه‌ي فدوه (په‌زای خواي لی بيت) ده ليت: پيغامبری خودا(صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودي: (پيزمان له سر خلکي به سی شتة: پيزه‌كافنان و دك پيزن فريشته‌كانه و زهمين هه مووي کراوه به مزگه‌وت بقمان و خوله‌کشي پاک‌کره‌وه به بقمان و هختنگ ثاومان دهست نه‌که‌وينت).^۲ ديسان موسليم پيوایه‌تی کردوه. ثبو داود ننسائي و نيبنو ماجاش پيوایه‌تيان کردوه له جابيری کوبپ سه‌موده (په‌زای خواي لی بيت) ده ليت: پيغامبری خودا(صلی الله علیه و آله و سلم) فرموده‌تی: ثايا پيز نابه‌ستن و دك نه و فريشتانه‌ي پيز ده‌بستن له لاي په‌روه‌رددگاريان؟ وتمان: فريشته‌كان چون پيز ده‌بستن له لاي په‌روه‌رددگاريان؟^۳ پيغامبری خودا(صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودي: (پيزه‌کانی پيشوه ته‌وا ده‌گهن و پال نه‌دهن به يه‌که‌وه له پيزدا).^۴ سودي و کسانی تريش ده‌لین: مانای نه مایته **﴿فَالْتَّبِرَتْ زَحْراً﴾** واته: نه و فريشتانه‌ي که ههور ده‌رده‌گهن **﴿فَالْتَّلَيْكَتْ ذَكْرًا﴾** سودي ده‌ليت: نه و فريشتانه‌ي کتيبة‌كان و قورشان ده‌هينن له لاي‌هن خوداه بقناهه‌ميرزاد.

په‌رستاواي راست ههور خودايه

خواي مازن ده‌فرموده‌تی: **﴿هُنَّ إِلَهُكُمْ لَوْجِدُ﴾** واته: خواي نئوه ههريه‌که. **﴿رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَرِّقِ﴾** واته: په‌روه‌رددگاري ناسمانه‌كان و زهمينه و هرچس لعنوياندا هه‌ي و په‌روه‌ريتني پذنه‌هه‌لاتانيشه. خواي که‌وره ده‌فرموده‌تی: **﴿هُنَّ إِلَهُكُمْ لَوْجِدُ﴾** **﴾رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾** يانی: سويند بهوانه خواي نئوه ههريه‌کي. که په‌روه‌ريتني ناسمانه‌كان و زهمينه. **﴿وَمَا بَيْنَهُمَا﴾** واته: نه‌انه‌ش له نيوانياندا هه‌ي **﴾وَرَبُّ الْمَشَرِّقِ﴾** واته: هه رنه‌وه خاوه‌نى ده‌سه‌لات و کاريه‌ده‌ست و وه‌ديهينه‌رو پامهينه‌ری هه‌مو نه‌ستيره‌كان به نه‌ستيره‌ي که‌پذک و وه‌ستاووه که له پذنه‌هه‌لاتوه ده‌رده‌گهون و له پذنه‌تاواه ثاوا ده‌بن. ليزه‌دا به باسى پذنه‌لات وانى له باسى پذنه‌تاوا هينباوه. چونکه

^۱ الطبری (۷/۲۱).

^۲ القرطبي (۶۲/۶۱/۱۵).

^۳ مسلم (۳۷۱/۱).

^۴ مسلم (۲۲۲/۱)، ابو داود (۱/۴۳۱)، النسائي (۲/۹۲)، ابو داود (۳۱۷/۱).

بِالْكَهْنَوْتِ بِهِ هَاتِنِي پُرْذَمَه لَاتِ پُرْذَنَاوَا بِهِ دَوَايِدا دَيْتِ. وَهَكَ لَهْ چَهْنَدْ شُوئِنِي تَرِدا لَهْ قُورِنَانِدا خَوَايِ
گَهْرَه بِهِ دَوَايِ يَهِكَدَا هِيتِنَارِنِي وَدَهْفَرِمُووِيَتِ: ﴿فَلَا أَقِيمُ بَرِيَّةَ الْشَّرِقِ وَالْغَربِ إِنَّا لَقَدْرُونَ﴾^۱ وَاتِ: جَا سُوِيَند
بِهِ پَرِهِرِدِكَارِي پُرْذَمَه لَاتِكَانِ وَپُرْذَنَاوَاكَانِ بِيَكِومَانِ نِيَمَه بِهِ دَهْسَه لَاتِينِ. وَهَ دَهْفَرِمُووِيَتِ: ﴿هَرِبُّ
الْمُشْرِقَيْنَ وَرِبُّ الْمُغْرِبَيْنَ﴾^۲ وَاتِ: هَرِدوُ شُوئِنِي پُرْذَمَه لَاتِ وَپُرْذَنَاوَايِ پَاهِيتَنَارِه كَزِستانِ وَهَاوِينِ بَزِ
خَرِدِوْمَانِکِ.

﴿إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَافِكِ ﴿١﴾ وَجَنَاحَاتِ مِنْ كُلِّ شَيْطَنٍ مَّا يُرِي ﴿٢﴾ لَا يَسْتَعْوَنَ إِلَى الْأَنْلَاءِ الْأَعْظَمِ
وَيَقْدَفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ﴿٣﴾ دُحُورًا وَلَمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴿٤﴾ إِلَّا مَنْ حَطَّفَ أَنْفَلَفَةً فَأَتَبَعَهُ شَهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿٥﴾^۳
پَازِانِدَهُوهِي نَاسِمَانِ وَپَارَاسْتَنِي لَهْ لَایِنِ خَواوهِ

خَوَايِ گَهْرَه دَهْفَرِمُووِيَتِ: ﴿إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَافِكِ﴾ وَاتِ: نَاسِمَانِ نَزِيَكِمانِ بَه
نَهْسِتِيرَانِ پَازِانِدَهُوهِ. خَوَايِ مَهْنِنِ باسِي نَهْوَهِمَانِ بَزِ دَهْكَاتِ کَهْ خَوِي نَاسِمَانِي دَنِيَايِ پَازِانِدَهُوهِتَوَهِ بَزِ
نَهْ وَخَلَكَهِي سَهْرَ زَهْمِينِ بَهِ نَهْسِتِيرَهِ بَزِ نَهْوَهِي سَهْيرَ بَكِهِنِ وَلَيِسِ وَرِدِ بَيْنَهِ وَهِيَ زِينَةِ الْكَوَافِكِ^۴ بَه
نِيزَافِهِ وَبَهْدِلِيشِ (بِالإِضَافَةِ وَالْبَدْل) خَوِيَنَراوهِتَوَهِ هَرِدوُوكِيانِ يَهِكَ مَانِيَايَانِ هَهِيَهِ. نَهْسِتِيرَهِ کَهْرِوكِو
وَهَسِتاوهِکَانِ نَاسِمَانِ بَوْنَانِکِ دَهْکَهْنَوَهِ بَزِ خَلَكَهِ سَهْرَ زَهْمِينِ وَهَكَ خَوَايِ گَهْرَه فَرِمُووِيَتِ: ﴿وَلَقَدْ
زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْدِيقٍ وَجَعَلْنَاهَا رَجُومًا لِلشَّيْطَانِينَ وَاعْتَدَنَا لَهُمْ عَذَابَ الْسَّعِيرِ﴾^۵ وَاتِ: سُوِيَندِ بَيْتِ بِيَكِومَانِ
نَاسِمَانِ دَنِيَايَانِ پَازِانِدَهُوهِتَوَهِ بَهِ چَرَای نَزَدِ (يِ نَهْسِتِيرَهِ) وَهِيَپَاوَمَانِ بَهِ پَهْجمِي شَهِيتَانِهِ کَانِ و
نَامَادِهِمَانِ کَرِدوُهِ بَزِ نَهْوانِ (لهِ قِيَامَه تَنِدا) سَزَايِ تَاگَرِي هَلْكِيرِسَاوِ. وَهَ دَهْفَرِمُووِيَتِ: ﴿وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي
السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَاهَا لِلنَّظَارِينَ ﴿٦﴾ وَحَفَظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانِ رَجِيمٍ ﴿٧﴾ إِلَّا مَنْ أَسْرَقَ السَّمَعَ فَأَبْعَثَهُ
شَهَابٌ مُّبِينٌ^۶﴾ وَاتِ: سُوِيَندِ بَهِ خَوَا بِيَكِومَانِ نِيَمَه دَرُوسِتِمَانِ کَرِدوُهِ چَهْنَدْ بُورِجِيَكِ لَهِ نَاسِمَانِدا نَهْوِ
(نَاسِمَانِ) مَانِ پَازِانِدَهُوهِتَوَهِ بَزِ سَهْرِنَجَدِهِرَانِ، وَهِيَ (نَاسِمَانِ) مَانِ پَارَاسْتَوَهِ لَهِ هَمُموُ شَهِيتَانِيَکِي
دَهْرِکَراوِ لَهِ بَهْزَهِي خَوا، مَهْگَهْرِ نَهْوَهِي کَهِ بَهِ دَزِيهِوُهِ گُونِ دَهْگَنِ يَهِكَسِهِرِ گُپُو نَاكِرِيَکِي دِيارِ دَوَايِ

^۱ المعراج (۴۰).^۲ الرحمن (۱۷).^۳ الملك (۵).^۴ العجر (۱۸-۱۶).

دَه کوَّیت و پاوی ده نیت. لیره شدا خوای گوره ده فرمومویت: «وَجْهُنَا مِنْ كُلِّ شَيْطَنٍ مَّارِدٍ» واته: له هممو شیتائیکی نافه رمانیش پاراستمان. «وَجْهُنَا مِنْ كُلِّ شَيْطَنٍ مَّارِدٍ» واته: پاراستوومانه له هممو شیتائیکی بی گوئی نافه رمان که به پنهانی گوئی له قسه ده گریت گپیکی پوناک و تیڑ پاوی ده نیت و ده یسوتینیت. بؤیه خوای مهند ده فرمومویت: «لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْأَلْأَغْنِيَةِ فَقَدْ فُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ» (نیتر) له بالانشینان گوئی نه گرن لهوانه سرهوه (بالانشینان) له ناسمانه کانن که قسه ده کن له بارهه ئه شتائه که خودا فرمانیان پی ده کات بؤ که یاندن و بجهیتائی و هک له پیشهوه باسکران لهو فرمودانه دا که له تفسیری ئه نایهه دا هینامانن که ده فرمومویت: «حَقٌّ إِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِنَّ فَالْوَلُوْمَأَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَاتُلُوا الْحَقَّ وَهُوَ أَعْلَمُ الْكِبِيرُ»^۱ واته: ههتا کاتیک ترس و بیم له دلى (تکاکاران) لاده برت (به هرچه پیدانی شه فاعمت) (به یه کتر) ده لین: پهروه ردگارتان چى بپاریکی فرمومو ده لین: وته پاسته که فرمومو (که پنگه دانه به تکاکردن) وه تهها (خوا) به زنو بلندو گورهه يه. بؤیه خوای گوره فرمومویتی: «وَيَقْذِفُونَ» واته: پاوده نرین (من کلی جانیب)^۲ واته: له هر لایکه و بیانه ویت به پنهانی گوئی له قسه بکن له ناسماندا. «دُخُورًا وَلَمْ عَذَابٌ وَّاصِبٌ» ههتا دورویان بخنه وه همیشهش نازاریان هه يه. «دُخُورًا» واته: لیيان ده برت و کپه ده کرین پیشان لی ده گریت و دورو ده خرینه وه بؤ نهودهی نه گنه ئه شوینه که به پنهانی گوئی تیاده گرن («وَلَمْ عَذَابٌ وَّاصِبٌ») واته: له پیشی دوایشدا سزا برد و ام و نه براوه یان هه يه و هک خوای بالاده است ده فرمومویت: «وَأَعْنَدَنَا لَمْ عَذَابٌ أَسْعِيرٌ»^۳ واته: ئاماده مان کردووه بؤ نهوان (له قیامه تدا) سزا ناگری همکریساو. خوای مهند ده فرمومویت: «إِلَامَ حَلْفَ الْخَطْفَةِ فَأَتَبْعَهُ شَهَابٌ ثَاقِبٌ» واته: مه گین نهودهی (هر له پپ) شتیک برفینیت ئویش بائیسی گپیک شوینی ده که ویت. «إِلَامَ حَلْفَ الْخَطْفَةِ» واته: مه گر نهودهی له پپ شتیک برفینیت له شهیتانه کان بیدا به خواری خزی گپیک شوینی که ویت و خواتری خزی شیتر لهوانه به پیش نهودهی ئه شهیتانه بیدا به خواری خزی گپیک شوینی که ویت و بیسوتینیت. یان پیش نهودهی گپه که پیش بگات به قدهه ری خوا بیگهه نیت به یه کیکی ترو نه ویش بیدا بهو فالچییک و هک له فرموموده يه کی تردا له پیشهوه باسمان کرد. بؤیه خوای مهند فرمومویتی:

^۱ سبا (۲۲).^۲ الملك (۵).

﴿إِلَّا مَنْ حَفِظَ الْحُكْمَةَ فَأَتَبْعَهُ شَهَابٌ ثَاقِبٌ﴾ وَاتَّه: بَلِّيْسَه يَه کی پُووناک دوای ده کو وَیت. نَیِّنُو جَه رِیز
پیوایه تی کردووه له نَیِّنُو عَه باسَه وَه (رهزای خوای لی بَیْت) دَه لَیت: شَهِیْتَانَه کانَ لَه نَاسِمَانَدَا چَه نَد
شَوَّیْنِیْکَیان هَبَبوه گَوَّیبِیْسَتِی نِیگَا بُوون و نَهْسِتِیْرَه کانَ نَه گَه پَاوَن بَه گَهْرِی نَاگَر دَوَایَان کَهُون لَیِّیان
بَدِرِیَت، وَه خَتِّیک گَوَّییان لَه نِیگَا بُووه دَابَه زِیون بَز سَهْر زَمِین هَر قَسَهِیَه کَهْ نَقَسَهِیَان لَی زِیاد کردووه
کَاتِیک پَیْغَمَبَرِی خُودا(صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ) رَهَوَنَه کَرا. نَه گَه شَهِیْتَانَه کان بَیَانِیْسَتِیَه لَه شَوَّیْنِه کَانَی خَزَیَانَه وَه
کَوَی بَگَن بَلِّیسَه ی گَهْرِیک شَوَّیْنِیان دَه کَهُوت و هَتَا نَهِیْسَوْتَانَدَیَه لَه کَتْلَی نَه دَه بُووه وَه. بَوَیه چَوَونَه لَای
شَهِیْتَان (له عنْهَتِی خَوَای لی بَیْت) بَوَیان بَاس کَرَد نَه وَیش وَتِی: حَاتَمَن شَتِّیک پُوویدَادَه، سَهْرِیَازْه کَانَی
نَارَد، کَاتِیکَیان زَانِی پَیْغَمَبَرِی خُودا(صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ) بَه پَیَوَه نَوِیَّز دَه کَات لَه نَتِیْوَان دَوْوَچِیَاکَهِی (نه خَلَه) دَا و
وَه كَعِیْج نَهَلَی: وَاتَه: نَاوِشِیَوَی نَه خَلَه. دَه سَتِّبَه جَنِی گَهْرَانَوَه بَز لَای شَهِیْتَان هَوَالَّه کَیان دَایَه و شَهِیْتَان
وَتِی: نَامَه نَه وَه بَه که روویدَادَه^۱.

سَمَانِدِيْ ثِيَانِ يَاشِ مِرْدَن
١٦) لَتَّبْعَوْنَ ١٧) أَوْ مَابَأْوَا الْأَوْلَوْنَ ١٨) قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَخْرُونَ ١٩) فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَجْدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ٢٠)
لَعْنَوْنَ ٢١) وَإِذَا رَأَوْا مَاهَةً يَسْتَخْرُونَ ٢٢) وَقَالُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سَحْرُ شَيْئِينَ ٢٣) أَعْذِّا مِنْنَا وَكَثِيرًا وَعَظِيمًا إِنَّا
لَدَكْرِيَا لَا يَذْكُرُونَ ٢٤) وَإِذَا رَأَوْا مَاهَةً يَسْتَخْرُونَ ٢٥) بَلْ عَجِيبَتْ وَسَخَرُونَ ٢٦) وَإِذَا
فَأَسْفَفَنِهِمْ أَمْ أَشَدُ خَلْقَاهُمْ مَنْ خَلَقَنَهُمْ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَأَرْبَيْ ٢٧)

خوای مازن ده فرموده: «فَاسْتَفْهِمُمْ أَهُمْ أَشَدُ حَلْقًا أَمْ مَنْ حَلَقَ إِنَّا حَلَقْنَا مِنْ طِينٍ لَّأَرِبٍ»^{۱۰}
 واته: ساتر له وانه بپرسه: ناخن نافراندنی نهوان گرنگتره، یان نهوانه نیمه و دیمان هیناون؟ نیمه
 ماکی نهوانیشمان له قوبیکی (کزی) پیکه و لکاو دایز تووه. خوای گهوره ده فرمودت پرسیار له وانه
 بکهن که باوه پریان به زیندوویونه و نیه، نایا دروستکردنی نهوان گرنگتره یان دروستکردنی
 ناسمانه کان و زده مین و نهوانه له نیوانیاندایه له فریشه کان و شه یستانه کان و دروستکراوه گهوره کانی
 تر؟ نیبنو مسعود (رهزادی خوای لی بیت) خویندوویه تیوه به (آم من عَدَدُنَا) له باتی «أَمْ مَنْ حَلَقَنَا»^{۱۱}
 هممو دانی پیاده نین و دله نین که ثم دروستکراوه گرنگترن له نهوان.^{۱۲} باشه که ناوه هایه بچی
 باوه پریان به زیندوویونه و نیه؟ که به چاوی خویان ده بینن نه شستانه گهوره ترن له وهی که نهوان
 بروای پی ناکن و هک خوای مازن فرموده: «لَخَلَقُ اللَّهُوَرَتْ وَالْأَرْضَ أَكْثَرُ مِنْ حَلْقِ الْأَنَاسِ

الطبعة: (٢١/٥)

٢١/٥٠ الطبع

وَلَكُنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١﴾ بـه راستی به دیهینانی ناسمانه کان و زهی که وره تره لـه
به دیهینانی خـلکی به لـام نـزدیـه مـهـرـدـوـم نـهـمـه نـازـانـنـ. پـاشـانـ پـوـونـی دـهـکـاتـهـوـهـ کـهـ نـهـوانـهـ وـهـدـیـ هـاـتـوـنـ
لـهـ شـتـیـکـیـ لـاـوـانـوـ دـهـفـهـ رـمـوـوـیـتـ: ﴿وَلَاَنَّ حَلْقَتَهُمْ مِنْ طِينٍ لَأَرِبَّ﴾، مـوـجاـهـیدـوـ سـهـعـیدـیـ کـوـپـیـ جـوـبـیـ یـروـ
زـهـ حـحـاـکـ دـهـلـیـنـ: لـهـ قـوـپـیـکـ چـاـکـیـ پـیـنـکـوـهـلـکـاـوـ. نـبـیـنـوـ عـهـبـاسـ(بـهـ زـایـ خـوـایـ لـیـ بـیـتـ) وـ عـیـکـرـیـمـ دـهـلـیـنـ:
قوـپـیـکـ بـاـشـ(ترـشاـوـ)، پـاشـانـ قـهـتـادـهـ دـهـلـیـتـ: وـاـتـهـ: قـوـپـیـکـ کـهـ بـهـ دـهـسـتـهـوـهـ دـهـلـکـیـتـ. پـاشـانـ
دهـفـهـ رـمـوـوـیـتـ: ﴿بَلْ عَجِيزَتْ وَيَسْتَخْرُونَ﴾ وـاـتـهـ: تـقـ لـهـوـدـاـ سـهـیـرـ مـاوـیـ نـهـانـ کـاـلـتـهـ وـکـهـ پـیـ خـوـ دـهـکـنـ:
وـاـتـهـ: تـقـ نـهـیـ مـوـحـمـمـدـ(صـلـیـلـهـ عـلـیـهـ وـسـلـیـلـهـ) بـهـ لـاـتـوـهـ سـهـیـرـهـ کـهـ نـهـوانـهـ باـوـهـرـ نـاهـیـنـ وـ نـیـنـکـارـیـ زـینـدـوـوـبـوـونـهـ وـهـ
دـهـکـنـ، تـقـ نـزـدـچـاـکـ بـرـوـاتـهـیـ بـهـوـهـیـ کـهـ خـوـایـ گـهـوـرـهـ پـیـنـیـ گـهـیـانـدـوـوـیـ لـهـوـ کـاـرـهـ سـهـیـرـهـ کـهـ
زـینـدـوـوـبـوـونـهـ وـهـیـ دـوـایـ لـهـنـاـجـوـونـ، پـیـچـهـ وـاـنـهـیـ نـهـوانـهـیـ کـهـ بـرـوـایـانـ پـیـنـیـ وـهـنـدـهـ بـیـباـوـهـپـنـ
کـهـ کـاـلـتـهـ وـ گـهـ پـ دـهـکـنـ بـهـوـهـیـ کـهـ تـقـ بـقـیـانـ بـاـسـ دـهـکـهـیـ لـهـوـ بـارـهـیـهـوـ. قـهـتـادـهـ دـهـلـیـتـ: مـوـحـمـمـدـ(صـلـیـلـهـ عـلـیـهـ وـسـلـیـلـهـ)
سـهـیـرـ مـاوـهـ وـهـنـدـیـ سـهـرـلـیـشـیـاـوـوـ گـوـمـرـلـیـ نـهـوـهـیـ نـادـهـمـ کـاـلـتـهـ وـ گـهـ پـ دـهـکـنـ. ﴿خـوـایـ گـهـوـرـهـ
دهـفـهـ رـمـوـوـیـتـ: ﴿وَلَاَذْكُرُوا لَا يَنْكُرُونَ﴾ وـاـتـهـ: نـهـگـارـ نـهـسـیـحـهـ تـیـشـ بـکـرـیـنـ، نـهـسـیـحـهـ لـهـ گـوـیـ نـاـگـنـ. وـاـتـهـ:
سـوـدـ لـهـ وـ نـهـسـیـحـهـ وـهـرـنـاـگـنـ، ﴿وَلَاَرْأُوا اِيَّاهـ يَنْتَسـخـرـوـنـ﴾ وـاـتـهـ: هـرـ نـیـشـانـیـهـیـکـ دـهـبـیـنـ دـهـخـوـانـ
گـهـمـیـ پـیـ بـدـرـیـتـ. ﴿وَلَاَرْأُوا اِيَّاهـ يَنْتـسـخـرـوـنـ﴾ وـاـتـهـ: هـرـ نـیـشـانـیـهـیـکـ دـهـبـیـنـ دـهـخـوـانـ
مـوـجاـهـیدـوـ قـهـتـادـهـ دـهـلـیـنـ: گـهـمـیـ پـیـ دـهـکـنـ. ﴿وَقَالُوا إِنَّهـ هـذـاـ إـلـاـ سـخـرـيـمـيـنـ﴾ وـاـتـهـ: دـهـلـیـنـ نـهـمـهـ
جـادـوـهـ وـ هـبـجـیـ تـرـنـیـهـ. وـاـتـهـ: دـهـلـیـنـ نـهـمـیـ کـهـ تـقـ پـیـنـیـ مـاتـوـوـیـ مـهـگـیـنـ بـهـ نـاـشـکـرـاـ دـیـارـهـ جـادـوـهـ،
﴿أَوَ أَنـنـاـ وـکـلـرـاـيـاـ وـقـلـمـاـ لـوـاـ لـمـبـعـوـنـ﴾ وـاـتـهـ: نـاـخـرـ نـیـمـهـ کـهـ مـرـدـینـ وـ بـوـوـیـنـهـ خـوـلـ وـ چـهـنـدـ پـیـشـیـهـیـکـ
دوـبـارـهـ زـینـدـوـوـ دـهـکـرـیـنـهـ وـهـ؟ ﴿أَوَمـبـاـقـنـاـ الـأـلـوـلـ﴾ وـاـتـهـ: وـیـڑـایـ بـاـبـ وـ بـاـپـیرـاـنـهـانـ. وـاـتـهـ: نـیـمـهـ وـ بـاـبـ وـ
بـاـپـیرـاـنـهـشـیـمـانـ دـوـایـ نـهـوـهـیـ کـهـ مـرـدـینـ دـیـسـانـ زـینـدـوـوـ دـهـکـرـیـنـهـ وـهـ؟ بـهـ دـوـورـیـ دـهـزـانـ وـ باـوـهـرـ نـاـکـنـ،
زـینـدـوـوـ دـهـکـرـیـنـهـ، خـوـایـ گـهـوـرـهـ شـ دـهـفـهـ رـمـوـوـیـتـ: ﴿قـلـ نـعـمـ وـأـنـشـ دـخـرـوـنـ﴾ وـاـتـهـ: بـلـیـ: بـهـلـیـ وـ نـیـوـهـ
ملـکـچـ وـ زـهـبـوـنـ. وـاـتـهـ: نـهـیـ مـوـحـمـمـدـ(صـلـیـلـهـ عـلـیـهـ وـسـلـیـلـهـ) پـیـیـانـ بـلـیـ: بـهـلـیـ نـیـوـهـ زـینـدـوـوـ دـهـکـرـیـنـهـ وـهـ لـهـ پـوـذـیـ

¹ القافر (۵۷).

² القرطبي (١٥/٦٩)، الطبرى (٢٢/٢١).

³ الطبرى (٢٢/٢١).

⁴ الطبرى (٢٤/٢١).

قیامه‌تدا دوای نهودی که دهبن به خزل و نیسک به داماوی و زهبوونی و بی نوخی له نیز ده سه لاتی که ورده و به میزی خوای مازندا، وک ده فرمومویت: «وَكُلْ أَقْوَةً دَخْرِينَ»^۱ واته: وک هامووبه ملکه‌چی و سه رشقوی دینه وه لای خوا، وک ده فرمومویت: «إِنَّ الَّذِي كَسَبَ الْجَنَاحَ لَهُ أَعْلَمُ بِهِ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ الْأَعْلَمَ»^۲ واته: دلخیریت^۳ واته: به راستی نهوانی ختر به گه ورده ده زانن که بمپه رستن له مه ودا به سه رشقوی ده چنه نیزه خه وه پاشان خوای گه ورده ده فرمومویت: «فَإِنَّمَا يَرَى نَجْرُونَ وَجَدَهُمْ يَنْظُرُونَ» واته: تنهای تی را خوریتیکه و نوسا هر خزیان ده پوان. واته: تنهای یه ک بپیاره له لایه ن خوای گه ورده وه جاریک بانگ ده کرین که بینه ده ره وه له ناو زه میندا، ده ستیجه‌جنی هله ده سن و له برددم خوای مازندا سهیزی نه و کاره ساته کران و ناره حه تهی پیشی قیامه‌ت ده کن، والله اعلم.

«وَقَالُوا يَوْمَئِنَا هَذَا يَوْمُ الْلَّيْلِينَ ۖ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُثُرَ بِهِ الْكَبُورُ ۗ أَخْرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَجُهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۖ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَهْمَلُوهُمْ إِلَى صَرَطِ الْجَحِيمِ ۗ وَقُفُورُ لِتَهْمَمْ مَنْ شُغُلُوا ۖ مَا لَكُمْ لَا تَنَاصِرُونَ ۖ بَلْ هُوَ أَيْمَنُ مُسْتَلِمُونَ ۖ»^۴

ثیان و گوزه رانی پژویی قیامه‌ت

خوای گه ورده ده فرمومویت: «وَقَالُوا يَوْمَئِنَا هَذَا يَوْمُ الْلَّيْلِينَ» واته: ده لین: همی مال و پیران خزمان! نهمه پیشی قیامه‌تاه. خوای مازن باسی خوانه ناسان ده کات له پیشی قیامه‌تدا کاتیک ده چنه وه به خزیاندا سه زه نشت و لزمه‌ی خزیان ده کن و دانی پیتاده نین که چنده ناهه قیان له خزیان کرد ووه له ژیانی دنیادا. په شیمانی ده ره بین که ناره حه تهی پیشی قیامه‌ت ده بینن به لام نه و په شیمانیه میع به هره یه کیان پی نادات. «وَقَالُوا يَوْمَئِنَا هَذَا يَوْمُ الْلَّيْلِينَ» واته: فریشته کان و خاوهن باوه پان پییان ده لین «هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُثُرَ بِهِ الْكَبُورُ» واته: به لی نهمه نه و پیشیه که پاکو پیس جیاده کرینه وه نیووه پرواتان نهده کرد. نهمه یان پی ده لین به تانه و تشهه وه و خودایش فرمان ده دات به فریشته کان که کویان بکنه وه و خوانه ناسان له خاوهن باوه پان جیا بکنه وه بقیه خوای گه ورده فرمومویه‌تی: «أَخْرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَجُهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» واته: نهانه لیک کریکن وه که ناهه قی پیشہ بون و جووتی نه وان و نهوانه شی که ده بیانه رست. نوعمانی کوپی به شیر ده لین:

^۱ النمل (۸۷).

^۲ الفافر (۶۰).

مَبْهَسْتَ بِهِ (وَأَرْجُهُمْ) هَارُونَ وَنُمُونَهُ كَانِيَانٌ.^۱ نَبَيْنُ عَنْهُ بَاسٍ وَسَعِيدٍ كُوبَى جَوبَى يَرُو عَيْكِيرِمَهُ وَمُوجَاهِيدُ سُودَى وَنَبَو سَالِحُ وَنَبَو عَالِيَهُ وَزَهِيدَى نَهْسَلَه مِيشَهُ هَرْ وَايَان وَتَوَوَهُ.^۲ شَهْرِيك دَلَيْتَ لَهُ سِيمَاكَهُ وَنَوَيْشَ لَهُ نَوْعَمَانَهُ دَلَيْتَ: كَوْيِمَ لَهُ عَوْمَهُ بَوُو دَهِيَّوْتَ: (اَخْتَرُوا الَّذِينَ طَامُوا وَأَرْجُهُمْ)^۳ وَاتَهُ: هَارُونَتَهُ يَانَيَانَ. وَاتَهُ: زَيْنَاكَهُ رَلَهُ كَلَهُ زَيْنَاكَهُ رَدَهُ، سُوكَزَرَ لَهُ كَلَهُ سُوكَزَرَدَهُ عَارِهَقَ خَورَ لَهُ كَلَهُ عَارِهَقَ خَورَدَهُ. مُوجَاهِيدُ سَعِيدَى كُوبَى جَوبَى يَرُو دَلَيْتَنَ: لَهُ نَبَيْنُ عَنْهُ بَاسَهُ وَهُ (وَأَرْجُهُمْ)^۴ وَاتَهُ: هَارُونَتَهُ يَانَيَانَ. (وَمَا كَانُوا يَعْدُونَ)^۵ نَوَانَهُشَ كَهُ دَهِيَانَهُ رَسْتَ لَهُ بَتَو شَهْرِيكَ كَوْدَهَ كَرِيَنَهُ وَهُ لَهُ كَلَيَانَ لَهُ شَوَيْنَهُ نَهَوانَدَهُ خَوَائِي كَهُورَهُ دَهَفَهُ رَمُوَيْتَ: (مِنْ دُونِ اللَّهِ فَآمَدُوهُمْ إِلَيْهِ صَرَاطُ الْجَحْمِ)^۶ وَاتَهُ: غَهِيرَى خُودَهُ نَهَوسَا رَنِيَگَى جَهَمَهُهُ مِيَانَ پَنْ نِيشَانَ دَهَدَهَنَ. وَاتَهُ: بَهَرَهُ وَجَهَهُهُمَ بَهِيَانَ بَكَنَ نَهَمَ ثَابَتَهُ وَهُكَ نَهَيَتَهُ وَاهَهُ كَهُ خَوَائِي مَهَنَنَ دَهَفَهُ رَمُوَيْتَ: (وَغَثَّرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَى وُجُوهِهِمْ عَيْنَاءِ وَيَمَكَا وَصَمَّاءِ تَأْوِيلَهُمْ جَهَمَ كُلَّمَا خَبَثَ زَنَهُمْ سَعِيدَهُ)^۷ وَاتَهُ: وَهُ لَهُ بَذَنَهُ دَوَابِيدَهُ شَرِيَانَ دَهَكَهُنَ بَهَسَهُرَ بَوُو دَهَمَ وَچَاوِيَانَهُ كَهُوَرَهُ لَالَّهُ وَكَهُنَ شَوَيْنَهُ نِيشَتَهُ جَيَيَانَ دَقَّهُهُ خَهُ هَرْ جَارِيَكَ (بَذَنَهُ خَهُ بَلِيسَهُ بَنِيشَتَهُهُ بَلِيسَهُ نَاهَگَهُ كَهُيَانَ بَقَ زَيَادَ دَهَكَهُنَ. خَوَائِي كَهُورَهُ دَهَفَهُ رَمُوَيْتَ: (وَقَفُوْرَهُ اَتَهُمْ مُسْتَوْلُونَ)^۸ وَاتَهُ: پَاشِيَانَ بَكَنَ! دَهَبِيتَ پَرسِيَارِيَانَ لَهُ بَكَرِيَتَ. وَاتَهُ: بَيَانَهُ سَتَيَنَهُ مَهَتَا پَرسِيَارِيَانَ لَهُ دَهَكَرِيَتَ جَيَانَ كَرِدوَهُ وَچَيَانَ وَتَوَهُ لَهُ زَيَانَ دَنِيَادَهُ وَهُكَ زَهَحَاكَ وَتَوَيِّهَتَ لَهُ نَبَيْنُ عَبَاسَهُ وَهُ وَاتَهُ: بَيَانَگَنَ وَبَهَنِيَانَ بَكَنَ دَهَبِيتَ مَوَاحِسَهُ بَهَ بَكَرِيَنَ. عَبَدُولَلَاهُ كُوبَى مُوبَارَهُكَ دَهَلَيَتَ: كَوْيِمَ لَهُ عَوْسَانَى كُوبَى زَانِيَهُ بَوُو دَهِيَّوْتَ: يَهَكَمَ شَتِيكَ كَهُ مَرَزَهُ پَرسِيَارِيَ لَهُ دَهَكَرِيَتَ هَاوَهَهُ كَانِيَهُتَ، پَاشَانَ پَتِيَانَ دَهَوَتِيَتَ: بَهُ شَيَوهُهُ كَالَّهُ وَسُوكَاهِيَتَ پَتِكَرِدَنَ: (مَا لَكُلَّا نَاصِرُونَ)^۹ وَاتَهُ: چَيَتَانَهُ، بَقَچَيَ بَهُ هَانَى يَهَكَرَهُهُ نَاهَيَنَ؟ وَاتَهُ: خَرَ نَيَوَهُ وَاتَهُ دَهَزَانَى هَامُو پَتِكَهُنَ وَ يَهَكَپِنَ وَسَهَرَكَهُ وَتَوَنَنَ. (بَلْ هُرَأْيَمْ مُسْتَسِلُونَ)^{۱۰} وَاتَهُ: نَهَمِرَهُهُ مَهُمو بَيَنَهُنَگَو مَلَکَهُچَو وَیَسْتَانَنَ. وَاتَهُ: کَچِي نَیَستَا کَوْتِپَاهَهُ لَهُ فَرَمَانَى خُودَانَ وَسَهَرِپَنَچَى نَاهَگَنَ وَسَنَوَورَهُ کَانَى نَاهَزَنَهُنَ وَلَئِي دَهَنَاجَنَ، وَاللهُ أَعْلَمَ.

^۱ الطبرى (۲۷/۲۱).^۲ الطبرى (۲۸/۲۷/۲۱).^۳ الاسراء (۹۷).

(۱۷) وَأَقْبَلَ بِعَصْمٍ عَلَى بَعْضِ يَسَّارَةِ الْمُؤْمِنِينَ قَالُوا إِنَّكُمْ كُثُرٌ نَّأْتُنَا عَنِ الْيَمِينِ قَالُوا بَلْ تَكُونُو مُؤْمِنِينَ (۱۸) وَمَا كَانَ لَنَا عَيْنُكُمْ مِّنْ سُلْطَنٍ بَلْ كُثُرٌ قَوْمًا طَغَيْنَ فَحَقَّ عَلَيْنَا قُولُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَاهِقُونَ (۱۹) فَاغْتَرَبْتُمْ إِنَّا كَانَ كَانَ عَنِّيْنَ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْرِكُونَ (۲۰) إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُغْرِبِينَ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ (۲۱) وَيَقُولُونَ إِنَّا نَاتَارُكُمْ إِلَهُنَا لِشَاعِرٍ تَجْهُزُونَ (۲۲) بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ (۲۳) دُرْيَاهِتی کردنی بتپه رستان بُویه کتری له بُویه قیامه تدا

خوای که وره ده فرموموت: «(۱۷) وَأَقْبَلَ بِعَصْمٍ عَلَى بَعْضِ يَسَّارَةِ الْمُؤْمِنِينَ» واته: هیندی لهوان پوو له هینتیکیان ده کن و لیک ده پرسن. خوای مه زن باسی خوانه ناسان ده کات که له گپه پانی قیامه تدا سه زندشتی یه کتری ده کن و کیشه یانه و یه کتری توانبار ده کن له قولایه کانی ناگر له ناو جه هن مدا، «فَيَقُولُ الصُّعَقَتُوْلُ لِلَّذِينَ أَسْتَكْبَرُوا إِنَّا كَانَ لَكُمْ بَعْدًا فَهَلْ أَشْمَ مُغْنِوْتَ عَنَّا نَصِيبًا إِنَّ النَّارَ (۱۸) قَالَ الَّذِيْرَ أَسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلُّ فِيهَا إِنْ كَانَ اللَّهُ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعَبَادِ» واته: لاوزه کان ده لین بهوانه خوبیه زلزان بیون: به راستی نیمه شوینکه و توروی نیوه بیوین دهی ئایا نیوه له جیاتی نیمه له نستوری ده گرن بشیک له ناگر، ئوانه خوبیه زلزان بیون و نزد دار بیون ده لین به راستی هه موومان له ناگردابن، بیگومان خودا له نیوان بهنده کانیدا دادوه ری کرد ووه. وه ده فرموموت: «(۱۹) وَلَوْ تَرَى إِذْ الظَّالِمُونَ مَوْفُوْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ تَرْجِعُ بَعْصُهُمْ إِلَى بَعْضِ الْفَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ أَسْتُضْعِفُوْلُ لِلَّذِينَ أَسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُمْ مُّؤْمِنِيْكَ (۲۰) قَالَ الَّذِينَ أَسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ أَسْتُضْعِفُوْلُ أَخْنَحَ صَدَدَنَكُرُ عنِ الْمُهَدِّيَ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُنْدَ شَجَرِيْنَ (۲۱) وَقَالَ الَّذِينَ أَسْتُضْعِفُوْلُ لِلَّذِينَ أَسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ الْأَيْلِ وَالنَّهَارِ لِذَ تَأْمُرُونَا أَنْ تَكْفُرَ بِاللَّهِ وَجَعْلَ لَهُ أَنْدَادًا وَأَسْرُوْلَ الْنَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُ الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَلَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْزِيُنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» واته: خوزگه ده تدى کاتیک نه و سته مکارانه پاده گیرین له برددهم (دادگای) پهروه ردگاریاندا قسه و تاوان ئاراسته یه کتر ده کن لاوزه زیده ستکراوان ده لین بهوانه خویان به که وره ده زانی: ئه گه رئیوه نه بیونایه بیگومان نیمه باوه پدار ده بیوین، ئوانه خویان به که وره داده نا ده لین بهوانه زیده سته و لاوزکرا بیوین: ئایا نیمه برگیمان کردن له پیتموونی دوای نه وه بختان هات (نه خیر و نیه) به لکو خوتان تاوانبار بیوین، زیده سته و چهوساوه کان

الفافر (۴۸-۴۷).

سبا (۳۲-۳۱).

ده لیٰن بوانه‌ی خوبیه زنان بعون: (نَحْمِرْ وَانِي) به لکو پیلانی (ئیوه) به شاور به پىذ (چواشے‌ی کردین) کاتیک فرمانتان پی ده داین که بیباوه‌پ بین به خواو ویته و هاویه‌شانی بق دابنیین هه موبیان په شیمانی ده شارنه‌وه کاتیک که سزای دوزخ ده بین و زنجیرو ته وقمان کرده گه ردنی بیباوه‌پان، ئایا توله‌یان لی ده سه‌نریت جگه له وهی ده یانکرد؟ هر بهو شیوه‌یهش لیره‌دا پییان ده لیٰن: **﴿فَالْأُولَاءِ إِنَّكُمْ كُلُّمُنْ كُلُّمُنْ أَنْتُمْ﴾** وات: ده لیٰن: به ناوی خیرخوازی، نیمه‌تان له پىگه لادا. زه حماک ده لیٰت له نیبنو عه باسه‌وه: ده لیٰن ئیوه نیمه‌تان ئاوا لیکرد به هزی نه و ده سه‌لاتوه که بوتان بسـه رماندا چونکه نیمه بی ده سه‌لات و لواز بیوین و ئیوه خاوه‌ن ده سه‌لات و نزدیک. قه تاده ده لیٰت: مرغه کان ده لیٰن به جنوكه کان ئیوه به ناوی خیرخوازی‌وه نیمه‌تان خله تاند نه تانه‌یشت و هیوادارتان کردین. سودی ده لیٰت: ده لیٰن: ئیوه به ناوی چاکه و چاکه خوازی‌وه شتی پر پوچتان بق ده پازاندیشه‌وه ده بیوونه لمپه‌رو له پی لاتان ده داین.^۱ نیبنو زهید ده لیٰت: واته: ده بیوونه لمپه‌ر له نیوان نیمه و پیشی پاستداو له نیسلامو باوه‌پ به خواو کاری چاکه کردن په شیمانتنان ده کردینه‌وه که فرمانتان پی کرابوو بیکن.^۲ نزدیکی په شک ده لیٰت: وات: به ناوی یه کتابه رستی‌وه (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) ده هاتنه لامان. نه وهش که خوای مه زن ده فه رمومیت: **﴿فَالْأُولَاءِ بَلْ أَنْتَ كَوُنُوا مُؤْمِنِينَ﴾** واته: ده لیٰن: نه خیر، هر خزتان بیواتان نه بیوون سه رزکی جنوكه و مرغه کان ده یانوت بهو که سانه‌ی که شویتیان که وتبیون، بهو شیوه‌یه نیه ئیوه ده یلیٰن به لکو دلتان پیوه نه بیوو باوه‌پ بیتنن حزتان له بی دینی و له پی لادان بیوو، **﴿وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَنَةٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَاغِيَنَ﴾** واته: نزدیکمان له سه رتان نه بیووه، به لکو خزتان کومه‌لیکی سه ریزتو بیوون. **﴿وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَنَةٍ﴾** واته: نیمه هیچ به لکه‌یه کی پاستمان به دهستوه نه بیوو له سه ره و شتی که ئیوه‌مان بق بانگ ده کرد، **﴿بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَاغِيَنَ﴾** به لکو ئیوه خزتان حزتان له سه ریچی و لادان له پیچی حق بیوو. بیچی وه لامتن داینه‌وه و شویتیمان که وقتن و واختان له پیچی پاست میتنا. که پیغمه‌بران (سلامی خواهیان لی بیت) پیچی هاتن و به لکه‌ی نزدو پاستیان هیتاپیه‌وه له سه ره و نابنی که بیان میتابیون به گویتاتان نه کوردن و شویتیان نه که وتن، **﴿فَمَنْ حَصَّ عَلَيْنَا فَوْلَ رَبَّنَا إِنَّا لَذَاهِبُونَ﴾** وات: وا گفتی په روهردگارمان له سه ره نیمه وه پاست گهرا، دیاره ده بیت بیشی چیزین. **﴿فَأَغْنَيْنَاهُنَا إِنَّا كَانَ عَلَيْنَ﴾** وات: نیمه ئیوه‌مان گومپا کرد خوشمان هر نهوسا گومپا بیوین. خاوه‌ن ده سه‌لاته

^۱ الطبری (۳۲/۲۱).^۲ الطبری (۳۲/۲۱).

نقداره کان ده لین به تیردهسته و لاوزه کان خواه مهند پاستی فرموده که نیمه له به ده ختنین و ده بیت جه زد به بیش بچه نه له پنهانی قیامه تدا (فَأَعْوِنُكُمْ) واته: نیوه مان بانگ کرد و گومراشمان کردن (إِنَّا كُنَّا غَنِيًّا) واته: نیمه خومان گومرا بروین، بانگی نیوه شمان کرد به گومراپی. و لامتن داینه و شوینمان کوتن. خواه مهند ده فرموموت: (إِنَّهُمْ يَوْمَئِرُونَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ مُسْتَكْبِرُونَ) هممو نه مانه (له و پژه دا) بق جه زده بدان هاویه شن. واته: هممو له ناو ناگردا بروون هر کسه و به پیش توانی خوی. (إِنَّا كَذَلِكَ نَقْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ) واته: نیمه ناو سزا تاو انباران ده دهین. واته: هر له دنیاشدا تزله له تاو انباران ده سین. (إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ) واته: همکر به وانه ده وترآ غه بیر خودا همیع شت بق په رستن ناشیت، خویان نقد به زل ده زانی. واته: خویان به زل ده زانی پیشان گران برو و هک خاوهن باوه پان بلین: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)، نیینو نه بی حاتم پیوایه تی کرد ووه له نه بوره هیره وه (په زای خواه لی بیت) ده لین: پیغامبری خودا (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فرموموت: (فَرَاهُمْ بَيْكَارُوهُ بِهِمْ بَكْرَهُو وَخَلَهُدًا هَمْتَاهُ دَهْلَتَاهُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) هر کسی وتسی: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) له لای منه ووه مال توکیانیان پاریزداوه مهکر به هقی خوی، حیسابیشی له لای خواه گواره ویه.^۱ خواه مهند له قوریان پیروزه کیدا باسی نه و گلانه کرد ووه که خویان به زل زانیووه و نایه تی ناردووه ته خواره ووه ده بیاره بیان که ده فرموموت: (إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ) وَقَوْلُونَ إِنَّا لَنَارَكُونَ^{۲۰} **الْهَنَّا شاعِرِيَّجَنُونُونَ** ده شیان درکاند: نیمه بق شاعیری کی شیت چزن واز دینین له وانه په رستنومان. واته: نیمه واز له په رستن نه و خود ایانه و خواه بابو با پیرانه نان دینین بق قسی نه م شاعیره شیت؟ م به ستیان پیغامبری خودا برو (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) خواه گوره ش بق و لامدانه ووه به در خستن ووه بیان فرموموبیت: (بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ) واته: به لکو هرچی نه و هاردي، همموی پاسته و برواشی کرد ووه به پیغامبرانی خودا. (بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ) واته: پیغامبری خودا (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) هرچی میتاوه له بہرنامه خودا له هوالان یان دواکاری همموی پاسته قینه یه، (وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ) واته: بروای کرد ووه به پیغامبرانه که باسی نه و په وشته چاکانه و نه و بہرنامه پیکوبینکانه نه ویان کرد ووه و باسی نه و بہرنامه و فرمانه خواشی کرد ووه که پیش سپاردووه و هک چون نه وان

باسیان کردوده. «تَأْيَّلَ اللَّكَ إِلَّا مَا قَدْ قَيلَ لِرَسُولٍ مِنْ قَبْلَكَ»^۱ واته: نهوانی که به تنوی ده لین، به پیتفه مبهه رکانی پیش توش هر و تراوه.

﴿إِنَّكُمْ لَذَآئِقُوا الْعَذَابَ أَلَّا يَلِمُونَ ۚ وَمَا يُجْزِئُنَّ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۗ إِلَّا بِعَذَابِ اللَّهِ الْمُحَلَّصِينَ ۖ إِذْلِكُمْ لَمَّا
رَأَيْتُمْ مَعْلُومًا ۗ فَوَكَدُوهُمْ مُكْرَمُونَ ۗ فِي جَنَّتَ النَّعِيمِ ۗ عَلَى سُرُورٍ مُقْنِلِينَ ۗ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَلِمَنْ مِنْ عَيْنِ
بَيْضَةَ لَذَّةَ لِلشَّرِّبِينَ ۗ لَا فِيهَا غُولٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ۗ وَعِنْهُمْ قَصَرَتُ الظَّرْفُ عِنْ ۗ كَاهِنَهُ
بَيْضَ مَكْنُونٌ ۗ﴾^۲

پاداشتی بتپه رستان و بهنده راست و پاکه کان

خوای مهزن ده فه رمویت: «إِنَّكُمْ لَذَآئِقُوا الْعَذَابَ أَلَّا يَلِمُونَ» واته: نیویه بی شک ثازاری به زان ده چیشن. خوای گوردہ پووی قسه کانی ده کاته ناده میزادو ده فه رمویت: «إِنَّكُمْ لَذَآئِقُوا الْعَذَابَ أَلَّا يَلِمُونَ ۗ وَمَا يُجْزِئُنَّ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۗ» هارله باقی کاری خوتان سزا ده درین. پاشان بهنده چاک و پاکه کانی جیاکردووه ته وه. وه فه رمویه تی: «وَالْعَصْرِ ۗ إِنَّ الْإِنْسَنَ لَفِي خُسْرٍ ۗ إِلَّا الَّذِينَ
أَمْنَوْا وَعَيْلُوا الصَّلِحَاتِ ۗ» واته: سوید به کات، بیکومان همو خله کی له زیاندایه، مه گره وانهی که بروایان هینابیت و کرده وه چاکه کانیان کردیت. وه ده فه رمویت: «لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَنَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيرٍ
ثُمَّ دَرَدَنَهُ أَسْفَلَ سَفَلِينَ ۗ إِلَّا الَّذِينَ أَمْنَوْا وَعَيْلُوا الصَّلِحَاتِ ۗ»^۳ واته: سویند به خوا به پاستی نینسانهان دروست کرد له جوانترین شیوه دا، له پاشان (نه گر بیباوه پ بیت) ده یکهین به پهسترنی همو پهستیک، مه گره نهوانهی بروایان هینابه و کرده وه چاکه کانیان کردوده. وه فه رمویه تی: «وَلَمْ يَنْكُنْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رِيلَكَ حَتَّمًا مَقْضِيَّا ۗ مَمْ نَجَّيَ الَّذِينَ آتَقَوْا وَنَذَرُ الظَّلَالِيَّتِ فِيهَا جِنَّاتِهِ ۗ»^۴ واته: کس نیه له نیویه نه بروات و تینه په پیت به سر برزخه خدا (نه و تپه پینه) بپیاریکی براوه به له په روهردگارتنه و، دواتر نهوانه بزگار ده کهین خواناس و پاریزگار بعون و ستے مکاران به چز کاهاتوبی

^۱ فصلت (۴۲).

^۲ العصر (۲-۱).

^۳ التین (۴۱).

^۴ المدثر (۲۸-۲۹).

لَهُنَّا وَ (دَرْزَهُخ) دَادِهٌ تَلِينَهُ وَهُوَ فَرَمَوْيَهٌ تَقِيٌّ: ﴿كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ إِلَّا أَخْبَتْ آثِيرِينَ﴾^۱ وَاتَّهُ هَمُورَ كَاهِیْتَ بَارْمَتَهیْ کَرْدَه وَهِیْ خَوْیِهٌ تَیِّنَّ، مَهْکَرَه اَهَوَه لَانَّی دَهْسَتَی پَاسْتَ (چاکه کاران). بَوْیَه لَیْرَه دَادَه فَرَمَوْيَهٌ تَقِيٌّ: ﴿إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخَلَّصِينَ﴾ مَهْکَینَ عَهْبَدَه پَاسْتَ وَپَاکَه کَانَی خَوْدا. وَاتَّهُ بَهْنَدَه پَاکَوَ پَاسْتَه کَانَ ثُوَّ تَازَرَه بِ زَانَ نَاجِهٌ ثُنَوَّ لَهُ بَقْنَی لَیْرَسِینَه وَهَدَه پَرْسِیارَیان لَنَّ نَاکَرَیتَ بَهْ لَکُو چَاوِیْشَ لَهُ تَاوانَه کَانِیان دَهْکَرَیتَ نَهْگَرَ تَاوانِیان هَبَوَه پَادَاشَتَی چاکه کَانِیشَیان يَهْکَ بَهْ دَهْ چاکه وَهَرَدَه گَرَنَّ هَتَّا يَهْکَ بَهْ حَوْتَ سَهَدَ چاکه وَزَیَارِیشَه هَتَّا خَوْدا حَمَلَه زَیَادَکَرِیشَی بَکَات. وَهُ دَهْ فَرَمَوْیَتَ: ﴿أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ﴾ بَرْتَیوَی باش بَقَ نَهْوان دِیَارِیکَراوه. قَهْتَادَه وَسُودَی دَهْلَین: وَاتَّهُ بَهْهَشت.^۲

پَاشَان باسِی ژَیانِیان دَهْکَات وَدَهْ فَرَمَوْیَتَ: ﴿فَوَكَهُ وَهُمْ مُكَرَّمُونَ﴾ وَاتَّهُ مِیَوَه جَاتَه وَتَقْدِیشَیان پَیْزَ لَنَّ دَهْکَرَیت. وَاتَّهُ مِیَوَهی هَمَه پَرْهَنَگ لَایَانَه وَتَقْدِیشَ پَیْزِیان لَنَّ دَهْکَرَیت وَخَوشَگُوزَه رَانَ وَژَیان نَذَرَ بَهْ خَوْشَی دَهْ بَهْنَه سَهَر ﴿فِي جَنَّتَ الْأَنْعَمِ﴾ وَاتَّهُ لَهُ بَاغَتَی بَرْ لَهُ هَمُورَ خَیْرَوَ بَیْرَیک. ﴿عَلَى سُرِّ مُنْقَبَّلِينَ﴾ وَاتَّهُ لَهُ بَهْ رَامَبَرِیه کَه لَه سَهَر تَهْخَدَان دَادَه نَیَشَن. مُوجَاهِید دَهْلَیت: سَهِیرَی پَشْتمَلَی يَهْکَرَی نَاکَنَّ.

خَوَای گَوَه دَهْ فَرَمَوْیَتَ: ﴿يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَلِّ مِنْ مَعِينٍ﴾ لَهُو بَادَهیه کَیَّه لَهُ چَاوَهی پَهْوان پَادَیت پَیَالَهِیان پَیَدا دَهْکَتَین. ﴿يَبْشَأَهُ لَذَّةَ لِلشَّرِّيْبَيْنَ﴾ وَاتَّهُ زَرَ سَپِیه وَبَقَ نَهْوانَهی دَهْیَخَنَه وَهُ بَهْ لَه زَدَهَتَه.

﴿لَا فِيهَا عَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَعُونَ﴾ وَاتَّهُ هِیَعَ سَهِیرَیشَهی تَیَدا نَیَهُ وَنَاهَه زَیَشَیان لَه بَهْ رَمَهَسَتَ لَه دَهَسَتَ نَادَهَن. وَهُکَ خَوَای خَاوَهَن دَهَسَلَاتَ لَه نَایَهَتَی تَرَدَادَه فَرَمَوْیَتَ: ﴿يُطَوْفُ عَلَيْهِمْ وَلَدَنْ خَلَدُونَ﴾^۳

﴿يَا كَوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَاسٍ مِنْ مَعِينٍ﴾^۴ لَآ يُصْدَعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزَعُونَ﴾ وَاتَّهُ: تَازَه لَاوَی هَمِیَشَهی بَهْ سَهِیرَیانَدا دَهْ گَهَرَینَ، پَهْرَدَخ وَسُورَاحَی وَگَلَاسَی پَرْ لَه شَهَرَابَی سَهِرَجاوهِی پَهْوانَ، نَه سَهِیرَیان پَیَسَی دَیَشَیتَه نَه سَهِرَخَشَ دَهَبَن پَیَسَی. خَوَای مَهْنَن بَادَهی بَهْهَشتَی پَاکَوَ جِیَاکِرَدَوَهَتَه وَهُ لَه بَادَهی دَنِیَا کَه سَهِیرَیشَه وَنَاوِسَک تَیَشَهی تَیَانَیه وَعَهْقَلِیشَیان بَه هَقَی سَهِرَخَشَیه وَهُ لَه دَهَسَتَ نَادَهَن بَوَیَه نَاهَه لَیْرَه دَادَه فَرَمَوْيَهٌ تَقِيٌّ: ﴿يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَلِّ مِنْ مَعِينٍ﴾ وَاتَّهُ بَادَهیه کَه لَه چَهَندَ بَوَوِیَارَی بَهْرَدَه وَام بَقْیَشَتَوَه کَه تَرَسِیان نَیَه وَشَکَ بَکَاتَیان تَهْوا وَبَبِیَتَه. مَالَک لَه زَهَیدَی کَوَپَی نَه سَلَمَه وَهُ دَهْلَیت: بَادَهیه کَی سَپَی

^۱ مریم (۷۲-۷۱).^۲ القرطبي (۷۷/۲۱).^۳ الطبری (۳۸/۲۱).^۴ الواقعه (۱۹-۱۷).

به بزرگداشت و پیشنهاد پهنه‌نگیکی دره و شاهرو و جوان و دلگیر نه ک و دک بادهی (عازمه قی) دنیا له شیوه ناشیرین و پیس و خراپیدا سورو پهش و لیل تو زرد همکه را بایت که مرد فی سروشت پاک بینزی لی ده کات وه. خوای گهوره ده فرمومیت: ﴿لَذَّةُ لِلشَّرِّيْنَ﴾ واته: تامی خوش و پهنه‌نگی جوانه و تامی خوشیش نیشانه‌یه له سار بقون خزشی. به پنچه وانه‌ی بادهی دنیاوه له هم موئه و پوانوه که باسما نکردن. وه ده فرمومیت: ﴿لَا فِيْهَا عَوْلٌ﴾ واته: نابیته هری (غهول) دروستکردن، واته: سک نیشه. نیبنو عه‌باس و موجاهید و قه‌تاده و نیبنو زهید وایان و توروه.^۱ وهک بادهی دنیا که پنج دیتیت به سکداو بای پیدده کات له سار زندی ثاوه کهی. وه ده فرمومیت: ﴿وَلَا هُمْ عَنْهَا يَرْفُوْكَ﴾ موجاهید ده لیت: ناوه زیان له دهست نادهن.^۲ نیبنو عه‌باس و محمدی کورپی کهعب و حسن و عه‌تای کورپی نهبو مولعمی خزدا سانی و سودی و کسانی تریش هر وایان و توروه. زه‌حک ده لیت: له شیبو عه‌باسوه له باده‌دا چوار تایبه‌تمه‌ندی ههیه مهستی و سه‌ریشه و پشانه‌وه و میزکردن.^۳ خوای گهوره باسی بادهی به‌هشتی کردووه که پاکه و نهم شنانه‌ی تیدا نیه، وهک له سورةتی ﴿الصفات﴾ دا باسی کردووه. وه ده فرمومیت: ﴿وَعِنْهُمْ قَصْرَتُ الظَّرْفُ عَيْنٌ﴾ واته: زنگه‌لیکی چاو گهوره‌یان له لا ههیه، له پویی نامؤدا چاو داده‌خهن. واته: زنانه‌یکی داوین پاکیان لایه جگه له میزده کانیان ناپوانن بتو کسی ترو سه‌یری ناکهن، نیبنو عه‌باس و موجاهید و قه‌تاده و سودی و کسانی تریش هر وایان و توروه.^۴ خوای گهوره کهوره کان. چاو جوان شیاوتره. وه سف کراون به چاو جوان و داوین پاک بزیه خوای گهوره فرمومیتی: ﴿وَعِنْهُمْ قَصْرَتُ الظَّرْفُ عَيْنٌ﴾^۵ کاًثِنَ بَيْضُ مَكْنُونٌ واته: چاو جوانه کان، و تراویشه: واته: چاو هیلکه‌ی ناو هیلانه. وه سفی به‌هندو بالای کردون به چاکترین شیوه که نقد ناسکو دلگین. عهی کورپی نهبو تله ده لیت: له نیبنو عه‌باسوه (په زای خوابیان لی بیت) ده لیت: ﴿كَأَثِنَ بَيْضُ مَكْنُونٌ﴾ واته: مرواری ناو سه‌دهف. حسن ده لیت: ﴿كَأَثِنَ بَيْضُ مَكْنُونٌ﴾ واته: پاک و خاوین و پاریززاو دهستیان لی نهکه و توروه. سودی ده لیت: وهک هیلکه‌ی ناو هیلانه. سه‌عیدی کورپی جوبه‌یر ده لیت: ﴿كَأَثِنَ بَيْضُ

^۱ الطبری (۲۱/۳۵).^۲ الطبری (۲۱/۴۰).^۳ القرطبي (۲۱/۷۹).^۴ الطبری (۲۱/۴۱/۴۲).^۵ الطبری (۲۱/۴۳).

مَكْتُوبٌ^{۱۰} وَاتِه: وَهُكَنْوَى هِيلَكَه. عَهْتَى خَرْدَاسَانِي دَلَّيْتِ: وَهُكَتِيكَه تِهْنَكَهَى نِيَوَانْ تُويَكَلِى
هِيلَكَه وَنَاوَهَكَه. سُودَى دَلَّيْتِ: كَائِنَنْ بِيَضْ مَكْتُوبٌ^{۱۱} وَهُكَسِيَنَهِ هِيلَكَه كَاتِيكَه تُويَكَلِى لَى
دَهْكِيَتَه وَه. نِيَبِنُو جَهِرِيَشْ هَمَانْ مَانَى كَرْدَوَه چُونَكَه تُويَكَلِى هِيلَكَه بَالِى بالَّندَه وَهِيلَانَهَكَه وَه
دَهْسَتِه، بَرْدَهَكَه وَتِتَه بَهْتَجَه وَانَهِى نَاوَهَكَهَى بَهْرَنَكَهَوَتِتَه، وَاللهُ أَعْلَمْ.

﴿فَأَقْبَلَ بَعْصُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَسْأَلُونَ ﴾٥٥﴿ قَالَ فَإِلٰي مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي فَرِينٌ ﴾٥٦﴿ يَقُولُ أَهُنَّكُمْ لِيْنَ الْمُصَدِّقِينَ ﴾٥٧﴾ أَعْذَا وَنَتَا وَكَانَ تَرَبَا وَعَظَلَمَا أَوْ تَأْمَدُونَ ﴾٥٨﴿ قَالَ هَلْ أَشَدُ مُظْلَمَوْنَ ﴾٥٩﴿ فَأَخْلَعَ فَرَمَاهُ فِي سَوَادِ الْجَحِيرِ ﴾٦٠﴿ قَالَ أَعْذَا وَنَتَا لَكُمْ دُنْدِينٌ ﴾٦١﴿ وَلَوْلَا يَقْسِمَ رَبُّكُنْتُ مِنَ الْمُخْسَرِينَ ﴾٦٢﴿ أَفَمَا تَعْنِي بَيْتِيَنِ ﴾٦٣﴿ إِلَّا مَوْنَتَا الْأُولَى وَمَا فَغَنِيْتُ مِعْدِيَنِ ﴾٦٤﴿ إِنَّ هَذَا لِلْوَزُ الْعَظِيمُ ﴾٦٥﴿ لِيَشِلَّ هَذَا فَلِيَعْمَلَ الْعَكِيلُونَ ﴾٦٦﴾

خوای مهند دهه رمومیت: «فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَسَّأَةً لَوْنَ» واته: بت وتوویذ پویان دهکنه بهکتری. خوای گاوره باسی نهملی بهمهشت دهکات که پوو دهکنه یهکتری باسی زیانی دنیا دهکنه که چونیان بهسر بردووه و چیان بهسر هاتووه چیان خواردووه و خواردووه تهه که کاتیک که دانیشتوون. نیستاش لهسر قهنهه پوویه پوو دانیشتوون و خزمتهکار لهبه دهستیاندایه و دیت و دهچینت هر شتیک چاک و خوش بیت له خواردن و خواردنوه و جلوبرگی جوان زندشتی تریش که نه چاو بینیویه تی و نه گوئی بیستوویه تی و نه به خهیالیش به دلی که سدا هاتووه بیان دینن، نا لهو کاته دا خوای مهند دهه رمومیت: «فَآلَ قَآلِيْلَ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي فَرِيْنَ» واته: یهکتک له و ناوه دا دهليت: من هاوه لیکم هبیو. عهوفی دهليت: له نیپنو عهباسوه (په زای خوایان لی بیت) شه و کسه ای که دهليت من هاوه لیکم هبیو پیاویکی بتپه رسنه که هاوه لیکی خاونه باوه پی هبیو له زیانی دنیادا.^۱

دنه پرسنده؟ موجاهیدو سودی و توبویانه.^۱ نبینو عهباس و موحده محمدی کوپی که عبس قوره زی ده لین: نایا توله مان لی ده سیتریت له سره کارو کرده و کانمان.^۲ هردو قسه که پاستن. خواهی که ورده ده فرمومیت: «قَالَ هَلْ أَشْرُكُ لِلَّهِ بِمَا لَعُونَ»^۳ پرسی: ناخن هیچ ناگایه کتان لی ههیه؟ واته: خاوهن باوه پرکه ده پرسیت له هاوه له کانی له نه هملی به هشت ناخن هیچه هیچه والیکتان لیسی ههیه؟ «فَأَكْلَمَ فَرَأَهُ فِي سَوَاءٍ أَجْحِيرٍ»^۴ واته: نوسا خوشی چاوی ده گیزیت وله ناوه پاستی جه هن مدآ ده بیینی. نبینو عهباس و (په زای خواه لی بیت) سه عیدی کوپی جوبه بیرو خوله یدی عه سه ری و قه تاده و سودی و عه تای خزرسانی ده لین: واته: ناوه پاستی جه هن تم. حسنه بیت ده لین: له ناوه پاستی جه هن مدآ وه ک چلوسک ده گپی و دا گیرساوه.^۵ «قَالَ تَالَّهُ إِنِّي كَذَّلِكَ لَتُزَمِّنُنِي»^۶ واته: وقتی: به خواه وخت بیو له به ینم بیزی. واته: خاوهن باوه پرکه ده لینت به خوانه ناسه که: به خواه گهر به گوییم بکردیتایه له ناوت ده دام. «وَلَوْلَا يَقْضِمَهُ بَقِيَ لَكُنْتُ مِنَ الْمُخْصَمِينَ»^۷ واته: نه گهر چاکهی په روهر دگاری من نه بیوایه، نیستنا منیش له لای تر بیوم. واته: نه گهر سلزو به زمی خودا نه بیوایه منیش نیستنا وه ک تو وابیووم و له ناوه پاستی جه هن مدآ پنکه و جمزه به ده دراین. به لام خواه که ورکه چاکهی له که ل کردم و به زمی پنکدا هاتوه و پنکای نیشاندام و خستمه سه پیشی به کتابه رستی. وه ک خواه که ورده ده فرمومیت: «وَمَا كَانَ لِنَهْتَرِي لَوْلَا أَنْ هَدَنَا اللَّهُ»^۸ واته: که نیمه هر گیز پیشانی پاست شاره زا نه ده بیوین نه گهر خودا پیشموونی نه کردینایه. وه ده فرمومیت: «أَلَمَا تَخْنُنْ بِمَيْتَنَ إِلَّا مَوْتَنَا الْأَوَّلَ وَمَا تَخْنُنْ بِمُعَذَّبَيْنَ»^۹ واته: نایا وایه که نیمه هر یه کبارده مرین که مردنی یه که مجاره و هیچ نازار دانیشمان نیه پاش شه و مردن. نه مه قسه کی خاوهن باوه پرکه یه که نزد دلخوش بیوه که خودا پیشی به خشیووه له ژیانی همتاهمه تایی له به هشتدا که مردن و سزای تیدا نیه. بیویه خواه که ورده فرمومیتی: «إِنَّ هَذَا الْفَنْزُ الْعَظِيمُ»^{۱۰} واته: که نه مهش به خته وریه کی نزد مه نه. حسنه بیت ده لینت: زانیویه تی که هه مو خوشیه ک مردن کوتایی پی دینیت و دیپریت بیویه ده لینت «أَلَمَا تَخْنُنْ بِمَيْتَنَ إِلَّا مَوْتَنَا الْأَوَّلَ وَمَا تَخْنُنْ بِمُعَذَّبَيْنَ»^{۱۱}

^۱ الطبری (۴۷/۲۱).^۲ الطبری (۴۷/۲۱).^۳ الطبری (۴۸/۲۱).^۴ الطبری (۴۸/۲۱).^۵ الاعراف (۴۲).

نَهَلَتِينَ نَهَلَتِينَ نَهَلَتِينَ: ﴿إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَرْزُ الْعَظِيمُ﴾^۱ خوای مهند دهه رمومیت: ﴿لِمُثْلِ هَذَا فَلَيَقْعُدَ الْعَمَلُونَ﴾ واته: دهشیت بق پاداشت ودها خه بات بکن، نه و کهسانه خه باتکارن. ثبینو جهربه دهلهت: نهمه قسه خوای گوره به، واته: دهشیت بق نه بمهه بهه ریه و نه بمهه بهه ریه نقد مهنه هول بدهن نه و کهسانه که تیکشمن له زیانی دنیاده هتا دهگنه نه و بهه شته له پقنه دوایدا.^۲

چیزکی دوو پیاووه که نه وهی نیسرائیل

باسی زیانی دوو پیاو له نه وهی نیسرائیل کراوه که له کاسپیدا (مامه لهدا) شهریک بون که دهقی نه م نایه ته پیوزه ده یانگریته وه. نبو جه عفری کوپی جهربه دهه رمومیت: ﴿لَهُ كَانَ لِي فَرِيزٌ﴾ واته: من هاوه لیکم هبوروه. دهلهت: دوو پیاو شهریک بون و ههشت هزار دیناریان کوکرد وه یه کیکیان خاوهن پیشه بوبه، نه وی تریان هیچ پیشه یه کی نه ده زانی. نه وهیان که خاوهن پیشه بوبه و تی به شهریک کهی تو هیچ پیشه نازانی، ناچارم نیت جیا بیمه و پاره که بهش بکهین. بهشی کردو جیابوروهه لیتی، پاشان پیاووه که خانوویه کی کوپی به هزار دینار، مائی پادشاهیک بوبه مردبوو هاوه لکهی بانگ کرد پیش و ت: نایا نه مه چتن خانوویه که کوپیم به هزار دینار؟ هاوه لکهی و تی: چ خانوویه کی چاکه، کاتیک پیشته دهه وه و تی: نهی خودایه نه م هاوه لهم نه م خانوویه کوپیو به هزار دینارو منیش داوای خانوویه کت لی دهکم له خانووه کانی بههشت، جا هزار دیناری کرد به خیرو به خشی، پاش ماوهیه ک خودا ده زانی چه نده مایه وه دوای نه وه زنیکی هینتا به هزار دینارو بانگ هاوه لکهی کردو داوه تیکی بق کرد (خواردنیکی بق دروست کرد)، کاتیک هات و تی: من نه م ژنه ماره کردوو به هزار دینار، نه میش و تی: چ نافره تیکی چاکه، کاتیک که چووه دهه وه، و تی: نهی په روه ردگارم نه م هاوه لهم زنیکی ماره کردوو به هزار دینار، من داوای نافره تیکیت لی دهکم له سپیه چاوهانه کانی بههشت، جا هزار دیناری کرد به خیرو به خشی، پاشان ماوهیه کی توی پی چوو که خوا ده زانی، دوای نه مانه دوو باغی کوپی به دوو هزار دینار دیسان هاوه لکهی بانگ کردو نیشنانید او و تی: من نه م دوو باغیم کوپیو به دوو هزار دینار، هاوه لکهی و تی: چه نده باغیکی چاکن، وه ختیک که پیشته و تی: نهی په روه ردگارم نه م هاوه لهم دوو باغیه کوپی به دوو هزار دینار، من داوای دوو باغت لی دهکم له بهه شتدا، دوو هزار دیناری کرد به خیرو له پی خودا به خشی، پاشان فیشته کیان کیشان هات بتیکان و گیانی کیشان و پاشان پیاوه خیرخوازه کیان بردو خستیانه ناو مائیکه و نزد به لایه وه سهیر

^۱ الدر المنشور (۹۰/۷).

^۲ الطبری (۵۲/۲۱).

بورو هر له و کاته دا رئیتک خوی نیشاندا له جوانیدا به ڻو پالائی (هه موکبانی) له ٿئر پوشامدا ده دره و شایوه، پاشان برديانه ناو دوو باغ و شتی تريکي تريش که هر خواه زانی چونه، له ويدا وتي: نه هم نقد له کاري نه و پياوه ده چيت که ناواو ناواي کرد. وتي: نه هم هر نهوده يه و نه ماله يش و نه دوو باغه و نه م زنه ش بز تويه. پياوه که وتي: به راستي من هاوه لئيکم هه بورو ده بيوت: نايا توش له وانه ی که باوه پيان به خودا هميه؟ پييان وت: نه و هاوه لهت نيتستا له ناوه راستي جه هنه مدایه. وتي: ناخو نيوه ناگاتان لتيهتی؟ نه ميش چاوي گيپا له ناوه راستي جه هنه مدایه بىيني. نا له ويدا وتي: ﴿نَّا لِلَّهِ إِنْ كِدَّ لَرْزِينَ ﴾^۱ وَلَوْلَا يَنْهَمَةَ رَقِ لَكُنْتُ مِنَ الْمُخْضَرِينَ ^۲.

﴿أَذَلَّكَ خَيْرٌ لَا أُمْ سَجَرَةُ الْزَّقُومِ ﴾^۳ إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ^۴ إِنَّهَا سَجَرَةٌ تَحْمِلُ فِي أَصْلِ الْجَحِيرِ طَلْمَهَا كَانَهُ، رُؤُسُ الشَّيَاطِينِ ^۵ فَإِنَّمَّا لَا يَكُونُ مِنَّا فَمَا لَهُنَّ مِنْ أَبْطَلِونَ ^۶ إِنَّمَّا لَهُنَّ عَلَيْهَا أَشْوَانَمَنْ حَمِيرٍ ^۷ إِنَّمَّا إِنْ مَرَحَهُمْ لِأَلِ الْمَبْعِيرِ ^۸ إِنَّهُمْ أَفْوَاعُ أَبَاءٍ مُرْضَائِينَ ^۹ فَهُمْ عَلَىٰ مَا تَرَمَّمُ بِهِ عَوْنَ ^{۱۰})
پاسي داري زهقنه مووت و نهوانه له جيئي خواردن بهري نهوداره ده خونه

خواي همن ده فه رموويت: ﴿أَذَلَّكَ خَيْرٌ لَا أُمْ سَجَرَةُ الْزَّقُومِ﴾ وات: ناخو نه م میوانداری به باشته- ياخو داره کهی زهقنه مووت؟ خواي گوره ده فه رموويت نايا نه و بهره و چاکانه بمهشت باشته که پرده له خواردن و خواردن وه و زيان بردن سهربه خوشی و زنی جوان و نقد شتی تريش له گهان میوانداری لیکردن و پيزليلنان بيان نه و داري زهقنه مووت که له ناو جه هنه مدایه، مه بست به ودره خته جئوري داريکه که پيئي ده و تريت: ﴿هَلْ زَقُومٌ﴾ وک خواي همن له نايه تيکي تردا ده فه رموويت: ﴿وَسَجَرَةٌ تَحْمِلُ
من طور سيناء تبتُ بِالدُّهُنِ وَصَبِحَ لَالْكَلِيلَ ^{۱۱}﴾ وات: هرودهها (پواندو همانه) جوره داريک (زمييون) که له توري سينا ده پويت که بون و پيغويتک ده گريت بز نهوانه ده يخون. مه بست بهمه داري زهيتونه.
وک نه نايه تهش که خواي گوره ده فه رموويت: ﴿إِنَّمَّا إِنْهَا أَصَالُونَ الْمُكَبِّرُونَ ^{۱۲}﴾ لَا يَكُونُ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زَقُومٍ ^{۱۳} وات: پاشان نيوه نه گومپايانی بباوه پان، بني گومان له (بهري) دره حتى زهقنه مووت (ده خون). وه ده فه رموويت: ﴿إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ^{۱۴}﴾ وات: نه و همان کردو و هته بهلايک، بز گروي ناهه قيکاران. قه تاده ده لئيت که پاسي داري زهقنه مووت نه و خه لکه گومپايه تووشی به لاو تاقيق کردن وه

^۱ الطبری (۴۵/۲۱).^۲ المؤمنون (۲۰).^۳ الواقعة (۵۲-۵۱).

الطباطبائي

٢ الطبرى (٥٣/٢١).

الاسراء (٦٠).

نَاكَهُوْتَ. خواي گهوره هر لِم مانايهداد لَه نَائِيَهٖ تَدَا فَرَمَوَيْهٖ تَى: ﴿لَيْسَ لَمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرَبِ﴾^۱ لا
يُسِّئُنَ وَلَا يُقْنِي مِنْ جُوْعٍ﴾^۲ وَاتَه: خزداکيان هر دپکي حوشترخورد (ى ناگرين)، نه قهلهوي دهدات نه
برسيتى لا دهبات. خواي گهوره ده فرمودي: ﴿إِنَّ لَهُمْ عَيْنَاهَا لَشَوَّبَاتِنَ حَمِيرٍ﴾^۳ وَاتَه: پاشان له سر
نه خواردن ليخناوتىکى (ليلاويتىکى) هاره گهرم ده خونه، ئيبينو عه باس ده ليلت: خواردنوهى
ئاوه كول بـه سـه زـهـقـهـ موـوتـدـا. ^۴ وَ لـه پـيوـايـهـ تـيـكـىـ تـرىـ ئـيـبـينـوـ عـهـ باـسـداـ هـاـتـورـهـ دـهـ لـيـلـتـ: ﴿لَشَوَّبَاتِنَ حَمِيرٍ﴾^۵
وَاتَه: زـهـقـهـ موـوتـىـ تـيـكـهـ لـاـوـ بـهـ ئـاـوـهـ كـوـلـوـ بـهـ چـلـكـاـوـ. ^۶ كـهـ سـانـىـ تـريـشـ وـتـوـوـيـانـهـ: وَاتَه: لـيـخـنـاـوـيـانـ
بـهـ تـيـكـهـ لـهـ كـهـ لـانـ نـهـ وـكـيـمـ وـرـخـانـهـ كـهـ لـهـ چـاـوـوـ شـوـيـنـىـ مـيـزـيـانـهـ دـيـتـهـ دـهـ رـهـوـهـ. ئـيـبـينـوـ ئـهـ بـىـ
حـاـتـهـ پـيوـايـهـ تـىـ كـرـدوـوـهـ لـهـ سـهـ عـيـدـىـ كـوبـىـ جـوـبـىـ يـرـهـوـهـ دـهـ لـيـلـتـ: كـاتـيـكـ خـلـكـىـ ئـاـوـ ئـاـگـرـ بـرـسـيـانـ دـهـ بـيـتـ.
داـوـاـيـ دـارـيـ زـهـقـهـ موـوتـ دـهـ كـهـ لـانـ دـهـ سـتـبـهـ جـيـ پـيـسـتـىـ دـهـ مـوـ چـاوـيـانـ دـادـهـ بـرـزـيـتـ وـ دـهـ رـيـتـ خـرـ ئـهـ كـهـ
كـهـ سـيـكـ بـهـ لـاـيـانـداـ بـرـوـاـتـ بـهـ دـوـمـهـ لـاـتـ دـاـ كـهـ كـيـمـ لـيـ دـيـتـ دـهـ يـاـنـنـاسـيـتـ، پـاشـانـ تـيـنـوـوـيـانـ دـهـ بـيـتـ دـاـوـاـيـ
ئـاـوـ دـهـ كـهـ نـاـوـهـ كـوـلـيـكـيـانـ دـهـ دـهـنـيـ ئـاـوـهـنـدـهـ كـرـمـهـ كـهـ نـزـكـىـ دـهـ كـهـ نـوـهـ لـهـ دـهـ مـيـانـ گـوـشـتـىـ دـهـ مـوـ
چـاوـيـانـ دـهـ بـرـزـيـتـ وـ پـيـسـتـهـ كـهـ دـهـ كـهـوـيـتـهـ خـوارـهـوـهـ، هـرـچـيـشـ لـهـ ئـاـنـ سـكـيـانـدـاـيـهـ دـهـ تـوـيـتـهـ وـهـ
پـيـخـزـلـهـ كـاـيـانـ دـيـتـهـ دـهـ رـهـوـهـ لـهـ كـهـ لـانـ پـيـسـتـىـ دـهـ مـوـ چـاوـيـانـداـ. دـهـ كـهـنـهـ خـوارـهـ بـهـ ئـاـسـنـ لـيـيـانـ دـهـ دـرـيـتـ هـارـ
پـارـچـيـهـ كـهـ بـهـ لـاـيـكـاـ دـهـ كـهـوـيـتـ هـاـوـرـ دـهـ كـاتـاـتـ كـهـ بـمـرـيـتـ وـ نـهـ مـيـنـيـتـ. خـواـيـ گـهـورـهـ دـهـ فـرمـوـيـتـ: ﴿إِنَّ
إِنَّ مَرْجَمَهُمْ كَلَّا لَجَحِيمٍ﴾^۷ وَاتَه: پـاشـانـ گـهـانـ وـهـيـانـ بـهـ ئـاـوـ دـقـزـهـ خـهـ. وَاتَه: چـارـهـ نـوـوـسـيـانـ دـاـوـيـ
جيـاـكـرـدـهـوـهـ بـهـ ئـاـوـ ئـاـگـرـيـ بـلـيـسـهـ دـارـوـ جـهـهـنـهـ مـىـ هـلـكـيـرـسـاـوـ كـلـهـ دـارـهـ. وـهـ خـواـيـ مـهـزـنـ لـهـ ئـاـيـهـ تـيـكـىـ
تـرـداـ دـهـ فـرمـوـيـتـ: ﴿يَطْرُوْنَ يَبْنَنَاهُنَّ حَمِيرٌ مَأْنَوٌ﴾^۸ وَاتَه: هـاـتـوـجـوـ دـهـ كـهـنـ لـهـ نـيـوانـ ئـهـ وـ(دقـزـهـ خـهـ) وـ ئـاـوـيـ
نـزـدـ گـارـمـداـ. هـرـ بـهـ شـيـوهـ يـهـ قـهـ تـادـهـ كـاتـيـكـ ئـهـ نـاـيـهـ تـهـ خـويـنـدـهـوـهـ ئـهـ نـاـيـهـ تـهـ يـشـيـ لـهـ كـهـ لـادـاـ
خـويـنـدـهـوـهـ. ئـهـ تـفـسـيـرـهـ چـاـكـوـ بـهـ هـيـزـهـ. سـوـدـيـ دـهـ لـيـلـتـ: عـبـدـوـلـلـاـ ئـهـ نـاـيـهـ تـهـ بـهـ شـيـوهـ يـهـ
خـويـنـدـوـهـهـوـهـ: (ثـمـ إـنـ مـقـيـلـهـمـ لـلـاـ لـجـحـيـمـ) يـانـيـ لـهـ ئـاـنـ جـهـهـنـهـ مـداـ قـهـيـلوـلـهـ ئـهـ كـهـنـ، هـرـوـهـ هـاـ عـهـ بـهـ دـهـ لـلـيـلـتـ:
سـوـيـنـدـ بـهـ كـهـ سـهـيـ گـيـانـيـ منـيـ بـهـ دـهـ سـتـهـ پـيـذـ نـيـوـهـ نـاـيـيـتـ لـهـ پـيـذـيـ قـيـامـهـ تـداـ هـتـاـ ئـهـ مـلـيـ

^۱ الفاشية (۷-۶).^۲ الطبرى (۵۵/۲۱).^۳ الطبرى (۵۲/۲۱).^۴ الرحمن (۴۴).^۵ الطبرى (۵۶/۲۱).

بـهـهـشـتـ نـچـنـ شـوـیـنـ خـرـیـانـ لـهـ بـهـهـشـتـاـوـ نـهـلـیـ جـهـهـنـ مـیـشـ نـچـنـ نـاوـ نـاـگـرـ پـاشـانـ نـهـمـ نـایـهـتـهـیـ خـوـیـنـدـ: ﴿أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقْرًا وَأَخْسَنُ مَقِيلًا﴾^۱ وـاتـهـ: بـهـهـشـتـیـهـ کـانـ لـهـ وـپـزـدـهـ دـالـهـ چـاـکـتـرـیـنـ جـیـگـاـدانـ وـلـهـ باـشـتـرـیـنـ شـوـیـنـ حـمـاسـانـهـ وـهـ (ـیـ نـیـوـهـ پـوـانـ) دـانـ.^۲ خـوـایـ گـهـوـرـ دـهـفـهـ رـمـوـیـتـ: ﴿إِنَّمَا أَلْفَوْا إِبَاءَهُرْ ضَالِّينَ﴾ وـاتـهـ: نـهـانـ دـیـتـیـانـ کـهـ بـاـبـوـ بـاـپـیرـانـیـانـ کـومـرـانـ. وـاتـهـ: بـاـبـوـ بـاـپـیرـانـیـانـ کـومـرـاـبـوـنـ هـرـ نـهـوـ بـوـهـ هـوـیـ نـهـوـ کـهـ شـوـیـنـیـانـ بـکـوـنـ وـبـهـ پـیـ نـهـانـداـ بـرـیـنـ بـهـبـیـ هـیـجـ بـهـلـکـیـهـکـ بـوـیـ خـوـایـ مـذـنـ فـهـرـمـوـیـتـ: ﴿فَهُمْ عَلَىٰ مَا تَرِيمُهُرْ شُونَ﴾ وـاتـهـ: بـوـیـهـ وـاـ (ـبـهـ هـلـهـ دـاـوـانـ) بـهـ شـوـیـنـیـ نـهـانـداـ پـهـلـهـ دـهـبـنـ. مـوـجـاهـیدـ دـهـلـیـتـ: ﴿هُرْ عُونَ﴾ وـاتـهـ: وـهـ (ـهـرـوـهـلـهـ) وـبـهـ پـهـلـهـ بـوـیـشـتـنـ وـایـهـ.^۳

سـعـیدـیـ کـوـبـیـ جـوـبـیـ بـرـدـهـلـیـتـ: ﴿هُرْ عُونَ﴾ وـاتـهـ: خـرـیـانـ کـلـلـ دـهـکـانـ.

﴿وَلَقَدْ حَلَّ فَلَّهُمْ أَكَنْدَرَ الْأَوَّلِينَ﴾^۴ وـلـقـدـ آـنـسـلـنـاـ فـیـمـ مـنـدـرـینـ^۵ ﴿فَانظَرْ كـیـفـ کـانـ عـنـقـبـةـ الـمـنـدـرـینـ﴾^۶

خـوـایـ گـهـوـرـ باـسـیـ گـهـلـهـ بـیـشـوـهـ کـانـ دـهـکـاتـ وـ دـهـفـهـ رـمـوـیـتـ: ﴿وَلَقَدْ حَلَّ فَلَّهُمْ أَكَنْدَرَ الْأَوَّلِينَ﴾ وـاتـهـ: بـهـرـلـهـ وـانـیـشـ زـنـیـهـیـ نـقـدـیـ پـیـشـیـنـ کـانـیـانـ کـومـرـاـبـوـنـ. وـاتـهـ: نـهـوـنـدـهـ سـهـرـلـیـشـیـتوـوـ بـوـونـ شـتـیـ تـرـیـانـ لـهـکـلـ خـوـداـ پـهـرـسـتـوـوـهـ وـکـرـدـوـیـانـ بـهـ هـاـوـهـلـیـ خـوـداـ. پـاشـانـ خـوـایـ گـهـوـرـ باـسـیـ نـهـوـ دـهـکـاتـ کـهـ زـنـیـتـکـ لـهـ بـیـقـهـمـبـارـانـیـ بـقـ نـارـدـوـنـ (ـسـلامـیـ خـوـایـانـ لـیـ بـیـتـ) کـهـ نـهـوـ کـسـانـیـ خـوـایـانـ نـهـنـاسـیـوـوـهـ هـاـوـهـلـیـانـ بـقـ دـاـنـاـوـهـ بـیـانـتـرـسـتـیـنـیـتـ لـهـ سـزاـوـ تـرـلـهـیـ گـرـانـیـ خـوـداـ. دـهـفـهـ رـمـوـیـتـ: ﴿وَلَقَدْ آـنـسـلـنـاـ فـیـمـ مـنـدـرـینـ﴾ وـاتـهـ: زـرـیـشـعـانـ تـرـسـ وـهـبـرـهـیـنـ نـارـدـهـ نـاوـیـانـ. کـچـیـ نـهـانـ هـرـلـهـ سـهـرـ کـوـمـرـاـبـیـ خـرـیـانـ بـهـرـدـهـوـامـ بـوـونـ وـشـوـیـتـیـ پـیـقـهـمـبـارـهـ کـانـیـانـ نـهـکـ وـتـنـ وـبـاـوـهـرـیـانـ پـیـ نـهـیـنـانـ هـتـاـ خـوـداـ قـبـیـ کـرـدنـ وـ خـاـوـهـنـ بـاـوـهـرـانـیـ بـیـزـگـارـ کـرـدوـ یـارـمـتـیـ دـانـ وـ سـهـرـیـ خـسـتـنـ بـوـیـهـ خـوـایـ گـهـوـرـ فـهـرـمـوـیـتـ: ﴿فَانظَرْ كـیـفـ کـانـ عـنـقـبـةـ الـمـنـدـرـینـ﴾ وـاتـهـ: دـهـ بـرـوـانـ (ـلـهـ دـواـجـارـاـ) نـهـانـهـیـ تـرـسـتـرـانـ چـیـانـ بـهـسـرهـاتـ. ﴿إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخَاصِيْرَ﴾ وـاتـهـ: جـیـاـ لـهـوـهـیـ بـهـ دـلـپـاـکـیـ خـوـایـانـ پـهـرـستـ.

^۱ الفرقان (۲۴).

^۲ الطبری (۵۶/۲۱).

^۳ الطبری (۵۷/۲۱).

﴿وَلَقَدْ نَادَنَا لُورٌ فَلَيْقَمَ الْمُجِبُونَ ﴾^{۶۰} وَيَقِيْنَهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿۶۱﴾ وَجَعَلْنَا دُرْرَتَهُ هُرْ أَلْبَاقِنَ ﴿۶۲﴾ وَرَنْدَانَاهِيْ فِي الْأَخْرِيْنَ ﴿۶۳﴾ سَلَوْ عَلَى لُورٍ فِي الْتَّائِمِينَ ﴿۶۴﴾ إِنَّا كَذَلِكَ بَغَرِيْ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۶۵﴾ إِنَّهُ مِنْ عَادُوْنَا أَلْمَوْمِيْنَ ﴿۶۶﴾ إِنَّمَا أَغْرَقْنَا الْأَخْرِيْنَ ﴿۶۷﴾

باشی پیغمه به رنوح (سه‌لامی خواه لی بیت) و گله‌کهی

کاتیک خواه گوردہ باشی زندگی که له پیشووه کانی کرد که گومرا بون و له پیگهی پاست لایاندا لیره‌دا باشی هُر که لانه ده کات به دریشی له پیغمه به رنوح و (سه‌لامی خواه لی بیت) دهست پینده‌کات که توشی چند ناپه‌حمدتی بوبه به دهست کله‌کهی و که‌ستکی زند کم نه بیت بروایان پی نه کردوده، له گهل نه و زیانه زندگی له گله‌لیاندا گوزه‌راندی که بربیتیبو و له توسمه دو پهنجا سال، که نه و ماوه زوره‌ی له‌که‌لدا به سه‌ربیدن و نهوان هر خرابیت ده بون، پارایده له خواه مازن و فرمودی من سه‌رکه و توهه نه بوم خودایه په‌نم گرتوه به تئیاره‌تیم بده. کاتیک که رنوح پیغمه به (سه‌لامی خواه لی بیت) دلگران و توهه بوله هزندکهی خودایش لیيان توهه بوله بوله فرمودویه‌تی: ﴿وَلَقَدْ نَادَنَا لُورٌ فَلَيْقَمَ الْمُجِبُونَ﴾ واته: نوحیش هاواری بـ میتاین، زقد باشی فریای که‌وتین. یانی: زقد چاک وه‌لاممان دایوه، ﴿وَيَقِيْنَهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ﴾ واته: خری و کس و کاره‌کهیمان له خدمی گوردہ پذگار کرد. واته: له نه زیمه‌تدان و باوه پـ پینه کردنی پذگارکرد، ﴿وَجَعَلْنَا دُرْرَتَهُ هُرْ أَلْبَاقِنَ﴾ واته: تنها بهره و تزرمه نه‌ومان هیشتده، عـلی کوبی نهبوته لـه ده‌لیت: له نیبنو عه‌باسه‌وه (په‌زای خواه لی بیت) ده‌لیت: هیچ که‌ستک نه‌ما تنها نه‌وه و تزرمه‌ی نوح مایه‌وه (سه‌لامی خواه لی بیت).^۱ سه‌عیدی کوبی نهبو عه‌رویه ده‌لیت: له قه‌تاده‌وه له ته‌فسیری نه نایه‌تـه: ﴿وَجَعَلْنَا دُرْرَتَهُ هُرْ أَلْبَاقِنَ﴾ ده‌لیت: هـمو خـلکـی له بهـره و تزرمـهـی نـوحـهـ (سهـلامـیـ خـواـهـ لـیـ بـیـتـ).^۲ تیرمـنـی و نـیـبنـو جـهـرـیـوـ نـهـبـیـ حـاتـمـ پـیـاوـایـهـ تـیـانـ کـرـدـوـوـهـ لـهـ سـهـمـوـرـهـ وـهـ (پـهـزـایـ خـواـهـ لـیـ بـیـتـ) لـهـ پـیـغـمـبـرـهـ وـهـ (کـلـلـهـ)^۳ لـهـ نـایـهـ تـهـ: ﴿وَجَعَلْنَا دُرْرَتَهُ هُرْ أَلْبَاقِنَ﴾ فـهـرـمـوـوـیـهــتـیـ: (برـیـتـینـ لـهـ) سـامـ وـ حـامـ وـ یـافـیـسـ.^۴ نـیـمامـیـ نـهـ حـمـدـ دـیـشـ پـیـاوـایـهـ تـیـ کـرـدـوـوـهـ لـهـ سـهـمـوـرـهـ وـهـ (پـهـزـایـ خـواـهـ لـیـ بـیـتـ) کـهـ پـیـغـمـبـرـهـ خـودـاـ (کـلـلـهـ)

^۱ الطبری (۵۹/۲۱).

^۲ الطبری (۵۹/۲۱).

^۳ تحفه الاحواني (۳۶۵/۵)، الطبری (۵۹/۲۱).

فَهُرْمُوْيِّتی: (سام باوکی عره به کانه و حام باوکی حبه شه کانه و یافسیش باوکی پزمه کانه). تیرمیزیش پیوایه‌تی کرد ووه.^۱ مهیست به پزمه لیره‌دا، پزمه پیش‌پووه کانه که بربتیه له نه و یوئنانیانه‌ی که له نه وه‌ی پزمه‌ای کوبی لیتی کوبی یوئنانی کوبی یافسی کوبی نوح (سلامی خواه لی بیت). خواه گهوره ده فرمومیت: «وَرَكَّعَتِهِ فِي الْآخِرَتِنَ»^۲ واته: وامان کرد بهره‌ی دواه ناویش هر ناری به چاکه بمن. نیبینو عه‌باس (په‌زای خواه لی بیت) ده لیت: واته: به چاکه ناوی بمن.^۳ موجاهید ده لیت: واته: شاینه‌نی پیزو ستایشه له لای هه‌مو پیغه‌مبه ران (سلامی خوابیان لی بیت).^۴ قه‌تاده و سودی ده لیت: خواه گهوره وای لیکرد نه وه کانی دواه خزی هر ناری به چاکه بمن.^۵ زه‌حه‌ک ده لیت: سللو لیکردنیان وو ناویردنیانه به چاکه. خواه گهوره ده فرمومیت: «سَلَّمَ عَلَىٰ رُوحَ فِي الْعَالَمَيْنَ»^۶ واته: سللو له نوح له سه‌رانسه‌ری دنیادا. واته: نه وه‌نده جبی پیزو ستایشه له سه‌رانسه‌ری دنیادا هه‌مو گرزو تیره‌یه ک سللوی بز ده نیتیت، «إِنَّا كَذَلِكَ تَجْزِي الْمُجْحِسِينَ»^۷ واته: نیمه ناوا پاداشتی کارچاکان دده‌ینه‌وه. واته: نا بهو شیوه‌یه پاداشتی نه و که‌سانه دده‌ینه‌وه که کاری چاکه ده‌کن و خاریکی خواناسین، وايان لی ده‌که‌ین که دواه خوبیان باسیان به چاکه بکرت هر کسه و به‌پیش پله‌ی خزی له خواناسیدا، پاشان خواه گهوره فرمومیت: «إِنَّمَا مِنْ عِبَادَةِ الْمُؤْمِنِينَ»^۸ واته: نه و یه‌کتیک بیو له و عه‌بدانم که بیوایان پی میتیاوم. واته: به راستی بیوایان پی میتیاوم و یه‌کتابه رست و دل دامه‌زداو بون. «ثُمَّ أَعْرَقْنَا الْآخِرَتِنَ»^۹ واته: پاشان نه وانی ترمان وه بن ناودا. واته: قپمان کردن و هیچ کسیان لی ده‌رن چوو که چاو بتروکتینیت و باس و خواسیان نه‌ما. ناویشیان نیه مه‌گه ره‌بو وه‌وشته ناشیرینه‌ی که بیوایان.

﴿وَإِنَّ مِنْ شَيْءِنِي لِإِزْهَيْدَ ﴾۱۰﴿ إِذْ جَاءَ رَبِّهِ، يَقْلُبْ سَلِيمَ ﴾۱۱﴿ إِذْ قَالَ لِأَيْهِ وَقَوْمِهِ، مَاذَا تَبْدُونَ ﴾۱۲﴾ أَيْنَكَا

﴿عَالَمَهُ دُنَّ اللَّهُ تُرِيدُونَ ﴾۱۳﴿ قَمَّا غَلَّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمَيْنَ ﴾۱۴﴾

باشان و سه‌رگوزشته نیبراهمیم و گله‌که‌ی

خواه مه‌زن ده فرمومیت: «وَإِنَّكَ مِنْ شَيْءِنِي، لِإِزْهَيْدَ»^{۱۵} واته: نیبراهمیم له شوینکه و تووانی نه و بیو. عهی کوبی نه بیو تله ده لیت: له نیبینو عه‌باسه‌وه (په‌زای خوابیان لی بیت) «وَإِنَّ مِنْ شَيْءِنِي،

^۱ احمد (۹/۹)، حاکم به سه‌حیحی داناوه و زه‌هه‌بیش قسه‌که‌ی نه‌سه‌لمیتیت.

^۲ تحفه‌الاحدونی (۹۸/۹)، حاکم به سه‌حیحی داناوه و زه‌هه‌بیش پشتگیری ده‌کات.

^۳ الطبری (۶۰/۲۱).

^۴ الطبری (۶۰/۲۱).

^۵ الطبری (۶۰/۲۱).

لَا يَرْبِّيهِمْ) ده لیت: نیبراهیمیش له سر نایینی نه وه.^۱ موجاہید ده لیت: واته: له سر به نامه و پیگای نه وه.^۲ (إِذْ جَاءَ رَبَّهُ يَقْلِبُ سَلَيْمَ) واته: نهوسا به دلی پاکه وه هاته لای په روهردکاری خزی. نیبو عه باس ده لیت: واته: شایه تی دانه به (لا إِله إِلاَّ اللَّهُ).^۳ نیبو نه بی حاتم پیوایه تی کرد ووه له عه وفه وه ده لیت: وتم به موحة مهدی کورپی سیرین دلی پاک کامه یه؟ وتنی: که سیک ده زانیت خودا هقه و پیشی قیامه تیش دیت و گومانی تیدا نیه و نه وانهی له ناو کورپان خودا زیندوویان ده کاته وه.^۴ حمسن ده لیت: پاک بیت له بتپه رستی.^۵ عوروه ده لیت: نه فرین له خه لک ناکات.^۶ خواه مه زن ده فه رمویت: (إِذْ قَالَ لَأَيْهَ وَوَهْ مَاذَا تَعْبُدُونَ) واته: به بابی و هوزه کهی خزی وت: نه وه چین ده یانپه رستن؟ واته: ناپه زانی ده رسپی بر امبه ریان له سر نه و بتپه رستی و هاوه ل دانانه یان بق خودا. بزیه خوا ده فه رمویت: (إِنَّكُمْ أَمَّا لَهُمْ دُونَ اللَّهِ تَرْبِيُونَ) واته: ده تانه ویت له بزی خوا په رستن، نه و شتنه په رستن?^۷ (فَمَا ظَنَّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ) واته: ناخن نیوھ سه باره ت به په روهریتني هه موو دنیا بی بیو بیوانان چونه؟ قه تاده ده لیت: واته: کاتیک که چوونه ببر باره گای خودا پاتان چونه نه بی خودا چیتان به سر بیتیت که نیوھ له دنیادا هاوه لتان بق داناهه و شتی ترتان له که لدا په رستووه.^۸

(فَنَظَرَ نَظَرَةً فِي الْثُجُورِ) ^۹ فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ^{۱۰} فَنَوَّلَ عَنْهُ مَنْبِيَنَ ^{۱۱} فَرَاغَ إِلَى الْمَهْبِمِ فَقَالَ أَلَا تَأْكُنْ ^{۱۲} مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ^{۱۳} فَرَاغَ عَيْنَهُمْ ضَرِبًا بِالْيَمِينِ ^{۱۴} فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَرْفُونَ ^{۱۵} قَالَ أَعْبُدُونَ مَا تَنْحِسُونَ ^{۱۶} وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَمْلَئُنَ ^{۱۷} قَالُوا أَبْنُوا لَهُ بَيْتًا فَأَلْقَوُهُ فِي الْجَحِيرِ ^{۱۸} فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْتُهُمُ الْأَسْفَلَيْنَ ^{۱۹})

خواه گوره ده فه رمویت: (فَنَظَرَ نَظَرَةً فِي الْثُجُورِ) واته: نهوسا نیبراهیم چاوی خزی له نهستیه کان هه لیوانی. کاتیک نیبراهیم (سلامی خواه لی بیت) سه بیی نهستیه کانی کرد وتنی به

^۱ الطبری (۶۱/۲۱).

^۲ الطبری (۶۱/۲۱).

^۳ القرطبی (۹۱/۱۵).

^۴ القرطبی (۹۱/۱۵).

^۵ الطبری (۶۲/۲۱).

^۶ الطبری (۶۲/۲۱).

^۷ الطبری (۶۲/۲۱).

هزدکه: من ناتوانم بیم له گلستان، نه مهشی بزیه ووت بز نوه‌ی وختنک نهوان دهچن بز جه‌زنه کهيان
نه م بینیتیه وه له شاردا حزی دهکرد زووتر برقن ههتا نه او به تنها خری بینیتیه وه له گهل بتکانداو
بیانشکنیت. قسیه‌کی پی وتن که قسه‌که خری له بنه‌ره تدا راسته، نهوان وايان ده‌زانی که نهخرش
به پیی پاویچونی خویان، ﴿فَلَوْلَا عَنْهُ مُذْبِّرِينَ﴾ واته: سا نهوان لیس ته‌کینه وه و پشتیان تیکرد.
قـهـتـادـهـ دـهـ لـیـتـ: عـهـرـهـ بـهـ کـهـسـیـکـ کـهـ سـهـیـرـیـ نـهـسـتـیـرـهـ کـانـ بـکـاتـ وـ تـیـ پـاـبـیـنـیـتـ وـ بـیرـ بـکـاتـ وـهـ دـهـ لـیـنـ
(نظرـاـ فـیـ النـجـومـ).^۱ قـهـتـادـهـ دـهـ لـیـتـ: نـیـبرـاهـیـمـ سـهـیـرـیـ نـاـسـمـانـیـ کـرـدـ وـ بـیـرـیـ لـهـ دـهـ کـرـدـهـ وـهـ کـهـ چـنـ
بـیـانـخـلـافـیـنـ، بـیـهـ وـتـیـ: ﴿هَلْ أَنْتَ سَقِيمٌ﴾ يـانـیـ: بـیـهـیـمـ. بـهـ لـامـ نـهـ وـ فـرمـوـودـهـ کـهـ نـیـبـنـوـ جـهـرـیـوـایـهـ تـیـ
کـرـدـوـهـ لـیـزـهـ دـاـ لـهـ شـبـوـ هـوـهـیـرـهـ (پـهـزـایـ خـوـایـ لـیـ بـیـتـ) کـهـ پـیـغـمـبـرـیـ خـوـدـاـ (علـیـ) فـرمـوـیـهـ تـیـ:
(نـیـبرـاهـیـمـ درـزـیـ نـهـکـرـدـوـهـ (سـهـلامـیـ خـوـایـ لـیـ بـیـتـ) تـهـنـهـ سـیـ درـقـ نـهـبـیـتـ دـوـانـیـانـ لـهـ بـهـ رـاتـیـ خـوـدـایـ
کـهـوـهـبـوـهـ، کـهـوـتـیـ: ﴿هَلْ أَنْتَ سَقِيمٌ﴾ وـهـ وـتـیـ: ﴿هَلْ فَعَلَهُ كـیـرـهـمـ هـلـذاـ﴾ وـهـ لـهـ بـارـهـیـ سـارـهـیـشـهـ وـهـ
کـهـ خـیـزـانـیـ بـوـوـ وـتـیـ: نـهـوـ خـوـشـکـمـهـ. فـرمـوـودـهـیـکـهـ لـهـ کـتـیـبـهـ سـهـبـیـحـهـ کـانـ وـ سـوـنـهـ کـانـیـشـداـ
هـاتـورـهـ لـهـ چـنـدـ پـیـکـاـوـهـ. ^۲ بـهـ لـامـ نـهـ قـسـانـیـ نـیـبرـاهـیـمـ لـهـ وـقـسـهـ درـزـیـانـیـهـیـنـیـهـ کـهـ هـهـرـ کـهـسـیـکـ کـرـدـیـ
شـایـسـتـهـیـ زـهـمـکـدنـ بـیـتـ نـهـخـیـرـوـ حـاشـاـ شـتـیـ وـ اـنـیـهـ. بـهـ لـکـوـهـ وـهـ شـیـثـوـهـیـکـ نـهـ درـزـیـ کـرـدـوـهـ کـهـ
کـوـنـاهـ نـهـبـیـتـ وـ درـستـ بـیـتـ. بـهـ لـکـوـهـ وـهـ قـسـهـیـ نـیـبرـاهـیـمـهـ قـسـهـیـ بـهـ توـیـکـلـهـ وـاتـهـ مـهـبـتـ بـهـ وـقـسـیـهـ
خـودـیـ قـسـهـکـهـ نـیـبـیـهـ بـهـ لـکـوـقـسـهـیـکـهـ تـرـهـ کـهـ مـهـبـتـیـکـیـ شـهـرـیـ وـ ثـائـیـنـیـ تـیدـایـهـ. وـتـراـوـهـ: ﴿هَلْ أَنْتَ سَقِيمٌ﴾
واتـهـ: دـلـیـ بـیـزارـوـ نـهـخـرـشـهـ لـهـسـرـ نـهـوـهـ کـهـ نـهـوانـ نـهـوـ بـتـانـهـ دـهـپـرـستـنـ وـ دـهـیـکـهـ هـاـوـهـلـیـ خـوـدـایـ
کـهـوـهـ. حـسـانـیـ بـهـسـرـیـ دـهـ لـیـتـ: هـزـهـکـهـیـ نـیـبرـاهـیـمـ چـوـنـ دـهـرـهـ وـهـ بـزـ جـهـزـنـهـ کـهـيانـ وـیـسـتـیـانـ کـهـ
نـیـبرـاهـیـمـیـشـ لـهـ گـهـلـ خـوـیـانـ بـهـنـ نـهـمـیـشـ لـهـسـرـ پـیـشـ پـاـلـکـهـوـتـ وـتـیـ: ﴿هَلْ أَنْتَ سَقِيمٌ﴾ لـهـ کـاتـهـ دـاـ هـهـرـ
سـهـیـرـیـ نـاـسـمـانـیـ دـهـکـرـدـ کـاتـیـکـ کـهـ نـهـوانـ چـوـنـ، نـیـبرـاهـیـمـ پـیـشـ بـزـ نـاـوـ بـتـهـ کـانـیـانـ وـ شـکـانـدـنـیـ. ^۳ نـیـبـنـوـ
نـهـبـیـ حـاتـهـمـیـشـ پـیـوـایـهـ تـیـ کـرـدـوـهـ. بـیـهـ خـوـایـ کـهـوـهـ بـهـ لـامـ کـهـیـلـهـ وـهـ وـتـیـ: ﴿فَلَوْلَا عَنْهُ مُذْبِّرِينَ﴾ وـاتـهـ: پـشتـیـانـ
تـیـکـرـدـوـ وـازـیـانـ لـیـهـنـاـوـ پـوـیـشـتـنـ بـزـ جـهـزـنـهـ کـهـيانـ، ﴿فَرَأَعَ إِلَيْهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ﴾ وـاتـهـ: بـهـ
پـهـنـامـکـهـ خـرـیـ گـهـیـانـدـهـ بـتـهـ کـانـیـانـ، لـیـ پـرـسـینـ، نـیـوـهـ بـزـ نـاـخـفـنـ؟ وـاتـهـ: بـهـ پـهـنـامـکـهـ دـوـایـ نـهـوانـ کـهـ
پـوـیـشـتـنـ بـهـ پـهـلهـ خـرـیـ گـهـیـانـدـهـ بـتـهـ کـانـ وـ ﴿فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ﴾ چـونـکـهـ بـتـهـرـستـهـ کـانـ پـیـشـ نـهـوـهـیـ بـچـنـ

^۱ الدر المنشور (۷/۱۰۰).^۲ فتح الباري (۶/۴۴۷)، مسلم (۴/۱۸۴۰)، أبو داود (۲/۶۵۹)، تحفة الأحوذني (۹/۵)، التساندي في الكبrij (۶/۴۴).^۳ الطبرى (۲۱/۶۲).

خواردندیان دانابو له باردهم بته کاندا بز نه وهی بیت (تبه پک) زیارت لیبان نزدک بینه وه. کاتیک

نیبراهیم (سلامی خوای لی بیت) سه بیری نه خواردندانی کرد که له بر دهستیاندایه وتسی: ﴿لَا تَأْكُونَ

۱۱ ﴿مَالَكُلَّا تَنْطِقُونَ﴾ چیتانه بز قسه ناکن. ﴿فَرَاغَ عَلَيْهِمْ صَرَبًا بِالْيَمِينِ﴾ به په نامه کی به دهستی

پاست مشتیکی تیسره واندن. (الفراء) ده لیت: لیبان پاستبیوه و به دهستی پاست زله کی لیدان.

نه تاده و جه و هری ده لین: بهره و پوی بتکان پذیشت به دهستی پاست مشتیکی تی سره واندن.^۱

بؤیه به دهستی پاست لیدان چونکه دهستی پاست به هیزترو چاکتره بز لیدان، هموو بتکانی شکاندو

بارجه پارچه‌ی کردن بتکه مازنکیان نه بیت به لکو بیته وه بز لای، وک له سوره‌تی (الانبیاء) دا له

پیشوه تفسیر کرا. لیره‌دا خوای گوره ده فرموموتی: ﴿فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ بَرْزُونَ﴾ واته: هوزه کی به

مهله داوان لئی کوبونه وه. موجاهیدو که سانی تریش و توبیانه: به پله و مهله داوان. نام چیزکه

لیره‌دا به کورتی هاتوروه، له سوره‌تی (الانبیاء) دا به دریشی باس کراوه. کاتیک که گه پانه وه له

مهوه‌له وه نهیانده زانی کی نهمه‌ی کردووه هتا پرسیویانه و بؤیان ده رکه و تووه که نیبراهیم بوروه وای

کردووه به بتکان کاتیک چوون بز لای نیبراهیم که پیی بلین بزچی وای کردووه و سه زه نشتنی بکن

نیبراهیم دهستی کرد به باسی بتکانیان که نهوانه خوا نین و وھیع تواناو ده سه لاتیکیان نیه. ﴿فَأَلَّ

۱۲ ﴿أَغْبَلُونَ مَا تَحْسُونَ﴾ واته: ئاخوئه شتیک ده په رستن، که هر خوتان دای ده تاشن؟ واته: بیچکه له

خودا نه و بتانه ده په رستن که به دهستی خوتان ده یانتاشن. ﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَمَلَّنَ﴾ واته: که هدر

خودایه نیووه‌ش و کرده‌وه کانیشی وهدی هیناوه. لوانه‌یه نه او (ما) یه مسدھربی بیت نه و کاته

ماناکه‌ی به م شیوه‌یه لیدیت: نیووه کرده‌وه کانتانی وهدی هیناوه. و له وانه شه به مانای (الذی)

هاتبیت واته: خودا نیووه‌ی دروست کردووه و نه و شستانه ش که دهیکن هر خودا دروستی کردووه،

هردوو ماناکه هر یهک مانا ده گه‌یه نیت به لام مانا یهکم شیاوتره که نیمامی بوخاری پیوایه‌تی

کردووه له کتیبی (أفعال العباد) دا له حوزه‌یه وه (بزای خوای لی بیت) به مرفوعی که فرمومویتی:

(خوای گوره هموو دروستکه رو دهستکرده کانیشی وهدی هیناوه). ^۲ مندیک نه م نایه‌تیان: وا

خویندووه‌توه (والله خلقکم وما تملّن). کاتیک که نیبراهیم به لکه‌ی بز هیناونه وه که نه و بتانه میچ

شتیکیان له دهست نایه. په لاما ریان داو گرتیان و دهستیان دایه سزادانی و تیان: شوروه و

دیواریکی بز هلچن، نهوسا فرقی بدهنه ناو ناگر. وک خوای مازن ده فرموموتی: ﴿فَأَلَّا أَنْتَ أَلَّا، يُنَزَّنَا

^۱ الطبری (۲۱/۲۷).

^۲ السنّة (۱/۱۵۸).

فَالْأَقْوَهُ فِي الْجَحِيرِ ﴿٧﴾ نَهُوهُ بُو خَسْتِيَانَهُ نَأوْ نَأْكَرْ وَهُوكَ لَهُ سُورَهَتِي (الْأَنْبِيَاء) دَاهُ پِيشَهُوهُ بَاسْ كَرا. خَوَى
مَهْنَنْ پِزْكَارِي كَرْدُو سَرْكَهُو توُويَ كَرْدُو نِيشَانَهُ كَهُورَهِي خَوَى نِيشَانَ دَانُو سَهَرِي خَسْتَ بَهْسَهِ رِيَانَدا.
بَزْبَهِ خَوَى مَهْنَنْ فَهَرْمُو وَيَهِتِي: «فَأَرَادُوا يَهِ، كَيْدَا جَعَلْنَهُمُ الْأَسْقَلِينَ ﴿٨﴾ وَاتِه: وَيِسْتِيَانَ كَهُپِيَكِي تِي
بِنَالِيَنْ، ثِيَمَهُ پِتَرُهُ وَانْمَانُ زِيَرُ خَسْتَ.

﴿وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّ سَهْدِينَ ۖ ۚ رَبُّ هَبَ لِي مِنَ الصَّابِرِينَ ۖ ۚ فَبَشَّرَتْهُ بِعِلْمٍ حَلِيمٍ ۖ ۚ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ
 الْسَّعْيَ قَالَ يَبْقَى إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَارِ أَنِّي أَذْهَكُ فَأَظْهَرَ مَاذَا تَرَى ۗ قَالَ يَأْتِي أَنْفَعُ مَا تَرَى ۗ سَتَجِدُنِي إِنْ
 شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ ۖ ۚ فَلَمَّا أَسْلَمَ وَتَّهَلَّلَ النَّجِينَ ۖ ۚ وَتَنَاهَيْتُ أَنْ يَتَابِعَهِمْ ۖ ۚ قَدْ صَدَقَتِ الرُّزْبَيَاً إِنَّا كَذَلِكَ
 بَعْرِي الْمُخْسِنِينَ ۖ ۚ إِنَّكَ هَذَا لَمَّا أَلْتَهُ الْمَيِّنَ ۖ ۚ وَقَدْ يَسْتَهِنُ بِدِرْبِعَ عَظِيمٍ ۖ ۚ وَرَنَّكَ عَلَيْهِ فِي الْأَخْرَيْنَ ۖ ۚ
 سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ۖ ۚ كَذَلِكَ بَعْرِي الْمُخْسِنِينَ ۖ ۚ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۖ ۚ وَبَشَّرَنِي بِإِسْحَاقَ نَبِيَّاً تَنَّ
 الصَّابِرِينَ ۖ ۚ وَرَنَّكَ عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِنَفْسِهِ مُبِدِّيٌّ ۖ ۚ
 كُوچْكَرْدَنِي نِيَّرَاهِيمْ وَتَاتِيَكَرْدَنِهِ بِه سَهِيرِينِي نِيَسْمَاعِيلِ وَنَهُو بِه هَرَانَهِي كَه خُودَا بَيْسِي دَالَه
 دوايَدا

خوای مهمن ده فرمومیت: «وقال إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّ سَيِّدِنَا وَاتِّهِ: وَتِي: وَا مِنْ بُو دَه کَمْ په روهدگارم، به نزوانه بهره و خوشی شاره زام ده کات، خوای گوره باسی نیبراهیمی خه لیل ده کات (سه لامی خوای لی بیت) پاش نوه هی که خودا سه ری خست به سه ره ھزه که یداو نانو مید بورو لیان دوای نه و هممو نیشانه گورانه که بینیان، کرچی کرد و به جی نیشت. و تی: من ده قم بتو لای خوای خرم به نزوانه پیم نیشان ده دات و ده روویه کم لی ده کات وه پاشان و تی: «رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الْأَصْلَاحِينَ» په روهدگارم! فرزندیکی ناکارچاکم پی بیه خش. و اته: داوای کرد له خوا له باتی گهلو همزه کهی که به جی نیشت. مندالی ئاکار چاک و گوپیا لی پی بیه خشیت. خوای گوره بیش فرمومی: «فَبَشِّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ» و اته: نه و سا نیمه به لاویکی له سه رخ مژده مان پیدا. نه و لاوه بیش نیسماعیل بورو (سه لامی خوای لی بیت) که یه کم مندال بورو نیبراهیم مژده پیدرا، نیسماعیل گوره تر بورو له نیسحاق به پای هممو مولمانان و نه هملی کتیب که له ده قی کتیبه کانیاندا هاتوروه کاتیک نیسماعیل له دایک بورو نیبراهیم (سه لامی خوای لی بیت) له تمدنی هه شتاو شهش سالیدا بورو. کاتیکیش که نیسحاق له دایک بورو له تمدنی نه و هو تو سالیدا بورو. وه له لای نه هملی کتیبیش هر به و شیوه یه بورو که خوای گوره فرمانی کرد به نیبراهیم که نه و تنها مندالی خوشی سه ری پیت. وه له نوسخه یه کی تردا

هاتووه تنها کوره کهی که چی له ههندی شویندا به نه زانی و به درقو قسمی هله بستارو ده لین: نه و سه برپاوه نیسحاق بوروه نهم قسمیه هرگیز راست نیه و پیچه وانهی دهقی کتیبه کانی خوشیانه. بیوه و ده لین چونکه نیسحاق باین نهوانه و نیسماعیلیش باین عره به کانه. حه سودیان به عره ب بردووه جا هاتوون نهم قسمیان دروست کردووه گوایه مه به است به (تهنها منداله کهی) واته: کسی تری له لانیه نیسحاق نه بیت. چونکه له و کاته دا نیبراهیم نیسماعیل و دایکی بردووه بق مه ککه! نه ماش قسمیه کی دروستکراوه چهوت و پرپوچه. چونکه به کاس ناویریت (تهنها کوره کهت) نه و کسه نه بیت که ته نیا یه ک مندالی ههیه. له بر نهوهش یاهکم مندال زیاتر گرنگی پیده دریت له چاو منداله کانی تردا که دوای نه و دیت، بپارادان به سه برپینی نه و منالی یاهکمه تاقی کردنوه یه کی نقد گهوره و گرنگته له مناله کانیتر. خوای گهوره ده فرمونیت: **﴿فَلَمَّا يَلْعَمَ مَعْهُ السَّعْدَ قَالَ يَبْتَئِلُ إِنَّ أَرَى فِي الْمَنَارِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَأَنْظَرْمَاذَا تَرَى قَالَ يَتَأَبَّتِ أَفْعَلَ مَا تُؤْمِنُ سَتَجِدُنِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الظَّاهِرِينَ﴾** واته: کاتیک که یاشته ته منیک که له گهانی نه و نیش و کار بکات، وته: نهی کوره خوش ویسته کم! من له خهندما وام دیوه تو سه ده بیم، خزت چون لیتکی دهد یه وه؟ وته: بابه! هر شتیک پیت سپیدرداوه به جیتی بینه. خودا حه ز بکات، بهم زروانه تیده کهی که منیش له خپراگرام. **﴿فَلَمَّا يَلْعَمَ مَعْهُ السَّعْدَ﴾** واته: کاتیک که نیسماعیل گهوره بیو پیتگیی له گهان باوکیدا ده پریشتم و ده گهرا. باوکیشی هه مو کاتیک نیسماعیل و دایکی به سه ده کردده وه له و لاتی (قاران) تا بزانیت چیان پیویسته. وا باسکراوه که نیبراهیم (سه لامی خوای لی بیت) بز نهم سردارانهی به سواری بوراق به پهله سه ردانی ده کردن، والله اعلم. له نینبو عه باسه و (به زای خوای لی بیت) موجاهید و عیکریم و سه عیدی کوری جوبه بیرو عه تای خوراسانی و زهیدی کوری نه سلم و کسانی تریشه وه و تیویانه: **﴿فَلَمَّا يَلْعَمَ مَعْهُ السَّعْدَ﴾** واته: کاتیک که وته پی و بیوه لاو ده بیتوانی نه و کارانهی که باوکی ده یکرد بیکات و پیتی هه لستیت.^۱ عوبه یه کوری عومه بیر ده لیت خهونی پیغامبران (سه لامی خوایان لی بیت) نیگایه (وه حیه) پاشان نهم تایه تهی خویند: **﴿قَالَ يَبْتَئِلُ إِنَّ أَرَى فِي الْمَنَارِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَأَنْظَرْمَاذَا تَرَى﴾**.^۲ نیبراهیم بزیه کوره کهی ناگادر کرد له کاره که ههتا نزد گران نه بیت له لایی و تاقیشی بکاتوه ههتا چهندی خپراگرو به تو اوان او ای پراوه بز گویی پایی فه رمانی خوای معنزو فه رمانی باسی. **﴿قَالَ يَتَأَبَّتِ أَفْعَلَ مَا تُؤْمِنُ﴾** واته: نه وهی خودا فه رمانی پیداوی به جیتی بینه و سه رم بپره. **﴿سَتَجِدُنِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الظَّاهِرِينَ﴾** واته: به زروانه خواه مهیلی لی

^۱ الطبری (۷۴/۷۲/۲۱).^۲ الطبری (۷۵/۲۱).

بیت بُوت دهده کویت که منیش له خُرپاگرانو به ته مای پاداشتی خودام له سه ری. نیسماعیل سلامی خوای لی بیت) پاستی کردو پیمانه کی به جنی هینا. بزیه خوای گورد فرمومویه تی: «وَذَكْرُ
فِي الْكِتَبِ إِسْمَعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا لِّنَّهَا^{٤١} وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَأَلْزَمَهُ وَكَانَ عَنْدَ رَبِّهِ
مَرْضِيًّا»^۱ واته: وله قورئاندا باسی نیسماعیل بکه بیگمان نهوله پیمان و به لینه کانیدا پاستکر بود
وه نیزراوو پیغامبری خوا بود، وه همیشه فرمانی دهدا به خیزان و کس و کاری به نویزکردن و
زه کاتدان و همیشه لای پهروه ردگاری جیگهی په زامنه ندی بود. پاشان خوای مهند فرمومویه تی: «وَلَمَّا
أَتَلَمَّا وَلَمَّا لِلْجِينِ»^۲ واته: کاتیک هرسو بپیاری خویان سه لماندو له سه رته ویلن دریزی کرد. واته: کاتیک
شایه تومانیان هینا و یادی خوایان کرد باوکی ویستی سه ری بپیت و نیسماعیلیش ناماده بود بتو مردن.
وتراویشه: «وَلَمَّا»^۳ واته: خویان دا به دهستوه و گویپایه لی فرمانی خودا بون. نیبراهمیم فرمانی
خودای به جنی هینا و نیسماعیل به رفه رمانی خوداو باوکی بود. نمه قسی مجاهید و عیکریم و
قه تاده و سودی و ثیبوئیسحاقه.^۴ که سانی تریش و ترویانه: مانای: «وَلَمَّا لِلْجِينِ»^۵ به ده ما خستی و بتو
نه وهی له پشتی مليوه سه ری بپیت هتا له کاتی سه ری پینیدا ده و چاوی نه بینیت بتو نه وهی بتوانیت
به ئاسانتر سه ری بپیت. نیبنو عهباس(په زای خوای لی بیت) و مجاهیدو سه عیدی کوبی جوبه بیرو
زه ححال و قه تاده ده لین: «وَلَمَّا لِلْجِينِ»^۶ واته: له سه رته ویلن دریزی کرد به سه رزوهیدا.^۷ نیمامی
نه حمده پیوایته کردوبه له نیبنو عهباسوه(په زای خوای لی بیت) ده لین: کاتیک نیبراهمیم فرمانی
پیکرا که مناسیک کانی حج جیبیه جیبیکات شهیتان هاته پیتی له کاتی سه عی سه فاو مه روهداد، شهیتان
ویستی پیشی لی بگرت به لام نیبراهمیم پیش کووت (سلامی خوای لی بیت) پاشان جوبه نیل بردي بتو
لای جه مرهی عهقه به، شهیتان هاته پیتی و نیبراهمیم حوت به رهی تیگرت هتا بپیشت، پاشان هاته پیتی
له جه مرهی ناوه پاستدا حوت به رهی تری تیگرت. پاشان نیسماعیلی به ده مدا پاختست، نیسماعیل
کراسنیکی سپی له بردآ بود وتنی: نهی بابه هیچ جلوه رکنیکی ترم نیه جکه لام کراسی لبه رم دایه که
بیکه یته کفنم، بزیه له برمی داکنه بتو نه وهی بیکه یته کفنم، نیبراهمیم خه ریک بود کراسه کی له برد
لاده برد لهو کاته دا له دوایه وه بانگ کرا: «وَنَذَرْنَاهُ أَنْ يَتَابَرُوهُمْ»^۸ واته: نیمه ش بانگمان کرد: نهی

^۱ مریم (۵۴-۵۵).^۲ الطبری (۲۱/۷۷).^۳ الطبری (۲۱/۷۷-۷۸).

نیبراهیم. ﴿فَقَدْ صَدَقَتْ أُرْثِيَا إِنَّا كَذَلِكَ بَعْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾ وَاتَّه: ثَوَا خَوْنَه کَوْتَ وَهْدَی هَاتَ، ثِنْمَه نَوَا پَادَشْتَی کارچاکان دَهْدَهِنَ، نیبراهیم لَای کَرْدَهُو بَهْ رَانِیکَی سَپَی شَاخْدَارَی چَاوَگَه کَوْدَه بَینَی. ثِبَنِو عَهْ بَاسَ دَهْلَیتَ: گَهْ رَنِیکَینِ لَهْ بَهْ رَانِ کَرْبَنِدا هَهْ مَرْوَمَانَ هَرْ بَهْ شَوَّینَ بَهْ رَانِ وَادَه کَهْ پَایِنَ.^۱ پَاشَانَ بَه دریزَی فَهْ رَمْوَدَه کَهْ لَهْ مَهْنَاسِیکَدا (المناسِك) بَاسَ کَرْدَوَه. خَوَايِ مَهْنَنْ دَهْ فَهْ رَمْوَیتَ: ﴿وَنَذِيَّةَ أَنَّ

نیبراهیم^۲ ﴿فَقَدْ صَدَقَتْ أُرْثِيَا﴾ وَاتَّه: ثَوَاهُه کَتَدا بَینَتَه مَاتَه دَی وَکَوْهَه کَهْ بَهْ تَوَلَّدَه رَاحْسَتَ بَقَ سَرِبِینَ. (سودَی) وَکَسَانِی تَرِیش دَهْلَیتَ: چَهْ قَوْکَه دَهْهِنَتَا بَهْ مَلِیدَا هِیْچَی نَهْدَه بَرِی بَهْ لَکَوْ پَارِچَه مَسِیکَ (النَّحَاس) بَوْبَوَه پَنْگَرَه بَهْ بَینَی چَهْ قَوْکَه وَمَلِی نَیْسَمَاعِیلَدا (سَلَامِی خَوَايِ لَی بَیت) لَهْ کَاتَه دَهْ نیبراهیم (سَلَامِی خَوَايِ لَی بَیت) بَانَگَ کَرا: ﴿فَقَدْ صَدَقَتْ أُرْثِيَا﴾.^۳ خَوَايِ مَهْنَنْ دَهْ فَهْ رَمْوَیتَ: ﴿إِنَّا كَذَلِكَ بَعْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾ ثَا بَهْ وَشَیْوَهِه نِیْمَه نَارِه حَتَّی وَقَوْسَی لَهْ سَهْرَه وَه کَسَانِه لَادَه بَینَ کَهْ نَیْرَابِیه لَهَمَانَ وَهْ رَگَای خَتِیرَیانَ لَی ثَوَاهُه لَآ دَهْ کَهْ بَینَ وَهْ کَهْ خَوَدَی گَهْ وَه لَهْ نَیْهَتِیکَی تَرِدا دَهْ فَهْ رَمْوَیتَ: ﴿وَمَنْ يَتَّقِيَ اللَّهَ يَعْجَلُ لَهُ الْخَرْجَأ﴾^۴ وَرِزْقَه مَنْ حَيَّثُ لَآ يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَلَّ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَمِسَةٌ؛ إِنَّ اللَّهَ يَنْلِعُ أَمْرَهُ فَقَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَئٍ وَقَدْرَاهُ^۵ وَاتَّه: وَهْ هَرْ کَسِیکَ خَوَانِسَ بَیتَ خَوَا دَهْرَوَی لَی دَهْ کَاتَه وَهْ، وَهْ بَنْقَ وَپَنْدَی دَهْدَاتَ لَهْ شَوَّینِیکَه وَه کَهْ بَهْ بَهْ یَالِیدَا نَهْ هَاتَوَه وَهْ رَکَسِیکَ پَشَتَ بَهْ خَوَا بَیهِ سَتِیتَه وَهْ خَوَا بَهْ سَهْرَه بَهْ پَاسَتَی خَوَا کَارُو فَهْ رَمَانِی خَوَی بَهْ نَهْ جَامَ دَهْ کَهْ بَینَتَ بَیْکَوْمَانَ خَوَا بَقَ هَمْمَوْ شَتِیکَ نَهْنَدَازِیکَی دَیارِی کَرَاوِی دَانَاوَه. کَوْمَلَیکَ لَهْ زَانِیانِی نَوْسَولَه نَهْ نَایَهَتَه وَچِیرَکَه بَیانَ کَرِدَوَه بَهْ لَکَه لَهْ سَهْرَه پَاسَتَی نَهْ سَخَ پَیَشَ بَهْ جَیْهِنَانِی ثَهْ وَکَارَه بَهْ پَیَچَه وَانَّهِی پَایِ کَوْمَلَی مَوْعِتَه زَیَلَه وَه بَهْ کَانِیش لَیَرَه دَهَا نَاشِکَرَایِه. چَونَکَه خَوَدَی مَهْنَنْ فَهْ رَمَانِی دَهْ بَهْ نیبراهیم (سَلَامِی خَوَا لَی بَیت) بَهْ سَرِبِینِی کَوْهَه کَهْ، پَاشَانَ (نَسْخِی کَرْدَه وَه) وَقَوْرِیانِی کَهْ لَهْ جَتِی دَانَاوَه نَهْبَیَتَ سَهْرَی بَرِیتَه. مَهْبَستَی خَوَايِ گَهْ وَه لَهْ کَارَهِی بَهْ کَهْ: ثَوَاهُه بَوَوْ پَادَشْتَی نیبراهیم بَدَاتَه وَه لَهْ سَهْرَه ثَهْ وَخَوَدَگَرِیه لَهْ سَرِبِینِی کَوْهَه کَهْ وَلَیَبَرَانِی نیبراهیم لَهْ سَهْرَه بَهْ جَیْهِنَانِی ثَهْ وَکَارَه. بَوَیَه خَوَايِ گَهْ وَه فَهْ رَمْوَیه تَهِی: ﴿لَكَ هَذَا لَهُوَ الْبَلَوَةُ الْمُبِينُ﴾ دَیارَه نَهْمَه نَهْ زَمُونِیکَی نَاشِکَرَابَوَه. وَاتَّه: نَهْمَه تَاقِی کَرْدَنَه وَهِیَکَی نَاشِکَرَابَوَه دَیارَ بَوَوْ کَاتَیکَ خَوَايِ مَهْنَنْ فَهْ رَمَانِی دَهْ بَهْ نیبراهیم کَهْ کَوْهَه کَهْ خَتِی سَرِبِینِتَه نَهْوَیشَ بَهْ پَهْلَه هَلَسَا بَهْ وَکَارَهِه فَهْ رَمَانِی خَوَايِ بَهْ جَیْهِنَانِی نَزَدَ بَهْ

^۱ احمد (۲۹۷/۱).^۲ الطَّبَرِي (۷۴/۲۱).^۳ الطَّلاق (۲-۳).

دلسرزی وه له بدر په زای خوا. بؤیه خوای گهوره فرمومویه تی: ﴿ وَاتَّهِيَرَ أَلَّذِي وَقَتَّهُ ﴾^۱ واته: نه او نیراهیمه که نارکی خزی به ته اوی به جنی هیننا. خوای گهوره ده فرموموت: ﴿ وَقَدْنَتْهُ بِلَبْنَجَعَظِيمِ ﴾^۲ واته: نیمه نهoman به قوریانیه کی هره گهوره کپیوه. ثیبتو عه باس (په زای خوای لی بیت) ده لیت: به رانیک ببو که چل پایز له به هاشتنا له وه پیترابوو^۳. نیمامی نه محمد پیاویه تی کردوبه له سه فیه کچی شه بیوه ده لیت: نافره تیکی به نی سوله یم که دایکی نزدیه ای نه ماله ای نیمه هه والی نه وهی پیدام که پیغامبری خودا^۴ (علیه السلام) نارדי بق لای عوسمانی کوپی تله، نه و زنه جاریکشیان وتنی: که خزی پرسیاری کردوبه له عوسمان: بقچی پیغامبر^۵ (علیه السلام) نارדי به شوینتند؟. وتنی: نه رمومی: (کاتیک هاته نه ماله دوو شاخی به ران بینی له یادم چوو پست بلیم، دایپوشی، دایپوش شه نایبت شتیک له مالدا بیت نویز خوین سه رقال بکات). سوفیان وتنی: نه و دوو شاخی به رانه هه له و ماله دا هه لو اسرا بابو هه تا نه ماله سوتا، دوو شاخه که یشی سوتا.^۶ نه بله کی سه ریه خزیه له سه ر نه وهی که نه و کسه نیسماعیل ببوه (سلامی خوای لی بیت) و قوره یشه کانیش نه وه پاش نه وه نه و دوو شاخی به رانه یان بق مابووه وه هه لیان گرتبوو، که نیراهیم کردی به قوریانی هه تا نه او کاته که پیغامبری خودا^۷ (علیه السلام) پهوانه کرا، والله أعلم.

باس نه و ریوایه و شوینه وارانه هاتووه که نه و کسه نیمینت نیسماعیل (سلامی خوای لی بیت) که سه سه ریواوه که ببوه، که هه نه وهش راسته و دانی پیازراوه.

سه عیدی کوپی جوبه بیرو عامری شه عبی و یوسفی کوپی مه هران و موجاهیدو عه تاو که سانی تریش ده لین: له ثیبتو عه باسه وه (په زای خوایان لی بیت) نه و کسه نیسماعیل ببوه (سلامی خوای لی بیت).^۸ ثیبتو جه ریريش پیاویه تی کردوبه له ثیبتو عه باسه وه ده لیت: نه و قوریانیه نیسماعیل ببوه (سلامی خوای لی بیت) جووله که نه لین: نه و کسه نیسحاق ببوه. جووله که لمده در یان کردوبه.^۹ ثیبتو عومه ر (په زای خوایان لی بیت) ده لیت: سه ریواوه که نیسماعیل (سلامی خوای لی بیت).^{۱۰} ثیبتو نه جیع ده لیت: له موجاهیدوه. نه و کسه نیسماعیل (سلامی خوای لی بیت).^{۱۱} یوسفی کوپی

^۱ النجم (۳۷).^۲ الطبری (۹۰/۲۱).^۳ احمد (۶۸/۴)، پیاره کانی جیئی متعانه.^۴ الطبری (۸۳/۲۱).^۵ الطبری (۸۳/۲۱).^۶ الطبری (۸۲/۲۱).^۷ الطبری (۸۴/۲۱).

مه هر اینش هر واي و تقوه.^۱ شه عبي دهليت: نهوكسه نيسماعيله (سلامي خواي لى بيت) وه من دوو شاخى نه و برانه مينبورو لهناو كعبه دا.^۲ موحده مهدى كوبى نيسحاق دهليت: له حسامى كوبى دينارو عه مرى كوبى عوبه يدهوه له حسامى به سريوه دهليت: هيج گرمان نبورو له ودها كه نهوهى فهرمان دراوه به سه رپپينى له و دوو كوبه هى نيراهيم نيسماعييل بورو (سلامي خواي لى بيت).^۳ ديسان نيبنو نيسحاق دهليت: بيستم له موحده مهدى كوبى كه عبي قوره زيهوه دهيوت: نهوكسهى كه خودا فهرمانى دا به نيراهيم له و دوو كوبه هى كه سري بپيت نيسماعييل بورو. وه نيمه نهوهان له كتتىبي خواي كه ورهدا وهدى كردوده، چونكه خواي مهن کاتيك كوتايني به چيركى سه رپپاوه كه هيتناوه له دوو كوبه كه نيراهيم فرمويته: «**وَبَشَّرَنَاهُ بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَأْوَ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ**»^۴ واته: مزكينيمان پيدا به نيسحاق و سه رپپاي نيسحاق به عقوب. خوا موژدهى كوبو كوبه زايishi پيده دات، بؤيىه ناكرى نه مربيات به سه رپپينى نيسحاق كه هيشتا نه واده يهى كه به نيراهيم داوه نه هاتووه ته دى، كواته نهوهى فهرمانکراوه سه رپپيت هر نيسماعيله.^۵ نيبنو نيسحاق دهليت نه قسيمه زردارجار له موحده مهدى كوبى كه عبي قوره زيهوه بيسننوه.^۶ ديسان نيبنو نيسحاق دهليت: له بوره يدهى كوبى سوفيانى كوبى فهروهى نه سله ميهوه له موحده مهدى كوبى كه عبي قوره زيهوه كه بئى باس كردودن كه وتوویته به عومه رى كوبى عبدالعزيز (رهزاد خواي لى بيت) كه خاليفه بورو له و كاته دا و له كەلى بورو له شامدا، عومه رى پىسى وتسووه: بهم باسه خوى بۆ خوى شتيكه ده مهويت بزانم چيەو چۈن، وە منيشهمان رام ھەيە كە تو بوروتى پاشان ناردى بۆ لاي پياوئىك كە لە شام لە كەلى بورو. جولولەك بورو و موسىلمان بورو و موسىلمانىكى باشىش بورو، بە يەكىك لە زاناكانى نهوان ده بىنرا، عومه رى كوبى عبدالعزيز (رهزاد خواي لى بيت) لە باره يه و پرسىيارى لېكىد، موحده مهدى كوبى كە عب و تى من لە لاي عومه رى كوبى عبدالعزيز بۇوم، عومه رى پىسى وت: كام كوبى نيراهيم فهرمان درا به سه رپپينى؟ وته: نيسماعييل، سوتىند بە خوا نهه كە ورده موسىلمانان جولولەك كە كان نهوه ده زانن، بە لام حەسۋودى بە ئىيەرى عەرەب دە بن كە نيسماعييل باوکى ئىيەرە كە خودا فهرمانى دا به سه رپپينى و نه و پىزەرە كە خودا پىسى بە خشى بە هەزى

^۱ الطبرى (۸۴/۲۱).^۲ الطبرى (۸۴/۲۱).^۳ الطبرى (۸۵/۲۱).^۴ هود (۷۱).^۵ الطبرى (۸۴/۲۱).^۶ الطبرى (۸۵/۲۱).

نه و خپرگریه بوده برو له به رامبهر فرمانی خودای مازندا، نوانه نکولی له نهود دهکن ده لین نه و سه برپاوه نیسحاقه. له بره نهوده نیسحاق با بی نوانه. خودا خزشی ده زانی کامه بیانه. هممو چاکو پاکو گوپرایه لی خواه گوره ش بیون.^۱ عبدوللای کوپی نیمامی نه حمه‌دی کوپی حنبه (ره حمه) تی خواه لی بیت ده لیت: پرسیارم کرد له بایم له و سه برپاوه؟ ناخن نیسماعیل بوروه یان نیسحاق؟ و تی: نیسماعیل بوروه. عبدالله له کنیبی زوهدا باسی کردوده. نیبنو نه بی حاتم ده لیت بیستم له باوکم ده بیوت: راست نهوده که نیسماعیل (سلامی خواه لی بیت) سه برپاوه که. ده لیت: پیوایه کراوه له عه لی و نیبنو عمره رو نه بی هوره بیدوه و نه بی توشه بیل و سه عیدی کوپی موسه بیب و سه عیدی کوپی جوبه بیرو حاسنه و موجاهیدو شه عبی و موحه مهدی کوپی که عبی قوره زنی و نه بیو جه عفر موحه مهدی کوپی عه لی و نه بیو سالخ (ره زای خواهان لی بیت) هممو و ترویانه: نه و سه برپاوه نیسماعیله.^۲ به غه وی له ته فسیره کیدا ده لیت: عه بدللای کوپی عمره رو سه عیدی کوپی موسه بیب و سودی و حسنه نی به سری و موجاهیدو ره بیعی کوپی نه نه س و موحه مهدی کوپی که عبی قوره زنی و که لبی همان پاویز چوونیان هبوروه.^۳ نه مه پیوایه کراوه له نیبنو عه بایسه و، و پیوایه تیش کراوه له نه بیو عمره ری کوپی عه لانه و نیبنو جه ربر پیوایه تی کردوده له سونابیحیه و ده لیت: نیمه له لای موعاییه کوپی نه بیو سو فیان بیوین. باسی سه برپاوه که کرا نیسماعیله یان نیسحاق؟ موعاییه و تی: هانته لای که سیلک زند چاک ده زانی، و تی: له خزمت پیغامبه ردا بیوین (علیه السلام) پیاویک هات بز لای و تی: نهی پیغامبه ری خودا (علیه السلام) نه و شستانم بز باس بکه که خودا پیش به خشیوی، نهی کوپی دو سه برپاوه که (ابن النبیحین)، پیغامبه ری خودا (علیه السلام) پنکه نی، و ترا پنی نهی گوره مه هله لکه نیت نزیکرد دوو سه برپاوه کتین؟ و تی: کاتیک عه بدول موتلیب فرمانی پیکرا که بیری زه مزم مه هله لکه نیت نزیکرد که رخواه گوره کاره کهی بز ناسان بکات یه کیک له کوپه کانی سه برپه، پشکیان بز کردن، پشکه که که وته سه عبدالله، خاله کانی نه یانه نیشت سه ری برپت، و تیان: سد و شتر له جیی سه برپه، عه بدول موتلیب سد و شتری له جیی عبدالله سه برپی. دوو همیش نیسماعیله. خواه گوره ده فرمومیت: ﴿ وَيَسْرِئِلُهُ بِإِسْحَاقَ إِلَيْكَ مِنَ الْأَصْنَانِ حِمَرَ ﴾ کاتیک که مژده درا له پیشبوه به سه برپاوه که نیسماعیله. پاشان به دوایدا باسی مژده هانته براکه شی نیسحاق هاتووه. که له سوره‌تی (هودو الحجر) دا

^۱ الطبری (۹۸۵/۲۱).^۲ الزند لعبدالله بن احمد (۸۰).^۳ الطبری (۸۴/۲۱).^۴ البغوي (۴/۳۲).

ماتووه. وه ده فرمومویت: ﴿بَيْتًا﴾ حالیکی موقعه دهه (حال مقدر) واته: بهم زوانه پیغامبریکی شیاوو لایقی ده بیت، وه ده فرمومویت: ﴿وَرَجَّكَ عَلَيْهِ فِي الْآخِرَةِ﴾ واته: واشمان کرد بهره‌ی دوای نویش هر ناوی به چاکه بهرن. ﴿سَلَمٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ﴾ سلاو له سر نیبراهم بیت. ﴿كَذَلِكَ بَعْزِيَ الْمُحْسِنِينَ﴾ نیمه ئاوا پاداشتی کارچاکان دهدهین. ﴿إِنَّهُ مِنْ عَبْدَنَا الْمُؤْمِنِينَ﴾ به راستی ئو یه کیک بیو له عابده بروادره کانمان. ﴿وَبَشِّرْنَاهُ بِاسْحَاقَ بْنَ الصَّلَاحِينَ﴾ مرده‌ی نیسحاقیشماعن پیدا که ده بیت پیغامبریکی چاکه خوان. ﴿وَرَجَّكَ عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ دُرْبِتَهُمَا مُحَمَّدٌ وَظَلَّمٌ لِنَفْسِهِ مُبِيتٌ﴾ واته: بهره‌که تمان دا به خزی و به نیسحاقیش لمناو تورمه که یاندا هندیکیان ناکار چاک بیون و تیشیاندا بیون به ئاشکرا غدیریان له خویان ده کرد. وهک نه نایه‌ته‌ی که خوای مهزن ده فرمومویت: ﴿فَقِيلَ يَنْتَهُ أَقْبِطٌ إِسْلَمُوا مِنَ الْبَرِّ كَيْفَ يَرَوْنَ حَلَّتْ مَعَكُمْ وَأَمْمُ سَمْتِيَعِهِمْ يُمَسْهِمُهُمْ مَنَّا عَذَابُ الْيَمِنِ﴾^۱ واته: وترانه نوح دابره (له کهشتیکه) به هیمنی و بیوه‌ی له لایه نیمه‌وه و به پیت و فهپی زود به سر خوتته و به سر گهلانیک که پهیدا دهین له وانه‌ی که له گهله تزدان (یان به سر ئو خله‌کانه‌ی له گهله تزدان) چهند نه ته وه و کل دواتر دین خوشی و نازو نیعمه‌تیان پس دهدهین پاشان له لایه نیمه‌وه سخای سختی ئازارده روچاریان ده بیت.

﴿وَلَقَدْ مَنَّا عَلَى مُوسَى وَهَرُورَنَ﴾^{۱۱۵} وَجَبَّتْهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَنْزِ الْعَظِيمِ^{۱۱۶} وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْأَنْلَيْنَ^{۱۱۷} وَمَا لَنَّهُمْ مِنَ الْكِتَابِ الْمُسْتَيْنَ^{۱۱۸} وَهَدَيْتُهُمَا أَصْرَرَطَ الْمُسْتَقِيمَ^{۱۱۹} وَرَجَّكَ عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرَةِ^{۱۲۰} سَلَمٌ عَلَى مُوسَى وَهَرُورَنَ^{۱۲۱} إِنَّا كَذَلِكَ بَعْزِيَ الْمُحْسِنِينَ^{۱۲۲} إِنَّهُمْ مِنْ عَبْدَنَا الْمُؤْمِنِينَ^{۱۲۳}

باسی موساو هارون

خوای مهزن ده فرمومویت: ﴿وَلَقَدْ مَنَّا عَلَى مُوسَى وَهَرُورَنَ﴾ ده بیاره‌ی موساو هارونیش چاکه‌مان کرد. ﴿وَجَبَّتْهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَنْزِ الْعَظِيمِ﴾ واته: خویان و هوزه که یانمان له ناپه‌حتی که ورده بذکار کرد. ﴿وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْأَنْلَيْنَ﴾ واته: بز خویان یاریده‌مان دان که سره‌که وتن. خوای که ورده باسی ئو به هرانه ده کات که دای به موساو هارون له پیغامبریه‌تی و بذکارکردنیان به

خوبیان و نهاد خاوهن باوهه‌پانه‌ی که له گله‌لیان بیون له سته و ده‌ستدریزی فیرعهون که نهاده مموه خراپه‌کاریه‌ی له گله‌ل ده‌کردن له کوشتن و بپینی منداله کانیان و هیشتنه‌وهی ژنه کانیان و به‌کاره‌تیانیان له خراپترين شتدا. دواهی نهاده مموه تاوان و خراپه‌کاریه‌ی که فیرعهون کردی له گله‌لیان خواهی گوره یارمه‌تی دان و سه‌ری خستن به‌سه‌ر فیرعه‌وندا. شادو دلخوشی کردن هرچی سامان و زه‌وی فیرعهون و دارو ده‌سته‌کهی هبیو همومیان برد بق خوبیان که له دری‌لایی تمدنه‌نیاندا کویان کربدبووه، پاشان خواهی گه‌وره نهاده کتیبه زقد مه‌زنه دیارو ناشکراو پوونکه‌ره‌وهی په‌وانه کرد بق موسا که تهداتی پیروزه وک خودای گه‌وره فرمومویه‌تی: ﴿وَلَقَدْ أَعْيَتْنَا مُؤْمِنَةً وَهُنَّ رُونَّ الْفُرْقَانَ وَضِيَّةً﴾^۱ واته: سویند به خوا به راستی به‌خشیمانه موساو هارون ته‌ورات (که جیاکه‌ره‌وهی حق و به‌تاله) و پوونکه‌ره‌وهو یادخه‌ره‌وهش. وه لیزه‌شدا خواهی گه‌وره فرمومویه‌تی: ﴿وَمَا لَيْتَهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ واته: نهاده کتیبه‌شماعن‌به‌وان دا که همموه شت دیاری ده‌کات. ﴿وَهَدَيْتَهُمَا الْعِرْطَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ واته: پیکه‌ی راستی‌شمان نیشان دان. له کردارو گفتاردا. ﴿وَرَبِّكَمَا عَيْتَهُمَا فِي الْآخِرَةِ﴾ واته: وامان کرد له دواپریزشدا هر ناویان به چاکه ببریت. واته له دواهی خوبیان ناویان هیشتنه‌وهه هارب به چاکی باسیان بکریت و وه‌سف بکرین پاشان خواهی مه‌زن ده‌فرمومویت: ﴿سَلَّمٌ عَلَى مُوسَى وَهُنُّ رُونَ﴾ سلوله موساو هارون. ﴿إِنَّا كَذَلِكَ بَعَزِيَ الْمُخْسِنِينَ﴾ نتیه نهاده چاکه‌کاران پاداشت ده‌دهین.

﴿إِنَّهُمَا مِنْ عَبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ﴾ واته: هردوکیان له وعه‌بدانه مه‌بون، که باوه‌پیان پی‌هیت‌نام.

﴿وَلَئِنْ إِلَيْسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ﴾^{۱۵۷} اذ قال لقزمهه الا نهقون^{۱۵۸} اللذون بعلاء وذرؤت أحسن الخلقين^{۱۵۹} الله ربكم ورب ابابكم الأولياء^{۱۶۰} مددبوه فلم يهم لمحضرهن^{۱۶۱} إلا عباد الله المخلصين^{۱۶۲} وربکا عيشه في الآخرين^{۱۶۳} سلّم على إل ياسين^{۱۶۴} إننا كذلك بغيري المحسنين^{۱۶۵} إله من عبادنا

ال المؤمنين^{۱۶۶}

باسي نیلیاس پیغمه‌مبه‌را (سه‌لامی خواهی لی بیت)

خواهی مه‌زن ده‌فرمومویت: ﴿وَلَئِنْ إِلَيْسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ﴾ واته: بینکومان که نهادی‌سیش به‌کتیک له پیغمه‌رانه. قه‌تاده و موچه‌مم‌دی کوبی نیسحاق ده‌لین: وتراءه: نهادیاس نیدریس پیغمه‌مبه‌ره

(سلامی خوای لی بیت). نیبنو نبی حاتم پیوایه‌تی کرد و له عبدوللای کوبی مسعوده وه (په‌نای خوای لی بیت) ده‌لتیت: نه‌لیاس نیدریس پیقه‌مبهه ره (سلامی خوای لی بیت).^۱ زه‌ححکیش هروای وتووه.^۲ وه‌هه‌بی کوبی مونه‌بی ده‌لتیت: نه‌لیاس کوبی یاسینی کوبی فیحاسی کوبی عیزاری کوبی هارونی کوبی عیمرانه.^۳ خوای گاوره په‌وانه‌ی کرد بق سه‌نه‌وهی نیسرانیل دوای حیزقیل (سلامی خوای لی بیت) که بتیکیان ده‌په‌رسن پتیان ده‌وت: به‌عل، نه‌لیاس داوای لیکن که خودا بپه‌رسن و از له په‌رسنی غه‌یری خودا بین. پاشاکه‌یان باوه‌پی پس هینتا. له دوابیدا په‌شیمان ببووه وه. له‌سر گومراپی خویان به‌رده‌وام بون و معی که‌س باوه‌پی پس نه‌هینتا. نزای لی کردن خوای گه‌وره‌ش سی‌سان دلوقیک بارانی بق نه‌باراندن. پاشان داوایان لی کرد که بپاریته وه له خودا نه‌وهی بارانیه‌یان له‌سر لابیات، هه‌مو باوه‌پی پس دینن نه‌لیاسیش له خودا پاراپیه وه که بارانیان بق بیارینیت، خودایش بارانی بق باراندن کچی هر له‌سر خوانه‌ناسی و پیسی خویان به‌رده‌وام بون. پاشان داوای کرد له خوا که بیباته وه بق لای خوی، یه‌سه‌عنی کوبی نوختوب (سلامی خوای لی بیت) له ژیر ده‌ستی نه‌ودا نه‌شونمای کرد و پنگیشت. فرمان درا به نه‌لیاس که بروات بق فلانه شوین و فلانه شوین هه‌رجی هاته لای سواری بیت و گوتی نه‌داتی، نه‌سپیک له ناگر به‌ره و پوی هات و نه‌میش سواری برو. خودا نوری کرد به‌بریدا و به په‌پیش دایپوشی، له‌گهله فریشته کاندا ده‌فهی وه که فریشته‌یه کی ناده‌همی ناسمانی و زه‌مینی. نا به‌م شیوه‌یه وه‌هه‌بی کوبی مونه‌بی له نه‌هملی کیتابه وه پیوایه‌تی کرد وه. خودا خزی ده‌زانی چمنه راسته. خوای مه‌زن ده‌فرمومیت: ﴿إِذَا قَالَ لِعَوْمَهُ أَلَا تَنْعُونَ﴾ واته: نه‌وسا به هوزه‌کی خوی وت: بقچی شه‌رم له خوا ناکه‌ن؟ واته: ئایا له خوا ناترسن که غه‌یری نه‌وده‌په‌رسن؟ ﴿أَنَّدَعْنَ﴾ بعلاء وندروت احسن‌الخلاقین^۴ به‌علی (بت) ده‌پیه‌رسن، له چاکتین وه دیهینه ره ده‌تکنه وه؟ نیبنو عباس و (په‌نای خوای لی بیت) موجاهید و عیکریمه و قه‌تاده و سودی ده‌لین: به‌عل واته: په‌روه‌ردگار. عیکریمه و قه‌تاده ده‌لتین: به‌عل زمانی خلکی یه‌منه. له پیوایه‌تیکدا له قه‌تاده وه هاتووه ده‌لتیت: زمانی نه‌زدش‌منوته (ازد شنوه). عبدو په‌حمانی کوبی زه‌یدی کوبی نه‌سله ده‌لتیت: له باوه‌کیه وه (به‌عل) ناوی بتیکه خلکی شاریک ده‌یانه‌رسن پیسی ده‌وترا: (بعلیک) له خزرثاوای دیمه‌شق. زه‌ححک ده‌لتیت: (به‌عل) بتیک ببووه که ده‌یانه‌رسن. خوای مه‌زن ده‌فرمومیت: ﴿أَللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ إِبْرَاهِيمَ كُمْ﴾

^۱ الطبری (۹۵/۲۱).^۲ القرطبي (۱۱۰/۱۵).^۳ الطبری (۹۷/۲۱).^۴ الطبری (۹۷/۲۱).

الأولیٰن ﴿ وَاتَّهُ : كَه خودا په روهدگار تانه و په روهدگاری با به کانی پیشوشوشتانه . وَاتَّهُ : هر خودا شایسته‌ی په رستنه ب ته‌نها که هاره‌لی نیه . خواهی که ورده فه رمومیه‌تی : ﴿فَكَذَبْهُ فَأَتَيْهُ لَمَحْضَرُونَ﴾ وَاتَّهُ : سا باوه‌پیان پی نه کرد و بینگومان دینه بعر لپرسینه‌و . وَاتَّهُ : ثاماده ده کرین بز جه زره‌بدان و لپرسینه‌و . ﴿إِلَآ عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصُّينَ﴾ وَاتَّهُ : مه گین عه بدہ پاستو پاکه کانی خودا . وَاتَّهُ : مه گین ئوانه‌ی که يه کتاب په رسته کانیان . ئامه نیستیسانی موتفه‌تیمه له موسیبه‌تدا و ده فه رمومیت : ﴿وَرَكَّا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ﴾ وَاتَّهُ : وامان کرد له دوا پیزیشدا هر ناوی به چاکه ببریت . ﴿سَلَمٌ عَلَى إِلَيْاسَ﴾ وَاتَّهُ : سللوی نیمه‌ه لئیلیاس . وه چن و تراوه به نیسماعیل ، نیسماعیل که ئامه زمانی بهنی نه سده . وه و تراوه به میکانیل میکال و نیبراهیم نیبراهام و نیرانیل نیرانیو طور سیناء طور سینین ، هار یه ک شته و همومی هاتووه . وه ده فه رمومیت : ﴿إِنَّا كَذَلِكَ نَعْزِي الْمُخْسِنِينَ﴾ وَاتَّهُ : نیمه ئاوا پاداشتی کارچاکان ده ده بینه‌و . ﴿إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ﴾ وَاتَّهُ : ئاو یه کیلک بورو له و عه بدانم که باوه‌پی پی هینام .

﴿وَلَئِنْ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴾ ۱۷۳ ﴿إِذْ بَعَثْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴾ ۱۷۴ ﴿إِلَآ عَجُوزًا فِي الْقَدِيرِينَ ﴾ ۱۷۵ ﴿ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخِرِينَ ﴾ ۱۷۶

﴿وَلَئِنْ كُوْلَمَرُونَ عَنْهُمْ مُضِيَّهُنَّ ﴾ ۱۷۷ ﴿وَبَأَيْلَلٍ أَفَلَا تَعْقُلُونَ ﴾ ۱۷۸ ﴿﴾

باش فرکردنی هوزی لوت پیغمه‌دار (سلامی خواه لی بیت)

خواه مه نن ده فه رمومیت : ﴿وَلَئِنْ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ﴾ وَاتَّهُ : لوتیش له پیغمه‌ران بورو . ﴿إِذْ بَعَثْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ﴾ وَاتَّهُ : خوی و کس و کاریشیمان به يه کوه پذگار کرد . ﴿إِلَآ عَجُوزًا فِي الْقَدِيرِينَ﴾ وَاتَّهُ : مه گین ته‌نها پیره زنیک له لای به جن ماوه کان مایه وه . ﴿ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخِرِينَ﴾ وَاتَّهُ : پاشان همومان قرکدن . خواهی که ورده باشی عه بد و پیغمه‌بری خوی ده کات که لوت پیغمه‌بره (سلامی خواه لی بیت) که ناردي بز سه هوزه کهی ، هوزه کهی باوه‌پیان پی نه کرد ، خوایش پذگاری کرد له ناویاندا به خوی و کس و کاریه وه ئنه کهی ئه بیت له گهله ئوانه‌دا که قربوون ئه ویش تیاچو . خواهی که ورده له ناوی بردن به چهند سزاو جه زره به و شوینه کهی کردن به ده ریا به کی بزن پیس و تام ناخوش و شوینیکی ترسناک و سره پیگه‌یه کی به رده‌وام که کاروانیان به شهرو به بزه به لایدا تیپه‌بن . بزیه خواهی که ورده فه رمومیت : ﴿وَلَئِنْ كُوْلَمَرُونَ عَنْهُمْ مُضِيَّهُنَّ﴾ وَاتَّهُ : بینگومان نیوه لای به یانی به لایاندا پاده ببورن . ﴿وَبَأَيْلَلٍ أَفَلَا تَعْقُلُونَ﴾ وَاتَّهُ : شهوانهش ، چن له و پووداوه تیناگهن ؟ وَاتَّهُ : ئاخو نیوه چن پهندو

نمایزگاری له کارهسات و هرناگرن که خوای مهمن نا بهو شیوه‌یه نهانه‌ی قرپ کرد، چاک بزانن که همو خوانه‌ناسبیک هر نهوده چاره‌نبوسیه‌تی.

﴿وَإِنْ يُؤْسَ لِمَنِ الْمُرْسَلِينَ ﴾١٣٦﴿ إِذْ أَبْقَى إِلَيْ الْفَلَكِ الْمَشْحُونِ ﴾١٣٧﴿ فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴾١٣٨﴾ فَالنَّفَمَةُ
الْمُؤْثَرُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴾١٣٩﴾ قَلُولًا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسْتَجِينَ ﴾١٤٠﴾ لَلَّيْتَ فِي طَبِيعَةِ إِلَيْ يَوْمِ يُبَعَّثُونَ ﴾١٤١﴾ فَبَذَّتْهُ
بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴾١٤٢﴾ وَأَبْتَسَتْهُ عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ تَقْطِينٍ ﴾١٤٣﴾ وَأَرْسَلَتْهُ إِلَيْ يَمَّةَ الْأَنْفُسِ أَوْ زَيْدُونَ ﴾١٤٤﴾
﴿فَأَمَّنُوا فَسَعَتْهُمْ إِلَيْ حِينٍ ﴾١٤٥﴾

باسی به سه رهاتی یونس (سه‌لامی خوای لی بیت)

خوای مهمن ده فه‌رموویت: «﴿وَإِنْ يُؤْسَ لِمَنِ الْمُرْسَلِينَ﴾» واته: یونسیش هر یه کیک بوله پیغه‌مبان. له پیشه‌وه له سوره‌تی (الانبیاء) دا به سه رهاتی یونس پیغه‌مبان (سه‌لامی خوای لی بیت) باس کرا. له هردو سه‌حیجه‌که دا هاتووه که پیغه‌مبانی خودا (﴿الله﴾) فه‌رموویه‌تی: (هیچ که سیک بوی نیه بلی من له یونسی کوبی (متی) چاکترم). خوای گهوره ده فه‌رموویت: «﴿إِذْ أَبْقَى إِلَيْ الْفَلَكِ
الْمَشْحُونِ﴾» واته: که پای کرده ناو گهمنی پر. نیینو عه‌باس (رهنای خوای لی بیت) ده لیت: واته: له پشك خستن به شدار بورو شه و دنپاندی. «﴿فَسَاهَمَ﴾» به شدار بوله پشك خستندا (له قورعه‌دا). «﴿فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ﴾» واته: له انه بوله که نهیده و دنپاندی. چونکه نه و گه میمه کوته بر شه پنی ناو له همو لایه کوه نزیک بولو نوقم ببیت پشکیان خست بپیرایاندا به‌ری هر که سیک که‌وت فریت بدنه ناو ده‌ریا بز نهوده‌ی گمیه که باری سوک ببیت، پشكه‌که ش سی جار که‌وته سه‌ر یونس (سه‌لامی خوای لی بیت) وايان به چاک ده‌زانی که فریت بدنه ناو ده‌ریا که جله‌کانی له‌بر داکه‌نن به‌لام وايان نه‌کرد، خودای گهوره فه‌رمانی دا به ماسیه‌کی گهوره له ده‌ریا سه‌وزده‌وه که ده‌ریاکان بپریت و بچیت یونس (سه‌لامی خوای لی بیت) ختی فریت دایه ناو ده‌ریاکه و ماسیه‌که قوتی داوبزدی ماسیه پذیشت یونس (سه‌لامی خوای لی بیت) ختی فریت دایه ناو ده‌ریاکه و ماسیه‌که قوتی داوبزدی گه‌رانی به همو ده‌ریاکاندا یونس به ته‌واری جنگیر بوله ناو سکی ماسیه‌که دا وای ده‌زانی مردووه، پاشان سه‌ر هردو پی و دهستی جولا‌ند. سه‌یری کرد زیندرووه له سکی ماسیه‌که دا نویزی کرد، که

^۱ فتح الباری (۱۹۳/۴)، مسلم (۱۸۴۶/۴).

^۲ الطبری (۱۰۶/۲۱).

یکنیک له دو عاکانی نه و بwoo دهیوت: نه خودایه شوینتیکم کردیوه به مزگه وت هیچ که س له بهنده کانی تو هیشتا نه یتوانیوه بیگانی و بیکات به مزگه وت، پای جیاواز زنده له بارهی نه و نهندازهی که بیونس له سکی ماسیه که دا ماوه ته و چند بwoo. قه تاده ده لیت: سی پیڑ بwoo. جه عفری سادق ده لیت: حه وت پیڑ بwoo. نه بو مالک ده لیت: چل پیڑ بwoo.^۱ مجاهید ده لیت له شه عبیه چیشته نگا قوتی داوه و هله لو شیوه، نیواره هله یتیاوه ته و. خوای مه زن خری ده زنیت نه و نهندازه یه چند بwoo. خوای مه زن ده فه رمویت: ﴿فَالْفَقِيمُ الْحَوْثُ وَهُوَ مُلِيمٌ﴾ نهوسا ماسیه کی گوره، هله لو شی و بتو خری سه رکونهی خری ده کرد. پاشان خوای گوره ده فه رمویت: ﴿فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسْتَعِينِ﴾ واته: سا نه گهر نه و پاکی خودای نه و تایه. ﴿لَلَّيْلَتِ فِي بَطْنِهِ إِلَّا يَوْمَ يُبَعْثُرُ﴾ واته: تا پیشی قیامت هله ده سا له ورگیدا ده مایه وه. و تراوه: نه گهر له کاتی خوشی و دهست والاییدا کردانی چاکی نه کردایه و پاکی خودای نه گرتایه ده مایه وه له ورگی ماسیه که دا. نه مه قسهی زه حاکی کوبی قهیس و نه بول عالیه و وه هبی کوبی مونه بیهه قه تاده و که سانی تریش نه مهیان و تروه. ^۲ نیبنو جه ریزیش هه مان پای هله لبزاردووه.^۳ له و فه رمووده که له دواوه دیت خوا حمز بکات بهم زوانه باسی ده کهین که به لکه ب له سر نه مه بوداوه، نه گهر هه واله که پاست بیت. وه له فه رمووده یه کدا له نیبنو عه باسیه و هاتووه که پیغامبر ﴿صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾ فه رمویه تی: (له کاتی خوشیدا خودا بناسه خوایش له کاتی ناپه حه تیدا ناگای لیت).^۴ نه لین: مه بست به: ﴿فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسْتَعِينِ﴾ نهوهیه که خوای گوره ده فه رمویت: ﴿فَقَدْ أَدَى فِي الظُّلْمِ إِنَّ لَأَمْلَأَ إِلَّا أَنَّ سُبْحَنَكَ إِنِّي كَنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ ^۵ فَأَسْتَجَبْنَا لَهُ وَجَنَّبْنَاهُ مِنَ الْفَحْرَرِ وَكَذَلِكَ ثُجِي الْمُؤْنِيْنِ﴾ واته: جا له تاریکه کاندا (تاریکی شه و ده ریاو ناو سکی نه منگ) هاوری کرد (نه خوا) به راستی هیچ په رستراویک نیه جگه له تو پاکی و بیگه ردي بتو تو بیگومان من له ستمکاران بیو، نیمه ش نزاو هاوری نهومان گیرا کردو له و خه و خه فته بزگارمان کرد هه روش نیمانداران بزگار ده کهین. نه مه قسهی سه عدی کوبی جو بیرون که سانی تریشه. نیبنو نه بی حاتم پیوایه تی کردیوه له نه سی کوبی مالیکه وه (په زای خوای لی بیت) نه شلی: من نازانم

^۱ الطبری (۱۱۱/۲۱).^۲ الطبری (۱۰۹/۲۱).^۳ الطبری (۱۰۸/۲۱).^۴ احمد (۳۰۷/۱)، له پیشنه وه پلکه کی بیاری کراوه.^۵ الانبیاء (۸۸-۸۷).^۶ الطبری (۱۱۰/۲۱).

نه س به بیگمان نه فرموده بزرگدروه توه بق لای پیغمبری خودا^(علیه السلام): که یونس پیغمبر رسمی خواست بیت کاتیک بزیده رکوت که بپاریت و بهم و تانه که له درگی ماسیه که دابو بزیه و تو: (اللهم لا إله إلا أنت سبحانك إني كنت من الطالمين) و اته: نهی خودایه لغیری تزیع په رستاریک شک نایم، پاکی و بی عیی بق تزیه، من له پیزی نامه قان بوم. دعاکهی برویکرده عرش و به درودیدا نه هات و نه پریش فریشت کان و تیان: نهی خودایه نهمه دهنگیکی لازمی ناسراوه له ولا تیکی دوروی نامقوه هاتووه، خواست مه زنیش فرمودی: نایا نهوه ناناسن؟ و تیان: نهی په رودرگارمان نهوه کتیه؟ خواست مه زن فرمودی: بهندهی من یونس، و تیان: نهوه بهندهی تزیونس که هستا نیستاش هر کرداری چاکی بدرز دهیت و وردگیریت و دعای قهبول دهکرت، فریشت کان و تیان: نهی خودایه نایا پر حم ناکهی بهوکسهی چاکه ده کات له خوشیداو له نایه حدیدا پزگاری بکهی؟ خواست مه زن فرمودی: بدلی. فرمان دا به ماسیکه لو چزله وانیه دا فریی دا.^۱ بزیه خواست مه زن فرمودی: **﴿فَبَذَّنَهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ﴾** و اته: فریمان دایه دهشتیکی چزل و قاچ، نه خوشیش بمو. **﴿فَبَذَّنَهُ﴾** و اته: فریماندا **﴿بِالْعَرَاءِ﴾** نیبنو عه بیاس و (په زای خواست بیت) که سانی تریش ده لین: زهیک دارو دره خت و خانوی تیدا نه بمو، **﴿وَهُوَ سَقِيمٌ﴾** و اته: له شی لازم بینهیز بمو. خواست مه زن فرمودیت: **﴿وَأَبْثَنَنَا عَلَيْهِ سَجَرَةً مِنْ يَقْطِين﴾** و اته: نهوسا بروه کتیکی کوله که مان له لایدا سوز کرد. نیبنو مه سعید و نیبنو عه بیاس و (په زای خواست بیت) موجاهید و عیکریم و سه عیدی کوبی جوبه بیو و همه بی کوبی مونه بیمهو میلای کوبی یه ساف و عبد الله ی کوبی تاوس و سودی و قه تاده و زه حماک و عه تای خزارسانی و که سیانیکی تری نهیش نه لین: (الیقطین) و اته: کوله که.^۲ همندی و تقویانه: کوله که که لکی زقده له وانه نزو سوز دهیت و که لکه سیبی ری کوره بیه و ناسکیشه و میشووله نزیکی ناکه ویته و خواردنیشی نقد به سوودو چاکه به کالی و کولاوی و به تونیکلتو ناوکیشه و ده خوریت. له فرموده سه حیدا هاتووه که پیغمبری خودا^(علیه السلام) کوله کهی (خواردنی کوله کهی) به لاره خوش بموه له ناو ده فردا بق ده گه.^۳ خواست مه زن ده فرمودیت: **﴿وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ وَآتَهُ أَلْفَيْ أَلْفَيْ أَلْفَيْ﴾** و اته: ناردمانه ناو سد هزاران یان زیده تر. دهشتیت و بکی هیه ناو خه لکه یه که مجار یونس پیغمبر رسمی خواست بیت په وانه کرا بق لایان

^۱ الطبری (۱۰۹/۲۱).^۲ الطبری (۱۱۴/۲۱)، الدر المنشور (۷/۱۳۰/۱۳۱).^۳ البخاری (۲۰۹۲).

هر نهاده بن که فرمان درا جارتکی تربگه پرته و ناویان دوای هاتنه ده روهه له ورگی ماسیه که که سد هزار که س بعون یان زیاتر خوا ده فرمومیت: **(أَوْ يَرِدُونَ)** مکحول ده لیت: سه دو بیست هزار که س بعون نیبنو نه بی حاتمیش پیوایه تی کرد ووه. نیبنو چه ریر ده لیت: همندی له زانیانی زمانی عره بی له خله کی به سره له باره بیوه ده لیت: واته: هتا سد هزار که س بعون، یان نهاده له نه زه ری نیوهداده لوه ش زیاتر بعون، نه لی: نه ونده بعون له لای نیوهد. بزیه نیبنو چه ریر لیره دا هه مان پیگه کی گرت ووه ته بزر که له سری بورو بؤتھ فسیری نه م نایه تانه که خوای مه زن ده فرمومیت: **(لَمْ قَسْتْ قُلُوبَكُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهَيَ الْجَارَةُ أَوْ أَشَدُ قَسْوَةً)** واته: له پاشان دلتان پهق بورو دوای نه م (هه مو) مو عجیزانه دلتان وهک بدرده به لکو زند په قته. یان ده فرمومیت: **(إِذَا فَرَقْنَا مَهْمَمْنَا كَخَشْبَنَ آنَّا سَ** کخشیه اللہ او اشد خشیه **)** واته: یه کسر ده سته یه کیان له خله کی ده ترسان وهک ترسان له خودا بکره زیاتریش ده ترسان. یان ده فرمومیت: **(فَكَانَ قَابَ قَوْسَنَ أَوْ أَدْنَى)** واته: جا به نهندازه دوو که وان یان کامتر (ی مابو له گهان موحه ممهدا **(كَلَّا)**). مه بست لیره دا واته: کامتر نه بورو لهه به لکو زیاتر بورو. خوای که وره ده فرمومیت: **(فَأَمَنُوا فَتَعْنَهُمْ إِلَيْهِنَّ)** واته: هه مو بپوایان پی هینتا و تا ماوه یه کیانیکی خوشمان پیدان. واته: خله کی که یونس پیغمه بار په وانه کرا بپیان هه مو بپوایان هیننا، **(فَتَعْنَهُمْ إِلَيْهِنَّ)** هتا نه و کاته یه بپیان دانزابوو. وهک نه م نایه ته که خوای که وره ده فرمومیت: **(فَلَوْلَا كَانَ قَرِيْبٌ مَأْمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَنَهَا إِلَّا فَقَمْ يُؤْسَنَ لَهَا إَمَنُوا كَشَفَنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخَرْزِيِّ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَنْعَنَهُمْ إِلَيْهِنَّ)** واته: جا با (خله کی) شاریک (له و شارانه که هه په شهیان لیکرا) بپوایان بھیتایه و برواهکه یان سودی بپیان هه بپوایه به لام گه لی یونس (سه لامی خوای لی بیت) کاتیک هه مو بپوایان هیننا (پیش هاتنی سزاکه) لامان برد له سه بیان سزای سه رشتنی و پیسوایی له کیانی دنیادو به هره و خوشیمان پیدان تا ماوه یه کاتی مردنیان).

^۱ الطبری (۱۱۶/۲۱).^۲ البقرة (۷۴).^۳ النساء (۷۷).^۴ التجم (۹).^۵ یونس (۹۸).

﴿فَأَسْتَغْنِهُمْ أَلْرَبِكَ الْبَسَاتُ وَلَهُمُ الْبَسُورُ﴾ ۱۵۰ **أَمْ حَقَّنَا الْمَائِكَةَ إِنَّا وَهُمْ شَهِدُونَ** ۱۵۱
أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ إِقْرَبِهِمْ لَيَمُولُونَ ۱۵۲ **وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَذِبُونَ** ۱۵۳ **أَصْطَعَنِي الْبَسَاتُ عَلَى الْبَسِينِ** ۱۵۴ **مَا لَكُمْ**
كَيْفَ تَعْكِمُونَ ۱۵۵ **أَفَلَا لَذَّكُرُونَ** ۱۵۶ **أَلَمْ تَرَ سُلْطَنٌ شَيْءٌ** ۱۵۷ **فَأَتُوا يَكْتَبُكُمْ إِنْ كُنْتُ صَادِقِينَ** ۱۵۸ **وَجَعَلُوا يَنْهَى**
وَبَنِ الْجَنَّةَ نَسْبًا وَلَقَدْ عَلِمْتَ الْمُعْنَى إِنَّهُمْ لَمْ يَخْضُرُونَ ۱۵۹ **سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ** ۱۶۰ **إِلَّا عِبَادُ اللَّهِ**

الْمُخَصَّصِينَ ۱۶۱

وَلَامَادَاهُوهِي نَهَاوَهِی که منداں بُو خودا داده‌نین و فریشته کانیان به کچی خودا داناوه

خوای مهمن دهه رمویت: ﴿فَأَسْتَغْنِهُمْ أَلْرَبِكَ الْبَسَاتُ وَلَهُمُ الْبَسُورُ﴾ واته: دهسا تو لهوانه پرسه: تو بلیی پهروه درگاری تو کیثی هه بیت و هی نهوان کوب بیت؟ خوای گهوره وه لامی نه و بتپه رستانه داوه‌ته و نکولی ده بیپیوه لهوهی نهوان کیثیان داناوه بُخوا و خوشیان حه زیان له چیبه بُیان بپیارداده، واته: حاز له کوبی باش دهکن بُخیان. خواش نهه رمویت: ﴿وَإِذَا بُشَّرَ
 أَحَدُهُمْ بِالْأُنْقَاضِ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسُودًا وَهُوَ كَظِيمٌ﴾^۱ واته: هه کانتیک به کیک لهوانه مزگتیکی کچی پس بدریت بیوی پهش داده گه پیتو بُخی پیش ده خواته وه. واته: نهوهی بُخودای داناوه بُخی پیس ناخوش. کوب نه بیت بُخی دانانیت و هه لی نایبیزیت، خوای مهزنیش دهه رمویت: نایا چون نه و بهشهی بُخودایان به پهوا داناوه بُخیانی دانانین و پتی پانی نین، بُیه خوای گهوره فه رمویتی: ﴿فَأَسْتَغْنِهُمْ﴾ ناده‌ی لهوانه پرسه چون قسه‌ی وا دهکن، ﴿أَلْرَبِكَ الْبَسَاتُ وَلَهُمُ الْبَسُورُ﴾ باشه بُونه‌وهی خوا کچی هه بیت و کچی خوشیان کوبیان هه بیت! وه نه م نایه تانه تریش که خودا دهه رمویت: ﴿أَكُمُ الْدَّكْرُ وَلَهُ الْأُنْقَاضُ﴾^۲ تلک إذا قَسْمَهُ خَيْرَهُ^۳ واته: نایا راسته نیوه کوبتان بیت و خوا که؟، نه گهر وا بیت دابه‌شکردنیکی نادرrost ده بیت. وه دهه رمویت: ﴿أَمْ حَقَّنَا الْمَائِكَةَ إِنَّا وَهُمْ شَهِدُونَ﴾ واته: یان لهوی بیون که نیمه فریشته کانمان به می دروست کرد؟ واته: چون پهیاریان دا فریشته کان کیثن که چاویان لی نه بیوه دروست کراون؟ وه نه م نایه تهی خوای گهوره دهه رمویت: ﴿وَجَعَلُوا الْمَائِكَةَ الَّذِينَ مُمْ عَبْدُ الرَّحْمَنِ إِنَّا أَشَهِدُوا خَلْقَهُمْ سَكَنَبُ شَهَدَهُمْ

^۱ النحل (۵۸).

^۲ النجم (۲۲-۲۱).

وَسَعْلُونَ^۱) وَاتَّهُ: وَهُوَ فَرِيشَتَانَهِيَ كَبَهْنَدِهِيَ خَوَائِي بَهْخَشَنَدِهِنَ بَهْ مَيْتَنَهِيَانَ دَادَهِتَانَ ئَايَا ئَهْوَانَ بَهْ دَيَارِي دَرُوسْكَرْدِنَيَانَهِ وَ بَوْنَ بَيْكَوْمَانَ ئَهُو شَايِهِتِيَانَهِيَ دَهْنُوسْرِيَتَ وَ پَرسِيَارِيَانَ لَى دَهْكَرِيَتَ . وَاتَّهُ: لَهُ بَقْذَى قِيَامَتَدا پَرسِيَارِيَ ئَهُوهِيَانَ لَى دَهْكَرِيَتَ، خَوَائِي مَهْزَنَ دَهْ فَهِرَمُوَيِتَ: ﴿أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ إِفْكَهُمْ لَيَقُولُونَ﴾ وَاتَّهُ: باش بِزَانَهُ هَرَچِي دَهْلِيَنَهُ دَرِيَيَانَهُ لَهْلَدَهِ بَهْ بَسَتَ . ﴿وَلَدَ اللَّهُ أَلَّا إِنَّهُمْ لَكَذِيْلُونَ﴾ وَاتَّهُ: كَهُ خُودَا مَنْدَالِي بَوْهُ، بَيْكَوْمَانَ دَرِيَزَنَ . خَوَائِي كَهُورَه بَاسِي كَرِدوَوَه كَهُ ئَهْوَانَه لَهُ بَارَهِي فَرِيشَتَهِ كَانَهُوَه سَئِيَّ دَرَقَى نَقْدَگَهِيَانَ كَرِدوَوَه، دَرَقَى يَهْكَمَ بَهْ كَيْزَى خُودَايَانَ دَانَانَ، دَوْهَمَ كَرِدوَيَانَه بَهْ مَنْدَالِي خُودَا كَهُ خُودَا پَاكَوَه بَيْ عَيَّبِه لَهُو قَسَانَهِيَ ئَهْوَانَ دَهِيَكَنَ، پَاش ئَهْوَشَ كَهُ بَهْ مَيْتَنَهِيَانَ پَهْ رِسْتَوَوَيَانَ، هَرِيَهِيَ كَيَ لَهَمَانَه بَسَه بَقْ ئَهْوَهِيَه تَاهِه تَاهِه لَهَنَاوَ ئَاگَرَدا بَمِيَتِيَهِوَه، پَاشَانَ خَوَائِي مَهْزَنَ نَاهِه زَايِي دَهْرَدَه بَرِيَتَ لَيَيَانَ دَهْ فَهِرَمُوَيِتَ: ﴿أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْأَكْيَنَ﴾ وَاتَّهُ: ئَاخْرَ ئَهُو بَهْ جَيْنِيَ كَوبَه، كَچِي هَلْبَرَادَوَه؟ وَاتَّهُ: چَيَ پَالَى بَنْبُوَه نَاهَوَه كَهُ كَجَه هَلْبَرَيزِيَتَ وَ كَوبَه وَازَ لَى بَيَنِيتَهِ وَ هَلَى نَهْبَرَيزِيَتَ . وَهَكَهُ ئَاهِيَتَهِيَ كَهُ خَوَائِي كَهُورَه دَهْ فَهِرَمُوَيِتَ: ﴿أَفَأَصْنَكْرَزِيَّهُ كَيْمَ بَالْبَنَينَ وَأَنْغَدَهُ مِنَ الْمَلَكَهُ كَيْهُ إِنَّهُمْ لَكَوْلُونَ فَوَلَا عَظِيْلَهَا﴾ وَاتَّهُ: ئَايَا پَهْ رِدَه كَارَتَانَ كَوبَانَهِيَ تَاهِيَهَتَ كَرِدوَوَه بَهْ ئَيْوَهُوَه لَهُ فَرِيشَتَهِ كَانِيَشِيدَا كَچَانِي بَقْ خَوَى هَلْبَرَادَوَه بَهْ رَاستَيِي ئَيْوَه وَتَهِيَهِيَ كَنْقَدَگَهِيَه (وَ نَابَهِجيَ) دَهْلِيَنَ . بَويَه خَوَائِي كَهُورَه فَهِرَمُوَيِتَهِيَ: ﴿هَلَكَرِكَيَتْ تَحْكُمُونَ﴾ وَاتَّهُ: چَيَتَانَه، چَيَنَ پَيَّ بَيِّنَاكَهِيَهُوَه . ﴿أَمْ لَكُرْ سُلَطَانٌ مُؤْتَه﴾ يَانَ بَهْ لَكَهِيَهِيَ كَيَ پَتَهَوَتَانَ لَهَلا هَهِيَه؟ وَاتَّهُ: چَي بَهْ لَكَهِيَهَكَتَانَ بَهْ دَهْسَتَهِيَه لَهَسَرَهُوَه قَسَانَهِيَ دَهِيَكَنَ، ﴿فَأَتُوا يِكْتَيْكَزِيَنْ كَيْمَ صَلَيْفَيَنَ﴾ وَاتَّهُ: ئَهْكَمَرَقَسَهِيَ ئَيْوَه رَاستَهِ، سَا كَتِيَيِيَهِيَه لَهَ ئَاسَمَانَهُوَه هَاتِبَتَهِ خَوارَه لَهَ لَايَنَ خَوارَه . كَهُ ئَهْوَهِي بَقْ خَوَى هَلْبَرَادَه بَيَتَهِ كَهُ ئَيْوَه دَهْلِيَنَ، چَونَكَهُ ئَهْوَهِي ئَيْوَه دَهْلِيَنَهِيَ مَيْعَه قَلْيَكَ نَاهِسَه لَمِيَتِيَتَهِ وَ بَرَوَاهِيَهِيَ نَاكَاتَ، وَه دَهْ فَهِرَمُوَيِتَ: ﴿وَجَعَلُوا بَيْهَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةَ نَسْبَهُ وَلَقَدْ عَلِمَتْ أَلْجَمَهُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ﴾ وَاتَّهُ: جَنَّتَهِ لَهَكَلَ خُودَا دَهْ كَهَهِ خَزمَ، جَنَّتَهِ كَانِيَشَ باش دَهْ زَانَهِيَ كَهُ ئَهْوَانَ ئَامَادَه دَهْ كَرِيَنَ . ﴿وَجَعَلُوا بَيْهَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةَ نَسْبَهُ﴾ وَاتَّهُ:

^۱ الزخرف (۱۹).^۲ الاسراء (۴۰).

موجاهید دهليت: بتپه‌ستان و تيان: فريشته‌كان كيئي خواي گهوره، ثم بو به‌کر دهليت: که واته دايکيان كييه؟ و تيان: كيئان‌تکي خانه‌دانی ناو جنزوکه‌ن^۱! قه‌تاده و نيبنو زهيديش هرواييان و توروه. بويه خواي گهوره فرمومويه‌تى: «وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْأُمَّةَ»^۲ و اته: نهوانه‌ي نه و قسيه‌يان دايووه پال جنزوکه‌كان **﴿لَوْلَمْ لَمْ تَخْضُرُونَ﴾** ده‌هيترين و ثاماده ده‌کرین بز جه‌زده‌به‌دان و ليپرسينه‌وه له‌سر نه و درقي که کردويانه و هليانه‌ستوروه له خويانه‌وه به‌بن زانياري. پاشان خواي مهزن ده‌فرمومويت: **﴿سَبَحَنَ اللَّهُ عَمَّا يَصِفُونَ﴾** و اته: خودا دوروه له و باسانه‌ي نهوان ده‌يکن. و اته: خواي گهوره پاكو بى عبيه لهو قسانه‌ي نه خوانه‌ناس و بى دين و ست‌مكارانه ده‌يکن و ده‌لئن: خودا مندالی بوروه. **﴿إِلَّا عِبَادُ اللَّهِ الْمُخْلَصُونَ﴾** و اته: مه‌گين نه‌وهی به دلپاکي عه‌بدایه‌تى خودا ده‌کن. نه‌مه ليره‌دا ثيستيسنای مونقه‌تيعه له پسته‌ي موسبه‌تدا ده‌بى نه‌وه زه‌ميره‌ي (الضمير) لهم نايته‌دا که ده‌فرمومويت: **﴿عَنَّا بَصَرُونَ﴾** بگه‌پته‌وه بز همو خدلکي، پاشان دلپاکانی **﴿الْمُخْلَصُونَ﴾** لى جياکراييته و نهوانه‌ي که شوينکه و توروی نه‌وه‌قنه که هاتوروه‌ته خواره‌وه بز همو پيتفه‌مبه‌ريک که پهوانه‌کراوه.

﴿فَإِنَّكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِنَبِيِّنِ﴾^۳ **﴿إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِحُ الْجَعْمِ﴾**^۴ **﴿وَمَا مِنَ إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَغْفُومٌ﴾**^۵ **﴿وَلَنَا لَهُنَّ الْأَوَّلُونَ﴾**^۶ **﴿وَلَنَا لَهُنَّ الْمُسِّيْحُونَ﴾**^۷ **﴿وَلَنَا كُلُّا لَهُنَّ الْأَوَّلُونَ﴾**^۸ **﴿وَلَنَا لَهُنَّ الْأَوَّلُونَ﴾**^۹ **﴿لَكُمْ عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصُونَ﴾**^{۱۰} **﴿كَفَرُوا بِهِمْ فَسُوقُهُمْ يَعْلَمُونَ﴾**^{۱۱}

که سيلک له خه‌لکي بتپه‌رست گومراپر نه‌بیت به قسيه‌يان ناکات

خواي مهزن ده‌فرمومويت: **﴿فَإِنَّكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِنَبِيِّنِ﴾** و اته: سا و نبيوه و نهوانه‌ي ده‌يانپه‌رستن. **﴿نَمَّا أَنْتُ عَلَيْهِ بِقَنْتِيْنِ﴾** و اته: نبيوه ناتوانن له به‌رامبه‌ر خودا گومراپه‌ري (که‌س) بن. **﴿إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِحُ الْجَعْمِ﴾** و اته: مه‌گين نه‌وهی ده‌چيته نبيوه‌زه خهوه. و اته: که سيلک شوين قسه‌کانتان ده‌که‌ويت و باوه‌ر به‌و سه‌ريشيپه‌واي عبياده‌ت په‌پويچه‌تان ده‌کات له خوتان گومراپر بیت و بز ناو ناگر دروست کرابيي، **﴿فَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَقْنَعُهُنَّ بِهَا وَلَمْ يَأْمُرُهُنَّ بِهَا وَلَمْ يَمْأُرُهُنَّ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ الْأَنْعَمُ بَلْ هُمْ أَضَلُّ** **﴿أُولَئِكَ هُمُ الْفَلَوْقُونَ﴾**^{۱۲} و اته: دلپاکانه به‌لام پتی تيناگهن (له پاستي) او چاويان هه‌ي (هـقـيـ) پـيـ نـابـينـ و گـويـيانـ هـهـيـ (هـقـيـ پـيـ) نـابـيـستـنـ نـهـوانـهـ وـهـكـ نـاـژـهـلـ (چـوارـبيـ) وـانـ بـگـرهـ خـراـپـتوـ گـومـراـتنـ

^۱ الطبرى (۲۱/۲۱).

^۲ الاعراف (۱۷۹).

(له ناژه‌ل) هر ئه وانهن بى ناگایان. ئا ئه کومه‌ل خەلکن که شوینى ئايىنى بتپه‌رسى و خوانه‌ناسو
گومپایان دەكەون وەك خواى گەوره فەرمۇيىتى: ﴿إِنَّكُمْ لَنِي قَوْلُ مُخْلِفٍ﴾^۱ يۇزىك عنە منْ أَنْكَهُ^۲ واته:
بىنگومان ئىوره له قىسى جىاوازدان، ئو كەسە لاده درىت لە ئىمان کە لادراوه (چونكە خۆى گومپايە).

جيڭكاي فريشته كان و بىزىيەستىيان بۇ خوابىرسى

پاشان خواى گەوره باسى فريشته كان دەكتاک کە پاك و دۈرىن لە وقسانەي کە ئه و بتپه‌رسنانه
داويانەتە پالىيان و درقىيان كىدوووه و توپويانە فريشته كان كىئى خودان، دەفەرمۇيىت: ﴿وَمَا مَنَّا إِلَّا لَهُ
مَقَامٌ مَعْلُومٌ﴾ واته: لەناو ئىيمە هەر كامىكمان جيڭكاي بۇ دىيارى كراوه. واته: هەرىكىنک لە ئىيمە شوينى
تابىيەتى خۆى بۇ دىيارى كراوه لە ئاسمانەكانداو جىنگكاي عىيادەتىشى دىيارى كراوه، لېتى دەرناجىت و
دۇرۇنناكە ويتەوه. زەحھاك لە تەفسىرە كەيدا دەلىت: ﴿وَمَا مَنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ﴾ مەسرۇق پىوايەتى
كىدوووه لە ئانىشەوه (پەزاي خواى لى بىت) دەلىت: پېغەمبەرى خودا^{كەلەم} فەرمۇيىتى: (ھىچ
جيڭكەيک نىيە لە ئاسمانەكانى دىنلادا مەگىن فريشته يەك لە سوئىددايە لەسەرى يان وەستاوه). بۇيە
خواى گەوره دەفەرمۇيىت لە زمانى فريشته كان وە: ﴿وَمَا مَنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ﴾. لە ئىيىنۇ عەباسەوه
(پەزاي خواى لى بىت) دەلىت: لەناو ئاسمانەكاندا ئاسمانىتكە مەيە جيڭكەى بىستىك نىيە مەگىن تەۋىلى
يان پىتى فريشته يەكى لەسەرە پاشان ئەم ئايەتە خوبىند: ﴿وَمَا مَنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ﴾ سەعىدى
كىرى جوبىيرىش هەر واى وتوووه. ﴿وَلَا لَهُنَّ أَصَافُونَ﴾ ئىيمەين کە بۇ خوابىرسى پىزىدە بەستىن.
واته: بېزىدەستاپىن بۇ خوابىرسى وەك لە پېشەوه خواى گەوره فەرمۇى: ﴿وَالصَّنْقَتُ صَنَاعَةٌ﴾ ئابو
نەزىرە دەلىت: عمرە كاتىك قامەتى نویىز دەكرا، پۇرى دەكىدە خەلکە كە پاشان دەبىوت: پىزى بن و پېتىك
بوھستن خواى مەنن دەيە ويت فېرتان بکات وەك فريشته كان بن، پاشان دەيەرمۇو: ﴿وَلَا لَهُنَّ
أَصَافُونَ﴾، جا دەيەرمۇو: فلانە كەس بېرە پېش و فلانە كەس بچۇ دواوه پاشان (الله أكبير) دەكىد
(واته: نویىز دادەبەست). ئىيىنۇ ئەبى حاتەم و ئىيىنۇ جاپىزىر پىوايەتىان كىدوووه. وە لە سەحىھ
موسلىمدا پىوايەت كراوه لە حوزەيەفەوه (پەزاي خواى لى بىت) دەلىت: پېغەمبەرى خودا^{كەلەم}

^۱ الذاريات (۹-۸).

^۲ الطبرى (۱۲۷/۲۱).

^۳ الطبرى (۱۲۷/۲۱).

^۴ الطبرى (۱۲۸/۲۱).

فه فرموده است: (پیزمان لی نراوه به سی شت به سار خه لکیدا، پیزه کانمان کراوه به پیزی فریشته کان و زه ویشمان بتو کراوه به منگه و خزله که یشی کراوه به پاککه ره وه بقمان).^۱ (وَإِنَّ لَحْنَ الْمُسِيْحِ مُحَمَّدَ) واته: نیمه بین هرگز له تاریخ پناوه استین. واته: نیمه پیز دده بستین و له وسفی خودا پناوه استین و سوپاسی ده که بین و باسی پاکی و بین عه بیی نهوده که بین و عه بدیکی هه زارو گویپایه لی نهوبین.

خوزگهی قوریشیه کان که بریا له وانیش له ناو پیشیناندا کتیبی خویان هه بروایه

خواه که وره ده فرمومویت: (لوان کافُوا يَقُولُون) واته: نهانیش خو هر دهیانوت. (لَوْاْنَ عِنْدَنَا ذَكْرًا لَّئِنَّ الْأَوَّلَيْنَ) واته: نهگه نیمه ش لاین پیشینانه وه کتیبی خویان هه بروایه. (لَكُمْ عِبَادَةُ اللَّهِ) نیستا له عه بده دلپاکه کانی خودا ده بسوین. واته: نهی موجه محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) نهوانه ناره زنومهند بعون پیش نهوهی تقوه وانه بکنیت بتو لایان کتیبی خویان بولیه، باسی فرمانه کانی خودای بتو بکردنایه و به سه رهاتی گله پیششوه کانی بکنیت اه توه بولیان. وه ک خواه مه زن ده فرمومویت: (وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهَدَ أَيْنَمِمْ لَيْتَ جَاهَ هُمْ نَذِيرٌ لَّيْكُونَ أَهْدَى مِنْ إِحْدَى الْأَمْمٍ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَّا زَادُهُمْ إِلَّا فُورًا) واته: (بپه رستان) به سویندی هاره گه ورهیان سویندیان ده خوارد به خوا (دهیانوت) نهگه پیغامبر ویکی ترسینه ریان بتو بیت به پاستی نهوان له هریه ک له نومهه تانی تر به رچاوه پوونتر ده بن نینجا کاتیک پیغامبری ترسینه ریان بتو هات زیاتر دوروکه وتنوه (له پیگه) پاست. وه فرمومویتی: (أَنْ تَقُولُوا إِنَّا أَنْزَلْنَا الْكِتَابَ عَلَى طَالِبَتِينَ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنِ الْرَّأْيِ ثُمَّ لَنَفَلَيْنَ) (۵) أَنْ تَقُولُوا لَوْ أَنَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا الْكِتَابَ لَكُنَا أَهْدَى مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ يَسِّرٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وهدی ورحمة فن اظلله ممن کذب پایدخت الله وصادف عنها سنجری الیین یصیروفون عن اینینا سویه العذاب باما کافوا یصیروفون) واته: له بر نهوهی نه لین بین گومان تهناها بتو سار دوو کرمه لی (گاورد جووله که) نیندر او رهه خواره وه له پیش نیمه دا که به پاستی نیمه له خویندنه وه و لیکولینه وهی کتیبه کان بین ناگا بسوین، وه بتو نهوهی نه لین به پاستی نهگه کتیبی ناسمانی بتو نیمه بهاتایه نهوه نیمه لهوان به رچاوه پوونتر ده بسوین نهوه بین گومان به لگه و نیشانه (قویان)ی بسویان له په روه ردگارتانه وه بتو هاتووه که به رچاوه پوونی و میهه بانیه کی گه ورهی که واته کی ست مکارتنه له و

^۱ مسلم (۳۷۱).

^۲ الفاطر (۴۲).

^۳ الانعام (۱۵۷-۱۵۶).

کسی بیباوه پر بیت به نایته کانی خواه ب دری بزانیت و پوپیان لی و هرگز تپت له مهودوا به زویی توله دهستین لیوانه سرپیچی ده کن له نایته کانی نیمه به سزا یکی بهدو سخت به هری نه و لادنه و که ده یانکرد. بزیه خواه گهوره لیره دا فرمومیتی: ﴿فَكُنُوا بِهِ فَسْوَفَ يَعْلَمُونَ﴾ واته: له کتیبی خوا حاشایان کرد زیر ناخایه نیت ده زان. نامه بیگمان به لینی خودایه و هرچشمیه کی نند کهوره یه له سر نه و بیباوه پریه یان به خوا پیغامبره کهی (عليه السلام).

﴿وَلَقَدْ سَبَقَتْ كُلُّنَا لِيَوَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾ إِنَّهُمْ كُلُّمُ الْمُنْصُرُونَ ﴿١٧٧﴾ وَلَنَ جُنَاحًا لَّهُمُ الْغَلَبُونَ ﴿١٧٨﴾ فَنُولَّ عَنْهُمْ حَقَّ حِلْيَنَ ﴿١٧٩﴾ وَأَصِرْفُمْ فَسْوَفَ يَعْبُرُونَ ﴿١٨٠﴾ أَفَيَعْدَ إِنَّا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٨١﴾ فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحِرِهِمْ فَسَأَهْ صَبَّاغُ الْمُنْذَرِينَ ﴿١٨٢﴾ وَتَوَلَّ ﴿١٨٣﴾

عَنْهُمْ حَقَّ حِلْيَنَ ﴿١٨٤﴾

به لیندان به سرکه وتن و فدرماندان به واژه‌هان له قوریشیه کان

خواه مزن ده فرمومیت: ﴿وَلَقَدْ سَبَقَتْ كُلُّنَا لِيَوَادِنَا الْمُرْسَلِينَ﴾ واته: بیگمان له پیشیش قسما کانی نیمه (سه باره ت به عهده ناردراوه کانمان) به مردم را گهیده نراوه. واته: له کتیبی به که مدا له لای خودا همروش تیک برآورته و که پاشه پریز هر بق پیغامبره ران و (سه لامی خواهیان لی بیت) شوینکه تووه کانیانه له دنیاول پریزی دایشدا، وه خواه گهوره فرمومیتی: ﴿كَتَبَ اللَّهُ أَنَّهُ لَأَغْلِبُكُمْ أَنَّا وَرِسَلُنَا إِنَّهُمْ فَوْئُ عَرَبِرُ﴾^۱ واته: خوا نوسیویه تی که بیگمان من و پیغامبرانم لاغلیک آنآ و رسیلی ایت الله فوی عربر^۲ واته: خوا نوسیویه تی که بیگمان من و پیغامبرانم سرده که وین به پاستی خوا توانای بالاده استه. وه فرمومیتی: ﴿إِنَّا لَنَصْرُ مُرْسَلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُولُمُ الْأَشْهَدُ﴾ واته: به پاستی نیمه پیغامبرانم و نهوانه باوه پریان هیناوه سرکه و تووه ده کهین له ژیانی دنیاداو لو پریزه (قیامت) دا که شایه ته کان هله ده استه و. بزیه لیره دا فرمومیتی: ﴿وَلَقَدْ سَبَقَتْ كُلُّنَا لِيَوَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾ إِنَّهُمْ كُلُّمُ الْمُنْصُرُونَ﴾ که هر نهوان یاریده دهد رین. له دنیاول دوا پریزدا، وه که پیشوه باس کرا که چتن سه ری خستن به سر که له کانیاندا نهوانه که بپوایان پی نه کردن و دزایه تیان ده کردن. چونیش خوانه ناسانی قر کردو عه بده خاوهن باوه کانی پریزکار کرد. ﴿وَلَنَ جُنَاحًا لَّهُمُ الْغَلَبُونَ﴾ واته: دیاریشه هر سوپای نیمه سرده که ویت. واته: پاشه پریز هر بق نهوانه. خواه گهوره ده فرمومیت: ﴿فَنُولَّ عَنْهُمْ حَقَّ حِلْيَنَ﴾ واته: سا تو واژیان لی بینه هه تا ماوه یه ک.

^۱ المجادلة (۲۱).

^۲ القاف (۵۱).

و اته: خقت بگره له سر نه و نازاره‌ی که توشیت ده بیت لیبانه‌وه ههتا ماوه‌یه ک واژیان لی بینه تیم سرک و قن و زالبیون و پاشه پز دهدین به تو. وه ده فرمومیت: ﴿وَأَنْصُرْ فَسَوْفَ يَعْصِرُونَ﴾ و اته: جا بیانینه، نه وانیش خز ده بیننه وه. و اته: چاوه پوانیان به و سه بیریان بکه چلن توشی جه زده به و مهینه و ناره‌حه‌تی ده بن له سر دزایه‌تی و باوه‌پی نه کردنت، بقیه خواه گهوره هه‌په‌شیان لیده کات و ده فرمومیت: ﴿فَسَوْفَ يَعْصِرُونَ﴾، پاشان ده فرمومیت: ﴿أَفَعَلَّا إِنَّا يَسْتَعْجِلُونَ﴾ و اته: ده بینه ویت نووتر نازاریان بددهین؟ و اته: نهوانه بقیه پله ده کن چونکه بیوای پی ناکه‌ن و خوانه‌ناسن خواه گهوره‌یش توبه بیوه لیبان و تزله‌یان نزو لی ده سینتیت و خوشیان هر پله‌یانه که نزو تزله و سزايان بق بیت چونکه نهوه خوانه‌ناس و بیباوه‌ین. خواه مه‌زنیش فرمومیه‌تی: ﴿فَإِذَا نَزَلَ إِسْكَانِهِمْ فَأَهَمْ صَبَاحَ الْمُنْذَرِينَ﴾ و اته: هر کاتیک بیته خوارو بری ده رگایان لی بکریت نهوسا ترسیمندراوان چ پذیتکی خراب و ته‌نگیان ده بیت. و اته: کاتیک سزا داده به‌زینه سریان و ده بری گرتن نه و پذده چ پذیتکی خراب و گرانه که کاتیک قر ده بن و شوینه‌واریان نامینیت. سودی ده لیت: ﴿فَإِذَا نَزَلَ إِسْكَانِهِمْ﴾ و اته: کاتیک بر مالی پی گرتن، ﴿فَسَاءَ صَبَاحَ الْمُنْذَرِينَ﴾ به‌یانیه کی ناخوش ده به سر. و اته: نه و به‌یانیه به‌یانیه کی نزد خرابه بیان. بقیه له هر دوو سه‌حیجه کدا هاتووه له نهنه‌سه‌وه (په‌نای خواه لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) به‌یانی نزو دای به سر خه بیه‌ردا و هختیک که ته‌برو بیله کانیانه وه چونه ده روهه نه و سوپایان بینی گهرانه‌وه و ده بیانوت: به خوا موحه‌مداد هات موحه‌مداد و سوپا پیتیج قولیه‌که‌ی، پیغامبر فرمومی: (الله اکبر خه بیه‌ر ویران بیو نئمه کاتیک دابه‌زینه خوار چوینه به ده رگای هر گله‌لیک به‌یانی ترسیمندراوان نقد خراب ده بیت).^۱ خواه مازن ده فرمومیت: ﴿وَوَلَّ عَنْهُمْ حَمَّ حَيْنِ﴾ و اته: تو ههتا ماوه‌یه ک واژ له وانه‌ش بینه. ﴿وَأَنْصُرْ فَسَوْفَ يَعْصِرُونَ﴾ جا بینه نه وانیش خز ده بیننه وه. ته‌نکیدکردن‌وه‌ی نه و فرمانانه‌یه که له پیشه‌وه باس کرا له و باره‌یه وه والله اعلم.

﴿سُبْحَنَ رَبِّ الْعَزَّةِ عَمَّا يَصْنَعُونَ﴾ وَسَلَّمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿ۖ۷۰﴾ وَلَحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۷۱﴾ خواه مازن باسی پاکی و بی عهیی خوی ده کات له همرون و شتانه‌ی که خوانه‌ناسان و ناهه‌قیکاران و بیباوه‌پان ده بیلین له باره‌یه وه که چهنده دوروه له و قسانه‌وه نهوان ده یکه‌ن و ده فرمومیت: ﴿سُبْحَنَ رَبِّ الْعَزَّةِ عَمَّا يَصْنَعُونَ﴾ و اته: پاکی بتو په‌روه ده کاری تو، هر خوی خاوه‌ن ده سه‌لاته و له و قسانه‌ی نهوان ده ریباره‌ی ده کن گله‌لیک دوروه. و اته: خاوه‌نی ده سه‌لاتکی

^۱ فتح الباری (۱۰۷/۲)، مسلم (۱۰۴۳/۲).

دوایی نهاتووه، (عَنَّا يَصْفُرُونَ) گه لیک دوروه له و قسانه‌ی نه و خوانه‌ناس و بیناوه‌پو تاوانبارانه دهیکن. (وَسَلَمٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ) واته: سلاویش له پیغمه‌ران. واته: سلامی خواه مدن له پیغمه‌بران له دنیاو له قیامه‌تدا له بر نهوده که له دنیا به پاستو پیکی باسی پاکی و بی عهیبی خودایان کردووه، (وَلَحْدَةِ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) واته: سوپاسیش بتو پاهینه‌ری هه مو دنیا. واته: سوپاس بتو خودا له دنیاو له قیامه‌تداوه له هه مو کاتیکدا له بر نهوده ته سبیع کردن پاکی و بی عهیبی خودا ده گهیه‌نیت بقیه لیره‌داو له ندد شوینی تردا له قورئاندا هاتووه و هک خواه گهوره فرمومویه‌تی:

(سُبْحَنَ رَبِّ الْعَزَّةِ عَنَّا يَصْفُرُونَ ﴿١٨﴾ وَسَلَمٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٩﴾ وَلَحْدَةِ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) سه عیدی کروپی نهبو عربیه ده‌لیت: له قه تاده‌وه ده‌لیت: پیغمه‌بران بکن چونکه منیش یه‌کنیم له و (وه ختیک سلاوتان کرد له من سلاویش له هه مو پیغمه‌بران بکن چونکه منیش یه‌کنیم له و پیغمه‌رانه (س‌لامی خوایان لی بیت). هار بهم شیوه‌یه شینو جه‌ریو شینو نه‌بی حاته‌میش پیوایه‌تیان کردووه.^۱ نهبو موحه‌مهدی به‌غهی پیوایه‌تی کردووه له ته فسیره کیدا له عه‌لیاوه (ره‌نای خواه لی بیت) ده‌لیت: هر که سیک پیش خوشه پیوشه‌یه بکریت به پیوشه‌یه ته‌واو له پذشی قیامه‌تدا با کوتا قسیه‌ی له دانیشتندیا بریتی بیت له (سُبْحَنَ رَبِّ الْعَزَّةِ عَنَّا يَصْفُرُونَ ﴿٢٠﴾ وَسَلَمٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾ وَلَحْدَةِ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ^۲. چند فرموده هاتووه له بارهی که فارهه‌تی مجلیسه‌وه (له‌وانه): (سبحانک اللهم وبحمدک لا إله إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك) منیش(جزئیکی) سه‌ریه خز و تایب‌هتم نوسیوه له سه‌ر نه فرمودانه.

نه‌فسیری سوره‌تی (من)

له مه‌ککه‌دا هاتووه‌ته خواره‌وه

سُبْحَنَ رَبِّ الْعَزَّةِ الْعَظِيمِ

(صٌ وَّالْقُرْمَانِ ذِي الْلَّذَّكِ ﴿١﴾ بِالَّذِينَ كَفَرُوا فِي عَزَّةِ وَشْفَاقٍ ﴿٢﴾ كُرْ أَهْكَمَاهُ مِنْ قَلْبِهِمْ مِنْ قَرْنَيْ فَنَادَاهُ وَلَدَتْ حَيْنَ مَنَاصٌ ﴿٣﴾)

قسه‌کردن له سه‌ر نه پیشنه‌کی سوره‌تی (البقرة) دا کراوه که پیویست ناکات لیره‌دا دووباره بکریته‌وه. خواه گهوره ده فرمومویت: (صٌ وَّالْقُرْمَانِ ذِي الْلَّذَّكِ) واته: صاد، بهم قورئانه‌ی که

^۱ الطبری (۲۱/۱۲۲).

^۲ البغوي (۴/۱۴۶).

پر له نامزگاریه. (دده بیت پهندی لی و هریگیریت). واته: سویند بهم قورنائی که پر له پهندو نامزگاری و سودمند بیان له زیانی دنیا و پوشی قیامه تدا. زه ححال له نایه ته دا (ذی الّذکر)^۱

دله لیت: نه نایه ته وهک نه و نایه ته واشه: (لَقَدْ أَرَلَنَا إِلَيْكُمْ كَتَبًا فِيهِ ذِكْرٌ مُّكَثُرٌ) واته: نیمه کتیبیکمان بق نیوه ناردووه ته خوار باسی نیوه شی تیدایه یان یادخستن و هی نیوه هی تیدایه^۲. قه تاده و نیبنو جه ریش هر وايان و تووه.^۳ نیبنو عه باس و سه عیدی جوبه یرو نیسماعیلی کوبی نه بو خالدو نیبنو عویه ینه و نه بو حوسه ین و (حصین) نه بو سالح و سودی دله لین: (ذی الّذکر)^۴ واته: نقد به پیزه، یانی: خاوون پله و پیزه.^۵ هیچ دژایه تیک له نیوان نه دوو پایه دا نیه. چونکه نه نم قورنائی کتیبیکی نقد به پیزه و پریشه له پهندو نامزگاری و ترساندن، له ولامی نه نم سویندنه دا خواه گهوره ده فرموموتی:

(إِنْ كُلُّ إِلَّا كَذَبٌ أَرْسُلَ فَحَقَّ عِقَابٌ) واته: هر هه موییان باوه بیان به پیغامبران نه هیتنا بیوه سزای منیان به سه ردا چه سپا (و له ناوجوون). قه تاده دله لیت: ولامه کهی نه نایه تیک که ده فرموموتی: (بِلِ اللَّهِ كَفَرُوا فِي عَزَّةٍ وَشَفَاقٍ)^۶ واته: نیبنو جه ریش همان رای هه لیزاردووه.^۷ خواه گهوره ده فرموموتی: (بِلِ اللَّهِ كَفَرُوا فِي عَزَّةٍ وَشَفَاقٍ) واته: به لام خوانه ناسه کان، خزیان به زل ده زانن و هر خاریکی دژایه تین. واته: له ناو نه نم قورنائی دا نامزگاری نقد بق که سیک که نامزگاری و هریگیریت و پهندیشه بق که سیک نه گهار ده رسی لی و هریگیریت به لام خوانه ناس هیچ سودنیکی لی و هرناگیریت چونکه نهوانه (فِي عَزَّةٍ) نقد خزیان به زل ده زانن و نه فامانه بیده که نه و (و شفاق) واته: دژایه تی ده که نه و لاسارن و دورو ده کهونوه لیتی. پاشان خواه مازن ده یانترسینیت به و هی که گله کانی پیشر نه وان به هزی خوانه ناسی و دژایه تی پیغامبران و باوه پنه کردن به و کتیبانه که له ناسمانه و هاتوون له ناوجوون ده فرموموتی: (كُلُّ أَهْلَكُمْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنَيْنَ فَأَدَأُوا وَلَأَتَ حِيَنَ مَنَاصِ) واته: پیش نه مانه ش نقد به رهمان له ناو بردن، جا نهوانه کاتیک هاواریانکرد، ده رفت له دهست چوبیوو. (كُلُّ أَهْلَكُمْ مِنْ قَبْلِهِمْ)^۸

^۱ الانبیاء (۱۰).^۲ الطبری (۱۴۰/۲۱).^۳ الطبری (۱۴۰/۲۱).^۴ الطبری (۱۴۰/۱۲۹/۲۱).^۵ ص (۱۴).^۶ الطبری (۱۴۰/۲۱).^۷ الطبری (۱۴۱/۲۱).

واته: نزدیک لو و گلهانی که بیباوه پ بوون لهناومانبردن له پیش نه مان هفندادواه^{۱۰} واته: کاتیک که سزايان بز دیت هاوارده کهن و دهپارته وه له خودا که هیچ سوودیکی لی و هرناگن وه خواي گهوره فرموده^{۱۱} ته: هفندادواه^{۱۲} باسته ادا هم متهای رکضون لا ترکضوا و آرجمعوا إلی ما آترفتم فیه و مسکینکم لعلکم شئلون^{۱۳} واته: جا و هختیک (بیباوههان) هستیان کرد به سزاو تولهی نیمه دهستبه جن نهوان له و شارانه به چهسپانی پایانکرد، (فریشته کان به کالته وه پیبيان دهليين) پامه کهن و بگهربته وه بز لای نه او نازو نیعمه تانه که پرچوون تیداو (بگهربته وه) بز سه رخانو ماله کانتان به لکو پرسیارستان لی بکریت (لهوهی به سه ریان هاتووه). نه بو داودی ته یالیسی پیاوایه تی کرد ووه له تمیمه وه دهليت: پرسیارم کرد له نیبنو عه باس (په زای خواي لی بیت) له مانای نه م ثایه ته که خواي مزن ده فرمومیت: هفندادواه^{۱۴} و لات جین مناص^{۱۵} دهليت: و هختی پارانه وه داواکردن و پاکردن نیه و کاتی به سه رجووه. موحمه مهدی کوپی که عب دهليت: هفندادواه^{۱۶} و لات جین مناص^{۱۷} واته: کاتیک دنیابان له دهستچوو هاوارده کهن و شایه تو مان دینن و دهپارته وه و په شیمان ده بنه وه. قه تاده دهليت: کاتیک جه زره بیان بینی ده یانه ویت په شیمان بینه وه هاوارده کهن که کاتی هاوارکردن نه ماوه. موجاهید دهليت: هفندادواه^{۱۸} و لات جین مناص^{۱۹} واته: نه و کاتی پاکردن و پیشیت نیه، خواش(سبحانه و تعالی) یارمه تیده ره بپیست وقت و راست کردن.

﴿ وَعَبَرُوا أَنْجَاهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكُفَّارُونَ هَذَا سِحْرٌ كَذَابٌ ۝ أَعْجَلَ اللَّهُمَّ إِلَيْهَا وَاجْمَعًا إِنَّ هَذَا لَشَفَعٌ ۝ هُجَّاجٌ ۝ وَأَنطَلَقَ الْمَلَائِكَةُ مِنْهُمْ أَنْ أَمْسَوْا وَأَصْبِرُوا عَلَىٰ مَا يَهْتَمُكُمْ إِنَّ هَذَا لَشَفَعٌ ۝ يُرَادٌ ۝ مَا سَعَانَا بِهِنَا فِي الْحَلَةِ ۝ الْآخِرَةِ إِنَّ هَذَا إِلَّا لَغْيَالُقٌ ۝ أَمْزِرْلَ عَلَيْهِ اللَّذِكْرُ مِنْ يَبْيَنَأْ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْ ذَكْرِي بَلْ لَمَّا يَدْفُقُوا عَذَابٌ ۝ أَمْ عِنْدَهُمْ خَرَائِمٌ رَمَّةٌ رَيْكَ الْعَرِيزُ الْوَقَابٌ ۝ أَمْ لَهُمْ شَكْلُ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا يَبْنَمُمَا تَلْبِرُهُنَّا فِي الْأَسْبَابِ ۝ جَنْدُ مَا هَسَالَكَ مَهْرُومٌ مِنَ الْأَخْرَابِ ۝ ۱۱﴾

سەرسامى بىتپەرستان بەم پەيام و قورئان و يەكخوا پەرستىنە

خوای مهندن ده فه رمومیت: «وَعَبَرُوا أَنْ جَاءَهُمْ شَيْءٌ مِّنْهُمْ وَقَالَ الْكُفَّارُونَ هَذَا سِحْرٌ كَذَابٌ» وَاتَّهَى
ئِمَامٌ بِهِ، سَيِّدٌ بِبُوهٍ كَهْ يَقْهِمُهُ رِيْكَانٌ لَهُ خَرْبَانٌ بِزَ هَاتُوهُ وَتَرْسِيٌ خَوْيَانٌ وَهَبَرٌ دَهْنِيتٌ

الأنبياء (١٢-١٣).

الدرو المنشور (١٤٥/٧).

خوانه ناسه کان و تیان: بیبی نه بی، نم کابرایه جادوگه ریکی درزنه. خواه گوره باسی سه رسپرمانی بتپه رسته کان ده کات له پهوانه کردنی پیغامبری خودا (علیه السلام) له خویان که مژده ده رو ترسیت روه بیان و هک له نایه تیکی تردا فه رمویه تی: «أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنَّ رَبَّهُمْ أَنَّ رَبَّهُمْ أَنَّ رَبَّهُمْ وَهُكَلَّهُمْ أَنَّ رَبَّهُمْ قَدَّمَ صِدِيقًَ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا سُحْرٌ مُّبِينٌ»^۱ و اته: نایا به لای خلکوه سهیره که نیمه نیکامان کرد و بی پیاویک له خویان (پیمان و تووه) که ناده می بترسیت و مژده بدھ بیوانه باوه پیمان هینناوه که به بیگومان پله و پایه بی رزیان بزهه بیه لای پهروه ردکاریان به لام بیباوه پان و تیان بیگومان نم (پیاوه) جادویازنکی ناشکرایه. وه لیزه دا فه رمویه تی: «وَيَعْجِزُ أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِّنْهُمْ» و اته: مرؤفیک له خویان. خوانه ناسه کانی و تیان: «هَذَا سُحْرٌ كَذَابٌ» نم مه جادوگه ریکی درزنه. تاخ و اده زانی که خودا یه که و هیچ کس خودا نیه شونه بیت؟ بتپه رستان نکولیان له بیرو باوه په کرد و بیویان په ش بکات. وه نزد به لایانه و سهیر بیو که واز له بتپه رستن بیتن، چونکه نهوان له بابو با پیرانیانه نه و بتپه رتیه یان بق مابووه وه. خوش ویستی نه و بتانه له ناو دلیاندا جینکیر بوبوو. کاتیک پیغامبر (علیه السلام) دوای لی کردن که واز له و بتپه رستیه بیتن و له دلی ده رکه ن و ته نه خوا په رستن زور به لایانه وه گران بیو سه ریان سوپه ماو دهیانوت: «أَجَعَلَ الْآئِمَّةَ إِلَهًا وَجَدًا إِنَّ هَذَا لَشَنٌ عُجَابٌ» چون دهیه ویت له جینی نه و هم و بیانی ده تانه رست هار خودایک په رستان؟ نم نزد شتیکی سهیره. «وَأَنْظَلَ اللَّهُ مِنْهُمْ أَنَّ أَمْشَأُوا وَأَصْبَرُوا عَلَىٰ إِلَهَيْكُمْ إِنَّ هَذَا لَشَنٌ يُرَادٌ» که له پیاوایان که وتنه بی (و تیان پیمان) بیزند و له سه ره نهانی تا نیستا په رستو و تان، لامده ن و خلپاگر بن، بیگومان نه مه ویستی نیوه بیه. «الْمَلَأُ مِنْهُمْ» و اته: پیاوام قولو و سه ره کو پیشه و او گه وره کانیان دهیانوت: «أَمْشَأُوا» و اته: به رده وام بن له سه ره نایینی خوتان، «أَمْشَأُوا وَأَصْبَرُوا عَلَىٰ إِلَهَيْكُمْ» وه لامی نه و قسانه موحده مده نه وه که بانگمان ده کات بق خوا په رستی به ته نه، «إِنَّ هَذَا لَشَنٌ يُرَادٌ» نم مه مهستیکی تری له پشت و ویه! نیبتو جه ریر ده لیت: ده لین نه وهی که موحده مهد بانگمان ده کات بیو شتیکه دهیه ویت خزی پی که ورہ بکات به سه ره نیوه داو بیتنه خاوه ن ده سه لات. هندی له نیوه شوینی بکاون. نیمه هیچ وختیک له گه لی نین و وه لامیشی ناده بینه وه.^۲

^۱ یونس (۲).^۲ الطبری (۱۵۲/۲۱).

بسی همی هاتنه خوارمه‌ی نه م نایه‌تہ پیروزانه

نیبنو جه ریر پیوایه‌تی کرد ووه له نیبنو عه باسه‌وه (په‌زای خوایان لی بیت) ده‌لیت: کاتیک نه بو تالیب نه خوش که‌وت کرم‌لیک له قوره‌یشیه کان چوونه لای. نه بو جه مهیشیان له گهله برو و تیان: برزاکه‌ت قسه به خواکانمان ده‌لیت وا ده‌کات و ده‌کات، وا ده‌لیت و ده‌لیت. خو نه گه ربانکت بکردايه و ناگادرات بکردايه شتیکی باش ببو. نه بو تالیب ناردي به شویندیا، پیغام‌بهر (علیه السلام) هات و چووه ثوره له نیوان نه خله‌کو نه بو تالیبا شویندی نه فه‌ریک چولن ببو، ده‌لیت: نه بو جه مه (نه عله‌تی خوا لی بیت) ترسا له‌وه که پیغام‌بهر (علیه السلام) له ته‌نیشتی نه بو تالیب دانیشیت و دلی پنی بسوتی هه لسا ریشیت له شوینه دانیشت. پیغام‌بهر (علیه السلام) شویندی نه ما له ته‌نیشك ماما دانیشیت. له لای ده‌رکاکه دانیشت. نه بو تالیب پنی وت: نه برازای خرم! بچی نه م خزمانه‌ت شکات لی ده‌کهن ده‌لین: تو قسه به خوداکانیان ده‌لیتی. ناواوناوا ده‌لیت؟ قوره‌یشیه کان نوریان وت له باره‌ی پیغام‌بره‌وه (علیه السلام)، پیغام‌بهریش (علیه السلام) فرمودی: (نه ماما من ته‌نها یهک و ته‌م لهوان ده‌ویت بیلین به و ته‌یه هه‌موو عه‌ره شوینیان ده‌که‌ویت و هه‌ر به و ته‌یه عجه‌میش سه‌رانه‌یان بق دینن). پاچله کان له قسه‌یه‌ی پیغام‌بهر و هه‌موو و تیان: ته‌نها یهک و ته. به کیانی باوکت ده و ته‌یش هه‌ر باشه. و تیان نه و ته‌یه کامه‌یه؟ پیغام‌بهر (علیه السلام) فرمودی: (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ هه لسان تیکچوون و جله کانیان ده‌تکاندو ده‌یانوت: ﴿أَجْعَلَ الْأَلْمَةَ إِلَيْهَا وَجِئًا إِنَّ هَذَا لَشَقٌ عَجَابٌ﴾ ده‌لیت: له‌سر نه م باسه نه م نایه‌تانه تا: ﴿بَلْ لَمَّا يَنْوُ عَذَابًا﴾ هاتنه خوارمه‌وه. نه مه قسه‌ی نه بو کوره‌ییه^۱. نیمامی نه حمه‌دو نه سانیش هه‌ر بهم شیوه‌یه پیوایه‌تیان کرد ووه. خوای گه‌وره ده‌فرمودیت نهوانه ده‌لین: ﴿مَا سَمِعْنَا يَهْدَنَا فِي الْمِلَأَةِ الْآخِرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا أَخْنَانٌ﴾ واته: نیتمه له دینه‌کهی تردا شتی و امان نه بیستووه، نه مه پاستی تیدا نیه و هه‌لیه‌ستیه. ﴿مَا سَمِعْنَا يَهْدَنَا فِي الْمِلَأَةِ الْآخِرَةِ﴾ واته: نه م ناینی موحده (علیه السلام) نیتمه‌ی بق بانگ ده‌کات که به ته‌نها خودا پیه‌رستین له ناینی‌کهی تردا نه مانبیستووه. عه‌وف ده‌لیت له نیبنو عه باسه‌وه (په‌زای خوا له هه‌ر دووکیان بیت) ﴿مَا سَمِعْنَا يَهْدَنَا فِي الْمِلَأَةِ الْآخِرَةِ﴾ واته: ناینی مسیحی، و تیان: نه گه رنه م قورنیانه پاست بروایه مسیحیه کان هه‌والیان ده‌داینی. ^۲ ﴿إِنْ هَذَا إِلَّا أَخْنَانٌ﴾

^۱ الطبری (۱۴۹/۲۱).^۲ احمد (۳۶۲/۱)، النسائي في الكبرى (۴۴۲/۶)، تحفة الأحوذی (۹۹/۹)، پنگه‌ی نه م فرموده لوازه.^۳ الطبری (۱۵۲/۲۱).

قہتاده و موجاهید ده لین: واته: برقیه.^۱ نیپنون عباس ده لین: واته: هلبستراوه.^۲ (﴿أَنْزِلَ عَلَيْهِ الَّذِكْرُ
مِنْ يَنْبِئُنَا بِلِّهِ فِي شَكِّ تِنْ ذَكْرِي بِلِّمَا يَدْعُو فُؤَادُكَابِ﴾) واته: چون لهناو هه مومناندا قورئان هر بق نه و
هاتووه؟ دوو دلیشن که قورئان من نار دیتیم، هیشتا نازاری نیمه یان نه چه شتووه. نه مانه ده لین:
(﴿أَنْزِلَ عَلَيْهِ الَّذِكْرُ مِنْ يَنْبِئُنَا﴾) نایا لهناو نیمدها قورئان هر بق نه و هاتووه؟ رزد به دوری ده زان که
قورئان تهها بق نه و بیته خواره وه لهناو نه و هه مو خملکدا وهک خواه مهزن له نایه تیکی تردا
فرمومیتی: (﴿وَقَالُوا تُولَا تُرْزِلَ هَذَا الْفُرْقَانُ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْقَرِيبَيْنَ عَظِيمٌ﴾) واته: وه وتبیان بچشی نه
قورئانه نه تیردا راهه خواره وه بق پیاویکی گوره (ناودارو دارا) له دوو شاره (مهککه و طائف).
خوایش ده فرمومیت: (﴿أَهُرْ يَقِيسُونَ رَحْمَةَ رَبِّكَ تَحْنُنَ قَسْمَنَا يَنْهُمْ مَعِيشَتَهُمْ فِي الْأَعْجَزَةِ الْأُدُبِّيَّةِ وَرَفَعْنَا
بَضْهَمِ قُوَّةِ بَعْضِ دَرَجَتِيَّتِي﴾) واته: نایا نهوان په حمه تی په روزه رگارت دابه ش ده کهن له کاتیکدا نیمه
له نیوانیاندا دابه شمان کرد ووه هه کیه رانیان له ژیانی نه دو نیایه داو ههندیکیانمان چهند پله به رز
کرد ووه ته او به سه رهندیکی تریاندا. برقیه کاتیک که وا ده لین: قسه که یان به لگکیه له سه رهندیکی و بی
ناوه زیان که به لایانه وه دوره پیغمه بمهربانک لهناو خویاندا په وانه بکریت. خواه که وده یش فرمومیتی:
(﴿بِلِّمَا يَدْعُو فُؤَادُكَابِ﴾) واته: برقیه نه و قسانه ده کهن چونکه هه تا نه و کاته کی که نه و قسیه هی تیدا نه کهن
سزای نیمه یان نه چه شتووه. بهم زووانه باجی نه و قسانه و نه و بیباوه پریه یان نه ده دهنه له پیشکدا که
هممو بانگ ده کرین بق ناو ناگری جهه نه. پاشان خواه مهزن پوونی ده کاتوه که هه خوی هه مو
شتيکی به دهسته و خاوه نیه تی. هه رچی مهیلی لی بیت دهیکات مهیلی هه که س بیت پیش ده به خشیت
مهیلی لی بیت هه که سیک بکاته خاوه ن ده سه لات دهیکات و مهیلیشی له هه که سیک بیت سه رشقوی
بکات دهیکات، مهیلی لی بیت پنگا نیشانی که سیک بکات دهیکات و هه که سیش گومپا بکات گومپای
ده کات، جو بره نهیل به فه رمانی خوی بق هه که سیک مهیلی لی بیت په وانه ده کات له عه بده کانی و
مقریش ده نیت به سه رهندیکی هه که سیک خوی مهیلی لی بیت که سیش ناتوانیت له پاش خودا پیش
نیشان بکات. چونکه عره بکان خاوه نه هیچ شتیک نین و هیچیان به دهست نیه نه و شتیک یش
هه رچه نده بی نرخ بیت. وهک پیشستی ناوکی خورما یان میروله له هه ره وردیله کان. برقیه خواه مهزن

^۱ الطبری (۲۱/۱۵۵).^۲ الطبری (۲۱/۱۵۴).^۳ الزخرف (۲۱).^۴ الزخرف (۲۲).

سرزه نشیان ده کات ده فرموموت: «أَمْ عِنْدَهُ خَرَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَابِ»^۱ واته: ناختر نه وان
که نجینه کانی به زمی پهروه ردگاری به ده سلاط و بخشنده توبیان لایه؟ «الْعَزِيزُ»^۲ واته: خاوهن
ده سلاطی هتاهه تایی، «الْوَهَابُ»^۳ نزد بخشنده، بق هنر که سیک مهیلی لی بیت، نه نایهه و دک نه م

نایهه و ایه که خوای گهوره ده فرموموت: «أَمْ لَمْ تَعْيِثْ مِنَ الْمَلَكِ إِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَعِيْرًا»^۴

«أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا أَتَيْهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ مَاتُوا مَاءِ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنَّهُمْ مُلْكُوا عَظِيمًا»^۵ فَمِنْ مَنْ مَاءِنَ يَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَ عَنَهُ وَكُفَّى بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا^۶ واته: نایا نهوانه (جووله کان)

به شیان ههیه له ده سلاطی پاشایه تی (خاوه نیتی بونه و هن)؟ (جا نهگه بیان بروایه) نه و کاته به خلکیان نهده بخشی (به نهندازه) تویکلی دهنکه خورمایه ک، یان نیزه بیه ده بن به خلکی؟ له سهر نه و هی خوا پیی بخشیون (که پیغامبریتی) له فزل و به هرمه خی نه وه بیکومان داوامه به نه وهی نیبراهیم کتبی و پیغامبریتی هروده ما پیمان بخشین ده سلاطیکی گهوره، جا لهو خلکه دا میبوو ببروایان به (موحه محمد) مینا مهشیان برو به رگی لی کرد وه دلزده خ به سه (بیان) که ناگیریکی هلکیرساوه. وه ده فرموموت: «فَلَمَّا أَتَيْنَمْ تَمْلِكَنَ خَرَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّكَ إِذَا لَأْسَكْتُمْ خَشِيَّةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ أَلِإِنْسَنُ قَتُورًا»^۷ واته: بلی نهگه رئیه خاوه نه خه زنه و نیعمه کانی پهروه ردگارم بن نه و کاته ده تانگرته وه (له بخشین) له تویی خارج بون و ته او بون و نادمه مه میشه پژده و چروکه.

نه مه دوای نه و به سرهاتیه له و خوانه ناسانه وه که ببروایان نهده کرد به پهوانه کردنی پیغامبر (علیه السلام) که مرؤه بیت. وه خوای مدنن باسی هنوزی پیغامبر سالمی کرد وه (سلامی خوای لی بیت) کاتیک و توبویانه: «أَمْ لَقِيَ الْذَّكَرُ عَنِيهِ مِنْ بَيْنَنَا بَلْ هُوَ كَذَابٌ أَيْمَرٌ»^۸ سَيَعْلَمُونَ غَدَّاً مِنَ الْكَذَابِ الْأَيْمَرِ^۹ واته: نایا

له ناو هموماندا سروش هر بق نه و کراوه به تنهها؟ (نه خین) به لکو نه و (صالح) پیاویکی نزد نیزنسی خود په سهندو لیوت به رزه، سبهی ده زانن که کی نزد درزنسی خود په سهنده. خوای گهوره

ده فرموموت: «أَمْ عِنْدَهُ خَرَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَابِ»^{۱۰} واته: نهگه که نجینه کانی به زمی خوای توبیان لایه «أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلَيَرْقَوْا فِي الْأَسْبَابِ»^{۱۱} بیان ناسمانان و زه مین و هرچی له ناویاندا ههیه له ببر دهستی نه واندایه؟ ده سا با پهیزه دانین و بینه سه ری. واته: نهگه

^۱ النساء (۵۰-۵۵).^۲ الاسراء (۱۰۰).^۳ القمر (۲۵-۲۶).

زه حکاک ده لیت: با سرگون بوق ناسمانی حوتهم.^۷ پاشان خوای گهوره فرموده تی: «جُندَ مَا

هُنَالِكَ مَهْرُومٌ مِّنَ الْأَخْرَابِ ﴿٤﴾ وَاتَّهُ: نَوَانَهُ لَهُ شَكِيرٌ كَنْ لَهُ كُرْمَهُ لَهُ كَانَ كَهُ لَهُ لَهُ شَكِيرٌ. وَاتَّهُ: نَوَانَهُ

له شکره بیباوه پانه که زند خزیان به زل ده زانن و دژایه تیان ده کرد بهم نزوانه تیکده شکین و

نہ، نایابتہ واب کے دھف دعویت: ﴿أَمْ كُلُّنَا نَخْلُقُ مِنْهُ مِثْلَهُ﴾ سب ستم الجمعة ویدلیں، الکتبہ

الأسانحة موعدهم والأسانحة أدهن وأمّر ^۱ واته: مان دلتن نتم كمه لتك، سرك، توبن، نابزون؛

بیگران کومه‌لکه یان ده شکنیرت و هله‌لین، به لکو به لئینیان پذئی دواییه و (سرزای) نه و پذئه نقد

سەختىرو تالىرە.

١٧) هَذِهِ قَبْلُهُمْ قَوْمٌ نُوحٌ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ دُوَّلُ الْأَوَّلَادِ ۖ وَمُهَمَّدٌ وَقَوْمٌ لُوطٌ وَأَصْحَابُ لَيْكَةٍ ۖ أُولَئِكَ الْأَحْزَابُ ۖ

١٦) عِقَابٌ وَمَا يَنْظُرُ هَذِلِّهِ إِلَّا صَيْحَةً
١٧) زَرَبَنَا عَلَى قَدْلَنَا قَبْلَ بَوْرِ الْجَسَابِ

یادخستنه و می نه و گله پیشووانه که قرکران

خوای مهندن ده فرموده است: «کذبت قبلهم قوم نوح و عاد و فَرْعَوْنُ دُوَّلَأَكَنَادِ» و اته: بهر لمهانه ش هوزنی نوح و هوزنی عاد و فیرعه و نی خاوهن میخه کان هار بیوایان به پیغامبر ران نه هیننا. «وَمُؤْمِنُوْمُ لَوْطٍ وَّأَصْحَابُ لَتِيَّكَةً أُولَئِكَ الْأَخْرَابُ» و اته: هوزنی سه مودو هوزنی لوت و خله کنی ناو دارستانه که ش هار له و بیباوه رانه بون. خوای گوشه باسی نه و گله پیشوانه ده کات که چی بسے رهینان له سزاو نازلزو جه زره بدان له سهربی گوئی کردنسی پیغامبر ران و دژایه تی کردن و باوه پی نه هینایان که به سرهاته کانیان له پیشه و له نقد شویندا باس کراوه، «أُولَئِكَ الْأَخْرَابُ» و اته: نه وانه ش هار له و بیباوه رانه بون. که له نیوہ به تواناوه خاوهن ده سه لاتر بون و مالو و مندالیان له نیوہ نقدتر بوبو، نه و ده سه لات و مال و منداله میع سزايه کی نه گیتران وه کاتیک خودا فهرمانی دا به سزادانیان. بزیه خوای

الطباطبائي (٢١/١٥٦).

الطباطبائي (٢١/١٥٧).

القمر (٤٤-٦٤).

کوره فرمومیه‌تی: ﴿إِنْ كُلُّ إِلَّا كَذَبٌ أَرْسُلْ فَحَقَّ عِقَابٌ﴾ واته: گشت نهانه پیغمه‌ره کانی خویان به لاه درزند بوده و شایانی توله‌سدن بودن. خوای مهند ده فرمومیت هنگاری قرکرنیان باوه‌رنه کردنیان به پیغمه‌ره کانیان بوده، که وايه با نهانیش بترسن له و توله‌یه که خودا له اوانی سند، هتا وه ک نهانیان به سر نهیت. خوای گهوره ده فرمومیت: ﴿وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ إِلَّا صَيْحَةً وَنِجْدَةً مَا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ﴾ واته: نهانه هر چاوه‌پوانن تا له ناکاو قیره‌یه ک پهیدا دهیت، که تهانه‌ت بشی هنسک دانیکیش و چان نادات، مالک دهیت: له زهیدی کوبی نهسله‌مهوه واته: هیچ مؤله‌تیکی تیدا نیه.^۱ چاوه‌پوانن له ناکاو قیامه‌ت دیت و نیشانه‌کانی هاتووه و نزد نزیکه له نان و ساندایه، نه او (قیره‌یه) فوه ترسناکه که خوای گهوره فرمان ده دات به نیسرافیل که فووبکات به کله‌شاده، هیچ که س نامنیت له خه لکی ناسمعانان و زه‌مین رانه چله‌کیت مه گهر که سیک خودا خزی جیای کردیته‌وه. خوای مهند ده فرمومیت: ﴿وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِلْ لَنَا قِطْنًا قَبْلَ يَوْمِ الْيُسَابِ﴾ واته: هر دهیتین: نهی پهروه‌رینمان! بهار له وه پنهانی قیامه‌ت بیت، پسوله‌ی خویان بدھری. خوای مهند ناپه‌زایی خزی بهرامبه‌ر بتپه‌رستان ده رده‌بپریت کاتیک که نزا له خویان ده‌کهن و داوا ده‌کهن که نزو سزايان بتو دابه‌زیت (القط) واته: نامه‌ی کردار، وترواه: (القط) واته: بهش، بهره، نیبنو عه‌باس و (په‌زای خوای لی بیت) موجاهیدو زه‌ححاكو حسن و که‌سانی تریش دهیتین: داوایان کردووه نزو سزايان بتو بیت.^۲

قد تاده نه‌میشی بتو زیاد کردووه وه ک خزیان و تقویانه: ﴿اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ السَّكَلِ أَوْ أَثْنِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ﴾ واته: نهی پهروه‌ریگار نه‌گهار نه‌نم قورنانه راسته و له لاین تقوه هاتووه دهی بهرد به سه‌مراندا ببارینه له ناسمعانه و یان سزايده کی سه‌ختی په نازارمان بتو بنیته.^۳ وتروایشه داوایان کردووه که نزو بهشی به‌هشتی خویان بدریتی نه‌گهربه‌هشت راسته و هدیه. بتو نه‌وهی له دنیا بهشی خویان ده‌ستکه‌ویت، نه‌نم قسمه‌یان به شیوه‌یه کردووه که بروایان پیتی نه‌بیوه و به ته‌مای نه‌بیون، نیبنو جریر دهیت: داوای نه و شتانه‌یان کردووه له دنیادا بیاندیرتی و وه‌ری بکن له خیرو له شهر. نه‌نم قسمه‌یه نیبنو جریر دهیت قسمیه کی چاکه زه‌ححاكو

^۱ عبدالرزاق (۱۶۱/۳).^۲ الطبری (۱۶۴/۲۱)، الدر المنشور (۱۴۸/۷).^۳ الطبری (۱۶۴/۲۱).^۴ الانفال (۳۲).^۵ الطبری (۱۶۵/۲۱).

نیسماعیلی کپری نهبو خالدیش هر وا ده لین والله أعلم.^۱ له بر نه وہی قسسهی شم خوانه ناسانه لک
کالت و گپ ده چو بہ پاستیان نه ده زانی که قیامت دیت، خوای گهوره فهرمان ده دات به
پیغمبر (علیهم السلام) که خپراگر بیت له سر نازاریان، مژده یشی ده داتی که پاشه پیغمبر نه وہ و زال تو

سرک و تنو ده بیت. ده فرموموت: **﴿أَصِيرُ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ﴾** واته: تو خپراگریه له سر نه وہ ده لین.

﴿أَصِيرُ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا دَاؤَدَ دَائِلَيْدَ إِنَّهُ أَوَّلُ﴾ ^(۱۷) **﴿إِنَّا سَخَنَّا لِلْجَالَ مَعَهُ مُسَيْغَنَ بِالْعُشَيْنِ وَالْأَشْرَاقِ**

﴿وَالظَّيْرَ حَشُورَةَ كُلَّ لَهُ أَوَّلُ﴾ ^(۱۸) **﴿وَسَدَّدَنَا مُلْكَهُ وَأَتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصَلَ لِلْطَّابِ﴾** ^(۱۹)

باسی داود پیغمبر (سلامی خوای لی بیت)

خوای مزن ده فرموموت: **﴿أَصِيرُ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا دَاؤَدَ دَائِلَيْدَ إِنَّهُ أَوَّلُ﴾** واته: هرجی
ده لین، تو هر خپراگر بہ داود و بیر خوت بیناره، که عبیدیکی به ده سه لاتی نیمه بورو، له هر
کاریک په شیمانی پووی تیده کرد هر په نای به نیمه ده هینا. خوای گهوره باسی عبدو پیغمبری
خپری داود ده کات که چهند خاوون ده سه لات بورو **﴿أَلَيْدَ﴾** واته: به توانا له زانستو کرداردا. نینبو

عه باس و سودی و نینبو زهید ده لین: واته: هیز^۲ موجاهید ده لین: **﴿أَلَيْدَ﴾** واته: هیز له
خواپه رستیدا. ^۳ قهناهه ده لین: داود (سلامی خوای لی بیت) هینی پی درابوو له خواناسی و نیگه بشتن
له نیسلامدا. ^۴ بیویان باس کردووین که داود (سلامی خوای لی بیت) سیمیکی شه و شه و نویزی ده کرد،
نیو سالیش له سالدا بپیشنه ده بورو، و هک له هر دیرو سه حیجه که دا هاتوره. له پیغمبری خود اووه

﴿فَهَرَمُوْيَهَتِي﴾: (خوش ویسترنین پیشیش لای خودای مزن پیشی داود بورو) (سلامی خوای لی
بیت) وه خوش ویسترنین پیشیش لای خودای مزن پیشی داود بورو، که نیوهی شه و ده نوستو
سیمیکی شه و شه و نویزی ده کرد و شه یه کیش ده نوست پیشیک به پیشنه ده بورو پیشیکیش پیشی
نه ده گرت و ده یشکاند، له کاتی پوویه رو و بیوونه و دا هلتنه ده هات و پای نه ده کرد به رده وام ده گه رایه وه
بچ لای خودا). ^۵ همیشه له هممو کاروباریکدا ده گه رایه وه بچ لای خودا. خوای گهوره ده فرموموت:
﴿إِنَّا سَخَنَّا لِلْجَالَ مَعَهُ مُسَيْغَنَ بِالْعُشَيْنِ وَالْأَشْرَاقِ﴾ واته: کیرانیشمان پام هینابوو که تسبیحاتی خوابان

^۱ الطبری (۱۹۵/۲۱).

^۲ الطبری (۱۶۷/۲۱).

^۳ الطبری (۱۶۶/۲۱).

^۴ الطبری (۱۶۷/۲۱).

^۵ فتح الباری (۲۰/۳)، مسلم (۸۱۶/۲).

دەگەرد لەگەل نەو (داود) بە نیواران و بە بەيانىاندا. واتە: خواي مەزن كىۋەكانى پامەتىناوه لەگەل داود
پېتەمبار (سەلامى خواي لى بىت) تەسبىحاتى خوا دەكەن لە كاتى خۆرە لاتن و نیواراندا وەك خوا
فەرمۇيىتى: «بِسْجَالْ أَوْيَ مَهْرُ وَالظَّيْرَ»^١ واتە: ئەى چىاكان و بالندە كان لەگەل داود زىكرو تەسبىح
بلىتىناوه. هەروەھا بالندە يىش بە تارىفى نەوانىش ھەر تارىفى خوا دەكەن و پەنا ھەر بىز نەو دەبەن و
لىتى دەپاپتىنەوە. كاتىكە كە بالندە كان لە ھەوادا دەكەپىن گۈپىيان لە دەنكى داودە زەبور دەخۇتىتىنى
دەيلەرتىتىنەوە ناتوانى بېقۇن لەگەلەيدا تەسبىحاتى خوا دەكەن و كىۋەكانىش دەيلىتىنەوە دەپاپتىنەوە بە
دوايى نەودا. ئىپينو چەرىپ پىياھتى كەردىوو لە عەبدوللەئى كوبىي حارسى كوبىي نەوفەلەوە كە ئىپينو
عەباس (پەزاي خواي لى بىت) نويىزى چىشتەنگاى نەدەكىد، بىدمە لاي نۇمو ھانئ (پەزاي خواي لى
بىت) پېتەت: نۇوهى باست كەد بىل من بىز نەميشى باس بىك، نۇمو ھانئ وتى: پېتەمبارى خودا (الله)²
لە بۇنى فەتحى مەككەدا ھاتە مالەكەم، پاشان فەرمانىدا ٹاۋ بىرىتە دەفرىتكەوە، پاشان فەرمانىدا
پاچە قوماشىكىيان لە نىيوان من و نەودا گىرت و خۇى شۇرۇد پاشان دەرمالەكى ناوبىتىن كەد لە دوايدا
ھەشت رەھکات نويىزى كەد. نەو نويىزە كاتى ئىشتەنگا بىوو ھەلسان و پکوع و سوژەدە دانىشتىنەوە
يەك بۇون و نىزىك بۇون لە يەككەوە. ئىپينو عەباس (پەزاي خواي لى بىت) چووه دەرەوە دەبىوت: ھەرچى
لە نىيوان ھەر دۇو بەرگەكەدا ھەيە ھەمۇم خۇتىندۇرەتەوە و ئىستا نەبىت نەمزانىوھ نويىزى
چىشتەنگاھەي، «بِسْجَنْ إِلْعَنْيَ وَالإِشْرَاقَ»^٣ وە ھەميشە دەمۇت: نويىزى ھەتاو ھەلاتن كامەيە (صلە
الإِشْرَاق) پاشان لە دوايى نەو دەبىوت نەمەيە نويىزى ھەتاو ھەلاتن.^٤ بىزىھ خواي كەورە فەرمۇيىتى:
«وَالظَّيْرَ مَحْشُورَةَ كُلَّ لَهُ أَوَّابَ»^٥ واتە: مەلانىش كۆمەل دەبۇون و گشتىيان بەرەو نەو دەھاتن. واتە:
بالندە كان لە ھەوادا دەوەستان (كُلَّ لَهُ أَوَّابَ) ھەمۇ كۆپىرايەل بۇون تارىفى خودايىان دەكىد
لەگەلەيدا. سەعىدى كوبىي جوبەيرۇ قەتادەو ماڭلى كوبىي زەيدى كوبىي ئەسلىم و ئىپينو زەيد دەلىن:
كۆپىرايەل بۇون.^٦ خواي مەزن دەفەرمۇيىت: «وَشَدَّدَنَا مُلْكَكُو وَأَتَتَنَّهُ الْحِكْمَةَ وَفَصَلَّلَنَطَابَ»^٧ واتە:
ئىتمە فەرمانىرەوابىيمان بىز پەتەو كەد، لە كارزانىدا بەشمان داو بە قىسى نەو ھەمۇ كېتىشە كۆتا دەبۇون.
«وَشَدَّدَنَا مُلْكَكُو» واتە: دەسەلاتى تەواومان دايە لەھەيە فەرمانىرەوا پېتىسىتى پېتى بولە ھەمۇ
مارەھەكەوە، ئىپينو ئىم، ناخىم دەلتىت لە موجاھىدەوە: بەھېزىتىزىن خەلکى دىنيا بۇولە فەرمانىرەوابىيدا،

•(10) 100

الطبعة، (٢١/٦٩).

الطبعة (٢١) / (١٦٩).

﴿وَكَيْنَةُ الْحِكْمَةِ﴾ موجاہید ده لیت: واته: له تیگه یشتونو ظاوه زو زیره کیدا، قه تاده ده لیت: له کتیبی خوداو بجهیتیانی ظوهی که تیدا بسو سودی ده لیت: ﴿الْحِكْمَةُ﴾ واته: پیغمبه ریتی.^۱ ﴿وَقَصْلَ لِنْطَابِ﴾ واته: شوره یحی قازی و شه عبی ده لین: شایه تیدان و سوئندخواردن.^۲ قه تاده ده لیت: ﴿وَقَصْلَ لِنْطَابِ﴾ واته: دو شایت له سر دواکرو سوئند له سر دواالیکراو. که ظوه بربیتی به له چاره سرکردنی کیشنه کان به تواوی.^۳ نهم کاره ظوه کاره به که پیغمبه ران (سلامی خوایان ل بیت) پتی هله دسان. وه ده لیت: هرمه ها خاوهن باوه پان و پیاوچاکان نمه بپیارو کاری نهم نومه ته به هتا پژویی قیامت. ظوه عهد پرپره حمانی سله میش هه راوی و قتووه. موجاہیدو سودی ده لین:
 ﴿وَقَصْلَ لِنْطَابِ﴾ بربیتیه له بپیاری پاستو تیگه یشتون و پیکان له و بپیاره دا.^۴ دیسان موجاہید ده لیت:
 (هو الفصل في الكلام والحكم) یانی: جیاکاری و پیرنویه له قسو له بپیاره کاندا. نمه هاممو شتیک ده گرتته وه مه بستیش هر ظوشته یه، نیبنو جه ریش هار نهم پایه هلبزاردووه.^۵

﴿وَهُلَّ أَنْكَنْتُ بَنْوَ الْحَصَمِ إِذْ سَوَّرُوا الْمِحَرَابَ﴾ (۱۶) إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَأْوَدَ فَقَرَعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَحْفَظْ حَصَمَانَ بَعْنَ
 بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَأَخْكَرَ بَيْنَنَا إِلَيْهِ وَلَا شُطُطٌ وَلَا دُهْنٌ إِلَى سَوَاءِ الْصِرَاطِ (۱۷) إِنَّ هَذَا أَخْيَرُ لَهُمْ يَتَّمُّ وَتَسْعَنُ بَعْدَهُ وَلَيْ
 تَبْهَجَ وَاحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفَنْهَا وَعَزَّزَ فِي الْنِطَابِ (۱۸) قَالَ لَهُنَّا ظَلَمْكَ بِسُؤَالِ تَعْبِنَكَ إِلَى نَعَاجِمَهُ وَلَيْ كَبِيرًا مِنَ الْخَاطِلَةِ
 لَيُغَيِّبَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ مَأْتُوا وَعِمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَا هُمْ وَطَنَ دَأْوَدُ أَنَّمَا فَتَنَهُ فَاسْتَقْرِرْ رَبِّهِ وَهُرَّ
 رَّاكِعًا وَأَنَابَ (۱۹) فَقَرَنَا لَهُ ذَلِكَ وَلَيْنَ لَهُمْ عِنْدَنَا لَرْفَقٌ وَمُحْسَنٌ مَعَابٌ (۲۰)

به سرها تی دوو دادبه رمکه (الغصین)

خوای مه زن ده فرموده: ﴿وَهُلَّ أَنْكَنْتُ بَنْوَ الْحَصَمِ إِذْ سَوَّرُوا الْمِحَرَابَ﴾ واته: نهتر ده نگوباسی ظوه
 دادبه رانه بیست، که له شوره هی نویزگه که وه سرک وتن؟ ﴿إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَأْوَدَ فَقَرَعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا
 تَحْفَظْ حَصَمَانَ بَعْنَ بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَأَخْكَرَ بَيْنَنَا إِلَيْهِ وَلَا شُطُطٌ وَلَا دُهْنٌ إِلَى سَوَاءِ الْصِرَاطِ﴾ واته: که چوونه
 نزوده وه بی لای داود، لیيان ترساو نهوانیش ونیان: نیگه رانیت نه بیت، دوو دادبه رین، یه ک له نیت

^۱ الطبری (۱۷۱/۲۱).

^۲ الطبری (۱۷۲/۲۱).

^۳ الطبری (۱۷۲/۲۱).

^۴ الطبری (۱۷۲/۲۱).

^۵ الطبری (۱۷۲/۲۱).

غمدری لهوی تر کرد ووه، که چون پهوایه ناوا له نتیوانماندا بپیار بده و له دهستوری خودا لامده و پاستیمان نیشان بده. زانیانی ته فسیر لیزهدا پووداویتکیان باس کرد ووه که پره له قسمی جووله که کان، هیچ فرموده بیدک له لایهن پیتفه مبهروه (عَلَيْهِ السَّلَامُ) نه گه بشتوهه ته نیمه لهو باره بیوه که پیتویست بسی بپیاوی پسی بکین، به لام نیبینو نه بی حاتم فرموده بیدکی پیاوایت کرد ووه که سنه ده کهی به راست نازانیت چونکه یه زیدی په قاش پیاوایت کرد ووه له نهنه سوه (په زای خوای لی بیت) هرچنده یه زید له پیاوچاکان بورو به لام فرمودهی نه نه یه زیده لاوازه له لای زانیانی فرموده. باشترين شت نه وهیه که ته نهانه متمانه بکرتیه سار دهقی قوریان لم پووداوهدا. زانیانی پاستیه کهی بکنیته ووه بتو لای خودا خوی. چونکه قوریان پاسته و نه وهیشی باسی کرد ووه هر راسته.

خوای گوردہ ده فرمومیت: ﴿إِذَا حَلَّلَ عَلَى دَأْوَدَ فَفَزَعَ مِنْهُمْ﴾ کاتیک چونه لای داود لیتیان ترسا. چونکه نه و میحرابه که بیدا بورو که بزرترین شوین بورو له ماله کهیدا. فرمانیشی دابوو که هیچ کسیک نه و پنده نه چیته لای، ناکای له خوی نه بورو له ناکاو دوو کس له دیواری میحرابه کهیوه سرکه وتنو چونه لای. له بارهی خزیانه و پرسیاریان لی کرد. خوای گوردہ ده فرمومیت: ﴿إِنَّ هَذَا أَخْنَى لَهُ تَسْعِ وَسَعْوَنَ تَجْهَةً وَلِيَتَعْمَلْ وَاحِدَةً فَقَاتَ أَكْفَنِهَا وَعَزَفَ فِي الْخُطَابِ﴾ واته: نه برای منه نه وه دو نه مهیه و من ته نه ما پیکم ههیه، وته ب منی بسپیره وله کیشه کهدا من ده رهقتی نه و نه هاتم. ﴿وَعَزَفَ فِي الْخُطَابِ﴾ له کیشه کهدا سرکه ووت به سرمهدا. وترواه: (عَزَّ يَعْنُ) کاتیک سرکه ووت زال بورو. خوای گوردہ ده فرمومیت: ﴿قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ سُؤَالُ نَهْيِنَكَ إِلَى يَنْعِيمِهِ وَلَمْ كَيْرًا مِنَ الْخَاطِلَةِ لَتَبَيَّنَ بِصَمْمِهِ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَا هُمْ وَظَنَّ دَأْوَدُ أَنَّمَا فَتَنَّهُ فَاسْتَغْفِرَ رَبَّهُ وَحَرَرَ لَكُمَا وَأَنَابَ﴾ واته: وتهی که مهاره کهی تو ده خاتمه ناومه په کانی خزی غهدر ده کات، بیگومان زود له شهربیک و هاویه شان ستم له یه کتری ده کهن مه گین نه وانهی باوه پیان به خواهیه و ناکار چاکن، نه ویش که من. داود زانی تاقی کرد اووه ته وه، نیتر توشی په شیمانی هات، سوژه دهی بردو له په رود ریگاری پارایاوه که بیبه خشیت. علی کوری نه بتو تله ده لیت: له نیبینو عه باسهوه (په زای خوای لی بیت) ﴿فَتَنَّهُ﴾ واته: تاقیمان کرد ووه.^۱ ﴿وَحَرَرَ رَأْيَكَ﴾ واته: سوژه دهی بردو. ﴿وَأَنَابَ﴾ واته: پارایاوه که بیبه خشیت. خوای مه زن ده فرمومیت: ﴿فَفَغَرَّا لَهُ ذَلِكَ وَلَمَّا عَنَّا لَرْلَقَ وَحُسْنَ مَعَابَ﴾ واته: نیمه لهو هالهی

به خشیمان و نهوله نزیکانی خومانه و گهانه و هی چاکی مه به. واته: نهوده که داده کردی له و شتانه به که ده و تریت: چاکه پیاوچاکان گوناهی نزیکه کانی خودایه.

سوزدهی ناو سورةتی صاد (من)

سوزدهی صاد له سوزده پیویسته کان (واجبه کان) نیه، به لکو سه زده شوکره، به لکه بش له سه ری نه و فرموده بیه که نیمامی نه حمده پیوایته کرد و له نبینو عه باسه وه (په زای خواه لی بیت) ده لیت: سوزدهی (ص) له سوزده پیویسته کان نیه و من پیغمه بری خودام بینیوه سوزدهی تیا ده برد.^۱ بوخاری و نه بو دادو تیرمیزی و نه سانی له ته فسیره که بیدا پیوایه تیان کرد وه، تیرمیزی ده لیت: فرموده بیه کی چاک و پاسته. وه دیسان نه سانی له ته فسیری نه نایه ته دا پیوایه تی کرد وه له نبینو عه باسه وه (په زای خواه لی بیت) ده لیت: پیغمه بر (علیه السلام) سوزدهی له (ص) دا بردووه و فرموده تی: (داده سوزده تیابرد وه (س) لامی خواه لی بیت) داوا لی بیوردنی کرد وه نیمه ش سوزدهی تیا ده بین، سوپاسی خودا ده کهین) تنهانها نه سانی پیوایه تی کرد وه. سنه ده کانی جی بیان. بوخاریش له ته فسیره که بیدا پیوایه تی کرد وه دیسان له عه و امه وه ده لیت: پرسیارم کرد له مواجهید له سوزدهی (ص) نه ویش و تی: پرسیارم کرد وه له نبینو عه باس (په زای خواه لی بیت) له کویدا سوزدهت بردووه. و تی: (ثایا تز نه نایه ته نه خوینند وه ته: (وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاءُدَ وَسَلَيْمَنَ)^۲ واته: وه له نه وه کانی نوح و دادو سوله یمانمان (پتنموونی کرد). (أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فِيهِدَنَّهُمْ أَفْتَلَهُمْ^۳) واته: نهانه (نه و پیغمه رانه باسکران) که سانیک بون خوا پتنموونی کردن دهی په پیوه وی پیگاو پیتیانی نهوان بکه (نه موحده مهد (علیه السلام)). داده یه کیک بورو له و که سانه هی که فرمان در او به پیغمه بر که تان (علیه السلام) که شوین رچه هی نه و بکه ویت. داده سوزدهی تیابرد وه (س) لامی خواه لی بیت) پیغمه بری خودایش (علیه السلام) سوزدهی تیابرد وه.^۴ نه بو دادیش پیوایه تی کرد وه له نه بوسه عیدی خودریه و (په زای خواه لی بیت) ده لیت: پیغمه بری خودا (علیه السلام) له سه ر مینیه ر سورةتی صادی خویند کاتیک گهیشت سوزده هاته خوارو سوزدهی برد خه لکیش له کانی

^۱ احمد (۳۹۵/۱)، فرموده بیه کی سه حیجه.

^۲ فتح الباری (۶۴۳/۲)، ابو داود (۱۲۲/۲)، تحفۃ الاحموزی (۱۷۶/۳)، النسانی فی الکبیر (۳۴۲/۶).

^۳ النسانی (۱۵۹/۲)، فرموده بیه کی باشه (جید).

^۴ الانعام (۸۴).

^۵ الانعام (۹۰).

^۶ فتح الباری (۴۰۵/۸).

سوژه‌یانبرد، له پیزتیکی تردا خویندی کاتیک که بیشته سوژه خویان بوسوزده بردن ناماده کرد، سوژه بین پیغمه‌بر (فهرمودی) فرمودی: (بینگومان نه و سوژه‌یه سوژه‌یه شیمانی و گه پانوهه‌ی پیغمه‌بریکه به لام من نیوهم دی خوتان ناماده کرد بقی). هاته خواره‌وه و سوژه‌یه برد. ^۱ تنهایا نه بمو داود پیوایه‌تی کرد ووه، سنه‌ده کهی له سه رهارجی هه ردو سه حیجه کهیه. «وَإِنَّهُ عِنْدَنَا لِرَأْيِنَّ
وَحُسْنَ مَعَابٍ» واته: داود له پیزی قیامه‌تدا له بهنده نزیکه کانی خودایه له برهنه‌وهی که زور
ده گه پرایه‌وه بقی خوداو داده‌پروره‌رش برو له گلن نهوانه‌ی که له ژیر دهستیدا بون پله‌ی به رزیش
ههیه له بهمه‌شتدا. وهک له فرموده‌ی سه حیجا هاتووه: (داده‌پروره‌ران له سه ره نه و مینبه‌رانه‌ن که له
نوون له لای پاستی خوداوه و هه ردو دهستی په روره‌دگاریش هه ره راستن نه و که سانه‌ی که داده‌پروره‌رن
لهاو که سو کاریاندا له ناو نهوانه‌یشدا که له ژیر ده سه‌لاتیاندان).
^۲

﴿يَنَّدَأُرْدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَنْجِعُ الْهَوَى فَيُظْلَمَ أَعْنَ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ

يَضْلُلُونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ يَمَا نَسَوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴾۲۶﴾

ناموزگاری بُوكاریه دهست و فرمانه‌رو اکان

خوای گهوره ده فرمودیت: «يَنَّدَأُرْدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَنْجِعُ الْهَوَى فَيُظْلَمَ أَعْنَ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضْلُلُونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ يَمَا نَسَوا يَوْمَ الْحِسَابِ» واته:
نهی داود! جینشینمان له سه ره زهی داوه به تتر، به ته زتیکی خودا په سه‌ند، به کاری مه‌ردم پا بگه و
شوین ناره ززوی خوت مهکوه، که له پیشی خودا لات بدات. نه و که سانه‌ی له پیشی خودا لاده‌دهن،
چونکه قیامه‌تیان له بیر چووه، جه زده‌بهی توندو تیزیان ههیه. نه مه ناموزگاری خودای گهوره‌یه بقی
کاریه‌دهستان که بپیاری داده‌پروره‌رانه له نیوان خاکیدا به جئی بیتن. بهو شیوه‌ی که خودا فرمانی
پیداون له لایه‌ن خوییه‌وه هرگیز لئی لانه‌دهن. هه ره سیک له پیشی نه و لابدات و پیزی قیامه‌ت له بیر
خری بیاته‌وه نه بیچاره پوانی به لئین و سزای توندو تیزی خودا بکات. ثیبو نه بیه‌ن هاتم پیوایه‌تی
کرد ووه له نیپراییم نه بیو نزوعه‌وه که کتیبه‌کانی خوای خویندبووه. وهلیدی کوبی عبد‌الملک پیش
وت: تتر کتیبی سه‌ردنه‌ی پیشوت خویندبووه‌تاهه و قورنائیشت خویندبووه‌تاهه و لئی تیکه‌یشتووی،
نایا خلیفه‌کان لیپرسینه‌وهیان له گهلا ده کریت؟ وتم نهی کهوره‌ی مسلمانان بیلیم؟ وتسی: بیلی، له
نه‌مانی خوادای. وتم: نهی کهوره‌ی مسلمانان! تتر له لای خودا به پیزتیکی یان داود(سه‌لامی خوای لئی

^۱ ابو داود (۱۴۱۰)، فرموده‌یه کی سه حیجه.

^۲ مسلم (۱۴۵۸/۳).

بیت) که خودای مدن پیغمه را بیتی و فرماننده واشی پیکه و پیدابوو، پاشان له کتیبه که بیدا هر شهی لیکردووه و فرمومویه تی: ﴿يَنَّا وُدُّ إِنَا جَعَلْنَاكَ خَلِيقَةً فِي الْأَرْضِ فَأَخْمُكَ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَنْجِعَ الْهَوَى فِي سُبُّلَكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ ! عیکریمه ده لیت: ﴿إِنَّمَا عَذَابُ شَدِيدٍ إِيمَانُهُمْ أَعْسَابٍ﴾ نهمه پیش و پاش خستنه یانی (له عذاب شدید یوم الحساب بما نسو) و اته: جه زره بهی توندو تیز ده درین له پذئی قیامه تیدا به هزی نه او له بیر کردنه و یانه وه . سودیش ده لیت: یانی (له عذاب شدید بما ترکوا ان یعملوا لیوم الحساب) و اته: جه زره بهی توندو تیز ده درین له بیر نه وهی وازیان هینتاو کاریان بتو پذئی لیپرسینه وه نه کرد.^۱ نهم قسمه زیاتر له گله ده قی نایه ته که دا گونجاوه و خواهی سبحانه و تعالیش هاوکاره بتو گه بشتن به راستی به کان.

﴿وَمَا حَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا يَنْهَا بَطْلَلًا ذَلِكَ ظُلُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَقَوْلُ اللَّهِ كُفُرُوا مِنَ النَّارِ ﴾^{۲۷} أَنْ تَحْمِلُ اللَّهُنَّ أَمَانُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُقْسِيِنَ فِي الْأَرْضِ أَنْ تَجْعَلُ الْمُتَقْنِنَ كَالْفَجَارِ ﴾^{۲۸} كَتَبْ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَرَّكٌ لِتَذَكَّرُ أَيْتَمِ وَلِتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَيْنِ ﴾^{۲۹}﴾

مه بدهست له و دیهینانی دنیا

خواهی کوره ده نه رمومیت: ﴿وَمَا حَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا يَنْهَا بَطْلَلًا ذَلِكَ ظُلُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَقَوْلُ اللَّهِ كُفُرُوا مِنَ النَّارِ﴾ و اته: نیمه ناسمان و زه ویمان و نه وهش که له بینیاندایه به خنپایی دروست نه کرد، نه که سانهی و بیرده بمن خوانه ناسن. های بتو نه وهی خوانه ناسن، بتو نه و ناگرهی ده چنه ناری. خواهی مدن باسی نه وه ده کات که نه م مردمی به خنپایی دروست نه کردووه به لکو به تنهها بتو خواناسی دروستی کردوون پاشان له پذئی قیامه تدا کویان ده کات وه پاداشتی گوییابه لان ده دات وه سزای خوانه ناسانیش ده دات. بزیه فرمومویه تی: ﴿وَمَا حَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا يَنْهَا بَطْلَلًا ذَلِكَ ظُلُّ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾ و اته: نهوانهی که چاره بوانی زیندو بیونه وه ناماده بیونی پذئی قیامه ناکن و وا ده زانه هر ثیانی دنیایه و به س. ﴿فَقَوْلُ اللَّهِ كُفُرُوا مِنَ النَّارِ﴾ و اته: هاوار بتو نه و که سانه له پذئی زیندو بیونه وه و کل بیونه ویان له ویدا له و ناگرهی که بتویان سازنراوه پاشان خواهی که کوره بیونی کردووه توه بیویان که له دادوه ری و کارزانی خویه تی که وه ک به سه بیری خواناس و خوانه ناس ناکات و فرمومویه تی: ﴿أَنْ

^۱ الطبری (۱۸۹/۲۱).

^۲ الطبری (۱۸۹/۲۱).

تَجْعَلُ الَّذِينَ أَمَسْوَا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُقْسِلِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ تَجْعَلُ الْمُقْيَنَ كَالْفَجَارِ^{۱۰} وَاتَّهُ: تَاجِزُ نَيْمَه
نَهْ وَانَّهِ خَاوِهِنْ بَاوِهِنْ وَثَاكَارْ چاکَنْ، هَرُوهَكْ نَهْوَانَهْ دَادَهْنَيْنَ کَه لَهْ زَهْوِهِ دَادَهْنَيْنَ، يَاخِزْ نَيْمَه
خَقَارِيزَانْ وَهَكْ گُونَاهْبَارَانْ دَهْ زَمِيرَدَرِينْ؟ وَاتَّهُ: شَتَّى وَنَاكَاتُو لَهْ لَایِ خَوا وَهَكْ يَهَكْ نَيْنَ، کَهَايَه
دَهْ بَيْتُ ژِيَانِيَکِی تَرُو جِيَنِگَايِکِی کَه تَرَه بَيْتُ گُونَپَاهِلَنْ پَادَاشْتَى خَزَى وَهَرَدَهْگَرِيتُو بَهْ دَكَارِيشْ سَزا بَدرِيتُ.
نَهْ بُونَكَرِدَهْ وَهَيْ بَهْ لَکَهِ يَهْ بَهْ نَهْ وَکَه سَانَهِی کَه خَاوِهِنْ نَأَوْهَنْ وَسَروشْتِيَکِی پَاكِيانْ هَيِه لَهَسَر
نَهْوَهِی کَه دَهْ بَيْتُ پَرَزِيَکِی بَيْتُ هَقْ وَنَاهِهِقِی تَيَدا جِيَابَكَرِتِهِوَهْ چُونَکِه نَيْمَه سَتَهْ مَكارَوْ لَاسَارِي نَزَد
دَهْ بَيْنَنْ کَه مَالَوْ مَنَدَالَی نَزَدُو ژِيَانْ بَه خَوشِي لَه دَنِيَا دَهْ بَاتَهْ سَهَرْ لَه دَوَايِشَدا دَهْ مَرِيتُ تَوْشِي هَيِعْ
نَازَارِيَکِي نَابِيَتُ. خَوانَسَ وَسَتَهْ لِيَكَراوِيشْ دَهْ بَيْنَنْ بَهْ وَنَازَارَهُوَهْ سَهَرَهْ نَيْتَهُوَهْ وَدَهْ مَرِيتُ، دَهْ بَيْتُ
خَوايِ گَهْرَه وَکَارِزنَ وَرَانَا بَه کَارِزانِي دَادَهْرِي خَزَى کَه بَه نَهَنَدَهِي مَيِرَولَه هَهَرَه وَرَدِيلَه کَانْ نَاهِهِقِي
بَه هَيِعْ کَسَ نَاكَاتُ نَهْ هَقْ وَنَاهِهِقِه لَه يَهَكْ جِيَا بَكَاتَهُوَهْ، خَزَى نَهَگَرَه لَه دَنِيَا جِيَايِه نَهَكَاتَهُوَهْ دَهْ بَيْتُ
پَرَزِيَکِي تَرَجِيَا بَكَاتَهُوَهْ پَادَاشْتَى خَوانَهِنَسَ بَدَاتَهُوَهْ وَجَهَزَهِي نَاهِهِقِيَکَارِيشْ بَدَاتُ. لَهَبَرَهُهَوَهِي کَه
قَورَنَانِي پَيَرَزُ نَهْ وَشَوَينَ وَپَنَکَا پَاسَتَهْ مَانْ بَقْ دَيَارِي دَهْ كَاتُو دَاوَامَانْ لَيَدَهْ كَاتُ بَه نَأَوْهَهُهُوَهْ بَيرَ لَه
نَيْشَانَه کَانِي بَكَهِنَه وَنَامَزِيَکَارِي لَه وَهَرَدَهْگَرِينْ وَخُودَهِي گَهْرَه دَهْ رَمَوَويَهِتِي: «كَتَبُ أَزْلَهَ إِلَيْكَ
مُبَرَّكٌ لِيَدَرَوْأُ مَاءِيَتِهِ وَلِتَذَكَّرْ أَزْلَهُ الْأَلْبَيْ^{۱۱}» وَاتَّهُ: نَهْ قَوْدَنَه پَرَلَه پَيَتُو پَيَرَزَه مَانْ بَه خَلَاتُ بَقْ تَوْ
نَارَهْ خَوارَتَا لَهَسَر نَيْشَانَه کَانِي پَامِيَنَ وَخَاوِهِنْ دَلَانْ نَامَزِيَکَارِي لَه وَهَرَگَنْ. وَاتَّهُ: خَاوِهِنْ دَلَانْ،

﴿الْأَلْبَيْ^{۱۲}﴾ کَرِي (لُبْ) وَاتَّهُ: عَقْلُو نَأَوْهَنْ.

﴿وَوَهَبَنَا لِدَاؤَدَ سَيِّمَنْ يَقْمَمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّلَمْ^{۱۳} إِذْ عَرِضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيَّ الصَّفِيفَتُ لِلْيَادِ^{۱۴} فَكَالَ إِذَنَهُ^{۱۵}
أَجَبَتْ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّ حَقَّ تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ^{۱۶} رُدُّهَا عَلَى فَطَيْقَنَ مَسْحًا بِالسُّوقِ^{۱۷}

﴿وَالْأَغْنَافِ^{۱۸}﴾

بَاسِ سَولَه يَمانِي کَوَرِي دَاوُود (سَهَلامِي خَوَايَانِ لَيْ بَيْتِ)

خَوايِ مَهْنَنْ دَهْ رَمَوَويَتِ: «وَوَهَبَنَا لِدَاؤَدَ سَيِّمَنْ يَقْمَمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّلَمْ^{۱۹}» وَاتَّهُ: سَولَه يَمانَنَه بَه
خَلَاتُ بَهْخَشِي بَه دَاوُد نَائِي کَه چَهَنَدَ عَبَدِيَکِي باش بُوو، هَمَمِيشَه بُووَه لَه نَيْمَه بُوو. خَوايِ گَهْرَه
بَاسِ پَيَغَمَبَر دَاوُد دَهَكَاتُ کَه سَولَه يَمانِي بَه خَلَاتُ بَقْ بَهْخَشِي وَکَرِي بَه پَيَغَمَبَر (سَهَلامِي خَوَايَانِ
لَيْ بَيْتِ) وَهَكْ لَه نَايَهِتِيَکِي تَريَشَدا فَرَمَوَويَهِتِي: «وَوَرِيَثَ سَيِّمَنْ دَاوُدَه^{۲۰}» سَولَه يَمانِ بُووَه مِيرَاتَگَرِي

دارود، واته: جیشینی له پیغامبرتیدا. چونکه پیغمبر داود (سلامی خوای لی بیت) کورو کانی نزدی تری هبورو جگه له سوله یمان له برآورده که ساد ژنی نازادی هبورو. **﴿نَعَمْ أَلَّعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّلَ﴾** سوله یمان عهدنیکی نزد چاک بورو همیشه ده پارایوه له خوداو عباده تی ده کردو پورو له خودا بورو، **﴿إِذْ عَرَضَ عَنْهُ يَا لَعْنِي الصَّدِيقَتُ لِلْحَيَادِ﴾** واته: سر له نیواره وختیک نه سپانی په سه نیان نیشان دا. واته: کاتیک بورو سه رزکو خاوه نی ده سه لات و نه سپانی په سه ن، سر له نیواره نه سپه په سه نه کانیان به برچاوردای تیپه راند، موجاهید ده لیت: نه نه سپانی که له سر سی په ده وستن و په لی چوارم به رز ده کنه وه، **﴿لِلْحَيَادِ﴾** به هالمتن و توند غار دده دن.^۱ نزدیک له زانیانی پیشینه شه هر وايان و توروه. نه بور داود پیوایه تی کردوده له عائیشه وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیهم السلام) له غهزای ته بوك یان خبیره که رایوه په رده یه ک به تاقی ماله که یانه وه بورو هوا لی دا همندی له په رده که ای لادا بوکله یاریه کانی عائیشه ده رکه وتن (په زای خوای لی بیت)، پیغامبر (علیهم السلام) فرمودی: (نه عائیشه نه مانه چیه؟) وتن: بوکله کانه له نیواندایا نه سپیکی بالداری بینی له پارچه یه کدا پیغامبر (علیهم السلام) فرمودی: (نه وه چیه که له ناویاندا ده بیینم؟) عائیشه (په زای خوای لی بیت) وتن: نه سپه، پیغامبری خودا (علیهم السلام) فرمودی: (نه سپیک که دوو بالی همه؟) عائیشه (په زای خوای لی بیت) وتن: (دهی نه تبیستووه که سوله یمان (سلامی خوای لی بیت) نه سپی هبوروه (بالدار بوروه) عائیشه (په زای خوای لی بیت) نه لی: پیغامبری خودا (علیهم السلام) پینکه نی (به زرده خانه وه) هم تا من چاوم به دانه کانی که ووت^۲. خوای مهمن ده فرمودیت: **﴿فَكَالِإِنْجِيلَ أَجَبَتْ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَقِّ حَنَّ تَوَارَتْ يَا لِلْجَابِ﴾** واته: وتن: نه وینی په وه کم (کومالی نه سپه و ماین) یادی خودای له بیر بردم، هم تا له چاو ون بورو. نزدیک له زانیانی پیشینه باسیان کردوده که بینینی نه سپه کان سه رقالی کرد تا کاتی نویزی عسر به سره چوو. کومانی تیدا نیه که به ناره نزو وازی لی نه میتنا، به لکوله بیری چوو وه ک چون پیغامبری خودا (علیهم السلام) له په نی خنده قداله سه رقالیدا نویزی عسری له بیر چوو دوای مه غریب کردی. له هر دوو سه حیجه که دا هاتوره به چهند شیوه تر له وانه. له جایبره وه (په زای خوای لی بیت) نه گیپته وه که عومه ره (په زای خوای لی بیت) له په نی خنده قداله دوای خزر تاوا هات و قسے بی به خوانه ناسانی قوره بیش ده ووت. وتن: نه پیغامبری خودا (علیهم السلام) نویزی عسرم نه کرد هم تا وای لی هات خزر ناوا بورو، پیغامبری خودا (علیهم السلام) فرمودی: (به خوا منیش نویزیم نه کردوده). ده لیت: چووین بتو

^۱ الطبری (۱۹۲/۲۱).^۲ أبو داود (۲۲۷/۵)، فرموده یه کی سه حیجه.

بوتحان پیغامبری خودا(علیه السلام) دهستنویشی کرت بق نویش و نیمهش دهستنویشمان کرت بق نویش نویشی عهسری کرد دوای نهودی که خود نایا بیو پاش نویشی عهسر نویشی مغایبیشی کرد.^۱ (ردوها علّه

فَطَفَقَ مَسْطَحًا بِالْسُّوقِ وَلَا غَنَّاقَ^۲) وات: بیانگیرنده، نهادسا به تیخ، دهست و پس و ملیان پهاندن (و کرانه خین). حسنی بهسری دهليت: نه خیر ووتی: به خوا (نهانه) سرهقالم ناکات له بهندایه تی خوای خوم و نهمه دوایین جاره. پاشان فهرمانی دا دایان له ملیان.^۳ قهتادهیش هر واي وتووه. سودی دهليت: به شمشیر دای له ملو دهست و پتیان. عهلي کورپی نهبو تله لجه دهليت: له نیبنو عهباسه وه (په زای خوای لی بیت) دهستی دههینا به بالو (موی سر ملی نهسب و ماین) پشتیاندا له خوشویستیاندا.^۴ نیبنو جهیریش نه م قسهی هلهیزاردووه و دهليت: نایبت نهاد سزای گیانداران بادات و دهست و پتیان بپریت و مالی به فیرق بادات به بی هؤکاریک. کاتیک نه و مشفول ببووه و نویشی عهسری له بیرچووه نهوانه هیچ توانیکیان نهبووه. نهودی نیبنو جهیر به لایه و په سنه جیتی تیپوانینه، لهوانیه له شهرعی نهواندا نه م کارانه دروست بوبیت به تایبه تی له کاتیکدا له بر په زامنه خودا توپوه بوبیت که هؤکار ببو بق سرهقالبونی ههتا کاتی نویزه که به سرهچووه. بوبیه کاتیک که نهوانی دا پاچیوه و کردبوونی به خیر، خودایش پاداشتی داوته وه به چاکتر لهوانه که (هوا) ژیپیار کرد بزی به ناسانی بق هر شوینی مهیلی لی بوبایه له فهرمانیدا ببو، بهینانیان به نهندازه مانگیک و نیوارانیش به نهندازه مانگیک ده پریشت. که نهمه چاکترو ختراتر ببو له نهسبه کان. نیمامی نه حمده پیوایه تی کردبووه له نهبو قهتاده و نهبو دههمائوه که هردودوکیان زور هاتوچوی بهتیان دهکرد و تیان: چووینه لای پیاویکی خلکی بادیه. پیاوه لادنیبیکه پتی و تین: پیغامبری خودا(علیه السلام) دهستی گرم نهودی خودا فیرى کردبوو منی لی فیرکردو فهرومی: (بینکومان تر شتیک واز لی ناهینی له بهر خوای گورد مه گین خوای گوردesh لهوه چاکتر ده به خشیت به تل).^۵

﴿ وَلَقَدْ فَتَنَّا إِثْمِينَ وَلَقَنَّا عَلَىٰ كُرْسِيِّهِ، جَسَدًا مِّمَّا أَنَّابَ ﴾^۶ قَالَ رَبُّ أَغْنِرَ لِي وَهَبْ لِي مَلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنَ
بعدی ائک انت الـرهـاب^۷ ﴿ فَسَخَّرْنَا لَهُ الْأَرْيَاحَ بَجْرِيْ يَأْمُرُهُ، رَحَّةَ حَيْثُ أَصَابَ ﴾^۸ وَالشَّيَاطِينُ كُلُّ بَنَائِهِ وَعَوَاصِ^۹

^۱ فتح الباری (۸۲/۲)، مسلم (۴۲۸/۱).

^۲ الطبری (۱۹۵/۲۱).

^۳ الطبری (۱۹۵/۲۱).

^۴ الطبری (۱۹۶/۲۱).

^۵ الطبری (۱۹۶/۲۱).

^۶ احمد (۵/۷۸)، نه م فهرووده یه سنه ده کانی سه حیجه.

وَآخِرَنْ مُفَرِّيْنَ فِي الْأَكْسَفَادِ ۝ هَذَا عَطَافُنَا فَائِنْ أَوْ أَشِيكْ يَغْتَرِ حِسَابِ ۝ وَلَنْ لَهُ عِنْدَنَا لِلْقَنْ وَحْمَنْ

مَعَابٌ ۱۶۰

تاقیکردنہ وہ سولہ یمان و ریز لینانی لہ دوایدا

خوای مہنzen دھفر مرویت: «وَقَدْ قَتَنَ سَلِيمَنَ وَالْقِيَّا عَلَى كُرْسِيِّهِ، جَسَدًا ثُمَّ آنَابَ» واته: نیمه سولہ یمانی شمان تاقی کردہ وہ لا شدیہ کمان ہاوی شستہ بان کورسیہ کے و دیسان ہر پووی کرده نیمه خوای گاوردہ باسی چونیتی نہو لا شدیہ کے خراوہ ته سر کورسیہ کے سولہ یمان نازانین نہو لا شدیہ چیہ و چون بورو؟ بلام نیمه باوہ پمان وایہ کے خودا تاقی کردہ وہ بھو لا شدیہ کے فری درایہ سر کورسیہ کے وہ رچی لہو بارہ یہ وہ و تراوہ هاموو لہ جوولہ کے کانہ وہ وہ رگیرا وہ پاستو درؤیمان بتو جیانا کریتہ وہ خودا ختنی دہ زانیت، «ثُمَّ آنَابَ» واته: پاش نہو تاقی کردن وہ هر پووی کرده خواو پا پاریہ وہ داوی لیبوردنی لی کردو پاشان داوی دھسے لاتیکی لی کرد کہ دوای نہو نہ کوویتہ دھستی هیچ کسیتکی تر «قَالَ رَبِّيْ أَغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِيْ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَابُ» واته: وتنی: نہی پہروہ رد گارکہم! عافووم بکو سامانیتکی وام بدھیہ کہ لہ دوای من گیری هیچ کسی تر نہ کوویت، بھخشندہ مہرہ گاوردہ تنوی. «لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِيْ» واته: سولہ یمان داوی کرد لہ خودا کہ دھسے لاتیکی بدانی هیچ کسیتکی دوای نہو نہو دھسے لاتیکی پس نہ دریت لہ نادہ میزاد. دھقی نایہ تکہ شہر وا دھکیہ نیت و فرمودہ سے حیجیش ہاتو وہ لہو بارہ یہ وہ لہ چند پیگا وہ لہ پیغام بری خودا وہ (علیہ السلام) بوخاری پیوایہ تی کردو وہ لہ تفسیری نہم نایہ ته دا لہ نہ بو هورہ یہ وہ پڑھای خوای لی بیت) نہی وہی نویڈہ کام پس بعیریت. خوای گاوردہ زالی کردم بھسے ریدا ویستم ناکا و ماتہ بھر دھم بتو نہی وہی نویڈہ کام پس بعیریت. خوای گاوردہ کل کوئی کوئی نہی وکھن قسے کے بیبے ستمو وہ بکل کیہ کہ لہ کل کہ کانی مزگ کوتھو وہ هتا بھیانی هاموو تان سے بیری بکھن قسے کے بیا برام سولہ یمان پیغام بریم (سے لامی خوای لی بیت) هاتھو یاد کے وتنی: «رَبِّيْ أَغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِيْ» (روح) دھلتیت: بیوی پیغام بریش (علیہ السلام) بھسے رشیقی دھری کرد.^۱ هم ربم شیوه یہ موسیلم و نہ سانی پیوایہ تیان کردو وہ. دیسان موسیلم لہ سے حیجیکہ بیدا پیوایہ تی کردو وہ لہ نہ بو دھر دا نو وہ (پڑھای خوای لی بیت) دھلتیت: پیغام بری خودا (علیہ السلام) مہلسا نویڈ بکات کوئی مان لی بوو

^۱ فتح الباری (۱/۱۶۰).

^۲ مسلم (۱/۳۸۴)، النسائي في الكبرى (۶/۴۴۳).

دەفەرمۇو: (پەنا دەگرم بە خودا لە تۆق (پاشان فەرمۇوی) لە عنەتت لى دەكەم بەو لە عنەتتەی كە خوا
لىيى كەردىووی سى جار، دەستى پاكىشىا وەك ئاوهى دەستت بۆ شىتىك بەرىت، كاتىك نويزەكەي تەوار
كىد، وتىمان: نەي پىيغەمبەرى خودا (الله) گۈيمان لېت بولە نويزەكە تدا شىتىك دەفەرمۇو، لىيىمان
نە بىستبۇرى لەمەپېش، وەچا مان لېت بولە دەستت پاكىشىا. پىيغەمبەر (الله) فەرمۇو: (دۇئىمنى خوا
شەيتان بە گېپىك لە ئاگەرەهەت وىستى بىدا بە پومدا منىش وەت: پەنا دەگرم و خۆم دەپارىزىم بە
خودا لە تۆق. سى جار، پاشان وەت: لە عنەتت لى دەكەم بەو لە عنەتتە تەوارەي خوا ئىلى كىد. مەر
نە چووە دوا. سى جار پاشان وىستىم بىكىم سوتىد بە خوا ئىگەر دوعاڭىدى بىرامان سولەيمان نە بىوابىي.
دەبوبايى بە شەتەكدرارى و بە ستراوى بىمايەتەوە تابىيانى مەنلا ئىنى خەلتكى مەدىنە يارىيان پى بىكىدای).^۱

خواي مازن دەفەرمۇویت: (فَسَخْرَنَا لَهُ الْأَرْبَعَ تَجْرِيٰ يُأْمِرُونَ رُكَّةً حَيْثُ أَصَابَهُ) واتە: نىئە بامان بۆ پام مەتىنا
(بە فەرمانى ئەو) بە نەرمى بۆز هەر كۆپىك بىبۈستايە دەكەوتەپى. حەسەنى بە سرى دەلىت: كاتىك
سولەيمان (سلامى خواي لى بىت) لە بەر خاترى خودا تۈۋەپە بولۇ داي لە ملى ئەسپەكان خواي گەورە
پاداشتى داوه بە چاكتۇر تىزىت لەوانە بە (مەوا) كە بىيانيان بە ئەندازەي پۇيىشتى مانگىك ئەپۇيىشت و
نېوارانىش ھەروەها. (هُجَيْثُ أَصَابَهُ) واتە: بۆز هەركۈي بىبۈستايە دەپقىشت لە ولاتدا. وە

دەفەرمۇویت: (وَالشَّيَاطِينَ كُلُّ بَنَاءٍ وَغَوَّاصٍ) واتە: وە ھەموو شەيتانە كانغان بۆ پام ھېتابۇو كە بىناسازو
مەلەوانى ئىزىدەریا بۇون. واتە: ھەندى لەو شەيتانانە بە كاردىھەتىزرا بۆ دروستكىرىنى كۈشكۈ تەلارو
پېيكەر، دەفرى گەورە لە وىنەي حەزىز مەنجلەلى نىل فراوان چەندىن كارى ترى گران كە لە تواناي
مەرقىدا ئىيە. ھەندىكى تريان مەلەوانى ئىزىدەریا بۇون مەروانى و شتى بەنرخيان دەردەھەتى لە ئىزىدەریا

نە بوبايى دەست نەدەكەوت، خواي مازن دەفەرمۇویت: (وَأَخْرَىٰ مُفَرَّيَنَ فِي الْأَضْفَادِ) واتە: ھېتىدىكى
تىرىش زىجىر لە مل ھاتبۇون بەرفەرمانى. واتە: بە زىجىرى ناسىن بە ستراپۇونوو لەوانەي كە سەپىتىيان
دەكردو نە ياندە وىست كار بىكەن، يان بە چاڭى كارىان نە دەكىد تەمەلى دەكىد. خواي مازن

دەفەرمۇویت: (هَذَا عَطَاقَوْنَا فَأَنْنَىٰ أَمْسِكٍ بِغَيْرِ حِسَابٍ) واتە: سامانىتىكمان پى بە خشىبوى كە لە ئىمارە
دەرچووه؟ سا تۆ يان چاڭى لى بىكە، يان پاى بىگەرە. واتە: ئاوهى كە بە تۆمان بە خشىبوە لە سامان و
دەسەلاتى تەھاو وەك خۆت داوات لى كەردىن بە ئازەوو خۆت بە كەن دەدەي بىدەو بە كېشى نادەي
مەيدە بۆت پەوابىي و چاڭە، لە سەرت نانوسرىت. لە ھەر دوو سەھىھەكەدا ھاتووه كاتىك پىيغەمبەرى

^۱ مسلم (۳۸۵/۱).^۲ الطبرى (۲۰۱/۲۱).

خودا (علیه السلام) سارپیشک کراو پیشتر اله نیوان نهاده که پیغمبر میریک فرستاده بیت یان پیغمبر میریک خاوهن سامان و دهسه لات بیت، به مهیلی خوش نهاده که خدا پیش داوه بیدا به هر کسیکو نهیدات به هر کسیک. پرسیاری لی نه کریت و گونامیش نه کات. پلهای یه که می هلبزارد دواز و تنویژ لگهان جوبه رینلدا (سلامی خوای لی بیت) پیش و تکچ بدو و تهوارز عت هبیت، بقیه یه که می هلبزارد چونکه پلهای بزرتر ده بیو له لای خودای گوره. وه له پیشی قیامه تیشداد پیزدارتره. هرچنده شو پلهای دووه مهش هر پیغمبریتیه له گهان نه و همه مو دهسه لاته گوره بیه له دنیاو له دواپریشدا. بقیه خوای بالاده است کاتیک نه و دهسه لاته داوه به سوله یمان (سلامی خوای لی بیت) له دنیادا فرموشیدتی که له دواپریشدا دیسان خاوهن بهشه، فرموشیدتی: «وَإِنَّمَا، عِنْدَنَا لِرُفْقٍ وَحْسَنَ مَكَابٍ» سوله یمانیش له نزیکه کانی خومنه و گهانه نهاده چاکی هدیه. واته: له دنیاو له پیشی قیامه تدا.

﴿وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا أَيُوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِي الشَّيْطَانُ بِعَصْبٍ وَعَذَابٍ ﴾٤١﴿ أَرْكَضَ بِرِحْلَكَ هَذَا مُغْنِسٌ بَارِدٌ وَشَرِيكٌ ﴾٤٢﴿ وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ، وَمِثْلُهُمْ مَعْهُمْ رَحْمَةٌ مَنَا وَدَّكَرَى لِأُولَى الْأَنْبِيبِ ﴾٤٣﴿ وَحَذَّرْبَكَ ضَعْنَاتٌ فَأَنْصَرْبَ يَوْهُ، وَلَا حَمْنَتْ ﴾٤٤﴿ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَارِباً فِيمَ الْمَبْدُّ إِنَّهُ أَوَّلُبِّ ﴾٤٥﴾

باسی نهیوب پیغمبر (سلامی خوای لی بیت)

خوای گوره باسی بهنده و پیغمبری خوی نهیوب (سلامی خوای لی بیت) ده کات که تاقی کرد و دهه تو و تووشی نازارو مهینه تی کرد له سامان و مندال و لاشه دا هه تا وای لی هات به نهندازه هی سره ده زیده که لاشه بیدا نه ما ساغ بیت تنهها دلی نه بیت. هیچ شتیکی نه ما که سوودی لی و هر گریت له نه خوشیه دا که تووشی بیو. خیزانه که نه بیت هر خوشی ده ویست چونکه باوه بیه به خواو پیغمبره که ای بهیز بیو. ده چوو نیشی ده کرد بز خه لکی به کری ده دیدایه خوارده مهانی و ده خواردی ده داو خزمتی ده کرد ماوهی هه زده سال. نهیوب پیغمبر (سلامی خوای لی بیت) له پیش نه م نه خوشیه دا مال و مندالیکی چاکی هه بیو زیانی نقد به خوشی له دنیادا ده برد سهه. هیچ نه ما تا وای لیهات له شوینیکدا دورو له خه لک مایه وه له ماوه بیدا کس نزیکی نه ده کوتو وه له که سوکاری دورو نزیک تنهها زنه که ای نه بیت (بهزادی خوای لی بیت) شه و بز له لای بیو نه و کاتانه نه بیت که نیشی بز خه لکی ده کرد به پله ده گه پارایه وه بز لای و هر گیز لئی دورو نه ده کوتو وه. نه م نازاره دریزه هی کیشاو حالی نقد خراب بیو هتا نه م مینه تو نازاره به فرمانی خودا کوتایی هات ماوه که ای ته واو بیو، نهیوب به کول پارایه وه له خودای همه مو جیهانیان و پهروه ردکاری پیغمبران (سلامی خوایان لی

بیت) ووتی: **﴿أَيُّ مَسَنِيَ الْصُّرُّ وَأَنَّ أَرْحَمُ الْرَّجِيبَ﴾**^۱ واته: به راستی من زیان و نازارو نه خوشی دوچارم بوروه و توش میهره بانترینی میهره بانانی. له نایه تیکی پیغندی تردا نافه رموی: **﴿وَإِذْ كُلُّ عَبْدٍ نَّاَبَ أَبُوَّبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَيُّ مَسَنِيَ الشَّيْطَانُ يُصْبِي وَعَذَابَ﴾**^۲ واته: له نه یوبیش که له عبدانی نیمه بورو بیربکه و له کاته دا هاوای بق پهروهه دگاری هینا: نه وا شهیتان منی تووشی نازارو لهش به باری کرد. و تراوه: **(تصب)** به لهش به باری و (عذاب) به نازار چهشتون و به لهنا چوونی مالو مندان. نا له و کات دا خواهی نزد به بذه بیو و دلوقان به هانایهه هات و پارانه و کهی لی و هرگرت. فرمانی پیکرد که له شویننه کهی خوی هلسیت و پای خوی بکوتی به زه میندا، نه یوب هه اساو پای خوی کوتا به زه ویدا. خواهی مدن سرهجاوه بیکی ناوی له زیر پییدا هه لقولاند فرمانی پیکرد که خوی له ناویدا بشزیریت هرچی نیش و نازار بورو له شیدا نه ماو پریشت، پاشان داوای لیکرد که جارتیکی تر له شویننه کی تردا پیی بدا به زه مینداو کانیه کی تری هه لقولاند فرمانی دایه که لیی بخواته و. هرچی نه خوی هه بورو له ناو سکیدا نه ماو پریشت و لهشی له پووی ده ره وه و ناوه وه به ته اوی چاک بوروه و. بقیه خواهی سه رجاوه بیکه بق مله کردن دهست ده دات و سارده ده شکریت لیی بخوی وه. نیبنو جه بیرون نیبنو نه بی حاته م پیاوایه تیان کرد و دورو له نه نسی کورپی مالیکه وه (ره زای خواهی لی بیت) ده لیت: پیغمه بری خودا **(علیه السلام)** فرمویه تی: (پیغمه بری خوا نه یوب (سلامی خواهی لی بیت) هه زده سالان به و (تاقی کردنه و بیوه) مایه وه کس نزیکی نه ده که وته وه له دورو نزیک ته نها دو پیاو نه بیت له هاوه له نزد چاکه کانی که هاتوچیان ده کرد، یه کیکیان و تی به هاوه له کهی: به خوا له وانیه نه یوب توانیکی وای کرد بیت هیچ که سیک له جیهاندا توانی وای نه کرد بیت. هاوه له کهی پیی و ت: کامه بی نه و توانیه؟ وتنی: له مارهی هه زده سالاندا خوا به زه بیی پییدا نه هاتووه وه نه وهی تووشی بورو سارپینی نه کرد و دورو له سه ری لانه برووه، نیواره بیکه هه دردوکیان چونه لای نه یوب، پیاو و که خوی بق نه گیراو رای هاوه له کهی پیی و ت. نه یوبیش (سلامی خواهی لی بیت) وتنی: هیچ ناکام له وه نیه تو ده بیتی نه وه نه بیت که خودا خوی ده زانی، من (تینه په پیم) به لای دو پیاودا که مشت و مپیان نه کرد و ناری خودایان ده برد، منیش نه گه رامه وه ماله وه و له جیاتی نه وان که فاره تی سوینه کانیام نه دا چونکه پیم ناخوشیبو که باسی خوا به ناهه قی بکن، جا ده لی: نه یوب پیغمه بر (سلامی خواهی لی بیت) ده چوو بق پیویستی ده کردنی خوی کاتیک ته اوی ده کرد خیزانی دهستی ده گرت هه تا ده یگه یانده شوینی

خی. پذیری خیزانی دواکه و خوای مهند و هن نارد بق نهیوب تا پی بکوتی به نهیندا که نامه سه رچاوه یه که بق خوشوردن و سارديشه و بق خواردن و هش ده شیت، **﴿أَرْضُ بِرْجَلَكَ هَذَا مُغْنِلٌ بَارِدٌ﴾** و شرکت^۱ خیزانی که دواکه و لای کرد و سهی کرد بهره و پروی هات خوای مهند چاکی کرد بیوه و ناخوشی پیوه دیار نهابو، چاکتیش له یاهکم جاری کاتیک خیزانی چاوی پیکه و تی: نهی خودا چاکت بق بکات، نایا نه و پیغامبرهی خودا که تووشی تاقی کردنه و بونه تبینیوه؟ سویند به خوا که سه نهینیوه که وهک تز له و بچیت له کاتی لهش ساغیدا، نهیوب و تی: بینگومان من نهوم. و تی: دوو پله کشتوكالی همیو یه کتیکیان گنم بیو نهی تربیان جز بیو. خوای گوره دوو پله ههوری نارد نه و نده نالتونی باراند به سه رمه لوز که نه کهدا ههتا لافاویکرد. پله ههوره کهی تریش نه و نده نالتونی باراند به سه رجیه کهدا ههتا لافاوی هستا. نهمه قسسه نیبنو چه ریره (په حمدتی خوای لی بیت).^۲ نیمامی نه حماد پیاویه تی کرد بیوه له نهیوب ههوره بیره وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام)^۳ فرمودی: (کاتیک نهیوب پیغامبر (سلامی خوای لی بیت) خوی ده شورد به پوتوی کوللهی له زیر نه که دوت به سه ریدا نهیش ده یخسته ناو جله کهی، خوای مهند بانگی کرد: نهی نهیوب! نایا بن نیازم نه کردی له و شتانه یکه به چاوی خوت ده بینی؟ نهیوب و تی: به لی. به لام بی نیاز نیم له خیرو بیتری تن). نهم حدیسه بوخاری به تنهها هینتاویه تی.^۴ هر بیوه خوای مهند فرمودیه تی: **﴿وَوَبَّاَنَا لَهُ أَهْلَهُ، وَمِثْلُهُمْ رَحْمَةٌ مِنَّا وَذِكْرَى لِأُولَى الْأَلَبِبِ﴾** و اته: له به زهی خوانده و ده درشتی خیزانی و هینده تریشماعن پی به خشی، تا بیتنه بیره وه ری بق ههمو خاوهن ناوه زان. حمسه ن و قه تاده ده لین: خوای گوره ههمو خیزانه کهی بق زیندووکرده وه نه و نده تریشی لکه ل نهوان پی به خشی.^۵ وه ده فرمودیت: **﴿رَحْمَةٌ مِنَّا﴾** و اته: له به زهی خوانده بق نهیوب له سه رنه و خپاگری و نه پساویه و گهانه وه خوت به کم زانینی و پارانه وه لیمان، **﴿وَذِكْرَى لِأُولَى الْأَلَبِبِ﴾** وه بق نهانه ش که خاوهن ناوه زن ههتا برازن که پاشه پندی خپاگری پذگاریون و خوشی نا زاد بیونه وه. خوای بالاده سست ده فرمودیت: **﴿وَخَذْ يَدِكَ ضَمَّنًا فَأَخْرِبْ بِهِ، وَلَا تَخْنَثْ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا قَمْ أَعْبَدْ إِنَّهُ أَوَّابٌ﴾** و اته: چه پکیک شولی و ده لقی تازه ده رکدوو بکره ده سست و پیتی لیده، با سوینده که ت لی نه کویت. نیمه نهoman به پیاویکی به حوسه له هاته به رچا، عهدی چاک بیو، به پاستی نه و تویه کار

^۱ الطبری (۲۱۱/۲۱).^۲ البخاری (۷۴۹۲/۲۲۹۱/۲۷۹).^۳ الطبری (۲۱۲/۲۱).

بُو. چونکه نهیوب توپه بوبیو له ژنه کهی له سر کاریک که کردبووی، سویندی خوارد که خواشی داو چاکی کرده و سه داری لی بدا کاتیک خودای مازن چاکی کرده و شیفای بق نارد پاداشتی نه ژنه که نه خزمته نزدهی کرد و زقد به سلزو به زهی و چاکه خواز بوله گه لی نه وه نه بیو که سه داری لی بدا. بزیه خواه مازن فرموموی: که چه پکیک شولی و دو ناسک هـ لگرت به نهندازهی سویندکهی که سه دار بوله لی بیات به یه ک جار. تا سویندکهی نه که ویت و پذگاری ببیت و نه زه رکایشی به جن بینیت. نه مهش هـ کاری پذگاری و ده روویه که بق نه که سانهی له خواترس و توبه کارن و ده گه پتنه وه بق لای خودا. بزیه خواه مازن فرمومویتی: ﴿هَلَا وَجَدْتَهُ صَارِرًا قَمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَابٌ﴾ خواه که ورده و هسفی ده کات که به ندهیه کی چاک و هـ میشه که پاره بوله بق لای. بزیه فرمومویتی: ﴿هُوَ مَنْ يَتَقَّى اللَّهُ يَجْعَلَ لَهُ مَحْرِيًّا﴾ و میرزقه من حیث لا یختسب و مَنْ يَوْكِلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ يَبْلُغُ أَمْرَهُ فَدَجْعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَئٍ قَدْرًا﴾^۱ و اته: و هـ رکه سیک خواناس بیت خواه ده کاتوه، وه پنچ و پذیزی ده دات له لایه کوه که به خه یالیدا نه هاتووه و هـ رکه سیک پشت به خوا ببهستی نه وه خواه به سه به راستی خوا کارو فرمانی خلی به نه جام ده گه نیت بیکومان خوا بق هـ مو شتیک نهندازهیه کی دیاری کردروه.

﴿وَأَذْكُرْ عِنْدَنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولَى الْآئِيَّى وَالْأَبْصَرِ﴾^۲ ﴿إِنَّا أَخْفَضْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذَكَرَى الدَّارِ﴾ وَأَنَّهُمْ عَنْدَنَا لِمَنْ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخِيَّارِ^۳ وَأَذْكُرْ إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكَفْلِ وَكُلُّ مِنَ الْأَخِيَّارِ^۴ هـ ده ذکر وَإِنَّهُمْ لِلْمُؤْمِنِينَ لَحُسْنَ مَعَابِ﴾^۵

باسی نه و پیغه مبهه رانهی له هـ لبرارده چاکه کانن

خواه گوره باسی چاکه و چاکی پیغه مبهه رکانی ده کات (سه لامی خوايان لی بیت) ده فرمومویت: ﴿وَأَذْكُرْ عِنْدَنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولَى الْآئِيَّى وَالْأَبْصَرِ﴾ و اته: عه بده کاننان نیبراهم و نیسحاقو و یه عقوبیش و ببریت بینه روه، که هـ موویان خارون دهست و دل پوشن بون. مهستی: بهو ٹاکاره چاک و زانسته به سوودهیان هـ وها نه و هـ مو عیباده ته زدو چاوه دل پوشنیه یانه. عهی کوپی نه بون تلهه ده لیت: له نیبنو عه بیاسوه (په زای خواه لی بیت) ﴿أُولَى الْآئِيَّى﴾ و اته: خارون توانا و به عیباده ته. ﴿وَالْأَبْصَرِ﴾ و اته: تیگه یشتوو له دیندا.^۶ قه تاده و سوودی ده لیت: توانایان پیدرا له

^۱ الطلاق (۳-۲).

^۲ الطبری (۲۱۰/۲۱).

خواناسی و دل پژشتنی له دیندا. خوای گوردہ ده فرمومویت: «إِنَّ أَخْصَاصَنُمْ بِخَالِصَةِ ذُكْرِ الدَّارِ»^۱ چونکه همیشه قیامه تیان و هبیر خالک ده هیتنا یوه، برونه دوستی تاییه تیمان. موجاهید ده لیت: واته: وامان لز کردن همیشه کاریان بق پژشی قیامه ت ده کردو بیربان له هیچی تر نه ده کرده ووه.^۲ سودی ده لیت: همیشه باسی پژشی دوایی و کاریان هر بق پژشی دوایی بوو.^۳ مالکی کوبی دینار ده لیت: خوای مه زن خوشه ویستی و باسی دنیای له دل لابرد بیرون و تهنا خوشه ویستی و باسی پژشی دوایی له دلدا جیگیر کردببو لایان. قه تاده ده لیت: خه لکیان ئاگادارده کرده ووه له پژشی قیامه تو داوایان لز ده کردن که کار بق قیامه بکهن.^۴ خوای گوره ده فرمومویت: «وَلَئِمْ عَنِّدَنَا لِينَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ» واته: نهوان به لای نیمه ووه له هله بزارده چاکه کانن. واته: له بهنده هله بزارده و دیارو ده ستنيشا نکراوو چاکه کانی نیمه. وه ده فرمومویت: «وَأَذْكُرْ إِسْتِعْلَمْ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكَفْلَ وَكُلْ مِنَ الْأَخْيَارِ» واته: نیسماعیل و نه لیه سه ع و زه لکیفیشت له بیر نه چیت. همومویان له پیاو چاکانن. باس و به سرهاتیان به ته اویی له سوره تی (الانبیاء) دا کراوه پیویست ناکات لیزه دا دووباره هی بکینه ووه، «هَذَا ذُكْرٌ وَإِنَّ لِلْمُسَيْقَيْنَ لَحُسْنَ مَنَابٍ»^۵ واته: نهمه بق بیره و ریه که و نهوانه هی له خواترس بیون لهو دنیا جینگه یان خوشه. واته: نهمه ناموز گاریه ک بیو بق که سیک ده رسی لی وه ریگریت. سودی ده لیت: واته: نه م قورئانه پیروزه.^۶

﴿جَنَّتٌ عَدْنٌ مُفَّتَّحَةٌ لِهِمُ الْأَبْوَابُ﴾^۷ مُتَكَبِّرُونَ فِيهَا يَتَعَوَّنُونَ فِيهَا يُنَكَّهُرُ كَيْنَرَ وَمَرَبُّ^۸ وَعِنَدَهُمْ قَصْرُ الْأَرْضِ آنَابُ^۹ هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِيُؤْمِنُ الْجَسَابُ^{۱۰} إِنَّ هَذَا لِرِزْقٌ مَا لَهُ مِنْ شَاءٌ^{۱۱}﴾^{۱۲}
باسی پاشه روئی خوشیه ختنان

خوای مه زن ده فرمومویت: «جَنَّتٌ عَدْنٌ مُفَّتَّحَةٌ لِهِمُ الْأَبْوَابُ» واته: با غاتیکه نه مانی به سرهدا نایه تو ده رکایان بق کراوه ته ووه. خوای مه زن باسی بهنده خاوهن باوه بیوه به خته وره کانی ده کات له پژشی دوایدا چهنده جینگه یان خوشه و به خته ورن ده فرمومویت: «جَنَّتٌ عَدْنٌ» به هشتیک که هه تاهه تایه بعرده و امه، «مُفَّتَّحَةٌ لِهِمُ الْأَبْوَابُ» واته: نه م ئه لف و لامه لیزه دا به مانای ئیزافیه واته ده رکایانی

^۱ الطبری (۲۱۸/۲۱).^۲ الطبری (۲۱۸/۲۱).^۳ الطبری (۲۱۷/۲۱).^۴ الطبری (۲۲۰/۲۱).

به مهشیان بُز کراوه توه ، هر کاتیک هاتن ده رگا له سه رپشته بُزیان . ﴿مُتَّكِّهِنَ فِيهَا يَذْعُونَ فِيهَا يَقْتَلُهُمْ^۱﴾ واته: لموی پالیان داوه توه . هر کاتیک هاتن ده رگای له سه رپشته بُزیان ، هر میوه و خواردنه وه یه ک ناره زوو بکن و داوای ده کن . ﴿مُتَّكِّهِنَ فِيهَا^۲﴾ واته: پالیان داوه توه تیایدا له زیر په رده دا . ﴿يَذْعُونَ فِيهَا يَقْتَلُهُمْ كَثِيرٌ^۳﴾ واته: هرچی ناره زوو بکن تیایه تی و ناماده کراوه بُزیان ، ﴿وَشَرَابٌ^۴﴾ له هر جو رو په نگیک به رده ست و خزمه تکاره کان بُزیان دینن . ﴿وَعِنَّهُ قَصْرَتُ الظَّرْفِ^۵﴾ نزد نافره تی هاوته منیان له لا ههیه ، له پووی نامق چاو داده خهن . بُز میرده کانیان نهیت ناپوانن و لا ناکنه نوه به لای که سیکی تردا ، ﴿أَزَابٌ^۶﴾ واته: هاوته من ، نهمه مانای قسه کهی نیبنو عه باس و (بِهِ زَائِ خَوَى لَى بَيْتِ) موجاهیدو سه عیدی کوپی جوبه بیرو موحمه مهدي کوپی که عب و سودیه .^۷ هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِتُؤْمِنُوا حَسَابٌ^۸ نهمانه هر نه و شنانه که به لینتان پندرابوو ، بَذَّلی قیامت ده دهنه . واته: نهمه کیه باسمان کرد له و هسفی به مهشت که خوای مهزن به لینتی داوه به بهنده خزپاریزه کانی که بچنه ناوی دوای زیندو بیونه وه هاتنه ده رهه بیان له کوپه کانیان و پنکار بیونیان له ناگر . پاشان خوای مهزن باسی نه و به مهشت ده کات که هرگیز لئی ده رنچن و ته واو نابیت و هـ تـاهـه تـایـه هـرـ بـهـرـ دـهـ وـامـ و دـهـ فـهـ رـمـوـیـتـ: ﴿إِنَّ هَذَا لِرِزْقٍ فِتَّا مَالَّهُ مِنْ شَاءَ^۹﴾ واته: نهمه بزیوی نیمه بیه و هرگیز وشکایشی نایهت . وده دـهـ فـهـ رـمـوـیـتـ: ﴿مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ^{۱۰}﴾ واته: هرچی لای نهـمـ نـایـهـ تـایـهـ کـهـ خـواـیـ کـهـ وـرـهـ دـهـ فـهـ رـمـوـیـتـ: ﴿عَطَاهُمْ غَرَّ^{۱۱}﴾ بـجـذـوـزـ: وـهـ نـهـوـهـ بـهـ خـشـینـیـکـهـ بـیـ بـرـانـهـ وـهـ وـهـ دـهـ فـهـ رـمـوـیـتـ: ﴿لَمْ^{۱۲} أَجِرٌ^{۱۳} غَيْرُ مَتْنُونٍ^{۱۴}﴾ واته: بـوـ نـهـ وـانـ هـهـیـهـ پـادـاشـتـیـ بـیـ بـرـانـهـ وـهـ وـهـ دـهـ فـهـ رـمـوـیـتـ: ﴿أَكُلُّهُمَا دَأْبِرُ وَظَلُّهُمَا^{۱۵} تـلـکـ عـقـبـیـ الـلـیـلـ بـ اـنـقـوـاـ وـعـقـبـ الـکـفـرـینـ الـنـارـ^{۱۶}﴾ واته: میوه و سیبه ره کانی (به مهشت) هـمـیـشـهـ نـهـ وـهـ

^۱ الطبری (۲۲۲/۲۱).^۲ النحل (۹۶).^۳ هود (۱۰۸).^۴ الانشقاق (۲۵).^۵ الرعد (۳۵).

(بههشت) ناکامی نهوانه به که خویان پاراست (له دنیادا) و ناکامی بیباوه پانیش هر شاگرد. نایب تهم با راهیه و نیتگار نزد.

﴿ هَذَا وَإِنَّ الظَّاغِنَ لَشَرٌ مَّا كَيْفَ يَصْلُوْنَاهُ فِيْنَ الْهَادِ ۝ ۵۰ هَذَا فَيْدُ وَقُوَّهُ حَمِيمٌ وَعَسَاقٌ ۝ ۵۱ وَآخَرُ مِنْ شَكْلِهِ أَزَوَّجٌ ۝ ۵۲ هَذَا فِيْنَ مُفْتَحِهِمْ مَعَكُمْ لَا مَرْجَحًا يَوْمَ لِأَنْهُمْ صَالُوا النَّارَ ۝ ۵۳ قَالُوا إِنَّهُ لَا مَرْجَحًا يُكَلُّ أَنْتَ قَدْ مَتَّمْهُ لَنَا فِيْنَ الْقَرَارِ ۝ ۵۴ قَالُوا رَسَّا مِنْ قَدْمَ لَنَا هَذَا فَرِزَهُ عَذَابًا صَعْقَافَيْنِ الْأَنَارِ ۝ ۵۵ وَقَالُوا مَا لَنَا لَأَنَّرَى يَجَالُ لَنَا نَعْدُمُ مِنَ الْأَشْرَارِ ۝ ۵۶ أَنْخَذْنَهُمْ سَخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْأَبْصَرُ ۝ ۵۷ إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌ تَخَاصُّ أَهْلِ الْأَنَارِ ۝ ۵۸﴾

باسی دوارویی به دبه ختن

خوای گوره دهه رمومیت: «**هَذَا وَإِنَّ الظَّاغِنَ لَشَرٌ مَّا كَيْفَ يَصْلُوْنَاهُ**» واته: نهمه ناو، نه و که سانه ش که له پیش نیمه لاددهن، دینه وه شوینی نزد خراب. وه ختیک خوای بالادهست باسی پاشه پذئی نه و که سانه کرد که به خته وه رن ده چیته سه ر باسی به دبه ختایش که چیان به سه ردیت و ده چنه ج شوینیکی نزد خراب کاتی زیندووده کرینه وه و پرسیاریان لی ده کریت و فرمومویه تی: «**هَذَا وَإِنَّ الظَّاغِنَ لَشَرٌ مَّا كَيْفَ يَصْلُوْنَاهُ**» نهوانه که له فرمانی خودا ده رچونون و دژایه تی پیغمه بره کانیان کرد (سه لامی خوایان لی بیت) **شَرٌ مَّا كَيْفَ يَصْلُوْنَاهُ**» واته: ده پنه شوینی نزد خراب. پاشان دهه رمومیت: «**جَهَنَّمَ يَصْلُوْنَاهُ** فِيْنَ الْهَادِ» واته: ناوه راستی دزده خه و شوینیکی نزد ناله باره. واته: ده چنه ناو جهه نه مه وه له هممو لایکه وه دایاند پوشیت، «**هَذَا فَيْدُ وَقُوَّهُ حَمِيمٌ وَعَسَاقٌ**» واته: با له ویدا ناوه کولو و کیم و نزو خاوه بخونه وه. **حَمِيمٌ وَعَسَاقٌ**» حمیم واته: ناویک که لوه زیاتر گرم نایت، غه ساقیش به پیچه وانه وه نه وه نده سارده له بر ساردي نزد به زانه و ناخوریتی وه. بقیه خوای گوره فرمومویه تی: «**وَآخَرُ مِنْ شَكْلِهِ أَزَوَّجٌ**» واته: هر لوه جقره جهزه بانه، چهندین وینه تی تریش ههیه. واته: چهندین شهونه تی تریش لهمانه که پیش سزا ده درین. حسه نه بسری له مانای نهه نایه تهدا: «**وَآخَرُ مِنْ شَكْلِهِ أَزَوَّجٌ**» نهه رمومی: یانی چهند جقره له سزا.^۱ که سانی تریش و تتویانه: وهک زمهه ریرو کره باو خواردن وهی

ناؤه کولو خواردنی ژه قنه موت و بارزیوونه وه و کهونه خواروه له ناو جمهه نهند او چنده هاشتی تری
دزیه یه ک، هممو نه شتانه ش کره سهی سزادان و سوکایه تی کردنه پیشان.

کیشمه کیشی خه لکی ناو ائگر

خوای گهوره ده فه رمومیت: «هَذَا فِي حَاجَةٍ مُّفْتَحٌ مَعَكُمْ لَا مَرْجَأً بَيْمَ إِلَيْهِمْ صَالُوا النَّارَ»^۱ واته: نه
گریه ش که هر به زور له گهان نیویه دینه ناوی، ظای به خیر نهین. نهوانیش دهشت هر له و ناگره دا
بن. نهمه گفتگوکری خه لکی ناگره له گهان یه کتری خوای گهوره بزمان باس دهکات وهک له ظایه تیکی
تردا فه رمومیه تی: «فَلَمَّا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعْنَتْ أَخْنَهَا»^۲ واته: هر کاتیک گروپیک بپوته ناو ناگر دعوا له
هاوره و شته کانی دهکات له باشی سلاولیکردن. نه کومه له ش پیش نهمانه چونه ناو ناگر ده لین
به وانهی دوای خویان که گزیرانی (خه زنه نهی) جمهه نهتم ده یانه تین بق ناو جمهه نهتم پیشان ده لین: نه
به خیر نهین نهوانیش ده بیت هر له ناو ناگر ده لین: «فَالْأَوَابُلَ آتَنْزَلَ
مَرْجَبًا يَكُونُ أَنْثَرَ قَدَمَتُمُوهَا لَنَا فِيئَسَ الْقَرَارُ»^۳ واته: ده لین: خوتان به خیر نهین! نیویه نه
خرابه تان له پیشدا بق نیمه په چاو کرد جینگیه کی نقد خرابه. واته: نیمه تان بانگ کرد هه تا ئا بع
شیوه یه مان به سه رهات و دو و چاری نه مهینه تیه بوبین «فِيئَسَ الْقَرَارُ»^۴ واته: شوینیکی نقد خرابه
نالله باره. خوای گهوره ده فه رمومیت: «فَاقُلُوا رَبِّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَزَدَهُ عَذَابًا ضَعْفًا فِي النَّارِ»^۵ واته:
ده لین: نهی پهروه ردکارمان کی پیشه کی نه مهی بق نیمه سازداوه، تقو دووسه ره به ناگر جه زه به
بده. وهک خوای منن له ظایه تیکی تردا فه رمومیه تی: «فَاقُلُوا أَخْرِيْهُمْ لَا وَلَهُمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَصْنُونَا
فَإِنَّهُمْ عَذَابًا ضَعْفًا مِّنَ النَّارِ فَالِّيَّ لِكُلِّ ضَعْفٍ وَلِكُلِّ نَّعْلَمُونَ»^۶ واته: نواییه کانیان (که شوینکه و توبوون)
ده ریبارهی پیشووه کانیان (که پیشه وابوون) ده لین نهی پهروه ردکارمان نهانه نیمه یان گومرا کرد ده
ترش له ناگردا دووقات سزا یان بده (پهروه ردگا) ده فه رمومیت بق هر کام تان (سزا) دوو به رام بره
بلا م نیویه نازانن و بی ناگان. هممو یه کیک له نیویه به پیشی خوی سزای هه یه. «فَقُالُوا مَا لَنَا لَا رَزْقٍ
يَبَالَا كُلَا نَعْدُمُ مِنَ الْأَشْرَارِ»^۷ واته: ده شلین: ناخو نه و پیاوانهی به پیاو خراهمان ده ژماردن، بقچی
نایانبینین؟ «أَخْتَذُهُمْ سَخِيرًا أَمْ رَأَيْتَ عَنْهُمْ أَلْبَصَرُ»^۸ واته: که کالهه مان پی ده کردن، یان چاو له
دینیان کوله. نهمه باسی نه و خوانه ناسانه یه که نه و که سانه نابین به خه یالی خویان وایانده رانی که

^۱ الاعراف (۳۸).

^۲ الاعراف (۳۸).

سریان ل شیواه لے خاوهن باوه پان. ده لین: بچی نه وانه ل کهل نیمه دا لهناو ناگردا نهیں و چاومان پیبان ناکھویت. موجاہید ده لین: نامه قسمی نبو جهله که ده لین: لہ بچی من بیلال و عہما رو سوہه بیب و فلان و فلان نایبینم^۱ به لام نه مه تهنا نمودن یه که و هینراوه ته و، نه کینا همو خوانه تاسیک هروا ده لین تو بپولیان وايه که خاوهن باوه پانیش هر لهناو ناگردان. به لام کاتیک چونه ناو ناگرده وہ خاوهن باوه پانیان نه بینی له وی ده لین: **﴿هُمَا لَنَا لَا نَرَى رِبًا لَا كَانَ نَعْدُمُ مِنَ الْأَشْرَارِ ۖ أَتَخْذِلُهُمْ سِخْرِيًّا﴾**

واته: لہ زیانی دنیادا گالتھمان پیته کردن. **﴿لَمْ رَأَعْتَ عَنْهُمْ أَلَبَصَرُ﴾** شتی مه حال نه دنه پال خزیان لہ خزیان ده پرسن و ده لین: لہ وانه نیمه بن لہ جهمنه دا به لام نیمه چاومان پیبان نه کھو تووه! نا لہو کاتھدا بپیان ده ردہ کھویت که نه وانه پلے بہرزو نقد بلندیان ہی و بہ لینی خوای گورہ یہ که ده فرمومویت: **﴿وَلَدَىٰ أَحَصَبُ الْجَنَّةَ أَحَصَبَ النَّارَ أَنَّهُ وَجَدَنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقَّا هَلْ وَجَدَنُّمْ مَا وَعَدَنَاكُمْ حَقًا فَلَوْلَا نَعْمَلْ فَإِذَا مُؤْمِنٌ بِنَاهِمْ أَنَّ لَئِنَّ اللَّهَ عَلَى الظَّالِمِينَ ۚ ۝ أَلَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْعَثُهَا عَوْجًا وَهُمْ بِالآخِرَةِ كَفَرُونَ ۝ وَبَيْنَهُمَا جَهَنَّمُ وَعَلَى الْأَغْرَافِ يَرْجَالُهُمْ يَعْرُونَ كَلَّا يُسِمَّنُهُمْ وَنَادَوْا أَحَصَبَ الْجَنَّةَ أَنَّ سَلَمَ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ ۝ وَإِذَا صَرِفْتَ أَبْصَرَهُمْ لِلْقَاءَ أَحَصَبَ النَّارَ فَلَوْلَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝ وَنَادَى أَحَصَبَ الْأَغْرَافِ يَرْجَالًا يَهْرُوْنُهُمْ يُسِمَّنُهُمْ قَالُوا مَا أَغْنَى عَنْكُمْ جَمِيعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَشَكَّرُونَ ۝ أَهَنْتُمْ أَلَّذِينَ أَقْسَمْتُ لَهُنَّا لَهُمُ اللَّهُ أَرْحَمُهُمْ أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفَ عَلَيْكُمْ وَلَا أَشْدَدُ تَحْزُنُوكُمْ ۝** واته:

وہ بهشتیہ کان بانگ ده کهن لہ نوزہ خیہ کان بیگومان نیمه نہ وہی پهروہ ردگارمان بہ لینی پتداين پاست بو پتی گیشتین جا نایا نیوہش نہ وہی که پهروہ ردگارتائی بہ لینی پتداين پاست بو پتی کیشتن؟ ده لین بھلی پاشان جا پچیجہ که جاری دا لہ نیوانیاندا که نہ فرینی خوا لہ ستہ مکاران بیت، نه وانهی په رہه لستی لہ پتی خوا ده کن و ده بیانویست نہ و (پنکایہ) به خوارو ناپیک نیشان بدنه لہ کاتیکدا نه وان بیباوه بیون بے پنڈی دوایی، و لہ نیوانیاندا په رده و جیاکارہ وہیک ہی بسمر نہ عرافه وہ (که بہزادیہ که لہ نیوان بھہشت و نوزہ خدا) پیاوانتیک هن ہر یہ که لہ بھہشتی و نوزہ خیہ کان ده ناسنہ وہ بے ھٹی نیشانه (و شیوه تابیت) یانه وہ جا بھہشتی کان بانگ ده کهن و ده لین: سہ لامتان لی بیت ھیشتا نہ چونه ته ناوی وہ به لام نومیدیان ہی و بہ ته مان بچنے ناوی، هر کاتیک پوویان لادریت و هر گیپریت بھرو لای نوزہ خیہ کان ده لین نہی پهروہ ردگارمان مه مان خرہ

^۱ الطبری (۲۲۷/۲۱).^۲ الاعراف (۴۹-۴۴).

پرینی ستمکاران، وه نهوانه وان به سر ئه عرافه و پیاوانتیک بانگ ده کن که به نیشانه‌ی تایبه‌تیاندا ده یانناسن ده لین کزمله که تان سوودی پس نه‌گه یاندن هاروه‌ها خوبه‌زلزانین و لخوبایی بونتان به که لکتان نه هات، نایا ئه وانه (هزاره باوه‌پداره کان) هر ئه وانه نین که نیووه (له دنیادا) سویندتان ده خوارد که خوا به مر میهره‌بانی خویان ناخات (خوا به هزاره باوه‌پداره کان ده لیت) بچنه به مهشت میچ مهترسیه کتان له سرنیه و نیووه خم ناخون. خوای مهزن ده فرموموت: ﴿إِنَّ ذَلِكَ لَحُقُّ مَحَاسِنٍ أَهْلَ الْأَنَارِ﴾ واته: نه مه کیشه‌ی ئه هملی دزده‌خه راسته و دهشی هار وهدی بیت. واته: نه مهی که نیمه بیمان باس کردی ئه موحه‌محمد (علیه السلام) کیشه‌ی خلکی ناو ئاگره‌که قسه به یه کتری ده لین و دوعای شه‌ر له یه کتری ده کن راسته و گومانی تیدا نیه.

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِّرٌ وَمَا مِنْ إِلَهٗ إِلَّا اللَّهُ الْوَحِيدُ الْفَهَارُ﴾ ۶۰ **رب السموات والأرض وما ينتهَا العزيز الفقير** ۶۱ **قُلْ هُوَ نَبِيٌّ عَظِيمٌ** ۶۲ **أَنَّمَّا عَنْهُ مَعْرِضُونَ** ۶۳ **مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمُلْكِ الْأَكْلِ إِذْ يَخْتَصِّمُونَ** ۶۴ **إِنْ يُوحَى إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا**

نذیر میمین ۶۵

پهیامی پیغامبهر (علیه السلام) هوالیکی زور گرنگ و گهوردیه

خوای مهزن ده فرموموت: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِّرٌ وَمَا مِنْ إِلَهٗ إِلَّا اللَّهُ الْوَحِيدُ الْفَهَارُ﴾ واته: بلی: من خدم هار ته‌نها ترسیه‌رتکم، غاییری خوای تاک و تنهای زال به سر هامو شتیکدا، میچ شت بل په‌رسن ته‌نها خواهون ده سه لات و زاله به سر هامو شتیکدا، **رب السموات والأرض وما ينتهَا العزيز الفقير** واته: پهروه‌رتکی ناسمانه‌کان و زه‌مینه و هرچی له نیوانیاندایه، کزلن‌ده رو لیبورده‌یه. **رب السموات والأرض وما ينتهَا** خواهون ناسمانه‌کان و زه‌مین و نه‌وهی له نیوانیاندایه پارینه‌ریشیانه، **العزيز الفقير** لیبورده‌یه له‌گلن نه هامو مهزنی و ده سه لات‌دا. وه ده فرموموت: **قُلْ هُوَ نَبِيٌّ عَظِيمٌ** واته: بلی: نه مه خه‌بریکی زندگه و گرنگ. واته: په‌وانه‌کردنی من بتو لای نیووه له لایه‌ن خوداوه هوالیکی زندگه و گرنگ. **أَنَّمَّا عَنْهُ مَعْرِضُونَ** واته: که نیووه خری لی ده بوبین. واته: نیووه لی بی ناگان خوتانی لی لاده‌دهن. خوای گهورد ده فرموموت: **مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمُلْكِ الْأَكْلِ إِذْ**

پیغامبر ﷺ و اته: کاتی بالاشینه کان کیشے یان لهناو پهیدا بیو، من هیچم لی نه زانیووه. ختنگکر (وهی) نه بروایه له کوئی من به کیشے بالاشینه کانم ده زانی؟ و اته: که له بارهی دروستبوونی نادمه و (سلامی خوای لی بیت) ملندانی شهیتان که سوژدهی بز بریت گفتگری شهیتان له گهان خوای مدنن له و بارهیوه و خز بله زلانین و لخوبیایی بیونی. و ده فرموموتیت: «آن یوئی ای الہ آللہ آنَا ندیر میں» و اته: بزیه پیم پاده گیه دریت، چونکه ده بیت ترس و بدر نیوہ بینم.

﴿إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةَ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِّنْ طِينٍ ﴾۱۶۱﴿فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَنَفَخْتَ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَجِدِينَ ﴾۱۶۲
 فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴾۱۶۳﴾ إِلَّا إِلَيْسَ أَسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكُفَّارِ ﴾۱۶۴﴾ قَالَ يَأْتِيَنِيلِیسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ
 تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتَ يَدَنِی أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴾۱۶۵﴾ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِی مِنْ تَأْرِی وَخَلَقْتَنِی مِنْ طِینٍ ﴾۱۶۶
 قَالَ فَأَخْرُجْ مِنْهَا فَلَنِکَ رَحْمَمْ ﴾۱۶۷﴾ وَلَنَّ عَلَيْكَ لَعْنَقَتِی إِلَى يَوْمِ الْحِسَابِ ﴾۱۶۸﴾ قَالَ رَبِّي فَأَنْظُرْنِی إِلَى يَوْمِ يَعْنَوْنَ ﴾۱۶۹﴾ قَالَ
 فَلَنِکَ مِنَ الْمُنْظَرِینَ ﴾۱۷۰﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴾۱۷۱﴾ قَالَ فَعِرْزَلِکَ لَأَغْوِنِیمْ أَجْمَعِینَ ﴾۱۷۲﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ
 الْمُخْلَصِینَ ﴾۱۷۳﴾ قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقَّ أَقُولُ ﴾۱۷۴﴾ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمَنْ تَعَمَّکَ مِنْهُمْ أَجْمَعِینَ ﴾۱۷۵﴾
 به سرهاتی نادمه و شهیتان (نیبلیس)

خوای مدنن ده فرموموتیت: «إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةَ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِّنْ طِينٍ» و اته: کاتیک که په روهرینی تو به فریشتہ کانی پاگه یاند: وا خمریک مرؤتیک له قور دروست بکه. «فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَنَفَخْتَ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَجِدِینَ» و اته: هر کاتیک له شیم ته او و کردو له گیانی خرم فروم پیداکرد هامووتان سوژدهی بتو بمن. «فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ» و اته: نهوسا فریشتہ کان گشتیان سوژده یان برد. «إِلَّا إِلَيْسَ أَسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكُفَّارِ» و اته: نیبلیس نه بیت، خزی به نزل دی و سپله بی کرد. «قَالَ يَأْتِيَنِيلِیسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتَ يَدَنِی أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالَمِينَ» و اته: وتنی: نهی نیبلیس! چی نه یهیشت سوژده به ری بتو نهودی دهستکردي خرم؟ ناخز فیزت پنگهی نه دای یان له پایه به رزانی؟ «قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِی مِنْ تَأْرِی وَخَلَقْتَنِی مِنْ طِینٍ» و اته: دیاره من خرم له و چاکتر ده زانم، من له ناگو ناوت له قور و هدی هیتنا. «قَالَ فَأَخْرُجْ مِنْهَا فَلَنِکَ رَحْمَمْ» و اته: وتنی: لیره بیز ده ری؛ له نیسته و ده کراوی. «وَلَنَّ عَلَيْكَ لَعْنَقَتِی إِلَى يَوْمِ الْحِسَابِ» و اته: نه فرینی منت له سه بیت، تا پنڈی قیامه پاده بیت. «قَالَ رَبِّي فَأَنْظُرْنِی إِلَى يَوْمِ يَعْنَوْنَ» و اته: نهی په روهردگاری من ده رفتم بده تا نه و

وَحَكِيلًا) وَاتَّه: بِيَكُومَانْ بَهْنَدَهْ كَانَى مَنْ دَهْسَهْ لَاتَتْ بَهْ سَهْ رِيَانَدا نَيَهْ (وَنَاتَوَانِي گُومِرِيَانْ بَكَهْ بَيْت) وَ
پَهْرُوهْ رِدَگَارْتْ بَهْ سَهْ پَارِيزَهْ رُوْ چَادِيرْ بَيْتْ. وَهَ دَهْ فَرْمُوَيْتْ: (قَالَ فَلَحَقَ وَأَلْعَقَ أَقْوُلْ) وَاتَّه: وَتَىْ: سَا
پَاسَتْ هَرَئِمَيْهْ وَهَ رِجَىْ مَنْ بِيلِيمْ پَاسْتَهْ. (لَامَلَانَ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمَمَنْ تَعْكَ مِنْهُمْ أَجْمِيعِينَ) وَاتَّه:
دَلَنِيَابَهْ، تَرْشَ وَنَهْ وَكَهْ سَانَهْ شَوَيْنَ تَزَّكَهْ تَوْنَ جَهَهَنَهْ مِيَانَ لَيْ پَرَدَهْ كَهْ. هَنَدَى لَهْ زَانِيَانْ وَايَانْ
خَوَيِنِدوَهْ تَهْوَهْ: بَهْ رَهْ فَعِيْ (الْحَقِّ) يَهْ كَهْ، لَهَوَانَهْ مُوجَاهِيدَهْ بَهْ شَيْوَهْ يَهْ لَيْكَيْ دَاهَهْ تَهْوَهْ وَاتَّه: (أَنَا
الْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقْوُلْ) وَهَ لَهْ رِيَوَايَهْ تَنِيَكَيْ تَرِدَا هَرَلَهْ مُوجَاهِيدَهْ وَهْ (الْحَقُّ مِنِيْ وَأَقْوُلُ الْحَقِّ) ثَوَهْ هَيْ
لَهَمَنَهْ دَهْ رِيَجِيَتْ پَاسَهْ قَيْنَيْهْ وَمَنِيشْ پَاسَتَهْ قَيْنَهْ دَهْ لِيمْ. هَنَدَى لَهْ زَانِيَانَيْ تَرِيشْ بَهْ مَهْنَصُوبَيْ
هَرَدَوَهْ (الْحَقِّ) هَ كَهْ يَانْ خَوَيِنِدوَهْ تَهْوَهْ. سَودَى دَهْ لِيتْ: نَهْ وَهْ سَوَيِنِيَكَهْ خَودَا سَوَيِنِدَى پَسْ خَوارِدَوَهْ ۲.
مَنِيشْ دَهْ لِيمْ: نَهْ نَايَهْ تَهْ وَهَكَهْ نَهْ نَايَهْ تَهْ وَاهِهْ كَهْ خَواَيَهْ كَهْ وَرَهْ دَهْ فَرْمُوَيْتْ: (وَلَكِنَ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِيْ
لَامَلَانَ جَهَنَّمَ مِنَ الْحَيَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمِيعِينَ) وَاتَّه: بَهْ لَامَ بَهْ لِيتَىْ مَنْ چَسْبَابَاهْ وَجِيَكِيرْ بَوَوهْ كَهْ
بِيَكُومَانْ دَزَّهَهْ خَهْ پَرَدَهْ كَهْ لَهْ پَهْرِيْ وَنَادَهْ مَنْ تَيِّكَرا. نَهْ نَايَهْ تَهْ شَكَهْ دَهْ فَرْمُوَيْتْ: (قَالَ أَذَهَبَ فَمَنْ
تَعْكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاءُ كُلِّ جَزَاءٍ مَوْفُورًا) ۳۴ وَاتَّه: (خَوا بَهْ شَهِيَتَانِي) فَرْمُوَوْ بَرَقَ سَا هَرَ كَهْسَ
لَهَوانَ شَوَيْنَيْ تَزَّكَهْ تَوْنَ جَهَهَنَهْ مِيَانَ دَزَّهَهْ خَهْ كَهْ تَزَّلَهْ يَهْ كَيْ پَرِيهِ پَرِهْ.

﴿فَلَمَّا أَسْنَكُرْ عَلَيْهِ مِنْ أَخْرِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَبِّرِينَ ﴾٤١﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا ذَكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴾٤٢﴾ وَلَنَعْلَمَنَّ بَأْمَدَ بَعْدَ حِينَ ﴾٤٣﴾ خَوَى مَهْنَ دَهْ رَمَوْيَتْ: ﴿فَلَمَّا أَسْنَكُرْ عَلَيْهِ مِنْ أَخْرِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَبِّرِينَ﴾ وَاتَّه: بَلَى مِنْ هِيج
پاداشتیکم لیتان ناوی، لهانه ش نیم که در ب ده خوداوه هلهده بهستن. خوای مهْن دهْ رمَوْيَتْ
به پیتفه مبهه رَمَلَکَ نَهی موحه مهد بَلَى بَوْ خوانه ناسانه من هیچ پاداشتیکم له نیته ناوی له باتی نه و
نامزگاری و پی نیشاندرانه پیم بدهن له مالی دنیا، ﴿هُوَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَبِّرِينَ﴾ یاتَی: من هیچ ناوی
له پاداشتی نه و دا که خوازاردویه تبیه سهرم و نامه و زیاده شی بخمه سره، نه و هیش خوای مهْن منی
بَقْ پهوانه کرد و ده ده گاهه نه هیچی لی زیاد ناکه و لیشی که ناکه. به لکو هر به ته مای

الاسراء (٦٥).

الطبى (٢٤٢/٢١).

٣ الطيري (٢٤٢/٢١).

المسجدة (١٣).

الاسراء (٦٣).

په زامهندی خودام له دنیاو پوئی قیامه تدا. سوفیانی سهوری ده لیت له ئاعمالش و مهنسوریش له ئابو زواوه له مه سروقه و ده لیت: هاتین بۆ لای عبدوللائی کوبی مه سعوود (په زای خوای لی بیت) واتی: ئئی خەلکینه. هر که سیک شتیک ده زانی با بیلیت، هر که سیکیش نازانی با بلی خوا ده زانی. چونکه ئه وه بەلگەی زانییه ئه گەر که سیک شتیک نه زانی بلی خوا باشت ده زانی.^۱ چونکه خوا مانن فرمومویتی به پیغامبره که تان (علیه السلام): **﴿هُوَ مَا أَنَا مِنَ الْمُحَكَّمِينَ﴾** موسليم و بوخاری پیاوایه تیان کردووه.^۲

خوای که ورده ده فرمومویت: **﴿إِنَّ هُوَ إِلَّا ذَكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ﴾** واته: ئەم بیره وری و پەندە بۆ هەموو خەلکی دنیایه. واته: ئەم قورئانه پەندو ئامۆڭگاریه بۆ هەموو ئەو کەسانەی درق بە دەم خواوه هەلەدەستن لە مرۆڤو جىتكە، ئەمە قسەی ئىپېنۇ عەباسە (پەزای خوای لی بیت) وە ئەم ئايەتە وەك ئەو ئايەتانە وايە کە خوا دە فرمومویت: **﴿لَا تُنَرِّكُمْ يَدِهِ وَمَنْ يَلْعَنْ﴾^۳** واته: بۆ ئەوەی ئىپەی پى برتسىتمو هر که سیکى كەش کە ئەم قورئانی پى دەگات. وە دە فرمومویت: **﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَخْرَابِ فَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَعْمَلُ﴾**^۴ واته: وە هر کەس باوه پى پىشى نە بیت لە و كۆمەل و تاقمانە (ئەوانەی كۆبۈنە وە لە سەر دە ئايەتى ئىسلام) ئەو ئاگەر جىتكاپەتى. وە دە فرمومویت: **﴿وَلَعَلَمَنَّ بَنَاءً بَعْدَ حِينَ﴾** واته: بىنگومان پاش ماوە يە كىتىر دەنگوپاسى ئەوتان بە لاوه پۇون دە بىتە وە. **﴿وَلَعَلَمَنَّ بَنَاءً﴾** واته: مەوالى قیامەت و پاستىھە کەيتان بۆ دەردە کە وېت، **﴿بَعْدَ حِينَ﴾** واته: بەم نۇوانە. قەتادە دە لیت: واته: دوايى مردن. عىكىرىمە دە لیت: واته: پوئى قیامەت. هىچ جىاوازىيەك لە ئىوان ئەم دوو قسە يەدا نىيە. چونکە هەر کە سیک مەد وەك ئەوە وايە کە پۇيشتىتە قیامەت.

^۱ القرطبي (۱۵/۲۲۰).^۲ فتح الباري (۸/۴۰۹)، مسلم (۲/۲۱۵۵).^۳ الانعام (۱۹).^۴ مود (۱۷).

تفسیری سوره‌تی (الزمر)
له مه ککه‌دا هاتووه‌ته خواره‌وه

دیزی سوره‌تی (الزمر)

نه سانی پیوایه‌تی کردودوه له عائیشه‌وه (به زای خواه لی بیت) ده لیت: پیغمه‌بری خودا (علیه السلام) پذنی ده گرت هه تا ده مانوت: نایه‌ویت پذنی بشکینتیت. پیغمشی نه ده گرت هه تا ده مانوت: نایه‌ویت پذنی بگرت. وه پیغمه‌بر (علیه السلام) هه مو شه‌ویک سوره‌تی به‌منی نیسرائل و نومه‌ری ده خویند.

سُبْحَانَ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ إِنَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدْ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾ أَلَا إِنَّهُ أَنَّ الَّذِينَ لَا يَخْلُقُونَ مِثْلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ أَوْلَاهُ أَمْ إِنَّمَا يَخْلُقُونَ مِثْلَ مَا يَخْلُقُ اللَّهُ أَمْ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ بِمَا يَعْمَلُونَ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَعْتَقِلُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣﴾ لَوْأَزَادَ اللَّهُ أَمْ أَنْ يَتَخَذَ وَلَدًا لَأَنْضَطَقَ مِنَ الْخَلْقِ مَا يَكُونُ شَيْءٌ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٤﴾﴾

فرماندان به یه کتابه رستی و پوچه‌لکردن‌وهی بتپه‌رستی

خواه منن هوالمان ده داتی که پهونه‌کردن نه م کتبیه واته قورنان له لاین خویوه که پاسته و
میع گومانیتکی تیدا نیه وهک له نایه‌تیکی تردا فه رموویه‌تی: ﴿وَإِنَّمَا لَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾٥﴿ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ
الْأَمِينُ ﴾٦﴿ عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذَرِينَ ﴾٧﴿ يَسْأَلُونَ عَرَفَتِي مَنِّي﴾ واته: به پاستی نه م قورنانه
دابه زینراوی په رودگاری جیهانیانه، جوبره‌نیلی نه مین هینایه خواره‌وه، بق سهر دلی تز بق نه وهی له
ترسته‌ران بی، به زمانیتکی عاره‌بی بوقن و پهوان. وه ده فه رموویت: ﴿فَوَلَهُ الْكِتَابُ عَزِيزٌ ﴾٨﴿ لَا يَأْتِيهِ
الْبَطْلُلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيلٍ ﴾٩﴿ واته: که به پاستی کتیبتکی نقد بهزنو جینگی
پیزه، به تال بیوی تی ناکات نه له نیستاو نه له دوا پژوذا (نه به لی که مکردن نه به لی زیادکردن) چونکه
نیتدر اووه‌ته خواره‌وه له لاین (خواه) کار در رستی ستایش کراوه‌وه. وه لیره‌شدا فه رموویه‌تی:
﴿تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴾١٠ واته: نه م کتبیه له خواه خاوه‌ن ده سه‌لات و له کار زانه‌وه
هاتووه‌ته خوار. واته: پار زداوه و له ناوه ناچیت. ﴿الْحَكِيمُ ﴾١١ واته: کار زان له کردارو گفتارو بپیارو

^۱ النسانی فی الکبری (۶/۴۴)، فه رموویه‌ده کی حاسنه‌نی سه‌حیجه.

^۲ الشعراء (۱۹۵-۱۹۶).

^۳ فصلت (۴۱-۴۲).

بِهِ رَنَامِيْدَا. ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَأَعْبُدُ اللَّهَ مُخْلِصًا لَّهُ الَّذِينَ﴾ نَيْمَهْ نَمْ كَتِيْبَهْ مَانْ
بِهِ رَاسْتَيْ بَقْ تَوْ نَارَدَ، سَا تَرْ هَرْ خَوا بِبَرْسَتَهْ وَ بَهْ دَلْبَاكِيْ هَرْ لَهَسَرْ دِينَهْ كَهْ ثَوْ بَهْ. وَاتَهْ: هَرْ بَهْ
تَهْنَهَا خَوا بِبَرْسَتَهْ وَ خَلْكِيشْ بَانَگْ بَكَهْ بَقْ بَهْ بَرْسَتَنِيْ وَ نَاكَادَارِيَانْ بَكَهْ كَهْ بَهْ نَهْنَاهَا بَزْ خَوا
نَهْبَيْتَ نَابَيْتَ وَ هَيْجَ سَوَدَيْتَكِيْ نَيْهْ. چَونَکَهْ خَودَا هَاوَهْ لَوْ بَريِّكارُو يَارِيدَهْدَهْرِيْ نَيْهْ. بَزِيْهْ فَرَمَوَيْهْ تَيْ:
﴿أَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ أَنْخَذُوا مِنْ دُونِهِ أُولَئِكَةَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقْرِبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى إِنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ بِمَا يَعْمَلُهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ بَعْتَلَفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذَّابٌ كَفَّارٌ﴾ وَاتَهْ: تَوْ بَزَانَهْ دِينَيْ
پَاكَزْ هَرْ هَيْ خَودَيْهِ وَ نَهْ وَ كَسَانَهِيْ كَهْ بَهْ جَيَيْهِ ثَوْ كَوَدَهْ گَلِيَكِيانْ بَزْ خَويَانْ دِيوَهْتَوْهْ، دَهْلَيْنِ:
نَيْمَهْ هَرْ بَزِيْهْ دَهْيَانِهِ رَسْتَيْنِ، لَهْ خَوا نَزيَكَمانْ بَكَهْنَهْوَهْ، خَوا بَهْ وَ دَوَوبَهْرَهْ كَاهِيَتَهِ رَادَهْ گَاتَ، كَهْ لَهَنَاوْ
نَهْ وَانَدا هَيْهِ. دِيارَهْ خَودَا مَرْقُونِيْ دَرْزَنِيْ سَبَلَهْ بَهْرَهْ وَ خَوَى شَارَهْزا نَاكَاتَ. وَاتَهْ: هَرْ كَارِيَكَهْ تَهْنَاهَا بَزْ
خَوا خَوَى وَ بَهْ دَلْبَاكِيْ نَهْبَيْتَ وَ هَرْنَاكِيرِيتَ. پَاشَانْ خَوايِ مَهْنَنْ باسَيِ نَهْ وَ كَسَانَهْ دَهَكَاتَ لَهْ
موشِريِكَهْ كَانَ كَهْ بَتْ دَهْ بَهْ رَسْتَنَوْ دَهْلَيْنِ: ﴿مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقْرِبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾ وَاتَهْ: تَا بَيْنَهِ
تَكَاكَارِمَانَ وَ لَهْ خَودَاهِهِ نَزيَكَمانْ بَخَنَهْوَهْ. ^۱ بَزِيْهِ نَهْ وَانَهْ لَهْ دَاوَاهْ پَارَانَهْ وَ كَانِيَانَدَاهْ لَهْ كَاتَهِ نَهْ فَامِيدَاهْ
دَهْ يَانَوتَ: (لَبِيكَ لَا شَرِيكَ لَكَ إِلَّا شَرِيكَا هُوَ لَكَ تَمَلِكَهُ وَ مَا مَلَكَ) نَهْ مَهْلَيَهِشْ هَرْ لَهْ دَيَرَزَهْ مَانَهْوَهْ هَهْ تَا
نَهْ وَ كَاتَهِ مَوْشِريِكَهْ كَانَ دَوَوبَهْرَهْ يَانَ دَهْكَرَدَهْوَهْ وَ پَيَيْهِ هَلَدَهْ سَانَهْ تَا پَيَقَهْ مَبَهْ رَانَ (سَهَلامَيْ خَويَانَ لَيْ
بَيْتَ) رَهْوانَهْ كَرَانْ بَويَانَ دَاوَاهِيَانَ لَيْ كَرَدَنَ كَهْ وَانَى لَيْ بَيَنَنَ وَ خَودَاهِيَ تَاكَوْ تَهْنَاهَا بِبَرْسَتَنَ كَهْ هَاوَهْ لَى
نَيْهِ. نَهْ شَتَهِ شَبَتِهِ رَسْتَانَ بَزْ خَويَانْ دَايَانِهِتَابُوَهْ لَهْ ثَارَهْ زَنوَهِيَ خَويَانْ وَ خَودَا پَيَيْهِ نَاخَوشَ بَوَهْ، پَيَگَاهِ
پَيَيْهِ نَهْ دَابُونَ، بَهْ لَكُو كَارِيَكَهْ خَرَابَ وَ قَدَهْغَهْ بَوَوَهْ لَاهِ خَودَا وَهَكَ دَهْ فَرَمَوَيْتَ:
﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي
كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِّيْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنَبُوا الظَّنُوتَ﴾ ^۲ وَاتَهْ: سَوَيَنَدَهْ بَهْ خَوا لَهَنَاوْ هَهْ مَوَوْ گَهْ لَوْ
نَوْهِهِتِيَكَاهْ پَيَقَهْ مَبَهْ رَيَكَمانْ نَارِدَوَهْ بَهْمَيِ تَهْنَاهَا خَوا بِبَرْسَتَنَ وَ دَوَودَ بَكَهْنَهْوَهْ لَهْ (بَهْ رَسْتَنِيْ) هَرْ
پَهْرَسْتَراوِيَكِيْ تَرَهْ. وَ دَهْ فَرَمَوَيْتَ:
﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحَى إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا إِنَّا
فَاعْبُدُونَ﴾ ^۳ وَاتَهْ: وَ نَيْمَهْ پَيَشَ تَوْ هَيْجَ پَيَقَهْ مَبَهْ رَيَكَهْ نَهْ نَارِدَوَهْ مَهْ گَهْ رَنِيَگَامَانْ بَزْ نَارِدَوَهْ (بَهْهِي)
كَهْ) بَيَگَومَانْ جَهَهْ لَهْ مَنْ هَيْجَ پَهْرَسْتَراوِيَكِيْ نَيْهِ كَهْ وَاتَهْ تَهْنَاهَا مَنْ بِبَرْسَتَنَ. وَ دَهْ فَرَمَوَيْهِتَيْ كَهْ هَهْ مَوَوْ
نَهْ وَ فَريَشَتَانَهِيْ كَهْ لَهْ ثَاسَمانَدَانَ بَهْ فَريَشَتَهِ تَرَدَ نَزيَكَهْ كَانِيَشَهُوَهْ هَهْ مَوَوْ عَبْدَهِيْ مَلَكَهْ وَ گَوَپَاهِهِ لَى

^۱ الطبرى (۲۵۱/۲۵۲).^۲ النحل (۳۶).^۳ الانبياء (۲۵).

خودای مه زن. به نین و پر زامنه‌ندی ثو نه بیت تکا بَقَ که س ناکه ن شو فریشتناه له لای خودا و هک کاریه دهست و فرمانپه وایانی دنیا نین که به ثاره نبوی خویان تکا بکه ن بَزَ هر که سیک بیانه ویت با سروکه که بیان پیشی خوش بیت یان پیشی ناخوش بیت، **(فَلَا يَنْصِرُ بُرُولِهِ الْأَمَّالَ)**^۱ واته: نیووه مسال (نمونه) بَقَ خودا مه هینته و خودا به رزو بلنده زقد دوره له و شتانه وه، **(هُوَ اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ)** خودا دادوه ری ده کات له نیوانیاندا له پیشی قیامتدا، **(فِي مَا هُنَّا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ)** واته: بهم نووانه خودا کیشہ کانیان بَقَ یه کلا ده کاته وه کاتیک که زیندرو ده کریته وه له پیشی قیامتدا هر کاسه و پاداشتی کرده وهی خوی و هرد هگرت. **(وَوَيْمَ يَعْرِضُهُمْ يَعْبَدُونَ اللَّهَ أَهْوَاهُهُمْ كَافُوا بَعْدُهُنَّ)** **﴿١﴾** **فَأَلْوَأْ سُبْحَنَكَ أَنْتَ وَلِئَنَا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَافُوا بَعْدُهُنَّ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ)**^۲ واته: وه پیشیک (خوا) هه موویان کوده کاته وه پاشان به فریشته کان ده فه رموویت نایا نه وانه (له دنیادا) نیویان ده په رست، (فریشته کان) ده لین پاک و بینگه ردي بَقَ تو تهنا تو گاورهی نیمهی نه ک نه وان به لکو نه وان جنتوکه یان ده په رست زوریه یان باوه پریان به وان (جنتوکه) هه بیو. پاشان خوای مه زن ده فه رموویت: **(هُوَ اللَّهُ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذَّابٌ كَفَّارٌ)** واته: خودا پیشی نیشانی که س نادات که درخو بوخنان به ده میه وه هله استیت و به دل باوه بیو نه بیت به نیشانه کانی نینکاری بکات. پاشان خوای گاوره پوونی ده کاته وه که مندالی نیه و ده ک هندی له بته رسته کان و ده زان که فریشہ کان کیثی خودان و همندی له گاوره جوو لهکه لاساره کانیش و ده زان عزوه بیو عیسا پیغامبر (سده لامی خویان لی بیت) کوبی خودان. خوای مه زنیش ده فه رموویت: **(لَوْأَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَأَصْطَفَنَ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ** سُبْحَنَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَحْدَ الْقَهَّارُ واته: نه گهر خودا بیویستایه فه زنده بَقَ خوی پهیدا بکات، له و خه لکهی دروستیان ده کات به مهیلی خوی کوبی لیده بزاردن، پاکی و بی عهیی بَقَ نه وهی خوای تاک و تههای راز به سره هه مو شتیکدا واته: نه گهر خودا مهیلی لی بیوایه به پیچه وانهی نه وهی که نه وان و ده زان بپیاری ده دا، نه مه مر جیکه پیویست ناکات بیته دی به لکو مه حالیشه و ناییت. مه بست لیزه دا نه فاما و بی ناوه نری نه وانه ده رده خات که چلن و بیده که نه وه ده لین. وه ک خوای گهوره فه رموویه ته: **(لَوْأَرَدَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مَوْلَانَا حَذَّرَهُ مِنْ لَدُنَّا إِنْ كَعْنَا فَنَعِلَّمَنَّ)**^۳ واته: نه گهر

^۱ التحل (۷۴).^۲ سبا (۴۱-۴۰).^۳ الانبیاء (۱۷).

بمانویستایه سرقالی بق خزانه هلبزیرین (وهک هاوسره و مندان) له لاین خومانه وه هلمانده بزارد.

و ده فرموموت: «فَلَمْ يَأْتِ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَإِنَّا أَوَّلُ الْمَيِّدَنِ»^۱ واته: بلی نه گره په رودگاری بیوایه نه وه من یه که مین که س ده مپه رست. نه مانه هه موله با بیه مرجه (باب الشرط) و دروستیشه مارج بیه ستریت به مه حاله وه که نایبیت و بونادات له ببرمه بستیکی تایبیه تی بیژهر (المتكلم) وه ده فرموموت: «سُبْحَنَ اللَّهِ الْوَاحِدِ الْمَكَارِ»^۲ واته: خودا پاک و بیه عهیه و دوروه لوهی که فه رزنده هه بیت. چونکه خودا تاک و تنهایه و هاوه لی نیه، بی نیازه له هه ممو شتیک، هه ممو شتیک او به نده و دروستکراوی نه وه و پیویستی به وه، خودا پیویستی به که س نیه و زاله به سره هه ممو شتیک او هه ممو دهست و خوارو ملکه و فه رمانبه ری نهون. خوای مه ن پاک و بیه عهیه له و شتنه ای که سته مکارو بیباوه ران دهیلین.

خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِيقَةِ يُكَوِّرُ الْأَيَّلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ الْهَمَارَ عَلَى الْأَيَّلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلُّ بَجْرِي لِأَجْكَلِ مُسَكِّنَ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْفَقِيرُ ۝ خَلَقَ كُلَّ مِنْ تَقْسِ وَجْدَنَ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَأَزَّلَ لَكُمْ مِنَ الْأَنْعَمِيَّةِ أَزْوَاجَ بَخْلَقَكُمْ فِي مُطْلُونَ أَمْهَنَتْ كُلُّمَ حَلْقَانِ تَعْدِي خَلْقَ فِي ظُلْمَتِيْتَ ثَلَثُ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَأَمَّا الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَإِنَّ نَصْرَفُونَ ۝

به لکه هینانه وه له سرتانا و تنهایه خودا

خوای مه ن ده فرموموت: «خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِيقَةِ يُكَوِّرُ الْأَيَّلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ الْهَمَارَ عَلَى الْأَيَّلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلُّ بَجْرِي لِأَجْكَلِ مُسَكِّنَ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْفَقِيرُ» واته: ناسمانه کان و زه مینی به راست و هدی هیناوه و شه و له پرڈه بیچیت و پرڈله شه، خزو مانگیشی پام کرد، هر کامیان تا کاتی دیایکراو دین و ده چن، باش بزانن به ده سه لات و خ تاپیش هر خویه تی. خوای گهوره باسی نه وه ده کات که هر خری و دهیینه ری ناسمانه کان و زه مین و نه وهی له نیوانیاندیه له هر شتیک و خاوهن ده سه لات و کاریه دهستیه تی و شه و پرڈنی تیا هه لده سوپتنیت. «يُكَوِّرُ الْأَيَّلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ الْهَمَارَ عَلَى الْأَيَّلِ» واته: پامی هیناون و به دوای یه کدا دین به بی و چان (وهستان) هر یه که بان به دوای نه وی تردا به پهله ده چیت و هک خوای گهوره ده فرموموت: «يُشَنِّي الْأَيَّلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَيْثُماً»^۳ واته: به (تاریکابی) شه و (پوشنایی) پرڈ داده پوشیت (به

^۱ الزخرف (۸۱).

^۲ الاعراف (۵۴).

پچه وانه شوه)، (پذ ب شوين شده و به خيراني) شه و به شوين پذ و به خيراني، نا بهم شيوه يه روایت کراوه له نينبو عه باس و مواجهيد و قهتاده و سودي و که سانی تريشه و. ۱ وه ده فرمويت: **(وَسَخَرَ النَّاسَنَ وَالْقَمَرُ كَثُلْ بَحْرِي لِأَجْكِنْ مُسْكَنِي)** واته: دين و ده چن هه تا مه دایه کي دياريکراوه له لاي خودا پاشان که قيامه هات کوتايني ديت و ناميئت، **(لَا هُوَ الْعَزِيزُ**
الْفَقَرُ) واته: له گهل نه و زالي خاوهنه ده سه لات و گوره يه دا هر خزى خه تا پوهه له گهل نه وانه دا که بى فرماني ده گلن له پاشان په شيمان ده بنده و ده گاريته و به لاي. خواي مه نه ده فرمويت:
(خَلَقَكُمْ مِنْ تَقْسٍ وَجَنَّةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنَّا زَوْجَهَا وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ الْأَنْعَمِ ثَنَيَةً أَرْوَحَ يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ
أَمْهَنْتَكُمْ خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلْمَنَتِ ثَلَاثَةِ دَلِيلَكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَإِنَّ شَرَفَوْنَ)

اته: نيوهی هر له تاكه کسيك هيئانيه دی و زنه که ش هر له ماکي نه دروستي کرد، هشت جوتيشی له نازهنه بق و دی هيئنان. نيوه نوا دروست ده کات. له سکي دا يكتاندا له سی قوناغي تاریکدا، هه لكتپه و هرگچيپان پيده کات. نهوه خوا په روه ردگارتان، فهرمان هر له دهستي نهودايه و له غه بيري نه او هبيع شت بق په رستن نابيت. جا کاویه بهره و کويتانا و هر ده گيپن. **(خَلَقَكُمْ مِنْ تَقْسٍ وَجَنَّةٍ)** واته: له گهل جياوانی په گندو تيره و زمان و په نگدا له یه ک که س و دی هيئناون نهويش نادمه (سلامي خواي لى بيت)، **(ثُمَّ جَعَلَ مِنَّا زَوْجَهَا)** پاشانيش خواي له ماکي نه دروست کرد (سلامي خواي لى بيت). وه خواي مه نه ده فرمويت: **(يَأَيُّهَا النَّاسُ أَتَقُولُوا رَبُّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تَقْسٍ وَجَنَّةٍ وَظَاهَرَ مِنْهَا زَوْجَهَا**
وَبَيْتَهُ مِنْهَا يَعْلَمُ أَكْثَرًا وَسَاءَهُ وَتَقَوَّلُوا اللَّهُ الَّذِي تَسَاءَلُونَ يُوَهُ وَالْأَرْحَامُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا) واته: نهی خه لكته خوتان بپارتنن له (سزاي) په روه ردگارتان نهوهی که دروستي کردوون له یه ک که س و ده (که نادمه) وه هر له نهويش هاو سره کهی دروست کردووه و له دووانه پیاوانیکی نقد و نافره تانیکی نقدی خسته توه. وه ده فرمويت: **(وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ الْأَنْعَمِ ثَنَيَةً أَرْوَحَ**) واته: له مه برو مالاتيش هشت جوتو بق دروست کردوون که له سوريه تى (الانعام) دا باسى هاتووه. هشت سه مالاتى دروست کردووه مه برو بدان و ساپرين و بنز و وشتري نيزرو مى و گا و مانگا. پاشان ده فرمويت:
(يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أَمْهَنْتَكُمْ) واته: نيوهش به و شيوه يه له سکي دا يکدا دروست ده کات، **(خَلْقًا مِنْ**

القرطبي (٢٤٥/١٥).

النساء (١).

بعدی خلق) و اته: له همه‌له و تنزکتک ناو بونه پاشان بونه خوینیکی تونده و ببوی شل پاشان بونه پارچه گشتنیکو پاشانیش بونه گشت و نیسلک و ده مارو گیانی کرا به برد او کرمانه درستکراویکی تر. **﴿فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَلْقِينَ﴾** و اته: جا که وره و پیروزه نه و خواهی که چاکتینی به دیهینه رانه. و اته: دهست په نگینی هر بز خودایه که هیچ و هستایه که پی ناگات. **﴿فِي ظُلْمَتِ**
ثَلَاثَتِ﴾ و اته: له سی قوئاغی تاریکدا، تاریکایی ناو په حمو تاریکایی مه شیمه، (په رده‌یه که پاریزه ری منداله کیه) تاریکایی ورگ (سک)، نیبنو عه باس و موجاهیدو عیکریمه و نهبو مالکو زه ححالک و قهتاده و سودی و نیبنو زه دیدیش هر وايان و تووه.^۱ و ده فه رموویت: **﴿ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ﴾** و اته: نه و کسه‌ی ناسمانه کان و زه مین و نه وهی له نیوانیاندایه و نیوه‌ش و بابو باپرایانیشتانی دروست کرد و هر نه و په روه ردگاریه که خاوه‌نی ده سه‌لات و کاریه دهسته له گشت نه مانه‌دا، **﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾** و اته: نه و خودایه که عیباده‌ت تنها هر بز نه و ده کریت و شهربیکی نیه. **﴿فَإِنَّ نَصْرَوْنَ﴾** و اته: چتن که سیکی تر له که‌لی ده په رستن؟ که اته بهره و کوئی ده تابنه و سرتان لی ده شیوین؟

﴿إِنَّكُفَّرُوا إِنَّكُتَ اللَّهَ عَنِّيْ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَى لِعِبَادَوْ الْكُفَّرِ وَلَنْ شَكَرُوا بِرَضَةٍ لَكُمْ وَلَا تَرْزُّ وَازِرَةٌ وَلَنْدَ أُخْرَى شَمَّ إِلَّا رَيْكُمْ مَرْجُعُكُمْ فَيَتَشَكَّمُ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَنَاتِ الْأَصْدُورِ ﴿٧﴾ وَلَذَا مَسَّ الْأَنْسَنَ ضُرُّ دَعَارَيَهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ شَمَّ إِذَا حَوَّلَهُ رِعْمَةً مِنْهُ نَسَى مَا كَانَ يَدْعُوا إِلَيْهِ مِنْ قَبْلَ وَجَعَلَ لَهُ أَنْدَادًا لِتُعْلِلَ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُنْزِكَ قِلَّا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ﴿٨﴾

خوای که وره ده فه رموویت: **﴿إِنَّكُفَّرُوا إِنَّكُتَ اللَّهَ عَنِّيْ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَى لِعِبَادَوْ الْكُفَّرِ وَلَنْ شَكَرُوا بِرَضَةٍ لَكُمْ وَلَا تَرْزُّ وَازِرَةٌ وَلَنْدَ أُخْرَى شَمَّ إِلَّا رَيْكُمْ مَرْجُعُكُمْ فَيَتَشَكَّمُ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَنَاتِ الْأَصْدُورِ﴾** و اته: نه گه ر چاکه نازان، خودا له نیوه بی نیازه و به پی نه زانی عه بدانی پانی ناییت. نه گه ر چاکه و له چاو داییت، لیو پازیه. که سیش باری گرانی که س له نهست ناگریت، له مولامه موو لاتان بز لای په روه ردگاری خوتان ده هینه وه و پیتان ده لیت چیتان ده کرد. له نهینی ناو دلانیش ناگداره. خوای گه وره باسی خنی ده کات که بی نیازه له هه مهو شتیک و پیویستی به هیچ که سیک نیه و هک موسا پیغمه مبه ر (سه‌لامی خوای لی بیت) و تی: **﴿إِنَّكُفَّرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَهِيْنَا إِنَّكَ اللَّهُ لَعِنْقُ**

^۱ المؤمنون (۱۴).^۲ الطبری (۲۰۸/۲۰۹)، الدر المنثور (۷/۲۳۶).

جَيْدٌ^۱) واته: نه کار نئیه ناسوپاسی (به مره کانی خوا) بکنه هممو نه و کسانه ش له زه ویدان نه وه به پاستی خوا بی نیازی سوپاسکراوه. وه له سه حیحی موسليمنا هاتووه: (نهی عبده کانم نه کار همه وه لanan و دواینان و مرئینان گشت له سردلی خرابترین پیاویک له خزاندا بیت، له مولکی من میع کم ناکات). **(وَلَا يَرْضُنَ لِعْبَادَةِ الْكُفَّرِ)** پاری نیبه له وه بهنده کانی کافرو سپله بن، واته: پیش خوش نیه و فرمانی پی ناکات. **(وَلَوْ تَشْكُرُوا بِرِضَةٍ لَّكُمْ)** واته: نه کار شوکرانه بژیر بن لیتان پاریزه و پیش خوش و زیارتان ده داتی، **(وَلَا تَرْزُ وَازِرَةٌ وَذَرَ أُخْرَى)** واته: کهس باری گوناهی کهس مه لذاگرتیت به لکو هر که سه و پرسیاری خوشی لی ده کریت، **(لَمْ إِنْ رَبِّكَ مَرْجِعٌ كُمْ فَيَنْتَهُ كُمْ بِمَا كُنْتَ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصَّدْرِ)** واته: هممو تان ده گه پریته وه بتو لای خودا و پیتان ده لیت چیتان کرد ووه، بیگومان نه و ناگادری نهینیه کانی ناودلانه و هیچی لی بزنابیت. له سپله بی مروؤ کاتیک که توشی ته نگانه یه ک هات له خودا ده پاریته وه به لام که خوشیه کی توش هات شریکی بتو داده فی له گه ل خودا ده بیمه رستیت.

خواه مدن ده فرمومیت: **(وَلَا مَنْ أَنْشَنَ ضُرًّا دَعَارَةً، مُبْنِيَا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا حَوَّلَهُ، نَقْمَةَ مِنْهُ نَسَى مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَهَلَ لِلَّهِ أَنَّهَا لِيُطْهِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ، فَلَمْ تَمْعَنْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ)** واته: نه مروؤ که ته نگانیکی ده کاتی، پوو هر له خودا ده کات و له بری ده پاریته وه، هر کاتیکیش له خوشیه کی به نه و کیاند، له بیزی ده کات که له پیشدا له بری پاراوه ته وه و شریکانیک بتو خودا ده توزیت وه، تا خلکی پی گومرا بکات. بلی: بهو سپله بیته وه، که میکی تریش پایویه، بیگومان تز له یارانی ناگری. **(وَلَا مَنْ أَنْشَنَ ضُرًّا دَعَارَةً، مُبْنِيَا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا حَوَّلَهُ، نَقْمَةَ مِنْهُ نَسَى مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَهَلَ لِلَّهِ أَنَّهَا لِيُطْهِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ، فَلَمْ تَمْعَنْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ)** واته: وه کاتیک له ده ریادا توشی به لاؤ زیان بیت هممو نه و (پرسنراوانه) هاواریان لی ده گه ون ده بن بیچکه له خوا کچی کاتیک که (خودا) پزگاریان ده کات و ده گنه و شکانی پووه و رده گیپن (چونکه) ناده همیشه سپله و ناسوپاسه. بزیه خواه گوردہ فرمومویه تی: **(لَمْ إِذَا حَوَّلَهُ، نَقْمَةَ مِنْهُ نَسَى مَا**

^۱ ابراهیم (۸).^۲ مسلم (۴/۱۹۹۴).^۳ الاسراء (۶۷).

گان يَدْعُوا إِلَيْهِ مِنْ قَبْلٍ^۱ یاپی: له کاتی خوشگوزه رانیدا نه و هاوارو پاپانه وهی له یاد ده چیت وه خودای مهن ز کاتی تردا فرمومویت: «وَإِذَا سَأَلَ الْإِنْسَنُ الْحُكْمَ دَعَانَا لِجَنِّبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرُّهُ مَرَّ كَانَ لَمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرُّ مَسْئَةٍ»^۲ واته: وه کاتیک ناده می زیانیکی لی بکه ویت به پاکشان یان به دانیشتند یان به پیوه لیمان ده پاپنده نینجا کاتیک لامان برد زیانه که وی نه مانه شیت ده بروات (ده چیته سر حائل پیشواری) وهک هاوارو دوعای نه کرد بیت لیمان بق لابردنی زیانیک که دوچاری ببوه. وه ده فرمومویت: «وَجَعَلَ اللَّهُ أَنَّدَادَ لَيْصِلَّ عَنْ سَيِّلِهِ»^۳ واته: له کاتی خوشی و خوشگوزه رانیدا شهریک بق خودا پهیدا ده کات و له که لی ده پیه رستیت، «فَلَمَّا تَمَّعَ بِكُفْرِكَ قَلَّا إِنَّكَ مِنْ أَحَدِنِ أَنَّارٍ»^۴ واته: بلی به وهی که نا نهود خوو پیشه یه تی و پنگای وه ما ده گرتیه برو له سه ری ده بروات. ماوهیه کی تریش پابویتیت بهو لاساریه وه به پاستی تو له کسانه که ده چنه ناو ٹاکر. نمه هره شهیه کی تونده و جهختی له سه رکراوه. «فَلَمَّا تَمَّعَوْ فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى أَنَّارٍ»^۵ واته: (نهی موحه محمد(صلی الله علیه و آله و سلم)) بلی به وانه پابویین چونکه بیکومان چاره منوستان دوزخ ده بیت. وه ده فرمومویت: «تَمَّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضَطَرُهُمْ إِلَى عَذَابٍ غَلِظٍ»^۶ واته: که میک نازو نیعمه تیان پس ده دهین (له دونیادا) له پاشان ناچاریان ده کهین که بپونه ناو سزای سه ختنه.

﴿أَمَنْ هُوَ فَنِيتُ ءَانَاءَ أَلَيْلٍ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَرَبِّهَا رَحْمَةٌ رَّبِّهِ، قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ﴾^۷

مهدمی گوییاریل و مهدمنی لاسارو بی گوی وهک یهک نین

خوای گوره ده فرمومویت: «أَمَنْ هُوَ فَنِيتُ ءَانَاءَ أَلَيْلٍ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَرَبِّهَا رَبِّهِ، قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ»^۸ واته: ناخو نمه له گهان که سیکدا که شه و کاران بپو به خوا باوه ستاره و سوژده ده بات و برفه رمانه و له پیشی قیامه ده ترسیت و هیوای وايه بدر بزمی په روهر دگاری خوی بکه ویت، وه کو یه که؟ بلی ناخو زانو نه زان به رانبه بن؟ هدره نهوانه که به دل زیندون، ده توانن بیریکه نه وه. خوای مهن ده فرمومویت: نایا نه وانه کی نا نمه په وشتنانه به شه و سوژده بق خوا ده بمن و بپو ده کنه باره گاکه و لیتی ده پاپنده وه و له پیشی قیامه ت

^۱ یونس (۱۲).

^۲ ابراهیم (۳۰).

^۳ لقمان (۲۴).

دھترسن وہ کہ سانہ وان کے ہاولن بق خودا داده نین هر گیز وہ کیہ نین، وہ ک خودا فرمویتی: ﴿لَيْسُوا سَوَاءٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَاتَمَةٌ يَتَوَلَّنَ مَا يَأْتِي اللَّهُ أَنَّهُ أَتَىٰ وَهُمْ يَسْجُدُونَ﴾^۱ واتھ: هممو (نامہ دارہ کان) چونیک نین لھ تاو خاون نامہ کاندا دھستیکی پاستو پیکھن ایا تھ کانی خودا دھ خوین لھ (کاتھ کانی) شہوداول لھ (کاتھ کانی) کپنوش بر دینیاندا. لیرہ شدا دھ فرمویت: ﴿أَنَّهُوَ قَنِيتُ مَا نَأَتَهُ أَتَيْلَ سَاجِدًا وَقَائِمًا﴾ واتھ: گردنکھو لھ خواترسان کاتیک پو بھ خودا دھوہستن و سوڑھی بق دھبن. نیبنو مہ سعو (پہ زای خوای لی بیت) دھ لیت: (القاتت) واتھ: گوپرایتی فرمانی خوداو پیغامبھری خودان (ﷺ). نیبنو عہ باسو (پہ زای خوای لی بیت) حسنه و سودی و نیبنو زہید دھلین: ﴿مَا نَأَتَهُ أَتَيْلَ﴾ لھ کاتھ شہودا.^۲ خوای مہن دھ فرمویت: ﴿يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَرِجُوا رَحْمَةَ رَبِّيهِ﴾ واتھ: لو کاتھ خوا پھرستیکدا لھ خودا دھ ترسیت و بی ھیواش نیہ لہ بھزہ بھی خودا. کہ هر دوو حالہ تک پیویست و ھمیشہ دھ بیت ترسی خودا لہ دلنا بیت. بیویه خوای کورہ فرمویتی: ﴿يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَرِجُوا رَحْمَةَ رَبِّيهِ﴾ خٹ نکھر موسلمان لھ حالہ تی مردندنا بیت دھ بیت ھیوای بھزہ بھی زیاتر بیت. وہ ک نیمام عبدی کوپی حومہید لھ موسنہ دھ کیدا پیوایتی کردووہ لہ نئنہ سوو (پہ زای خوای لی بیت) دھ لیت: پیغامبھری خودان (ﷺ) چوو لای پیاویک لھ کاتھ مردندنا پیتی وت: (لہ چ حالہ تیکدای؟) وتنی: بھ ھیوای بھزہ بھی خودامو لیشی دھ ترسم. پیغامبھری خودان (ﷺ) فرموی: (نم دوو شتے کوتانبھوو لہ دلی ھیچ عبديکدا ؎ا لہم کاتھدا مھگین نئوھی ھیوای ھیہ پیتی خودا پیتی دھ دات و دلنياشی دھ کات لھوہی کے لیتی دھ ترسیت).^۳ تیرمیزی و نسانی پیوایتیان کردووہ لہ (فی الیوم واللیلۃ) دا نیبنو ماجھ ش پیوایتی کردووہ لھ فرموده کھی سہیاری (سیان) کوپی حاتھ مھوہ لہ جھ عفری کوپی سولہ یمانوو بھم شیوه یه. تیرمیزی دھ لیت فرموده یکی غریبہ (حدیث غریب). نیمامی نھ حمد دیش پیوایتی کردووہ لہ تھ میمی داریووہ (پہ زای خوای لی بیت) دھ لیت: پیغامبھری خودان (ﷺ) فرمویتی: (ھر کسیک ساد ٹایت بخوینت لھ شہویکدا عبیادہ تی شہویکی بق دھ نووسرتیت) ھر بھم شیوه یہ نسانی پیوایتی کردووہ (فی الیوم واللیلۃ) خوای مہن

^۱ ال عمران (۱۱۳).^۲ القرطبي (۱۵/۲۲۹).^۳ القرطبي (۱۵/۲۲۹).^۴ مسند عبد بن حميد (۴۰۴)، فرموده یکی باشه (جید).^۵ تحفة الأحوذى (۷/۵۷)، النسانى في الكبرى (۶/۲۶۲)، ابن ماجه (۲/۱۴۲۲)، فرموده یکی باشه.

دھ فرمومیت: ﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ئاخو نہوانهی خواناسن له گھل نہوانهی که ماوہل بُخودا داده نئین بُخنهوہی له پی خودا خالکی لابدهن وہ کیه کن؟ نہ خیر، ﴿لَهُمَا يَتَذَكَّرُ أَفُلُوْأَلَّا تَبْتَغِ﴾ واته: بلکو کے سیکھست بھو جیاوازیه دھ کات کے دلی زیندووھ خاوہن هڙشہ، والله اعلم.
 ﴿قُلْ يَعْبَادُ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنَّقُوا رَبِّكُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَأَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةٌ إِنَّمَا يُوْقَنُ أَصْدِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنْزَلْتَ أَنَّ أَعْبُدَ اللَّهَ مُعْلِصًا لَّهُ الَّذِينَ﴾^۱ وَأَمْرَتُ لِأَنَّ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ﴾^۲

الْمُسْلِمِينَ

فرماندان به خوپاراستن و کوچکدن له بھر رہماهندی خودا و خواپه رستی به دلی پاک

خوای مهنن دھ فرمومیت: ﴿قُلْ يَعْبَادُ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنَّقُوا رَبِّكُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَأَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةٌ إِنَّمَا يُوْقَنُ أَصْدِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ واته: بیڑھ: نہی عہ بده کانی من! نہی نہوانهی خاوہن بپوان! له پے روہ رکارتان بترسن، بُخ نہوانهی له ژیانی نہم دنیا یادا چاکه یان کرد، چاکه هم یہو زہمینی خودا بے ریلاوہ بینکومان نہو کے سانهی خرقاگن بھ تھواوی و بھی حیساب پاداشتی خویان وہ رده گرن. خوای گھوره فرمان دھ دات بھ بھندہ خاوہن باوہ په کانی کے بھردہ وام خہ ریکی به جیہتیانی فرمانه کانی خودا بنو لیتی بترسن دھ فرمومیت: ﴿قُلْ يَعْبَادُ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنَّقُوا رَبِّكُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً﴾ واته: بُخ نہو کے سانهی کے لہم دنیا چاکه یان کرد، بُخ دنیا و بُخ پنڈی دواییان ﴿وَأَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةٌ﴾ موجاہید دھ لیت زہمینی خودا ناوه لایہ کوچی تیا بکھن و غہرا بکھن و دوور بکھونوہ و نزیک نہ بنوہ له بتھ کان.^۱ خوای گھوره دھ فرمومیت: ﴿إِنَّمَا يُوْقَنُ أَصْدِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ نہوزاعی دھ لیت: کیشانه و پیتوانه یان بُخ ناکریت بلکو هے ریڈیان تیدھ کریت. سودی دھ لیت: ﴿إِنَّمَا يُوْقَنُ أَصْدِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ واته: لھناو بھہ شتدا.^۲ خوای مهنن دھ فرمومیت: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنْزَلْتَ أَنَّ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ﴾ واته: فرمانیشم پیدراوہ کے یہ کھمین موسلمان بم.

^۱ الطبری (۲۶۹/۲۱).

^۲ الطبری (۲۷۰/۲۱).

﴿فَلَمَّا كَانَ أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمَ عَظِيمٍ ﴾١٧﴾ قُلْ إِنَّ اللَّهَ أَعْبُدُ مُحْلِسَاتِهِ، وَإِنِّي فِي ﴿١٨﴾ فَاعْبُدُهُ وَأَمَا شَيْئُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَمْ يَكُنْ
لِّكُنْسِرَنَ الَّذِينَ حَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ لَا ذَلِكَ هُوَ الْخَسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١٩﴾ لَمْ يَمْنَ فَوْقَهُمْ ظَلَلٌ مِنَ
النَّارِ وَمِنْ تَعْيِيمٍ ظَلَلٌ ذَلِكَ يُعْنِي فُلُوزُ اللَّهِ بِهِ عِبَادَهُ يَعْبُادُهُ فَأَعْلَمُونَ ﴿٢٠﴾

توسان له جهزردهی خودا

خوای مدنز دهه رمویت: ﴿فَلَمَّا كَانَ أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمَ عَظِيمٍ﴾ وَاتَّه: بلی: نَهْ كَهْ رَهْ فَهْ رَهْ مَانِی
پَهْ رَهْ دَهْ کَهْ خَمْ دَهْ رِیْچَمْ، لَهْ جَهْ زَرْدَهْ بَهْ پَهْ زَرْتَکِیْ کَهْ رَهْ دَهْ تَرْسَمْ. خَوای کَهْ رَهْ دَهه رَهْ رَهْ مَوْیَتْ بَه
پَیْنَهْ مَبَهْ (رَهْ لَلَّهُ) تو بلی من له سزا پَهْ زَرْتَکِیْ کَهْ رَهْ دَهْ تَرْسَمْ نَهْ كَهْ رَهْ فَهْ رَهْ مَانِی خَودَا دَهْ رِیْچَمْ کَهْ پَهْ زَرْتَکِیْ
قِيَامَتَهْ نَهْ مَهْ شَهْرَتَهْ وَمَانِی وَاهِ بَقْ کَهْ سَانِی تَرْ زَيَانِتَرْ جَيَسِی تَرْ سَهْ وَچَاهَوْ بَوَانْ كَراَوَهْ، ﴿فُلُوزُ اللَّهِ أَعْبُدُ
مُحْلِسَاتِهِ، وَإِنِّي فِي ﴾٢١﴾ وَاتَّه: بلی: هَرْ خَودَا پَهْ رَهْ سَمْ وَبَهْ پَاکَرْتِیْ لَهْ سَهْ دِینَه کَهْ نَهْ دَهْ بَمْ. ﴿فَاعْبُدُهُ وَأَمَا شَيْئُمْ مِنْ
دُونِهِ فَلَمْ يَكُنْ لِّكُنْسِرَنَ الَّذِينَ حَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ لَا ذَلِكَ هُوَ الْخَسْرَانُ الْمُبِينُ﴾ وَاتَّه: نَهْ وَسَا
نَیَوْهَشْ (غَهِیرِی خَودَا) چِیَتَانْ پَهْ رَهْ سَمْ، بَهْ تَارِهْ زَوَوِی خَوتَانْ بَکَهْ. تو بلی: هَرْ نَهْ وَانِ زَيَانِتَانْ کَهْ لَه
پَهْ زَرْتَکِیْ قِيَامَتَهَا، خَرْشِیَانَ وَکَهْ سَوْ کَارِیْشِیَانَ دَهْ دَهْ پَیْنَنَ، دَیَارَه نَهْ مَهْ زَيَانِتَکِیْ نَاشْکَرَاهْ. ﴿فَاعْبُدُهُ وَأَمَا
شَيْئُمْ مِنْ دُونِهِ﴾ نَهْ مَهْ دَیَسانْ لَیَرَه دَهَا هَرْ پَهْ شَهِیْ وَخَزوْه دَهْ دَهْ رَگَرْتَنَه لَهْ بَتِپَهْ رَهْ سَمْ، ﴿فَلَمَّا كَانَ لِّكُنْسِرَنَ﴾
وَاتَّه: بَیْکَوْهَانْ هَرْ نَهْ وَ دَهْ رَهْ اَوَانَه بَهْ تَهْ وَاوِی زَهْ رَهْ رَهْ نَدَنْ، ﴿الَّذِينَ حَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ﴾
یانِی: جِیَادَه بَنَهْ وَهْ لَهْ یَهْ کَهْ رَگِیْزْ بَهْ یَهْ کَهْ نَاکَهْ نَهْ وَهْ با کَهْ سَوْ کَارِیْشِیَانْ بَرْقَنْ بَقْ بَهْ مَهْ شَتَّ، نَهْ وَانِ
دَهْ چَنْ بَقْ جَهْهَهْ نَهْ یَانْ هَمْ موْ دَهْ چَنْ بَقْ نَاهْ نَاکَرْ بَهْ لَامْ بَیْکَوْهَهْ کَنَابَنَهْ وَخَوشِی نَابِینَ، ﴿لَا ذَلِكَ
هُوَ الْخَسْرَانُ الْمُبِينُ﴾ وَاتَّه: نَهْ وَهِیْ زَيَانِی تَهْ وَاوِی پَهْ نَجَهْ پَهْنِی نَاشْکَرَاهْ. پَاشَانْ خَوای مَدَنْ باسِی ڈَیَانَ وَ
گَوْزَه رَانِیَانَ دَهْ کَاتَ لَهْ نَاهْ نَاکَرْ دَهْ کَاتَ لَهْ نَاهْ نَاکَرْ بَهْ لَامْ بَیْکَوْهَهْ کَنَابَنَهْ وَخَوشِی نَابِینَ،
الَّهُ بِهِ عِبَادَهُ، يَعْبُادُهُ وَأَعْلَمُونَ﴾ وَاتَّه: تَوَیِّ لَهْ سَهْ تَوَیِّ کَلَبَهِ نَاکَرْ (وَینَهِی چَهْتَرْ) لَهْ سَهْ نَهْ مَانْ رَاهْ سَتَّاوهَهْ،
لَهْ زَیَانِشِیَانْ هَرْ بَهْ تَهْ رَزَهْ. خَودَا بَهْ عَبَدَانِی خَرَّی دَهْ تَرْسِیتَتَهْ. نَهِیْ عَبَدَانِمْ! لَیَمْ بَتَرْسَنْ.
نَایِهِتِی: ﴿لَمْ يَمْ فَوْقَهُمْ ظَلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَعْيِيمٍ ظَلَلٌ﴾ وَهَكَهْ نَمْ نَایِهِتِی کَهْ فَهْ رَهْ رَهْ مَانِی تِیْ: ﴿لَمْ يَمْ
جَهَنَّمَ وَهَادَهُ وَمِنْ فَوْقَهُمْ غَوَاشِ﴾ وَکَذَلِکَ تَبَرِی الْظَّالِمِینَ^۱ وَاتَّه: نَهْ وَانِی لَهْ دَهْ زَهْ خَدا فَهْ رَهْ وَ رَاهْ رِیَانْ

(لہ ناگرہ) و لہ لای سروشیانہ وہ لیفہ و داپت شیریان (لہ ناگرہ) نا بہ و جزئہ تزلہ لہ ستہ مکاران دہستنین. وہ لہ نایہ تیکی تردا دھرم روویت: **﴿يَوْمَ يَقْسِطُونَ عَذَابٌ مِّنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتَ أَنْجِيلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُ تَعْمَلُونَ﴾**^۱ واتہ: لہ پڑھنکدا سزا دایاںدہ پڑھنیت لہ لای سے ریانہ وہ و لہ ڈیر پیمانہ وہ (خوا) دھرم روویت: **﴿ذَلِكَ يَعْوِفُ اللَّهُ يَعِدُ عِبَادَهُ﴾** واتہ: خوا کہ وہ بزیہ لیزہدا باسی نہم پوودا وہ دہ کات کے دھرم روویت: **﴿وَالَّذِينَ أَجْتَبَيْوْا الظَّلَمَوْتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ هُمُ الْمُكْفُرُ الْبَشَرِيُّ فَبَشَرَ عِبَادَهُ﴾**^۲ **﴿أَلَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَسْتَعِمُونَ**

﴿أَخْسَنَهُ﴾ **﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ هَذَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ أُولُو الْأَنْبِيَّ﴾**^۳

مزدہ بتو پیاوچا کان

خوای مہن دھرم روویت: **﴿وَالَّذِينَ أَجْتَبَيْوْا الظَّلَمَوْتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ هُمُ الْمُكْفُرُ الْبَشَرِيُّ فَبَشَرَ عِبَادَهُ﴾** واتہ: نہو کسانہ لہ پہ رستنی بتکان تھکيونہ تھوہ و بھرہ و خوا کہ انہو، خوشی لہوان. سا توش بے عبده کانی من مژدہ بدہ. عبده پورہ حمانی کوبی زہیدی کوبی نہ سلم دھلتیت: لہ باوکی وہ:

﴿وَالَّذِينَ أَجْتَبَيْوْا الظَّلَمَوْتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا﴾ دھلتیت: نہم نایہ تھا هاتھ خوار لہ سار زہیدی کوبی عہ مری کوبی نو فیل و نہو زہرو سہ لمانی فارسی (پہزادی خوایان لی بیت).^۱ بینکمان نہم نایہ تھے گشتگیرہ و بتو نہوانہ و بتو کسانی تریشہ کے واز لہ بتپھرستی دینن و پوو دکھنے خواہ هر خواہ خاوہن دھسلات دھپہ رستن، نہوانہ نہو کسانہن کے مژدہ بیان پیندراؤہ لہ دنیا و قیامہ تدا، پاشان خواہ دلوقان فارمروویتی: **﴿فَبَشَرَ عِبَادَهُ﴾**^۲ **﴿أَلَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَسْتَعِمُونَ أَخْسَنَهُ﴾** **﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ هَذَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ أُولُو الْأَنْبِيَّ﴾**

واتہ: نہو کسانہ کوئی لہ قسان پادھ دین و بے شوین چاکتریاندا دھچن، نہوان خودا پئی بھرہ و خزی نیشان داون، نہوانہ خاوہن ناوارہن. واتہ: نہوانہ کے کوئی دھگرن بتو قسکان و چاکترینیان وہ رده گکن و لیتی تیدہ گکن و کاری پی دھکن، نہم نایہ تھے وہک نہو نایہ تھے وایہ کے خواہ مہن فارمروویتی بے موسا کاتیک تھوراتی بتو هات: **﴿فَخُذُهَا بِقُوَّةٍ وَأَمْرُ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَخْسَنِهَا﴾** واتہ:

^۱ العنكبوت (۵۵).

^۲ الطبری (۲۷۴/۲۱).

^۳ الاعراف (۱۴۵).

کواته (موسا) به توندی بیانگرده ناگاداریان به و فرمان به کله که تا دست بکن و به قفار
بکن به جوانتر و چاکترینیان. **﴿وَلَئِكَ الَّذِينَ هَدَنَاهُمُ اللَّهُ﴾** واته: نهانهی که نه سیفه تانه یان تیدایه
خودا پیش نیشان داون له دنیاوله پیشی دوايدا. **﴿وَلَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ﴾** واته: خاوهنه نه ناوهنه
تowan و سروشته پاستن.

﴿فَإِنَّ حَقَّ عَلَيْهِ كُلُّمَاءُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ شُقِّدُ مَنْ فِي الْنَّارِ﴾ (١٦) **﴿لَكِنَّ الَّذِينَ أَفْوَأُوا رَبَّهُمْ عُرْفٌ مِّنْ فَوْقَهَا عُرْفٌ**
مَبْنَيَّةً تَحْرِي مِنْ تَحْمِلِهِ الْأَثْرَرُ وَعَدَ اللَّهُ لَا يَنْكُفُ اللَّهُ الْمِيعَادُ﴾ (١٧)

خوای گوره ده فرموموت: **﴿فَإِنَّ حَقَّ عَلَيْهِ كُلُّمَاءُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ شُقِّدُ مَنْ فِي الْنَّارِ﴾** واته: ناختر
که سیک نازاری بق بپیار درا، تو ده توانی (که سیک له ناو ناگردان بیت) پزگاری بکهی. یانی: نایا که سیک
که به ده خت بیت تو ده توانی پزگاری بکهی له و گومپایی و سرلیشیواویه؟ نه ختیر هر که سیک خودا
سری لی تینکدا هیچ که سیک ناتوانیت پیش نیشان بدات. پاشان خودای گوره باسی عده خواناس
به خته و هر کان ده کات که چنده به خته و هر ن وان له ناو کوشکه به زره کاندا له به هشتادو
ده فرموموت: **﴿لَكِنَّ الَّذِينَ أَفْوَأُوا رَبَّهُمْ عُرْفٌ مِّنْ فَوْقَهَا عُرْفٌ مَبْنَيَّةً تَحْرِي مِنْ تَحْمِلِهِ الْأَثْرَرُ وَعَدَ اللَّهُ لَا يَنْكُفُ**
الَّهُ الْمِيعَادُ﴾ واته: به لام نهانهی ترسی پهوره ردگاریان له دلایه وان له ناو چند هزده یه کدا، چین
له سه ر چین سازکارون، جوباریان به برده مدا ده یوات، نهمه به لینی خودایه، خودا هر به لینی بیدا لینی
په شیمان ناییته و. واته: له خواترسه کان وان له ناو ژوویی یه که له سه ر یه کدا زقد جوان و پازوه و قایمو
به رز دروست کراون. عه بدلای کوپی نیمامی نه محمد پیوایه تی کرد ووه له عالیه و (په زای خوای لی
بیت) ده لیت: پیغه مباری خودا (عليه السلام) فرمومویه تی: (له ناو به هشتادا ژوویی ژوویی هیه که له ده روه
ناوی ده بینیت و له ناووه ش ده روهی ده بینیت)، عه ره بیکی ده شته کی و تی: نه و ژوویانه بق کتیه
نهی پیغه مباری خودا (عليه السلام)؟ فرمومویه: (بیش نهانهی قسی چاکیان کرد ووه خواردیان داوه به
خلکی و به شه و نویزیان کرد ووه کاتی خلکی له خهودا بیون).^۱ تیرمیزیش پیوایه تی کرد ووه ده لیت
فرموده یه کی چالو غاریبه (حسن غریب).^۲ نیمامی نه حمه دیش پیوایه تی کرد ووه له سه هلی کوپی
سه عده ووه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغه مباری خودا (عليه السلام) فرمومویه تی: (نه هلی به هشت
یه کتري ده بینن له ناو به هشتادا له ناو ژوویدا وه ک چون نه ستیره کان ده بینن له که ناری یاسماندا)
ده لیت: باسم کرد بق نعمانی کوپی نه بو عهیاش، نه ویش ده لیت: بیستم له نه بو سه عیدی

^۱ احمد (۱/۱۵۵)، فرموده یه کی حسنی غاریبه.

^۲ تحفه الأحوذی (۷/۲۳۱)، فرموده یه کی حسنی غاریبه.

خودریوه (په زای خوای لی بیت) وقی: پیغامبری خودا^(علیه السلام) فرموده تی: (و هک چون نیوہ نهستیه ده بینن له که ناری پژوهه لات و پژوشاوادا).^۱ بوخاری و مسلم له هر دو سه حیجه که دا هیناویانه.^۲ نیمامی نه حمه ده لیت: فه زاره بقی باس کردین وقی و فوله بیعه هوالی داینی له هیلال کوبی عالیه وله عهتای کوبی یه ساره وه له نبو هوره بره وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا^(علیه السلام) فرمودی: (خله کی به هشت نه ملی شورده کان ده بینن و هک چون نیوہ نهستیه ترسکه دار ده بینن که له ناسووه نوا ده بیت و ده برات و هله دیت به پیش به رذی و نزم پله (یان) و تیان: نهی پیغامبری خوا نه وانه پیغامبرانه?^۳ فرمودی: (بـهـلـیـ سـوـیـنـدـ بـهـ کـسـهـیـ کـیـانـیـ منـیـ بـهـ دـهـ سـتـهـ نـهـ وـانـ وـ دـهـ سـتـهـ یـهـ کـیـشـ کـهـ بـرـوـایـانـ بـهـ خـواـ هـینـاوـهـ وـ پـیـغـامـبـرـانـیـشـیـانـ بـهـ رـاستـ زـانـیـوـهـ).^۴ تیرمیزیش پیوایه تی کرد ووه و ده لیت حسن و صحیحه^۵: خوای بالا ده سمت ده فرمودیت: (لَبَّيْرِيْ مِنْ تَحْمِيْلِ الْأَنْهَرِ) جوبار بـهـ نـاوـیدـاـ تـیـدـ پـهـ پـیـتـ وـ دـهـ بـرـاتـ چـونـ ثـارـهـ زـوـوـ بـکـنـ وـ بـقـ کـوـیـیـانـ بـوـیـتـ (وَعَدَ اللَّهُ) وـاتـهـ: نـهـوـهـ بـاـسـمـانـ کـرـدـ بـهـ لـیـتـیـ خـودـایـهـ کـهـ دـاوـیـهـ تـیـ بـهـ بـهـنـهـ خـاوـهـ بـاـوـهـهـ کـانـیـ،ـ (لَا يَخْلُفُ اللَّهُ أَلْيَعَادَ) خـودـاـ لـهـ بـهـ لـیـتـیـ خـرـیـ پـهـ شـیـمانـ نـابـیـتـهـ وـهـ.

﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَّكَهُ يَسْتَعِيْعُ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يَخْجُوْهُ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُمْ مُبَيِّنٌ فَتَرَهُ مُصْكِرًا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطْلَمًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولَى الْأَلْئَبِ ﴿٦﴾ أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِإِلَاسْلَمٍ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَدِيسَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ أَوْلَئِكَ فِي صَلَلٍ مُبِينٍ ﴿٧﴾﴾

نمونه‌ی گیانی دوپیا

خوای مهزن ده فرمودیت: ﴿أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَّكَهُ يَسْتَعِيْعُ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يَخْجُوْهُ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُمْ مُبَيِّنٌ يَهْبِطُ فَرَأَهُ مُصْكِرًا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطْلَمًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولَى الْأَلْئَبِ﴾ واته: نهدي نهتدی، خودا لهو بلنداییه وه ناو ده نیتیت و له زهیندا له سرچاوه کانه وه په وانه ده کات کشتوكالی همه په نگاهی پی ده پوینتیت و پاش ماوهیک زهرو وشك هله دیت و نهوسا ده بیکاته پوش و په ل؟ نهوانه خواه نواه زن، دیاره لمه پهند و هر ده گرن. خوای مهزن بقمان باس ده کات که

^۱ احمد (۴۰/۵)، فرموده بیکی سه حیجه.

^۲ فتح الباری (۱۱/۴۲۴)، مسلم (۴/۲۷۷).

^۳ احمد (۲/۳۳۹)، فرموده بیکی سه حیجه.

^۴ تحفه الأحوذی (۷/۲۷۲)، فرموده بیکی سه حیجه.

سه رچاوه‌ی (بنه‌پهتی) ناو له ناسمانه وده بیه و ده فرمومویه‌تی: «وَأَنْزَلَنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاهَ طَهُورًا»^۱ واته: وله ناسمانه وه باراندو مانه ناویکی پاکوه که ر. وختنیک له ناسمانه وه ناو ده هیندزیتنه خواره وه و ده ناوانه‌ی که له ناو زه مینداهی پاشان خواهی خاوره ن ده سه لات ده یکتیریت به ناو هه مهرو به شه کانی زه میندا هه رچونیک خری مهیلی لی بیت. له سه رچاوه کانه وه دهیندزیت به پیش پیویستی سه رچاوه‌ی وا هه بیه ندری لی ده رده چیت و هی واش هه بیه که همی لی ده پروات. بزیه خواهی بالاده است ده فرمومویت: «فَسَلَكَهُ بَنْتَيْعَ فِي الْأَرْضِ» سه عیدی کوبی جوبی بیرو عامیری شه عبی ده لین: هه مهرو ناویک له سه ر زه میندا سه رچاوه که ای له ناسمانه وده بیه.^۲ سه عیدی کوبی جوبی بیر ده لین: سه رچاوه‌ی ناو له به فره، واته: به فر کومه له ده کات له سه رکیوه کان و ده چیته ناو زه مینه وه سه رچاوه کانیش له دامین کیوه کانه وه دینه ده ره وه. ده فرمومویت: «ثُمَّ يَجْعَلُ بِهِ زَرْجَاهُ مُخْلِقًا أَنْوَنَّ»^۳ واته: پاشا به همی نه و باران بارین و نه و سه رچاوانه وه له زه میندا کشتوكالی هه مه په نگ ده پوینیت، هه ریه که و جزده تام و په نگو بقن و شیره بیه کی هه بیه و سوودی تاییته خوی هه بیه. «ثُمَّ يَهْبِطُ»^۴ واته: دوای نه و جوانی و قه شه نگیه پیر ده بیت و وشك و زهرد هه لاده که بیت و ده پوکیت و ده پریت. «ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُكْمَنَا»^۵ واته: ده بیتنه پوش و په لاش و ده ده بیت، «ثُمَّ فِي ذَلِكَ لَذَّكَرِي لِأُولَئِكَ الْأَتَيْبَ»^۶ واته: نا نه باسه پهندو نامزگاریه بق نه و که سانه‌ی که خاوره ن او و نه. چونکه نه میانه ش خوش و پازاوه بیه هه ره وه نه و کشتوكاله هه مه په نگه پاش ماوه بیک پیری دیت و له ش ولار تیک ده دات و نه و لاویه نامیتیت و ده بیتنه پیاویکی به سلاچووی کم هیزو تواناو پاش نه مانه ش هه مهرو مردنه. بهخته وه ره نه و که سه بیه دوای نه میانه حالی پاش و خودا لیتی پازیه. نزدیک خواهی گوردہ نمونه‌ی ژیانی دنیا به و بارانه دینیتیه وه که له ناسمانه وه ده بیمارتینیت خواره وه، که کشتوكاله و برویوم ده پوینیت و له پاشان زه ردو وشك ده بیت و ده پریت و ده ده بیت. وده خواهی دلزفان فرمومویت: «وَأَنْزَبْتُ لَهُ مَلَكَ الْحَمَّةِ الَّذِيَا كَلَأَ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَأَخْنَطَ بِهِ بَنَاتِ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا نَذْرُوَهُ الْيَتَمُّ وَكَانَ اللَّهُ عَلَيْهِ كُلُّ شَوْفٍ مُفْتَنِرًا»^۷ واته: (نهی موحده مهد صلی الله علیه و آله و سلم). بینه ره وه بق نه و (بیباوه) انه نمونه‌ی ژیانی دنیا که وده بارانیک واشه له ناسمانه وه ده بیمارتینین نهوسا جزده‌ها پوای زه وی (پی ده پویت) ده بقن به ناو به کدا

^۱ الفرقان (۴۸).^۲ الدر المنشد (۲۱۹/۷).^۳ الكهف (۴۵).

ثینجا ده بیته پوش و په لاش و با پرش و بلاؤی ده کاته وه خوا همیشه به توانا و ده سه لاتداره به سر هه مرو شتیکدا.

نهانه‌ی هه قن و نهانه‌ی گومران وهک یهک ذین

خوای مه‌زن ده فرمومیت: **﴿أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدَرَهُ، لِإِلَاسْتَيْرَ فَهُوَ عَلَى ثُورٍ مِنْ رَبِّهِ، فَوَيْلٌ لِلْقَنِيَّةِ فُلُوْبِهِمْ مِنْ ذَكْرِ اللَّهِ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾** واته: ناخز که سیک خودا دلی بق نیسلام گوشاد کردوه و دیاره بر تیشکی به زمین په روهردگاری خوی کوتووه، کهی ده بیت وهک نهانه بیت که دلره قن؟ هاوار بق نه که سانه دلره قن له یادی خوا، که نهانه به ناشکرا پیگهی خودایان گوم کردوه. واته: نهانه‌ی که خودا سینه فراوانی کردوهون و بر تیشکی به زمین خودا کوتوون وهک نه که سانه وان که دووبن له راستیه وه دلره قن؟ نه خیر. وهک خودای دلوقان ده فرمومیت: **﴿أَوْمَنْ كَانَ مَيْسَاتَا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ ثُورًا يَسْعَى بِهِ، فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلْهُ فِي الظُّلْمَتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا﴾** واته: نایا که سیک مردوو (بیباوه) بیت و نیمه زیندرومان کرده وه پووناکیه کمان بق فراهم هیتا (که قوریانه) به هری نهوه وه له ناو خه لکیدا ده گه پیت و ده پوات نایا وهک نه وه وايه که له ناو تاریکستانیکدا بیت که به میبع جوڑیک ده رچوونی نیه لیتی. بؤیه لیزه دا فرمومیت: **﴿فَوَيْلٌ لِلْقَنِيَّةِ فُلُوْبِهِمْ مِنْ ذَكْرِ اللَّهِ﴾** واته: هاوار بق نه دلره قانه‌ی که دلیان نهدم نایت و ترسی نایانگریت و بیناکه نه وه ناوه زیان نیه، **﴿أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾** واته: نهانه دیاره سریان لی شبواوه.

﴿هَلَّا أَنْزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثَ كِتَابًا مُّتَّقِنًا فَتَشَعَّرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلَيْنُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَّا ذَكْرُ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَأَنَّهُ مِنْ هَادِ﴾ وهسف قوریانی پیروز

خوای گه وره ده فرمومیت: **﴿هَلَّا أَنْزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثَ كِتَابًا مُّتَّقِنًا فَتَشَعَّرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلَيْنُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَّا ذَكْرُ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَأَنَّهُ مِنْ هَادِ﴾** واته: خوا چاکترين قسی ناردووهه خواری: کتیبیک که (قسکانی له چیپلیل الله فاما له من هاد) وهکو یهکن و هر دوپیاتیش ده کریته وه. نه و که سانه‌ی ترسی په روهردگاری خویان له دلایه، له بیستنی موچرکیان به له شدا دیت و پاشان دل و له شیان (به یادی خوا) نؤقره ده گریت، نهمه

پیغامبر فرموده، کتی پی خوش بیت، بهره و خوبی شاره زای دهکات، هر کسیش خوا گوهرای
بکات، کسی تر شاره زای ناکات. خوابی مهند و سفی کتبی که خوبی (قرآنی پیرزن) دهکات که
به وانی کرد و بتو پیغامبره بپرسید که (عَلَّمَنَا رَبُّنَا أَحْسَنَ الْحَدِيثَ كَيْنَابَا
مُشَدِّهَا مَثَانِيٰ) موجاهید دهليت: واته: ثم قورناته هم مهند و هک یهک و له یهک دهچیت و دووباره ش
دهبیت و دهليت: قاتله نایمات دهچیت و پیته کانیش هر له یهک دهچن و هک یهک.
زه ححک دهليت: دوپاتکردن و هی قسمه بق نهاده بنه دهکان له پهروه رگاریان تیگه ن. عیکیمه و
حسنه دهليت: خوابی گواره بپاره کانی خوبی دوپات دهکات و دهليت: حسن نهاده بشی بق زیاد کرد و
دهليت: له سوره تیکدا نایماتیک هاتووه له سوره تیکی تردا دیسان نایماتیکی تر هاتووه له یهک دهچن.
سه عیدی کوپی جوبه بیلد دهليت له نیینو عه باسوه (پهزادی خوابیان لی بیت) دهليت: (مَثَانِيٰ) ثم
قورناته قسم کانی له یهکتری دهچن و دوپاتیش بونه توه. هندی له زانایانیش هر وايان و توه. له
سوفیانی کوپی عویه بینه و پیوایت کراوه له مانای ثم نایماته دا: (مُشَدِّهَا مَثَانِيٰ) واته: دهق کانی
نم قورناته هندی جار ماناکانیان له یهک دهچن و هندی جاریش باسی شتیک دهکات دره که شی به
دوایدا باس دهکات. و هک باسی خاوون باوړه به دوایدا خوانه ناس باسی بهه شت به دوایدا باسی
درزه خ نه نهونه انه به نزدی له قورنادا هاتووه و دووباره بونه توه. و هک خوابی مهند دهه رمومیت:
هُلُّ الْأَبْرَارُ لَئِنْ يُؤْمِنُو (۱۷) وَلَمَّا نَفَجَّرَ لَئِنْ يَجِدُونَ (۱۸) واته: به راستی چاکان له ناو نازو نیعمت دان، بینگومان
بدکاران له نزد خدان. و دهه رمومیت: (كَلَّا إِنْ كِتَبَ الْفَعَلَارَ لَئِنْ يَسْجُنُونَ (۱۹) وَمَا أَذْرَكَ مَا يَسْجُنُونَ (۲۰) كَيْنَابَا
مرقوم (۲۱) قَلُّ يَوْمَ الْمَكَرِينَ (۲۲) الَّذِينَ يَكْذِبُونَ يَوْمَ الْلِّيْلَيْنَ (۲۳) وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدِلٍ أَيْمَمَ (۲۴) إِذَا ثُلُّ عَيْنَهُ
مَيْتَنَا فَإِنَّ أَسْطِيرَ الْأَوَّلِينَ (۲۵) كَلَّا بَلْ رَأَى عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ (۲۶) كَلَّا لِأَنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَ لَمْ يَحْمُلُونَ (۲۷) ثُمَّ
إِنَّهُمْ لَصَاحُو الْأَعْجَمِينَ (۲۸) ثُمَّ هَلَّ هَذَا الَّذِي كُنُّمْ بِهِ تَكَذِّبُونَ (۲۹) كَلَّا إِنْ كِتَبَ الْأَبْرَارَ لَئِنْ عَلِمُتُمْ (۳۰) واته: با
پهشیمان بینه و چونکه به راستی نامه توانباران له ناو ده فتريکی پهستی په شدایه، تز چوزانیت
نهو ده فتاره چې، ده فتريکی نوسراوه، هاوار لهو پیژه دا بق بینواه پان، نهوانی که بروا ناکه ن به

^۱ الطبری (۲۷۹/۲۱).^۲ الطبری (۲۷۹/۲۱).^۳ الطبری (۲۷۹/۲۱).^۴ الانقطار (۱۴-۱۲).^۵ المطففين (۸-۷).

پذیری پاداشت دانه و، کاس نه و پزدّه به درز نازنیت مگهور همو سنه مکاریتی گوناگبار، هر کاتیک که نایه ته کانی نیمه بتو خوینریته و ده لیت (نه مانه) نه فسانه پیشینان، نه خیر و نیه به لکو زه نگی نه و (خرابانه) که دهیانکرد په ردهی هیناوه به سه ر دلیاندا، نه خیر به پاستی نهوان له و پزدّه دا بین به شن له بینینی په روهر دگار له پاشان بینگومان نهوان ده چنه دزدّه خه و، نینجا پیشان ده و قریت نه مه نه و یه که برواتان پی نه ده کرد. و ده فرموده: ﴿هَذَا ذِكْرٌ وَلَيْلَةُ الْمَقْصِنَ لَهُسْنَ مَنَابٍ﴾

﴿جَئَتِ عَدْنٍ مُفْتَحَةً لَمْ أَلْبُبْ﴾^۱ مُتَكَبِّرُونَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا يَنْكِهُمْ كَثِيرٌ وَشَرَابٌ^۲ وَعَنْهُمْ

قصیرتُ الظَّرْفِ آنَرَابٌ^۳ هَذَا مَا تُوعَدُونَ لَيْوَمَ الْحِسَابِ^۴ إِنَّ هَذَا لَرْزَقُنَا مَالَهُ مِنْ فَنَادِ^۵ هَذَا وَإِنَّ

لِلطَّغْيَانِ لَشَرٌّ مَنَابٌ﴾^۶ وَاتَه: نَهْم (یاسی پیغمبرانه) باس و ناویانگی چاکیانه له دنیاداو بینگومان پاریزکاران سره نهنجامیکی چاکیانه هیه (که بریتیه له) به هشتانی جیتنی دانیشتنی نیجگاری که ده رگاکانی کراوه ته و بیان، له ویدا (له سه ر کودسی پازواه) پالیان داوه ته و تییدا داوای میوه هاتی نزرو جو رهها خواردنیه ده کهن، وه حریرانی هاوتمه نیان لایه (خیزانیان) که چاویان بپیوه ته میرده کانیان، نه مه نه و (نازو نیعمه تانه) یه که به لیختان پیدرابو و پذیری لیپرسینه و (ی قیامت)، به پاستی نه مه پنجه و پذیری نیمه هه رگیز ته او بیونی بق نیه، نه مه (پاداشتی پاریزکارانه) و بینگومان سره کشانیش خراپترین پاشه پذیریان هیه. وه چه نه نمونه ته تر لام ده قانه هه مورو دوپیات بیونه ته و اته له دوو مانادا به باسی شتیک و دزه که. به لام نه گهر ده قه که هه مورو یه ک مانای ده گه یاندو و هک یه ک بیون نه و پیشان ده لین له یه ک ده چن، (المتشابه) به لام نه مه لیه ک چوونه و هک نه و لیه ک چوونه نیه که لام نایه ته دا باس کراوه و خوای مه زن ده فرموده: ﴿إِنَّمَا يَكْتُبُ مُحْكَمٌ هُنَّ أُمُّ الْكَنَبِ وَأُمُّ مُتَشَبِّهَتِ﴾^۷ وَاتَه: هندیکی نایه تی پذشن نه و نایه تانه بنه په تی قورنیان و نهوانی تر (نایه تانیکن که مبهسته کانیان) پوشن نین. نه وه شتیکی تره و مانایه کی تری هیه. خوای گاوره ده فرموده: ﴿نَقْشَرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهِمْ ثُمَّ تَلَيْنُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ﴾ وَاتَه: نه مه سیفت و په وشتی پیاوچاکانه کاتیک گوییان له فرموده خوای خاوهن ده سه لات و زال و تاکادری هه مورو شتیک و زور لیبورده یه. کاتیک تیده گان له مژده و توله و به لین و هه په شه کانی خوای مه زن ته زوو (موچرکه) به له شیاندا دیلت له ترسی خودا، ﴿ثُمَّ تَلَيْنُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ﴾

^۱ ص (۴۹-۵۵).

^۲ آل عمران (۷).

وَاتَّهُ: پاشان به هیوای بهزمی و سقزی خودان و دلیان ناسوده و نُوقره ده گرت به یادی خودا.
خوانسان جیاوازیان همیه له گلن خواناس و به ده ختانا له چهند پوویه کوه.

یه کهم: خاوون باوه پان گری له قوریان و نایه ته کانی قوریان ده گرن به لام خوانه ناسان گوی له سردو ده نگی گورانی بیزان ده گرن.

دورو هم: خاوون باوه پان کاتیک قوریان به سه ریاندا ده خویندیته و به نه زنقدا ده کهون و سوژده بتو خودا ده بن به پیزه وه و ده ترسن و ده گرن به هیوای بهزمی خودان و به دله وه بیری لی ده کنه وه و

فیزی ده بن. وه ک خوای دلوفان فرمومیتی: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجَاءَتْهُمْ أَذْكُرُهُمْ وَلَا
تُلْبِطُ عَلَيْهِمْ مَا يَنْهَا، رَأَيْتُمْ إِيمَانًا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ①﴾ الَّذِينَ تُقْيمُونَ الْصَّلَاةَ وَمَمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ ②﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَمَّا لَهُمْ درجت عَنْ دَرْجَتِهِمْ وَمَغْفِرَةً وَرَزْقٌ كَيْرِيْدَه﴾ وَاتَّهُ:

بنگومان برواران تهنا که سانیکن که کاتیک باسی خوا کراو ناوی هینرا دلیان ده ترسیت و ترسی لی ده نیشیت کاتیکیش نایه ته کانی خوا بخویندیته و به سه ریاندا بروایان زیاد ده بیت و هر پشت به پهروه ردگاری خزیان ده بستن، نه وانه ن که به راستی نویزه کانیان به جی ده هینن و له پذق و پذنییه پیمان داون (له پیتاوی خودا) ده بیه خشن، هر نه وانه بروارانی پاستقیتن پلهی بهزیان بتو همیه لای پهروه ردگاریان و لیخوشبوونی (ناوانه کانیان) و پذنی په سهندو چاکیان بتو همیه. وه ده فرمومیت:

﴿وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا يَأْتِيَنَتْ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوْا عَلَيْهَا صُمَّاً وَعُمَيْنَا﴾ وَاتَّه: که سانیکن کاتیک ناموزگاری بکرت به نایه ته کانی پهروه ردگاریان ناکهون به سه ریاندا به که بی و کویی. وَاتَّه: له کاتی گوینگرتن بتو نایه ته کانی قوریان دلی بتو ده کنه وه و به هیچ شتیکی تره و خزیان سه رقال ناکهون و بیر له مانای ده کنه وه و هری ده گرن و سپاسی خوا ده کنه و سوژده شوکری بتو ده بن و دلیان لایه ته و فرمانه کانی به جی دینن و هوشیان لای هیچ شتیکی ترنیه.

سیهم: زدبه نه ده بو گاردنکه چیه وه گری بتو قوریان ده گرن وه ک هاو له کانی پیغامبر (علیه السلام) کاتیک گوینان له قوریان خویندنی پیغامبر (علیه السلام) ده گرت موچرکه دههات به له شیاندا و دلیان پاده چله کاو پاشان ثارام ده بیوه وه به یادی خودا. زیاده په ویان نه ده کرد به لکو به لس سرخزی و نه ده بتو ترس و له رزده و لیی ده پارانه وه و داوای لیخوشبوونیان لی ده کرد، که س پیبان ناگات له باره یه وه بزیه خوای مهزن و هسفیان ده کات و پیزداری کریونن له دنیا و قیامه تدا. عبدالرزاقد هلیت: موغه ممه ر بتوی

^۱ الانفال (۴-۲).

^۲ الفرقان (۷۳).

کتیپاینه و تی: قهتاده نه نایه تهی خویند: «فَقَسْعِرُ مَنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلَيْنُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ»^{۱۰} و تی: نهمه و هسفی دوسته کانی خودایه خواهی دلوشان و هسفیان دهکات که به یادی خودا له شیان کرده بیت و موجپکهی پیا دیت و ناو به چاویاندا دیته خوارو دلیان به زیکری خودا نارام دهیته و توقره دهگریت، خواهی گهوره و هسفی نه کردیون که له هوشی خویان دهچن و ناوه زله دهست دهدن. به لکو نه و جوره هلسوکه و ته له پهشته بیدعه چیه کانه و له شهیتانه و هیه. و ده فرمومیت: «ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ هُدَىٰ بِهِ، مَنْ يَشَاءُ هُوَ كَسَانِيهِ كَه خودا پی نیشان داون هر که سیک به و شیره بیه نه بیت گومرا بوروه و پی نون کردیوه، «وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَأَنَا لَهُ مِنْ هَادِ»^{۱۱} و اته: هر که سیش خودا گومرای بکات که سی تر ناتوانیت شاره زای بکات.

«أَفَمَنْ يَنْقِي بِوَجْهِهِ، سُوَءَ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنُّتُمْ تَنْكِبُونَ»^{۱۲} کذبَ الَّذِينَ
بن قبیلهم فأنہمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ^{۱۳} «فَإِذَا قَوْمٌ أَلْغَزُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعْنَابُ الْآخِرَةِ
أَكْبَرُهُنَّ كَافُوا يَعْلَمُونَ»^{۱۴}

پاشه روزی بیباوران

خواهی مه زن ده فرمومیت: «أَفَمَنْ يَنْقِي بِوَجْهِهِ، سُوَءَ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا کُنُّتُمْ تَنْكِبُونَ»^{۱۵} و اته: دهی نایا که سیک به ده موجاوهی خزی بپاریزیت له سزای سه ختی پیشی دوایی (وه که سیکه له به هشت دابیت)؟ به ناهه قانیش ده و تریت: ده بچیشن سزای کرده و هکانی خوتان! و اته: که سیک له پیشی قیامه تدا به ده موجاوهی خزی بپاریزیت له سزا ده بیت حالی چون بیت؟ سوکایه تیان پی ده کریت و لیتیان ده دریت و بهوان و هاویته بیان ده و تریت له ناهه قی کاران: «ذُوقُوا مَا کُنُّتُمْ تَنْكِبُونَ»^{۱۶} ده بچیشن سزای کرده و هکانی خوتان. ناخو نه مانه و هک نه و که سانه و ان که له پیشی قیامه تدا دین هیچ ترسیکیان نییه؟ و هک خواهی که وره ده فرمومیت: «أَفَمَنْ يَتَسْبِي مُرْكَبًا عَنْ وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَّنْ يَتَشَوَّشُ سَوْيًا عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ»^{۱۷} و اته: نه و که سهی بپوات و به ده مدا بکه و نیت باشت پی ده رده کات؟ بیان یه کیک قنج و قیت بپوات به سه ریگایه کی راست و پهواندا. و ده فرمومیت: «يَوْمَ يُسْعَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى

وُجُوهُمْ ذُوقُوا مَنَسَّقَهُ^۱ وَاتَّه: ثُمَّوَ بِذَذَهِ لَهْ نَاكِرِيْ دَقَّهُ خَدَا لَهْ سَرِّ پُوْخَسَارِيَانِ پَادِه کِشَتِرِنِ (پیتیان دَلَّین) بَچَّهْ نَازَارِی دَقَّهُ خَدَا وَهْ دَهْ فَهْ رَمَوْیَتِ: **﴿أَفَنْ يَلْتَمِسُ فِي الظَّارِ خَيْرًا مَّا نَيْلَفَ إِمَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾**^۲ وَاتَّه: دَهْ دَهْ کَسِیْک دَهْ حَرَبِتَه نَوْ نَاكِرِه وَهْ چَاكِتَه يَانَ ثُمَّوَ کَسَهِ لَهْ بَذَهِ قِيَامَهْ تَدا بَیْ تَرسِ دَیَتِ.

خَوَای خَاوَهْن دَهْ سَلَاتِ دَهْ فَهْ رَمَوْیَتِ: **﴿كَذَّابُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَنَّهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ﴾**^۳ وَاتَّه: پیشینه کَانَی ثُمَّ مَانِیش بِرَوَایَانِ بَهْ خَوَدا نَهْ مَهِنَّا، لَهْ شَوَّتِنِیکَوْه نَازَارِیانِ بَزْ دَابَارِی کَهْ هَرِ هَسْتِیشیانِ پَیْ نَهْ کَرَد. وَاتَّه: کَله کَانَی پیش نَهَمانِ کَهْ بِرَوَایَانِ بَهْ پِیغَمَبَرِه کَانِیانِ نَهْ کَرَد خَوَای مَهِنَّ

بَهْ هَقَیْ تَوانَه کَانِیانِه وَ قَبَیْ تَیَخَسْتَنِ کَسِیْکَیانِ نَهْ بَوْ لَهْ سَزَای خَوَدا بَیَانِ پَارِیَتِتِ، **﴿فَإِذَا قَدِمَ اللَّهُ الْحُرْزَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَنُوكَثُرُ كَاثُورُ يَعْلَمُونَ﴾**^۴ وَاتَّه: خَوَدا دَهْ دَرَدِی سُوكَایه تَیْ لَهْ دَنِیادَا پَیْ چَهَشْتِ گَهْرِ بِزَانِن، دِیارَه نَازَارِی ثُمَّوَ دَنِیا مَهْ زَنْتَه. وَاتَّه: کَارِیکِی وَهَهَای بَهْ سَرِهِتَنَانِ وَ جَهَزَه بَهِی کَیْ وَای دَانِ لَهْ دَنِیادَا مُوسَلَمَانِی پَیْ دَلَخْشِ کَرَد. دَهْ دَهْ باَهْ کَهْ سَانَهِی کَهْ دَزَاَهِتِی بَهْ پِیغَمَبَرِ دَهْ کَنِ کَهْ دَوَایِنِ پِیغَمَبَرِ (کَلَّه) وَ باَوَهْ پَرَیَانِ پَیْ نَیَه. ثُمَّوَ سَزَایهِی کَهْ خَوَدا بَقَیْ نَامَادَه کَرِدونِ نَدَدِ کَوَرَه تَرَه لَهْ دَهْ کَهْ دَنِیادَا توُوشیانِ هَاتَوَه. بَزَیِه خَوَای کَهْ وَرَه دَهْ فَهْ رَمَوْیَتِ: **﴿وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَنُوكَثُرُ كَاثُورُ يَعْلَمُونَ﴾**.

﴿وَلَقَدْ ضَرَبَنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَنَذَّرُونَ^۵ **﴿فَمَنْ أَعْرَيَنَا غَيْرَ ذِي عَوْجٍ لَعَلَّهُمْ يَنْقُضُونَ**^۶ **﴿صَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءٌ مُنْشَكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَّمًا لَرِجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا لِلْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْمَلُونَ**^۷ **﴿إِنَّكَ مَيْتٌ وَلَوْلَمْ مَيَّتُونَ**^۸ **﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَدَدٌ رَبِّكُمْ تَحْصِصُونَ**^۹ **﴾**^{۱۰}

نمَوْنَهِی هَاوَهِلِ دَانَانِ بَوْ خَوَدا

خَوَای مَهِنَّ دَهْ فَهْ رَمَوْیَتِ: **﴿وَلَقَدْ ضَرَبَنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَنَذَّرُونَ﴾**^{۱۱} وَاتَّه: واَئِیه لَهْ قَوْرَنَانِه دَبَّ ثُمَّ خَلَکَه هَمْ مُوْجَرَه نَمَوْنَهِی کَمانِ مَهِنَّاَهِه وَه، شَایِه پَهَنَدِی لَیْ وَهِرِگَنِ. وَاتَّه: بِیْکَوَمَانِ نَیِّمَه نَمَوْنَهِی نَزَدِمَانِ هِیَنَانِه تَوَهِ لَهْ قَوْرَنَانِدا **﴿لَعَلَّهُمْ يَنَذَّرُونَ﴾** بَزَنَه وَهِی پَهَنَدِی لَیِّوَهِرِ بَگَنِ چَونَکِ نَمَوْنَهِی هِیَنَانِه وَه باَشَتِ دَهْ چِیَتِه دَلَّه وَه هَتَا پَهَنَدِی لَیْ وَهِرِگَنِ. وَهِکِ

^۱ القمر (۴۸).^۲ فصلت (۴۰).

دەفرمۇیىت: ﴿ ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِنْ أَقْسِكُمْ ﴾^١ واتە: نمۇونە يەکى لە خوتان بۆ ھېتىاۋەرە ھەتا بىزانن.
وە دەفرمۇیىت: ﴿ وَقَالَ الْأَمْرَى لَضَرِبَتِهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْلَمُهَا إِلَّا الْعَزِيلُونَ ﴾^٢ واتە: ئەو ۋېنە
نمۇونانە بۆ خەلکى دېتىنەرە تەنە زانىيان لەوانە تىيەگەن. لىرەدا خواى مەزن دەفرمۇیىت: ﴿ فَرَأَى أَنَّا
عَرَبِيًّا عَيْرَ ذِي عَوْجٍ لَعَاهُمْ يَتَّقُونَ ﴾^٣ واتە: قورئانىكە بە عەرەبى و ھېچ خوارو خىچى تىدا نى، بەلكو لە^٤
خوا بىرسىن. واتە: ئەو قورئانە بە زمانى عەرەبى و پۇون و ئاشكرايە ھېچ خوارو خىچى و ناتاواپىكى تىدا
نى بەلكو پە لە بەلكە دىارو بەمىز. بۆيە خواى دلۋathan بە شىۋىيە پەوانەرى كىردوو، ﴿ لَعَاهُمْ
يَتَّقُونَ ﴾ واتە: ھەتا بىرسىن لە ھەپەشانەى كە تىايەتى و ھەولىش بەدەن بۆ ئەو شتانەش كە خودا
بەلىتى دارە پېتىان بىدات، پاشان فەرمۇيىتى: ﴿ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَكِّسُونَ وَرَجُلًا
سَلَمًا رَجُلًا هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا لَحْمُ الدَّيْرِ بَلْ أَكْرَمُ لَا يَعْلَمُونَ ﴾^٥ واتە: خودا دوو نمۇونە دېتىتەرە: يەكىك
بەندەرى چەند كەسىكى دىز بە يەكتەرە ئەوى تىريان بەندەرى تاكە كەستىكە، ئاخۇ ئەم دووانە وەك يەكىن؟
سوپاس بۆ خوايى، بەلام نۇرۇيەيان نەزانىن. واتە: خودا نمۇونە پىباويىك دېتىتەرە كە بەندەرى چەند
كەسىكە لە سەرى ناكىكىن و ھەرىيەكە بۆ خۆى بانگى دەكەت ﴿ وَرَجُلًا سَلَمًا ﴾^٦ واتە: پىباويىكى تىريش
بەندەرى يەك كەسە، ھېچ كەسى تى خاوهنى نىيە ئەو نەبىت، ﴿ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا ﴾^٧ واتە: ئەم دووانە
وەك يەك نىن. ھەر بە شىۋىيە ئەو كەسەى كە موشىرىكە و چەند شتىك دەپەرسىتىت لەگەن خوارادا
ئەوهېش خاوهنى باوهپەرە تەنەما ھەر خودا دەپەرسىتىت ئەم دووانە ھەرگىز وەك يەك نىن. ئىينىن
عەباس (پەزاي خواى لى بىت) و موجاھيدو كەسانى تىريش و تۈرىيانە: ئەم ئايەتە ھېتىراوەتەرە بە نمۇونە
بۆ ئەوانەرى تەنەما خودا دەپەرسىتىن و ئەوانەرى كە شەرىيکى بۆ دادەنتىن.^٨ لەبەر ئەوهەرى كە ئەم نمۇونە نىز
دىارو ئاشكرايە و پۇونە. خودايى دلۋathan فەرمۇيىتى: ﴿ لَحْمُ الدَّيْرِ ﴾^٩ واتە: كەوانە سوپاس و ستايىش ھەر
بۆ خودايى، كە بەلكە بۆ ھېتىاۋەتەرە بىانۇرى ئەھىشتۇرۇن، ﴿ بَلْ أَكْرَمُ لَا يَعْلَمُونَ ﴾^{١٠} واتە: بەلام
نۇرۇيەيان نازانىن بۆيە شەرىيکى بۆ دادەنتىن.

^١ الرؤم (٢٨).^٢ العنكبوت (٤٣).^٣ الطبرى (٢٨٥/٢١).

مردندی پیغمبری خودا (علیه السلام) و هدایتی قوریش و کیشیان له به رد مردم خواودا

خوای گواره ده فرمودیت: «إِنَّكَ مَيْتٌ وَلِنَّمْ مَيْتُونَ» واته: توشن ده مری و نه وانیش ده من. نه
نایته یه گنکه له و نایه تانه که نه بوبکر (په زای خوای لی بیت) کردیه به لکه له سر مردنی
پیغمبر (علیه السلام) له کاتی مردندیدا. خلکی قهنه اه تیان کرد که مردووه له گلن نه نایه ته دا که خوای

بالاده است ده فرمودیت: «وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ فَدَعَتْ مِنْ قَبْلِهِ أَرْثُرُلْ أَفَيْنَ مَاتَ أَوْ قُتِلَ أَنْقَبَتْمُ عَلَىَّ

أَعْقَبِنَّمُ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىَّ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَصْرَرْ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَعْزِزِيَ اللَّهُ أَلْشَكِيرِينَ»^۱ واته:

مرحه مهد (علیه السلام) ته نها پیغمبریکه (نه مر نیه) بیکومان له پیش نه و پیغمبریه رانی تر پابوردون جا نایا

نه گار و هفاتی کرد یان کوئندا ده گپتنجه بق دواوهی خوتان (پاشگاه زده بنده) هر که س

ه لکه پتنجه بق دواوهی خوی (بپرسنی) نه و هرگیز (نه و کسه) هیچ زیناتیک ناگه یه نیت به خواو

به زویی خودا پاداشتی سوپاسگوزان ده داتوه. یانی: بیکومانه هامو ده من نه دنیا یه به جنی

ده هیلان و بهم زووانه هامو کوده بنده له پذیه دواییداو دینه به رد هستی خوداو کیشه ده کن له

نیوان خوتاندا له سر ناسینی خودا به تنهای هاوه لب دانانی وک چن له دنیادا کیشه تان بسو

خوای مه نه فرمانپه ولی خوی ده کات له نیوان تانداو پاستیشان نیشان ده دات و هقی هاموو کسیک

ده دات و تزله ش له موشیرک و تاوانبار ده سینیت و موسلمانه خاوهن باوه کان نه وانه که تنهایا

خودایان په رستووه پذگار ده کات و جه زده بهی بی دین و سپله و لاسارو موشیرکه کان ده دات نه وانه که

بپرایان به خودا پیغمبری کانی نه دکرد. نه نایه ته هرچه نده باسی خاوهن باوه پو بپرسنستان

ده کات له کیشه ده کن له نیوان یه کتریدا له پذیه قیامه تدا. له گلن نه وه شدا نه نایه ته کشتگیره نه و

خلکه ش دگرگیته و که له زیانی دنیادا دژایه تی یه کتری ده کن. نه و کیشه و دژایه تی یان له پذیه

قیامه تدا جاریکی تر دووباره ده بیت و که له نیبنو زویه پرمه و

په زای خوای لی بیت ده لیت: کاتیک «نَمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةَ عِنْدَ رَبِّكُمْ مَخْصُوصُكُمْ»^۲ ماته خواره و.

نیبنو زویه پر و تی: نه یه پیغمبری خودا (علیه السلام) ناخز نه کیشه یه مان دووباره ده بیت و که له فرمودی:

(به لی)، نیبنو زویه پر و تی: سویند به خوا پووداوه که نزد ناپر حه ته. نیمامی نه محمد پرایه تی کردیوه

له زویه پری کوپی عه وامده (په زای خوای لی بیت) ده لیت: کاتیک نه نایه ته هاته خواره و بق

پیغمبری خودا (علیه السلام): «إِنَّكَ مَيْتٌ وَلِنَّمْ مَيْتُونَ»^۲ نمّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةَ عِنْدَ رَبِّكُمْ مَخْصُوصُكُمْ»

^۱ آل عمران (۱۴۴).

^۲ الدر المتنور (۵).

زوبهیر و تی: نهی پیغامبری خودا^(ص) تاخذ نه و گوناوه تایبہ تیانهی که له نیوانی خومنادا پوویداره له دنیادا بومان دوویاره ده کریته وه؟ پیغامبر^(ص) فرمومی: (به لئی) بینگومان دوویاره ده کریته وه له سه رتان بق نهودهی هممو خاوون همقیک، همقی خوی پی بدریته وه). نیبنو زوبهیر (په زای خوای لئی بیت) و تی: سا به خوا پوواداوه که زور ناره حه و ترسناکه.^۱ تیرمیزیش پیوایته کرد و ده لیت چاک و پاسته (حسن صحیح). ^۲ عالی کوبی نه بو تله ده لیت: له نیبنو عه باسه وه (په زای خوای لئی بیت) ده لیت: (ثمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةَ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْصَصُونَ) واته: پاستکو کیشه یه تی له گهان دروند و ناهه قی پیکراو له گهان ناهه قیکه رو پیتیشانده له گهان گومباو بیده سه لات له گهان خوبی زلزان. نیبنو منده پیوایته کرد وو له کتیبی (روح) دا له نیبنو عه باسه وه (په زای خوای لئی بیت) که ده لیت: خه لکی له پقدی قیامنداندا کیشه یانه. هتا گیان له گهان جهسته خویناندا کیشه یانه گیان ده لیت به لاشه تز نهوده کرد، لاشه ش ده لیت به گیان تز فرمانت داو پازاندته وه خوای مهزن فریشتیه که ده تیریت بق نهوده کیشه که یان بپریته وه له نیواناندا پیتیان ده لیت: نمونه هی نیوه وهک نمونه هی پیاویکی چارساغو یه کیکی کویره چونه ته باعیک پیاوه چارساغه که ده لیت به کویره که من لیزه دا میوه هی تز ده بینم به لام ده ستم پیتی ناگات. پیاوه کویره که پیتی وت: هلم بکره ده ستم پیتی بگات، هه لئی گرت و ده ستم پیتی گهیشت تاخذ کامیان ده ستدیتی کرن. ده لیت هاردو کیان. فریشتکه پیتیان ده لیت: نیوه خوتان بپیارتان (حومکمان) به سر خوتاندا داوه. واته: لاشه وهک باریه ر (چواری) وایه گیان سواری بورو. نیبنو نه بی حاتم پیوایته کرد وو له سه عیدی کوبی جوبهیره وه نه ویش له نیبنو عومه ره وه (په زای خوابیان لئی بیت) ده لیت: نه م نایته هاته خوار به لام نازانین له سه رج شتیک هاته خوار وه: (ثمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةَ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْصَصُونَ) ده لیت: وتمان: له گهان کی کیشه بکهین؟ له نیوان نیمه و نه ملی کتیبدا کیشه یه کمان نیه که واته له گهان کی کیشه بکهین؟ هتا که وتنه سه رده می فیتنه. نیبنو عومه ر (په زای خوابیان لئی بیت) و تی: نه م نهوده یه که خوای مهزن به لئین پیتیان کیشه یه لسه ره کهین. نه سائیش پیوایته کرد وو.^۳

﴿فَنَّ أَظَلَّمَ مَنْ كَذَّبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَّبَ بِالْصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَنْوَى لِلْكَافِرِينَ ﴾^۴
وَالَّذِي جَاءَ بِالْصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُنْقُوتُ ﴾^۵ لَمُّمَا يَشَاءُ وَرَبُّ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ جَزَاءُهُ

^۱ احمد (۱/۱۶۴)، فرموده یه کی سه حیجه.

^۲ تحقیق الاحوزی (۹/۲۸۹)، فرموده یه کی سه حیجه.

^۳ النسائي في الكبرى (۱۱۴۴۷).

الْمُحْسِنِينَ ﴿٢﴾ لَيْكَفِرُ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَا الَّذِي عَمِلُوا وَبَخِزْنَهُمْ أَجْرُهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا

يَعْمَلُونَ ﴿٣﴾

پاداشتی خه لکی دروزن و بوختانچی و پیاوی راستگو با نیمان

خوای مهندن ده فرموده است: «فَمَنْ أَظْلَمُ مَنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوَيًّا لِلْكَافِرِينَ»^۱ واته: سا کی لهه نامه قته درق بق خوا هلبیه ستیت و نهه راسته که بقی هاتووه نهیسه لمینیت؟ ثاخن بق خوانه ناسان له دلزه خدا جینگه نیه؟ خوای که وره پویی قسه ده کاته مو شریکه کان و نوانه که دریان به دهمه وه هلبیه ستووه و هاوه لیان بق داناوه و توپویانه فریشته کان کیثی خودان و فرزنده یان بق پهوا بینیووه، خودا پاک و بیتعه بیوه و دوروه له و قسانه ی نهه خوانه ناسانه ده لیلین. کاچی له گله نهوده بشدا پروایان نه هیناوه بدو راسته که بقیان هاتووه له سه زمانی نه و پیغمه برانه (سلامی خوایان لی بیت)، بقیه خوای مهندن فرموده است: «فَمَنْ أَظْلَمُ مَنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ»^۲ واته: هیچ که سیک له و کاسه نامه قته نیه که درق بق خودا هلبیه ستیت و راستیش نه سه لمینیت. دوچار تاوانه، جاریک درق بق خودا هلبیه ستی و جاریکی تر بپوا به پیغمه بر (علیه السلام) ناکات. قسهی ناپهوا بکات و دنی پاستیش بوه ستیت، بقیه خوای که وره هره شهی لی کردوبون و فرموده است: «إِنَّمَا فِي جَهَنَّمَ مَثْوَيًّا لِلْكَافِرِينَ»^۳ واته: نایا جینگه له جهه نه مدا بق خوانه ناسان نیه؟ واته جینگه زوره بزیان. پاشان فرموده است: «وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُنْفَوَّنُونَ»^۴ واته: نه و کاسه (برنامه) راسته که هیناوه راستی سه لماند، نه وانه له خواترسن. موجاهید و قه تاده و په بیعی کوپی نه نس و نیبنو زهید ده لیلین: نه وهی راستی هیناوه پیغمه بره (علیه السلام).^۵ عبدوبیه حمانی کوپی زهیدی کوپی نه سلم ده لیلت: «وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ»^۶ پیغمه بری خودایه (علیه السلام)، «وَصَدَقَ بِهِ»^۷ موسلمانه. «أُولَئِكَ هُمُ الْمُنْفَوَّنُونَ»^۸ نیبنو عه باس ده لیلت: له شیرک خوتان بیارین.^۹ «لَهُمْ مَا يَسْأَلُونَ إِنَّ رَبَّهُمْ ذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ»^{۱۰} واته: هرجی خویان ناره زنو بکهن، په زوره دگاریان ده بیانداتی، پاداشتی هه مو کارچا کان هر وا

^۱ الطبری (۲۸۹/۲۱)، القرطبي (۱۵/۲۵۶).

^۲ الطبری (۲۹۰/۲۱).

^۳ الطبری (۲۹۲/۲۱).

دربیت، **﴿لَئِمُّ مَا يَشَاءُ وَنَعْلَمُ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾** واته: هرچی له به هشتاد ناره نزو بکنه پیشان دهدربیت.
﴿ذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ﴾ نهاده یه پاداشتی چاکه خوازان. وه خوبای هیزا ده فرموده است: **﴿هُنَّ كَفَرَ**
اللهُ عَنْهُمْ أَسْوَى الَّذِي عَمِلُوا وَهُنَّ بِهِمْ أَجْرٌ بِأَخْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ واته: هستاد خودا
 بیانه خشیت له خرابترین کاریک که کردیویانه و باشتار لوهی کاری چاکیان پیک هیناوه پاداشتی
 خویان بداتی. وه خوای گهوره له نایه‌تیکی تردا فرموده است: **﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ تَنَعَّمُ عَنْهُمْ أَحْسَنُ مَا**
عَمِلُوا وَنَنْجَاوْزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَعْنَبِ الْجَنَّةِ وَعَدَ الْعَصَدِيَّ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ﴾^۱ واته: نهاده که سانیکن که
 نیمه کرده‌وه چاکه کانیان لی وردگرین و چاپیوشی دهکین له خراپه کانیان له پیزی به هشتیه کاندان
 نهاده نه و به لینه پاسته یه که به لینتان پیدارابیو له دنیادا.

﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافِي عَبْدَهُ وَمَغْفِرَوْنَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ حَادِرٍ ۲۶
وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضْلِلٍ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي أَنْتَقامِرِ ۲۷ **وَلَئِنْ سَأَلْتُهُمْ مَنْ مَنَّ حَلَقَ أَسْمَارِ**
وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنِي اللَّهُ قُلْ أَفَرَيْشَدَ مَا تَذَعَّنُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِي اللَّهُ بِصَرِيْهِ هَلْ هُنَّ كَشِفَنَتْ ضَرَوْرَهُ أَوْ
أَرَادَنِي بِرَحْمَهِ هَلْ هُنْ مُنْسِكَتْ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسِيْنِ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ۲۸ **قُلْ يَنْقُومُ**
أَعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِي عَمِيلُ مَسْوَقٍ تَعْلَمُونَ ۲۹ **مَنْ يَأْتِيَهُ عَذَابٌ يَخْزِيهِ وَيَحْلُّ عَلَيْهِ**
عَذَابٌ مُّقِيمٌ ۳۰

خوا به سه بُو عه بله کانی خوی

خوای منز فرموده است: **﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافِي عَبْدَهُ وَمَغْفِرَوْنَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يُضْلِلِ**
اللهُ فَمَا لَهُ مِنْ حَادِرٍ﴾ تو به وانهی جگه له خوان ده ترسیتن، همگه هر خوا به س نیه که ناگای له
 عهبدی خوی بیت؟ هر که سیک خودا پیگه لی بگیریت، که س ناتوانیت پیشه‌ی بیت. هندی
 خویندویانه توه به (عیاده) واته: خودا به سه بُو نهاده بیه رستویانه و هانایان هر بُو نه و بردوه و
 پشت نه استوره بُون پیشی. **﴿وَمَغْفِرَوْنَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ﴾** واته: بتپه رسته کان پیغه‌مبه ریان
 ده ترساندو هره شهیان لی ده کرد به وی که بتنه کانیان (نهاده) کله غهیری خودا ده یانه رستن و
 لیتیان ده پارانه و به نهانی و سه ریشیو اوی) تزله‌ی لی ده سیتن. بُویه خوای گهوره فرموده است:

﴿وَمَنْ يُضْلِلُ اللَّهُ مَا لَهُ ۖ وَمَنْ تَهْدِي إِلَهُ فَاللهُ مَنْ يَعْزِيزُ ذَى أَتَيْفَارِ﴾^۱ واته: هر کسی کیش خودا شاره رای کرد بیت، کس ناتوانیت له پینکه خودا لای بدمات، بچی نازان خودا خاوون ده سه لات و توله سینت؟ واته: جی په نایه هر کسی کیش خودی به خودا بسپتیرت و پو بکاته قابی خودا ستمی لی ناکریت. چونکه خاوونی ده سه لاتیکه کس نیه تی و توله نزد به زه بره بز نه و کسانه که باوه پی پی ناکن و شه ریکی بز داده نین و لاساری ده کن به رانبر پیچه مباره کهی (گلک).

دان پیانه نانی بتپه رسته کان که ته نیا خودا بیونه و مری و مدی هیناوه، چونکه بتنه کانی نهوان تو نانی شت و ایان نیه.

خوای گورد ده فرمومیت: ﴿وَلَيَنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لِيَقُولُوا إِنَّ اللَّهَ فَلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَذَعَّنُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِي اللَّهُ بِصَرِّيْهِ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِهِ، فَلْ حَسِبَنِي اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ﴾ واته: نه گهر تو له وانه بپرسی: کن نه م ناسمانانه و زمهینی و مدی هینا؟ بینکومان هر ده لین خودا. بلی: نیوه نه و شتانه (غه بیری خودا) ده په رستن چلن ده بینن؟ نه گهر خودا بیه ویت توشی به لایه کم بکات، ناخن نه وان به لا له سدر من لاده بن؟ یان نه گهر خودا بره بزمی خیم بخات، نه وان پیش لوه بزمیه ده گرن؟ من هر خودام به سه و خوشپیران، خویان هر به نه و ده سپتین. واته: موشريکه کان دان ده نین به ودها که هر خودا و ده بینه ری گشت شتیکه له گهل ناهوهد شدا له گهل خودادا شتی تریش ده په رستن که ناتوان سودیان پی بگیه نیان زیانی شیان لی بدنه بزیه خوای مهمن فرمومیه تی: ﴿وَلَيَنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لِيَقُولُوا إِنَّ اللَّهَ فَلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَذَعَّنُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِي اللَّهُ بِصَرِّيْهِ هَلْ هُنَّ كَيْشَنَتُ صَرِّهِ أوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةِ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِهِ﴾ واته: هیچ کاریکیان له دهست نایه ت. نیبنو نه بی حاتم پیوایتی کردووه له نیبنو عباسوه (په زای خویان لی بین) به مه رفووعی: (ناگات له خودا بیت^۱ خودا تو ده پارزیت^۲ خودات له یاد بیت خودایش همیشه له گه لتدایه ناگای لیتنه و یارمه تیت ده دات له هر شوئنیکا بیت، خودات له بیز نه چیت له کاتی خوشگوزه رانیدا خودایش توی له یاده له کاتی ناپه حه تیدا. کاتیک داوات کرد هر له خودا داوا بکه. وه کاتیکیش داوابی پشتگیریت کرد هر له خودا داوابی پشتگیری بکه. وه باش بزانه که نه گهر همو خه لکی کوبینه وه بز نه وهی توشی

^۱ واته: فه رزه کان به جی بینه و قده غه کانی مشکتنه و له خوا بترسه و دوورکه و له وشانه که خوا پیش ناخوش (وه رگن).

^۲ ناگای له خوت و مال و مندالت له دنیاو قیامه تدا (وه رگن).

زیارت بکن که خودا له سه‌ری نه نووسیبی تووشی زیانیت ناگهن. وه نه گهره مو خله کنی کریبینه وه
بپنه وهی سودی شتیکت پی بگه یه نن که خودا له سه‌ری نه نووسیبی سودت پی ناگه یه نن. په پراوه کان
وشک بیونه ته وه پتنووسه کانیش هه لکیراون کار بکه و شوکرانه بیزیری خودا به به دلپاکی وه بزانه که
خپراگری له سه‌ر شتیک که پیت گرانه زور خیزداره. بینگومان سه رکه و تن له گهان خوکریدایه و له کاتی
ناخوشی و دل گرانیدا ده رو ده کریته وه بینگومان له پاش ته کانه فرهانیه). **(فَلَمَّا حَسِنَ اللَّهُ مَا
خَدَامْ بَهْسَهْ وَ خَرَمْ بَهْ ثَهْ وَ سَيَارَدَوَهْ وَ خَوْسِيَّرَانِيَشْ خَزَيَانْ هَهْ بَهْ ثَهْ دَهْ سَيَّبَنْ. وَهْ مُودْ**
بِيَقْهَمَبَرْ (سَهْلَامِيْ خَوَاهْ لَيْ بَيْتْ) كَاتِيكْ بَهْ هَوْزَهْ كَهْ وَتْ: هَلَانْ تَهُولْ إِلَّا آعَزَنَكْ بَعْضُ مَا لَهَتَنَا يَسْوُعْ
فَالْإِيمَانُ أَشْهَدُ اللَّهَ وَأَشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَشَرَّكُونَ ۝ مِنْ دُونِي، فَكِيدُونِي جَيْعَمًا ثُمَّ لَا تُنْظَرُونَ ۝ إِنِّي
**تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ رَبِّيْ وَرَبِّيْكُمْ تَمَّا مِنْ دَائِيَةٍ إِلَّا هُوَ مَاءِيَهْ بِنَا صَيَّبَنَهَا إِنَّ رَبِّيْ عَلَى صِرَاطِ مُسْتَقِيمِ ۝ وَاتَّهْ: تَهْنَهَا (نَهْ وَهْ
بَهْ تَهْ) دَهْ لَيْنَهْ هَهَندَهْ لَهْ پَهْرِستَارَهْ کَانِمانْ تووشی شیتیبیان کردُووی وَتَهْ بَهْ پَاسْتَی منْ خوا دَهْ کَهْ بَهْ
شایهَتْ وَتَیوْهَشْ شایهَتْ بَنْ کَهْ بَهْ پَاسْتَی منْ بَهْرِیمْ وَدووِیمْ لَهَوْهی کَهْ تَیوْهَه دَهِیکَهْ بَنْ بَهْ هاوِیهَشْ بَذَّ
خوا (جَگَهْ لَهْ خودا) جا هه مووتان پیلانم لَی بَکِیْنَهْ لَهْ پَاشَانْ مَوْلَهْ تِیشْ مَهْدَهْ (وَلَيْمَ مَهْدَهْ)، بَهْ
پَاسْتَی منْ پَشْتمْ بَهْ خودا بَهْستَوَهْ کَهْ پَهْرِوهَدَگَارِی منْ وَپَهْرِوهَدَگَارِی تَیوْهَیشَهْ هِیَعْ کَیَانَهْ بَهْرِیکَهْ نَیَهْ
مَهْگَهْ خودا دَهْسَهْ لَاتَدارَهْ بَهْسَرِیدَهْ، بَهْ پَاسْتَی پَهْرِوهَدَگَارِمْ لَهَسَرْ پِنْگَایَهْ کَهْ پَاسْتَهْ. خَوَاهْ گَهْرَهْ
ده فَهْ رَمُوویتْ: **(فَلَمَّا يَقُولُ أَعْمَلُوا عَلَى مَكَانِتِكُمْ إِنِّي عَلَمْلُ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۝ وَاتَّهْ: بَلَى:**
کَله کَهْ کَهْ تَیوْهَه کَارِی خَوتَانْ بَکَنْ کَهْ نَهْ مَهْ هَهْرِهَشَهْ وَتَرْسَانَدَهْ، **(هَلَانْ عَلَمْلُ)** وَاتَّهْ: مَنِيشْ له سَهْر
له سَهْر پَیَّنَی خَوتَانْ کَارِی خَوتَانْ بَکَنْ کَهْ نَهْ مَهْ هَهْرِهَشَهْ وَتَرْسَانَدَهْ، **(هَلَانْ عَلَمْلُ)** وَاتَّهْ: مَنِيشْ له سَهْر
پِنْگَاهْ بَهْرِنَامَهْ خَرَمْ کَارِی خَرَمْ دَهْ کَهْ، **(هَفَسَوْفَ تَعْلَمُونَ)** وَاتَّهْ: بَهْ زَوْانَهْ ٹَاکَامْ وَبَهْرِهَمِی
کَارِه کَاتَتَانْ وَهَرَدَهْ گَرَنْ، **(هَمَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحْلِ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ)** وَاتَّهْ: کَتِیْه تووشی
سَزَای نَابِرِویهَهْ دَیَتْ وَجَهْزَهْ بَهَیْ لَهْ بَنْ نَهْ هَاتَوَوَهْ بَهْسَرِدادِیَتْ. **(هَمَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ)** وَاتَّهْ:
کَهْ تووشی نَازَارِی ٹَابِرِویهَهْ دَیَتْ لَهْ دَنِیادَهْ، **(هَوَيْحَلْ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ)** وَاتَّهْ: وَهْ کَتِیْه نَهْ وَکَهْ سَهْی
تووشی سَزَای هَتَاهَهْ تَابِیَهْ دَیَتْ وَهَرَگِیز بَذَگَارِی نَایَتَهْ لَهْ بَقْنَی قِیامَهَتَدا خَوَاهْ گَهْرَهْ بَهْنَیارِیزَتْ بَهْ
بَهْزَهْ بَهَیْ، خَوَیْ لَهْ وَجَهْزَهْ بَهَیْ لَهْ وَرَبَّهَهْ دَهَهْ بَهَیْ پَهْنَا دَهْ گَرَنْ بَهْ خَوَدا لَیَّنَیْ.**

احمد (١/٣٠٧)، فهوده کم سه حیله.

•(०८-०५) ३४४

﴿إِنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنْ أَهْتَدَ فَلَنْفَسِهِ وَمَنْ صَلَّى فَإِنَّمَا يَضُلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ﴾^۱ ﴿اللَّهُ يَعْلَمُ الْأَنفُسَ جِئَنَ مَوْتَهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قُضِيَ عَلَيْهَا الْمَوْتُ وَيُرِسِلُ الْأُخْرَى إِلَى أَجْلٍ مُّسَمٍّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِّقَوْمٍ يَنْفَكِرُونَ﴾^۲

خوای مهند دهه رمومیت: ﴿إِنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنْ أَهْتَدَ فَلَنْفَسِهِ وَمَنْ صَلَّى فَإِنَّمَا يَضُلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ﴾ واته: نیمهین که نهم کتبه مان به پاستی بود تو بهوانه کردوه، که مردم له سونگاهی نهودا شاره زا بن. هر که سیک شاره زاییت، قازانچی هر به خوی ده گات و هر که سیکیش له پی لا بذات، دزی خوی جولاوه توه و تو بربکاری نهوان نیت. خوای مهند بروی گوفتار ده گاته پتفه مبهره که موحه ممهدو (عليه السلام) دهه رمومیت: ﴿إِنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ﴾ واته: نهم قورنایه ﴿النَّاسِ بِالْحَقِّ﴾ واته: بز همو خه لکی له مردم و جنڑکه ناکاداریان ده گات و ده بیانترستینیت پیسی، ﴿فَمَنْ أَهْتَدَ فَلَنْفَسِهِ﴾ واته: هر که سیک شاره زا بیت قازانچه که بز خوی ده گه پرته وه، ﴿وَمَنْ صَلَّى فَإِنَّمَا يَضُلُّ عَلَيْهَا﴾ واته: هر که سیش پیسی ون بکات ناکامه که هر بز خوی ده گه پرته وه، ﴿وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ﴾ واته: تو بربکاری نهوانه نیت که پریان نیشان بدھی. و له نایه تیکی تردا دهه رمومیت: ﴿إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾ واته: بیکومان تو تنهنا ترسیته ری و خوا بز همو شتیک سره برشتیکارو چاودتیه. وه دهه رمومیت: ﴿فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَعَلَيْنَا الْعِصَابُ﴾ واته: بیکومان تو راگه یاندنت له سره و لیپرسینه وش له سهر نیتمیه.

هر خودایه خولقاوه کان ده مرینیت و زیندووشیان ده گاته وه

پاشان خوای گوره باسی خوی ده گات که هر نه وه گشت کاره کانی به دهسته لهم بیونه وره دا هه مهو شتیک به مهیلی نهود نهوانه که بپاری مرگیان دراوه فریشتکان ده چن گیانیان ده کیشکن که مردن که گوره که و نهوانه ش له کاتی خهونان مردن بچکله که ده گان وه ک خوای گوره فرمومویه تی:

﴿وَهُوَ أَنَّدِي يَتَوَفَّكُمْ بِإِلَيْلٍ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمْ بِالنَّهِ يَمْبَغِي عَنْكُمْ فِيهِ لِيُقْضَى أَجْلُ مُسَمٍّ ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يَنْتَكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾^۳ وَهُوَ الْفَاعِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرِسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَقِيقَةً إِذَا جَاءَهُمْ

^۱ هود (۱۲).

^۲ الرعد (۴۰).

أَعْذَمُ الْمَوْتُ تَوْقِتُهُ رُسْلَنَا وَهُمْ لَا يُفْطِرُونَ^{۱۰} وَاتَّهُ: وَهُرْ نَهُو خُودَيِه کَه دَهْ تَانْخَه وَيَنْتَه
(دَهْ تَانْخَه وَيَنْتَه) لَه شَهْ وَدَاو دَهْ شَرْزَانْتَه (لَه بَزْدَه) چَ كَارِيَكَتَان نَهْ نَجَام دَاهُ پَاشَان لَه بَزْدَه لَه خَهُو
بَيْدَارْتَان دَهْ كَاتَه وَه بَقْ نَهُوهِي تَهَاو بَيْتَ مَاوَهِي دِيَارِيَكَراو (ى هَمُور كَاسِتِيك) نَهْ وَسَا هَرْ بَقْ لَاهِي نَهُوهِي
کَه بَرَانْه وَهْ تَانْ پَاشَان هَهْ وَالْتَانْ پَسْ دَهْ دَاتْ بَه هَرْ كَرْدَه وَهِيَه کَه كَرْدَوْتَانَه، نَهْ وَ(خُودَه) زَالْه وَ
دَهْ سَهْ لَادَارَه بَهْ سَهْ رَهْ بَهْ دَهْ كَانِيدَه او فَرْشَتَانِيَكَتَان بَقْ دَهْ نَيَرِتَه (کَه چَاوِدِيَه بَارِيزَه رُو نَوْسَه رَه)
كَرْدَه وَهْ كَانِتَانَه) تَا كَاتِي مَرْدَنِي يَهْ كَيِكتَان دَيَتْ نَيَرِدَه او هَكَانِتَانَه كَيَانِي دَهْ كَيِكتَشَن کَه هَيَعْ سَسْتَه وَ
کَه مَتَرَخْه مِيَه کَناَکَه (لَه كَارِه کَانِيَانَه). باسِي هَرْ دَوَهْ مَرْدَنِه کَهِي كَرْدَوَه، لَيَرَه دَاه باسِي مَرْدَنِه
بَجُوْكَه کَه پَاشَان گَهْرَه کَه دَهْ كَاتْ، بَه لَام لَه نَاهِيَه تَدا گَهْرَه کَهِي باس كَرْدَوَه لَه پَاشَان باسِي مَرْدَنِه
بَجُوْكَه کَهِي كَرْدَوَه. بَقْ يَهِ خَواي مَهْنَن لَيَرَه دَاه فَهْ رَمُوْيَه تَهِي: «اللَّهُ يَتَوَفَّ الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتَهَا وَإِنَّمَا

ثُمَّ تَبَعَّدُ مِنْهُمَا فَيَمْسِكُ الَّتِي فَضَى عَلَيْهَا الْمَوْتُ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَى إِلَى أَجْلٍ مُّسْمَىٰ إِنَّ فِي ذَلِكَ

لایدست لقؤم یتَّفَكُرُونَ) واته: نهوانه‌ی که دینه مردن، نهوانه‌ش که له خه پراچون و نهمردیون، نهوه خودایه که گیانیان را داده گردید، جا نهوه گیانانه (وا مرگی بپیار دراون) هر را داده گردید نهوه دیکه‌ش تا وهختیکی دیاریکراو دیلتیته وه. لمدها نیشانه هنن بز نهوانه‌ی داده مینهن. نام نایه‌ته نهوه ده گاهیه‌نیت و به لگه‌یه له سهر نهوهی که گیانه‌کان همو کزده‌بنه وه له لای بالانیشینان (الملا الأعلى) وهک له فه رموده‌یه کی مرفوعدا له و باره‌یه وه هاتوره که ثیبتو مهنده‌ی و کسانی تربیش پیاوایه‌تیان کردیوه له هردوو سه حیجه‌که بخاری و موسليمدما له نهبو هوره‌یره وه (په زای خواه لی بیت) ده لایت: پیغه‌مبه‌ری خودا (للہ) فه رموده‌یه تی: (کاتیک هر کسیکتان چووه ناو جینکی خه وتنی، با چمکی نهوه شته‌ی له بریدایه بیته کینتیت چونکه نازانیت له دوای خری چی چووه‌ته ناویه وه. پاشان بلی: په روه‌ردگار! به ناوی تزووه لام داده‌نیتم و پال ده‌که‌وم وه هر به ناوی توشه‌وه به رنی ده‌که‌مه‌وه. نه‌گه ر گیانت پاگرت په حمم پی بکه و نه‌گه ر به ره لاشت کرده وه (جاریکی تر) نهوه بیماریزه به وهی که عهده چاکه کانتی پی ده پاریزیت). (فیمسیلُكْ أَلْتَيْ قَضَى عَلَيْهَا الْمَوْتَ) واته:

الانعام (٦١-٦٠).

^٢ فتح الباري (١٣٠/١١)، مسلم (٤/٢٠٨٤).

٢ الطبع

مردووه کان پاده گرت و گیانی زیندووه کانیش برهه لا ده کات و لیتی تیک ناچیت، هنآن فی ذلک لایتی
لقومی ینفکر وون ^{۲۷}) واته: تا لمدها به لگهی تقدیمه بق نهوانهی که بیر ده کنه وه.

٤٥) أَمْ أَخْدُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءً قُلْ أُولَئِنَّ كَيْأَوْ لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْفُلُونَ ٤٦) قُلْ لِلَّهِ الْأَسْمَاءُ
جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِنَّهُ تَعْهُدُتْ ٤٧) وَإِذَا ذَكَرَ اللَّهَ وَحْدَهُ أَشْمَأَرَتْ قُلُوبُ
الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذَكَرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبِّهُونَ ٤٨)

هموو نکایه ک هر بُ خودایه، دگرانی و بیتاقه ت بوونی بتپه رستان بهناوهینانی خودای تاکو تهنا

خواه ماهن ده فرموده: ﴿أَوْ أَخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شَفَعَةً قُلْ أَولَئِكَ لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا
يَمْهُلُونَ﴾ واته: ناخن غایی خودا تکا کارگه لیکیان بـ خودا پـ بیدا کردیوه؟ بلـ گـ چـ مـ بـ
شـتـیـکـیـانـ بـ دـهـسـتـهـوـهـ نـیـهـ وـ تـیـشـ نـاـگـنـ. خـواـهـ گـورـهـ باـسـیـ خـراـپـیـکـهـ کـانـ دـهـکـاتـ کـ جـ گـ لـهـ
خـواـهـ تـکـاـکـارـیـ تـرـیـانـ بـ خـزـیـانـ دـاـنـاـوـهـ کـهـ بـرـیـتـیـهـ لـهـ بـتـوـ چـنـدـهـ مـاـ شـتـیـ تـرـکـهـ بـهـ نـاـرـهـ زـوـوـیـ خـزـیـانـ بـهـ بـنـیـ
مـیـجـ بـلـکـیـهـکـ. خـودـایـشـ دـهـفـرـمـوـیـتـ نـهـ وـ کـارـهـیـانـ پـاسـتـ نـیـهـ چـونـکـهـ نـهـ وـانـهـ تـوـانـایـ هـیـچـیـانـ نـیـهـ وـ بـنـیـ
نـاـوـهـنـ وـ نـهـ دـهـبـیـسـتـ وـ نـهـ دـهـبـیـنـ بـهـ لـکـوـ کـوـمـهـلـیـکـ دـارـوـ بـهـ رـدـنـ وـ بـنـیـ گـیـانـ نـزـدـ حـالـیـانـ لـهـ زـینـدـهـ وـهـرانـ
خـراـپـتـهـ. پـاشـانـ دـهـ فـرمـوـیـتـ: ﴿قُلْ لِلَّهِ الْأَكْفَعُهُ جَمِيعًا لَهُ مَلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِيـهـ

ده فرموده است: «وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ أَشْمَأَرَتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبِّئُونَ»^۱ واته: هر کاتیک ناوی خودای تاقانه به یاد بگیری، نه که سانه‌ی باوه پیان به و دنیا نیه، دلیان بهو ناوه دهشیویت و تیک ده چیت، نه گهر باسی غمیری خودایان لا ده لین ده لخوش ده بن! واته: کاتیک بوترینت (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) به تنها، «أَشْمَأَرَتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ»^۲ مجاهید ده لیت: «أَشْمَأَرَتْ»^۳ واته: دلیان کرڈ ده بیت.^۴ وه ک خواه مازن فرموده است: «إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ»^۵ واته: به راستی هر کاتیک به وانه بوترایه هیچ په رستاویک نیه بیتجکه له خوا، خویان به گهوره ده زانی (و ملکه چی نهده بیون). خویان به نزل ده زان و شویتنی ناکون و گویرایه‌ی ناکن. چونکه دلیان هق و چاکه و هرناکریت هر که سیش چاکی و هرنگرت. شویتنی خراپه. ده که ویت بؤیه خواه مازن فرموده است: «وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ»^۶ واته: نه گهر باسی غمیری خودایان بق بکریت له و شتان وه بت و نه و هاره لانه که بق خودایان داناوه، «إِذَا هُمْ يَسْتَبِّئُونَ»^۷ واته: نزد دلخوش ده بن و پیمان خوش.

«قُلْ اللَّهُمَّ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلَيْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهِدَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَعْنِلُفُونَ^۸ وَتَوَلَّ إِلَيْنَا طَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمَنْهُمْ لَا يَنْدُو بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ بَعْدَ آلِقِيَّةِ وَبَدَأَهُمْ مِنْ أَنَّ اللَّهَ مَا لَمْ يَكُنُوا يَعْتَسِبُونَ^۹ وَيَدَاهُمْ سَيْئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهِزُونَ^{۱۰}»

شیوازی پارانه‌وه (دوعاکردن)

خواه مازن ده فرموده است: «قُلْ اللَّهُمَّ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلَيْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهِدَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَعْنِلُفُونَ»^{۱۱} واته: تو بلی نهی خواه مازن، نهی داهیته‌ی ناسمانه کان و زهین! زانا به نادیارو دیاران! تو به کاری عبدانی خوت پاده‌گای و نهی کیشه‌ی که له ناویاندا بور کرتابی ده که‌ی. خواه گهوره دواه نهوهی باسی نهی که سانه‌ی کرد که هاره ل بق خودا داده‌نین و باسی خراپیان ده کات که چهند ثاره زنومه‌ندی په رستنی غمیری خودان و پاده‌کن له یه کتابه‌رسنی. ده فرموده است: «قُلْ اللَّهُمَّ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلَيْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهِدَةِ»^{۱۲} واته: تو نهی

^۱ الطبری (۲۰۱/۲۱).

^۲ الصافات (۳۵).

موحده مهدد^(علیه السلام)) تنهای هاوار لخوا بکه کاشت ریکی نیه و نو خودایه که داهینه‌ری ناسمانه کان و زه‌مینه، که له پیشدا نه بون، «عَلَيْمَ الْقِيَمَةِ وَالشَّهْدَةِ» واته: ناگای له پنهانی و ناشکرایه، «أَنَّ تَعْكُمْ بَيْنَ عَبَادَكَ فِي مَا كَافُوا فِيهِ يَخْلُفُوكَ» واته: تو به کاری عه‌بدانی خوت پاده‌گئی له دنیاو له پذی قیامه‌تیشدا کاتیک زیندو ده‌کرته‌وه و له گپره کانیان دینه ده‌ره‌وه و کوده کرته‌وه نه و کیشانه‌ی له نیوانیاندا برو کوتاییت پی هینتاو هار کسے و هه قی ختیت دایه به ته‌واری. موسیلم پیوایه‌تی کردیوه له نه بوسه‌له‌مهی کوبی عه‌بدپیره‌همانه‌وه ده‌لیت: پرسیارم کرد له عائیشه (رهزای خوای لی بیت) به چی شتیک پیغام‌به‌ری خودا^(علیه السلام) ده‌ستی به نویز ده‌کرد کاتیک هه‌لده‌سا بز شهونویز؟ عائیشه (رهزای خوای لی بیت) فرمومی: کاتیک پیغام‌به‌ری خودا^(علیه السلام) هه‌لده‌سا بز شهونویز. نویزی بهم پارانه‌وهی ده‌ست پی‌ده‌کرد: (نهی خودایه! په‌روه‌ردگاری جویه‌ره‌نیل و میکائیل و ثیسرافیل!) داهینه‌ری ناسمانه کان و زه‌مینه و زانا به نادیارو دیار! تو به کاری عه‌بدانی خوت پاده‌گئی و نه و کیشی‌ی له نیوانیاندا ههیه کوتای ده‌که‌ی. شاره زام بکه له‌وه‌قدا که خه‌لکی تبیدا ناکرکن به نیزني خوت. بیکومان تو بز هر که سیک مهیلت لی بیت پاسته‌پی نیشان ده‌ده‌ی)^۱.

له روئی قیامه‌تدا (فیدیه) قه‌بول ناکریت

خوای مهن ده‌فرمومیت: «وَتَوَّلَ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَيِّعاً وَمُثْلَهُ، مَعَهُ لَا فَدْرَأُ لَهُ، إِنْ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَبَدَأَهُمْ مِنْ أَنَّ اللَّهَ مَا أَتَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ» واته: نه و که‌سانه‌ی پیشیان ناهه‌قی بروه، نه‌گهر هرچی له سه‌ر زه‌مینه‌دا ههیه و هینده‌ی تریش هی نه‌وان بیت، ده‌یکنه فیدیه‌ی خریان، بزنه‌وهی له جه‌زده‌بهی خراپی پذی قیامه‌ت پزگاریان بکات، نه‌وسا شتیکی و هه‌ایان (له خواوه) دیت‌به‌رجاوه، که هه‌رگیز بی‌ریشیان بزی نه‌چووه. «وَتَوَّلَ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا هُنَّ وَاته: نه‌گهر نه‌وانه‌ی که هاوه‌لیان بز خودا داناوه، «هَمَا فِي الْأَرْضِ جَيِّعاً وَمُثْلَهُ، مَعَهُ» واته: هرچی له سه‌ر زه‌مینه‌ی ههیه نه‌وهنده‌ی تریشان هه‌بیت، «لَا فَدْرَأُ لَهُ، إِنْ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ» واته: نه‌یکنه فیدیه‌ی نه‌وهی که پزگاریان بیت له جه‌زده‌به و ناپره‌حته‌ی پذی قیامه‌ت که خودا بزی داناون، لیشیان قه‌بول ناکریت با پی‌ی نه سه‌ر زه‌مینه‌ش بیت له زیپ، و دک خوای گوره له نایه‌ته‌ی تردا ده‌فرمومیت: «وَبَدَأَهُمْ مِنْ أَنَّ اللَّهَ مَا أَتَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ» پاشان سزاو خراپه‌یه‌کی وايان له لاین خوداوه بز دیت له پذی قیامه‌تدا که هه‌رگیز چاوه‌پوانیان نه‌کردیوه و به ته‌مای نه بون. «وَبَدَأَهُمْ سَيِّئَاتٍ مَا كَسَبُوا

وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَهْدِي، يَسْتَهِنُونَ) نَهْمَشِيانَ بَزْ نَاشِكَرا بَوْ كَهْ چَهْنَدَه خَرَابَهْ يَانَ كَرْدَوَه، نَهْ شَتَانَهِ نَهْ وَانَّ كَالَّتَهْ يَانَ پَنْدَه كَرْدَه چَوارَ دَهْ دَهْ دَيَانَ دَهْ كَنَّ. (وَبِهَا لَمَّا سَيَّقَاتْ مَا كَسَبُوا) وَاتَّهْ تَنَلَّهِي نَهْ وَخَرَابَانَهِي كَهْ لَهْ دَنِيَا كَرْدَبَوْيَانَ بَزْ يَانَ دَهْ رَكَهْ وَتَهْ، (وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَهْدِي، يَسْتَهِنُونَ) وَاتَّهْ نَهْ جَهْ زَرَهْ بَوْ نَارَهْ حَتَّىَهِشْ كَهْ لَهْ دَنِيَا كَالَّتَهْ يَانَ پَنْدَه كَرْدَه بَهْوَيَانَ بَتَّيَهْ نَهْ بَدَوْ دَهْ دَوَهْ گَرْتَونَهْ. (فَإِذَا مَسَّ الْأَنْسَنَ ضُرُّ دَعَانَا مُمَّ إِذَا حَوَّلَنَّهُ نِعْمَةً مَنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِنَّتْهُ عَلَى عَلِيهِمْ بَلْ هَيْ فَتَنَّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) (فَذَقَ الْأَلْذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) (فَأَصَابَهُمْ سَيَّقَاتْ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ طَلَمُوا مِنْ هَنْتَلَاءَ سَيَّصِبَهُمْ سَيَّقَاتْ مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ) (أَوْلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَسْطُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرَ لَغُورِيَّتْهُونَ) (۵۶)

مرؤه کاتیک تووشی خوشیه ک ده بیت دوای ناخوشی له خوی ده گوریت

خوای مهْنَن ده فهْ رموویت: (فَإِذَا مَسَّ الْأَنْسَنَ ضُرُّ دَعَانَا مُمَّ إِذَا حَوَّلَنَّهُ نِعْمَةً مَنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِنَّتْهُ عَلَى عَلِيهِمْ بَلْ هَيْ فَتَنَّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) وَاتَّهْ سَا هَرَهْ وَهَتَّیَهِکْ مِرْزَهْ تووشی به لایه ک دیت، لَهْ رَمَان ده پاریته وَه، پاشان نَهْ گَهْ بَهْ هَرَهِیه کَهَانَ پَنْگَهْ بَیَانَد. دَهْ لَیَنَ: هَوْنَهِی خَرْمانَه. مِیَعْ نَازَانَ نَهْمَهْ نَهْ زَمَوْنَهْ بَوْ نَهْ وَانَّ، بَهْ لَامَ دَیَارَهْ زَوْرَیَهْ يَانَ لَهْ نَهْ زَانَانَ. خَواِي مَهْنَن باسِی مِرْزَهْ دَهْ کَاتَه کَهْ کاتیک تووشی به لایه ک ده بیت لَهْ خَوْدَا دَهْ پاریته وَه وَدَهْ گَهْ پَرِتَه وَه بَزْ لَایِه وَهَا وَارِی لَهْ دَهْ کَاتَه. پاشان نَهْ گَهْ بَهْ هَرَهِیه کَهْ کَیِّنَد لَهْ خَوْبَایِیه وَيَا خِی دَهْ بیت وَدَهْ لَیَتَه: (إِنَّمَا أُوتِنَّتْهُ عَلَى عَلِيهِ عِنْدَهِ) ^۱ وَاتَّهْ: بَنْگَوْمَان نَهْ سَامَانَهْ پَیَّ درَاوَه بَهْ هَوْیَ زَانِیَارِیه کَهْ وَه کَهْ هَمَه. هَوْنَهِی خَزَمَهْ خَوْدَا پَتَّی دَاوَمَهْ شَایِسَتَهِ نَهْ وَهْ وَهْ نَهْ گَهْ کَهْ من شَایِنَهِنَّ نَهْ بَهْ هَرَهِیه تَهِیمَ پَتَّی نَهْ دَهْ دَام. قَهْتَادَه دَهْ لَیَتَه: (عَلَى عَلِيهِ عِنْدَهِ) وَاتَّهْ: لَهْ زَانِسَتَهِ بَلْ هَيْ فَتَنَّهُ^۲. خَواِي مَهْنَنیش ده فهْ رموویت: (بَلْ هَيْ فَتَنَّهُ) وَاتَّهْ: بَهْ شَیَوَهِیه نَیَه کَهْ نَهْ وَانَّ دَهْ زَانَنَهْ بَلْ کَوْ نَیَهِ نَهْ وَه بَهْ هَرَهِیه مَانَ پَیَّ بَهْ خَشَنَی تَا تَاقَ بَکَهِنَهِ وَه نَایَا گَوْتَرِیَاهَلَ دَهْ بِیَتَه يَانَ سَهْ بَرْتَجَی دَهْ کَاتَه. هَرْ چَندَه نَیَمَهْ پَیَشَتَرَ دَهْ مَانَزَانَی. بَهْ لَامَ نَهْمَهْ بَه لایه کَهْ (نَهْ زَمَوْنَیکَه) بَزْ يَانَ. (وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) هَرْ چَندَه زَوْرَیَهْ يَانَ حَالَی تَابَنَ بَقَیَهْ هَرَلَه خَرْيَانَه وَه قَسَهْ دَهْ کَنَّ وَهْ مَوْهَهْ مَوْهَهْ لَافَهَشْ لَیدَهَدَهْ. خَواِي گَهْ وَه ده فهْ رموویت: (فَذَقَ الْأَلْذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) نَهْ وَانَّهِ پَیَشَ

^۱ القصص (۷۸).

^۲ الطبری (۳۰/۲۱).

نهوانیش بعون هر نه و قسانه یان کرد، به لام هرچی نهوان کردیان، هیچ به هر یه کی پی نه دان. (فَلَمَّا أَلْتَهُنَّ مِنْ قَبْلِهِمْ) واته: زوریک له و کسانه پیش نهمان نه قسانه نه مانیان ده کردو وايان ده زانی و به همان شیوه بیریان ده کرده و، له گله پیشینه کان، (فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) واته: قسانه کانیان به راست ده رنه چوو، نه مال و نه دهست و پیوهندو که سو کاریان هیچ به هر یه کی پی نه دان و فریابان نه که وت. (فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتٌ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيِّئَاتٍ مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ) واته: نهوسا سزای کاری خویان دی، نه و کسانه ش که له نهار نه مهربه دا غدر ده کهن، پاداشتی خرابه خویان ده دریته وه و ناتوانن خو پزگار بکهن. واته: نهانه ش که خرابه کارن و نه و کسانه ش که ناهه قی به خه لکی ده کهن پاداشتی کرده وه خویان ده دریته وه، (وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ) ناتوانن خو دهرباز بکهن وه ک خواه گوره باسی قارون ده کات که هزمه که بیان ووتوه: (وَأَيَّنَ فِيمَا أَتَاكَ اللَّهُ الدَّارُ الْآخِرَةُ وَلَا تَنَسْ تَصِيبَكَ مِنْ الدُّنْيَا وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَنْعِي الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ) (وَقَالَ إِنَّمَا أُوتِنَّهُ عَلَى عِلْمٍ عِنْدِي أَوْلَئِكَ بَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْفُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ فُوَّةً وَأَشَدُّ جَمَاعًا وَلَا يُسْتَفِلُ عَنْ ذُنُوبِهِمْ) واته: وه له (گنجو سامان)ه خوا پیی داوی نه و دنیای پی به دهست بینه و بشی خویشت لهم دنیایه له بیر نه چنت و چاکه بکه (له گهل خه لکدا) هر چوئیک خوا چاکه له گلن تو دا کردو وه له سه زه ویدا به شوین خرابه دا مه گه پی، به راستی خوا خرابه کارانی خوش ناویت، نه ری (قارون)نه وهی نه یزانیو که به راستی خوا له چه رخه کانی پیش نه مدا چه ندین که سانی وای له ناویرو وه که له و به هیز تریوون و ککپو کلمه لیشیان له و زورتر ببو، (کاتیک سزای خوا هات) پرسیار ناکریت له توانه کانی نه م توانبارانه. وه له نایه تیکی تردا ده فه رمومیت: (وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَنَّوْلَا وَأَوْلَدُ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ) واته: وه وقیان نیمه سامان و مندانان زورتره (له نیمه) و نیمه هرگیز سزا نادرین. خواه مه نز و بالا دهست ده فه رمومیت: (أَولَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَسْطِعُ أَلْرِزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) واته: چون هیشتا نه یان زانیو که بژیوی به دهست خودایه، به میندیکیان زور ده دات و به میندیکیان کم. زور نیشانه له مه دا هن بخ گله لک که بیوای هه بیت. واته:

¹ القصص (۷۸-۷۷).

² سبا (۳۵).

پهندو ناموزگاری و به لکه نزد لوسه نهادی که هندی کس خودا بتیوی ندی پیداوه و هندیکش بتیوی که می پیداوه.

﴿فَلَمْ يَعْبُدِ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يَعْفُرُ الظُّنُوبَ حَيْثُماً هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴾^{۵۳} وَأَنِيبُوا إِلَيْكُمْ وَآتِسُلُمُوا لَهُمْ مِنْ قَبْلٍ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُصْرُونَ ﴾^{۵۴} وَأَنَّهُمْ أَخْسَنُ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلٍ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَعْدَهُ وَأَنَّهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴾^{۵۵} أَنْ تَقُولُنَّ تَقْسِطُ بِعَسْرَتِي عَلَىٰ مَا فَرَطْتُ فِي جَنَاحِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتَ لِيَمَنَ الْأَسْتَخْرِيفَنَ ﴾^{۵۶} أَوْ تَقُولُ لَوْأَتِ اللَّهَ هَذِهِنَ لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَقْتَيْتِ ﴾^{۵۷} أَوْ تَقُولُ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْأَتِ لِكَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُخْسِنِينَ ﴾^{۵۸} بَلِيْ فَذْ جَاءَتِكَ مَا يَقِنُ فَكَذَّبَتِهَا وَأَسْتَكْبَرَتِهَا وَكُنْتَ مِنَ الْكُفَّارِ ﴾^{۵۹}

بانگیشت بو گه رانه و هو تو ویه کردن پیش هاتن سزا

خوای مهمن ده فرمودت: ﴿فَلَمْ يَعْبُدِ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يَعْفُرُ الظُّنُوبَ حَيْثُماً هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴾^{۶۰} وَاتَّه: بلی: نهی عهده کانی من! نهی نه وانهی که به لادان له نهندازه، ناهه قیتان له خوتان کردروه! نایبیت نیووه له به زهی خوا نانومید بن، چونکه خواله هممو گوناهیک چاو ده پوشیت، نهو لیبورده دلوفانه. نهی نایته پیرزه باانگی گشت یاخو و لادره کان ده کات له خوانه ناس و کسانی تریش که په شیمان بینه وه و بگه پنه وه، هوالیان ده داتی که خوای مهمن له هممو تاوانیک ده بوریت له هر که سیک که په شیمان بینه وه و له گوناه واژیتیت جا نیتر نه و گوناهو تاوانه هر چیزیک بیویت و هر چیزیک نزد بیت و هر که فو خول و خاشاکی ده ریا. نهی نایته نه و کسانه ناگریته وه که تو ویه ناکهن. چونکه هاوهن دانان بق خودا لیخزشبوونی نیه به و مارجه نه بیت، ده بیت نه و کاسه تو ویه لی بکات و په شیمان بینه وه و هر که سیک که هاره لیان بق خودا نیبینو عه باسه وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: خه لکیکی نزد لوه و کسانه که هاره لیان بق خودا داده نه خه لکیکی نزدیان کوشت بیو نزد داوین پیس بیون هاتن بق لای موجه محمد (علیه السلام) و تیان: نهادی نت باانگی بق ده که بیت و ده بیلیتی شتیکی نزد چاکه نه گه هوالیان بدھیتی که فاره تی نه و گوناهانه همه! نه و بیو نه نایته هاته خواره وه که ده فرمودت: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَذَّهَّبُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًاٌ أَخْرَىٰ وَلَا يَقْتُلُونَ أَنفُسَ أَلْقَى حَرَمَ اللَّهَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَرْثُونَ ﴾^{۶۱} وَاتَّه: وه کسانیکن له گلن خودا ناپه رسن میع په رستاریکی ترو ناکوئن میع که سیک که خوا کوشتني نه وی یاساغ و حرام کردروه به هه قو و په وها

نه بیت و زینا و داوین پیسی ناکن. نهم نایه‌تеш هاته خواره و که ده فرموده است: **(فَلَمْ يَكُنْ عِبَادَى الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا نَقْنُطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ)** مهر بهم شیوه‌یه موسایم و نه بتو داودو نه سانیش پیوایه تیان کرد و دووه.^۱ مه بست له نایه‌تی یه کم، نهم نایه‌تیه که ده فرموده است: **(إِلَّا مَنْ تَابَ وَأَمَّنَ)** وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا

واته: مه گین نه وهی ته ویه ده کات و باوه پ دینیت و ناکاری چاک په چاود ده کات.

نیمامی نه محمد پیوایه تی کرد و دووه له سه و بانو و که خزمه تچی پیغامبر بتو (علیهم السلام) ده لیت: بیستم پیغامبری خودا (علیهم السلام) ده فرمود: (دنیا و نه وهی که تیاوه تی به نهندازه نه نایه‌تیه لام خوش ویسته که خودا ده فرموده است: **(فَلَمْ يَكُنْ عِبَادَى الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ)** تا کوتایی نایه‌تکه). پیاویک وقتی: نهی نه و کسه‌ی شهربک بخ خودا داده‌نی؟ پیغامبر (علیهم السلام) بیده‌نگ بتو پاشان فرمودی: (مه گین نه و کسه نه بیت که شهربک بخ خودا داناوه). سی جار فرمودی.^۲ تنه نیمامی نه محمد پیوایه تی کرد و دووه. دیسان نیمامی نه محمد پیوایه تی کرد و دووه له نه سماعی کچی یه زیده وه (په زای خواه لی بیت) ده لیت: بیستم له پیغامبر (علیهم السلام) نه نایه‌تی ده خویند: **(إِنَّهُ عَمِلَ عَلَىٰ صَالِحٍ)** واته: نه و کاری ناپه سندی هه به. وه گویم لیبو ده فرمود: **(فَلَمْ يَكُنْ عِبَادَى الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا فَقَنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ)**.^۳ نه بتو داودو تیرمیزیش پیوایه تیان کرد و دووه.^۴ نهم فرموده انه هممو به لگن له سر نه وه که گشت گوناهیک په ش ده گرتیه وه، له گلن ته ویه کردن دا هیچ عه بدلیک ناثومید نایت له به زهی خودا با هر چهانده گوناهه کهی گه وره و تقدیش بیت چونکه ده رگای به زهی و لیبورنی خودا تقد فراوانه، خواه مازن فرموده است: **(إِنَّهُ يَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبِلُ التَّوْبَةَ عَنِ عِبَادَهِ)**^۵ واته: نایا نه یانزانیو که بیگمان مهر خودا ته ویه و په شیعاني له به نه کانی و هر ده گرتیت. وه فرموده است: **(وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَذْيَظُلَمْ فَنَسَهُ إِنَّهُ يَسْتَغْفِرُ**

^۱ فتح الباری (۴/۸)، مسلم (۱/۱۱۲)، ابو داود (۴/۱۶۶)، النسانی فی الکبیری (۴۴۶).

^۲ الفرقان (۷).

^۳ احمد (۵/۲۷۵)، فرموده بیکی لوازه.

^۴ احمد (۶/۴۵۴)، فرموده بیکی لوازه.

^۵ ابو داود (۴/۲۸۵)، تحفة الاحلونی (۹/۱۱۱)، فرموده بیکی لوازه.

^۶ التوبۃ (۱۰۴).

الله يَعِدُ اللَّهَ عَفْوَرَاجِيمًا^۱ وَاتَهُ: وَهُرَكَسْ كَرْدَه وَهِيَ كَيْ خَرَابْ بَكَاتْ يَانْ سَتَه لَهُ خَرَبْ بَكَاتْ پَاشَانْ دَاوَى لِيَخْرُوشَبُونْ لَهُ خَوَابَكَاتْ دَه بَيْنَتَه خَوَابَلِيَبُورَدَه مِيهَرَه بَانَه. وَهُ خَوَای كَهْرَه وَبَالَادَه سَتَه لَهُ بَارَهِ دَوَبَوَه کَانَه وَهُ فَرَمَوَيَه تَيَه: إِنَّ الْمُتَقْبِينَ فِي الدَّرَلِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَأَنْ يَحْدَدَ لَهُمْ نَصِيرًا^۲ إِلَّا اللَّهُ تَابُوا وَأَصْلَحُوا^۳ وَاتَهُ: (بَا بَرَانَ) بَه پَاسَتِ دَوَبَوَه کَانَ لَهُ خَانَه وَتَبَهْقَهی هَرَه زَرَه وَهِیَ نَاكَرَانَه وَهُرَگِيزْ بَرَزَکَارَه رِيَكَتْ بَزَ نَهَوانَ دَه سَتَه نَاكَه وَيَتَ، جَكَه لَهَانَهی دَه گَهْرَتَنَه وَخَوَیانَ چَكَه دَه کَهْنَه. وَهُ دَه فَرَمَوَيَه تَيَه: لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهٗ وَحْدَه وَإِنْ لَمْ يَتَهَوَّ عَمَّا يَقُولُونَ لَيَسَّرَ اللَّهُنَّ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ^۴ وَاتَهُ: سَوَيَنَدَه بَه خَوَابَه پَيَباوهِ بَهونَه وَهَانَهی کَه وَتَيَانَ بَيَگُومَانَ خَوَدا یَكِنَکَه لَهُو سَنَ خَوَدا کَه بَرَتَنَه لَهُ پَهْرَوَرَکَارَه عَيسَاءَوَ دَاهِکَی)، (لَهُ کَاتِکَدا) هَیَعَ پَهْرَسْتَراوَیَکَ نَیَه بَیَجَکَه لَهُ تَهَنَهَا خَوَدَیَکَه وَنَهَگَهْرَه وَازَ نَهَمَینَ لَهُ وَتَه نَاهَوَهَوَ بَه دَهانَه سَوَيَنَدَه بَه خَوَسَیَه کَه بَه تَازَلَو سَخَتَ دَوَوَجَارَی نَهَانَهی يَانَ دَه بَيَتَ کَه بَيَباوهِ بَهونَه، پَاشَانَ خَوَای مَهَنَنَ دَه فَرَمَوَيَه تَيَه: أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللهُ عَفْوَرَاجِيمُه^۵ وَاتَهُ: دَهی بَزَ تَوَبَه نَاكَهْنَه وَنَاكَهْرَتَنَه وَبَزَ لَای خَوَدا؟ وَدَاوَى لِيَبُورَدَه نَیَه نَاكَهْنَه؟ لَهُ کَاتِکَدا خَوَدا لِيَبُورَدَه مِيهَرَه بَانَه. خَوَای مَهَنَنَ لَهُ نَاهَتَنَکَی تَرَدا دَه فَرَمَوَيَه تَيَه: إِنَّ الَّذِينَ فَنَّا أَلْئَمِينَ وَلَمْ يَمْتَنَّ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا^۶ وَاتَهُ: بَه پَاسَتِ نَهَانَهی کَه نَازَارَی پَیَباوهِ زَنَه بَهْوَادَه کَانِيَادَه اوَه پَاشَانَ پَهْشِیمانَ نَهَبَوَه وَهُ. حَسَنَهی بَه سَرَی دَه لَیَتَ: سَهِیرَی نَهَمَ هَمَوَه پَیَنَو بَه خَشَنَدَه بَیَهی خَوَدا بَکَهْنَه دَوَستَه خَوَدَیَانَ کَوَشَتَوَه کَه چَی خَوَدَای کَه وَرَه بَانَگِیَانَ دَه کَاتَه کَه تَوَبَه بَکَهْنَه تَلَیَانَ بَبُورَیَتَه. نَاهِیَتَه لَمْ بَارَهِهِه وَهُ فَرَه زَرَه. لَهُ هَرَدوو سَهِیَحَه کَه دَه هَاتَوَهه لَهُ تَبُو سَهِیدَه وَه (رَهْزَای خَوَای لَیَتَبَتَّ) نَهَوَیَشَه لَهُ پَیَغَهْمَبَرَه وَه (رَحِیْلَه)^۷ لَهُ باَسَی نَهَه بَیَباوهِ کَه نَهَوَه دَوَنَه (۹۹) کَه سَی کَوَشَتَه، پَاشَانَ پَهْشِیمانَ بَوَه وَه پَرسِیَارَی لَهُ خَوَانَسَیَکَی بَه نَیِسَرَانِیَلَه (جوَوَلَه کَه) کَرَدَ نَایَا بَقَیَه تَوَبَه بَكَاتَه، خَوَانَسَکَه وَتَیَه: نَهَخَیَه، نَهَوَیَشَه کَوَشَتَه. بَه وَه وَه سَهَدَ بَکَاتَه، زَانَکَه وَتَیَه: کَیَ دَه بَیَتَه پَیَگَرَه لَهُ نَیَانَ تَقَوَه تَوَبَه کَرَدَنَه. پَاشَانَ فَرَمَانَی پَیَتَکَرَه کَه بَهْوَاتَه بَزَ

^۱ النساء (۱۰).^۲ النساء (۱۴۶-۱۴۵).^۳ المائدة (۷۴-۷۳).^۴ البروج (۱۰).

گوندیک له و گوندانه خواب رستی بکات بهره و گونده که کهونه پیله له پیگهدا مردن یاخهی گرت و گیانی ده چوو فریشتهی به زمیی و فریشتهی سزادان بوروه کیشیان له سه‌ری. خواه دلوقهان فهرمانی دا که نیوانی هردبو زه‌بیوه که بیتون بق هار کام زمه‌ینیان نزیکتر برو نهمه له ویبه، پیوايان بیوان ده رکه و که لوه زه‌مینه و نزیکه که کوچی کردووه بپی، فریشتهی به زمیی هه‌لیکت و بردى. نه‌لین له کاتی مردندا به سنگی ختی نزیک کردووه توه. خواه مه‌زنیش فهرمانی کردووه به و لاته پرخیره که نزیک بیته و فهرمانیشی دا به و لاته کهی تر که دورکه ویته وه.^۱ نه‌مه مانای فه‌رموده که به له شوینتیکی تردا و هک ختی چلن نوسراوه نوسیومانه. عالی کوبی نه‌بو تله ده‌لیت: له نیبنو عه‌باسوه (بره‌زای خواه لی بیت) لهم نایه‌تله دا: «فَقُلْ يَعْبُدُوا إِلَّذِينَ آشْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا يَنْقَطِلُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ جَهَنَّمَ»^۲ هه‌تا کوتایی نایه‌تله که. ده‌لیت: خواه مه‌زن داوای کردووه له و کاسانه‌ی که وايانزانیوه (مسیح عیسا) (سه‌لامی خواه لی بیت) خودایه. وه نه‌وانه‌ش وايان زانیوه خودا هه‌زاره، وه نه‌وانه‌ش وايانزانیوه (مسیح عیسا) کوبی خودایه، وه نه‌هو که‌سانه‌ش وايان زانیوه عزه‌یر کوبی خودایه. وه نه‌وانه‌ش وايانزانیوه که خودا دهستی به‌ستراوه. وه نه‌وانه‌ش وايانزانیوه که خودا به‌کیکه ده سی خوداکه. تا په‌شیمان بینه‌وه و بگه‌پنه‌وه بق لای خوداو ته‌بیوه بکه‌ن. ده‌فرموده پیمان: «أَفَلَا يَتَوَبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ اللَّهُ أَعْفُوْرَ رَحِيمَ»^۳ واته: ده‌هی بق ته‌بیوه ناکن و ناگه‌پنه‌وه بق لای خودا؟ داواه لی‌بیوردنی لی ناکن؟ له کاتیکدا خودا لی‌بیورده‌ی میهره‌بانه. پاشان داواه ته‌بیوه ده‌کات لهو کاسه‌ی که قسه‌کهی نقد له قسه‌ی نه‌وان گه‌ورده، نه‌و کاسه‌ی که ده‌لیت من خودا هره پایه‌به‌رزه کهی نئیوهم فه‌رمویه‌تی: «هَمَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَيْهِ غَيْرِي»^۴ نیبنو عه‌باس (بره‌زای خواه لی بیت) ده‌لیت: هر که‌سیک له عابده‌کانی خودا نائومید بیت له په‌شیمان‌بونه وه دوای نه‌هم فه‌رموده‌ی خواه گه‌وره‌یه نه‌وه نینکاری کتیبی خودا ده‌کات. به‌لام عهد توانای ته‌بیوه کردنی نه‌هه‌تا خودا ته‌بیوه لی وه‌ده‌گریت و لی‌ی ده‌بوریت.^۵ ته‌رانی پیوایه‌تی کردووه له پیگه‌ی شه‌عبیه وه له شوته‌ری کوبی شه‌کله وه ده‌لیت: بیستم له نیبنو مه‌سعوده وه ده‌بیوت: گه‌وره‌ترين نایه‌ت له له کتیبی خواه: «إِنَّ اللَّهَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الَّلَّهُ الْعَلِيُّ الْقَيُّومُ»^۶ واته: خوا نه‌و خواه‌یه که هیچ په‌ستراویکی (پاست) نیه بیچگه له و هه‌میشه زیندروی ته‌دیگرکه رو پاگر(ی بونه‌وه)ه. وه کشتگیرترين نایه‌ت بق چاکه و خرابه

^۱ فتح الباری (۵۹۱/۶).^۲ المائدہ (۷۴).^۳ اخرجه ابن جیرد رابن السندر الدر المنثور (۶۲۱/۵).^۴ البقرة (۲۰۵).

له قورئاندا: ﴿وَإِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَإِنَّ الْحَسَنَيْنِ﴾ واته: به پاستی خوا فهرمان دهدات به دادگه ری و به چاکه (تاكوتایی نایه تکه). وه نزدترین نایه ت له قورئاندا دلخوشکه بیت له سوره تی (الزم) دایه: ﴿فَقُلْ يَعْبَادِي الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْسِطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ﴾ وه به میزندرن و توندترین نایه ت له کتیبی خوا دا که ده روکره و هی ده فرمومیت: ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَعْصِمُ لَهُ مَغْرِبًا﴾ ویرقه من حیث لا يحتسب﴾ واته: وه هر کاسیک خواناس بیت خوا ده روی لی ده کاته وه، وه پنچ و پنده دهدات له لایه کاره که به خیالیدا نه هاتووه، مه سوق وی: پاست ده کهی.

باسو نه و فرموده دانه که نه فی نافو میلی ده کات

نیمامی نه حمداد پیوایه تی کرد ووه له نه نه سی کوری مالیکه وه (په زای خوا لی بیت) ده لیت: بیستم له پینقه مبه ری خوداوه (عليه السلام) ده فرمومو: (سویند بهو کسه کیانی منی به دهسته نه گه رنه ونده گوناهاتان گردیت، گوناهه کانتان نیوانی ناسمان و زه مین پر بکات. پاشان داوا لی خوشبوونتان کردیت له خودا، خودا لیتان خوش بوروه. وه سویند بهو کسه کیانی موحه مهدی (عليه السلام) به دهسته نه گه روناهاتان نه کردایه خودا گله کی ده هینا گوناهیان بکردایه پاشان داوا لی خوشبوونیان له خودا بکردایه، تا لیيان خوش بیت).^۱ تنه نیمامی نه حمداد پیوایه تی کرد ووه. وه دیسان نیمامی نه حمداد پیوایه تی کرد ووه له نه بو نه بیوی نه نساريه وه (په زای خوا لی بیت) له کاتی مردنیدا ده لیت: من شتیکم له نیمه شاریبووه که بیستبوروم له پینقه مبه ری خوداوه (عليه السلام) ده فرمومو: (خوش نه گه رنه تیوه گوناهاتان نه کردایه خودا گله کی دروست ده کرد گوناه بکن هتا لیيان خوش بیت). هر بهم شیوه وی نیمامی نه حمداد پیوایه تی کرد ووه و موسلمیم هیناویه تی له سه حیجه کیداو تیرمیزیش پیوایه تی کرد ووه.^۲ پاشان خوا مه زن عبده کانی هله دنه کی که پیشبرپ کی بکن له ته ویه کردنداو فرمومویه تی: ﴿وَأَنَبِيَّنَا إِنَّكُمْ وَآسْلَمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنَصِّرُونَ﴾ واته: بکرپنه وه لای په روهدگاری خوتان و خوتان هر بهو بسپین، بهر لوهه نازارتان بق بیت و کسیش به هاناتان نه یهت. واته: بکرپنه وه بتو لای خوداو خوتان بدنه دهستی شه، ﴿فَقَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا

^۱ النحل (۹۰).

^۲ الطلاق (۳-۲).

^۳ الطبراني (۱۴۲/۹).

^۴ احمد (۲۲۸/۳)، فرموده ویه کی س صحیحه.

^۵ احمد (۴۱۴/۵)، مسلم (۴/۲۱۰۵)، تحفة الاحواني (۲۲۷/۹).

نَصَرُونَكَ ﴿ وَاتَّهُ بِهِ لَهُ تَوْبَهُ كَرِدَنَادَ مَوْهَسْتَنَ لَهُ كَارَى چاکَهُ كَرِدَنَ پَيْشَ نَهُوهِي توْشِی
نَارَهَ حَاتَى وَمَرَدَنَ بَنَ . پَاشَانَ خَوَای مَهَنَ دَهَ فَهَرَمَوْيَتَ : ﴿ وَأَتَيْعُوا أَخْسَنَ مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُمْ مِنْ
رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْنِسَكُمُ الْعَذَابُ بَقْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴾ وَاتَّهُ بِهِ شَوْيِنَ نَهُوهِي
دَهَ سَتُورَهِي پَهْرَوَهِ رِدَگَارَتَانَ بَوْتَانَی نَارِدَوَهِ لَهُ مَوْهَشَتَهِ باشَتَهِ ، بَهْرَلَوَهِ نَازَارَتَانَ بَزَ بَيْتَ (لَهُ
نَاكَاوِیلَه) كَهْ هَرَهِ سَتِيشِی پَیْنَ نَاكَنَ . وَاتَّهُ شَوْيِنَی قَوْتَانَی پَیْرَوَزَ بَكَونَ كَهْ لَهُ مَوْهَشَتِیکَ باشَتَهِ
پَيْشَ نَهُوهِي لَهُ كَتُوبِرِنِیکَدا سَرَزَاتَانَ بَزَ بَيْتَ كَهْ نَازَانَ وَهَسَتِيشِی پَیْنَ نَاكَنَ . پَاشَانَ خَوَای مَهَنَ
دَهَ فَهَرَمَوْيَتَ : ﴿ أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ بَحْسَرَى عَلَى مَا فَرَطَتِ فِي جَنَبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتَ لَيْمَنَ الْمُتَخَرِّبِينَ ﴾ وَاتَّهُ نَهَا
نَهُوسَا كَهِسِیکَ بَلَیَ : نَهِی مَخَابِنَ مَنَ لَهُ فَهَرَمَانِبَرِی خَوَدَا درِتَقِيمَ كَردَ ، بَهِ پَاسْتِي مَنَ لَهُ كَالَّهِ چِیَانَ بَوْومَ .
وَاتَّهُ نَهَا نَهُوسَا كَهِسِیکَ لَهُ بَقْتَی قِيَامَتَدا بَلَیَ بَهِ دَاخِهَوَهِ مَنَ نَكْلَیِمَ كَردَ لَهُ بَهِ شَیَمانَ بَوْونَهِ وَهُوَ زَوَوَ
نَهِی گَرَامَهُوَهِ نَواوَتَهِ خَوازَهِ كَهِ یَهِکِیکَ بَوْوَاهِ لَهُ نَاكَارِچَاكَ وَ دَلَپَاكَ وَ گَوِیرَپَایَهِ لَانَی خَوَای گَهُودَهِ . ﴿ وَإِنْ كُنْتَ
لَيْمَنَ الْمُتَخَرِّبِينَ ﴾ وَاتَّهُ كَارَوَهِ فَهَرَمَانِی مَنَ كَالَّهِ كَرِدَنَ وَ لَاسَارِی بَوْوَ بَرَوَامَ نَهَدَهِ كَرِدوَهِ بَهِ پَاسْتِمَ نَهَدَهِ زَانَی ،
﴿ أَوْ تَقُولَ لَوْأَبَ أَنَّ اللَّهَ هَدَنِي لَكَنْتُ مِنَ الْمُقْيَتِ ﴾ وَاتَّهُ يَانَ بَلَیَ نَهِگَهِرَ خَوَدَا بَهِرَهِ خَزَیَ پَیْسِی
نِیَشَانَ دَابَامَ ، مَنِیشَ لَهُ پَارِیزِگَارَانَ دَهَ بَوْومَ . ﴿ أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْأَبَ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ
مِنَ الْمُخْسِنِينَ ﴾ وَاتَّهُ يَانَ وَهَخْتِیکَ كَهْ نَازَارَ دَهَ بَیِینَ بَلَیَ بَرِیَا بَگَهِرَامَیهِتَهِ پَیْزِنَی
نَاكَارِچَاكَانَهُوَهِ . وَاتَّهُ خَزَیَگَهِ جَارِیَکَی تَرَدَهَ گَهِرَامَهُوَهِ بَقَ نَاوَ دَنِیَا هَتَا كَرِدارِی چَاکَمَ بَکَرَدَایهِ . عَلَیَ
کَوِیرِ نَهِی بَوَهِ تَلَحَهِ دَهَ لَیَتَ : لَهُ نَبِیَنُو عَهِ باسَهُوَهِ (پَهْزَای خَوَای لَیَ بَيْتَ) خَوَاهَنَ دَهَ سَهَلَاتَ باسَیَ نَهُوَ
عَهِدَانَهِ مَانَ بَزَ دَهَ كَاتَ كَهِ چَنِ دَهَ لَیَنَ لَهُ پَيْشَ نَهُوهِي بَیِلَنَ وَبَاسِی نَهُوهِي كَرِدارَانَهِ يَانَ دَهَ كَاتَ بَوْمَانَ لَهُ
پَيْشَ نَهُوهِي كَهِ پَیِنَی مَهَلَسَنَ . خَوَای گَهُودَهِ فَهَرَمَوْيَهِتَی : ﴿ وَلَا يُنَتَّكَ مِثْلُ حَبِيرٍ ﴾^۱ وَاتَّهُ غَهِیرَي خَوَدَا
كَهْ هَمَوْهِ شَتِیکَ دَهَ زَانِیتَ (لَهُ وَانَهِ) نَاكَادَارَتَ بَكَاتَ كَهِ بَوَوَ دَهَ دَهَنَ بَزَ نَمُونَهِ ﴿ أَنْ تَقُولَ
نَفْسٌ بَحْسَرَى عَلَى مَا فَرَطَتِ فِي جَنَبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتَ لَيْمَنَ الْمُتَخَرِّبِينَ ﴾^۲ ﴿ أَوْ تَقُولَ لَوْأَبَ أَنَّ اللَّهَ هَدَنِي
لَكَنْتُ مِنَ الْمُقْيَتِ ﴾^۳ ﴿ أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْأَبَ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُخْسِنِينَ ﴾ .
نِیَعَامِی نَهِحَمَدَ بَیِوَایَهِتَی كَرِدوَهِ لَهُ نَهِی بَوَهِرَهِهِوَهِ (پَهْزَای خَوَای لَیَ بَيْتَ) دَهَ لَیَتَ : پَیْغَمَبَرِی

^۱ الفاطر (۱۴).^۲ الطبری (۲۱۶/۲۱).

فَرَمَوْيٰ: (کشت خَلَكَى ناوْ ناگَرْ شُويْنِى خَوى لَه بِه شَتَدا دَه بَيْتَى وَ دَه لَيتَ: ئَكَّارْ خُودَا بَرَه وَ خَوى پَى نِيشَانْ دَابَامْ نَاوَامْ بَه سَرْ نَه دَه دَهاتْ، ئَهُوه دَه بَيْتَه دَاخَوْ خَفَتْ بَرَى). وَه فَرَمَوْيٰ كَشَتْ خَلَكَى بَه هَشْتْ شُويْنِى خَوى لَه ناوْ ناگَرْ دَاه بَيْنِى وَ دَه لَيتَ: ئَكَّارْ خُودَا بَرَه وَ خَوى پَى نِيشَانْ نَه دَابَامْ (ئِيْسَتا ناوْ ناگَرْ جَيْتَمْ بَوْ) فَرَمَوْيٰ: سُوپَاسِى خَواى لَه سَرْ دَه دَهاتْ.^۱ نَه سَانِيش بَيْنِى بِبَوْيَايَانْ بَه نِيشَانَه كَانِي خُودَا نَه كَرْدُو شُويْنِى پَيْغَمْبَرْ رَه كَانِي (سَلامِي خَوايَانْ لَه بَيْتَ) كَه بَرْچَى بِبَوْيَايَانْ بَه نِيشَانَه كَانِي خُودَا نَه كَرْدُو شُويْنِى پَيْغَمْبَرْ رَه كَانِي (سَلامِي خَوايَانْ لَه بَيْتَ) نَه كَوْتَنْ، خَواى مَه زَنِيش دَه فَرَمَوْيٰ: ﴿بَلَى قَدْ جَاءَتَكَ مَائِنِي فَكَذَّبَتْ يَهَا وَأَسْتَكَبَرَتْ وَكَثَّ مَنْ آلَكَفِينِ﴾ وَاتَه: خَوْ كَه لَيْكَتْ لَه نِيشَانَه كَانِي مَنْ بَقَاهَاتْ، بَاوَهْرَتْ پَيْتَيَانْ نَه دَهاتْ وَ بَهْزِي خَوبِه زَلَانِي بَيْنِى خَوتَهُوه، چَوْيَيَه پَيْنِى پَى نَه زَانَانْ. وَاتَه: ئَهِي ثَه وَعَبَدَهِي پَه شِيمَانِي لَه وَهِي كَه بِبَوَاتْ نَه كَرْدَه بَه نِيشَانَه كَانِي مَنْ لَه ڇَيَانِي دَنِيادَا نَه وَهَمْمُو بَلَكَى مَنْتَ بَيْنِى وَ بِبَوَاتْ پَى نَه كَرْدَه خَوتَ بَه زَلَانِي وَ شُويْنِى نَه كَوْتَنْ. چَوْيَتَه پَالَ نَه وَانَهِي كَه لَاسَارُو پَى نَه زَانَ وَ بَه دَنِمَه بَوَونْ.

﴿وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَّبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُمْ مُسَوَّدَةٌ الَّذِينَ فِي جَهَنَّمَ مَنْوَى لِلْمُتَكَبِّرِينَ﴾
وَيَسْتَحِيَ اللَّهُ الَّذِينَ أَتَقْوَى بِمَفَازِتِهِمْ لَا يَمْسِهُمُ الْأَسْوَءُ وَلَا هُمْ يَحْسَنُونَ^{۶۱}
پَاشَهِ رُوزِي نَه وَانَهِي كَه درَوْيَانْ بَزْ خُودَا هَلْدَه بَه سَتْ وَ پَاشَهِ رُوزِي نَه وَانَهِشَ كَه خَوْيَانْ لَه پَارَاستَ خَواى مَه زَنْ دَه فَرَمَوْيٰ: ﴿وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَّبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُمْ مُسَوَّدَةٌ الَّذِينَ فِي جَهَنَّمَ مَنْوَى لِلْمُتَكَبِّرِينَ﴾ وَاتَه: پَيْنِى قِيَامَتْ تَوْ دَه بَيْنِى نَه وَ كَه سَانَهِي درَوْيَانْ بَزْ خُوا هَلْدَه بَه سَتَ بَوَوْيَانْ پَه شَه، ئَاخَرَ بَقَ خَوْ بَه زَلَانِانْ شُويْنِيَكَ لَه دَزَّه خَدا نَهِي؟ خَواى گَورَه باسِي پَيْنِى قِيَامَتْ دَه دَهاتْ كَه لَه وَ پَقْزَه دَهادَه هَنَدِي بَوَوْهَشَنَوْ هَنَدِي كِيشَ بَوَوْسِپَيْنَ. نَه وَانَهِي خَهْرِيَكَى دَوَوبَهْرَه كَى وَ نَه زَاهَه بَوَونْ بَوَوْيَانْ پَه شَه وَ نَه هَلِي سُونَه وَ جَه مَاعَشَ بَوَوْيَانْ سَبِيَه بَزِيه لَيْرَه دَهادَه فَرَمَوْيَه تَهِي: ﴿وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَّبُوا عَلَى اللَّهِ﴾ وَاتَه: نَه وَانَهِي كَه وَادَه زَانَنْ خُودَا شَهْرِيَكَى هَهِيَه وَ فَرَزَنَدَه بَزْ دَادَه نَهِيَنْ وَجَهْرَهُمْ مُسَوَّدَةٌ^{۶۲} بَوَوْيَانْ پَه شَه دَه بَيْتَه بَه هَنَى نَه وَ درَوْيَه بَزْ خَواى هَلْدَه بَه سَتَنْ خُودَاهِش دَه فَرَمَوْيَه: ﴿الَّذِينَ فِي جَهَنَّمَ مَنْوَى لِلْمُتَكَبِّرِينَ﴾ وَاتَه: ئَيا يَا جَهْهَنَمَ بَه سَنِي بَزْ نَه وَانَهِ كَه بَيْتَه بَه نَدِيَخَانَه وَ شُويْنِيَانْ هَتَا نَابَوَيَانْ بَجِيَتَه وَ سَهْرَشَبَوْ دَامَوْ بَنْ تَيَيَدا بَه هَنَى نَه وَ لَوْتَبَهْرِيَه يَانَه

^۱ احمد (۵۱۲/۱)، نَهْم فَرَمَوْدَه يَه سَهَنَدَه كَانِي حَسَنَه.

^۲ النَّسَانِيُّ فِي الْكَبْرِيِّ (۴۴۷/۶).

مل نه دانه یان بتو پاستی، پاشان خوای مه زن ده فه رمرویت: ﴿وَيَسْأَلُ اللَّهُ الَّذِينَ أَنْقَلُوا إِيمَانَهُمْ لَا يَسْهُمُ أَشْوَهُ وَلَا هُمْ يَحْرُثُونَ﴾ واته: نه و که سانهی خویان پاراست (له برنه وهی به پنگهی پزکاریدا چون) خودا خوی پزکاریان ده کات، نه تووشی ناخوشی ده بن و نه خم ده خون. ﴿وَيَسْأَلُ
اللَّهُ الَّذِينَ أَنْقَلُوا إِيمَانَهُمْ﴾ واته: نه وانهی که به پنگهی به خته وه ریدا چون و پوو سوربو سه رفراز
بیون له لای خودا، ﴿لَا يَسْهُمُ الْسُّوءُ﴾ تووشی نازار نابن له پندتی قیامه تدا، ﴿وَلَا هُمْ يَحْرُثُونَ﴾
واته: له و پژوهه نقد ترسناکه دا خم ناخون به لکو پاریزراون له هموو ناخوشیه کو له هموو خراپه یه ک
دیون و نقد به خته ورن.

﴿اللَّهُ خَلِقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكَبِيلٌ﴾ ۲۱ ﴿لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يُعَايَنُتِ اللَّهُ أُولَئِكَ هُمُ الْخَسِيرُونَ﴾ ۲۲ ﴿قُلْ أَعْغِنَرَ اللَّهُ تَعَالَى مَرْوِيَّةً أَعْبُدُ أَيْمَانَ الْجَهَلُونَ﴾ ۲۳ وَلَقَدْ أُوحِيَ
إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَمَنْ أَنْزَلْتَ لِي حِسْطَنَ عَلَكَ وَلَمْ كُوَنْ مِنَ الْمُنْتَرِينَ ۲۴ ﴿بَلْ أَلَّهُ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ
الشَّاكِرِينَ﴾ ۲۵

خودا خوی خاوون ده سه لات و ودیه ینه رو شهربیک دانان بیو هموو کرد هوهیه ک له ناو ده بات
خوای مه زن ده فه رمرویت: ﴿اللَّهُ خَلِقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكَبِيلٌ﴾ واته: هارچی ههی
هموو ده ستکاری خودایه و ناکای که هموو شت ههی. ﴿لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يُعَايَنُتِ اللَّهُ أُولَئِكَ هُمُ الْخَسِيرُونَ﴾ واته: کلیله کانی ناسمانه کان و زه مین به دهست نه وه. هار
نهوانه زیانبارن که له نیشانه کانی خودا حاشایان کرد. خوای گهوره ده فه رمرویت که هار خوی
وه دهیتنه ری هموو شتیکه و پهروه رنده و خاوون و کاریه ده ستیه تی و هموو شتیکه له ژیر فه رمان و
ده سه لات و چاودیتی نه ودایه، ﴿لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ مو جاهید ده لیت: ﴿مَقَالِيدُ﴾ واته:
کلیله کان به زمانی فارسی. قه تاده و نیبنو زهیدو سوفیانی کوپی عویه ینه ش (عیینه) هار وايان و توروه.
سودی ده لیت: ﴿لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ واته: گهنجینه کانی ناسمانه کان و زه مین به دهستی
نه وه. ماناكه له هار دوو حاله ته کدا وه که یه کن و اته ههیو کارو فه رمانیک به دهستی خوای گهوره یه.
هر نه و خاوون ده سه لات و جنی سوپاسه و ناکای که ههیو شت ههیه بزیه خوای مه زن فه رمرویه تی:

^۱ الدر المنثور (۷/۲۴۲)، الطبری (۲۲۱/۲۱).

^۲ الطبری (۲۲۱/۲۱).

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِعِيَاتِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَسِيرُونَ﴾ وَاتَّه: هر نهوانه زهره مرمندن که بروایان به نیشانه کانی خودا نیه. پاشان خوای گهوره ده فرموموت: ﴿قُلْ أَعْغِيَرُ اللَّهُ تَأْمُرُونَ أَعْبُدُ أَيْمَانَهُونَ﴾ وَاتَّه: بلی: ناخن له ممتاز ده وی غه بیری خودا شتیکی تر بپرسن؟ نهی نه زنان. له بارهی هاتنه خواره وی نهی نایه ته بروایت کراوه له نه برو حاتمه و کسانی تریشهو له نینبو عباسه وه په زای خوابیان لی بیت) ده لیت: موشیکه کان له نه زانیانه وه داوایان له پیغامبر(علیهم السلام) ده کرد که عباده تی خودا کانی نهوان بکات نهوانیش له گهل نه و عباده تی خودا کی نه ده کن، نه و بیو نه م نایه ته خواره وه: ﴿قُلْ أَعْغِيَرُ اللَّهُ تَأْمُرُونَ أَعْبُدُ أَيْمَانَهُونَ﴾ وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَيْنَ أَشْرَكُتَ لِيَجْعَلَنَّ عَمَّلَكَ وَلَكُونَنَّ مِنَ الْخَنِيرِينَ﴾ نیمه به تزو نهوانه ش که بر له تو بورو، رامانگه یاند، هبر که سینکی تر بپرسنی، بینگومان کاره که ت لی پوچه ل ده بیت و له پیزی زیانبارانی.^۱ نهی نایه ته وه ک نه و نایه ته وايه که خوای گهوره ده فرموموت: ﴿وَلَوْ أَشْرَكُوا لَعِظَةً عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ وَاتَّه: وه نهکار هاویه شیان پهوا بدایه بز خوا بینگومان نه و چاکانه که بروایان هم بیو بی پاداشت ده ردہ چوو. وه خوای گهوره ده فرموموت: ﴿لَيْلَ اللَّهِ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾ وَاتَّه: تنهانها خودا بپرسنستو له گهل شوکرانه بژیران به. وَاتَّه: به دلی پاک عباده تی خودا بکه به تنهان هاوه لی بز دامنه و خوشت و نهوانه ش که بروایان پی کرد بیوی و شویست که وتون.

﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهُ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ﴾

سُبْحَانَهُ وَتَعَلَّى عَمَّا يُشَرِّكُونَ ﴿۱۷﴾

موشیکه کان وه ک پیویست خودایان نه ناسیووه

خوای مازن ده فرموموت: ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهُ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ، سُبْحَانَهُ وَتَعَلَّى عَمَّا يُشَرِّكُونَ﴾ وَاتَّه: خودایان (وهکو پیویست) نه ناسیووه، پیزی قیامت زه مین هه میو وا له ناو مشتی نه دایه و ناسمانانیش به دهستی نه او پیچراونه ته وه خودا پاک و به پیزه له و شستانه نهوان ده بکنه شه ریکی. ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهُ حَقَّ قَدْرِهِ﴾ وَاتَّه: نهوانه شه ریک و خودا داده نین وه ک پیویسته خودایان نه ناسیووه کاتیک که کسانی تر غه بیری

^۱ الطبری، تفسیر سوره الكافرون.

^۲ الانعام (۸۸).

خودا له گهلى ده به رستن. نه و خودايي هبيچ كه س لهو مه زنتر نيه و تواناي به سار هامو شتيكدا هه يه و خاونه نه هامو شتيكده هامو شتيك له زير تواناوه ده سه لاتي نهودايه. مواجهيد ده ليت: نه نايته له سار قوره يش هاتوروه ته خوار. سودي ده ليت: بهو شيوه يه که پيويسته پيزيان له خودا نه گريروه.^۱ موجه محمدی کوري کعب ده ليت: نه گهر خودايان و هك پيويسته بناسيايه بيتباوه پ نه ده بعون. عالي کوري نه بتو تله ده ليت له ثيبتو عباسوه (ره زاي خوايان ل بيت): **﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهُ حَقَّ قَدْرِهِ﴾**، نه و خوانه ناسانه برواييان نه ده کرد که خودا ده سه لاتي هه يه به سار ياندا. چونکه هر کاسيك برواي بيت که خودا تواناي به سار هامو شتيكدا هه يه، و هك نه وه که پيويسته ده يناسن هر کسيش باوه پري وانه بيت خوداي نه ناسيووه بهو شيوه يه که پيويسته.^۲ فه رموده هي زقد هاتوروه که په یوه ندي بهم نايته پيرزده وه هه يه. پيگه ش بز ته فسيركدنی نه نايته و نموونه هي نه نايته پيگه زاناياني پيشينه نه وته فسيره ش هيتانيان و ماناکردنiane و هك خوي بعيي گوريون و نه ملاولا پيکردن. بوخاري پيوایه تى کريروه لم نايته دا: **﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهُ حَقَّ قَدْرِهِ﴾**، له عبدوللائي کوري مسعودوه (ره زاي خواي ل بيت) ده ليت: يه کيک له زاناياني جولوه که هات بـ لاي پيغامبری خودا(^{صل}) و تى: نه هي موجه محمد (^{صل}) نيمه به لاماته و ايده که خودا ئاسمانه کان ده گيريت له سار په نجه يه کو زه مين له سار په نجه يه کو پووه ک له سار په نجه يه کو ئاپو خوشيش له سار په نجه يه کو باقى دروستکراوه کانى تريش له سار په نجه يه کو ودوي نه وه ده فه رمومويت: من فه رمانپه وام، پيغامبری خودا(^{صل}) پيکه نى هه تا دانی پيرزندی ده رکه و ت. بـ ته نکيدی پاستي قسمی زاناكه پاشان پيغامبری خودا(^{صل}) نه نايته خوتيند: **﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهُ حَقَّ قَدْرِهِ، وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ، يَوْمَ الْقِيَمَةِ﴾**^۳، هميسان بوخاري پيوایه تى کريروه جگه لم باسدها له سه حيجه که يداو ئيمامي نه حمه دو موسيلم و تيرميسن و نه سانيش پيوایه تيان کريروه.^۴ و له نه بتو هوره يره وه (ره زاي خواي ل بيت) ده ليت: بيستم له پيغامبری خودا(^{صل}) ده يقه رموم: (خواي مه زمين ده گيرت و ئاسمانيش به پاستي ده پيچيتته و پاشان ده فه رمومويت: من فه رمانپه وام فه رمانپه وakanی زه مين له کوين) بهم شيوه يه ته نها بوخاري

^۱ الطبرى (٣٢١/٢١).^۲ الطبرى (٣٢١/٢١).^۳ فتح البارى (٤١٢/٨).^۴ فتح البارى (٤٠٤/١٣)، مسلم (٤/٢٤٧)، أحمد (١/٤٢٩)، تحفة الأحوذى (٩/١١٢)، التسانى في الكبرى (٦/٤٤٦).

پیوایه‌تی کردوده. مسلم به شیوه‌یه کی تر پیوایه‌تی کردوده.^۱ و بخاری له شویتیکی تردا پیوایه‌تی کردوده له نینبو عومه‌ره وه (په‌زای خوایان لی بیت) نه ویش له پیغمه‌بری خوداوه - (ع)

فَرَمَوْيَهْتِ: (خوای مه‌زن و پایه‌به‌رزله پذئی قیامتدا زه‌مین ده‌گریت له سه‌ر په‌نجه‌یه کو ناسمانه کانیش به دهستیه وه، پاشان ده فرمومویت: من فه‌رمانپه‌وام).^۲ هر بخاری به شیوه‌یه کی تریش پیوایه‌تی کردوده. نیمامی نه حمده پیوایه‌تی کردوده هار بهم شیوه‌یه و در تتریش له نینبو عومه‌ره وه (په‌زای خوایان لی بیت) ده‌لیت: پیغمه‌بری خوا نه‌م نایه‌ته لیه سه‌رمینبه‌ره کهی خویند:

﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهُ حَقَّ قَدْرِهِ، وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتْهُ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِقَتُ بِيَمِينِهِ، سُبْحَنَهُ، وَنَعَلَى عَمَائِشِ رَبِّكُونَ﴾، پیغمه‌بری خودا (ع) ده‌فه‌رموو: نا بهو شیوه‌یه دهستی ده‌جلاند به‌ملولادا دهستی هه‌لده‌گیزایه وه (په‌روه رگار باسی مه‌زنی خوی ده‌کات و ده فرمومویت: من به‌سه‌ر هه‌موو شتیکدا زالم، من هیچ شتیک ده‌ره‌قهم نایه‌تو و من فه‌رمانپه‌وام. من خاوهن ده‌سالات، من به‌خشنده‌م)، مینبه‌ره که له‌رنی و جولا به پیغمه‌بره وه. ههنا وتمان له‌وانه‌یه به پیغمه‌بره وه بکویته خواره وه)^۳. مسلم و نسانی و نینبو ماجه پیوایه‌تیان کردوده.^۴

﴿وَنُفَخَ فِي الْأَصْوَرِ فَصَعَقَ مَنِ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ تُفْعِلَ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنظُرُونَ﴾^۵ وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بُرُورَتَهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجَاءَهُ بِالنَّيْنَ وَالشَّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ

﴿وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾^۶

فوکدن به که له‌شاخدا و داودیکردن و پاداشنداده وه

خوای مه‌زن ده فرمومویت: ﴿وَنُفَخَ فِي الْأَصْوَرِ فَصَعَقَ مَنِ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ تُفْعِلَ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنظُرُونَ﴾ واته: کاتیک فوو کرا به که په‌نادا، نه‌وسا هه‌رکی له ناسمانان و زه‌مین، بی هوش ده بیت، مه‌گین که‌سیک خوا نیه‌ویت، جاریکی تر فووی پیدا کرا، که‌چی له پر هه‌موویان پاست ده‌بنه‌وه و به چاوی خزیان ده‌بینن. خوای گه‌وره باسی ناپه‌حه‌تی و گرانی پذئی قیامت ده‌کات و نه‌و شتنه‌یی که تیایدا پوو ده‌دات له بومه‌له‌رنه‌ی گاوه و به‌هیزو مردنی گشت خه‌لک و پاشان زیندووکردن‌وه‌یان، که ده فرمومویت: ﴿وَنُفَخَ فِي الْأَصْوَرِ فَصَعَقَ مَنِ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنِ فِي الْأَرْضِ

^۱ مسلم (۴/ ۲۱۴۸).

^۲ فتح الباری (۱۳/ ۴۰۴).

^۳ احمد (۲/ ۷۷)، فرموده‌یه کی سه‌حیجه.

^۴ النسانی فی الکبری (۴/ ۴۰۰)، ابن ماجه (۲/ ۱۴۲۹)، سه‌حیجه.

إِلَّا مَن شَاءَ اللَّهُ هُوَ نَعْمَلُ فَوْهُ بِهِ كَمَا لَمْ يَشَاءُ فَوْهُ بِهِ دُوْهُهُمْ. ثُمَّ فَوْهُ بِهِ كَمَّ مَوْهُ زَيْنَدَهُ وَهُرَيْكَ بِهِ
هُوَيْهُ وَدَهْمَرِيتَ لَهُ خَلَكَی نَاسِمَانَهُ کَانَ وَسَهْرَ زَهْمِینَ مَگَینَ کَهْسِیکَ خَوْدَا خَوْیَهِ مَهْلِی لَیْ بَیْتَ نَهْمَرِيتَ.
وَهَکَ چَلَنْ باسْکَراوهُ لَهُ فَهَرَمُودَهُ بِنَانِیانِگَکَهِ (صَورَ) دَا. پَاشَانْ گِیانِی نَوَانَهِشَ کَهُ مَاوَهَ
دَهْکِنِشِرِتَ، تَهْنَهَا فَرِیشَتَهِ گِیانِ کِیشَانَ دَهْمِنِتَهِ نَوَیشَ دَهْمَرِيتَ. تَهْنَهَا خَوَایِ گَوَرَهَنَهِبَیْتَ کَهُ
هَرَگِیزَ نَامِرِيتَ وَهَبَوَهُ وَهَرَ دَهْشِمِنِتَهِ دَهْفَهَرَمُوویتَ: نَهْمِرَ دَهْسَهَلَاتَ بَزَ کَتَیْهِ؟ سَنِ جَارِ
دَهْفَهَرَمُوویتَ. پَاشَانْ خَوَایِ وَلَامِی خَوَیِ دَهْدَاتَهُ وَدَهْفَهَرَمُوویتَ: ﴿هُلَّا أَوْجَدَ اللَّهُرَ﴾^۱ وَاتَهُ: هَرَ بَزَ
خَوَایِ تَالَکَوْ تَهْنَهَايِ بَهْسَرْ هَمُوو شَتَدا زَالَهَ. مَنْ نَهْ وَکَسَهَمَ کَهُ هَمُوو شَتِیکَمَ تَیْکَشَکَانَدَوْ زَالَ بَوْمَ
بَهْسَرِیدَادَوْ بَهْپَارَی لَهْنَادَانِی هَمُوو شَتِیکَمَ دَا. پَاشَانْ یَهْکَمَ کَهْسِیکَ کَهُ زَینَدَوَوِی دَهْکَاتَهُ وَهَ،
نَیْسَرَافِیلهَ وَفَرَمَانِی پَنِدَهَکَاتَ جَارِنِکَی تَرَفَوْ بَکَاتَهُ بَهِ کَلَهَشَادَادَا کَهُ فَوَیِ سَیِّهَمَ وَاتَهُ فَوَیِ
زَینَدَوَوِیوَنَهُ وَهِیِ بَقَذَیِ قِیَامَتَهِ. خَوَایِ گَوَرَهَ دَهْفَهَرَمُوویتَ: ﴿ثُمَّ فُخَّحَ فِيهِ أُخْرَىٰ إِنَّا هُمْ قِيَامٌ بَيْنَظُرُونَ﴾^۲
وَاتَهُ: زَینَدَوَوِی دَهْبَنَهُ وَهِیِ پَاشَ نَهْ وَهِیِ کَهُ بَوَنَهَ نَیْسَکَوْ بَذَانَ، بَهِ چَاوَیِ خَوَیانَ نَهْ وَنَارَهَ حَتَّیِ بَقَذَیِ
قِیَامَتَهِ دَهْبَینَنَ. وَهَکَ خَوَایِ مَهْنَنَ فَهَرَمُوویهَتِی: ﴿فَإِنَّمَاٰهِيَ رَجَرَةٌ وَجَدَةٌ ﴾^۳ ﴿فَإِنَّا هُمْ بِأَسْتَاهَرَةٍ﴾^۴ وَاتَهُ:
بَیْکَوَمانَ نَهْ وَزَینَدَوَوِیوَنَهُ وَهِیِ هَرِیَهَکَ نَهْعَرَهَتِیهَ، نَیْتَرَ کَوَتُوپِرَ وَانَ لَهَ دَهْشِتِیکَیِ سَبِیِ کَاکِیِ
بَهِ کَاکِیدَا. وَهَ دَهْفَهَرَمُوویتَ: ﴿يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِخَمْدَوَهِ وَتَظْنُونَ إِنْ لَيْشَمْ إِلَّا لِلَّهِ﴾^۵ وَاتَهُ:
نَهْ وَبَقَذَیِ کَهُ بَانِگَتَانَ دَهْکَنَ (لَهُ کَنْپَهَکَاتَنَهُ وَهِیِ جَا نَیْوَهَشَ دَهْسَتَ بَهِ جَنِ دَینَ بَهِ دَهْمَ
بَانِگَکَرَدَنَهُ کَهُ وَهِیِ سَوَپَاسَ وَسَهَنَکَرَدَنَهُ وَهِیِ وَا دَهْزَانَ نَهْمَوَنَهَتِوَهِ (لَهُ دَنِیادَ) مَاوَهِیَهَکَیِ کَمَ نَهْبَیَتَ.
وَهَ دَهْفَهَرَمُوویتَ: ﴿لَوْمَنَءَ اَيَّنِنِهَ اَنْ تَقْوَمَ اَسَمَاءُ وَالْأَنْضُرُ يَأْمُرُهُمْ ثُمَّ اِذَا دَعَكُمْ دَعَوْهُمْ اِنَّ الْأَرْضَ اِذَا اَسْتَرَثَ
تَخْرُجُونَ﴾^۶ وَاتَهُ: وَهَ لَهُ نِیشَانَهَ کَانِی نَهُوَ کَهُ نَاسِمَانَ وَزَهْوَیِ بَهِ فَرَمَانِی نَهُوَ وَهَسْتَاونَ پَاشَانَ کَاتِیکَ
(لَهُ بَقَذَیِ دَوَایِیدَا) لَهُ زَهْوَیِهَ بَهِ بَانِگَتَانَ دَهْکَنَ بَهِ کَسَرَ نَیْوَهَ (لَهُ کَنْپَهَکَاتَنَ) دَینَهَ دَهْرَهَوَهِ. نَیَماَمِی
نَهْ حَمَدَ بَیْوَاهِتَی کَرَدَوَهِ کَهُ بَیَاوِیکَ وَتِیِ بَهِ عَهْبَوَلَلَایِ کَوَپِیِ عَهْمَرِی کَوَپِیِ عَاصِ (پَهْزَایِ خَوَیانَ لَیِ
بَیْتَ) چَیَهِ نَهُمَ قَسَهَی تَوَ دَهِیلَیَیِ، کَهُ قِیَامَتَ فَلَانَهَ وَفَلَانَهَ کَاتَ هَلَادَهَسِیَتَ؟ عَبَدَ اللَّهَ وَشِیِ: نِیازَمَ وَابِهَ کَهُ
لَهَمَوْلَا هَیْجَ فَهَرَمُودَهِیَکَ بَقَ کَهُسَ بَاسَ نَهَکَمَ. مَنْ هَرَ نَهَمَمَ وَتَوَوَهَ کَهُ نَهُهَنَدَهَیِ پَیِ نَاجِیَتَ

^۱ القاف (۱۶).^۲ النازعات (۱۲-۱۴).^۳ الاسراء (۵۲).^۴ الدوم (۲۰).

کاره ساتیکی گه ورده ده بینن. له پاشان و تی: پیغامبری خودا^(علیه السلام) فرمومی: (له ناو نوممه‌تی مندا
ده جمال هه لدھ سیت، چل ده مینیتیوه، نازام چل پقذیان چل سال یان چل مانگ، یان چل شو، له
دوايیدا خوای گه ورده عیسای کوبی ماریم (سلامی خوای لی بیت) دهنیتیت که له عوروه‌ی کوبی
مه سعودی سه قه فی ده چیت، عیسادیت و خواهد جمال له ناو ده بات له دوايیدا خلکی حهوت سال
ده میننه له نیوان هیچ دوو که سیکدا دوزمنیاه‌تی ناییت، له پاشان خودا بایه‌کی فینک و سارد
ده نیتیت له پوی شامه‌زه له سهر زه میندا هیچ که س نامینیت به نهندازه‌ی گاردیله‌یه ک باوه‌ر له دلیدا
بیت، کیانی هه مومی ده کیتیت. هتا نه گاریه کیک له نیوه بچیته ناوجه‌رگه شاخنکه‌وه، نه و بایه
ده چیت ناو نه و شاخه بزی هتا کیانی ده کیتیت. عه بدللا ده لیت: نه ه فرموده‌یه م له پیغامبری
خودا^(علیه السلام) بیستووه که فرمومی: (هر خلکی خراب ده میننه‌وه، و هک بالنه وانه)، و ه عقلیان
وهک عاقلی دپنده‌وايه، نه چاک ده زان که بیکنون نه خرابیش ده زان که خزی لی لابده‌ن و یه کیکی تر
کردی نه میلیت بیکات، شهیتان ده چیت شکلی مرزفه‌وه بزیان پیشان ده لیت: نیوه به گویم ناکن؟
فرمانیان پیده‌کات که بت بپرسن، نه و خلکه دهست ده دنه بپرسن و بزیویان نزد ده بیت و
ثیانیان خوش ده بیت، پاشان فو به کله شاخدا ده کریت، ماردم هه مومو گوئی لیه‌تی. یه کام که سیک
که ده بیستی پیاویکه که حوزی و شتره کانی سواغ ده دات که لیتی ناو برات. له هوش خزی ده چیت و
خلکیش هه مومو له هوش ده چن و ده من له دوايدا خوای مهزن بارانیک ده باریتیت و هک پروشه‌ی شونم
وايه یان و هک سیبیر (نعمان گومانی هه بیو که عه بدللا کامیانی و تیوه). نه و بارانه له شی ماردم
ده پوینتیته‌وه، جاریکی تر فوو ده کریت به کله شاخدا ماردم هه مومو پاست ده بنه و هو تماشا ده کن،
پاشان فرمان ده دریت: نهی خلکینه! و هرن بتو لای په روه رکارتان **﴿وَقُوْهُرٌ لَّهُمَّ مَسْتُرُونَ﴾**^۱ پایان
بگن ده بیت پرسیاریان لی بکریت، ده لیت: له پاشان ده لین: نه و هی ده چیت ناو ناگره وه جیايان
بکنه وه ده لیت: پاشان: ده تریت: له چند چند؟ ده تریت له هر هزاری نو سه دو نه وه دو نه،
نه وه نه و پزدیه که مندان پیر ده کات، نه وه نه و پزدیه که بتو لیپرسینه وه قاچی لی هله لدھ کریت.^۲
نه نهها مسلم پیاویه که کردوه له سه حیحکه‌یدا.^۳ بوخاری پیاویه‌تی کردوه له نه بیو هوره بیوه وه
(په زای خوای لی بیت) کیپاویه‌تیه وه له پیغامبره وه **﴿فَرَمَوْهُمْ﴾**^۴ فرمومیه‌تی: (نیوانی هه دوو فووه که
چله) و تیان: نهی نه بیو هوره بیوه نایا چل پقذه؟ نه بیو هوره بیوه و تی: نازام، و تیان: چل سال. و تی:

^۱ نه وه نه سوک هله لدھ سنه سه رخابه کردن (وه رگنی).^۲ الصافات (۲۴).^۳ احمد (۲/ ۱۱۶)، فرموده‌یه کی سه حیحه.^۴ مسلم (۴/ ۲۲۵۸).

نازلمن، وتبیان: چل مانکه؟ وتبیان: نازلمن، وتبی: هم ممو شتیک له مرؤثدا ده پریت کلینچکی نه بیت^۱، هردم لهو نیسکهوه پیک دیتهوه.^۲ خوای مازن ده فرمومیت: ﴿وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجَاءَهُ بِالشَّيْءَنَ وَالشَّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ واته: نه و زه مین بش به تیشكی په روهریتني خوی پوناکایی تی ده گپت و کتیبی خوا دیته گپرو پیغامبرو ناگاداران دینه به ری و چلن پاسته، به کاری هم موان پاده گهن و غدر له هیچ کس ناکریت. ﴿وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا﴾ واته: زه مین پوشن ده بیتهوه له پیشی قیامه تدا کاتیک خودا خوی نیشانی دروستکراوه کانی ده دات و کاری هم ممو ته او ده کات و جیای ده کاته، ﴿وَوُضِعَ الْكِتَابُ﴾ قفتاده ده لیت: کتیبی کردوه کان.

﴿وَجَاءَهُ بِالشَّيْءَنَ﴾ نیبنو عه باس (په زای خوا لی بیت) ده لیت: پیغامبران ده هیئتین و شایه تی له سه رگله کانیان ده دهن که نهوان په یامی خودایان پنگه یاندون. ^۳ ﴿هَوَالشَّهَدَاءِ﴾ واته: شایه له فریشتے کان نهوانه که کرداری عده کانیان پاراستووه و هه لیان گرتورو له چاکه و له خرابه، ﴿وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ﴾ واته: به پاستی کاری هم موان ته او ده گهن، ﴿وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ ناهه قی له هیچ کس ناکریت. خوای گهوره ده فرمومیت: ﴿وَضَعَ الْمَرْءَيْنَ الْقُسْطَ بِنُورِ الْقِيمَةِ فَلَا ظُلْمٌ نَّعَشْ شَيْئًا وَلَنْ كَانَ مِثْقَالًا حَسْنَةً مِنْ حَرَدَلٍ أَثْنَا يَهَآ وَكَفَنٍ بِسَا حَسِيبَنَ﴾ واته: وه نیته داده نین ته رازیوه کانی داده روهری (که کردوه هی پی جهکیشیت) له پیشی قیامه تدا نینجا هیچ کس که متین ستمه می ناکریت با قورسی (کردوه که) به قهدر تزووه خه رتل له یه کیش بیت نیمه ده یهینین و به سه که نیمه زمیریاری (کردوه هی بهنده کان) بین. ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَلَنْ كَلَّ حَسَنَةٌ يُضَعِّفُهَا وَيُؤْتَتْ مِنْ لَدُنْهُ أَبْرَأً عَظِيمًا﴾ واته: به پاستی خوا قورسایی گردیله یه کستم ناکات وه نه گه ر چاکه یه که بیت (خودا) چهندانه ده کات وه ده بیه خشیت له لایه خزیووه پاداشتیکی گهوره. بیه خوای خاوهن ده سه لات فرمومیه تی: ﴿وَوُقِيتَ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ﴾ واته: هر

^۱ نیسکیکه له کرتایی پشتدا یه له خواره وه^۲ فتح الباری (۴۱۴/۸).^۳ الطبری (۳۲۵/۲۱).^۴ الطبری (۳۲۶/۲۱).^۵ الانبیاء (۴۷).^۶ النساء (۴۰).

که سیک هرچی کرد و (به ته اوی) پاداشتی پی ده کاته و خودا هر خزی له هامو کرده و کانیان ناگادره.

﴿وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمْ رُمَرا حَقَّ إِذَا جَاءُوهَا فُتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ حَزَنَهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَتَلَوَّنُونَ عَلَيْكُمْ مَا يَأْتِيَتْ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمَكُمْ هَذَا فَأَلْوَأْنَ بَلْ وَلَكِنْ حَقَّتْ كُلُّهُ الْعَذَابُ عَلَى الْكُفَّارِ ﴾^{۷۶} قَيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمْ خَلِيلِيْنَ فِيهَا فِئَسْ مَوْيَ الْمُتَكَبِّرِينَ خوانه ناسان را پیچ دمکرین بُوناو جدهه نهدم

خوای مهمن ده فرمویت: **﴿وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمْ رُمَرا حَقَّ إِذَا جَاءُوهَا فُتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ حَزَنَهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَتَلَوَّنُونَ عَلَيْكُمْ مَا يَأْتِيَتْ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمَكُمْ هَذَا فَأَلْوَأْنَ بَلْ وَلَكِنْ حَقَّتْ كُلُّهُ الْعَذَابُ عَلَى الْكُفَّارِ﴾** واته: نه کسانه حاشایان له خوا کرد و بزر جهنهم به کژمهل پایپیچ ده کرین، هر که لیک نزیک بونه و، (فریشته) ده رگا کانی بزر ده کانه و، گزیره کانی جهنهم پیتیان ده لین: شاخز نیو پیتفه مب رتان (له خوتان) بزر نه هاتبو، نیشانانی پهروه ریتتان بزر بخوینیتنه و ترسی تو شبوونی نه میختان و ببریتنت؟ ده لین: بله، بله لین نازار دان خوانه ناسان که چون پایپیچ ده کریت بزر ناو ناگر به توندی ده یانه نه و هه په شهیان لی ده کریت و نقد سووکو پیسوان و هک خوای مهمن فرمویه تی: **﴿يَوْمَ يَدْعُونَ إِلَى نَارِ جَهَنَّمْ دَغَّا﴾**^۱ واته: په ڈیک پالیان پیوه ده نریت برهو ناگری دوزه خ چون پالن پیوه نانیک. واته: به پال ده یانده بزر بزر ناو ناگری جهنهم نقد تینوو برسین، و هک خوای گوره له نایه تیکی تردا فرمویه تی: **﴿يَوْمَ تَحْشِرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الْرَّحْمَنِ وَفَدَّا﴾**^۲ و **﴿يَسْقُطُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمْ وَرَدَّا﴾**^۳ واته: باسی نه و پیذه بکه که پاریزکاران کو ده کینه و به شیوه (شاندیلک) به پیزه وه لای خوای میهره بان کرده کریتنه و توانبارانیش ده دهینه به پیزه دوزه خ به وینه کله ناژه ل. نا له و کات دا کوییو که بولان هه یانه به پوودا پاده کیشیت بوجه مهنتم **﴿وَتَحْشِرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَى وُجُوهِهِمْ عَمَّا وَبَكَّا وَصَرَّا مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمْ كُلَّمَا خَبَثَ زَنْهُمْ سَعِيرًا﴾**^۴ واته: وه له پیژی دواییدا حه شریان ده کین به سه پیوو ده و چاویاندا که کوییو لال و که بن

^۱ الطور (۱۲).^۲ مریم (۸۶-۸۵).^۳ الاسراء (۹۷).

شوبنی نیشت جیان دوزخه هر جاریک دوزخ بلیسی بنشیت و دامرکیت و جاریکی تر بلیسی ناگره که یان بق زیاد ده کین. لیره دا خوای گهوره ده فرموموت: **وَسَيِّئَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ زُمْرًا حَقَّ إِذَا جَاءَهُوَا فُرِحَتْ أَبْوَابُهَا** واته: کاتیک پایپیچ ده کریت بق ناو جهه نامه هر به نزیکبوونه و یان به پله ده رگا کانیان بق ده کریته و بق نهودی زو سزا بدرين پاشان گزیده کانی جهه نام که زند دلپه و توندو تیز بق زیارت ناپه هست کردیان به شیوه یه کی خراب و سرزه شتکردنیان پیشان ده لین: **إِنَّمَا يَأْتِكُمْ رُسُلٌ نَّاِيَالِهِ مَاوِهِ كَهْ زِيَ خَوْتَانِ پِيَغَمْبَرَتَانِ بَقْ نَهَمَاتِ** واته: له هاویه گهزری خوتان که ده تانتوانی قسه یان له گهان بکن و نهودی بیان هینان لییان و هرگز، **هَيْلَوْنَ عَيْتَكُمْ إِيَّنَتْ رَتِكُمْ** واته: نیشانه کانی په ره ردکارتان بق نه خویندنه و له سه راستی نهودی بانگیان ده کردن بقی، **وَيُنْذِرُونَكُمْ لِفَآءَ يَوْمَكُمْ هَذَا** واته: بتانترستین له خرابی نه بقده، خوانه ناسانیش ده لین: **هَبَلَنَ** واته: بهلی پیغامبه ران هاتن بق لامان ناگاداریان کردین و به لکه ده زدیان نیشان داین، **وَلَكُنْ حَقَّتْ لِكَمْ أَعْذَابَ عَلَى الْكُفَّارِينَ** واته: بپوامان پی نه کردوون و دژیان و هستاین به هزی نهو گومراپی و به بختیه مانه و هقی خویه تی که سزا بدرين چونکه له پیسی پاست لاماندا بق پیسی پروپوچ. و هک خوای مه زن باسیان ده کات له چهند نایه تیکی تردا که ده فرموموت: **هَلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَالِمٌ حَرَثَنَاهُ اللَّهُ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ** ⑧ **فَالْأُولَاءِنَّ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَبَنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَفَاعَةٍ إِنَّمَا أَشْرَطْنَا فِي ضَلَالِكُبِيرِ** ⑨ **وَقَالُوا لَوْ كَمَا نَسْعَ أَوْ نَقْعِلُ مَا كَمَا فِي أَحْصَنِ الْسَّعِيرِ** ⑩ واته: هر چهند دهسته به ک فری بدريته ناویه و ده رگا وانه کانی دوزخ پرسیاریان لی ده کن نایا پیغامبه ریکی ترسینه رتان بق نه هاتوره، نه لین: بهلی بزمان هاتوره به لام به درومن ده زانی و ده مانوت (پیسی) خوا هیچی نه ناردووه ته خواره وه نیو به س له گومراپیه کی گهوره دان، وه و تیان نه گر قسے (پیغامبه ران) مان بیستایه یان تیگی یشتبینایه نه مپله هاوپیشانی دوزخ نه ده بیوین. واته: نه چنده به خویانداو لومه خویانیان ده کن و په شیمانی ده رده بین، **فَأَعْزَرُوْنَاهُمْ فَسَحْقًا لِأَصْحَابِ الْسَّيِّئِنَ** واته: نیتر پیشان نا له گوناهمه که یان که ابیو دوروی له میهره بانی خوا بق هاوپیشانی دوزخ. واته: هر له نه ارادا نه مینیت نهی هاوه لانی ناگر. خوای گهوره لیره دا ده فرموموت: **فَيَلَّا ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ حَلَّلِينَ**

¹ الملك (۱۰-۸).

² الملك (۱۱).

﴿فِيهَا فِتْنَةٌ مُّؤَمِّنَاتٍ﴾ وَاتَّه: دَهْلَيْن: لَهْ دَهْرَكَاهْ جَهَنَّمْ بَچَنْ ثُورَیْ وَتَاهَتَاهْ مَهْرَ لَهْ وَیدَاَ بنَ، جِبَکَاهْ نَهْوَانَهْ بَهْفِینَ، چَندَ خَرَابَهْ. ﴿فَقَلَّ أَدْخُلُواً أَبُوابَ جَهَنَّمَ حَذَلِينَ فِيهَا﴾ وَاتَّه: مَهْرَ كَهْسِیْکَ چَاوَیْ پَیْتَیَانَ کَهْتَبَیَتَ وَشَارَهْ زَانَ حَالَیَانَ بَوْبَیَتَ شَایَهْتَیَ دَهْدَاتَ کَهْ جَبَیَ خَرَیَتَیَ سَرَّا بَدرَیَنَ. بَوْیَهْ نَهْ قَسَّهْیَهْ نَهْدَرَاهَتَهْ بَالَّنَ کَهْسِیْکَ تَایِهَتَ. چَونَکَهْ هَمْمَوْ بَوْنَهْ وَهْ رَشَایَتَهْ لَهْسَرَیَانَ کَهْ هَقَیَ خَرَیَتَیَ نَوَایَانَ بَهْسَرَیَتَ لَهْسَرَ نَهْ وَبَرَیَارَهْ کَهْ خَودَای دَادَبَهْ رَوَهْ دَاوَیَتَیَ بَهْسَرَیَانَدا. چَونَکَهْ نَقَدَ رَزَانَیَهْ بَهْ کَارَانَهْ کَهْ کَرَدَوْبَیَانَهْ. بَوْیَهْ خَوَایِ بَالَّدَهْسَتَ فَهْرَمُوَیَهْتَیَ: ﴿فَقَلَّ أَدْخُلُواً أَبُوابَ جَهَنَّمَ حَذَلِينَ فِيهَا﴾ وَاتَّه: دَهْمِنَنَهْ وَتَبَیَادَوْ هَرَگِیْزَ لَیَیَ دَهْرَنَاجَنَ وَلَهْنَوْ نَاجَنَ لَهْنَوْ جَهَنَّمَدا ﴿فِتْنَةٌ مُّؤَمِّنَاتٍ﴾ وَاتَّه: جَ پَاشَهْ پَقْذُو شَوَینَیَکَیَ خَرَابَهْ تَیَیَ کَهْتَوَنَ بَهْ مَزَیَ فَیَنْزَلِیَتَانَ لَهْ دَنِیَادَوْ دَوَوَهْ پَرَیَزِیَتَانَ لَهْ شَوَینَکَهْ وَتَنَیَ حَاقَهْ. نَهْ وَبَوْ نَوَایَ لَیَ کَرَدَنَ کَهْ تَوَشَیَ نَهْ مَ چَارَهْهَشَیَهْ بَینَ، کَهْ چَندَهْ زَیَانَیَکَیَ خَرَابَهْ پَاشَهْپَدَذَکَیَ سَهَختَهْ.

﴿وَسَيِّقَ الظَّرِيرَاتُ أَنْقَوْرَاهِمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَّرًا حَقَّ إِذَا جَاءَهُوْهَا وَفُتَحَتْ أَبُوبَاهَا وَقَالَ لَهُمْ حَزَنَتْهَا سَلَمُ عَلَيْكُمْ طَبَشَرَ فَأَدْخُلُوهَا حَذَلِينَ ﴿٧﴾ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ صَدَقَنَا وَعَدَهُ وَأَوْزَانَا الْأَرْضَ نَتَبَوَّا مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنَعَمْ أَبْغَرُ الْعَمَلِينَ ﴿٨﴾﴾

خَوَهْنَ بَاوَهْرَانَ بَهْدَوَهْ بَهْهَشَتَهْ بَهْرَیَ دَکَرَیَنَ

خَوَایِ مَهْنَ دَهْهَهْ رَمُوَیَتَ: ﴿وَسَيِّقَ الظَّرِيرَاتُ أَنْقَوْرَاهِمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَّرًا حَقَّ إِذَا جَاءَهُوْهَا وَفُتَحَتْ أَبُوبَاهَا وَقَالَ لَهُمْ حَزَنَتْهَا سَلَمُ عَلَيْكُمْ طَبَشَرَ فَأَدْخُلُوهَا حَذَلِينَ﴾ وَاتَّه: نَهْ وَکَسَانَهْ کَهْ مَهْرَلَهْ پَرَوَهْ دَکَارِیَانَ تَرَسِیَانَ بَوَوَهْ، دَهْسَتَهْ دَهْهَشَتَهْ بَهْرَهْ بَهْهَشَتَهْ بَهْرَیَ دَکَرَیَتَهْهَهْ وَهْ کَارِیَهْ دَهْسَتَانَیَ بَهْهَشَتَ پَیْتَیَانَ دَهْلَیَنَ: دَرَوَوَهْ لَهْ نَیَوَهْ، بَهْتِرَهَاتَهْ، بَچَنْ ثُورَیْ وَهَتَاهَتَاهْتَیَهْ لَهْوَیَ بَنَهْ. نَهْهَهْ بَاسَیِ زَیَانَیِ مُوسَلَمَانَهْ بَهْتِهَهَهْ رَهَکَانَهْ کَهْ کَاتِیَکَ بَهْرَیَهَهْ دَهْسَتَهْ دَهْهَشَتَهْ بَهْرَیَ دَکَرَیَنَ بَهْرَهْ بَهْهَشَتَهْ. وَاتَّه: کَوْمَهَلَ دَوَایِ کَوْمَهَلَنَ. لَهْ پَیَشَهَوَهْ نَزِیَکَ کَانَ لَهْ خَوَدَلَوَهْ، دَوَایِ نَهْوَانَ نَاکَارَ چَاکَانَ، پَاشَانَ نَهْوَانَهْ دَوَایِ نَهْوَانَ وَکَوْمَهَلَیَکَیَ دَوَایِ نَهْ مَانِیَشَ. هَمْمَوْ دَهْسَتَیَهَکَ لَهْکَمَلَ نَهْوَانَهْ کَهْ لَهْ یَهَکَهَهْ نَزِیَکَنَ. پَیَنَهَمَبَهَرَانَ لَهْکَمَلَ یَهَکَوْ پَاسْتَکَیَانَ لَهْکَمَلَهَهْ هَاوَشَیَوَهَیَ خَرَیَانَ وَشَهِیدَانَ لَهْکَمَلَهَهْ یَهَکَتَرَیَ. ﴿وَسَيِّقَ الظَّرِيرَاتُ أَنْقَوْرَاهِمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَّرًا حَقَّ إِذَا جَاءَهُوْهَا﴾ وَاتَّه: نَهْ وَکَسَانَهْ کَهْ لَهْ خَوَدَلَهْ تَرَسِیَانَ بَهْرَیَ دَکَرَیَنَهْ بَهْهَشَتَ کَاتِیَکَ گَیَشَتَهَهْ دَهْرَکَاهْ بَهْهَشَتَ دَوَایِ تَیَّبَهْ پَیَوَنَیَانَ لَهْ وَ

پنگه به (پردي سيرات) و هستينراون و بهندکراون له سه ر پرديك له نيوان به هشت و چهار هند مداونه و هفقاته که هيانبووه به سه ر يه کتريه و له دنيادجي به جي ده گريت هم تا کاتيک پاك و خاويون بونه وه پييان پيده دريخت بچنه ناو به هشت. له فرموده ه (الصور) دا هاتوروه: کاتيک خاوه نباوه پان که يشته به ره رگاي به هشت له ناو خوياندا پرس به يه کتري ده کهن له کي داوا بکن که مؤله تيان بق و هر گريت که بچنه ناو به هشت. ده چن بق لاي پيقه مباران: له پيشوه بق لاي ثاده مو پاشان بق لاي نوح و دواني بق لاي نيراهيم و موساو عيسا پيقه مبار (سه لامي خويان لى بيت) هم تا ده گانه مو حمه محمد (ص) و هك چون له پئنی حشدرا له کاتي داوا كردن يان بق لانه وه بزيان له لاي خوداي دلخنان که بيت و دادگایيان بکريت و خواي گوره برياري خوي بذيان لي پرسينه وه دهست پينده کات و هر کس هدقی خوي و هر ده گريت و پئنی پيقه مبار (ص) ده ره که ويت بق گشت مرؤله همو شوينيکدا که بسوه. له سه حجي موسليما هاتوروه له نهنه سه وه (په زاي خواي لى بيت) ده لتيت: پيقه مبار (په زاي خودا (ص)) فرمودي: (من يه کام تاكاکرم له به هشت).^۱ واته: بق چوونه ناو به هشت. وه له و تيه کداله سه حجي موسليما هاتوروه پيقه مبار (ص) فرمودي: (وه من يه کام کسم که له ده رگاي به هشت ده دات).^۲ ثيامي نه حمداد پيواليه تي کردووه له نهنه سی کوبی ماليک وه (په زاي خواي لى بيت) ده لتيت: پيقه مبار (ص) فرمودي: (له پئنی قيامه تدا ديمه به ره رگاي به هشت داواي کردن وه) ده کام، (ده رگاوانی) به هشت ده لتيت: تو کتی؟ منيش ده لتيت: مو حمه دم. ده فرموده: نه ويشه ده لتيت: تنهها فرمانم پيندراوه بق تری بکمه وه، بق هيج کس تری نه کمه وه پيش تو).^۳ موسليميش پيواليه تي کردووه.^۴ ثيامي نه حمداد پيواليه تي کردووه له نه بو هوره بره وه (په زاي خواي لى بيت) ده لتيت: پيقه مبار (ص) فرمودي: (يه کام دهست يه ک ده چنه ناو به هشت وينه يان وه ک وينه کي مانگ چوارده وايه له به هشتدا نه تفيان هيه و نه چلپيان هيه نه پيسى تيا ده کهن ده فرو شانه کانيان له زئپو زيووه ناو ناگردانه کانيان داري بون خوش و ثاره قيان ميسکه، هر کي له وانه دوو ذئي هيه که مؤخى ناو لاقيان له زئپ كشته و ده بېنېت له جوانيدا، ناكلکي و کينه له نېپوانياندا نې.

دله کانيان له سه ر يه ک دل دانراوه هر ره پاك و بى عهبي خودا هه لده لئين و تسبيحاتي خودا ده کهن بېيانيان و نېواران).^۵ بوخارى و موسليم پيواليه تي کان کردووه.^۶ حافيز نه بو يه علا پيواليه تي کان ده کهن

^۱ مسلم (۱/۱۸۸).^۲ مسلم (۱/۱۸۸).^۳ احمد (۲/۱۳۶)، فرموده يه کي سه حجي.^۴ مسلم (۱/۱۸۸).^۵ احمد (۲/۳۱۶)، فرموده يه کي سه حجي.

نه بُو هوره یرده وه (په زای خوای لَ بَيْت) ده لیت: پیغامبری خودا^(صل) فرمودی: (یه کم کرم‌لیک ده چنے بهمهشت له وینه‌ی مانگی چوارده دان، نهوانه‌ی دوای نهوان دین وه ک پووناکی به میزبین نهستیره که ترسکه‌ی بیت له ناو ناسماندا، میز ناکن پیسی ناکن و تف ناکنه وه و چلم فری نادهن، شانه‌کانیان زیپه، ناره قیان میسکه، ناو ناگردانه کانیان داری بزن خوش، زنه کانیان کیزی سپی چاوه‌کاردن، په‌شتبان له سر په‌وشتی یه ک کسه، له سر وینه باوکه ناده میانن (سلامانی خوای لَ بَيْت) که شهست بالله له ناسماندا).^۱ موسیم و بخاریش پیوایه‌تیان کردوه.^۲ له بُو هوره یرده وه (په زای خوای لَ بَيْت) نه‌ویش له پیغامبری خوداوه^(صل) فرمودی: (دهست یه ک له نومه‌تی من ده چنے بهمهشت که حفتا هزار که سن پوویان ده دره و شیته وه و ک پووناکی مانگی چوارده)، عوکاشه کبری میحسن هلساو وتی: نهی پیغامبری خودا^(صل) دو عام بُز بکه لای خودا که من یه کتیک بم له نه و کسانه، پیغامبر^(صل) فرمودی: (خودایه به یه کتیک له نهی دابنی) پاشان پیاویک له نه‌تساریه کان هلساو وتی: نهی پیغامبری خودا^(صل) دو عام بُز منیش بکه لای خودا که من یه کتیک بم له کسانه. پیغامبر^(صل) فرمودی: (عوکاشه پیش کوت بهوه)^۳. موسیم و بخاری پیوایه‌تیان کردوه.^۴ دیسان بخاری و موسیم نهم فرموده بیان پیوایه ت کردوه (که حفتا هزار کس ده چنے بهمهشت به بی حیساب) له نهینو عه باس و جایبری کوبی عبدوللاؤ عیمرانی کوبی حوصلهین و نهینو مسعودو پیفاعه‌ی کوبی عرابی جوهه‌نی و نه مو قهیسی کچی میحصنه وه هر له بخاری و موسیمده و (په زای خوابان لَ بَيْت) له نه بُو حازمه وه له ساحلی کوبی سه عده وه که پیغامبری خودا^(صل) فرمودی تی: (بینگمان له نومه‌تی من حفتا هزار (یان حوت سه هزارکه س) ده چنے بهمهشت یه کتیان گرتوه^۵، ههتا نه وه لتو ناخیر کسیان ده چیته بهمهشت. بُوویان له وینه‌ی مانگی چوارده دایه).^۶ خوای مهزن ده فرمودیت: («حَقٌّ إِذَا جَاءَهُ وَهَا وَفَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتِهَا سَلَمٌ عَلَيْكُمْ طَبِّئُتْ فَأَذْخُلُوهَا حَذَلِيلَنَّ^۷ وَلَامَكَهُ لَيْرَهْ دا بَاس نَه کردوه. واداده نزیت کاتیک که بهره و بهمهشت به بی ده کرین. نه و شتانه‌ش وه ک کردن وهی ده رگا بتیان

^۱ فتح الباری (۱/۳۶۷)، مسلم (۴/۲۱۰).

^۲ مسنند ابی یعلی (۱۰/۴۷۰)، فرموده یه کی سه حیجه.

^۳ فتح الباری (۴/۴۱۷)، مسلم (۴/۲۱۷۹).

^۴ واته: به و دوعایه. یان به و داوایه.

^۵ فتح الباری (۱۱/۴۱۲)، مسلم (۱/۱۹۷).

^۶ واته دهستیان به یه که وهی

^۷ فتح الباری (۱۱/۴۱۲)، مسلم (۱/۱۹۷).

پیزیتیانه و کاریبه دهستانی به هشت دین بق لایان و مژده بیان دهدنی و سوپاس و به خیره انتیان لی دهکن. نک وک کاریبه دهستانی جمهه نم که ده گنه خوانه ناسان گونامه کانیان ندهن و به پرورداده پرورداده شیان لی دهکن و سارزه نشیان دهکن. نه و کسانه و دهزان که نه و (واوه) له م ثایه داد:

﴿وَفَتَحَتْ أَبْوَابِهَا﴾ واری هشت و (واری الثمانیه) دهیکنه به لگه له سه نو و که ده رگا کانی به هشت هشت دهشت ده رگان، هله بیان کرد و لایاندا و نه یانپیکاره، به لکو بق زانیینی هشت ده رگای به هشت سود له و فرمودانه و هر ده گیریت که ده لین ده رگای به هشت هشت ده رگایه. نیما می نه حمد پیاوایه تی کرد و له نه بو هوره بیره و (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومی:

(هر که سیک جو و تیک شت (هرچی بیت)، کم یان نزد) بیه خشیت له پی خودا له همو قاپیه کانی به هشت و بانگ ده کریت، به هشت چهند ده رگای همیه، هر که سیک له نه هلی نویز بیت له ده رگای نویز وه بانگ ده کریت، هر که سیک له نه هلی سه ده قه بیت له ده رگای سه ده قه و بانگ ده کریت، و هر که سیک له نه هلی جیهاد بیت له ده رگای جیهاد وه بانگ ده کریت، و هر که سیک له نه هلی پذو بیت له ده رگای په بیان وه بانگ ده کریت)، نه بو به کر (په زای خوای لی بیت) و تی: نهی پیغامبری خودا (علیه السلام) که سیک که له همو ده رگا کانه وه بانگ بکریت هیچی له سره؟ نایا که س له همو بیان وه بانگ ده کریت؟ پیغامبر (علیه السلام) فرمومی: (به لی نومیدم همیه تز له وانه بی).^۱ بوخاری و موسیلمیش بهم شیوه یه پیاوایه تیان کرد ووه. له سه هلی کوبی سه عده وه پیاوایه تیان کرد ووه که پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومی: (بیکومن له ناو به هشتدا هشت ده رگا همیه ده رگایه کیان ناوده بریت به په بیان پوئده و انان نه بیت که س له ویوه ناچیته ناوی).^۲ و له سه حیحی موسیلمیدا هاتوره له عومه ری کوبی خه تابه وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمومی: (هیچ که سیک له نیوه نیه که ده ستون نویز تکی پنک یان ده ستون نویز تکی تواوچاک بکریت پاشان بلی: اشهد ان لا إله إلا الله وان محمدًا عبده ورسوله، مه گین ده رگا کانی به هشت که هشت ده رگان همو بیان بق کراوه توه له هر کامیانه وه ناره زوو بکات ده چیته نوو ووه).^۳

^۱ احمد (۲/۲۶۸)، فرموده بیکی سه حیحه.

^۲ فتح الباری (۴/۱۳۳)، مسلم (۲/۷۱۱).

^۳ فتح الباری (۶/۳۷۸)، مسلم (۲/۸۰۸).

^۴ مسلم (۲۰۹).

بسی فراوانی دهرگاکانی به هشت (دواکارین له خوای گهوره به دلوقاتی خوی بمانفاته نه و به هشته)

له هردو سه حیجه که دا هاتووه له نهبو هوره یه (په زای خوای لی بیت) له فه رموده دی (الشفاعه) دا که فه رموده دی کی دریزه: (خوای مازن ده فه رمودیت: نه موحده مهد)! نه و کسانی که حیسایان له سر نیه له نومه تکه کت ببیه نوره وله دهرگای لای پاسته، که نوانه شریکی خلکیشن له دهرگاکانی تردا، سویند به و کسای کیانی موحده دی به دهسته. نیوان نه ملاولای به هشت (نیوان نه ملاولای دهرگای) به نهندازه دی نیوان مهککه و هجهره یان هجه رو مهککه) وه له پیوایه تیکی تر هاتووه: (نیوان مهککه و بوسایه).^۱ وه له سه حیجه موسیلمدا هاتووه له عوتبه کی کوبی غهزوانه وه که و تاریکی بق دان له و تاره که دا و تی: پومن باسکراوه که نیوان نه دیت لایکی به هشت له چهندین نه ملاولای، به نهندازه دی پیشتنی چل ساله، وه پیشتنیکی وای به سردا دیت که لیوانه له قدره بالغیدا.^۲ خوای مازن ده فه رمودیت: «وَقَالَ لَهُمْ حَزَنَتْهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طَيْشٌ»^۳ واته: کردارو گفتارو هولو و تیکوشانتان لی پیرقد بیت و پاداشتیستان هر پیرقد بیت، وه ک پیغمه بری خودا^۴ فه رمانی دا له هندی له غهزakanدا له نیوان مسلماناندا بانگ بکریت: (که س ناجیت به هشت خملکی مسلمان نه بیت) وله پیوایه تیکی تردا: (خاوون باوه پنه بیت).^۵ «فَأَذْهَلُوهَا خَلَالِرِينَ»^۶ واته: تاهه تایه تییدا ده مینه وه و لئی ده رناجن، «وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعَدَهُ وَأَرْسَلَنَا الْأَرْضَ نَبْوًا مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَعَمِّ أَجْرُ الْعَمَلِينَ»^۷ واته: ده لین: شوکرانه بق خوا، که به لینی به نیمه دا، وه پاست که پرو نهوزه مینه دا به نیمه و له له و به هشتده، کوئ ناره نزوو بکین لینی ده بین، نه و پاداشتی دراوه به خهباتکاران چهنده باشه. «وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعَدَهُ»^۸ واته: کاتیک خاوون باوه پان نه و همو پاداشتے نیزو به خشنه گهوره و به هشتہ هتاهه تاییه و سامانه میندنه زوره ده بین ده لین: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعَدَهُ»^۹ واته: سوپاس بق نه و خودایه که نه و به لینه که نیمه دا به پاست ده رچوو له سر زمانی پیغمه بره به پیزه کانه وه (سلامی خوایان لی بیت) که له دنیادا فه رمودیان: «رَبَّنَا وَإِنَّا مَا وَعَدْنَا نَعَلَى رُسُلِكَ وَلَا خَغْرَنَا يَوْمَ

^۱ فتح الباری (۲۴۷/۸)، مسلم (۱۸۴/۱).

^۲ مسلم (۴/۲۲۷۸).

^۳ فتح الباری (۱۱/۳۸۵).

آن‌قیمت‌مُؤْلِّفُ الْبَيْعَادِ^۱ واته: نهی په روهردگارمان پیتمان بیه خشے (له پاش مردن) نهوده
به لینت پی داین له سه رزیانی پیتفه مبهره کانت و پیسوانمان مکه له پیژی دواییدا بینگومان تو به لین
ناش کینتیت. **﴿وَقَالُوا لَهُمْ لَوْلَا أَنَّهُ مَنْ أَنْهَى لَهُمْ هَذَا وَمَا كَانُوا يَنْهَا لَوْلَا أَنَّهُ مَنْ أَنْهَى لَهُمْ هَذَا لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ إِلَيْنَا
بِالْحِكْمَةِ﴾**^۲ واته: وه ده لین: سوپاس بق نه و خواهی که پیتمونی کردین بق نه م پنگایه که نیمه هه رگیز
پیتیاری راست شاره را نده بوبین نه گهر خودا پیتمونی نه کردمیانیه سویند به خوا بینگومان نیدراوه کانی
په روهردگارمان پاستیان هیندا. **﴿وَقَالُوا لَهُمْ لَوْلَا أَنَّهُ أَذْهَبَ عَنَّا الْحَرَثَ إِنْ كَرِهْنَا لَغَوْرَ شَكُورٍ﴾**^۳

الَّذِي أَنْهَنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ، لَا يَمْسَأُ فِيهَا نَصْبٌ وَلَا يَمْسَأُ فِيهَا لُغُوبٌ

واته: وه نه وان ده لین
هممو سوپاس بق نه و خواهی که خافتی لا بردين و نه پیشت، به راستی په روهردگارمان لیبوردهی
شایسته سوپاسه، نه (خواه) که به چاکه و به هرهی خزی نیشت، جیتی کردین له مالی هه میشه بیدا
(به هشتدا) له ویدا نه هیع ماندو بیبونیکمان توش دهیت و نه هیع زه حمایتیکمان دوچار دهیت. وه
ده فه رموقیت: **﴿وَأَرَزَنَا الْأَرْضَ نَبْوَا مِنْ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءَ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَدَلِيْلِينَ﴾** نه بولعالیه و نه بلو
صالح و قه تاده و سودی و نیبنو زید ده لین: **﴿وَأَرَزَنَا الْأَرْضَ﴾** واته: زه مینی به هشت. نه م تایته و هک
نه و نایته وایه که خوا مازن ده فه رموقیت: **﴿وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِ الْأَذْكُرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا
عِبَادُنَا أَصْكَلِحُورُكَ﴾**^۴ واته: سویند به خوا بینگومان نیمه نورسیومانه له زبودا له دوانوسینی له
(لوح المحفوظ) دا به راستی سه رزی (به هشت) بهنده چاک و پاکه کامن ده بنه میراتگری، بیوه و تورویانه:
﴿نَبْوَا مِنْ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءَ﴾ هر کوئی نازه زبو بکین لئی ده بین چاکترین پاداشت نه و پاداشتیه
که پیتمان دراوه له سه رکداره کانمان. له هه رو سه حیجه که دا هاتورو له نه سه وه (په زای خوا لی
بینت) له بس رهاتی (المعراج) دا که پیتفه مبهره (گلکل) فه رموقی: (بردمیانه ناویه هشت که گومه نزی مرواری
تیبا بو خوله که شی میسک بو).

العمران (١٩٤).

الاعراف (٤٣).

الفاطر (٣٤-٣٥).

القرطبي (٢٨٧/١٥).

الأنبياء (١٠٥).

^٦ فتح الباري (١/٥٤٧)، مسلم (١/١٤٨).

﴿ وَتَرَى الْمَائِكَةَ حَافِيْتَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَيِّحُونَ بِخَمْدَ رَبِّهِمْ وَقُصْبَى بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقَيْلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّيْتَ ۝

الغایین ﴿ ۷۰ ﴾

خوای مازن ده فرموده: **﴿ وَتَرَى الْمَائِكَةَ حَافِيْتَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَيِّحُونَ بِخَمْدَ رَبِّهِمْ وَقُصْبَى بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقَيْلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّيْتَ الْعَالَمِيْنَ ﴾** واته: فریشته کانیش ده بین، له دهوری ته خول ده ختن و په سنه دنی و پاکی په روده ردگاری خویان دده دن، هار چون پاسته، وا به ناویان پاگه یشتون و ده لین: سوپاس بز په روده ردگاری کشت جیهان. کاتیک خوای گهوره باسی بپیاری ختنی کرد بز خلکی به هدشت و جهه نه مو جیای کردنه و هر کس شیاوی کامیان بزو بتری پهوانه کرا، هار نه و خودا داد په روده له بپیاره کانید او نامه قی به هیچ که سیک ناکات. پاشان باسی فریشته کان ده کات که دهوری ته ختن پیروزیان داوه و په سنه و پاکی په روده ردگاریان دده دن و به پاکی و بیعه بیی و گهوده بی و مازنی خودا هله ده دن که دوروه له ستمه و نامه قی به کس ناکات. کاره کانی بز ته او کردوون و فرمانیان بز ده رکراوه و لیبووه ته و به پنکی بزیه خوای گهوره ده فرموده: **﴿ وَقُصْبَى بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ ﴾** واته: خوابپیاری به پاسته داوه له نیوایاندا، پاشان فرموده: **﴿ وَقَيْلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّيْتَ الْعَالَمِيْنَ ﴾** واته: گشت بونه و هر به زماندارو بی زمانه و ده لین: سوپاس بز خوای مازن بز نه و بپیاره و بز نه و داد په روده بی، بزیه لیره دا قورثان نه قسیه نه داوه ته پال که سیک به لکو به برهه ای فرموده: نهمه یش نیشانه يه له سهر نه و هی که هه مرو دروستکراوه کان شایه تی دده دن له سه ده سه لاتی خودا و سوپاسی ده کن. قه تاده ده لین: دروستکراوه کان به سوپاسی خودا ده ستیان پیکردووه و هک خوای گهوره له م نایه ته دا ده فرموده: **﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ﴾**^۱. و هک لیره شدا کوتاییان هیناوه به سوپاس کردنی خودا، و هک ده فرموده: **﴿ وَقُصْبَى بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقَيْلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّيْتَ الْعَالَمِيْنَ ﴾**^۲.

^۱ الانعام (۱).

^۲ الطبری (۳۴۴/۲۱).

تەفسیری سورەتى (الفافر)، (المؤمن)

لە مەككەدا ھاتووهتە خوارووه

بىزۇگە وەدىي حامىمەكان

ئىپىنۇ عەباس (پەزاي خواي لى بىت) دەلىت: بىتكومان ھەموو شتىك ناوكىرىكىكى ھېيە ناوكىرىكى قورئانىش بىنمالەتى حامىمەكانه (آل حم) يان وتنى: (حامىمەكانه).^۱ مىسەعرى كوبى كىدام دەلىت: بە حامىمەكان دەوتىرتىت: بوكەكان. ^۲ ئەمانە ھەموو لە پىتشەواي زاتاۋ دىيار ئەبو عوبىد قاسىمى كوبى سلام (پە حەمەتى خواي لى بىت) پىوايىت كراوه لە كتىپى (فضائل القرآن)دا.^۳ وە حومەيدى كوبى زەنجىوپەتى پىوايىتى كىدرۇو لە عەبدوللەلە (پەزاي خواي لى بىت) دەلىت: نۇونەتى قورئان وەك نۇونەتى پىباويىكە كە زۇر دەگەپىت تاجىكە يەك بىزۇزىتە وەبىز كە سوکارو مال و مەندالى، تىپەپى بەسەر شوينىكىدا بارانى باشى لى بارىبىو لەو كاتىدا كە دەچۈرۈپ بە ناوىدا شوينە كەسە رېنچى زۇر داپاكىشى. لە ناكاڭ چۈرۈپ چەند باخچىكە زەمينەكەي زۇر نەرم و لماۋى بۇو. وتنى: من لە بارانى يەكەم سەرسام بۇم كە چى ئەم زىاتر جىتى سەرسوپمانە. پىنى وترى: بىتكومان نۇونەتى بارانى يەكەم نۇونەتى كەورەتى قورئانە. نۇونەتى ئەو باغە لماۋىيەش وەك ئالى حامىمەكانه لە قورئاندا. بەغۇرى هىتاۋىيەتى.^۴ ئىپىنۇ مەسعود (پەزاي خواي لى بىت) دەلىت: كاتىتكە ئەچمە سەر ئالى حامىمەكان (آل حم) وادەزانم كە چۈرمەتە ناو چەند باخچىكە كە زۇر بەكە يەنەن ئەنۋىياندا.^۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿١﴾ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٢﴾ غَافِرُ الذَّنْبِ وَقَابِلُ التَّوْبَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ذِي الظَّلَمَاتِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ أَكْبَرُ إِلَهٌ الصَّمِيرُ ﴿٣﴾

لە پىتشەوە قىسە لەسەر ئەم پىتانە كراوه لە ئەوهەلى سورەتى (البقرة)دا كە جارىكى تەلىرىدە بىتىپىست بە دۇويارە كىردىنەوە ناكات، لەم فەرمۇدەكى كە ئەبو دلودو تىرمىزى پىوايىتىان كىدرۇوھە ماتۇرە لە كەسانەتى كە لە پىتفەمبەريان (طه) بىستۇرە فەرمۇيەتى: (ئەگەر ئەمشە درا بەسەرتاندا

^۱ الدر المنشور (۲۶۸/۷).^۲ القرطبي (۲۸۸/۱۵).^۳ فضائل القرآن (۱۳۷/۱۲۸).^۴ البغوي (۹۰/۴).^۵ البغوي (۹۰/۴).

بلین: (حم، لاینیصرون)). واته: حامیم، زال ناکرین به سه رتانا. ثم فرموده بیه سنه ده کی پاست.

خواه مازن ده فرمومیت: **فَحَم ① تَزْبِيلُ الْكَتَبِ مِنَ اللَّهِ أَعْزِيزُ الْعَلِيِّ** ثم کتبه له لاین خواه خاره ن ده سه لاتی داناهه تیرداوه. واته: ناردنی ثم کتبه که قورنائه له لاین خواه خاره ن ده سه لات و زاناهه بیه، که ناگاداری کشت شتیکه و گردیله^۱ لی و نایبیت له تاریکاییدا، **غَافِرُ اللَّذِي** و**وَقَابِلُ التَّوْبِ شَدِيدُ الْعِقَابِ ذِي الظَّلَمِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ أَيْهُ الْمَصِيرُ** واته: که له گوناهم کان ده بوریت و پهشیمانی قبول ده کات و له جه زده بدا توندوتیزه، چاکه هر ب دهستی خزیتی و جگه له خزی هیچ شت بتو په رستن نایبیت و همو شت دیته وه لای ناو. **غَافِرُ اللَّذِي وَقَابِلُ التَّوْبِ** واته: له گوناهمه ای له پیشینه کراون ده بوریت و پهشیمانیش قبول ده کات له مو ولا بتو هر که سیک بیه ویت بگپیته وه بتو لای و گاردنی کهچ بکات بتوی، **شَدِيدُ الْعِقَابِ** تزله نقد توندوتیزه بتو نه و که سانه ای سارپیچی ده کهن و یاخی ده بن و پیزی زیانی دنیا ده دهن به سه رقیمه تداوله فرمانی خودا لاده دهن و ناهه قیکارن، ثم نایه ته و هک نه و نایه ته وايه که خواه که وره ده فرمومیت: **هُنَّيْتُ عِبَادِيَ أَنِّي أَنَا** **الْفَقُورُ الرَّحِيمُ**^۲ **وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ**^۳ واته: هوال بده به بهنده کامن که به پاستی هر من میهره باشم، وہ بیگومان هر سزای منه سزای سهخت. خواه مازن ثم دوو سیفه دیتیت له نقر شویندنا له قورنائی پیزیزدت بتو نه وهی عه بده کانی همیشه له نیوان ترس و هیوادا بژین و ده فرمومیت: **ذِي الظَّلْمِ** نیبنو عه باس (په زای خواه لی بیت) ده لیت: واته: خاره نی چاکه بیه و ده ولهمه نده.^۴ واته: چاکه ری تقده بهنده کانی وه که له زماره نایه ته و ناتوان شوکرانه بزیدي تنهها چاکه بکی خودا بن و هک ده فرمومیت: **وَإِن تَعْذُّرُ نَعْصَتَ اللَّهُ لَا تُخْصُّوْهَا**^۵ واته: خز نه گر به هره و نیعمه ته کانی خوا بژمین بوقان ناشمیردین. وه ده فرمومیت: **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ**^۶ غهیری خزی هیچ که س بتو په رستن ناشیت، له همو سیفه ته کانیدا بیه وینه و هرنه و په روهر دگاری بهنده کانیه ته، **وَإِيَهُ الْمَصِيرُ** واته: همو شت دیته وه بتو لای ناو پاداشتی همو که سیک

^۱ ابو داود (۷۴/۳)، تحفه الأحوذی (۵/۳۲۹)، سنه ده کانی سه حیجه.

^۲ الحجر (۵۰-۴۹).

^۳ الطبری (۲۱/۳۵۱).

^۴ ابراهیم (۳۴).

ده داته وه به پیش کرده وهی و دوای ناخات و هک ده فرمومویت: **﴿وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾**^۱ واته: وه نه و (خوا) لتبیرسینه وهی خبرایه.

خوای مهندن ده فرمودت: «ما بیگدلی فی اَيَّتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرِكَ تَقْلِيمَ فِي الْبَلَدِ» واته: غیری خوانه ناسه کان، هیچ که سیک له سه نیشانه کانی خودا کیشه ناکات، گویو خولیان به لاتاندا، نکا تو هله لخه لتینن. «ما بیگدلی فی اَيَّتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا»، خوای مهندن ده فرمودت: خوانه ناسان نه بیت که س کیشه و معلمائی ناکات له سه نیشانه کانی خودا دوای پوونکردن وه و به لکه میتاناوه، «فَلَا يَغْرِكَ تَقْلِيمَ فِي الْبَلَدِ» واته: هاتوجهو گه پانیان به لاتاندا به شوین سامان و خوشی دنیادا و نکات له تو کارت تی بکات و له خشتت بهرن وه ک خوای گوره له ٹایه تیکی ترداد ده فرمودت: «لَا يَغْرِكَ تَقْلِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبَلَدِ» ۱۱۳ مَتَعْ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْآهَادُ» واته: له خشتت نه بات و فریوت نه دات هاتوجهی نهوانه‌ی بیباوهین (به خوشی و ناسوده بیوه) له لاتدا، (نهو ناسوده بیهی نهوان) خوشیکی که مه پاشان جی و شوینیان دلزه خه، نای ج شوینیکی بهده! وه فرموده: «نَعِيْمُهُمْ قَلِيلٌ ثُمَّ ضَطَّرُهُمْ إِلَى عَذَابٍ عَلَيْهِرُ» واته: که میک نازو نیعمه تیان پس دده دین (له دنیادا) له پاشان ناچاریان ده کهین که بپونه ناو سزای سه خته وه. پاشان خوای دلخواهان دلخوشی پیغمبر (علیه السلام) ده داته و کاتیک که بیباوه پان برخای پس ناکن له هوزی قوره بش. که پیغمبره پیشینه کان (سلامی خوایان لی بیت) نمونه‌ی باشن بوت، چونکه نهوانیش گله کانیان باوه پیان پس نه کردن و دزیان و هستان چهند که سیکی که میان نه بیت. ده فرمودت: «كَذَّبُتْ قَلْهُمْ فَوْرُ ثُوجٍ وَالْأَخْرَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُنْثَى بِرَسُولِهِ لِيَأْخُذُوهُ»

الرعد (٤١).

العمران (١٩٦-١٩٧)

للممان (٢٤)

وَجَدَلُوا بِالْبَطْلِ لِيُذْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخْذَهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عَقَابٌ[ۚ] وَاتَّهُ: هَذِنِي نُوحِشُ بِيَشْ نَهْ مَانَ شَهْ جَهْدَ كُوْمَهْ لِيَشْ دَوَى نَهْ وَانْ، بِرْوَاهِيَانْ بِهِ خَوا نَهْ هِيَنَا، هَرْ كُوْمَهْ لِيَكْ بِهِ لَامَارِي پِيَغَمْبَرَهْ كَهِي خَرْ دَاهِ تَهْ بِيَگَنْ وَنَازَارِي بَدَهِنْ، بِهِ قَسَهِي هِيَچِيشِ وِيَسْتُوْيِيَانِهِ جَيْ بَقْ پَاسْتِي نَهْ مِيلَنَهِوهِ. نَيَّرَهِ غَزَهِ بَهْ كَرْتُوْمَنْ. دَهْ سَا سَرَزَى منْ چَنْ بُوْو. **﴿كَذَّبُتْ قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نُوحٌ﴾** وَاتَّهُ: كَهِي نُوحِشُ بِرْوَاهِيَانْ بِهِ خَوا نَهْ هِيَنَا پِيَشْ نَهْ مَانَهِ، نُوحَ پِيَغَمْبَرَهِ لَامَى خَوا لَيْ بَيْتِ يَهْ كَمْ پِيَغَمْبَرَهِ بُوْوَهِ كَهِي خَوا رَهَوَانَهِيَ كَرْدُوْوَهِ، دَاوَى كَرْدُوْوَهِ لَهِ هَزَزَهِ كَهِي وَازْ بَيْنَ لَهِ بَتَهِرَسْتِي، **﴿وَالْأَخْرَاجُ مِنْ بَعْدِهِمْ﴾** وَاتَّهُ: كُوْمَهْ لَهِ كَانِي تَرِيشِ دَوَى نَهْ وَانْ لَهِ هَمْ مُوْ كَلَهِ كَانِ، **﴿وَهَمَّتْ كُلُّ أُنْقَةٍ بِرَسُولِهِ لِيَأْخُذُهُ﴾** وَاتَّهُ: هَمْ مُوْ كَلَهِ لِيَكْ هَوْلَى دَاهِهِ كَهِي پِيَغَمْبَرَهِ كَهِي خَرْ بَكُورَتِتِ وَلَهَنَوْ بَهْ رِيَتِ بِهِ هَرْ شِيَوَهِيَكْ بَزِي بَلَوِي، وَهِ هَنْدِيَكِيَانْ پِيَغَمْبَرَهِ كَهِي خَزِيَانْ كَوْشَتُوْوَهِ، **﴿وَجَدَلُوا بِالْبَطْلِ لِيُذْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ﴾** وَاتَّهُ: بِهِ قَسَهِي پِرْوَبِيجِ وِيَسْتُوْيِيَانِهِ بَيْنَ لَهِمْ بَرِيَهِ كَهِي جَيَّنِي پَاسْتِيَهِ كَهِي لَهُ خَورَ نَاشَكَارَاتِرِ بُوْوَهِ. **﴿فَأَخْذَهُمْ﴾** وَاتَّهُ: لَهَنَاوْ دَاَوَنْ وَقَبْ كَرْدُوْوَنْ بِهِ هَزِي نَهِيَ تَوَانَهِ كَهِي وَرَهِ وَخَرَابَانَهِيَ كَهِي كَرْدُوْوَيَاتِهِ **﴿فَكَيْفَ كَانَ عَقَابٌ﴾** وَاتَّهُ: ثَايَا دَهْ زَانِي كَهِي جَهْ زَرَهِ بَهِي مِنْ چَنْ بُوْوَهِ بَيْيَانِ وَجِيمِ بَهْ سَرِ هِيَنَاوِنْ. بَيْگُومَانْ تَوَلَّهِيَهِ كَيِ نَقْدِ تَوَنَدُوْتِيَّوِ بِهِ زَانِ وَگُورْچَكِ بَيْمِ لَيْ سَهَنَدوْوَنْ. قَهْتَادِهِ دَهْ لَيَتِ: سُويَنِدِ بِهِ خَوا نَقْدِ تَوَنَدُوْتِيَّوِ بُوْوَهِ.^۱ پَاشَانِ خَوايِ مَهْنَنِ دَهْ فَهِ رَمَوْيَتِ: **﴿وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ﴾** وَاتَّهُ: بِهِ لَيَّنِي پَهْرَوْهِ دَگَارِي نَقْدِ لَهِ سَرِ هَمْ مُوْ نَهْ وَانَهِيَ خَوانَهِنَاسِ بُوْوَنْ، وَاهَتِهِ جَيِّنِي كَهِي نَهْ وَانْ جَهْهَنَمِينِ. وَاتَّهُ: وَهِكَ چَنْ بِهِ لَيَّنِي خَوايِ تَزْ هَاتَهِدِي، كَهِي سَرَزَى نَهِيَ خَوانَهِنَاسَانَهِيَ دَاهِهِ كَلَهِ پِيَشَوْهِهِ كَانِ هَرِ بِهِوْ جَقَرَهِهِشِ بِهِ لَيَّنِي خُودِيَاشِتُرْوَچَا كَتِرِ دَيَتِهِدِي بَقْ نَهِيَوِ كَهِي سَانَهِيَ كَهِي بِرَوَا بِهِ تَزْ نَاكَنِ وَدَرْتِ نَهِهِسَتِنِ نَهِيَ مَوْحِهِ مَهَدِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)! چَونَكِ نَهِهِي بِرَوَا بِهِ تَزْ نَهَكَاتِ وَرِپِيَ تَيَنَاجِيَتِ كَهِي بِرَوَا بِهِ غَيِّرِي تَزِيَهِتِتِيَتِ (وَاللهُ أَعْلَمُ).

﴿الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ، يُسَيِّحُونَ مُحَمَّدًا رَّبَّهُمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ، وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبِّنَا وَسَعَتْ كُلُّ شَفْوَةٍ رَّحْمَةً وَعَلِمَنَا فَأَغْفَرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَآتَيْنَا سَبِيلَكَ وَقَوْمَنَا عَذَابَ الْجَنِينِ ۚ﴾ رَبِّنَا وَأَذْخِلْنَاهُ جَنَّتِ عَدْنِ الْأَقْوَى وَعَدَنَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ مَا بَأْيَاهُمْ وَأَرْزَاقُهُمْ وَدُرْرَتُهُمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۖ﴿۱﴾ وَقَوْمُهُمُ الْمُسْكَنَاتُ وَمَنْ تَيَّنَ السَّكَنَاتُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَجَمْتُهُمْ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۖ﴾ ۲﴾

هه نگرانی (عرش) سوپاپی خوا دهکن و دواای لیبوردن بخواهون باوهان دهکن
خوای مهندن ده فرمومیت: «الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَيِّحُونَ بِمُحَمَّدٍ رَّبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ»
وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبِّنَا وَسَعَتْ كُلَّ شَفَّٰ وَرَحْمَةً وَعِلْمًا فَأَعْفَرَ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَيِّلَكَ وَقَهْمَهْ
عَذَابَ الْجَحْمِ» وات: هه کسانه تختی خوايان هه لگرتوجه و هوانه به دهوری هوانه، به سوپاپی
پهروهه دگاریان خه ریکن و پهوايان هه بهه و دواای لیبوردن بخواهنه باوهه پان دهکن: هه
پهروهه دگاری هه مووان! دیاره بهزیی و زانیت هه مو شتی داگرتوجه، ههوانه دهگه رینه وه و
پهپهه و پنگهی ته دهبن له گوناهه کانیان بوروه و له نازاری به ناگریان پهاریزه. خوای مهندن باسی
نه و چوار فریشتہ نزیکانه خزی دهکات که عرشیان هه لگرتوجه و هه فریشتہ نزیکانه ش به دهوری
ته ختدان که سوپاپی پهروهه دگاریان دهکن. وات: تسبیحات و حمدوسهنا پنکه وه دهکن یانی
به پاکی و بی عهیی خوای مهندن هه لدهدهن ویاسی هه وسیفه تانه هه کن که دوره له هه مو نوقسانیه ک
وه ستایشی دهکن بهه و سیفه تانه که هه مو و هسفیک هه لدهگریت، «الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ
يُسَيِّحُونَ بِمُحَمَّدٍ رَّبِّهِمْ»، پاشان ده فرمومیت: «وَيُؤْمِنُونَ بِهِ» وات: گوینایه ل و گردنه چن له بر
دهستیدا، «وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا» دواای لیبوردن دهکن بخ خله کی سه زهمن هوانه پهوايان به
شته نادیاره کان هه، خوای گهوره فریشتہ نزیکه کانی و دروست کردووه که له پاشمله دواای
لیبوردن بکن بخ خواهنه باوهه پان. کاتیک نهه پهوشتی فریشتہ کان بیت (سلامی خوايان لی بیت)
بینکومان (ثامن) (یش هه کن له سه رهه دواعیانه خواهنه باوهه پان کردوویانه بخ برا مسلمانه کانیان.
وهک له سنهیجی موسليمندا هاتووه له پیغمبه رهه (علیه السلام) فرمومیه تی: (کاتیک مسلمان دعوا بخ
برای مسلمانی خزی دهکات له پاش مله، فریشتہ ده لین: (ثامن) بخ توش هه به ههندازه هه وهی
ته دواای دهکی بخ برا مسلمانه کت). شههه کهی حه و شب ده لین: هه لگرانی (العرش) هه شتن،
چواریان ده لین: هه خودایه پاکی و بی عهیی و ستایش بخ ته، سوپاپی بخ ته له سهه خزگریت پاش
نگاگاریت چواره کهی تربیان ده لین: هه خودایه پاکی و بی عهیی و ستایش بخ ته، سوپاپی بخ ته
له سهه لیبوردنست دوای ده سه لات، بؤیه کاتیک دواای لیبوردن دهکن بخ خواهنه باوهه پان، ده لین:
«وَسَعَتْ كُلَّ شَفَّٰ وَرَحْمَةً وَعِلْمًا» وات: به زهیت هه مو گوناھو توانه کانی داگرتوجه و

نگاره ایشان را که میگویند: «فَأَعْفُر لِلَّذِينَ تَابُوا وَأَتَبْعَوْسَيْلَكَ»^{۱۰} و اته: ببوره لهو توانبارنه په شيمان بونه توه و گه پاونه توه و وازيان هيناوه لهو کاره خراپانه هي که کردويانه و هلسازون بهو کاره چاکانه ته فرمانت پس کردون و وازيان هيناوه له خراپه کاري، **﴿وَقَهْمَ عَذَابَ الْجَحْمِ﴾** و اته: لایان بدنه ناگری جهنه که جهنه به يه کي پر نيش و ڏانه، **﴿رَبَّنَا وَأَذْخَلْهُمْ جَنَّتَ عَدَنِ أَلَّى وَعَدَنَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ أَبَآءِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَدُرِّتَهُمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾** و اته: نهی په رودگاري هه مومن! بيشيان نيره ناو باغاتي هه ميشبي، که خوت به لينت پيداون، نه کسانه ش له باوان و خيزانه کانيان و بهره و تورمه شوان و (ثاکاري چاکيان بوروه له گهل) نهوان بن، هه خوت خاوهن ده سلات و کارزانی. **﴿رَبَّنَا وَأَذْخَلْهُمْ جَنَّتَ عَدَنِ أَلَّى وَعَدَنَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ أَبَآءِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَدُرِّتَهُمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾** و اته: خوت به لينت پيداون و له گهل که سوکار و هك باوان و خيزان و نهوه کانيان کرييان بکرهه هه تا بيت که خوت به لينت پيداون و له گهل که سوکار و هك باوان و خيزان و نهوه کانيان کرييان بکرهه هه تا چاوه دليان پييان پوشن بيتهوه له شويتن نزيک له يهکتري. و هك خواي هه زن فه موبيه تي: **﴿وَالَّذِينَ مَأْمُوا وَأَبْعَثْتُمْ دُرِّتَهُمْ بِإِيمَنِ الْفَقَاتِ إِنَّهُمْ دُرِّتَهُمْ وَمَا أَنْتَمُهُمْ مِنْ عَلَيْهِمْ يَنْ شَوْ﴾** و اته: و هه نهانه برويانه هيناوهه و نهوه کانيشيان دوايان که توون به باوه پداريتي نهوه کانيان ده گه يه نين پييان (له پله هي بهه شند) و هه هيج له کرده و هي باوه کانيان کم ناکه ينه و هه. و اته: هه مومن و هك يهک ليکردن له پلدا بق نهوهي چاويان به يهکتري پوو بيتهوه. پله هي نهوانه که به زنتر بوروه که معان هه کردوه توه و هه تا بجهه پيزني پله نزمه کان، به لکو پله هي نهوه کانه که کرداريان کم بوروه به زمان کردوه توه و هه تا و هك يهک بن له گهل پله به زره کاندا بق پيزللينان و منه تکردن به سه رياندا. سه عيدي کوري جوبه يير ده لينت: خاوهن باوه پکاتيلک ده چيته به ههشت هه والي بابو کوري برای خوي ده پرسست که له کوين؟ پښي ده لين: نهوانه نه گاه يشتوونه ته پله هي تو له کرداردا، نه ميش ده لينت: من بق خوم و نهوانش کارم کردوه، بزئيده ده يانگه يه نه بعو کسه له و پله يهدا، پاشان سه عيدي کوري جوبه يير نه نايه ته خويند: **﴿رَبَّنَا وَأَذْخَلْهُمْ جَنَّتَ عَدَنِ أَلَّى وَعَدَنَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ أَبَآءِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَدُرِّتَهُمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾** موته بره فه کوري عبدوللائي کوري شوخير ده لينت: چاکترين نامزگاريکه لره

البغوي (٤/٩٣).

الطبعة (٢) :

عبدکانی خودا بز خارون باوه‌پان، فریشته‌کانن، پاشان نهم نایه‌تهی خویند: ﴿رَبَّا وَأَذْلَمُهُمْ جَحَّثَتْ عَدْنَ أَلَّى وَعَدَّهُمْ﴾ وَ خَيَانَه تکارتین بهندکانی خودا بز خارون باوه‌پان شهیتانه کانن.^۱ خوای کهوره دهه رمومیت: ﴿لَئِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ وَ اته: نه و کهسی که پیش لی ناگیریت و کهس ناتوانیت بهره و پووی بوهستیت هرچی مهیلی لی بیت دهیکات و هرچیش مهیلی لی نه بیت پوونادات، له کارزانی له گفتارو کرداره کانیداو له پیارو فرمانه کانیدا، ﴿وَقَهْمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَيَّنَ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ له خرابه ش بیانپاریزه، هر کهستک له خرابه پیاریزیت، له و پیژه‌دا بر بزهی تز ده کهوت، که نه ماش سه رکه و تنبیکی نزد مزنه. ﴿وَقَهْمُ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ﴾ وَ اته: نه و کهسانی که تووشی خرابه ده بن بیانپاریزه لیسی، ﴿وَمَنْ تَيَّنَ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ﴾ وَ اته: هر کهستک تز بیاریزیت له پیژی قیامه‌تدا، ﴿فَقَدْ رَحْتَهُ﴾ وَ اته: بزه بیت پییدا هاتووه‌تده و پذگارت کردوه له توله و سزادان. ﴿وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ نه و هش سه رکه و تنبیکی نزد کهوره.

﴿هَلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ كَفَرْتُ اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِنِمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ۖ ۚ قَالُوا رَبَّنَا أَمْنَاءُ أَشْتَنِي وَأَعْيَتَنَا أَنْتَنِي فَاعْرَفْنَا إِذْنُونِي فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِنْ سَيِّلٍ ۖ ۖ ذَلِكُمْ بِأَنَّهُ إِذَا دُعَى إِلَى اللَّهِ وَجْهَهُ كَفَرْتُمْ وَإِنْ يُشَرِّكْ بِهِ تُؤْمِنُوا فَاللَّهُمَّ لَهُ الْعِلْمُ الْكِبِيرُ ۖ ۖ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ مَا يَنْتَهُ وَيُنَزِّلُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَدَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ ۖ ۖ فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكُفَّارُ ۖ ۖ ۖ﴾

په شیعاني ده پریني خوانه ناسان پاش چونه ناو ناگر

خواي مـهـنـدـنـ دـهـهـ رـمـوـمـیـتـ: ﴿هَلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ كَفَرْتُ اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِنِمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ﴾ وَ اته: هاوار له و کهسانه ده کریت که خودایان نهه ناسیووه، بینکومان توبه‌یی خودا له و پقهی خوتان هتانه، کهوره تره، چونکه نیوه کاتیک که بانگ ده کرین باوه‌پان به خودا هبیت، که چی نیوه حاشا ده کن. خوای کهوره باسی خوانه ناسان ده کات، کاتیک له پیژی قیامه‌تدا له ناو بلیسه‌ی ناگردان و دهست ده کریت به جه زده به دانیان و میع

کسیک نایت به هاوایانه وه و نه فرین له خویان ده کنه و نزد پقیان له خویانه له بر نه و کرد وه خراپانه که برونه هقی نه وه بچنه ناو ناگر. نا له و هخته دا فریشته کان بانگیان ده کنه و پتیان ده لین: بیگومان خودا له خوتان زیاتر لیتان توپه يه. چونکه خواه مهند کاتیک له دنیادا دواه لی ده کردن که بروا بینن نیوه حاشاتان ده کردو دورو ده که و تنهوه نهی نه و کسانه که نیستا له خوتان بیزان و خوتان تووشی سزا کرد ووه. قه تاده لم نایته دا: **﴿لَمْ يَقُلُ اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ مَفْسَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ إِلَى الْأَيْمَنِ فَتَكْفُرُونَ﴾** ده لین: توپه بی خودا بز خه لکی گومرا کاتیک که دواه برواهیتاني لی کردون له دنیادا حاشایان لی کردو قه بولیان نه کردووه مهنتره له توپه بی خویان کاتیک به چاری خویان جهزه بهی خودا ده بینن له پذئی قیامه تدا.^۱ حسنه به سری و موجاهید و سودی و زپری کوری عهدولالای همه دانی و عهد پرده حمانی کوری زیدی کوری نه سله و نیبنو جهیری ته بیریش هر وايان و تسوه (په حمه تی خواه هه موبیان بیت).^۲ خواه گوره ده فه رمویت: **﴿فَإِلَوْا رَبَّنَا أَمْنَنَا أَثْنَيْنِ وَأَحِيَّتَنَا أَثْنَيْنِ فَأَعْرَقْنَا إِلَيْنُوبَنَا فَهَلْ إِلَى حُرُوجٍ مَنْ سَيِّلٌ﴾** ده لین: نهی په روهر دکارمان! تو دوو جاریتمت مراندو، دوو جاریش ژیانت به بردا کردوون، پن له گوناهی خز ده نین، ئاخز ده ره تانیک ههی؟ سهوری ده لین: نهی په روهر ده سه وله نیبنو مه سعده ووه (په زای خواه لی بیت) ده لین: نه نایته: **﴿فَإِلَوْا رَبَّنَا أَمْنَنَا أَثْنَيْنِ وَأَحِيَّتَنَا أَثْنَيْنِ﴾** وهک نه نایته وايه که خواه گه وره ده فه رمویت: **﴿كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَالًا فَأَخْيَدُكُمْ ثُمَّ يُمْسِكُمْ ثُمَّ يَتَحِسِّكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾** واته: چون بیباوه په ده بن به خودا؟! له کاتیکدا که نیوه بی کیان بون و گیانی به بردا کردن له پاشان ده تانمرنیت دواه نهه زیندو تان ده کاتاه وه نینجا بق لای خوی ده گه پتیزنه وه.^۳ نیبنو عه باس و زه حھاک و قه تاده و نبو مالکیش هر وايان و تسوه.^۴ نهه قسیه کی راسته و هیچ گومان و دوو دلی تیا نیه. مه بست له مانه هه موبی نه وهی که خوانه ناسان دواه گه پانه وه ده کن کاتیک له خزمت خواه گه وره ده وه ستیزین له ساحه مه حشه ردا له پذئی قیامه تدا. وهک خواه مهند فه رمویه تی: **﴿وَلَوْ تَرَى إِذَا الْمُجْرِمُونَ نَاكِرُوا**

^۱ الطبری (۳۶۰/۲۱).^۲ الطبری (۳۵۸/۲۱).^۳ البقرة (۲۸).^۴ الطبری (۳۶۰/۲۱).^۵ الطبری (۳۶۰/۲۱).

رَوْسِهِمْ عَنْ رَبِّهِمْ رَبِّا أَبْصَرَنَا وَسَمِعْنَا فَأَرْجُمَنَا نَعْمَلْ صَلِحًا إِنَّا مُوقْتُونَ^۱ وَاتَّهُ: نَّكَرْ دَهْبِينِي
کَاتِيكَ (له قیامه‌تا) تاولنباران له حونبری په روه‌ردگاریاندا (له خجاله‌تیدا) سه‌ریان داخستووه
(ده‌لین) نَهُی په روه‌ردگاری نَیمه (نه‌وهی به لینت پی دابووین) دیمان و بیستمان دهی بمانگیپه‌ره وه
(بُو دنیا تا) کردوه‌هی باش بکین، به پاستی نَیمه دلنيایين (له قیامه). وه‌لام نادرتنه وه. پاشان
کاتیک به چاوی خویان ناگریان بینی له سه‌ر که‌ناری ناگر و هستان و سه‌ییر نه و هه مو نازارو جزءه ب
سخته‌یان کرد داوای گه‌پانه وه ده‌کن نقد زیاتر له‌وهی که له پیشتر داولایان ده‌کرد به‌لام وه‌لام
نادرتنه وه. خوای مَنْ دَهْ فَرْمُوْيَتْ: «وَلَوْ رَأَيْتَ إِذْ وُقْفُوا عَلَى الْأَنَارِ فَقَالُوا يَنْبَئُنَا نُرُدُّ وَلَا تُحَذِّرْ بِإِيمَنَا
وَنَكُونَ مِنَ الْمُقْبِنِينَ^۲ بَلْ بَدَأْمُمْ مَا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلٍ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا إِلَيْهَا هُوَ عَنْهُ وَلَا هُمْ لَكَذِبُونَ^۳ وَاتَّهُ: وه
نه‌گر بیان‌بینیت کاتیک که له سه‌ر قه‌راغی دوزه‌خ و هستینراون که ده‌لین خوزگه ده‌گه‌پیتزاينه وه بو
دنیا به لگه‌کانی په روه‌ردگارمان به درق نده‌زانی وه له بیواداران ده‌بیوین، (نه‌خیر به پاستیان نیه)
به‌لکو نَهُهی که له‌وه پیش ده‌یانشارده وه بیویان ده‌رکه و توروه نه‌گه‌ر بگه‌پیتزاينه وه (بُو دنیا)
بیکومانته‌گه‌پیتزاينه وه سه‌ر همان شتی پیشیویان و نه‌وانه خه‌لکتیکی دریزن. نه بینیویانه کاتیک که چوونه
ناو ناگرو نه و نازارو ناپه‌حتیه‌ی جهه‌ن میان چه‌شت و زنجیره‌ی ناگرین کرایه ده‌ست و قاچیان و
زه‌بیون بیون له ناویدا تا له ناویدا زیاترو زیاتر داوا ده‌کن که بگه‌پیتزاينه وه بو دنیا بو نَهُهی کاری چاکه
بکن، بُویه خوای مَنْ دَهْ فَرْمُوْيَتْ: «وَهُمْ يَصْطَرِحُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَلِحًا غَيْرَ الَّذِي
كُنَّا نَعْمَلْ أَوْلَى نَعْمَلْ كُمْ مَا يَنْدَكَرْ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذَوْقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ^۴»
واتَّهُ: وه نه‌وانه له دوزه‌خدا هاوار ده‌کن (ده‌لین) نَهُی په روه‌ردگارمان (له دوزه‌خ) ده‌رمان بینه تا
کردوه‌هی چاک بکه‌ین جیاواز له‌وهی ده‌مانکرد (وه‌لام ده‌دریتنه وه) نایا تم‌همنان دریت‌نه‌کردن
نه‌هنده‌ی نَهُهی ده‌یه‌ویت بیربکاته وه تیایدا بیربکاته وه و ترسینه‌رتان بو نه‌هات دهی (سزا) بچه‌شن
چونکه هیچ یاریده‌ده‌ریک بو (بیباوه‌ره) ست‌مکاره‌کان نیه. وه ده‌فَرْمُوْيَتْ: «رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنَّا
عَذَّنَا فَإِنَّا طَلَمُونَ^۵ قَالَ أَخْسَرُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونَ^۶» وَاتَّهُ: نَهُی په روه‌ردگارمان له‌م (دوزه‌خ)
ده‌رمان بینه جا نَهُگر جاریکی تر گه‌پاینه وه (بو بیباوه‌ره) نَهُهی به پاستی نَیمه ست‌مکارین، وه

^۱ السجدة (۱۲).^۲ الانعام (۲۸-۲۷).^۳ الفاطر (۳۷).^۴ المؤمنون (۱۰۸-۱۰۷).

(خوا) ده فرموده است: به بی نرخی و پیسوایی بمعینه و له نزد خداو قسمیه کم له کلدا مکن. لام
تایه ته دا زرد به پیشنه کیه ک دهست پیشنه که ن پرده له ده بپیشی سوزن
خوبه که مزانین که ده لین: **﴿رَبَّنَا أَمْنَأَنَا أَنْتَنِي وَأَحِيَّنَا أَنْتَنِي﴾** واته: تر نزد مهند و خاوهن ده سه لاتی.
وهختیک نیمه مردو بیوین زیند ووت کردینه و دوای نهوده نیمه مراندو پاشانیش زیند ووت کردینه وه.
تر هرجی مهیلت لی بیت دهیکه. وه نیمه دان به توانی خزماندا ده نین که له دنیادا ناهه قیمان له
خومان کرده، **﴿رَبَّنَا أَمْنَأَنَا أَنْتَنِي وَأَحِيَّنَا أَنْتَنِي﴾** واته: نا خو تولیمان قهبول ده کهی که جاریکی
تر بمانگی پیته و بق ریانی دنیا، بینگمان تو تو انای نهوده ههی، بق نهوده کاریک بکهین پیچه وانهی
نهوده کردمان له دنیادا. نه گه ر دهستمان دایه وه به خراپه کاری جاریکی تر نیمه توانبارو
سته مکارین. وه لام ده درینه وه که پیگا نیه جاریکی تر نیمه بگه پیته وه بق دنیا، پاشان همی
نه گه رانه ویان بق دنیا پوون ده کاته وه که نیوه سرو شستان وایه پاستی قهبول ناکه ن وه ری ناگن
به لکو دنی هق ده وه ستن و بپوای پی ناکه ن، بپیه خوای مهند ده فرموده است: **﴿ذَلِكُمْ يَأْنَهُ إِذَا دُعَىٰ**
اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَإِنْ يُشْرِكْ بِهِ تُؤْمِنُوا فَلَكُمُ الْحُكْمُ لِلَّهُ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾ واته: نه مهتان بپیه به سه ردی،
چونکه هار کاتیک مه ردم ته نیا خوایان ده پرسن و هیچی تر نا، حاشاتان ده کرد، به لام کاتیک
شه ریکیان بق نه داده نا، نیوه باوه ریان ده هینا، فرمان ته نها بق خودای به رزو مه زن. واته: نیوه
مه روا ده بن نه گه ر بگه پیته وه بق ریانی دنیاش. خوای مهند ده فرموده است: **﴿فَلَكُمُ الْحُكْمُ لِلَّهُ الْعَلِيُّ**
الْكَبِيرُ﴾ واته: هر نه و فرمان په وایه له سه ر دوستکراوه کانی داده هریکی وایه که ستمن له میج
که س ناکات. بق هر کسیک مهیلی لی بیت پی نیشان ده دات و هر کسیش مهیلی لی بیت گومپای
ده کات. به زهی دیته وه به کسیکدا که مهیلی لی بیت و جازمه بهی کسیکیش ده دات که مهیلی لی
بیت. هیج په رستراویک نیه غیری نه. وه ده فرموده است: **﴿هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ مَا يَنْهِي، وَيُنَزِّلُكُمْ مِنَ**
السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَنْدَكُرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ﴾ هر نه و نیشانانی خویتان بق ده نوینیت و له و هه وایه
بزیوتان بق به پی ده کات. ته نه کسیک له و نامزدگاریه تیده کات، که بپوی هر به ره و خودا بیت. واته:
خودا نیشانه کانی ده سه لاتی خوی بق نیوه ده رده خات که به چاو ده بیینن له ناسمانه کان و زه میندا که
نه و نیشانه گورانه مه مه بله که نه سه ر ده بارینیت به همی نه
خویه تی. **﴿وَيُنَزِّلُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا﴾** واته: بارانتان له ناسمانه وه بق ده بارینیت به همی نه
بارانه وه کشتراکال و به رو بیومنان بق ده بیوین به چاوی خویتان ده بیینن که هر یه که تام و بقند و په نگو
شیوه یه کی تاییه تی خوی ههی که گشت به یه ک ناو ده بیوین که چی به ده سه لاتی خودای مهند هار

یه کیان جیا و ازتره لوهی تر. **(وَمَا يَتَذَكَّرُ)** واته: که سیک پهندو ناموزگاری و هرده گرفت له شنانه و به بالکه ده بیینتیه له سه رگه و دیهینه یان، **(إِلَّا مَن يُنِيبُ)** واته: مه گین پووی دلی بهره و خودای مه زن بیت.

فهرمان دان به خاون باومران هر چون بووه تنهها عباده‌تی خودا بکهنه

خوای مه زن ده فرموموت: **(فَأَدْعُوا أَلَّا إِلَيْنَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَفِرُونَ)** واته: ده سا نیوه به دلپاکی هر هانا بق خودا بهرن و دینی پاکلتان بق نه بیت، جا با خوانه ناسانیش پیتی توپه بن. واته: نیوه تنهها به دلپاکی هر عباده‌ت بق خودا بکهنه و لیتی بپارپنه‌وه به پیکه موشریک کاندا مه چن و شوین پچه‌ی نهوان مه کون. نیمامی نه حماد پیوایه‌تی کرد ووه که عه بدولالی کوبی زوبه‌یر دوای هه موو نویزیک سه‌لامی ده‌دایه‌وه دهیوت: **(لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيمَاهَ الْنَّعْمَةِ وَلِهِ الْفَضْلُ وَلِهِ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصُنَاهُ لِهِ الدِّينُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ).** ده لیت: پیغه‌مبهی خودا(صلی الله علیه و آله و سلم) دوای هه موو نویزیک به ده نگی به رز نهانه‌ی فرموموه.^۱ موسیلم و نه بو داودو نه سانیش بهم شیوه‌یه پیوایه‌تیان کرد ووه.^۲ و له فرموده‌ی سه‌حیدا پیوایه‌ت کراوه له عه بدولالی کوبی زوبه‌یره وه (**په زای خوایان لی بیت**) که پیغه‌مبهی خودا(صلی الله علیه و آله و سلم) دوای نویزه فرهنگان دهیه‌رموو: **(لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حُولَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيمَاهَ الْنَّعْمَةِ وَلِهِ الْفَضْلُ وَلِهِ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصُنَاهُ لِهِ الدِّينُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ).**^۳

(رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ دُوَّالَمَرِيشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ، عَلَى مَن يَشَاءُ مِنْ عَبَادِهِ، لِيُنذِرَ يَوْمَ النَّلَاقِ ۖ) ۱۵ يَوْمَ هُمْ بَرِزُونَ ۖ لَا يَنْقُنُ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ سُنْنَةٌ ۖ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ۖ) ۱۶ الْيَوْمَ تُبَخَّرُ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۖ) ۱۷

نیگای خودا بونه ویه بهندگانی لهو زوژه بترسن که تو شیان دیت

خوای مه زن ده فرموموت: **(رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ دُوَّالَمَرِيشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ، عَلَى مَن يَشَاءُ مِنْ عَبَادِهِ، لِيُنذِرَ يَوْمَ النَّلَاقِ)** واته: پلهی به رز هر له لای نه وه، خاوهن تخته، به فریشتیه تاییه‌تیدا وه لامی خوی بق هر که سیک له عه‌دانی خوی حمز بکات، به پی ده‌گات، تا له پیشیک (که تو شیان بیت)

^۱ احمد (۴/۴)، فرموده‌یه کی سه‌حیده.

^۲ مسلم (۱/۴۶)، ابو داود (۲/۱۷۲)، النسائي (۲/۷۸/۷۹).

^۳ مسلم (۱/۴۱۵).

بیانترستینت. خوای گاوره باسی مزند و پایه به رزی خوی و بلندی تهختکه‌ی دهکات که به رزته

به سر هممو دروستکراوه کانیدا و هک بان (السقف)، بؤیه ده فرمومیت: **﴿يَنِذِّلُ اللَّهُ ذِي الْمَعَاجِ﴾**^۱ تصحح الْمَلَئِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمِ كَانَ مَقْدَارُهُ حَمِيسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ^۲ وَاتَّهُ: فریشته و جوبره نیل سه رده کون بتو لای خودا له پقدیکدا که هندازمه کهی پهنجا هزار ساله. و ه بهم زوانه خواهیل لی بیت باسی ثاو مهدایه دهکین که له نیوان عرش و زه مینی هو ته مدایه له سر پاویلچوونی زانایانی پتشینه و پاشینه (السلف والخلف)، زوریک له زانایان و توویانه که تهخت یاقوتیکی سوره فراوانی نیوان تیره کانی و ماوهی پوششتن (تیپه پیون) به ناویاندا پهنجا هزار ساله. و ه بهزیکه کهی له زه مینی هو ته مدایه ماوهی پوششتنی پهنجا هزار ساله، خوای مهزن ده فرمومیت: **﴿يُلْقَى الرُّوحُ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾** و هک ثامه تایه ته وایه که ده فرمومیت: **﴿يَنِذِّلُ اللَّهُ ذِي الْمَلَئِكَةِ وَالرُّوحُ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾** و هک ثامه تایه ته وایه که ده فرمومیت: **﴿يَنِذِّلُ اللَّهُ ذِي الْمَلَئِكَةِ وَالرُّوحُ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾** و هک ثامه تایه ته وایه که ده فرمومیت: **﴿وَلَئِنْذِلْنَا لَنِذِلْنَاهُ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾**^۳ نزل به الرُّوحُ الْأَمِينُ **﴿عَلَى قَلِيلٍ لَّيَكُونُ مِنَ الْمُنْذَرِينَ﴾**^۴ وَاتَّهُ: و ه به پاستی فرمانی خوی بتو هر کسیک له بهنده کانی که خوی بیهویت بهوهی که خله کی بترسین که به پاستی پیچگه له من هیچ پهستراویکی ترنیه که اوته هر له من بترسن. و هک ثامه تایه ته ش که ده فرمومیت: **﴿وَلَئِنْذِلْنَا لَنِذِلْنَاهُ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾**^۵ نزل به الرُّوحُ الْأَمِينُ **﴿عَلَى قَلِيلٍ لَّيَكُونُ مِنَ الْمُنْذَرِينَ﴾**^۶ وَاتَّهُ: و ه به پاستی ثام (قرآن) ه دایه زندرایی پهروه دگاری جیهانیانه جوبره نیلی ثامین هتباخه خواره و، بتو سر دلی تتر بتو نهوهی له ترسینه ران بی. بؤیه خوای مهزن لیره ده فرمومیت: **﴿لِذِلْنَرَ يَوْمَ الْنَّاكِفَ﴾** عهی کوری ثبو تحله ده لیت: له نیبنو عه باسه و **﴿يَوْمَ الْنَّاكِفَ﴾** ناویکه له ناوه کانی پوشی قیامت خوای مهزن بهنده کانی لی ترساندووه.^۷ چونکه هممو کسیک تووشی کرده وهی خوی ده بیت له و پقدیه دا له چاکه و له خراپه. پاشان خوای مهزن ده فرمومیت: **﴿يَوْمَ هُمْ بَكَرُونَ لَا يَعْلَمُونَ لَيَعْلَمُ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لَّمْ يَعْلَمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَحْدَةِ الْهَمَارِ﴾** نه و پقدیه که هممو بیان دینه و ده هیچ شتیکیان له خودا نهیتی نیه. له و پقدیه دا فرمانه و ایی بتو کیتیه؟ هر بتو خوای تاکو تنهایه که به سر هممو شتدا زاله. وَاتَّهُ: ده هیتزنده ده ره وه، هممو ده رده کون هیچ شویندیک نیه خویانی تیا بشارنه وه خویانی تیا پهنا بدنه، بؤیه

^۱ المعارض (۴-۳).^۲ النحل (۲).^۳ الشعرا (۱۹۲-۱۹۳).^۴ الطبری (۲۱/۳۶۴).

خوای گهوره فرموده تی: «**يَوْمَ هُمْ بَرِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ**» واته: هممو له لای خودا یه کسانو ناگای لیيانه. وه ده فرموده تی: «**إِنَّ الْكُلُكَ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ**» له پیشوه له فرموده که کی ثبتو عومه ردا (په زای خوای لی بیت) باسمان کرد که خوای گهوره ناسعانه کان و زه مین ده پیچیته وه به دهستی خوی پاشان ده فرموده تی: من فرمانه وام، من زالم به سر هممو شتیکداو من خوم به مازنتر ده زامن له هممو که سیک فرمانه وakanی سر زه مین له کوین؟ نوانهی به سر خه لکدا زال بون له کوین؟ نوانهی خویان به زل ده زانی به سر خه لکدا له کوین؟^۱ وه له فرموده هی که له شاخدا هاتووه کاتیک خوای مازن گیانی هممو خله ده کیشیت که س نامینتیت خوی نه بیت که تاکو تنهایه و هاوہلی نیه ده فرموده تی: لم پردا فرمانه وانی بز کتیه؟ سی جار، پاشان و لامی خوی ده داته وه و ده فرموده تی: «**هُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ**».^۲ واته: نهو که سی که هر خوی به سر هممو شتما زاله و هممو شتیکی به زاندووه. پاشان خوای مازن ده فرموده تی: «**إِلَيْكُمْ بُشْرَىٰ كُلُّ نَفْسٍ يُمَا** كے سبست لآ ظلم آیوم إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحُسَابٍ»^۳ لم پردا هر کس هرچی کردویه تی، سزا کاری خوی ده بینیت، نم پردا هیچ غه دریک نیه. خودا به پله به کارویاران ده گات. خوای مازن باسی داد په روهی خوی ده گات له نیوان مردمدا که به نهندازه بچوکتین که دریله ناهه قی به که س ناکریت. له چاکه و له خراپه. به لکو پاداشتی چاکه به دهقات ده دریته وه. پاداشتی خراپه ش تنهایا به یه خراپه حیساب ده کریت. بزیه خوای مازن فرموده تی: «**لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ**» وهک له سه حیی مولیمدا هاتووه له نهبو زه پره وه (په زای خوای لی بیت) نهوش له پیغمه بری خوداره (علیه السلام) که له خوای مازن وه ده یک پرسیت وه که فرموده تی: (نهی عبده کامن من ناهه قیم له سر خوی حرام کردووه و له ناو نیوه شدا هر حرام کردووه ناهه قی به یه کتری ماکه ن (ههتا گایشته نه وهی فرمودی) نهی عبده کامن. نهوسا کرده وه کانتان له سر ده زمیرم پاشان هه قی کرده وه کانتان ده ده می، هر که سیک چاکهی بینی با سوپاسی خودای گهوره بکات، وه هر که سیش چاکهی نه بینی با تنهایا سر زه نشتنی خوی بکات).^۴ خوای مازن ده فرموده تی: «**إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحُسَابٍ**» واته: له هممو خله ده پرسیت وه وهک چون له تاکه که سیک ده پرسیت وه، وهک فرموده تی: «**مَا خَلَقْتُكُمْ وَلَا**

^۱ الطبری (۲۲۷/۲۱).^۲ الطبراني في الطوال (۲۲۰)، له پیشوه پله کهی دیاری کراوه.^۳ مسلم (۱۹۹۴/۴).

بِعْثَمُ إِلَّا كَنَفِيسٍ وَاحِدَةٍ^۱ وَاتَهُ: دَرُوْسْتَكَرْدَنِی هَمُوتَان (له سُهْرَه تاوه) وَ زَيْنَدَوْرَکَرْدَنِی وَهَتَان وَهَكَ (درُوْسْتَكَرْدَن وَ زَيْنَدَوْرَکَرْدَن وَهَی) وَهَكَ هَی تَهْنَهَا كَسْتِک واَیه. وَهَ فَارْمُوْبِیتَی: **﴿وَمَا آتَنَا إِلَّا وَحْدَةً﴾** (درُوْسْتَكَرْدَن وَ زَيْنَدَوْرَکَرْدَن وَهَی) وَهَكَ (واَیه لَه خِتَارِیدا).

﴿وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْآزْفَةِ إِذَا الْقُلُوبُ لَدَى الْخَنَاجِرِ كَطْمَيْنَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيرٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ﴾ ^۲ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ^۳ **﴿وَاللَّهُ يَعْلَمُ بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَعْلَمُونَ بِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾**

خَوَای مَهْنَن دَه فَهَرْمُوْبِیتَی: **﴿وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْآزْفَةِ إِذَا الْقُلُوبُ لَدَى الْخَنَاجِرِ كَطْمَيْنَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيرٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ﴾** وَاتَهُ: تَزَ لَه وَ پَرَدَه بِيَانِتِسِینَه کَه لَه نَاكَاو تُوْشَ دَه بَن، لَه وَ دَهْمَهِی کَه هَمُو دَلِیلَک لَه قُوپَگْ نَزِیک دَه بَن وَه هَمُو هَر پَیْش دَه خَوْنَه وَه. نَه وَانَه نَامَه قِیکَارَن نَه هِیچ دَزْسْتِیان دَه سَت دَه کَه وَیت. نَه كَسْتِک کَه تَکَای وَه ر بَگِیرِیت. **﴿يَوْمَ الْآزْفَةِ﴾** نَاوِیکَه لَه نَاوَه کَانَی پَرَدَی قِیامَت. لَه بَه ر نَزِیکَی بَه وَ نَاوَه وَه نَاوَه وَه دَه فَهَرْمُوْبِیتَی: **﴿إِذْ أَرْفَتِ الْآزْفَةَ﴾** آیَه لَهَمَان دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ^۴ وَاتَهُ: پَرَدَی دَوَایِی نَزِیک بُوْهَتَه وَه، بِیَجَکَه لَه خَوَای گَهْوَه کَه سَنَه نَاشَکَرَای بَکَات. وَه خَوَای گَهْوَه دَه فَهَرْمُوْبِیتَی: **﴿أَقْرَبَتِ الْسَّاعَةُ وَأَنْشَقَ الْقَمَرُ﴾** وَاتَهُ: پَرَدَی دَوَایِی نَزِیک بُوْهَوَه وَ مانَگ لَهَت بَوَو. وَه دَه فَهَرْمُوْبِیتَی: **﴿أَقْرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ﴾** وَاتَهُ: لَیپَرسِینَه وَهی خَه لَکَی نَزِیک بُوْهَتَه وَه. وَه دَه فَهَرْمُوْبِیتَی: **﴿أَنَّ أَمْرَ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ﴾** وَاتَهُ: نَه وَافَهَرْمَانِی خَوَا (بَه سَزَادَانِیان) هَات بَزِیه پَهَلَه مَهْکَن (له هَاتَنَی). وَه دَه فَهَرْمُوْبِیتَی: **﴿فَلَمَنَا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾**^۵ وَاتَهُ: كَاتِیک بَیَباوَه پَان نَه وَ سَزَايِه بَیَان بَه دَهی کَرَد لَه نَزِیک خَوْیانَه وَه، بَوْخَسَارَی نَه وَانَه کَه بَیَباوَه پَر بَوَون

^۱ لَقَمان (۲۸).^۲ الْقَمَر (۵۰).^۳ النَّجَم (۵۸-۵۷).^۴ الْقَمَر (۱).^۵ الْأَنْبِيَاء (۱).^۶ النَّحْل (۱).^۷ الْمَلَك (۲۷).

تال دهیت. پاشان ده فرمودیت: **﴿فَإِذَا أَلْقُتُبْ لَدَى الْحَنَّاحِرِ كَظِيمَيْنَ﴾** واته: قهتاده ده لیت: که دل له قورگدا و هستا له ترساندا نه نهوده بیته ده روه نه نهوده شگفتنه شوینی خلی.^۱ عیکریمه و سودی و کسانی تریش هر وايان و تنوه. **﴿كَظِيمَيْنَ﴾** واته: بینده نگن کهس ناقوانیت قسه بکات به نیزني خودا نه بیت، **﴿فَوَمَ يَعْمَلُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ سَمَّاً لَا يَتَكَبَّرُ إِلَّا مَنْ أَذَنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا﴾** واته: له پذیتکدا که جوبره نیل و فریشته کان به پیز دهه استن که سیان قسه ناکن مه گار که خوا پیش برات و قسهی به پیاو جی بکات. نیبنو جوره بیع ده لیت: **﴿كَظِيمَيْنَ﴾** واته: ده گرین.^۲ و خوابی که ورد ده فرمودیت: **﴿أَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيرٍ وَلَا سَقِيعٍ يُطَاعُ﴾** واته: نهانه که ناهه قیان له خویان کرد و هاوه لیان بخوا داناوه نه دوستی نزیک هه به نه تکاکاریک که بتوانیت تکایان بخ بکات. به لکو دهستیان له همو چاکه یهک بپاوه و چاریان نه ماوه. خوابی مه زن ده فرمودیت: **﴿يَعْلَمُ خَلَقَتَهُ أَلَّا يَعْلَمُ وَمَا تَخْفِي الصُّدُورُ﴾** واته: خودا ده زانیت کن چاوی غایبی هه به و چیان له دلدا شاردووه توه. خوابی مه زن باسی نهوده ده کات که ناگادری ته اوی هه به رسه همو شتیکدا دیار یان نادیار، گهوده یان بچوک بخ نهوده که مردم نزد ناگادری خویان بن و بترسن له نهوده که خودا هه میشه ده زانیت چی ده کن و خه ریکی چین هه تا شهرمی لی بکهنه و به پاستی لیی بترسن و خو پیاریزن. وه بزانن که خودا ده یانبینیت بخ نهوده خودایان له یاد نه چیت. چونکه خودا نه و کسانه که چاوی خیانه ده بوانن ده ناسیت با خوشیان و ها نیشان نهدهن و ناگادری نه و شتانه که که له ناو دلدا شاراوه توه و ده رناختیت. زه ححک ده لیت: **﴿خَلَقَتَهُ أَلَّا يَعْلَمُ﴾** واته: چاوداگرتن (ثیشارهت به چاوه برز) و پیاویک بلی: بینیم که چی نه بینیت، یان نه بینی که چی بینیویه تی.^۳ نیبنو عه باس (ره زای خوابی لی بیت) ده لیت: خودا ده زانیت به و چاوانه له کاتی سهیرکردندا نایا ده یه ویت خه یانهت بکات یان نایه ویت؟^۴ موجاهیدو قهتاده ش هر وايان و تنوه.^۵ نیبنو عه باس (ره زای خوابی لی بیت) له نایه ته دا: **﴿وَمَا تَخْفِي﴾**

^۱ الطبری (۳۶۸/۲۱).^۲ النبا (۳۸).^۳ الدر المنشور (۲۸۱/۷).^۴ القرطبي (۳۰۲/۱۵).^۵ الطبری (۳۶۹/۲۱).^۶ الطبری (۳۷۰/۲۱).

الْصُّدُورُ ﴿ ده لیت کے تو نیازت میناوه به چاوت . نایا ده ته ویت داوین پیسی (زینا) بکھی
یان ناته ویت ؟ سودی ده لیت : (وَمَا تَعْنِي الْصُّدُورُ) نہ وہی لہ دلدا شاراوه توه لہ و مسوہ سہ ،
خوای گہورہ دھرم ویت : (وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الْسَّمِيعُ الْبَصِيرُ) خودا بہ پاستی پیں رادہ گات، نہوانہی نہوان هانیا بن ده بنه بدر میج کاریکیان ل
دهست نایت، هر خودایہ کے بیسرو بینایہ . (وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ) واتہ: خودا فرمان ده دات ب
دادپه روہری . نہ عملہش ده لیت: له سعیدی کوپی جوبہ یروہ لہ ثیبتو عہ باسہوہ (بہ زای خوای لی
بیت): (وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ) واتہ: خودا تو انای هیہ کے پاداشتی چاکہ بہ چاکہ بدانہ وہ پاداشتی
خرابہش بہ تزلہ لی سهندن . (إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ) نہ نایتہ ثیبتو عہ باس تہ فسیری
کردووہ بہم نایتھی کے خوای مانن دھرم ویت: (إِنَّ جَنَاحَيَ الَّذِينَ أَسْتَوْا بِمَا عَلَوْا وَبَهْرَى الَّذِينَ أَحْسَنُوا^۱
بِالْحَسَنَى) واتہ: تا سزا نہوانہ بدان که خرابہ یان کردووہ بہ پتی کردہ وہ کانیان و پاداشتی نہوانہ
بدانہ وہ کہ چاکہ یان کردووہ بہ چاکتر (لوہی کے کردوویانہ) . وہ دھرم ویت: (وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ
دُونِهِ) نہو کہ سانہ پہنا ده بنه بدر جگہ لہ خوداو وہک بتو دارو بہردو نہو شتاہی دہیکن
هاوہل بخودا، (لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ) ناتوانن بپیاری میج شتیک بدهن و تو انای میج شتیکیان نیہ ،
(إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ) واتہ: قسہی مردم نہ بیسیت و دھشیان بینیت . پی نیشانی کہ سیک
ده دات کے مہیلی لی بیت، پیون ده گات لہ کہ سیک کے مہیلی لی بیت و هر خڑی فرمانہ وای
دادپه گورہ لہ هامو شتیکا .

(أَوْلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَنْبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ فُوَّةً
وَأَثَارُوا فِي الْأَرْضِ فَأَخْذَهُمُ اللَّهُ يَدُوْبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَنَّ اللَّهَ مِنْ وَاقٍِ ۝ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا^۲
رُسُلُهُمْ بِالْبِيَّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخْذَهُمُ اللَّهُ إِنَّمَا قَوَىٰ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝^۳)

^۱ الطبری (۳۶۹/۲۱).

^۲ الطبری (۳۶۹/۲۱).

^۳ النجم (۳۱).

خوای مدن ده فه رمومیت: **﴿وَأَوْلَمْ يَبِرُّوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَيْقَبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ فُحْشَةً وَءَاثَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخْذَهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍِ﴾** واته: ناخن نهوان به زه‌میندا نه‌گه‌پاون، تا بزانن چاره‌نوسی پیشینه‌کانی نهوانه چون بیوه؟ لهوانه به‌هیزتر بیون و له زه‌مینه شوینه‌واریشیان زورتره، له تولای کوناهه‌کانیان خواگرتني و کمس له خودای نه‌پاراستن. خوای گورد ده فه رمومیت: **﴿وَأَوْلَمْ يَبِرُّوا﴾** واته: نهوانه‌که بپوایان نه‌کرد به په‌یامه‌که‌ت نه‌ی موحده‌محمد (علی‌الله‌عاصم) نایا نه‌گه‌پاون؟ **﴿فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَيْقَبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ﴾** به‌سر زه‌میندا ههتا به چاوی خویان ببینن که خودا چی به‌سر گله پیش‌شوه‌کان میناوه و چ سزاو نازاریکی داون، که نهوانه زور له‌مانه به تواناو به‌هیزتر بیون، **﴿وَءَاثَارًا فِي الْأَرْضِ﴾** واته: شوینه‌واری وايان لهم سر زه‌مینه‌دا به‌جی هیشت‌شوه له پووه‌کو پاش‌ماوه‌ی زور له کوشک و خانوبه‌ره که نه‌مانه ناتوانن و هک نهوان ناوه‌دانی بکنه‌وه. و هک له نایه‌تیکی تردا ده فه رمومیت: **﴿وَلَقَدْ مَكَثُوكُمْ فِيمَا إِنْ كَثَكْتُمْ فِيهِ﴾**^۱ واته: سویند به خوا نه‌وه‌ی بهوان (گهلى عاد)مان دابوو (له سامان و ده‌سلاط) به نیوه‌مان نه‌دابوو. وه ده فه رمومیت: **﴿وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مَا عَمِرُوهَا﴾**^۲ واته: وه زه‌وییان کیلا (بز کشت‌کال) و ناوه‌دانیان کرد‌دهوه زیاتر له‌مان. واته: له‌گله نه‌و هاموو ده‌سلاطه ندو زه‌بهن و توندوتیزه‌دا نواندوییانه به هزی کوناهه‌کانیانه‌وه و باوه‌پنه‌هیتنايان به پیغمه‌ره‌کانیان خوای گورد قبی کردوون، **﴿وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍِ﴾** واته: که‌س نه‌یتوانی له جه‌زره‌بهی خودا بندگاریان بکات و لایان بدات و بیان‌پاریزیت. پاشان خوای گورد هزکاری له‌ناوبردنه‌که‌یانی باس کردووه و فه رمومیت: **﴿ذَلِكَ إِنَّهُمْ كَانُوا تَأْتِيُهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخْذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ فَوَىٰ شَدِيدٌ الْعِقَابٌ﴾** که نهوانه پیغمه‌به‌ریان به نیشانه‌ی ناشکراوه بز هاتبویه لام نهوان بپوایان پی نه‌کردوون، نینجا خوا قاری لی گرتن. خوا به توانایه و سزادانی توندوتیزه. واته: له‌بر نه‌وه‌ی که پیغمه‌به‌ره‌کانیان به‌لکه‌ی بیون و ناشکرايان بز هیتناون نهوان باوه‌پیان نه‌هیتناو له توانکاری خویان ده‌ستیان هه‌لنه‌گرت، **﴿فَأَخْذَهُمُ اللَّهُ﴾** خوای خاوهن ده‌سلاط قبی کردن و هک چون خوانه‌ناسانی تری قر کردووه. **﴿وَإِنَّهُ﴾**

^۱ الاحقاف (۲۶).^۲ الرؤم (۹).

قُویٰ شَدِيدُ الْعَقَابِ ﴿۷﴾ وَاتَّهُ: تزلّهی خودا نزد توندو تیشو به ژان و سخته. خوای گهوره به بهز می خوی بمانپاریزیت لیش.

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَسُلَطَنَ مُهَبِّٰ ﴿۲۲﴾ إِلَيْ فَرْعَوْنَ وَهَامَنَ وَقَرْوَنَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ﴿۲۳﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا أَقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكُفَّارُ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿۲۴﴾ وَقَالَ فَرْعَوْنُ ذَرْوِنِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلَيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ﴿۲۵﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مَنْ كُلُّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿۲۶﴾

به سه رهاتی موسا و فیرعون

خوای مه زن ده فه رمومیت: ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَسُلَطَنَ مُهَبِّٰ﴾ وَاتَّهُ: (له و باره وه) به چهند نیشانهی خومن و به بالکه یه کی ناشکراوه، موسامان نارد. خوای گهوره دلی پیغامبر (علیه السلام) ده داتوه له سه ره باوه پنه هینانی نه و کهسانهی له هوزه کهی و مژده پیدانی که سره که وتن و پاشه پردازه دنیاو قیامه تدا هر بیز نه وه. وه ک چون موسای کوپی عیمرانی (سلامی خوای لی بیت) زال و سره که وتوو کرد. پهوانهی کرد به بالکه و نیشانهی نقد بیون و ناشکراوه بیزه ده فه رمومیت: ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَسُلَطَنَ مُهَبِّٰ﴾ مه بست به (السلطان) به بالکه و نیشانهیه. ﴿إِلَيْ فَرْعَوْنَ وَهَامَنَ وَقَرْوَنَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ﴾ بق لای فیرعون و هامان و بق لای قارون، مه مورو و تیان: جادوگه ریکی درزنه. ﴿إِلَيْ فَرْعَوْنَ﴾ که فرمانه وای قیبته کان بیوه له ولا تی میسردا (و هامن) وه زیری فیرعون بیوه له و لا تی فیرعوندا، ﴿وَقَرْوَنَ﴾ قارون ده لمه نه ترین کس و به ناویانگ ترین بازگانی نه و سه ردمه بیوه، ﴿فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ﴾ وَاتَّهُ: بروایان پس نه کدو و تیان: جادوگه رو شیت و درزنه و خملکی ده خله تیتیت به ثاری خوداو، نه م نایه ته وه ک نه و نایه ته وایه که خوای گهوره ده فه رمومیت: ﴿مَا أَنَّ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ بَجْنُونٌ﴾ آتو اصوا بده، بل هم قوم طاغون ﴿۱﴾ وَاتَّهُ: بهم شیوه یه بق لای نومه تانی پیش نه مان هیچ پیغامبریک نه هاتوه و مگه و توویانه (به و پیغامبره) جادوگه ریان شیت، نایا (نه مان و نه وان) پاسپارده یان بق یه کتری کردیووه؟

(نه خیر) بـلکو نـه مـان هـمـو گـلهـکـی سـرـکـهـشـو یـاـخـینـ. خـواـی گـهـوـدـهـ فـهـرـمـوـوـیـتـ: «فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا أَفْتَلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ إِمْسَأْنَا مَعَهُ وَأَسْتَحْيِوْنَا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكُفَّارُ إِلَّا فِي ضَلَالٍ»^۱ وـهـخـتـیـکـ لـهـ لـایـنـ نـیـمـهـ وـدـینـ پـاـسـتـیـ بـوـ دـهـرـخـسـتـ، وـتـیـانـ: نـهـوـانـهـیـ لـهـکـلـ نـهـ وـبـپـوـایـانـ هـیـتاـوـهـ کـوـبـهـ کـانـیـانـ لـهـنـاوـیـهـرـنـ وـژـنـهـ کـانـیـانـ بـهـ زـینـدـوـیـیـ بـهـیـلـنـوـهـ، بـهـ لـامـ فـیـلـیـ خـوانـهـنـاسـانـ هـرـگـیـزـ سـهـرـیـ نـهـ گـرـتـوـهـ. «فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا» وـاتـهـ کـاتـیـکـ لـهـ لـایـنـ نـیـمـهـ وـهـ بـهـ لـکـهـیـ پـوـونـ وـثـاـکـراـوـهـ پـیـغـمـبـرـانـ رـهـوـانـهـکـرـانـ بـوـ لـایـانـ، «فَقَالُوا أَفْتَلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ إِمْسَأْنَا مَعَهُ وَأَسْتَحْيِوْنَا نِسَاءَهُمْ» نـهـوـهـ بـپـیـارـیـ دـوـوهـمـیـ فـیـرـعـهـوـنـ کـهـ کـوـپـانـیـ نـهـوـهـیـ نـیـسـرـانـیـلـ بـکـوـثـنـ. بـپـیـارـیـ یـهـکـمـ لـهـبـرـ نـهـوـهـیـ کـهـ پـزـگـارـیـ بـیـتـ لـهـ مـوسـاـوـ لـهـنـاوـیـ بـهـرـیـتـ یـانـ نـهـ وـگـلـهـ سـهـرـشـوـپـوـ کـرـنـقـلـ بـکـاتـ وـژـمـارـهـیـانـ کـمـ بـیـتـوـهـ یـانـ بـوـ هـرـدـوـ مـهـبـتـهـ کـهـ بـوـ. بـهـ لـامـ بـپـیـارـیـ دـوـوهـمـ بـوـ سـوـکـوـ پـیـسـوـاـکـرـدـنـیـ نـهـ وـگـلـهـ بـوـهـتـاـ کـهـکـیـ شـوـمـیـکـهـ بـدـهـنـ پـاـنـ مـوسـاـ (سـهـلـامـیـ خـواـیـ لـیـ بـیـتـ) بـقـیـهـ وـتـیـانـ: «أَوْذِنْنَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جَنَّنْنَا قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يَهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُ كَيْفَ تَعْمَلُونَ»^۲ وـاتـهـ پـیـشـ هـاـنـقـیـ تـقـبـلـ بـوـ نـاوـمـانـ نـازـارـ دـرـایـنـ هـرـوـهـاـ پـاـشـ هـاـنـقـیـ تـقـبـلـ بـوـ نـاوـمـانـ (بـ پـیـغـمـبـرـیـاتـیـ)، (مـوسـاـ) فـهـرـمـوـیـ: بـلـکـوـ پـهـرـهـرـدـگـارـتـانـ دـوـزـمـنـهـ کـهـتـانـ لـهـنـاوـ بـهـرـیـتـ وـنـیـوـهـ بـکـاتـ بـهـ جـیـشـنـ (یـ دـوـزـمـنـهـ کـانـتـانـ) لـهـسـهـرـ زـهـوـیـ جـاـتـمـاـشـاـ دـهـکـاتـ نـیـوـهـ چـقـنـ کـارـدـهـکـنـ. قـهـتـادـهـ دـهـلـیـتـ: نـهـمـ بـپـیـارـیـکـیـ تـرـهـ دـوـایـیـ بـپـیـارـیـکـیـ تـرـ. ^۳ خـواـیـ مـهـنـنـ فـهـرـمـوـوـیـهـتـ: «وَمَا كَيْدُ الْكُفَّارُ إِلَّا فـی ضـلـلـلـ» وـاتـهـ نـهـمـ فـیـلـوـ نـیـازـهـ خـرـابـهـیـانـ هـارـ بـوـ کـهـ مـکـرـدـنـهـ وـهـیـ بـهـ فـیـ نـیـسـرـانـیـلـ بـوـهـ تـاـ بـهـنـ نـیـسـرـانـیـلـ زـالـ نـهـبـنـ بـهـ لـامـ فـیـلـوـ تـهـلـکـهـیـ خـوانـهـنـاسـانـ هـرـگـیـزـ سـهـرـیـ نـهـ گـرـتـوـهـ وـبـهـرـ خـوـیـانـداـ شـکـاـوـهـتـوـهـ وـخـوـیـانـ لـهـنـاـوـچـوـنـ. «وَقَالَ فَرَّغَتْ ذَرْوِقَ أَفْتَلُ مُوْسَى وَلَيْدَعْ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَيِّلَ دـیـنـکـمـ کـمـ اـنـ یـطـهـرـ فـیـ الـأـرـضـ الـفـسـادـ»^۴ فـیـرـعـوـنـ وـتـیـ: لـیـمـ گـهـپـیـنـ مـوسـاـ بـکـوـثـنـ، باـ نـهـ وـهـاـوـرـ بـوـ پـهـرـهـرـدـگـارـیـ خـلـیـ بـهـرـیـتـ، منـ دـهـرـسـمـ دـیـنـهـ کـهـتـانـ بـکـوـپـیـتـ وـ (نـازـارـهـ) لـهـ سـهـرـ زـهـمـیـنـهـ بـنـیـتـهـوـ. نـهـمـ نـیـازـیـ فـیـرـعـوـنـ بـوـ (لـهـعـنـهـتـیـ خـواـیـ لـیـ بـیـتـ) کـهـ مـوسـاـ بـکـوـثـیـتـ (سـهـلـامـیـ خـواـیـ لـیـ بـیـتـ) وـتـیـ: لـیـمـ گـهـپـیـنـ باـ مـوسـاـ بـکـوـثـنـ «وَلَيْدَعْ رَبَّهُ»^۵ وـاتـهـ: کـوـنـیـمـ لـیـ نـیـهـ باـ مـوسـاـ هـاـنـاـ بـوـ خـودـایـ خـلـیـ بـیـاتـ. نـهـمـ بـهـ

^۱ الاعراف (۱۲۹).^۲ الطبری (۲۷۲/۲۱).

ته‌واوی بیدینی و گومپایی و لاساری فیرعون ده‌گیه‌نیت که ده‌لیت: **﴿إِنَّ أَخَانَ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ﴾** واته: فیرعون ده‌ترستیت که موسا خله‌کی گومپا بکات و دابو نه‌بریتی نه و خله‌که بگریت. نه‌مه و هک نه‌و نوکته‌یه وایه که باوه بق پیاوی خراب به‌کار ده‌هیتیت (فیرعون وای لی هاتوره ثامزگاری خه‌کی ده‌کات) واته: بوروه‌ته ثامزگاریکه‌ری مه‌ردمو بهزه‌یی پیایاندا دیته‌وه نه‌وه ک موسا کیزدده بیان بکات! زندریک نه‌م تایه‌تیه‌یان وا خویندووه‌ته‌وه: (آن بیدل دینکم و آن بی‌ظہر فی الارض الفساد) هندیکی تریش خویندوویانه‌ته‌وه: **﴿إِنْ يَبْدِلْ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ﴾** و هندیکی تریش خویندوویانه‌ته‌وه: (بی‌ظہر فی الارض الفساد) به (بقر) داتان له‌سر(بی‌ظہر)، خوای مازن ده‌فره رمومیت: **﴿وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مَنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمَ الْحِسَابِ﴾** موسا وتنی: هانا ده‌به‌مه بر که‌سیتک (که منیش و نیوشه‌شی خولقاندورو) بیماریتیت له هممو خوبه‌زلانیک که باوه‌پی به پذنی قیامت نیه. واته: کاتیک موسا نه‌و همواله‌ی فیرعونی پنکه‌یشت که فیرعون و توویه‌تی: **﴿هَذُوْنِي أَتَلْ مُوسَى﴾**، موسا وتنی: من پهنا ده‌گرم به خوای مازن له شه‌پی فیرعون و وینه‌ی فیرعون بتویه وتنی خله‌کینه، **﴿إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مَنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ﴾** واته: له هممو خوبه‌زلانیکی توانبار، **﴿لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمَ الْحِسَابِ﴾** بتویه له فه‌رموده‌یه کدا هاتوره له نه‌بو موساوه (په‌نای خوای لی بیت) له پیغه‌مبه‌ری خوداوه (علیه السلام) کاتیک له شه‌رونپاکی قه‌ومیک ترسابیت فه‌رمومیه‌تی: (نه‌ی خودایه هانات پی ده‌به‌م له خرابه‌یان)، وه ترسی بوبیت له کومه‌لیک (گاهیک) فه‌رمومیه‌تی: (نه‌ی خودایه هانات پی ده‌هیتم له خرابه‌کارییان و تز نه‌دهم به گیایاندا بق له‌ناوان و قرکدنیان).^۱

﴿وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ مِّنْ أَهْلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَنْقَلَوْنَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُنْ كَذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبَهُ وَإِنْ يَكُنْ صَادِقًا يَصِيبُكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهِدِي مَنْ هُوَ مُسَرِّفٌ كَذَابٌ ﴾٢٦﴾ يَنْهَا لَكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَهِيرَةً فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ أَنْسَانٍ إِنَّ اللَّهَ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيْكُمْ إِلَّا سَلِيلَ الرَّشَادِ ﴾٢٧﴾

^۱ النساني في الكبرى (١٨٨/٥)، فهـرموده‌یه کی س صحیحه.

پشتیوانیکردن لاموساله لاین که سیکه وہ کله بنه مالهی فیرعهونه، قسه کانی نه و پیاوشن

وا مه شهوره نهو پیاوه خاوهن باوهه قبیتی بوروه خزمی فیرعهونیش بوروه، سودی ده لیت: کوبی
مامی فیرعهون بوروه. وه و تراویشه: نه و کسه بورو که لامکل موسا پزگاری بورو (س)لامی خواه لی
بیت).^۱ نیینو جوره بیج ده لیت: له نیینو عه باسه وه (په زای خوایان لی بیت): هیچ کس بروای نه هیتنا له

که سوکاری فیرعهون جگه لهو پیاوه، وتنی: «نَبْعَدُ إِلَيْكُمْ مَا أَنْتُمْ بِكَلِّ لِقَاتِلٍ تُوكَ»^۲ واته: نهی
موسا (ئاگادار به) سارگه وره کان کل بیونه توه له بارهه تزووه (قسه ده کهن) بتوههی بتکوشن. نیینو
نه بی حاتم پیاوایته کرد ووه.^۳ نه م پیاوه باوهه که کاشکرا نه ده کرد له لای گله که کی که قبیتی کان

بورو بتوهه و پژه نه بیت که فیرعهون وتنی: «ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى»^۴ واته: لیم گه بین با موسا
بکوژم. نهوسات او وخته نزد تووپه بیو له بارهه په زامهندی خودا ناشکرایشه که گه وره ترین جیهاد کردنی
قسه همه له لای خاوهن ده سه لاتیکی نزدار، وده له فرموده سه حیدا هاتووه.^۵ وه له

قسه بش که نه و پیاوه لای فیرعهون کری: قسے یه کی گه وره تر نیکه وتنی: «أَنْفَقْتُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ

رَبِّ اللَّهِ هُكْ سیک ده کوژن هر له بدرنه وهی نه لی په روه ردگاری من خواهه مه گین نه و قسے بش که
بوخاری پیاوایه تی کرد ووه له عوروه کوبی نویه بیره وه (په زای خوایان لی بیت) ده لیت: ونم به

عه بدو لالی کوبی عه مری کوبی عاس (په زای خوایان لی بیت) هه والم بدھری به توندو تیزترین کاریک که
موشیکه کان کرد وویانه له لامکل پیغامبری خودا^(صلی الله علیه و آله و سلم) وتنی: کاتیک که پیغامبری خودا^(صلی الله علیه و آله و سلم) له

تنهیشت که عبدها نویزی ده کرد عوقبی کوبی نه بیو معیت هات و دهسته یه خهی پیغامبر بیو^(صلی الله علیه و آله و سلم)

جله کانی له ملی پیغامبر^(صلی الله علیه و آله و سلم) پیچاو نزد به توندی له ملی توندکردو تاسانی له و کاته دا نه بیو به کر

دهسته یه خهی بیو له پیغامبری^(صلی الله علیه و آله و سلم) دور خسته وه وتنی: «أَنْفَقْتُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّ اللَّهِ وَقَدْ

جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ»^۶ تنهما بوخاری پیاوایه تی کرد ووه.^۷ خواه مه زن ده فرموده: «وَقَالَ

رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ أَعْلَى قِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَنْفَقْتُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّ اللَّهِ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ

^۱ الطبری (۳۷۵/۲۱).

^۲ القصص (۲۰).

^۳ القرطبي (۲۰/۱۵).

^۴ الفائز (۲۶).

^۵ تحفة الاحوزی (۶/۳۹۵)، فرموده بیکی سه حیده.

^۶ فتح الباری (۸/۴۱۶).

رَبِّکُمْ وَإِن يَكُن كَذِبًا فَلَيَهُ كَذِبَهُ وَإِن يَكُن صَادِقًا يُصِيبُکُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُکُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَن هُوَ مُسَرِّفٌ كَذَابٌ^{۱۷} پیاویک له خزمانی فیرعون که باوهپی به خودا هبوب، بهلام باوهپه کهی خزی ده شارده وه و تی: نیوہ چون پیاویکی و هما ده کوژن، ده لیت: خودا په روه ردگاره و له په روه ردگاری خوشیوه چهنده نیشانهی زقد ناشگرای بز هینتاون؟، نه گهار ده لیت: دره ده کات نوبالی دری به نهستوی خزی. نه گهاریش قسے پاست ده کات، لوانهی نه پیتان ده لیت هیندیکیاتنان هدر به سه دیت، چونکه خودا مرؤٹی له پاده لاده ری درونن شاره زا ناکات. ﴿أَنَفَقُتُونَ رِجَلًا أَن يَقُولَ رَبِّ اللَّهِ وَقَدْ جَاءَكُم بِالْبَيِّنَاتِ مِن رَبِّکُمْ﴾ واته: چون پیاویک ده کوژن هر له بار ثوهی ده لیت په روه ردگاری من خودایو به لکهی زقدیشی بز هاردوونه توه له سر پاستی قسے کهی؟ پاشان که وتووه ته گفتگو له گهاریان و پیتی و تیون: «وَإِن يَكُن كَذِبًا فَلَيَهُ كَذِبَهُ وَإِن يَكُن صَادِقًا يُصِيبُکُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُکُمْ» یانی: نه گهار پاستی نه په یامه تان بز ده رنه کهوت که نه و بتی هینتاون چاکتر وایه وانی لی بینن و نازاری مدهن خوبی و خوای خزی نه گهار پاستی نه کرد خودا تولهی لی ده کات وه له سر نه و دری که کردویه تی له دنیا و قیامه تدا. خز نه گهار پاستیشی کرد نیوہ نازاری بدهن له سر نه وهی که و تی و دزایه تی بکهن له دنیا و قیامه تدا خودا تولهی له نیوہ ده سینتیت. خز نه گهار پاستیشی کرد به لای نیوہ شه وه روایه و پیویسته نه بنه له په رله پتیدا به لکو وانی لی بینن چی ده کات له گهان هوزه کهی بیکات، با نه و بانگیان بکات و نه و ایش شوینی بکون. هر بهو شیوه یه خوای گهوره باسی فیرعه و نمان بز ده کات که موسا (س) لامی خوای لی بیت) داوای کردووه له فیرعهون و هوزه کهی که وانی لی بینن وه ک ده فرمونیت: «وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمٌ فِرْعَوْنَ وَجَاهَهُمْ رَسُولٌ كَيْمٌ^{۱۸} أَنْ أَدْوِ إِلَكَنْ بَيْنَنْ وَه ک ده فرمونیت: «وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمٌ فِرْعَوْنَ وَجَاهَهُمْ رَسُولٌ كَيْمٌ^{۱۹} أَنْ أَدْوِ إِلَكَنْ عَبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ^{۲۰} وَأَنَّ لَا تَعْلُوَ عَلَى اللَّهِ إِنِّي مَا تَكُرُّ بِسُلْطَنِي ۖ ثُبِّينٌ^{۲۱} فَلَمَّا عَذَّتْ يَرْقَى وَرَبَّكُمْ أَنْ تَرْجُونَ^{۲۲} وَإِنَّ لَرْ نُؤْمِنُ لِقَاعَةَ لُبُونَ^{۲۳}» واته: سویند به خوا به پاستی له پیش نه مان گه لی فیرعه و نمان تاقی کرده وه پیغامبریکی به پیزان بز هات، (پیتی وتن) که بهنده کانی خودا (بهمن نیسانیل) به من بسپین چونکه به پاستی من پیغامبریکی نه مین و باوه پیتکراوم بز ناو نیوہ و خوتان به بهرنو گهوره مه زانن له بهرامبر خودا بینگومان من به لکه و نیشانه یه کی ناشکرام بز هینتاون، وه بیکومان من په نا ده گرم به په روه ردگاری خرم و په روه ردگاری نیوہ له وهی که نیوہ به رهبارانم بکهن، وه نه گهار باوه پم پی ناهیتن نه وه وانی لی بینن (و خرابم دهرباره مه کهن) پیغامبری خودایش حازره تی محمد(صلی الله علیہ وسلم)

هر وای فرمودو به قوره پیشیه کان که وانی لَ بینن با عهده کان خودا بانگ بکات و نازاری نهاده نو و خزمایه تیهی که له نیوانیاندایه با معینیت دهست دریزی نه کنه ساری. خوای مهزن فرمومیه تی:

﴿فَلَمَّا آتَيْنَاكُمْ عَلَيْهِ أَخْرَى إِلَّا أَمْوَالَةً فِي الْقُرْبَى﴾ واته: (نسی موحده مهد (ع)) بلی داوی هیچ پاداشتیکتان لَ ناکم له ساری مه گهر خوشویستنی خزمایه تی. واته: نازارم مه دهن نه و خزمایه تیه با له نیوانماندا معینیت من له گهل خلکی تردا خرم خه ریک ده کم و بانگ خلکی تر ده کم. هر له سار نه و مه بسته ناشتینامه ای پیشی حوده بیبه پوپیداوهاته کایه وه نه و سرکه وتنه گهوره و برچاوه پوپیدا. خوای مه زن ده فرمومیت: **﴿هُوَ اللَّهُ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَابٌ﴾** واته: به دلنشیایی وه خوانه و کسه ناخاته سر پنگه ای میدایه که زیاده پیشو دریزنه، یانی: نه وهی وای ده زانی که نه و کسنه خودا پهوانه کرد و شه نه و نیووه شه روا ده لیین. له قسسه هلسوسکه و تیدا بق هممو که سیک ده رده که وت، قسسه ای پی و جی و کرداری ناپه وای ده کرد. که چی به چاوی خومان ده بینین قسسه کانی نقد چاکه و بدرنامه که ای پیکوبنکه خز نه گهر مرؤفیکی خراپ و له پاده لاده رو دریزنه بواهه خودا پیش نیشان نه ده داو شاره زای نده کدو نه و کدارو گفتاره جوانانه لَ نه ده وه شایوه. پاشان پیاوه خاوهن باوه ره که هزه که ای ده ترسینیت له وهی که خودا نه و هممو نازو نیعمه تهی که پیش داون لیيان بستینیت وه وهی بگرتیه وه، خوای مه زن ده فرمومیت: **﴿يَقُولُكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَلَمَهُنَّ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَصْرُنَا مِنْ أَبْاسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَى وَمَا أَهْدِي كُوئِيلًا سَيِّلَ الرَّشَادَ﴾** واته: کسنه کانم! نه مپوش فرمانپه وایی بق نیووه، لهم زه ویه شدا نیووه زالن، نه گهر خودا به گهمندا بیت، نه وسا کی هاریکاریمان ده کات؟ فیرعهون وته: چی خرم به چاکی ده بینم، هر نه وه تان پیشان دده دم، هر نه و پیگه ای که من نیشاننانی دده دم پاسته پیشه. **﴿يَقُولُكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَلَمَهُنَّ فِي الْأَرْضِ﴾** واته: خودا نه و هممو نازو نیعمه تهی پیش داون و زالی کردوون و قسستان په وایه و خاوهنی ده سه لاتی مه زن له یادی مه کهن و شوکرانه بزییری خودا بن و بپوا بھیتن به پیغمه بره که ای و بترسن له خودا که توله تان لَ بستینیت نه گهر بپوا به پیغمه بره که ای نه کهن، **﴿فَمَنْ يَصْرُنَا مِنْ أَبْاسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا﴾** واته: نه و هممو له شکره ناکاته فریادمان له تولهی خودا پیش کارمان ناکات نه گهر خودا مهیلی لَ بی سزامان بدات. فیرعهون به پیه رچی قسسه کانی نه و پیاوه په شیدو چاک و چاکه کارهی دایه وه، نه و پیاوه ای که نه و شایه نتر بپوا له فیرعهون بق فرمانپه وایی. وته: **﴿مَا أُرِيكُمْ**

إِلَّا مَا أَرَى^۱) وَاتَّهُوَهُ كَمْ مِنْ بَيْتَانَ دَهْلِيْمُ ، نَوْرُ بَهْ باشِي دَهْ زَانِم بَقْ حَقْمُ وَنَيْوَهُشْ ، فِيرَعَهُونْ دَرْقِي
دَهْ كَرْدْ چُونَكَهْ نَوْرُ چَاكْ دَهْ بِيزَانِي مُوسَى پَاسْتْ دَهْ كَاتْ (سَلَامِي خَوَاهِي لَيْ بَيْتْ) لَهُوْ بَهْ يَامِيدَاهِي
هِيتَنَاوِيهِيْتِيْ . ﴿ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنْزَلَ هَذِلَاءِ إِلَّا رَبُّ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بَصَارِرَه^۲) وَاتَّهُ: (مُوسَى - سَلَامِي
خَوَاهِي لَيْ بَيْتْ -) فَهِرَمُوْيِي سُوْبِينَدْ بَهْ خَوا بَيْنَگُومَانْ تَنْ دَهْ زَانِي هِيْجَ كَسْ نَهْ مَوْعِيْزَانِيَيِي نَهْ تَارِدُوهُتَه
خَوارَهُوْ بَيْتَجَكَهْ لَهْ پَهْ رِدَگَارِي نَاسِمَانِهِ كَانَ وَزَوَهُ كَهْ بُونَكَهْ رَهَوْنَ . خَوَاهِي مَهْزَنْ فَهِرَمُوْيِي:
﴿ حَمَدُوا بِهَا وَاسْتَغْفَرُنَّهَا أَنْفُسُهُمْ طَلْلَمَا وَطَلْلَوْه^۳) وَاتَّهُ: لَهْ بَرِ سَتَهْ مَكَارِي وَخَوبَهْ زَانِيَنِيْنِ (يَانِ) دَانِيَانِ
نَهْ تَابَهْ نَهْ مَوْعِيْزَانِيَيِي لَهْ كَاتِيْكَدا كَهْ لَهْ دَلَى خَوَانِدَا نَهْ وَ (مَوْعِيْزَانِي) يَانِ بَهْ پَاسْتْ دَهْ زَانِي . وَهُ
دَهْ فَهِرَمُوْيِي: (مَا أَرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَى^۴) وَاتَّهُ: چَى خَرْمَ بَهْ چَاكِي دَهْ زَانِم هَرْ نَهْ وَهَتَانَ بَيْ دَهْلِيْمُ .
فِيرَعَهُونْ دَرْقِي كَرْدَهْ كَهْ وَاتِّهِ وَتِوْ خَيَانَتِي لَهْ خَوَادِوْ پَيْغَهْ مَبَرِي خَوَادِوْ كَرْدَهْ خَيَانَتِي لَهُوْ كَهْ سَانَشِ
كَرْدَهْ كَهْ لَهْ زَيْرَ فَهِرَمَانِهِ وَالِيْ نَهْ وَدَا بَوْنَ ، خَيَرِي نَهْ وَانِي نَهْ وَبِسْتَ . وَهُ نَهْ قَسَّيْشَ كَهْ خَوَاهِي كَهْ وَرَه
دَهْ فَهِرَمُوْيِيْتَهْ هَرْ هَمَانْ قَسَّيْهِ ، (وَمَا أَهْدِيْكُمْ إِلَّا سَيْلَ الرَّشَادِ^۵) وَاتَّهُ: نَهْ پَيْنِگَهِيْ كَهْ مِنْ نِيشَانِي
نَيْوَهُي دَهْ دَهْهُ وَنَيْوَهُي بَقْ بَانِگَ دَهْ كَهْ نَوْرَهْ مَاقَ وَچَاكِهِ وَپَاسْتَهِ بَرِتِيْهِ . وَهُ دَيْسَانْ فِيرَعَهُونْ لَهُوْ شَدَا
دَرْقِي كَرْدُوهُهْ هَرْ رَچَهْ نَهْ كَهْ لَهْ كَهْ يَشْ شَوَيْنِي كَهْ وَتَبِونَ وَلَهْ قَسَّيْهِ دَهْ رَهَنَدَهْ چَوَونَ . خَوَاهِي گَورَه
دَهْ فَهِرَمُوْيِيْتَهْ: (فَابَعُوا أَمْرَ فَرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فَرْعَوْنَ كَرِشِيلُه^۶) وَاتَّهُ: بَلَامْ نَهْ وَانْ شَوَيْنْ فَهِرَمَانِي فِيرَعَهُونْ
كَهْ وَتَنَ لَهْ كَاتِيْكَدا فَهِرَمَانِي فِيرَعَهُونْ پَاسْتَوْ رَهَوْ نَهْ بَوْ . وَهُ دَهْ فَهِرَمُوْيِيْتَهْ: (وَأَضَلَّ فَرْعَوْنَ قَوْمَهُ وَمَا
هَدَى^۷) وَاتَّهُ: فِيرَعَهُونْ كَهْ لَهْ كَهْ خَرْزِي گُومِرا كَرْدَهْ پَيْنَمُونَيِي نَهْ كَرْدَنَ . وَهُ لَهْ فَهِرَمُوْيِيْهِيْكِي
پَيْغَهْ مَبَرِدا (بَلِلَه^۸) هَاتَوَهُ كَهْ دَهْ فَهِرَمُوْيِيْتَهْ: (هِيْجَ پَيْشَهْ وَايِكَ نَيْهِ كَهْ دَهْ مَرِيْتَ ، نَهْ وَپَرْزَهِيْ كَهْ دَهْ مَرِيْتَ
خَيَانَتِي لَهْ زَيْرَهْ سَتَهْ كَانِي كَرْدِيْتَ بَقْنِي بَهْ هَشَتْ بَكَاتْ ، كَهْ بَقْنِي بَهْ هَشَتْ لَهْ مَهْوَدَهْ پَيْشَتَنِي
پَيْنِجَ سَدَ سَالَنَ پَيْنِدا دَهْ كَرِيْتَ^۹ .

^۱ الاسراء (١٠٢).^۲ النمل (١٤).^۳ مود (٩٧).^۴ طه (٧٩).^۵ فتح الباري (١٣٦/١٢).

وَقَالَ الَّذِي أَمْنَى يَقُولُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُم مِّثْلَ يَوْمِ الْأَحْرَابِ ۖ مِثْلَ دَأْبٍ قَوْمٍ تُرْجَعُ وَعَادُ وَتَمُودُ وَالَّذِينَ
مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ بِرَبِّ الْعِزَّةِ ۗ وَيَقُولُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ النَّسَاجِ ۖ يَوْمَ نُولُونَ مُذَبِّرِينَ مَا لَكُمْ مِّنْ
اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَإِنَّهُ مِنْ هَاوِي ۗ وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ إِلَيْنَا نَسِيَّتْ فَإِنَّهُ لَمْ يَنْلِمْ فِي شَكِّ
مَمَّا جَاءَكُمْ بِهِ ۗ حَقِيقَةٌ إِذَا هَاهُكَ فَلَمْ تَرَنِ لَنْ يَعْدَكَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَيْدَالِكَ يُضْلِلُ اللَّهُ مِنْ هُوَ
مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ ۗ الَّذِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُغَيِّرُ سُلْطَانِ آتَهُمْ كَمْ مَقْنَأً عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْهُ
الَّذِينَ أَمْنَوْا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُّتَكَبِّرٍ جَبَارٍ ۗ

خوای مهند ده فرمودت: «وَقَالَ الْلَّهُ أَنِّي يَقُولُ إِنِّي أَخَافُ عَيْنَكُمْ مِثْلُ يَوْمِ الْأَحْزَابِ» واته:
کابای خاوهن باوهه وته: کسەکامن! من لوه نیگە رامن نه و به لایهی بە سەر خەلکى تر هاتووه،
بە سەرئیوھ شدا بیت. لیزەدا خوای گوره باسی نه و پیاوجاکە خاوهن باوهه دەکات لە خزمەکانى
فېرىعەون کە ھۆزەکەی ترساندووه له تۆلە سزاى خودا له دونياو قيامەتدا، پىتى ووتن_ وەك خواى
مهند ده فرمودت _ «يَنَّهَا وَرَبُّهُ أَخَافُ عَيْنَكُمْ مِثْلُ يَوْمِ الْأَحْزَابِ» ييانى: نه و گلانەی کە بپوايان به
پېغەمبەرە کانيان نە كرد چيان بە سەرهەت خودا چىن سزاى دان وەك گەل نوح و عادو سەمودو نەوانەي
دواي نەوانىش لەو گلانە کە چىن خودا قېرى كردن، هېچ كەسىك نەيتوانى بپوات به هانيانە وە
بە رگريان لى بكتات، «مِثْلَ دَأْبِ قَوْمٍ نُوحٌ وَعَادٌ وَنَمُودٌ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ طُلُّا لِلْعِبَادِ» وەك
بۇوداوى ھۆزى نوح و عادو سەمودو نەوانەي پاش نەوان هاتن، خودا نايە ويت ناهەقى لە عەبدە کانى
بكتات. واته: خودا قېرى كردوون لە بەر نەوهى بپوايان به پېغەمبەرە کانى خودا نە دەھىتىا و خەرىكى
تاوان كردن بۇون گۈپىاھلى فەرمانى پېغەمبەرە کانيان نەبۇون. پاشان دەليت: «وَنَّهَا وَرَبُّهُ أَخَافُ
عَيْنَكُمْ يَوْمَ الْأَنْتَادِ» کسەکامن! ليتان نیگە رامن لەو پۇزەدا ليitan بقۇمى كە دەبىتە هاوارهاوار. واته:
(بۇنىي قيامەت)، «يَوْمَ تُولَّنَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُصْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادِ» نه و پۇزەدى
كە مەمووتان بەرەو پاش دەگەپىتە وەر پا دەكەن، كەس ناتوانىت لە خودا پىنگارitan بكتات، هەر
كەسىكىش خودا پىنگەي لى بىگىت، هېچ كەس نايختاوه سەر پى. «يَوْمَ تُولَّنَ مُدْبِرِينَ» واته: دەپىنزو
پادەكەن **﴿إِنَّ لَأَنَّ رَبَّكَ يَوْمَئِذٍ لِلشَّفَرُ﴾**^{۱۱} واته: نە خىر مېچ بەناگەبەك نىنه، لەو پۇزەدا ئازامىكا

هر لای پهروه ردگاری توبه، بزیه خوای گهوره فرموده‌یه‌تی: «**إِنَّمَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ**» واته: میع شستیک نایتیه، پیگر له تزله و سزای خودا پذگارتان بکات، «**وَمَن يُصْلِلِ اللَّهُ فَالَّهُ مِنْ هَاوِي**» واته: هر که‌سیک خودا گومرای کرد غه‌بری خودا میع که‌سیک ناتوانیت پیش نیشان بدادت. خوای مهند ده فرموده‌یه‌تی: «**وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ إِلَيْنَا تَنَاهَى اللَّهُ مِنْ هُوَ مُشْرِفٌ مُرَبِّي**» هلهک قلمروه که نیعکت الله من بعدیه، رسوأله که‌ذلک یضعل الله من هو مشرف مرتابه همه‌وپیشیش یوسف به چهندین به‌لگوه هاته ناوatan، که‌چی نیووه له به‌لگه کانی دوو دل بعون، باوه‌پتان پی نه‌هیتنا. و‌ختیک که مرد، وتنان: نیتر پاش نه و خودا هیچ پیغام‌به‌ریک نانیریت، ده‌سا ناوا هر که‌سیک دوو دلی بکات و له نهندازه خوی ده‌ریچیت، خودا پیگه‌ی لی ده‌گوپیت. «**وَلَقَدْ** جاهه کمی یوسف من قبیل بالبینت» واته: نهی خه‌لکی میسر له پیش موسا، خوای مهند پیغام‌به‌ریکی بتو په‌وانه‌کردن که یوسف بعو، که عه‌زینی خه‌لکی میسر ببو و بانگی ده‌کردن بتو خواناسی و داده‌پهروهی، له‌بر نه‌وهی به گوییان ده‌کرد خاوه‌منی ده‌سه‌لات و پله‌وپایه‌ی دنیابی بود. بزیه خوای گهوره فرموده‌یه‌تی: «**فَمَا زِلْمَتُمْ فِي شَاءَكُمْ مَمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَقَّ إِذَا هَلَكَ قُلْمَرَ كَنْ نِعْكَتَ اللهِ مِنْ بَعْدِهِ، رَسُولًا**» واته: دوو دل و بی هیوا بعون که جاریکی تر پیغام‌به‌رتان بتو بیت وتنان: «**إِنْ** نیعکت الله من بعدیه، رسوأله» هره‌گیز خواپیغام‌به‌رمان بتو نانیری دوای نه و واته: نه‌وهند خوانه‌ناس و بیباوه‌پعون، «**كَهْذلِكَ یُضْعِلُ اللَّهُ مِنْ هُوَ مُشْرِفٌ مُرَبِّي**» واته: هر که‌سیک وده نیووه دوو دلی بکات و له نهندازه ده‌ریچیت پیگه‌ی لی ده‌گوپیت و گومرای ده‌بیت. پاشان خودای گهوره فرموده‌یه‌تی: «**أَلَّذِينَ يَجْحَدُونَ فِي عَائِتَتِ اللَّهِ يَغْيِرُ سُلْطَنَ أَتَهُمْ كَمَرْ مَقْتَأً عِنْدَ اللهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَهْذلِكَ** بظیع الله علی کمی قلب متکبر جباره واته: نه و که‌سانه‌ی که بی نه‌وهی به‌لگه کیان بتو هاتبیت، لمه‌ر نیشانه کانی خودا کیشه ده‌کن، له لای خودا باوه‌پداران کاری نقد نایه‌جنی ده‌کن. خودا دلی هر خوبه‌زنانیکی نزد دار ناوه‌ها مورد ده‌کات. «**أَلَّذِينَ يَجْحَدُونَ فِي عَائِتَتِ اللهِ يَغْيِرُ سُلْطَنَ أَتَهُمْ**» واته: نه و که‌سانه‌ی که به‌رگری ده‌کن له همق به شتی پیوچ بمهی نه‌وهی که به‌لگه کیان به ده‌سته‌وه بی‌و کیشه ده‌کن. خوای مهند نقد لیتیان توپوه‌یه له‌سر نه و کرداره‌یان، بزیه فرموده‌یه‌تی: «**كَمَرْ مَقْتَأً عِنْدَ اللهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا**» واته: خاوهن باوه‌پانیش نه و که‌سانه‌یان خوش ناوی که نه‌وه په‌وشتیانه چونکه نه و که‌سانه‌ی سیفه‌ت و په‌وشتیان وایه خودا مورد ده‌نیت به‌سهر دلیاندا، نه و

کات نه ده زانیت چاکی چیه و خرابه چیه، بزیه خوای گوره فارموده است: ﴿كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قَلْبٍ مُّتَكَبِّرٍ جَّارٍ﴾ واته: خودا دلی هه مهو خوبه زلانیتیکی نقدار که شوین هه مق ناکه ویت نا به و شیوه یه موز ده کات.

﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَهْمَدُنَ أَبْنِي لِصَرْحًا لَعَلَىٰ أَبْلُغُ الْأَسْبَبَ﴾^{۲۷} أَسْبَبَ السَّمَوَاتِ فَأَطْلَعَ إِلَىٰ إِلَهِ مُوسَىٰ وَإِلَىٰ لَأَظْنَهُ كَذَبًا وَكَذَلِكَ زُينَ لِفِرْعَوْنَ سُوءُ عَمَلِهِ وَصُدَّ عَنِ السَّيِّلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنُ إِلَّا

فی تَبَابٍ ﴿۲۸﴾

خوای موزن ده فرموده است: ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَهْمَدُنَ أَبْنِي لِصَرْحًا لَعَلَىٰ أَبْلُغُ الْأَسْبَبَ﴾ واته: فیرعهون وتهی هامان! بچو قه لایک ساز بکه، بهشکو بگم به و ناسو دورو دهستانه. خودای گوره باسی فیرعهون ده کات، که چهنده لاسارو سرکهش و درو هله است بوهه و بپوای به موسا (سلامی خوای لی بیت) نه ده کرد، بزیه فرمانی دا به هامانی وہ زیری که شوینیتیکی به رنی بتو دروست بکات، وہ کلشکی نقد بارزو گوره که له گهچ دروست ده کریت (اته خولی سوده وه کراو) وہ خوای موزن فرموده است: ﴿فَأَوْقَدَلِي يَهْمَدُنَ عَلَىٰ الطَّبِينَ فَأَتَعْكَلُ لِصَرْحًا﴾^۱ واته: جا (بتو زیاتر دلنيابون) نهی هامان! کودهی ناگر تاوده و خشتی سوده وه کراوی لی دروست بکه بقم نینجا (له و خشت) کوشکتیکی به رنی بتو دروست بکه. وه ده فرموده است: ﴿لَعَلَىٰ أَبْلُغُ الْأَسْبَبَ﴾^{۲۹} أَسْبَبَ السَّمَوَاتِ فَأَطْلَعَ إِلَىٰ إِلَهِ مُوسَىٰ وَإِلَىٰ لَأَظْنَهُ كَذَبًا وَكَذَلِكَ زُينَ لِفِرْعَوْنَ سُوءُ عَمَلِهِ وَصُدَّ عَنِ السَّيِّلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنُ إِلَّا فِي تَبَابٍ^{۳۰} تابیگمه ناسو کانی ناسمانه کان، بپوانه خوداکهی موسا، من ده لیم نه و دره ده کات، نا بهم جوره فیرعهون کاری گهندهی خوی به جوان ده زانی و بوبه له پدری سر پیگهی، هر فتلیتیکی فیرعهون بتو خوی دلزیوه به فیضچوو. خوای موزن ده فرموده است: ﴿لَعَلَىٰ أَبْلُغُ الْأَسْبَبَ﴾^{۳۱} أَسْبَبَ السَّمَوَاتِ هتا کوتایی نایه تکه. سه عیدی کوبی جوبه بیو نه بو صالح ده لین: ده رگا کانی ناسمان. و تارویشه: پیگا کانی ناسمانه کان، ﴿فَأَطْلَعَ إِلَىٰ إِلَهِ مُوسَىٰ وَإِلَىٰ لَأَظْنَهُ كَذَبًا﴾ نه مهیش هر له بیدینی و یاخیبوونی و یه که بپوا به موسا ناکات که خودا په وانه کردیووه بپیان، خوای گوره فرموده است: ﴿وَكَذَلِكَ زُينَ لِفِرْعَوْنَ سُوءُ عَمَلِهِ وَصُدَّ عَنِ السَّيِّلِ﴾ واته: به هقی نه و کارهی که

^۱ القصص (۲۸).

^۲ القرطبي (۱۵/۳۱۴).

ده بیویست بیکات زیردهسته کانی هالخله تینتیت پی، که ده یه ویت شتیک دروست بکات به هری نه
شت وه موسا (سلامی خواه لی بیت) به درق بخاته وه. بزیه خواه مدن فرمومویه تی: **﴿وَمَا كَيْدُ**
فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ﴾ نیبینو عباس و موجاهید ده لین : (الاق تباب) یانی (الاق خسان) واته مه گین
به خسار چو هامو فیله کانی فیرعون.^۱

﴿وَقَالَ الَّذِيْعَ ءَامِنَ يَقُولُ أَتَيْعُونَ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٢٨﴾ يَقُولُ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَّعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ﴿٢٩﴾ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَاتٍ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مَنْ دَكَرَ أَوْ أَنْفَقَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٠﴾﴾

خواه مدن ده فرمومیت: **﴿وَقَالَ الَّذِيْعَ ءَامِنَ يَقُولُ أَتَيْعُونَ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ﴾** واته:
نه و کسه‌ی خاوهن بروا برو و تی: کسه‌کامن! شوینم بکون، من پاسته پیتان نیشان ددهم. خاوهن
باوه‌ره که بهو گله یاخو و سه‌ریزیو دنیاویسته و ت که خودای مدن و خاوهن ده سه‌لاتیان له یاد
کرد، **﴿يَقُولُ أَتَيْعُونَ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ﴾** واته: من پیکه‌ی پاست نیشانی نیوه ددهم. به
پیچه‌وانهی قسسه‌که‌ی فیرعون وده خواه گهوره ده فرمومیت: **﴿وَمَا أَهْدِيْكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ﴾**
پاشان پیاوه خواناسه که داوایان لی ده کات که زند به ژیانی دنیاوه خر خه ریک نه کهن پیزی ندهن
به سه‌ر پیزی دواییدا وایان لی بیت بینه له پهله له پی خوداو بروا به موسا پیتفه‌مبه‌ر (سلامی خواه لی
بیت) نه کهن. پاشان ده لیت: وده خواه مدن ده فرمومیت: **﴿يَقُولُ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَّعٌ**
وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ﴾ کسه‌کامن نه و ژیانی دنیاوه هر که میکه و ده پیته وه و بم
زونه‌نده بوكیته وه، **﴿وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ﴾** واته: پیزی دوایی هرگیز نابریته وه و جیکدکیی
تیا ناکریت و هیچ نه ملاولاکریتی تیا نه، یان خوشی و خوشگوزه رانیه یان دلزده خ و ناگره. بزیه خواه
مده زنی خاوهن ده سه‌لات ده فرمومیت: **﴿مَنْ عَمِلَ سَيِّئَاتٍ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مَنْ**
دَكَرَ أَوْ أَنْفَقَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ هر که سیک
خرابه بکات، هر به نهندازه‌ی خرابه‌ی سزا ده دریت. هر کسیش ناکاری چاک بن (چ نتیرج می) و
باوه‌ری به خودا هبیت، نه وانه ده چنه به هشت و بی شماره هامو بژیویکیان همه. **﴿مَنْ عَمِلَ**

سَيِّنَةَ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا) وَاتَّه: تَهْنَاهُ كُوْنَاهِيَّكِي بِلَدْ نُوْسَرِيَّت. (وَمَنْ عَمِلَ صَلَحًا مِنْ ذَكَرٍ
أَوْ أَنْفَقَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُفْلِيَّكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بَغْرِيرَ حِسَابٍ) وَاتَّه: تَهْنَاهُ پَادَاشْت
نَادِرِيَّتَه وَبِلَكُو خُودَايِ مَهْنَ پَادَاشْتَيِ نَقْرَى دَهْدَاتَه وَهَهُ هَرَلَه ژَمَارَه نَاهِيَت وَتَهْوا وَنَابِيت.

﴿وَيَنْقُولُ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجْوَةِ وَتَدْعُونِي إِلَى الْأَنَارِ ﴾١٤١﴿ تَدْعُونِي لَا كُفَّارٌ بِاللَّهِ وَأَشْرِكُ بِهِ، مَا يَسِّنُ لِي بِهِ، عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى الْعَزِيزِ الْفَقِيرِ ﴾١٤٢﴿ لَأَجُرُ أَنَا تَدْعُونِي إِلَيْهِ لَئِنْ لَمْ يَأْتِ فِي الدُّنْيَا
وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَلَنْ مَرَدَنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُشْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ الْأَنَارِ ﴾١٤٣﴿ فَسَتَذَكَّرُونَ مَا أَقُولُ
لَكُمْ وَأَقُولُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ يُبَصِّرُ اللَّهُ بِالْعَيْدِ ﴾١٤٤﴿ فَوَقَهَ اللَّهُ سَيِّئَاتَ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ
بِيَالِ فَرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ ﴾١٤٥﴿ الْأَنَارُ يَعْضُلُونَ عَلَيْهَا عَذَّلَا وَعَشِيشًا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَذْغَلُوا مَالَ فَرْعَوْنَ

أشدَّ الْعَذَاب

کوتایی قسمی پیاوچاکہ کہ و پاشہ روزی ہے ردوو دستہ کہ

خوای مهندن دهه رمومیت: «وَيَقُولُ مَا لِيْ أَذْعُوكُمْ إِلَى الْجَهَنَّمِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى الْأَنَارِ» واته: کسه کانم چیه من دهه مهندن پذگارتان بکم، نیوه دهه تانه ویت من بچمه ٹاگ. پیاوه خاوهن باوه پره که وتنی: به لامه و سهیره من بانگی نیوه دهه کم بپزگاری و سرفزاری که بربیته له خواناسی به تنهایه هاوه ای بپدامه نین و بپواهیتان بهو پیتفهمبره که پهوانه کردوبه بوتان، «وَتَدْعُونَنِي إِلَى الْأَنَارِ» که چی نیوه دهه تانه ویت بپرمه ناو ٹاگ هر به نه زانی و بهبی نهودی به لکه که کتان به دهسته وه بیت، «تَدْعُونِي لِأَكُفَّرَ بِاللَّهِ وَآشِرِيكَ يَهُ، مَا يَسِّرَ لِيْ يَهُ، عِلْمٌ وَأَنَا أَذْعُوكُمْ إِلَى الْعَرَبِينِ الْفَقَرِ» ده تانه بیت له خودا حاشا بکم و شتی وا پېرستمو بیانکم به شهريکی خودا، که هیچ زانینم پی نیه، که چی من دهه مهندن نیوه پوو بکنه لای هدره به دهسه لاتی گوناه بهخش. واته: نه و خودایه که لکه لکه نه و هممو دهسه لاتو مدنیه دا خوش ده بیت له گوناهی نه و کسانه که ده گه پرته وه بپ لای «لَا جَرَاءَ إِنَّمَا تَدْعُونِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعَوةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَإِنَّ مَرْدَنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ

عه باسه وه **(لأجمر)** واته: به لئن نوهی که نیوہ منی بق بانگ ده که ن له بت و دارو به رد په رستی، **(ليس لغير دعوه في الدنيا ولا في الآخرة)** موجاحد ده لیت: نه و بتانه هیچ شتیکیان له دهست نایهت.^۱ قه تاده ده لیت: نه و بتانه نه زیان ده دهن له کس و نه قازاجیش ده گیه ن. سودی ده لیت: نایه ن به هنای کس و نه له دنباو نه له قیامه تدا. **نَمْ نَاهِيَتَهُ وَهُكَمْ نَاهِيَتَهُ وَاهِيَهُ كَهْ خَوايِيْهِ مَاهِنْ** ده فرمومیت: **وَمَنْ أَصْلَى مِنْ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَطِيْبُ لَهُ إِنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَفِلُونَ**^۲ **وَإِذَا حُمِرَ النَّاسُ كَثُرُوا لَمْ أَعْدَهُمْ وَكَثُرُوا بِعِصَمِهِمْ كُفَّارٌ**^۳ واته: کن گومراته له و کاسه که هاوار لغه بیری خودا بکات که وه لامی ناداته و تا پیشی دوایی و نه و (هاوار لیکار) انه له هاواری نه وان بی ناگان، کاتیکیش خالک کزده کریته و (له قیامه ت) په رستراوه کان ده بنه دوزمنیان و (په رستراوه کان) به په رسته که بیان باوه پ ناکه ن. **إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا أَسْتَجَابُوا لَكُمْ**^۴ واته: (بته کان) نه گه نزا هاواریان لی بکن هاوار که تان ناییستن و نه گه ربیشی بیستن وه لاتان ناده نوه وه ده فرمومیت: **وَأَنَّ مَرْدَنَا إِلَى اللَّهِ**^۵ واته: ده گه ربیته وه بق لای خودا له پیشی دواییدا هر کس و پاداشتی کرده وهی خوی و هر ده گریت. بزیه خوای مه ن فرمومیتی: **وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ**^۶ واته: نه وانهی له نهندازه ده رده چن له ناو ناگردا هر ده میننه وه لو لیتی ده رنچن به هری نه و شه ریک دانانه بیان بق خودا. **فَسَتَدَّكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَاقْرِضْ أَمْرِيَتَ إِلَى اللَّهِ وَإِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعَبَادِ**^۷ بجا نه و دمه نائم قسانه ای منتنان دیته وه بیرو منیش کاری خوم به خودا ده سپیرم، خودا چاوی له عهدانی خوی هه يه. واته: به زونه پاستی قسه کانی منتنان بق ده رده که ویت که داوان لی ده کردن ته نه خودا په رستن و دورو که ونه وه له و شتنه ای که خودا پیش ناخوش، نامزگاریم کردن و نور شتم بق پیون کردن وه، دیته وه بیرتان و په شیمان ده بنه وه، که په شیمانی له ویدا هیچ سودیکی نیه. **وَاقْرِضْ أَمْرِيَتَ إِلَى اللَّهِ**^۸ واته: خوم به خودا ده سپیرم هانا هر بهو ده بهم دورویم له نیوہ و هیچ په بیوه ندیه کم پیتنانه وه نیه، **هَارِكَ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعَبَادِ**^۹ واته: خودا چاوی له به نه کانیه تی هر که سیک شایه نی نوه بیت پیش نیشان بدیریت خودا پیش نیشان ده دات و هر که سیک شایه نی نوه بیت

^۱ الطبری (۳۹۲/۲۱).^۲ الطبری (۳۹۲/۲۱).^۳ الاحقاف (۶-۵).^۴ الفاطر (۱۴).

کومرا بکریت، سه ری لی داشتیزیت. خوای گوره له هممو شتیکدا زرد کارزانه، هرچی ده کات له جین خویدایه و فرمانی پهواهی. خوای مهند ده فرمودیت: ﴿فَوَقَنَةُ اللَّهِ سَيْحَاتٌ مَا مَكَّرُوا وَحَاقَ بِكَالِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ﴾ خودا نه و پیاوه‌ی له ناکامی خراپی نه و فیله‌ی دهیانکرد پذگار کرد و هرچی سره به فیرعون بعون سزای سخت هات و گرتنه‌وه. واته: خودا پاراستی له و هممو فیله‌ی که دهیانکرد له گله‌ی له دنیاو له قیامه‌تدا. له دنیادا له گله موسا خودا پذگاری کردن و له قیامه‌تیشد خستنیه بهه‌شت.

سه‌لاندی سزا ناو گوپ

خوای مهند ده فرمودیت: ﴿أَنَّا رَبُّ مَرْصُونَ عَلَيْهَا عُذُولًا وَعَيْشًا وَيَوْمَ تَقْوُمُ السَّاعَةُ أَذْخُلُوا إِلَى فِرْعَوْنَكَ أَشَدَّ الْمَذَابِ﴾ هممو سپیده و نیواران دهیانبه‌نه سر ناگروکه پذئی قیامه‌تیش پاده‌بی (فرمان ده دریت): سا دهسته و بسته‌ی فیرعون، زور به توندی نازار بدهن. ﴿وَحَاقَ بِكَالِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ﴾ واته: نوق بعون له نازارو ژاندا پاشان نه گوازیزنه‌وه بتو ناو جهه‌نم. شوینکه و توانی فیرعون به یانیان و نیواران گیانیان ده خریته سر ناگر هم‌تا پذئی قیامه‌ت. و هختیک پذئی قیامه‌تیش هات گیان و لاشه‌یان یهک ده‌گریته‌وه له ناو ناگردا بزیه خوای گوره فرمودیه‌تی: ﴿وَيَوْمَ تَقْوُمُ أَسَاعَةً أَذْخُلُوا إِلَى فِرْعَوْنَكَ أَشَدَّ الْمَذَابِ﴾ واته: نازاریکی نقد توندو زور گران، نه نایه‌ته به لکه‌یه‌کی گوره و زور به هیزه له لای نه‌هلی سونه و جه‌ماعه که دهیکه‌نه به لکه له سر سزا ناو گوپ له به‌رزه‌خدا که خوای گوره ده فرمودیت: ﴿أَنَّا رَبُّ مَرْصُونَ عَلَيْهَا عُذُولًا وَعَيْشًا﴾ به لام لیره‌دا پرسیاریک دروست نه بیت نه‌ویش نه‌ویه گومانی تیدا نیه که نه نایه‌ته له مهکه‌دا هاتووه که کردوویانه به به لکه له سر سزا ناو گوپ له به‌رزه‌خدا. نه‌ی نه حه‌دیس‌چیه‌که نیمامی نه حمده پیوایه‌تی کردووه له عائیشه‌وه (په‌زای خوای لی بیت) که زنیکی جولوه‌که (یهودیه) خزمه‌تی ده‌گرد، عائیشه هر کاریکی چاکه‌ی له گله‌لدا بکرداهی. تافره‌ته جولوه‌که پیش ده‌وت: خودا له سزا گوپ بتپاریزیت، عائیشه (په‌زای خوای لی بیت) ده‌لیت: پیغمه‌بری خودا (علیه السلام) هاته ثورووه به لام وتم: نه‌ی پیغمه‌بری خودا (علیه السلام) ناو گوپ سزا هیه پیش هاتنی پذئی قیامه‌ت؟ پیغمه‌بر (علیه السلام) فرمودی: (نه خیر کی واده‌لیت؟) وته: ناو تافره‌ته جولوه‌که هر چاکه‌یه‌کی له گله‌لدا ناکم مه‌گین ده‌لیت: خودا له سزا گوپ بتپاریزیت. پیغمه‌بر (علیه السلام) فرمودی: (جولوه‌که دریان کردوو له وه داو نه‌وان به ناوی خوداوه دری زیاراتش ده‌کن، غهی‌ی پذئی قیامه‌ت سزا نیه). پاشان ماوه‌یه‌کی به سه‌ردا پیویشت نه‌وهدنده‌ی که خودا مهیلی لی بیت، پذئیک پیغمه‌بری خودا (علیه السلام) له نیووه‌پردا ده‌رچوو خوی پیچاپووه به

لباسه کانی و چاوه کانی سوره هلهکه با بوبه دهنگی بهزبانگی دهکرد دهیفرمود: (گنجه که پارچه یک له شویکی تاریک واشه نهای خله لکینه! نهگر نهادهی من دهیزانم نیو بتنازانیبا نزد ده گریان و کم پیده که نین، نهای خله لکینه هاتا بمن بق خودا له سزاکی کپ. چونکه سزاکی گورمه قه و ههی).^۱ نه فرموده یه سنه ده کانی راسته له سره مارجی بوخاری و مسلمیم، به لام نهاده نهیانه بناوه، نهوتی: باشه که واته چون نه فرموده یه و نه نایته یهک بخهین که له مدهکه دا هاتووهه خواروه که بروهه به لکه له سره سزاکی کپ؟ نهمه وه لامکه یهتی، نه نایته به لکه به له سره سزاکانی کیان (الروح) به ناگر له بیانیان و نیواراندا له بزره خدا، به لکه نه له سره نهاده که لاشی له گه لایه له نازاری ناو گپیدا. له وانه یه نه نازاره هر په یوندی به کیانه وه بیت (الروح)، به لام سزاکی ناو گپیدا به لاشه له بزره خدا هیچ به لکه یک نبه له قورنیاندا له سره، له و فرموده داهی پیغه مباردا نه بیت (بیلکه) که له دواهه باسی ده کهین. و تراویشه: نه نایته به لکه به له سره سزاکی خوانه ناس له گپیدا له بزره خدا، نایته به لکه له سره سزاکی خارهنه باوره له ناو گپیدا له سره گوناه. به لکه له سره سزاکی ناو گپیدا نه فرموده یه که نیمامی نه حماد پیوایه تی کردووه له عائیشه وه (په زای خواه لی بیت) کاتیک پیغه مباری خودا (بیلکه) چووه لای عائیشه نافره تیکی جووله که له لای بورو وتی به عائیشه (په زای خواه لی بیت) نایا ده زانی که نیو به تاقی ده کرته وه سزا ده دیرن له ناو گپیده کانتاندا. پیغه مباری خودا (بیلکه) پاچله کی و فرمومی: (بیکومان جووله که تاقی ده کرته وه) عائیشه (په زای خواه لی بیت) ده لیت: چهند شه ویکمان به سرت تیپه پری. پاشان پیغه مباری خودا (بیلکه) فرمومی: (هزشیار بن بیکومان نیو نه کونه بهر تاقیکرده وه له نیو گپیده کانتاندا). عائیشه (په زای خواه لی بیت) ده لیت: پیغه مباری خوا (بیلکه) دواهی نه وه بدرده وام هانای ده برد بق خودا له تاو سزاکی خواه لی بیت ده لیت: پیغه مباری پیوایه تی کردووه.^۲ هندیکی توش ده لیت: که نه نایته به لکه یه گپ. مسلمیمیش هر بدم شیوه یه پیوایه تی کردووه.^۳ هندیکی توش ده لیت: نهانه نه بیت له گپیده کانتاندا. به لام له سره سزاکی کیان له بزره خداو مرچ نه نه سزاکیه تووشی لاشه کانیش بیت له گپیده کانتاندا. به لام کاتیک که نیکا (وہ حی) هات بق پیغه مباری خودا (بیلکه) له و باره یه وه، په نای ده برد بق خودا له سزاکی گپ (والله اعلم). فرموده له بارهی سزاکی گپیده وه نیچکار زوره. قه تاده ده لیت: (عَذْلًا وَعَيْشًا)^۴ واته: بیانیان و نیواران همتا دنیا بدرده وامه و ده مینتیت ده و تریت به ثالی فیرعهون نهمه شویننانه بق و سوکایه تی پیکردن و خه فهت پیدان و زیارت جه زده به دانیان.^۵ نیبنو زهید ده لیت: نهانه نه مرق له ناو

^۱ احمد (۶/۸۱)، فرموده یه کی سه حیجه.

^۲ احمد (۶/۲۴۸)، فرموده یه کی سه حیجه.

^۳ مسلم (۱/۴۱۰).

^۴ الطبری (۲۹۶/۲۱).

سزادان به بیانیان و تیواران دهبرینه سر ناگرمه‌تا پذئی قیامه‌ت دیت، «وَيَوْمَ نَقُولُ أَسَاعَةً أَدْخُلُوا مَالِ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ»^۱ نالی فیرعهون وک وشتی بـهـرـهـلـهـنـاوـ جـهـهـنـمـداـ لـهـ دـارـوـ بـهـرـدـ هـلـدـهـ کـوـنـ وـعـهـقـلـیـانـ بـهـوـهـ نـاـشـکـنـ خـیـانـیـ لـیـ لـاـبـدـهـنـ! نـیـمـامـیـ نـهـ حـمـدـ پـیـروـیـهـ تـیـ کـرـدـوـوـهـ لـهـ شـیـبـنـوـ عـوـمـهـ رـهـوـهـ (پـهـزـایـ خـوـایـانـ لـیـ بـیـتـ) دـهـلـیـتـ: پـیـغـمـبـرـیـ خـودـاـ (صـلـیـلـ) فـهـرـمـوـیـ: (هـرـ کـهـسـیـکـ لـهـ نـیـوـهـ مـرـدـ شـوـیـنـیـ خـیـزـیـ نـیـشـانـ دـهـدـرـیـتـ لـهـ کـاتـیـ بـهـیـانـ وـتـیـوارـهـ، نـهـکـرـلـهـ نـهـهـلـیـ بـهـهـشـتـ بـوـبـیـتـ، نـهـوـاـ نـهـهـلـیـ بـهـهـشـتـ، وـهـ نـهـکـرـلـهـ نـهـهـلـیـ جـهـهـنـهـمـیـشـ بـوـبـیـتـ، نـهـوـاـ لـهـ نـهـهـلـیـ جـهـهـنـهـمـ، پـیـیـ دـهـلـیـتـ: نـهـهـمـ شـوـیـنـیـ تـیـهـ هـتـاـ پـذـئـیـ قـیـامـهـ خـودـاـ زـینـدـوـوـتـ دـهـکـاتـوـهـ بـقـلـیـ خـیـزـیـ^۲ بـوـخـارـیـ وـمـوـسـلـیـمـ لـهـ هـرـدـوـوـ سـهـحـیـحـهـ کـهـدـاـ هـیـنـاوـیـانـ^۳.

﴿ وَإِذْ يَتَحَاجُونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الصَّعْفَتُوا لِلَّذِينَ أَسْتَكْنَاهُمْ إِنَّا كَنَّا لَكُمْ بَعْدًا فَهَلْ أَنْشَرْتُ مُغْنِتُونَ عَنَّا تَصْبِيَّاً مِنَ النَّارِ ﴾١٤﴾ قَالَ اللَّذِينَ أَسْتَكْنَاهُمْ بَرْوَا إِنَّا كُلُّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِكَادِ ﴿١٥﴾ وَقَالَ اللَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ أَدْعُوا رَبَّكُمْ يُخْفَى عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ ﴿١٦﴾ قَالُوا أَوْلَمْ تَأْتِنَا كُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبِيَنَاتِ قَالُوا أَبَلَّنَّ فَالْأَبَلَّ فَأَدْعُوا وَمَا دَعْتُمُوا إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿١٧﴾

کیشهی خـهـلـکـیـ نـاـوـنـاـگـرـ

خـوـایـ مـهـنـنـ دـهـهـ رـمـوـیـتـ: «وَإِذْ يَتَحَاجُونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الصَّعْفَتُوا لِلَّذِينَ أَسْتَكْنَاهُمْ إِنَّا كَنَّا لَكُمْ بَعْدًا فَهَلْ أَنْشَرْتُ مُغْنِتُونَ عَنَّا تَصْبِيَّاً مِنَ النَّارِ» وـاتـهـ: کـهـ وـکـهـ سـانـهـ لـهـنـاوـ نـاـگـرـدـ کـیـشـهـ لـهـکـلـیـ یـهـکـتـرـ دـهـکـنـ. بـیـهـیـزـهـ کـانـ بـهـ خـاـوـهـنـیـهـ کـانـ دـهـلـیـنـ: نـیـمـهـ شـوـیـنـ نـیـوـهـ کـهـ وـتـیـبـوـوـنـ نـاـخـرـ نـیـوـهـ پـیـتـانـ دـهـکـرـیـتـ لـهـ جـیـیـ نـیـمـهـ لـهـ نـاـگـرـهـ، بـهـشـیـکـ بـقـلـیـ خـوـتـانـ هـلـکـنـ؟ خـوـایـ کـهـ وـرـهـ باـسـیـ کـیـشـهـیـ خـهـلـکـیـ نـاـوـنـاـگـرـوـ مـشـتـوـمـرـیـبـیـانـ دـهـکـاتـ. فـیرـعـهـوـنـ وـهـزـهـکـهـیـ یـهـکـیـکـنـ لـهـوـانـهـ، بـیـهـیـزـهـ کـانـ کـهـ شـوـیـنـکـهـ وـتـوـوـیـ بـهـهـیـزـهـ کـانـ بـسـوـنـ، دـهـلـیـنـ پـیـیـانـ: «لـهـاـ کـاـنـاـ کـلـمـ بـعـاـ» وـاتـهـ: نـیـمـهـ گـوـیـاـیـهـ لـوـ شـوـیـنـکـهـ وـتـوـوـیـ نـیـوـهـ بـوـبـیـنـ وـلـهـ قـسـهـیـ نـیـوـهـ دـهـرـنـهـ دـهـچـوـوـنـ بـقـلـیـ دـاـواتـانـ بـکـرـدـاـیـهـ لـیـمـانـ لـهـ خـوـانـهـنـاسـیـ وـخـرـاـپـهـکـارـیـنـهـ مـانـکـرـدـ «فـهـلـ أـنـشـرـ مـغـنـتـوـنـ عـنـاـ تـصـبـیـّـاـ مـنـ النـارـ» وـاتـهـ: هـنـدـیـ لـهـوـ

^۱ احمد (۱۱۲/۲)، فـهـرـمـوـدـهـ یـهـکـیـ سـهـحـیـهـ.

^۲ فـقـعـ الـبـارـيـ (۲۸۶/۲)، مـسـلـمـ (۲۱۹۹/۴).

الاعراف (٣٨).

٢ المُعْنَى (٥٠٨)

﴿إِنَّا لَنَصْرَ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَدُونَ ۝ يَوْمَ لَا يَنْعَمُ الظَّالِمِينَ مَعْذِرٌ لَهُمْ وَأَهُمُ اللَّفَّةُ وَأَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ۝ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَى وَآتَيْنَا بَقِيَّ إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ ۝ هُدًى وَذِكْرٍ لِأُفْوَى الْأَلْبَابِ ۝ فَاصْبِرْ إِنَّ اللَّهَ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْكِكَ وَسَبِّحْ مُحَمَّدَ رَبِّكَ بِالْمُثْنَى وَالْأَلْبَابِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ يُجْنِدُونَ فِي زَمَانِتِ اللَّهِ يُغَيِّرُ سُلْطَانَ أَتَهُمْ إِنْ فِي صَدُورِهِمْ إِلَّا كِبِيرٌ مَا هُمْ بِتَلْفِيهِ فَأَسْتَعِذُ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ

الصَّلَوةُ ۝

یاریده‌دانی پیغمبران و (سلامی خوایان لی بیت) خاون باوران

خوای مانن دهه رمومیت: ﴿إِنَّا لَنَصْرَ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَدُونَ﴾ بینکومان نیمه پیغمبرانمان و نه و کسانه‌ی که وا بروایان هیتاوه له زیانی نه دنیايد او له و پژوه شدا که شایته کان پاست ده بنوه، سه زیان ده خین. ﴿إِنَّا لَنَصْرَ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ سودی ده لیت: خوای مهند هرگیز پیغمبریکی پهوانه نه کردوه بق ناو گه لیک کاتیک که شهپریان له گله کردوه یان کوشتویانه یان گله لیکی خاون باوه‌پرانگی خه لکی کردیت شهپریان له گله لدا کرابیت و کوژابن نه و چه رخه کرتایی نه هاتووه و ته او نه بوروه هه تا خواهون ده سه لات کرم‌لیکی ناردووه یارمه‌تی داون و داوهای خوبی نه و کسانه‌یان کردوه لوهانه که کوشتویان هار له دنیاداخوای هه قی بق کردونه توه، سودی ده لیت: نه و پیغمبره رو خاون باوه‌پرانه که شهپریان له گله لدا کراوه و کوژان هر له دنیادا یارمه‌تی دراون.^۱ و هه رب و شیوه‌یهش خوای مهند یاریده‌ی پیغمبره‌کی موحه‌مدادو(طه) هاوه‌له کانی داوه به سه‌ر نوانه‌ی که دزایه‌تیان کردوه و بروایان نه هیتاوه و شهپریان له گله لدا کردوه. خوای گه وده قسی خوی برونو بلند پاگترتووه و سه‌ری خستووه به سه‌ر هه مه مو نیانه کانی تردا. وه فه‌مانی دا به پیغمبر(طه) که کرج بکات له نیوان هوزه‌که یادو بچیت بق (مدینه) واته شاری پیغمبر(طه) و لوییدا یارمه‌تیده رو پشتیوانی بق پهیدا کرد، پاشان ذاتی کرد به سه‌ر خوانه‌ناساندا له پیشی (بهدن) داو سه‌ری خست به سه‌ریاندا و سه‌رشتبی کردن و پیاوه ست‌مکارو ملهووه‌کانی کوشتن و پیاوه ناوداره‌کانی به دیل گرتن و به دهست و پسی به ستراوی بردنی، پاشان منه‌تی کرد به سه‌یاندا فیدیه‌ی لی و هرگتن و ٹازادی کردن، پاش ماوه‌یه کی کم مه‌که بشی بتو پزگار کرا، چاوی پووناک بوروه به شاره‌که خوی. که نه و شاره مهند و پیژلیکیراوو پاریزراوه‌یه که

^۱ الطبری (٤٠١/٢١).

خودا پزگاری کرد به همی پیغامبره و (علیه السلام) له و شیرک و بیدینیه که تیبا ده کرا. ولاتی یه مهمنی خسته زیر دهستی و هممو خلکی دورگاهی عهره بی خیان دا به دهسته و پول پول ده چونه ناو نایینی نیسلام. پاشان خوای گاهوره برده و بق لای خوی، بهو هممو پیغامبره حرمته و که له لای خودا همیبو. پاشان خوای گاهوره هاره له کانی داناو کردینه خالیفه و جیتنشینی دوای پیغامبر (علیه السلام) له باشی پیغامبر (علیه السلام) دهستیان کرد به گهیاندنی نایینی خودا و بانگی خلکیان دهکرد بق لای خودا. زند ولات و ناوجه و شارو نیهات و دلانی پزگار کرد همدا و ای لنهات نهه بانگی خودایه که موحد مهد (علیه السلام) مینایی به پیغمبه لات و پیغمبه ادا بلوهی کرد، نهوده تا نهه ناینیه تائیستاش هر به باره و اس ماوهه توه و سرکه و توو به باره و امیش ده بیت هه تا پیشی قیامت. بقیه خوای گاهوره فارمومویه تی: «إِنَّا لَنَصْرَ رُسُلَنَا وَآلِدِينِ إِذَا مَأْمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَدُ»^۱ یهیانی: له پیشی قیامتی شدا. سرکه و تنه که زیارت و گهوره تره. موجهید ده لیت «الأشهاد» واته: فریشه کان. ^۱ خوای گاهوره ده فرمومیت: «يَوْمَ لَا يَنْعَمُ الظَّالِمِينَ مَعْذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ الْعَنَّةُ وَلَهُمْ سُوءُ الْلَّادِرِ» نه و پیغمبه که ناهه قان پاکانه کان یان سودویکیان پی ناگه یه نیت و گشتیان به له عنهت کراون و ناله بارترین مالیان مهیه. «يَوْمَ لَا يَنْعَمُ الظَّالِمِينَ مَعْذِرَتُهُمْ» به دله له نهایتی که خوای مهزن ده فرمومیت: «يَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَدُ»^۲، هندی خویندوویانه توه (یوم) به پهفعه و هک نهوده مانکه کی بهو سیفه ته فسیر کرد بیت، «وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَدُ»^۳ (۵) «يَوْمَ لَا يَنْعَمُ الظَّالِمِينَ» واته: موشریکه کان «مَعْذِرَتُهُمْ» واته: پاکانه و فیدیه یان لی و مرناگیریت، «وَلَهُمُ الْعَنَّةُ وَلَهُمْ سُوءُ الْلَّادِرِ» واته: له عنهه تیان لی کراوه و ده رکراون و دوور خراونه توه له به زه بی خودا. شوینیان ناو شاگره، سودی نه مدد لیت، ئای چنده شوین و جنگایه کی خرابه ! خوای مهزن ناماژه بوسرکه و تنه پیغامبره و مسلمانان ده کات به وهی که چون مساو نه وهی نیسرائیلی سرکه و توو کرد هه رب و شیوه یه نه وانیش سرکه و توو ده کات

خوای مهزن ده فرمومیت: «وَلَقَدْ أَنْيَنَا مُوسَى الْهَدَى وَأَرْشَابَقَ إِسْكَوِيلَ الْكِتَبَ» واته: نیمه همی پیتموونیمان دا به مساو کاریکمان کرد کتیبه که (به کله پور) له ناو تورمهی نیسرائیلدا بعینیت وه. «وَلَقَدْ أَنْيَنَا مُوسَى الْهَدَى» واته: نهوده نیمه پهوانه مان کرد بق موسا له پیتمایی و

^۱ الطبری (۴۰۷/۲۱).^۲ یانی نه و پیغمبه که فریشه کان شایه تی نه دهن له سرخه لکی، پاکانه کردینی زالمه کان میع سودیکی ناینی بقیان (وه رکنی).

پووناکی ﴿وَأَوْرَنَابَقِي إِنْكَرَبِيلَ الْكَرَبَ﴾ یانی: دوا پرستکی خوش و کله پورتکی چاکمان دانی، لہ ولات و سامان و هممو ده سهاتیک کے فیر علوں لہ ولادا به دهستی هیتابو. به هزی خوبگردی و گوپرایه لیان بتو خوداو شوینک و قنی پیغامبره کی موسا (سلامی خوای لی بیت) پیغمبر ویکردن لهو کتیبهی بتو هاتبو که ته راته، ﴿هُدًى وَذِكْرَى لِأُولَى الْأَلْبَابِ﴾ که پیکه نیشاوندرو بیزه و هریه بتو که سانی خاوهن ناوهن. (اولو الاباب) یانی: خاوهن ناوهنی پاستو ساغ، ﴿فَاصِرَةٌ إِنَّهُ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ﴾ وَسَتَغْفِرُ لِذَنْبِكَ وَسَيَجْعَلُكَ مُحَمَّدَ رَبِّكَ بِالْعِيشِيَّ وَالْإِبْكَارِ﴾ خوبگر به، به لینی خودا دیته جی، بتو گوناهت دوای لیبوردن بکه و هممو بھیانی و نیواران (بھ شوکره وھ) هر پسندیدهی پاکی پهروه رندھی خوت به. ﴿فَاصِرَةٌ﴾ واته: نهی موحده مدد ﴿لَهُ﴾ خوبگر به، ﴿إِنَّهُ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ﴾ واته: به لینمان پیدای که قسے تو بھ نزوانه بھر زدھ کینه وھ و پاشہ پڑھ هر بتو تو شوینک و توانته، خوا به لینی خوی بھی دینتیت و نه وھ والهش که پیمان گه یاندوروی پاسته و هیج گومانی تیدا نیه، ﴿وَسَتَغْفِرُ لِذَنْبِكَ﴾ دوای لیبوردن بکه لہ گوناھه کانت، نه ماش بتو نه وھیه که نوممه تکهی به پله و بی و هستان دوای لیبوردن گوناھیان بکن لہ خودای گودھو دلوقان. ﴿وَسَيَجْعَلُكَ مُحَمَّدَ رَبِّكَ بِالْعِيشِيَّ﴾ واته: لہ کرتایی پڻو هواهی شھودا هر باسی پاکی و بی عهیی خودا بک، ﴿وَالْإِبْكَارِ﴾ واته: لہ هواهی پڻو کوتایی شھوشا هر پسنهن پهروه ردگاری خوت بدھ. پاشان خوای مهمن ده فرمومیت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يُجَدِّلُونَ فِي أَيْكَتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَهُمْ إِنْ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كَبَرٌ مَا هُمْ بِتَلِيفِهِ فَأَسْتَعِدُ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَصِيرُ﴾ نه وکسانهی له مه نیشانه کانی خودا کیشہ ده کن بھی نه وھی هیج به لکھیان بتو هاتبیت جگه لہ فیزکردن، هیج شتیکیان لہ دلدا نیه و هرگیز بھو ڈاره زوروه ناگن. سا تو: پهنا بھ خوا بیه، هر خوی بیسھو بیباھی. واته: نه وانهی که پال بھ حقوھ ده نین به شتی پپوچوچ و دئی نیشانه کانی خودا ده وھستان به بھ لکھی خراپو ناپه سند بھی نه وھی هیج شتیکیان به دهستوھ بیت لہ لایه ن خوبابو، ﴿لَهُ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كَبَرٌ مَا هُمْ بِتَلِيفِهِ﴾ یانی: هر فینو خوبیه زلانینه وای لی کردون که شوینی هدق نه کونو نه و کسے که بیان پهوانه کراوه بھو پیامده که بتو هیناون به سوک سهیری بکن و نه وھی که نیازیانه و واله دلیاندا نایتھ دی بیان هق لہناو ناچیت و پپوچیش هرگیز سه رنکه ویت هممو کاتیک که نا بھو شیوه یه بیدھ کنه وھ، ﴿لَهُ كَهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَصِيرُ﴾ واته: خودا بیسھو

بینایه بق ناوانی نو کسانه کی که ده مدهمی ده کن ده ریاره نیشانه کانی خودا به بی نو وی میع
به لکه یه کیان بق هاتبیت.

﴿ لَخَلُقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَكْثَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴾^{۶۷} وَمَا
يَسْتَوِي الْأَغْنَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّدِيقَتِ وَلَا أَمْسَوْتُمْ قَلِيلًا مَا نَتَذَكَّرُونَ^{۶۸}
إِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَّةٌ لَا رَيْبٌ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ^{۶۹}﴾

ریان پاش مردن

خوای مهند ده فرمومیت: ﴿ لَخَلُقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَكْثَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴾ واته: داهیتاني نه ناسمان و زه مینه، له و دیهیتاني مردم گرنگتره، به لام
مردم زنده بیان نه مه نازان. خوای مهند مردم ناگادار ده کاته و که نه م خلاکه زیندوونه کاته و
جاریتکی تر له پیش قیامه تدا، نه مه له لای خودا زند سوک و ناسانه، چونکه نه و خودایه ناسمانه کان و
زه مینی و دیهیتی اوه که درستکردنی نهوان زور گرنگتره له درستکردنی مردم له همه له وله
دواپشدا، خودایه که توانای درست کردنی ناسمانه کان و زه مینی هه بیت به تواناتره بق شته کانی تر.
وهک خیزی فرمومیتی: ﴿ أَوْلَئِرِبُرَا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَتَعَالَمْ بِهِنَّ يُقْدِرُ عَلَى أَنْ
يُحْسِنَ الْمُوْقَنَّ بَلْ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَقَبِيرٌ ﴾ واته: نایا نهوانه نه یانزانیووه به پاستی نه و خوابیه
ناسمانه کان و زهی درست کرد ووه و له درست کردنیاندا ناته وان و ده ست پاچه نه بورو به توانایه
مردوانیش زیندوو بکاته و، به لی بیگومان خوا به سهار همو شتیکدا به توانایه. وه لیره شدا
ده فرمومیت: ﴿ لَخَلُقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَكْثَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ﴾ هر لبهر نو ویه که بیر ناکنه وه له نیشانه و تیپانامین وهک چون زنیک له
عره به کان دانیان پیدا ناوه که خودا داهیتیه ناسمانه کان و زه مینه کچی بپوایان به زیندوویوونه وه
نه بورو و به دوویان زانیووه به هیزی لاساری و بی دینیانه وه. پاشان خوای مهند نه فرمومیت: ﴿ وَمَا
يَسْتَوِي الْأَغْنَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّدِيقَتِ وَلَا أَمْسَوْتُمْ قَلِيلًا مَا نَتَذَكَّرُونَ^{۷۰}﴾

کوییرو چاو ساغ وهک یه ک نین، نه و کسانه ش که بیونه خلوه باوه پو ناکار چاکن، له که ل خراپه کاراندا
نابن به یه ک، زور کم بیر ده کنه وه. واته: وهک چون کوییک که هیع نابینیت و چاو ساغیک که چاوی بر

بکات و بیینت و هک یاک نین، به لکو جیاوازیه کی زقد هدیه له نیوانیاندا، هار بعو شیوه یش خاوند
باوه پی ناکار چاک له گه لخوانه ناسنی له نهندازه ده رچوویش و هک یاک نین، «فَلِلَّٰمَا
نَتَذَكَّرُوْتُ» یانی: ده سا بچی نه و خله لکه که میک بیر ناکنه ووه، پاشان خواه مهند نه فه رموی: «هَلَّٰمَا
السَّاعَةُ لَآتِيَّةٌ لَّاَرِبَّ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ» هاتنی پیشی قیامه میچ گومانی تیدا
نیه، به لام نزدینه نهم خله که بپوا ناکن. «هَلَّٰمَا السَّاعَةُ لَآتِيَّةٌ لَّاَرِبَّ فِيهَا» واته: پیشی قیامه هار
دیت و میچ گومانی تیدا نیه، «وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ» واته: به لام نزدیه نه ماردمه به
پاستی نازاند و بپواه پی ناکن و نکولی لئی ده کن.

«وَقَالَ رَبُّكُمْ أَذْعُونَهُ أَسْتَحْجِبُ لَكُوْنَ إِلَيْنَاهُ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عَبَادَتِي سَيَدُّخُلُونَ جَهَنَّمَ»

دَلَخِرِینَ (۶)

فهرماندان به پاراندوه

خواه مهند نه ده فه رمویت: «وَقَالَ رَبُّكُمْ أَذْعُونَهُ أَسْتَحْجِبُ لَكُوْنَ إِلَيْنَاهُ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عَبَادَتِي
سَيَدُّخُلُونَ جَهَنَّمَ دَلَخِرِینَ» واته: په روهدگارتان و توویه تی: له بهرم پیارتنه ووه، نوسا به
ده نکتنه ووه دیتم، نه و کسانه ای (هر له بر خوبه زلزانین) نایانه ویت بعپرسن، به زبوبونی ده چنه ناو
جهه نهمه ووه. نامه له پیزو کره می خواه مهند ویه که فرمان ده کات به بهنده کانی که لیس
پیارتنه ووه، به لینیشی پیداون که وه لامیان بداتوه و هک سوفیانی سهوری ده لیت: نهی نه و کسه ای که
زقد پیش خوش عه بده کانی زقد داوای لئی بکن و لیس پیارتنه ووه، وه نهی نه و کسه ای که زقد توویه
له و عه بدانه ای که داوای لئی ناکنه و لیس ناپیارتنه ووه. که س نه مهی لئی ناوه شیته وه غهیری تو نهی
په روهدگار!، شیبو نه بی حاتم پیوایه نه کردوده. وه هر لام واتایه دا نه شاعیره ده لیت:

الله یغضبُ إن تركت سُؤالهُ
وَيُنِي أَدْمَ حِينَ يُسَالَ يَغْضِبُ

اته: خودا توویه ده بیت نه گهار داوای لئی نه که ای، که چی نه وهی نادهم کاتیک پرسیاری لئی ده کریت
توویه ده بیت! قه تاده ده لیت: که عبی نه حبار ده لیت: سی شت ده بخشتیت به شم نومه ته که
نه دراوه به هیچ گهلو پیغامبریک له پیشتردا: کاتیک که پیغامبریک پهوانه بکرايه پیشی ده وترانه
شایه تی له سه ر نومه ته که ات. که چی خوا نیویه کردوده به شایه تی به سه رهه مو خدالکی ووه! وه ب او
پیغامبرهی نه ووت: هیچ گرانیه کت له سه ر دانانری لئی ناینه که تدا، که چی خوا به نه م نومه ته

نه فرمودی: «وَمَا جَعَلَ عَيْنَكُنْ في الَّذِينَ مِنْ حَرَجٍ»^۱ واته: وه له ناییندا هیچ کاریکی قورس و گرانی لمسه ر دانه ناون. وه وتر او به پیغامبره بپارپزده وه هتا وه لامت بدنه موه. که چی بهم نومه ته و تراوه: «أَدْعُوكُنْ أَسْتَحْجِبَ لَكُنْ»! نیبنو نه بی حاتم پیوایه تی کرد ووه. نیمامی نه حماد پیوایه تی کرد ووه له نوعمانی کوپی به شیره وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا(علیه السلام) فرمودی: بیکومان پارانه وه خواناسی و عباده ته پاشان نه نایه ته خویند: «أَدْعُوكُنْ أَسْتَحْجِبَ لَكُنْ الَّذِينَ يَسْتَكْرِرُونَ عَنِ عِبَادَتِي سَيَدُّ الْخُلُقَنَ جَهَنَّمَ دَاهِرِينَ»^۲. هه ربم شیوه یه زانایانی فرموده وه ک تیرمیزی و نه سائی و نیبنو ماجه و نیبنو نه بی حاته و نیبنو جه ریز پیوایه تیان کرد ووه، تیرمیزی ده لیت: فرموده یه کی چاکو راسته (حسن صحیح).^۳ وه دیسان نه بی داودو تیرمیزی و نه سائی و نیبنو جه ریزه هم ح دیسه یان پیوایه تیان کرد ووه لی پیگایه کی تره وه. خوای مه زن ده فرمودیت: «إِنَّ الَّذِي يَسْتَكْرِرُونَ عَنِ عِبَادَتِي»^۴ واته: نه اندی خو به زل ده گرن له پارانه وه و ناسینی من به ته نه، «سَيَدُّ الْخُلُقَنَ جَهَنَّمَ دَاهِرِينَ»^۵ واته: بهم زروانه ده خرتنه ناو جه هنام به سه رشتری و زه بونی وه ک نیمامی نه حماد پیوایه تی کرد ووه (علیه السلام) فرمودی: (خز به زل زانان له پیشی قیامه تدا کرده کرتنه وه با پیغامبری وه ویش لی پیغامبره وه (علیه السلام) فرمودی: (خز به زل زانان له پیشی قیامه تدا کرده کرتنه وه وه ک میریو لو له شکلی مه ردمد، هممو شتیک ده که ویته سه ریانه وه نه مان له خوار هممو شتیکه وه ن به هزی پیسواییانه وه تا ده چنه ناو بهندخانه یه ک له جه هنام دا پیشی ده و تریت (بولس) بلیسی ناگر به سه ریانه ته بزر ده بیتته وه، ناویان ده دریتی لی له قوپاوی پیس که کیم و زوختی (تواهه لی له ش) ای خله لکی ناو ناگره.^۶

﴿اللَّهُ أَلَّا يَرَى مَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهَا لَمَوْرِقُ الْمُنْجَلِقِينَ﴾
﴿كَمْ أَنْتَ لَيْسَ كُوَافِيهِ وَلَيَهَارَ مُبَصِّرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلِ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ﴾

الحج (٧٨).

القرطبي (٣٢٧/١٥).

^۲ احمد (۴/۲۶۱)، فہرموودہ یہ کی سہ حیحہ۔

^٤ تحفة الأحوذى (٣٠٨/٨)، النسائي في الكبير (٦/٤٠٥)، ابن ماجه (١٢٥٨/٢)، الطبرى (٤٠٦/٤٠٧)،

^{١٣} ابن الأثير، *كتاب الأحكام*، ج ٢، الفصل السادس، المقدمة، رقم ٤٥، مطبعة الكتب، سلسلة حسن.

^١ اصل (۱۷۹/۲) نام فیض الدین سعید و مکوئی، حدسون.

۶۲) **كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا إِيمَانَهُمْ بِهِمْ يَعْصِمُونَ** ﴿٦﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بَنَاءً وَصَوَرَ كُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَقَمَ كُمْ مِنَ الظَّبَابَتِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾ هُوَ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَكَادُوا مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ أَخْمَدُوا لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

العلویین ﴿٦﴾

نیشانکانی خودا له سه رتوان او تاک و تنهایی خوی

خوای مهند ده فرموموت: **(اللهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَيْلَلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلِ عَلَى النَّاسِ وَلَكُنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ)** هر خودایه شهودی بق نیووه په یدا کرد ووه که تبیدا بجه سینه ووه په یزدیشی بق دین داناوه، خودا چاکه‌ی دهرباره‌ی مردم کرد ووه که شهودی بق پام کرد وون که تبیدا ثارام بگین و بجه سینه ووه له سه رت و هاتوچو و ماندو بیوونه یان که به په یزدا تووشی ده بن به هری په یدا کرد نی بزیویه ووه، و په یزدیشی بق پونانک کرد وونه ته ووه بق نه وهی به ناره زنوی خویان بکه بین به ولا تاندا هم تا پیویستی خویان به دهست بینن و فیری جوره‌ها پیشه‌سازی ببن و به کاری بینن بق پیویستی خویان، **(ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَلَقُ كُلِّ شَئْوْلَةً إِلَّا هُوَ فَانِي تُؤْفَكُونَ)** نه و خودایه نیووه په روه رده کرد ووه و ده بیهتی هم مو شته له غیری نه و هیچ شت بق په رستن ناییت، دهی چون له هاق لاده درین؟ واته: نه و خودایه‌ی نه و هم مو شته کرد ووه، خودایه‌کی تاک و تنهایه، وه هر خری و ده بیهتی ره هم وو نه و شتانه‌یه غیری نه و هیچ خودایه ک نیه، **(فَانِي تُؤْفَكُونَ)** واته: که وایه چون نیووه بت ده په رستن که توانای هیچ شتیکی نیه، به لکو نه و بته خزی تاشراوه و دروست کراوه. پاشان خوای مهند ده فرموموت: **(كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا إِيمَانَهُمْ بِهِمْ يَعْصِمُونَ)** هر بمه تدرزه نه و که سانه‌ی له نیشانه کانی خودا حاشا ده که نه، لمه وهی پاسته کلا ده کرین، واته: وه چون نه مانه له پی لاده ده و گومپا بیون و غیری خودا ده په رستن هر بمه شتیوه‌یه نه وانه‌ی پیش نه مانیش غیری خودایان په رستوره به بیه هیچ به لکه‌یه ک به لکو هر بمه نه فاما خویان په رسترویان، نینکاری و درایه‌تی نیشانه کانی خودایان کرد ووه، خوای مهند ده فرموموت: **(اللهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بَنَاءً وَصَوَرَ كُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَقَمَ كُمْ مِنَ الظَّبَابَتِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ)** نه و خودایه سه زه مینی بق نیووه کرده نیشت جی، ناس مانیشی له سه ره بزر کرد وونه ته ووه. نه و بیچمه‌ی به

نیووه‌ی داوه، له همو بیچمیک جوانتره. بژیوی باشی پینداون، هرنووه خواه په روهدگاران.

به رنی و پیندزی بز خودا، که په روهدگاری دنیا به. **﴿اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَابًا﴾** واته: نو خودای که سه زمه مینی کردوبه به شوینی نیشه جیتان و پان و برینی کردوبه بز نووه‌ی له سه ری بژین و بچن و بین و بگپین به ناویداون کنیه کانی بز داکوتاون له ناو زمه میندا هه تا نه پوات و بوهستیت، **﴿وَالسَّمَاءَ يَنْبَأُهُ﴾** واته: ناسمانیشی به رزکردوبه نه تاوه و پارینداوه به سه رتنه وه، **﴿وَصَوَرَ كُلَّمَا﴾**

﴿فَأَخْسَنَ صُورَ كُلَّمَا﴾ واته: خودا به جوانترین و پیکترین شیوه نیووه نیووه‌ی وهدی هیناوه و جیای کردوبه نه تاوه له همو دروستکراوه کانی تر له وینه و بهن و بالادا، **﴿وَرَقْمٌ مِّنَ الطَّيْبَتِ﴾** واته: بژیوی چاکیشی پینداون له خواردن و خواردن وه له دنیادا، خواه مهندن باسی کردوبه که خلی مرزقه کانی نیشه جنی کردوبه و بژیوی پی داون، که اته هر خلی وهدیهینه و بژیوی دده وهک له سوره‌تی (البقرة) دا فرمومویه‌تی: **﴿إِنَّمَا النَّاسُ أَعْمَدُوا إِرْجَعَكُمُ الَّذِي خَلَقْتُمُ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ نَفَعُونَ﴾** **⑪** **﴿الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فَرَشَأً وَالسَّمَاءَ بَنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْجَعَ بِهِ مِنَ الشَّرَرِتَ**

﴿رِزْقًا لَكُمْ فَلَا يَنْهَا إِلَهٌ أَنَّدَا وَأَشْتَمْ تَلْمُوْكَ﴾ واته: نهی خاکینه په روهدگاران بېه رستن که نیووه نهوانه‌ی پیش نیووه‌شی دروست کردوبه بدلکو بهو په رستشه خوتان بپارین، نه (خواهی) که زهوي بز پاخستون و ناسمانی بز کردوبون به کوشک (ناسمانی بز کیپون به گومزی) و ناوی (بارانی) له ناسمانه و هیناوه‌تله خواره وه نینجا بهو ناوه همو جوړه میوه و بریکی بز پیندزی نیووه‌هه ری هیناوه که اته هاوتا بز خودا په یدا مهکن که نیووه ده زانن (بیز هاوتابیه). وه لیره شدا پاش

دروست کردنی نه م شتنانه فرمومویه‌تی: **﴿هَذِلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾** واته: پاکی و بی عهیی و به رنی و پیندزی بز خودا، که په روهدگاری همو جیهان، پاشان خواه

مهندن فرمومویه‌تی: **﴿هُوَ الْحَمْدُ لِلَّهِ إِلَّا هُوَ فَكَادُوا مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ حَمَدُوا لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾**

هر زیندووه و له غهیري نه و هیچ په رستاونکی تر نه. دهسا نیووه به دلپاکی هر هانا بز خودا بدنو

دینی پاکستان بز نه و بیت، سوپاس بز خودای رامینه ری همو جیهان. **﴿هُوَ الْحَمْدُ لِلَّهِ إِلَّا هُوَ﴾**

واته: هر نه او زیندووه له نهولو له دوايدا له نیستاشداو به رده و امیشه هه تاهه تایه. له بدر چاوه و

نادیاره و له همو شت ئاکاداره. **﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ﴾** واته: له وینهی نه و هیچ که سیش له نه و ناکات،

﴿فَكَادُوا مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ﴾ واته: خاوهن باوهه پان به دلپاکی دانی پیندا ده نین که هیچ خودایه ک نیه غیری نه و سوپاس و ستایش بق پهروه رینی هممو جیهان. نیمامی نه محمد پیوایه تی کرد ووه له عه بدو لای کوری زبیری له دوای هممو نویزیک که سه لامی دهدایه وه دهیوت: (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حُولَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسْنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ). ده لیت: پیغامبری خودا (علیهم السلام) دوای هممو نویزیک به ده نگی به رز نهانه ده فرمون. ^۱ موسیلم و نهبو داودو نه سانیش پیوایه تیان کرد ووه.^۲

﴿قُلْ إِنِّي نَهِيَّ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَهُمْ فِي الْأَيْنَاتِ مِنْ رَبِّي وَأَمْرَتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّي الْعَالَمِينَ ﴾^۳ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ ظُفْرَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلْقَةٍ ثُمَّ يَخْرِجُكُمْ طَفْلًا ثُمَّ يَتَبَلَّغُوْ شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّ مِنْ قَبْلِ وَلَيْلَةَ الْحِجَّةِ أَجْلًا مُسْمَىٰ وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴾^۴ هُوَ الَّذِي يُعْلِمُ وَيَعْلَمُ فَإِذَا قَضَيْتَ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴾^۵

نهی کردن له هاوهل دانان بتو خودا و فرمادان به یه کخوا په رستی و به لگه هینانه وه له سرهی خوای منز ده فرمومیت: **﴿قُلْ إِنِّي نَهِيَّ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَهُمْ فِي الْأَيْنَاتِ مِنْ رَبِّي وَأَمْرَتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّي الْعَالَمِينَ﴾** بلی: من پاش نهوبه لکانهی له لاین پهروه دگارمه وه بق هاتروه، پیم نه دراوه نه و شتانه بپرستم که (خوانینو) نتیوه هانایان پی ده بن، هر فرمان پیدراوه خوم بسپیم به راهینه ری گشت جیهان. خودای منز ده فرمومیت نهی موحده محمد (علیهم السلام)! بلی بهو که سانهی که شهريک بق خودا داده تین، خودای گوردہ پیش نه داره که سینکی تر بپرسیت غیری نه. له بت و دارو به رو مرد. وه پیون و ناشکرایه که هیچ کس شایه نی په رستن نیه، نه و خودا خاوهن ده سه لات و هازنه نه بیت. وه ده فرمومیت: **﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ ظُفْرَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلْقَةٍ ثُمَّ يَخْرِجُكُمْ طَفْلًا ثُمَّ يَتَبَلَّغُوْ شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّ مِنْ قَبْلِ وَلَيْلَةَ الْحِجَّةِ أَجْلًا مُسْمَىٰ وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾** هر نهه نتیوه دروست کرد له قوبیکو پاشان له تنقیکیکو پاشان له خوینیکی بهستو پاشان ده تانه بینیتیه ده ر به ساوابی و پاشان به خودا دین هتاده بن به لاریکی به هینزو پاشان به پیری ده گن و هیندیکیشتن بار له وه پیر بین ده مرن. هتا ده گن به نه و کاته بق تان

^۱ احمد (۴/۴)، فرموده به کی سه جیه.^۲ مسلم (۱۵/۴۱)، ابو داود (۲/۱۷۲)، النسانی (۶۹/۷۰).

دیاری کراوه، شایت (له خوتان) پامین. واته: هر نه و خودایه که بهم همو پله و قوناغانه داده تابات و تیتان ده پرینیت که شریکی نیه و هر به فرمان و بپیارو بر نامه‌ی نه و همو شتیک ده بیت، **﴿وَمِنْكُمْ مَنْ يُؤْفَىٰ إِنْ فَلِ﴾** واته: هندیکان پیش نه وهی له دایک ببیت و بیته سره نه دنیایه ده مریت و له باری دایکی ده چیت، وه هندیکیش به مندالی و به لاوی ده بیته پیاویکی ته او ده مریت و هندیکیش به پیری ده مریت وه خوای بالا ده است ده فه رمومیت: **﴿إِنَّبِينَ لَكُمْ وَيَقِرُّ فِي الْأَرْضِ مَا نَشَاءُ إِنَّ أَجْلَ مُسَئِّ﴾**^۱ واته: بتو نه وهی پوونی بکینه وه بتو نیووه وله مندالاندا ده پیلینه وه (پایده گرین) نه و (بیجو) هی بمانه ویت (له بارنه چیت) تا کاتیکی دیاریکارو. خوای گوره لیره دا ده فه رمومیت: **﴿وَلَمْ يَعْلُمُوا أَمْلَأً مُسَئِّ وَلَمَّا كُمْ تَعْلَمُوا﴾** نیبنو جو ده بیع ده بیت: به شکو قیامه تنان و بیریت وه! پاشان خوای من ده دات و ده شمرینیت. هر کاریکی بویت، هر پیشی بلی: **﴿فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾** هر خوبیتی ذین ده دات و ده شمرینیت. هر کاریکی بویت، هر پیشی بلی: ببه ده بیت، **﴿هُوَ الَّذِي يُحِبُّ وَيُمِيَّزُ﴾** واته: هر نه وه ده زینیت و ده مرینیت که سی تر تویانی نه وهی نیه ته‌نها خودا نه بیت، **﴿فَإِذَا فَعَنَ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾** واته: هر فرمانتیک بدا که سی ناتوانیت پیشی ل بگریت به لکو مهیلی له هر شتیک بیت مه گین ده بیت.

﴿أَلْفَ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَجْهَدُونَ فِي إِيمَانِ اللَّهِ أَنَّهُ أَنْ يُصْرَفُونَ ۚ﴾ **﴿الَّذِينَ كَانُوا إِلَيْكُمْ وَيَمَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِ رُسُلًا مَّا فَوَّقَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ۚ﴾** **﴿إِذَا الْأَغْلَلُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَدِيلُ يَسْبِحُونَ ۚ﴾** **﴿فِي الْحَمِيمِ ثَمَّ فِي النَّارِ يَسْجُرُونَ ۚ﴾** **﴿ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ۚ﴾** **﴿مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلَّوْعَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَذِعُوا مِنْ قِبْلِ شَيْءٍ كَذَلِكَ يُضْلِلُ اللَّهُ الْكُفَّارِ ۚ﴾** **﴿ذَلِكُمْ مَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ إِنَّمَا يُفْرِي اللَّهُ وَيَمَّا كُنْتُمْ تَمَرَحُونَ ۚ﴾** **﴿أَدْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَلِيلِيْنِ فِيهَا فِلْسَ مَثْوَيَ الْمُتَكَبِّرِينَ ۚ﴾**

پاشه بروزی نه و خوانه‌ذاسانه‌ی چنه بازی دهکنه

خوای من ده فه رمومیت: **﴿أَلْفَ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَجْهَدُونَ فِي إِيمَانِ اللَّهِ أَنَّهُ أَنْ يُصْرَفُونَ ۚ﴾** ناخن نه وانه نه دیوه که له نیشانه کانی خودا ده ده منی ده کن، چون بی له خو ده گرین؟ خوای گوره ده فه رمومیت به پیغمه بر (بیلله) ناخن شهی موچه مهد تو به لاته وه سهیر نیه شو که سانه‌ی که خوانه ناسن ده مه ده منی ده کن ده ریاره‌ی نیشانه کانی خودا، ده بیانه ویت به قسه‌ی پر پیوچ به ره نگاری

حق بینه، چند سری شیوان و پی لیتیک چون و له پی پاست ترازون، **﴿الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَيَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِ رُسُلًا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ﴾** نه و کسانی که هر بروایان نه میباشد بمن قورثانه و بهو شتانه پیغامبر ایمان بق ناردوون، ندر ناخایه نیت تیده گهن. **﴿الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَيَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِ رُسُلًا﴾** واته: نه وانه بروایان به قورثان نه میباشد بهو نامزدگاری و پیشاندن و پوونکردن وانه که به پیغامبره کاندا بزمان ناردن، **﴿فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ﴾** بهم زوانه تیده گهن. نه مه هر پهشه یکی کی نقد توندو به لیتیکی جهخت له سر کراوه له لایه خودای خاوهن ده سه لاتوه بق نهوانه. وده له نایه تیکی تردا ده فرموموت: **﴿وَإِنْ يَمْهُدُ لِلشَّكَرَبَّينَ﴾**^۱ واته: وای بق بیباوهان له پذهدا. خوای مه نزن ده فرموموت: **﴿إِذَا أَغْلَلُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَسِلِ يُسْجِبُونَ﴾**^۲ نه وساکه هر یک چند توقی له ملایه و به زنجیر پایانده کیشن. واته: وان به دهستی (زهبانیه) کانی جهنه مهوه پایانده کیشن به بود او جاریک له ناوه کولیان هله کیشن و پاشان له ناو جهنه مدادریانستین. بزیه خوای گهوره فرمومویه تی: **﴿فِي الْحَمِيرِ ثُدَّفَ الْتَّارِ يُسْجِرُونَ ۖ﴾**^۳ بق ناو ناویکی نقد کرموله دوای نهوه له ناو ناگردا گردیدن. وده خوای گهوره فرمومویه تی: **﴿هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يَكْذِبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ۷﴾**^۴ **﴿يَطْلُوُنَ بَيْنَهَا وَيَئِنَّ حَمِيرٌ مَّا نَهَى﴾**^۵ واته: نه مه نهوده خیه که تاوانباران به درویان ده زانی، هاتوجه ده کن له نیوان نه و (دقذه خه) و ناوی نقد کرمدا. دوای نهوه خوای مه نزن باسی خواردن و خوارده و کانی کردن که زه قنه موت و ناوه کوله ده فرموموت: **﴿إِنَّمَا مَرْجِعَهُمْ إِلَى الْجَحِّمِ﴾**^۶ واته: بینکومان دواتر که ایه وهیان بق نزده خه. و له چند نایه تیکی تردا ده فرموموت: **﴿وَأَخْصَبُ الشَّمَالَ مَا أَخْصَبَ الشَّمَالَ ۸﴾**^۷ **﴿فِي سَمُومِ وَحَمِيرٍ ۹﴾**^۸ **﴿وَطَلَّيْنِ مِنْ يَخْمُورٍ ۱۰﴾**^۹ لا بایر و لا کریم **۱۱** **إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُنْتَدِينَ ۱۲** **وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْمُنْتَهَى الظَّمَرِ ۱۳** **وَكَانُوا يَقُولُونَ أَهْذَا مَنَّا ۱۴** وَكَانَ شَرَابًا وَعَذْلَمًا أَوْنَا لَمْ يَعْوَذُونَ **۱۵** **أَوْمَابَأَوْنَا الْأَوْلَوْنَ ۱۶** **فَلَمَّا إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالآخِرِينَ ۱۷** **لَمْ يَجْمُعُوْنَ إِلَى ۱۸** میقتضیت يوم معلوم **۱۹** **ثُمَّ إِنَّمَا أَيَّهَا الصَّالُونَ الْمُكَبِّرُونَ ۲۰** **لَا كُلُّونَ مِنْ شَجَرٍ مِّنْ رُؤُورٍ ۲۱** **فَمَا لِغَوْنَ مِنْهَا أَلْبَطُونَ ۲۲**

^۱ المرسلات (۱۵).^۲ الرحمن (۴۴-۴۳).^۳ الصافات (۶۸).

فَشَرِّبُونَ عَيْنَوْنَ لَعْسِمٍ ﴿٥٦﴾ فَشَرِّبُونَ شُرَبَ الْحَمِيرِ ﴿٥٧﴾ هَذَا تِزْلِمْ يَوْمَ الْأَلَيْنِ ﴿٥٨﴾ وَاتَّهُ: وَهُوَ هَارِبِیَانِی دَهْسَتَهْ چَهْپَ، كَامْ هَارِبِیَانِی لَایْ چَهْپ؟، لَهُ نَاوَ كَپَیْ دَهْزَهْ خَوْ نَاوَیْ لَهُ كَولَ دَانَ، وَلَهُ سَبِّهِرِیْ چَرْهَ دُوكَلَیْ رَهْشَ دَانَ، نَهْ فَیْنِکَ وَنَهْ كَلَكِشِیْ هَهِیْ، پَاشَانْ نَیْوَهْ نَهِیْ كَوْمِپِیَانِی بَتِباَهَرَانَ، بَنِگِومَانَ لَهُ (بَرِیْ) دَرَهْ خَتِیْ ڈَهْ قَنَهْ مَوَوتَ (دَهْ خَنَنَ) جَا وَدَگَیْ خَوْتَانِی لَیْ پَرَ دَهْ كَهَنَ، نَهْ دَجا كَوْلَوَیْ بَهْ سَرَدا دَهْ خَوْنَهْ وَهُ دَهِیْ خَوْنَهْ وَهُ كَوْ خَوارِدَنَهْ وَهِیْ (خَوْشَرَانِی) تَبِنَوَوَ، نَهِمَهْ مِيَوانَدَارِی نَهَاَنَهْ لَهُ بَرِیْ چِیَامَهْ تَدَا. وَهُ خَوَای گَهْورَه فَهِرَمُووِیْه تَیِّ: ﴿إِنَّ سَجَرَتَ الرَّزْقُومِ﴾ طَعَامُ الْأَثَيْرِ ﴿٥٩﴾ كَالْمُهَلِ يَغْلِي فِي الْبَطْنِ ﴿٦٠﴾ كَغَلِ الْحَمِيرِ ﴿٦١﴾ حَذُوَهُ فَاعْتَلُوهُ إِنَّ سَوَاءَ الْجَعِيمِ ﴿٦٢﴾ ثُمَّ صَبُّوا فَوَقَ رَأْسِهِ، مِنْ عَذَابِ الْحَمِيرِ ﴿٦٣﴾ ذُنْقِ إِنَّكَ أَنْتَ الْكَنْزُ الْكَرِيمُ ﴿٦٤﴾ إِنَّ هَذَا مَا كَنْتُ بِهِ تَمَرُونَ ﴿٦٥﴾ وَاتَّهُ: بَنِگِومَانَ دَرَهْ خَتِیْ ڈَهْ قَنَهْ مَوَوتَ، خَوْرَاكِی تَاوَنَبَارَه (كَافِرَه)، وَهُ كَوْ خَلَتِی پَقَنَوَ زَهِيتَنَ لَهُ نَاوَ سَكَكَانَدَا دَهْ كَوَلِیتَ، هَرَوَهُ كَوْ كَلَنِی نَاوَیْ يَهْ كَجَارَ كَرَمَ، نَهِمَوَ كَافِرَه بَکَنَ وَهُ تَوَنَدِی رَایِکَتِشَنَ تَا (دَهِبِیَه) نَاوَهِ رَاسِتِی دَهْزَهْ خَ، پَاشَانْ بَیِّنَنْ بَهْ سَرَدا دَهْ وَتَرِیتَ بَقَ سَوَكَاهِیَه تَیِّ پَینِکَرِدنَ وَكَامْ سَهِیرَکَرِدنَ وَكَالَّهِ بَینِکَرِدنَ وَلَیِّهِ بَبوَوَ، وَاتَّهُ: نَهِمَ قَسَانَه يَانَ پَیِّنَ دَهْ وَتَرِیتَ بَقَ سَوَكَاهِیَه تَیِّ پَینِکَرِدنَ وَكَامْ سَهِیرَکَرِدنَ وَكَالَّهِ بَینِکَرِدنَ وَسَرَزَهْ نَشْتَكِرِدِنِیَانَ، ﴿ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كَنْتُمْ تَشْرِكُونَ﴾ نَهِمَ جَارَه لَیِّیَانَ دَهِپَرسَنَ: كَوَانَ نَهَاَنَهْ دَهْ تَافُوتَ: شَهِرِیَکِی خَودَانَ، وَاتَّهُ بَیِّنَانَ دَهِلِیَنَ: كَوَانَ نَهِمَوَ بَتَانَهِی کَهْ نَیْوَهْ دَهْ تَانَبَهْ رَسْتَنَ غَهِیرَی خَودَا. نَاخَوَ نَهِمَهْ فَرِیَاتَانَ دَهِکَهَنَ؟ ﴿فَأَلْوَاضَلُّوْعَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَذَعُوْمِنْ قَبْلَ شَيْئًا كَذَلِكَ يُضْلِلُ اللَّهُ الْكَفَرِينَ﴾ دَهِلِیَنَ: لَهْ بَهْرَ چَاوَمَانَ وَنَنَ، خَوَ نَیْمَه لَهْ سَرَدا دَنِیَاش بَوَوِینَ، غَهِیرَی خَودَامَانَ نَهِدَهْ بَهْ رَسْتَ. خَودَا نَاوَا خَوانَه نَاسَانَ كَوْمِرَا دَهِکَاتَ، ﴿وَمِنْ دُونِ اللَّهِ قَائِلُوا ضَلَّوْعَنَّا﴾ وَاتَّهُ: رَدِیَشَنَ وَهِیَعَ سَوَدِیَکِیَانَ بَهْ نَیْمَه نَهِمَکِیَانَ، ﴿بَلْ لَمْ نَكُنْ نَذَعُوْمِنْ قَبْلَ شَيْئًا﴾ وَاتَّهُ: نَینِکَارِی دَهِکَنَ کَهْ هَرَگِیز غَهِیرَی خَودَایَانَ پَهْ رَسْتَبِیَتَ، وَهُ خَوَای گَهْورَه لَهُ سَوَدَهْ تَیِّکِی تَرَدا دَهْ فَهِرَمُووِیَتَ: ﴿ثُمَّ لَمْ نَكُنْ فَتَنَّهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ رَبَّنَا مَا كَانَ مُشَرِّكِينَ﴾. بَوِیَه خَوَای مَهْزَنَ دَهْ فَهِرَمُووِیَتَ: ﴿كَذَلِكَ يُضْلِلُ اللَّهُ الْكَفَرِينَ﴾ وَاتَّهُ: نَا بَهْ شَیْوَهِیْ خَودَا خَوانَه نَاسَانَ كَوْمِرَا دَهِکَاتَ، ﴿وَذَلِكُمْ بِمَا كَنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كَنْتُمْ

^١ الواقعه (٤١-٥٦).^٢ الدخان (٤٣-٥٠).^٣ الانعام (٢٢).

تَمَرْحُونَ ﴿٢﴾ سا نه مه کبری کیانتان بیت! چونکه نیوہ له سر زه مین له نارهوا که یقتنان ده کرد، بادی هوا بایتان ده نواند. واته: فریشته کان پییان ده لین: نهودی نیستا به سرتان دیت به هزی نهوده وه که نیوہ له دنیادا له خوتان بایی بوبون و هشتان به خوتان وه نه مابو به نامه قیستان ده کرد و خوتان به زل ده زانی، ﴿أَذْخِلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَلَدِينَ فِيهَا قِلْسَ مَوْرَى الْمُتَكَبِّرِينَ﴾ له ده را کانی جهنهم بجهنه نهودیو تاهه تایه له ویدا بیننه وه، جیگه کی خوبه زلزانه کان چهند ناخشه و پرله له جه زده بهی توندو نیو سوکایه تی پیکردن له بر نهودی که بروایان به نیشانه کانی خودا نه ده کرد و کالتیان پیده هات و فیزیان ده کرد. والله أعلم.

﴿فَاصْرِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَإِنَّمَا تُرِيَنَكَ بَعْضَ الَّذِي نَعْلَمُ أَوْ تَنْوِيَتَكَ فَإِنَّا يُرِجُّعُونَ ﴽ٧﴾ وَلَقَدْ أَرَسْلَنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ رَسُولُ أَنْ يَأْنِسْ بِكَيْأَةَ إِلَّا يُبَدِّلُنَّ اللَّهُ فَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرُ اللَّهِ فَقُضَى بِالْحَقِّ وَخَسَرَ هُنَالِكَ الْمُبْطَلُونَ ﴽ٨﴾

فرماندان به خوبگری و مژدهان به سرکاوتن

خواه مازن ده فرمومیت: ﴿فَاصْرِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَإِنَّمَا تُرِيَنَكَ بَعْضَ الَّذِي نَعْلَمُ أَوْ تَنْوِيَتَكَ فَإِنَّا يُرِجُّعُونَ﴾ سا بوهسته، چونکه به لینی خودا راسته، یان هیندیتک له و به لینه پییان ده دهین، نیشان ده دهین، یان مرگت به سردا ده یینین (هر چوپنیک بیت) هموو لایه که هر ده هینینه وه لای خزمان. خواه گوره فرمان ده دان به پیغامبر (علیه السلام) که خوبگریت له سر باوه پنه هینانی نهوانه که بپوای پن ناکن له هزده کهیں چونکه گومانی تیدا نیه که خودا نه و به لینه که پیش داوی بت چیبه جی ده کات له یارمه تیدان و سرکاوتن به سریانداو په شه پذش هدر بت توونه و کسانه که شوینی بت که توون له دنیاوه قیامه تدا، ﴿فَإِنَّمَا تُرِيَنَكَ بَعْضَ الَّذِي نَعْلَمُ﴾ واته: پاوهسته همندی له و به لینانه که پییان ده دهین نیشانی توش ده دریت هر له دنیادا، هدر واش بیو خواه هیندا چاوی پیغامبرو (علیه السلام) خاوهن باوه پانی پذشن کرده وه دلخوشی کردن به له ناوانی نهوانه خوبیان به گوره و پیاو ماقولانی نهوان ده زانی له جه نگی به درداو پاشان خواه مازن مککه و دورگه که عره بیشی بز نیکارکردن له زیانی پیغامبردا (علیه السلام). وه ده فرمومیت: ﴿أَوْ تَنْوِيَتَكَ فَإِنَّا يُرِجُّعُونَ﴾ واته: یان ده یانمرینیو سزای توندو نیشیان پی ده چیزین له پنی قیامه تدا، پاشان خواه مازن دلی پیغامبر (علیه السلام) خوش ده کات ده فرمومیت: ﴿وَلَقَدْ أَرَسْلَنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمَا كَانَ رَسُولٌ أَنْ يَأْنِسْ بِكَيْأَةَ إِلَّا يُبَدِّلُنَّ اللَّهُ فَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرُ اللَّهِ فَقُضَى بِالْحَقِّ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ رَسُولٌ أَنْ يَأْنِسْ بِكَيْأَةَ إِلَّا يُبَدِّلُنَّ اللَّهُ فَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرُ اللَّهِ فَقُضَى بِالْحَقِّ﴾

وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطَلُونَ ﴿٤﴾ له پیش تو شد اگه لی پیغامبر مان ناردن، به سرهاتی هیندیکیانمان بتو باس کردیوی، هیشنه که با سمان نه کردیوون. میع پیغامبر رنگ ناتوانی هتا خودا نیزبی نه دات، میع به لکه یه ک نیشان بدات. هر کاتیک فرمانی خودا هات. ده بیت پاستی به کاری مردم را بگات و هر کی له سر پر پوچن تیدا ده چن. **﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ بَيْلَكَ مُنْهَمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ﴾** وک خوای نقصمه هم عاییک و کلگم الله موسی تکلیما ﴿۱﴾ واته: وہ پیغامبرانیک بیگومان به سرهات کانیانمان کیپاروه ته و بوت له مه و پیش و پیغامبرانیک به سرهات کانیانمان نه گیپاروه ته و بوت و خواقسی کرد له گهال موسا به قسه کردن. واته: هندی له و پیغامبرانه مان بتو باس کردیوی که کله کانیان چن بروایان پی نه میناون، پاشان سرک و تنو پاشه پریز هر بتو نه و پیغامبرانه بتو (سلامی خوایان لی بیت) **﴿وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ تَنْصُصْ عَلَيْكَ﴾** که زود تبدیل بیون له و پیغامبرانه (سلامی خوایان لی بیت) که بیمان باس کردیوی. وک له سورةتی (نساء) دا که له پیشنه با سمان کرد و پومنان کرده و، **﴿وَمَا** کان لرسول آن یافیت بثایة إلَّا يَأْذِنُ اللَّهُ ﴿۲﴾ واته: هر گیز میع پیغامبر رنگ نه بورو که موعجزه یه کی مینابیت بز کله کهی مه گین خودای که ور نیزنسی داوه که نه و موعجزه یه به کاربینتیت و بیکاته به لکه له سر پاستی نه و پیامه که بزی میناون، **﴿فَإِذَا جَاءَهُ أَمْرُ اللَّهِ﴾** هر وختیک که سزاو چه زده بهی خوا ده وری خوانه ناسانی دا، **﴿فُضِّلَ الْمُلْقَى﴾** خودا فرمانی خلی به جنی ده هینی و خاونه باور پان بزگار ده کات و خوانه ناسانیش له ناو ده بات بزیه فرمویه تی: **﴿وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطَلُونَ﴾** واته: نه وانه خریکی شتی پر پوچن له ناو ده چن.

﴿أَللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْتَمْ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿۳﴾ **وَلَكُمْ فِيهَا مَنْفَعٌ وَلَتَبْلُغُوا**
عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلُكِ تُحْمَلُونَ ﴿۴﴾ **وَرُبِّكُمْ مَا يَنْتَهُ، فَأَقِّيْمَ أَيْنَتِ اللَّهُ**
تُنَكِّرُونَ ﴿۵﴾

نازهه (مهروم الات بیش دیسان له به هر و نیشانه کانی خودایه

خوای مازن ده فرمویت: **﴿أَللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْتَمْ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ﴾** هر خودایه ملاتی بز په یدا کردن، هتا نیویه سواریان بنو لیبان بخوبن. خوای که ورنه منت ده کات به سر

عبدہ کانیدا که نو هممو گیانه و دره‌ی بق دروست کردیون و دک و شترو په شهولاغ و بند و می و هندی نهانه بق سواری به کاریان دینن و هندیکشیان لیيان ده خون بق نمونه و شتر گشت که ده خوریت و بق سواری و بار لینان به کار ده میتریت. له شوینیکه و بق شوینیکی تر با زور دوریش بیت په شهولاغیش گشتی ده خوریت و شیریشی ده خوریت و زهمینی پی ده کیلریت. مه و بزن گوشتیان ده خوریت و شیریان ده خوریت وه. ئمانه هممویان مهو خوریه که یان لی ده کریت وه و به کارده میتریت بق پیویستی ناو مال و جلویه رگ، و دک چون به دریشی له سوره‌تی (الانعام) و (النحل) دا باسکراوه و پوون کراوه‌ته وه و له چند شوینی تریشدا له قوریاندا باسیان هاتووه. بزیه خواه مهمن لیزه دا فه رمومیه‌تی:

﴿أَللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْتَمْ لِرَكَبِّكُمَا مِنْهَا تَأْكُلُونَ﴾ و ده فه رمومیت: ﴿وَلَكُمْ فِيهَا مَنْفَعٌ وَلَتَبْلُغُوا عَيْنَاهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَيْنَاهَا وَعَلَى الْفَلْكِ تَحْمَلُونَ﴾ که لیک به هرهی تریشیان بق نیویه ههیه، نو نیازه‌ی له دلتاندایه، له سریان پیکی ده میترن و له سر که شتیش هله ده کیرین. وه ده فه رمومیت: ﴿وَرُبُّكُمْ مَا يَنْتَهُ فَإِنَّمَا أَنْتَنَ اللَّهُ تُنْكِرُونَ﴾ زوریک له نیشانانی خزی، ده خاته بهر چاوی نیویه، نیویه حاشا له کام نیشانه خودا ده کهن. ﴿وَرُبُّكُمْ مَا يَنْتَهُ﴾ نیشانه کانی خزی له بونه وه رو له گیانی خوتاندا، ده خاته بهر چارتان، ﴿فَإِنَّمَا أَنْتَنَ اللَّهُ تُنْكِرُونَ﴾ واته: ناقانن نینکاری هیچ به لکه‌یه کی خودا بکن مه‌گر به لاساری و خزبه‌زلزانین.

﴿أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَيْنَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَمَا أَثَارُوا فِي الْأَرْضِ فَمَا آتَغَفَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ ^(۱) فَلَمَّا جَاءَهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَعَافُوا بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهِنُونَ ^(۲) فَلَمَّا رَأَوُا بِأَسْنَانِ فَالْأَوْأَءِ إِيمَانًا بِاللَّهِ وَجْهَهُ وَكَفَرُنَا بِمَا كَانَ يَرِدُ مُشَرِّكِينَ ^(۳) فَلَمَّا يَكُنْ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بِأَسْنَانِ اللَّهِ أَلَّقَ فَدَخَلُتْ فِي عَبَادَةِ وَحْيَرٍ هُنَالِكَ الْكُفَّارُونَ ^(۴)

پهندو مرگتن له زیانی پیشینه کان

خواه مهمن ده فه رمومیت: ﴿أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَيْنَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَمَا أَثَارُوا فِي الْأَرْضِ فَمَا آتَغَفَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ ناخن مه‌گریز به زه‌میندا نه گراون که بزانن ٹاکامی پیشینه کانیان به کوئی گیشت؟ که لمانه زوریرو به میزتریش بون، شوینه واریشیان له زه‌ویدا پت ماوه. سا هرچی کلیان کرده‌وه، هیچ به هرهیه کی بق نه دان. خواه گوره باسی که لکه پیشینه کانیان بق ده کات که له دیزه‌مانه وه پروايان به پیغامبره کانیان

نه کرد ووه، چیان به سر هاتووه له سزاو جه زره بهی تو ندی خودا له گه ل ن او هامو همینو تو نایه دا که برویانه ن او هامو سامانه که کویان کردبو ووه له سر زه میندا مایوه و به جیان هیشت. هیچی فریابان نه کوت و به نهندازه قورسی گردیله یک سودی پتی نه گه یاندن و له سزاو خوا لای نه دان، له بدر نه وهی کاتیک که پیغمبه رانیان بق هات (سلاامی خوابان ل بیت) به پهیامی پون و نیشانه که ئاشکراو به لکی بمهیزه وه، لایان ل نه کردن وه و برویان تی نه کردن، خوبان بینیاز کردبو وه که ئاشکراو به لکی بمهیزه وه، لایان ل نه کردن وه و برویان تی نه کردن، خوبان بینیاز کردبو ل وه که نه و پیغمبه رانه (سلاامی خوابان ل بیت) بقیان هینابون، وايان ده زانی نه مان له وان شاره زاتن، مجاهید ده لیت: وقیان نیمه له وان زانترین و مرگیز پیغمبه رمان بق پهوانه ناکریت و سزايش نادرین.^۱ سودی ده لیت: دلخوش بون به و زانیریه که برویان به هنی نه فامیانه وه.^۲ سزايه کی وايان بق هات له لاین خوداوه که نه یانتوانی خوبیانی له برد بکن و شوین نه بود بودی تیکن. خواب که ورده ده فرمومیت: ﴿فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبُيُّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَسْتَهِنُونَ﴾ که پیغمبه رانی نیمه به نیشانه ئاشکراوه چونه لایان به هنی کوایه نزد ده زان دلیان خوش بود، کچی نه وهی نه وان گامه یان پیده کرد، ده وری لیدان. ﴿وَحَاقَ بِهِمْ﴾ واته: ده وری لیدان، ﴿هَنَا كَانُوا يَهُ يَسْتَهِنُونَ﴾ واته: برویان نه ده کرد و به دوریان ده زانی شتی و پویادات هتا نه و سزايه ده وری دان، ﴿فَلَمَّا رَأَوْا بَاسْنَا قَالُوا إِنَّا مَعَنَّا بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كَانَ يَهُ، مُشْرِكِينَ﴾ کاتیک دیتیان به لای نیمه یان دیته سره، وقیان: نیتر خوابی تاقانه ده ناسین و له و شتانه که ده مانوت: نه مانه شهربکی خودان، نیستا حاشا ده کهین. ﴿فَلَمَّا رَأَوْا بَاسْنَا﴾ کاتیک بقیان ده رکه وت که سزاو خودا هاتووه و ده ریاز نابن. ﴿فَالْأُولَاءِ أَمَّا بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كَانَ يَهُ، مُشْرِكِينَ﴾ واته: ده یانوت: خودا تاک و تنهایه و حاشایان ده کرد له و شتانه که ده یانپه رست، به لام له کاتیکدا که جیئی په شیمانی نیه و برویانو هیچ سوودیکی نیه. وه ک نه وهی که فیرعون کاتیک زانی نیتر بذگاری ناییت و خبریکه ده خنکیت و ناو دایده پیشیت، وقی: ﴿إِنَّمَا تُنَذِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِلَّا لَذِكْرُهُ مَأْمَنَتْ يَهُ، بِئْنَا إِنْسَكِيلَ وَلَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ واته: بروام هینا که هیچ په رستاریک نیه جگه له نه و (خوابی) نه بیت که نه وهی نیسرانیل برویان پی هیناوه وه منیش له موسلمانانم. خوابی مه زنیش فرمومیه تی: ﴿أَلَّا لَذِكْرُهُ مَأْمَنَتْ فَبِلَ

^۱ الطبری (۴۲۲/۲۱).^۲ الطبری (۴۲۲/۲۱).^۳ یونس (۹۰).

وَذَكَرَ مِنَ الْمُقْسِدِينَ^۱) وَاتَّه: نَيْسَتا (بَاوِهِ دِيَتِتْ؟) که بیگمان له وه پیش سه رپیچیت کرد و تو له خراپه کاران و تیکده ران بسویت. وَاتَّه: خودا په شیمانیه که ای قه بول نه کرد، چونکه خودا دوعاکه ای موسای قه بول کردیبو که کردیبوی له فیرعهون و هختیک فه رمووی: «وَأَشَدَّ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ
بَرُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ^۲) وَاتَّه: دله کانیان په قو په ش بکه چونکه بروا ناهین هم تا ده بینن سزای سه ختنی
نازارده. وه هر بهم شیوه یه خوای مهزن لیره دا فه رموویه تی: «فَتَرَى كُلَّ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوُا بِأَنْسَانًا
سُئَلَ اللَّهُ أَلَّيْقَى قَدْ خَلَقْتَ فِي عِبَادِهِ وَخَيْرَ هُنَالِكَ الْكَفِرُونَ^۳) پاش دیتنی سزای نیمه، برواهینان قازانجی
نه گه یاند نه مه پیو شوینی خودایه، ده بیاره هی هم مو عه بدانی هر وا بوبه، له و کاته دا هر نه وانه هی
خوانه ناس بون، زرهه ریان کرد. وَاتَّه: نه مه بپیاری خودایه بتو هر که سیک کاتیک سزا ده بینیت و چاری
نامینیت و په شیمان ده بیته و ده لیت (خوایه په شیمان) لیئی وه رنگیریت. بؤیه له فه رمووده هی
سه حیدا هاتورو پیغه مباری خودا^(۴) فه رموویه تی: (خوای مهزن په شیمانی (ته ویه) عه بدی
وه رده گرت هم تا نه کاته غفرغره). وَاتَّه: هم تا نه و کاته که گیان ده کاته قویو پاگه و هیچ چاری کی
نامینیت، خریکه گیانی ده رده چیت و له ناله هی مردنایه و فریشته گیان کیشان ناما ده هی گیان
کیشانیه تی نا له و کاته دا په شیمانی وه رنگیریت. بؤیه خوای گهوره فه رموویه تی: «وَخَيْرَ هُنَالِكَ
الْكَفِرُونَ^۵) وَاتَّه: له و کاته دا نه وانه هی خوانه ناسن، زرهه ریان کردیوه.

^۱ یونس (۹۱).^۲ یونس (۸۸).^۳ ابن ماجه (۲/۱۴۲)، له پیشه وه پلکه کی دیاری کراوه.

تہفسیری سورہٰ فصلت (فصلت)

لہ ملکہٰ دا ہاتو وہ تھ خوارہ وہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

۱۰۷ ﴿۱۰۷﴾ تَبَرِّيلٌ مِنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۚ ۱۰۸﴾ كَتَبْ فُصِّيلَتْ إِيْنَهُ، قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۚ ۱۰۹﴾ بَشِّرْ رَا وَنَذِيرًا فَأَغْرِضَ أَكْثَرَهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ۚ ۱۱۰﴾ وَقَالُوا قُلُوهُنَا فِي أَكْنَافِ مَمَّا نَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي مَآذِنَتَا وَفِي وَمِنْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ جَمَابٌ فَاعْمَلْ إِنَّا عَلَمُونَ ۚ ۱۱۱﴾

سیفہتی قوریان و پہیشینی نہیار مکانی

خوای مہن دھ فرمومیت: ﴿۱۰۷﴾ حا، میم. ﴿۱۰۸﴾ تَبَرِّيلٌ مِنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ (نہ قوریان) هاتو وہ تھ خوار لہ کے سوہ کے بہ سوی دلخانہ۔ واتھ: نہ قوریان کے هاتو وہ تھ خوار لہ خوای بہ سوی دلخانہ۔ واتھ نامیتھی کے خوای مہن دھ فرمومیت: ﴿۱۰۹﴾ قُلْ نَزَّلَ رُوحُ الْقَدْسِ مِنْ رَبِّكَ يَأْلَقُ ۚ ۱۱۰﴾ واتھ: بلی جو بہ نیل دای بہ زاندووہ لہ لایہن پہروہ ردگارتھو بہ پاستی۔ وہ دھ فرمومیت: ﴿۱۱۱﴾ وَلَمَّا نَزَّلَنَزِيلَ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۚ ۱۱۲﴾ نَزَّلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ۚ ۱۱۳﴾ عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِّرِينَ ۚ ۱۱۴﴾ واتھ: وہ بہ پاستی نہ قوریان دابہ زندراوی پہروہ ردگاری جیہانیانہ، جو بہ نیلی نہ مین میتاب خوارہ وہ، بتو سہر دلی تتو بتو نہ وہی لہ ترسینہ ران بس۔ پاشان دھ فرمومیت: ﴿۱۱۵﴾ كَتَبْ فُصِّيلَتْ إِيْنَهُ، قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۚ ۱۱۶﴾ کتبیکے نیشنہ کانی بہ بونی شی کراوہ تھوہ، بہ زمانی عہد بیہ، بتو خلکانیک کہشت دہ زان۔ ﴿۱۱۷﴾ كَتَبْ فُصِّيلَتْ إِيْنَهُ ۚ ۱۱۸﴾ واتھ: کتبیکے مانا کانی شی کراوہ تھوہ و بہ نامہ کانیش نزد بہ پتکی دامہ زداوہ ﴿۱۱۹﴾ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا ۚ ۱۲۰﴾ واتھ: قوریانیکے بہ زمانی عہد بیہ هاتو وہ مانا کانی بونو و ناشکرایہ و بہ جوانی شی کراوہ تھوہ، پشتہ کانیشی دیارہ و میچ گیروگفتیکی تیدا نیہ۔ وہ خوای گورہ دھ فرمومیت: ﴿۱۲۱﴾ كَتَبْ أُخْرَىٰ كَتَبَ إِيْنَهُمْ فُصِّيلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَيْرٍ ۚ ۱۲۲﴾ واتھ: نہ کتبیکے نامیتھ کانی دا پتڑاوہ پاشان بون کراوہ تھوہ لہ لایہن (خوای) کار دروستی زان اوہ۔ واتھ: نہ قوریانہ لہ بونی دھ سته واڑہ کانیہ وہ ولہ بونی مانا کانشیہ وہ موعجیزہ یہ، ﴿۱۲۳﴾ لَا يَأْبُدُ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنَ يَدَيْهِ

^۱ التحل (۱۰۲).^۲ الشعرا (۱۹۲-۹۴).^۳ مود (۱).

وَلَا مِنْ حَلَمِهِ تَرْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ^۱) وَاتَّه: بِهَتَالِ بُووی تَنِ نَّاکَاتِ نَه لَه نَّیِسْتاوَنَه لَه دَوَارِبَرْدَا (نَه بَه لَی کَمْ کَرِنَه نَه بَه لَی زِیادَکَرِنَه) چونکَه نَّیِرَدَراوهَه خَوارَهَه لَه لَایِنَه (خَوای) کَارِدَروُسْتَی سَتَایِش کَرَاوَهَه وَه دَه فَرمُوویت: ﴿بَشِّرَا وَنَذِيرَا فَاعْرَضْ أَكَرْهَمْ فَهَمْ لَآیَسَمَعُونَ﴾ مَرْژَدَه دَه رُو تَرْسِیتَه رَه وَکَچَی نَّقَدِیه بَیَان خَوَیان لَی بَوارِدوه وَنَّامَادَه نَّین کَه بَیَیِسَن. ﴿بَشِّرَا وَنَذِيرَا﴾ وَاتَّه: جَارِیَک مَرْژَدَه دَه دَه دَه بَه خَاوَهَن بَاوَهَرَان وَجَارِیَکِیَش خَوانَه نَّاسَان دَه تَرْسِیتَت، ﴿فَاعْرَضْ أَكَرْهَمْ فَهَمْ لَآیَسَمَعُونَ﴾ وَاتَّه: نَّیِرَدَیَک لَه قَوَرِه بَیَشِیَه کَان لَیِن تَیناگَن وَخَوَیانِی لَی لَادَهَدَه لَه گَلَن نَه وَه مَوَو بَوَونَی و نَاشِکَرَایِیه قَوَرَثَانَدَا، ﴿وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مَمَّا نَّعُونَا إِلَيْهِ وَفِي إِذَا يَنْأِي وَفِي مِنْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ جَحَابٌ فَاعْمَلْ إِنَّا عَلِلُونَ﴾ وَتَبَیَان: لَه وَهی کَه تَق بَق نَه وَمَان بَانَگ دَه کَهی، دَلَمان پَهَرَه پَوَشَه لَه بَوَویدَا وَگَوَیِمان کَپَه وَپَهَرَدِیَک هَدِیَه لَه نَّیِوان نَّیِمَه وَتَرَدا، ﴿وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ﴾ وَاتَّه: دَلَمان دَابِقَشِراوه وَسَهَرَی کَیِراوه، ﴿هُمَّا نَّدَعُونَا إِلَيْهِ وَفِي إِذَا يَنْأِي وَفِي مِنْ بَيْنَهَر نَه وَهی تَرَ نَّیِمَه بَق بَانَگ دَه کَهی، (فاعْمَل اَنْتَاعَامَلُون) یَانِی: تَرَ خَرِیکَ کارِی خَوت بَه وَنَّیِمَه کَارِمان بَه سَارَتَه نَه وَنَّیِمَه شَخَرِیکَ کارِی خَوَمَان دَه بَین وَتَوْکَارت بَه سَهَرَمانَه نَه بَیَه.

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مُنْكَرٌ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَحْدَهٌ فَآسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَآسْتَغْفِرُوهُ وَوَلِلَّهِ الْمُشْرِكُونَ ۖ ۷﴾ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالرَّحْمَةِ وَهُمْ بِالآخِرَةِ هُمْ كُفَّارُونَ ۸﴾ إِنَّ الَّذِينَ إِمَّا مُنْكَرٌ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٌ ۹﴾

بانگکردن بُوویه کخوا په رستی

خَوَای مَازَن دَه فَرمُوویت: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مُنْكَرٌ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَحْدَهٌ فَآسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَآسْتَغْفِرُوهُ وَوَلِلَّهِ الْمُشْرِكُونَ﴾ بَلَی منیش مرْقَفِیکم وَه کَوَنَیه، خَودَا فَرِمَانَم پَی دَه دَا پِیَتَان بَلِیَم: تَنَهَا خَودَیَه کَتَانَه هَیَه، بَوَوتَان هَمَر بَه رَه وَه بَکَن، دَاوَای لَیبُورَدَنَی لَی بَکَن، وَاوَهِیلا بَق نَه و کَاسَانَه خَودَا بَه تَهْنِیَا نَازَانَن. خَوَای کَوَرَه دَه فَرمُوویت: ﴿قُلْ﴾ نَهی مَوَحَّدَه! (۱۰) بَلَی بَو خَوانَه نَّاسَ و موشِیکانه: ﴿إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مُنْكَرٌ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَحْدَهٌ﴾ وَاتَّه: منیش مرْقَفِیکم وَه کَوَنَیه خَودَا نَیِگَای بَق کَرِدَووم پِیَتَان بَلِیَم: کَه خَودَی نَّیِوَه تَهْنِیَا، وَه کَه نَه و بَتَانَه نَیَه کَه نَّیِوَه

دھبیه رستن و نقد جیاوانن لہ دارو بھردو شتی تر، به لکو خودا، خودایکی تاک و تنهایه، **(فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْنَا)** ۱ به دلپاکی عیبادتی بق بکن بھو شیوهی کے فرمانی پیکردن لھسرا زمانی پیغامبرہ کان (سے لامی خوایاں لی بیت)، **(وَوَلِ الْمُسْرِكِينَ)** ۲ هوار بق نہو کے سانہ کے هاوہل بق خودا دادہ نین، لھناو بچن و تھمین، **(أَلَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الْزَكَوةَ وَهُمْ بِالآخِرَةِ هُمُ الْكَفِرُونَ)** ۳ ثوانہ نہ زہکات دھدھن و نہ بپروايان بھ پڑھی دوایی مهیه. **(أَلَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الْزَكَوةَ)** ۴ علی کوپی نہ بو تلحہ دھلیت: لہ ثیبتو عہ باسہو و اته: ثوانہی کے شایتی نادہن کے میچ پھ رستراویک نیہ غہیری خودا.^۱ عیکریمہش هار وای وتووہ. ^۲ نہم نایتہ وہک نہو نایتہ وایہ کے خوای گھورہ دھفرمومیت: **(فَقَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّهَا)** ۵
(وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّهَا)^۶ و اته: (سوئند بھ هاموو نہوانہ) بھ پاستی پذگاری ببو نہو کاسہی کے نہفسی خقی پاک کردہ وہ، بیگومان نائومید ببو نہو کاسہی کے نہفسی خقی (بھ گوناہ) ون و تاوانبار کرد. وہک نہم نایتہش کے دھفرمومیت: **(فَقَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَرَكَ)** ۷ **(وَذَكَرَ أَسْمَرَيْهِ، فَصَلَّى)**^۸ و اته: بھ پاستی سہرفراز ببو نہو کے خقی پاک پاگرت، وہ ناوی پھ رورہ دیگاری خقی دھبات و نہکویتہ نویژکردن (پاپانہ وہ). وہ دھفرمومیت: **(فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَّا أَنْ تَرَكَ)**^۹ و اته: وہ پیسی بلی: نایا دھت ویت پاک ببیتہ وہ (لہ گوناہ). مہبست لہ زہکات لیتھدا پاک پاگرتی کیانہ لہ پھوشتی ناپھسند، گرنگتیرینیان پاککردن وہ کیانہ لہ شیرک و بتپھرستی. زہکاتی مالیش بقیہ ناؤنراوہ بھ زہکات چونکے نہو مالہ پاک دھکات وہ لہ حہرام و شتی ناپھواو دھبیتھے هری نوریوون و زیادکردنی نہو مالہ و زیاتر سوود لی وہ رگرتی و یارمہتی خاوهنہ کے دھدات بق بھکارہتیانی لہ پھزامہندی خوای مہزنداد. قہ تادہ دھلیت: نہوانہی کے زہکاتی مالیان نادہن. نہم پایہ باو ناشکراترہ لہ لای نزدینہی زانیانی تھفسی، ثیبتو جریروش همان پایی هلبزاردووہ. ^{۱۰} بلام نہم پایہ قسے لھسرا، چونکے زہکات لھسالی دووھمی کٹچیدا فہریز کراوہ لہ مدینہدا وہک نقد کھس باسیان کردووہ، نہم نایتہ لہ مککہدا ہاتروتھ خواره وہ. (اللهم) مگکر بلین: دوور نیہ نھصلی خیرکردن و زہکات هر لھسراہتای مانتنی

^۱ الطبری (۴۲۰/۲۱).^۲ الطبری (۴۲۰/۲۱).^۳ الشمس (۱۰-۹).^۴ الاعلی (۱۴-۱۵).^۵ النازعات (۱۸).^۶ الطبری (۴۲۱/۲۱).

پیغامبره روه (علیهم السلام) فرمانی پی کرابیت و پاشان پیزه کانی دیاری کرابیت. و هک خواه گهوره ده فرمومیت: **﴿وَمَأْتُوا حَقَّهُ رَبُّهُمْ حَصَادِهِ﴾**^۱ واته: وه له پیشی دروینه و چنیندا مافه کهی (زه کاته کهی) لی بدهن. که چی له پاشاندا و له مدینه دا (نیصاب) و (پیزه هی زه کات) دیاری کراوه. به نهم شیوه یه ده بیت هر درو قسسه که یه ک بخیرین. و هک چون نسلی نویزی یه که مجار که واجب بوله پیش کزنگی خودرو پیش نایابونیدا واجب بلو، پاشان له کاتی شه و په ویه کهی پیغامبره ردا (علیهم السلام) پیش کردنی بز مدینه به سال و نیویک خواه گهوره پیش نویزی فرز کرد له سر پیغامبر (علیهم السلام) و دریزه هی مدرج و پایه کانی نویشو نه شستانه ی په یوه ندی به نویزه وه بو پیغامبر (علیهم السلام) بیون کرده وه. والله اعلم. پاش نهود خواه مهزن فرمومی: **﴿إِنَّ الَّذِينَ مَأْمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ﴾** نهانه خاوهن باوهن و ناکار چاکن، پاداشتیکی نه براوهیان بز همه. مواجهید و که سانی تریش ده لین: **﴿غَيْرُ مَمْنُونٍ﴾** واته: نه براوه و دوایی نه هاتوو، و هک نه نایته که خواه مهزن ده فرمومیت: **﴿نَتَكَبَّرُ كَفَّارٌ فِيْ أَبَدًا﴾**^۲ واته: له و (به هشت) دا بز بپانه وه ده مینن وه. وه ده فرمومیت: **﴿عَطَاهُمْ غَيْرُ مَجُوزٍ﴾**^۳ واته: نهود به خشینیکه بی بپانه وه.

﴿قُلْ أَيُّكُمْ لَكُفَّارُونَ يَا الَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِيْ يَوْمَيْنِ وَجَعَلَ عَوْنَوْنَ لَهُ أَنْدَادًا ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ۚ ۱﴾ وَحَمَلَ فِيهَا رَوْسَى مِنْ فَوْقَهَا وَنَزَكَ فِيهَا وَقَدَرَ فِيهَا أَفْوَاتَهَا فِيْ أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَّاهُ لِلْسَّابِلِينَ ۚ ۲﴾ إِنَّمَا أَنْتَوْكَيْ إِلَيَّ الْمَلَائِكَةِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَمَّا وَلَأَرَضَ أَنْتِيَا طَرْوَا أَوْ كَرْهَا قَالَتْ أَنْتِيَا طَلَبِيَنَ ۚ ۳﴾ فَقَصَصَهُنَّ سَيْعَ سَمَوَاتٍ فِيْ يَوْمَيْنِ وَأَوْحَى فِيْ كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَرَبَّنَا السَّمَاءَ الْأَنْتِيَا يَمْصَبِيَحَ وَجْهَنَّمَ ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۚ ۴﴾^۴

باشی یه دیهینانی نهدم بیونه و مره که میک به دریزی خواه مهزن ده فرمومیت: **﴿قُلْ أَيُّكُمْ لَكُفَّارُونَ يَا الَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِيْ يَوْمَيْنِ وَجَعَلَ عَوْنَوْنَ لَهُ أَنْدَادًا ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾**^۵ ناخن نیو له کستیکی که به دو پیش نهدم زه مینه و هدی هینا، حاشا ده کن و هاوتابی بق پیدا ده کن؟ نهود که پایتنه ری همود جیهانه. نهمه ناره زایی ده دریپنی خودایه له موشیکه کان نهانه که هاوهل بز خودا داده نین و عبادیه تی غهیری خودا ده کن، نه و خودایه دروستکه ری

^۱ الانعام (۱۴۱).^۲ الکهف (۳).^۳ هود (۱۰۸).

هـ مـوـ شـتـهـ وـ زـالـهـ بـهـ سـرـ هـ مـوـ شـتـدـاـ تـوـانـاـیـ بـهـ سـرـ هـ مـوـ شـتـدـاـ هـ بـهـ . ﴿ قُلْ أَبْشِرُكُمْ لَئِكُفْرُونَ إِلَّا ذِي
خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَجَعَلَهُنَّ لَهُ أَنْدَادًا ﴾^۱ وـ اـتـهـ : هـاـوـتـاـ وـ هـاـوـيـتـهـیـ بـقـ دـادـهـتـنـ لـهـکـ خـواـ دـاـ دـهـیـپـرـسـتـنـ ،
﴿ ذَلِكَ رَبُّ الْحَمَدَيْنَ ﴾^۲ وـ اـتـهـ : وـهـدـیـهـتـهـرـیـ نـهـ وـ شـتـانـهـ هـرـ پـهـرـوـهـرـیـنـ جـیـهـانـهـ . وـ لـیـرـهـدـاـ جـیـیـ خـوـیـهـتـیـ
کـهـ مـیـنـ بـهـ دـرـیـشـ بـرـقـینـ سـهـ بـاسـهـ کـهـ وـهـکـ خـوـایـ مـهـنـ دـهـ فـهـرـمـوـوـیـتـ : ﴿ خَلَقَ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي
سـیـتـهـ آـیـاـمـیـ ﴾^۳ وـ اـتـهـ : نـاـسـمـاـنـکـانـ وـ زـهـوـیـ لـهـ شـهـشـ پـقـیـشـ دـرـوـسـتـ کـرـدـوـهـ . لـهـیـداـ نـهـوـهـیـ پـهـیـوـهـنـدـیـ بـهـ
زـهـمـیـنـهـ وـهـ بـهـ جـیـایـ کـرـدـوـهـتـاـوـهـ وـ نـهـوـهـیـشـ پـهـیـوـهـنـدـیـ بـهـ نـاـسـمـاـنـکـانـهـ وـهـ هـیـهـ هـرـ جـیـایـ
کـرـدـوـهـتـاـوـهـ . یـکـهـ مـجـارـ باـسـیـ زـهـمـیـنـهـ کـهـ دـرـوـسـتـ کـرـاـوـهـ ، چـونـکـهـ بـنـاغـهـیـهـ ، وـ دـهـبـیـتـ هـرـ لـهـ بـنـاغـهـ وـهـ
دـهـسـتـ پـیـ بـکـرـیـتـ پـاشـانـ دـوـایـ نـهـوـهـ بـاـنـ دـرـوـسـتـ بـکـرـیـتـ ، وـهـکـ خـوـایـ کـمـوـهـ فـهـرـمـوـوـیـهـتـیـ : ﴿ هُوَ أَلَّا
خـلـقـ لـکـمـ مـاـ فـيـ الـأـرـضـ جـمـيـعـاـ مـاـ أـسـتـوـىـ إـلـىـ الـسـمـاءـ فـسـوـنـهـنـ سـبـعـ سـمـوـاتـ ﴾^۴ وـ اـتـهـ : خـواـنـهـ وـ
خـوـایـیـهـ کـهـ هـرـچـیـ لـهـ زـهـوـیدـیـهـ دـرـوـسـتـیـ کـرـدـوـهـ بـقـ نـیـوـهـ لـهـ پـاشـانـ بـوـوـیـ کـرـدـهـ نـاـسـمـاـنـ نـیـنـجـاـ پـیـکـیـ
خـسـتـنـ بـهـ حـوـوتـ نـاـسـمـاـنـ . بـهـ لـامـ نـهـوـ نـایـهـتـهـیـ کـهـ خـوـداـ دـهـ فـهـرـمـوـوـیـتـ : ﴿ إـنـمـاـ أـشـدـ خـلـقـاـ مـاـ أـسـتـأـمـ بـنـهـاـ ﴾^۵
رـفـعـ سـنـکـماـ فـسـوـنـهـاـ ﴿ ۶﴾ وـ اـغـطـشـ لـلـهـاـ وـأـخـرـجـ صـعـهـاـ ﴿ ۷﴾ وـ الـأـرـضـ بـعـدـ ذـلـكـ دـحـلـهـاـ ﴿ ۸﴾ أـخـرـجـ مـنـهـاـ مـاـهـاـ وـمـرـعـهـاـ
وـأـلـبـالـ أـرـسـهـاـ ﴿ ۹﴾ مـنـاـ لـكـوـرـ وـلـأـنـتـیـکـوـهـ ﴿ ۱۰﴾ وـ اـتـهـ : نـایـاـ دـرـوـسـتـکـرـدـنـیـ نـیـوـهـ گـرـانـتـهـ بـاـنـ نـاـسـمـاـنـ ؟ کـهـ
دـرـوـسـتـیـ کـرـدـ ، بـالـاـیـ بـهـ رـزـکـرـدـهـ وـهـ پـیـکـیـ خـسـتـوـ شـهـوـیـ نـهـوـیـیـ تـارـیـیـکـ کـرـدـوـ دـهـرـیـ خـسـتـ (پـوـوـنـاـکـ)
پـقـیـشـ ، لـهـ پـاشـانـ زـهـوـیـ پـاـخـسـتـ ، لـیـیـ دـهـ رـهـیـنـاـ نـاوـیـ وـلـهـوـپـیـ ، وـهـ شـاـخـهـ کـانـیـ پـتـهـ وـ دـامـزـانـدـ ، بـقـ
بـهـ هـرـهـمـنـدـیـ خـوـتـانـ وـ نـاـزـهـلـتـانـ . لـهـ نـایـهـتـهـوـهـ دـهـرـدـهـکـوـیـتـ کـهـ تـلـانـدـهـ وـهـ پـاـنـ بـوـوـنـهـ وـهـیـ زـهـمـیـنـ دـوـایـ
دـرـوـسـتـبـوـوـنـیـ نـاـسـمـاـنـ بـوـوـهـ . بـهـ لـامـ دـرـوـسـتـکـرـدـنـیـ زـهـمـیـنـ پـیـشـ دـرـوـسـتـبـوـوـنـیـ نـاـسـمـاـنـ بـوـوـهـ . نـیـبـنـوـ
عـهـ بـاـسـیـشـ هـرـ بـهـوـ شـیـوـهـیـ وـهـ لـامـیـ دـاـوـهـتـهـوـهـ وـهـ بـوـخـارـیـ باـسـیـ دـهـکـاتـ لـهـ تـهـفـسـیـیـ نـهـمـ نـایـهـتـهـدـاـ لـهـ
سـهـ حـیـحـهـ کـهـ بـیـدـاـ کـهـ بـیـوـایـتـیـ کـرـدـوـهـ لـهـ سـهـ عـیدـیـ کـوـبـیـ جـوـبـیـرـهـوـهـ دـهـلـیـتـ : بـیـاـوـیـکـ وـتـیـ بـهـ نـیـبـنـوـ
عـهـ بـاـسـ (پـهـزـایـ خـوـایـ لـیـ بـیـتـ) مـنـ هـنـدـیـ شـتـ لـهـ قـوـرـنـانـداـ دـهـبـیـنـ لـیـیـ حـالـ نـایـمـ وـلـیـیـ تـیـنـاـگـمـ ، خـوـایـ
مـهـنـ دـهـ فـهـرـمـوـوـیـهـتـیـ : ﴿ فَلـأـ أـشـابـ بـیـنـهـمـ يـوـسـیـزـ وـلـأـسـمـلـوـتـ ﴾^{۱۱} وـ اـتـهـ : لـهـ پـقـیـهـدـاـ هـیـجـ خـزـمـیـتـیـکـ

^۱ الاعراف (۵۶).^۲ البقرة (۲۹).^۳ النازعات (۲۷-۳۲).^۴ المؤمنون (۱۰۱).

نامینیت له نیوانیانداو پرسیاری به کتری ناکن (کس له که س ناپرسیت). له لاشوه نه فرمومی:
 «وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَسْأَلُونَهُ»^۱ واته: وه (لهو پردهدا) پوو ده کنه یه کترو پرسیار له یه کتر ده کمن.
 وه ده فرمومیت: «وَلَا يَكُنُونَ اللَّهَ حَدِيثًا»^۲ واته: وه (لهو پردهدا) هیچ قسسه و باسیک له خودا
 ناشارنه وه. که چسی له لواوه نه فرمومی: «وَاللَّهُ رَبُّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ»^۳ واته: سویتد به خوای
 په روهردگارمان نیمه به هیچ جوره اویه ش دانه رنه بوبوین بز خودا. نه وه تا لم نایته دا قسسه کانیان
 ده شارنه وه. وه ده فرمومیت: «إِنَّمَا أَشَدُّ حَقًا إِمَّا أَسْلَمَ بَنَهَا»^۴ (۷۷) رفع ستکهه فتوئهها ^۵ واعطش تیلهما وآخر
 حعنها ^۶ «وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَنَهَا»^۷ واته: نایا دروستکردنی نیوه گرانتره یان ناسمان؟ بالای
 برزکرده وه و پیکی خست و شهوی نه وی تاریک کرد و ده ری خست (بووناکی) پرده، له پاشان زه وی
 را خست، لیکی ده رهیتا ناوی و له وہ پی، وه شاخه کانی پتھو دامه زراند، بز به هرمه ندی خوتان و
 نازه لتان. لیره دا باسی دروستکردنی ناسمانی کرد وو له پیش دروستکردنی زه مین که چسی لیره دا
 فرمومیتی: «فَلَمَّا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَنِ وَجْهِهِنَّ لَهُ أَنَّدَادًا ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ»^۸
 وَجَعَلَ فِيهَا رَوْسِيَّ مِنْ فَوْقَهَا وَبَرْكَ فِيهَا وَقَدَرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءَ لِلْأَسَلَيْلِينَ^۹ مُمَّا أَسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ
 وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهُمْ وَلِلْأَرْضِ أَنْتُمْ طَوْعًا أَوْ كَرْهًا فَالَّتَّا أَنْتُمْ طَالِعِينَ»^{۱۰} نه وه تالیره دا باسی دروست بوبونی
 زه مین ده کات له پیش دروست بوبونی ناسمان. هه روهدان ده فرمومیت: «وَكَانَ اللَّهُ عَفْرَارًا رَّحِيمًا»، «عَزِيزًا
 حَكِيمًا»، «سَمِيعًا بَصِيرًا»^{۱۱} وه ک ثه وہی نه مانه بوبوی داییت و به سه چوویت و تیپه پیتیت، نیبنو
 عه باس (بره زای خوای لی بیت) فرمومی: «فَلَا أَنْسَابَ يَنْهَا يَوْمَيْزٌ وَلَا يَسَاءَ لَوْتٌ»^{۱۲} له فوکردنی
 یه کمدا به کله شاخديه پاشان فو ده کریت به کله شاخدا، «فَصَعِيقٌ مَّنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
 إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ»^{۱۳} واته: یه کسره هممو نه وانه له ناسمانه کان و زه ویدان ده من مه کر که سانیک خوا
 بیه ویت (نه من). نا له ویدا خزمایه تی له نیواندا نامینیت و کس له کس ناپرسیت. پاشان له فو که هی

^۱ الصاقات (۲۷).^۲ النساء (۴۲).^۳ الانعام (۲۳).^۴ النازعات (۲۰-۲۷).^۵ الزمر (۶۸).

تردیدیه که، «وَقَبْلَ بَصَمَّتْ عَلَىٰ بَعْضِ يَسَاءَتُونَ»^{۱۷} و نهوده که خوای گهوره ده فرمومیت: «وَاللَّهُ رَبُّنَا مَا كَانَ مُشْرِكِينَ»^{۱۸}، «وَلَا يَكُنُونَ اللَّهَ حَدِيشًا»^{۱۹}، خوای مهزن ده بوریت لهوانه‌ی که به دلپاکی خودایان پرسنسته. خوانه‌ی ناسان (نهوانه‌ی شهربکیان بـ خودا داده‌نا) ده لین: و هرن با نیمه‌ش بلین نیمه موشیریک نه بروین، خوای مهزن مزد نه نیت به ده میانداو ده ستیان دیته و هلامدانه‌وه. نا لهویدا ده زانریت هیچ قسمه‌یک له خودا ناشاریت‌هه و خوای گهوره هه مموی ناشکرا ده کات. نا لهویدا: «وَدَ الْأَلَّيْنَ كَفَرُوا»^{۲۰} و اته: بیباوه‌ران دهست نه کنه ناوات خواستن. خوای مهزن له دوو پرندزا زه‌مینی دروست کردوه پاشان ناسمانی دروست کردوه، پاشان بروی نا له ناسمانه‌کان و پنکی کردن له دوو پرندی تردا پاشان زه‌وی پا خست و پا خستنی زه‌ویش یانی نهوده که ناوه له پرگاو شاخ وزبغ و بینگیان و تپلکه‌ی تیدا دروست کردو هه ممو نهوانه‌شی دروست کرد کله‌نتیان زه‌وی و ناسمانه‌کاندا هه به نه مهیه مانای «دَحَّهَا»^{۲۱} که خوا نهیفه‌رمومیت...، که نه شفه‌رمومیت: «خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ» زه‌مین و نه و هممو شته‌ی که تیدایه له چوار پرندزا دروستی کردو ناسمانه‌کانیشی به دوو پرندزا دروست کرد نه وه ش که خوا نه فرمومی: «وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَّجِيمًا» خودا ناوی ختنی هیناوه به لیبورده و دلوقشان. و اته: هه تاهه‌تایه هر لیبورده و دلوقانه. خوای گهوره هیچ شتیکی نه فرمومه هه‌گین، هه راوایه و گومانی تیدا نیه هه روا دیته دی، نه تیربا لیت تید نه چیت چونکه هه ممو قورثان له لایه‌ن خوداوه پهوانه کراوه (چ نه مانه و چ نهوانه‌ش). بوخاری روایه‌تی کردوه. ^{۲۲} و ده فرمومیت: «وَجَعَلَ فِيهَا رَوَابِعَ مِنْ فَوْقَهَا وَبَرَكَ فِيهَا وَقَدَرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءَ لِلشَّاهِلَيْنَ»^{۲۳} که نه کوشی له زه‌مین به زنگرده وه و پیتی تیخست، هر له ماوهی چوار پرنداندا، بـ هرگئی بژیوی ده ویت (به یه‌کسانی) بژیوی بـ دابین کردن. «وَجَعَلَ فِيهَا رَوَابِعَ مِنْ فَوْقَهَا وَبَرَكَ فِيهَا»^{۲۴} و اته: چیای له سه‌ر داناو پیت و بهره‌که‌تی خسته سه‌ری و تزو بـ رویومی تیا بواندو بژیوی ته او و تیدا دابین کرد بـ خله‌لکی هه تا به چاکی تیدا بژین و تزو بـ رویومی تیدا بچیتن و پرندی خزیان به دهست بیتن و اته: له پرندی سی شه‌مه و چوارش‌مه‌دا. لگه‌ل دوو پرنده‌که‌ی پیشوودا ده کاته چوار پرند. بقیه خوای مهزن فرمومیه‌تی: «فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءَ لِلشَّاهِلَيْنَ»^{۲۵} و اته: بـ نه و که سانه‌ی دهیانه ویت پرسیار بـ کن له و باره‌یه وه هه تا بیزانن. عیکریمه و

النساء (٢٠٣)

٢ فتح العاد، (٤/٨).

مجاهید دلین: لم ثایه تدا: **(وَقَدْرَ فِيهَا أَفْوَتَهَا)** واته: له هر سهر زهمنیکدا شتیکی بق دانان و پاهاتن له گلی که بق نه و شویته نه بیت نده شیاو نده گونجا، له وانه میزهره بق یه منه کان و پیشکی ناسکو جوان بق ساپوریه کان کلیته و کلایش که له ناوجه‌ی رهی دا به کار نه همیزرا.^۱ نیبنو عباس و قه تاده و سودی لم ثایه تدا: **(سُوَّاهَ لِلسَّائِلِينَ)** ده لین: واته: بق هر که سیک دهیه ویت پرسیار بکات له و باره یه ور.^۲ نیبنو زید ده لین: واته بژیوی تیا دابین کراوه له چوار پیژ بق هر که سیک بیه ویت واته: چلن بیه ویت به پی پتویستی هر که سیک خواه مه زن ژیانی بق دابین کرد ووه و پیزی بق دیاری کرد ووه.^۳ نم قسیه له و نایه ته ده چیت که خواه گه وره ده فرمومیت: **(وَأَتَكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ)** واته: وه له هممو نه و شتنه که داوتان کرد ووه پیی داون. والله اعلم. پاشان خواه مه زن ده فرمومیت: **(إِنَّمَا أَسْتَوْئِ إِلَى الْأَسْلَمِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَمَّا وَلَأَرَضَ أَتَيْنَا طَرَعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتْ آتَنَا طَلَبَيْنَ)** واته: پاشان بوروی نا له بدریانی ناسمان، که نهوسا هر تاریکان بورو، به وان و به زهمنی و بت: به خوشی یان ناخوشی، ده بیت بیته برقه رمان. وتبان: وا به خوشی هاتین. **(إِنَّمَا أَسْتَوْئِ إِلَى الْأَسْلَمِ وَهِيَ دُخَانٌ)** واته: پاشان بوروی کرده سره وره و ناسمان که هر هملی نا و بورو که بدر بورو ووه لیتی له و کاته که زهمن دروست کرا، **(فَقَالَ لَمَّا وَلَأَرَضَ أَتَيْنَا طَرَعًا أَوْ كَرْهًا)** فرمانم به جنی بینن چیتان پی ده لین به جنی بینن پیتان خوشی یان پیتان ناخوشی، **(قَالَتْ آتَنَا طَلَبَيْنَ)** واته: وتبان: به گویت ده کهین هرچی خوت مهیلت لیتیه دروست بکریت له فریشت و جنڑک و مرزو نیمه نامادهین و گویایه لتو برقه رمانین، **(فَقَضَيْنَاهُنَّ سَعْيَ سَمَوَاتِ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَى فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَ** **الْأَسْمَاءَ الَّذِيْنَ يُمَدِّحُ وَجَعَلَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيِّ)** نهوسا که حوت ناسمانی له دو پیژدا وهدی هیتا، هر ناسمانه و فرمانی کاری خوی بق نارد. نزیکترین ناسمانی شمان به چرا پازند ووه و پاراستمان. خاوهن ده سه لاتی زانا بپیاری نه و کارهی داوه. **(فَقَضَيْنَاهُنَّ سَعْيَ سَمَوَاتِ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَى** بورو ووه له پیکردنی حوت ناسمانه که له دو پیژی تردا که پیژی پینچ شه ممه و همینی بورو، **(وَأَوْحَى**

^۱ الطبری (۴۳۶/۲۱).^۲ الطبری (۴۳۸/۲۱).^۳ الطبری (۴۳۸/۲۱).^۴ ابراهیم (۲۴).

فی کل سعیه امرهای واته: هر ناسمانه و فرمانی کاری خودی پیدرا. به پنی پیویستی له فریشتوله و شتانهای که خودا خودی نه بیت کس نایزنیت و سری له بهار ده رنکات. **(وزیرناً السَّمَاءُ الْأَنْبَىٰ يَصْبِرُهُ)** که بربته له و نهسته ده پرسنگدارو پووناکانه بخه لکی سر زه مین. **(وَحَفَظَهُ)** واته: بخ پاراستن و چاو دیزی له شهیتانه کان هم تا گوی نه گرن له کرمه ای پایه به زنان، (الملا الأعلى)، **(هَذَاكَ تَقْيِيرُ الْعَزِيزِ)** واته: نه وه بپیاری خودای خاوهن ده سه لاته نه و خودایه خاوهن ده سه لاته به سره مه مه مو شنتیکداو زاله و ملی پیدانه خات و زانیه به جوله و هلسکو و تی هه مو و دیهینراوه کانی.

(فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنَّدِرْتُكُمْ صَعِيقَةً مِثْلَ صَعِيقَةِ عَادٍ وَّنَمُودَ ۝ ۱۳ إِذْ جَاءَهُمُ الرَّسُولُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَا تَبْدُوا إِلَّا اللَّهُ قَاتِلُ الْوَسَّاَةِ رَبُّنَا لَا تَرَلَ مَلِئِكَةَ فَإِنَّا بِمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِ كَفِرْنَ ۝ ۱۴ فَامَّا عَادٌ فَأَسْتَكَبُرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحِقْقَ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوْنَدَ بِرَوَا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا إِنَّا يَنْهَا يَجْحَدُونَ ۝ ۱۵ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ بِرَحْمَةِ صَرَّارٍ فِي أَيَّامٍ حَسَابٍ لِنُذِيقَهُمْ عَذَابَ الْخَرْزِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلِعَذَابِ الْآخِرَةِ أَخْرَىٰ وَهُمْ لَا يُنْصَرُونَ ۝ ۱۶ وَمَآ تَمُودُ فَهَدَيْتَهُمْ فَأَسْتَعْجِلُوُا الْعَمَىٰ عَلَىَ الْأَهْدَىٰ فَأَخْذَتَهُمْ صَعِيقَةُ الْعَذَابِ أَهْمُونَ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝ ۱۷ وَبَجَنَّا الَّذِينَ إِمَّا نَوَّا وَكَانُوا يَنْقُونَ ۝ ۱۸

نگادارکردنه و مه بیباومران و و بیرهینانه و مه به سره رهاتی عاد و سه ممود بذیان

خواه مه زن ده فرمومیت: **(فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنَّدِرْتُكُمْ صَعِيقَةً مِثْلَ صَعِيقَةِ عَادٍ وَّنَمُودَ)** نه گهر مه قه بولیان نه کرد، بلی: بدو ههوره تریشقه یه ده تانترستیتم که دای له هزه کهی عادو سه مود. خواه مه زن ده فرمومیت نه موحه ممهد بلی بدو مو شریک و خوانه ناسانه نه گه ره و حاقه که بختان هاتقوه قه بولی نه کن که من بقیم هیتاون له لاین خوداوه ده تانترستیتم به بله ایک که تووشی کله پیشوه کان هات نهوانه که بپوایان نه هیتا به پیغامبره کانیان، **(صَعِيقَةً مِثْلَ صَعِيقَةِ عَادٍ وَّنَمُودَ)** به وتنه نه ههوره تریشقه یه دای له گه لی عادو سه مود، **(إِذْ جَاءَهُمُ الرَّسُولُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَا تَبْدُوا إِلَّا اللَّهُ قَاتِلُ الْوَسَّاَةِ رَبُّنَا لَا تَرَلَ مَلِئِكَةَ فَإِنَّا بِمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِ كَفِرْنَ ۝ نهوساکه پیغامبره کان (ج پویبه پوچ پاشمله) لیتیان نزیک ده بونه و که غیری خودا مه پرسن، و تیان: نه گه ره په ره رینمان مه میلی لی بروایه فریشتی داده به زاند. نیمه له وهی که نیوهی پیشی ناردراون حاشا ده کهین. **(إِذْ جَاءَهُمُ الرَّسُولُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ)** نه مه نایه ته و هک نه و ئایه ته وايه که خواه مه زن**

دَهْفَرِمُوْيِتْ: «وَأَذْكُرْ أَخَا عَادِ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَّتْ أَنْذَرُ مِنْ بَيْنِ يَدِيهِ وَمِنْ خَلْفِهِ»^۱ وَاتَّه: (نَهِيَ مُوحَمَّدَ) ! يادی برای گاهی عاد که و کاتیک گله که ترساند له (ولاتی) نه حقاف بینگومان پیغامبرانی نقد را بودون له پیش و دوای ناویشه و. واتَه: برای عاد بخه بیر خوت که له و دنیه‌ی دهربوره و لاتی نهوان هززه که خوتی ترساند که خوا پیغامبرانی بق پهوانه کردن، داوایان لی کردن که تنهای خودا پیه رستن و هاره‌لی بق دانه‌تین، مژده‌یان ده دانی و ده یانترساندن له و به لایانه‌ی خودای گهوره تووشی نه خوانه ناسانه‌ی کرد، و نه همو بمهره‌یه که خودا دای به دوستانی خوتی. دوای نه همو ناموزگاریه، بپوایان نه هینتا و دزایه تیان ده کردو له سه رگومپایی خویان هار به رده‌ه ام بعون و ده یانوت: «لَوْ سَأَهَ رَبَّنَا لَأَنْزَلَ مَكْتُوبَةً» واتَه: نه گه خودا پیغامبری پهوانه بکرایه فریشت‌هی له لاین خویه وه پهوانه ده کرد، «فَلَمَّا يَمَّا أَنْزَلْنَا مِنْهُ مِنْهُ كُفُونَ»^۲ واتَه: بپوایان پس ناکهین چونکه نیوه‌ش وک نیمه مرؤون. خواه مهزن ده فرمودیت: «فَأَمَّا عَادُ فَأَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحُقْقَ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُ مِنَّا قُوَّةً أَوْلَئِرَبَّا أَكَ اللَّهُ أَلَّا يَخْلُقُهُمْ هُوَ أَشَدُ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا يَنْعِثُنَا يَمْحُدُونَا» واتَه: جا هززی عاد له ناپهوا خویان له سه زه‌مینه دا به زل زانی. ده یانوت: کوا؟ کی؟ له نیمه به میزتره؟ هر وا به نیشانه کانمان بتباهه پ بعون. «فَأَمَّا عَادُ فَأَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحُقْقَ» واتَه: هززی عاد خویان به زل ده زانی له سه زه‌مینداو سه پیچی و لاساریان ده کردو یاخی بعون به بیه مافیک، «وَقَالُوا مَنْ أَشَدُ مِنَّا قُوَّةً» واتَه: به به میزی خویاندا ده نازین و وايان ده زانی نه و به میزیه یان له توله‌ی خوا ده یانهاریزیت. «أَوْلَئِرَبَّا أَكَ اللَّهُ أَلَّا يَخْلُقُهُمْ هُوَ أَشَدُ مِنْهُمْ قُوَّةً» واتَه: ئاخز بیر ناکهنه و نابینن نه وهی نهوان له برویدا ده وهستن، نه خودا گهوره و خاوهن ده سه لاتیه که همو شتی دروست کردووه و توانای هینزی تیا وهدی هینواه، بینگومان هلمه‌ت و توله‌ی خودا نزد توندو به میزه. وک خواه مهزن له نایه‌تیکی تردا فرمودیه‌تی: «وَاللَّمَّا بَيْتَهَا يَأْتِيَرُ وَإِنَّا لَمُوْيِعُونَ» واتَه: ناسمانمان به ده ستی خومان دروست کردووه و نیمه فراوانکه ری (ناسمانین). واتَه: نه مانه دزایه‌تی خودایان کردو بپوایان به نیشانه کانی نه کردو سه پیچی فرمانی پیغامبره کیان کرد، بقیه خواه گهوره فرمودی: «فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرَصَرًا فِي أَيَّامٍ نَّحِسَاتٍ لَّذِيْقُهُمْ

^۱ الأحقاف (۲۱).^۲ الذاريات (۴۷).

عَذَابُ الْفَنَرِيِّ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْرَىٰ وَهُمْ لَا يُصَرُّونَ ^۱ نَوْسَا نَيْمَهْ رَهْشَبَايِه کی بِهْمِزَمان
 (له و پَدَانَه دا که شوومن) نارده سهريان، تا نازاري ثابپووبهريان (له ژيانی نَمْ دَنِيَا يَهْ دا) پَنْ بَچَنْ.
 بِيَكْوَمَانْ سُوكَايَهْتَى و نَازَارِي نَهْ وَلَاشْ زَقْرَتَرَه و كَسِيشْ بَهْ هَانِيَا يَهْ وَهَهَ نَايَهْتَ. **(فَارَسْلَنَا عَلَيْهِمْ رِيجَانْ**
 صَرَصَرَ ^۲) وَاتَهْ: رَهْشَبَايِه کی نَقْدْ تَوْنَدَمَانْ بَقْ نَارِدَنْ. هَمْنَدَيْ دَهْلَيْنْ: نَقْدْ بَهْ هَيْزْ، هَمْنَدَيْکِيْ تَرَدَلَيْنْ:
 نَقْدْ سَارَدْ. وَتَراوهْ (بَایِ صَرَصَرْه) نَهْ وَبَايِهِ که دَهْنَگِيْ لَتَوَهْ دَيَتْ. لَهْ رَاسْتِيدَا هَمْمُو نَهْ و سَيْفَهَتَانَهْ
 تَيَّدا بَوَوهْ. چُونَکِه نَهَوانْ نَقْدْ بَهْ هَيْزْ تَوَانَهْ خَرْيَانَدَا دَهْنَازِنْ. دِيَارَهْ سَزاکِه شَيَانْ لَهْ و شَيَوهِه کَه بَقْ
 نَهَوانْ بَشَيَتْ. بَويَهْ نَهْ و رَهْشَبَايِه نَهْ وَهَنَدَهْ تَوْنَدَوْ سَارَدْ و بَهْمِيزْ بَوَوهْ لَهْ سَهْريانْ، نَهْ وَهَتَا خَوَاهِه مَهْنَنْ لَهْ
 نَايَهْتِيْکِيْ تَرَدَا فَرمُووْيَهْتَ: **(بِرِيجْ صَرَصَرِيْ عَائِشَهَ ^۳)** وَاتَهْ: بَهْ بَايِهِکِيْ سَخْتَيْ سَارَدَيْ بَهْ تَيَّنَىْ گَرَمهْ.
 وَاتَهْ: رَهْشَبَايِه کی نَقْدْ سَارَدْ خَاوَهْ دَهْنَگِيْکِيْ هَرَاسَانَكَرْ، هَرَلَهْ بَهْرَنَهْ وَهِيَهْ کَه پَوَوبَارِيْکِيْ
 بَهْنَاوِيانَگْ لَهْ و لَاتِيْ بَقْدَهْ لَاتَدا نَاوِنَراوهْ سَهْرسَهْ (صرَصَرْ) چُونَکِه لَهَكَاتِيْ بَدَشَتَنَيَدا دَهْنَگِيْکِيْ بَهْمِيزِيْ
 لَتَوَهْ دَيَتْ. **(فِي أَيَّامِ مَحَسَّاتِ ^۴)** وَاتَهْ: لَهْ چَهَندَ بَقْدَيْکِيْ بَهْرَدَهْ وَامَّ شَوَمَدَ، وَهَكَ خَوَاهِه گَهَوَهْ لَهْ
 نَايَهْتِيْکِيْ تَرَدَا فَرمُووْيَهْتَ: **(سَعْيَ يَالِ وَثَمَنَيَهْ أَيَّامِ حُسْنَمَاءَ ^۵)** وَاتَهْ: حَوَتْ شَهْ وَهَشَتْ بَقْدَ بَيْنَ
 وَچَانْ (لَهْنَاوِيْ بَرَدَنْ). وَهْ دَهْ فَرمُووْيَتْ: **(فِي يَوْمِ نَخْنِ مُسْتَمِرِ ^۶)** وَاتَهْ: لَهْ بَقْدَيْکِيْ سَخْتَنَدَا بَهْ
 بَهْرَدَهْ وَامَّ. وَاتَهْ: سَزا کَه دَهْسَتِيْ پَيْكَرَدْ لَهْ سَهْريانْ لَهْ بَقْدَيْکِيْ شَوَمَدَ بَهْرَدَهْ وَامَّا، نَهْ شَوَمَيِيْه شَ
 بَهْرَدَهْ وَامَّ بَوَوهْ لَهْ سَهْريانْ تَا **(سَعْيَ يَالِ وَثَمَنَيَهْ أَيَّامِ حُسْنَمَاءَ ^۷)** هَتَا بَنْ بَرَیْ کَرَدَنْ و هَمُووی لَهْنَاوِ
 بَرَدَنْ و ثَابپووبَهْ بَرَدَنْ لَهْ دَنِيَا دَوْ سَزاِ قِيَامَهْ تَيَشْ تَوْنَدَتِرَوْ ثَابپووبَهْ رَتَرَهْ. بَويَهْ خَوَاهِه گَهَوَهْ
 فَرمُووْيَتْ: **(لِنْدِيَقَهُمْ عَذَابُ الْفَنَرِيِّ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْرَىٰ ^۸)** وَاتَهْ: سَزاِ بَقْنَهِيْ دَوَايِيْ
 نَقْدْ ثَابپووبَهْ رَتَرَهْ. **(وَهُمْ لَا يُصَرُّونَ ^۹)** وَاتَهْ: کَهْسَ لَهْ بَقْنَهِيْ قِيَامَهْ تَدا نَايَهْتَ بَهْ دَهْمَيَا نَهْ و فَريَابَيَانْ
 نَاكَهَوَيَتْ وَهَكَ چَونَ لَهْ دَنِيَا دَوْ سَزاِ نَهَهَاتْ، وَهْ کَسِيشْ لَهْ لَايْ خَودَاهِه نَايَانِپَارِيزَتَهْ لَهْ و سَزاِهْ و
 لَيَيَانْ دَوَورْ نَاخَاتَهْ وَهْ خَوَاهِه مَهْنَنْ دَهْ فَرمُووْيَتْ: **(وَأَمَّا نَمُودُ فَهَدَيْهُمْ فَاسْتَحْبُوا الْعَمَى عَلَى الْهَدَى ^{۱۰}**
 فَأَخْذُهُمْ صَعْقَةً الْعَذَابِ أَهْلُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ^{۱۱}) نَيْمَهْ بَيْكَهِيْ بَهْرَهْ و خَوَمانْ نَيَشَانَيْ هَنْزِيْ سَهْمَوَيِيْش
 دَا. لَهْ بَاتِيْ شَارَهْ زَابُونِيْتَكْ حَزِيانْ کَرَدْ هَرْ کَوَيِرَوْ نَابِينَا بَنْ، نَهْ وَسَا لَهْ سَوْنَگَهِيْ نَهْ وَکَارَهِيْ کَه

^۱ الحَقَّة (۱).^۲ الحَقَّة (۷).^۳ الْقَمَر (۱۹).

ده یانکرد، هوره تریشقت گرتنی و نازاری ناپریه بیان لی هاتهدی. ﴿وَمَا تَمُدْ فَهَدِّيْتَهُمْ فَأَسْتَحْبُوا الْعَمَى عَلَى الْهُدَى﴾ نیمه هوزی سه مودمان شاره رزا کرد، به لام له باشی شاره زایی حزیان کرد هر نابینا بن. ﴿فَهَدِّيْتَهُم﴾ شینبو عباس و پهزادی خوای لی بیت) نه بولعالیه و سه عیدی کوبی جوبیه بیرو قه تاده و سودی و نیینو زهید ده لین: بومان بیون کردنه وه.^۱ سهوری ده لیت: بانگمان کردن. واته: هوزی سه مودیش پینتمایمان کردن و پنگاهی پاستمان بق پوشن کردنه له سه رزمانی پیغمبره کیان (سال) سه لامی خوای لی بیت) بیوایان پی نه کرد دژایه تیان کرد و وشتله کی خودایان سه ربی که خوای مهزن کردبویی به نیسانه یه کی نقد بیارو ناشکرا له سه رپاستی پیغمه بره کیان، ﴿فَأَخْذَتْهُمْ صَوْقَةُ الْعَذَابِ الْمُؤْنَى﴾ واته: خوای کوره دنگو له رزه یه کی وای بق ناردن که سه رشتبه زه بیونی کردن و سر زایه کی نقد توندو تیزی دان، ﴿وَمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ واته: به هزی نه و بی دینی و لاساری و سه ربیچیانه وه که ده یانکرد، ﴿وَجَنَّبَنَا اللَّهُنَّ إِمَّا نَمْوَأْ وَكَانُوا يَنْقُونَ﴾ نه و کسانه شمان بزگار کرد که بیویونه خوانه ناس و له گوناه ختیان ده پاراست. ﴿وَجَنَّبَنَا اللَّهُنَّ إِمَّا نَمْوَأْ﴾ واته: نهوانه خاوهن باوه پ بیون له نیوانیاندا تووشی میو ناخوشی و زیانیک نه بیون له و باره یه وه. به لکو خوای مهزن بزگار سه رفرانی کردن له گلن پیغمه بره کیاندا که سالخ بیو (سه لامی خوای لی بیت).

﴿وَيَوْمَ يُحَسِّرُ أَعْدَاءَ اللَّهِ إِلَيَّ النَّارَ فَهُمْ يُوَرَّعُونَ ﴿١﴾ حَقَّ إِذَا مَا جَاءَهُ وَهَا سَيِّدُ عَلَيْهِمْ سَمَعُهُمْ وَأَصْنَعُهُمْ وَجْلُودُهُمْ يِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ وَقَاتُوا لِجَلُودِهِمْ لَمْ شَهِدُهُمْ عَيْنَاهُنَّ قَاتُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَوْهِدَهُمْ يِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣﴾ وَمَا كُنْتُمْ تَشْتَرِئُونَ أَنْ يَشَهِدَ عَلَيْكُمْ سَمَعُكُمْ وَلَا أَبْصَرُكُمْ وَلَا وَهُوَ خَلَقُكُمْ أَوْلَ مَرَقَ وَلَيْدَهُ تَرْجُمُونَ ﴿٤﴾ وَذَلِكُمْ ظَنَّنَتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٥﴾ وَذَلِكُمْ ظَنَّكُمُ الَّذِي ظَنَنتُمْ بِرَبِّكُمْ أَزَدَنَكُمْ فَأَضْبَحْتُمْ مِنَ الظَّنَّيْنِ ﴿٦﴾ فَإِنْ يَصِرُّوا فَإِنَّ اللَّارِ مَنْوَى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَيْنِ ﴿٧﴾﴾
له رویی قیامه تدا نهندامه کانی لهشی تاوانباران شایه تن له سه رخویان.

خوای مهزن ده فه رمویت: ﴿وَيَوْمَ يُحَسِّرُ أَعْدَاءَ اللَّهِ إِلَيَّ النَّارِ فَهُمْ يُوَرَّعُونَ﴾ له و پژه دا که نهیاره کانی خوا بهره و ناگره مهوبیان کرده کرینه وه و دهستده استه به پی ده کرین. واته: بق نه و موشیریکانه بیاس بکه پژیک دیت که کشت خوانه ناسان پقول پقول به پی ده کرین بق جهمنه واته: گزیره کانی جهمنه هر له نهوده لوه هه تا دواین که س تاوانباران کرده کنه وه. وهک خوای مهزن له

نایه‌تیکی تردا ده فرمودیت: **(وَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَرَدَاهُ)** واته: توانباریش دهده بنه بار بق دزد خ به تینویه‌تی (به وینه‌ی گله نازه‌ل). وه ده فرمودیت: **(حَقٌّ إِذَا مَا جَاءَهُمْ وَكَا شَهَدَ عَلَيْهِمْ سَعْدُهُمْ** وَأَبْصَرُهُمْ وَجْلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) کاتیک ده‌گنه لای ناگر، له هر کاریک کردوبیانه، گوینچک و چاود هه موو پیستی له شیان، له دژیان شایه‌تی دهدهن. واته: هرجچ کاریک کردوبیانه گشت باس ده‌گنه و یک پیتی لی ناشارنه‌وه، **(وَقَاتُوا لِجَلُودِهِمْ لِمَ شَهِدُتُمْ عَلَيْنَا قَاتُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ أَلِّيَ أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ حَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةً وَاللَّهُ تَرْجُعُونَ)** (به گله‌یه‌وه) پیستی خویان ده‌دونن: چلن دژمان شایه‌تیتان دا؟ ده‌لین: خوا به زمانی هیتاين که ده‌توانی هه موو شت بینیته قسه، هر نه‌ویش هه‌وه لجار نیوه‌ی دروست کرد، ده‌شنانگه پیننه‌وه لای خوی. **(وَقَاتُوا لِجَلُودِهِمْ لِمَ شَهِدُتُمْ عَلَيْنَا)** واته: گله‌یه‌ی له نه‌ندامه کانی له‌ش و پیستان ده‌گن کاتیک شایه‌تیان لی دهدهن، نا له‌ویدا نه‌ندامه کانی له‌ش و لامیان ده‌دهنه‌وه ده‌لین: **(قَاتُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ أَلِّيَ أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ حَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةً وَاللَّهُ تَرْجُعُونَ)** یانی: نه‌و خودایه یه‌کم جار دروستی کردوبون دژایه‌تی و پیکری لی ناکریت و بق لای نه‌ویش ده‌گه پینرنیه‌وه. حافیز نه‌بو به‌کری به‌زار پیوایه‌تی کردوبوه له نه‌نه‌سی کوبی مالیکه‌وه (په‌زای خوای لی بیت) ده‌لینت: پیکریک پیغه‌مبه‌ری خودا^(علیه السلام) پینکه‌نی (به زرده خه‌نوه) فرمودی: (تایا ناپرسن ایم له بارچ شتیک پیکنیم؟) و تیان: نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودا^(علیه السلام) له بارچ شتیک پینکه‌نیت؟ پیغه‌مبه‌ر^(علیه السلام) فرمودی: (سهر سوپما له ده‌مده‌یه‌ی عه‌بديک له‌گلن په‌روه‌ریگاری خزیدا له پنڈی قیامه‌تمدا، عه‌بدکه ده‌لینت: نه‌ی په‌روه‌ریگارم تر به‌لینت پس نه‌دام که ناه‌قیم له‌گلن نه‌که‌ی؟! نه‌ویش ده فرمودیت: به‌لی، ده‌لینت: کواهی من شایه‌ت قبول ناکم له خوی نه‌بیت. خوای مه‌زنش ده فرمودیت: نایا من و نه‌و فریشته به‌پیزانه بچایه‌تی به‌س نین که کردوه‌ه کانی توپیان نوسیوه. ده‌لینت: چهند جاریک خوای کاوره نه‌م قسه‌یه‌ی دوویاره کردوه‌وه) ده‌لینت: پاشان مورد ده‌نریت به‌سهر ده‌میداو نه‌ندامه کانی له‌ش دینه قسه له‌سهر نه‌و کردارانه‌ی که کردوبیه‌تی. نه‌میش ده‌لینت: خوا خراپیان بق بکات و له‌ناوتان دا له‌سهر نیوه من نه‌م هه‌موو ده‌مده‌میتیه ده‌کم).^۱ دیسان نه‌نه‌س و نینبو نه‌بی حاته‌م پیوایه‌تیان کردوبوه.^۲ مولسلیم و نه‌سائیش هیتاویانه.^۳ وه نینبو نه‌بی حاته‌م پیوایه‌تی کردوبوه له نه‌بو بورده‌وه

^۱ مریم (۸۶).^۲ الحاکم (۶۰۱/۴)، نه‌م فرموده‌یه سه‌ندمه کانی حسننه پیاوه کانی جئی متعانه‌ن.^۳ الطبری (۴۵۲/۲۱).^۴ مسلم (۲۲۸۰/۴)، النسائي في الكبri (۵۰۸/۶).

ده لیت: نه بو موسا ده لیت: خوانه ناس و دو پیو بانگ ده کرین بتو لیپرسین وو. په روه ردکار کرده وه کانی نیشان دهدات نه ونکولی لی ده کات و ده لیت: په روه ردکارم سویند به گهوره بی تو نه وهی نه و فریشتیه له سه ری نو سیم من ته مکردووه، فریشتکه ده لیت: نه وهت نه کرد له فلانه پژو داو له فلانه شویند؟ نه میش ده لیت: نه خیر، سویند به گهوره بی تو نه وهی په روه ردکارم شوهم نه کردووه. ده لیت: و هختیک نه مده کات، مور ده نزیت به سه رده میدا. نه شعری (په زای خواه لی بیت) ده لیت: من وا ده زانم یه کم شتیک که دینه زمان لی پانی پاستیه تی. خواه مهمن ده فرموموت: **﴿وَمَا كُنْتَ**
تَسْتَرُونَ أَن يَشَهَّدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَرُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلِكُنْ طَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كُلِّكُمْ إِنَّمَا

تَعْلَمُونَ﴾ یانی لهو بارهیوه که گوئی و چاوه گشت پیست و نهندامه کانتان شایه تیان له سه رده نه، هیچ خوتان حاشار نده دا، به لام نیووه پیتان وابو خوا له نزدیک له و کارانه نیووه ده یکنه، بی ناگایه.

﴿وَمَا كُنْتَ تَسْتَرُونَ أَن يَشَهَّدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَرُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ﴾ واته: کاتیک نه وان گله بی ده کن له نهندامه کانی له شو پیستان که شایه تیان له سه رده ده نه، نه وانیش پیستان ده لیت نیووه میچیک له و کارانه تان له نیمه نه ده شارده وه که ده تانکرد، به لکو نیووه به ناشکرا خوانه ناس و بی فرمانی خوداتان ده کرد و هیچ با یه خیتکان پی نده دا، چونکه به لاتانه وه وابو که خودا ڈاگداری له هه موکرداره کانتان نیه، بیویه خواه گهوره ده فرموموت: **﴿وَلِكُنْ طَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كُلِّكُمْ إِنَّمَا**

تَعْلَمُونَ﴾، وه ده فرموموت: **﴿وَذَلِكَ طَنَنُكُمُ الَّذِي طَنَنْتُمْ بِرَيْكُمْ أَرَدَنُكُمْ فَأَضَبَحْتُمْ مِنَ الْخَتَرِينَ هُنَّمَا** نه و گومانه بیو که په روه ردکاری خوتان تن بردو بیو مایه مالویرانی و په نجخه ساریتان. یانی: نه و بیچوونه خرابه تان بیو، که واتان ده زانی خودای گهوره ناگایه له نزدیک له نه و کارانه تان نیه که ده یکنه. هر نه وه بیو هری له ناوجسوون و په رته واژه بیوون و مال و پیرانیتان. **﴿فَأَضَبَحْتُمْ مِنَ**

الْخَتَرِينَ هُنَّمَا له بیچی قیامه تدا خوتان و که سو کارتان تو شی زیان کرد، نیمامی نه حماد پیوایه تی کردووه له عبدولللهو (په زای خواه لی بیت) ده لیت: من خرم دا پوشیبیو به په رده کانی کابه (الکعبه) و خرم شاربیووه وه. سی پیاوی قوره بشی هاتن. به زی ورگیان نزد نزد بیو، تیگه شستنی دلیان نقد کم بیو مهندی قسه یان کرد باش گویم لی نبیو، یه کیکیان و تی: نایا ده زانن که خودا قسہ کانمان ده بیستی؟ یه کیکی تریان و تی: کاتیک که ده نگ به رز بکهینه وه ده بیستی، و هختیک به رز نه کهینه وه نایبیستی، نه می که شیان و تی: نه گه ر شتیکی لی بیستی، هه موشی بیستووه، (ده لیت) نه وه بی پیغمبه ر (علیه السلام) باس کرد، خواه مهمن نه نایه تهی په وانه کرد: **﴿وَمَا كُنْتَ**
تَسْتَرُونَ أَن يَشَهَّدَ

عَيْنُكُمْ سَمِعُكُمْ وَلَا أَبْصِرُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ﴾ هَذَا دَهْكَاتَه: «مَنْ الْخَنَّاسِينَ»^۱. هَرَبْمَ شَيْوَهِ يَهُ تِيمِيزِي رِبْوَايِه قَى كِرْدُووْه. ^۲ نَهَ حَمَدَهُ دُو مُوسَلِيمَ وَتِيمِيزِي دِيسَانَ هِيتَنَاوِيَانَه بَهُو شَيْوَهِ يَهُ. ^۳ بُوكَارِي وَمُوسَلِيمِيش رِبْوَايِه تِيانَ كِرْدُووْه. ^۴ خَواَيِ مَهَنَنَ دَهْفَه رِمُووْيَت: «فَإِنْ يَصْبِرُوا فَأُنَّا شَارِمُوْيِ لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَيَّنِينَ»^۵ نَهَگَر نَهَانَ خَقِيرَكَنْ، نَهَوْ نَاكِرِجِيكَيَانَه، نَهَگَر دَاوَى لَيْبُورِدِنِيش بَكَنْ، هَرَكِيز لَيْبَيَان قَهْبُولْ نَاكِرِت. وَهَكَ يَهُكَه بَقِيَانَ، خَقِيرَكَنْ يَاخُود خَقْ پَانِهَكَنْ، نَهَانَ لَهَنَوْ نَاكِرَانَ، پَيْسِ دَهْرِچُونِيانَ نَيَه تِيَيدَ، شَويْنِيش نَيَه بَعْدِي تَقَبَّكَنْ، وَه نَهَگَر دَاوَاش بَكَنْ كَه بَيَانَوُي خَقِيَان بَاس بَكَنْ پَيَانَ پَيْ نَادِرِتَ وَهِيَچِيَان لَيْ قَهْبُولْ نَاكِرِت. نَيَيْنُو جَهِيرَ دَهْلِيت: مَانَى نَهَمْ نَايَهَه كَه خُودَا دَهْفَه رِمُووْيَت: «وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَهُنَّ هَكَر دَاوَيَكَنْ بَكَهِرَتْهُو بَزِدونِيَا، هِيجَه وَلَامِيكِيَان نَادِرِتَهُو، جَاه نَيَيْن جَهِيرَ نَهَفَه رِمُووْيَ: نَهَمْ وَهَكَ نَهَوْ نَايَهَه تَرَه كَه خَواَيِ كَه وَه دَهْفَه رِمُووْيَت: «فَالْأُولُو رَبَّا غَلَبَتْ عَيْنَاهَا شَقَوْنَا وَكَنَّا فَوْمَا صَالَلَتْ»^۶ (۱۶) رَبَّا أَغْرِيَنَا مِنْهَا فَإِنْ عَذَنَا فَلَنَا ظَلَمُونَ»^۷ (۱۷) قَالَ أَخْسَأْنَا فِيهَا وَلَا تَكْلِمُونَ»^۸ وَاهَه: (لَه وَلَامَدَا) دَهْلِينَ نَهَى پَهْرُوهِرِدِكَارِي نَيَمَه بَهَدِي وَخَراَپِي خَوْمَان زَالْ بُوبِود بَهَسِرِمَانَداو نَيَمَه كَه سَانِيَكِي كَوْمَابِوُونَ، نَهَى پَهْرُوهِرِدِكَارِمان لَهُمْ (دَقَزْهَخَه) دَهْرِمَان بَيَنَه جَاه نَهَگَر جَارِيَكِي تَرَكَهِيَانَهُو (بَقْ بَيَانَهُهِي) نَهَوْ بَهَاسِتِي نَيَمَه سَتَهِمَارِيَنَ، وَه (خَوا) دَهْفَه رِمُووْيَت: بَهَبِنْ نَرَخِي وَپَیَسوَانِي بَيَنَتَهُو لَه دَقَزْهَخَداو هِيجَه قَسِيَهَكَم لَهَكَلْ مَهَكَنَ.

(وَفَيَضَّسَا لَهُمْ قُرْفَاه فَرَزَسُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقُولُ فِي أَمْرٍ قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْمُنْعِنَ وَالْإِنْسَانُهُمْ كَانُوا خَسِيرِينَ»^۹ (۱۸) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا سَمِعُوا لَهُنَّا الْقُرْءَانُ وَالْمَوْأَفِيَه لَكُلُّهُ تَعْلَمُونَ»^{۱۰} (۱۹) فَلَنْدِيقَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنْجِزِيَهُمْ أَسْوَأُ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ»^{۱۱} (۲۰) ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ أَنَّا رَاهُمْ فِيهَا دَارُ الْخَلِيلِ جَزَاءً إِمَّا كَانُوا يَأْتِيُنَا بِمَحْمُودَهُنَّ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَسَّا أَرِنَا الَّذِينَ أَصْلَانَا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَالْإِنْسَانُ شَعَاهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ الْأَسْلَمِينَ»^{۱۲} (۲۱)

^۱ أَحْمَد (۲۸۱/۱)، فَرِمُووْدِيَه كَي سَهِيَحَه.^۲ تَحْفَةُ الْأَحْوَذِي (۱۲۲/۹)، فَرِمُووْدِيَه كَي سَهِيَحَه.^۳ أَحْمَد (۴۰۸/۱)، مُسْلِم (۲۱۴۲/۴)، تَحْفَةُ الْأَحْوَذِي (۱۲۴/۹).^۴ فَتْحُ الْبَارِي (۴۲۵/۸)، مُسْلِم (۴۲۴/۴)، (۲۱۴۱:۲۱۴۲/۴).^۵ الْمُؤْمِنُونَ (۱۰۸-۱۰۶).^۶ الطَّبَرِي (۴۶۲/۲۱).

دُوْسْتَانِ مُوشِرِيکَه کَانَ كُودَارَه خَراپَه کَانِيَانَ بُوْ دُمْرَا يَنْنَهُوه

خودای مهند ده فرموده است: «وَقَصَّنَا لَهُنَّ قُرْنَاهُ فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ أَيْنِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَيْنَهُمْ الْقُولُ فِي أَمْرٍ قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِمْ تَنَّ لَهُنَّ وَالْأَيْشُ إِنَّهُمْ كَانُوا حَسَرِينَ» دوستی واشمان (له دنیا) بتو پهیدا کردن، کاری نیسته و نایندگان بتو خملاندن. بتو نهمان و نه جنتکه و مرغ فانهی بهر له وان بون و به لینی خودا هاته جی، نهانه خله لکانیکی په نجخساریوون. خودای گوره باسی نهوه دهکات که ختنی موشریکه کانی گومبا کرد. نه وهیش به مهیل و ده سه لاتی خوبیتی، چونکه خودا کارزانه له کرداره کانیدا، و دیت هاوه لیان بتو داده نه له شهیاتینی مرؤفو جنزوکه «فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ أَيْنِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ» واته: کرداره کانیان له برچاو شیرین کردون و پازاندخته وه بیان له پایور دوداو و اده زانه له داهاتو و شدا هر له چاکه خوارانه و هک خودای گهوره فرموده است: «وَمَنْ يَعْشَ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِضَ لَهُ شَيْطَنًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ» ۳۷ وَأَتَهُمْ لِيَصُدُّوْنَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَهَتَّبُونَ أَنَّهُمْ مُهْمَدَتُونَ» واته: وه هر کس پشت له یادی خواهه لکات شهیاتینیکی بتو ناماده دهکن که همه مشه له که لی بی و لای جیا نه بیته وه، وه بیگومان نهوانه (شهیانه کان) له پیکای پاست برگریان دهکن واش ده زان بیگومان هر نهوانن پیشویون. وه ده فرموده است: «وَحَقَّ عَيْنَهُمُ الْقُولُ» واته: به لینی خودا هاته جی و سزا دران و هک که له کانی پیش نهمان چون سزادران له مرؤفو جنزوکه «إِنَّهُمْ كَانُوا حَسَرِينَ» واته: نهمان و نهوانیش توشی زیان و له ناوجون هاتن.

خوانه ناسان یه ک نه وهی تریان ناگا دار دهکات که گوی بتو قورنان نه گرن، سزای نه و کاره شیان نه بی چی بیت؟

خودای مهند ده فرموده است: «وَقَالَ اللَّيْنَ كَفَرُوا لَا سَمَعُوا هَذَا الْقُرْءَانُ وَالْغَوَافِيهِ لَعَلَّكُمْ تَنْبَيِهُونَ» خوانه ناسه کان گوتیان: گوی بتو نه قورنانه مه گرن، قسی بیتامی خوتانی تیکه ل بکن، به شکوو به سه ریدا سه رده کهون یانی: دنه یه کتریان دا گوپرایه لی قورنان نه کن و شوینی نه کهون و فه رمانه کانی به جی به هینین، «وَالْغَوَافِيهِ» واته: کاتی خویندا گویی بتو نه گرن، و هک مواجهید ده لیت: «وَالْغَوَافِيهِ» واته: دهست بکن به قیره قیره و بیکه لیدان و ها و هو کردن کاتی پیغمه بر (لکلک)، قورنانی نه خوینیت، نه مه کاری قوره یشیه کان بتو، «أَعْلَكُمْ تَنْبَيِهُونَ» نه مه حال و په وشته نه و نه فام و

خوانه ناسانه بوروه هر که سیش پیو و پیتی نهوانی گرتوره له کاتی گوینکرتنی بوقورثان، بزیه خودای مهزن فه رمانی داوه که به پیچه وانه نهوانه نه خواهند باوه پان کاتی قورثان خویندرا گوئی بیستی بنو بیده نگ بن و هک فه رمویه تی: ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَأَسْتَمِعُوا لَهُ، وَأَنْصِتُوا لَكُلَّكُمْ تُرْحُمُونَ﴾^۱ واته: وه کاتیک که قورثان خویندرا ده بی گوئی لی بگن و بی ده نگیش بن بوقوره نه خوا میهره بانیتان له گهله دا بکات. پاشان خودای گوره پشتگیری له قورثان کرد و توله ش له و کسانه ده سینی که درایه تی ده کن له گردنی خوانه ناسان ده فه رمویت: ﴿فَلَنْ يَقِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجِزِنَّهُمْ أَسْوَى الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ سا مرج بی نه و کسانه خوانه ناس بون، له نیمه و جهزه بهی دنوار بچیشن، له وهی ده یانکرد، خرابتر تازاریان دده دین، ﴿فَلَنْ يَقِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا﴾ یانی: له باتی نه او کارهی که ده ریارهی قورثان کردیان له کاتی بیستندا ﴿وَلَنَجِزِنَّهُمْ أَسْوَى الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ واته: سزا توندو تیشی ده دری به هری نه و هلسوسکوته خراب و ناپه سندانه یانه وه. ﴿ذَلِكَ جُزَءٌ مِّنْ أَعْلَمَ اللَّهِ أَنْذَرَ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخَلْدَى جَزَاءً مِّمَّا كَانُوا يَكْرِهُنَا بِمَحْمُودَنَ﴾ سزا دوزمنانی خودا هر نه مهیه، له سونگهی حاشا کردنیان له نیشانه کانی نیمه، ناگری له بن نه اهاتو شوینیانه، ﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّا أَرَنَا الَّذِينَ أَضَلَّنَا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسَنِ بَعْلَاهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ الْأَسْفَلِينَ﴾ خوانه ناسه کان و تیان: نهی پهروه ردگاری هه موومان! نه و دوو که سه مان نیشان بده له جنزوکه و مرؤٹه. که پیشان له نیمه گوبی، تازیر پای خرمانیان بده دین تا له ڈیری ژیره وه بن سوفیان له عهی یه وه (په زای خواه لی بیت) نه گنی پیشه وه له ته فسیری ﴿الَّذِينَ أَضَلَّنَا﴾ دا فه رمویه تی: نه دوانه شهیتان و کوپه کهی ناده من که براکهی خلوی کوشت.^۲ سودی ده لیت: له عهی وه (په زای خواه لی بیت) چونکه هه موو بتپه رستی به هری شهیتان وه شهیتان سه رجاویه بز هه موو خرابه یهک له شهريک داننه وه بز خودا ههتا دوايی. هه روهها یه کم کوبی ناده میش^۳ و هک له فه رموودهی سه حیدا هاتوروه (هیچ که سی بناهه قی ناکوژیه هه گنی یه کم کوبی ناده م بهشتکی هه یه له خوینه که بیدا. چونکه یه کم که س بوروه که کوشتنی داهینه اه).^۴

^۱ الاعراف (۲۰۴).^۲ الطبری (۴۶۲/۲۲).^۳ الطبری (۴۶۲/۲۲).^۴ فتح الباری (۴۱۹/۶).

﴿بَعْدَهُمَا تَحْتَ أَقْدَارِنَا﴾ واته: له خواری نیمه وہ بن له جزءه بدها بتوهه له نیمه زیاتر سزا
بچین. بؤیه گوتوبانه ﴿لِكُونَا مِنَ الْأَسْفَلَيْنَ﴾ واته: با له ژیری ژیره وہ بن له ناو ناگردا وہ که له
سوره‌تی (الاعراف) له پیشه وه باسی کرا که شوینکه وتوانی ستمکاران داوا ده کن له خودای مدن
که سزای سه رکرده کانیان زید تو ندتره زیارتی لهوان ﴿قَالَ لِكُلِّ ضَعْفٍ وَلِكُنْ لَا يَعْلَمُونَ﴾^۱ واته: بق هر
کامنان (سزا) دوو به رامبره به لام نیره نازان و بی ناگان. واته: بی گومان خودای مدن هر کس
شایسته‌ی چ سزا یک بی بهو پیته سزای دهدات و تولای لی دهستی وہ که له نایه‌تیکی تردا فرموده‌تی:
﴿هُنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَسَدُوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَهُمْ عَذَابًا فَوقَ الْعَدَابِ إِيمَانُهُمْ كَانُوا يَفْسُدُونَ﴾ واته:
نهوانه که بی باوه پیوون و برگری خلکیشیان کردوه له پنگه خوا جگه له سزاکه خویان سزای
تریان بق زیاد ده کهین له بهر نهوده که خرابه کاریان ده کرد.

﴿هُنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا رَبِّنَا اللَّهَ ثُمَّ أَسْتَقْدَمُوا تَسْرِئِلَ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَا تَخَافُوا وَلَا تَحْرَزُوا وَلَا شِرُوا
بِالْجَنَّةِ أَلَّا كُنْتُمْ تُوعَدُونَ﴾ ^۲ **تَحْمَنْ أَوْلَى أَوْكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا**

نَسْتَهِي أَنفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَعُونَ ^۳ **رُزْلًا مِنْ عَفْرَوْرَجِيم** ^۴

مزده بؤیه کخوا په رستان نهوانه که له به لینی خویان لایان نهداوه

خودای مدن ده فرموده: **هُنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا رَبِّنَا اللَّهَ ثُمَّ أَسْتَقْدَمُوا تَسْرِئِلَ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَا تَخَافُوا وَلَا تَحْرَزُوا وَلَا شِرُوا**
باوه کارمان خودایه و له گفتیان لایان نهداوه، فریشته دینه لایان و پییان نه لین: نه بترسن، نه خدم
بخون، مژده‌تان بی که یشتونه ته نه و بهه شته که به لینتنان پیدراوه، **هُنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا رَبِّنَا اللَّهَ ثُمَّ**
أَسْتَقْدَمُوا هیانی: نهوانه که گوتوبانه په رونده‌مان خودایه به دلپاکی کارده که نه و نهوده خودا
فرمانی پیکردون پیی هله سن، نیبنو جریر پیوایه تی کردوه له سه عیدی کورپی عیمرانه وه وته:
له لای نهبو به کری سدیدا (په زای خوای لبیت) نه نایه‌تیم خویند: **هُنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا رَبِّنَا اللَّهَ ثُمَّ**
أَسْتَقْدَمُوا وته: نه و کسانه ن که له هیع شتیکدا هاوه لیان بق خودا دانه ناوه. هروههها پیوایه تی

^۱ الاعراف (۳۸).

^۲ النحل (۸۸).

^۳ الطبری (۴۶۴/۲۱).

کردوه له فرموده که نه سودی کوبی هیلادا نه لین: نه بوبکری سیدیق (په زای خوای لبیت) و تی: نیویه چی نه لین له مانای نه مایته دا **«إِنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا رَبِّنَا اللَّهَ ثُمَّ أَسْتَقْتَلُوهُ»** ده لیت: و تیان: **«فَأَلَّا يَرِيَنَّ اللَّهَ ثُمَّ أَسْتَقْتَلُوهُ»** له گوناه کردن وا زیان هیتا. نه بوبکر (په زای خوای لبیت) و تی: بهو شیوه یه مانایه کتان لئی ده هیتاوه که مایته که هلیناگریت، نه اونه نه لین: په روه ردگاری نیمه ته نیاهه رخواهه نیتر دوای خوا پوویان له هیع په رستراویک نه کردوه.^۱ هر ببه و شیوه یه موجاهیدو عیکرمه و سودی و که سانی تریش و توانه.^۲ نه حماد پیاوایه تی کردوه له سوفیانی کوبی عبدالله ی سه قهفیه و ده لیت: (و تم) نه ی پیغامبری خودا(^{علیه السلام}) باسی شتیکم بت بکه که هانای پی بیم (دهستی پیویه بکرم) پیغامبر(^{علیه السلام}) فرمومی: (بلی خودا په روه ردگاری منه و له قسهی خوت لامده) و تم: نه ی پیغامبری خودا(^{علیه السلام}) له چ شتی زیارت لیم ده ترسی؟ پیغامبری خودا(^{علیه السلام}) دهستی گرت به لایه کی زمانی خویه و پاشان فرمومی: (نه مه)^۳ هر بهم شیوه یه تیرمیزی و نیبنو ماجه پیاوایه تیان کردوه، تیرمیزی ده لیت: فرموده یه کی (حسن صحیح)^۴، مسلم له صه حیجه که دا هیتاوه تی نه سائیش له سوفیانی کوبی عبدالله ی سه قهفیه و پیاوایه تی کردوه ده لیت: و تم: نه ی پیغامبری خودا(^{علیه السلام}) قسیه کم پی بلی له باره هی نیسلامه و، دوای تو پرسیار له که س نکام له و باره یه و، پیغامبری خودا(^{علیه السلام}) فرمومی: (قل أَمْنَتْ بِاللَّهِ ثُمَّ أَسْتَقِمْ) پاشان ته اوی فرموده که باس کرد.^۵

﴿تَنَزَّلَ عَلَيْهِمُ الْمَلَكَيْكَةُ﴾ موجاهیدو سودی و زهیدی کوبی نه سلام نه لین: و اته له کاتی مرندنا دینه سه ری نه لین: **﴿لَا تَخَافُوا﴾**^۶ نه بترسن. موجاهیدو عیکریمه و زهیدی کوبی نه سلام ده لین: مه بست نه وهیه مه ترسن له نه وهی که ده چن و پینی ده گهن له پوداوه کانی پنڈی قیامت.^۷

﴿وَلَا تَحْزِنُوا﴾ دلکرانیش مه بن له وهی که به جیتان هیشتورو له کاروباری دنیا له مال و منداو و که س و کارو قه رزاری، نیمه جیتان پرده که ینه وه تیايدا، **﴿وَأَشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنَّتْ ثُوعَكُدُوكَ﴾** مژده یان ده ده نهی به نه مانی خراپه و وده سهیتانی چاکه، نه مه وه ک له فرموده که بی راندا هاتورو (په زای

^۱ الطبری (۴۶۴/۲۱).^۲ الطبری (۴۶۵/۲۱).^۳ احمد (۴۱۲/۲)، فرموده یه کی سه حیجه.^۴ تحفه الأحوذی (۹۱/۷)، ابن ماجه (۱۳۱۴/۲)، فرموده یه کی سه حیجه.^۵ مسلم (۶۰/۱).^۶ الطبری (۴۶۶/۲۱)، القرطبی (۳۵۸/۱۵).^۷ الطبری (۴۶۷/۲۱).

خوای لبیت) فرموده‌تی: (فريشته‌کان به گيانى خاوهن باوهر نه لين: ئى گيانه پاكە كە بىرە دەرمهوه لە و لاشە پاكە كە تقو ئاوه دانت كردۇوه دەرچۈز بې شويىنى حوانوه و ئارامى و بې لاي پەرۇوه رىڭارىك كە تۈپە نىيە^۱). لىلین: فريشته‌کان پىتشى دەرچونىان لە كۆرە‌کان دىئنە لایان. زەيدى كوبى ئىسلەم دەليت: فريشته‌کان مىزدەمى دەدەنلى لە كاتى مردىداو لە ناو گۈپە كەيداولە كاتى زىندىۋېنوه شدا. ئىبنو نېبى حاتەم پىوايەتى كردو، ئەم پايە هەمو پاكانى لە خۇيدا كۆركۈتەوه و قىسىمە كى تقد چاکە و لە جىنى خۆيدا يە. خوداى مەن دە فرمۇيت: ﴿ تَحْمَنْ أُولِيَّاً وَكُنْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا خَيَّدَكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَعْرُغُونَ ﴾ نېمە (لە دنياولە قيامەت) دۆستى ئىتوھىن، لە بەمشتدا هەر شتى ئارەزۇرى بىكەن و چى بخوانىن، ئامادەيە. ﴿ تَحْمَنْ أُولِيَّاً وَكُنْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ﴾ واتە: فريشته‌کان ئەلین بە خاوهن باوهە‌كان لە كاتى مردىدا نېمە دۆستى ئىتوھى بوبىن لە ئىيانى دنيادا يارمەتىمان دەدان و پاستەپىمان نىشان دەدان و دەمانپاراستن و كار ئاسانىمان بې دەكرىن بە فەرمانى خودا. هەر بەھەمان شىۋە لە گەلتان دەبىن، سامانىكى كۆپتان لا سوك دەكەين و لە كاتى فوکىن بە كەلەشا خىشداو لە كاتى زىندىۋېنوه و وەستان لە قيامەتىشدا دەتانپارىزىن و بەسەر پىرىدى سىپاتىشدا دەتانپەرتىنېنەوە دەتانگە يەنинە بەھەشت و خۆشى. ﴿ وَلَكُمْ فِيهَا مَا دَشَّتْهُنَّ أَنفُسُكُمْ ﴾ واتە: لە بەمشتدا لەو هەمو شتەي كە بەئارەزۇرى خوتان داواي دەكەن دەبىن ئامادەيە بۆتان ﴿ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَعْرُغُونَ ﴾ واتە: هەر شتى داوابىكەن بۆتان ئامادە دەكىزى وا لە بەر دەستاندا بە ئارەزۇرى خوتان. ﴿ تَرَلَأَ مِنْ عَقُورٍ رَّجِيمٍ ﴾ واتە: پىزىلىتىنە لە لايەن لىپىورىدە دلۇقانە وە ميوناندارى و بە خىش و بەمرەيدەكە لە خودا يە كە خۇش بۇوه لە گونامە كانتان و دلۇقان و بې سۆزە بۆتان. وەك چىن لە دنیادا تاوانەكانى پۇشىيون و بە سۆزى بەزەمى بۇوه لە گەلتان.

﴿ وَمَنْ أَحَسَّنْ فَوَلَّ مِنْ دُعَاءٍ إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَلِيمًا وَقَالَ إِنَّى مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴾ ۲۳ ﴿ وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ أَذْفَعُ بِالْأَيْمَى هِيَ أَحَسَّنُ فَإِذَا أَلَّى اللَّهُى يَئِنَّكَ وَيَئِنَّهُ عَذَّابُهُ كَائِنٌ وَلِيُّ حَمِيمٌ ﴾ ۲۴ ﴿ وَمَا يَلْقَنَهَا إِلَّا أَلَّا أَلَّى وَمَا يَلْقَنَهَا إِلَّا دُوْرَ حَقِيقَتِ عَظِيمٍ ﴾ ۲۵ ﴿ وَمَا يَنْزَعُنَكَ مِنَ الشَّيْطَنِ نَعْزَ فَأَشْعَدَ إِلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ أَسَيْعَ ﴾

الْعَلِيَّةُ ۲۶

^۱ احمد (۲۸۷/۴)، فارمودە يەكى سەھىھە.

پلهی بانگ کردن بولای خوا

خوای مهzen ده فرموده: **وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَلِحًا وَقَالَ إِنَّمَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ** کی له و کسه قسمی به پیو جن تره، که بهره و خوا بانگه واز ده کات و خوشی ناکاری په سنده و ده لیت: منیش یه کی له مسلمانانم؟ **وَدَعَا إِلَى اللَّهِ هُوَ وَهُوَ** واته: بانگی بهنده کانی خودا بکات بتو لای خودا **وَعَمِلَ صَلِحًا وَقَالَ إِنَّمَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ** یانی: نه و کسه خزی بتو خزی پیشاندر او، چونکه ناهوده ده لیت سودی بتو خزی و خله لکی تریش همه یه، خزی سودمنده و خله لکیش سودمند ده کات، نه و کسه له و پیاوانه نیه که فرمان دهدا به چاکه کردن خزی پیش هنناسی، به لکو فرمان ده کات به چاکه و دور ده که ویته وله خراپه، بانگی خله لکی ده کات بتو لای خودا که وهدی هینه ریه تی، نه م نایته بتو هامو کسیکه که بانگی خله لکی بکات بتو چاکه و چاکه خواری هامو کسی ده گرتیه وله، پیغامبری خودا **(صلوات الله علیه و آله و سلم)** له هامو کسی له پیشتره به و بانگه واژه وهک محمدی کوپی سیرین و سودی و عبدالرحمنی کوپی زهیدی کوپی نسله و تویانه: ^۱ و تراوه: مه بست بهم کسانه نه ویانگ ویژه بتو خوا سولحاوانه یه که بانگ نهدهن. وهک له سه حیحی مسلمیدا هاتوروه (بانگ ویژان که ردن به برزترینی که سن له پیشی قیامه تدا) ^۲ و له سونته کاندا به مرفعی هاتوروه: (پیشهوا کفیله و بانگ ویژتیش جیئی بروایه خودای گاوره پینمایی پیشه وایانی کردوه و له بانگ ویژانیش خوش ببوه) راستر وايه که نه م نایته کشتگیره بانگ ویژو غیری بانگ ویژش ده گرتیه وله، لبه رنه وهی کاتی هاتنه خواره وهی نه م نایته بانگ نهده درا، چونکه نه م نایته له مه ککه دا هاتوروه ته خواره وه بانگدانیش له مدینه فرمانی له سر دراوه دوای کوچ کردنی پیغامبری **(صلوات الله علیه و آله و سلم)** (کاتی عبدالله کوپی عبدره بهی نه نساري (رہزادی خوا لبیت) له خویدا بانگدانی نیشان درا، بتو پیغامبری خودا **(صلوات الله علیه و آله و سلم)** کیپایه وه، پیغامبری **(صلوات الله علیه و آله و سلم)** فرمانی پیکرد، بیلال فیر بکات (پہزادی خوا لبیت) چونکه بیلال ده نگی چاکتره و برزتره، که وايه راستر نه وهی که بانگه واز بتو لای خودا گشتگیره، وهک عبدالرزاق ده لیت له موعده مرده له حسنه بسریه وه که نه م نایته خویند: **وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّنْ دَعَاء إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَلِحًا وَقَالَ إِنَّمَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ** ده لیت: نه م کسه خوش ویستی خودایه، نه وه خوش ویسترنی خله لکی سر زه مینه له لای خوا، چوروه بددهم بانگه وازی خواه کاتی بانگ ده کات

^۱ القرطبي (۳۶۰/۱۵)، فرموده یه کی سه حیحی.^۲ مسلم (۲۹۰/۱).^۳ ابو داود (۳۵۶/۱)، تحفة الأحوذني (۱۱۴/۱)، فرموده یه کی سه حیحی.

ویانگی خلکیشی کردوه بق سر نه و بانگه واژه، ناکاری پرسنندیشی کردوه لام و لامدان و هیدا و نه لئی منیش یکن له موسولماننم، نه و خلیفه خودایه.^۱

کارزانی له بانگه واژوشتی تریشدا

خودای مدن ده فرموموت: «وَلَا سَوْى الْمُحْسَنَةِ وَلَا السَّيِّئَةِ أَدْفَعَ بِالْأَيْمَنِ هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي يَبْنَىكَ وَبَنِنَمْ عَدْوَةً كَانَهُ وَلِيُّ حَمِيمٌ» چاکه و خرابه برانبهر نین، تو همیشه ولامی چاکتر بددهوه، نوسا که سی له گلن تزدا دوشنه، ده بیته دوستی نزیکت «وَلَا سَوْى الْمُحْسَنَةِ وَلَا السَّيِّئَةِ» جیاوازیکی ند کوره همه له نیوان چاکه و خرابه داده «أَدْفَعَ بِالْأَيْمَنِ هِيَ أَحْسَنُ» واته هر که سی خرابهی له گلن کردي تو به چاکه ولامی بددهوه، وک عمود (په زای خوای لیتیت) وتنی: تو تزلت نه سنهدهوه له که سیک که سریچی خودای کردبی برانبهرت، به ثمندارهی شوهی که تو فرمانی خودا به جی دینیت له برانبهر نه ودا، «فَإِذَا الَّذِي يَبْنَىكَ وَبَنِنَمْ عَدْوَةً كَانَهُ وَلِيُّ حَمِيمٌ» وهختی چاکه ده کی له گلن که سیکدا که خرابهی له گلن کردوهی، نه و چاکه پالی پیوه ده نی که بیته دوستی نزیکت و توی خوش بوی و دلی همیشه له لات بی، همتا وای لی دی که ده بیته برای گیانی به گیانی بوت، زور نزیک ده بیته لیته وه هول دهدات چاکت له گلن بکات، پاشان خودای مدن ده فرموموت: «وَمَا يُلْقَهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقَهَا إِلَّا ذُرُّ حَظِّ عَظِيمٍ» نه و کارهش هر تووشی که سانیک ده بی که نه توانی خزپاگری، هر که سیش نه و ناکارهی تووش بی، دیاره فره به خته وره واته: نه م نامزدگاریه ش که سی و هری ده گری و کاری پیده کات که توانای خزپاگرتنی همه له سه ری، چونکه ولامدانه وهی خرابه به چاکه زور له سر دل گرانه، «وَمَا يُلْقَهَا إِلَّا ذُرُّ حَظِّ عَظِيمٍ» هر که سیکیش بتوانی و بکات دیاره خاوهنه بیشیکی زوره، زور به خته وره له دنیاو له قیامه تدا، علی کوبی نه بتوه لجه لئی: له نیبنو عه باسه وه (په زای خوابیان لیتیت) له ته فسیری نه م نایه تدا: خودای مدن فرمان ده کات به خاوهن باوه پان خزپاگرین له کاتی توپه بیوندا، له سه رخز بن له کاتی همله کردندا، لیبورده بن له کاتی خرابه کردندا برآمبه ریان، نه گکر وايان کرد خودا له شهیتان ده بانپاریزی، دوشمنانیان به فرمانیان ده بن وه دوستی نزیک،^۲ خودای مدن ده فرموموت: «وَلَمَّا يَرَنَّهُنَّكَ مِنَ الشَّيْطَنِ نَزَعُ فَأَسْتَعْذُ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ الْأَكْبَرُ عَلَيْهِمْ» هر وهختی له شهیتانه وه دوچاری خه بالاتیک بوی. گورج پهنا به خوا

^۱ عبدالرزاق (۲/۱۸۷).

^۲ فتح الباری (۸/۴۱۸).

بهره، که خود بیسرو زانایه و اته: شهیتانی مرد لوانه به مخلخه‌لتی به چاک‌کردن له گه لیدا، به لام شهیتانی جنرکه کاتی دلی کرمین کرد چاری نیه مهکین به هانابردن لای نهود خودایه‌ی که زالی کرد ووه به سه‌رتدا، کاتی هانات برد بق خوداو خوت دایه دهستی خودا، له کولتی ده کاته‌وه و لیت دورو ده خاته‌وه، هر کاتی پیغمه‌بر هلسایه بونویز دهیفرمود: (هانا ده بهم بق خودای بیسرو زانا له شهیتانی دور خراوه له به زهی خودا، له دله پاوه و دنه‌دان و فوتیکدنی شهیتان)^۱ له پیشه‌وه باشمان کرد که نم پله‌یه وینه‌ی نیه له قورنائدا مهکین له سوره‌تی (الاعراف) دا که خودای مهزن ده فرموده‌تی:

﴿خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْمَرْفُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَهَنَّمِ ﴾ ۳۰ وَإِمَّا يَرْغَبُكَ مِنَ الشَّيْطَنِ فَرُدِّعْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴾ ۳۱ و اته: دهست بگره به لیبورده‌یه وه (چاپویشی بکه) فرمانیش بده به چاک و چاکه کردن و پوو و هرگیزه له نه فامان و نه زانان وه نه گر خه تهرو خهیالو وه سوه‌سه‌یه کت بق هات له لایه‌نی شهیتانه‌وه، یه کسه‌ر پهنا بگره به خوا، به راستی هر نه و بیسرو زانایه، وه له سوره‌تی (المؤمنون) دا:

﴿أَدْفَعْ بِالْقَيْ هِيَ أَحْسَنُ السَّيْئَةَ مَنْ أَعْلَمُ بِمَا يَصْنُعُونَ ﴾ ۳۲ وَقُلْ رَبِّيْ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَتِ الشَّيْطَنِ ﴾ ۳۳

واعود بک رب آن یخضرون^۲) و اته: به جوانترین و چاکترین شیوه برگری بکه له خوابه نیمه ناکادارترین له وهی نهوان دهیلین (به خوت و تاینه کدت) وه بلی نهی پهروه دگارم پهنا ده گرم به تزله ختله (پیالنه) وه سوه‌سه‌ی شهیتانه کان، وه پهنا پیده‌گرم له وهی (شهیتانه کان) ئاماده بن لام (سه‌رم لی بشیوین).

﴿وَمَنْ أَيْنَتِهِ أَيْثُلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالقَمَرُ لَا سَجَدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجَدُوا لِلَّهِ إِنَّهُ حَلَقَهُتِ إِنْ كُثُرْتِ إِيَاهُ تَعْبُدُونَ ﴾ ۳۴ فَإِنْ أَسْتَكِنْتُمْ بِرَبِّو فَالَّذِينَ عَنْ دِرَبِكَ يَسْتَهِنُونَ لَهُمْ بِالْأَيْثُلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْتَعْمُونَ ﴾ ۳۵ وَمَنْ أَيْنَتِهِ أَيْثُلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالقَمَرُ لَا سَجَدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجَدُوا لِلَّهِ إِنَّهُ حَلَقَهُتِ إِنْ كُثُرْتِ إِيَاهُ تَعْبُدُونَ ﴾ ۳۶

له نیشانه کانی خودای مهزن

خودای مهزن نه فرموده‌تی: ﴿وَمَنْ أَيْنَتِهِ أَيْثُلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالقَمَرُ لَا سَجَدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجَدُوا لِلَّهِ إِنَّهُ حَلَقَهُتِ إِنْ كُثُرْتِ إِيَاهُ تَعْبُدُونَ﴾ شو پهند خدوو مانگیش له

^۱ احمد (۲۵۳/۵)، له پیشه‌وه پله‌که‌ی دیاری کراوه.

^۲ الاعراف (۲۰۰-۱۹۹).

^۳ المؤمنون (۹۶-۹۸).

نیشانه کانی نهون، نه باره و خود سوزده بمن، نه باره و مانگ، سوزده بخودایک بمن که نهوانی وهدی هینا، نه گار هر نه و ده پرسن خودای گوره بهنده کانی ناگادار ده کاته و له سرده سه لاتی خزی که بی وینه یه و توانای هه یه به سر هر شتیکدا مه بیلی لبیسی، **﴿وَمِنْ إِيمَانِهِ الْيَقِينُ وَالنَّهُ أَعْلَمُ** وَالسَّمِّينُ وَالْفَقَرُّ ^۱ وات: وهدی هینه ری شهو تاریکایه که بیه تی وهدی هینه ری پقدو پوناکیه که بیه تی، که هردوکیان به درای یه کتردا دین و جیا نابنه و له یهک، خزرو پوناکی و پرشی و مانگو تروسکه کهی، هریه که له بازنی خزیاندا، دین و دهچن له ناسماندا، مانگ به جزیری، خود به جزیری، سالانه نهوده بی و گلپانکاریه مانگو خود نهندازه شه و پقدو (جومعه کان) مانگو سال بزانری، پاشان نه و حه قانه خودا دایناوه و کاتی عه بدنه کان و کرین و فریشه کان دیاری بکری و ده رکه وی، پاشان له بره نهوده خزرو مانگ دیارتین نهستیره نه جبهانی سره و خواره وه که ده بینزیت، خودای گوره ناگاداری داوه که هردوکیان دروستکراوو بهنده نهون له زیر ده سه لاتی نهودان و ثیربیان، بزیه نه فرمویت: **﴿لَا سَجَدُوا لِالسَّمِّينِ وَلَا لِلْفَقَرِ وَأَسْجَدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِنْ كَثُرُوا إِنَّهُمْ لَا يَشْعُرُونَ**

وات: هاوهل بخودا دامه نین، چونکه نه و عیباده تی ده یکن بخودا له گهله نهوانه ده یکن به شهريکی خودا هیچ قازانجیکتان پی ناگه یه نی، بینگومان خودا خوش نابی له هاوهل دانان بزی، بزیه فرمویه تی: **﴿فَإِنْ أَسْتَكِنْ بَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسْتَحْوِنَ لَهُمْ بِالْيَقِينِ وَالنَّهُ أَعْلَمُ لَا يَشْعُرُونَ**

نه گار نهوان فیزیان نواند، نهوانه لای پهروه ردگارتن (به شه و دنده) هر پهندی نه و ده دهن و (بیزار) نابن، **﴿فَإِنْ أَسْتَكِنْ بَرُوا﴾** یانی نه گهک: فیزیان نواندو هر هاوهلیان بخودا داناو به تهنجا نه یانه رست، **﴿فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ﴾** یانی: فریشته کان **﴿يُسْتَحْوِنَ لَهُمْ بِالْيَقِينِ وَالنَّهُ أَعْلَمُ لَا يَشْعُرُونَ**

و هک نهم نایه تی خودای مهند نه فرمویت: **﴿فَمَنْ يَكْفُرْ بِهَا هُوَ لَكَافِرٌ فَقَدْ وَكَلَّا لَهَا قَوْمًا لَيُسُوا لَهَا بِكَفَرِهِنَّ**

وات: جا نه گار نهوانه (قوره یش) بپوای پی نه هینن نهوه بینگومان به دهستیه کی ترمان سپاردوه (چاودیه کن) بی بپوش نابن پنی. وه ده فرمویت: **﴿وَمِنْ إِيمَانِهِ أَنَّكَ تَرَى الْأَرْضَ خَسِيْعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ أَهْبَطَ وَرَبَطَ إِنَّ الَّذِي أَنْجَاهَا لَهُمْ الْمَوْقِعُ إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**

نیشانه کانی نهوه زهی ده بینی مات بپووه هستی له بردا نه ماوه، هر کاتی بارانمان لی باراند، (کیف ده کات) ده بوزیته وه، گیان به بر مردوشدادر ده کات، خودا توانای به سر هممو شتدا هه یه

﴿وَمِنْ أَيْثِيرَةٍ﴾ واته: له نیشانه کانی دهسته لاتی خودا له سر زیندو کردنوهی مردو ﴿أَنَّكَ تَرَى
الْأَرْضَ خَشِعَةً﴾ واته: تو زه مین ده بینی مات بوروه و توانای نه ماوه، گیاو گزهی تیدا نه ماوه و مردوه
﴿فَإِذَا آَنَّا عَلَيْهَا أَلَّمَاءَ أَهْرَرْتُ وَرَبَّتْ﴾ که بارانعن باراند به سریدا نه که ویته جولله و کیف ده کات یانی:
همو جفره بوروه کو کشتراکال و به رویومیک لیقی دیته درو ده رپویت ﴿لَهُنَّ الَّذِي أَخْيَاهَا لَمَعِي الْمَوْقِنَ إِنَّهُ
عَلَّقَ كُلَّ شَيْءٍ قَبْرِيرَ﴾ واته: نه وهی زه وی زیندو ده کاته وه، مردویش زیندو ده کاته وه و توانای به سر
همو شتیکدا ههیه.

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي مَا يَتَبَعَنَا لَا يَعْفَوُنَ عَلَيْنَا أَفَنْ يَلْقَنَ فِي الْأَنَارِ حَيْرَانَ مَنْ يَأْتِيَنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَلُوا مَا
شَيْطَمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِاللَّذِكْرِ لَمَآجَهُهُمْ وَإِنَّهُ لَكَذِبٌ عَزِيزٌ﴾ ﴿لَا يَأْتِيَهُ الْبَطْلُ
مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَزَبَّلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيرٌ﴾ ﴿مَا يَقْدِلُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قَلَ لِلرَّوْسِلِ مِنْ قِيلَكَ إِنَّ رَبَّكَ
لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُرْ عَقَابٍ أَلِيمٍ﴾ ﴿١٣﴾

سزای خوانه ناسان و وسفی قوریان

خودای مهندن ده فرمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي مَا يَتَبَعَنَا لَا يَعْفَوُنَ عَلَيْنَا أَفَنْ يَلْقَنَ فِي الْأَنَارِ حَيْرَانَ مَنْ
يَأْتِيَنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَلُوا مَا شَيْطَمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ نه وانی که سهبارهت به نیشانانعن له پریکه
لاندهدن، ناتوانن خویان له نیمه بشارنه وه. ناخن کی له کن چاکتره؟ نه و کسهی ده خریته ناگر، یان
نه و کسهی پندتی قیامت بی ترس دی؟ چی خزانه حز ده کن بیکن، نه و له هرجی نیمه ده یکن
چاوه دیره ﴿إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي مَا يَتَبَعَنَا﴾ نیبنو عه باس ده لیت: (الالحاد) (بی دینی) یانی: دانانی
قسیمه ک که جیئی خزیدا نه بی، قه تاده و که سانی تریش ده لین: (نیلحاد) واته: بی دینی و که الله پرده قی
﴿لَا يَعْفَوُنَ عَلَيْنَا﴾ هه پره شه و به لینی توندی تیدایه. واته: خودای گوره ناگای له و که سانه یه که بپوا به
نیشانه کان و ناوه کان و سیفه ته کانی خودا ناکن و خویانی لی لاده دهن، سزايان ده دات له سر نه و
خوانه ناسیه زندر به متوندی، بؤیه فرمویه ته: ﴿أَفَنْ يَلْقَنَ فِي الْأَنَارِ حَيْرَانَ مَنْ يَأْتِيَنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ﴾ یانی:
ناخن نه دوو کسه و هک یه کن؟ نه خیزد و هک یه ک نین، پاشان خودای گوره هه پره شهی توند له
خوانه ناسان ده کات و ده فرمویت: ﴿أَعْمَلُوا مَا شَيْطَمْ﴾ چی حز لیده کن بیکن! موجاهیدو زه ححکا و

عهتای خودراسانی دلین: «أَعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ» هرچی دهکن له چاکه و خراپه خودا ناگای لیتانا و چاودیره به سه راتانه وه. بقیه فرمومیه تی: «إِنَّمَا يَمْأُلُ عَمَلَوْنَ بَصِيرٌ» پاشان خودای مهند فرمومویت: «إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَلَنَّهُ لَكَتَبَ عَزِيزٌ» نه و کهسانهی نه و کاته قورئانیان بقیه هات، دزی و هستان و بروایان پی نه مینتا، کتیبتکی نقد به زند جینگهی پیزه زه ححهک و سودی و قهتاده نه لین: بیانی قورئان. «وَلَنَّهُ لَكَتَبَ عَزِيزٌ» واته: پاریزداوه هیچ کس ناتوانی وینه قورئان بینی، «لَا يَأْنِي إِلَّا بَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ حَلْفِهِ، تَزَبَّلُ مِنْ حَكِيمِ حَمِيلٍ» پیویج له پویی ناوهستی: (ج پویی پو، چ پاشمله) نمه کارزانیک ناردوویه که هر ده می په سنی بدی یانی: پیویج پیش پویی تیکات، چونکه له لایه نه په روهدگاری جیهانه وه په وانه کراوه، بقیه خودای گوره فرمومیه تی: «تَزَبَّلُ مِنْ حَكِيمِ حَمِيلٍ» واته: کارزانه له کردارو گفتاریداو سوپاس کراوه له گشت نهوانهی که فهرمانی پی ده کات و قده غهی ده کات. پاشان ده فرمومویت: «مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِرَسُولٍ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ» نهوانهی که به تقوی نه لین: به پیتفه مبه رانی پیش توش هر ونراوه. په روهدگارت بینگومانه که ده توانی گوناهکاران عافوو بکات و بقشی هه یه ژازاری به ژانیان بدت ونراوه. «مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِرَسُولٍ مِنْ قَبْلِكَ» قهتاده و سودی و کهسانی تریش و تویانه: واته: نهوهی که به تو ده وتری به پیتفعه مبه ره کانی پیش توش ونراوه، وه ک چتن بپوا به تو ناکن بروایان به وانیش نه کردروه، کواته چتن نه وان خلپاگر بون به رانبه رکله که یان توش خلپاگریه له سه ره نه زاره دانی هوزه که ت بزت. «إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ» واته: په روهدگارت لیبورده یه بز نهوانهی که په شیمان ده بنه وه و ده گ پنه وه «وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ» واته: تزله ش ده سینی له وانهی که به ره ده وامن له سه ره وانه ناسی و سه ره پنچی و لاساری و درایه تی خواهد کن.

وَلَوْ جَعَلْتَهُ قُرْمًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا تُولَا فَصَلَّتْ مَا يَنْهَا مُعَجَّمٍ وَعَرَفَ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ مَأْمُنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ
وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي عَادَانِهِمْ وَقُرْ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَسْئٌ أَوْلَاهُكَ يَنْادُوكَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿١٠﴾ وَلَقَدْ

الطبرى (٤٧٨/٢١).

الطبري (٤٧٩/٢١).

الطبعة الأولى (٢١/٤٨١):

مَالِئَتَا مُوسَى الْكِتَبَ فَأَخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةً سَبَقَتْ بِنِ رَبِّكَ لَعَنِي بَيْتُهُمْ وَإِنَّهُمْ لَعِنِي شَائِئٌ مِنْهُ
مُرِيبٌ (١٥) مَنْ حَمِلَ صِلْحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَأَهُ فَلِعِنَّهَا وَمَا رَبِّكَ بِظَلَمٍ لِلْعَسِيدِ (١٦)
نکول کردنی قورنان لاساری و سدرمرویه

خدای مازن ده فرموده: «لو جعلتنه فرمانا آنجینای املاوا لو لا فصلت ماینه، آنجینی و عرفی قل هو
لَلَّذِينَ مَأْمَنُوا هُدًى وَشِفَاءً وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي إِذَا نَهُمْ وَقُرْ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمَّا أُنْبَأَتَكُ
مَنَادَوْنَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ» (١٧) که رئیمه نه قورنامه مان به عجهمی بنارادایه، دهیانگوت: چون
نایته کانی پوون نه کراوه ته وه؟ خوی عره به و نیشانه کانی عجه مین؟ بلی نه مه بق کسانیکه
باوه پیان پی هیناوه، پیبه رو چاره ده رده کانه. نوانه بپوششی پی ناگن، گوئی گرانن له بیستن و
چاویان له دیتنی کویره، هر نالین له جتنی دوره وه باشگ ده کرین. کاتن که خودای گوره باسی
په وانبیزی و جوانی ووتھ و ماناو بپیاره کانی قورنامی کرد بپیان، موشیکه کان بپوایان پی نه کرد،
خدای مازن پیتفهمبرو موسولمانان ناگادر ده کاته وه که بی دینی نه مانه به هزی لاساری و بی
کویره وید، وه ک خودای مازن له نایه تیکی ترا فرموده: «وَلَوْزَلَهُ عَلَى بَعْضِ الْأَنْجِينَ (١٨) فَقَرَأَهُ
عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ» (١) هر به و شیوه یه که ره ممو قورنام به زمانی عجه می پهوانه بکرایه
هر به لاساری و بی گویی دهیانوت: «لَوْلَا فَصِلتَ مَا يَنْهَا مَأْجِنِي وَعَرِفَ» (٢) واته: دهیانوت: خزرگه به
شیکراوه بی به زمانی عره بی پهوانه بکرایه، جختیان له سه ره و قسه ده کرده وه دهیانوت: خوی
عره به و نهودی هیناوه تی عجه میده؟ واته: چون ده بی قورنامیکی عجه می پهوانه بکری بق کاستیکی
عره بکه لئی تیناگات؟ نه مانایه هر به و شیوه یه له نیبنو عه باس و موجاهیدو عیکریمه و سه عیدی
کویره جوبه بیرو سودی و کسانی تریشه وه پیوایت کراوه. پاشان خودای مازن ده فرموده: «قل هو
لَلَّذِينَ مَأْمَنُوا هُدًى وَشِفَاءً» (٣) واته: نهی موحده محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) پیشان بلی: نه قورنامه بق نوانه که
باوه پیان پی هیناوه پی نیشانده رو ده اوی ده ردانه بق دلان له گومان و دله پاوه کی، «وَالَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ فِي إِذَا نَهُمْ وَقُرْ» (٤) واته: نهانه شی که تی ناگن گوییان که په «وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمَّا» (٥) واته: چاویان
کویره و پی ده رناگن تا له سه ره پووناکی قورنام بیرون، وه ک خودای گوره فرموده: «وَنَزَلْ مِنَ

¹ الشعرا (۱۹۸-۱۹۹).

² الطبری (۴۸۲/۲۱).

الْفَرِءَ أَنَّ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَرِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا حَسَارًا^۱ وَاتَّهُ: وَلَمْ قُوْرَثَانَهُ دَهْنَرِيَّهُ خواره وَهُوَهی که هُوی شیفا و میهره بانیه بَقْ بِپَوَادَارَانَ بَلَامَ (هاتنی نَمَ قُورَثَانَه) بَقْ سَتَه مکاران هیج زیاد ناکات بَوْیان بَیْتَجَکَه لَه خَسَارَه تَمَنَدَی. (أَوْتَهَكَ يَنَادُونَكَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ)^۲ موجاهید دَهْلَیَّت: نَهَمْ قُورَثَانَه لَه دَلَیانَه دَوْرَه.^۳ نَبِینُو جَهَرَ دَهْلَیَّت: وَاتَّهُ: وَهُكَه نَوَهْ وَایه نَهُو کَسَانَه یَهَکَی قَسَهْ یَانَ لَه گَهَلَ دَهْکَاتَ لَه شُوینَنَکَی نَزَدَ دَوْرَه وَهَکَه تَنَّاگَنَ لَه وَشَتَانَه بَوْیانَ بَاسَ دَهْکَرَی.^۴ منِشَ دَهْلَیَّمَ نَمَ نَایَه تَهَوَهَ نَایَه تَهَوَهَ که خودَی مَهْنَنَ دَهْ فَرَمَوَیَّت: (وَمَكَلُ الْأَذْنِ كَفَرُوا كَمَلَ الَّذِي يَعْقِلُ إِمَّا لَا يَسْمَعُ وَهُكَه نَهُو نَایَه تَهَوَهَ نَایَه که خودَی مَهْنَنَ دَهْ فَرَمَوَیَّت: (وَلَقَدْ أَلَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَأَخْتَلَفُ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةً سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُعِنَوَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍ مِنْهُ مُرِيبٌ)^۵ کتبیشمان دَابَه موسَى، که لَه سَهْرَی کَیْتَشَه کَرا. خَرَقَه کَر پَهْرَوَه رَدَگَارَی تَقْ بَیْشَتْرَ کَفْتَنَه دَابَاه، به کاریان رَادَه گَیَشَتْ بَیْگُومَانَ نَهَوانَه لَتَی دَوَوَ دَلَنَ وَ بَه دَگُومَانَ (وَلَقَدْ أَلَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَأَخْتَلَفُ فِيهِ) یَانَی: نَهُو پَاسْتَیَه شَمَانَ پَهَوانَه کَرَدَ بَقْ موسَى کَه چَنَ خَلَکَی بَوْیانَ پَسَ نَهَکَر دَوَه سَتِیَانَ دَایَه نَازَارَدَانَی (فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرْ أُولُو الْعَزَمِ مِنَ الْرُّسُلِ)^۶. وَاتَّهُ: کَوَاتَه خَرَگَرَیه نَهَی مُحَمَّد (صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَاٰلِہٖهِ وَسَلَّمَ) هَرَوَه کَوَ پَیَغَمَبَرَه رَانَی خَرَپَاگَرَی بَه مَیَزَ دَانِیَانَ بَه خَرَدا گَرتَ. (وَلَوْلَا كَلِمَةً سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ) وَاتَّهُ: نَهَکَر پَهْرَوَه رَینَی تَقْ بَیْشَتْرَ بَرِیَارَی نَهَدَایَه، لَی پَرسِینَه وَهیانَ دَوا بَخَاتَ بَقْ بَقْنَی قِیَامَتَ نَهَوَه سَزاَی دَهَدانَ وَلَه نَاوَی دَهَبرَدَنَ (لَقُضَى بَيْنَهُمْ) یَانَی: نَزَدَ بَه نَزَوَیَی تَولَهَی لَی دَه سَهَنَدَنَ بَلَامَ خَودَی گَهَورَه کَاتِیَکَی بَقْ دَیَارَی کَر دَوَونَ وَ دَه رَیازِ بَیوَنِیَانَ نَیَه وَ بَرْزَکَارَ نَابَنَ (وَلَيْهُمْ لَعْنَی شَائِئِي مِنْهُ مُرِيبٌ) وَاتَّهُ: نَهُو بَیَّا وَهِرَیَه یَانَ لَه شَارَه زَایِیَه وَ نَهَبو بَه لَکَو دَوَوَ

^۱ الاسراء (۸۲).^۲ الطبری (۴۸۵/۲۱).^۳ الطبری (۴۸۴/۲۱).^۴ البقرة (۱۷۱).^۵ الاحقاف (۳۵).

دل و بدگومان بون میع به لکه یه کیان به دهسته و نه بو له سر نه وهی که دهیانوت: ثیبتو جه ریزش هر وای و توهه و رایه کی گونجاوه.^۱ والله اعلم.

هدر که سه و به پیش کرد و هوی خوی پرسیاری لی دهکریت و پاداشت دهدریته و

خوای مه زن ده فرموده: «مَنْ عَيْلَ صَلَحاً فَلَفِسِيهُ، وَمَنْ أَسَأَهَا فَعَيْنَاهَا وَمَا رَبَّكَ بِظَلَامٍ لِلْعَيْدِ»

هر کسی کاری چاک ده کات بق خوی ده کات و، که سیکیش خرابه ده کات، له دزی خوی کرد و بیمه تی په رو هر زندگت غه در له عبدانی ناکات، «مَنْ عَيْلَ صَلَحاً فَلَفِسِيهُ، وَمَنْ أَسَأَهَا فَعَيْنَاهَا» هر کسی چاک ده کات قازانجه کهی بق خوی ده گریته و، «وَمَنْ أَسَأَهَا فَعَيْنَاهَا» هر کسیش خرابه ده کات زیانی نه و خرابه یه بق خویه تی، «وَمَا رَبَّكَ بِظَلَامٍ لِلْعَيْدِ» واته: خودا نامه قی له بندگانی ناکات، توله ش له کس ناسیتنی له سر گوناهی خوی نه بی، سزای که سیش نادا هم تا به لکهی پوونی نه داتی و پینغمبه ری بق پهوانه ناکات.

«إِلَيْهِ يَرْدُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ شَمَرْتَ مِنْ أَكْمَاهِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْقَنَ وَلَا تَضَعُ إِلَّا يُعْلَمُهُ، وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ أَيْنَ شَرَكَائِيْ قَالُواْ إِذْنَكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ ۝ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُواْ يَدْعُونَ مِنْ قَبْلٍ وَظَنَّواْ مَا لَهُمْ مِنْ حَمِيصٍ ۝»

نه نیا خودا ده زانی روی قیامه ت کهی دیت

خودای مه زن ده فرموده: «إِلَيْهِ يَرْدُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ شَمَرْتَ مِنْ أَكْمَاهِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْقَنَ وَلَا تَضَعُ إِلَّا يُعْلَمُهُ، وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ أَيْنَ شَرَكَائِيْ قَالُواْ إِذْنَكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ» پهندی قیامه ت کهی ده بی، نه و ده بیزانی، به رویومی هه مو پووه کتک که له شکوفه دیت ده رو هر میینیه که ناوسه و چی له سکیداو چی لی ده بی، هه نه و ده بیزانی، نه و پهندی که خودا بانگیان لی ده کات (ده فرموده)؛ شریکه کانی من له کوین؟ ده لین هه والمان پهند اوی و لای تز دهی درکیتن، که سمان ٹاگامان لی نیه. پاشان خودای گهوره فرموده: «إِلَيْهِ يَرْدُ عِلْمُ السَّاعَةِ» واته: میع که س نازانی پهندی قیامه ت کهی دیت غیری خودا و هک پینغمبه ر که به پیزترینی مرؤفه (علیه السلام) فرموده به جو بره نیل (سلام خواه لیتی) که له فریشته به پیزه کانه کاتی که پرسیاری کرد له پینغمبه ر (علیه السلام) له بارهی هاتنی قیامه ت وه، پینغمبه ری خودا (علیه السلام) فرمودی: (من لیپرسراو نیم له و باره یه وه، شاره زاتر نیم له و که سه ای که

پرسیاره که ده کات).^۱ و هک خودای گوره فرموده است: «لَوْلَ رَبَّكَ مُنْتَهِهَا»^۲ و اته: زانیتی نهاده هر لای
به روهدگارت. و ده فرموده است: «لَا يَعْلَمُهَا لَوْقَهَا إِلَّا هُوَ»^۳ و اته: هیچ کس ناتوانی کاتکه‌ی ناشکرا
بکات جکه لهو. «وَمَا تَحْرُجُ مِنْ ثَمَرَتِ مِنْ أَكْمَاهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أَثْقَلَ وَلَا تَضْعُلُ إِلَّا يَعْلَمُهُ»^۴ یعنی: همه مو
شتنی به ناگاداری خودایه له زمین و ناسعندنا به نهندازه‌ی قورسی گردیله‌یه که له خودا ون نابی وه
ده فرموده است: «وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرْقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا»^۵ و اته: و هر که لایه ک بکه ویته خواره‌وه خوا
پیش ده زانی. و ده فرموده است: «اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أَثْقَلَ وَمَا تَقْبِضُ الْأَزْكَامُ وَمَا تَرْدَادُ وَكُلُّ
شَيْءٌ عَنْدَهُ بِمَقْدَارٍ»^۶ و اته: خوا ده زانی میتینه‌یه ک (له مندادانیدا) چی هه لکرتووه (کوبیان کج) وه
هره رووه‌ها ده زانی مندادان چی لی کم ده بیته وه و چی زیاد ده کات وه همه مو شتنی لای نه و (خوا)
نهندازه‌ی (دیاری کراوی) ههیه. و ده فرموده است: «وَمَا يَعْمَرُ مِنْ مُعْمَرٍ وَلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمْرٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ
إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ»^۷ و اته: و هیچ تهمن دریزکراوی تهمنی دیز ناکری وه له تهمنی کم ناکری
مهگر له کتیبیکدا نوسراوه به پاستی نه کاره بق خوا ناسانه. پاشان خودای همنز ده فرموده است:
«وَتَوَمَّ يَنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَاءِي»^۸ و اته: له پذئی قیامه‌تدا خودای گوره موشیریکه کان بانگ ده کات
له بدر چاو نه و همه مو خله که پیبيان نه لی کوان نهوانه‌ی که نیتوه له گه ل من ده تان پهستن؟ «فَالَّا
أَذَّنَكَ»^۹ و اته: ده لین هوالمان پیداوی «مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ»^{۱۰} و اته: هیچ کسی له ثیمه شایه‌تی نادا
که تو شهربخت ههیه. «وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلٍ وَظَنُوا مَا لَهُمْ مِنْ مَحِيصٍ»^{۱۱} نه و شتنه‌ی له
پیشودا جنگه‌ی هاناو هاوریان بعون، لیبيان گوم بعون و تیکه‌یشتنون که هیچ دهره‌تانیان نیه «وَضَلَّ
عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلٍ»^{۱۲} و اته: نهوانه‌ی که بهته‌مایان بعون به هانايانه وه بین، پیشتن و قازانجیان
پی نه‌گه‌یاندن «وَظَنُوا مَا لَهُمْ مِنْ مَحِيصٍ»^{۱۳} و اته: چاک تی گه‌یشتن له پذئی قیامت «مَا لَهُمْ مِنْ مَحِيصٍ»^{۱۴}

^۱ فتح الباری (۱۴۰/۱).^۲ النازعات (۴۴).^۳ الاعراف (۱۸۷).^۴ الانعام (۵۹).^۵ الرعد (۸).^۶ الفاطر (۱۱).

واته میچ په نایه کیان نیه له سرای خودا لایان بداد. ﴿وَرَمَّا الْمُجْرِمُونَ أَنَّارَ فَطَلُوا أَهْمَمَ مُوَاقِعُهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا﴾ واته: وه توانباران ناگری لذخ ده بینن و همو ده زان و دلنيادهين که ده چته ناوی و تئي ده کون وه پتکايه کیان دهست ناكه وئي بتو که پانوه له و (ناگره).

﴿لَا يَسْعَمُ الْإِنْسَنُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ قَوْلَنَ مَسَّةُ الشَّرِّ فَيَوْمُشُ قَنْطُوشُ﴾ وَلَئِنْ أَذْقَنَهُ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ضَرَّةٍ مَسَّتُهُ لِيَقُولَنَ هَذَا لِي وَمَا أَظْنُ أَسَاعَةً قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَكَ رَقِيقَ إِنَّ لِي عِنْدِهِ لِلْحُسْنَى فَلَنْتَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَلَنْدِيْقَهُمْ مِنْ عَدَابٍ غَلِيظٍ ﴿٦٥﴾ وَلَمَّا آتَنَا عَنْهُنَّ أَغْرِصَ وَنَثَأْ بِجَانِسَهُ وَلَمَّا

مَسَّةُ الشَّرِّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيشُ ﴿٦٦﴾

له خوکواراني مرؤه وختي توشي خوشيه ک دهبي دواي ناخوشى

خوداي منه زن ده فه رموويت: ﴿لَا يَسْعَمُ الْإِنْسَنُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ قَوْلَنَ مَسَّةُ الشَّرِّ فَيَوْمُشُ قَنْطُوشُ﴾ مرؤه ه رجهنه نزا بتو شتى باش بکات، و هيز نابي، هر کاتي خرابه ش تووشى هات، هیچ ناوتیکي ناميني و ناثوره ندينه بېي، خوداي کوره باسى مرؤه ده کات که ماندو نابي له پارانوه لېتى بتو داواکردنى سامانى ندو لهش ساغى و مندالى ندو شتى تريش، بهلام کاتي توشي بهلايك هات و هك هژاري يا ناخوشى، ﴿فَيَوْمُشُ قَنْطُوشُ﴾ واته: بى هیوا ده بن و واده زان ه رگيز له و بهلاو ناخوشى و لى قومانه پزگاريان نابي ﴿وَلَئِنْ أَذْقَنَهُ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ضَرَّةٍ مَسَّتُهُ لِيَقُولَنَ هَذَا لِي وَمَا أَظْنُ أَسَاعَةً قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَكَ رَقِيقَ إِنَّ لِي عِنْدِهِ لِلْحُسْنَى فَلَنْتَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَلَنْدِيْقَهُمْ مِنْ عَدَابٍ غَلِيظٍ﴾

نه گر له پاش ده دو مهينه تېيك که تووشى دى، تامى خوشيمان پى چهشت، دهلى نمه له خۆمه و هېو باوه پ ناكم قيامات رهه لبستيت، خۇ نەگر بشعبه نوه بتو نزىك په روه رندەي خۆم، سورور ده زان پت چاکم له گەل ده کات. جا نهوانى كافروهه دئمه کن، له هر کارى كرديوانه خۆمان ناگاداريان ده کەين و جەزە بېي نەد دئواريان پى دەچەزىن، ﴿وَلَئِنْ أَذْقَنَهُ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ضَرَّةٍ مَسَّتُهُ لِيَقُولَنَ هَذَا لِي﴾ واته کاتي توشي خوشى و دهوله مهندى بتو دواي نه و ناپه حەتىکي که تووشى هات، دهلى:

نمە له ليھاتووی خۆمه و هېو من شايسته نه و هم که خودا پېسى داوم، ﴿وَمَا أَظْنُ أَسَاعَةً قَائِمَةً﴾ يانى: بپواي به پىشى قيامات نيه، له بېر ئوهى که پېشى پيدراوه و ئازاده له ناو نه و همو نازو نيعمهتدا فيزى خۆى زل ده کات و مال بېنى هوده سرف ده کات و بى دىنى خۆى ئاشكرا ده کات، و هك

خودای که ورد ده فرمومیت: «**كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَنَ لِيُطْعَنُ** ۱) **(أَرَأَهُ أَسْتَغْفِرُ)**»^۱ واته: به پاستی مردۀ یاخی نبین، که خوبی ببینی و ادهوله مهند بوروه. «**وَلَمْ يُرِجِعْتُ إِلَى رَيْقَانَ لِيَ عِنْدَهُ الْحُسْنَى**»^۲ واته: خوش نگر قیامه تیش همبوو، ثوا لای خودا زیارت چاکم بودانزاوه! ، به میواهه له گهان نهم هاممو کرداره خرابه و به دگومانیه له هاتنى بېزى قیامه، هر خودا چاکه‌ی له گهان بکات. خودای که وردش ده فرمومیت: «**فَلَنَّا إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَعْمَلُونَ وَلَنَذْقَنَّهُمْ مِنْ عَذَابٍ عَلِيِّظٍ**»^۳ خودای که ورد هەپه شه ده کات له و کسەی نا به و شیوه‌یه کار ده کات و به و شیوه‌یه بیر ده کات و له سزای توندی خودا. پاشان خودای مەزن ده فرمومیت «**وَإِذَا آتَنَا عَلَى الْإِنْسَنَ أَعْرَضَ وَنَقَّا بِحَاجَتِهِ، وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَنُورُ دُعَائِهِ عَرِيضٌ**»^۴ وەختى له گهان مردۀ چاکه ده کهین، پېتى نازانى و فیز ده نوینى و من منيھتى، هر کاتتیکیش خرابه‌ی توش ببى، نهود نزاو هاوارى نقد ده کات «**وَإِذَا آتَنَا عَلَى الْإِنْسَنَ أَعْرَضَ وَنَقَّا بِحَاجَتِهِ**»^۵ (یانى: فیز لى ده دات و گوئیپاھلى فرمانى خودا ناکات و له خۆزی بایی ده بىن، وەک نهم ئایه‌تى تر که ده فرمومیت: «**فَتَوَلَّ بِرِيْكَدٍ**»^۶ واته: فېرۇچەنیش بۇرى وەركىپار سەرپېچى كرد بەھۆى دەسلاڭىدە و. «**وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ**» واته: کاتتیکیش ناپەھەت بۇو «**فَنُورُ دُعَائِهِ عَرِيضٌ**»^۷ واته: نقد دەپارىتە وەو لە سەر شتى دەپوات و هر ناپېرپەتە وەو (الكلام العريض) ئۆقسىيە كەلە فزەكانى نقد بن و ماناكانى كەم بن، (الكلام الوجيز) يىش بەپېچە واندە وە، وەک نەوتىرى (ماقلە وىل) واته: قسە هەزاره دووانى بەكاره. خودای مەزنیش فرمومیتى: «**وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَنَ الْأَثْرُ دَعَانَا لِجَنِّبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشْفَنَا عَنْهُ ضَرَّهُ مَرَّ كَانَ لَنَّ يَدْعُنَا إِلَى ضَرِّ مَسَّهُ**»^۸ واته: وە کاتتى ئادەمی زیانتىكى لى بکەویت بە راکشاوى يان بە دانىشتن يان بەپېتوه ليغان دەپارىتە وە نېنجا کاتتى لامان بود زيانەكەی و نەمانھېشت دەپوات (دەچىتە سەر حالى پېشىۋى) وەک هاوارو دوعاى نە كەربلى ليغان بۆ لابىدى زيانى كە دووچارى بۇو.

«**قُلْ أَرَيْشَرٌ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرَ ثُمَّ بِهِ مَنْ أَصَلَّ مِنْهُ فِي شَقَاقٍ بَعِيشِي** ۹) **سَرِيْهَمَةَ مَا يَنْتَنِي فِي الْأَلَافَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَقَّ يَبْيَنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوْ لَمْ يَكُنْ بِرِيْكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَقْوٍ شَهِيدٌ** ۱۰) **الْأَلَّا إِنَّهُمْ فِي مَرْيَةٍ مِنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَّا إِنَّهُ بِكُلِّ شَقْوٍ مُحِيطٌ**

۱) العلق (۷-۶).

۲) النازيات (۳۹).

۳) یونس (۱۲).

خودای مازن ده فرمومیت: ﴿قُلْ أَرَيْتَمِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ، مَنْ أَصْلَى مَنَّ
هُوَ فِي شَقَاقٍ بَعِيدٍ﴾ نیوہ به س بلین، نه گهر نه مه لخواوه بی و نیوہ باوره بی پی نه کهن، دهی کن
لهو گومپاتره که لاساری سه رکه شی بکات، خودای گهوره ده فرمومیت پیغامبر (علیهم السلام) بلی به و
موشیکانه که بپوایان به قورئان نبیه ﴿قُلْ أَرَيْتَمِنْ كَانَ﴾ نه م قورئانه ﴿مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ
كَفَرْتُمْ بِهِ﴾ لاین خوداوه پهوانه کرابی بق پیغامبره که کچی نیوہ پیشی کافربین چی نه لین و
چلن بیده کنه وه؟ بزیه خودای گهوره فرمومیتی: ﴿مَنْ أَصْلَى مَنَّ هُوَ فِي شَقَاقٍ بَعِيدٍ﴾ واته: کن
لهو کسه سه رلیشیواو تره و دیاتره که هر له سه ر بی دینی و لاساری و دیایته تی هق بپوامله پی
پاست دوروکه ویته وه. پاشان خودای مازن فرمومیتی: ﴿سَرِّيْهَمْ مَأْيَتَنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ
حَقَّ يَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوْلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَوَّشَهِيدٌ﴾ هاکا وامان کرد نه وانه له
ناسوکانی زه مین و ناسمنداو لهنخی خوشیاندا نیشانه کانشان بیبن، هتا لیيان بیون بیته وه که نه
قورئانه راسته، ناختر هینده به س نیه، پهروه ردگارت له هه موشتیک ناگاداره؟ ﴿سَرِّيْهَمْ مَأْيَتَنَا فِي
الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ﴾ واته: بهم زوانه نیشانه و به لکه کانی خزمانیان نیشان دهدهین که به لکه بن له سه
نه وهی نه م قورئانه لاین خواوه هاتووهه سه ر پیغامبر (علیهم السلام). ﴿فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ﴾ وه ک
نهو سه رکه وتنانه کی که به دهستی دینن هه رووهها نه و بالذیونه وهی ثاینی نیسلامه به هاموو لایه کداو
زالیونی به سه ر ثاینیه کانی ترا، موجاهیدو حمسه نی به سری نه لین: (نیشانه کان لهن او خویاندا) بریته له
پووداوی به درو (فتح) ای مه ککه و چند پووداوی تر که هات به سه ریاندا خودای گهوره پیغامبر (علیهم السلام)
خواوه کانی سه ر خست و ناهه قی و پر پوچ و شوینکه و تقوانی سه ر شنید کرد، وه لهوانه شه مه بست پیشی
مرزه خزی بی که له چی پیک هاتووه و چلن نه هه موو پوویه که وه وه که زانستی ته شریحا به فراوانی
باسی کراوه که پی له به لکه کاریزانی وهدی هیندره که خودای گهوره خواهه ده سه لاته، وه نه و
سرنوشتی که مرزشی له سه ر وهدی هاتووه که هار یه که جزیریکه له چاکی یان خوابیدا. وه نه و
شنانه که پیش پیدراوه به نثاره زنوزی خزی بیکات به لام به و پیشی که خودای گهوره بپیاری داوه نه ک
به هیزو تواناو ده سه لاتی خزی هرجی بوی بیکات و له به ری بیرو ﴿أَوْلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ
شَقَاقٍ بَعِيدٍ﴾ واته: ناختر نه وهنده بیان به س نیه که خودای مازن ناگاداری کردارو گرفتاریانه، خودا
خزی شایه تی ده دا که موحده محمد (علیهم السلام) راست ده کات له وهی که بزی هینداون وه ک فرمومیتی:

﴿لَكُنَ اللَّهُ يَشْهُدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ﴾^۱ واته به لام خوا شایعیتی دهدات بق (پاستی) نه و قورئانی ناردویه‌تیه خواره‌وه بق ت له پروردی زانینی خزی‌وه ناردویه‌تیه خواره‌وه. خودای مه‌زن نه‌فه‌مویت: «﴿أَلَا إِنَّهُمْ فِي مَرْيَةٍ مِّنْ لَّفَاءِ رَبِّهِمْ أَلَا إِنَّهُمْ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحْسِطُونَ﴾»، باش بزانه که نه وانه له دیداری په‌روه‌ردگاریان دوودلن، باش بزانه خزی ده‌وری له هه‌مو شتی داوه «﴿أَلَا إِنَّهُمْ فِي مَرْيَةٍ مِّنْ لَّفَاءِ رَبِّهِمْ﴾» واته: نه وانه گومانیان مه‌یه له هاتنی پقدی قیامه‌ت، هر بیریشی لی ناکه‌نه‌وه و کاری بق ناکه‌ن و لیشی ناترسن، ببرایان پنی نیه و به‌ربای گوینیان ناکه‌وه. که گومانی تیندا نیه هر دیت و پووده‌دات، خودای مه‌زن که ناگاداری هه‌مو شتیکه و ده‌وری هه‌مو شتیکی داوه، هاتنی پقدی قیامه‌ت له لای نه و نزد ناسانه «﴿أَلَا إِنَّهُمْ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحْسِطُونَ﴾» واته: خاوه‌ته ده‌سه‌لاته به‌سر هه‌مو دروسکراوه کانیدا هه‌مووی له زیر توانو ده‌سه‌لاتی نه‌دایه و ناگای لیتیه‌تی، به مه‌یلی خزی به کاری هه‌موویان ده‌گات هرچی ویست ده‌بی بیت، هرچیشی نه‌ویست نابی بیت، هیچ په‌ستراویک نیه غایری نه.

تله‌فسیری سوره‌تی (الشوری)

له مده‌که هاتووه‌ته خواره‌وه

سُرْتَهُ الْأَنْزَلُ الْجَمِيعُ

﴿حَمَدٌ ۝ عَسْقٌ ۝ كَذَلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِالْحَكْمِ ۝ لَمْ يَمَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ أَعْلَمُ الْعَظِيمِ ۝ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَنْقَطَرُنَّ مِنْ فَرْقَهُنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ أَلَا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْفَقُورُ الرَّحِيمُ ۝ وَالَّذِينَ أَخْذُوا مِنْ دُونِهِ أَفْلَامَ اللَّهِ حَفِظْ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ۝﴾^۲

نیگاو گه‌وره‌یی خوا

﴿حَمَدٌ ۝ حَا، مِيمٌ، عَسْقٌ ۝ عَيْنٌ، سِينٌ، قَافٌ. لَهُ بِيَشَهُوهُ وَلَهُ سَرَهَتَى سُورَهَتَى الْبَقْرَهَ دَا قَسَهَ لَهُ سَرَهَ نَهُمَ بِيَتَانَهَ كَرَا، كَذَلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِالْحَكْمِ ۝ خَوَاهِ گه‌وره‌یی به‌ده‌سه‌لاتی زانا له کار، فه‌رمانی خزی ناوا بق تزو بیتفه‌مه‌رانی بر له توش به‌بی ده‌گات. واته: وه‌ک چلن نه‌م قورئانی بق تز نارد هر به‌و شیوه‌یه‌ش کتیب‌و نوسراوی له بیش تزوه په‌وانه کردیووه بق

پیغمبر کان (العزیز) خواهند داشت له توله سنه ندند (الحکیم) کارزانه له کردار و گفتاردا. نیامی مالک پیاوایه تی کرد و راه عائیشه و (په زای خواه لی بیت) دهیت: حارس (الحارث) کوبی هیشام پرسیاری کرد له پیغمبر (علیه السلام) که چون نیگات (وه حیث) بق دیت؟ پیغمبری خودا (علیه السلام) فرمودی: (نقد جار و هک دهنگی) جه رس نم شیوه نیگایه له همو شیوه کانی تری نیگا گران تو به هیتره له سر من له دواییدا نهاد ناپهحتی و گرانیم له سر لاده چیت. نیگایه که چونی گتووه به ته اوی هاتووهه ته بارم. جاری واش هیه فریشتنه نیگا ده چیته شیوه پیاویک و قسم له گمان ده کات. نهاد بیلی لبه ری ده کم). عائیشه (په زای خواه لی بیت) دهیت: له بیلی نور ساردو سه رمادا پیغمبری خودام (علیه السلام) دهینی کاتی نیگای بق دهاته خواره و که گرانی و ناپهحتی نیگاکای له سر لاده چو نیوچه و ای عاره قی پیا دهاته خواره و. ^۱ بوخاری و مسلم پیاوایه تیان کرد و هکه می بوخاریه.^۲ خواه گوره ده فرمودیت: (لَمْ يَأْتِ أَسْمَاءُ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ أَعْلَى الْعَظِيمِ) هرچی له ناد ناسمانه کان و هرچی له زه میندا مهیه، گشت بق نهاد و هر خی جی به رند مه زنه. واته: همو بنهادی نهاد و برقه رمانی نهون و له زیر ده سه لاتی نهادایه و نهاده لی ده سورتیت، نایه تی: (وَهُوَ أَعْلَى الْعَظِيمِ) وک نم نایه ته وای که ده فرمودیت: (الكَبِيرُ الْمُتَعَالُ)^۳ واته: گورد و برد. مه زن و برد. (وَهُوَ أَعْلَى الْكَبِيرِ)^۴ واته: وه تهنا (خودا) به رند بلند گوره یه. نایه ته له شیوه نقد. خواه گوره ده فرمودیت: (تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَنْفَطِرُ^۵ مِنْ قَوْمِهِنَّ وَالْمَلَئِيكَةِ يُسَيِّحُونَ بِعَمَدٍ رَبِيعُهُمْ وَيَسْتَغْرِفُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّجِيمُ)^۶ له وانیه ناسمانه کان درز به رند و به سر یه کداخرمه یکه فریشتانیش به سوپاسه و په سنه په روره دکاریان ددهن، داوای بخشین بق خله کی سر زه مین ده کن. باش بزانن نهاده که له گوناه ده بوریت و دلوقانه. (تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَنْفَطِرُ^۷ نیبنو عه باس و زه ححال و سودی و قه تاده و که عبی نه حبار و تنویانه: واته: له وانیه ناسمانه کان پارچه پارچه بیت له ترساندا له بر مه زنی خودا.^۸) (وَالْمَلَئِيكَةُ يُسَيِّحُونَ بِعَمَدٍ رَبِيعُهُمْ وَيَسْتَغْرِفُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ)^۹ وک نم نایه ته وای که

^۱ موطا (۲۰۲)، فرموده یه کی سمحیه.^۲ فتح البیاری (۲۵)، مسلم (۴)، (۱۸۱۶).^۳ الرعد (۹).^۴ سباء (۲۲).^۵ الطبری (۵۰۱/۲۱).

دھفے رمویت: ﴿الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوَلَهُ يُسَيِّحُونَ بِهِمْ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ أَمَأَوْ رَبَّنَا وَسَعْتَ كُلَّ شَيْءٍ وَرَسَمْتَهُ وَعَلَيْكَهُ﴾^۱ وات: نو کسانه‌ی هـ لکری عرشن و نوانهش به دهوری
دان به ستایشی پـ روهردگاریان تهسبیحات دـ کـ هـ و باوهـ پـ اـ بـ و هـ بـ و دـ اوـ اـ لـ تـ بـ و دـ کـ هـ بـ زـ
نـ وـ اـ نـ هـ اـ نـ (دـ لـ تـ نـ): نـ هـ پـ روهردگارـ مـ مـ بـ اـ نـ و زـ اـ نـ اـ رـ بـ هـ مـ وـ شـ تـ بـ کـ گـ تـ وـ هـ تـ وـ هـ.

﴿ وَكَذَلِكَ أُوحِيَنَا إِلَيْكَ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أَمَّ الْفَرِيَدِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَبَّ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّيِّرِ ﴾

وَلِيٌ وَلَا نَصِيرٌ

فَوْرَثَانَ هَاتُوهُ بُو تِرس وَمِبَهْر خَلْكَى هِينَانَهُوه
خَواى كَهْ وَرَه دَهْ فَهْ رَمُوبَت: «وَكَذَلِكَ أَوْجِينَا إِيَّاكَ قُرْمَانَا عَرَبَيَا لِتَنْذِيرَ أَمَّ الْقَرَى وَمَنْ حَوْلَهَا وَتَنْذِيرَ يَوْمَ
الْعَجْيَع لَأَرَبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعْيِ» هَرَوْهَهَا فَوْرَثَانَتِكَى عَهْرَهْ بِيمَان بُو تِونَارَد، هَهْ تَا تَزْ
بَهْ فَوْرَثَانَهُ تِرس وَهَبَرْ خَلْكَى مَكَكَه وَدَهْ رَوْبَهْ رَه بَيْنَسْ وَلَهْ بَذْنَى كَلْبُونَهُهُ شَيَان بَتَرسِيتَنِي. كَه
بَيْنِكُومَان هَهْ وَهَدِي دَيَت، نَهْ وَسَا بَهْ شِيلَك بَهْهَشْتِينَ وَبَهْ شِيكَيَان دَهْ جَنَّه جَهْهَنَم. وَاتَه: وَهَكَ چَقَنْ
بَهْ كَتْبِيَيَمان بُو تِوان نَارَد، «أَوْجِينَا إِيَّاكَ قُرْمَانَا عَرَبَيَا» فَوْرَثَانَتِكَى عَهْرَهْ بَيْنَهُهُ وَنَاشَكَراو دِيَارَهَمان بُو
تَقْتِيش نَارَد، «لِتَنْذِيرَ أَمَّ الْقَرَى» هَهْ تَا خَلْكَى مَكَكَه (كَهْ دَايِكَى شَارِهْ كَان) بَتَرسِيتَنِي، «وَمَنْ حَوْلَهَا»

د و برویه ریشی له پیژمه لات و پیژنایا وه. پزیه مککه ناوبراوه به دایکی شاره کان، چونکه به پیزتر بورو له شارو ولاستانی که لهو ناودهدا بعون له بر زند بالکه که له شوینی خویدا باس کراوه. کورت ترین و به هیزترین بالکه نه و فرموده دیه که نیمامی نه حماد پیوایه تی کرد ووه له عبدوللای کوبی عهدی حه مرانی زه ریه وه که بیستویه تی له پیغمه بری خوداوه (عَلِيٰ) که وه ستابو له شوینی کدا له بازاری مککه دا ده یفه رموو: (سویند به خوا تز) (یانی مککه) چاکترین زه مینی خودای وه خوش ویسترن زه مینی خودای لای خودا. وه نه که من دهن کرامایه له تز مه رگیز لیت ده رنه ده چووم).^۱ هر بهم شنیوه یه تیرمینی و نه سانی و نینبو ماجه پیوایه تیان کرد ووه، ترمینی ده لیت: فرموده دیه کی چاک و پاسته (حسن صحیح).^۲ خوای گوره ده فرمومیت: «وَنُذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ» پیژنی قیامه که خوای گوردہ پیشینان و پاشینان هم مو کلدہ کاته وه له یه ک شویندا (لاریب فیه) کومان نیه له هاتنیدا و هر دیت، نه م نایه ت: «فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ» وه ک نه و نایه ت وایه که خودا ده فرمومیت: «يَوْمَ تَجْمَعُ الْجَنَّةُ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ الْغَابَنِ»^۳ واته: (پاداشستان ده داته وه) له پیژنی کدا که کرتان ده کاته وه بز پیژنی کرکردن وه نه و پیژنی پیژنی زیانباریه. واته خه لکی به هشت خزیان لا ده دهن له خه لکی ناو ناگر. وه ک نه م نایه ت یش وایه که خوای گوره ده فرمومیت: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذَّيْهَا لَمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذَلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعُ لَهُ أَنَّاسٌ وَذَلِكَ يَوْمٌ مَسْهُودٌ ﴿١٦﴾ وَمَا أَنْجَرَ بَعْدَهُ إِلَّا لِأَجْلِ مَقْدُورٍ ﴿١٧﴾ يَوْمٌ يَأْتِ لَا تَكُلُّ نَفْسٌ إِلَّا يَأْذِنُهُ فَيَنْهَا شَقِّيٌّ وَسَعِيدٌ»^۴ واته: به پاستی له وه دا (باس کرا) پهندو نامزدگاری مه بز که سیک بترسیت له سزای دوا پیژنی و پیژنی که ناده می بز کلدہ کریته وه نه وه پیژنی کی دیارو به رچاوه (هموان ناما دهن تییدا)، وه نیمه دوای ناخین مکه ر بز کاتیکی دیارو به رچاوه، نه و پیژنی که دیت هیچ کهس قسه ناکات مکه ر به مؤله تی خودا نهوسا له ناویاندا هه یه بی بهخت و نه گه تو هه یه بهخته وه رو نا سوده. نیمامی نه حماد پیوایه تی کرد ووه له عبدوللای کوبی عمره وه (په زای خوابیان لی بیت) ده لیت: پیغمه بر هاته ده ره وه بز لامان دوو نامه بی بهسته وه بزو فرمومی: (ثایا ده زانن نه م دوو نامه یه چیه؟) وتمان نه خیر مکه ر تز هه و المان بدھیتی نه پیغمه بری خودا (عَلِيٰ)، فرمومی بهوهی که به دهستی پاستی وه بزو: (نه مه

^۱ احمد (۴/۳۰۵)، فرموده دیه کی سه حیجه.^۲ تحفه الأحوذی (۱۰/۴۲۶)، النسانی (۲/۴۷۹)، ابن ماجه (۲/۱۰۳۷)، فرموده دیه کی سه حیجه.^۳ الغابن (۹).^۴ مود (۳/۱۰۵).

نامى يىكە لە لايەن پەروردىنى جىهاندا وە كە ناوه كانى خەلکى بەھەشت و باب و باپىزان و مۆزەكانىيان (پاشان ھەمۇرى كۆكىرده وە) هەركىز كەسىلى زىياد تاكىرىت و كەسىشى لى كەم تاكىرىت (پاشان فەرمۇرى بەۋەرى كە لە لاي چەپپەو بۇو، ئەمە نانەئى خەلکى ناو ئاگەر بە ناوى خۆپىان و نارى بابو باپىرانىيان و مۆزەكانىيان (پاشان ھەمۇرى كۆكىرده وە) هەركىز كەسىلى زىياد تاكىرىت و كەسىشى لى كەم تاكىرىتتەو). هاوهەلەكانى پېغەمبەرى خودا (عَلِيٌّ) و تىيان: ئىتىر لە سەرج شتىك ئىتمە كار بىكىين، ئەگەر ئەمە بېرىارىتكە دراوە و تەواو بۇوە. پېغەمبەرى خودا (عَلِيٌّ) فەرمۇرى: (لە سەر بىي پاوه ستۇن و خۆتان نزىك بخەنەوە (واتە لە خواوه) چونكە خەلکى بەھەشت كۆتايى پىي دەھىنەرتى بە كەدارى خەلکى بەھەشت با بە هەر كەدارىتكارى كەرىبەتتەن خەلکى جەھەنەميش كەدارى كۆتايى پىي دەھىنەرتى بىي بە كەدارى خەلکى جەھەنەم با بە هەر كەدارىتكارى كەرىبەتتەن)، پاشان پېغەمبەر (عَلِيٌّ) دەستى پادا (قۇچاى) پاشان فەرمۇرى: (پەروردىكارتان لى بۇوهتەوە لە بەندەكانى پاشان دەستى رلاستى پاداو فېرىتى دا، فەرمۇرى: دەستەيەك بىي بەھەشت. بە چەپپىشى فېرىتى داو ھەميسان فەرمۇرى: دەستەيەكىش لە ئاگىرى بە كلېدىيە)^۱. هەر بەم شىۋىيە تىرمىزى و ناسانى بیوايەتىان كەرددۇوە. تىرمىزى دەلتىت: چاڭ و غەربىيە (حسن غريب). تىمامى ئاحمەد بىبايەتى كەرددۇوە لە ئەبو نەزىدە و دەلتىت: بىبايەتكە لە هاوهەلەكانى پېغەمبەر (عَلِيٌّ) پېيان دەوت ئەبو عەبدوللا، هاوهەلەكانى چۈونە لاي سەيرىانكىد دەگرى. پېيان وەت: چى دەتگىرنى؟ ئايما پېغەمبەرى خودا (عَلِيٌّ) پېنى نەوتى: (خۇذ من شارىك ثم آقرە حتى تلقانى) بەرسىملىت بکە و لە سەرشايدە تومان بەردەۋامبە تا پىيەدەگى. وەتى: بەلنى. بەلام بىيىت لە پېغەمبەرى خودا (عَلِيٌّ) دەيەرمۇو: (خوايى كەورە مشتىكى بە پاستى كەرت و شەمشتە كەيشى بە دەستەكەى تىرى پاشان فەرمۇرى ئەمە بىز نەوى و ئەمەميش بىز نەوى بە لام وە گىرنىڭ جامن نازانم كام مشتىيانم^۲. فەرمۇودە لە باسى قىددەردا (القدى) لە كەتىيە سەھىھەكان و سونەن و موسىنەدەكاندا ئىتىجكار ئۆزە لەوانە فەرمۇودەي عەلى و ئىيىنۇ مەسعودو عائىشە و كۆمەلەتكى تىدى تىرىپەزاي خوا لە ھەمۇبيان بىيت). خوايى كەورە دەفەرمۇويت: (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَجَدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ)^۳ ئەگەر خودا مەيلى لى بىوايە، گىشتى دەكىرده بەرەيەك لە ئايىدا، بەلام هەر كەسيتىك خىلى حەز بىكتا، وە بەر بەزەمىي دەختات، نامەقانىش دۆست و يارىكاريyan نىيە. (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَجَدَةً)^۴ ئەگەر خوا مەيلى لى بىوايە يان ھەمۇرى

^۱ أَحْمَد (۲/۱۶۷)، فەرمۇودەيەكى سەھىھە.

^۲ تەقىل الاحوازى (۶/۴۰۵)، النسانى لى الکرى (۶/۴۵۲)، فەرمۇودەيەكى سەھىھە.

^۳ أَحْمَد (۴/۱۷۶)، فەرمۇودەيەكى سەھىھە.

دە خستە سەر پاستەپى يان ھەمۇرى دە خستە سەر پىنى گومپاپى. بەلام خواي گەورە جىاوانى كىرىوو
لە نىتوانىاندا. ئەوهى مەيلى لى بۇوبىت پىنى نىشان داوه بىن سەرەق و ئەوهىشى مەيلى لى نەبۇوبىت
پىنى لى دن كىرىوو لە خۆى. لە كارزانى خۆيەتى. مەر خىزشى باشتى دەزانى، بېرىھە فرمۇويەتى:
﴿لَيَدْخُلُ مَنِ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ، وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٌ﴾ بەلام مەركىسىك خۆى حازبکات،
وە بەر بەزەمى خۆى دەخات، ناھەقانىش دۇستو يارىكاريان نىيە. واتە كەس نايەت بە هانابانەوە.

﴿أَمْ أَخْذَدُوا مِنْ دُونِيهِ أَوْلَاهُهُمْ هُوَ أَلَوَّلُ وَهُوَ بِحِلِّ الْمَوْقَعِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَرِيرٌ﴾ وَمَا أَخْلَقْتُمْ فِيهِ يَنْ
شَيْءٍ وَفَحَمَّمْتُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّ عَلَيْهِ تَوَكِّلُتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَمِ أَزْوَاجًا يَذْرُؤُكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَثِيلًا شَفَّٰهٗ وَقُوَّةٌ أَسْوَيْعُ الْعَصِيرِ﴾

﴿لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَسْمِطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

ھەر خواي گەورە دۇستو فەرمانپەوا و مەدىيەنەرە

خواي گەورە دە فەرمۇيت: **﴿أَمْ أَخْذَدُوا مِنْ دُونِيهِ أَوْلَاهُمْ هُوَ أَلَوَّلُ وَهُوَ بِحِلِّ الْمَوْقَعِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَرِيرٌ﴾** ئاخۇز كەسيان غەيرى خودا دىۋەتتەوە كە دۇستىيان بىتى؟ دۇستى پاستى مەر خۆيەتى و نەو
دە توانىتى مردۇوان زىندۇو بکاتەوە و توانىي ھەمۇشتى ھەيە. خواي گەورە ناپەزايى خۆى دەردە بېرىت
بەرامبەر بېتىپەستان كە لە غەيرى خودا كەسىكى تر بىكەن بە خوداى خۆيان دە فەرمۇيت كە مەر شەو
دۇستى پاستى بەندە كائىنەتى و نابىت بەندىيەتى مېچ كەسىك بىكىت ئەو نابىت بە تەنها، چونكە مەر
ئەو دە توانىتى مردۇوان زىندۇو بکاتەوە توانىي ھەيە بە سەر ھەمۇشتىكىدا. پاشان خواي گەورە
دە فەرمۇيت: **﴿وَمَا أَخْلَقْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ وَفَحَمَّمْتُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّ عَلَيْهِ تَوَكِّلُتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ﴾**

لە سەر ھەرجى پېتىك نەھاتن، بېيارلىدانى بەندە دەست خوا، ئەو خودايدى منى پەرورىدە كىرىوو، من
خۆم ھەر بە سپاردووو و ھەر پۇ دە كەمە لاي ئەو، يانى: لە مەرشىتكىدا پېتىك نە كەوتىن. ئەم ئايەتە
كىشتىگىرە و ھەمۇ شىتكى دە گىرتەوە، **﴿فَحَمَّكُمْ إِلَى اللَّهِ﴾** واتە: خودا بېيارى تىدا دە دات لە پېتىكى
قورىشان و فەرمۇودەي پېتىفەمبەرەوە **(اللَّهُ)** وەك ئەم ئايەتەي كە خواي گەورە دە فەرمۇيت: **﴿فَإِنْ تَرَرَّعْتَ فِي شَيْءٍ فَرُدُوْلُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ﴾** واتە: جا نەگەر دۇوپەرە كىتىان ھەبۈلە شىتكىدا ئەو بېكىتىپەرە
بۆ لاي خواو پېتىفەمبەر **(اللَّهُ)**. **﴿ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي﴾** واتە پەرورىندەي من فەرمانپەوابىلە ھەمۇ

شنتکدا. **﴿عَيْنَهُ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ﴾** هر ده گپتمده لای نه و له همو کارو فرمانتنیدا و خدمت به نه و سپاردوه. خوای گوردہ دفه رمومیت: **﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَرْوَاحًا وَمِنَ الْأَنْعَمِ أَرْوَاحًا يَدْرُوْكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمُثْلِهِ، شَفَّٰهٗ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾** و دیهینه ناسمانه کان و زه مینه و هر له خوتان جووته‌ی لی برهه میتان و له ملاتیش جووته یه کتری دروست کرد تا نقدتر په رهتان پی بدات، هیچ شنتک وینه‌ی نه و نیه، هر خوش بیسرو بینایه. **﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾** و دیهینه ری ناسمانه کان و زه مینه نه وانه ش که له نتوانیاندایه، **﴿جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَرْوَاحًا﴾** له په گذزو وینه‌ی خوتان نیرو میی دروست کردوه و هک پیشیک لیتان، **﴿وَمِنَ الْأَنْعَمِ أَرْوَاحًا﴾** و له ملاتیش هشت جووته‌ی دروست کردوه، **﴿يَدْرُوْكُمْ فِيهِ﴾** بهو شیوه‌یه دروستی کردوون و زیارتی کردوون واته: بهو وینه‌یه و بهو سیفته به رهه وام به نیرو می و نه و پاش نه و بنه ماله پاش بنه ماله و یهک له دوای یهک به مرزوخو ملاته‌وه، وهدی هیتاون. **﴿لَيْسَ كَمُثْلِهِ، شَفَّٰهٗ﴾** هیچ شنتک و هک و دیهینه ری جووته کان نیه و چونکه نه و تنهها و بی نیازه و جیبی نیازه و وینه‌ی نه و نیه، **﴿وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾** بیسرو بینایه. خوای گوردہ دفه رمومیت: **﴿لَهُ، مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسِطُ الْرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ لِمَن يَكْلُلُ شَفَّٰهٗ عَلَيْهِمْ﴾** کلیله کانی ناسمانه کان و شم زه مینه له لای نه وه، پیشیش هر به مهیلی نه وه بقیه کیک فره ده نیزیت و بقیه کیک کم. ناگای له همو شت ههیه. له پیشهوه له سوده‌تی (الزمر) دا مانای کراوه، کورته‌کهی نه وهیه واته: کاریه دهست و خاوهن ده سه‌لاتی ناسمانه کان و زه مین هر خودایه، **﴿يَبْسِطُ الْرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ﴾** واته: پیشی فراوان ده کات بقیه سیک مهیلی لی بیت و ته نگو که می ده کات بقیه کسیکیتر مهیلی لی بیت. خودا خوش کارزانه و دادیه روهری بی هاوایه، **﴿لَهُ، يَكْلُلُ شَفَّٰهٗ عَلَيْهِمْ﴾** ناگای له همو شت ههیه.

﴿شَرَعَ لَكُم مِّنَ الَّذِينَ مَا وَقَعَ بِهِ، نُوْحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَفْهُوا الَّذِينَ وَلَا نَنْفَرُوْفُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا نَذَعُوْهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَعْلَمُ مَنْ يَنْهَا وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ۱۲ **﴿وَمَا نَفَرُوا إِلَّا مَنْ بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْدَهُمْ وَلَوْلَا كَلَمَةُ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ﴾** آجل مسمی لقضییینهم و لئن الَّذِينَ أُرْثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مُّتَّهِّهٍ مُّرِبٍ ۱۱

خوای گوره ده فرمودیت: «شَرَعَ لِكُم مِّنَ الَّذِينَ مَا وَصَنَّ بِهِ نُوحاً وَالْيَحْيَى أُوْحِيَنَا إِلَيْكُمْ وَمَا وَصَنَّا
بِهِ إِنَّ رَبَّهِمْ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَعْمَلُوا الَّذِينَ وَلَا نَنْفَرُوْا فِيهِ كَبُرٌ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا لَنَدْعُوهُمْ إِلَيْنَا اللَّهُ يَعْلَمُ
إِلَيْهِ مَنْ يَسْأَلُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ»^۱ واته: پیگاه یکی که دینداری بق نیویه کیشا، که نه پسراری
نوحیش هار له و پیگاه بپوات، هر نه مه شمان به فرمان به تو پاگه یاند، نیبراهمیم و موساو عیساشمان
پاسپارد، که هار له سره نه دینه بن و مه شیکن به چهند بمه کن، نه وهی نیویه به خ لکی
پاده گهه نه، بق نهوانه شهربیک بق خودا پهیدا ده کن، نزد دژواره، خودا هر کن خوی بخوازیت له ناو
خ لکدا هلی ده بزیریت و هار که سیکیش بهره و نه و بگاه پیتوه بهره و خوی شاره زای ده کات. خوای
گوره ده فرمودیت به نومهته: «شَرَعَ لِكُم مِّنَ الَّذِينَ مَا وَصَنَّ بِهِ نُوحاً وَالْيَحْيَى أُوْحِيَنَا إِلَيْكُمْ» باسی
یه کم پیغمبری کرد ووه دوای تاده م(س)لامی خوای لی بیت) که نوح پیغمبره کاندا باسی پیغمبره لیپراو
نه بله کان (الوالعزم) ده کات، نهوانه پیش نیبراهمیم و موساو عیسای کوبی مریم من (س)لامی خوایان لی
بیت) نه نایه ته س باسی هار پیتنج پیغمبره لیپراو نه بله که کرد وه ک چون نایه تیک ل
سوره تی (الاحزاب) باسی کرد ووه وه ک خوای گهوره ده فرمودیت: «وَلَذِ أَخَذْنَا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَمِنْكُمْ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَلَخَذَنَا مِنْهُمْ مِنْ شَفَاعًا غَلِظًا»^۲ واته: (نهی موحه مهد
(علیه السلام) بیهیان بخره وه) کانیک که پهیمانان و هرگزرت له پیغمبران هاره له تو و نوح و نیبراهمیم و
موساو عیسای کوبی مریم. نه نایه ته که پیغمبران (س)لامی خوایان لی بیت) پیسی هاتوون
هه موویان په رستنی خودایه به تنها به بی هاوه ل وه ک خوای گهوره ده فرمودیت: «وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ
قَبْلِكُمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ»^۳ واته: وه نیمه نه ما نثاره ووه پیش تو هیج
پیغمبره زیک مه گار نیکامان بق ناردووه (بهوهی که) بیکوگمان جگه له من هیج په رستاویک نیه که واته
ته نهان من بپه رستن. له فرموده یه کدا هاتووه واته: (نیمه کومه لی پیغمبران (س)لامی خوایان لی
بیت) مندالانی پیاوون و زنانین و ناینمان یه که). واته: نه وهی که تیایدا هاویه شن بهندایه تی و
خوابه رستیه به تنها بق خودا هاوه ل دانه نان بقی. با پیویگرام و بر نامه شیان جیبا بیت. وه ک خوای

^۱ الاحزاب (۷).

^۲ الانبیاء (۲۵).

^۳ فتح الباری (۶/۵۵۰).

کوره ده فرمودیت: **﴿لَكُلٌ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَا جَابًا﴾** واته: دامانتاره بق هر فرمودتیک له نیووه شریعتو پیگه یاه کی بیون. بؤیه خوای گوره فرمودیه تی: **﴿إِنَّ أَفْعُوا الَّذِينَ وَلَا نَنْفَرُوا فِيهِ﴾** واته: خوای گوره همو پیغه مبارانی (سلامی خوابیان لی بیت) پاسپاردووه که پینکوه بنو یهک بنو قده غمی کردیوه لتبیان که جیاوان و ناکلک بن، **﴿كَبَرَ عَلَى الْمُتَشَرِّكِينَ مَا نَدَعُهُمْ إِلَيْهِ﴾** بق نه وانهی شهربیک بق خودا داده نین زند گران و دژواره تو با نگیان ده کهی (نهی موحده مهد) بق یهک خوا په رستی پاشان خوای گوره فرمودیه تی: **﴿هُلَّا يَجْتَحِقُ إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَهَبْدَى إِلَيْهِ مَنْ يُبْصِبُ﴾** واته: هر نووه پنکای شاره زایی نیشانی که سیک ده دات که شاینه نی بیت و گومراپیش ده نوستیت بق که سیک که گومراپی هملدہ بزیریت به سر پرسته پردا شوینی پئی پاست ناکه ویت.

شیوازی ناکلکی

خوای گوره ده فرمودیت: **﴿وَمَا نَفَرُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَقِيَّاً بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلَمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجْلِ مُسَكَّنِ لَقْعَى بَيْنَهُمْ وَلَنَّ الَّذِينَ أُرْثَوُا الْكِتَبَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مَّنْهُ مُرِبِّ﴾** ناشبیونه ده ستده ست، مه گین و هختیک باسی نه دینه یان زانی، نیمه یی له ناو خویاندا له بر یاه کی هله لوه شادن. خو نه گکر په رودگاری تو نووترا مراهی بق دیاری نه کردنایه، ده میک بیو کاریان تواوکرایبو. نه وانهی کتیبه که شیان له پاش نهوان بق به جنی ما، لیسی که وتنه بیباوه پی و گومانه وه. بؤیه خوای گوره فرمودیه تی: **﴿وَمَا نَفَرُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ﴾** واته: کاتیک باسی نه م ناینه یان زانی بیونه کلمه لکممه ل او لایاندا ده ستیان دایه لاساری و له یهک جیا بیونه وه پاشان خوای گوره فرمودیه تی: **﴿وَلَوْلَا كَلَمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجْلِ مُسَكَّنِ لَقْعَى بَيْنَهُمْ﴾** نه گکر خوای گوره پیشرت کاتی بق دیاری نه کردنایه و به نه کانی دوانه خستایه بق لی پرسینه وه له پیشی قیامه تدا ده میک بیو سرزا درایبون له دنیادا، پاشان ده فرمودیت: **﴿وَلَنَّ الَّذِينَ أُرْثَوُا الْكِتَبَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مَّنْهُ مُرِبِّ﴾** واته: باوه بیان به کاره که یان نه بیو گومانیان هه بیو شوینی بابو با پیرانیانده که وتن به بینه میچ به لکه یاه و سه ریان لی شیوا بیونه یانده زانی بیو له کوئی بکن به همی نه و دورو له خوابی و بی دینیان وه.

﴿فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَنْيَعْ أَهْوَاهُمْ وَقُلْ إِامَّتُ يَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَمَّا أَعْمَلْنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَعْلَمُ بِمَا يَعْصِمُ﴾ (۱۵)

خوای گوره ده فرموده: ﴿فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَنْيَعْ أَهْوَاهُمْ وَقُلْ إِامَّتُ يَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَمَّا أَعْمَلْنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَعْلَمُ بِمَا يَعْصِمُ﴾ سا بق نمه بانگی ماردم بکه و هر وک فرمانت پیدراوه، هر سوره به له سه رئم کاره و شوین ثاره زرویان مکوه. بلی من به یه کسانی به کاروباریان پا بگم، نیمه و نیویه خودا په روهردگارمانه، کردوهی خرمان بق خومان، کردوهی خوتان بق خوتان، نیوان نیمه و نیویه دا جی بق بهانه نماوه، خودا هموومان له یه کتر کوده کاتوه و چاره نروسیش هر لای نوه. نهم نایه تپیکه ایه پیروزه پیکها تووه له (ده) و تهی ساریه خز هر و تهیک جیاوازه له وی پیش خزی بپیاریکی تاییه تیه بق خزی. بزیه و توویانه: هیچ نایه تیکی تروه و نعرونه نه نایه ته نیه.

خوای گوره ده فرموده: ﴿فَلِذَلِكَ فَادْعُ﴾ سا بق نمه توبانگی خالکی بکه. واته: بق نه نایینه که به هممو پیتفه مبه رانمان (سلامی خوایان لی بیت) پامانسپاردووه له پیش تزوه. خاوون شریعت گوره کان نهوانی شوینی پیتفه مبه ره لیپیاوونه بزه کان کاوتنو غیری نهوانیش بانگی خالکی بکه بقی. خوای گوره ده فرموده: ﴿وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ﴾ واته: پاوه ستاوو سوره بن خوت و نهوانی شوینت که وقوون له سه رخواناسی به و شیوه یه که خوا فرمانی پیداوی، ﴿وَلَا تَنْيَعْ أَهْوَاهُمْ﴾ واته: شوینی ثاره زروی بتپه رستان مکوه له وی که جیاوانن له ناو خویاندا که به درووه بتیان داناده و ده پیه رستن. خوای گوره ده فرموده: ﴿وَقُلْ إِامَّتُ يَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ﴾ واته: بلی: من باوه پم مهیه به هممو نه و کتبیانه که له ناسمانه و نیزاوهه خواروه بق پیتفه مبه ره کان (سلامی خوایان لی بیت) جیاوانی ناکهین له نیوان هیچ کسیکیاندا، ﴿وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ﴾ واته: فرمانیشم پیکراوه له بپیارادنیشدا داپه روهر به له نیوان تاندا، ﴿اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ﴾ خودا په روهردگاری نیمه و نیویه یشه. واته: هر نه و ده په رسترتیت و هیچ خوداییک نیه نه و نه بیت نیمه دان به وده ده نتین به ثاره زروی خرمان به لام نیویه به ثاره زروی خوتان دانی پتدا نه نتین، نه وی که بونه و ردایه هممو سوزده ده بات بق خودا به خوشحالی و ثاره زروی خزی، ﴿لَمَّا أَعْمَلْنَا وَلَكُمْ

آَعْمَلُكُمْ^۱) کرده وهی خومن بخ خومن و کرده وهی خوتان بخ خوتان. نیمه هیچ پیوهندیه کمان به

نیوه وه نیه وه ک خوای گوره ده فرمومیت: **﴿وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلٌ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَتُمْ بِرَبِّوْنَ**

مِنَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بِرَبِّي مِنَّا تَعْمَلُونَ﴾^۲ واته: نه گهر بپوایان پس نه هینای نه وه پییان بلی(پاداشتی)

کرده وهی خم بخ خم(پاداشتی) کرده وهی خوتان بخ خوتان نیوه به رین(برپرسیار نین) له وهی من

دیکم منیش برین(برپرسیار نیم) له وهی نیوه دهیکم. وه ده فرمومیت: **﴿لَا حُجَّةَ يَبْيَثُ**

وَيَنْتَكُمْ﴾ موجاهید ده لیت: واته: هیچ درایه تیه ک له نیوانماندا نیه.^۳ سودی ده لیت: نه مه پیش

هاتنه خواره وهی نایه تی شمشیر ببوه نه مه پیش پیش تی ده چیت چونکه نه مه نایه له مه که دا

هاتووهه خواره وه. نایه تی شمشیریش دوای کوچکدن هاتووهه خواره وه. **﴿اللَّهُ يَجْمِعُ بَيْنَنَا﴾** واته:

پدیه قیامه. وه ک خوای گوره ده فرمومیت: **﴿فُلَيْ يَجْمِعُ بَيْنَنَا رَبِّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَاعِلُ**

الْعَلِيُّ﴾^۴ واته: بلی په روره دگارمان نیمه و نیوه کرده کاتوه له پاشان بپیار ده دات له نیوانماندا به

هق و پاستی و هر نه وه دانوه و زانا. وه ده فرمومیت: **﴿وَالَّذِي أَمْصَرَ**

چاره نوس هر بخ لای نه وه له پدیه لپرسینه و مدا.

﴿وَالَّذِينَ يَحْاجُونَ فی اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا أَسْتَحِبُّ لَهُ جُنُونُهُمْ دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ عَصَبٌ وَهُمْ عَذَابٌ شَكِيدٌ﴾^۵

﴿الَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَبَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يَدْرِيكَ لَعَلَّ الْأَسَاطِيرَ قَرِيبٌ

الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ مَأْمَنُوا مُسْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ إِنَّ الَّذِينَ يَمَارِرُونَ فِي

السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ﴾^۶

نگادارکردن و پیه ک بونه و کسانه و که مشتوم ده کن له بارهی ناینه وه

خوای گوره ده فرمومیت: **﴿وَالَّذِينَ يَحْاجُونَ** فی اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا أَسْتَحِبُّ لَهُ جُنُونُهُمْ دَاحِضَةٌ عِنْدَ

رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ عَصَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَكِيدٌ﴾^۷ نهوانهی له بارهی خوداوه بپو به هانه یان ههی، له پاش

نوه که به ده نگیشیوه هاتون، هممو بپویه هانه یان له لایه ن په روره دگاریان بسی با یه خه و بر

توپه می کوتون و به تو ندی جهزه به دهدزین. خوای گوره هره شه ده کات له و کسانه که ده بنه

^۱ یونس(۴۱).

^۲ الطبری(۵۱۸/۲۱).

^۳ سبا(۲۶).

لهم پر له پنی خودا بق نه و کسانه که بپوایان به خودا هیناوه ده فه رمومیت: ﴿وَالَّذِينَ يَحْجُّونَ فِي الْأَلَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا أَسْتَحْيِبَ لَهُ﴾ واته: کشتورم ده کان له گلن نه و مسلمانانه که هاتون به دهنگی باشکی خودا و پیغامبره که یه و (علیہ السلام) ده بنه پیگری نه و پنگه راسته که مسلمانان گرتويانه ته به، ﴿جَنَّهُمْ دَاهِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾ بپویانویان به تاله و میه با یه خنکی نیه له لای په درودگاریان، ﴿وَعَنْهُمْ غَضَبٌ﴾ خودا توپه یه لتبیان، ﴿وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ﴾ جازمه بهی توند ده درین، له پنچی قیامه تدا، نیبنو عه باس و موجاهید ده لین: نهانه مشتملیان کردیوه له گلن نه و مسلمانانه که وه لامی باشکی خودا و پیغامبریان (علیہ السلام) داوه ته وه، هول دهدن له پاست پنی لایاندهن به تمای نهون که بکه پنچه وه بق سردهمی نه فامی^۱. قهتاده ده لین: نهانه گاوره جووله که کان بیون ده بیانوت به مسلمانه کان: نایینی نیمه له نایینی نیویه چاکتره و پیغامبری نیمه له پیش پیغامبری نیویه هاتوره و خوشمان له نیویه چاکترین و له پیشترین لای خودا له نیویه^۲. نهانه هامو دره برو ده بیانوت، پاشان خواه گهوره فه رمومیتی: ﴿اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَبَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يَدْرِيكَ لَعَلَّ الْسَّاعَةَ قَرِيبٌ﴾ نه خودایه نه م کتبه بق پاستی ناردووه ته خواره وه، ته رازویش له گلن نارد تو چو زانی؟ له اندیه هانتنی قیامه نزیک بیت. پاشان خواه گهوره فه رمومیتی: ﴿اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَبَ بِالْحَقِّ﴾ واته: نه خودایه نه م کتبه بق ناردووه ته خواره وه بق پیغامبره که به پراستی ﴿وَالْمِيزَانَ﴾ ته رازویش له گلندا ناردووه بق دادپه بروهی و هق و نامه ق جیاکردن وه موجاهیدو قهتاده ده لین: واته: هق و دادپه بروهی^۳. نهمه وهک نه ناییه وايه که خودا ده فه رمومیت: ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا إِلَيْنَا بِالْبُيُّنَتِ وَأَنَّزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَبَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُوْمَ النَّاسُ بِالْقُسْطِ﴾ واته: سویند به خوا به پاستی نیمه پیغامبره رانی خومنان ناردووه به به گوره و موعجزه هی بیون وه وه کتبی (ناسمانی) و ته رازوی دادمان له گلندا ناردن بق نهودی خلکی به دادگه ری په فتار بکه (له ناو خویاندا). وه ده فه رمومیت: ﴿وَالْأَسْمَاءَ رَفِعَهَا وَوَصَعَ الْمِيزَانَ﴾^۴ ﴿أَلَا تَنْظَفُوا فِي الْمِيزَانِ﴾ وَأَقِيمَا

^۱ الطبری(۵۱۸/۲۱).^۲ الطبری(۵۱۹/۲۱).^۳ الطبری(۵۲۰/۲۱).^۴ الحدید(۲۵).

الْوَرْكَ بِالْقُسْطِ لَا تُحِسِّرُوا الْمِيزَانَ^۱ واته: وہ ناسماںی بلندو بہرذ کردوده توہو و تہ رازووی عہ دالہ تی) داناوه، (وہ فرمائی داوه) کہ هر گیز زیادہ پڑھوی لہ تہ رازوودا نہ کهن، وہ کیشانہ تان پتک بکیشن لہ تہ رازوودا کہم و کوپی مکن. پاشان دھفہ رمومیت: «وَمَا يَدْرِي كَلْمَاعَةَ قَرِيبٍ» نہم نایا ته هر پڑھی تیدایا و مہلان و نزد گرنگی نہ دانی بہ دنیا تیدایا. خوای گورہ دھفہ رمومیت: «يَسْتَعِجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُسْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَئِنْ حَذَلَ لَيْ بَعِيدٌ» نہ وانہ باوہ پیان نیہ نہو پڑھ دیت، پہلے لہ هاتنی دکھن. نہو کے سانہ ش کہ باوہ پیان هیناوه، لیتی دھرسن، دھرزانن کہ نہو پاسته، باش بزانن نہ وانہ کہ گومانیان ہیہ لہ پتذی دوایی نہو بہ پاستی لہ گومراپیہ کی نقد دووردان. «يَسْتَعِجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا» دھلین کوا نہو بہ لینہ نہ گر تیوہ پاست دکھن. نہو قسمیہ ش کہ دھیکن لہ بہر نہو ہیہ کہ بہ پاستی نازانن و باوہ پیان نیہ کہ پووبدات چونکہ بی دین و لازگن، «وَالَّذِينَ آمَنُوا مُسْفِقُونَ مِنْهَا» باوہ پدارانیش دھرسن و دلله رنہ یانہ لہ هاتنی شہو پڑھ، «وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ» بہ پاستی دھزانن و گومانیان نیہ کہ دیت بیہ خریان نامادہ کردوده و مہول و کلشش دکھن لہ پیناویدا. پیاویہت کراوہ لہ چہند پتگاوه کہ گیشتووہ تہ پلہی تھواتور لہ کتیبہ سہ حیجه کان و موسانیدہ کاندا و موسنیدہ کانداو لہ هندی لہ و تھکانیاندا کہ پیاویک پرسیاری لہ پیغامبری خودا کرد(صلی اللہ علیہ وسلم) بہ دھنگیکی برذ کاتیک کہ پیغامبر(صلی اللہ علیہ وسلم) لہ سفہریک لہ سفہر کانیدا بسو. بانگی کرد و تی: نہی موحہ ممد(صلی اللہ علیہ وسلم) و هرہ! پیغامبریش وہ ک خڑی وہ لامیدا یہو و فرمومی: هائمه تام. پیاوہ کہ پیسی و ت: کہی قیامت دیت؟ پیغامبری خودا(صلی اللہ علیہ وسلم) فرمومی: (ہاوار بتو تو قیامت بہ دلنجیا یہو دیت، چیت بتو نامادہ کردوده؟ پیاوہ کہ و تی: خرش ویستی خوداو پیغامبرہ کی(صلی اللہ علیہ وسلم) پیغامبر(صلی اللہ علیہ وسلم) فرمومی: (تقر لہ گلن نہو کاسی کہ خوش ویستووہ). وہ لہ فرموده یہ کی تردا فرمومی: (هر مرثیک لہ گلن نہو کاسدایہ کہ خوشی ویستووہ). ^۲ نہ مہ موتہ و اتیرہ و گومانی تیانا نیہ. مہبست نہو ہیہ وہ لامی نہو ہی نہ داوه کی قیامت دیت. بہ لکو فرمائی پیکردا کہ خڑی نامادہ بکات بتو نہو پڑھ. خودا دھفہ رمومیت: «إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ» واته: با بزانن

^۱ الرحمن(۹-۷).^۲ فتح الباطی(۱۰/۵۷۳)، مسلم(۴/۲۰۳۳).^۳ میلم(۴/۲۰۴).

نه وانه‌ی که دو دلن و مشتمر ده که ن له سر پوئی قیامه و بپوایان به هاتنی نیه، **﴿لَفِي صَلَلٍ بَعْيَدٍ﴾** واته: زقد تینه‌گه یشتوون و فامیان نیه. چونکه نوه‌ی ناسمانه کان و زه‌مینی به‌دی هیناوه چاکتر ده توانیت مردوو زیندوو بکاته وه زقد ناسانتره له لای، وه ک خواه گه وره فرمومیه‌تی: **﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهُوَ عَلَيْهِ﴾**^۱ واته: نه‌و(خوا) زاتیکه به‌دیهیتانی دهست پیکردووه له پاشان(دوای مردن) دوویاره دروستی ده کاته وه.

﴿الَّهُ لَطِيفٌ يَعْلَمُ مَن يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ﴾^۲ من گان **يُرِيدُ حَرَثَ الْآخِرَةِ** نزد الله، **فِي حَرَثِهِ**، وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرَثَ الدُّنْيَا نُزِّلَهُ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ تَحْصِيبٍ

﴿أَمْ أَهُمْ شَرَكُوا شر عوا لهم من الظالمین ما لم يأذن به الله ولولا **كَلِمَةُ الْفَصْلِ** لَعَذَّبَتْهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

﴿رَبِّ الظَّالِمِينَ مُشْفِقُينَ مَمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ وَنَعْدَرُهُمْ ذَلِكُ هُوَ الْفَضْلُ الْكَيْرُ

بژیوی دان و به خشنده‌ی خودا له دنیا و دواروژدا

خواه گه وره ده فرمومیت: **﴿الَّهُ لَطِيفٌ يَعْلَمُ مَن يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ﴾** خودا ده ریباره‌ی عهدانی میهره‌بانه به هر که س خوی مهیلی لی بیت بزقوی ده دات خاوهن هینزو به ده سه‌لایتش هرنه وه. خواه گه وره باسی میهره‌بانی خوی ده کات به رانبه ر به دروستکراوه کانی که بژیوی هه‌مووی ده دات و که‌سی له بیر ناجیت. له بزقوی پیداندا هه‌مووی به‌کسانه، چاک و خراب و خواناس و خوانه‌ناس وه ک نه نایه‌ته که ده فرمومیت: **﴿وَمَا مِنْ دَابَرَ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَسَلَكَ مُسْقَرَّاً هَا وَسَوَادَ عَهَا كُلُّ فِي كَتَبٍ شِئْنِ﴾**^۳ واته: هیچ کیانله بـریک نیه له زه‌ویدا مـگـر له سر خودایه پـنـقـوـ بـقـذـیـکـهـیـ وـهـ(خـوا) دـهـ زـانـیـ شـوـیـتـیـ مـانـهـوـهـیـ وـشـوـیـتـیـ لـیـ دـهـ رـچـوـونـیـ هـهـموـوـیـ نـوـسـراـوـهـ له کـتـیـبـیـ بـیـونـکـهـ رـهـوـهـ (لوـحـ المـحـفـظـ) دـایـهـ. نـمـوـونـهـیـ نـمـ نـایـهـتـهـ زـقدـهـ لـهـ قـورـنـانـدـاـ،ـ **﴿بَرِزَقُ مَن يَشَاءُ﴾** واته: بـقـ هـرـ کـهـ سـیـکـ خـوـیـ نـارـهـ زـوـوـ بـکـاتـ بـزـ قـرـاوـانـ دـهـ کـاتـ،ـ **﴿وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ﴾** هـیـچـ شـتـیـکـیـ لاـ گـرـانـ نـیـهـ وـهـرـ نـهـ وـخـاوـهـنـیـ هـیـزوـوـ دـهـ سـهـ لـاتـهـ. پـاشـانـ فـرمـومـیـهـتـیـ:ـ **﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرَثَ**

^۱ الدوم (۲۷).^۲ مود (۱).

اَلَاخْرَةِ تَرَدَّدَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْأَذْنِيَا تُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ تَصْبِيبٍ ۝ هَرَكَسِیٰکی داهاتی دواپرڈی بویت، داهاتی پتر ددهینی، کیش داهاتی لم دنیادا بوی، لم دنیا بهشی ددهین و له دنیا بهشیکی نیه. خوای گهوره دهه رموویت: «مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ» که سیک بهش و کاری دواپرڈی بویت «تَرَدَّدَهُ فِي حَرْثِهِ» واته: بهمیزی دهکین و یارمهتی ددهین له سه ره وهی که پیوهی خاریکه و برهکه ده خهینه کاره که وه و پاداشتی ددهینه وه به ده قات له وهی خزی و هتا ههوت سه ده قات بق که سیک که خودا مهیلی لی بیت، «وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْأَذْنِيَا تُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي اَلَاخِرَةِ مِنْ تَصْبِيبٍ ۝» واته: وه هر که سیکیش هه مهو ههولو و توانایه کی هر بق دنیا و دهستکه وتی دنیا بوی له دواپرڈ میچی نیه و بی بهش و خودا هه رامی دهکات لیتی. نه گهر مهیلی لی بیت له دنیا بهشی ددهات و نه گهر مهیلیشی لی نه بیت له دنیا شو دواپرڈیشدا بی بهشی دهکات. بزیه نه و که سه به و نیههی خزی تووشی نه و هه مهو خهسارو په نجه پویه دهکات له دنیا و له دواپرڈیشدا. به لکه یش لیره دا نه نایهه و نه نایهه سو وهی سو بحانه (الاسراء) یه که په یوهندی بهم نایهه تو وههی که با سمان کرد که خوای گهوره دهه رموویت: «مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْمَاجِلَةَ عَجَلَنَا لَهُ وَفِيهَا مَا نَشَاءَ لِمَنْ تَرَيَدَ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَلُهَا مَذْمُومًا مَذْهُورًا ۚ ۝ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأَلْهَمَنَا كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ۚ ۝ كَلَّا تَمِيدَ هَنْلَوَاهُ وَهَنْلَوَاهُ مِنْ عَطْلَهِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَلَهُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ۚ ۝ أَنْظُرْ

کیف فضلنَا بعضاً عَلَى بَعْضٍ وَلَا إِخْرَاجَهُ أَكْبَرُ دَرَجَتٍ وَأَكْبَرُ تَعْصِيمِ لِلَّهِ ۝ واته: هر که سیک تنهها زیانی دنیای بویت له (دنیا) دا زدو پیشی ددهین نه وهی بمانه ویت بق هر که سیک له پاشان دوزه خمان بق سازداوه ده چیته ناوی به لومه کراوی و ده رکراوی له میههه بانی خودا، هر که سیکیش مه بستی پوندی دواپیش بویت و ههولی بق بادات به و جو رهی شایسته نه وه و با وه پداریش بیت نا نه وانه کرده وه و تیکشانیان و هر گیاره، ده به خشین به هه مهوان نه وانه (که هر دنیا یان ده ویت) و نه وانه (پوندی دواپیش ده ویت) له به خششی په ره دگارت (له دنیا یاد) بیکومان پوندی و به خشراوی په ره دگارت هه رکیز قده غه کراو نه بوبه، (نه موجه ممهد) سرینج بدہ چون (له دنیادا) باوی ههندیکیانه داوه به سه ره ههندیکیانه داو بیکومان پله کان له پوندی دواپیدا گهوره تره هه روهه با وادانه کانیش گهوره تره. له نوبههی کوپری که عبه وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام)

فرموده: (مژده بده به نوممه ته به پایه به رزی و بلندی و سرکه و قن و دامه زان له سه زه میندا. هر که سیک له وانه کاریکی دو اپنی کرد بیت له بر دنیا نه و کسه له دو اپنی داشت باشند.^۱)

دانانی به رنامه مروفه له جینی به رنامه و نایینی خودا شهربیک دانانه بخودا

خوای گهوره ده فرموده: **﴿أَمْ لَهُنَّ شَرَكُوا شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الْبَيْنِ مَا لَمْ يَأْذِنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَضْلِ لَقْطَى بَيْنَهُمْ وَلَيْلَ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾** ناخونه وان شتانی وا به شهربیکی خودا ده زان، که دینیکی وه هایان بخ داهیت ابان و خودا نیجاوه نه دابن؟ نه گهر بپیاری به کجارتی ده رنه چوبیا، کاره که یان ده پایه وه. نامه قه کان جه زده بهی به ژانیان ده بیت. **﴿أَمْ لَهُنَّ شَرَكُوا شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الْبَيْنِ مَا لَمْ يَأْذِنْ بِهِ اللَّهُ﴾** واته: نهوانه شوینی نه و به رنامه و ناینی پاسته ناکون که خودا بخ تزدا ناردویه تی. به لکو شوینی نه و پیگایه ده کون که شهیتان کانیان له مروفه جنرکه بپیان دانشون له و شتانی که حرامیان کردووه بپیان وه (به حیره و سائیبه و حام و وصیله). وه حه لاتکردنی گوشتنی مرداره و بیو خوین و قومارو له نمودنی نه مانه که شتی پپویوچ و بی سوده که له کاتی نه فامیدا خزیان به هری نه زانی و که م ناوه زیوه دایانه تابووه حه لان کردن و حه رام کردن و عیباده تی نابه جی و پپویوچ و قسسه خراپو له فرموده سه حیده هاتووه که پیغمه بری خودا (عمری کوپی لوحی کوپی) (قمه ععم) بینی پیغوله خوی له ناو ناگرداند (پاده کیشا). چونکه یه کم کس بیو که سائیبه داهیتا. نه م پیاوه یه کنک بیو له پاشاکانی خوزاعه یه کم کاسیش بیوه نه شتانه داهیتاوه له ناو قوره یشیه کانداو وای لی کردن که دهست بکن به بتپه رستی. له عننتی خوای لی بیت و خوا پیوی پهش بکات. بتپه خوای گهوره فرموده تی: **﴿وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَضْلِ لَقْطَى بَيْنَهُمْ﴾** واته: نه گهر بپیار نه درایه که سزا یان دو اپنی قیامت به نویسی سزا ده دران، **﴿وَلَيْلَ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾** واته: نامه قیکاران جه زده بهی به ژانیان ده بیت له جه هنه مداو چاره نووسیکی نقد خراپ.

ترسانی بتپه رستان له گوهره پانی مه حشره دا و خوشی و خوشگوزه رانی بروادران له به هه شتنا پاشان خوای گهوره فرموده تی: **﴿رَئِي الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مَنَا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِ وَالَّذِينَ مَأْتُوا وَعَمِلُوا أَصْنَاكِهِنَتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَمُمْ مَأْيَشَهُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ**

^۱ احمد (۱۳۴/۵)، نه فرموده بیه حاکم به سه حیده داناده و زهه بیش هارایه تی.

^۲ فتح الباری (۶/۱۳۲).

الْفَضْلُ الْكِبِيرُ هه و ناهه قانه ده بینن. له ئاکامی کرده و هی خویان ده ترسن، دیاره هه ر تووشیشیان ده بیت. هه و که سانه ش بونه خاوه باده پو ئاکارچاک بونه له سهیرانگای باخه کاندان و چی خویان ناره زنو بکن، له لایه پهروه ر دگاریانه و پیشان ده گات، نه مه ش به خشیتکی مه زنه. **(تری)**

الْأَطْدَلِيْلِيْنَ مُشْفِقِيْنَ مِنَ كَسَبُوا واته: هه و ناهه قیکارانه ده بینن له نه جامی کرداره کانی خویان ده ترسن له گلپه پانی قیامه تدا، **(وَهُوَ وَاعِظٌ بِهِمْ)** واته: هه و هی لیتی ده ترسان تووشیان بوروه و ده ریازیووشیان نیه. نه مه زیانیانه له و پیژه دا به و ترس و به دگوزه رانیه و زیان به سه ر ده بدن.

هُوَ الَّذِيْنَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَيْتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ هه و زیانه له کوئی و هه و زیانه له کوئی؟ واته: نه وانه که له ساحه هی محشردا به سه رشپی و داماوی ترسیتکی زیادو بین نهندازه دا کات به سه ر به دهن و تووشی ئاکامی کرده و هی خرابی خویان ده بن. نه وانه یش که خاوه باده پو ئاکارچاک بونه وان له سهیرانگا باخه کانداو هه رچی ناره زنو بکن له خواردن و خواردن هه و شویتی خوشی و جلویه رگی جوان و خیزانی جوان و پازوه و پابواردن که نه چاوبینیویه تی و نه گوی بیستویه تی و نه به دلی که سیشدا هاتووه، بزیه خوای گورد فرمومویه تی: **(هُذَاكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكِبِيرُ)** واته: نه و هی به خششی گورد و به هر هی ته او و نه بپراوه بق بپاداران.

هُذَاكَ الَّذِيْ بَيَّنَ اللَّهُ عِبَادَةَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَيْتِ قُلْ لَا آسْتَكُرُ عَلَيْهِ أَعْرَأُ إِلَّا الْمَوَدَّةُ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَنْ يَقْرَفْ حَسَنَةً تَرَدْ لَهُ فِيهَا حُسْنَةٌ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ شَكُورٌ **(۳۷)** **أَمْ يَقُولُونَ أَفَتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَشَاءُ اللَّهُ يَعْلَمُ بِمَا يَعْصِي** **(۳۸)**

قَلِيلٌ وَسَعِيْمُ اللَّهُ الْبَطِلُ وَعُجُونُ الْمُقْرَبُ يَكْلِمُهُمْ إِنَّهُ عَلِيمُ بِدَيْنَاتِ الْشَّدُورِ **(۳۹)**

مزدهدان به به هر کانی به هه شت به خاوه نباوران

خوای گورد ده فرموموت: **هُذَاكَ الَّذِيْ بَيَّنَ اللَّهُ عِبَادَةَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَيْتِ قُلْ لَا آسْتَكُرُ عَلَيْهِ أَعْرَأُ إِلَّا الْمَوَدَّةُ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَنْ يَقْرَفْ حَسَنَةً تَرَدْ لَهُ فِيهَا حُسْنَةٌ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ شَكُورٌ** بهمه خودا مزده به و عهدانه ده دات، که بونه خاوه باده پو ئاکارچاک بونه. بیذه من هیچ پاداشتیکم له نیووه ناویت. مه گین خوشیستنی خزمه نزیکه کان. هر که سیش چاکه یهک بکات، پتر چاکه له گهله کهین، خودا له گوناه ده بیوریت به چاکه هی عهدان ده زانیت. کاتیک خوای گورد باسی سهیرانگا باخاتی کرد که ئاماده هی کردووه بق نه وانه هی خاوه باده پو ئاکارچاکن پاشان ده فرموموت: **هُذَاكَ الَّذِيْ بَيَّنَ اللَّهُ عِبَادَةَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَيْتِ** واته: نه مه نه و مزده بورو که خوای گورد دای به بهنده خاوه

باوه په کانی که دیته دی و هیچ گومانی تیدا نیه. وه ده فرموده: **﴿فَلَمَّا أَتَنَاكُمْ عَيْنَهُ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَةَ فِي الْقُرْبَى﴾** واته: نهی موجه ممهد (علیه السلام) بلی: به و بتپه رستانه له خوانه ناسه کانی قوره بش داوای هیچ شتیکیان لی ناکم له مال و سامان به لکو دوازان لی ده کم که وازم لی بینن و شپه خوتانم لی لادهن هستا نه م په یامه ای خودای خرم بگایه. خر نه گه ریارمه تیم نادهن نازاریشم مدهدن با خزمایه تیه که مان بمینیت. بوخاری پیوایه تی کرد وله نبینو عهباس وه (په زای خوابیان لی بیت)

ده لیت: پرسیار کرا لام نایته: **﴿إِلَّا الْمَوَدَةَ فِي الْقُرْبَى﴾** سه عیدی کوبی جوبه برفه رموی: واته: خزمه نزیکه کانی بنه ماله ای پینغه مبهه (علیه السلام)، نبینو عهباس ده لیت: په لهت کرد. هیچ بنه ماله یه که نهی له تناو قوره یشدا که خزمایه تی نه بیت له گهان پینغه مبهه ردا (علیه السلام)، ده لیت: مه بست نه وه یه که په یوهندی و خزمایه تی له نیوان من و نیوه دا با بمینیت و هیچ ترم ناویت. تنهها بوخاری بهم شنیوه یه هینتاویه تی. نیعامی نه حمه دیش له پنگایه کی تره وه پیوایه تی کرد وله. وه ده فرموده: **﴿وَمَن يَقْرَفْ حَسَنَةً تَرَدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا﴾** واته: هر که سینک چاکه یه ک بکات چاکه کهی بق زیاد ده کهین، واته: پاداشتی چاکتری ده دینه وه. وه خوای گه وره ده فرموده: **﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مُقْرَأً ذَرَقَ وَإِنَّكَ حَسَنَةً تُصْنَوِفُهَا وَيُؤْتَ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا﴾**^۱ واته: به پاستی خوا قورسایی که دریله یه ک ستم ناکات وه نه گه ر چاکه یه ک هه بیت (خودا) چندانه ده کاته وه و ده بیه خشیت له لاین خویه وه پاداشتیکی گه وره. خوای که وره ده فرموده: **﴿إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ شَكُورٌ﴾** واته: له نزد تاوان و گوناه خوش ده بیت و نزد له چاکه کانیش زیاد ده کات و ده بوریت له گوناهو ناشکرای ناکات و زیادیشی ده کات و ستایشی بهنده کانی ده کات له سر چاکه کردن.

ده لین پینغه مبهه (علیه السلام) خوی قورنائی هه لبه ستوه به دهی خودا وه وه لام دانه وه خودا بونه^۲ ده خوای گه وره ده فرموده: **﴿أَمْ يَقُولُونَ أَفَرَنَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَكُنْ أَلْهَمَهُمْ عَلَى قَلْبِكَ وَمَعَمِ اللَّهِ الْبَطَلُ وَمَنْ يُحْكِمْ لَهُ شَيْءًا إِنَّهُ عَلَيْهِمْ دَاءٌ أَصْدُورُ﴾** یان ده لین درق بق خودا هه لدبه ستیت. نه گه ر خودا مه بیلی لی بیت، مزر بسهر دلته وه ده نیت. خودا (هر به فرمانی خوی) پوچ له ثارادا نایتیت و پاستی له جینداجیکیر ده کات، نه و ئاگادره له هارچی بهناو دلاندا ده بوریت. **﴿أَمْ يَقُولُونَ أَفَرَنَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا﴾**

^۱ فتح الباری (۴۲۶/۸).

^۲ احمد (۱/۲۲۹)، فرموده یه کن س صحیحه.

^۳ النساء (۴۰).

واته: نگار بمناری خوداوه دروت هلبستایه وک نو و نفامانه ده لین، **﴿فَإِن يَشَاءُ اللَّهُ يَعْلَمُ عَلَىٰ قَلْبِكَ﴾**^۱ نه گار خودا مهیلی لی بوایه ملزی دهنا به سر دل تداو گرفتاری ده کردی و قورناییشت بق نده هات. وک خوای گواره ده فرمومیت: **﴿وَلَوْ نَفَولَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقْوَابِ﴾**^۲ **﴿لَا يَخْذَلُنَا إِلَيْنَ﴾**^۳ **﴿ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنَ الْوَتْنِ﴾**^۴ **﴿فَمَا مِنْ كُرْبَةٍ إِنَّ اللَّهَ عَنْهُ حَاجِزِنَ﴾**^۵ واته: نگار (موحه ممهد) ^۶ به ده نیمه وه هندی قسی هلبستایه، بیگومان به دهستی خومان توله مان لی ده سند، له پاشان په کی دلیمان ده بپی و کس له نیوه نیده تواني برگری لی بکات. واته: به توندرین شیوه توله مان لی ده سند، هرگیز کس ناتوانیت له دهستی خودا ده ریچیت و یاخی بیت، خودا ده فرمومیت: **﴿وَيُعِظُّ الْحَقَّ بِكَلْمَنَتِهِ﴾**^۷ هق جیگیر ده کات و پوون و ناشکرای ده کات به بلکه دیارو به میز، **﴿هُنَّا هُنَّا عِلْمَ زِدَاتِ الْأَصْدُورِ﴾**^۸ واته: ناگاداره بهوهی که لعناد دلدا دیت و ده چیت و شاراوه یه و دیار نیه له خله کوه.

﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبِلُ الْنَّوْمَ عَنِ عِبَادِهِ وَيَعْلَمُ عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفَعَّلُونَ﴾^۹ **﴿وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آتَيْنَا وَعِلْمًا الظَّالِمُونَ وَيَرِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَالْكُفَّارُ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ﴾**^{۱۰} * **﴿وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الْرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُنْزَلُ بِقَدْرِ مَا يَشَاءُ إِنَّمَا يُنْزَلُ حِرَمًا بَصِيرًا﴾**^{۱۱} **﴿وَهُوَ الَّذِي يُنْزِلُ الْفَتْنَةَ مِنْ بَعْدِ مَا قَطَعْنَا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ﴾**^{۱۲}

خوای گواره په شیمان بروونده و مرده گرنیت و نزايش قهبول ده کات

خوای گواره منه ده کات به سر بهنده کانیدا بهوهی که په شیمان بروونده و تقویه بیان لی قهبول ده کات کاتیک بگریته وه بت لای و واژ له خراپه بیتن له به خشنده بی و لیبورده بی خویه تی که له گوناهی بهنده کانی خوش ده بیت و چاپیزشیان لی ده کات و دایده پوشیت بتویان. وک نه نایه تهی که خوای گواره ده فرمومیت: **﴿وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ يَعِدُ اللَّهُ عَفْوًا رَحِيمًا﴾**^{۱۳} واته: وه هر که س کرده ویه کی خراب بکات یان ستم له خوی بکات پاشان داوای لیخوشیون له خوا بکات ده بینیت خوا لیبورده میهره بانه. له سه حیحي موسیلیدا هاتووه (په حمه تی خوا لی بیت) له نهنسی کوپی مالیکه و (په زای خوا لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا ^{۱۴} فرمومیتی: (خوای گواره په شیمان بروونده وهی بهنده خوی پی خوشتره کاتیک ده گریته وه بت لای له یه کیک له نیوه که ولا غهکهی له چزله وانیه کدا له دهستی ده چیت و هرچی خواردن و خواردن وهی

^۱ الحافظة (۴۷-۴۴).

^۲ النساء (۱۱۰).

هه بدو لاغه مه بیت، بی هیوا بیت لیی هاتبیته بن داریک و له ثیر سبیه ره که بیدا پال که و تبیت و همیع هیوایه کی نه مابیت به لاغه که ای. و ختیک نه و کسه بهو حال و هیه، کاتیک ده زانیت لاغه که به باره کوهه له لایه تی. دهستی گرتوه به په شوکه یه وه، پاشان نه و هنده دلی خوشه له خوشیاندا و تی: نهی خواهه تو بندی منی و من خواه توم نه و هنده دلی خوشه له خوشیاندا هله ده کات^۱). و دیسان له سه حیحی موسیلمدا له پیوایه تی عه بدولالی کوبی مه سعدودا بهو شیوه یه هاتووه (په زای خواه لی بیت)^۲. خواه گه وره ده فه رموده تی: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ النَّوْمَ عَنِ عِبَادِهِ وَيَعْلَمُ عَنِ الْأَسْيَاقِ وَيَعْلَمُ مَا فَعَلُوا﴾ هه ره نه ویشه په شیمانی له عه بده کانی قه بول ده کات و له کاره خرابه کانیان چاو ده پوشیت و له هممو کرده وه کانیان ٹاگاداره. زومه ری له م فه رموده هی خواه گه وره دا: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ النَّوْمَ عَنِ عِبَادِهِ﴾ ده لیت: نه بوده بیره ده لیت: پینغمه بری خودا^۳) فه رموده تی: (خوا زیاتر په شیمانی بندنه خوی پی خوشتره له یه کنیک له نیووه که و نبوه که ای ده دزیت وه له و شوینه که ده ترسیت تینوویه تی بیکوئیت تییدا^۴). هه ممامی کوبی حارس ده لیت: پرسیار له نیبنو مه سعدود کرا که پیاره کاری خرابه له گه ل زنیک بکات و له دوایدا ماره هی بکات؟ ده لیت: هیچی تیدا نیه و قه بیانکات و نه م نایه تهی خویند: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ النَّوْمَ عَنِ عِبَادِهِ﴾. خواه گه وره ده فه رموده تی: ﴿وَيَعْلَمُ عَنِ الْأَسْيَاقِ﴾ واته: له دوای توان خواه گه وره په شیمانی قه بول ده کات و له گوناهی را بردوویش خوش ده بیت، ﴿وَيَعْلَمُ مَا فَعَلُوا﴾ واته: خودا ٹاگاداره له هممو نه و شستانه کرد و تانه و پیسی هه لساون و تنوونانه له گه ل نه و هیشدا ده بوریت له هه ره که سیک بگه پریت وه بز لای و په شیمان بیت وه خواه گه وره ده فه رموده تی: ﴿وَسَتَّجِبُ اللَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَرِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَالْكُفَّارُ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ﴾ نه وانهی خاوره باوه پن و ٹاکار چاکن نزايان لی قه بول ده کات و له چاکهی خوی به شی نزدیان ده داتی. بز خوانه ناسه کانیش جه زره بهی نقد دثاره هیه. ﴿وَسَتَّجِبُ اللَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾ سودی ده لیت: واته: نزايان لی قه بول ده کات، نیبنو جه ریش هه ره وای و توهه. واته:

^۱ مسلم (۲۱۰۴/۴).^۲ مسلم (۲۱۰۳/۴).^۳ عبد الرزاق (۱۹۱/۳)، فه رموده یه کی لوازه.^۴ الطبری (۵۲۲/۲۱).

نزايان ل قهبول دهکات بخويان و برakanian و هاوه‌له کانيان.^۱ (وَيُرِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ) واته: دعواكانيان به زياريشوه ل قهبول دهکات. قهتاده و ثيراهيمي ناخه‌عى دهلىن: لم تایته‌دا: (وَسَتَحِبُّ الَّذِينَ أَمْتُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ) ياني خوا تکايان و هرده گريت بخراakanian (وَيُرِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ) تکاشيان بخرا برakanian ه روهده گريت^۲ خواي گوره دهه رموويت: (وَالْكَفَرُونَ هُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ) کاتيک خواي گوره باسي خاوهن باوهپان و چاره‌نوسيانی کرد له پاداشتاده‌وهی نزد له هه مهو پوویه کوه باسي بیدینان و چاره‌نوسي خرابپيان دهکات له پقئي قيامه‌تدا له جه‌زره‌بهی نزد به ژان و پر شازار له کاتی زيندووپوونه‌وه و لپرسينه‌وه ياندا.

له کارزانی خودالله‌وهدا که بژیوی بی سه رویه‌ري نهداوه

خواي گوره دهه رموويت: (وَتَوَسَّطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ، لَعَوْنَافِ الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُرِيدُ مَا يَشَاءُ إِنَّمَا يَعِدُهُمْ حَيْثُ يَبْصِرُونَ) نهگهر خودا(بی سه رویه) بژیوی بخ عه بدانی خوى بنارادي له زميندا ياخى دهبوون. بهلام هر به مهيلی خوى و به نهندازه به پئي دهکات، که خودا له عه بده کانی خوى ناگادارو چاوديده. (وَتَوَسَّطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ، لَعَوْنَافِ الْأَرْضِ) واته: نهگهر زيد له نهندازه‌ی پيوسيستيان خودا بژیوی بنه‌ده کانی بدایه وايان ل دههات که ده‌ستدریزی بکنه سه رویه‌کو دهست بکنه تاونکردن و خراپه‌کاري له سه رزميندا. (وَلَكِنْ يُرِيدُ مَا يَشَاءُ إِنَّمَا يَعِدُهُمْ حَيْثُ يَبْصِرُونَ) واته: بهلام به مهيلی خوى به شيوه‌يهک بژیوی داون که خيروبيري باشی تيده بيت بويان. خودا خوى چاكتر ده‌زانيت چي باشه بويان. کي دهوله‌مندي بخ چاكه و کيتش هه ژاري بخ چاكه. خواي گوره دهه رموويت: (وَهُوَ اللَّهُ يُرِيدُ الْفَيْضَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْهَا رَحْمَتَهُ، وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ) هر نهويش پاش ناوميد بون له باران، باران داده باريتنیت و دلخانی خوشی بلاوده‌کاته‌وه. هارنه‌وه بخ مه‌زنایه‌تی دهشی به رده‌وام په‌سه‌ندی بدریت. (وَهُوَ اللَّهُ يُرِيدُ الْفَيْضَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا) واته: دواي نهوهی که بی نوميد بون له باران بارين. بارانیان بخ ده باريتنیت له کاتيکدا که نزد پيوسيستيان به باران هه‌يه. وه ک نه تایه‌تانه‌ی که خواي گوره دهه رموويت: (وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُرَدَّ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ، لَمْ يُبْلِسُوكُمْ) واته: نهگهرچي پيتش نهوهی باران به سه‌رياندا باريت بی هیواو ناوميد بون. وه

^۱ الطبری(۵۳۴/۲۱).

^۲ الطبری(۵۳۴/۲۱).

^۳ الروم(۴۹).

دفه رمومیت: **(وَيَسْتَرُ رَحْمَةً)** واته: به زهی خزی بلاوده کاته و به سر خله کی نه و لات و ناچهیدا. قه تاده ده لیت: بیان گیراینده که پیاویک و تی به عمه ری که بی خهتاب (ره زای خواهی لی بیت) ثی که دره موسلمانان! باران ناباریت و خله کی نائومید بیون، عومه و تی: دهی بستان نه باری! پاشان نه نایه تهی خویند: **(وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْفَيْضَ مِنْ بَصَدِ مَا قَنَطَرُوا وَيَسْتَرُ رَحْمَةً وَهُوَ الْوَلِيُّ الْعَظِيمُ)**^۱. واته: هر خودایه کاروباری دروستکراوه کانی ده بات به پیوه بق نه و هی سودی لی ببینن له دنیاو له دواپر زیانداو هر نه و ده شیت په سنه دی بدربت له هامو شتیکدا که دایده نهنت و دهیکات.

(وَمِنْ مَا يَنْهِي، خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا يَبْثَثُ فِيهِمَا مِنْ دَآبَةٍ وَهُوَ عَلَى جَمِيعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ) (۲۹) **(وَمَا أَصَبَّكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَإِمَّا كَسَبَتُ أَيْدِيَكُمْ وَيَعْقُلُوا عَنْ كُثُرٍ) (۳۰)** **(وَمَا أَنْتُ بِمُغَيِّبِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُورٍ أَنْهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ) (۳۱)**

و دهیکانی ناسمانه کان و زهیکن له نیشانه کانی خودان

خواهی که دره دفه رمومیت: **(وَمِنْ مَا يَنْهِي، خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا يَبْثَثُ فِيهِمَا مِنْ دَآبَةٍ وَهُوَ عَلَى جَمِيعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ)** هر له نیشانه کانی نهون: داهیکانی نه ناسمانه کان و زهیکن و نه هامو جانه و هرانهی (که له نیوان نه و دووانه دا) بلالی کردوبونه توه. هر کاتیکیش بق خزی مهیلی لی بیت توانای همیه هاموییان کل بکاتوه، **(وَمِنْ مَا يَنْهِي، خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا يَبْثَثُ فِيهِمَا)** واته: نه و توانای گاوره و ده سه لاتی به هیزی خواهی گاوره، **(خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا يَبْثَثُ فِيهِمَا)** واته: نه و هامو گیانه و هرانهی که له نیوان ناسمانه کان و زهیکندا بلالی کردوبونه توه، **(مِنْ دَآبَةٍ)** نه هامه فریشتکان و مرؤو جنتکه و هامو گیانه و هر کانی تریش ده گریته و به هامو جزو شیوه و په نگو زمان و په گازو شیوانی زیانیانه و. که بلالی کردوبونه توه له هامو ناچه و به شه کانی ناسمانه کان و زهیکندا، **(وَهُوَ عَلَى جَمِيعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ)** له گهان نه مانه دا هامویی له پیشی قیامه تدا نه و هل و ناخنی کرده کاتوه له تهک هامو دروستکراوه کانی تردا له یه ک شویندا ده نگی بانگکه ر ده بیستن و ده بینزین و بپیاریان بق ده دربیت. به بپیاری خودا خزی، بپیاریکی هدق و دادپه روه رانه.

هُوَكَارِيْ گُرْقَارِيْه کَانِ بَنِ كَوْنِيْه و يَاخِي بُونَه

خوای گوره ده فرمودت: ﴿ وَمَا أَصْبَحَ كُلُّ مِنْ مُصْبِبَةٍ فَإِمَّا كَسَبَتْ أَيْدِيهِكُمْ وَيَعْقُلُونَ كُلَّ بَرِّهِ﴾ هر کاتیک تووشی به لایدک بیون. به هری کردوهی خوتان، له زند گوناهه کانیشتن چاو ده پوشست. وات: هرچی به لاؤ گرفتیکتان بیته بئی نهی خلکینه به هری نه کردوه خرابهی خوتانه وه یه که له پیشهوه کردوونه، ﴿ وَيَعْقُلُونَ كُلَّ بَرِّهِ﴾ خوای گوره له تزدیشیان ده بیوویت و چاویوویشی ده کات و تولهتان لی ناسینیت له سه ری. وهک خوای گوره له ئایه تیکی تردا ده فرمودت: ﴿ وَتَنْبُأُ لَهُمْ أَنَّا سَبَبَوْا مَا تَرَكُهُ عَلَىٰ ظَهْرِهِ كَمَا مِنْ دَآبَتْهُهُ ﴾^۱ واته: وه نگهه خودا قار بگیرت له خلکی (تولهيان لی بسینیت) له بئر نه (خراپانه) که کردوویانه میع گیانداریکی به سه رزه ویه وه نه ده هیشت. وه له فرموده سه حیدا هاتووه پیغامبری خودا(صلی الله علیه و آله و سلم) ده فرمودت: (سویند بهو کسنهی گیانی منی به دهسته، هیچ خاوهن باوه پیک تووشی ناپهچه تی و نه خوشی و خه و خفه تیک ناییت مهکین خودا دهیکاته که فارهتی گوناهه کانی تهنانه د پیک که ده چیت به پییدا).^۲ نیمامی نه حمد پیوایه تی کردووه له موعاویه کورپی نهبو سوفیانه وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: بیست له پیغامبری خودا(صلی الله علیه و آله و سلم) ده لیت فرمود: (هیچ شتیک نیه که تووشی خاوهن باوه بیت له جسته یداو نازاری بدا مهکین خودا دهیکاته که فارهتی تاوان و گوناهه کانی).^۳ دیسان نیمامی نه حمد پیوایه تی کردووه له عانیشه وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا(صلی الله علیه و آله و سلم) فرموده تیک گوناهی عهد زند بیو چاکهی نهبو بیتنه که فارهتی خوای گوره تووشی دلگرانی و خه و خفه تیک ده کات، بت نه وهی بیکاته که فارهتی).^۴ پاشان خوای گوره ده فرمودت: ﴿ وَمَا أَنْشَرْتُ مُعَجِّزِنَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُوْلَتِ اللَّهِ مِنْ وَلَيْتَ وَلَا نَصِيرِهِ ﴾ ناشتوانن له سه رزمهینه دا خق له خودا بدزنه وه غایری خوداش نه میع گوره یه کتان ههی. نه که سیش به هنانانه وه دیت.

^۱ الفاطر(۴۵).^۲ احمد(۲/۲۰۲)، فرموده بیکی سه حیده.^۳ احمد(۴/۹۸)، فرموده بیکی حاسنه.^۴ احمد(۶/۱۵۷)، نام فرموده بیکی سه نه ده کانی لاوازه.

﴿وَمَنْ يَأْتِيَهُ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَمِ﴾ (۲۱) إِنْ يَسْأَأْ يَسْكِنَ أَرْبَحَ فَيَظْلَلُنَّ رَوَادِكَ عَلَى طَهْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَنْتَلِكُ
صَبَارٌ شَكُورٌ (۲۲) أَوْ يُوْقِهَنَّ بِمَا كَسْبُوا وَيَقْتُلُ عَنْ كَثِيرٍ (۲۳) وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يَجْنِدُونَ فِي مَا لَيْسَ مَا هُمْ مِنْ

عَمَّيْضٍ (۲۴)

کهشت یه کیکه نه نیشانه کانی خودا

خوای گهوره ده فه رموویت: «وَمَنْ يَأْتِيَهُ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَمِ» هر له نیشانه کانی نهون: نهون
که شتیانه‌ی (که چیا ناسا) له ناو دهربا دینو دهچن. واته له نیشانه‌ی که به لگنه له سر تواني
بیپایان و ده سه‌لاتی خودای مهزن پامهینانی دهرباکانه که گامیه کان به فهرمانی نهون دینو دهچن وه
چیا، مجاهیدو حسنه و سوده و زه ححه ده لین: نه م گامیانه له ناو دهربا وه که چیا وان له
وشکانیدا.^۱ و ده فه رموویت: «إِنْ يَسْأَأْ يَسْكِنَ أَرْبَحَ فَيَظْلَلُنَّ رَوَادِكَ عَلَى طَهْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَنْتَلِكُ لَكُلُّ صَبَارٌ شَكُورٌ»^۲ نه گاره ز بکات با پاده گرت و له سر دهربا بعقتیس ده میتنیت وه. که له مهدا بتوانه‌ی
خوپاگدو سوپاسکارن به لگه ز دین. «إِنْ يَسْأَأْ يَسْكِنَ أَرْبَحَ فَيَظْلَلُنَّ رَوَادِكَ عَلَى طَهْرِهِ» واته: نه گه رخودا
مهیلی لی بیت نه و بایه‌ی که به سر دهرباکاندا ده پوات ده بیوه ستینیت و گامیه کان ناجولتینیت و له جینی
خویدا ده میتنیت وه نه ده پدنو نه دین. له سر دهربا ده وه ست. «هُنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَنْتَلِكُ لَكُلُّ صَبَارٌ شَكُورٌ»^۳
نه مه بتوانه‌ی که خوپاگن له کاتی لیقه‌مان و ناپه‌حتیدا به لگه‌یه کی چاکه «شکور»^۴ واته ز دین
سوپاسی خودا ده که نه پامهینانی دهربا و جولانی هوا به پیش پیویست بتوانچویان. نه مه ش
به لگه‌یه له سر به خشنده‌یی و بهره‌ی خودا بتو شو که سانه‌ی که خوپاگن له کاتی ناپه‌حتیدا و
سوپاسکارن له کاتی خوشیدا. پاشان خوای گهوره ده فه رموویت: «أَوْ يُوْقِهَنَّ بِمَا كَسْبُوا وَيَقْتُلُ عَنْ
كَثِيرٍ»^۵ یان له سزای کرده وهیان توشی نو قمبونیان بکات. له ز قریک له گوناهانیشیان ده بوریت.
«أَوْ يُوْقِهَنَّ بِمَا كَسْبُوا»^۶ واته: نه گهر خودا مهیلی لی بیت که شتیه که له ناوده بات و نو قمی ده کات به
مهی کوناهی خلکه که یوه که له ناودیدان. «وَيَقْتُلُ عَنْ كَثِيرٍ»^۷ واته: له ز قریک له توانه کانیان خوش
ده بیت، خو نه گه رهقی هه مو توانه کانیان لی بستینیت نهوانه که هه مو له ناو گامین له دهربا له ناو
دهچن. ههندی له زانایانی ته فسیر له مانای نه م ثایه تهدا و تبویانه: «أَوْ يُوْقِهَنَّ بِمَا كَسْبُوا»^۸ واته:
نه گهر خودا مهیلی لی بیت پهشه بایه‌کی زقد توندی بتو ده ناردن گه میکه‌ی ده دا به ملاولاد او له پیکای

خلی دهی‌تازاندو نوچمی ده کرد و نده‌گه بیشته شوینی خزی، و اته گه میه که و خوشیان تیاده چون. نه مانایه گونجاوه له‌گهان نایه‌تی پیش‌وودا که خواه گه ورده فه‌رمویی نه‌گه رمه‌بیله لی بیت بایه که ده‌هستینیت و ناجولیت، لیره‌شدا ده‌فه‌رمویت له‌بر توتدی بایه که ده‌که وتن به‌ملولا داد و نوچم ده‌بیون و له‌نا ده‌چون. به‌لام له سرزد بهزه‌بی خودایه که هه‌وا ده‌نیزیت به پیی پیویست. وده چلن باران ده‌بارتینیت به نه‌ندازه‌ی پیویست. خز نه‌گه ر به زندی باران بیارتینیت خانووه‌کان نوچم ده‌کات و ده‌پروختینیت و نه‌گه ر که میش بیارتیت کیاوگژه و دارو دره‌خته‌کان سه‌وزده‌کات. هه‌تا نه‌هه‌تا ناوار ده‌نیزیت بق و لاتی میسر به شیوه‌ی پوچار له‌سر زه‌مینیتکی تره‌وه چونکه نه‌وان پیویستیان به باران نیه. نه‌گه ر بارانی نقد بیارتیت به سه‌ریاندا دیواری خانووه‌کانیان برگه ناگرتیت و خانووه‌کانیان ده‌پروختیت. خواه گه ورده ده‌فه‌رمویت: «وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُجْنِدُونَ فِي أَيْمَانِنَا مَا لَمْ يَعْلَمُوا مِنْ عَجَيْبِنَا» نه‌وانه ش ده‌پیاره‌ی نیشانه‌کانمان کیشه ده‌کن. که هیچ ده‌هه‌تاتنیکیان نیه. و اته: هیچ شتیک نه‌به بیکنه په‌نا بق خزیان که بیان‌پارتنیت له سزاو توله‌مان و به‌زیوو داما او زه‌بیون به‌رامبهر توانای نیمه‌دا.

«فَآتَيْتُمْ مِنْ شَفَوْقَةِ الْحَيَاةِ الَّذِيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى الَّذِينَ مَأْسَوًا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ (۲۵) وَالَّذِينَ يَجْنِبُونَ كَبَرَ الْأَقْمَ وَالْمُوَحِشَ وَإِذَا مَا عَصَبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ (۲۶) وَالَّذِينَ أَسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَفْعَلُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ سُرَىٰ يَلِهِمْ وَمَا رَدَقُهُمْ يُغْفِرُونَ (۲۷) وَالَّذِينَ إِذَا أَسَأُبْهُمُ الْبَغْيَ هُمْ يَتَنَاهُرُونَ (۲۸)»

سیفانی نه‌وه که‌سانه‌ی شایانی پاداشن له لای خودا

خواه گه ورده ده‌فه‌رمویت: «فَآتَيْتُمْ مِنْ شَفَوْقَةِ الْحَيَاةِ الَّذِيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى الَّذِينَ مَأْسَوًا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ» هارچی به نیمه دراوه هزی زیانه له دنیادا، نه‌وه شتیش که له لای خودایه، بق نه‌وه خاوه‌هن باوه‌رانه‌ی هار به په‌روه‌رددگاری خزیان پشت نه‌ستوون، باشتره و به‌پیزترش، خواه گه ورده که‌باسی سوکی و بیترخی زیانی دنیاده‌کات و باسی جوانیه‌کانی و نه‌وه خزشی و خوشکوزه‌رانیه‌ی که ماوه‌یه کی نقد که‌مه و نامینیت ده‌کات، ده‌فه‌رمویت: «فَآتَيْتُمْ مِنْ شَفَوْقَةِ الْحَيَاةِ الَّذِيَا» و اته: هارچیان و هدهست هینا و کلتان کرده و له خزیانی مه‌بن پیی. نه‌وه هزی زیان و گوزه‌راندانه و مالتیکی که‌م نرخ و دواکوتایه و مه‌گین له ده‌ستان ده‌ده‌چیت، «وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى» و اته: پاداشتی خودا چاکتره له دنیا. چونکه پاداشتی خودا هه‌تاهه‌تایه و ده‌مینیت‌وه. نه‌وهی نامینیت پیشی مه‌خن به‌سر نه‌وه‌دا که هار ده‌مینیت‌وه، بزیه خواه گه ورده فه‌رمویه‌تی: «(لِلَّذِينَ مَأْسَوًا)

و اته: بق نه‌وه خاوه‌باوه‌رانه‌ی خوپاگر بیون له‌سر وازمینان له خزشی و ثاره‌زیوه‌کانی دنیا، «وَعَلَى

رَبِّهِمْ يَتُوَلُّونَ) وَاتَّه: پشت نهستود بعون به خوای خویان که یارمه تیان بادات لاهسر خنپاگری له
به جیهینانی واجبو فخرزه کانداو وازمیان له به زاندنی سنوره کانیدا. پاشان خوای گوره
فرمومیه‌تی: ﴿وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْأَثْمَ وَالْفَوْحَشَ وَإِذَا مَا عَصَبُوا هُمْ يَقْرُونَ﴾ نهانه ش له توانی
گوره دووبن له کردده‌وهی شوره‌ی دووبن له گرمی توپه بیونیاندا عفو دهکن). پاشان
دفه رمومیت: ﴿وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْأَثْمَ وَالْفَوْحَشَ﴾ له پیشه‌وه له سوره‌تی (الاعراف) دا باسی توانی
گوره و کردده‌وهی شوره‌یمان کرد ﴿الْأَثْمَ وَالْفَوْحَشَ﴾ و خوای گوره دفه رمومیت: ﴿وَإِذَا مَا عَصَبُوا
هُمْ يَقْرُونَ﴾ سروشت و سیفه تیان وايه نه خواهند باوه‌رانه دل فراوان و لیبوردهن برانبر به خلکی
نهک تزله‌سدن لیيان له فرموده‌ی سه‌حیحا هاتووه که پیغامبری خود (علیهم السلام) هرگیز له بر ختنی
تزله‌ی نه‌ندووه مه‌گر کاتیک که سنوره خودای تیدا شکیترابیت و به زندرابیت.^۱ خوای گوره
دفه رمومیت: ﴿وَالَّذِينَ أَسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْهَمُوا الْمُرْبَحَهُ شُرَكَاهُ يَنْهَمْ وَمَا رَفَقُهُمْ يُفْعُونَ﴾ نه و کسانه ش
که به دهنگی په رودگاریانوه چوون و نویزد دهکن و کاره‌کانیان به پاویزه و لهو بژیوه‌ی پیمان
به خشیون ده به خشن. ﴿وَالَّذِينَ أَسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ﴾ وَاتَّه: شوینی پیغامبره که دهکن و گوینایه‌ی
فرمانه کانی دهکن و دوورده کهونه و لهو شتانه‌ی که قده‌غهی کردوه لیيان. ﴿وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ﴾ نویزد
دهکن که گوره‌ترین عباده‌ت بق خوای گوره. ﴿وَأَنْهَمُوا الْمُرْبَحَهُ شُرَكَاهُ يَنْهَمْ﴾ وَاتَّه: کاره‌کانیان به پاویزه
دهکن. هیچ کاریک ناکن هتا پاویزه نهکن له نیوان خویاندا له سه‌ری بق نهوهی سوود و هرگدن له
پاویزچوونی یه‌کتری له کارویاری جه‌نگه کانداو له و شتانه‌ی ترکه پیویستی به پاویزکردن هه‌یه. و هک
خوای گوره فرمومیه‌تی: ﴿وَشَاؤْرُهُمْ فِي الْأَثْرِ﴾^۲ وَاتَّه: وه پاویزیان پی بشکه له کارویاردا. بقیه
پیغامبری خود (علیهم السلام) پاویزه دهکرد به هاوه‌له کانی له کارویاری جه‌نگه کانو ش و شتانه‌ی که
پیویستی به پاویزکردن بیویست بق نهوهی دله کانیان زیاتر پابند بکات به نیسلامه‌وه و نایینیان له لا
زیاتر شیرین بکات. هر بقو شیوه‌یه عمره‌ی کوبی ختاب کاتیک مردنی نزیک بیوه و پاش نهوهی که
بریندار کرا. بپیاری دا که پاویزه بکریت له نیوان شهش که‌سدا که بربتی بیون له عوسمانی کوبی
عه‌فان و عمل و تلحه و زیبه بیو سه‌عدو عه‌بدور په‌ه حمانی کوبی عه‌وف (په‌زای خویان لی بیت) پای
هاوه‌له کانی پیغامبر (علیهم السلام) هه‌مو هاته سره‌وه عوسمان هه‌لبزین و پیشیان خست به سره‌ه وانی

^۱ فتح الباری (۱۰/۵۶۱).^۲ ال عمران (۱۵۹).

تردا(بزای خوایان لی بیت)، خوای گهوره دفه رمومیت: «وَوَمَا رَزَقْنَاهُمْ بِغُنْوَنَ» واته: لهو پیزنه‌ی پیمان داون ده به خشنو ده بدهن به خلکی خودا به پیش دووبو نزیکی لیتیانه‌وه. وه دفه رمومیت: «وَالَّذِينَ إِذَا أَسَأْبَهُمُ الْبَيْعَ مُمْتَنَعُوْنَ» نه و کسانه‌ش نه که رقدنکیان لی بکریت، تزله‌ی خوایان ده که نه وه. واته توانای تزله سهندیان هه به لهو کسانه‌ی که نامه‌قیان پی ده کات و ده ستدریزی ده کاته سه‌ریان. بی ده سه‌لات نین و سره‌شلر ناکن به لکو توانای سهندنوه‌ی حقی خوایان هه به لهو کسانه‌ی که ده ستدریزیان ده که نه سه‌ر و ناهه‌قیان پی ده که ن. وه له کاتی ده سه‌لات‌تیشدا خواه‌نه لیپوردن. وهک یوسف وقی براکانی: «لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمْ آيَةٌ مُّعَجَّلَةٌ لَّكُمْ»^۱ واته: نه میز همیع سه‌رزه‌نشت و تشه‌ریکتان له‌سر نه (له لاین منه‌وه) خوا لیتیان خوش بیت. له کاتیکدا ده‌یتوانی سزايان بداد و هه‌قیان لی بستینیت له‌سر نه و کرداره خرابه‌ی له‌گه‌لیان کرد. یان وهک پیغامبری خودا(علیه السلام) که نه‌وانه‌ی عه‌فو کرد که هه‌شتا که‌س بون که ویستیان په‌لاماری پیغامبر(علیه السلام) بدنه‌له چیای تنه‌یمه‌وه له سالی حوده‌بیبه‌دا هانته خواره‌وه له چیاکوه. کاتیک پیغامبری خودا(علیه السلام) ده‌ستی گرت به‌سه‌ریاندا عه‌فوی کردن که ده‌شی توانی تزله‌یان لی بستینیت وه هار به شیوه‌یه عه‌فوکرنی غه‌وره‌س کوری حارس که ویستی پیغامبر(علیه السلام) بکوئیت کاتیک شمشیری پاکیشا پیغامبر(علیه السلام) له خه‌ودا بیو ویستی لیس بدآ پیغامبری خودا(علیه السلام) هاوایی کرد به‌سه‌ریداو شمشیره‌که‌ی له دهست که ووت و پیغامبری خودا(علیه السلام) شمشیره‌که‌ی گرت به ده‌ستیه‌وه هاوه‌له کانی بانگ کردو تاگداری کردن له‌وه‌ی که پوویدا له نیوان ختی و نه و پیاوه‌داو پاشان عه‌فوی کرد.

فرموده و پووداون نزده له باره‌یوه، والله سبحانه وتعالى أعلم.

«وَجَزَرُوا سَيِّئَةً سَيِّئَةً مِّثْلَهَا فَمَنْ عَكَّا وَاصْلَحَ فَاجْرَهُ عَلَى اللَّوَاءِهِ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ (۱۱) وَلَمَنْ أَنْصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَلِمُهُمْ مِّنْ سَيِّئَلِ (۱۲) إِنَّمَا التَّسْبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بُغْرِيْلَهُ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (۱۳) وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَيْنَ عَزْمٌ لِّلْأَمْرِ (۱۴)»

چاپووشی کردن یان تزله‌سهندن له ناهه‌قی کار

خوای گهوره دفه رمومیت: «وَجَزَرُوا سَيِّئَةً سَيِّئَةً مِّثْلَهَا فَمَنْ عَكَّا وَاصْلَحَ فَاجْرَهُ عَلَى اللَّوَاءِهِ لَا يُحِبُّ الْأَفْلَالِمِينَ» سزا بیز هر خرابه‌یک، خرابه‌یکی وهک نه وه، کیش له تزله چاپ بیزشیت و کرکشش بیز ناشتی بکات، پاداشتی له‌سر خودایه، بینکومان خودا ناهه‌قی کارانی خوش ناویت. نه م ثایه‌ته وهک

نه و نایه که خودا دفه‌رمویت: «فَمَنْ أَعْنَدَ عَيْنَكُمْ فَأَعْنَدَهُ اللَّهُ بِمِثْلِ مَا أَعْنَدَ عَيْنَكُمْ»^۱ واته: جا هر که سیک ده‌ستدریزی کرده سه‌رتان نیوشه ده‌ستدریزی بکنه ساری به و پیشی ده‌ستدریزکردن کهی نه و بق نیو. نه نایه‌تله ش هر و ایه که دفه‌رمویت: «وَلَمْ يَأْتِ مُعَاقِبُوا
بِمِثْلِ مَا عُوْقِسُرُوا بِهِ»^۲ واته: وه نه‌گر توله‌تان سه‌ندوه نه‌وه به نهندازه‌ی نه‌وسته‌می دزستان کراوه توله بکنه‌وه. خواه گاوره دادی داناوه که توله‌سه‌ندنه له توانباران به لام نه‌وه‌باش و چاکتر لیبوردن، بقیه خواه گوره لیره‌دا فه‌رمویه‌تی: «فَمَنْ عَكَّا وَأَصْلَحَ فَاجْرَهُ اللَّهُ»^۳ واته: نه‌وه‌ی لیبوردن بکات و چاکه‌بکات نه‌وه پاداشته کهی نه‌کویته لای خوا، نانی نه و لیبوردن لای خودا ون نایبیت وک له فه‌رموده‌ی سه‌حیدرا هاتوروه دفه‌رمویت: (خواه گوره به‌نده‌ی خزی به هزی لیبوردن له خله‌کی زیاتر ده‌سه‌لاتدارتر ده‌کات).^۴ وه دفه‌رمویت: «إِنَّمَا لَيُحِبُّ الظَّالِمِينَ»^۵ واته: خودا ده‌ستدریزیکری خوش ناویت نه‌وه‌ی که ده‌ست پیشخمری ده‌کات له توان کردند. پاشان خواه گوره فه‌رمویه‌تی: «وَلَمَنِ اتَّصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَيْنُمُونَ سَيِّلٌ»^۶ نه و کسانه‌ی له پاش ناهه‌قی لیکردن. توله‌ی خویان ده‌ستینه و خه‌تابار نین. واته: نه و کسانه هیچ توانیکیان نیه که توله ده‌ستین له و کسانه‌ی که ناهه‌قیان پی کردون. خواه گوره دفه‌رمویت: «إِنَّمَا السَّيِّلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ»^۷ خهتا هر له و کسانه‌یه ناهه‌قی له مردم ده‌کهن و ناکاریان له ولا تدا به ملهویه، نه‌وانه نازاریکی به زانیان ده‌بیت. «إِنَّمَا السَّيِّلُ^۸ واته: خهتاو توان. «عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ»^۹ له سه‌ر نه‌وانه‌یه که ده‌ست پیشخمری ده‌کهن و ناهه‌قی به خله‌کی ده‌کهن له سه‌ر زه‌میندا وک لهم فه‌رموده سه‌حیدرا هاتوروه دفه‌رمویت: (دوو کس قسه‌یان به یه‌کتری وتبیت، توانه‌کهی له سه‌ر نه و کس‌یه که یه‌که‌مجار قسی کردوه نه‌گه رسته‌م لیکراو ده‌ستدریزی نه‌کردیت).^{۱۰} «أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ»^{۱۱} نه‌وانه نازاری توندو به زانیان ده‌بیت. له موحده‌مدی کوبی واسعه‌وه ده‌لیت: چوومه مه‌ککه کاتیک چوومه سه‌ر نه و چاله که پردیکی له سه‌ر کرابوو گیرام و بردیمان بق لای مه‌روانی کوبی موه‌لله ب که

^۱ البقرة(۱۹۶).^۲ النحل(۱۲۶).^۳ مسلم(۴/۲۰۰).^۴ مسلم(۴/۲۰۰...).

کاریه دستی شاری به سرده بود و تی: چ پیویستی کت های نهی باوکی عبد الله؟ و تی: پیویستی من نهودیه نهگر بذک کرامه و مه دهی که برای بنه عهدی و تی: مهروان و تی: کامه های برای بنه عهدی؟ و تی: علای کوبی زیاد جاریک داوای له هاوہ لئیکی کرد کاریکی بز بکات، نامه های کی بز نووسی و تی: اما بعد. نهگر بذک کرا که له ماله وه مایته وه با بارت سووک بیت و سکت خالی بیت و دهست پاک بیت و پیس نه بوبیت به خوین و مالی مسلمانان. وه ختیک تز نه وه ت کرد هیچ ختاو تاونیکت له سه رنیه،

﴿إِنَّمَا الْتَّيْلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلَمُونَ أَنَّاسٌ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِيقَةِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ مهروان و تی: به خوا پاست ده کات و ناموزگاری کی چاکی کرد ووه. پاشان و تی: پیویستی که ت چیه نهی نه برو عبدوللا. و تم: پیویستی من نهودیه پهوانم بکی بز ناو مال و مندالم و تی: بهلی باشه^۱. نیبنو نه بی حاتم پیوایه تی کرد ووه. دوای نهودی خوای گوره باسی خراپی و ناهه قی نه و کسانه های نامه قیکاران کرد، توله های دانا بز خراپه کار، داوا ده کات له مه ردم که لتبورده و سنگ فراوان بن له گهان خه لکی ده فرمومیت: ﴿وَلَمَنْ صَبَرَ وَعَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَيْنَ عَزَمُ الْأُمُورِ﴾ بز که سیک خرپاگر بیت و له توله چاوپوشی بکات. نهمه یه کیک له کاره په سنه کانه. و اته: خرپاگریت له سه رناهه قی و نازارو چاوپوشی بکات له مه ردم، ﴿إِنَّ ذَلِكَ لَيْنَ عَزَمُ الْأُمُورِ﴾ سه عدی کوبی جوبه بیر ده لیت: له کاره چاک و همانه هی که خوای گوره فرمانی پنده کات. و اته: له کارانه هی به رز نزخینراوو سوپاسکراوه. چونکه هموو کاریکی چاک و په سند پاداشتی باش و پیزی تایبیت هایه.

﴿وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٌّ مِنْ بَعْدِهِ وَرَبُّ الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِنَّ مَرَرَ وَنَ سَيِّلٌ ﴾ وَرَنَهُمْ يَعْرُضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعَتِ مِنَ الظُّلُلِ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفِ حَقِيقَةٍ وَقَالَ الَّذِينَ مَاءَتُوا إِنَّ الْخَسِيرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَآهَلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِلَّا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ ﴾ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلَيَةٍ يَتَصَرَّفُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَيِّلٌ ﴾

ژیانی ناهه قیکاران له روزی قیامه تدا

خوای گوره ده فرمومیت: ﴿وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٌّ مِنْ بَعْدِهِ وَرَبُّ الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِنَّ مَرَرَ وَنَ سَيِّلٌ ﴾ هر که سیک خوا لیتی کوبیتیت، نیترکس به شوین نهودا نایبت به دوست. تز ده بینی نهوانه های نامه قیکاران کاتیک جه زره به ده بینن. ده لین: ئاخز هیچ ده ره تانیکمان هایه؟ خوای گوره باسی خزی ده کات که مهیلی له هر شتیک ببیت ده بیت و کهس نایبیتیه پیگری و

هر شنتیکیش مهیلی لی نهیت نایت و کس ناتوانیت بیکات. و هر که سیک نه و پنگی نیشان بدادت کس ناتوانیت لیتی بکریت و هر که سیش خودا پنی لی گنپی کس ناتوانیت پنی نیشان بدادت. و هر فرمومیتی: **«وَمَنْ يُفْسِلُ فَلَنْ يَمْدَدَهُ، وَلَيَأْثِرْ شَدَادَهُ»**^۱ واته: و هر که سیش گومپا بکات نه و دهست ناک ویت بزی هیچ پشتیوان و پی نیشانده ریک. پاشان خوای گوره باسی ناهه قیکاران دهکات نهوانه ای بتپه رستن و هاوہ ل بق خودا داده نین ده فرمومیت: **«لَا رَأْوَى الْعَذَابَ»** کاتیک سزا ده بین له پنچی قیامه تدا ٹاوتا خوانن جاریکی تر بکریت و بق دنیا. **«يُؤلُونَ هَلْ إِنَّ مَرْرَةً مَنْ سَبَبَهُ»** ناخ خ میچ پنکایه کمان همه خومان ده ریاز بکین، و هر خوای گوره باسی ناهه قیکاران دهکات آثار فقالو ایکننا نزد ولا نکنکب پایکت ریسا و نگون من المؤمنین **«إِنْ بَدَأْتُمْ مَا كَانُوا يَحْكُمُونَ مِنْ قَبْلٍ وَلَوْرُدُوا**

لَمَادُوا لَمَا نَهْوَاعَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَنْبُونَ»^۲ واته: و هر گهه ر بیان بینیت کاتیک که له سر قهراخی ده زه خ و هستینداون که ده لین: خوزک ده گه پتراینده بق دنیا و بالکه کانی په روه ده کارمان به درز نه ده زانی و له برواداران ده بیوین، (نه خیر به پاستیان نیه) به لکو نهودی که له و پیش ده بیان شارده وه بیان ده رکه و تووه و نه گار بگه پنرتیته وه (بق دنیا) بیگومان دو بیواره ده گه پنچه و بق شه و کارانه ای که لیبان قه ده غه کرابیو وه به پاستی نهوانه درز نن. پاشان خوای گوره ده فرمومیت: **«وَرَنَّهُمْ يَعْرَضُونَ عَيْنَهَا خَتْشِيعَنَّ مِنَ الْذِلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفِ حَيْنِي وَقَالَ الَّذِينَ أَمَسْوَأُنَّ الْخَتْشِيعَنَّ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ»** که ده بیان بینی نزد به سره کنی و داما وی و له بنده چاوه چاویانه. خاوہن باوه پانیش ده لین: زیانباران نه و که سانه ن که خوبیان و که سو کاریان پنچی قیامه ده پاندووه. باش بزانن که نه و ناهه قیکه رانه، هه تاسه رهه رله نازار دان. **«وَرَنَّهُمْ يَعْرَضُونَ عَيْنَهَا»** ده بیان بینی که ده بیان بنه سر ناگه. **«خَتْشِيعَنَّ مِنَ الْذِلِّ»** له توساندا ده له رین به هزی نه و کاره خواپانه ای که له پا بر دو و دا کرد بیوان و له فه رمانی خودا ده رچو بیوین، **«يُنْظُرُونَ مِنْ طَرْفِ حَيْنِي»** موجاهید ده لین: واته: به سه رشقوی. ^۳ واته: له زیره و به دزی وه ده بیوان بق شه ناگهه. نهودی که لیتی ده ترسان تووشی هاتون و هه رکیز بیگاریان نایت. نزد گوره و گرانه له سر دلیان خوای گوره بمانپاریزیت له و ناگهه. **«وَقَالَ الَّذِينَ أَمَسْوَأُنَّ الْخَتْشِيعَنَّ»** خاوہن

^۱ الکھف(۱۷).^۲ الانعام(۲۸-۲۷).^۳ الطبری(۵۰۲).

باوه پان له پدقنی قیامه تدا دلین: **﴿هُلَّا أَخْسِرُتُ﴾** نهوانهی که نقد زیان باران، **﴿أَلَيْنَ حَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ﴾** نه و که سانه ن که خزیان و مال و مندالیان تووشی زیان کرد له پدقنی قیامه تدا خزشیان و نهوانیشیان له گهن خزیان بد بق ناو ناگر هرچی خوشی هببور له دهستیان داو جیاش دهکرته نه له گهن دوست و هاوپی و براو خزم و کهسو کاریشا، پاش نهوهی نهوانیشیان تووشی زیان کرد. **﴿أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ﴾** واته: نه و سته مکارانه باش بزانه که به برده و امی وان له سزاو نازارو هرگیز پذگار نابن و پیگاشیان نیه بق هیج لایک دهرباز بن. خواه گهوره ده فه رمومیت: **﴿وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أُولَئِكَ يَنْصُرُونَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَأَلَمْ مِنْ سَيِّلٍ﴾** غهیری خودا هیج که سیک به هانایان نایت، هر کس خودا گومپای بکات هیج پیکی بق نامینیت. واته: هیج که س نیه غهیری خودا پذگاریان بکات له سزاو جزده به، **﴿وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَأَلَمْ مِنْ سَيِّلٍ﴾** هر که سیک خودا سه ری لی تیک بادات پذگاریوونی نیه.

﴿أَسْتَعِيْبُو لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمًا مَرَدَّكُمْ مِنْ أَلَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَأٍ يَوْمَ يُبَيِّنُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ ﴾ **﴿فَإِنَّ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا إِنَّ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلْغَةُ وَإِنَّا إِذَا أَذْفَنَاهُمْ إِلَى النَّارِ مِنَ رَحْمَةِ فَرَحِيْهَا وَإِنْ شَعْرَهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا فَدَمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْأَنْسَنَ كَفُورٌ ﴾**

نه لئنان بق خواناسی له پیش نهوهی که قیامه بت بیت

خواه گهوره ده فه رمومیت: **﴿أَسْتَعِيْبُو لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمًا مَرَدَّكُمْ مِنْ أَلَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَأٍ يَوْمَ يُبَيِّنُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ﴾** بهره بوده پدقنیک بیت که له لای خوداوه هیج که پانوهی بق نیه، به فرمانی پهروندی خوتان بکهن، نه و پدقنی هیج په ناتان دهست ناکه ویت و هیج حاشاتان پیتناکریت. وه ختنیک خودای کهوره باسی نه و گرانی و هممو ناپرهحتیه گهورهی پدقنی قیامه تی کردو ئاگاداری مهدمی کرد لیتی و فرمانی دا بق خوتان ماده کردن بقی پاشان فه رمومیتی: **﴿أَسْتَعِيْبُو لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمًا مَرَدَّكُمْ مِنْ أَلَّهِ﴾** واته: بهره بوده پدقنیک بیت کاتیک خودا فه رمانی دا بیت به چاوت روکانیتک بیت. که س نیه بهری بگریت و نه هیلتیت بیت. ده فه رمومیت: **﴿هَمَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَأٍ يَوْمَ يُبَيِّنُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ﴾** واته: هیج کوشک و قهلاو شویتیک نیه په نای پسی بهرن و خوتانی تیا بزد بکنه و له بهرچاری خودا خوتان بشارنه وه تییدا. به لکو خواه گهوره به تواناو ده سلااتی دهوری دارن و چاری لیتناهه و ناگای له هممو شتیکتاهه و هیج په ناییک نیه لای نه بیت. **﴿يَهُوَ الْأَنْسَنُ يَوْمَ يُبَيِّنُ أَنَّ الْمُغَرَّبَ كَلَّا﴾**

لَا وَرَدَ ﴿١١﴾ إِنَّ رَبَّكَ يُوَمِّدُ الْأَشْفَرَ ﴿١﴾ وَاتَّهُ: نَهُو كَاتَهُ مِنْزَةٌ دَلِيلَتِه: دَهْرِيَارَگَه لَهْ كُوئِیَوِه، نَهْ خَيْرٌ مَيْعَ
پَهْنَاگَه یَهِكَ نَهِی، لَهْ پَقْزَهْدَا تَارَامَکَاهَه رَلَای پَهْرُورَدَگَارِی تَزِیَه. خَوَای گَاوَرَه دَهْ فَرَمَوَیَت: ﴿فَإِنَّ أَعْرَضُوا
فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا إِنَّ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلْعُ وَإِنَّا إِذَا أَذْقَنَا الْأَنْسَنَ وَنَارَ حَمَّةَ فَرَحَ بِهَا وَلَنْ تُصِيبُهُمْ﴾
سَلَتَهُمْ بِعَمَّا قَدَمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْأَنْسَنَ كُفُورٌ﴾ سَانَهْ كَرَهَه رَخْوَیَان بَوارَد. نَیَمَهْ تَوْمَان بَئْنَهُوه نَهْ نَارَد
لَهْ سَهْر نَهْوانَه پَاسَدَار بَی. تَهْنَاهْ نَهْوَه نَدَهَتْ لَهْسَهْرَه مَهْبَسَهْ کَهْ رَابِکَهْ یَهِنَی. نَیَمَهْ هَرْ كَاتِیَکَ کَارِیَک
دَهْ کَهِنْ مِنْزَهَتِهِ بَهْزَهِی نَیَمَهْ بَچِیَتَت. خَوْشِیَان لَیْ دَیَتِه وَنَگَهْر بَهْ مَهْیَ کَرْدَهَوَه خَراَبَهْ کَانِیَان
دَهْ کَهْوَهْ چَرْتَعِینَکَوَه. هَرْ دَهْ زَانَن پَیَنَهْ زَانَن بَن. وَاتَّهُ: نَهْ گَهْر بَتِپَهْرَسْتَان دَرِیَاهْتَیَان کَرْدَوْ خَوْشِیَان بَوارَد
﴿فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا﴾ وَاتَّهُ: نَیَمَهْ تَوْمَان نَهْ کَرْدَوَه بَهْ چَاوِدَیر بَهْ سَرِیَانَه وَهْ دَهْ خَوَای گَاوَرَه
دَهْ فَرَمَوَیَتْ لَهْ نَایَهْتَیَکَی تَرَدا: ﴿لَيْسَ عَلَيْكَ هُدًى هُنْهُرَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾ وَاتَّهُ:
لَهْ سَهْر تَرَنَیه (نَهِی مَوْحِدَه (عَلَیْهِ‌اللَّهُ‌الْحَمْدُ‌لِلَّهِ‌رَبِّ‌الْعَالَمِینَ)) پَیَنَمَوَنَی وْ مُوسَلَمَان کَرْدَنَی خَلَکَی بَهْ لَکَوْ خَوا هَرْ کَسِینَکَی
بَوَیَتْ هَیدَاهَتِی دَهَدَات. وَهْ دَهْ فَرَمَوَیَتْ: ﴿فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْعُ وَعَيْنَنَا الْحِسَابُ﴾ وَاتَّهُ: بَیْنَکَوْمَان تَزْ هَر
کَهْ یَانَدَتْ لَهْسَهْرَه وْ لَیَپَرَسِینَه وَهْ لَهْسَهْر نَیَمَهِه. لَیَرَهْ دَهْ فَرَمَوَیَتْ: ﴿فَإِنَّ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلْعُ﴾ وَاتَّهُ:
نَیَمَهْ تَوْمَان رَاسِپَارَدَوَه کَهْ تَهْنَاهِپَه یَامِی خَوْدِیَان پَیْ بَکِهِنَی. پَاشَان خَوَای گَاوَرَه
دَهْ فَرَمَوَیَتْ: ﴿وَإِنَّا إِذَا أَذْقَنَا الْأَنْسَنَ وَنَارَ حَمَّةَ فَرَحَ بِهَا﴾ وَاتَّهُ: کَاتِیَکَ تَوْشِی خَوْشِی و
خَوْشِکُوزَه رَانِیَان دَهْ کَهِنْ نَزَدْ دَلَخْوَش دَهْبَن، ﴿وَلَنْ تُصِيبُهُمْ سَلَتَهُمْ﴾ وَاتَّهُ: کَاتِیَکِیَش تَوْشِی کَم
بَارَانِی وْ نَبَوَونَی وْ بَهْلَایِکِیَان دَهْ کَهِنْ، ﴿فَإِنَّ الْأَنْسَنَ كُفُورٌ﴾ وَاتَّهُ: نَهُو بَهْزَهِی وْ چَاكَانَهِی هَمْمَوَلَه
یاد دَهْ چِیَتْ وْ نَینِکَارَی دَهْ کَاتَهُنَاهْ نَهُو کَاتَهِی لَهْ یَادَه کَهْ تَیَابِهَتِی. وَاتَّهُ: لَهْ کَاتِی خَوْشِی و
خَوْشِکُوزَه رَانِیدَا لَهْخَوَی بَایِی دَهْبَیَتْ وْ لَهْ کَاتِی نَبَوَونِیَشَدا بَیْ هَیَوَاد دَهْسَتَهْ ژَنَقْ دَادَه نَیَشِیَتْ. وَهْ کَهْ
پَیَغَمَبَرِی خَوْدَا (عَلَیْهِ‌اللَّهُ‌الْحَمْدُ‌لِلَّهِ‌رَبِّ‌الْعَالَمِینَ) فَرَمَوَیَتِی: (نَهِی ژَنَگَه لَیَنَهِ خَیَروَبَیَر بَکَن، مَنْ نَیَوَه بَیَنِیَوَه نَزَدِینَهِی خَلَکَی
نَاگَرْ بَوَونَ). دَنِیَکَ وَتِی: بَیَچَی نَهِی پَیَغَمَبَرِی خَوْدَا (عَلَیْهِ‌اللَّهُ‌الْحَمْدُ‌لِلَّهِ‌رَبِّ‌الْعَالَمِینَ)، پَیَغَمَبَرِه (عَلَیْهِ‌اللَّهُ‌الْحَمْدُ‌لِلَّهِ‌رَبِّ‌الْعَالَمِینَ) فَرَمَوَی: (چَونَکَه نَیَوَه
نَزَدْ نَارِپَازِین وْ هَارِپَنِیه تَیَتَان لَهْبَرَچَاوَنِیه نَهْ گَهْر بَهْ درِیَابِی سَان چَاکَه لَهْگَهَن بَهْ کِیَتَان بَکَرِیَتْ پَاشَان

¹ الْقِيَامَة (١٠-١٢).

² الْبَقَرَة (٢٧٢).

³ الرَّعد (٤٠).

پرستیک نه کرا، دلیت: هرگز چاکم له تو نه بینیو).^۱ نامه حالت کرد و هی نزدی زنانه ممکن که سیک خودا پری نیشان دایت و شاره زای کرد بیت، نوانه شد و کسانه که له خواهند باوه پان و ناکارا چاکان. و هک پیغامبر (علیه السلام) فرموده تی: (ه) گهر توشی خوشی بورو سوپاسکوزار بورو، که نهود خیر بورو برقی. و ه نگهر توشی ناخوشیش بورو نارامی گرتورو هر خیر بورو برقی. نامه ش برق هیچ که سیک نیه برق خواهند باوه پر نه بیت).^۲

﴿اللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهْبِطُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَّهَا وَيَهْبِطُ لِمَنْ يَشَاءُ الَّذِكُورُ﴾^۳ آن

﴿بَرْزَجُهُمْ ذَكْرًا إِنَّهَا وَجْهَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيهِ قَدْرٌ﴾^۴

خوای گورد ده فرموده تی: ﴿اللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهْبِطُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَّهَا وَيَهْبِطُ لِمَنْ يَشَاءُ الَّذِكُورُ﴾ له ناسمانان و زهمنیه فرمانده را هر خودایه و چی بخوازیت دروستی ده کات، به یه کیک کچ ده بخشیت و به یه کیک کور. نیتر به مهیلی خوبیه تی. خوای گورد باسی نهوده مان برق ده کات که خزی ناسمانه کان و زهمنی به دهی هینتاوه و خزی خواهند و هلسوسورتنه ریه تی و ده بیات به پریه، هرچی مهیلی لی بیت دهیکات و هرچیش مهیلی لی نه بیت نایکات. ده بخشیت به هر که سیک حمز بکات و دهیگریته و له هر که سیکیش حمز بکات. که س ناتوانیت به ری بخشیشی بگریت و ناشتوانیت ببه خشیت به فرمانی نه و نه بیت. هرچی بخوازیت دروستی ده کات، ﴿يَهْبِطُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَّهَا﴾ به مهیلی خزی به یه کیک تنها کچ دهدات. به غهوى دلیت: له و کسانه که هر کچی پیداون پیغامبر لوط (سلامی خوای لی بیت).^۵ ﴿وَيَهْبِطُ لِمَنْ يَشَاءُ الَّذِكُورُ﴾ و هر رب مهیلی خزی به یه کیکی تر تنها کور دهدات. به غهوى دلیت: و هک پیغامبر نیراهیمی خه لیل (سلامی خوای لی بیت) که هر کوپی بورو کچی نه بورو. و ده فرموده تی: ﴿أَوْ بَرْزَجُهُمْ ذَكْرًا إِنَّهَا وَجْهَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيهِ قَدْرٌ﴾ دورو (کوپو کچانیان) ده داتی و به مهیلی خزی، هیندیکیانیش نه زرک ده کات. هر خزی زانایه و بتوانایه. و اته: وه برق هر که سیکیش مهیلی لی بیت کچیش و کوپیشی

^۱ مسلم (۱/۸۶).

^۲ مسلم (۴/۲۲۹۰).

^۳ البغی (۴/۱۳۲).

^۴ البغی (۴/۱۳۲).

دهداتی، بـغـهـوـی دـهـلـیـتـیـ: وـهـ کـپـیـفـهـ مـبـهـرـ مـوـحـهـ مـمـدـ (عـلـیـهـ) ^۱. **﴿وَيَحْمِلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا﴾** وـهـ بـقـهـ مـهـرـ کـسـیـکـیـشـ بـخـواـزـیـتـ هـرـ مـنـدـالـیـ نـابـیـتـ، بـغـهـوـی دـهـلـیـتـیـ: وـهـ کـپـیـفـهـ مـبـهـرـ عـیـسـاـوـیـ یـهـ حـیـاـنـ (سـلـامـیـ خـوـایـانـ لـیـ بـیـتـ) ^۲. خـوـایـ گـورـهـ مـرـدـشـ کـرـدـوـوـهـ بـهـ چـوارـ بـهـ شـهـوـهـ هـنـدـیـکـیـ هـرـ کـوـپـیـ پـیـداـوـهـ وـهـنـدـیـکـیـ هـرـ کـجـیـ پـیـداـوـهـ وـهـنـدـیـکـیـ کـوـپـیـ کـجـیـ پـیـداـوـهـ وـهـنـدـیـکـیـشـ نـهـزـکـ نـهـ کـوـپـیـ دـهـبـیـتـوـ نـهـ کـعـ (عـلـیـهـ) ^۳ فـلـیـرـ ^۴ وـاتـهـ: خـوـایـ دـهـزـانـیـ کـیـ شـیـاـوـیـ هـرـ یـهـ کـیـکـیـ لـهـ وـهـشـانـیـهـ، دـهـتـوـانـیـتـ بـهـ وـشـیـوـهـیـ جـیـاـیـانـ بـکـاتـهـوـهـ. ثـمـ نـایـتـهـ لـیـرـهـدـاـ لـهـ وـهـ نـایـتـهـ دـهـجـیـتـ کـهـ خـوـایـ گـورـهـ دـهـرـمـوـیـتـ: **﴿وَلَنْجَعَكَلَهُ أَيَّةً لِلنَّاسِ﴾** ^۵ وـاتـهـ: وـهـ بـقـهـوـهـیـ بـیـکـنـ بـهـ مـوـعـجـیـزـهـ وـنـیـشـانـیـهـیـکـ بـقـهـلـکـیـ. وـاتـهـ: ثـمـانـهـ هـامـمـوـ نـیـشـانـهـیـ دـهـسـلـاتـ وـتـوـانـیـخـ خـوـدـاـیـ گـورـهـنـ کـهـ خـلـکـیـ درـوـسـتـ کـرـدـوـوـهـ، بـهـ چـوارـ شـیـوـازـ هـرـ جـارـهـیـ بـهـ شـیـوـهـیـکـ. پـیـفـهـ مـبـهـرـ نـادـهـمـیـ (سـلـامـیـ خـوـایـ لـیـ بـیـتـ) لـهـ خـلـلـ (ترـابـ) درـوـسـتـ کـرـدـوـوـهـ وـهـ لـهـ فـتـرـ بـوـهـ نـهـ لـهـ مـیـیـهـ. حـوـایـشـیـ لـهـ نـتـرـیـنـهـ وـهـدـیـ هـیـتـنـاـوـهـ بـهـبـیـ مـیـیـهـ، خـلـکـکـهـیـ تـرـیـشـ غـیرـیـ عـیـسـاـ (سـلـامـیـ خـوـایـ لـیـ بـیـتـ) لـهـ نـتـرـیـوـمـیـ درـوـسـتـ کـرـدـوـوـهـ، عـیـسـاـ پـیـفـهـ مـبـهـرـیـشـ (سـلـامـیـ خـوـایـ لـیـ بـیـتـ) لـهـ مـیـیـنـهـ وـهـدـیـ هـیـتـنـاـوـهـ بـهـبـیـ نـتـرـیـنـهـ. بـهـ درـوـسـتـ کـرـدـنـیـ عـیـسـاـیـ گـورـیـ مـرـیـمـ (سـلـامـیـ خـوـایـانـ لـیـ بـیـتـ) نـیـشـانـهـکـانـ هـاتـدـیـ وـهـ خـوـایـ گـورـهـ فـرـمـوـیـهـتـ: **﴿وَلَنْجَعَكَلَهُ أَيَّةً لِلنَّاسِ﴾** ^۶ وـاتـهـ:: وـهـ بـقـهـوـهـیـ بـیـکـنـ بـهـ مـوـعـجـیـزـهـ وـنـیـشـانـهـیـکـ بـقـهـلـکـیـ. ثـمـهـ لـیـرـهـدـاـ لـهـ بـارـهـیـ باـوـکـانـهـوـهـ وـلـهـ شـوـیـتـنـیـ یـهـکـمـیـشـدـاـ لـهـ بـارـهـیـ فـرـزـهـنـدانـهـوـهـ بـوـوـهـ وـهـرـ یـهـکـیـکـ لـهـ دـوـوـانـهـ بـوـونـ بـهـ چـوارـ بـهـشـهـوـهـ، بـیـکـگـرـدـیـ بـقـهـ خـوـایـ بـهـزـیـ بـهـتوـانـاـ **﴿وَمَا كَانَ لِشَرِّ آنِ يُكْلِمُهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَبِّيِّهِ جَاهَبَ أَوْ رَسِيلَ رَسُولًا فَيُرْجِحُ بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكْمٍ يُّحِيدُ ﴿٥﴾** وـکـذـلـکـ اـوـجـیـنـاـ اـیـتـکـ رـوـحـاـنـیـ اـنـرـیـنـاـ ماـکـنـتـ تـدـرـیـ ماـالـکـتـبـ وـلـاـ الـایـمـنـ وـلـکـ جـعـلـهـ نـوـرـاـ تـهـدـیـ یـهـ، مـنـ اـشـأـهـ مـنـ عـبـادـنـاـ وـإـنـكـ لـهـدـیـ إـلـیـ صـرـطـ شـتـقـیـمـ ^۷ **﴿صَرَطُ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فـیـ السـمـوـاتـ وـمـا فـیـ الـأـرـضـ أـلـا إـلـیـ اللَّهِ تـصـدـرـ الـأـمـرـ ﴾** ^۸ **﴿۵﴾**

^۱ البغوي(٤/١٢٢).^۲ البغوي(٤/١٢٢).^۳ مریم(٢١).^۴ مریم(٢١).

خوای گهوره ده فرموده: «وَمَا كَانَ لِشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَأَيٍ حَجَابٌ أَوْ يُرِسَّلَ رَسُولًا فَيُوحِي بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّمَا عَلَىٰ حَكْمِهِ»^۱ هرگیز خودا میع که سیکی پوپوه پوو نه داند ووه، یان فرمانی له پای دلیوه ناردووه، یان له پشت په رد ووه یان قاسیدتیکی ناردووه و نیزتی داوه چی ده خوازت به دلی را پاگه یه نیت. هر نه و جی به بزو کارزانه، نمه جلو پله کانی نیکایه له لاین خوای گهوره ووه. جاری وا هبوبه خوای گهوره شتیکی خستووه ته ناو دلی پیغامبره وه^(علیه السلام) که میع گومانی نابووه که نه او شته له لاین خوداوه بره. وک له سه حیحی نینبو حبیباندا هاتورو له پیغامبری خوداوه^(علیه السلام) که فرموده: (گیانی پیغامبر^(علیه السلام) نایه دلمه و میع گیانله به ریک نامرت همتا پوزنی و کاتی خزی ته وا نه کات. سا له خودا بترسن و به جوانی بگهربین به دوای پوزنیدا).^۲

﴿أَوْ مِنْ وَرَأَيٍ حَجَابٌ﴾ یان له پشت په رد ووه وک چون قسی کرد له گهان موسادا(سلامی خوای لی بیت) پاشان موسا داوه بینینی خودای کرد، پنگای پینه درا. وک له فرموده سه حیحدا هاتورو که پیغامبری خودا^(علیه السلام) فرمومی به جا بیری کوپی عهدوللار(ره زای خوايان لی بیت): (خودا قسی له گهان هیع که سیک نه کرد ووه مه گین له پشت په رد ووه نه بیت، نه و خودایه پوپوه پوو قسی له گهان باوکتدا کرد ووه).^۳ وک له فرموده دا هاتورو که له جه نگی پوزنی نه خوددا شه مید کرا. به لام نه مه له زانو ناگدارو کارزانه. وک له ده فرموده: (وَكَذَلِكَ أَوْجَحَنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَنْرَنَا مَا كُنْتَ تَذَرِّي مَا أَلْكَثَتْ وَلَا إِلَيْمَنْ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ تُوْرَا تَهْبِدِي بِهِ، مَنْ كَشَاهَ مِنْ عِبَادَنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صَرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ) هر بـم جوره ش. نیمه له فرمانی خۆمان، گیانیکمان نارده لای دلت، تو له پیشدا نه تده تواني بزانی کتیب کامه و بیوا چیه؟ به لام نیمه نه وهمان کرده مه شخه لیک که عهدانمان(نه وانه خۆمان بخوازین) به وه ده خهینه سه رنگا. توش به راسته پی پیه ری. (وَكَذَلِكَ أَوْجَحَنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَنْرَنَا) واته: قورئان. (ما گشت تذري ما الکتب ولا اليمن) واته: تو ناگات لی نه بیو کتیب و بیوا چیه به و شیوه که له

^۱ مسند الشهاب(۲/۱۸۵)، فرموده کی سه حیحه.^۲ تحفة الأحوذی(۳۶۰/۸)، له سوره تی(آل عمران) دا پله که دیاری کراوه.

قرئاندا به دریزی بوت باس کراوه. (ولیکن جعلتَهُ) قورئانشان کرد. (ثُوَرَا تَهْدِي يُّوَهُ مَنْ شَاءَ مِنْ عِبَادَتِنَا) مشخالتیک بق عهد کانعن نهوانهی خزان میلعن لی بیت بهوه دخنه سر پنگا. و هك نهم نایته که خوای گهوره ده فرمومیت: (فَقُلْ هُوَ لِلَّهِ مَا مَأْتَاهُ هُدَىٰ وَشَفَاءٌ وَاللَّهُمَّ لَا يُؤْمِنُونَ فِي مَاذَا نَهْمُ وَقُرْ وَهُوَ عَلَيْهِ عَنِّيٌّ) ^۱ واته: (نهی موحه مهد) (بلی: قورئان بتو کسانیک باوه پیان پیی هیناوه پیبه رو چاره سری گمانه و نهوانهی باوه پی پی نامیتن له گوییاندا گرانی و کهربی ههیه (له بیستنی ههق) ههروهها له ناست نهم قورئانهدا گوین. خوای گهوره ده فرمومیت: (وَإِنَّكَ) ^۲ واته: (نهی موحه مهد) (لتهی ای صرط طستیم) توش له سر پاسته پی که برتیه له خوبه وشی چاک و جوان و پاست. پاشان خوای گهوره مانای ده کات ده فرمومیت: (صَرَطُ اللَّهِ الْأَكْرَمِ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِلَيْهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ) پنگه بهوه نهود خودایهی، هرجی له ناسمانه کان و هرجی له زه مینیشدایه هر بتو نهوه. باش بزانن! ههمو کاریک هر بتو لای نهود ده چیتیه. (صَرَطُ اللَّهِ) نهود بر نامهی که نهود فرمانی پیداوه، (اللَّهُمَّ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) ^۳ واته: خودا په روه رنده یانه و خاوه نیانه و ههليان ده سورینیت و ده یانبات به پیوه و ده یانپارینیت، نهود کاریک دهستیه که هیچ کهس ناتوانیت دهست و هکاریه وه بدات. (إِلَّا إِلَيْهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ^۴) واته: ههمو کاریک دهگه پیته وه بتو لای نهود جیای ده کات وه و فرمانی بتو ده رده کات و په سهندی پاکی هر بق خودایه لهوهی که نامه قیکاران و خوانه ناسان ده بیلین بدرانبه ر به خودای به رزو مهمن.

تَهْفِيْرِي سورهاتی (الزخرف)

لَه مَكَّهُ دا هاتووهته خواروه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

﴿ حَمٌ ﴿ وَالْكِتَابُ الْمُبِينُ ﴿ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴾ ۲ وَإِنَّهُ فِي أُولِي الْكِتَابِ
لَدَيْنَا أَعْلَى حِكْمَةٍ ﴾ ۳ أَفَنَضَرْتُ عَنْكُمُ الظَّرَبَ صَفَحًا أَنْ كَشَفْتُ قَوْمًا مُسْرِفِينَ ﴾ ۴ وَكُمْ
أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيٍّ فِي الْأَوَّلِيَّنَ ﴾ ۵ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا يُهُوَّ بِهِ يَسْتَهِنُونَ ﴾ ۶ فَأَهْلَكَنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا
وَمَعْنَى مَثْلُ الْأَوَّلِيَّاتِ ﴾ ۷ ۸)

خوای گوره ده فرمومویت: «﴿ حَمٌ ﴿ حا، میم. «﴿ وَالْكِتَابُ الْمُبِينُ ﴾ بهم کتیبه که
هموشت نیشان دهدات. و اته: نه م کتیبه پوونه و ناشکرایه و ماناو و ته کانیشی دیاره چونکه به زمانی
عره بی هاتووهته خواروه که پهانترین زمانه بتو قسه کردن له نیوان مردمدا بیویه خوای گوره
فرمومویه تی: «﴿ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴾» پهیارمان دا نه م قورئانه عره بی بیت،
بeshko بتوانن تیگن. بیویه خوای گوره فرمومویه تی: «﴿ إِنَّا جَعَلْنَاهُ ﴾» و اته: ناردوومانه خواروه،
«﴿ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا ﴾» و اته: به زمانی عره بی که پوون و پهوانه، «﴿ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴾» و اته: شاید لیتی
تیگن و لیتی ود بینه و، ودک نه م نایه تهی که خودا فرمومویه تی: «﴿ بِلَسَانِ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴾» و اته: به
زمانتیکی عره بی پوون و پهوان. و ده فرمومویت: «﴿ وَإِنَّهُ فِي أُولِي الْكِتَابِ لَدَيْنَا أَعْلَى حِكْمَةٍ ﴾»
نهمهش له مالی کتیبدا که (لوح المحفوظ) (لای نیمه) گهليک پایه به رذه و پیه له کارزانی. و اته: خوای
گوره باسی پیزنو گوره بی نه م قورئانه کردووه له لای کزمه لای پایه به رذان (الملا الأعلى) بتو نه وده
خلکی سه رزمین نقد پیزنى لی بگرن و به مازنی سه بیری بکه ن و بر فرمانی بن. خوای گوره
ده فرمومویت: «﴿ وَإِنَّهُ ﴾» و اته: نه م قورئانه، «﴿ فِي أُولِي الْكِتَابِ ﴾» و اته: له (لوح المحفوظ) دایه، نیینو
عباس و مجاهید وتوبیانه. «﴿ لَدَيْنَا ﴾» و اته: لای نیمه. قه تاده و که سانی تریش وتوبیانه. «﴿ أَعْلَى ﴾»

^۱ الشعرااء (۹۵).

^۲ الروانی (۲۷/۲۷).

^۳ البغوي (۴/۳۲).

واته: خاوه‌نی پیزو پایه بدرزی و مزنیه. قهتاده ده‌لتیت.^۱ (حَكِيمٌ) پرده له کارزانی و دوره له لاری و ناپیکه‌کوهه. نمه همموی بق ناگاداریوونه له پیزو مازنی شم قورئانه. وهک خواه گوره فرمومویه‌تی: (لَهُنَّا لَقَرْأَنْ كَرِيمٌ) ^۲ فی كِتَبٍ مَكْتُوبٍ (لَا يَسْتَهِنُ إِلَّا مُطْهَرُونَ) ^۳ تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ^۴ واته: که بینکومان نمه قورئانیکی گوره و ب پیزه، لهناو کتیبیکی شاراوه دایکه (لوح المحفوظه) جکه له (فريشته) پاکه کان که س دهستی لی نادات، نیدراوه‌ته خواره‌وه له لاین پهروه ردگاری جيهمانیانه‌وه. وه دهه فرموموت: (لَكَلَّا إِنَّمَا تَذَكَّرُ مَنْ شَاءَ ذَكَرٌ) ^۵ (فِي مُحْفِظَةٍ تَكْرَرُ مَرْفُوعَةٌ مُطْهَرَةٌ) ^۶ (إِلَيْهِ سَفَرَ رَكَامٌ بَرَوْرَه)^۷ واته: وا مکه! بینکومان نه و پتنموونیانه‌ی (که بزت ماتووه) بیدارکه‌ره وهی (شاده‌می) یه، نینجا نه و کسه‌ی بیهودت یادی خودا ده‌کات، (که نه و پتنموونیانه‌ش نووسراوه‌ته‌وه) له چند په‌پریه‌کی گوره‌ی پایه بلندی پاکدا، که به دهست نوینه‌رانی، به پیزی خیرخواهه. خواه گوره دهه فرموموت: (أَفَضَرَتِنَّ عَنْكُمُ الْأَذْكَرَ صَفَحًا أَنْ كُسْتَمْ قَوْمًا مُسْرِفِينَ) ^۸ هرچهند نیوه کزمه‌لی لاساریش بن، ناخز نیمه له و بیره‌وه‌رهی وا ز دینین. واته: نیوه وا ده‌زانن نیمه وا ز له نیوه دینین و جهزه‌به‌تان ناده‌ین کاتیک که فرمانتان پی دهکه‌ین به کارتیک و نایکه‌ن و پیی هه‌لناسن. نمه قسه‌ی نیبنو عه‌باس و نه بو سالح و موجاهیدو سودیه و نیبنو جه‌بریش همان پای هله‌لزاردووه. قهتاده لهم نایه‌تهداد: (أَفَضَرَتِنَّ عَنْكُمُ الْأَذْكَرَ صَفَحًا) ده‌لتیت: سویند به خودا نه‌گهر نه م قورئانه برزکرایه‌ته‌وه کاتیک نه‌وه‌لی نه م نوممه‌ته باوه‌پیان پی نه‌کرد و گه‌پاندیانه‌وه نه‌وه هممو قر ده‌بیون و هممویان لهناو ده‌چوون. به‌لام خواه گوره به سقزوکه‌ره‌من خوی هر برد و ام بوله باسکردن و ناردن خواره‌وهی بزم‌ماوهی بیست سال یان هر هرچه‌ندی خوی مه‌میل لی بیو. نه م قسه‌ی قهتاده نزد جوان و پیر مانایه. کورته‌که‌ی نه‌وه‌یه له م مانایه‌دا ده‌لتیت: له به‌رسزی و دلوقانی خودایه به‌رامبه‌ر به دروستکراوه‌کانی که له بانگکردنیان بق چاکه و بهم قورئانه پر له کارزانیه وا زیان لی ناهیتن. هرچه‌نده نه‌وانه کزمه‌لیکی نزد لاساریش بن به‌لکو فرمانی به‌وه

^۱ الطبری (۵۶۷/۲۱).^۲ الواقعه (۷۷-۸۰).^۳ العبس (۱۱-۱۶).^۴ الطبری (۵۶۸/۵۶۷/۲۱).^۵ الطبری (۵۶۸/۲۱).

داوه پیکانیشانی نه و کسانه بدریت که بپیار دراوه شاره زا بن و بیتته به لکه کیش له سر نهوانی که به بدبهخت نوسراون.

دلدانه و می پیغمه مبه ر(۷۳) له سر باوره هینانی قوره شیشه کان پیش

خواه گاهوره ده فرمومویت: «وَكُمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيٍّ فِي الْأَوَّلِينَ» نیمه فره پیغمه مبه رمان ناردووه ته لای کلمه لاتینک بهر له نیووه. پاشان خواه گاهوره بتو دلدانه و می پیغمه مبه ر(۷۳) له سر باوره هینانی قوره شیشه کان پیش و کالت پیتکردنی داوا ده کات له پیغمه مبه ر(۷۳) که ثارام بگریت له سر نه و نازارداده و ده فرمومویت: «وَكُمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيٍّ فِي الْأَوَّلِينَ» نیمه پیغمه مبه ری نقدمان (سلامی خوايان لی بیت) ناردله پیش تزووه. «وَمَا يَأْنِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا يُهَمِّسُهُمْ وَنَّ» هر که سیشمان به پیغمه مبه ری بتو ناردن هر گالتیان پیتکردووه. واته: باوه پیان پی نه کردووه و گالتیان پیتکردووه. «فَأَهْلَكَنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضْعَى مُثْلُ الْأَوَّلِينَ» نیمه نزودارتر له و امنان قرکردووه، نمونه هی (پیشینه کان پاربردووه. واته: نهوانه که باوه پیان نه هینتا به پیغمه مبه ره کانیان (سلامی خوايان لی بیت) له نه مان نزودارتر بعون که باوه پ به تو ناهینن نه موحده مه د(۷۴) و هک نه نایه تهیش که خواه گاهوره ده فرمومویت: «أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّرِيفَ مِنْ قِبِّلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ

مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً»^۱ واته: دهی نایا به زه ویدا نه گه پاون تا ببینن سره نجامی کسانیک که بهر له وان بعون چون بعوه که له مان نزدیکو به میزتریش بعون. نایه ت له باره یه و فره نزوره. خواه گاهوره ده فرمومویت: «وَمَضْعَى مُثْلُ الْأَوَّلِينَ»^۲ موجاهید ده لیت: په قفاریان.^۳ قه تاده ده لیت: سزا کانیان.^۴ کسانی تریش غیری نه مان و توویانه: پهندو نامزگاری، واته: نه و امنان کرده پهندو نامزگاری بتو نه و کسانی که باوه پ ناهینن نه وه توشی نهوانه بعوه توشی نه مانیش ده بیت نه گه رب و حاله بعیننه وه. و هک خواه گاهوره و بده سه لات له نایه ته داده فرمومویت: «سُنَّتُ اللَّهِ أَكْثَرَ قَدَّحَتْ فِي عِبَادَةِ»^۵ و هک نایه تیکی تردا ده فرمومویت: «وَلَمْ يَحْدِلْ لِسْنَةَ اللَّهِ تَبَدِّيلًا»^۶ و هک نایه تی (۵۶) ای نه م سورة ته داده فرمومویت: «فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَنَّا لِلآخِرِينَ»^۷.

^۱ القافر(۸۲).

^۲ الطبری(۵۷۱).

^۳ الطبری(۵۷۱).

^۴ القافر(۸۵).

﴿وَلَيْسَ سَالِنَهُمْ مَنْ حَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لِيَقُولُنَّ خَلَقْهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيُّسُ ﴾^۱ ۱۰۷ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ
الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبْلًا لَعَلَّكُمْ تَهتَدُونَ ﴾۱۰۸ وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَآءً يُقْدِرُ فَأَنْشَرَنَا
بِهِ، بَلَةً مَيْسَانًا كَذَلِكَ تُخَرِّجُونَ ﴾۱۰۹ وَالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ كَلَّا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْفَلَكِ وَالْأَنْعَمِ مَا تَرَكُبُونَ
۱۱۰ لِتَسْتَوُا عَلَى ظُهُورِهِ، ثُمَّ تَذَكَّرُوا نِعْمَةُ رَبِّكُمْ إِذَا أَسْتَوْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ اللَّهِي سَخْرَ لَنَا هَذَا وَمَا
كَنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴾۱۱۱ وَلَيْسَ إِلَّا رَبُّنَا لَمْنَقِبُونَ ﴾۱۱۲﴾

دانپیانانی بېپەرسان كە دروستکراوەمکان ھەموو خودا وەدى ھیناون، بەلكە زۇرتىش له سەرى
خواي گەورە دەفەرمۇوتىت: «﴿وَلَيْسَ سَالِنَهُمْ مَنْ حَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لِيَقُولُنَّ خَلَقْهُنَّ الْعَزِيزُ
الْعَلِيُّسُ ﴾» نەگەر تۆ لەوان بېرسى: كى ئاسمان و زەمینى وەدى ھینا؟ دەلىن بى شەخوداى خاوهەن
دەسىلاتى زانا دروستى كردوون. واتە: نەئى موجەمەد(عليه السلام) نەگەر تۆ لەو بېپەرسەتە خوانەناسو
هاوهەن دانەرانە بۆ خودا بېرسى: «﴿مَنْ حَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لِيَقُولُنَّ خَلَقْهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيُّسُ ﴾» كى ئەم
ئاسمانان و زەۋى خولقاندۇوه؟ بەدىنياپەتكەوە دەلىن: خوداى بەدەسىلاتى زانا، يانى: ئەوانە دانى
پىتىدا دەنلىن كە وەدىيەتىرى ئەوانە ھەمۈرى تەنھا خوداى بى شەرىكە كەچى لەگەن ئەۋەيىشا غېرى
خودا دەپەرسىن و دەيىكتەنە ھاوهەلى خودا وەك ئەو بىتائە و شەقى تىرىش. وە دەفەرمۇوتىت: «﴿الَّذِي جَعَلَ
لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبْلًا لَعَلَّكُمْ تَهتَدُونَ ﴾» نەو كەسىتكە ئەم زەمینى بۆ ئىتىوه
كرده پایەخ و پىنگەي بۆ پىتاكىشىاون، بۆئەۋەي شارەزابىن. «﴿الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا ﴾» واتە:
ئەو خوداىيە زەمینى وەك پایەخ بۆ تەخت كردوون و كردووپەتىپ شوپىنى نىشىتە جىيتان و لەسەرى دەچن و
دەنلىن و ھەلەسەن و دەخون و دەپقىن كە زەمینىش دروستکراوېتكە وەك ئاوشۇن دروست كراوە بەلام
خودا بە چىاكان دايىكتاواه بۆ ئەۋەي بەملالادا ئەچىت، «﴿وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبْلًا ﴾» پىكايىشى لە نىتىوان
چىاواشىيە كاندا ھېشتۈرۈتەو تابيايدا تېبەپن، «﴿لَعَلَّكُمْ تَهتَدُونَ ﴾» شايەدشارەزا بىن كاتىك
دەچن بۆ سەفرلە ولاتىكە و بۆ ولاتىكى تىو لە كىشۇرەتكەو بۆ كىشۇرەتكى تىر. وە دەفەرمۇوتىت:
«﴿وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَآءً يُقْدِرُ فَأَنْشَرَنَا بِهِ، بَلَةً مَيْسَانًا كَذَلِكَ تُخَرِّجُونَ ﴾» ھەرنوپىشە كە ئەندانە
ئاواي ئارىدەخوار، سەرزەمىنى مەدۇومان پى بۈزۈندەوە، ئېۋەش وادەخىرىتە دەرى. «﴿وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ

^۱ الأحزاب (۱۲).^۲ الزخرف (۵۶).

آلَّا مَأْمَأْ بِقَدَرِهِ هر خودایه به پنی پیویست و به نهنداره ناری بز ناردوون بز خوتان و کشتکال و خواردنده و باخ و باخات و مهروملاط. و ده فرمومیت: ﴿فَأَنْشَرَنَا يَوْمَ بَلَدَةَ مَيْتَانَه﴾ واته: زهمنی مردووی بی کیانی پی زیندوو ده کینه و ده بوزنینه و. کاتیک ناو ده چیت به سه ریدا ده جولیت و نرم ده بیته وه همو جوره کیاوجگه و دارو دره ختیک زیندوو ده کاته و ده پوئیت. پاشان خوای که ره به زیندوو کردنده وهی زهمنی مرؤه ناگادار ده کاته وه که چون زهمنی زیندوو کردوه تاوه هر ب و شیوه به له پذی قیامه تدا نیوه بش پاش مردن زیندوو ده کاته وه، ﴿كَذَلِكَ تُخْرُجُونَ﴾ نیوه ش وا ده خرتنه ده ری. پاشان خوای گهوره ده فرمومیت: ﴿وَالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ كَلَّا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْفَلَكِ وَالْأَنْعَمِ مَا تَرَكُونَ﴾ هر نهیشه نه همو جوته دروست کردیوه، گهی و نازهله و هاشی بز نیوه وهدی هیناوه، سواریان ده بن. ﴿وَالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ كَلَّا﴾ نه خودایی که جوته له همو شتیکدا دروست کردیوه له وهی که له زهمندا ده پویت له همو جوره کانی پووه کو غیری پووه کیش وه له زینده وه ریشا به همو جوره گهزیان وه، ﴿وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْفَلَكِ وَالْأَنْعَمِ مَا تَرَكُونَ﴾ واته: گهی و نازهله و ملاتی بز پام هیناون تیرباری کردیوه بوقنان شیر و کرشتی ملاته کان ده خون و سواریشیان ده بن، بزیه خوای گهوره فرمومیه تی: ﴿لَتَسْتَوْرَا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذَكَّرُوا نَعْمَةُ رَبِّكُمْ إِذَا أَسْتَوْيْمَ عَلَيْهِ وَنَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ﴾ ده بی هر کاتیک له سه پشتیان حه سانه وه. نورسا چاکهی په روه ردگارتان له بیر نه چیت و بلین: پاکی و بیعه بیی بز نه و کسیه که نه مهی رامی نیمه کرد. دهنا بزمان پام نهده بیون. ﴿لَتَسْتَوْرَا عَلَى ظُهُورِهِ﴾ واته: هر کاتیک سوار بیون و چاک له سه ری جیگیر بیون، ﴿ثُمَّ تَذَكَّرُوا نَعْمَةُ رَبِّكُمْ﴾ دوای نه وه چاک و به هرهی په روه ردگارتان له یاد نه چیت له و شتنانه که بزی پام کردیون ﴿هُذَا أَسْتَوْيِمْ عَلَيْهِ وَنَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ﴾ واته: کاتیک به ته اوی جینگیر بیون له سه ری بلین: پاکی و بیکه رهی بز نه و کسی که نه مهی بز پام هیناين. نیمه نه مانده تواني پامی بهیندی و تو انامان نه بیو به سه ریدا نه گهر خوای گاهوره رامی نه هینایه. نیبنو عه باس و قه تاده و سودی و نیبنو زهید ده لین: ﴿مُقْرِنِينَ﴾ واته: تو انامان نه ده بیو به سه ریدا. ﴿وَإِنَّا إِلَيْنَا لَمُقْبِلُونَ﴾ نیمه ش کشتمان به ره و په روه رندنه خزمان ده چینه وه. واته: همو مان ده گه پنی وه بز لای خودا پاش مراندنان. نه م

نگاداریه یانی چون له دنیا له سه فرد گه پرته وه بتو شوینی خوتان. هربه و شیوه یهش که مردن له قیامه تدا زیندو ده کریته وه و ده چته وه لای په روهرنده تان وه که چون ڈاگاداری داوه که چون بزدنیا خه ریکن. تو یشویش ٹاماډه کهن که خپار استنه له گوناه بتو پوئی قیامه. **﴿وَتَرَوْدُوا فَإِذَا خَرَّ**
أَلْرَادُ الْقَوْقَقَ﴾^۱ واته: وه تو یشوو (پاریزگاری) هلبکن که باشترين تو یشوو له خواترسانه. وه چون خوتان داده پیشنه به جلوه رگ له دنیادا جلوه رگی خپار استنیش له گوناه بیشنه نه وه نند چاکره بختان.

﴿وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِيَادَةٍ جُزْمَةً أَيْنَ الْإِنْسَنَ لَكُفُورٌ مُّبِينٌ ﴾۱۵﴿ أَمْ أَنْخَذَ مَنَا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْنَكُمْ

بِالْبَسِنَينَ ﴾۱۶﴿ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّجُلِينَ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴾۱۷﴿ أَوْ مَنْ

يُشَّهِّدُ فِي الْأَعْلَيَةِ وَهُوَ فِي الْأَخْسَارِ عَيْدٌ مُّبِينٌ ﴾۱۸﴿ وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عَبْدُ الرَّحْمَنِ إِنَّهُمْ

أَشْهَدُوا خَلْقَهُمْ سَتَّكَبْ شَهَدَهُمْ وَرَسَّلُوْنَ ﴾۱۹﴿ وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدُنَاهُمْ مَا لَهُمْ بِنِيلَكَ مِنْ

عِلْمٍ إِنَّهُمْ إِلَّا يَحْرُصُونَ ﴾۲۰﴾

وَلَا مَدَنْه وَهی بَتِّه رِسْتَان له سه رَهه وَهی ده لَیْن خودا مندالی هه یه

خوای گهوره ده فرموده: **﴿وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِيَادَةٍ جُزْمَةً أَيْنَ الْإِنْسَنَ لَكُفُورٌ مُّبِينٌ﴾** فرنده دیان له بهنده کانی خودا بتو دانا! به پاستی مرغه به ناشکرا پی نه زانه. که همندی نازه ل و مالاتیان داناوه بتو بتنه کانیان و هندیکیش بتو خودا وه ک خودای گهوره له سورةٰتی (الانعام) باسی کرد ووه بقمان:

﴿وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ ذَرَّاً مِّنَ الْحَرَبِ وَالْأَنْعَمِ تَصِيبَهُ فَقَالُوا هَذَا لَكُوْرَعْيِمَهُ وَهَذَا لَشَرَّكَهُنَّا

فَمَا كَانَ لِشَرَّكَهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ

لَمَّا شَرَّكَهِمْ سَآهَ مَا يَحْكُمُونَ﴾^۲ واته: وه بپیریاندا بتو خوا له وهی که (خودا) دروستی کردو دای هینتا به شیک له کشتوکالو نازه ل و مالات جا به گومانی خزیان و تیان نمه بتو خودایه و نه وهش بتو هاویه شه کانیان (بتنه کانیان) جا نه وهی بتو هاویه شه کانیانه نه وه بخوا ناگات و نه وهش بتو خودایه ده گات به هاویه شه کانیان (واته: خوا نایه ویت و ده دیداتوه به سه ریاندا) چ خرابه نه وهی بپیریاری دده دهن. وه هربه و شیوه یه که کبرو کجه نه وهی خزیان پیش پانی نین به عهیب و عاری داده نین بتو

^۱ البرة (۱۹۷).^۲ الانعام (۱۳۶).

خویان بُل خوای داده‌نین که کیزه وله خوای گهوره ده فرموده: «أَكُمُ الْذِكْرُ وَلَهُ الْأَنْوَنُ»^{۱۱} تیک ایا
قصهٔ ضیزیت^{۱۲} واه: نایا راسته نیوه کوپتان بیت و خودا کجه، نه گهر واپیت دابه‌شکردنیکی نادرست
ده بیت. وه خوای گهوره لیره‌دا فرمومیته: «وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَنَ لَكُفُورٌ»
میین^{۱۳}. پاشان خوای گهوره ده فرموده: «أَمْ أَنْهَدَ إِنَّمَا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْنَمُكُمْ بِالْبَيْنَ» ناختر
له‌ناو نیوانه‌دا(که هر خزی دروستیان ده کات) کچانی داوه به خزی و کوپانیشی کرد و دهه ته نایبه‌تی
نیوه؟ واه: نه‌مه‌ی که خودا خزی کوبو کچی دروست کرد وه و کچی بُل خزی هلبزاره دهه به قسی
نه و پنه رستانه نه‌مه قسیه‌یکی پرپوچه و خوای گهوره زند ناپازیه پیش و په‌دیان ده داته وه به توندی و
ده فرموده: «وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا حَسِبَ لِلرَّحْمَنِ مُشَكِّلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسَوِّدًا وَهُوَ كَظِيمٌ» که‌چی
هر کاتیک یه‌کیک له‌وان مژده‌ی نیوه‌ی پی بدریت به‌وهی وا خزی پیش وایه بُل خودایه، پوخسانی
پوش داده‌گیریت و له پقان پیش ده خواته وه. واه هر کاتیک یه‌کیک له‌وانه هه‌والی بدریتی له و کیزانه‌ی
که خزی بُل خودای داناوه زند پیش گرانه و به راده‌یک ده مو چاری په‌ش هه‌لده‌گه‌پیت و له خله‌کی
ده شاریت‌وه به‌عیب و عاری ده زانی پووی نیه باسی بکات. خوای گهوره پیش ده فرموده باشه شتیک
خوتان پیش پانی نین به عیب و عاری داده‌نین بُل خزتان چون دایده‌نین بُل خودا. پاشان خوای گهوره
ده فرموده: «أَوَمَنْ يُنَسِّئُ فِي الْجَنَّةِ وَهُوَ فِي الْخَصَامِ غَيْرُ مُبِينٌ» ناختر که‌سیک به‌ختیو کرابیت و له
شه‌پرشدا نادیار بیت(بُل خودا ده بیت). واه: نایا نافرهت خزی ناته‌واهه و به هه‌مو ناته‌واویه وه خشن
ده پوشیت هر له کاتی مندالیه وه و نه‌گه‌ر شه‌پو هه‌راش بُلو خزی ده شاریت‌وه و دیار نیه و توانای
به‌رگری نیه ناختر ده بیت نه‌وه بُل خوا بیت بکریت‌هه کچی خودا. میینه له جهسته‌دا کم توانایه و له
کاتی شه‌پرشدا ناتوانیت به‌رگری بکات. به‌لام جهسته‌ی به پزشکی جوان ده پازتینیت‌وه و ناته‌واوی
جهسته‌ی ته‌واو ده کات و ده‌ننکه‌ویت به‌لام له کاتی جه‌نگدا توانای نیه و به‌رگری پی ناکریت. نه به
زمان نه به کردار. وله هه‌ندی له عه‌ره‌به‌کان و توبیان: «وَهَتَّكَ مُرْدِهِ بِكَعْ دَرَابِيتْ» کع وله نیعمه‌تی
کور نییه، هه‌مو هه‌لمه‌تیکی بربیتیه له‌گریان و هه‌مو چاکه‌یه‌کیشی بربیتیه له‌زی کردن! خوای
گهوره ده فرموده: «وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ إِنَّمَا أَشَهَدُوا حَلَّهُمْ
سَمَكَنَبْ شَهَنَدَهْ وَلِسَلُونَ» نه و فریشتانه‌ی هه‌مویان به‌نده‌ی خودان به میینه‌یان داناون. ده بیت
خویان له‌ی بوبین کاتیک که نیمه وه دیمان هیتان! شایه‌تیکه‌یان ده نووسرت و لیبان ده پرسرت‌وه.

﴿ وَجَعْلُوا الْمَلِئَكَةَ الَّذِينَ هُمْ عَبْدُ الْرَّحْمَنِ إِنَّتَمْ ﴾ واته: وايانده زانی که فريشته کان که بهندهٔ خودان ميینهٔ خواي گهوره ش ولاميان ده داته و ده ده رموويت: ﴿ أَشْهَدُوا حَلْقَمُ ﴾ واته: ثابا نهوان چاويان پييان کهوت که دروستمان کردن ميینه بعون، ﴿ سَتَّكَبُ شَهَدَتُمْ وَسَتَّلُونَ ﴾ واته: شايي تيکي يان ده نووسريت له و باره يوه له پيئي قيامه تدا لبيان نه پيچيت و، نمه هاره ش يکي نزد توندو به لينيکي راسته دينه ده. خواي گهوره ده ده رموويت: ﴿ وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الْرَّحْمَنُ مَا عَدَنَاهُمْ مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُمُونَ ﴾ ده لين: نه گه ر خودا حازی بکرديه نيمه نه مانده په رستن، له مه شدا دوروه را نستن، هر درق هه لده به استن. واته: نه مانه ده لين: نه گه ر خودا مهيلی لی بوايه نه يده هييشت نيمه نه بتانه بپه رستين که له شينوه فريشته دا بعون نيمه نه واندان به کچان خودا ده زانی خودا وای لی کردو وين که بوايام وابيت. نه مانه کومه لتيک هله لی نوريان پيکه وه کو کردقت وه. يه کهم: منداليان بق خودا داناوه. خوداي گهوره يش پاك و بتعديه و دوروه له ووه و نزد پايه بلندو مازنه. دووه: ده لين خودا کچانی بق خوي هه لبزاردووه له باتي کوپان و فريشته کانيش که بهندهٔ خودان به ميینه يان داناون. سبيهه: عيباده تيشيان بق نه بتانه له خزيانه وه بوروه، هيج به لگه و نيشانه يه کيان به دهستوه نيه و خوداي يش پي پي نه داون بيانه په رستن. به لگو تهها شوين ثاره نزدoo نه باوو نه ريتانه بابو باپيرانيان که وتونون و له ناو پاشماوه ه فامي داولن و سرگه ردان بعون. چواره: نه وه ده کنه به لگه که نه گار خودا مهيلی لی بوايه نه يانده په رستن. خوداي گهوره يش به درزيان ده خاتمه زور به توندی نينکاري نه و قسانه يان ده کات. هه لره پهوانه کردن پي تعجبه رانه وه (سلامي خوايان لی بيت) و ناردنی کتيبة کانه وه فارمانی داوه به بهنده کانی که تهها نه و بپه رستن و هاوه لی بق دانه نين. پيکاي نه داوه خودا خوي نه بيت هيج کسيکي تر بپه رستريت.

ده ده رموويت: ﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولاً أَنْبَدُوا لِلَّهَ وَاجْتَبَيْنَا الظَّاغُوتَ فِيْنَهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الْأَصْنَالُ فَيَرُوُا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَيْنَهُمُ الْمُكَدَّبِينَ ﴾^۱ واته: سويتد به خوا له ناو هه موگهلو نوممه تيکدا پيغه مبه ريكمان ناردووه به مهی تهها خودا بپه رستن و دوروکه ونه وه له (په رستن) هر په رستراويکي تر، جا خودا ههنديکي له و (نوممه) انه پيتموونی کردو ههنديکيشيان (له بار خراپيان) گومه اين ياخه کرتن دهی به زه ويدا بگه پيئن و ته ماشا بکه ن سره نجامی بباوه پان چون بورو. وه ده ده رموويت: ﴿ وَسَكَلَ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ

فَبِلَكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجعَلْنَا مِنْ دُونِ الْرَّمَدِنِ مَا لِهُ يُعْبُدُونَ^۱ وَاتَّه: تو پرسیار بکه له و پیغامبرانه پیش تو ناردومنان نایا بیچگه له خوای میهره باز بپیرامان داوه په رستروانیک بپه رسترن. خوای گهوره له م نایه تدا دوای نهوده باسی نه و بلکانه کردن ده فرمومویت: ﴿مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ﴾ وَاتَّه: هیچ شتیکی پاستیان به دهستهوه نیه له سهه نه و قسانه که کردویانه و ده بکنه بلکه، ﴿لَهُنَّ هُنَّ لَا يَخْرُصُونَ﴾ وَاتَّه: هر درق ده که نه همان ده بستن له خویانه وه. موجاهید لهم نایه تدا: ﴿مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ هُنَّ إِلَّا يَخْرُصُونَ﴾ ده لیت: وَاتَّه: ناگاداری تو نای خودا نین له و باره یه وه.^۲

﴿أَمْ مَا لَيْسَتُمْ كَتَبْنَا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمِسُكُونَ﴾ (۱) بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا مَا بَأْتَنَا عَلَىٰ أُمُّقَةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ مَا تَرِهِمْ مُهَمَّدُونَ (۲) وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْبَيْرِتِنْ نَذِيرٌ إِلَّا قَالَ مُتَرْفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا مَا بَأْتَنَا عَلَىٰ أُمُّقَةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ مَا تَرِهِمْ مُفَدَّدُونَ (۳) فَلَمَّا أَلْوَنَ حِشْتَكُمْ بِأَهْدَى مَسَا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ مَا بَأْتُمْ كُرْ قَالُوا إِنَّا يَمْأُأْزِيلُنَا بِهِ كَفُورُنَ (۴) فَانْقَعَتْنَا مِنْهُ فَانْظَرْ كِيفَ كَانَ عِيقَبَهُ الْمُكَذِّبِينَ (۵)

باسی نهوده که بتپه رستان هیچ به لکه یه کیان به دهستهوه نیه

خوای گهوره ده فرمومویت: ﴿أَمْ مَا لَيْسَتُمْ كَتَبْنَا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمِسُكُونَ﴾ ناخن نیمه (به رله قوریان) کتیبیکمان به وان داوه که نیستا بیکنه بلکه؟ خوای گهوره ناپه زایی نقد ده ده بپیت به رامبه نه و بتپه رستانه که عباده تی غهیی خودا ده کن به بن نهوده هیچ به لکه یه کیان به دهستهوه بیت ده فرمومویت: ﴿أَمْ مَا لَيْسَتُمْ كَتَبْنَا مِنْ قَبْلِهِ﴾ وَاتَّه: له پیش نه و بتپه رستانه دا نایا نیمه کتیبیکمان بق په وانه کردوون، ﴿فَهُمْ بِهِ مُسْتَمِسُكُونَ﴾ دهستی پیوه بگن و بیکنه بلکه و له سهه کتیبیکمان بق په وانه کردوون، وَهَذَا هُمْ نَأْيَهَتَهِ خوای گهوره ده فرمومویت: ﴿أَمْ أَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَبَّرُ بِمَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ﴾ وَاتَّه: نایا به لکه یه کمان بق ناردوون که ده بیاره هی نهوان کردویانه هاویه شی خودا بدويت؟ وَاتَّه: هرگیز شتی وا نه بیوه. پاشان خوای گهوره فرمومویه تی: ﴿بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا مَا بَأْتَنَا عَلَىٰ أُمُّقَةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ مَا تَرِهِمْ مُهَمَّدُونَ﴾ به لکو ده لین بابو با پیرانمان له سهه ناینیک پیشتوون. نیمه په پیوه نهوانین. وَاتَّه: هیچ به لکه یه نیه به دهستیانه وه

^۱ الزخرف(۴۵).

^۲ الطبری(۲۱/۵۸۲).

^۳ الروم(۲۵).

له سر نه و بتپه رستیه‌ی که دهیکن جگه له شوینکه وتن و پهپه‌وی کردنی نه و شتانه‌ی که بابو با پیرانیان بیان به جن هیشتوون. به نایینی ده زان. خودا ده فه رمومیت: **﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أَمْتَكُمْ أُمَّةً وَجْدَةً﴾**^۱ واته: به راستی نا نه مهیه نایینی ثیوه که یه ک نایینه (نایینی همو پیغامبران).

نه وانیش ده لین: **﴿وَإِنَّا عَلَىٰ إِثْرِهِمْ مُهَتَّدُونَ﴾** نیمه له سر پیگای نهوان ده پیگین به بی نه وهی میع به لکه‌یه کیان به دهستوه بیت. نه قسه‌ی نه مانه دهیکن گله کانی پیش نه مانیش همان قسه‌یان کردووه دله کانیان له ک ده چن و هر قسه‌کانی نهوان دویباره ده کنه و که باوریان به پیغامبره کانیان نه کردووه. **﴿كَذَلِكَ مَا قَاتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ إِلَّا قَاتَلُوا سَلَّمَ أَوْ سَعَوْنَ﴾**^۲ آنواصوا

یه، بل هم قوم طاغون^۳ واته: بهم شیوه‌یه بق لای نوممه‌تاني پیش نهمان میع پیغامبره ریلک نه ماتوروه مه‌گهر و توبویانه (بهو پیغامبره) جادووگر یان شیت، نایا (نه‌مان و نه‌وان) پاسپارده‌یان بق به کتری کردووه؟ (نه خیز) به لکو نه‌مان همو که لیکی سرکه‌ش و یاخین. بیویه لیره‌دا فه رمومیه‌تی: **﴿وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالُ مُرْتَفُوهَا إِنَا وَجَدْنَا مَا بَأْتَنَا عَلَىٰ أُنْقَةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ إِثْرِهِمْ مُهَتَّدُونَ﴾** هر بهم تارزه بهار له توش هر پیغامبره ریکمان ناردووه‌ته هر ناوه‌دانیک که له نیمه‌وه ترسیان وه بهر بنتیت. همو خوشگوزه راهه کانی نه‌وانه و توبویانه: بابو با پیرانیان له سر نایینیک پیشتوون. نیمه پهپه‌وی نه‌وانین. پاشان خوای گهوره فه رمومیه‌تی: **﴿فَقُلْ أَولَئِكَ حَتَّمَكُمْ بِأَهْدَى مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ مَا بَأْتَهُمْ كُلُّ أُولَئِنَّا يَمْأُلُّ أَرْسِلْنَا بِهِ كَفَرُونَ﴾** و توبویانه: نه دی نه‌گر من پیشه‌کتان نیشان بددم که له پیسی بابو با پیرانیان دروسته بیت؟ و توبویانه: نیمه نه وهی نیوه‌یه بق به پی کراوه، باوه ناکین. واته: خزر نه‌گر نزد چاک و ته‌واویش بزان نه وهی که تز بوت میتاون پاسته هرگیز شوینی ناکهون. چونکه نیه‌تیان پیسه و نزد خزر بزل ده زان به رانبه به هق و نه‌وانه شوینی هق که توون. خوای گهوره فه رمومیه‌تی: **﴿فَأَنَّقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَظْرَكَنَا كَانَ عَنْبَةً الْمَكَذِّبِينَ﴾** نه وسا نیمه توله‌مان لی کردوونه‌ته وه سا بروانه ناکامی بیناوه‌ره کان به کری گهیشت. واته: بروانه خودا چون قری کردن و له‌نانی دان و چونیش خاوهن باوه‌پر ایشی پزگارکرد.

^۱ الانبیاء (۹۲).^۲ الذاريات (۵۲-۵۳).

وَلَذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَيُّهُ وَقَوْمَهُ إِنِّي بِرَبِّهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٦﴾ إِلَّا أَلَّى فَطْرَفَ فَيَأْتِهِ سَيِّدُهُنَّ ﴿٧﴾ وَجَعَلَهَا كَلْمَةً بَاقِيَّةً فِي عَقِيْدَهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٨﴾ بَلْ مَتَّعْتُ هَذِهِ الْأَيَّامَ وَمَابَعْدَهُمْ حَقٌّ جَاءَهُمْ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿٩﴾ وَلَمَّا جَاءَهُمْ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَلَا يَدْعُهُ كُفَّارُونَ ﴿١٠﴾ وَقَالُوا إِنَّا نَزَّلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْبَانِ عَظِيمٍ ﴿١١﴾ أَمْرُ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ غَنِّنْ قَسْنَا بِهِمْ مَعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لَّيَسْخَذْ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيَّا وَرَحْمَتَ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٢﴾ وَلَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا لَمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُشَوِّهُمْ سُقُنًا مِّنْ فَضْلَهِ وَمَعَالِيَّهِ عَيْنَاهَا يَظْهَرُونَ ﴿١٣﴾ وَلِيُشُوِّهُمْ أَبُورَا وَمُؤْرَا عَيْنَاهَا يَشْكُونَ ﴿١٤﴾ وَرَخْرَفَا وَلَانَ كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَّ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ

للْمُتَّفِعِينَ ﴿١٥﴾

ئیبراہیم (خلیل الله) و تھی یہ ک خوا پھرستی (لا إله إلَّا الله) ناشکرا دهکات

خوای گوره ده فرمودیت: «وَلَذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَيُّهُ وَقَوْمَهُ إِنِّي بِرَبِّهِ مَا تَعْبُدُونَ» نیبراہیم به باب و هزاره کی خڑی و ت: من بیزارم لهوہی نیوہ ده پھرستن. خوای گوره باسی بهندہ و پینغمبه رو خلیلی خوا نیبراہیم دهکات (سلامی خوای لی بیت) که پیشہ وای دلپاکان و خواناسان و باوکی هم مور شو پینغمبه رانی به که دوای خوای هاتون که قوره یشیش یہ کیکه لهو گلانی که خوشیان و ناینہ که شیان له سر پیپھوی نهو بورن له دواییدا بونه بتپھرست. نیبراہیم بیزاری خوا ده پیپھی لے باوکی و هزاره کی له سر نه و بتانی که ده یانپھرست. ده بیوت: وہ ک خوای گوره ده فرمودیت: «إِنِّي بِرَبِّهِ مَا تَعْبُدُونَ» من بیزارم لهوہی که نیوہ ده پھرستن. «إِلَّا أَلَّى فَطْرَفَ فَيَأْتِهِ سَيِّدُهُنَّ» مه گین له که سیک منی دروست کردیو، که خوای پیگه نیشان ده دات. «وَجَعَلَهَا كَلْمَةً بَاقِيَّةً فِي عَقِيْدَهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ» کاریکی کرد که نہم و تارهی له پاشه خوا بتو نہ توہ کهی هر بمیتیت (بگ پیگه). واته: نہم و تارهی که بروتیه له عبادتی خودا به تنهاو که شریکی نیه و بیهاوتا یه و فریدان و لا بردنی غایبی خودا له پھرستواه کانی تر که بروتیه له و تھی (لا إله إلَّا الله) که بھجی هیشتوو بتو نہ توہ کهی که هر لہ ناویاندا بمیتیت وہو پھیرپھوی بکن لهو کسانی که خوای گوره پیگه نیشان داون له نہوہی نیبراہیم (سلامی خوای لی بیت) (الْأَعْلَمُ يَرْجِعُونَ) بتو نہوہی بگ پیگه و بتو نہو پیگه. عیکریم و موجاہیدو زه ححاکو و قه تاده و سودی و کسانی تریش له م ظایت دا: «وَجَعَلَهَا كَلْمَةً بَاقِيَّةً فِي عَقِيْدَهِ»

وقویانه: واته: (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) بعده وام کسانیک هن له نهاده که بیدا هر دهیلین.^۱ هر بهم شتیوه به له نبینو عباسه و پیوایت کراوه (په زای خوایان لی بیت) نبینو زهیدیش و توبیه‌تی: واته: (کلمة الإسلام).^۲ نه میش هر نهار قسمیه ده کات که نهوان له پیشه وه و تیان.
خه لکی مه ککه دزایه‌تی پینه مبهه ریان دهکرد و ^۳ ده خنده شیان لی دهگرت، وه لامدانه وهی ره خنده که بیان

خوای که ورده ده فه رموموت: ﴿بَلْ مَتَّعْتُ هَذِلَّةً وَأَبَدَّهُمْ حَيَّةً جَاءَهُمُ الْمُقْرَبُونَ وَرَسُولُ مَّيْنَ﴾ نه وانیش و باب و باپیرانی نه وانیشم له زیان هر به هره وهر کرد. تا نه ام هقه و پینه مبهه ری پینیشانده ریان هاته‌لا. پاشان خوای که ورده ده فه رموموت: ﴿بَلْ مَتَّعْتُ هَذِلَّةً﴾ واته: بتپه رستانمان به هره وهر کرد له دنیاد، ﴿وَأَبَدَّهُمْ﴾ موله‌تی باب و باپیرانیشمان دان زیانیان له گومرایدا به سر برد. ﴿حَيَّةً جَاءَهُمُ الْمُقْرَبُونَ وَرَسُولُ مَّيْنَ﴾ ههتا نه راستیه و پینه مبهه ری پینیشانده ریان هاته‌لا. ﴿وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَلَنَا يَدْعُونَ﴾ کاتیک پاسته که بیان بق هات. و تیان: نه مه جادویه که نیمه بپوامان پیش نیه. واته: خویان به ند گرفتو لاساریان دهکرد و به دلیان نه ببو حساده‌تیان پی دهبردو باوه ریان پی نه ده کرد و سه ریان نه اوی نه ده کرد. ﴿وَقَالُوا لَنَا لَنْ تُرِكَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرِبَاتِينَ عَظِيمٌ﴾ بقچی نه قورننه بق پیاویکی مه زنی ناودارو ناسراو له دو شاره دا نه اهاته خوار؟ مه بستیان مه ککه و تایف(طائف) ببو. نه مه قسمی نبینو عباس و عیکریمه و موحه مهدی کپری که عبی قوره نزی و قه تاده و سودی و نبینو زهیده.^۴ نزد که سیش و توبیانه: مه بستی بتپه رسته کان پیاویکی گه ورده ببوه له یه کیک له و دو شاره وهک وه لیدی کپری موغیره و عربوه کپری مه سعدی سه قه فی. خوای که ورده له سه ره په خنده وه لامی داونه ته وه و فه رموموت: ﴿أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ فَسَمَّا بِنَاهُمْ مَوْيِسْتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَتِ لِتَسْتَحْدَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مَمَّا يَجْمَعُونَ﴾ ناخو نه وان به زه می په روه رندیه تتر دابه شن ده کهن؟ نیمه بزیوی نه وانمان له سه ره دنیا بق بهش کردون هیندیکمان له چاو هیندیکیان پایه به رزتر کردووه تا هیندیکیان خزمت به هیندیکیان بکهن، به زه می په روه رندیه تتر له و شته کی ده که نه وه گه ورده تره. ﴿أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ﴾ واته: نایا نهوان په حمه‌تی خودا

^۱ الطبری(۵۸۹/۲۱)، القرطیبی(۷۷/۱۶).^۲ القرطیبی(۱۶/۷۷).^۳ الطبری(۵۹۲/۲۱).

دابهش دهکن. ثاو کاره په بیوهندی به ثواوه وه نیه. به لکو خودا خوی ده زانیت په یامه کانی له کوی و به کن پاده گهه نیت. په وانه‌ی ناکات بز که سیک نه بیت که نزد دلز گیان پاک نه بیت و خاوه‌نی به پریزترین بنه ماله و پاکترین په گهه ز نه بیت. پاشان خوای گاوردہ پوونی ده کاتوه که مهیلی خویه‌تی که جیاوازی خستووه ته نیوان دروستکراوه کانی له وه‌ی که پیشی بخشیون له پلذی و سامان و عه قلن و تیکه یشنن و چهنده‌ها شتی تریش له و توانا دیارو نادیارانه و فرمومویه‌تی: ﴿لَخَنْ سَمَّنَا بِنَهْمٍ مَعِيشَتُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ﴾ نیمه بزقوی نه وانمان له سه رزه میندا به دابهش کردیون، ﴿لَسْتَ أَنْدَلِعَ بَعْضُهُمْ بَعْضاً سُخْرِيَّاً﴾ و تراوه: واته: به نه وهی هیندیکیان خزمتی هیندیکیان بکهن و کارو پیویستی یه کتری ته او بکن، سودی و کهسانی تریش و تورویانه.^۱ پاشان خوای گهوره فرمومویه‌تی: ﴿وَرَحْمَتْ رَبِّكَ حَيْرٌ مَّا يَجْمَعُونَ﴾ واته: به زهی په زوره رنده‌ی ته نزد چاکتره له وه‌ی که نهوان کوی ده کهنه وه له و سامان و خوشگوزه رانی دنیایه.

هرگیز سامان نیشانه‌ی رهزاده‌ندی خودا نیه بُوكهس

پاشان خوای گهوره فرمومویه‌تی: ﴿وَلَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةٌ وَجِدَةٌ لَجَعَلْنَا لَمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُبُوَّبُهُمْ سُقْفًا مِنْ فَضْلِهِ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ﴾ خونه‌کهه رپیار وان بیوایه. نایبت مردم به ک تیره بن (بهره و خوانه ناسی بچن) و امان ده کرد سه قفو پله کانی ماله کانی نهوانه خوانه ناسن، له زیر بیوایه و به پیزه پله کاناندا سه ریان کون. ﴿وَلَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةٌ وَجِدَةٌ﴾ واته: نه کدر نزدینه‌ی نهوان کهسانه‌ی که نه فام و تینه‌گهی شتوون وايان نه زانیایه که نهوان کهسانه‌ی نیتمه دهوله ممندی ده کهین و سامانی نزدی ده ده بینی نیشانه‌ی نه وه بیه که خزشمان ده وین هه موو ده بیونه خوانه ناسن له ببر خاتری مال و سامان نهمه قسی نیبنو عه باس و حمسه و قه تاده و سودی و کهسانی تریشه.^۲

﴿لَجَعَلْنَا لَمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُبُوَّبُهُمْ سُقْفًا مِنْ فَضْلِهِ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ﴾ واته: نهوانه که خوانه ناسن، بنیهو و بان و پله کانی ماله کانیانمان ده کرده زیو. نیبنو عه باس و موجاهید و قه تاده و سودی و نیبنو زهید و کهسانی تریش وايان و توروه.^۳ ﴿عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ﴾ واته: پیایدا سه رده کهون، ﴿وَلِيُبُوَّبُهُمْ أَبْوَابًا وَمُرْبَّا عَلَيْهَا يَنْكُونُ﴾ واته: هه موو قاپی و هه رچی تریش له ماله کانیاندایه ده مانکرده زیو بقیان. وه

^۱ الطبری(۵۹۵/۲۱)^۲ الطبری(۵۹۷/۲۱)^۳ الطبری(۶۰۰/۲۱)

دنه موویت: «وَزَخْرُفًا وَانْ كُلُّ ذِلَكَ لَمَّا مَتَّ لِلْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَقْبِلِينَ» شتی تری همه پهنه کش، گشت نه مانه هر بز خوشگوزه رانی ژینی نه دنیان. مالی نه ولاش په روندنه هر بز نه وانه داناوه که له خواه خویان ده ترسن. «وَزَخْرُفًا» همه پهنه که له ثالثون. ئیبنو عه باس و قه تاده و سودی و ئیبنو زهید و توپویانه. **١** «وَانْ كُلُّ ذِلَكَ لَمَّا مَتَّ لِلْحَيَاةِ الدُّنْيَا» واته: نه مانه هممو بز خوشگوزه رانی نه ژیانی دنیایه که نزد بی بایه خه له لای خوداو ده چیت و نامیتتیت. واته: به هقی نه چاکانه وه که له دنیا کردیویانه بز خوشگوزه رانی و خواردن و خواردن وهی باشیان پس ده دریت له باتی پقذی دوایی. وه له لای خودا هیچ چاکه یه کیان نامیتتیت هه تا پاداشتیان بداته وه وهک له فرموده سه حیدرا هاتووه.^۲ وه له فرموده یه کی تردا هاتووه پیغامبری خودا^{صلی الله علیه و آله و سلم} دنه موویت: (نه) گهه دنیا به نندازه کیشی بالی میشوله یه کی نرخی بیوایه لای خودا هیچ خوانه ناسیک له دنیا جاریک ناوی ل نه ده خوارده وه).^۳ به غوی پیوایه تی کردیووه.^۴ پاشان خواه گهوره فرمومیه تی: «وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَقْبِلِينَ» پذئی دوایش خواه گهوره داناوه بز نه وانه ل له خودای خویان ده ترسن، واته: ته نه بز نه وانه و که س نایبته هاویه شیان. بیهه عمره کوبی خه تتاب^ره زای خواه ل بیت) ده لیت: به پیغامبری خودا^{صلی الله علیه و آله و سلم} کاتیک چوروه لای لهو حاله که بعوی به دهست خیزانه کانیه وه له سر حسیریک بیو که جینگای خه تی حسیره که له جسته دیدا دیاریوو ده بیینی و کریاو چاوه کانی ناوی پیا هاته خوارده وه و تی: نهی پیغامبری خودا^{صلی الله علیه و آله و سلم} نه ژیانی کیسراو قیسره که تبیدان و ترش هلبزارده بنه کانی خودای نهه ژیانته، پیغامبری خودا^{صلی الله علیه و آله و سلم} پالی دابووه وه دانیشت و فرمومی: (ناخَرٌ تَوْ كُومَاتٌ هَيْ نَهِيَ كَوبِي خَهَتَابٌ؟) پاشان فرمومی: (نه) وانه خه لکتیک بیون خوشگوزه رانیه کیان بز پیشخراوه له ژیانی دنیادا).^۵ وه له پیوایه تیکی تردا هاتووه: (نایا پانی نابن که دنیا بز نه وان بیت و پذئی دواییش بز نیمه بیت?).^۶ وه روهه اله همروو سه حیده که داوله شویتی تریشدا هاتووه که پیغامبری خودا^{صلی الله علیه و آله و سلم} فرمومیه تی: (له ده فری زیبو زیودا مه خونده وه و له تاشتی زیبو زیویشدا خواردن مه خون چونکه نه وه

الطباطبائی

٢ مسلم (٤/٢١٦).

^٢ الترمذى (٦/٦١)، فرموده يه کی سہ حیچہ.

^٤ البغوي (١٣٨/٤)، فارموده یه کم سه حیله.

١٢٣/٢ مسلم

٦ مسلم (٢/١١٠)

له دنیا بقئه وانه له پیشنه دوایشدا بق نیمه به).^۱ بؤیه خواه که وره سه پیشک و تارادی کردون له دنیا له بهر سووک و بینه رخی دنیا و هک تیرمیزی و نبینو ماجه پیوایه تیان کردوه له پیگای نبو حازمه وله سه هلی که بی سه عده وه ده لیت: پیغمه مباری خودا (علیه السلام) فرموده به: (نه گه ر دنیا به قدسایی بالی میشووله یه که به هاو نرخی ببواهه له لای خودا هرگیز خودا قومیک ناوی به بیندین نه دهدا). تیرمیزی ده لیت: فرموده یه که چاک و پاسته (حسن صحیح).

﴿وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ تُفَيَّضُ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ دَفَرٌ ۝ ۲۶﴾ وَلَأَنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ شَهَدُونَ ۝ ۲۷﴾ حَقًّا إِذَا جَاءَنَا فَالْيَالَتْ بَعْنَى وَبَيْنَكَ بَعْدَ الْمُسْرِفِينَ فِيَسَ الْفَرِينَ ۝ ۲۸﴾ وَكَنْ يَنْفَعُكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمُ الْكُفَّارَ مُشْتَرِكُونَ ۝ ۲۹﴾ أَفَأَنَّ تُشَيِّعُ الصَّمَدَ أَوْ تَهْدِي الصُّنْعَى وَمَنْ كَاتَ فِي صَنْكُلِ مُبِينٍ ۝ ۳۰﴾ فَإِنَّمَا تَدْهَبُ إِلَيْكَ فَإِنَّمَا يَنْهِمُ مُنْقَمُوكَ ۝ ۳۱﴾ أَوْ تُرِكَ الَّذِي وَعَدْتُهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ مُفْتَدِرُونَ ۝ ۳۲﴾ فَأَسْتَسِيكَ بِالَّذِي أُوحَى إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَى صَرْطَنْ مُسْتَقِيمٍ ۝ ۳۳﴾ وَإِنَّهُ لَذَكْرُ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوقَ شَتَّاَنَ ۝ ۳۴﴾ وَسَقَلَ مَنْ أَرْسَلْتَ مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجْعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَيْهِ يُعْبَدُونَ ۝ ۳۵﴾ شهیتان هاوده می نه و که سانه یه که حذله یادی خودا ناکن

خواه که وره ده فرمودت: ﴿وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ تُفَيَّضُ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ دَفَرٌ﴾ هر که سیک له ناست یادی خودا حمزه کات کویرایی دایتیت همدہ میکی شهیتانی لی پهیدا ده کهین. ﴿وَمَنْ يَعْشُ﴾ هر که سیک چاو بقچیت و خوی بی ٹاگا بکات و لادات له یادی و کویرایی داهاتبیت، واته: نه توانیت باش سهیر بکات و چاوی کز بیت مه بست لیره دا کویرایی داهاتنی دله، ﴿تُفَيَّضُ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ دَفَرٌ﴾ واته: هاوه لیکی شهیتانی بق ناماشه ده کهین. و هک نه نایته که خواه که وره ده فرمودت: ﴿وَمَنْ يُسْكَنِقُ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا نَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَعَيَّنُ عَيْنَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ ثُلَّهُ مَا تَوَلَّ﴾ واته: و هر که سیک دژایه تی پیغمه مباری (علیه السلام) بکات پاش نهودی که پیمانی پاستی بق پعدن ببوبیه و شوینی پیگایه کی تر بکه ویت بیچگه له پیگای خوا. و هک نه نایته ش: ﴿وَقَيَضْنَا لَهُ قُرْنَاءَ فَزَيَّنَوْا لَهُمْ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ﴾ واته: و چهند درست و هاوده معان له دنیادا بق دانان که

^۱ فتح الباری (۴۶۵/۹)، مسلم (۱۶۲۷/۳).

^۲ النساء (۱۱۵).

^۳ فصلت (۲۵).

خرابه کردنی دنیا و (بیباوه پی) پذیری دوایی بز پازاندنه وه. بزیه خوای گوره لیزه دا فرمومویه تی: «**وَأَتَهُمْ يَصْدُونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَخْسِبُونَ أَنْتَهُمْ مُهَتدُونَ**» نیتر نه هاوده مانه له پیکه هله یان ده کهن، لاشیان وایه راسته پیشان دیوه ته وه. «**حَقٌّ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَنِيَّتَ بَيْفَ وَيَنِيَّكَ بَعْدَ الْمُشْرِقِينَ فِيَّنَسَ الْقَرْيَنَ**» تا نه و کاته دینه لامان، ده لیت: خوزگه موادای نیوان من و نهوبه قه دنیوان خزره لات و خورشین له یه کتر دور بروایه، چند هاوده مینکی ناله بار بروی. «**حَقٌّ إِذَا جَاءَنَا هُنَّهُ**» واته: نه و کسه هی که خوی کیل کرد و راسته پیکی نه گرت هاوده مینکی بز پیدا ده کهین که سه ری ل بشیوینیت و گومرای بکات و بهره و پیکای جهه نهدم بیبات. کاتیک خوای گوره هدقی خوی دایه له پذیری قیامه تدا نقد قه لس و ناره حه ته ل و شهیتانه که هاوده میه تی، «**فَقَالَ يَنِيَّتَ بَيْفَ وَيَنِيَّكَ بَعْدَ الْمُشْرِقِينَ فِيَّنَسَ الْقَرْيَنَ**» ده لیت: خوزگه نیوانی من و تز به نهندازه هی خزره لات و خورشناوا بروایه چند هاوده مینکی خراب بروی، هندیکیان وايان خویندووه ته وه: «**حَقٌّ إِذَا جَاءَنَا هُنَّهُ**» واته: نه و کسه و هاوده مکهی. پاشان خوای گوره فرمومویه تی: «**وَلَنْ يَنْفَعَ كُلُّ الْيَوْمِ إِذْ ظَلَمْتَ أَنَّكُنْ فِي الْعَذَابِ مُشْرِكُونَ**» نیتر نه میزه (نهم قسانه) دادтан نادات، چونکه نیوه غه درتان له خوتان کردووه دهشتیت گشتان پیکه وه جه زره به بدرین. واته: کربوونه وه تان له ناو ٹاگرداو قسه کردنستان هیچ سودیکی نیه و جه زره به دانیشтан به یکه وه بارتان سوک ناکات.

که سیک له سکی دایکیدا چاره‌وش برویت روی ده ناکات

خوای خاوهن ده سلات ده فرموموت: «**أَفَأَنْتَ تُشْبِعُ الْأَصْمَأَ أوْ تَهْدِي الْأَعْمَى وَمَنْ كَانَ فِي صَلَلٍ شَرِيفٍ**» ئاخو ده تویت کوئی کپان لیت ببیستن؟ یاخود کویران و نهوانه هی ناشکرا له گومراییدان شاره زای راسته پیکی؟ واته: تز ده تویت نهوانه که پو کویرو گومران به ناشکرا شاره زای پیس راست بکهی نهوه کاری تز نیه تز تمنها گهیاندنت له سه ره شاره زاکردنی نهوان له سه ره تز نیه. خودا مهیلی له هر که سیک بیت شاره زای ده کات و مهیلشی له هر که سیک بیت گومرای ده کات هار خزی دادوهری پیکلو راسته له وده دا.

تولهی خودا له دوزمنانی پیقه مبهدا (عليه السلام) دیته دی

پاشان خوای گوره فرمومویه تی: «**فَإِنَّمَا نَذَرَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنَقِّمُونَ**» نه گهر تز لم ناوه لابین، نیمه دیاره توله یان ل ده کهینه وه. واته: بینکومان تزله له وانه ده سینین و سزايان ده دهین نه گهر تز پذیشتی. «**أَوْ نُرِيَّتَ اللَّهِيْ وَعَدَنَهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ مُعْتَدِرُونَ**» یان نه و شته هی به لینمان به وانه

داوه. وا ده کین بق خوت ببینی. نیمه باشیان له سر زالین. واته: نیمه توانای نهوده بشو نه مه بشمان ههیه، بزیه خوای گهوره پیغامبره کهی خوی^(۱) نامریتیت هتا چاری پون ده کاته و به له ناچوونی نوزنه کانی و داوه دری ده کات له نیوانیاندا له سامانه که پشتیان پی قایم کردوه نه مه مانای قسی سودیه و نیبنو چه بیریش همان رای هلبزاردووه.^(۲)

هانه دان بوده استگرن به قورنائه وه

پاشان خوای گهوره فرمومیتی: «فَاسْتَسِيكَ بِالذَّئِي أُوحِيَ إِلَيْكَ عَلَى صِرَاطِ شَسْقِيرٍ» له سر نهوده بی ترق راگه به نزاوه پی دابکره. ترق له سر پیگهی پاستی. واته: دهست بکره به و قورنائه که دابه زیوه ته سر دلت هر نه و پاسته و یاریده دده ره بق پویشتن له سر پی پاست و ده بیته هزی چونه ناو با غاتی خوش و خیتی ته او وو به رده وام. پاشان خوای گهوره فرمومیتی: «وَإِنَّهُ لَذَكْرٌ لَّكَ وَلَقَوْمِكَ وَسَوْقُ شَنَلُونَ» نه م قورنائه بق توش و بق هززه که شت ده بیته هزی بیره وه ری و له پاشانیش ده بیاره هی نه مه، لیت ده پرسن. و تراوه: نه م قورنائه بیز لینانیکه بق خوت و هززه که شت، نه مه قسی نیبو عه باس و موجاهیدو قه تاده و سودی و نیبنو زهیده.^(۳) واته: نه مه پیز تکه بزیان چونکه له سر زمانی نهوان هاتووه ته خواره وه. له بهر نهوده نهوان له هامو کس زیاتر به فرمانه کانی هلسن و جیبه جیبی بکهن. وه ک چتن چاکترین و پاکترین و پالفته ترین که سیان له و کرچه ریانه که له پیشه وه هاتون و مسلمان بعون و نه و که سانه يش که وه ک نهوان بعون و شوینی نهوان که وتن و پی هلسن و به جیان هیننا. وه و تراویشه: «وَإِنَّهُ لَذَكْرٌ لَّكَ وَلَقَوْمِكَ» واته: بیره وه ریه که بق توش و بق هززه که شت. باسکردنی نه مان به تایبه تی مانای نهوده نه که سی ترو هززی تر ناگیریت وه. وه ک نه م نایه ته که خوای گهوره ده فرمومیت: «لَقَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرٌ كُمْ أَفَلَا تَقْرَأُونَ»^(۴) واته: سویند به خوا ناردو و مانه ته خواره وه کتیبتک بینیو که سریه زنی و ناویانگی نیویه تییدایه دهی ثایا بق بینانکه نهوده. وه نه م نایه ته ش که ده فرمومیت: «وَأَنِّدَرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبَ»^(۵) واته: خزم و کس نزد نزیکه کانت بترسینه. «وَسَوْقُ شَنَلُونَ» واته: له پاشان پرسیار تان لی ده کرتیت له باره هی نه م قورنائه وه که نیو چتن بعون له جیبه جیکردنی فرمانه کانیدا و چتن چونن به ده میه وه. خوای گهوره ده فرمومیت: «وَسَقَلَ مَنْ

^۱ الطبری (۶۹/۲۱).

^۲ الطبری (۶۱۱/۶۱۰/۲۱).

^۳ الانبیاء (۱۰).

^۴ الشعرا (۳۱۴).

أَرْسَلَنَا مِنْ قَبْلِكَ يَنْ رُمِّلَنَا أَجْعَلَنَا مِنْ دُونِ الْرَّحْمَنِ إِلَهَمَ يُبَدِّلُونَ^۱ لَهُ وَبِيَقْهَمْ بَرَانَهَش بِپرسه که به رله
تَوْ نَارِدَراون: نَاخْرَتْ نَيْمَه بَرِيَارَمَان دَاوَه (غَهْبَرِی خَودَا) هِیَعْ شَتَی تَر بَپَهَرَسْتَیت؟ وَاتَّه: مَهْمُو
بِیَقْهَمْ بَرَان بَانگِیان بَزْ نَوَه کَردووه که تَقْ بَانگَی بَزْ دَهْکَی که خَوا بَپَهَرَسْتَن بَه تَهْنَاهَهَاوَهَلَی بَزْ
دَانَهَنَنْ دَاوَیاَن کَردووه لَه خَلَکَی که بَتَو شَتَانَی تَرِیش نَهَکَهَهَاوَهَلَی خَودَا بَپَهَرَسْتَن. وَهَكَ نَهَم
نَاهِتَهَی که خَوا گَهَورَه دَهْ فَهَرَمُویت: ﴿وَلَقَدْ بَثَثْنَا فِي كُلِّ أُنْتَرَ سُولَا أَنْتَ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنَبُوا
الْأَطْلَعْوَتَ^۲﴾ وَاتَّه: سُوَيْنَدَ بَه خَوا لَهَنَوَه مَهْمُو گَلَو نَومَهَنَنْدَکَا بِیَقْهَمْ بَرِيَکَمان نَارِدَروه بَه مَهَی تَهْنَاهَا
خَوا بَپَهَرَسْتَن دَووَرَکَه وَنَوَه لَه (پَهَرَسْتَنی) هَر پَهَرَسْتَرَاوَیکَی تَر. مَوْجَاهِید دَهْلَیت: لَه خَوَینَدَه وَهَی
عَبْدُوَلَلَّاَی کَوَبِی مَهْسَعُودَدَا هَاتَوَوَه (پَهَزَای خَوا لَی بَیْت): (وَإِسْأَلَ الَّذِينَ أَرْسَلَنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَ مَنْ رَسَلَنَا).^۳
هَر بَه م شَیْوَه يَهْ قَهْتَادَه وَزَهْ حَحَاكَو سَوْدَی گَنْپَرَاوَیَانَهَتَهَوَه کَه لَه عَبْدُوَلَلَّاَی کَوَبِی مَهْسَعُودَه وَه (پَهَزَای
خَوا لَی بَیْت).^۴ نَهَم پَیَوَیَهَتَه وَهَكَ تَهْفَسِیر وَاهِ نَهَکَ قَوْنَانَ خَوَینَدَه اللَّهُ أَعْلَم.

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلَنَا مُوسَىٰ بَنَيَّ إِنْتَنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلِكَيْنِو. فَقَالَ إِلَيْ رَسُولٍ رَبِّ الْعَالَمِينَ^۵ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِنَيَّ إِنْتَنَا
إِذَا هُمْ مِنْهَا يَتَضَكَّنُونَ^۶ وَمَا نُرِيدُهُمْ مِنْ مَا يَعْمَلُونَ إِلَّا هُنَّ أَكْثَرُ مِنْ أَخْتِهِنَّ وَأَخْذَتْهُمْ إِلَيْهِنَّ لَعْنَهُمْ يَرْجُحُونَ^۷
وَقَالُوا يَتَأْلِمُ السَّاحِرُ أَذْعُ لَنَا رَيْكَ بِمَا عَهَدَ عِنْدَكَ إِنَّا لَمَهْتَدُونَ^۸ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِذَا
هُمْ يَنْكُثُونَ^۹

موسَى (سَلَامِ خَوا لَی بَیْت) رَوَانَه کَرَاوَه بَوْ لَای فَرِعَوْنَ وَدارُودَسْتَه کَه بَانگِیان بَکَاتَ بَوْ
پَهَرَسْتَنی خَوا بَه تَاکَو تَهْنَاهِی

خَوا گَهَورَه دَهْ فَهَرَمُویت: ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلَنَا مُوسَىٰ بَنَيَّ إِنْتَنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلِكَيْنِو. فَقَالَ إِلَيْ رَسُولٍ رَبِّ الْعَالَمِينَ^{۱۰} مُوسَاشْعَانَ لَهْکَلَ نَیَشَانَه کَانَمَانَ هَنَارَدَه لَای فَرِعَوْنَ وَپَیَاوَه کَارِبَهَدَسْتَه کَانَی، وَتَسَی:
رَبِّ الْعَالَمِينَ^{۱۱} مُوسَاشْعَانَ لَهْکَلَ نَیَشَانَه کَانَمَانَ هَنَارَدَه لَای فَرِعَوْنَ وَپَیَاوَه کَارِبَهَدَسْتَه کَانَی، وَتَسَی:
منَ لَه رَامِنَهَرَی کَشَت دَنِیَاوَه تَنَدرَاوم. خَوا گَهَورَه بَاسَی بَهَنَدَه وَبِیَقْهَمْ بَرِی خَوَی مُوسَامَان بَزْ
دَهَکَات (سَلَامِ خَوا لَی بَیْت) کَاتِبَکَ پَهَوَانَه کَرَد بَزْ لَای فَرِعَوْنَ وَوَزِیرَه کَارِبَهَدَسْتَه کَانَی لَه
گَهَورَه پَیَاوَانَ وَخَلَکَی نَهَوَ نَوَچَه وَهَرِیمَه لَه قَبِیَتَه وَنَوَهَی نَیَسَرَانَیل دَاوَای لَیَکَرَدن کَه تَهْنَاهَا خَودَا
بَپَهَرَسْتَن وَهَاوَهَلَی بَزْ دَانَهَنَنْ دَاوَای لَی کَرَدن غَهْبَرِی خَودَا هِیَعْ کَسَ نَهَپَهَرَسْتَن. وَه چَهَندَ نَیَشَانَهَی

^۱ النحل (۳۶).^۲ الطبری (۶۱۱/۲۱).^۳ الطبری (۶۱۲/۶۱۱/۲۱).

گوره شی له‌گهان نارد و هک دهستی و کاچونه‌که‌ی. خوای گوره ده فرمودت: ﴿فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِعَيْنِنَا إِذَا هُمْ

مِنْهَا يَضْكُونُ﴾ کاتیک نیشانه کانی نیمه‌ی نیشان دان، له پر هموو له ترقه‌ی پنکه‌نینیان دا. پاشان

چهند نیشانه‌ی تریشمان له‌گهان نارد له لافاوو کولله و نه‌سپی و برق و خوین، مال و کشتکال تو

بریویومان کم کردنه‌وه له‌گهان نهم هموو به‌لگانه دا ده‌مار زلیان نواندو شوینی نه‌که‌تون و ملیان

نده‌داو گالتیه‌یان پی‌ده‌هات و پنکه‌نینیان ده‌هات به‌و شتائنه که بی‌هیتابون. خوای گوره

ده فرمودت: ﴿فَوَمَا تُرِيدُهُمْ مِنْ إِيمَانٍ إِلَّا هِيَ أَكْتَبَرُ مِنْ أَخْتِهَا وَأَخْذَتْهُمْ بِالْمَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ هر

نیشانه‌یکی خرمان نیشانی نهوان ده‌دا، له نیشانه کانی پیشه‌وه گرنگتر بیوو، توشی نازاریشمان

کردن، به‌شکو بگارپنه‌وه. له‌گهان نه‌وه‌شدا له و گومرایی و سه‌رلی شیواوی و نه‌فامی و دیوانه‌یه وازیان

نده‌هیننا. هر کاتیک نیشانه‌یک له و نیشانه‌یان بز بهاتایه ده‌چونن بز لای موسا و ده‌پارانه وه لی‌تی

له‌سرختو به هیواشی قسه‌یان له‌گهان ده‌کرد دهیانوت: نه‌ی جادوگر، ﴿بَتَّاهِ السَّاجِرُ﴾ واته: نه‌ی

زلانا، نه‌مه قسه‌ی نیبنو چه‌ریره.^۱ چونکه زانایانی نه‌و زه‌مانه بربیتی بیوو له جادوگر. جادوگر ریش له

لای نهوان له و کاته‌دا پیشه‌یه‌کی ناشیرین نه‌بیوو. کاتیک نه‌و قسه‌یان ده‌وت مه‌بستیان کم سه‌یرکردن

نه‌بیوو چونکه نه‌و حالی نهوانه تییدا ده‌ژیان نزد ناخوش بیوو پتیویست بیوو داوا له موسا بکه‌ن (سه‌لامی

خوای لی بیت) نه‌م به کم سه‌یرکردن‌یش له‌ویدا جینگای خزی نیه. به‌لکو نه‌و قسه‌یه به بروای خزیان

مه‌بستیان پیزیلیتیان بیووه. هموو جاریک ده‌هاتن بز لای موسا (سه‌لامی خوای لی بیت) به‌لینیان پی

ده‌دا نه‌گهار نه‌و شته‌یان له‌سر لابه‌رت باوه‌پی پی‌ده‌هیتن و نه‌وهی نیسراشیلی له‌گهان ده‌نیتن هموو

جاریکیش نه‌و په‌یمانه‌یان ده‌شکاند که ده‌یاندا. نه‌مه و هک نه‌وه وایه که خوای گوره ده فرمودت:

﴿فَأَرْسَلَنَا عَنِّيهِمْ أَطْوَافَانَ وَأَجْرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالصَّفَاعَ وَاللَّدَمَ مَيَّدَنَ مُفَصَّلَاتٍ فَأَسْتَكْبِرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ

﴿۲۳﴾ وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمْ أَلْرِجُرٌ قَالُوا يَنْسُوَى أَدْعُ لَنَا رَبِّكَ يِمَّا عَهَدَ عِنْدَكُ لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا أَلْرِجَرَ

لَئِنْمَنَ لَكَ وَلَئِنْسَلَنَ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿۲۴﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ أَلْرِجَرَ إِلَى أَجْكِلِ هُمْ يَلْغُوْهُ إِذَا

هُمْ يَنْكُونُ﴾ واته: نه‌وسا نیمه‌ش ناریمانه سه‌ریان لافاوو کولله و نه‌سپی و جوده‌ها برق و خوین که

چهند به‌لکو موعجیزه‌یه‌کی پوون بیوون که‌چی خزیان به گوره زانی (له‌وهی که بربا بهینن) بینکومان

نهوانه گه‌لیکی تاوانبار بیوون، کاتیکیش نه‌و سزاو به‌لایان به‌سه‌ردامات و تیان: نه‌ی موسا له

^۱ الطبری (۲۱/۲۱).

^۲ الاعراف (۱۳۳-۱۲۵).

په روه ردگارت بپارپرده و به مان و هک به لئینی به تر داوه سویند بیت نهگهار نه م به لاو سزايه مان له سر
لابه ریت بیگومان باوه پت پی دینین و نوهی نیسرانیلت له گله لدا ده نتیرین، به لام کاتیک سزاکه مان
له سره ریان لابرد تا گه یشته ماوهی دیاریکاو(بز تیاچوونیان) ده ستبه جی په یمانه که یان
هله لوه شانده وه. لیزه دا خواه گه وره ده فرموموت: ﴿ وَقَالُوا يَكِنْيَاةُ السَّاحِرِ أَذْعُ لَنَا رَيْكَ بِمَا عَهْدَ عِنْدَكَ

إِنَّا لَهُمْ دُونَنَا ﴾١﴾ و تیان: نهی کاکی جادووگه ره په روه رندهت بخواهه. نه و په یمانه ای به ترقی داره
پتکی بینت، نهوسا باوه پت پی دینین. وه ده فرموموت: ﴿فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَكْثُرُونَ ﴾٢﴾
له پاش نوهی به لامان له سر لابردن، نهوان په یمان شکتینیان کرد.

﴿وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَقُولُ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصَرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَرُ تَجْرِي مِنْ تَحْقِيقٍ أَفَلَا يُبَصِّرُونَ ﴾٣﴾
﴿أَرَأَيْتَ أَنْ خَيْرًا مِنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكُادُ يُبَيِّنُ ﴾٤﴾ فَلَوْلَا أَنَّقِي عَلَيْهِ أُسْوَرَةً مِنْ ذَهَبٍ أَوْ جَهَةً مَعَهُ
الْمَلَائِكَةُ مُمْتَرِينَ ﴾٥﴾ فَأَسْتَحْفَفَ قَوْمَهُ فَأَطْأَعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا فَوْمًا فَسِيقِينَ ﴾٦﴾ فَلَمَّا
أَسْسَوْنَا أَنْقَمَتَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴾٧﴾ فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِلآخِرِينَ ﴾٨﴾
قسه کردنی فیرعهون بوزگل و ژیردسته کانی و توله سهندنی خودا لینی

خواه گه وره ده فرموموت: ﴿وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَقُولُ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصَرَ وَهَذِهِ
الْأَنْهَرُ تَجْرِي مِنْ تَحْقِيقٍ أَفَلَا يُبَصِّرُونَ ﴾٩﴾ فیرعهون بز ژیردسته کانی جایی کیشا و تی: کسه کام ناخفر
هم مو زوه میسر و نه و چومنه ای به بهر مندا فرکه یانه مولکی من نین؟ نیوه خوتان نه تاندیووه؟
خواه گه وره باسی فیرعهون و یاخی بیونی و پکی و بی دینی و سرسختی ده کات که گله که
کزکردووه شانازی به سامان و مولکی میسر و ده سه لاتی خویه و ده کات له بر چاویان و ﴿وَنَادَى
فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَقُولُ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصَرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَرُ تَجْرِي مِنْ تَحْقِيقٍ ﴾١٠﴾ قسه تاده ده لیت:
باغات و پویباری ندیان هه بیو. ﴿أَفَلَا يُبَصِّرُونَ ﴾١١﴾ و اته: به چاوی خوتان نه م هه ممو مولک و سامان و
ده سه لاته من نایبنن. و اته: موسا و شوینکه تووه کانی هه زارو لاوانو بی ده سه لاتن. نه م نایه و ده
نه و نایه و ایه که خودا ده فرموموت: ﴿فَحَسِرَ فَنَادَى ﴾١٢﴾ فَقَالَ أَنَا رَيْكُمُ الْأَعْلَى ﴾١٣﴾ فَأَخْذَهُ اللَّهُ نَكَلَ الْأَخْرَى
وَالْأُولَى ﴾١٤﴾ و اته: نینجا(جادوگه رانی) کزکرده وه و بانگی کردن و تی: من په روه ردگارتی هه ره گه وره تانم،

¹ الطبری(٢١/٦١٦).

² النازعات(٢٢-٢٥).

نینجا خوا گرفتاری کرد به سزای هردوو جیهان. خودای میڑا ده فرمومویت: «أَمْ أَنَا حَيْرٌ مِّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكُادُ يُبَيِّنُ»^۱ من چاکتر نیم له کاپرایه که هیچ پریزیکی نیه باش نازانی قسهش به پهوانی بکات. سودی ده لیت: فیرعهون ده لیت: به لکو من چاکترم له کاسه که هیچ نعروتیکی جوانی پیوه دیار نیه.^۲ هندی له زانایانی زمانی عره بی به سره (نحاة البصرة) ده لیت: «أَمْ» لیرهدا به مانای (بل) هاتووه.^۳ نه م قسه ده بیته پشتگیری نه و قسے فه راء که کیپاویه تیوه له هندی له و قورشان خوینانهی نه م نایه ته بیان خویندووه ته و: «أَمْ أَنَا حَيْرٌ مِّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ»^۴. نینبو جهیر ده لیت: نه گار نه گار نه م خویندووه بیه راست بیت نه وا ماناكه کی راست و بیونه. به لام جیاوانی نیوان قورشان خوینه کان له شاره کاندا نه وه بورو که «أَمْ» بیان به مانای نیستیفهم خویندووه ته و له نه نایه ته دا.^۵ منیش ده لیت: به همو مانایه ک نه م قسے فیرعهونه له عننتی خواه لی بیت مه بستی نه و بیوه که نه و چاکتره له موسا (سنه لامی خواه لی بیت) که له قسمه یهیدا درقی کرد و بیوه درقی کی دیارو ناشکرا ههی نه فرهتی خواه لی بیت به برده و امی هتا پریزی قیامت. مه بستی فیرعهون به وتهی «ههین»^۶ واته: بی بایه خ ودک سوفیان و ترویه تی. قه تاده و سودی ده لیت: واته: جیاوانو (بی ده سه لات) نینبو جهیر ده لیت: واته: نه خاوهن مولکه و نه خاوهن ده سه لات و سامان. «وَلَا يَكُادُ يُبَيِّنُ»^۷ واته: ناتوانیت به پهوانی قسه بکات لاله و زمانی ناته واهه. نه مه قسے فیرعهونه که ده لیت: «ههین»^۸ واته: موسا هیچ نعروتیکی نیه. درقی کی ناشکرایه به لکو خزی به ده سال و نمدون و به دخوو بی دینه و موسا خاوهن بنهماله و شهربیف و پاستکوو پیاوی باش و له سه راستیه. همیسان فیرعهون ده لیت: ودک خودا ده فرمومویت: «وَلَا يَكُادُ يُبَيِّنُ»^۹ نه م قسهش هر درقیه. هارچه نه له کاتی مندالیدا نه و سکله (جمره) که میک له زمانی سوتاند به لامن موسا داوه ای له خودا کرد که زمانی بکاته وه و پهوانی بکات بی نه وهی له قسے کانی تیبکه ن خواه گا وده بیش داواکهی و هرگرت فرموموی: «فَذَ أُوتِتَ سُولَكَ يَنْمُوسَى»^{۱۰} واته: به راستی نه وهی داوات کرد پیت درا نهی موسا. واته: هارچی تو ویست پس درا.

^۱ الطبری (۱۱۶/۲۱).^۲ الطبری (۱۱۸/۲۱).^۳ الطبری (۱۱۸/۲۱).^۴ الطبری (۱۱۸/۲۱).^۵ ط ۴ (۳۶).

وات: هندی له پاشماوهی نه و سوتانه له قسسه کردنی موسادا مایه و موسا داوای نهودی له خودا نه کردووه که نه مینیت و هک حاسنه بسری ده لیت: به لکو داوای کردووه له خوا که زمانی و ها لی بکات که خلکی ناگادر بکات و تیبان بگایه نیت. نه و شتانه که خودا ده بکات و ده بیدات بسری به نده کانیدا هیچ شوره بی و خراب نیه و به نده هیچ ده سه لاتیکی تییدا نیه. فیرعهون چاک نهودی ده زانی و نه ده گایشت به لام مهستی نهود ببو که زیرده استه و شوینکا و تووه کانی نهوانه که بی ناگا و نه زان بعون هملخه لاتینیت و بپوای پی بکن ده بیوت و هک خودا ده فرموموت: **﴿فَنَّلَّا أَلْقَى عَلَيْهِ أَسْوَرَةٌ مِّنْ ذَهَبٍ أَوْ جَهَّةَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْتَرِنِينَ﴾** نه دی برقچی بازنی زیپی له حواوه بسردا فری نه دراوه، یان فریشته به گهل نه هاتون. **﴿أَسْوَرَةٌ﴾** نه و شتیه (بانز) که ده کرتیه دهست له خشنل و زیر، نیبنو عه بیاس و قه تاده و که سانی تریش و توویانه.^۱ **﴿أَلْقَى جَهَّةَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْتَرِنِينَ﴾** یان فریشته به کزمه ل نه هاتون له ده بی دی بن و شایتی بی بدهن. فیرعهون تنها سهیری بپوواله و شیوانی ده رهه دی کردووه. له شتے معنی ویه نادیاره کان ناگادر نه بیوه و تینه گهیشتووه که له شتے ناشکرا کان بیونتره که ده بیینی نه گهر ناره نهودی ببواهی. بزیه خوای که ورده ده فرموموت: **﴿فَأَسْتَخَفَ فَوَمَهُ فَأَطَاعُهُ إِنَّهُمْ كَانُوا فَوْمًا فَنَسِيقَنَ﴾** سا بهم قسانه گه لکه که ای هملخه ل تان و نه وانیش گوییاه بیلان کرد بینکمان نهوان هامیشه گه لیکی له سنوره ذرچوو بعون. واته: زانی زیرده استه کانی تینه گهیشتوون بانگی کردن بی گومپایی نه وانیش هاموو به گوییان کرد، **﴿إِنَّهُمْ كَانُوا فَوْمًا فَنَسِيقَنَ﴾** نه وان گه لیکی له بی لادر بعون. خوای که ورده فرمومویه تی: **﴿فَلَمَّا أَسَقُونَا أَنْقَمَنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْعَلْنَ﴾** که هار پقی نیمه یان هستاند، تزله خومان لی کردن و هو و سره به رمان به خنکان دان. علی کبری نه بولله له نیبنو عه باسه وه بیواهه تی کردووه ده لیت: **﴿فَإِسْفُونَا﴾** واته: کاتیک پقی نیمه یان هستاند.^۲ زه ححک ده لیت: تووپه یان کردین. نیبنو عه باس و موجاهدی و عیکریمه و سه عبیدی کبری جوبه بیرو موجه مهدی کبری که عبی قه ره زنی و (کعب القرظی) قه تاده و سودی و نزدیکی تر له موفه سیره کان هار وايان و تووه.^۳ نیبنو نه بی حاتم پیواهه تی کردووه له عوقبه ای کوبی عامره وه (په زای خوای لی بیت) که پیغمبه ری خودا (عليه السلام)

^۱ الطبری (۶۱۹/۲۱).^۲ الطبری (۶۲۲/۲۱).^۳ الطبری (۶۲۲/۲۱)، الدر المنشور (۷/۳۸۲).

فَرَمَوْيَتِی: (کاتیک بینیت خوای گوره بهنده چی ویست خودا پیش داشت و هر برد و ام بسو له سر بی گویی خودا. نهود موله تدانیکه له خوداوه بق نهاد کسه). پاشان نهم ثایه تهی خوینده وه: **﴿فَلَمَّا آَسَعُونَا أَنْتَمَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ﴾**^۱. له تاریقی (طارق) کوبی شهابه وه ده لیت: له لای عهدوللا بوم (په زای خوای لی بیت) باسی مردی کتوپی له لا کرا ونی: سوک کردیتکه له سر خاوهن باوه پو نهاده متی و بدبه ختیه له سر خوانه ناس، پاشان نهم ثایه تهی خویند: **﴿فَلَمَّا آَسَعُونَا أَنْتَمَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ﴾**^۲. عومنی کوبی عهدولعه زیز (په زای خوای لی بیت) ده لیت: وا ده بینم تولهی خودا له کان بی ناگایدایه واته: وک نهم ثایه تهی که خودا ده فرمومیت: **﴿فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِلآخِرِينَ﴾**^۳ کاریکمان کرد بینه چیزک بق نهاده ای له دوایی دین. نهبو مجله ز (مجلن) ده لیت: بینه چیزک بق نهاده ای که کاری وک نهادن ده کمن. ^۴ نهبو میجه زرو مجاهید ده لین: **﴿وَمَثَلًا﴾** واته: پهندو ناموزگاریه بق دوای نهادن.^۵ هر خودا خوشی ده زانیت و پاستی فرمومه همو شتیکیش ده چیته وه لای نهاد.

﴿وَلَمَّا صَرَبَ أَبْنَ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمَكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ﴾^۶ **﴿وَقَالُوا إِلَيْهِمْنَا حَيْثُ أَنْ هُوَ مَاضِيُّوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُرْ قَوْمٌ حَصَمُونَ﴾**^۷ **﴿إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِبَقِيَ إِسْرَائِيلَ﴾**^۸ **﴿وَلَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ﴾**^۹ **﴿وَإِنَّهُ لِلْأَسَاطِعَةِ فَلَا تَمْتَرِكَ بِهَا وَأَشِيعُونَ هَذَا صِرَاطُ شَتَّيْقِم﴾**^{۱۰} **﴿وَلَا يَصِدَّنُكُمُ الشَّيْطَنُ إِنَّهُ لَكُو عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾**^{۱۱} **﴿وَلَمَّا جَاءَهُ عِسَىٰ بِالْبَيْتِ قَالَ قَدْ جِئْشَنَكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلَا يُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الْأَيْدِي تَخْلِقُونَ فِيهِ فَأَتَقْرَأُ اللَّهُ وَأَطْبِعُونَ﴾**^{۱۲} **﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَقِي وَرَبِّكُمْ فَأَعْبُدُهُ مَنْدَ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾**^{۱۳} **﴿فَأَخْتَافَ الْأَحْزَابَ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَلَلَ الْأَيْدِي ظَلَمُوا مِنْ عَذَابٍ يَوْمَ الْيَسِيرِ﴾**^{۱۴} پیکه نینی قوریش به عیسای کوبی هر دیه و پلهی عیسا (سه لامی خوای لیتیت) له لای خودا خوای گوره باسی پرچونی قوره بشیه کان ده کات له بی دنیا و به ناوه زو دژایتیان ده کردو شه پیان ده فرق شست به پیتفه مبارو (علیه السلام) هاو له کانی و ده فرمومیت: **﴿وَلَمَّا صَرَبَ أَبْنَ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا**

^۱ احمد (۴/۱۴۰)، باختلاف بسیر، نهاده فرموده بیه سنه ده کانی لوازه.

^۲ الدر المنشور (۷/۳۸۴).

^۳ القرطبي (۱۶/۱۰۲).

^۴ الطبری (۱/۲۱)، القرطبي (۱۶/۱۰۲).

قُوْمَكَ مِنْهُ يَصْدُرُونَ^۱ نَهْ وَ كَاتَهْ شَ كَهْ بَهْ سَهْ رَهَاتِي كَوْبَی مَهْ رِیْمَ هَاتِ گَنْبَی هَوْزَه کَهْ تَوْ لَهْ خَوْشِیان کَرْدِیان بَهْ هَهْ رَا. چَهْندَ کَاسَ لَهْ تَبْنَیْنَ عَهْ بَاسَ وَ (رَهْ زَای خَوْیان لَهْ بَیْت) مَوْجَاهِیدُو عَیْکِیْمَو سَوْدَی وَ زَهْ حَحَاکَهْ بَهْ باسِیَان کَرْدُووَه کَهْ تَوْوِیَانَه: وَاتَهْ: پَیْنَکَهْ نَینَ وَ سَهْ رِیَان سَوْپَمَا بَهْ قَسَهِیَه.^۲ قَتَادَه دَهْ لَیَتْ: پَیْنَیَان نَاخْرَش بَوْ پَیْنَکَهْ نَینَیَان دَهْهَاتَه.^۳ نَیْبَرَاهِیْمَیَه نَخْهَعَی دَهْ لَیَتْ: نَارْهَزَیَیَه دَهْ دَهْهَبَنَ.^۴

هَزَکَهْ یَشِیَه نَهْوَه بَوْ وَهَک مَوْحَدَه مَهَدَی کَوْبَی نَیْسَحَاقَ بَاسَی کَرْدُووَه لَهْ سَیْرَه تَهْ کَهْ یَدَاوَ وَتَوْوِیَه تَیَه: وَهَک پَیْنَمَ کَهْ یَشْتَوَوَه پَیْنَه مَبَرَی خَوْدا (عَلَّه) پَیْنَثَکَ لَهْ مَزَگَهْ وَتَدَا دَانِیَشْتَبَوَه لَهْ گَلَنَ وَهَلِیدَی کَوْبَی مَوْغِیرَه دَهْ

نَهْزَی کَوْبَی حَارَس (نَضَرَ بَنَ حَارَث) هَاتَه وَ لَایَان دَانِیَشَت. خَلَکَتَکَیَه تَزَدَ لَهْ پَیَاوَانَی قَوْدَه یَشَ لَهْ یَنَ بَوْنَ. پَیْنَه مَبَرَی خَوْدا (عَلَّه) قَسَهَی دَهْ کَرَد نَهْزَی کَوْبَی حَارَس دَرَی دَهْهَسْتَاَوَ وَلَامَی دَهْ دَایَه وَهَه.

پَیْنَه مَبَرَی خَوْدا (عَلَّه) قَسَهَی لَهْ گَلَدَا کَرَد هَتَادَه دَهْمَ کَوْتَی کَرْدُو بَیَنَدَنَگَ بَوْ پَاشَان نَهْمَ نَایَه تَهْیَیَ بَهْ سَهْرَ نَهْوَه قَوْرَه یَشِیَه کَانَدَا خَوْیَنَدَه وَه: **إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُورْنَ اللَّهُ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَرِدُوْنَ**^۵ وَاتَهْ: بَهْ رَاضَتِی نَیَّوَه وَ نَهْوانَه شَ دَهْ تَانِبَه رَسْتَنَ جَگَه لَهْ خَوْدا (دَهْ بَنَه) سَوْتَه مَنَیَه وَ هَلَکَرِسِیَتَه رَیِّنَه دَهْزَخ نَیَّوَه (نَهْ وَانَه) دَهْ چَنَه نَاوِیَه وَه. پَاشَان پَیْنَه مَبَرَی خَوْدا (عَلَّه) هَلَسَاوَ عَبْدَوَلَلَای کَوْبَی زَیَّبَه عَرَی تَهْمِیَی (الْزَیْعَرِی التَّهْمِیَی) هَاتَه وَ دَانِیَشَت. وَهَلِیدَی کَوْبَی مَوْغِیرَه پَیَّسَه وَتَه: بَهْ خَوْدا نَهْزَی کَوْبَی حَارَس لَهْ بَهْرَ کَوْبَی عَبْدَوَلَمُوتَه لَیَب (عَبْدَالْمُطَلَّب) هَلَسَاوَ دَانَه نَیَشَت. مَوْحَدَه مَهَدَی دَهْ لَیَتْ: نَیَّمَه وَ نَهْوَه دَهْ پَیَّه رَسْتَنَ لَهْ خَوْدَا کَانَه اَنَهَانَ دَهْ بَنَه سَوْتَه مَنَیَه جَهَنَّمَه، عَبْدَوَلَلَای کَوْبَی زَیَّبَه عَرَی وَتَه: سَابَه خَوْ بَهْ دَمِیَاه دَرَی دَهْهَسْتَاَوَ وَلَامَه دَهْ دَایَه وَه پَرْسِیَار بَکَنَ لَهْ مَوْحَدَه مَهَدَی. تَأْخَرَه هَرَچَی دَهْ پَهْرَسْتَرَیَت بَیَنَگَه لَهْ خَوْدَا لَهْ گَلَنَ نَهْوَه دَهْ پَهْرَسْتَرَیَت لَهْ جَهَنَّمَه دَایَه.

خَلَنَ نَیَّمَه فَرِیَشَتَه کَانَ دَهْ پَهْرَسْتَنَ جَوَولَه کَهْ یَش عَوْزَه بَرَی دَهْ پَهْرَسْتَنَ وَ گَاوِرِیَش عَیِّسَاه مَهْ سَیَعَ دَهْ پَهْرَسْتَنَ. وَهَلِیدَو نَهْوانَه کَهْ لَهْ مَهْ جَلِیَسَه کَهْ دَادَانِیَشْتَبَوَنَ سَهْ رِیَان سَوْپَمَا وَ قَسَهَه کَهْ عَبْدَوَلَلَای کَوْبَی زَیَّبَه عَرَیان پَیَّ خَرْش بَوْ. وَلَایَان دَهْ زَانَی کَهْ عَبْدَوَلَلَای کَوْبَی زَیَّبَه عَرَی بَهْ لَکَه کَهْ بَهْ مَهْیَزَرَه وَ سَهْرَکَهْ تَوَوَ زَالَه. نَهْ قَسَهِیَه لَای پَیَّغَمَبَر (عَلَّه) بَاسَکَرا. پَیَّغَمَبَر (عَلَّه) فَهَرَمُووَی: (هَرَمُووَی) کَهْ سَیَّکَ پَیَّسَه خَوْش بَیَتْ بَیَه رَسْتَرَیَت بَیَنَگَه لَهْ خَوْدَا نَهْوَه لَهْ گَلَنَ نَهْوَه کَهْ سَهِیَه کَهْ دَهْ پَیَّه رَسْتَرَیَت. لَهْ رَاضَتِیَا نَهْوانَه شَهِیَتَان دَهْ پَهْرَسْتَنَ وَ نَهْوانَه شَ کَهْ فَهَرَمَانِیَان پَیَدَه کَهْ نَهْ بَهْ پَهْرَسْتَنَی شَهِیَتَان) خَوَای گَورَه نَهْمَ نَایَه تَهْیَیَ

^۱ القرطبي(۱۰۳/۱۶).^۲ الطبرى(۲۲۷/۲۱).^۳ القرطبي(۱۰۳/۱۶).^۴ الانبیاء(۹۸).

نارده خواره وه: ﴿إِنَّ اللَّهَيْكَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنْ أَلْحَسْنَى أُولَئِكَ هُنَّا مُعَذَّبُونَ﴾^۱ واته: بیکومان نهوانی له لاینه نیمه وه پیشتر بپیار دراوه بیان به خته وه ری(چاکه مینانه پیان) نهوانه له دوزخ دودد ده خرته وه. واته نه و کسانه‌ی ای له پیشو بپیارمان دا که چاکه‌یان له گهله ده کهین، نهوان له نزهه به دوون. واته: عیساو عوزه بیو نهوانه بش که له گهله نهوان په رستراون له زانایانی گابرو جووله که(الاحبار والرہبان) که تمنها خودایان په رستروهه برد وام بونون له سه رخواپه رستی. پاشان نهوانه‌ی پاش خزیان له خه لکی گومراو سه لیشیاو کردوویان به شهريکی خود او نه ٹایه‌هه هاته خواره وه له سه رهه وه که ده یانوت: که نهوان فریشتہ کان ده په رستن که کیڑی خودان: ﴿وَقَالُوا أَنَّهُذَا الرَّجُنُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ، بَلْ عَبْدًا مُّكَرْمُونَ﴾^۲ واته: (وه بیباوه ران) وتبیان خوابی میهره بان مندالی بق خوی بپیار داوه(که فریشتہ کانن) پاکو بینگه رده خوا(له شستان) به لکو نهوانه(فریشتہ) به ندهه پیزگیراوی(خودان). وه ٹایه‌هه هاته خواره وه له باره‌ی عیساوه که باس ده کرا که په رستراوه بیچگه له خودا. ولهیدو نهوانه‌ی که ئاماذه بونون نه و گیچه ل و ده مقاله‌ی عه بدولالی کورپی زیبه عربیان پی چاک ببو. خوابی گهوره ده فه رمومیت: ﴿وَلَمَّا صَرِيبَ أَبْنُ مَرِيمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ﴾^۳ واته: نه و قسیه ده کنه بیانو بق نهوهی دزایه تیت بکهون و بینه له همپه له پیتنا. پاشان خوابی گهوره باسی عیساو کردووه(سه لامی خوابی لی بیت) فه رمومیتی: ﴿إِنَّهُ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّتَقِيَ إِسْرَئِيلَ ۚ وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَكَةً فِي الْأَرْضِ خَلْقَنَّا ۖ ۗ وَلَآئِنَّهُ لِيَعْلَمُ لِلسَّاعَةِ﴾^۴ واته: یه کیک له نیشانه کانی قیامه‌ت نه و شستانه ببو که له سه دهستی عیسادا(سه لامی خوابی لی بیت) پوویدا له زیندووکردن وهی مردوو چاککردن وهی نه خوش به سه که بیتنه به لکه له سه رهانی قیامه‌ت وه ده فه رمومیت: ﴿فَلَا تَمْرُكْ يَهَا وَأَشْمِونْ هَذَا صَرَطٌ شَرِقِيمٌ﴾^۵ واته: که واته ده بیاره‌ی قیامه‌ت هیچ کومانتان نه بیت پاسته و شوتنی من بکهون نه مه بینگای پاسته.^۶ شینبو جه ریر باسی کردووه له پیوایه‌ت عه ولی یوه له نینبو عباسو وه که خوابی گهوره ده فه رمومیت: ﴿وَلَمَّا صَرِيبَ أَبْنُ مَرِيمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ﴾^۷ واته: قوره‌یش، کاتیک پییان وتره: ﴿إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُورٍ﴾

^۱ الانبیاء(۱۰).^۲ الانبیاء(۲۶).^۳ الزخرف(۶۱).^۴ ابن هشام(۱)، فه رمومده یه کی موعده زمه(معضل).

الله حَصَبْ جَهَنَّمَ أَتَمَّ لَهَا وَرِدُورَكَ^۱ وَاتَّه: بَهْ رَاسْتِي نَيْوَهْ وَنَوَانَهْ شَدَّهَنَپَهْ رَسْتَنْ جَكَ لَهْ خُودَا (دَهْ بَنَهْ) سَوَتْهَ مَانَیْ وَهَلَكِيرْسِتِنَهْ رَى دَزَدَهْ نَتَیَوَهْ (وَنَوَانَهْ) دَهَچَنَهْ نَاوِیَوَهْ. تَا كَلَتَابِیْ نَایَهْ تَهْ كَانَ قَوَرِهِ يَشِیَهْ كَانَ دَهْ يَانَوتَ بَهْ پَیْغَمَبَرَ (صَلَّیَ اللَّهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہٖ نَبِیٍّ) نَهَیِ عِیَسَیَ کُوپَیِ مَارِیَمَ چِیَهْ؟ پَیْغَمَبَرَ (صَلَّیَ اللَّهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہٖ نَبِیٍّ) فَهَرَمُوی: (نَهَیِ وَبَهْ نَدَهْ وَپَیْغَمَبَرِیْ خُودَايَهْ). پَاشَانَ وَتَیَانَ: بَهْ خَواَتَهْ نَهَوَهِ دَهَوَتَ کَهْ بَیْکَهِینَ بَهْ خُودَا وَهَکَ چَنَ کَاَوَهَ كَانَ عِیَسَیَانَ كَرَدَهْ خُودَایِ خَوْيَانَ. خُودَایِ مَهْ زَنِیَشَ فَهَرَمُوی: (هَمَاصَرَبُوَهْ لَكَ إِلَّا جَدَلَّا بَلَ هُرْ قَوْمَ حَصِمُونَ^۲). خَوَایِ گَهَوَهْ دَهَفَهَرَمُویَتَ: (وَقَالُوا مَا لِهَمَّتْنَا خَيْرًا هُوَ مَاصَرَبُوَهْ لَكَ إِلَّا جَدَلَّا بَلَ هُرْ قَوْمَ حَصِمُونَ^۳). خَوَایِ گَهَوَهْ دَهَفَهَرَمُویَتَ: (نَمَهْ يَانَهْ هَرْ بَزَ کِیَچَلَّیَکَهْ مِنَیَاهْ بَیَشَ، چُونَکَهْ نَهَمَانَهْ كَرَمَهْ لَیَکَنَ شَهَرَ دَهَفَرَوْشَنَ. قَهْتَادَهْ دَهَلَیَتَ: وَاتَّه: خَواَکَانَیِ تَیَمَهْ لَهْ چَاكَتَنَ). قَهْتَادَهْ دَهَلَیَتَ: ثَبَیَنَوَهْ مَهْ سَعُودَ نَهَمَ نَایَهْ تَهِیِ خَوْيَنَدَوَهْ تَهَوَهْ کَهْ قَوَرِهِ يَشِیَهْ كَانَ وَتَوَوَیَانَهْ: نَاخَرَ خَواَکَانَیِ تَیَمَهْ چَاكَتَنَهِ لَهَمَهْ؟ مَهْ سَتِیَانَ مَوَحَّدَ مَهَدَ (صَلَّیَ اللَّهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہٖ نَبِیٍّ). خَوَایِ گَهَوَهْ دَهَفَهَرَمُویَتَ: (هَمَاصَرَبُوَهْ لَكَ إِلَّا جَدَلَّا^۴) وَاتَّه: بَزَ قَسَهْ دَرُوْسْتَكَرَدَنَ نَهَمَ بَاسَهْ يَانَهْ مِنَاهَوَهْ تَهِیَهْ، چُونَکَهْ نَهَمَ نَایَهْ تَهِیَهْ بَزَ بَیَنَ نَأَوَهَزَهْ وَهَكَ نَهَمَ نَایَهْ تَهِیَهْ بَیَعَ پَهْ بَوَهَنَدِیَهْ کَیِ بَهْ وَقَسَانَهِيْ نَهَوَهْ نَیِهْ، چُونَکَهْ نَهَمَ نَایَهْ تَهِیَهْ بَزَ بَیَنَ نَأَوَهَزَهْ وَهَكَ نَهَمَ نَایَهْ تَهِیَهْ وَایَهْ کَهْ دَهَفَهَرَمُویَتَ: (إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُولَتِ اللَّهِ حَصَبْ جَهَنَّمَ)^۵ وَاتَّه: بَهْ رَاسْتِي نَيْوَهْ وَنَوَانَهْ شَدَّهَنَپَهْ رَسْتَنْ جَكَ لَهْ خُودَا دَهَبَنَهْ سَوَتْهَ مَانَهْ نَتَیَوَهْ. پَاشَانَ نَهَمَ قَهْتَادَهْ دَهَلَیَتَ کَهْ نَهَوَانَ بَتِیَانَ دَهَپَهْ رَسْتَ وَدَهَیَانَکَرَدَهْ هَاوَهَلَیْ خُودَایِ عِیَسَیَانَ نَهَدَ پَهْ رَسْتَ هَتَّا قَوَرِهِ يَشِیَهْ كَانَ کَهْ نَهَوَانَ بَتِیَانَ دَهَپَهْ رَسْتَ وَدَهَیَانَکَرَدَهْ هَاوَهَلَیْ خُودَایِ عِیَسَیَانَ نَهَدَ پَهْ رَسْتَ هَتَّا بَخْرِتَهِ نَاوِیَ، دِیَارَهْ قَسَهْ كَانِیَانَ تَهْنَاهَا گَیَچَلَ نَانَهَهِ بَوَهْ خَزَشِیَانَ بَرَوَیَانَ بَهْ قَسَهِیَهِ نَهَبَوَهْ. ثَبَیَنَهِ نَهَمَ دَهَلَیَتَ کَهْ نَهَوَهْ لَهْ نَهَبَوَهْ لَهْ نَهَبَوَهْ (پَهْ زَایِ خَوَایِ لَیِ بَیَتَ) دَهَلَیَتَ: پَیْغَمَبَرِیْ خُودَا (صَلَّیَ اللَّهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہٖ نَبِیٍّ) فَهَرَمُویَهِتَی: (هَبِیَعَ کَلَّیَکَهْ کُومِرَا نَهَبَوَهْ دَوَایِ شَارَهَ زَابُوْنَ لَهَسَهَرَ نَهَوَهْ پَیَنَگَایَ کَهْ لَهَسَهَرَیِ بَوَونَ مَهْ گَیَنَ دَهَسَتِیَانَ دَاهَهَهِ گَیَچَلَ نَانَهَهِ). پَاشَانَ پَیْغَمَبَرِیْ خُودَا (صَلَّیَ اللَّهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖہٖ نَبِیٍّ) نَهَمَ نَایَهْ تَهِیِ خَوْيَنَدَهَوَهْ: (هَمَاصَرَبُوَهْ لَكَ إِلَّا جَدَلَّا بَلَ هُرْ قَوْمَ حَصِمُونَ^۶). تَیرَمِیَزِیَ وَثَبَیَنَوَهْ مَاجَهَ وَثَبَیَنَوَ جَهَرَ بَرَیَرَ بَوَیَاهَهِتَیَانَ کَرَدَوَهَهِ پَاشَانَ تَیرَمِیَزِیَ دَهَلَیَتَ: چَاكَوَ رَاسَتَهِ (حَسَنَ صَحِیْحَ)، نَاگَامَانَ لَیَیِ نَیِهِ مَهْ گَیَنَ لَهْ فَهَرَمُوْدَهِیَ نَهَبَوَهْ نَهَمَ مَهْ گَیَنَ

^۱ الانبیاء(۹۸).^۲ الطبری(۶۲۵/۲۱).^۳ الانبیاء(۹۸).^۴ احمد(۵/۲۵۶)، فَهَرَمُوْدَهِیَهِ کَیِ حَسَنَهِ.

نه بیت. خوای گهوره ده فرمودت: **هَلْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثْلًا لِبَقِيَّ إِسْرَارِ يَوْمَ الْحِلَالِ** ^۱ نه و هیچ نه برو عه بدبیک نه بیت، نیمه چاکه‌مان له گهان کردومان به نمونه‌یه که بتو و چه و بهره‌ی نیسرانیل. واته: عیسا (سے‌لامی خوای لی بیت) تنه بندیک بروه له بهنده کانی خود او چاکه‌مان له گهان کردومان به پیغمبر (سے‌لامی خوای لی بیت)، **وَجَعَلْنَاهُ مَثْلًا لِبَقِيَّ إِسْرَارِ يَوْمَ الْحِلَالِ** ^۲ واته: کردومان به نمونه‌و نیشانه و به لکه له سه رتوانای خومان بق هر شتیک مهیمان لی بیت. خوای گهوره ده فرمودت: **وَلَوْ نَشَاءُ بَعَذَلَنَا مِنْكُمْ مَلَئِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ** ^۳ خو نه گه رمهیمان لی بروایه، چهند فریشت‌یه کمان له نیوه وهدی ده هینتاو ده مانکردن به جیتشین له سه رزمین. **وَلَوْ نَشَاءُ بَعَذَلَنَا مِنْكُمْ** ^۴ واته: نه گه ره زمان بکردایه له جیئی نیوه. **مَلَئِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ** ^۵ سودی ده لیت: به فریشت‌کان دروستمان ده کردن له سه رزمیندا. ^۶ قه تاده و نیبنو عه باس ده لین: ده مانکردن جیتشینی یه کتری وه چون نیوه‌مان کردومه به جیتشینی یه کتری. ^۷ نه قسسه‌یه ته اوکه‌ری قسسه‌ی یه کمه. موجاهید ده لیت: سه رزمینمان ناوه‌دان ده کرده وه وه نیوه. ^۸ خوای گهوره ده فرمودت: **وَإِنَّهُ** ^۹ اولم لیساعه فلائمه‌ریت یها و آشیعون هندا صیرط مُسْتَقِيمٍ ^{۱۰} نه و یه کیکه له نیشانه کانی قیامه‌ت. شکت له هاتنى نه بیت و په پریه‌ی هر له من بکه، نه مه پریگه‌یه کی پاسته. قسسه‌ی پاست نه وه‌یه مه بست به وه هاتنه خواره‌وهی عیسای کوپی مریم (سے‌لامی خوابیان لی بیت) پیش هاتنى قیامه‌ت. وه خوای گهوره فرمودیه‌تی: **وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيَوْمَنَّ يُهْرَبُ مَقْبَلًا وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا** ^{۱۱} ^{۱۲} واته: وه هیچ که سیک نیه له نامه‌داره کان مه گهربوای پی دینیت (به عیسا) پیش مردمی و له پری دوایشدا عیسا ده بیت به شایت به سه‌ریانه‌وه. نه و خویندنه‌وهی تره پشتگیری نه مانایه ده کات: **وَإِنَّهُ لَوْلَمْ لِلْسَّاعَةِ** ^{۱۳} واته: نیشانه و به لکیه له سه رهاتنى پری دی قیامه‌ت. موجاهید ده لیت: **وَإِنَّهُ لَوْلَمْ لِلْسَّاعَةِ** ^{۱۴} واته: نیشانه بق هاتنى پری دی قیامه‌ت. هاتنى عیسای کوپی مریم (سے‌لامی

^۱ تحفة الأحوذی (۹/۱۳۰)، ابن ماجه (۱/۱۹)، الطبری (۲۱/۲۲۹)، فرموده‌یه کی حمسه.

^۲ الطبری (۲۱/۱۳۱).

^۳ الطبری (۲۱/۲۱۰).

^۴ الطبری (۲۱/۱۲۰).

^۵ النساء (۱۵۹).

خوای لی بیت) پیش هاتنی پذیری قیامهٔ^۱. هر بهم شیوه‌یه پیوایت کراوه له نه بو هوده بیه و نیبینو
عه باس و نه بول عالیه و نه بو مالک و عیکریمه و حسن و قهقهه و زه ححک و که سانی تریشه وه.^۲
فرموده که گیشتوجهٔه پله‌ی ته واتره پیغامبری خوداوه (علیه السلام) که هه والی داوه به
هاتنه خواره‌وهی عیسا (سے لامی خوای لی بیت) پیش پذیری قیامهٔ که پیشوایه کی داده روه رو
ناویژوانیکی پاست ویژه. خوای گهوره ده فرموموت: ﴿فَلَا تَذَرْ بِهَا﴾ واته: گومانتان له هاتنی
نه بیت ناهه هر پووده دات، ﴿وَأَتَيْمُونَ﴾ په پیوه وی هر له من بخنه لهوهی که بختان باس ده که،
﴿هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ﴾ نهه پیکه‌یه کی پاسته. وه ده فرموموت: ﴿وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ الْشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُثُرٌ
عَذُولٌ مُّبِينٌ﴾ شهیتانیش پیکاتان لی نه گریت، نه ناشکرا دوژمندانه. واته: شهیتان ده بیته له مپه رله
پیکانداو ناهیلت شوینی هدق بکون. خوای گهوره ده فرموموت: ﴿وَلَمَّا جَاءَهُ عِيسَىٰ بِالْبُيُونَ قَالَ قَدْ
جَتَّشَكُرٌ بِالْحِكْمَةِ وَلَا يُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْلِقُونَ فِيهِ فَأَنْتُمُ أَلَّاَهُ وَأَطْبَعُونَ﴾ نهوساش عیسا به چهند
به لکه دیاری ده روهه هاتبیو، وته: من وا پیکه شوینی کارزانیم بوقیانون، تا پیکیش له وقنان بتو
بیون بکه موهه که له سه ری کیشه تانه. سا له خوا ترسن هه بیت و شوینی من بکون. ﴿بِالْحِكْمَةِ﴾
واته: به پیغامبریه تی. ﴿أَلَّا يَعْنِلُونَ فِيهِ﴾ نیبنو جه ریر ده لیت: له شتنانی که په یوه‌ندی به
کارویاری ثاینوهه که نهک نه شتنانی که په یوه‌ندن به کارویاری دنیاوه.^۳ نهه که نیبنو جه ریر
ده لیت: قسیه کی جوان و چاکه. ﴿فَأَنْتُمُ أَلَّاَهُ﴾ واته: له خوا بترسن لهوهی که فرمانتان پی ده کات.
﴿وَأَطْبَعُونَ﴾ شوینی من بکون لهوهی که بقم هیتاون. خوای گهوره ده فرموموت: ﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبُّ
وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ﴾ په روه دگاری من و نیوه هر خودایه، بیپه رستن نهه پیکه‌یه کی
پاسته. واته: من و نیوه ش بهنده خوداین و پیویستیمان بوهه و همومان هاویه‌شین له په رستنیدا
که به تنها بیپه رستن و هاویه لی بتو دانه‌نیتین، ﴿هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ﴾ واته: نهوهی که من پیتی
ماتووم و بقم هیتاون پیکه‌یه کی پاسته، که په رستنی خودایه به تاکو ته‌نها. خوای گهوره
ده فرموموت: ﴿فَأَخْتَلَّ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابٍ يَوْمَ الْيَمِّ﴾ جا کمه لان

^۱ الطبری(۶۲۲/۲۱).^۲ الطبری(۶۲۲/۲۱)، القرطبی(۱۰۶/۱۱).^۳ الطبری(۶۲۰/۲۱).

کیشیان لهناو پیدا بود، بتوانه‌ی غدری دهکن واوهیلیه له نازاری پیشکی تووش. واته: کرم‌له کان کوتنه کیشه لهناو یه‌کداو بونه چهند دهسته‌یه ک، هندیکیان دهیوت: بهشده و پیغامبری خودایه و راست دهکات، هندیکی ترده‌یانوت: کوبی خودایه و هندیکی تریشیان دهیانوت: عیسا (سه‌لامی خواهی لی بیت) خزی خودایه. خواهی گهوره زند مازن و دوروه له و قسانه که نهوانه دهیکن بزیه خواهی بی هاوتا فه‌رمویه‌تی: «فَوَيْلٌ لِّلظَّالِمِينَ طَلَمُوا مِنْ عَذَابٍ يَوْمَ الْيَسِيرِ».

﴿هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَسَاعَةً أَنْ تَأْيِيْهُمْ بَعْثَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴾ ۶۶ ﴿الْأَخْلَاكَ يَوْمَئِمْ بَعْضُهُمْ لِيَقْعِدُنَا عَذَوْ إِلَّا الْمُتَّقِيْكَ ﴾ ۶۷ ﴿بَيْعَادُ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ كُلُّ الْيَوْمِ وَلَا أَنْشَرٌ حَمْرَوْنَ ﴾ ۶۸ ﴿الَّذِينَ آمَنُوا بِيَقْدِيسَنَا وَكَائُونَ مُسْلِمِينَ ﴾ ۶۹ ﴿أَذْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ حَمْرَوْنَ ﴾ ۷۰ ﴿بَطَافُ عَلَيْهِمْ بِصَحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٌ وَفِيهَا مَا شَتَّهَيْهِ الْأَنْفُسُ وَلَكَلَّا الْأَعْيُّثُ وَأَسْتَهِ فِيهَا حَلِيلُوْنَ ﴾ ۷۱ ﴿وَتِلَكَ الْجَنَّةُ الْأَقِيْمُ أُولَئِنَّمُوْهَا بِإِيمَانِكُلْتُرْ تَعْمَلُونَ ﴾ ۷۲ ﴿لَكُلُّ فِيهَا فَلَكُمْ كَثِيرٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ﴾ ۷۳ ﴾﴾

له ناکاو پژویی قیامه‌ت دیت و ناکوکی دهکه ویته نیوان دوستانی دنیا له خوانه‌دانسان

خواهی گهوره ده‌فرموده‌یت: «هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَسَاعَةً أَنْ تَأْيِيْهُمْ بَعْثَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ» خواهی گهوره ده‌فرموده‌یت چاوه‌پوانی چی ترده‌کن، که له پر لیتان پووده‌دات و پیش نازان؟ واته: ناخن غیری پیشی قیامه‌ت چاوه‌پوانی بخودا داناوه و باوه‌پیان به پیغامبره کان نه‌کرد و غیری هانتنی ناخن نه و که‌سانه‌ی که هاوه‌لیان بخودا داناوه و باوه‌پیان به پیغامبره کان نه‌کرد و غیری هانتنی پیشی قیامه‌ت به تمای چین، «إِلَّا أَسَاعَةً أَنْ تَأْيِيْهُمْ بَعْثَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ» که گومانی تیدا نیه دیت و پووده‌دات و ناکایان لیتی نیه و خزیان بخ ناماوه نه‌کرد و خوده. کاتیک دیت نهوان هستی پی ناکان. ثاله کاته‌دا زند پیشیمان ده‌بنه‌و که پیشیمانی له کاته‌دا هیچ سودیکیان پی ناگه‌یه‌تیت و پنگاریان ناکات. وه ده‌فرموده‌یت: «الْأَخْلَاكَ يَوْمَئِمْ بَعْضُهُمْ لِيَقْعِدُنَا عَذَوْ إِلَّا الْمُتَّقِيْكَ» نه و پژوهه یاران همرو ده‌بنه نه‌یاری یه‌کتری، جا مه‌گین خزپارزه‌کان. واته: هممو برایه‌تی و دوستایه‌تی که له‌بر خودا نه‌بوویت له پیشی قیامه‌تدا ده‌گیریت ده‌بیت دوژمنایه‌تی به‌لام نه و برایه‌تی و دوستایه‌تی که له‌بر خودا ببوویت هر ده‌مینتیه‌و وه و برده‌وام ده‌بیت. ثمه وده نه‌وهی که نیراهیم (سه‌لامی خواهی لی بیت) به هزه‌که‌ی وته: «إِنَّمَا أَخْذَنَا فَرِيقَنِ دُونَ أَنَّهُ أَوْنَدَنَا مَوْدَةً بَيْنِنَا كُمْ فِي الْحَيَاةِ الْأُدُنِيَّةِ ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِعَصْمَكُمْ وَيَلْعَبُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَا وَلَكُمْ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِّنْ

نَصْرِیْكَ^۱ وَاتَهُ: بینگومان نَوْهِی نَیوَهِ هَلَّا نَبْنَیْزَارِدَووَه لَه جِیاتِی خُودَا بَتَانِیکَن لَه بَر خَوْشَه وَیِسْتِی نَیوانَتَان لَه ژیانِی دَنیادَا (دَه یانِپَه رَسْتَن) لَه پَاشَان لَه پَلَنِی دَوایدا هَنْدِیکَتَان بَیْزَارِی دَه دَه بِنَن لَه هَنْدِیکَی تَرَیان (دان نَانِتَن بَه یَه کَتِیدَا) وَه نَفَرِین لَه یَه کَتِیری دَه کَن جِینِکَاشَتَان ژاگَرِی دَزَّه خَه وَه هِیْج يَارِمَتِیدَه رَیْکِیشَتَان نَیَهِ.

دَلْفُوشِی لَه خَواهَرَسَان لَه رُوْثِی قِيَامَه تَدَا وَ چَوْنَه نَاوَ بَه هَدْشَتِیان

خَوَای گَهَرَه دَه فَرمَوَیِت: «بَیْعَبَادُ لَا حَوْفُ عَلَيْکُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْشَرَ حَمَرَوْنَ»^۲ نَهِی نَوَانِهِی کَه مَهَر خَوَمَتَان پَه رَسْتَوَه نَهُو پَلَذَه نَه تَرَسِیکَتَان لَه سَهَر هَهِیْوَنَه خَه دَه خَنَن. پَاشَان مَزَدَهِی پَیَداونَو فَرمَوَیِتِی: «الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ»^۳ نَوَانِهِی بِپَوَایان هَتِنَاوَه بَه نَیشَانَه کَانِی نَیَمَه و هَر بَرْفَه رَمَانِی خَقَمان بَوَون. وَاتَهُ: نَوَانِهِی لَه نَاوَ دَلِیانِه بِپَوَایان هَتِنَاوَه وَه كَردارِیش پَابَه نَدَن بَه شَه رَعِی خُودَاوَه. موَعِتَه مِیرَی کَوبِی سَولَه بِیَمَان دَه لَیَتِ: لَه باوَکِیه وَه: کَاتِیکَ پَلَنِی قِيَامَه دَیَتَ وَخَه لَکِی زَینَدَوَه کَرِینَه وَه هِیْج کَسِیَکَ نَهِی مَهْکِین رَادَه چَلَکِیت وَه تَرَسِیت، بَانَگَکَه رَیَکَ بَانَگَ دَه کَات: «بَیْعَبَاد لَا حَوْفُ عَلَيْکُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْشَرَ حَمَرَوْنَ»^۴ بَه نَدَه کَانِم! کَه سَتَان تَرَسِیَان نَه بَیَتَ وَخَه تَبِیش مَه خَنَن، لَه وَیَدَا هَمَوَ خَه لَکِی بَسِی نَوَمِیدَیان بَوَدَرُوسَت نَه بَیَتَ پَاشَان لَه دَوایدا نَه وَتَرِیت: «الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ»^۵ نَهُو بَه نَدَنِهِی کَه بِپَوَایان بَه بَلَکَه کَانِی نَیَمَه هَبَوَه وَه سَلِیمِی بَوَون، دَه لَیَتِ: لَه وَیَدَا هَمَوَ خَه لَکِی بَسِی نَوَمِیدَ دَه بَن غَهِیرِی خَاوَهَن باوَهَرَان.^۶ «أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْشَرَ وَأَرْجَمَكُنْ حَمَرَوْنَ»^۷ بَچَنَه بَه هَشَت کَه نَیَوَه وَه اوسَه رَانَتَان خَوْش پَابُویَن. وَاتَهُ: بَیَان دَه وَتَرِیت بِپَوَنَه بَه هَشَت، «أَنْشَرَ وَأَرْجَمَكُنْ»^۸ خَوتَان وَنَوَانِهِیش وَه کَنْ نَیَوَهَن، «حَمَرَوْنَ»^۹ وَاتَهُ: خَوْش دَه بَهَه سَهَر دَلْخَوْش دَه بَن، لَه سَوَدَه تَه (الرَّوْم) دَالَه پَیَشَاهَه تَه فَسِیرَ کَراوه، «يُطَافُ عَلَيْهِمْ يَصِحَّافِيْنَ ذَهَبَ وَأَكْوَابَ وَفِيهَا مَا شَتَّهِيْهِ الْأَنْفُسَ وَتَلَدَّ الْأَعْيُثُ وَأَنْشَرَ فِيهَا حَلَلِدُورَكَ»^{۱۰} بَه سَینَی وَه بَرداخِی نَیَنَن لَه دَه وَرِیانَدَا دَینَ وَه دَچَن. هَرچَی دَلَن نَارَه زَوَوَی دَه کَاتَو وَچَاوَ لَه زَهَتَی لَن دَه بَینَتَت، تَبِیدَا هَهِیَه وَه نَیَوَهَش لَه وَیَدَا نَامِن. وَاتَهُ: چَاكَتَرِین وَه نَرخَتَرِین سَینَی وَه دَه فَرِی رَیَنِین کَه خَوارَدَنِی لَه سَهَر دَه خَوْرِیت، «هَوَآکَوَابَ»^{۱۱} وَاتَهُ: بَه بَرداخِی لَه زَیَّرَ کَه لَوَتِی نَیَهِو بَیَه عَهِیَه، «وَفِيهَا مَا شَتَّهِيْهِ الْأَنْفُسُ»^{۱۲} وَه هَنْدِیک

^۱ المنکبَوَت (۲۵).^۲ الطَّبَرِی (۱۲۹/۲۱).

له زانایان وا خویندورویانه توه: «شَهِيْوَ الْأَنْفُسُ»، «وَلَذَا الْأَعْيُبُ» واته: نهودهی چاوله زهتی لی ده بینیت له خواردنی چاک و بتنی خوش و وینهی جوان. «وَأَنْتَ فِيهَا» واته: لهناو بهه شتدا، «خَلِدُونَ» واته: ده رنажن لئی و ناتانه ویت بجهه شویندیکی تر. پاشان بز پیزلينان پیمان ده وتریت: «وَلَكَ الْمُغَةُ الْيَقِيْنُ شَهِيْوَ الْأَنْفُسُ» ثمه هرنه بهه شتیه که به هری کردده کانتان وا بز نیوہ ماوهتهوه. واته: کردهوه چاکه کانتان بوهه هوی نهودهی که بربازهی خودا بکون. چونکه هیچ که سیک کردهوه کانی نایباته بهه شت. به لکو به سقزو به زهی خودا ده چنه بهه شت. به لام پله کانی بهه شت جیاوازیان ههیه به پیش کرداره چاکه کان و هردهگیریت. خوای گوره ده رمومیت: «لَكُوكِيْهَا ذَكَرَهُ كَثِيرٌ نِتَهَا تَأْكُلُونَ» میوهی ندی تیدا ههیه و بز نیوہیه و لیبان ده خون. واته: همو جقره میوهیه کی تیدایه به ثاره زبوی خوتان هملی ده بژین. کاتیک خوای گوره که باسی خواردن و خواردنه وهی کردووه دوای نهوده باسی میوهشی کردووه بز نهودهی به هرمه کای زیارت ته واوتر بیت.

هُلَّا الْمُغْرِيْنَ فِي عَذَابِ جَهَنَّمِ حَنَدِيْوَنَ ﴿٧٦﴾ لَا يُفَرِّجُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيْهِ مُبْلِسُوْنَ ﴿٧٧﴾ وَمَا خَلَقْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمْ
الظَّالِمِيْنَ ﴿٧٨﴾ وَكَانُوا يَمْلِكُوْنَ لِعَصْمَانِيْرِيْكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَنْكُوْتُونَ ﴿٧٩﴾ لَقَدْ جَنَحْنَكُمْ إِلَيْنِي وَلَكِنْ أَكْرَمْتُمُ الْحَقَّ
كَرِهُوْنَ ﴿٨٠﴾ أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَلَمْ يَمْرِمُوْنَ ﴿٨١﴾ أَمْ يَحْسَسُوْنَ أَنَّا لَا تَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَيَقُولُوْهُمْ بَلْ وَرَسَلْنَا لِدِيْهِمْ
يَكْتُبُوْنَ ﴿٨٢﴾

پاشه رؤی خراپی تا انبیاران

کاتیک خوای گه ورده باسی زیانی به خته و هرانی کرد دیته سه ره باسی به دبه ختان و تاوانباران و ده فرمومویت: **هُلَّا أَمْجَرْمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ حَلِيلُدُونَ** تاوانبارانیش همتا سه ره نازاری جه هنهم دان و ده رنچن. **لَا يُمْكِنُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ** هرگیز و چانیان پی نادریت و هر له ویدا به نانومیدی دامانن. **لَا يُمْكِنُ عَنْهُمْ** میع موله تیکیان پی نادریت با بز کاتزمیریکیش بیت. **وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ** نانومیدن له هموو چاکه یهک له گه لیان بکریت. **وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكُنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمُونَ** میع غه دریکیان لی نه کردن به لام خویان غه دریان له خویان کرد. و اته: ناهه قیان له خویان کرد به هوى نه و کرده وه خراپانه خویان وه پاش نه و هموو به لگه و نیشانانه که بزیان هات و نارینی پیغه مبه ران بزیان که باوه پیان نه کرد پییان و به گوییان نه کردن. بزیه خوای گه ورده سزای دان له سه ره نه و کاره خراپه یان و

خودا نامه‌قی ناکات له گله به نده کانی خوی. **﴿وَنَادَأَيْتَكُلَّ لِيَقْعِنْ عَلَيْنَا رِبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَنْكُثُونَ﴾** هانا ده بعن بق گزیری جمهه‌نم: داوا بکه په روهدگارت نه م زینه چارمه‌سره‌مان بق نه هیلت. ده لیت: نیوه‌هه‌ر لیره ده مینهن. **﴿وَنَادَأَيْتَكُلَّ﴾** که کاریده‌ستی ناگره. بوخاری ده لیت: حه‌جاجی کوپی مینهال بقی کتپاینه‌وه سوفیانی کوبی عویه‌ینه بقی کتپاینه‌وه له عمری کوبی عه‌تاوه له سه‌فوانی کوبی یه‌علاوه (یعلی) نه‌ویش له باوکیه‌وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: گوئیم لی بتو پیغامبری خودا (علی) له سه‌مرینه **﴿وَنَادَأَيْتَكُلَّ لِيَقْعِنْ عَلَيْنَا رِبُّكَ﴾** ده خویند.^۱ واته: نه م زیانه‌مان نه میلی و گیانمان بکیشی هه‌تا پزگارمان ببیت لهم حاله. نه مانه وهک خوای گهوره ده فرمومویت: **﴿هَجَهَنَّمْ لَا يَضْعَنَ عَلَيْهِمْ فَيَمْوَثُوا وَلَا يُحْفَنَ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا﴾**^۲ واته: بپاری مردن نادریت به سه‌ریاندا تا بعدن هروه‌ها هه‌ندی له سزا (دقذه‌خ) یان لی سوک ناکریت. خوای گهوره فرمومویه‌تی: **﴿وَيَنْجُنَّهَا الْأَسْقَى﴾**^۳ **﴿الَّذِي يَصْلِي الْأَنَارَ الْكَبِيرَ﴾**^۴ **﴿لَمْ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَ﴾**^۵ واته: وه شهودی نقد خرابیش بیت خوی لی دورو ده خاتمه‌وه، نه‌وهی ده چیته ناو ناگری هه‌ره گهوره‌وه، له پاشان نه ده مریت تیایدا (تا پزگاری بیت) وه نه ده‌زی (تییدا به ثاسایی). کاتیک که داولایان کرد که بمرن و نه‌مینهن مالک وه‌لامی دانوه: **﴿قَالَ إِنَّكُمْ مَنْكُثُونَ﴾** وته: نیوه ده‌مینهن و نامن و ده‌رتاچن و هیچ دهه‌تائیکتان نیه بقی بپون. پاشان باسی هه‌زی به‌دبه‌ختیان ده کات که له پیشی پاست لایان داوه و دژایه‌تیان کردووه خوای گهوره فرمومویه‌تی: **﴿لَقَدْ جِنَاحُكُمْ بِالْحَقِّ﴾** واته: پاستیمان بق هینان و باش بق‌مان ده‌خرستن و پیونسان کرده‌وه، **﴿وَلِكُنَّ أَكْرَمُ الْحَقِّ كَرِهُونَ﴾** واته: به‌لام سروشته نزدیک له نیوه نه م پاستیه‌ی نقد پسی ناخوش بود پووه‌تی نه‌ده‌کردو نه‌یده‌ویست به‌لکو شوینی په‌پوچ ده‌که‌وت و پیزی لی ده‌گرت. ده‌بووه له‌مپه‌ر له‌پیشی پاستداو پشتنی تی ده‌کردو چاوی به شوینکه و تووانی هه‌قدا نه‌ده‌هات. که‌وابوو سه‌زه‌نشتی خوتان بکن و هر په‌شیمانی ده‌ربپن که لیره‌دا هیچ سوودیکی نیه. **﴿لَقَدْ جِنَاحُكُمْ بِالْحَقِّ وَلِكُنَّ أَكْرَمُ الْحَقِّ كَرِهُونَ﴾** نیمه پاستیمان بق هینان، به‌لام نزدیه‌ی نقد له نیوه پاستیتان پسی ناخوش ببوو. پاشان خوای گهوره فرمومویه‌تی: **﴿أَمْ أَبْرُمُوا أَمْرًا مَبِرْءُونَ﴾** نه‌گه‌ر نه‌وان له سه‌مران کاری خویان

^۱ فتح الباری (۴۳۱/۸).^۲ الفاطر (۳۶).^۳ الاعلی (۱۱-۱۲).

سوزد بعون، نهوا نیمهش له سر کاری خۆمان سوورین. موجاهید ده لیت: ده یانویست کاری خراب
بکەن به فیتلبانی، نیمهش کەتنی خۆمان پی کردن. نهه نهه قسسه کە موجاهید و توشیهتی.^۱ وەك
خواي گەورەيش فەرمۇيەتى: «وَمَكْرُوا مَكْرًا وَمَكْرَنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ»^۲ واتە: نەوان
نەخشە پیلانیکیان دانا بە پیلانیکی خراب(بۇ کوشتنى صالح) نیمهش نەخشەمان كىشاپ(بۇ
لەناورىدىنيان) بە نەخشە كىشاپ لە كاتىكدا نەوان هەستىان نەدەكرد. چۈنكە بىتپەرسە كان ھەميشە
خەرىكى كەتن گىپان و فیتلبانی بعون بىز وەلامدانوهى پاستى بە قسسى پىپۇچ و بىز مانا. خواي
گەورەيش كەتنە كەى بەتال كىرىن وە نە و فېلەيان بە زيان دەگەپايىوه بۇ خۈيان. بۆيە خواي گەورە
فەرمۇيەتى: «أَمْ يَحْسِبُونَ أَنَا لَا تَسْمَعُ سَرَّهُمْ وَجْهَهُمْ بَلْ وَرْسَلْنَا لَهُمْ يَكْتُبُونَ»^۳ ناخى نەوان پېتىان وابۇ
نیمه نەيتىن و سرتەيانلى نايىسىن؟ دەبىيسىن و چەندىكىشمان پاسپارادون وان لايىن و دەنۋوisen. واتە:
وا دەزانىن نیمه ئاگادارى نەيتىن و ئاشكرايان نىن. «بَلْ وَرْسَلْنَا لَهُمْ يَكْتُبُونَ»^۴ واتە: نیمه دەزانىن
خەرىكى چىن و فريشتەكانىش هەر دەزانىن هەرجى دەكەن لە گەورە و بچۈركە مەمۇرى دەنۋوisen.
«قُلْ إِنَّ كَانَ لِرَجُلٍ فَلَدَّ فَإِنَّا أَوْلُ الْمَكَبِينَ»^۵ سېتھىن رېب آسمانوت و الأرضا رېب المەرىش عَمَّا يَصْفُونَ^۶
قدەرەم يەغۇشا و ئەلمۇغا حق يەڭىۋا يەممە اللى يۇعىدون^۷ وهو اللى في السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌ وَهُوَ
الْمَكِيدُ الْعَلِيُّسُ^۸ وَبَارَكَ اللَّهُ مَلْكُ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَمَا يَيْمَنُهَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَمَوْنَ^۹
وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُنْوَنِ الشَّفَعَةِ إِلَّا مَنْ شَهَدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ^{۱۰} وَلَئِنْ سَأَلْتُمْ مَنْ
خَلَقُوكُمْ لِيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنِّي يُوقَنُونَ^{۱۱} وَقَبِيلَهُ يَرَبَّ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ^{۱۲} فَأَصْبَحَ عَنْهُمْ وَقْلَ سَلْطَمُ

خودا فه رزندی نییه

خوای گوشه دهه رمومیت: ﴿قُلْ إِنَّ كَانَ لِرَحْمَنِ وَلَدٌ فَإِنَّا أَوَّلَ الْعَبْدِينَ﴾ بلی: نه گهر خودا فه رزندی بیت، نه وه من یاه کم که دهی په رستم. ﴿قُلْ﴾ واته: شهی موحده محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) ﴿هُنَّ كَانُ لِرَحْمَنِ وَلَدٌ فَإِنَّا أَوَّلَ الْعَبْدِينَ﴾ واته: بلی: نه گهر واش بیت من هر یاه که مین که سه دهی په رستم. چونکه من عه بدیکم له عهدده کانی کویی ای لم بی هممو کاریک که فه رمانم پی بکات لوت به رزنى و پی فه رمانی ناکه م له.

الطباطبائى (٢١/١٤٦).

٢ النمل (٥٠).

په رستنیدا. خَرْثُو فَرِزَنْدَهی هه بیت من هه ده پیه رستم. به لام شتی وا بخ خودا مومکین نیه و نابیت و شهرتیش به پیویست نه گیراوه بیته جو و هه رووهها جه وا زیش. وه خوای گهوره فه رمومویتی: ﴿لَوْأَرَادَ اللَّهُ أَن يَسْخَذْ وَلَكُمَا لَأَصْطَفْنَيْ مِنْ أَيْخَلْقَ مَا يَشَاءُ سَبَبَحْتُنَّهُ، هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾^۱ واته: نه گهر خودا بیویستایه مندالیک بخ خزی بپیار بیات نه وه لهناو دروستکراوه کانیدا کامی بیویستایه هه لی ده بیاره پاک و بینگه رده هه رنه وه خودای تنهای زال و به ده سه لات. بؤیه خوای گهوره فه رمومویتی: ﴿سَبَبَحْنَ رَبِّ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْمَرْسَى عَمَّا يَعْصِفُونَ﴾ په رووه رینی ناسمانان و زه مین و عارش. هیچ کامیه کی نیه و به دوروه له و تزمته تانهی نه وانه بؤی هه لاده به ستن. واته: خوای گهوره پاک و بینگه رده و دوروه له هه ممو که میه که ره. و ده بینهه ره هه ممو شته کان. نه و خودا مزن و کوبی نیه و تاک و تنهایه و جیسی نیازه و بی نیازه له هه ممو شتیک. بی وینه و بی هاوتایه و فه رزندیشی نیه. وه ده فه رمومویت: ﴿فَذَرْهُمْ يَعْشُوا وَلَعْبُوا حَقَّ يُلْقَوْا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ﴾ لیتیان گهی با هه پر پوچ بلین و خه ریکی کالت کردن نه فاما و سه رلیشیتو اوهیدا، ﴿وَلَعْبُوا﴾ هه رخه ریکی کالت کردن بن له ژیانی دنیایاندا، ﴿حَقَّ يُلْقَوْا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ﴾ هه تا تووشی نه و پژده دین که به لیتیان پیدراوه. ﴿فَذَرْهُمْ يَعْشُوا﴾ واته: وا زیان لی بینه له و پاشه پژدو ناکام و ژیانیان له و پژده دا چون ده بیت.

بایسی تاک و تنهایی په رومردگار

خوای گهوره ده فه رمومویت: ﴿وَهُوَ الَّهُ فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌ وَهُوَ الْكَيْمَ الْكَلِيمُ﴾ هه رنه ویشه له ناسماندا خودایه و له زه مینیشدا خودایه و هه رنه ویشه له کارزانه و زند زانایه. واته: هه خودایه له ناسمان و له سه ره مین به نه کانی ده پیه رستن هه ممو خر به کم ده زانن و ملکهچ و زه بیون له به رهستیدا. ﴿وَهُوَ الْكَيْمَ الْكَلِيمُ﴾ نه نایهه وه ک نه و نایهه وا یه که خوای گهوره ده فه رمومویت: ﴿وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ يَرَكُمْ وَجَهَرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ﴾^۲ واته: وه تنهایه نه و خودایه (بالا دهست و په رستراوه) له ناسمانه کان و له زه ویدا نهیتنی و ناشکراتان ده زانیت و به هه ممو کرده و هه کیش که ده یکن ناکاداره. واته: هه نه و بانگ کراوه به خودا (الله) له ناسمانان و زه میندا،

^۱ الزمر(۴).

^۲ الانعام(۳).

﴿وَبَارِكُ الَّذِي لَمْ مُلِكَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ پاکی و گوره‌ی بز کسیک که ناسمانان کان و زه‌مین و چی له‌ناو نه دووانه‌دایه، گشتنی بز نهاده، نهوده زانیتیچ کاتیک قیامه‌ت پاده‌بیت و ده‌ثانیه‌تنه و بز لای نهاده، واته: نهوده‌بیته رو خاره‌نی ناسمانان و زه‌مین و نهاده که تیایاندایه هرچی بویت ده‌بیکات که س ناتوانیت ببیته لمپه‌رو به‌رگریکه رو پاکو بیمه‌بیه و فرزنده‌ی نهاده. چونکه خودایکی پایه‌به‌رنو مازن و خاره‌نی همو شتیکه و همو شتیک به مایلی خریه‌تی ببیت یان نه‌بیت، ﴿وَعِنْهُ عِلْمُ السَّاعَةِ﴾ نهوده زانیت که‌ی قیامه‌ت دیت، غه‌یری نهاده نازانیت، ﴿وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ ده‌ثانیکریت‌وه بز لای خری. واته: پاداشتی همو که‌س به پیش کرده‌وهی ده‌داده وه چاکه به چاکه و خراپه‌یش به تزله لیسه‌ندن و سزادان.

بته‌کان ناتوانی ببنه تکاکار

پاشان خوای گوره فرموده‌یه‌تی: ﴿وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ شَهَدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ نه‌وشتانه‌ی غه‌یری خودان و نهاده ده‌یانپه‌رستن، ناتوانی ببنه تکاکار مگه‌ر که‌سانیک که‌به‌پاستی و زانینه‌وه شایه‌تی بدهن. ﴿وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ﴾ واته: نه‌وشتانه‌ی غه‌یری خودان له بت و دارو به‌رد و شتی تر، ﴿الشَّفَاعَةَ﴾ ناتوانی تکایان بز بکن، ﴿إِلَّا مَنْ شَهَدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ نه‌مه نیستی‌سنای مونقه‌تیع واته: به‌لام کسیک به‌پاستی و زانینه‌وه شایه‌تی بداد، نه‌وه‌نه‌وکه‌سه‌تکاکه‌ی له‌لای خودا سودی ده‌بیت به‌ثیزني خری.

دان پیمانی بتپه‌رستان که ته‌نها خودا و مدیه‌ینه‌ره

پاشان خوای گوره فرموده‌یه‌تی: ﴿وَلَمْ سَأَلْهُمْ مَنْ خَلَقُهُمْ لِيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّ يُؤْفَكُونَ﴾ نه‌گه‌ر له خزیان بپرسن، کی نهاده وه‌دی هیتنا ده‌لین: خودا. ده‌ی چون له هم‌ق که‌لا ده‌بن. واته: نه‌گه‌ر پرسیار بکه‌ی له بت‌په‌رستان که هاوه‌لیان بز خودا داناهو له‌گه‌لن خودا ده‌بیه‌رستن: ﴿مَنْ خَلَقَهُمْ لِيَقُولُنَّ اللَّهُ﴾ دان پیتدا ده‌منین که خودا وه‌دی هیته‌ری همو شتکانه همیع که‌س هاوه‌لی نه‌بووه له دروستکردنیاندا. که‌چی غه‌یری خودا ده‌په‌رستن له‌گه‌لن خودا که هیچیان به ده‌ست نیه و توانای همیع شتکیشیان نیه. نهاده نزد نه‌فام و کم ناواره‌زنو بی‌عه‌قلن بزیه خوای گوره فرموده‌یه‌تی: ﴿فَأَنَّ يُؤْفَكُونَ﴾ ده‌ی چون له پاستی لا ده‌دهن و شویتنی ناکه‌ون. نزاو پاپانه‌ومی پیغمبه‌ر (علی‌الله‌حُفَّاظ) له لای خودا

خوای گوره ده فرمومویت: ﴿ وَقَبْلِهِ يَرَبِّ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ ﴾ نزای نویش که: نهی په روه رندیه من! نه مانه دهسته خه لکتیکن ناماده نین برووا بینن. واته: پیغامبر فرمومی: (قبله) واته: شکاتیت کرد لای خودا له گله کهی نهوانی که بروایان پی نهده کرد فرمومی: نهی خودایه نه مانه خه لکتیکن باوه ناهیتن. وده خوای گوره له نایه تیکی تردا فرمومویه تی: ﴿ وَقَالَ الرَّسُولُ يَرَبِّ إِنَّ قَوْمَى أَتَحَدَّثُو هَذَا الْقَرْوَانُ مَهْجُورًا ﴾^۱ واته: وه پیغامبر(علیه السلام) واتی: نهی په روه ردگارم! به پاستی قدمه کم (قدره بیش) نه قورئانه بیان واژ لی میناده و گوئی پی نادهن. نهمه که وتمان قسمی نیبنو مه سعودو مجاهیدو قه تاده یه و نیبنو جه ریريش هر بهو شیوه یه ته فسیری کردووه.^۲ بخاری ده لیت عه بدللای کوپی مه سعود - (په زای خوای لی بیت) نه م نایه تهی بهم شیوه یه خویندوروه ته وه: (وقال الرسول يا رب).^۳ موجاهید لم نایه ته دا: ﴿ وَقَبْلِهِ يَرَبِّ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ ﴾ ده لیت: خوای گوره قسمی پیغامبر نه گتیرته وه.^۴ قه تاده ده لیت: نه م نزای پیغامبره(علیه السلام) له هوزه کهی لای خودا. ﴿ فَأَصْفَحْتَ عَنْهُمْ ﴾ واته: واژ لهو بتپه رستانه بینه، ﴿ وَقُلْ سَلَامٌ ﴾ واته: تو وده نهوانه که قسمی خراپت له گلن ده کهن. وه لامیان مه دروه. گزه ران بکه له گه لیان بلن نیسته هیچ ترسیکتان نه بیت و نه مین بن، ﴿ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴾ واته: بهم زیوانه ده زان. نه م هه په شهیدک بیو له لاین خوداوه بیان. بزیه خوای گوره سزای دان و نایینی خقی سه رخست و فرمانی دا به مسلمانان که جبهاد بکن و بچن به گز دوژمندا هه تا وای لیهات خه لکی دهسته دهسته ده هاتن مسلمان ده بیون و نایینی نیسلام بالوهی کرد به پوژمه لات و پوژنه ادا. والله أعلم.

^۱ الفرقان(۳۰).^۲ الطبری(۲۱/۶۵۶).^۳ فتح الباری(۴۳۱/۸).^۴ الطبری(۲۱/۶۵۶).^۵ الطبری(۲۱/۶۵۶).

تەفسیری سوره‌تی (الدخان)
لە مەکھدا ھاتووه‌تە خوارمۇھ

لە موسنەدی بەزاردا لە پیوايىتى ئەبى توقەيلدا عامرى كوبى واسله و لە زەيدى كوبى حارىسىوە كە پىغەمبەرى خودا (عَزَلَ) فرمۇسى بە نېيىنۇ صەياد: (من شتىكەم بۆ لە دل گىرتووى ئەو شتە چىبە؟) پىغەمبەرى خودا (عَزَلَ) سوره‌تى (الدخان) لى بەدل گىرتىبو، نېيىنۇ صەياد وتى: (ھو الدخ) واتە: ئەو دووكەلە. پىغەمبەر (عَزَلَ) فەرمۇسى: (إِحْسَأً مَا شاءَ اللَّهُ كَانَ) واتە: چەھە! ئەوھى خودا مەيلى لى بۇبىيت بۇوه). پاشان پۇيىشت.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿ حَمٌ ﴾ وَالْكَيْتَبِ الْمُبِينِ ﴿ ۱﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَرَّكَةٍ إِنَّا كَانَ مُنْذِرِينَ ﴿ ۲﴾ فِيهَا يُفَرَّقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٌ ﴿ ۳﴾ أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا إِنَّا كَانَ مُرْسَلِينَ ﴿ ۴﴾ رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿ ۵﴾ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُثُرْ مُؤْقِنَتٌ ﴿ ۶﴾ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُعْلِمُ وَرَبُّ كُلِّ الْأَوْلَادِ ﴿ ۷﴾

ھاتنە خوارمۇھ قورئان لە شەھى قەدردا

خواى گورە باسى قورئان دەكات كە لە شەھىتكى پىرۇزدا پەوانەي كردىوو كە ئەو شەھەيش، شەھى قەدرە. وەك خواى گورە فەرمۇيىتى: (إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ) ^۱ واتە: بىڭىمان نىتىمە قورئامان نارىدە خوارمۇھ لە شەھى بەف پۇبەپىزىدا. وە لىرىشدا دەفەرمۇيىت: (حَمٌ) حا، ميم، (وَالْكَيْتَبِ الْمُبِينِ) بام كتىبەي ھەموو شت پۈون دەكتەوە. (إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَرَّكَةٍ إِنَّا كَانَ مُنْذِرِينَ) لە شەھىتكى پېلە پېتىپىزىدا نىتىمە ناردوومانەتە - خوارمۇھ وېستىمان ترس وەبەر مەردم بىتىن. وە ئەم ھاتنە خوارمۇھ لە مانگى پەمەزاندا بۇو وەك خواى گورە فەرمۇيىتى: (شَهْرُ رمضانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ) ^۲ واتە: مانگى پەمەزان مانگىكە قورئانى تىدا نىزىداوەتە خوارمۇھ. ئەو فەرمۇدانى كە لە بارەيەوە ھاتبىو باسمان كرد لە سوره‌تى (البقرة) دا پېتىپىست ناكات

^۱ الطبرى (۸۸/۵).

^۲ القدر (۱).

^۳ البقرة (۱۸۵).

لیزه‌دا دووباره‌ی بکهینه‌وه. و ده فرمومویت: **﴿إِنَّا كُنَّا مُذْرِبِينَ﴾** واته: مردمان ناگاگار کردوه که چی به سوده بؤیان چیش خایه بؤیان بق نهوده بیته بلکه و نیشانه‌ی خودا له سار بهنده‌کانی. خوای گوردہ ده فرمومویت: **﴿فِيهَا يُقْرَئُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ﴾** هر له پیشدا هر کاریکی سهباره‌ت به کاریانی لیک جیاکرایه‌وه. واته: له شهودی قدردا له (لوح المحفوظ) هر کاریک که پیوه‌نده به فرمانی نه و ساله جیا ده کریته‌وه ده دریته نه و فریشتانه‌ی که نووسینی نه و کارانه‌یان پس سپیرداروه. له ته واوبونی زیان و بذیوی و هتا دوابی. هر بهم شیوه‌یه پیوایت کراوه له نیبنو عومه‌رو موجاهیدو نه بولالکو زه ححک و کسانی تریشه‌وه له پیشینه‌کان.^۱ **﴿حَكِيمٌ﴾** واته: نزد پته و که ناگلریت و لانا بریت. بؤیه خوای گوردہ فرمومویه‌تی: **﴿إِنَّمَا يَنْعِذُنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ﴾** فرمانه‌له لاین نیمه‌وه‌یه نیمه پاسپارده دهنترین. واته: هرچی ده بیت خودا دهیکات و نه وه‌یشی که به وانه‌ی ده کات به فرمان و نیزینی نه و ناگای لیبیه‌تی، **﴿إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ﴾** واته: نیمه پاسپارده دهنترین بق خانکی بق نهودی نایه‌ته کانی خوا بخوینیته و بؤیان به بونی و ناشکرا. چونکه نامه نزد پیویست بسو بق مردم. بؤیه خوای گوردہ فرمومویه‌تی: **﴿رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّهُ هُوَ الْسَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾** به زیبیه که له لاین په روره دگارت‌وه، هر خوی بیسه‌رو زانایه. **﴿رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُ مُوقِنٌ﴾** په روره‌رینی ناسمانه کان و زمینه و هرچی له ناویاندایه، نه‌گه در باوه پستان هایه. واته: نه و کسه‌ی که قورئانی نارده خواره‌وه. هر نه ویش په روره‌رینی ناسمانه کان و زمینه و وه‌دیه‌نیه رو خاوه‌نیانه و خاوه‌منی نه وه‌یشی که له ناویاندایه. **﴿لَهُنَّ كُنْتُرُ مُؤْفِنِكَ﴾** نه‌گه به پاستی بپوتان هایه. پاشان خوای گوردہ فرمومویه‌تی: **﴿لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُو وَرَبُّ إِبَّا آدَمَ الْأَوَّلِينَ﴾** له غیری نه و هیج شت بق په رستن ناشیت، کیان و هب، ببونه و هر دینیت و ده شعرتیت. نه و نیوه‌ی په روره‌رده کردو په روره‌رنه‌ی باوانی پیشینه‌شتانه. نام نایه‌ته و هک نه و نایه‌ته وایه که خوای گوردہ ده فرمومویت: **﴿فَلَمْ يَأْتِهَا النَّاسُ إِنَّمَا يَرْسُلُ اللَّهُ إِلَيْكُمْ جَيِّسًا إِلَيَّى لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ﴾**^۲ واته: (نه موحده مهد (ص)) بلى: نهی خه لکینه! به پاستی من پیغمه‌بری خوام بق نیوه هم‌موتان نه و (خوایه‌ی) که تنهها بق نه وه مولکایتی هم‌مو ناسمانه کان و زه‌وی و هیج په رستراویک نه جگه له و ده زینتیت و ده مرینتیت.

^۱ الطبری(۹/۲۲)^۲ الاعراف(۱۵۸)

﴿فَلَمْ يَرْقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِذَخَانٍ مُّبِينٍ ﴾١٠﴿ يَعْنِي النَّاسُ هَذَا عَذَابُ أَلِيمٌ ﴾١١﴿ زَيْنَاهَا كَيْفَ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ﴾١٢﴿ أَنَّ لَمْ يَرْكَنِي وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ ﴾١٣﴿ ثُمَّ تَوَلَّوْهُ عَنْهُ وَقَالُوا مَعَهُمْ تَحْمِلُونَ ﴾١٤﴿ إِنَّا كَانَ شُفُّوا الْعَذَابَ قَبْلًا إِنَّمَا عَاهَدُونَ ﴾١٥﴿ يَوْمَ تَبَطَّشُ الْبَطْشَةُ الْكُبُرَى إِنَّا

مُنَقَّمُونَ ﴾١٦﴾

ترساندنی بتپه رستان له و روژه که ناسمان دوکه لیکی لی پهیدا دهیت

خوای گاوره دهه رمومیت: «بلّم فی شَلَقٍ يَأْعَبُونَ» که چی هیشتا هر لناو دو دلیدان و گمه دهکن. واته: نه و بتپه رستانه هر له گومان و دو دلیدا بعون کاتیک که باستیان بق هات هر باوه پیان پی نده کرد پاشان خودای مازن هپه شهیان لی ده کات و ده بانتستینیت و دهه رمومیت: «فَأَرْقَبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِذَخَانٍ مُّبِينٍ» چاوه بوانی نه و پنده به ناسمان دوکه لیکی ناشکرای لی پهیدا دهیت. مه سروق ده لیت: رویشته مزگه و. واته: مزگه و کوفه له لای ده رگا کانی کینده وه له کاته دا پیاویک باسی نهم نایه تهی ده کرد بق هاوه له کانی: «فَأَرْقَبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِذَخَانٍ مُّبِينٍ» ده بیوت: ده زانن نه دوکله چیه؟ نه و دوکله یه که له پندی قیامه تدا بیت که ده چیته گوی و چاری دو پیوه کانه وه خاوه ن باوه پانیش تووشی ده بن وه که هلامه. ده لیت: چوینه لای نیبنو مه سعدو ده باسه مان بق گتپایوه. پالی دابووه وه پاچله کی و نایره حدت بوب پاشان دانیشت و وته: خوای گاوره فرمومیه تی به پیغمه بره که تان (عليه السلام): «فَلَمَّا أَسْتَكَمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْزِئِهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّمِينَ»^۱ واته: (نه) موحده محمد (عليه السلام) بلی من هیچ کری و پاداشتیکم له سر که یاندی نهم نایینه له نیووه داوا ناکه و من له کسانه ش نیم که درز هلبسته و نزد له خرم بکم. واته: من هیچ پاداشتیکم له نیووه نایی و له وانه یش نیم که درز به دهه خوداوه هله لده بسته. نه وه له زانینه وه یه کاتیک پیاویک شتیک نازانیت بلی خودا ده زانیت. نیستا نه و باسه تان بق ده گتپه وه. کاتیک قوره یشیه کان باوه پیان نه ده هیناوه به گوئی پیغمه بران (عليه السلام) نه ده کردو سه پیچیان ده کرد. پیغمه بر (عليه السلام) دوعای لی کردن که قات و قپی و برسیه تی بینیت به سه ریاندا وه که نه و قات و قپیه کی زه مانی یوسف پیغمه بر (رسلامی خوای لی بیت) تووشی گرانی و برسیه تی بعون. هتا وایان لی هات، مرداره و بیوو نیسقانیان ده خوارد، له بر ساندا وایان لی هات بیو سه ریان به رز ده کرده وه بق ناسمان دوکله نه بیت میچیان نه ده بیتی.^۲ وه له

^۱ ص (۱۸۶).

^۲ مسلم (۴/۲۱۵۰).

پیوایه‌تیکی تردا هاتووه: وايان لی هاتبوو که کەستکیان سەیرى ئاسمانى دەکرد لە نىوان خىرى ئاسمان وەك دوکەل بېبىنتىت وابوو لە برسىيەتى و ناپەختىدا.^۱ خواى گوردە فەرمۇويتى: «فەرقتىت يۆم تائىق ئىلسەمەم بىدھانىن مۇين»^۲ يەغىشى ئانا سەندا عەذاب أىلەم^۳ ئازارىكى تقد بە زان و مەمۇ خەلکى دادەپۈشتىت. هاتن بۆ لاي پىتفەمبىرى خودا^۴ و تىيان: ئەى پىتفەمبىرى خودا^۵ دلواي باران بارىن بکە لە خودا بۆ موزەم ئەوەتا لهنار چۈون. پىتفەمبىرى^۶ دلواي لە خودا كەردى بېيان كە بارانيان بۆ بىارتىتىت. بارانيان بۆ بارىي و ئەم ئايىتە هاتە خوارەوه: «إِنَّا كَانَ شُوَّافُ الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّمَا عَلَيْهِمْ وَنَحْنُ نَبِيَّنُ مَسْعُودَ (رَبِّ زَوْجِيِّ خَوَائِي لِّنِي بَيْتٍ) دَلِيلٍ: لَهُمْ بِئْرَى قِيَامَتِهَا لَهُمْ جَزْرَهُ بِهِ يَانَ لَهُسَرْ لَادَهْ چِيتٍ. ئَوْانَهِي كە باوە پىيان هىتنا. كاتىكى كە توشى خۆشكۈزۈرانى بۇون گەپانووه سەر لاسارىيەكى خۆيان و خواى گوردە ئەم ئايىتە ئاردە خوارەوه: «يَوْمَ نَبْطِيشُ الْبَطْشَةَ الْكَبْرَى إِنَّا مُنَتَّقُونُ»^۷ نېبىنۇ مەسعود دەلىت: پىتىچى نېشانە تىپەپيون: دوکەل و پىژىي بەدرو پەدم و كوشتارى بەدرو لە تبۇونى مانگ، ئەم فەرمۇدە يە لە ھەر دوو سەھىخەكەدا هاتووه.^۸ ئىمامى ئەحمدىش پیوایه‌تى كەردووه لە موسىندە كەيدا و لە لاي تىرىمىنى و ئەسائىش بە مانا يە هىتىاۋىيانه. نېبىنۇ جەریر و نېبىنۇ ئەبى حاتەم لە چەند پىتىكاوه لایانه.^۹ نېبىنۇ مەسعود ھاپىلەي لەگەن كۆملەتىك لە زانا پىتشىنە كان وەك موجاهيدو ئەبول عاليە و نېبرايىمى ناخىعى و زەحاحاک و عەتىيە عەوفى كە ئە و دوکەل پابوردووه و ئەماوه.^{۱۰} نېبىنۇ جەریرىش ھەمان بۆچۈونى ھېي. وە لە فەرمۇدە ئەبوبەری سۈرەپەمەوە حۆزەپەقى كۆپى ئەسىدى غەفارىيە(پەزاي خواى لى بىت) دەلىت: پىتفەمبىرى خودا^{۱۱} فەرمۇمى: (قيامتە مەلتانىتىت هەتا دە نېشانە دەبىنن: دەركەوتىن پىڈلە پىڈنئاواوه و دوکەل و كىياندارەكەو (الدَّابَة) دەرچۈونى يەنجىج و مەنجىج و دەركەوتىن عىسى كۆپى مەريم و دەجال و سى پۆچۈونى زەمین كە پۆچۈونىتىكى لە پىڈمەلات و پۆچۈونىتىكى لە پىڈنئاوا و پۆچۈونىتىكى تىريش لە نىوه دوورگەي عەرەب و ئاڭىتكى كە دەرددەكە وىت لەنار يەمەن كەچ دەكتات بە خەلکەكەي كۈيان دەكتاتووه لە ھەر شوينىتىكىن لەگەليان و بۆ ھەر شوينىتىكى بېقۇن لەگەليان دەچىت). تەنها موسىلم لە سەھىخەكەيدا هىتىاۋىيەتى. وە لە ھەر دوو سەھىخەكەدا هاتووه كە

^۱ مسلم(۴/۲۱۵۶).^۲ فتح البارى(۸/۴۳۴).^۳ فتح البارى(۸/۴۳۴).^۴ احمد(۱/۳۸۰)، تحفة الأحوذى(۹/۱۳۲)، النسانى في الكبر(۶/۴۵۰)، الطبرى(۲۲/۱۴)، فەرمۇدە يە كى سەھىخە.^۵ الطبرى(۲۲/۱۶).^۶ مسلم(۴/۲۲۲۵).

پیغمبری خودا(صلوات‌الله‌علی‌ہی و‌آله‌ی و‌سیدہ) فرمودی به ثبینو صهیاد: (من شتیکم بوله دل گرتبوی) وتنی: (هو الدخ) نهوده نوخه واته: دوکلن، پیغمبر(صلوات‌الله‌علی‌ہی و‌آله‌ی و‌سیدہ) فرمودی: (چه سا نیتر بینده‌نگ به و قسه مکه و لہ سه‌ری مهچ)، ده‌لیت: پیغمبری خودا(صلوات‌الله‌علی‌ہی و‌آله‌ی و‌سیدہ): **﴿فَأَنْتَ قَبْرٌ يَوْمَ تَأْتِي الْأَسْمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ﴾** یعنی له دل گرتبوو بیوی.^۱ نمه نهوده ده‌کی به‌نتیت که نمه شتیکی چاره‌بوان کراوه که پووبیات. ثبینو صهیادیش له پیگای فالکره کانووه له سه‌ری زمانی جنونکه ناویه و هرگرتبوو که قسه نهواو ناکن و لیتی ده‌بین له بدر نهوده ثبینو سه‌یاد وتنی(نهوده دوخه) واته: نهوده دوکلن نا له ویدی پیغمبری خودا(صلوات‌الله‌علی‌ہی و‌آله‌ی و‌سیدہ) باش ناسی که ماده‌یه کی شهیتانیه بقیه فرمودی: (إِحْسًا فلن تدعو قدرتك) واته: چه، نیتر بینده‌نگ به و قسه مکه و زیاد له سه‌ری مهچ. فرموده‌ی تقد پیوایت کراوه له فرموده‌ی مرفوع و موقوف له سه‌حیجه کان و غیری نهوانیشدا که دل‌نیامان ده‌کات و به‌لکی به‌میزیش همیه که دوکلن لهو نیشانانه‌یه که چاره‌بوان ده‌کریت، وک دیاره قورثانیش هر وا ده‌فرموده‌یت، وک خوای گه‌وره فرموده‌یت: **﴿فَأَنْتَ قَبْرٌ يَوْمَ تَأْتِي الْأَسْمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ﴾** واته دیارو ناشکرا ده‌بیت که مه‌مودو که سیک چاری پیتی ده‌که‌ویت. نمه و‌لامه بق نهوده تفسیره‌ی که ثبینو مه‌سعود کرد و بیه‌تی که نهوده خلکانیک بوروه که دوکلن بینیووه له بدر تقد ناپره‌حت بیون له برسانداو هلاک بیونیان به و شیوه‌یان به سه‌رهاتووه. خوای گه‌وره‌یش ده‌فرموده‌یت: **﴿يَغْشَى الْأَنَاسَ﴾** واته: خلکی داده‌پوشیت و داکیریان ده‌کات. خو نهگه رنهو پوانینه خه‌یالی بیوایه و تایبیت بیوایه به بتپه‌رسته‌کانی خلکی مه‌که مه‌که نه‌ده‌وترا: **﴿يَغْشَى الْأَنَاسَ﴾**، خوای گه‌وره ده‌فرموده‌یت: **﴿هَذَا عَذَابُ أَلِيمٌ﴾** نمه نازاریکی تقد به ڏانه. واته نهوده‌یان پس ده‌وتربت بول سه‌زه‌نشستو دلگران کردنیان. وک نهوده‌یتی که خوای گه‌وره ده‌فرموده‌یت: **﴿يَوْمَ يُغُوثُ إِلَى نَارِ جَهَنَّمَ دَعَا﴾**^۲ **﴿هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُشِدَ بِهَا تَكَبَّرُونَ﴾**^۳ واته: پیش‌تک پالیان پیته ده‌تربت به‌روه ناگری تقد خ چون پال پیته‌ناتیک، (پییان ده‌وتربت) نمه نهوده ناگره‌یه که نیووه به درختان ده‌زانی. یان به یه‌کتر ده‌لین: نمه نهوده ناگره‌یه که نیووه بپواتان پس نه‌ده‌کرد. پاشان خوای گه‌وره ده‌فرموده‌یت: **﴿رَبَّنَا أَكْيَفَ عَنِ الْعَذَابِ إِنَّا مُؤْمِنُونَ﴾** نهی پاروه‌رئنی همومان نهوده سزا‌یه‌مان له سه‌رلابه، نیمه باوه‌رمان هینتا. واته: خوانه‌ناسان کاتیک به چاری خزیان نهوده نازاره به ڏانه ده‌بینن و ده‌چنه ناری داوا ده‌کن له خودا که له سه‌ریان لا بیبات، نهم نایته وک نهوده‌یتے وایه که خوای

^۱ فتح الباری(۲/۳)، مسلم(۴/۲۲۴۰).^۲ الطور(۱۴-۱۳).

خواهند تزله ده فرمومیت: «وَلَوْ تَرَأَّذْ ذُفَقُوا عَلَى الْأَنَارِ فَقَالُوا يَلَيْنَا نَرْدٌ وَلَا تَكِبْ بِعَيْنَتِ رَيْنَا وَلَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنَةِ»^۱ وات: وہ نگر بیانبینیت کاتیک که له سرقه راغی نوزه خ و مستینراون که ده لین خزگه ده گپتینراینه وہ بق دنیاوه لکه کانی په روهردگارمان به درق نهده زانی و له بپواداران ده بوبین: نم نایههش که خودا ده فرمومیت: «وَأَنِّدِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْنِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ طَلَمُوا رَيْنَا أَخْرَنَا إِلَى أَجْلِ فَرِيبٍ بُحْتَ دَعْوَتَكَ وَتَسْبِيعَ الرَّسُلِ أَوْلَمْ تَكُثُرُوا أَقْسَمْتُمْ تِنْ قَبْلَ مَا لَكُمْ مِنْ رَوَالِيٍّ»^۲ وات: وہ (نه) موحده محمد (علیه السلام) خلکی ناکادر بکه و بتستنه لهو بزهه که سزايان بق دیت نینجا نهوانهی که ستہ میان کردیوه ده لین نهی په روهردگارمان بق ماوهیه کی که م دوامان بخه تا وہلامی بانگه واژه کهت بدھینه و شوینی پیغامبران بکوین، نهی نیوھ نه بوبون پیشتر سویندتان خوارد که هرگیز له ناو ناچن. وہ هر بھو شیوه یه خوای کهوره لیرهدا ده فرمومیت: «أَنَّ لَمْ أَلْذَكَرِي وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ»^۳ کوا نهوانه کوی له ناموزگاری ده گرن؟ پیغامبریک هاته لایان، هممو شتی تیگه یاندن.
 «ثُمَّ تَوَلَّا عَنْهُ وَقَالُوا مَعْلَمٌ بَجُنُونٍ»^۴ پاشان پوپیان لی و هرگیڑا و تیان: فیکراو و شیته. خوای کهوره ده فرمومیت: نهوانه چند گویی له ناموزگاری ده گرن. نیمه پیغامبرمان بق ناردن و په یامن نیمه بق پوون کردنه و هړه شهی لی کردن نه گر به گوئی نه کن که چې پشتیان تیکردو شوینی نه که وتنو باوه پیان پی نه کردو و تیان فیکراو و شیته. نم نایهه ته وہ ک نهو نایهه ته وایه که خودا ده فرمومیت:
 «وَتَوَرَّى إِذْ فَرِعُوا فَلَا فَوْتَكَ وَأَجْذُلُوا إِنْ مَكَانٍ فَرِيبٌ

⑤

وَقَالُوا مَامَّا يِدَهُ وَأَنَّ لَمْ أَلَّا نَاسَنْ وَأَنَّ لَهُ الْأَذْكَرَ»^۵ وات: لے و بزهدا نینسان (کرده وہی خوی) بیر ده که ویته و بهلام نه و بیرکه و تنه و یه چ سودیک بهو ده گهیه نیت. نم نایههش که خوای کهوره ده فرمومیت: «وَلَوْ تَرَأَّذْ ذُفَقُوا فَلَا فَوْتَكَ وَأَجْذُلُوا إِنْ مَكَانٍ فَرِيبٌ

⑥

وَقَالُوا مَامَّا يِدَهُ وَأَنَّ لَمْ أَلَّا نَاسَنْ وَأَنَّ لَهُ الْأَذْكَرَ»^۶ وات: (نه) موحده محمد (علیه السلام) نه گر ده بینی کاتیک (بیناوه پان) نند ده ترسن نینجا به هیچ جزیرک بذکار بوبینیان نیو له شوینیکی نزیک (دوزه خه و) ده برین بق ناوی، له و کاته دا ده لین باوه پیمان هیتنا بهو (قورتانه) چون (باوه پیمان) دهست ده که ویت له شوینیکی دوروه وه. خوای کهوره ده فرمومیت: «إِنَّا كَاسْفُوا أَلْعَذَابَ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَابِدُونَ»^۷ نیمه تا ماوهیه کی که م، نم سزايه وہلا

^۱ الانعام (۲۷).^۲ ابراهیم (۴۴).^۳ الفجر (۲۲).^۴ سباء (۵۲-۵۱).

دهنین، نیویه ده گه پیتو و سر پی پیشووتان. و اته: نه گه رئو و سزاتان له سر لابین و بتانبه یته و ب
سر دنیا، ده گه پیتو و سر پی پیشووتان و دهست ده گه رئو و بی دین و باوه پنهانه تان. وه نه
نایه تهی که خوای گه وره ده فرمومیت: **﴿فَوَّرَ حَنَّهُمْ وَكَشَفَنَا مَا يَهِمُّ مِنْ ضُرِّ الْلَّجَأِ فِي طُغْيَانِهِمْ﴾**^۱ و اته: وه نه گه رپه حم بهوان (بته رستانی قوره بش) بکهین و نه و ناخوشی و به لایه
له سریان بود لایهین و هلیگرین(که بربتی بورو له برستی برو ماوهی حوت سال) (نه که بیر ناکهنه و)
به لکو بینگومان له سرگه شی خویان پرده چن و به سرگه ردانی ده مینه و. وه ک نه م نایه تهش که
ده فرمومیت: **﴿فَوَّرَ رُدَّ الْمَاءِ وَلَمَّا هُوَ عَنْهُ لَوَّهُمْ لَكَبِيُونَ﴾**^۲ و اته: وه نه گه رپه پیتنیه و (بز دنیا)
بنیگومان دویباره ده گه پیتو و کارانه که لیبان قده غه کرابو و به پاستی نه وانه دریزن.
مانای هله لمه ته گهوره که (البطشة الکبری)

خوای گه وره ده فرمومیت: **﴿يَوْمَ نَبْطَشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا شَنَقْمُونَ﴾**^۳ نه و پذه هلمه که وره که
ده کهین، نیمه تزله ده کینه و. نیبنو مسعود مانای (البطشة الکبری) که به پذنی بدتر تفسیر
کردیوه.^۴ نه م قسی کومه لیک زانایشه که له سر پاکه که نیبنو مسعودن له سر نه و تهفسیره که
بز (الدخان) کردی له پیشنه. همیسان پیوایت کراوه له نیبنو عه باسه و له پیوایت عوفیه و له
نیبنو مسعوده و.^۵ وه له نوبی کوبی که عبیشه و. که هلیش ده گریت وابی. به لام پونت رو دیارت
نهاده که هلمه که پذنی قیامته، هرچه نده پذنی (به دنیش پذنی) هلمه که وره که. که
نیبنو جریر ده لیت: یه عقوب بزی گیپامه و، نیبنو عوله بیه بزی گیپامه و که خالیدی حمزه بزی
گیپاینه و له عیکریمه و ده لیت: نیبنو عه باس ده لیت: نیبنو مسعود ده لیت: (البطشة الکبری) پذنی
بدره و منیش ده لیم: نه و پذه پذنی قیامته. نه م سنه ده کانی پاسته له نیبنو عه باسه و. حسنی
بسی و عیکریمه یش هر وا ده لین له پاسترین نه و پیوایتنه له نیبنو عه باسه و، والله أعلم.

﴿وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبَّلَهُمْ قَوْمٌ فِرْعَوْنٌ وَّجَاهُمْ رَسُولٌ كَيْمٌ ﴾^۶ آن أَدْوَإِنَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ
﴿وَأَنَّ لَا تَقْلُوْلًا عَلَى اللَّهِ إِنَّ مَاتِكُمْ بِسُلْطَنِي شَيْنٌ ﴾^۷ فَلَمَّا عَذْتُ بِرَقْ وَرَبَّكُمْ أَنْ تَرْمُونُنِي ﴾^۸ وَكَلَّ أَنْ تَوْنُولِي

^۱ المؤمنون (۷۵).^۲ الانعام (۲۸).^۳ الطبری (۲۲/۲۲).^۴ الطبری (۲۲/۲۲).^۵ الطبری (۲۲/۲۲).

فَأَمْلَأُونَ ^(۱) فَدَعَاهُمْ أَنَّ هَذِهِ قَوْمٌ شُجَّعُونَ ^(۲) فَأَتَسِرُّ بِعِلَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُشَبِّعُونَ ^(۳) وَاتَّرَكُ الْأَخْرَى
رَغْوًا إِنَّهُمْ جَنَدٌ مُفْرَقُونَ ^(۴) كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَاحٍ وَعِيْرَنَ ^(۵) وَذُرْعَعَ وَمَقَاءِمَ كَثِيرٍ ^(۶) وَصَمَوْ كَانُوا فِيهَا
فَكَيْهِينَ ^(۷) كَذَرَكَ وَأَوْرَنَهَا قَوْمًا مُاخْرِيْنَ ^(۸) فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُظْرِيْنَ ^(۹)
وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ^(۱۰) مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَالِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ^(۱۱) وَلَقَدْ
أَخْرَجْنَاهُمْ عَلَى عَلَيِّي عَلَى الْعَالَمِيْنَ ^(۱۲) وَمَا يَنْهَمُ مِنَ الْآيَتِ مَا فِيهِ بَلَّوْ مُثِيرٌ ^(۱۳)
بَاسِ مُوسَوْ فِي رَعْهَوْنَ وَبِزَكَارِيَوْنِ تَوْرَمَهِي نِيَسِرَائِيل

خوای که ورده دهه رمومیت: «وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمٌ فِرْعَوْنَ وَجَاهَهُمْ رَسُولٌ كَيْمٌ» نیمه موزی
فیرعه و نیشمان به رله مان تاقی کرده و پیغمبه ریکی به پیزمان هاته لایان. واته: پیش نه
بتپه رستانه نیمه موزی فیرعه و بنان تاقی کرده و که قبیته کان بون له میسر، «وَجَاهَهُمْ رَسُولٌ
كَيْمٌ» پیغمبه ریکی به پیزمان هاته لایان که موسا بوبو (سلاامی خوای لی بیت). وه دهه رمومیت:
«أَنَّ أَدْوَإِنَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُنْ رَسُولُ أَمِينٌ» بهنده کانی خودا به من بسپین، من بق نیمه پیغمبه ریکی
جن باوه پم. نه نایه ته وه ک نه نایه ته وایه که خوای گهوره دهه رمومیت: «فَأَرْسَلَ مَهْنَاً بَنِي إِسْرَائِيلَ
وَلَا تُقْدِرُهُمْ قَدْ حَسْنَكَ بِنَائِيْرَهِ مِنْ رَبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ أَبْعَجَ الْمُدْكَهِ» واته: وه نهودی نیسراشیل برده لا
بکه (با بین) له گلن نیمه داو نازارو سزايان مده به پاستی نیمه له لاین پهروه دگارتنه وه بالکه و
موعیزه مان بق هیناواي سلاویش له سره که سیک بیت که شوین زنگکای پاستی ده که و بت. وه
دهه رمومیت: «إِنِّي لَكُنْ رَسُولُ أَمِينٌ» من پیغمبه ریکم لهوه بیتان باس ده کم جیهی متمانه. خوای
گهوره دهه رمومیت: «وَأَنَّ لَا تَلْوَأْ عَلَى اللَّهِ إِنِّي مَاتِكُرِسُلُطَنِي مُهِينٌ» له بهرام به خودا خوتان به زلتر
مه بین، من بق نیمه نیشانه یه کی ناشکرام. واته: خوتان به گهوره ترمه زانن له بهرام به ره نایه ته کانی
خودا باوه پهینان به بالکه ناشکراکانی. وه ک لم نایه ته دا که خوای گهوره دهه رمومیت: «إِنَّ
الَّهِ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدَ الْحُلُونَ جَهَنَّمَ دَاهِرِيْنَ» واته: به پاستی نهانه خوتان به زل
ده زانن که بعده رستن لهمه پیاش به سه رشوبی ده چنه نوزده خوه. «إِنِّي مَاتِكُرِسُلُطَنِي مُهِينٌ» واته: به

نیشانه‌ی دیارو ناشکرا که خوای گوره ناردویه‌تی. وه ده فه‌رمومویت: ﴿وَلَئِنْ عَذَّتْ بِرْقٌ وَرَيْكَزْ أَنْ تَرْجُونَ﴾ من به په روهرینی خُنم و نیوہ په نا ده بهم لهوه بمکوشن. نیبنو عه باس و نه بو صالح ده لین: لیدان به زمان که قسه پی و تن و جوین دانه.^۱ قه تاده ده لیت: لیدان و بهرباران کردنه. واته: په نا ده بهم بهو خودایه‌ی که من و نیوہ‌ی دروست کردوه که به خراپه له گله مامه‌له بکن به قسه یان به کردار.^۲ ﴿وَلَئِنْ قُوَّتُواٰ فَاعْتَلُونَ﴾ نه گهرا باوه پیشم پی ناکن، خوتانم لی دور بخنه‌وه. واته: په لامارم مهدنه و ازانم لی بینن با نیمه و نیوہ ناشتی بکهین تا خودای گوره بپاریتکمان بتوه ده دات. کاتیک که موسا ماوه‌یه‌کی نقد له ناویاندا مایه‌وه و نقد له نیشانه کانی خودای نیشان دان له باتی شوه‌ی باوه پ بینن زیاتر بهره و بیدینی و لاساری ده پویشتن. بؤیه موسا داوای کرد له خودا که سزايان بدهات وه ک خوای گوره ده فه‌رمومویت: ﴿وَقَالَكَ مُوسَى رَبِّنَا إِنَّكَ أَنْتَ فَرَعُونَ كَمْ لَأَنْتَ فِي الْحَيَاةِ الَّذِيَ رَبَّنَا لِيُصْلِوْعَ عَنْ سَيِّلِكَ رَبَّنَا أَطْلَسْ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَأَشَدَّ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَمَّا يُؤْمِنُوا حَنَّ يَرُوُ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ﴾^۳ قال قد أُبِيَتْ دَعْوَتُكُمَا فَأَسْتَقِيمَا﴾ واته: وه موسا وتسی: نهی په روهردگارمان! به پاستی تو به خشیوته به فیرعهون و کلمه‌له کهی هزکاری پازانه‌وه و جوانی و مال و سامانی نقد له ژیانی نهیاد، نهی په روهردگارمان! بتو نوه‌ی خه لک گومرا بکن له پیگای تو نهی په روهردگارمان! له ناویان بهره و مهیله مال و سامانیان دله کانیان پهش بکات چونکه بروا ناهیتنن مهتا ده بینن سزايان نازارده، (خوای گوره) فه‌رمومی بیکومان داوای هردووکتان و هرگکیرا جا ختپاگرو بهرد و ام بن (له سر نایینی خودا). هر بهم شیوه‌یه ش خوای گوره لیره دا فه‌رمومویه‌تی: ﴿فَدَعَاهُرَّيْهُ وَأَنَّ هَنْوَلَاهَ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ﴾ دواجار هانای بتو په روهرنده‌ی خوی هینا. که نهوانه کلمه‌لیکی ناویانبارن. نا له و کاته‌دا خودا فه‌رمانی دا به موسا که له گلن نوه‌ی شیسرانیل له ناو نه و تا ده رچن و برچن. هیچ پرس و پاییک به فیرعهون نهکن و گوئی پی نهدهن. بؤیه خوای گوره فه‌رمومویه‌تی: ﴿فَأَسْرِيْ بِعَبَادِيْ لَيْلًا إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ﴾ سا تو له گله نه عهدانه من به شه و بیز چونکه نهوان به دواتان ده کهون. وه ک خودا له نایه‌تیکی تردا ده فه‌رمومویت: ﴿وَلَقَدْ أَوْعِيَتَا إِلَيْهِ مُوسَى أَنَّ أَسْرِيْ بِعَبَادِيْ فَأَضَرَبَ لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَسِّا لَا

^۱ الطبری(۲۶/۲۲).^۲ الطبری(۲۷/۲۲).^۳ یونس(۸۹-۸۸).

نَحْفَ دَرَكًا وَلَا تَخْشَنَ ﴿١﴾ وَاتَّه: بِهِ رَاسْتَيْ نِيَّاْمَانْ نَارِدْ بَقْ مُوسَى كَه بِهِنْدَهْ كَامِنْ بِهِ شَهْ وَبِبَهْ (وَلَهْ بِيَصْ دَهْرَچَنْ) پِنْگَيْه کَيْ وَشَكِيَانْ لَهْ دَهْرِيَادَ (ثَاوِي نَيلَ) دَهْ بَكَهْرَه وَهْ مَهْرَسَه (فَيْرَعَونَ) پِيَتْ بَكَاتْ وَهْ مَهْرَسَه (لَهْ خَنْكَانْ لَهْ دَهْرِيَادَ). وَهْ لَيَرَهْ دَهْ فَهْ رَمُوَيْتَ: ﴿وَأَتْرُكُ الْبَحْرَ رَهْوَأْ إِنْهِمْ جُنْدُ مَعْرُوفَنَ﴾ بِهِ ثَارَامِيْ لَهْ دَهْرِيَاكَه بَهْ بِرَهْ وَهْ، كَه ثَهْ وَلَهْ شَكَرَهْ خَنْكَانْ. چُونَكَه كَاتِيكَه مُوسَى (سَهْ لَامِنْ خَوَائِي لَيْ بَيْتَ) لَهْ دَهْرِيَاكَه بَهْ بِرَهْ وَهْ لَهْ كَلَنْ ثَوهَهِيْ نِيَسَرَائِيلَ. مُوسَى وَيِسْتَيْ بِهِ گَاجَنَهْ كَهْ بِكَيَشِيتَ بِهِ دَهْرِيَاكَه دَاهْ تَاهْ كَهْ خَزَيْ لَيْ بَيْتَهْ وَهْ. بَقْ ثَهَهِيْ بَيْتَهْ پِنْگَرَهْ نَيَوانْ ثَهَوانْ وَفَيْرَعَونَدا هَتَانَهْ تَوانَ بَكَهْ بَيْتَانْ. خَوَائِي كَاهْرَهْ فَهْ رَمَانِيْ بِتَكَرَدَ كَه وَازِي لَيْ بَيْتَتَهْ وَهْ كَهْ خَلَقَهْ چَلَنَهْ بِمَيْتَتَهْ وَهْ. مَزَدَهِيْ بِهِ مُوسَى دَاهْ تَاهْ لَهْ شَكَرَهْ لَهْ وَدَهْرِيَادَهْ خَنْكَانَونَ. نَهْ نِيَگَرَانْ بَهْ وَهْ بَتَرسَهْ. نَيَبِنُو عَهْ باسْ (بَهْ زَايِ خَوَائِي لَيْ بَيْتَ) دَهْلَيْتَ: ﴿وَأَتْرُكُ الْبَحْرَ رَهْوَأْ﴾ وَاتَّه: وَازِي لَيْ بَيْتَهْ چَلَنْ وَهْ سَتاَهْ بَا وَابِيَتَهْ. مَوْجَاهِيدَهْ لَيْتَ: پِنْسَه کَيْ وَشَكَوْ بَرِنْگِيَانْ بَقْ رَهْ چَاوَهْ بَكَهْ. وَاتَّه فَهْ رَمَانْ مَهْدَهْ نَاهَهِهِ بَجِيَتَهْ وَهْ شَويَنِيْ خَلَقَيْ. وَازِي لَيْ بَيْتَهْ هَتَانَهْ مَهْمُوْ دَيَتَهْ نَاهَيْ. عِيَكِيمَهْ وَهْ بِيعَيْ كَوبِي نَهَسَ وَزَهَحَاكَوْ قَهْ تَادَهْ شَيَبِنُو زَهِيدَهْ كَهْ عَبَيْ ثَهَبَارَوْ سَهْ ماَكَه كَوبِي حَربَوْ كَه سَانِي تَريَشَهْ هَرْ واَيَانْ وَتَوَوَهْ. پَاشَانْ خَوَائِي كَاهْرَهْ فَهْ رَمُوَيْهِتَهْ: ﴿كَذَرْكَوْ مِنْ جَنَّتَهْ وَعَيْونَهْ﴾ كَه لَيَكَه كَانِي وَبَاغَاتِيانْ لَيْ بَهْ جَيْ مَانَ. وَاتَّه: بَاغَ وَبَاغَاتْ وَبَوْبِيارَوْ چَاوَانَهِيْ نَزَدِيَانْ بَهْ جَيْ هَيَشَتَهْ. ﴿وَرَدْرُوعَ وَمَقَاءِرَ كَرِيمَهْ﴾ فَرهْ كَيلَكَه وَكَلَشَكَوْ سَهْ رَسَه رَاهِيْ بَهْ نَزَدِيَشْ. وَاتَّه: نَزَدَ زَهْمِيَنْ كَشْتُوكَالَهْ وَكَلَشَكَوْ تَلَارَيْ چَاكِيَانْ بَهْ جَيْ هَيَشَتَهْ. مَوْجَاهِيدَهْ سَعِيدَهْ كَوبِي جَوبِهِيرَ دَهْلَيْنَ: ﴿وَمَقَاءِرَ كَرِيمَهْ﴾ وَاتَّه: دَوانِگَهْ كَانْ (شَويَنِيْ بَهْ دَزْ بَقْ قَسَهْ كَرَدنَ). ﴿وَنَعْمَةً كَانُوا فِيهَا فَنِكِيَهِنَ﴾ خَيَرَوْبِيرَتِيَشْ كَه تَيَيَدا لَهْ وَبِهِيْ خَوَشِيدَهْ دَهْرِيَانَ. وَاتَّه: زَيَانِيَكَه كَه نَزَدَ خَوَشَ بَوْ تَيَيَدا دَهْرِيَانَ بَهْ ثَارَهْ زَهْوَيِيْ خَوَيَانَ حَزَيَانَ لَهْ هَرْ خَوارِدَنِيَكَه بَكَرَدَاهِيْه وَهَرْ جَلَوبِهِرَكَيَكَه جَوانَ لَهْ بَهْرِيَانَ دَهْكَرَدَهْ لَهْ كَلَنْ نَهْ هَمُو سَامَانْ وَدَهْ سَهْ لَاهَتَهِيْ كَه لَهْ وَلَاتَدا بَوْبِيَانَ. هَمُووَيِيْ لَهْ مَاوَهِيَهِ كَه نَزَدَ كَه مَدَاهِيْ دَهْسَتِيَانَ دَادَ دَنَيَاَيَانْ بَهْ جَيْ هَيَشَتَهْ وَبَهْ رَهْ جَهَهَنَمْ بَهْ پِنْكَه وَتَنَهْ كَهْ چَيَنِگَه وَپَاشَهْ بَهْزِيَتِيَكَه خَرَابَهْ. خَوَائِي كَاهْرَهْ دَهْ فَهْ رَمُوَيْتَ: ﴿كَذَلِكَ وَأَوْرَثَنَاهَا قَوْمًا مَا هَرَبَيْنَهْ﴾ نَاهِ بَهْ جَزَدَهْ دَامَانَ بَهْ گَالِيَكَه دِيَكَه. وَاتَّه: دَامَانَ بَهْ

^١ طَه (٧٧).^٢ الدر المنشور (٤١٠/٧).^٣ الطبرى (٣٠/٢٢).^٤ الطبرى (٣٠/٢٢).^٥ الطبرى (٣٢/٢٢).

نه وهی نیسرانیل. و ده فرمومویت: «فَمَا بَكَّ عَنْهُمُ الْسَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ»^۱ نه ناسمان شینی بز گیپان، نه زه مینیش، هر موله تیشیان پی نه درا. واته: کرده وهی چاکیشیان نه ببو هم تا بهره ناسمان به رز بیته وه و تا دلگران بیت بز نه مانیان و بقیان بگری له سه رزه مینیشدا پارچه زه مینیشک نه ببو که خوابه رستی تیدا بکه نه تا زه مینیش شینیان بز بکات. بقیه شایه نه نهوده نه ببوون که موله ت بدرين له ببر بیدینی و لاساری و ملهویان. نیبنو جه ریر پیوایه تی کردوده له سعیدی کوبی چوبیه بروهه ده لیت: پیاویک هاته لای نیبنو عه باس (په زای خواه لی بیت) وتنی: نهی شه بو عه باس نه م ثایه ت بینیوه که خواه گهوره ده فرمومویت: «فَمَا بَكَّ عَنْهُمُ الْسَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ»^۲ ناخن ناسمان و زه مین بز که س ده گرین؟ نیبنو عه باس وتنی: به لی. هیچ درستکراویک نهی مه گین ده رگایه کی له ناسماندا ههیه له ده رگاوه پونی بز داده به زیت و کرده وه کانیشی له و ده رگاوه سه رده که ویت. کاتیک خواهه باوه په ده مریت ده رگاکه داده خریت (ده گیریت) له و ناسمانه که کرده وه کانی لی سه رده که ووت و پلزی لیتوه داده بدنی. کاتیک که ده مریت و له دهستی ده چیت ده گری بزی. وه کاتیک شوینی نویزه کی له سه رزه میندا چژل ده بیت و جئی ده هیلت که نویشی تیا ده کردو یادی خودای تیا ده کرد بزی ده گری. هوزی فیرعهونیش هیچ پاشماوهیه کی چاکیان له سه رزه میندا نه ببووه و هیچ چاکیه کیشیان به رز نه ببوهه تهود بز لای خودا. نه ناسمان بقیان ده گری و نه زه مینیش شینیان بز ده کات.^۳ عهوفی پیوایه تی کردوده له نیبنو عه باسه وه بهم شیوه یه.^۴ خواه گهوره ده فرمومویت: «وَلَقَدْ جَنَّبَنَا بَيْنَ أَنْتَكَيْلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ»^۵ تورمه نیسرانیلیشمان له و شازاری په سوکایه تی پذگار کرد. «مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلَيْهَا مِنَ الْمُسْرِفِينَ»^۶ له فیرعهونیک که خوی نقد به زل ده زانی و لهوانه ببو که له نهندازه ده رده چن. خواه گهوره منه ده کات به سه ر تورمه نیسرانیلدا که پذگاری کردن له و داماوی و سه رشکیه تی تیدا ده ڈیان به دهست فیرعهونه وه و کردیبوونی به خزمه تکارو هه موکاریکی گرانی پی ده کردن به سوک سهیری ده کردن. وه ده فرمومویت: «مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلَيْهَا مِنَ الْمُسْرِفِينَ»^۷ واته: خوی نقد به زل و خواهه نهیزنو ده سه لات ده زانی. وه که نه م ثایه تی که ده فرمومویت: «إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَىٰ فِي الْأَرْضِ»^۸ واته: به پاستی فیرعهون به رنزو ذال بسو له

^۱ الطبری(۲۴/۲۲).^۲ الطبری(۲۴/۲۲).^۳ القصص(۴).

زهی (میصر) دا. وه له نایه‌تیکی تردا ده فرمومویت: **﴿فَاسْتَكِبُواْ عَلَىٰ أَعْلَانَ﴾**^۱ واته: به لام خویان به کوره دانا (باوه پیان نهیتا) و نهوان گله‌تیکی ده سه‌لاندار بیون به سر خه لکیادا. واته: له وانه بیو که له نهندازه ده رده‌چن. واته: له نهندازه ده رده‌چوو له فرماندانیدا. نهونه خراب بیو بتو خوشی نهندزیا. خوای گهوره ده فرمومویت: **﴿وَلَقَدْ أَخْرَنَهُمْ عَلَىٰ عَلَيْهِ عَلَىٰ الْعَلَيْمَينَ﴾**^۲ نهانیشمان له چاو هه مهو خه لکی دنیادا به پیزتر گرت. موجاهید ده لیت: **﴿وَلَقَدْ أَخْرَنَهُمْ عَلَىٰ عَلَيْهِ عَلَىٰ الْعَلَيْمَينَ﴾**^۳ واته: نهانیشمان هلبزارد له ناو هه مهو خه لکیدا. قه تاده ده لیت: هلبزاردران به سر خه لکی نهوزمانه خوشیاندا. وه وتراءه: بت هه مهو چه رخیک زانایه ک (هلبزارده‌یه ک) هه بیه. وه ک نه م نایه‌ته که خوا ده فرمومویت: **﴿فَالَّذِي يَمْوَسِّقُ إِلَيْهِ أَصْطَفَيْتَكَ عَلَىٰ أَنَّا سِّنَ﴾**^۴ واته: (په رودگار) فرموموی: نهی موسا بین‌گومان من توم هلبزاردووه به سر هه مهو خه لکیدا. واته: له خه لکی نهوزمانه (چه رخه) نه مه وه ک نه نایه‌ته که ده فرمومویت له باره‌ی مریه‌مهوه (سه‌لامی خوای لی بیت): **﴿وَأَصْطَفَيْتَكَ عَلَىٰ فِسْكَوَ الْعَلَيْمَينَ﴾**^۵ واته: وه پیزی دایت به سر هه مهو ژنانی جیهاندا. واته: له زه‌مانی خزیدا. خه دیجه‌ی خیزانی پیغمه‌ر (بکل) یان به پیزتره له یان وه ک نه او وایه له پیزدا. هه روه‌ها نایبه‌ی کچ موزاحم خیزانی فیرعون. وه پیزی عائیشه له سر ژنانی تروه ک پیزی گوشتاوار وایه له سر خواردن کانی تر. خوای گهوره ده فرمومویت: **﴿وَإِنَّهُمْ مِنَ الظَّالِمِينَ مَا فِيهِ بَلْكَثُرًا مُّبِينٌ﴾**^۶ هینده‌شمان نیشانه دانی، که ناشکرا، بین به مایه‌ی نه زمون. واته: بملکه‌ی ندو چه ندین موعجیزه‌ی گهوره، **﴿مَا فِيهِ بَلْكَثُرًا مُّبِينٌ﴾**^۷ واته: تاقیکردنه‌وه یه کی بیون و ناشکرا بیو بت نه و که سانه‌ی که پنگای پی ده کردوه. **﴿إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ﴾**^۸ **﴿إِنَّ هِيَ إِلَّا مَوْتَنَا الْأَوَّلُ وَمَا نَحْنُ بِمُشَرِّكِينَ﴾**^۹ **﴿فَأَتُوا بِعَابِرَاتٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾**^{۱۰} **﴿أَهُمْ حَيْرٌ أَمْ قَوْمٌ شَيْعَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا نَجَّارِيْنَ﴾**^{۱۱} وه لام‌دانده‌وه نه و که سانه که بروایان به پوئی فیامه‌ت نیه

خوای گهوره ده فرمومویت: **﴿إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ﴾**^{۱۲} وا نیستا نه مانه ده لین. **﴿إِنَّ هِيَ إِلَّا مَوْتَنَا الْأَوَّلُ وَمَا نَحْنُ بِمُشَرِّكِينَ﴾**^{۱۳} هه بتو یه که مجار که ده مرن، تازه زیندوو نایبنه‌وه. خوای گهوره وه لامی

^۱ المؤمنون (۴۶).^۲ الاعراف (۱۴۴).^۳ ال عمران (۴۲).

بـتـپـهـ رـسـتـانـ دـهـ دـاـتـهـ وـهـ کـهـ بـاـوـهـ رـیـانـ بـهـ پـقـنـیـ دـوـانـیـ وـ زـینـدـوـبـوـونـهـ وـهـ نـهـ بـوـوـهـ وـ تـوـوـیـانـهـ: رـیـانـ تـهـ نـهـ رـیـانـیـ دـنـیـاـیـ وـ پـاـشـ مـرـدـنـ زـیـانـیـکـیـ تـرـنـیـهـ وـ خـلـکـیـ نـهـ زـینـدـوـ دـهـ کـرـیـتـهـ وـهـ وـهـ کـلـهـ کـرـیـتـهـ وـهـ، بـهـ لـکـهـ بـیـشـ بـهـ بـاـبـ وـ بـاـپـیـرـانـیـانـ دـیـنـنـهـ وـهـ کـهـ لـهـ پـیـشـ نـهـ وـانـهـ وـهـ مـرـدـوـونـ وـ پـقـیـشـتوـونـ وـهـ نـگـهـ رـاـونـهـ تـهـ وـهـ. نـهـ لـیـنـ: نـهـ کـهـ رـیـنـدـوـبـوـونـهـ وـهـ رـاـسـتـهـ. ﴿فَأَتُوا إِبَابَاتِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ نـهـ کـهـ بـهـ پـاسـتـیـتـانـهـ بـاـوـانـهـ کـاـنـهـانـ بـهـ بـیـشـنـ.

نـهـ مـهـ بـهـ لـکـهـ بـیـهـ کـیـ کـیـ پـوـپـیـوـچـ وـ گـوـمـانـتـکـیـ خـرـاـبـ بـوـوـ، چـونـکـهـ زـینـدـوـبـوـونـهـ وـهـ وـ کـوـبـوـونـهـ وـهـ لـهـ پـقـنـیـ قـیـامـهـ تـدـایـهـ نـهـ وـهـ کـهـ زـیـانـیـ دـنـیـاـ بـهـ لـکـوـ پـاـشـ نـهـ مـانـیـ دـنـیـاـ وـ تـیـکـچـوـنـیـ وـ کـاـوـلـبـوـونـیـ دـیـتـ. پـاـشـانـ خـوـایـ کـهـ وـهـ جـارـیـکـیـ تـرـوـ بـهـ شـیـوـهـیـکـیـ تـازـهـ خـلـکـیـ درـوـسـتـ دـهـ کـاتـهـ وـهـ. نـاـمـهـ قـکـرـهـ کـانـ بـهـ رـهـ وـ جـهـهـ نـهـمـ دـهـ بـرـیـنـ وـ دـهـ بـنـهـ سـوـتـهـ مـانـیـ جـهـهـ نـهـمـ. پـیـشـیـکـهـ دـهـ بـنـهـ شـایـیـتـ بـهـ سـهـرـ خـلـکـیـهـ وـهـ. پـیـغـمـبـرـیـشـ(صـلـلـهـ) دـهـ بـیـتـهـ شـایـیـتـ بـهـ سـهـرـ نـهـ وـانـهـ وـهـ (بـهـ سـهـرـ نـوـمـهـ تـهـ کـیـهـ وـهـ) پـاـشـانـ خـوـایـ کـهـ وـهـ هـرـ پـهـشـهـ لـهـ وـهـ بـتـپـهـ رـسـتـانـهـ دـهـ کـاتـ وـ دـهـ بـیـانـتـرـیـسـتـیـتـ لـهـ تـوـلـهـ خـوـیـ نـهـ وـ تـوـلـهـیـهـ کـهـ کـهـ رـاـنـهـ وـهـیـ نـیـهـ وـهـ چـلـنـ سـزـایـ نـهـ وـ گـلـانـهـیـ دـاـ کـهـ وـهـ نـهـ وـانـ بـوـونـ وـ بـاـوـهـ رـیـانـ بـهـ پـقـنـیـ قـیـامـهـ نـهـ بـوـوـ وـهـ کـهـ هـلـزـیـ تـوـبـیـعـ کـهـ لـهـ سـهـبـهـ بـوـونـ کـهـ لـهـ وـهـ کـاتـهـ دـاـ خـوـداـ خـوـداـ قـرـیـ کـرـدنـ وـ لـاـتـهـکـهـ کـاـوـلـ کـرـدـنـ بـهـ هـمـمـوـ لـایـ کـدـاـ بـلـاـوـهـیـانـ کـرـدـوـ تـفـرـوـتـوـنـاـ بـوـونـ. خـوـایـ کـهـ وـهـ دـهـ فـهـ رـمـوـیـتـ: ﴿أَهُمْ حَيْثُ أَمْ قَوْمٌ تَّعَجَّ وَالَّذِينَ إِنْ قَبْلَهُمْ أَهْلَكَهُمْ إِنْهُمْ كَانُوا مجْحُومِينَ﴾ نـاـخـرـ نـهـمانـهـ باـشـتـرـنـ يـاـخـودـ کـهـلـ تـوـبـیـعـ وـ پـیـشـینـهـ کـانـیـانـ؟ کـهـ قـیـمـانـ تـیـخـسـتـوـونـ، چـونـکـهـ تـاـوـاـبـارـ بـوـونـ. وـهـ کـهـ لـهـ پـیـشـوـهـ لـهـ سـوـرـهـ تـیـ(سـبـاـ) دـاـ هـاتـوـهـ کـهـ خـوـانـهـ نـاـسـهـ کـانـ نـکـولـیـ یـاـنـ لـهـ زـینـدـوـبـوـونـهـ وـهـ کـرـدـوـوـهـ بـزـیـهـ خـوـداـ لـیـرـهـ دـاـ بـهـ نـمـوـنـهـیـ نـهـ مـانـهـ وـهـ نـهـ وـهـ هـلـزـیـ تـوـبـیـعـهـ باـسـیـ دـهـ کـاتـ وـ دـهـ بـیـتـ وـ دـهـ بـیـتـهـ وـهـ کـهـ کـاتـیـکـ کـهـ سـیـکـ بـوـوـیـتـ بـهـ کـارـیـهـ دـهـ سـتـیـانـ بـهـ تـوـبـیـعـ نـاوـیـانـ بـرـدوـوـهـ. وـهـ بـهـ پـاـشـایـ فـارـسـ وـ تـراـوـهـ کـیـسـرـاـوـ بـهـ پـاـشـایـ پـوـقـ وـ تـراـوـهـ قـهـیـسـرـوـ بـهـ پـاـشـایـ بـیدـیـنـیـ مـیـسـرـ وـ تـراـوـهـ فـیـرـعـهـ وـ بـهـ پـاـشـایـ حـبـهـشـ وـ تـراـوـهـ نـهـ جـاـشـیـ پـوـقـ وـ تـراـوـهـ قـهـیـسـرـوـ بـهـ پـاـشـایـ فـارـسـ وـ تـراـوـهـ فـیـرـعـهـ وـ بـهـ پـاـشـایـ حـبـهـشـ وـ تـراـوـهـ نـهـ جـاـشـیـ چـهـنـدـ هـاـوـشـیـوـهـیـ تـرـیـشـ لـهـ نـاوـانـهـ. بـهـ لـامـ وـ دـهـ دـهـ کـهـ کـوـیـتـ کـهـ هـنـدـیـ لـهـ وـانـهـ لـهـ یـهـ مـهـنـ دـهـ رـچـوـوـنـ بـهـ وـلـاـتـانـدـاـ بـلـاـوـهـیـانـ کـرـدـیـتـ هـتـاـ گـیـشـتـوـونـهـ تـهـ سـهـمـ رـقـنـدـوـ لـهـ وـهـ دـهـ سـهـ لـاـتـیـانـ پـهـ بـیدـاـ کـرـدـیـتـ وـ بـوـونـهـ کـارـیـهـ دـهـ سـتـ وـ سـوـپـایـانـ پـیـکـهـ وـهـ نـابـیـتـ وـ لـاـتـهـکـهـ یـاـنـ فـرـاـوـانـ کـرـدـیـتـ وـ خـلـکـیـکـیـ نـزـدـ لـهـ زـیرـ دـهـ سـهـ لـاـتـیـانـدـاـ بـوـوـیـتـ وـ لـوـ وـهـ خـتـهـ دـاـ نـهـ وـ کـارـیـهـ دـهـ سـتـهـ حـیـرـهـیـ کـرـدـیـتـ بـهـ شـوـیـنـیـ فـهـ رـمـانـهـ وـلـیـ خـوـیـ، وـ پـیـکـهـ وـ تـوـوـهـ بـهـ لـایـ شـارـیـ مـهـ دـینـهـ دـاـ چـوـوـیـتـ لـهـ زـهـمـانـیـ نـهـ فـامـیدـاـ شـهـرـیـ لـهـ گـلـ خـلـکـهـ کـهـیـ کـرـدـوـوـهـ نـهـ وـانـیـشـ بـهـ گـرـگـیـانـ کـرـدـوـوـهـ وـ شـپـیـانـ کـرـدـوـوـهـ بـهـ پـیـذـ بـهـ شـهـوـیـشـ مـیـوـانـدـارـیـانـ کـرـدـوـونـ. نـهـمـ پـیـاـوـهـشـ شـهـرـ گـرـتـوـیـهـ تـیـ وـانـیـ لـیـ هـیـنـاـونـ. نـهـمـ پـیـاـوـهـ دـوـوـ زـانـایـ جـوـلـهـ کـهـیـ لـهـ گـلـ بـوـوـ کـهـ نـاـمـزـگـارـیـانـ دـهـ کـرـدـ کـهـ مـیـعـ نـاـکـرـیـتـ لـهـ گـلـ نـهـمـ شـارـهـ دـاـ چـونـکـهـ شـوـیـنـیـ پـیـغـمـبـرـیـکـهـ لـهـ نـاـخـرـهـ مـانـدـاـ پـهـ بـیدـاـ دـهـ بـیـتـ. وـانـیـ هـیـنـاـوـ

دو رزانه جووله که کای له گهله خوی بردووه بق و لاتی یه منه. کاتیک که دای به لای مه که دا ویستی که عبه بپوختنیت همیسان نه یانه پیش بیرون خیتیت و باسی مازنی و پیرزی که عبه یان بق کرد و تیان نه م خانووه نیبراهیمی خه لیل درستی کرد ووه (سه لام خوای لی بیت) پیشو پله کی به زدن پیرزی ده بیت له سر دهستی نه و پیغامبره که له ناخزه ماندا دیت. نه و پیاوه زند پیزی لیگرت و ته افی کرد به ده بیداو قوماشی یه منی جوان و ناسکی دا به سر کاعبه دا. پاشان گه پایه وه بق یه من و دا ولی کرد له خله که کای له گه لیدا بینه جووله که و نه و ناینه و هریکن. له و کات دا نایینی موسا بیو (سه لام خوای لی بیت) که له سر پیگای پاست بون پیش هاتنی عیسای کوبی مریم (سه لام خوای لی بیت) هم و خلکی یه من بونه جووله که و نایینی موسایان و هرگرت. عبدالرازاق پیاویه تی کرد ووه له نه بروه هوره بیره وه (په زای خوای لی بیت) ده لیت: پیغامبری خودا (علیه السلام) فرمودی: (نازانم توبیع پیغامبر بووه یان پیغامبر نبوبوه).^۱ وه پیاویه کراوه له ته میمی کوبی عبدالوهاب حمانه وه ده لیت: عه تای کوبی نه بی پیاچ ده لیت: قسه ملتین به توبیع چونکه پیغامبری خودا (علیه السلام) نه پیشتووه قسے پی بوتیرت.^۲ والله تعالیٰ اعلم.

﴿وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا يَنْهَا لَيْعِينٌ ﴾٢٦﴾
 يَلْمُدُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَتُهُمْ أَجَمَوْنَ ﴿٢٨﴾ يَوْمَ لَا يُقْنَعُ مَوْلَىٰ شَيْقًا وَلَا هُمْ يُصْرُوْنَ
 إِلَّا مَنْ رَحِيمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْجَيْمُ ﴿٢٩﴾

نهم دنیایه بوجیمه تیک ساز دراوه

خوای گوره دهه رموموتیت: «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا يَنْهَا لَيْعِينٌ» نیمه نه م ناسمانه و نه زه مینه و هرچی له ناو نه و نوانه دایه بق که مه مان ساز نه داوه. «مَا خَلَقْنَاهُمْ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَلْمُدُونَ» هر بول پاستی همومان وهدی میناون به لام زنده یان نازانه. خوای گوره باسی عده الله و پاکی و بی عیبی خوی دهکات که نه م ناسمان و زه مینه بی کمه و بیهوده و هدی نه میناوه و هک نه م نایته که دهه رموموتیت: «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا يَنْهَا بِطُولًا ذَلِكَ ظُلُّ الظُّنُونِ كُفَّارًا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ» واته: نیمه ناسمان و زه وی و نه وی له نیوانیاندایه بیهوده دروستمان نه کرد ووه نه و گومانی نه و که سانه که بیباوه پ بون سا هاوار بق نوانه که بیباوه پ له ناگری

^۱ البغوي(٤/١٥٤)، فرموده بکی سه حیجه.

^۲ عبدالرازاق(٣/٢٠٩)، فرموده بکی سه حیجه.

^۳ من(٢٧).

سورةتی «الدغآن»

ندزه خ. و ده دفه رمومیت: «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا حَلَقْتُكُمْ عَبَّارًا وَأَنَّكُمْ إِيَّنَا لَا تُرْجِعُونَ^{۱۵۰} فَتَعْلَمَ اللَّهُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَبِيرِ»^۱ واته: نایا نیووه گومانتان وابووه که بیکومان نیووه‌مان به بی هوده دروست کردیوه و بیکومان نیووه ناگه پتنوه بتلای نیمه، جا به زنو بلندی بت خوای پاشای پاستو په وا هیچ په رستاویک نیه جگه له و په روهردگاری عه‌رشی به پینو به رزه. پاشان فرمومویه‌تی: «إِنَّ يَوْمَ الْقَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ»^۲ نوانس مه‌مویان پذنی هه لاواردنه. نه و پژوهش پژوی قیامته که خوای گهوره هه‌مرو خه‌لکی له یه ک جیاده کاته وه و سزای خوانه‌ناس ده دات و پاداشتی خاوهن باوه پیش ده دات وه. «مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ»^۳ واته: هه‌مروی کردہ کاته وه هر له نه و هل که سه‌وه هه‌تا دوایین که‌س، «يَوْمَ لَا يَقِنُ مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُنْ يُضَرُّونَ»^۴ نه و پژوه دهست له مه دهستی هیچ کاریکی له دهست نایه‌ت و که‌سیش به هانایان نایه‌ت. هیچ دهست و نزیکیک سود به نه‌وی تر ناگه‌ینیت وه ک خوای گهوره لم نایه‌ت دا دفه رمومیت: «فَلَمَّا ثُبَّخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنَابَ إِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ»^۵ واته: نینجا کاتیک فوو ده کرتی به شه‌پیوردا له و پژوه‌دا هیچ خزمایه‌تیک نامینیت له نیوانیانداو پرسیاری یه کتری ناکه‌ن (که‌س له که‌س ناپرسیت). وه ک خوای گهوره له نایه‌تیکی تردا دفه رمومیت: «وَلَا يَسْتَأْنِلُ حَيْثُ حَيْسًا يُضَرُّونَ»^۶ واته: وه هیچ که‌سیک ناپرسیت‌وه له هیچ که‌سیکی خوش‌ویستی خلی، که نیشانی یه کتر ده درین. واته: برا له برای خلی هاواری که‌سیکی خویه‌وه له هیچ شوینیکیشه‌وه یارمه‌تی بت نایه‌ت. پاشان فرمومویه‌تی: «إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ»^۷ مه‌گین که‌سیک وه به ربه‌زه‌می خودا بکه‌ویت، که هه خلی به ده سه‌لات و دلزفانه. واته: به زه‌می خودا نه‌بیت هیچ شتیک فریادی ناکه‌ویت له و پژوه‌دا چونکه هر خودا خاوهنی ده سه‌لات و به زه‌می فراوانه.

^۱ المؤمنون(۱۱۵-۱۱۶).^۲ المؤمنون(۱۰۱).^۳ الماعرج(۱۱-۱۰).

﴿إِنَّ شَجَرَتَ الرَّقْوُرِ ﴾١٣﴾ طَعَامُ الْأَثَيْرِ ﴾١٤﴾ كَالْمُهْلِ يَقْلِي فِي الْبَطْوُنِ ﴾١٥﴾ كَغْلِ الْحَمِيرِ ﴾١٦﴾
 خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴾١٧﴾ ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيرِ ﴾١٨﴾ ذُقُّ إِنَّكَ أَنْتَ
 الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴾١٩﴾ إِنَّ هَذَا مَا كَفَرْتُمْ بِهِ تَمَرُونَ ﴾٢٠﴾

گوزه‌رانی بتپه‌رست و جه‌زده‌بیان له پُرُوی قیامه‌تدا

خوای گوره باسی شیواری نه و سزا یاه دهکات که خوانه‌ناسانی پی سزا ده دریت نه وانه‌ی که
باوه‌پیان نه بیو که ده‌گیرتنه‌وه لای ده‌فره‌رمویت: ﴿إِنَّ شَجَرَتَ الرَّقْوُرِ﴾ بدری داره‌که‌ی

ژه‌قنه‌بیوت. ﴿طَعَامُ الْأَثَيْرِ﴾ خواردنی گوناهمبارانه. واته: گوناهمبار له قسهوله کرداریدا که خوا
نه‌ناسه. زور که‌س توتویانه مه‌باست به‌وتاوانباره نه بیو جمله. گومانی تیدا نیه که نه نایه‌ت
نه بوجه‌هل ده‌گیرتنه‌وه به‌لام تاییه‌ت نیه به نه‌وه، نیبنو جه‌ریر پیوایه‌تی کردوه‌له نه بیو ده‌ردانه‌وه که

﴿إِنَّ شَجَرَتَ الرَّقْوُرِ ﴾١٣﴾ طَعَامُ الْأَثَيْرِ ﴾١٤﴾ خوینده‌وه بی‌پیاویک پیاوه‌که وته: ﴿طَعَامُ الْأَثَيْرِ﴾
واته: خواردنی همتیوه. نه بیو ده‌رداء وته: بلی: خواردنی ژه‌قنه‌بیوت خواردنی خله‌کی بره‌لایه.^۱

مجاهید ده‌لیت: هیچ خواردنیکی بونیه بیخوات جگه له‌وه. نه‌گهار دل‌لوبیه‌کی بکه وته سر زه‌مین
ژیانی هم‌مو خله‌کی سر زه‌مین. تیک ده‌دات و خوابی دهکات.^۲ هر بدم مانایه پیوایه‌تی تریش هاتووه.

﴿كَالْمُهْلِ يَقْلِي فِي الْبَطْوُنِ﴾ له چه‌شنبی خلته‌ی پدن زه‌یتون، له‌ناو سکیاندا دیت‌که‌کولا. وتراده: وده
خلته‌ی پدن زه‌یتون. ﴿يَقْلِي فِي الْبَطْوُنِ ﴾١٥﴾ كَغْلِ الْحَمِيرِ﴾ وده کولینی ژاوی گرم. له زور گه‌رمی و
خرابیدا. وه ده‌فره‌رمویت: ﴿خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ﴾ بیگرن و پایکیشن بز ناوه‌پاستی
جه‌منه‌نم. واته: خوانه‌ناس بگرن. هاتووه که وه‌ختیک خوای گوره فرمان ده‌دات به (زیانیه)‌ای
جه‌منه‌نم که بیه‌ن حفتا هزار په‌لاماری دده‌هن، ﴿فَاعْتِلُوهُ﴾ واته: پایکیشن و به پال بیه‌ن.

مجاهید ده‌لیت: ﴿خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ﴾ واته: بیگرن و به پال بیه‌ن. ﴿إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ﴾ واته: بز
ناوه‌پاستی جه‌منه‌نم. ﴿ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيرِ﴾ نوساکه‌ش هر بز نازاردان
ناوه‌کولی به‌سردا بکن. نه نایه‌ت وده نه نایه‌ت وایه که خوای گوره ده‌فره‌رمویت: ﴿يَصُبُّ مِنْ

^۱ الطبری(٤٢/٢٢).

^۲ الطبری(٤٢/٢٢).

فوق رُؤسِهِمُ الْحَمِيمُ ^{١٦} يَصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَلَبَلُودُهُ ^{١٧} وَاتَّهُ: بَسَرِيَانِدَا دَهْتِيرِيتِ نَاوِي نَوْدَ كَهْرَم، دَهْتِيرِيتِهِ وَهُوَ (نَاوِهِ كَهْرَم) نَوْهَى لَهُ نَاوِ سَكِيَانِدَا وَپِيَسْتَهَ كَانِيشِ (يَانِ). فَرِيشَتَهَ كَانَ بَهْ نَاسِنْ لَيْيَانِ دَهْدَهْنَ وَمِيشَكِيَانِ دَهْكِيَتَهُ وَهُوَ پَاشَانِ نَاوِهِ كَوْلَنْ دَهْكِرِيتَ بَهْسَرِيَانِدَا بَهْ نَاوِ جَهْسَتِيَانِدَا دَهْجِيَتَهُ خَوارِهِ وَهُوَ پَاشَانِ نَاوِ سَكِي دَهْتِيَتَهُ وَهُوَ پِيَخَوْلَهِ بِهِ وَهُوَ دَهْرَوَاتَهُ خَوارِ تَالَهُ قَوْلَهِ بِتِيهِ وَهُوَ كَيْنَادَهْ دَهْدَهْجِيَتَهُ خَواِي كَهْرَهِ بَهْنِيَارِيَزِيَتَهُ لَهُ سَرِيزِيَهُ. وَهُوَ دَهْهَرِمُوَيَتَهُ: **﴿ذُلِّ إِنَّكَ أَنْتَ الْمَكْرِمُ﴾**

آلَكَرِيمُ ^{١٨} دَهْ بَچِيَّهِ تَزِيَّيِكَ كَهْ دَنِيَادَا هِيَزِيَ خَاوِهِنْ دَهْسَهَلَاتِ بُووِي. وَاتَّهُ: ثَمَّ قَسَهِي پَىَ بَلِيَنْ بَوْ سُوكَاهِيَتِيَ پِيَكِرِدنَ وَزِيَاتِرِ پِسوَاكِرِدنَ. زَهَ حَحَكَ دَهْلِيتَ لَهُ نَيْبِنُو عَبَاسَهُ وَهُوَ (پِهِزِيَ خَواِي لَيْ بَيْتَ) وَاتَّهُ: تَزَّنَهُ مَهْزِنِي وَنَهُ خَاوِهِنْ دَهْسَهَلَاتِيَشِي. خَواِي كَهْرَهِ دَهْهَرِمُوَيَتَهُ: **﴿إِنَّ هَذَا مَا كَثُرَ بِهِمْ تَمَرُونَ﴾** نَوْهَ نَاوِ شَتَهَ دَهْ كَيْنَهُهِ كَهْ نَيْوَهَ لَيْيَهِ بَهْ كَوْمَانْ بُووِنْ. وَهُوَ ثَمَّ نَايَهَتَهُ كَهْ دَهْهَرِمُوَيَتَهُ: **﴿يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِنَّ نَارًا جَهَنَّمَ دَعَا﴾** ^{١٩} **﴿هَذِئُوا النَّارُ أَتَيْ كُنْتُمْ بِهَا لَكَيْنُونَ﴾** ^{٢٠} **﴿أَفَسْرَهُنَّ هَذَا مَأْنَثُ لَا يُبَرُّونَ﴾** ^{٢١} وَاتَّهُ: پِيَذِيَكَ بَالِيَانِ پِيَوَهِ دَهْنِيَتَهُ بَهْرَهِ وَنَاكِرِي نَزَدَهَ خَچَنْ پَالَپِيَوْهَنَانِيَكَ، (پِيَيَانِ دَهْهَرِيتَهُ) ثَمَّهُ نَاكِرِيَهِ كَهْ نَيْوَهَ بَهْ دَوْرَتَانِ دَهْزَانِي، ثَاِيَا ثَمَّهُ نَاكِرِهِ جَادُوهِ يَانِ نَيْوَهَ نَابِينَ. بَزِيهِ خَواِي كَهْرَهِ لَيْرَهِ دَهْهَرِمُوَيَهِ تَهُ: **﴿إِنَّ هَذَا مَا كَثُرَ بِهِمْ تَمَرُونَ﴾**.

﴿إِنَّ الْمُتَقِينَ فِي مَقَامِ أَمِينٍ﴾ ^{٢٢} فِي جَهَنَّمَ وَعِيُوبِنَ ^{٢٣} يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسِ وَإِسْتِرَقِ مُتَقَبِّلِينَ ^{٢٤} كَيْنَالِكَ وَزَوْجَنَهُمْ بَحُورِ عَيْنَ ^{٢٥} يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَكَهَةِ مَأْمِينِ ^{٢٦} لَا يَدُوْقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأَوَّلَ وَوَقَهُمُ عَذَابَ الْجَحِيمِ ^{٢٧} فَضَلَالُنَّ رَيْكَ ذَلِكَ هُوَ الْغَوْزُ الظَّفِيمُ ^{٢٨} فَلِنَمَا يَتَرَكَّهُ يَلْسَانِكَ لَعَلَمُهُمْ يَنْدَكَرُونَ ^{٢٩} فَأَرَيْقَتَ إِنَّهُمْ مُرَيَّقُونَ ^{٣٠}

﴿يَيْانِي لَهُ خَواَتِرَسَانِ وَرَابِوَارِدِيَانِ لَهُ بَهْهَشَتَدا
كَاتِيَكَ كَهْ خَواِي كَهْرَهِ باَسِي بَهْ دَهْهَخَتَانِ دَهْكَاتَ بَهْ دَوَايِداً باَسِي بَهْ خَتَهَ وَهَرَانِيشَ دَهْكَاتَ، هَرَبِيهِ قَوْرَنَانِ نَاوِ دَهْبِرِيتَ بَهْ (مَثَانِي) خَواِي كَهْرَهِ فَهَرِمُوَيَهِ تَهُ: **﴿إِنَّ الْمُتَقِينَ فِي مَقَامِ أَمِينٍ﴾** ^{٣١} تَهُ وَهُوَ خَقِيَارِيَزِهِ كَانِيشَ وَانَّ لَهُ شَوِينِيَكِي مِيَمِنَدا. **﴿إِنَّ الْمُتَقِينَ﴾** ^{٣٢} وَاتَّهُ: ثَهَ وَانَّهِي كَهْ خَقِيَارِيَزِنَ لَهَ بَهْرَهِ خَوْدَاهِ لَهُ دَنِيَادَهْ دَلِيَانَ تَهَخَّهَ دَنِيَادَهْ، **﴿فِي مَقَامِ أَمِينٍ﴾** ^{٣٣} وَاتَّهُ: لَهُ پِيَذِي دَوَايِداً لَهُ بَهْهَشَتَانِ، تَرْسِيَانِ لَهُ مَرَدَنِ نَيِّهِ تَيِيدَادَوْ دَلِيَانَ تَهَخَّهَ

¹ الحج (١٩-٢٠).

² الطور (١٣-١٥).

که لئی ده رنچن و له هامو خه مو خهه تو ماندو بیوون و ناپه حتیه ک پزگاریان بوروه له شهیتان و فروفیله کانی شهیتانیش پزگاریان بوروه جاریکی تریش توشی به لاؤ کوسکه وتن نابن. **(فی جَنَّتٍ)**
 لئی ده نیوان کانیاوان و باغاندان. ئمه له به رانبه‌ری ئوانه‌ی که به ری داری زهقنه بروت ده خون و **عَيْوَنٍ** له نیوان کانیاوان و باغاندان. ئمه له به رانبه‌ری ئوانه‌ی که به ری داری زهقنه بروت ده خون
 له گهان ناری کولاو. خواه که وده ده فرموموت: **(يَلْسُونَ مِنْ سُنْدُنْ وَإِسْتَبْرَقَ مُقَنْدِلَاتْ)** پارچه‌ی
 ناسکو ئه ستوری ئاوریشم ده پوشن (همو به رامبه‌ریه کن). واته: له ههوریشمی چاک له بره ده کن
 وه ک کراس و شیوه‌ی کراس، **(وَإِسْتَبْرَقَ)** واته: ئه و شتانه‌ی که بسرا قوماشدا ده رده که ویت
 ده پوشن، **(مُقَنْدِلَاتْ)** واته: له سرا قهنه‌یه که هیچ که سیک له مانه پشت له به ک ناکه‌ن. وه
 ده فرموموت: **(كَذَلِكَ وَزَجَنْتُهُمْ بَحُورُ عَيْنٍ)** نقد کیشی چاوه که ڙالی سپی و شُزلمان بت هاوسری
 پس به خشیون. واته: ئه مانه مان پس به خشیون بت هاوسریه‌تی له گهان ئه و خیزانه چاکو به
 شهوكه‌تانه‌ی که پیمان داون. ئه و کیشی چاوه که ڙال و سپی و ناسکانه‌ی که **(هَلْ يَطْعِمُهُنَ إِذْ قَلَّهُمْ وَلَا**
جَاءَنَّ) واته: پیش ئه وان دهستی لی نهکه و توروه نه له ئاده‌می و نه له جنزوکه. **(كَاهِنَ أَيَّافُثُ**
وَالْمَرَاجُانَ) واته: ئه و (حیریانه) وه ک یاقوت و مرجان وان. **(هَلْ جَرَاءُ الْأَحْسَنِ إِلَّا أَلْأَحْسَنُ)**
 واته: ئایا پاداشتی چاکه هه ر چاکه نیه؟ خواه که وده ده فرموموت: **(يَدْعُونَ فِيهَا يُكْلَى فَنَكَهَةً**
كَامِنِينَ) له ویدا هه میوه‌یه کی به دلیانه به ئاسوده‌یی (ده خوانن) واته: داوای هه رچه‌نده میوه
 بکن بیان ئاماده ده کریت. بی ترسن له وهی که لیکان بیزیت یان نهیاندریتی. به لکو هه ر کانتیک داوای
 بکن ئاماده کراوه بیان. وه ده فرموموت: **(لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةُ الْأُولَى)** جکه
 له مرگی هه وه لی، له و شوینه‌دا تامی مردیتیک ناچه‌ن و **(وَوَقَنْهُمْ عَذَابَ الْجَنِّيرِ)** له شازی
 دزخه خیشی پاراستون. ئمه نیستیسنای تهئکیدی نه فیه که ده کات نیستیسنای مونقه‌تیع واته:
 هه رگیز ئه و مردن شیتر ناچه‌ن. وه ک له هه ردوو سه حیجه که دا هاتوروه که پیغامبری خودا (علیه السلام)
 فرمومویه‌تی: (مردن ده هینتریت له وینه به رانیکی سپی که میک خوریه کهی پهشی تیکله له نیوان
 به ههشت و ئاگردا ده وه ستیزیزت پاشان سرده بیزیت، پاشان ده وتیریت: ئهی خه لکی به ههشت! هه

^۱ الرحمن(۷۴).^۲ الرحمن(۵۸).^۳ الرحمن(۶۰).

ددمیتنه و مردن نیه. وه ئى خەلکى ناو ئاگىر! هەر دەمیتنە وەو مردن نیه). ئەم فەرمۇودە يە لە سۈرەتى (مرىم) دا باسکراوه. عبدالرزاڭ پىوايەتى كىرىۋوھ لە ئەبو سەعىد و ئەبۆھورەيرەوە (پەزاي خوايانلى بىت) دەلتىن: پىغەمبەرى خودا (خدا) فەرمۇسى: (دەوتىرىت بە خەلکى بەھەشت، ئىيۇھەميشە لەش ساغ دەبن و هەرگىز تەخۇش ناكەن و ئىيۇھەر دەمیتنە و هەرگىز نامن). وه ئىيۇھەميشە لە خۇشى و كامەرانىدان هەرگىز ناپەھەت نابن و هەميشە لەن هەرگىز پېر نابن). موسىلم پىوايەتى كىرىۋوھ. وە لە ئەبۆ هورەيرەوە (پەزاي خوايلى بىت) دەلتىن: پىغەمبەرى خودا (خدا) فەرمۇسى: (هەر كاسىت لە خودا ترسىپايت چۈھۈتە بەھەشت لەنان بەھەشتدا بە خۇشى دەبىياتە سەدرو تووشى ناپەھەتى ئاپىت. وە دەزى لە بەھەشتدا و هەرگىز نامىرىت. جلوپەركى نازىزىت و خراب ئاپىت.

کهنجیشی ناپوات) .^۷ خوای گوره ده فرمومویت: «وَوَقَّنَهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ» واته: لعکل نه هاممو به همه گوره نه بپاره یه خودا پاراستونی و پذگاری کردون و لای داون لهو جهزه به بهزاده له ناو جهه نه مدا نهاده داوایان کردیووه دهستیان که وتعوه و نهادهیش لئی ترساون پزگاریان بوروه لئی. بزیه خوای گوره فرمومویت: «فَضَلَّمُنَ رَّبِّكَ ذَلِكَ هُوَ الْفَزُورُ الْمَغْلِبُ» چاکه یه و پاروه رنده تسو کردویه تی، نهادهیش بهخته و هریه کی زور گرینگه. واته: نهاده پیزو چاکه یه کی خودایه بتز به نده چاکه کانی و هک له فرموموده سه حیحدا هاتووه له پیتفه مباری خوداوه (علیه السلام) که فرمومویت: (کار بکن و پاست بن و نزیک ببنه و، بشزانن که هیی کاسیک کداره کانی ناییاته به هه شت). وتبیان: تهنانه توش نهای پیتفه مباری خودا (علیه السلام)؟ پیتفه مباری (علیه السلام) فرمومی: (تهنانه منیش، مهکه خودا به بهزهی و چاکه خیزی دامپوشیت).^۸ خوای گوره ده فرمومویت: «فَإِنَّمَا يَسْرِئِنَهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَنْذَكَرُونَ» هر بزیه وا به نهاده زمانی تومان بعیی کرد. که شاید بیر بکنه و. واته: نهاده قورنیانه مان ناسان کردو ناردمانه خواره و له سه زمانی تو به ناسان و پهوان و تاشکراو پوون که پهوانترین و چاکترین و دیارترین زمانه «لَعَلَّهُمْ يَنْذَكَرُونَ» واته: به لکو تیگکن و بزانن. پاشان لعکل نهاده هاممو پوونکردن و شیکردن و همندی خله لکی هر باوه بیان نهاده هینتاو لاره ملیان ده کردو نهی دهه هستان خودای مه زنیش دلی پیتفه مباری (علیه السلام) ده دایه و هو به لینی سه رکه و تنبی ده دایه و هر هشایه ده کرد له و کسانی که باوه بیان پی نهاده کرد به له ناپوردن و قرتخستنیان.

^١ فتح الباري (٢٨٢/٨)، مسلم (٤/٢١٨٨).

مسلم (٤/٢١٨٢).

^٣ الطهاني - الأوسط- (٤٨٩٥)، فرموده بکی باشه (جید)، مسلمیمش بشتگری لی دهکات.

^٤ فتح الباري (١١/٣٠٠)، مسلم (٤/٢١٧٠).

﴿فَأَرْتَقَبَ﴾ چاوه پوان به، ﴿لَنَّهُمْ مُرْتَقِبُونَ﴾ واته: بهم نزوان تبیده گن و ده زان سره که وتن بز کتیبه و قسے کی له دنیاو له قیامه تدا به زند نند بلنده. نهی موحده محمد سره که وتن و پایه بلندی بز تزو براکانته له پیغامبران (سلیمانی خوایان لی بیت) و نه و خاوهن باوه پرانی که شوینی نیوه که وتنون و هک خودا فرموده تی: ﴿كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْبَيْتُ أَنَا وَرَسُولِي﴾^۱ واته: خوا نوسیویه تی که بینگومان من و پیغامبران سه رده که وین. وه فرموده تی: ﴿إِنَّا لَنَصْرُ رُسُلَنَا وَالَّذِي كَمَنَّا فِي الْحَيَاةِ الْأُدُنِيَّةِ وَيَوْمَ يَقُولُ الْأَشْهَدُ﴾^۲ یوم لا یتفع الظالمین مغذر وهم ولهیم سویه اللئاره^۳ واته: به پاستی نیمه پیغامبرانهان و نه وانهی باوه پیان هیناوه سره که وتو و ده کهین له ژیانی دنیادار له پیزده (قیامت) شایته کان هله ده سنه وه، پیزدیک پاکانه کردنی بیناوه پیان سودیان پی ناگهیه نیت هه موبیان نه فره تیان لی کراوه و خرابترین جیگایان همیه.

تہفسیری سورہتی (الجاثیة)

لہ مککہ دا ہاتو وہ تھ خواره وہ

سُرْتِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْجَامِعِ

﴿حَمٌ﴾ تَزَيِّلُ الْكَتَبِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْكَبِيرِ ﴿۱﴾ إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۲﴾ وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبْثُثُ
من دایتیه مایت لغور یوقنون ﴿۳﴾ وَخَلَقَ لِلَّهِ رَبِّ الْأَنْبَارِ وَمَا أَنَّ اللَّهَ مِنَ السَّمَاءِ وَمِنَ الْأَرْضِ بَعْدَ مَوْهِبَتِه
وَقَصَرَ يَرِيفُ الْرِّيحِ مَا يَنْتَ لَغور یوقنون ﴿۴﴾

پی نیشاندان بو تیرامان لہ نیشانه کانی خودا

﴿حَم﴾ حامیم، ﴿تَزَيِّلُ الْكَتَبِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْكَبِيرِ﴾ نه م کتبه خاوهن ده سه لاتی کارزان ناردویه تی.
﴿إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ لہ ناسمانان و زه میندا به لکه نتین بز کسانی خاوهن باوه پ.
﴿وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبْثُثُ مِنْ دَائِيَتِ مَا يَنْتَ لَغور یوقنون﴾ لہ دروستکردنی خوتان و بلاویوونی جان و هران، چند
به لکه هن، بز نه وانهی لہ بپوادا بینگومان. خوای گوره به نده کانی پیتسوونی ده کات بز تیرامان لہ
به هره و نیشانه کانی و نه و ده سه لاته مازنی که ناسمانه کان و زه مینی پی و هدی هیناوه و نه و هه ممو
مخلوقاتانهی تیا دروست کردوون به هه ممو په گهزو جوزه کانیه وه له فریشتہ و جنڑکه و مرزو
کیانه وه رو به هه ممو جوزه کانیه وه وه بالنده و کیانداره که ژیه کان و مارو میترو و نه و زینده وه رانه ش

^۱ المجادلة (۲۱).^۲ القافر (۵۲-۵۱).

که لهناو دریادان له هامو چه شنه کانی و هاتوچی شهو پذیر به دوای یه کدا به به رده و اموی و به بین و هستان و نه و هدو بارانه که له کاتی پیویستدا پهوانه که ده کات و ده بیار تینیت که خوای گه وره ناوی بردووه به پذیری. چونکه به هزی بارانه وه پذیری به ده کات بز گیانه ور له نیوانیاندا مرغه. و هک ده فه رمومیت: ﴿وَخَلَقَنِيفَ أَيْلَلَ وَالنَّهَارَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ زَرْقَ فَأَخْيَاهُ بِالْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيحِ مَا يَنْتَهُ لَقُومٌ يَقُولُونَ﴾ له هاتوچی شهو پذیر لوه پذیری که خودا له و حوا ویوه به پذیری ده کات و زهی مردووه به هزی وه زیندوو کرد وه وه له هلکردنی بایه کان. نیشانه هن بن بت نه و که سانه که تینیده گکن. ﴿فَأَخْيَاهُ بِالْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا﴾ واته: دوای نهوه که نه و زه مینه گیانی تیندا نبوبو مردبوو هیچ پووه ک و گذگیا یه کی تیندا نبوبو زیندووی کرد وه وه. ﴿وَتَصْرِيفِ الرِّيحِ﴾ به هزی هلکردنی بایه کان وه به ره و باکوویو باشورو پژمه لات و پژنه اوال له و شکانی و لهناو ده ریا کانداو به شهو و به پذیری هندی له و بایانه بز باران بارین و هندیکی بت تقوه کردنی دره خت و گیا و گزه و هندیکی بت که شه و نفاکردنی گیان کان و هندیکیشی بی به ره هم و هک له نهوه له وه فه رمومیتی ﴿لَآيَتُ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ پاشان فه رمومیتی: ﴿بِوْقُونَ﴾ نوایش فه رمومیتی: ﴿يَقُولُونَ﴾ نه مه به زیبونه ویه له حالیکی چاکه وه بت حالیکی چاک تویه ریتر له وی تر. نه نایه تانه له نایه ته ده چیت که له سوره تی (البقرة) دا هاتووه که خوای گه وره ده فه رمومیت: ﴿هَنَّا فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَخَلَقَنِيفَ أَيْلَلَ وَالنَّهَارَ وَالْفَلَقَ الْأَتْقَى بَعْرِي فِي الْبَغْرِي بَيْنَنَفْعِ النَّاسِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَأْوَى فَأَخْيَاهُ بِالْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا وَيَنْهَى مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيحِ وَالسَّحَابِ الْمَسْحَرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَتُ لَقُومٌ يَقُولُونَ﴾^۱ واته: به پاستی همیه له دروستکردنی ناسمانه کان و زهی و جیاوانی شه و پذیری (به کورتی و به دریزی) و نه و که شتیانه که دین و ده چن له ده ریادا به و شتانه که قازانچ ده گه یه نن به خلکی و نهوه که خودا له ناسمانه وه باراندی له ناو (باران) پاشان زهی پس زیندوو کرد وه پاش مردنی و بلاوی کرد وه تیایدا له هامو جزره زینده و هریک و هه لسوپاندنی بایه کان (به هامو لا یه کدا) و نه و هه ورانه کی پام کراون له ناوهندی ناسمان و زه ویدا نهانه چهند به لکه یه کن بت که سانیک که تینیکن.

﴿إِنَّكَ مَائِنَتُ اللَّهَ تَنَوُّهًا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَإِنَّكَ حَدِيثٌ بَعْدَ اللَّهِ وَمَا يَنْتَهُ، يَقُولُونَ ۖ ۷ وَيَلْ لِكْلُ أَنَّكَ أَشَيْرُ ۷ يَسْعَ مَائِنَتٍ اللَّهُ تَنَلَّ عَلَيْهِ ثُمَّ يُعْرِي مُسْتَكِدِكَرَّا كَانَ لَزَمَ سَعْهَا فَيَتَرَهُ يَمْدَأِبُ أَلَيْمَ ۸ وَإِذَا عَلَمَ مِنْ مَائِنَتِنَا شَيْئًا أَنْخَذَهَا هَرَوْاً أَنْتَهَكَ﴾^۱

لَمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ۝ مَنْ وَرَأَهُمْ جَهَنَّمَ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا أَخْذَوْا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَزْوَاجًا وَلَمْ

عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝ هَذَا مَهْدَىٰ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُكَيْنُونَ رَبِّهِمْ لَمْ عَذَابٌ مِّنْ يَغْزِي الْمُجْرِمِ ۝

سیفات و نیشانه‌ی بوختانکه رو توانبار

خوای گهوره ده فرموده: «**إِنَّمَا يَأْتِيَ اللَّهُ تَلَوُّهُ عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَإِنَّمَا حَدَّثَنِي أَخْرَى حَدِيثٍ بَعْدَ أَنَّهُ وَأَيَّتُهُمْ بِقُوَّتِنَّ**»
 نهانه نیشانه خودان که بتوتی ده خوینینه و همووی پاسته دهی ساله پاش باسی خوداو
 نیشانه کانی نه، به کام قسه بپروا ده کن. «**إِنَّمَا يَأْتِيَ اللَّهُ بِقُوَّتِنَّ**» واته: قورنان که نه هاموو به لکه
 ناگادریانه که تیایه‌تی. «**إِنَّمَا تَلَوُّهُ عَلَيْكَ بِالْحَقِّ**» واته: که بتوتی ده خوینینه و پاسته وله لایه
 خوداویه و کاتیکه نهان بپوایان پی نه ده کرد و شوینی نه ده که وقتن. باشه دوای باسی خوداو
 نیشانه کانی به چ قسه‌یه کی تر بپروا ده کن؟ پاشان خوای گهوره فرموده: «**وَإِنَّمَا لِكُلِّ أَثْيَرٍ**»
 های لهی که سهی بوختانکه رو توانباره. واته: هاوار بتوثو که سهی درز هاده بهستیت بتو خالکی،
 که که سیکی درلزن و سویند خزو رو توانبارو پیسوایه له کاتی قسه‌کردندا و له کاتی کار و کرده وه شدا
 ده رونن پیسنه و باوه پی به نیشانه کانی خودا نیه. بتویه خوای گهوره نه فرموده: «**فَيَسْمَعُ مَا يَأْتِيَ اللَّهُ بِقُوَّتِنَّ**
 عَلَيْهِمْ يُمْرُّ مُسْتَكْبِرًا كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَيْرَهُ بِمَذَابِ أَلَّمِ» هار کاتیکه نیشانه کانی خودای به سه‌ردا
 ده خوینریته وه، خزی ده بیبیستی، که چی دوایی به هزی له خزبایی بونن پی داده گرتیت وه که نه ویکه هار
 نه شی بیستووه. سا تو مزگتیکی پی بده که نازاریکی به ڈانی بهر ده که ویت. «**فَيَسْمَعُ مَا يَأْتِيَ اللَّهُ بِقُوَّتِنَّ**
 عَلَيْهِمْ يُمْرُّ مُسْتَكْبِرًا كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَيْرَهُ بِمَذَابِ أَلَّمِ» واته: کاتیکه قورناني به سه‌ردا ده خوینریته وه، «**فَمَ يُعِيشُ**» بهر ده واهه له سه‌ر بینی خزی و نند
 له خزبایی و لاسارو که الله پهقه، «**كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا**» واته: وه که نه وهی که هار گوئی ل نه بوروه، «**فَبَيْرَهُ**
 بِمَذَابِ أَلَّمِ» واته: هه والی بدنه کی که لای خودا له پیشی قیامه‌تدا نازاری به نیش و ڈانی بتو ناماده
 کراوه. وه ده فرموده: «**وَلَأَذَادَ عَلَمَ مِنْ مَا يَأْتِيَ شَيْئًا أَخْذَهَا هُنْزًا أُزْتَهَكَ لَمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ**» نه گهار شتیکیش
 له نیشانه کانی نیمه فیر ببیت کالته پی ده کات. نازاریک بهشی نهانه که ته او نابهونیان دهبات.
 واته: نه گهار شتیکه له قورنان له بر بکن و بزانن باوه پی پی ناکه ن و کالته پی ده کن و پیش
 پیده کهنن. «**أُزْتَهَكَ لَمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ**» واته: له بر نه وهی که نه و کسانه نا به و شیوه‌یه کالته به
 قورنان ده کن. سزاو تزله بک بشیانه که به ته اوی پیسوایان ده کات و نابهونیان دهبات. بتویه
 مولیم پوایه‌تی کردووه له کتیبه سه حیجه کهیدا له نیبنو عمه روهه (په زای خوایان لی بیت) ده لیت:

پینه مبیری خود (﴿كَذَّابٌ﴾) قده‌غای (نه‌می) کرد و همه له و کاسه‌ی که ده‌چیته سوزه‌مینی دوژمن قولشان له‌گلهن خوش بیات له ترسی نه و هی دوژمن ده‌ستی بزیرت^۱. پاشان نه و جهزه به به زانه که تووشیان ده‌بیت باس ده‌کات. کاتیک زیندو ده‌کرته و ده‌فرموده: «﴿مَنْ وَرَأَهُمْ جَهَنَّمْ وَلَا يَقْعِدُ عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا أَنْهَدُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلَاهُ وَلَمْ يَعْذَابُ عَظِيمٌ﴾» دوزه خشیشان و به دواوه نه نه و شته‌ی له دنیادا گیریان هینا، نه دوستانیک (غیری خودا) هه لیان‌زارد، بهره‌یان پی ده‌گهین، نازاریکی نقد سه‌ختیش چاوه روایانه. «﴿مَنْ وَرَأَهُمْ جَهَنَّمْ﴾» واته: هر که سیک نه و په‌وشتانه‌ی هه‌بیت له بقشی دوایدا ده‌چیته ناو جهه‌تم، «﴿وَلَا يَقْعِدُ عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا﴾» نه مال و نه مندال ناگاته فریای، «﴿وَلَا مَا أَنْهَدُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلَاهُ﴾» نه و بتانه و نه و کسانه‌ش که کردبویان به هاوه‌لی خودا هیچ سودیکیان پی ناگه‌یه‌ن و نایه‌ن به هانایانه‌و (که غایری خودا په‌رستویان)، «﴿وَلَمْ يَعْذَابُ عَظِيمٌ﴾» جهزه بهی نقد گرانیش ده‌درین. پاشان خواه گوره فرموده‌تی: «﴿هَذَا هُنَّدَىٰ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِإِيمَنِ رَبِّهِمْ لَمْ يَعْذَابُ مِنْ يَعْصِيَ اللَّهَ﴾» نه مه پی نیشانده‌ریکه نه و کسانه‌ش حاشا له نیشانه‌کانی په‌روه‌رنده‌ی خویان ده‌گه نازاریکی نقد دژوارو به زانیان هه‌یه. «﴿هَذَا هُنَّدَىٰ﴾» واته: نه قورنایه‌به رچاو پیونیه، «﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِإِيمَنِ رَبِّهِمْ لَمْ يَعْذَابُ مِنْ يَعْصِيَ اللَّهَ﴾» واته: نه وانه‌ی باوه‌ریان به نیشانه‌کانی خودای خویان نیه سزا‌یکی نقد گران و به زان ده‌درین، والله اعلم.

﴿اللَّهُ أَلَّىٰ سَحْرَ لَكُوْنَ الْبَحْرِ لِتَعْرِيَ الْفَلَكَ فِيهِ يَأْتِرُهُ وَلَيَبْغُوْنَ مِنْ فَضْلِهِ وَلَمَّا كَرِمَ تَشَكُّرُونَ ۚ ۱۵ وَسَحْرَ لَكُوْنَ تَأْفِيَ السَّمَوَاتِ وَكَمِ الْأَرْضِ جَيْحَمَ مِنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِقَوْمٍ يَنْفَكُّوْنَ ۚ ۱۶ قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَقْفَرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ أَئُوْلَىٰ يَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۖ ۱۷ مَنْ عَمِلَ صَلِحًا فَلَنْفَسِهِ وَمَنْ أَسَأَهُ فَلَهَا ۗ إِلَى رَبِّكُوْنَ ۚ ۱۸﴾

رامهینانی ده‌ریا و نه و شتانه‌ش که خودا دروستی کرد و هه‌مووی نیشانه‌ی ده‌سه‌لاقی خودان

خواه گوره ده‌فرموده‌تی: «﴿اللَّهُ أَلَّىٰ سَحْرَ لَكُوْنَ الْبَحْرِ لِتَعْرِيَ الْفَلَكَ فِيهِ يَأْتِرُهُ وَلَيَبْغُوْنَ مِنْ فَضْلِهِ وَلَمَّا كَرِمَ تَشَكُّرُونَ ۚ ۱۹﴾ خودا نه و خواه‌یه ده‌ریایی بق نیووه پام کرد که له گویه‌ی فرمانی نه، گه‌می له‌ناودا بگه‌پیت و بز چاکه‌ی نه و تبیککشن. به شکو شوکرانه بژیر بن. خواه گوره باسی چاکه‌کانی خزی

ده کات لسمر به نده کانی له و شتاته که له ده ریادیه و ده ریاشی پام هیناوه «تغیری الفلك» که شتی له ناودا هاتوچ بکات، «فیه یا ترور» به فرمانی ناو. چونکه خودایه که فرمانی داوه به ده ریا که هلی بگریت. «ولَيَنْبُغُوا مِنْ فَضْلِهِ» بق نهودی که به کاری بینن بق بازگانی و کارو پیویستی تر که خودا پیی به خشیون. «وَلَمَّا كُنُوكُ شَكُونَ» به شکو لسمر نه و ده ستکو و تانه که به ده ستی دینن له و کیشوهر و لاته دورانه شوکرانه بزیر بن. پاشان خوای گوره فرمویته: «وَسَخَرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَيِّمًا مِنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِغَوَّةٍ يَنْفَعُوكُمْ» هرچی له ناو ناسمانه کان و زه میندان، همه موی هی نهون، نه و بق نیوهدی پام کردون. که لامه دا نیشانه نزین بق نهوانه راده میندن. و اته: هرچی له ناسمانه کان و زه میندایه له نهستیره کان و چیاو ده ریاو پویاره کان و هر شتیک نیوہ به هرهی لی ورده گرن. همه موی چاکه و به هره به خشیش خودایه بقیه فرمویته: «جَيِّمًا مِنْهُ» گشت هی نهون، شریکی نیه له و شتاته دا که دروستی کردون. و هک خوای گوره فرمویته: «وَمَا يَكُمْ مِنْ نَعْمَلٍ فَمِنْ أَنَّ اللَّهَ يُرِيدُ إِذَا مَسَكْمُ الْأَفْرُرُ فَلَلَّهِ تَعَجَّلُونَ»^۱ و اته: و هر چاکه و به هرهیه کتان هه بیت نهوده همه موی له خوداوهی پاشان کاتیک دوچاری زیان و ناپه حه تیک بین نهوده په ناو هاور هر بق لای نهوده بن. نیبنو جهیر پیوایته کردووه له پیگای عوفیه و له نیبنو عه باسه وه (په زای خوابیان لی بیت) لم نایه تدا: «وَسَخَرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَيِّمًا مِنْهُ» همه مو شتیک هر له لای خوداوهی، (الله) نه ناوه یه کیکه له ناوه کانی خودا، همه مو هی نهون. نه و کسانه که له مملاتیدانه ناو خویاندا ناتوانن به رامبه ر خودا هیچ بلین و هیچ بکنه باش بزانه که هر وایشه.^۲ ههان ^۳ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِغَوَّةٍ يَنْفَعُوكُمْ له مان شدا به لگه نزین بق نهون کسانه که راده میندن.

فرمان دان به خواگری له سمر نازاری بتپه رستان

خوای گوره ده فرمویت: «فَلَمَّا لَدَنَ مَأْمُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَعْزِزَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ» تقو به باوه پداران بلی: با نهون کسانه بیه خشن که بق پیژه کانی خودا به میوا نین، تا به هر گزیهک (به پیی کرده وه بیان) پاداشت بذات. و اته: چاوبه شیان لی بکنه و خواگر بن له به رامبه ر نازارو نه شکه نجهیان، نهمه له کاتیکدا بیو که تازه نیسلام هاتبو خوای گوره فرمانی پیکردن که

^۱ النحل(۵۲).

^۲ الطبری(۶۰/۲۲).

خنپاگو به نارام بن برامبهر تیش و ئازاری خوانه ناسان و نه و که سانه‌ی که خاوهن کتین بتو ناده‌ی
که لیبان نزیک بینه‌وه و سودیان پی بگه‌نهن. به لام پاش نه همو لاساری و خرابه کاریه یان به رامبهر
خاوهن باوه‌پان خودای مه‌زن فرمانی جیهادو به رهه‌لستی کردنی بتپه‌رسن و خوانه ناسانی دا. هر بهم
شیوه‌یه پیوایه‌ت کراوه له نیبنو عه‌باس و قه‌تاده‌وه.^۱ موجاهید ده‌لیت: ﴿لَا يَرْجُونَ آيَاتَ اللَّهِ﴾ به مره‌ی
خودا و دده‌ست نامه‌نن.^۲ ده فرمومیت: ﴿لِيَتَرْجِعُوا كَمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ واته: کاتیک نه‌وان له دشادا
چاویزشیان له خوانه ناسان کرد. خوای‌که‌وره له پقذی دواییدا هه‌قیان لی ده‌ستینت به هنی نه و
کرده‌وه خراپانه یانه‌وه که کربویانه، بیوه خوای‌که‌وره فرمومیه‌تی: ﴿مَنْ عَجِلَ صَلَاتِهِ فَلَفَسَهُ
وَمَنْ أَسْأَلَهُ مَلَيْهَا مُمْلَأٌ إِلَى رَبِّكُو رُثْمَوْتَ﴾ هر که‌ستیک کاریکی باش ده‌کات، بتو خویه‌تی، هر که‌سیش
خراپه ده‌کات، دئی خوی کردوبیه‌تی، پاشان نیبه هر بتو لای په‌روه‌ردگارتان ده‌برینه‌وه. واته:
ده‌چنه‌وه لای خودای مه‌زن کرده‌وه کانتان پیشانی خودا ده‌دریت و پاداشتتان ده‌دریت‌وه چاک به
چاک و خراپه‌ش به سزادان و تله لی سه‌ندن. والله اعلم.

﴿وَلَقَدْ مَأْتَنَا بِقِيمَةِ إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْكُنْكُرَ وَالنُّبُؤَةَ وَرَزْقَنَمِ مِنَ الظَّيْنَتِ وَفَضَلَّنَمِ عَلَى الْمُلَمِّينَ ۚ﴾

﴿وَمَا يَنْهَمُ بَيْتَنَمِ مِنَ الْأَمْرِ فَمَا لَمْ يَتَلَمَّلُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْأَيْمَرُ بَعْدَمَا يَنْهَمُ إِلَى رَبِّكَ يَقْعُنِي يَنْهَمُ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَافُوا فِيهِ يَخْلَفُونَ ۚ﴾^۳ ثُمَّ جَعَلْنَكَ عَلَى شَرِيعَتِمِ الْأَمْرِ فَاتَّعِهَا وَلَا تَشْيَعْ أَمْرَهَا
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۚ﴾^۴ لَيَنْهَمُ لَنْ يَقْنُو عَنَّكَ مِنَ اللَّهِ سَبِّيَّاً وَلَمَّا الْقَلِيلِمِينَ بَعْضُهُمُ أَوْيَاهَ بَعْضَ اللَّهِ وَلَيَ

الْمُنْفَيِّنَ ۚ﴾^۵ هَذَا بَصَّرِّي لِلنَّاسِ وَهَذَيْدَيْرَ حَرَمَةَ لِقَوْمِ يُوقَنُونَ ۚ﴾^۶

ریزیلینانی خودا له نه‌وهی نیسرانیل و کیشه په‌یدابوون له نیوانیاندا پاش نه وه
خوای‌که‌وره باسی نه و چاکانه ده‌کات که کردي له‌گهان نه‌وهی نیسرانیل له‌ناردنی کتیب بولیان و
په‌وانه کردنی پیغمه‌بران له ناویاندا کردیه فرمانیه‌وا له‌ناویاندا بیوه خوای‌که‌وره ده فرمومیت:
﴿وَلَقَدْ مَأْتَنَا بِقِيمَةِ إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْكُنْكُرَ وَالنُّبُؤَةَ وَرَزْقَنَمِ مِنَ الظَّيْنَتِ وَفَضَلَّنَمِ عَلَى الْمُلَمِّينَ ۚ﴾ نیمی
کتیب و کاریزانی و پله‌ی پیغمه‌بایه‌تیمان دا به ترمیه‌ی نیسرانیل، بیشوی چاک و چاکیشمان پسی
که‌یاندن. له چاوه‌مو خملکی دنیاش سه‌رمان خستن. ﴿وَرَزْقَنَمِ مِنَ الظَّيْنَتِ﴾ له دنیاشدا پیزمان دان

^۱ الطبری(۶۶/۲۲).

^۲ الطبری(۶۷/۲۲).

به سه رخه لکی نه و زمانه شدا ، و ده فرموده است: ﴿وَإِذْنَنَّهُمْ بَيْتَنَتْ مِنَ الْأَمْرِ فَمَا أَنْتَلَوْا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْحِلْمُ بِفِيَّا يَبْتَهِرُ إِنَّ رَبَّكَ يَعْصِي يَنْهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْلُفُونَ﴾
سه بارهت به دینه که شیان زندگانه دیاری ده رمان پس سپاردن له ناو خوشیان گرفتاری کیشه نه بیرون . مه گین کاتیک که لم دینه ناگادرار بیون ، نه بیش هر لبه رئیسی نیوان خویان . په روه رندهت پیشی قیامهت بهو کارانه یاندا پاده گات . که له سه ری پیک نه هاتون . واته : به لکه و نیشانه ته اوامان بتو ناردن ، کاتیک ناگادرار نه و به لکه و نیشانه بیون له نیوان خویاندا ناکوک بیون لبه ره سودی به یک بردن ، ﴿لَهُنَّ رَبَّكُمْ﴾ نه موحده د په روه رنده ته ، ﴿يَعْصِي يَنْهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْلُفُونَ﴾ واته : له پیشی قیامه تدا خودا هم موشه و ناکوکیه یان بتو شی ده کات وه و به بیماری داد په روه ری خوی .

ترساندنی نهم نومه اته نه گه ره سه ری و رچه ری تورمه دیسرا ایل بروان به پیوه

خوای گه وره ده فرموده است: ﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَى شَرِيعَةٍ مِنَ الْأَمْرِ فَاتَّعِهَا وَلَا تَشْيَعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ دواجار تمان خسته سر پیکه و شوینیک له ناینه ، شوینی بکوه و شوینی ناره نزوه نه و نه زانه مه کوه . نه مه هره شه و ترساندنی تیابه بتو نهم نومه اته که شوینی جوله که و پیبانی جوله که بکون و لیک نزیک بینه و بیوه خوای گه وره فرموده است: ﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَى شَرِيعَةٍ مِنَ الْأَمْرِ فَاتَّعِهَا﴾ واته : شوینی نه و فرمانه بکوه که له لایهن خوداوه بزت هاتووه که خودا تنهایه و هاوه لی نیه و پشت بکره نه و که سانه دی که هاوه بتو خودا داده نین . وه لیره دا فرموده است: ﴿وَلَا تَشْيَعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ^{۱۶} إِنَّهُمْ لَنْ يَقُولُوا عَنْكَ مِنَ الْكَلَمِ مَا يَضْمِنُ أَوْلَيَاهُ بَعْضُهُ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالْمُنْقَبِينَ﴾ نه وان ناتوانن له خودات بی نیاز یکه ، نامه قان دوستی یه کتن . خوداش دوستی خوپاریزانه . واته : شوینی هه او ناره نزوه نه وانه مه کوه . چ به هره و قازانجیکیان و هدهست هیناوه بتو یه کتری جگه له مال و پیرانی و زهره رو زیان و له ناچوون . ^{۱۷} وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالْمُنْقَبِينَ﴾ هر خودا دوستی خوپاریزانه که له تاریکی ده ری هیناون به ره و پووناکی . دوستی خوانه ناسانیش تاغوته له پوشنایی ده ریان دهخن به ره و پوی تاریکستانیان به پی ده کن . پاشان خوای گه وره فرموده است: ﴿هَذَا بَصَدِيرُ لِلنَّاسِ وَهُدُى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقَنُونَ﴾ نه قورنائه سؤمای چاوه بتو مردم و به زه بی و پی نیشانده ره بتو نه وانه لی بروادا بیگومانن .

﴿أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ أَجْرَحُوا السَّيِّعَاتَ أَنْ بَعْلَهُمْ كَالَّذِينَ أَمْتَنُوا وَعَمِلُوا الصَّلِحَاتِ سَوَاءً هُمْ تَخْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَأَةً مَا يَحْكُمُونَ ﴾٢١﴾ وَخَلَقَ اللَّهُ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلَتُجَزِّئَ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُنَّ لَا يُظْلَمُونَ ﴾٢٢﴾ أَفَرَبِيتَ مِنْ أَنْخَذَ إِلَهُهُ هُوَ هُنَّ وَأَصْلَهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَمْ عَلَى تَمِيمَهُ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشْوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدَ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴾٢٣﴾

مردن و زیانی خاون باوړو خوانه ناسان وک یه ک نیه

نه و کسانه خواناسن له ګه ل نه وانه که خوانه ناسن وک یه ک نین وک خواه گوره فرموده ته: «لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْتَّائِبُونَ »^۱ واته: دوزه خیه کان و به هشتیه کان وک یه ک نین به هشتیه کان پزگارو سره کو توون. خواه گوره لیره دا فرموده ته: «أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ أَجْرَحُوا السَّيِّعَاتَ أَنْ بَعْلَهُمْ كَالَّذِينَ أَمْتَنُوا وَعَمِلُوا الصَّلِحَاتِ سَوَاءً هُمْ تَخْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَأَةً مَا يَحْكُمُونَ »^۲ ناخن نه وانه به دکارن، وا ده زانه نیمه له زیان و مرگیاندا وک نه وانه یان داده نتین که بونه خاون باوړو ناکار چاک بون، نقد خراب تیگه یشنټون. «أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ أَجْرَحُوا السَّيِّعَاتَ »^۳ واته: ناخن نه وانه کاری خرابیان کردووه، «أَنْ بَعْلَهُمْ كَالَّذِينَ أَمْتَنُوا وَعَمِلُوا الصَّلِحَاتِ سَوَاءً هُمْ تَخْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ »^۴ و تیده ګن که له پېښی قیامه تدا له ګه ل نه وانه که خاون باوړ بون وک یه ک سه بیریان ده کین! «سَأَةً مَا يَحْكُمُونَ »^۵ واته: به راستی خراب له نیمه و دادې ګوره نیمه تیگه یشنټون که وا ده زانه جیاوانی ناکه کین له نیوان پیاوچاک و به دکاردا لهم زیانی دنیاو له پېښی قیامه تدا. ته برانی پیوایته کردووه له مسروقه که تمیمی داری شهولک هلاسا هتا به یان نه نایه ته ده وته: «أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ أَجْرَحُوا السَّيِّعَاتَ أَنْ بَعْلَهُمْ كَالَّذِينَ أَمْتَنُوا وَعَمِلُوا الصَّلِحَاتِ »^۶.

بويه خواه گوره فرموده ته: «سَأَةً مَا يَحْكُمُونَ ». پاشان خواه گوره فرموده ته: «وَخَلَقَ اللَّهُ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلَتُجَزِّئَ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُنَّ لَا يُظْلَمُونَ »^۷ خوا به راستی نه ناسمانانه و زه مینی وهدی هینا، تا هر که سیک چې کردووه، پاداشتی و هر گرتیه و ناهه قیشیان لی ناکریت. «وَخَلَقَ اللَّهُ الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ »^۸ واته: خودا نه ناسمانانه و زه مینه به راستی دروست

^۱ الحشر(۲۰).

^۲ الطبری(۵۰/۲).

کردیووه. (وَلِتُجْزِيَ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) هـتا هـر کـسـیـكـ چـیـ کـرـدـوـهـ

إِنَّمَا هُوَهُدٌ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عَلِيٍّ وَعَمْ عَلَىٰ سَعِمٍ، وَقَلْبٍ، وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرٍ، غَشْوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ يَنْهَا اللَّهُ أَفَلَا

نَذْكُرُونَ) ناخو تزو نه و کسه هت دیوه که ناره زیوی خوی ده په رست؟ خودا(که ناگای لی بسو) پیس لی

کنبری و گوچیچک و دلیشی مورد کرد و لیلایی خسته سه را چاروی. سا کنی همیه له پاش خودا، پتی نیشان بدات؟ دهی بوقچی بیر ناکهنهوه؟ واته: ثارهنووی خزی کرد و به خواه خزی، هرچی ثارهنووی جزوی، لی سکات و به حاکی برزنفت و ادهمکات و هرجیشی ثارهنووی جزوی لی نه کات وانی لی دینیتیت،

(وَأَصْلَهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمِهِ) خودایش پیگای لی گفته چونکه ده زانیت نه و کسه شایه‌نی نه و هیه. یان پیش لی ده گوریت پاش نه و هی که ٹاگادار کراو به لکه‌ی ته‌واوی بز پوون کرایه‌وه. واته: هـتا خوای گه وده

خـلـکـی نـاـگـادـارـنـهـ کـاتـ پـتـیـ لـیـ نـاـکـدـرـیـتـ، (وـحـکـمـ عـلـیـ سـعـیـمـ، وـقـلـیـهـ، وـجـعـلـ عـلـیـ بـصـرـوـ غـشـوـةـ) وـاتـهـ: مـقـدـ دـهـنـیـتـ بـهـسـهـرـ گـوـیـ وـدـلـیـدـاـوـ چـاوـیـ کـوـبـرـ دـهـ کـاتـ هـیـچـ شـتـیـکـ نـابـیـسـتـ کـهـ سـوـدـیـ لـیـ وـهـرـیـکـیـتـ وـلـهـ هـیـچـ

شتيك تيناگات تا پي^ن ده رکات و هیچ نیشانه و پوچناییک و هدی ناکات تا له سه ری بپوات بؤیه خواي
که ورده فه رموویه تی: «فَمَنْ يَهْدِي مِنْ أَعْلَمُ» **﴿أَفَلَا تَذَكَّرُونَ﴾** واته: هیچ که ستيك له پاش خودا نيه پي^ن

نیشان بدادات و هک نه م نایته که خوای گهوره دهه رمومیت: ﴿مَنْ يُضْلِلُ اللَّهُ فَكَلَّا هَادِيًّا لَهُ وَلَدَرْهَمٌ فِي طَفْلَتِهِمْ يَعْهُونَ﴾^۱ وات: هر که س خوا گومپای بکات(به توانی کرده وهی خراپی) نهوره هیچ پیبریکی

بۇ نىھە(خودا) وازىيان لى دىنلىكت لە كومەرىيى و ياخى بۇنى خۇياندا كېز بىلەن.

﴿٤﴾ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا رَبَّ فِيهِ وَلِكُنَّ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

برویروای خوانه‌ناس و برویانووهینانه‌وه و لامدانه‌وهیان

خواي گهوره باسي قسسه سروشت په رسنه کان دهکات له خوانه ناسان و نهه عهه بانه ش که
هارهابون له گهليان له موشریکه کان که باوه پريان نه بوبه به زيندو بوبونه و دهه رموميت: **﴿وَقَلُّا مَا هُنَّ**
إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يَلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَكُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ لَا يَظْنُونَ﴾ هر وا وتيان: بېنگە لە

ژیانی دنیامان چیتر نیه، هر ده مرین و ده زینه و هر سروشت ده مان مرینیت. هیچ شتیک لمهش نازان، هر له خوده گومان ده بن. **(وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الْأُذْنِيَّةُ)** واته: نه سروشت په رستانه ده لین: ژیانیکی ترنیه جگه لم ژیانی دنیابه کرمه لیک ده مرینت و کرمه لیکی تر له جنیان ده لی نه زیندوبیونه و هیه و نه پیشی قیامت. نه قسمه بقیه رستانی عره بیش هر و توپیانه، نه وانه که باوه پیان به زیندوبیونه و پیشی دوایی نه بوبه و هندی له فهیله سوفه نیلامیه کانیش همان قسمه ایان ده کرد که باوه پیان به ودیهیتی ایه که مجازو جاریکی تر گه پانه و زیندوبیونه و نبوبه. هربوه ها نه و فهیله سوفانی که باوه پیان به سروشت و سوپانه و هی که دردون هبوبه، باوه پیان به ودیهیتی ری نم بونه و هر نبوبه، بپوایان وابوو که هر سی و شهش هزار(۳۶۰۰) سالی جاریک همو شتیک چون بوبه و هک خوی لی دیته وه، وايان ده زانی که نه بود اوه چهند جار دوبباره بوبه و هه تا هه تایشه هر وا ده بیت. دزایه تی زیریان ده کرد و باوه پیشیان به کتیبه ناسمانیه کان نه ده کرد، بزیه دهیانوت و هک خودا ده فرمومیت: **(وَمَا يَرْكَأُ إِلَّا اللَّهُرُ)** واته: هر سروشت ده مان مرینیت. خوابی گوره بش ده فرمومیت: **(وَمَا هُمْ بِإِذْلِكَ إِنْ عَلِمُوا إِنْ هُمْ إِلَّا يَظْنُونَ)** واته: لعم بارهیه و هیچ شتیک نازان به لکو هر له خویانه و قسه ده کن. به لام نه و فرمومده که بخاری و موسیم و نبوبه دادو نه سانی پیوایه تیان کرد و بمه له نبوبه هوره بیده و (پنهانی خوابی لی بیت) که ده لیت: پیغامبری خودا **(ص)** فرمومیه تی: (خوابی گوره فرمومیه تی نه و کانی ناده م نازارم ده دهن قسه ده لین به سروشت (الدمن) من خوم سروشم، فه رمان به دهستی خوی شه و پیش هله لذه سوپتن)^۱. وه له پیوایه تیکی تردا هاتووه: (قسه ملین بـ (الدمن) چونکه خوا خوی ده هره).^۲ شافعی و نبوبه عویده و کسانی تریش له پیشنه ولیان و توپیانه له مانای نه برموده بیده: (قسه ملین بـ (الدمن) چونکه خوا خوی ده هره)، عره بـ کان له کاتی نه فامیدا نه گار توپوشی ناپهـ حـتـیـهـ بـ بـوـنـایـهـ بـانـ بـهـ لـاـوـ گـرفـتـیـکـ بـسـهـ رـیـانـدـاـ بـهـاتـایـهـ دهیانوت نه زهمانه (الدمن) تـقـ بـهـ سـرـتـ هـتـیـانـ. نـهـ وـ شـتـانـیـانـ دـهـ خـستـ سـهـ سـرـ سـروـشتـ (الدمن) و قـسـهـ بـیـانـ پـیـ دـهـوتـ. کـهـ چـیـ نـهـ وـ شـتـانـ هـمـوـ بـهـ دـهـستـیـ خـودـایـهـ وـ هـکـ نـهـوـیـهـ کـهـ قـسـهـ بـهـ خـودـاـ بـلـیـنـ. چـونـکـهـ لـهـ رـاستـیدـاـ خـودـاـ نـهـوـ شـتـانـهـ دـهـ کـاتـ. بـزـیـهـ نـهـمـیـ کـراـوـهـ کـهـ قـسـهـ بـهـ (الدمن) بـوـتـیـتـ بـهـوـشـیـوـیـهـ چـونـکـهـ خـواـ خـوـیـ نـهـوـ دـهـ هـرـهـیـهـ کـهـ نـهـ وـانـ مـبـهـسـتـیـانـهـ وـ نـهـوـ شـتـانـهـ دـهـ خـنـهـ سـهـرـیـ. نـهـمـهـ چـاـکـتـرـینـ تـهـفـسـیـرـهـ بـزـ (الدمن) کـهـ کـراـوـهـ وـ مـبـهـسـتـیـشـ هـرـ نـهـمـیـهـ وـ الـلـهـ أـعـلـمـ. نـبـیـنـوـ حـزـمـ وـ نـهـوـانـهـ کـهـ هـاـوـپـایـهـ نـهـونـ لـهـ زـاهـیـهـ کـانـ بـهـ هـلـهـ دـاـچـوـنـ کـهـ (الدمن) بـیـانـ بـهـ یـهـکـیـکـ لـهـ نـاـوـهـ کـانـ خـودـاـ دـاـنـاـوـهـ، بـهـ پـشـتـ بـهـسـتـنـ

^۱ فتح الباری(۸/۴۲۷)، مسلم(۴/۱۷۶۲)، ابو داود(۵/۴۲۳)، النسائي في الكبرى(۶/۴۵۷).^۲ مسلم(۴/۱۷۶۲).

بم فرموده‌یه. خوای گهوره ده فرموموت: ﴿وَلَا تُنْهِي عَنِّيْمَ مَا يَنْتَهِي بِيَنْتَهِي مَا كَانَ حُجَّهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا آتُوا
يَعَايَشَا إِنْ كُنْتُ صَدِيقَنَ﴾ هر کاتیکیش نیشانه ناشکراکانی نیمه‌یان بق ده خویینه و برویانه
ده میتنه و ده لین: نه گر قسه‌تان راسته بابو باپیرانه بق بیتنه و. ﴿وَلَا تُنْهِي عَنِّيْمَ مَا يَنْتَهِي بِيَنْتَهِي
وَاتَهْ: کاتیک به لکیان بق بهتریته و پاستیان بق بون بکریته و که خوای گهوره توانای هیب که
له شه پذوهه کان پاش نه وهی که له ناد و ده چن و نامیتنن جاریکی تر دروستیان بکاته و، ﴿مَا كَانَ حُجَّهُمْ
إِلَّا أَنْ قَالُوا آتُوا آتُوا يَعَايَشَا إِنْ كُنْتُ صَدِيقَنَ﴾ برویانو بیتنه وه نه گر
پاست ده لین. خوای گهوره‌یش فرموموت: ﴿قُلْ اللَّهُ يَعِيشُكُمْ يُبَشِّرُكُمْ بِمَا يَحْسَنُكُمْ لِكَيْمَ الْيَقِنَةَ لَا رَبَّ فِيهِ
وَلِكُنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ بلی: خودا ژیانتان پی ده دات و له پاشان ده تانمرتیت و پاشان له پیشی
قیامه‌تدا (که بیکمان هر دادی) هموموتان کوده کاته و. به لام زوریه‌ی نه مردمه ناگای لی نیه.
﴿قُلْ اللَّهُ يَعِيشُكُمْ يُبَشِّرُكُمْ﴾ بلی: خودا ده تانزیتیت و پاشان ده تانمرتیت وه ک به چاوی خوتان
ده بیین لنه بونه وه ده تانه‌نیتیه بون وه خوای گهوره ده فرموموت: ﴿كَيْفَ تَكُفُّرُونَ بِاللَّهِ
وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَنْيَسْتُمْ ثُمَّ يُبَشِّرُكُمْ ثُمَّ يَعِيشُكُمْ﴾^۱ وَاتَهْ: چون بیباوه ده بن به خودا!؟ له
کاتیکدا که نیوه بن کیان بون و کیانی به بردا کردن له پاشان ده تانمرتیت دوای نه وه زیندووتان
ده کاته و. وَاتَهْ: نه و کسے که توانای و دیهینانی همیت چاکترو باشت ده توانیت جاریکی تر
دروستی بکاته و، ﴿وَهُوَ الَّذِي يَدْرُأُ الْحَقَّ ثُمَّ يُبَيِّدُهُ وَهُوَ أَهُونُ عَنِّيْمَ﴾^۲ وَاتَهْ: نه و (خوا) زاتیکه
به دیهینانی دهست پیکردووه له پاشان (دوای مردنی) دووباره دروستی ده کاته و. ﴿ثُمَّ يَعِيشُكُمْ لِكَيْمَ الْيَقِنَةَ
الْيَقِنَةَ لَا رَبَّ فِيهِ﴾ وَاتَهْ: له پیشی قیامه‌تدا هموموتان کوده کاته وه نه ک له دونیادا هه تا بلین، ﴿لَعْنُوا
يَعَايَشَا إِنْ كُنْتُ صَدِيقَنَ﴾. وَه خودا ده فرموموت: ﴿يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمِيعِ﴾^۳ وَاتَهْ: (پاداشستان
ده دات وه) له پیشیکدا که کوتان ده کاته وه بق پیشی کوکردن وه. و ده فرموموت: ﴿لِلَّهِ يَوْمُ الْحِلَّةِ^۴
لِيَوْمِ الْحِصْلِ﴾^۵ وَاتَهْ: بق پیشیک دواخراوه؟ بق پیشی جیاکردن وه. و ده فرموموت: ﴿وَمَا تُنْجِرُهُ﴾

^۱ البقرة(۲۸).^۲ العجم(۲۷).^۳ التغابن(۹).^۴ المرسلات(۱۲-۱۳).

إِلَّا لِأَجْلِ تَعْذُّرِهِ^۱ وَاتَّهُوَ مَنْ تَيَمَّمَ دَوَاعِي نَاخْيَنْ مَكْرَرَ بَلْ كَاتِنِيَّ دِيَارُو بَهْ رَچَاوْ لَيْرَهْ شَدَا فَرَمُوویهَتِیْ: «ثُمَّ يَسْعَمُكُمْ لِكَيْمَ الْقِيمَةَ لَا رَبَّ فِيهِ» که میچ گومانی تیدا نیه. «وَلَكِنَّ أَكْرَمَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ» وَاتَّهُ تَذَبَّرِهِیْ نَهْ خَلَکَهْ نَاكَایْ لَیْ نَیِهِ بَزِیِهِ باوهِ پِیانْ بَهْ زِینَدُو بِیووَنَهْ وَهْ نَیِهِ وَهْ دَوَورِی دَهْ زَانَنْ. «إِنَّمَا يَرَوْنَهُ

بَعْدَ إِذَا^۲ وَرَنَّهُ فَرِيَبَا^۳» وَاتَّهُ: بَهْ رَاستِی نَهْ بَیِّباوهِ پِانْ نَهْ وَبَلْ زَدَهْ بَهْ دَوَورِ دَهْ بَیِّنَنْ، تَيَمَّمَشْ نَزَدْ بَهْ نَزِیکِی دَهْ بَیِّنَنْ. وَاتَّهُ: خَوانَهْ نَاسَانْ بَهْ دَوَورِی دَهْ زَانَنْ بَهْ لَامَ خَاوَهْ نَباوهِ پِانْ نَزَدْ بَهْ نَاسَانْ وَنَزِیکِی دَهْ زَانَنْ.

«وَلَوْ مُكْ أَسْمَوَتْ وَالْأَرْضَ وَيَوْمَ تَقْوُمُ النَّاسَةُ يَوْمَ يَمِيزُ يَحْسَرُ الْمُبْطَلُونَ»^۴ وَرَزَى كُلَّ أَشْتَرَ جَانِيَّهَ كُلَّ أَشْتَرَ تَدْعَعَ إِلَى كَيْنَهَا الْيَوْمَ يُجْزَئُنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ^۵ هَذَا كَيْنَهَا يَنْوَلُ عَيْتَكُمْ يَالْحَقِّ إِنَّا كَانَ نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ^۶» هَنْدَی لَهْ بُووْدَاهُهْ نُزُورُ گَرَانْ وَتَرْسِينَهْ رِمَانِی رِوْزِی قِيَامَتْ

خَواِی گَهْ وَرَهْ دَهْ فَهْ رَمُوویتْ: «وَلَوْ مُكْ أَسْمَوَتْ وَالْأَرْضَ وَيَوْمَ تَقْوُمُ النَّاسَةُ يَوْمَ يَمِيزُ يَحْسَرُ الْمُبْطَلُونَ» دَهْ سَلَاتِی نَهْ نَاسَمانَانْ وَزَهْ مِنَهْ هَرَ بَلْ خَودَایِه، بَلْ دَنْدَنْ کَهْ قِيَامَتْ رَادَهْ بَیِّنَتْ، نَهْ تَهْرَزَهْ هَرَزَهْ وَبِیَانَهْ زَهْرَهْ دَهْ کَهْنَ. خَواِی گَهْ وَرَهْ باسِی خَرَقِی دَهْ کَاتْ کَهْ هَرَ نَهْ وَخَاوَهْ نَهْ نَاسَمانَهْ کَانْ وَزَهْ مِنَهْ وَفَهْ رَمَانِهْ رَوَابِتْ کَهْ لَهْ بَدِيشَشْ وَلَهْ قِيَامَهْ تِيشَدا. بَزِیِهِ دَهْ فَهْ رَمُوویتْ: «وَيَوْمَ تَقْوُمُ النَّاسَةُ يَوْمَ يَمِيزُ يَحْسَرُ الْمُبْطَلُونَ» وَاتَّهُ: کَاتِنِکَهْ کَهْ قِيَامَتْ هَلَدَهْ سِيتْ هَرَ نَهْ وَنَهْ زَانَدَوَانَهِ کَهْ خَوانَهْ نَاسَنْ وَباوهِ پِیانْ بَهْ وَکَتِیبْ وَنِیشَانَهْ نَاشِکَرَاهْ بُووَنَانَهْ نَیِهِ کَهْ هَاتَوَوَهْ تَهْ خَوارَهْ وَبَلْ بَیِّنهَمَبَهْ رَانِی خَودَا زَهْرَهْ دَهْ مِنَهْ دَهْ شَبِیَّنِی خَواِی گَهْ وَرَهْ فَهْ رَمُوویهَتِیْ: «وَرَزَى كُلَّ أَشْتَرَ جَانِيَّهَ كُلَّ أَشْتَرَ تَدْعَعَ إِلَى كَيْنَهَا الْيَوْمَ يُجْزَئُنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ» دَهْ شَبِیَّنِی هَمُوو تَیرَهْ یِهَکَ بَهْ پِیَزْ بَهْ سَهَرْ چَوْکَدَا هَاتَوَهْ، هَرَ تَیرَهْ یِهَکَ کِیشْ بَانَگَ دَهْ کَرِیَتْ، بَلْ دَیَتَنِی کَرَدَهْ وَکَهْ خَرَقِی. نَهَا نَهْ مِنَزْ پَادَاشَتِی کَرَدَهْ وَهْ کَانتَانْ دَهْ دَرِیَتْ وَهْ، «وَرَزَى كُلَّ أَشْتَرَ جَانِيَّهَ» وَاتَّهُ: هَمُوو دَهْ سَتَهِیَهَکَ دَهْ بَیِّنِی بَهْ سَهَرْ چَوْکَدَا (نَهْ زَنَقَ) کَهْ تَوَنَنْ لَهْ گَرَانِی وَسَامَانِکِی نَهْ وَبَلْ دَهْ. وَتَراوهُ: کَاتِنِکَهْ کَهْ جَهَهَنَمَ دَهْ هَیَنَرِیَتْ وَهَنَاسِیَهَکَ دَهْ دَهَاتْ هَیَعَ کَسَ نَیِهِ خَرَقِی بَلْ پَاگِیرِیَتْ هَمُوو بَهْ سَهَرْ چَوْکَدَا دَهْ کَهَوَیَتْ. هَمَا نَیِرَاهِیَمَی خَهْ لِیلِیَشْ (سَهَلامِی خَواِی لَیْ بَیِّتْ) کَهْ لَهُو کَاتِهَدا دَهْ لَیَتْ: نَهَا خَودَایِه خَقَمَ خَقَمَ جَکَهْ لَهْ خَقَمَ نَهْ مِنَزْ دَاوَایِه هِیَچِی تَرَتْ لَیْ نَاكَمَ. وَهَ عِیَسَایِ کَوَپَیِ مَهِرِیَه مِیَشْ (سَهَلامِی خَواِی لَیْ بَیِّتْ) دَهْ لَیَتْ: جَکَهْ لَهْ خَقَمَ نَهَا خَودَاهْ نَهْ مِنَزْ دَاوَایِه هِیَچِتْ لَیْ نَاكَمَ. دَاوَاتْ لَیْ نَاكَمَ بَلْ مَهِرِیَمَ کَهْ مَنْتِ بُووَهْ. خَواِی

^۱ مود (۱۰۴).^۲ المَعْجَنَ (۷-۶).

گهوره ده فرمومویت: «کُلُّ أَنْتَ تَعْلَمُ إِلَى كُلِّهَا»^۱ واته: بق سه ییرکدنی نامه کانیان که چی تیدا نوسراوه و چیان کردوه و هك خوای گهوره ده فرمومویت: «وَوُضُعَ الْكِتَابُ وَجَاءَهُ بِالْأَنْتِصَارِ وَالشَّهَادَةِ»^۲ واته: وه نامهی کرده و له به رده میان داده نزیت و زه وی له و پیژه دا به نوودی په روهردگاری پووناک ده بیته وه.

بؤیه خوای گهوره فرمومویه تی: «إِلَيْمَ تَعْزَزَ مَا كُلُّهُ تَعْلَمُونَ» نهوا نه مرق پاداشتی کرده وه کانتان ده دریته وه چاکه به چاکه و تاوان و خراپه ش به سزای سه خست و گران. و هك خوای گهوره ده فرمومویت: «بَئِسُوا إِلَيْنَا يَوْمَ لِمَ يَمَدَّ وَأَخْرُجَ»^۳ بک ایانس علی تقیه، بصیره^۴ وَلَوْ أَنَّقَنَ مَعَذِيرَه،^۵ واته: لـ«وپیژه دا نادمه می هه والی پی ده دریت له وی که پیشی خستووه و دوای خستووه (له چاکه و خراپه)، به لکو نادمه می ناگادره به حالی خزی، با بپویانوی تقدیش بینیته وه. بؤیه خوای گهوره فرمومویه تی: «هَذَا كَيْتَبًا يَنْطَقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كَانَتْسَخَ مَا كُتُبَ تَعْلَمُونَ» نهمه کتیبی نیمه يه که به راستی له سه نیمه ده دویت، هرچی کرده وهی نیوه ش بوو، نیمه هه مومنان ده نووسی. «هَذَا كَيْتَبًا يَنْطَقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ» واته: نهمه کتیبی نیمه يه به راستی باسی نیوه ده کات و هه موو کرده وه کانتان ناماده کراوه بـ«بی» که مو زیاد. و هك خوای گهوره ده فرمومویت: «وَوُضُعَ الْكِتَابُ فَرَّى الْمُجْرِمِينَ مُشَفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَفَهْوُنَ يَوْمَ لَنَّا مَالٍ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَيْرَةً إِلَّا أَخْصَنَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا»^۶ واته: نامهی کرده وه کان دابه ش ده کریت (ده دریته دهستی پاستی چاکان و دهستی چه پی تاوانباران) نینجا تاوانباران ده بینی نقد ده ترسن له و (همو تاوان و خراپه) ای که تیدیله و ده لین نای هاوار بـ«نیمه نامه و ده فته ره چیه؟ هیچ کرده وه یه کی بچووک و گهوره به جی نه هیشتوروه و تزماری کردووه هر کرده وه یه کیان کردبیت (تیایدا) ناماده يه و په روهردگارت ستهم له کاس ناکات. وه ده فرمومویت: «هَذَا كَانَتْسَخَ مَا كُتُبَ تَعْلَمُونَ» واته: نیمه فرمانمان داوه به و فریشتانه که چاوینین به سه رتانه وه کرده وه کانتان بنوشن. نینبو عه باس و کسانی تریش و تیویانه: فریشت کان کرده وهی هه موو به نده کانی خودا ده نووسن و به رنی ده کنه وه به ره و ناسمان پاشان نه و فریشتانه که له باره کای کرده وه کان. نه وهی که فریشت کان هینا ویانه به را بدی ده کنه له گهان نه وهی که له (لوح المحفوظ) دایه خوای گهوره بپیاری داوه و نووسیویه تی له سه به نده کانی پیش دروست کردنیان

^۱ الزمر(۶۹).^۲ القيامة(۱۰-۱۲).^۳ الكهف(۴۹).

نه پیتیکی لی زیاد ده کریت و نه لیشی کم ده کریت. پاشان نه م نایه تهی خویند: «لَا إِنَّمَا أَنْتَ نَسِيْخٌ مَا كُنْتَ تَعْمَلُونَ».

﴿فَإِنَّمَا الظَّرِيفَ مَا نَبَثُ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْجِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴾٢٧﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَنْ يَكُنْ مَا يَقِنُ عَلَيْكُمْ فَأَسْتَكْبِرُونَ وَكُنْتُمْ قَوْمًا شَجَرِينَ ﴾٢٨﴾ وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَبَّ فِيهَا قُلْتُمْ نَّا نَدَرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظَنَ إِلَّا ظُنْنًا وَمَا حَنَّ بِمُسْتَقِبِينَ ﴾٢٩﴾ وَبِدَاهَمَ سَيَّاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهِنُونَ ﴾٣٠﴾ وَقِيلَ إِلَيْهِمْ تَسْكُنُوْكُمْ كَمَا نَسِيْمُ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَا أَنْكُمْ أَنَّارُ مَا لَكُمْ بِنَصْرِيْنَ ﴾٣١﴾ ذَلِكُمْ بِالْكُرْكُورُ أَخْذَتُمْ إِيمَانَهُمْ وَغَرَّكُمُ الْمُبَيْهُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يُخْرِجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْنُونَ ﴾٣٢﴾ فَإِلَهُ الْمُسْدُرُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴾٣٣﴾ وَلَهُ الْكَبِيرَةُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَكِيرُ ﴾٣٤﴾

خوای گوردہ باسی بپیاری خزی ده کات بسر خه لکیدا له پندتی قیامه تداو ده فرموده: «فَإِنَّمَا الظَّرِيفَ مَا نَبَثُ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْجِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ» سا نه وانهی به باوه پو ناکار چاک بون، پهروه رینیان دهیان خانه به بر بزمی، که نهمه به خته ورهی که نزد گرینگه. واته: نه وانهی خاوهن باوه پن به دل تو به نهندامه کانی له شیان ناکاری چاک ده کمن ته نهایا له بده پاره زامندی خواو له شهرع لانادهن، «فَيُدْجِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ» دهیان خانه به بر بزمی خزی که بهمه شته وده له فرموده دهی خیدا هاتوره که خوای گوردہ ده فرموده: بهمه شت تقوه حمتی منی، به تقوه ده کم بهه رکه سیک مهیلم لی بیت. ^۱ «لَا إِنَّمَا هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ» نه ودهی سه رکه وتنی دیارو ناشکرا.

پاشان خوای گوردہ فرموده: «وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَنْ يَكُنْ مَا يَقِنُ عَلَيْكُمْ فَأَسْتَكْبِرُونَ وَكُنْتُمْ قَوْمًا شَجَرِينَ» بهلام خوانه ناسه کان (پیشان ده وتریت) ناخن نیشانه کانی منتان بتو نه خویت زایه وه که خوتان به زل ده زانی و کومه لیکی تاوانبار بون؟ واته: خوانه ناسه کان پیشان ده وتریت ثایا به لکه کانی منتان به سه ردا نه خویت زایه وه؟ نهمه بتو سه رزه نشتکردن و لوٹ شکاندنه، خوتان به زل ده زانی و شویتني نه ده که وتنر گویتان بتو نه ده گرت. «وَكُنْتُمْ قَوْمًا شَجَرِينَ» نئیوه گزیه کی توانکارنه بون به کردارو دلیشтан په نگی خوارد بیوه وله بی دینیدا. «وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَبَّ فِيهَا قُلْتُمْ نَّا نَدَرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظَنَ إِلَّا ظُنْنًا وَمَا حَنَّ بِمُسْتَقِبِينَ» هر کاتیکیش وترانه به لینی خودا راسته و قیامه دیت و

^۱ فتح الباری (٤٦٠/٨).

میع کومانی تیندا نیه. نیو و تنان: هر نازانین قیامهت چیه؟ لامان خه بالتکی خاوه و دلمان بپوای پی نیه. (﴿رَأَذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبٌ فِيهَا﴾) واته: کاتیک خاوهن باوهه کان پتیان بلین: که به لینی خودا راسته و پذئی دوایی دینت، (﴿فَقُلْ مَا أَنْدَرَى مَا أَنْسَاعَهُ﴾) نیو و تنان: نازانین قیامهتیش چیه؟ (﴿لَمَّا نَظَرَ إِلَّا طَنَّا﴾) کومانمان هدیه و خیاله به لامنه وه. بزیه فرمودهه تی: (﴿وَمَا هُنَّ بِمُسْتَقِيمِينَ﴾) واته: به راستی نازانین و دلمان ٹاو ناخواوه. خوای گهوره ش فرمودهه تی: (﴿وَبَدَأْنَمْ سَيَّكَاتْ مَا عَيْلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْوِنُونَ﴾) هر کاریکی خراپیان له دهست هاتبوو، ئاشکرا نیشانیان دراو نه و شتانه ش گالتھیان پس دهکرد دهوری لیيان دا. (﴿وَبَدَأْنَمْ سَيَّكَاتْ مَا عَيْلُوا﴾) واته: تولهی کردده وه خراپه کانی خؤیان بز ده رکه وت، (﴿وَحَاقَ بِهِمْ﴾) واته: دهوری لیدان، (﴿مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْوِنُونَ﴾) واته: نه و سزاو چهزه بھیهی که به گالتھیان ده زانی. وه ده فرمودهه تی: (﴿وَقَبْلَ الْيَوْمَ نَسَنَكُوْكَأْ نَسِيتَ لِقَاءَ يَوْمَكُ هَذَا وَمَأْوَى كُلُّ النَّاسِ وَمَا لَكُرُّ مِنْ نَصِيرٍ﴾) پتیان وترانه مرق له بیرتان ده کهین، هر وک نیو و تروش هاتنى نه مرتقان تده هاته بیر. جیتان لهناو ناگردایه، میع که سیش یارمه تیتان ناکات. (﴿وَقَبْلَ الْيَوْمَ نَسَنَكُوْكَأْ نَسِيتَ لِقَاءَ يَوْمَكُ هَذَا وَمَأْوَى كُلُّ النَّاسِ وَمَا لَكُرُّ مِنْ نَصِيرٍ﴾) واته: پتیان وترانه مامه لهی خه لکتکی له بیرچووتان له گله ده کهین لهناو ناگری جه هنمهدا، (﴿كَأْ نَسِيتَ لِقَاءَ يَوْمَكُ هَذَا﴾) واته: هر وک چون نیو و تمرقانه بیرچووبوو. چونکه نیو و برواتان پنسی نه بیو. (﴿وَمَأْوَى كُلُّ النَّاسِ وَمَا لَكُرُّ مِنْ نَصِيرٍ﴾) جیتان ناگری جه هنمه و که سیش نایهت به هاوارتانه وه. له فرمودهه سه حیدا هاتووه که خوای گهوره ده فرمودهت به هندی له بنده کانی له پذئی قیامه تدا: نایا هاوسمه رم پی نه دایت؟ نایا پیزم لی نه گرتی؟ نایا ولاغی سواری و (ماین و نسب) و شترم بز پام نه هیناوی به کاریان بھیتی و سودیان لی وه ربکریت؟ ده لیت: به لئی نهی په روند هم، ده فرمودهت: نایا ده تزانی دیته لام؟ ده لیت: نه خیر. خوای گهوره ده فرمودهت: نه مرق منیش تو له بیر ده بمهوه وک چون تز منت تده هاته بیر.^۱ خوای گاهوره ده فرمودهت: (﴿ذَلِكُمْ بِالْكُرُّ أَخْذَتُمْ مَا إِنْتُمْ أَهْوَى وَعَرَثْتُمُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يُمْرِجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُنْهَبُونَ﴾) چونکه نیو و تیهان کانی نیه تان کردبیووه جئی گمهی خوتان. ئینی دنیا نیو هله لمان دبیوو نیتر نه مرق له ناگر ده ریان ناخمن و پیکه نیه داوای لیبوردنیش بکن. (﴿ذَلِكُمْ بِالْكُرُّ أَخْذَتُمْ مَا إِنْتُمْ أَهْوَى﴾) بزیه نیمه به شیوهه تولهه تان لی

ده سینین چونکه نیوہ کالت جاپیتان لی دههات بدو نیشانانه تیمه پنده کنهن. (وَغَرَّتُكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا) هملخه لتان به زیانی دنیاو پالتان لی دایوه تبایادا، تا نا بهم نیوہ یه پره جه پر بعون. بزیه خواه گوره ده فه رموموت: (فَالَّذِيْمَ لَأَيْمَنَهُ مِنْهَا) له ناگر ناچنه ده ره وه. (وَلَا هُمْ يُشْتَهِيُوكُمْ) هیج بروپیانوویه کتان لی ورنگیریت به لکو به برده واما جه زده به ده درین. وه ک چون دهسته یه ک له خاوهن باوه پان ده چنه به هه شت بینی حیساب و جه زده بدان. دوای نه وهی که خواه گوره باسی بپاری خوی کرد به سه ر خاوهن باوه پان و خوانه ناساندا ده فه رموموت: (فَقَدْ أَلْعَنَ اللَّهُ رَبِّ الْسَّمَاوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَمَلَيْنَ) واته: سا سوپاس هر بتو خودایه، پاهینه ری ناسمانه کان و زمین و همو خه لکی جیهانیشه. (فَقَدْ أَلْعَنَ اللَّهُ رَبِّ الْسَّمَاوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ) واته: سوپاس بتو خودا که خاوهن نی ناسمانه کان و زه مین و نه وهیش که تیياندایه. بزیه فه رمومویه تی: (وَرَبِّ الْأَرْضِ) واته: خه لکی جیهانیشه. پاشان خواهی گوره فه رمومویه تی: (وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) له ناسمانان و زه مینیش، شکلو گوره بی بتو نه وه و هر خوی خاوهن ده سه لاتی له کارزانه. (وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) موجاهید ده لیت: له ناسمانان و له زه مین هر خوی خاوهن شکلو ده سه لاتی بی پایانه که هه مو شتی پییه تی و ملکه چی نهود. له فه رموده سه حیدا هاتووه: (خواهی گوره ده فه رموموت: خاوهن شکلی پوشکی منه گوره بیش هر جلویه رکی خویمه، هر کسیک ململانیم له گهله بکات تیياندا له ناگری خویمدا دامناوه).^۱ موسیمیش به همان شیوه پیوایه تی کرد ووه.^۲ وه ده فه رموموت: (وَهُوَ الْعَزِيزُ) کاس ده ره قه قتی نایهت و پی لی ناگریت. (الْحَكِيمُ) واته: له کارزانه له گفتارو له کرد او له بر نامه و بپارو پیزدزه و هیج خودایه ک نیه تمها نه و نه بیت.

^۱ ابو داود (۴/۳۵۰)، فه رموده بیکی سه حیجه.^۲ مسلم (۴/۲۰۲۳).

باسی لاساری و پکی خوانه ناس

- شوبن و جینگه خه لکی به هدهشت.....
- ناره حه تیه کانی رُزْتی قیامه ت و ناهه هکار خوزتکه ده خوازیت که به بُنی پیغه مبهه دا (جَلَّ) برؤیشتایه.....
- پیغه مبهه (جَلَّ) ناره زای خزی دره میرینت لهو که سانه ای که درزیه تی دمکن.....
- حیکمه تی دابه زاندی فوران به جیا جیا و هه لام دانه وی خوانه ناسان و بون کردن ویوسی چاره نووسی خرا پیان.....
- ترس و به رهیتانی بتپه رستانی قوهه شیش.....
- گالته کردنی خوانه ناسان به پیغه مبهه (جَلَّ).....
- خوانه ناسان نارمزوی خذیان کرد بیوه په رهستانی خویان و له چوار پی ویلتر بون.....
- چهند به لکه له سه ره بونی خودا و دسه لاتی فراوانی.....
- کشتگیری پهیامن پیغه مبهه رو ما نه وی تادونیادونیایه و باسی به هر کانی خوا له سه ره مرؤه.....
- بی عهقی و نه زانی بتپه رستان.....
- پیغه مبهه (جَلَّ) مزگتینیده رو ترسینه ده.....
- خوای گهوره فه رمان دمکات به پیغه مبهه (جَلَّ) که هه خو نه دهست خودا بدھو باسی هه ندیک له سیفه ته کانی خودا.....
- خوا.....
- باسی خرا پی بت په رستان.....
- باسی تو انا و مه زنی خودا.....
- له سیفه ته کانی عه بده راسته کانی خوای ده حمان.....
- له سیفه ته کانی عه بده راسته کانی ده حمان دورو که وتنده و له شیک و کوشن و به دره وشی - داون پیسی -.....
- وه هه ندیکتیر له سیفه ته کانی به ندیه راسته کانی ده حمان.....
- پاداشتی عه بده راسته کانی ده حمان و هد ره شه له خه لکی مه ککه.....
- ته فسیری سوره تی (الشعراء) له مه ککه هات ووهه خواروه.....
- له نیوان موساو فیرعه وندنا.....
- له نیوان موساو (سه لامی خوای لی بیت) جادوگه ره کاندا.....
- له نیوان فیرعه ون و جادوگه ره کاندا.....
- در چوونی په له کانی نیسرا نیل - به لی نیسرا نیل - له میسر.....
- راونانی نه وی نیسرا نیل و خنکانی فیرعه ون و هوزمکهی.....
- ناموزگاری نیبراهیم خه لیلی خودا بُو هوزمکهی، که واز له بتپه رستی بینن.....
- نیبراهیم (سه لامی خوای لی بیت) باسی پیز لیتیانی خودای مه زن و به سوی دمکات به رامیه رخوی.....
- پارانه وی نیبراهیمی خه لیل بُو خوی و باوکی.....
- خوپاریزان و گومرایان له رُزْتی قیامه تداو کیشه نیوان گومرایان داخ و خهدت خواره نیان له نیوان خذیاندا.....
- باسی نوح و (سه لامی خوای لی بیت) هه لسانی به ناموزگاری هوزمکهی و هه لامدانه و میان بُو.....
- هه ره شه کردنی هوزمکهی له نوح و نزای نوح لیسان و له ناچوونیان.....

۱۶	ناموزگاری هود (سده لام خواهی لی بیت) بُو هوزمکهی - هوزی عاد -
۱۷	وه‌لام دانه‌وهی هوزی هود و سزادانیان.....
۱۸	باسی سالح پینقه‌مبدر (سده لام خواهی لی بیت) و هوزمکهی - سه‌مود -
۱۹	وبیرخستنه‌وهی نه و زیانه که تیفیدان و به هرگاهانی خودا به سه‌ریانه و
۲۰	وه‌لام دانه‌وهی هوزی سه‌مود و داواکردنی نیشانه (معجزه) و دابه‌زینی سزا بُولیان
۲۱	باسی (لوط) پینقه‌مبدر و (سده لام خواهی لی بیت) با تکه‌وازه‌کهی.....
۲۲	نارهزایی دربرینی نووت نه‌سرندو کاره خرا په‌دی هوزنکهی و، وه‌لام دانه‌وهی نه‌وان و سزادانیان
۲۳	شوعه‌ییب پینقه‌مبدر (سده لام خواهی لی بیت) ناموزگاری خاونم دارستانه‌کان دهکات
۲۴	قدرمان دان به داد په‌رومه ره کیشانه و پیوانه دا
۲۵	وه‌لام دانه‌وهی هوزی شوعه‌ییب و بروانه‌هینانیان پیشی و سزادانیان
۲۶	نهم قورنائه خواهی گهوره نازد و میهه تیه خوارمهه
۲۷	قورنائه که کنیه پیشوکاندا باسی ههبووه
۲۸	قورمیشیه کان رزد بیندین بون
۲۹	خوانه‌ناسان بروانه ناهینن هه تا سزای به ڏان به چاوی خوابان دهینن
۳۰	جوبرمهیل قورنائی هینناوته خوارمهه، شه‌یاتین نه‌یهینناوه
۳۱	له رماندان به ترساندنی خرمی نزیک
۳۲	وه‌لام دانه‌وهی دروو و دله سه‌ی موشیریکه کان
۳۳	وه‌لام دانه‌وهی نه‌وانه که نه‌لین پینقه‌مبدر (لکلک) شاعیره
۳۴	جیاکرده و میه شاصیرانی نیسلام
۳۵	ته فسیری سورمهتی (النمل)
۳۶	به سه‌رهاتی موسا (سده لام خواهی لی بیت) و پاشه‌رُوئی فیرعهون
۳۷	دیارنه‌بونی به پو سوله بیانه
۳۸	نامه‌ی سوله یمان بُو بِه لقیس
۳۹	داویزکردنی به لقیس له گهک دارودسته کهیدا
۴۰	دیاریه که ووه‌لام سوله یمان پینقه‌مبدر (سده لام خواهی لی بیت)
۴۱	ناماده‌کردنی ته ختنی به لقیس له چاوتروکانیکدا
۴۲	تاقی کردنه‌وهی به لقیس
۴۳	گوئی نه‌مه کوشکیکی له شوشه ساف دروست کراوه
۴۴	له نیوان پینقه‌مبدر صالح (سده لام خواهی لی بیت) و سه‌مودا
۴۵	که تئی کوئه لُیک خرا په‌کاران و پاشه‌رُوئی هوزنی سه‌مود
۴۶	له رمان دان به سوپايس کردنی خودا درود ناردن بُو پینقه‌مبدر هرگانی (سده لام خواهی لی بیت)
۴۷	چهند به لکدیه که نه‌سریه کتابه‌رسنی (التوحید) خودا
۴۸	به سه‌رهاتی موجاهیدیک - تیکوشه‌ریک - له پلی خودا

- ۱۲۴ موشیریکه کان هاتنی رُوئی قیامهت به درُو دهزان و وَلَم دانهومیان
- ۱۲۸ قورنَان بایس ناکُوكی نیوان بهنی ئیسرانیل دمکات که خودا دادوری دمکات له نیوانیاندا
- ۱۳۱ قدرمان دان به خُوسپاردن به خودا له گهیاندنی بانگهوازدا
- ۱۳۲ هاتنه درهومه گیانه و مریک له ناو زمعیندا (دایله الارض).....
- ۱۳۴ کُوكردنه و می سته مکاران (زالمان) له رُوئی قیامهتدا
- ۱۳۶ کارمسانه گرانه کانی رُوئی قیامهت و پاداشتی چاکه و خرا په تیبدا
- ۱۴۰ فه ومان دان به خوا په رستی و بانگهوازکردن به قورنَان
- ۱۴۳ ته فسیری سوبهتی (القصص).....
- ۱۴۳ باس موسا و فیرعهون و خوای گهوره چی به سه رگه له که بیان هیناوه
- ۱۴۵ دایکی موسامان ناگادار کرد (تیگه یاند) که چون کارمه که پُرک بخات
- ۱۴۶ موسا (سده لامی خوای لی بیت) له مائی فیرعهوندا
- ۱۴۸ زور نیکه رانی دایکی موسا و گیبرانه و می موسا بُولای دایکی
- ۱۵۰ موسا پیاویکی له قیبته کان (الاقباط) کوشت:
- ۱۵۲ ناشکرایونی کوشتنی ده و که سه که موسا به په نهانی کوشتی:
- ۱۵۳ موسا له ولاتی مدینه و (مدین) ناودانی مدیرکانی دوو زنکه
- ۱۵۵ موسا له بدردم باوکی دوو زنکه دا (کجه که دا) او ماربپینی یه کیکیان به موسا (سده لامی خوای لی بیت) له سه رکربی شواینه کهی.....
- ۱۵۸ گه رانه و می موسا (سده لامی خوای لی بیت) بُو میسر و بُزیزیانی له لایه ن خواوه به په یام و موعجزه له رُفدا
- ۱۶۰ داواي موسا که هارونی برای بیته پشتکری، خودایش داواکه قبول کرد
- ۱۶۳ موسا (سده لامی خوای لی بیت) له بدردم فیرعهون و گه له که بیدا خوبه زلزائینی فیرعهون و پاشه رُوئی
- ۱۶۶ باسی به هر مکانی خودا له سه ر موسا (سده لامی خوای لی بیت)
- ۱۶۷ ناکاری له سه ره لاندنی پیغمبه ریه تی موحده مهد (علیه السلام)
- ۱۷۰ لاساری خوانه ناس و وَلَم دانه و میان
- ۱۷۱ یاخی بومکان باو مر ناهین به موعجزه مکان
- ۱۷۱ درُو هه تله ستن به دم موسا و هارونه و که جادو و گه درن
- ۱۷۱ وَلَم دانه و می بوخنانه که بیان
- ۱۷۳ دلدارنه و می پیغمبه ر (علیه السلام) که په حمه ته بُو هممو جیهان خاونن باو مرانی فه هله کتنيبا
- ۱۷۴ خودا مهیلی له هدر که سیک بیت شارمزای پیگه دمکات
- ۱۷۶ بیانو هینانه و می خه نکی مه ککه و وَلَم دانه و میان
- ۱۷۸ نیشاره تدان به قیرکدنی زور به لام هه تا به لگه د تماویان پیشان نه درابیت قه نه کراون

۱۸۰	زیانی دونیا دمروات و خدکنی دونیا و مک خدکنی قیامهت نیه
۱۸۲	حاشاکردن بپنه رستان و شدیکه کانیان له یدکتری
۱۸۴	له لوسیتان به رامبر پنه مبه ران (سلامی خوایان لی بیت) له بژی قیامه تدا
۱۸۶	شه و بژله به هر مکانی خودان و نیشانه شن نه سرتنهای خودا
۱۸۷	له پنه لیکردن و سرگوتانه و می بپنه رستان
۱۸۸	باش قارون و ناموزگاری گله کهی بژی
۱۹۰	قارون چووه ناو هوزمکه به فیزو کش و ششوه و هوزمکه له ناو خوایاندا باسیاندا باسیان دمکرد
۱۹۱	بچوونی قارون و سامانه کهی به ناخی زمیندا
۱۹۲	پندو ناموزگاری هوزمکه به بچوونی قارون به ناخی زمیندا
۱۹۴	هرماندان به بانگه وازو یه کتا پرستی
۱۹۶	ته فسیری سورهتی (العنکبوت)
۱۹۷	ناهی کردن و می خاون باومنان هه تا درگهولیت کی راست دمکات و کی در دمکات
۱۹۸	خواه گهوره هیوای پیاوچا کاکان دینیته دی
۱۹۹	هرماندان به چاکه کردن له گهان دایک و باول
۲۰۰	سروشت و خوی دوپرووان و یاسای خودا له ناهی کردن و مدها
۲۰۲	نه ترسی خوانه نازان له له لگرتنتی تاوانی خه کنی تر به و به رجهی بگه و پنه و بونه بونی دینی
۲۰۴	باس نوح پنه مبه رو (سلامی خوای لی بیت) گله کهی دمکات
۲۰۶	نیبراهم (سلامی خوای لی بیت) ناموزگاری گله کهی دمکات
۲۰۸	به لگه کافی زیانه و پاش مردن
۲۱۰	وه لامی هوزی نیبراهم بونه نیبراهم و هرمانی خودا بونه ناگر
۲۱۰	نیبراهم (سلامی خوای لی بیت) بی دمه لاتی بتنه کافی بونه هوزمکه بونون کرده و
۲۱۱	باومه هینانی لوتو و کوچکردن له گهان نیبراهم (سلامی خوایان لی بیت)
۲۱۲	خواه گهوره نیسحاق و یه مقوی دا به نیبراهم و له ناموکانی شیدا پنه مبه ری هه لبڑاره
۲۱۴	ناموزگاری لوتو (سلامی خوای لی بیت) بونه هوزمکه نه ومه له نیوان و لوتو و نهواندا باس نیکرا
۲۱۵	ناردنی فریشته کان بونلای نیبراهم و پاشانیش بونلای لوتو (سلامی خوای لی بیت)
۲۱۷	باس شوعه بیو (سلامی خوای لی بیت) هوزمکه
۲۱۸	باسی نه ناچوون و قریبونی چهند گهندیک که بروایان به پنه مبه رمکانیان نه کرد
۲۲۰	نمونه هی خودایانی بت په رستان و مک مانی کاکله میشان (جانجلانکه) وايه
۲۲۱	هرماندان به بانگه وازو قورشان خویندن و نویزگردن
۲۲۲	و توییزگردن نمکان نه هی کتب
۲۲۴	قرینان له لایهن خواهه هاتومته خوارمه و به لگهش نه سرهه مه
۲۲۷	موشیکه کان داوای چهند نیشانه یه ک دمکن و وله اماده و میان
۲۳۰	موشیکه کان داوا دمکن که رزو به لایان بونه بیت

- ناماژه بُو کۆچکردن و به لَیندان به بئیزى و پاداشتى چاڭ ۲۲۱
- به لَگىه يە كەفوا پەرسى ۲۲۳
- عېرىدەت و مېرىقىت و داننان بەمۇدا كە مەككە كراوه بە شۇينىيەتى هىمن ۲۳۵
- تەھسىرى سورىتى (الروم) ۲۳۷
- چۈن قەيىسەر سەركەوت بە سەر كىسرادا ۲۴۱
- بە لَگىه كانى يە كەفوا پەرسى (التوحيد) ۲۴۴
- قەرماندان بە پىنج نۇيىزكە ۲۴۷
- لە نىشانەكانى خودا ۲۴۹
- دووبىارە هيئانەمۇدى دروستكراوه كان لە (مەردم) ئاسانترە ۲۵۳
- نمۇونەيدەك كە بە لَگىدە ئەسەرتاك و تەنهايى خودا ۲۵۴
- قەرماندان بە پابەندبۇن بە يە كەفوا پەرسىتىه و ۲۵۶
- ورىگەپانى مۇزۇ لە يە كەفوا پەرسىتىه و بۇ بىتىپەرسى و لە دەغۇشىدە بۇ نائۇمىيىدى بە پىنى ھەل و مەرج ۲۵۹
- قەرماندان بە بە جەيىننانى پە يومنى خزمائىتى و قەددەغە كەردى سوخۇرى ۲۶۰
- وەدىيەننان و بۇزىنى و مەرنى و زىيان بە دەستى خودا يە ۲۶۱
- شۇينەوارى تاوانلىكتارى لە دىنلادا ۲۶۲
- قەرماندان بە باوستان ئەسەر داستەرى پىش ھاتى بۇزى قىيامەت ۲۶۴
- يەكىك لە نىشانەكانى خودا (با) يە ۲۶۴
- زىنلەوە كەردىمۇدى زموى بە لَگىدە ئەسەر زىنلەوە بۇونەدە ۲۶۵
- خوانەناسان مەردوون، كەپن و كۈپن ۲۶۷
- باسى ئەو گۇزانلىكتارىھىچىجا بىيايانە بە سەر مەرقۇشا دىت ۲۶۹
- تىنەگە يېشتووپى و بىنڭاگايى خوانەناسان لە دنیا و قىيامەتدا ۲۶۹
- ھىئانەمۇدى نمۇونە لە قورنائىدا بۇ خوانەناسان و پەند و مەرنە گەرتىيان لېي ۲۷۰
- ئۇ فەرمۇودە كە بىوايەت كراوه لە بارمىي بىزى سورىتى (الروم) و خېرى خۇيىنى لە نۇيىزى يەيانىدا ۲۷۱
- تەھسىرى سورىتى (لۇقمان) ۲۷۱
- ھەندى كەسى بە دېبەخت ھەن خۇيىان خەرىك دەكەن بە قىسى بىتىماھە وو رووپىان و مەدەگىرپەن لە نىشانەكانى خودا ۲۷۲
- باسى پاشەرۇمىچاڭى خاۋەنبامۇپان ۲۷۴
- بە لَگىه كانى يە كەفوا پەرسى ۲۷۵
- باسى لۇقمان ۲۷۶
- نامەزگارى و مەسىتى لۇقمان بۇ كۈرەكە ۲۷۷
- قەرماندان بە ئەسەر خۇرۇپۇشتىن لە كاتى پۇشتىن بە دېكادا ۲۸۱
- نامەزگارىيەكى لۇقمان ۲۸۲
- وېرىھىئانە وەي بەھرە و نىعەتە كان ۲۸۳
- دانپىيانانى موشىيەكە كان بەمۇدى كە ھەر خودا وەدىيەنەدە ۲۸۵

۲۸۵	شمه کانی خودا له ڦماره ناید و تهواو نایبیت
۲۸۷	باسی توانایی و گورهی خودا
۲۹۰	هرماندان به له خوا ترسان و ترس و لهز له ٻڙئی قیامهت
۲۹۱	زاننا به نادیار بکان هر خودایه
۲۹۴	سونهتی (السجدة)
۲۹۴	تولنان کتبی خودایه و هیج گومانیکی تیندا نیه
۲۹۵	هر خودا و مدینه رو به پیوپه ری بوونه و موره
۲۹۶	گوپاتکاریه کانی خودا له و مدینه نانی مرؤفه
۲۹۷	وهلامی نه و که سانه که زیندو بیونه و به دورو درزانن
۲۹۸	باسی خرا پی گوزرانی موشیکه کان له ٻڙئی قیامه تدا
۲۹۹	ئیان و گوزرانی خاونن باومرو پاداشتیان
۳۰۲	خاونه بیا و مرو نهی دمچو و مک یهک نین
۳۰۴	کتبیه موسا و رابید رایه تی نهومی نیسرانیل
۳۰۶	پندو نامزد گاری و مرگن له پیشنه کان
۳۰۷	ڈیانه و می زمعن به ناو به لکه یه له سدر زیندو بیونه و
۳۰۷	پله کردنی خوانه ناسان بو سزادیان و وهلادانه و میان
۳۱۰	تھفسیری سونهتی (الاحزاب)
۳۱۰	هرماندان به نه بے زی بدرامیده خوانه ناس و دورو و اون و شوینکه و تئی فرمانه کانی خودا و خوپاردن پی
۳۱۱	پوچه لکردنه و می کوری خه لکی به کوری خوکردن
۳۱۲	کوری خه لکی هر به ناوی باوکی راستی خویه وه بانگ دکریت
۳۱۵	پیغمه میده ر (عَلَيْكُمْ) بو مسلمانان له خویان هر زتره و ڙنه کانیشی دایکی مسلمانه کان
۳۱۷	به لین و په یمان و مرگرن له پیغمه میده ران (سہ لامی خویان لی بیت)
۳۱۹	باسی شپری نه حزاپ
۳۲۶	هرماندان به گوپرایه لی پیغمه میده ر (عَلَيْكُمْ)
۳۲۷	هدلوفستی خاونن باومران بدرامیده هاوdestه کان
۳۲۸	و مسقی خاونه بیا و مران له سدر هه لوبیستان و دواستنی سزای دورو و مکان
۳۳۱	خوا نه و هاوdestه خوانه ناسانه گه داندموه بدسه رشپری و وه نجخه ساری
۳۳۲	باسی غهزای به نو قورهیزه
۳۳۶	سدر پشکردنی ڙنه کانی پیغمه میده ر (عَلَيْكُمْ)
۳۳۸	هاوسه رانی (ڙنانی) پیغمه میده ر (عَلَيْكُمْ) و مک ڙنانی تر نین
۳۴۰	هرماندان به چمند روشنیک که دایکی مسلمانان دبیت پیغمه دگ بن تیندا
۳۴۲	هاوسه رانی پیغمه میده ر (عَلَيْكُمْ) فالاوه بتن

۳۴۳	فه رماندان به کارکردن به پیش (قویان) و (سوننه)
۳۴۵	پاسی هوکاری هاتنه خوارمودی نهم نایدته
۳۴۹	هوی هاتنه خوارمودی نهم نایدته
۳۵۱	ته لاق و ماوی پاش ته لاقتاد بتوه لوشانده و می یاسای به کوپکردن
۳۵۰	ومسی نه و که سانده فرمائی خودا دمکه یه نن
۳۵۶	پیغه مبهدر (گلله) باوکی هیچ کسیک له پیاوانی نیوه نیه
۳۵۷	پیغه مبهدر (گلله) کوتایی پیغه مبه راهه (سلامی خوايان لی بیت)
۳۶۰	گورهی یادی خودا زورکردن
۳۶۴	پوشته کانی (سیفه ته کانی) پیغه مبه ری خوا (گلله)
۳۶۶	به شی نه و زندی پیش نهودی بچنه لایان ته لاق نه درین و عده شیان چونه
۳۶۹	باسی نه و زنانه که حلال بعون بو پیغه مبهدر (گلله) ماریان بکات
۳۷۳	سرپیش کردنی پیغه مبهدر (گلله) له قه بولکردنی نه و زنانه که خوبان به خشی پیش یان قه بول نه کردنیان
۳۷۵	پاداشتن اندوهی هاوشه رمکانی پیغه مبهدر (گلله) الله سره نیزه نه کردنیان بو پیغه مبهدر (گلله)
۳۷۷	ناداب و شیوازی چوونه ناو ماله کانی پیغه مبهدر (گلله) و فرمان دان به په رده گلبرانه و
۳۸۰	قه دخه کردن شازاره ای پیغه مبهدر (گلله) او باسی ریزی تایمه تی هاوشه رمکانی له لای مسلمانان
۳۸۱	نه و که سانه که واجیب نیه ذن پوپوشی بزوکات له که س و کار
۳۸۲	فرمان دان به سلاوات دان نه سر پیغه مبهدر (گلله)
۳۸۴	سلاوات دان نه سر پیغه مبهدر (گلله) پیش پارانه و
۳۸۴	ریزی سه لاؤات دان نه سر پیغه مبهدر (گلله)
۳۸۶	کانه کانی سلاوات دان نه سر پیغه مبهدر (گلله)
۳۸۸	نه وانه کی نازاری خودا و پیغه مبه ری خودا (گلله) دمدان له دنیا و له ھیامه تیشدا نه عنده تیان لیکراوه و بی پهش کراون له بذهی خودا
۳۸۹	هه رشه نه و که سانه که بوختان و تزمه ت هه لدمبه ست بو خاوه مباوران
۳۹۰	فه رمان دان به خودا پیشین
۳۹۱	ناگادری و هه رشه کردن له دو رووه خرا په کاره کان
۳۹۲	که س نازانیت روزی ھیامه ت که دیت خودای مهذن نه بیت
۳۹۲	نه فرینکردن له خوانه ناسان و مانه و میان نه ناگردا تا هم تایه و هاوارو داخ و خدھه تباریان له دوزه خدا
۳۹۴	جوونه که کان بوختانیان (دریوان) بو موسا هه لدمبه ست
۳۹۵	خواهی مه زن فرمان دمکات به خاون بامپان که له خوا بتمن و پاستکون
۳۹۸	سره نه جامی له نهستوگرتئی نه مانه ت
۳۹۸	ته فسیری سوره تی (سیا)
۳۹۸	سوپاس و پسنه نی هر بو خواید و په نهانیه کانیش هر نه و دهیزانیت

- بیکومان روزی قیامهت دینت بو ندوی هدمو که سیک به پیش کرداری خوی پاداشت بداریته و ۴۹
- بروانه کردنی خوانه ناسان به زیندو و بوندو پاش مردن و هدایم دانه و میان ۵۰
- باسی ریزگرتقی خودای مهذن له داود پیغمه بر (سلامی خواه لی بیت) ۵۱
- ریزگرتقی خودای مهذن له سوله یمان پیغمه بر (سلامی خواه لی بیت) ۵۲
- مردنی سوله یمان (سلامی خواه لی بیت) ۵۳
- پی نه زانیتی خه لکی سبهء به به مرکانی خودا و سزادانیان ۵۴
- به نداوی مهذه ب و لذا و مکه (عزم) ۵۵
- بازرگانی سبهء و هاتچ چویان ۵۶
- نانه و اوی خودایانی بیچه رستان ۵۷
- هیج که سیک شه ریکی خودا نیه له هیج فرمائیکدا ۵۸
- پیغمه بر (علی) موانه کراوه بو هدمو خه لکی به گشتی ۵۹
- پرسیار کردنی خوانه ناسان له کاتی هاتنی قیامه تا و هدایم دانه و میان ۶۰
- پیکه و اتنی خوانه ناسان له دنیادا له سدر دزیمه تی هدق و مشت و میریان لمگهان یه کتری له روزی قیامه تدا ۶۱
- باورده هینانی خوشکوزه رانان به پیغمه بران و له خوبیابی بروانیان به هزوی زوری مال و مندانه و ۶۲
- بیزاری دربرینی فریشته کان له پدرستیان له روزی قیامه تدا ۶۳
- قصهی خوانه ناسان بدرا میده پیغمه بران و هدایم دانه و میان ۶۴
- شیوازی بریاران دربرینی ندوی دابویانه پائی پیغمه بر (علی) گوایه که سیکی شیته ۶۵
- هیج پاداشتیکم ناوی له سدر ناگا دار کردنه و مهتان ۶۶
- تمهسیری سومتی (فاطر) ۶۷
- باسی دمه لات و توانای خودا ۶۸
- کهس ناتوانی درموی خیری خودا بگری ۶۹
- به لگه که گخوا په رستی ۷۰
- دلدانه و می پیغمه بر (علی) بدومی که پیغمه رانی پیشوش زوریه خه لکی بروایان پی نه هینتاون و و بیره هینانه و می ۷۱
- پروزی قیامه ت ۷۲
- پاداشتی خوانه ناس و باوره دارله روزی قیامه تدا ۷۳
- به لگه که سه ریان پاش مردن ۷۴
- قدرو ریز له گوییاه لی خودای مهندایه له دنیا و قیامه تدا ۷۵
- ناکاری چاک به رو خودا به رز دهیته و ۷۶
- خودا و مهی هینه ره ناگا دار شاراوه و نه دیار مکانه ۷۷
- نه به هره و نیشانه کانی خواه گه وره ۷۸
- پدرستراوی موشیریکه کان توانای و مدیه بینانی تویلکی ته نکی دموری دنکه خورما یه کیان نیه ۷۹
- هدمو خه لکی به ته مای به زهی خودان و هه زان و هه رکسه تویششوی خوی به کولی خوید و میه له روزی قیامه تدا ۸۰

٤٥٠.	خوانه ناس و خوانه ناس و مک یه لک نین
٤٥٢.	باس توانای بینایان و تهواوی خواه گهوره
٤٥٤.	نهانها مسلمان باز رگانی پر کی دواییه
٤٥٥.	نهم قورنائه پاسته و کتیبی خودایه
٤٥٥.	میرا تگرانی قورنائ س به شن
٤٥٦.	پیزو قه دری زانایان
٤٥٨.	پاداشتی خوانه ناس و زیانیان له ناو چه همه مدا
٤٦٥.	سدره نجاعی خرا په کاری نهواندی که بروایان به پیغمه ران نه کرد له یاد مه کن
٤٦٥.	(حیکمته) له دواختنی توله
٤٦٦.	نه فسیری سوره تی (پس)
٤٦٦.	پیغمه بر (گل) رهوانه کراوه که خه لکی بتسرینیت و ناگاداریان بکاتمه
٤٦٧.	زیانی نه و کسانه که به بدبه خت تو سراون
٤٧٣.	پسدرهاتی خه لکی ناو نه ایه که له گهن پیغمه بر مکانیاندا که وا دمگه یه نیت دروزنده کان هم میویان تیا چووین
٤٨٣.	هاوارو حه یف بُو بینایا مهان
	وه لامدانه ویه نهواندی که با او مریان وایه دوای مردن جاریکی تر دمگه پنه و بُو سه ردنیا (الرد على عقيدة الناصح)
٤٨٤.	سه لامندنی و مدینه بر بُو بونه و مرو زیانیش له پاش مردن
٤٨٥.	نه ندیک له دمه لات و نیشانه گهوره کاخ خودای گهوره، شدو بُو خرو مانگه
٤٨٦.	یه کینک له نیشانه کانی دسته لات خودا هه لکرتنی مرو فه له که شتی جه نجالدا
٤٩١.	باسی گومزابی بتپه رستان
٤٩٢.	خوانه ناسان زیندو بیونه و به دور ده زان
٤٩٣.	فوو (نخخه) ای زیندو بیونه و
٤٩٤.	باسی خوشگز مرانی خه لکی به هشت
٤٩٦.	شوتی خوانه ناسان له مه حشدرا و هدم و شه و سدر منشت کر دنیان
٤٩٧.	مفری سدر دمی تا و باراند نه نریت له رُوئی قیامه تدا
٤٩٩.	خواه گهوره پیغمه بری (گل) هیزی شیعر نه کردووه
٥٠١.	مدروم الات نیشانه و بی هر شه (له سدر دمه لات خودا)
٥٠٣.	خودایانی بتپه رستان ناتوانن به هانای بتپه رستانه و بین
٥٠٤.	دلدانه ویه پیغمه بر (گل)
٥٠٥.	نکونی کردنی زیندو بیونه و پاش مردن و وه لامدانه ویان
٥٠٥.	نه فسیری سوره تی (الصافات)
٥١٠.	شایه تیدانی فریشته کان به تنهایی خودا
٥١١.	په رستراوی راست هر خودایه

۵۴۲	پازانندنده‌مودی نامسان و پاراستشی له لاین خواوه.....
۵۱۴	سه‌مانندنی زیان پاش مردن
۵۱۶	زیان و گوزه‌رانی پژویی قیامه‌ت.....
۵۱۸	دزیانه‌تی کردنی بتهه‌رستان بویه کتری له پژویی قیامه‌تدا
۵۲۱	پاداشتی بتهه‌رستان و به‌نده باستو پاکه‌کان
۵۲۴	کوزونه‌مودی خه‌لکی به‌هدشت و توتویزی یه‌کیکیان له‌گهان هاوه‌لیکی له دنیادا که له جه‌هنه‌مدایه و نه‌م سوباس خواه.....
۵۲۶	دمکات له‌سرن او چاکه‌یدی له‌گهانی کردوه
۵۲۷	چیره‌لکی دوو بیاوه‌مکه ندوهی نیسراخیل
۵۳۱	باسی داری زنجه‌موموت و نه‌وانه‌ی له جینی خواردن به‌دری نه‌وداره ده‌خون
۵۳۲	باسی پنهه‌مبهه رنوح (سه‌لامی خواه لی بیت) و گله‌که‌دی
۵۳۶	باسی نه‌و بیوه‌ایت و شوئنده‌وارانه‌ی هاتووه که نه‌یسه‌مینیت نیسماعیل (سه‌لامی خواه لی بیت) که‌سه سه‌دربراهه‌مکه بوبه،
۵۴۰	که هه‌ر نه‌دوش راسته و دافی پیانراوه
۵۴۳	باسی موساوه‌هارون
۵۴۴	باسی نیلیان پنهه‌مبهه (سه‌لامی خواه لی بیت)
۵۴۶	باسی تپکدنی هوزنی نوت پنهه‌مبهه (سه‌لامی خواه لی بیت)
۵۴۷	باسی بد‌سدهاتی یونس (سه‌لامی خواه لی بیت)
۵۵۱	و‌لامدانه‌مودی نه‌وانه‌ی که مندال بو‌خودا داده‌نین و فریشته‌کانیان به که‌پی خودا داناهه
۵۵۳	که‌سینک له خه‌لکی بتهه‌رسه گومراهه نه‌بیت به قسیان ناکات
۵۵۴	جینگای فریشته‌کان و بیزیه‌ستنیان بو خواپه‌رسه
۵۵۵	خزگکی قوریشیه‌کان که بربا نه‌وانیش له ناو پیشیناندا کتیبی خویانه بوبوایه
۵۵۶	به‌لیندان به سه‌رکه‌وتون و هدرماندان به واژه‌یان له قوریشیه‌کان
۵۵۸	نه‌فسیری سوره‌تی (من)
۵۶۰	سدرسامن بتهه‌رستان بهم په‌یام و قورنان و یه‌کفوا په‌ستنیه
۵۶۲	باسی هوی هاتنه‌خوارمه‌مودی نهم نایه‌نه پیروزانه
۵۶۵	پادخستنده‌مودی نه‌و گله‌نه پیش‌ووانه‌ی که تپکران
۵۶۷	باسی داود پنهه‌مبهه (سه‌لامی خواه لی بیت)
۵۶۹	بسه‌رهاتی دوو دادبه‌رمکه (الغصین)
۵۷۱	سوره‌ی ناو سوره‌تی صلا (من)
۵۷۲	نامزونگاری بُوكاریه‌دست و هدرمانه‌مواکان
۵۷۳	مه‌بیه‌ست له و مدیه‌یانانی دلیا
۵۷۴	باسی سوله‌یمانی کوری داوده (سه‌لامی خوایان لی بیت)

۵۷۷	تاقیکرده و می سوله یمان و پیزیتیانی له دوایدا
۵۷۹	باسی نه یوب پیغمه مبه را (سده لام) خوای لی بیت
۵۸۲	باسی نه و پیغمه رانه له هه لبزاره چاکه کان
۵۸۳	باسی پاشه روئی خوشبه ختن
۵۸۵	باسی دوا پوئی به دبه ختن
۵۸۶	کیشمه کیشی خدکی ناو ناگر
۵۸۸	په یامن پیغمه مبه را (لکلک) هدوالیکی زور گرنگو گه ورمه
۵۸۹	به سده هاتی نادم و شدیتان (نیبلیس)
۵۹۳	ته فسیری سوره تی (الزم)
۵۹۳	له رماندان به یه کتا پدرستی و پوچه نکردنه و می بتپه رستی
۵۹۶	به لکه هینانه و له سر توانا و ته نهای خودا
۶۰۰	له سپله بی مرؤوه کاتیک که توش ته نگانه یه ک هات له خودا ده پارته و به لام که خوشیه کی توش هات شه ریکی بو
۶۰۲	داده نی له گکل خودا دمیه رستیت
۶۰۳	ترسان له جهز بجهی خودا
۶۰۴	مزده بی پیاو چاکان
۶۰۶	نمونه هی زیانی دونیا
۶۰۸	نه وانه هه قن و نه وانه گومران و مک یه ک نین
۶۰۸	وسفی قورنی پیروز
۶۱۲	پاشه روئی بینا و مران
۶۱۳	نمونه هی هاوه ل دانان بی خودا
۶۱۵	مردنی پیغمه ری خودا (لکلک) و هه لونست قورهیش و کیشمه کیشیان له به ددم خودا
۶۱۷	پاداشتی خه لکی درونه و بیختانچی و پیاوی پاستگو با نیمان
۶۱۸	خوا بدسه بی عه بده کانی خوی
۶۱۹	دانپیانه نانی بتپه رسته کان که ته نیا خودا بونه و مردی هیناوه، چونکه بتنه کانی نهوان توانای شتی وايان نیه
۶۲۱	هدر خودایه خولقاومکان دهرینیت و زیندوشیان دمکاته و
۶۲۳	هدمو تکایه ک هر بی خودایه، دلگرانی و بیتافت بیوئی بتپه رستان به ناوهینانی خودای تاکو ته نهایا
۶۲۴	شیوازی پارانه و (دو عاکردن)
۶۲۵	له زوئی قیامه تدا (فیدیه) قه بیول ناکریت
۶۲۶	مرؤوه کاتیک توشی خوشیه ک دمیت دوای ناخوشی له خونی دمگزیت
۶۲۸	بانگیشت بیوگه رانه و هه ویه کردن پیش هاتنی سزا

۶۴۲.....	باشی نه و هر مودودانه که نهانی ناذموینی دمکات.....
۶۳۴.....	پاشه روزی نهانه که در زیان بُخودا هله دمدهست و پاشه روزی نهانه که خویان نه پاراست
۶۳۵.....	خودا خوی خاوند دمه لات و مدینه ره و شهربیک دانان بُخ هم و کرد موبیک له ناو دهبات.....
۶۳۶.....	مشیری که کان و مک پیویست خودایان نه ناسیووه.....
۶۳۸.....	لوكردن به که نه شاخدا و دامیرکردن و پاداشتاده وه.....
۶۴۲.....	خوانه ناسان پا پیچ دمکرین بُخ ناو جده هندم
۶۴۴.....	خاوند باوران بدمرو به ههشت بدی دمکرین
۶۴۸.....	باشی فراوانی درگاکانی به ههشت (دواکارین له خوای گدوره به دلوانی خوی بمانفاته نه و به ههشت)
۶۵۱.....	نه پوشته خراپه کانی خوانه ناسان دمه دمیکردنیانه دمیراره سیفه ته کانی خوا، ناکامی نه و دمه دمه و لاساریه بیان
۶۵۲.....	پوون دمکاته وه.....
۶۵۵.....	نه تکرانی (عدرش) سوپاسی خوا دمکن و داوا لبیوردن بُخ خاوند باوران دمکن
۶۵۷.....	پهشیمانی دربرپینی خوانه ناسان پاش چوونه ناو ناگر
۶۶۱.....	له رمان دان به خاوند باوران هر چون ببوه تهانها عیبادتی خودا بکن
۶۶۱.....	نیگای خودا بوندویه به نه کانی نه و پرده باترسن که توشیان دیت
۶۶۷.....	چاره نووسی خراپی خوانه ناسان
۶۶۸.....	به سرهاتی موسا و فیرعهون
۶۷۱.....	پشتیوانیکردن له موساله لا یدن که سیکه وه که له بنه ماله فیرعهونه، قسه کانی نه و پیاوشن
۶۷۹.....	کوتایی فسی پیاوچا که که و پاشه روزی هر دو و دسته که
۶۸۱.....	سه ماندانی سزای ناو گلور
۶۸۳.....	کیشیدی خدکی ناو ناگر
۶۸۵.....	پاریده دانی پنجه مبهدا و (سده لامی خوابیان لی بیت) خاوند باوران
۶۸۶.....	خوای مهن ناماشه بُسو سرکه و تئی پنجه مبهدا رو مسلمانان دمکات بدهونی که چون موسا و نه و هی فیسرا نیلی سه رکه و تنو
۶۸۸.....	کرد هر بُخ شیوه میه نه اونیش سه رکه و تنو دمکات
۶۸۹.....	له رماندان به پارانه وه
۶۹۱.....	نیشانه کانی خودا له سره تو انا و تاک و تنهایی خوی
۶۹۳.....	نه هی کردن له هاول دانان بُخ خودا و له رماندان به یه کخواپه رستی و به لگه هینانه وه له سری
۶۹۴.....	پاشه روزی نه و خوانه ناسانه کی چه نه باری دمکن
۶۹۷.....	له رماندان به خوپاگری و مژه دان به سه رکه و تون
۶۹۸.....	ناؤه (مدروم الات) بیش دیسان له به هر و نیشانه کانی خودایه
۶۹۹.....	په ندوم گرتان له زیانی پیشینه کان
۷۰۲.....	نه اسپری سورتمی (فصلت)

سیفه‌تی قورنان و (په یئینی) نه یارمکانی

- با تاگردن بُو یه کخوا په رستی
 باسی بدیهینانی نه م بوونه موره که میک به دریشی
 ناگادارکردنه وه یه شیما و میره هینانه موی به سدرهاتی عادو سه موود بویان
 نه بُوئی قیامه تدا نه ندامه کانی نهشی تاوانباران شایه تن نه سر خوبیان
 دوستانی موشريکه کان کرداره خرا په کانیان بُو ده زانه وه
 خوانه ناسان یه ک نه وهی تریان ناگادار ده کات که گوی بُو قورنان نه گین، سزای نه و کارهشیان نه بی چی بیت؟
 مژده بُو یه کخوا په رستان نهوانه که له به یئنی خوبیان لایان نه داده
 پلهی بانگ کردن بُولای خوا
 کارزانی له بانگه و ازو شتی تریشدا
 له نیشانه کانی خودای مهذن
 سزای خوانه ناسان و مسقی قورنان
 تکولی کردن قورنان لاساری و سه درمیله
 (ناماژنکردن بُو چاو کردن له موسا)
 هر رکسه و به پنی کرده وه خوی پرسیاری لی دهکریت و پاداشت دهدیت وه
 ته نیخا خودا ده زانی بُوئی قیامه ت که دیت
 نه خوقیانی مروغه وختی تو ش خوشیه ک ده بی دوای ناخوشی
 قورنان و نیشانه کانی باستی نه قورنانه
 ته فسیری سوره‌تی (الشوری)
 نیگاوه گهورمه خوا
 قورنان هاتووه بُو ترس و مبهه رخه لکی هینانه وه
 هر خواه گهوره دوست و هر دمانه موها و دهیه نهده
 نایینی پنهنه مبهه دان یه که
 شیوازی ناکوکی
 ناگادارکردن وهیک بُو نه و که ساندی که مشتمر دهکن له بارهی ناینه وه
 بُریوی دان و به خشنده بی خودا له دنیا و دوا بُوئه
 دانانی به رنامه می ره بُو نه بدرنامه و نایینی خودا شهربیک دانانه بُو خودا
 ترسانی بتهه رستان له گزهه پانی مه حشره دا و خوشی و خوشگوزه رانی برواداران له به هه شتدا
 مژده دان به به هر مکانی به هه شت به خاومنبا و مران
 ده لینی پنهنه مبهه را (لکلک) خوی قورنانی هه لبه ستووه به دهی خوداوه و هلام دانه وه خودا بُونه مه
 خواه گهوره په شیمان بوونه مو و مهکریت و نزایش قه بول ده کات
 له کارزانی خودا له مودا که بُریوی بی سه رویه ری نه داده
 و دهیه نانی ثاسمه کان و زمین له نیشانه کانی خودان

۷۶۷	هُوكاری گرفتاریه کان بن گوئیی و یاخی بونه
۷۵۸	کاشتی یدکیکه له نیشانه کانی خودا
۷۵۹	سیفاتی نه و که سانه کی شایانی پاداشن له لای خودا
۷۶۱	چاو پوش کردن یان تؤله سه نهن له ناهه قی کار
۷۶۳	زیانی ناهه قیکاران له بُری قیامه تدا
۷۶۵	هدننان بُخواناسی له پیش نهودی که قیامه ت بیت
۷۶۹	باسی شیوازی هاتنه خوارمومی نیگا (الوحی)
۷۷۱	ته فسیری سورمه (الز خرف)
۷۷۳	دلدانه و می پینه مبهه را (لکلک) له سدر باورمنه هیننانی قورمیشیه کان پیش
۷۷۴	دانپیانانی بتپه رستان که درستکراو مکان هه مو خودا و مده هینناون، به لکهی زور تریش له سدری
۷۷۶	و لامدانه و می پینه مبهه ده لین خودا مندانی هه میه
۷۷۹	باسی نهودی که بتپه رستان هیج بد لکهی کیان به دسته و نیه
۷۸۱	نیبراهیم (خلیل الله) و تهی یه ک خوا په رستی (لا إله إلا الله) ناشکرا دمکات
۷۸۲	خه لکی مه ککه دزیه تی پینه مبهه ریان دمکدو (لکلک) په خنہ شیان لی دمگرت، و لامدانه و می په خنہ کهیان
۷۸۳	هه رگیز سامان نیشانه دی رزامه ندی خودا نیه بُو که س
۷۸۵	شه یتان هاوده می نه و که سانه کیه که حمز له یادی خودا ناکهن
۷۸۶	که سینک له سک دایکیدا چاره روش بوبیت بُری درمناکات
۷۸۶	تولهی خودا له دوزمانانی پینه مبهه را (لکلک) دینه دی
۷۸۷	هانه دان بُو دستگرت به قورنائه و هه
۷۸۸	موس (س) لامی خواه لی بیت) بُوانه کراوه بُلای فیزمهون و دارودسته که که بانگیان بکات بُو په دستنی خوا به تاکو
۷۸۸	ته نهایی
۷۹۰	قسه کردنی فیزمهون بُو گه ل و زیره دسته کانی و توله سه ندی خودا لیی
۷۹۳	پینکه نینی قورمیش به عیسای کوری مه ریده و پلهی عیسا (س) لامی خواه لی بیت) له لای خودا
۷۹۹	له ناکاو بُری قیامه ت دین و ناکوکی دمکه و یته نیوان دوستانی دنیا له خوانه ناسان
۸۰۰	دلخوشی له خواترسان له بُری قیامه تدا و چوونه ناو به هه شیان
۸۰۱	پاش بُری خرا پی تاوانباران
۸۰۳	خودا الله زندی نییه
۸۰۴	باس تاک و ته نهایی په رومه دگار
۸۰۵	بته کان ناتوانن بینه نکا کار
۸۰۵	دان پیانانی بتپه رستان که ته نهای خودا و مدینه نهه
۸۰۵	نز او پارانه و می پینه مبهه را (لکلک) له لای خودا
۸۰۷	ته فسیری سورمه (الدخان)
۸۰۷	هاتنه خوارمومی قورنان له شموی قه ددا

۸۶۹	ترساندنی بپه‌رستان له و پزوهی که ناسمان دووکه لیکی لی په‌یدا دهیت.
۸۱۲	مازای هلهمه‌ته گهورکه (البسطة الکبری)
۸۱۴	باسی موساو فیرعهون و بزگاریوونی تزرمدی نیسرانیل
۸۱۸	و لامدانه‌وهی نه که سانه که بروایان به پژوی قیامه‌ت نیه
۸۲۰	نهم دنیایه بز حیکمه تیک ساز دراوه
۸۲۲	گوزرانی بپه‌رستو جلدیه‌یان له پژوی قیامه‌تدا
۸۲۳	زیانی له خواترستان و دابواردنیان له به‌دهشتدا
۸۲۶	ته‌فسیری سوده‌تی (الجاثیة)
۸۲۶	پی نیشاندان بو تیرامان له نیشانه کانی خودا
۸۲۸	سیفات و نیشانه بوخنانکه رو تاوانبار
۸۲۹	پامهینانی دریاو نه و شتانه ش که خودا دروستی کرد ووه هدموی نیشانه دمه‌لاقت خودان
۸۳۰	فرمان دان به خواگری له سدر نازاری بپه‌رستان
۸۳۱	پیزینیانی خودا نه نهومه‌ته نه‌گهر له سدر پی و پهدی تزرمدی نیسرانیل پاش نهوه
۸۳۲	ترساندنی نهم نهومه‌ته نه‌گهر له سدر پی و پهدی تزرمدی نیسرانیل پرون به‌رنوه
۸۳۳	مردن و زیانی خاون با ومره خوانه ناسان و مک یهک نیه
۸۳۴	بیرویروای خوانه ناس و برویانو و هینانه ووه و لامدانه‌ویان
۸۳۷	هندی له رووداوه زور گران و ترسینه‌رد مکانی پژوی قیامه‌ت
۸۴۲	پیشرست